ΠΡΟΕΔΡΙΑ Ν. ΣΤΡΑΤΟΥ—Ι. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΥ

ΓΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ
ΒΟΥΛΗΣ
Β' ΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ
ΑΘΗΝΩΝ
Αρ. 4-ε.σ.
16/11/1911 - 2/5/1912
Τόμ. Α1

Β' ΔΙ

(8 ... 1911—12 Ιουλίου 1911)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1911

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΕΝΑΡΞΕΩΣ

Τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

(8 Ἰανουαρίου 1911).

Συνελθόντων τῶν κ. κ. Βουλευτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βουλευτηρίου σήμερον τὴν 8ην τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, περὶ ὥραν 10ην π. μ. κατέλαβον τὴν μὲν ἕδραν τοῦ Προσωρινοῦ Προέδρου ὁ πρεσβύτερος τῶν παρόντων Βουλευτῶν κ. Νικόλαος Μακρῆς, βουλευτὴς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας τὰς δὲ τῶν προσωρινῶν γραμματέων οἱ κ. κ. Περικλῆς Καραπᾶνος, βουλευτὴς Ἄρτης, Α. Χριστόπουλος, βουλευτὴς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, Θεόδωρος Γρηγορίου, βουλευτὴς Ἀρκαδίας, καὶ Δημοσθ. Βρατσᾶνος, βουλευτὴς Ψαρῶν.

Μεθ' ὃ ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου εὑρέθησαν παρόντες 161 Βουλευταί. Κατόπιν προσῆλθον οἱ κ. κ. Ὑπουργοί, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, οἱ πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι τῆς πρωτευούσης καὶ κατέλαβον τὰς οἰκείας θέσεις.

Εἶτα τῇ προσκλήσει τοῦ Προσωρινοῦ Προέδρου κ. Ν. Μακρῆ, οἱ παρόντες βουλευταὶ κ. κ. Π. Μερλόπουλος, Ἀλεξ. Διομήδης, Ν. Μακρῆς, Ἀνδρ. Ἀναργύρου, Δημ. Θεοδοσόπουλος, Πλούτ. Μαυρίκης, Ἀ. Ἀθανασίου ἢ Βαβυλόπουλος, Ν. Γαρδικιώτης, Γ. Σπυρόπουλος, Λάμπρος Περιστέρης, Κυρ. Κυριαζόπουλος, Περ. Ἀποστολίδης, Θεμ. Μιχαλόπουλος, Τιμ. Ἡλιόπουλος, Ἀν. Βάρβογλης, Ἀν. Ρεβίνθης, Γ. Γαϊτᾶνος, Ἰ. Βαβανᾶκος, Ἰ. Μᾶνος, Μιλτ. Σακελλαρίου, Ἐλ. Βενιζέλος, Γ. Συγγούρης, Ἀθ. Χριστίδης, Γ. Πώπ, Ἐμμ. Παγκάρας, Ν. Δημητρακόπουλος, Ἀπ. Ἀλεξανδῆς, Ἐμμ. Ρέπουλης, Ἐμμ. Μπενάκης, Μιχ. Γαλανός, Εὐστρ. Κουλουμβάκης, Δημ. Ἀνδρέου, Μιλτ. Νεγροπόντης, Δημ. Χρυσοστάλης, Ν. Κρυσόγελος, Ι. Βέρροιος, Γ. Καθάργιος, Φ. Νέγρης, Π. Ἡλιόπουλος, Κ. Μέρμηγκας, Ἀθ. Παπαχελᾶς, Π. Μαυρομιχάλης, Ν. Πολιτόπουλος, Κ. Γόντικας, Ν. Στράτος, Κ. Ἀρβανιτάκης, Ἐπ. Σουλτάνης, Ἀθ. Σωτηριάδης, Νικόλ. Σακελλαρίου, Γ. Βλάσης, Ἀλ. Παπαναστασίου, Γ. Πολίτης, Ι. Ἀθανασάκης, Ἀρ. Θεοδωρίδης, Δ. Μπέλλος, Θρ. Πετμεζᾶς, Γ. Καζανόβας, Γ. Σταμπάδος, Β. Κυρέλλος, Ἀριστ. Σακελλαρίου, Ἀθ. Κατριβᾶνος, Ἀνδρ. Σαρλῆς, Σάββας Βαρβιτσιώτης, Δ. Λαζαρῆς, Σπυρίδων Θεοδωρόπουλος, Νικόλ. Ρούσης, Α. Μιχαλόπουλος, Κ. Ζαβιτσιᾶνος,

Λ. Μαβίλης, Σ. Κογεβίνας, Π. Μανωλίτσης, Σ. Βλαντῆς, Χ. Μεϊ-άνης, Ἐμμ. Κυταριόλος. Γ. Φικιώρης, Γ. Ἀβέρωφ, Μιχ. Σφακιανάκης, Ἠλ. Δρακούλης, Θαλῆς Κουτούπης, Ι. Ἀβάζος, Δημ. Ζαμᾶνος, Κ. Ἀλαβᾶνος, Δημ. Πετσετάκης, Σ. Σῆμος, Ι. Μαμάης, Ι. Κασδόνης, Ι. Λυμπερόπουλος, Π. Κουμάνταρος, Ι. Αθηνογένης, Χρ. Πετρέας, Κ. Γιαννακόπουλος, Π. Φλέσσας, Δημ. Κανελλόπουλος. Θεμ. Κουτσομητόπουλος, Ι. Φουρίδης, Κ. Χατζηγιάννης, Ι. Δογάνης, Ν. Συριόπουλος, Γ. Κοσόνας, Γ. Καλλίτσης, Λ. Κορομηλᾶς, Δ. Κλάδης, Θ. Ραφαλιᾶς, Ὀθ. Τετενές, Δημ. Καρελᾶς, Θεοδ. Γρηγορίου, Δ. Καλέργης, Στ. Σουμαρίπας, Κ. Περιβολιώτης, Λ. Φλαμῆς, Γ. Κατσιμπίρης, Ι. Κουρκουμέλης, Ἀντ. Ροντήρης, Ἀθ. Πετρόπουλος. Ν. Δελακοβίας, Περ. Γρυπάρης, Εὐάγ. Γεωργιάδης, Σ. Σταυρουλόπουλος, Γ. Τάγιας, Δ. Ζαβογιάννης. Δ. Βενιζέλος, Ἀλ. Γιαννουτίου Τάκης, Ἰω. Γραμματίκας, Ἠρ. Βελλόπουλος, Α Παναγιωτόπουλος, Ἀγαμέμνων Σλῆμαν, Δημ. Βρατσᾶνος, Δ. Μάνθος, Ν. Ἀβέρωφ, Περ. Καραπᾶνος Ἰω. Λεωνίδας, Γεώρ. Κορομηλᾶς, Ν. Τριανταφυλλάκος, Λ. Ἐμπειρῖκος, Κωνστ. Καζαντζῆς, Λ. Θ. Ροῦφος Κανακάρης, Ν. Πετσάλης καὶ Ι. Κουντουριώτης, ἀνατείναντες τὴν δεξιάν, ὤμοσαν τὸν νενομισμένον ὅρκον, ὃν ἀπήγγειλεν ὁ γραμματεὺς κ. Περικλῆς Καραπᾶνος ὡς ἑξῆς:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Εἶτα ὁ Σ. Μητροπολίτης μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ χοροστατούντων ἱερέων καὶ διακόνων ἐτέλεσεν ἁγιασμὸν εὐλογήσας καὶ ἁγιάσας τούς τε κ. κ. Βουλευτὰς καὶ τὸ Βουλευτήριον.

Μεθ' ὃ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ προσωρινῶς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν κ. **Ἐλ. Βενιζέλος** ἀνελθὼν τὸ βῆμα ἀνέγνω τὸ κηρυττον τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς Β. Διάταγμα ἔχον οὕτω:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 37 τοῦ Συντάγματος καὶ

τὸ ἀπὸ 12 Ὀκτωβρίου 1910 ἡμέτερον Διάταγμα, δι' οὗ ἐκλήθη ἡ Διπλῆ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῇ ογδόῃ Ἰανουαρίου ἐ. ἔ., δυνάμει τοῦ ἄρθρου 107 τοῦ Συντάγματος, πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων αὐτοῦ.

Κηρύσσομεν τὴν ἔναρξιν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς,

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ προσωρινῶς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ἀνακοινώσει τὸ Διάταγμα τοῦτο εἰς τὴν Βουλήν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἰανουαρίου 1911.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ἐλευθέριος Κ. Βενιζέλος.

Κατόπιν ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ν. Μακρῆς** ἔλυσε τὴν συνεδρίαν καλέσας τοὺς κ. κ. Βουλευτὰς εἰς νέαν τοιαύτην τῇ προσεχεῖ Δευτέρᾳ 10ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου καὶ ὥρᾳ 10ῃ π. μ.

Προσωρινὸς Πρόεδρος
Ν. Μακρῆς

Οἱ Προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Α. Χριστόπουλος

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α.'

Τῆς 10ης Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 11 π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 Βουλευτῶν, ἀναγινώσκεται καὶ ἐπικυροῦται τὸ πρακτικὸν τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

Μεθ' ὃ ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. Ἀθ. Κατριβᾶνος προσκαλεῖ τοὺς μὴ ὁρκισθέντας Βουλευτὰς κ. κ. Κ. Καραπᾶνον, Α. Χριστόπουλον, Ι. Πολίτην, Γ. Ράλλην, Ι. Μπουρνιᾶν, Δημ. Βάχλαν, Α. Θανόπουλον, Π. Καρασεβδᾶν, Α. Καφετζόπουλον, Κωνσταν. Τριγγέταν, Ἰωάννην Κουρτάκην, Δ. Κουλούμπαρδον, Γ. Στρατούλην, Ν. Παπαλέξην Α. Γρίβαν, Δ. Καΐρην, Ἀθαν. Πουλῆν, Γ. Παπασπυρόπουλον, Δ. Π. Ροῦσσον, Ἰω. Β. Πατσουράκον, Ν. Γ. Καλβοορέσην, Δ. Μπούσδραν, Π. Ζωγλο-

πίτην, Γ. Βλάχον, Π. Βερβενιώτην, Π. Ἀραβαντινόν, Γ. Γαζέπην, Ἀντ. Γαρουφαλιᾶν, Ι. Μανέταν, Ι. Μαλλιαρόπουλον, Γ. Σπηλιόπουλον, Μ. Δαζέαν, Εὐστ. Μπαρδόπουλον, Ἀνδ. Κοκκέβην, Β. Μιχαλέαν, Ν. Ε. Ραφτόπουλον, Ἐμ. Πατρίκιον, Χρ. Δικαῖον, Γ. Δρίβαν, Στέφ. Γρανίτσαν, Γ. Ἰατρίδης, Ἀθ. Αἰλιανόν, Θωμᾶν Σκάσσην, Πέτρον Γκίνην, Νικόλαον, Γ. Κόνδην, Τρ. Παπαδᾶμ, Γεώργ. Θρόνον, Ι. Χρυσοβελόνην Σ. Ψύχαν, Ἀποστ. Ι. Ἀποστολίδην, Ἀθ. Περρωτήν, Σ. Ἀγαπητόν, Ἀριστοτέλη Φωτήλαν, Π. Ζαΐμην, Γ. Ζούκαν, Β. Ἀθανασούλαν, Γ. Τσαξίρην, Θ. Πέρρον, Β. Ἀντωνόπουλον καὶ Πυρ. Κ. Καραπάνον, οἵτινες ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἑξῆς κεκανονισμένον ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπλη»ρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Προκειμένου εἶτα νὰ γίνῃ ἡ ἐκλογὴ τῶν Τμημάτων πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. Ἑλ. Βενιζέλος παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρία διὰ τὴν 4 μ. μ. τῆς σήμερον πρὸς ἔνδειξιν πένθους, ἕνεκεν τοῦ θανάτου τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας Γεωργίου Κολοσούκα. Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν πρότασιν ταύτην καὶ διακόπτεται ἡ συνεδρία περὶ ὥραν 11 καὶ 10′ π. μ.

Περὶ ὥραν 4 καὶ 10′ μ.μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρία καὶ ἄρχεται ἡ κλήρωσις τῶν διαφόρων Τμημάτων πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν κ. κ. Θ. Πέρρου καὶ Ν. Γαρδικιώτου ὡς ψηφολεκτῶν κληθέντων ὑπὸ τοῦ Προσωρινοῦ κ. Προέδρου.

Διὰ τῆς κληρώσεως παρεπέμφθησαν πρὸς ἐξέλεγξιν εἰς τὸ Α′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Σπετσῶν, Ἄρτης καὶ Τρικκάλων.

Εἰς τὸ Β′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Νέων Ψαρῶν, Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας καὶ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

Εἰς τὸ Γ′ τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Ζακύνθου, Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος καὶ Λακωνίας.

Εἰς τὸ Δ′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ Λαρίσης.

Εἰς τὸ Ε′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Ἀρκαδίας καὶ Μεσσηνίας.

Εἰς τὸ Ϛ′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Κερκύρας καὶ Κεφαλληνίας.

Εἰς τὸ Ζ′ Τμῆμα αι ἐκλογαὶ Εὐβοίας καὶ Ὕδρας καὶ

Εἰς τὸ Η′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος καὶ Κυκλάδων.

Διὰ δὲ τὸν καταρτισμὸν ἑκάστου τῶν Τμημάτων πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν ἐκληρώθησαν οἱ κάτωθι κ. κ. βουλευταί:

Τμήματος Α′.

Ἀνδρ. Κοκκέβης, Εὐστ. Μπαρδόπουλος, Σπυρ. Ἰγγλέσσης, Βασ. Κυρέλλος, Θᾶν. Πετραλιᾶς, Ἰωάν. Κασδόνης, Λουκ. Κουτσοπέταλος, Πελ. Ἀγγελίδης, Δ. Μάρκου, Α. Σκιαδαρέσης, Λ. Πετρομανιάτης, Ν. Παπαλέξης, Χρ. Κοσούλος, Π. Ἀποστολίδης, Γεώργ. Κατσιμπίρης, Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης, Ἐμμ. Κυπαριόλος, Νικ. Συριόπουλος, Δημ. Κάβουρας, Γεώρ. Σταμπάδος, Θεόδ. Ψυχαλινός, Νικόλ. Σταματιάδης, Ἀλέξ. Κασταβέτης, Κωνστ. Χρυσοχοΐδης, Πέτρας Μαυρομιχάλης, Ἀντ. Ῥεβίνθης, Εὐστρ. Κουλουμβάκης, Σπυρ. Λάσκαρης, Π. Ἰατρόπουλος, Ἐμμ. Πατρίκιος, Π. Ἡλιόπουλος, Χαρίλ. Προβελέγγιος, Γεώρ. Νικολαΐδης, Γ. Παπακυριακόπουλος, Βασίλ. Ἀντωνόπουλος, Κωνστ. Κατηφόρης, Χρ. Καποδίστριας, Νικ. Καλβοκορέσης, Πναγ. Πετροπουλάκης, Παν. Κουμάνταρος, Ἰωάν. Λαμπερόπουλος, Γεώργ. Φικιώρης, Κωνστ. Μέρμηγκας, Ἰωάν. Ἀθηνογένης, Γεώρ. Σχινᾶς καὶ Θεμ. Μιχαλόπουλος.

Τμήματος Β′.

Κωνστ. Γιαννακόπουλος, Νικ. Γιουβρῆς Ἀθ. Χριστίδης, Α. Ἀθανασίου ἢ Βαβυλόπουλος, Κωνστ. Ἀλαβᾶνος, Φίλ. Ζαρζάμπας, Πέτρος Γκίνης, Ἰωάν. Μαμάης, Γεώργ. Κόρπας, Χρ. Καρᾶς, Σπυρ. Χαντζάρης, Νικ. Ἀλεβιζᾶτος, Κωνστ. Παππακυρίτσης, Γεώργ. Κορομηλᾶς, Γεώρ. Γαζέπης, Σ. Ντολιόπουλος, Παν. Φλέσσας, Δημ. Πετσετάκης, Γεώρ. Τσοχώνης, Π. Καράπαυλος, Α. Καφετζόπουλος, Γεώργιος Τάγιας, Δημ. Μπούσδρας, Κωνστ. Ζαβιτσιᾶνος, Μιλτ. Δάλλας, Παν. Βουρλούμης, Ξεν. Σταυρουλόπουλος, Δημ. Κουκιάδης, Ι. Κουρτάκης, Ἰωάν. Βέρροιος, Λ. Φλαμπᾶς, Κωνστ. Πανουσόπουλος, Πολ. Πολυχρονιάδης, Ἀθ. Αἰλιανός,

πίτην, Γ. Βλάχον, Π. Βερβενιώτην, Π. Ἀραβαντινόν, Γ. Γαζέπην, Ἀντ. Γαρουφαλιᾶν, Ι. Μανέταν, Ι. Μαλλιαρόπουλον, Γ. Σπηλιόπουλον, Μ. Δαζέαν, Εὐστ. Μπαρδόπουλον, Ἀνδ. Κοκκέβην, Β. Μιχαλέαν, Ν. Ε. Ραφτόπουλον, Ἐμ. Πατρίκιον, Χρ. Δικαῖον, Γ. Δρίβαν, Στέφ. Γρανίτσαν, Γ. Ἰατρίδης, Ἀθ. Αἰλιανόν, Θωμᾶν Σκάσσην, Πέτρον Γκίνην, Νικόλαον, Γ. Κόνδην, Τρ. Παπαδᾶμ, Γεώργ. Θρόνον, Ι. Χρυσοβελόνην Σ. Ψύχαν, Ἀποστ. Ι. Ἀποστολίδην, Ἀθ. Περρωτήν, Σ. Ἀγαπητόν, Ἀριστοτέλη Φωτήλαν, Π. Ζαΐμην, Γ. Ζούκαν, Β. Ἀθανασούλαν, Γ. Τσαξίρην, Θ. Πέρρον, Β. Ἀντωνόπουλον καὶ Πυρ. Κ. Καραπάνον, οἵτινες ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἑξῆς κεκανονισμένον ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπλη»ρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Προκειμένου εἶτα νὰ γίνῃ ἡ ἐκλογὴ τῶν Τμημάτων πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. Ἐλ. Βενιζέλος παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρία διὰ τὴν 4 μ. μ. τῆς σήμερον πρὸς ἔνδειξιν πένθους, ἕνεκεν τοῦ θανάτου τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας Γεωργίου Κολοσούκα. Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν πρότασιν ταύτην καὶ διακόπτεται ἡ συνεδρία περὶ ὥραν 11 καὶ 10′ π. μ.

Περὶ ὥραν 4 καὶ 10′ μ.μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρία καὶ ἄρχεται ἡ κλήρωσις τῶν διαφόρων Τμημάτων πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν κ. κ. Θ. Πέρρου καὶ Ν. Γαρδικιώτου ὡς ψηφολεκτῶν κληθέντων ὑπὸ τοῦ Προσωρινοῦ κ. Προέδρου.

Διὰ τῆς κληρώσεως παρεπέμφθησαν πρὸς ἐξέλεγξιν εἰς τὸ Α′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Σπετσῶν, Ἄρτης καὶ Τρικκάλων.

Εἰς τὸ Β′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Νέων Ψαρῶν, Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας καὶ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

Εἰς τὸ Γ′ τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Ζακύνθου, Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος καὶ Λακωνίας.

Εἰς τὸ Δ′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ Λαρίσης.

Εἰς τὸ Ε′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Ἀρκαδίας καὶ Μεσσηνίας.

Εἰς τὸ Ϛ′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Κερκύρας καὶ Κεφαλληνίας.

Εἰς τὸ Ζ′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Εὐβοίας καὶ Ὕδρας καὶ

Εἰς τὸ Η′ Τμῆμα αἱ ἐκλογαὶ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος καὶ Κυκλάδων.

Διὰ δὲ τὸν καταρτισμὸν ἑκάστου τῶν Τμημάτων πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν ἐκληρώθησαν οἱ κάτωθι κ. κ. βουλευταί:

Τμήματος Α′.

Ἀνδρ. Κοκκέβης. Εὐστ. Μπαρδόπουλος. Σπυρ. Ἰγγλέσσης, Βασ. Κυρέλλος, Θᾶν. Πετραλιᾶς, Ἰωάν. Κασδόνης, Λουκ. Κουτσοπέταλος, Πελ. Ἀγγελίδης, Δ. Μάρκου, Α. Σκιαδαρέσης, Α. Πετρομανιάτης, Ν. Παπαλέξης, Χρ. Κορύλος, Π. Ἀποστολίδης, Γεώργ. Κατσιμπίρης, Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης, Ἐμμ. Κυπαριόλος, Νικ. Συριόπουλος, Δημ. Κάβουρας, Γεώρ. Σταμπάδος, Θεόδ. Ψυχαλινός, Νικόλ. Σταματιάδης, Ἀλέξ. Κασταβέτης, Κωνστ. Χρυσοχοΐδης, Πέτρος Μαυρομιχάλης, Ἀντ. Ῥεβίνθης, Εὐστρ. Κουλουμβάκης, Σπυρ. Λάσκαρης, Π. Ἰατρόπουλος, Ἐμμ. Πατρίκιος, Π. Ἡλιόπουλος, Χαρίλ. Προβελέγγιος, Γεώρ. Νικολαΐδης, Γ. Παπακυριακόπουλος, Βασίλ. Ἀντωνόπουλος, Κωνστ. Κατηφόρης, Χρ. Καποδίστριας, Νικ. Καλβοκορέσης, Παναγ. Πετροπουλάκης, Παν. Κουμάνταρος, Ἰωάν. Λυμπερόπουλος, Γεώργ. Φικιώρης, Κωνστ. Μέρμηγκας, Ἰωάν. Ἀθηνογένης, Γεώρ. Σχινᾶς καὶ Θερμ. Μιχαλόπουλος.

Τμήματος Β′.

Κωνστ. Γιανναιόπουλος, Νικ. Γιουβρῆς Ἀθ. Χριστίδης, Α. Ἀθανασίου ἢ Βαβυλόπουλος, Κωνστ. Ἀλαβᾶνος, Φίλ. Ζαρζάμπας, Πέτρος Γκίνης, Ἰωάν. Μαμάης, Γεώργ. Κόρπας, Χρ. Καρᾶς, Σπυρ. Χαντζάρης, Νικ. Ἀλεβιζᾶτος, Κωνστ. Παππακυρίτσης, Γεώργ. Κορομηλᾶς, Γεώρ. Γαζέπης, Σ. Ντολιόπουλος, Παν. Φλέσσας, Δημ. Πετσετάκης, Γεώρ. Τσοχώνης, Π. Καράπαυλος, Α. Καφετζόπουλος, Γεώργιος Τάγιας, Δημ. Μπούσδρας, Κωνστ. Ζαβιτσιᾶνος, Μιλτ. Δάλλας, Παν. Βουρλούμης, Ξεν. Σταυρουλόπουλος, Δημ. Κουκιάδης, Ι. Κουρτάκης, Ἰωάν. Βέρριος, Α. Φλαμπῆς, Κωνστ. Πανουσόπουλος, Πολ. Πολυχρονιάδης, Ἀθ. Αἰλιανός,

Δημ. Κανελλόπουλος, Κωνστ. Καλομενόπουλος, Γεώρ. Τσαξίρης, Γεώρ. Δρίβας, Ἀνδρ. Κεφαληνός, Ἀνδρ. Ἀναργύρου, Σταμ. Βαφειαδάκης, Νικ. Πετροπουλάκης, Διον. Κλάδης, Γ. Σπηλιόπουλος καὶ Ἀλέξ. Παπαποστόλου.

Τμήματος Γ'.

Λαυρ. Μαβίλης, Σπυρ. Παπαχατζῆς, Γεώργ. Γαϊτάνος, Γεώρ. Κοσόνας, Μιχ. Σφακιανάκης, Γεώρ Μπούτος, Νικ. Ῥούσης, Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς, Παν. Μερλόπουλος, Θωμᾶς Σκάσης, Π. Κασίμης, Ἀντ. Ζησιμόπουλος, Ἀθ. Παπαχελᾶς, Ἀπόστολος Ἀποστολίδης, Ἰάκ. Ἀβάζος, Δημ. Ζαμάνος, Παν. Μανωλίτσης, Στέφ. Ν. Δραγούμης, Γεώργ. Ἀβέρωφ, Δημ. Λαζαρῆς, Μαν. Πιπιλῆς, Χ. Δικαῖος, Σπυρ. Θεοδωρόπουλος, Σάββας Βαρβιτσιώτης, Γεώρ. Καζανόβας, Ἀριστοτ. Σακελλαρίου, Λ. Ἀνδρεαδάκης, Θρ. Πετμεζᾶς, Νικ Σπηλιώτης, Ἀλέξ. Διομήδης, Δημ. Βάχλας, Θεόδ. Σκοῦφος, Παυσ. Ζωγλοπίτης, Χ. Μωραΐτης, Ἰωάν. Κωτίκας, Κωνστ. Σταμούλης, Βασίλ. Σηλυβρίδης, Νικόλ. Πετσάλης, Λ. Ἐμπειρῖκος, Ἀνδρ. Βαλσαμάκης, Πέτρ. Βασιλόπουλος, Εὐθ. Α. Βελλιανίτης, Νικ. Βάρθης, Γ. Ζούκας καὶ Ν. Χαριτᾶτος.

Τμήματος Δ'.

Ἀνδρ. Κρητικός, Ἀθαν. Πουλῆς, Ἀντ. Φραγκίσκος, Ἀθ. Περρωτής, Νικ. Παπαδᾶτος, Μ. Δαζέας, Παν. Ζαΐμης, Κωνστ. Δεμερτζῆς, Γεώργ. Ἐξαρχόπουλος, Ἰωάν. Πατσουράκος, Θχλ. Κουτούπης, Ἰωάν. Λούντζης, Ἀναστ. Λούντζης, Κωνστ. Τριγγέτας, Νικόλ. Καμπάνης, Ἀλέξ. Μαλασπίνας, Δημ. Ζαβογιάννης, Ὄθ. Τετενές, Σπ. Κογεβίνας, Ἰωάν. Δογάνης, Χρ. Μεϊτάνης, Ν. Γαρδικιώτης, Α. Παπαγιαννακόπουλος, Γεώρ. Λαμπρινόπουλος, Κωνστ. Γόντικας, Ν. Κοντογούρης, Καΐσαρ Ζέζας, Ἰωάν. Βαβανάκος, Λεων. Καπετανάκης, Τριαντ. Παπαδάμ, Κωνστ. Χατζηγιάννης, Σπ. Φορέστης, Ἰωάν. Λεωνίδας, Ἀριστομ. Θεοδωρίδης, Δ. Γκλαβᾶς, Α. Μιχαλακόπουλος, Δημ. Ἀνδρέου Νικ. Ῥαφτόπουλος, Θεμ. Κουτσομητόπουλος Δημ. Χρυσοστάλης, Σπ. Βλαντῆς, Δημ. Μάνθος, Γεώρ. Βλάσης, Α. Χοϊδᾶς καὶ Χαρ. Σπηλιόπουλος.

Τμήματος Ε'.

Κωνστ. Ἀρβανιτάκης, Βασίλ. Πουλιάσης, Κωνστ. Χα-

τζάτος, Ἰωάν. Χρυσοβελόνης, Δημ. Οἰκονόμου, Α. Φωτήλας, Πλούτ. Μαυρίκης, Βασίλ. Ἀθανασούλας, Διον. Κουλούμπαρδος, Γεώρ. Οἰκονόμου, Λεων. Ἀναγνώστου, Νικ. Γεωργιάδης, Ἀνδρ. Μονοκροῦσος, Χρ. Πετρέας, Νικ. Ραφτόπουλος, Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης, Ἀλέξ. Ζαΐμης, Κωνστ. Ζησόπουλος, Παν. Λιβιεράτος Σπηλ. Ἀγαπητός, Σωκρ. Ἀνν. Καβαλλιεράτος, Δημ. Θεοδοσόπουλος, Λ. Θ. Ῥοῦφος Κανακάρης, Διον. Πολυζωγόπουλος, Μιλτ. Μπουφίδης, Χρ. Βλάτσιος, Διον. Βενιεράτος, Γεώργ. Μουσούρης, Ἰωάν. Κανάβος, Ἰωάν. Καλαντζόπουλος, Ἰωάν. Κουρκουμέλης, Νικόλ. Δελακοβίας, Ἰωάν. Ἀκρίδας, Μιχ. Γαλανός, Στέφ. Γρανίτσας, Δ. Ἰατρίδης Σπυρ. Ματσούκας, Νικ. Σακελλαρίου, Εὐάγ. Γεωργιάδης, Ἰωάν. Μᾶνος, Γεώργιος Πώπ, Ε. Λαμπρακάκης, Ῥήγας Χατζηρρήγας, Ἰ. Τσιγκόλης καὶ Γ. Ῥάμμος.

Τμήματος τ'.

Κ. Μᾶνος, Γεώρ. Παρασκευόπουλος, Γεωργαντῆς Θρόνος, Δημ. Κουκουλέτσος, Νικ. Κόνδης, Παν. Φραντζῆς, Γεώργιος Καθάργιος, Κυρ. Κυριαζόπουλος, Ἀθ. Χριστόπουλος, Ἀλέξ. Γιαννουσίου Τάπης, Βασίλ. Γρίβας, Λάμπρος Περιστέρης, Νικόλ. Κάραλης, Εὐθ. Μαντόπουλος, Χρ. Καραβίτης, Νικ. Δημητρακόπουλος. Φώτ. Βακαλόπουλος. Νικόλ. Ἀβέρωφ. Α. Θανόπουλος, Γεώρ. Μπένος, Γ. Ζερβουδάκης, Περ. Γρυπάρης, Λ. Παναγιωτόπουλος, Γεώργ. Παπασπυρόπουλος, Δημήτριος Καλέργης, Ἰωάν. Τσιριμῶκος, Γεώργ. Νέζος, Θεμ. Ῥαφαλιᾶς, Μάρκ. Βαλληνδρᾶς, Μιλτ. Σακελλαρίου, Λουκᾶς Μπέλλος, Ι. Παπαλουκᾶς, Ν. Παπαϊωάννου, Μιχ. Φωτιάδης, Παν. Ἀραβαντινός, Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης, Γεώργ, Ράλλης, Τιμ. Ἡλιόπουλος Δημ. Βενιζέλος, Ἀγαμέμνων Σλῆμαν Α. Τριγώνης, Ἰωάν. Πολίτης, Γεώρ. Καλλίτσης, Δημ. Καΐρης καὶ Π. Βερβενιώτης.

Τμήματος Ζ'.

Δημ. Κούζης, Ἰωάννης Μαλλιαρόπουλος, Θεοφ. Θεοδωρόπουλος, Ἐμμ. Ῥέπουλης, Στέφ. Σουμαρίπας, Ἀνδρ. Μαρλᾶς, Ἰωάν. Γιαμαρέλος, Θεμ. Λάζος, Δημ. Δεδούσης, Κ. Λιδωρίκης, Α. Κατριβᾶνος, Γεώργ. Συγγούρης, Γ. Παπαϊωάννου, Κωνστ. Περιβολιώτης, Ἠλ. Φλέσσας, Χαρ. Βοζίκης, Περ. Ἀλεξάκης, Ἀθ. Πετρόπουλος, Ἀντ. Βούτσης,

Ἰω. Π. Μανέτας, Νικόλ. Χαρδούβαλης, Σπυρ. Τσαγκάρης, Κωνστ. Ῥεβελιώτης, Α. Γρίβας, Ἰωάν. Γιδογιάννης, Ἠρ. Βελλόπουλος, Ν. Ξηρός, Ε. Σπετσέρης, Βασίλ. Μιχαλέας, Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος, Κωνστ. Δημοκωστούλας, Ἀθ. Σωτηριάδης, Κωνστ. Ἀραβαντινός, Περ. Κ. Καραπᾶνος, Ν. Φραγκίστας, Νικ. Μακρῆς, Μιλτ. Νεγροπόντης, Ἰωαν. Ἀθανασάκης, Ἀνδρ. Σαρλῆς, Α. Ἀβέρωφ, Δημ. Βρατσᾶνος, Ἰωάν. Γραμματίκας, Κ. Ῥακτιβάν, Νικ. Πολιτόπουλος καὶ Α. Καρέλας.

Τμήματος Η'.

Ἐλ. Βενιζέλος, Γερ. Νοταρᾶς, Ἀλ. Παπαναστασίου, Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς, Ἰωάν. Τερζάκης, Χαρ. Στασινόπουλος, Σερ. Ψύχας, Γεώργ. Βλάχος, Ἰωάν. Μπακόπουλος, Παν. Χαροκόπος, Κωνστ. Οἰκονομόπουλος, Γεώργ. Σπυρόπουλος, Δημ. Ῥοῦσσος, Δ. Πλαπούτας, Ἀντ. Ῥοντήρης, Κωνστ. Κανάρης, Ἰωάν. Παπαθανασιάδης, Ἰωάν. Μπουρνιᾶς, Λ. Μπαφώτης, Φωτ. Νέγρης, Εὐάγ. Γαρουφαλλιᾶς, Ἐμμ. Παγκάρας, Ἐμ. Μπενάκης, Γ. Πῶλος, Ἠλ. Δρακούλης, Νικ. Α. Στράτος, Ἐπ. Σουλτάνης, Π. Καρασεβδᾶς, Γεώρ. Πολίτης, Σπ. Γ. Καραπᾶνος, Νικ. Χρυσόγελος, Σπυρ. Σῆμος, Θεόδ. Γρηγορίου, Κωνστ. Καζαντζῆς, Ἰωάν. Φουρίδης, Νικ. Τριανταφυλλάκος, Δημ. Χηνιάδης, Γεώρ. Στρατούλης, Π. Λαγοπάτης, Λάμπρος Κορομηλᾶς, Ἀναστ. Βάρβογλης, Παν. Δεληβορυᾶς, Ἀντ. Γαρουφαλλιᾶς, Θ. Πέρρος καὶ Ἰω. Φαρμάκης.

Μεθ' ὃ ὁ Προσωρινὸς κ. Πρόεδρος παρακαλεῖ τοὺς κ. κ. Βουλευτάς, ὅπως προσέλθωσιν αὔριον περὶ ὥραν 10ην π. μ. εἰς συνεδρίαν καὶ εἶτα μεταβῶσιν εἰς τὰ διάφορα Τμήματα, εἰς ἃ ἐξελέγησαν καὶ προβῶσιν εἰς τὰς ἀρχαιρεσίας των.

Μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρία περὶ ὥραν 5 καὶ 30′ μ. μ.

Ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβᾶνος

Οἱ Προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Θεόδ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β'

Τῆς 11 Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 11 π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 185 Βουλευτῶν, ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδρίας.

Εἶτα ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. Ἀθ. Κατριβᾶνος προσκαλεῖ τοὺς μέχρι τοῦδε μὴ ὁρκισθέντας βουλευτὰς κ. κ. Ἠλίαν Φλέσσαν, Σπυρίδωνα Τσαγκάρην, Σ. Λάσκαριν, Α. Κρητικὸν Βαρούχαν, Ν. Γεωργιάδην, Κ. Ζησόπουλον, Γ. Παρασκευόπουλον, Δ. Δεδούσην, Δ. Κουκουλέτσαν, Α. Ἀναγνώστου, Γ. Πυῦλον, Σ. Βαφειαδάκην, Ν. Βράϊλαν Βάρθην, Γεώργ. Μπένον, Χαρ. Σπηλιόπουλον, Πελ. Ἀγγελίδην, Γ. Νικολαΐδην, Χ. Μωραΐτην, Γεώργ. Καζανόβαν, Δ. Χηνιάδην καὶ Δ. Κούζην, οἵτινες ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἑξῆς ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω »εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος παρακαλεῖ τοὺς κ. κ. Βουλευτάς, ἵνα μεταβῶσιν εἰς τὰ ἐπὶ τῶν ἐξελέγξεων τῶν ἐκλογῶν καταρτισθέντα Τμήματα καὶ λύει τὴν συνεδρίαν περὶ ὥραν 11 καὶ 10′ π. μ.

Ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβᾶνος

Οἱ Προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Θεόδ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Γ'

Τῆς 12 Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 10 καὶ 30′ καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 Βουλευτῶν, ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. Ἀθ. Κατριβᾶνος διατάσ-

σει νὰ ἀνοιχθῶτι τὰ θεωρεῖα, μεθ' ὃ ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδρίας.

Ἀκολούθως ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος καλεῖ τοὺς μὴ ὁρκισθέντας ἐκ τῶν Βουλευτῶν, ὅπως ὁρκισθῶσι, προσέρχονται δὲ οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ἀναστ Σκιαδαρέσης, Κωνστ. Κατηφόρης, Ἐπαμ. Λαμπρακάκης, Ν. Παπαϊωάννου, Ἀλ. Ἀναστασιάδης, Γεώργ. Μποῦτος, Ι. Δ. Τσιριμῶκος, Ἀνδρ. Μονοκρούσσος, Λουκᾶς Κουτσοπέταλος, Ν. Φραγκίστας, Ι. Κ. Μπρισιμιτζάκης, Κ. Δ. Ρακτιβάν, Κ. Οἰκονομόπουλος, Ν. Ξηρός, Δ. Οἰκονόμου, Ἰωάν. Φαρμάκης, Θεμιστ. Παπαϊωάννου, Νικόλ. Ἀνδρεαδάκης, Β. Σηλυβρίδης. Φωτ. Βασσαλόπουλος, Χ. Βοζίκης, Ἀντ. Βούτσης, Ν. Ραφτόπουλος, Ἀθ. Τριγώνης καὶ Κ. Δεμερτζῆς, οἵτινες ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἑξῆς ὅρκον :

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω »εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Μετὰ τοῦτο ὁ κ. **Διόν. Κλάδης** παρακαλεῖ τὸν κ Πρόεδρον, ὅπως δημοσιευθῶσι τὰ ὀνόματα τῶν ἀπόντων Βουλευτῶν εἰς τὰς ἐφημερίδας.

Ὁ κ. **Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου** παρακαλεῖ, ὅπως ἐπισπευσθῇ τὸ ἔργον τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ δηλοῖ ὅτι θέλει προσέλθει εἰς τὸ Τμῆμα, εἰς ὃ ἐξελέγη, ὅπως συντελέσῃ εἰς τὴν ἀπαρτίαν.

Ἐν τέλει ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** δηλοῖ, ὅτι ἐτηλεγράφησε πρὸς τοὺς Νομάρχας τοῦ Κράτους, ὅπως παρακαλέσωσι τοὺς ἀπουσιάζοντας Βουλευτὰς ἵνα ἐπισπεύσωσι τὴν ἄφιξιν αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα λύεται ἡ συνεδρία περὶ ὥραν 10 καὶ 45'.

Ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβᾶνος

Οἱ Προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Θεόδ. Γρηγορίου.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Δ'

Τῆς 13 Ἰανουαρίου 1911.

Περὶ ὥραν 10 καὶ 45' ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 183 Βουλευτῶν. Μεθ' ὃ ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, καὶ τῇ προσκλήσει τοῦ Προσωρινοῦ κ. Προέδρου προσέρχονται οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ρήγας Χατζηρρήγας, Ἰωάννης Γιδογιάννης, Γ. Α. Λαμπρινόπουλος, Ἰω. Γιαμαρέλος, Σερ. Ψύχας, Πολ. Πολυχρονιάδης, Γ. Β. Σχινᾶς καὶ Νικ. Σπηλιώτης, οἵτινες ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἑξῆς ὅρκον :

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ να ἐκπληρώσω »εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Μεθ' ὃ ὁ Προσωρινὸς κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ, ὅτι τὰ οἰκεῖα Τμήματα κατέθεσαν τὰς ἐκθέσεις αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν Σπετσῶν, Τρικκάλων καὶ Ζακύνθου, παρακαλεῖ δὲ τοὺς κ. κ. Βουλευτὰς τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὸ Ε' ἐπὶ τῶν ἐξελέγξεων τῶν ἐκλογῶν Τμῆμα, ὅπως προσέλθωσι κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ καὶ περατωθῇ οὕτω ταχέως τὸ ἔργον τῆς ἐξελέγξεως.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 1—3.

Ὁ κ. **Νικ. Βάρθης** παρακαλεῖ ὅπως συνέρχωνται οἱ κ. κ. Βουλευταὶ κατὰ τὴν προσδιωρισμένην ὥραν.

Εἶτα ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** ἀνακοινοῖ εἰς τὴν Βουλήν, ἐκφράζων τὴν λύπην του, ὅτι ἀπεβίωσαν ὁ βουλευτὴς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος Α. Παπαγιαννακόπουλος, ἔνθερμον τέκνον τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος, ὡς καὶ ὁ βουλευτὴς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος Θεμ. Λάζος, παρακαλεῖ δὲ τὴν Βουλήν, ὅπως δεχθῇ νὰ κατατεθῇ στέφανος, νὰ ἐκφρασθῶσι τὰ συλλυπητήρια εἰς τοὺς οἰκείους τῶν μεταστάντων, καὶ νὰ λυθῇ ἡ συνεδρία εἰς ἔνδειξιν πένθους.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ.

Μεθ' ὃ ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** λύει τὴν συνεδρίαν περὶ ὥραν 11ην.

Ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβᾶνος

Οἱ Προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Θεοδ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Ε'

Τῆς 14 Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 10 καὶ 30' π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 Βουλευτῶν ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδρίας.

Μεθ' ὃ ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** ἀνακοινοῖ ὅτι τὰ Τμήματα Β', Ζ' καὶ Η' ὑπέβαλον τὰς ἐκθέσεις των ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν Νέων Ψαρῶν, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Εὐβοίας, Ὕδρας, Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος καὶ Κυκλάδων.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 4—10.

Εἶτα προσκαλεῖ τοὺς μέχρι τοῦδε μὴ ὁρκισθέντας βουλευτὰς κ. κ. Ν. Ἀλεβιζάτον, Σπυρ. Παπαχατζῆν, Β. Πουλιάτην, Ι. Λούντζην, Δ. Κάβουραν, Κωνστ. Λιδωρίκην, Φ. Ζαρζάμπαν, Δ. Πολυζωγόπουλον καὶ Π. Κασίμην, οἵτινες ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἑξῆς ὅρκον :

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω «εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ἐπίσης ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** ἀνακοινοῖ τῇ Βουλῇ, ὅτι πρὸ ὀλίγου κατέθεσε στέφανον ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ νεκροῦ Α. Παππαγιαννακοπούλου, εἶτα δὲ λέγει, ὅτι ἀπεβίωσαν οἱ Νικόλαος Μακρῆς βουλευτὴς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, Προσωρινὸς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, καὶ Γεώργιος Κόρπας βουλευτὴς Κυκλάδων ὑποστράτηγοι, παρακαλεῖ δὲ τοὺς κ. κ. Βουλευτάς, ὅπως παρακολουθήσωσι τὰς κηδείας των, κατατεθῶσι στέφανοι ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς καὶ ἐκφρασθῶσι τὰ συλλυπητήρια πρὸς τὰς οἰκογενείας των. Ἡ Βουλὴ συναινεῖ, καὶ τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. **Ἐλευθ. Βενιζέλου** ἀρίεται εἰς τὸ Προεδρεῖον νὰ κανονίσῃ, ὅπως νομίζῃ καλλίτερον τὰ περαιτέρω.

Μεθ' ὃ ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** παρακαλεῖ τοὺς κ. Βουλευτάς, τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὸ Δ' Τμῆμα νὰ μεταβῶσιν εἰς αὐτὸ καὶ προβῶσιν εἰς τὰς ἐργασίας των, καθόσον μόνον τοῦτο καθυστερεῖ, καὶ λύει τὴν συνεδρίαν περὶ τὴν 11ην π. μ.

Ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβᾶνος

Οἱ Προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Θεοδ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Ϛ'

Τῆς 17 Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 10 καὶ 45' π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 188 Βουλευτῶν, ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδρίας.

Μεθ' ὃ ὁ Προσωινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** ἀνακοινοῖ ὅτι τὸ Δ' Τμῆμα κατέθεσε τὴν ἔκθεσίν του ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 11.

Εἶτα προσκαλοῦνται ὑπ' αὐτοῦ οἱ μὴ ὁρκισθέντες βουλευταὶ κ.κ. Κων. Σταμούλης, Κων. Θ. Πανουτσόπουλος, Ν. Γιουβρῆς, Χρ. Καρᾶς, Χ. Κορύλος, Ν. Χαριτᾶτος, Ἀντ. Πετρομανιάτης, Κ. Χρυσοχοΐδης, Πολ. Λαγοπάτης, Ι. Παπαθανασιάδης, Ἰ. Παπαλουκᾶς, Εὐθ. Μαντόπουλος, Ν. Παπαδᾶτος, Σ. Ντολιόπουλος, Μιλτ. Μπουρίδης, Ἀνδρ. Βαλσαμάκης, Ἀναστ. Ἀβέρωφ, Παναγ. Φραντζῆς, Ν. Κοντογούρης, Γ. Ἐξαρχόπουλος, Θ. Πετραλιᾶς, Π. Πετροπουλάκης, Γ. Παπακυριακόπουλος, Σ. Τυπάλδος Φορέστης, Ἀντ. Ζησιμόπουλος καὶ Δ. Βινιεράτος, οἵτινες προσέρχονται καὶ ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἑξῆς ὅρκον :

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα

»καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν-»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπλη-»ρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Μεθ' ὃ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. **Ἐλ. Βενιζέλος** ἐρωτᾷ ποῖαι ἐκθέσεις τῶν Τμημάτων ὑπεβλήθησαν καὶ παρακαλεῖ, εἰ δυνατόν, ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐπ' αὐτῶν συζήτησις αὔριον τῇ 4ῃ μ. μ.

Ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** δίδει τὰς ζητηθείσας πληροφορίας.

Ὁ κ. **Εὐστ. Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι τῇ 10 π.μ. συνερχόμεθα κατὰ τὸν Κανονισμόν, καὶ συνεπῶς δὲν δυνάμεθα νὰ συνέλθωμεν ἄλλην ὥραν.

Ὁ κ. **Πελ. Ἡλιόπουλος** παρακαλεῖ, ὅπως ἡ Βουλὴ δώσῃ παράτασιν 48 ὡρῶν εἰς τὸ Α' Τμῆμα διὰ τὴν ἐκλογὴν Ἄρτης πρὸς ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεώς του.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ, ἵνα δοθῇ 24ωρος.

Γίνεται συζήτησις μεταξὺ τῶν κ. κ. Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου **Ἐλευθ. Βενιζέλου, Εὐστρ. Κουλουμβάκη, Πολ. Λαγοπάτη καὶ Δ. Κλάδη** περὶ τοῦ ἂν διενεμήθησαν αἱ ἐκθέσεις τῶν Τμημάτων, καὶ γίνεται δεκτόν, ὅτι τὸ Προεδρεῖον εἶχε διατάξει νὰ γίνῃ ἡ διανομή. Ἐπίσης γίνεται δεκτόν, ὅπως συνέλθῃ ἡ Βουλὴ αὔριον περὶ τὴν 10 π. μ. καὶ προβῇ εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ἐκλογῶν, ὧν αἱ ἐκθέσεις διενεμήθησαν εἰς τοὺς κ. κ. Βουλευτάς, καὶ λύεται ἡ συνεδρία περὶ τὴν 11ην π. μ.

Ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβᾶνος

Οἱ Προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Θεόδ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Ζ'

Τῆς 18ης Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 10 καὶ 40' π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 Βουλευτῶν, ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, διορθωθέντα τῇ ὑποδείξει τοῦ κ. Χαρ. Βοζίκη. Ὁ κ. Β. Μιχαλέας ζητεῖ πληροφορίας τινὰς ὡς πρὸς τὰ πρακτικά, ἃς δίδει ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος

κ. Ἀθ. Κατριβᾶνος, ὅστις ἐπίσης ἀνακοινοῖ ὅτι τὰ Τμήματα Γ' καὶ Δ' ὑπέβαλον τὰς ἐκθέσεις των ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν Λακωνίας καὶ Λαρίσης.

Ζητ Παράρτ. ἀριθ 12 καὶ 13

Μεθ' ὃ προσκαλεῖ τοὺς μὴ ὁρκισθέντας βουλευτὰς, κ. κ. Διον. Γκλαβᾶν, Πετ. Ἰατρόπουλον, Ἰ. Κοττίκαν, Π. Βουρλούμην, Κ. Δημακωστούλαν, οἵτινες προσέρχονται καὶ ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἑξῆς ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ »εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα »καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυ-»νειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Εἶτα ὁ προσωρινὸς Πρόεδρος κ. Ἀθ. Κατριβᾶνος προτείνει ἵνα ἐπιληφθῇ ἡ Βουλὴ τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν καὶ ἄρχεται ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ Γραμματέως κ. Θεοδ. Γρηγορίου ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἐκθέσεων τῶν οἰκείων Τμημάτων ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Εὐβοίας, καὶ Ζακύνθου. Ἡ δὲ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως παρεδέχθη τὸ ἔγκυρον τῶν ἄνω ἐκλογῶν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων Βουλευτῶν τῶν ἑξῆς, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα:

Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

1) Ἐμμ. Ῥέπουλη, 2) Δημ. Καλέργη, 3) Ἀθ. Χριστοπούλου, 4) Γεωργ. Νέζου, 5) Παν. Ἀραβαντινοῦ, 6) Ἰω. Τερζάκη, 7) Παναγ. Φραντζῆ, 8) Γ. Παπασπυροπούλου, 9) Γεωργαντᾶ Θρόνου, 10) Γεωρ. Παρασκευοπούλου, 11) Νικ. Κόνδη, 12) Ἀθ. Σωτηριάδου, 13) Κωνστ. Οἰκονομοπούλου, 14 Κωνστ. Καζαντζῆ, 15) Γερασ. Νοταρᾶ, 16) Δημ. Κούζη, 17) Ἀθ. Σαρλῆ, 18) Δημ. Ῥούσσου, 19) Νικ. Δελακοβία, 20) Νικολ. Σακελλαρίου, 21) Γεωρ. Βλάση καὶ 22) Χαρ. Σπηλιοπούλου.

Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

1) Ἐλευθ. Βενιζέλου, 2) Ἐμμ. Μπενάκη, 3) Φ. Νέγρη, 4) Παν. Χαροκόπου, 5) Κ. Ῥακτιβάν, 6) Μιλτ. Νεγροπόντη, 7) Γ. Ζερβουδάκη, 8) Λάμπρου Κορομηλᾶ, 9) Π. Λαγοπάτη, 10) Γ. Στρατούλη, 11) Κ. Μάνου, 12) Κωνσταν. Ἀραβαντινοῦ, 13) Τιμ. Ἡλιοπούλου, 14) Δ. Βενιζέλου,

15) Μιχ. Γαλανοῦ, 16) Ἀνδρ. Παναγιωτοπούλου, 17) Γ. Πολίτου, 18) Ἰωάν. Ἀθανασάκη, 19) Γεωργ. Νικολαΐδου, 20) Λουκᾶ Μπέλλου, 21) Ἀριστ. Θεοδωρίδου, 22) Ἀλεξ. Ἀναστασιάδου, 23) Κωνσ. Δεμερτζῆ, 24) Θρασυβ. Πετμεζᾶ, 25) Γεωργ. Καζανόβα, 26) Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκη, 27) Γεωρ. Σταμπάδου, 28) Θεμ. Μιχαλοπούλου, 29) Δ. Ἀνδρέου, 30) Δημ. Ζαβογιάννη, 31) Ἐμμ. Κυταριόλου, 32) Βασ. Κυρέλλου, 33) Γ. Κολοσούκα, 34) Ἀριστ. Σακελλαρίου 35) Νικ. Σπηλιώτου. 36) Σπυρ. Παπαχατζῆ, 37) Σάββα Βαρβιτσιώτου, 38) Λουκ. Κουτσοπετάλου, 39) Ν. Ἀνδρεαδάκη, 40) Δ. Λαζαρῆ, 41) Σπυρ. Θεοδωροπούλου 42) Ἀναστ. Πουλῆ, 43) Νικολ. Ῥούσση καὶ 44) Στεφ. Ν. Δραγούμη.

Εὐβοίας.

1) Γεωργίου Ἀβέρωφ, 2) Νικολάου Σταματιάδου, 3) Δημητρίου Χρυσοστάλη, 4) Εὐαγγέλου Γεωργιάδου, 5) Ἰω. Μπουρνιᾶ, 6) Νικολάου Ἀβέρωφ, 7) Γεωργίου Μπένου, 8) Νικολάου Κάραλη, 9) Κωνσταντίνου Χατζηγιάννη, 10) Δημητρίου Βάχλα, 11) Γεωργ. Κοσόνα, 12) Ἀποστ. Ἀποστολίδου, 13) Μιχ. Σφακιανάκη, 14) Πλουτάρχου Μαυρίκη, 15) Βασιλείου Ἀθανασούλα. 16) Κωνσταντίνου Χατζάκου, 17) Γεωργίου Γαζέπη καὶ 18) Νικολάου Πετσάλη.

Ζακύνθου

1) Ἰωάννου Λούντζη, 2) Διονυσίου Κουλουμπάρδου, 3) Ἀναστ. Λούντζη, 4) Καίσαρος Ζέζα, 5) Διονυσίου Κλάδη καὶ 6) Νικολάου Παπαδάτου.

Προκειμένης συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Κυκλάδων ὁ κ. **Δημοσθένης Καΐρης** λαμβάνει τὸν λόγον καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως κυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν καὶ ὡς πρὸς τὸν κ. **Θ. Σκοῦφον.**

Ὁ κ. **Νικόλαος Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀντικρούει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Καΐρη λεχθέντα, καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Θ. Σκούφου, ὡς μὴ ἐχόντος τὰ νόμιμα προσόντα, προστίθησι δέ, ὅτι ὑπεδείχθη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ κ. Πρυέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πρὸ τῶν ἐκλογῶν ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑποβάλῃ παραίτησιν ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.

Ὁ κ. **Νικόλ. Στράτος** συμφωνεῖ πρὸς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ παρακαλεῖ τὴν

Βουλήν, ὅπως ληφθῇ γενικὸν μέτρον, καθόσον ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι κύριοι εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν μὲ τὴν τοῦ κ. Θ. Σκούφου.

Πολλοὶ Βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Μεθ' ὃ ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ πρῶτον μὲν ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῶν κ.κ. 1) Α. Ἐμπειρίκου, 2) Στ. Βαφειαδάκη, 3) Δ. Μάνθου, 4) Π. Γρυπάρη, 5) Γ. Κόρπα, 6) Κ. Καλομενοπούλου, 7) Τρ. Παπαδάμ, 8) Θ. Σκάση, 9) Ἰακώβου Ἀβάζου, 10) Δ. Ζαμάνου, 11) Ν. Καμπάνη, 12) Γ. Ἐξαρχοπούλου, 13) Α. Μαλασπίνα, 14) Γ. Γαϊτάνου, 15) Ἀντ. Ρεβίνθη, 16) Μ. Βαλληνδρᾶ, 17) Ν. Καλβοκορέση, 18) Κ. Ἀλαβάνου, 19) Δημ. Πετσετάκη, 20) Χαρ. Προβελεγγίου, 21) Ἐμμ. Πατρικίου, 22) Ἰωάννου Μαμάη, 23) Ἰωάν. Κασδόνη, 24) Ἀντ. Φραγκίστα καὶ 25) Δ. Καΐρη καὶ δι' ἀναστάσεως ἡ Βουλὴ ἀναγνωρίζει ὡς νομίμους Βουλευτὰς καὶ ὡς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα τοὺς ἄνω Βουλευτάς. Δεύτερον δ' ἐρωτᾶται ἡ Βουλή, ἂν ὁ κ. **Θ. Σκοῦφος** ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. **Θ. Σκούφου,** ὡς μὴ ἔχοντος τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Εἶτα ἄρχεται ἡ ἀνάγνωσις ὑπὸ τοῦ Προσωρινοῦ Γραμματέως κ. **Θεοδ. Γρηγορίου** τῶν ἐκθέσεων τῶν οἰκείων Τμημάτων ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν Σπετσῶν, Τρικκάλων, Ὕδρας, καὶ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος. Ἡ δὲ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως παρεδέχθη τὸ ἔγκυρον τῶν ἄνω ἐκλογῶν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων Βουλευτῶν τῶν ἐξῆς, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Σπετσῶν

1) Ἰωάννου Λεωγίδου, 2) Πέτρου Γκίνη, 3) Ἀλεξάνδρου Διομήδους καὶ 4) Ἰωάννου Ἀναργύρου.

Τρικκάλων

1) Ἀποστ. Ἀλεξανδρῆ, 2) Ἀλεξ. Παπαποστόλου, 3) Δημ. Θεοδοσοπούλου, 4) Παυσανίου Ζωγλοπίτου, 5) Γεωργ. Ζούκα, 6) Κωνστ. Σταμούλη, 7) Ἰ. Κοττίκα, 8) Βασιλείου Γρίβα, 9) Ἀθανασίου Βαβυλοπούλου, 10) Νικολάου Γαρδικιώτου, 11) Δημ. Μπούσδρα, 12) Γεωργ. Τάγια 13) Κωνστ. Παπακυρίτση, 14) Χρίστου Καρᾶ, 15) Α. Θανοπούλου, 16) Ν. Γιουβρῆ, 17) Γεωργ. Καθάργιου. 18) Χρί-

στου Βλατσίου, 19) Δημ. Κουκουλέτσου, 20) Γεωργ. Σπυροπούλου, 21) Ἀλεξ. Γιαννουσίου Τάκη, 22) Γεωργ. Ῥάμμου, 23) Εὐθ. Μαντοπούλου καὶ 24) Λάμπρου Περιστέρη.

Ὕδρας

1) Θεμ. Ῥαφαλιᾶ, 2) Κυριάκου Κυριαζοπούλου, 3) Ι. Κουντουριώτου, 4) Πάνου Βερβενιώτου, 5) Γεωργίου Καλλίτση καὶ 6) Ἰωάν. Μάνου.

Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος

1) Σπύρου Ματσούκα, 2) Ῥήγα Χατζηρρήγα, 3) Ἰωάν. Ἀχ. Παπαλουκᾶ, 4) Ἰωάννου Τσιριμώκου, 5) Μιλτ. Σακελλαρίου, 6) Κωνστ. Λιδωρίκη, 7) Θεμιστ. Παπαϊωάννου, ἢ Θεοχαροπούλου, 8) Νικολ. Ξηροῦ, 9) Νικολ. Φραγκίστα, 10) Ἰω. Γιδογιάννη, 11, Νάκου Πολιτοπούλου, 12) Κωνστ. Περιβολιώτου, 13) Ἰωάν. Γιαμαρέλου, 14) Ἀνδρ. Μαρλᾶ 15) Δημ. Δεδούση, 16) Γεωργ. Συγγούρη, 17) Στεφ. Σουμαρίπα, 18) Δημ. Λάζου, 19) Κωνστ. Δημοκωστούλα, 20) Ἰωάν. Γραμματίκα, 21) Ἡρακλ. Βελλοπούλου, καὶ 22) Ἀθ. Χιστίδου.

Εἶτα ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Νέων Ψαρῶν, ὁπότε ὁ κ. **Νικόλαος Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λαμβάνει τὸν λόγον καὶ λέγει, ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ λάβῃ τὸ αὐτὸ μέτρον, ὅπερ ἔλαβε καὶ διὰ τὸν κ. **Θ. Σκοῦφον**, καὶ ὡς πρὸς τὸν κ. **Κωνστ. Κανάρην** ὑπάλληλον ὄντα τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Ἐρωτᾶται δὲ ἡ Βουλή, πρῶτον μὲν ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῶν κ. κ. 1) Γεωργίου Πώπ, 2) Δαμοσθένους Βρατσάνου, καὶ 3) Ἐμ. Παγκάρα, καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀναγνωρίζει ὡς νομίμους Βουλευτὰς καὶ ὡς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα τοὺς ἄνω Βουλευτάς.

Δεύτερον δὲ ἐρωτᾶται ἡ Βουλή, ἂν ὁ κ. Κωνστ. Κανάρης ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα, καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Κ. Κανάρη, ὡς μὴ ἔχοντος τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Τῇ συστάσει τῶν κ. κ. **Ν. Στράτου** καὶ **Χαρ. Βοζίκη** δίδεται παράτασις 24ωρος εἰς τὰ Τμήματα, τὰ ὁποῖα

δὲν ὑπέβαλον εἰσέτι τὰς ἐκθέσεις των, καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 11 καὶ 20′ π. μ.

Ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβᾶνος

Οἱ Προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Θεόδ. Ῥηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Η′

Τῆς 19ης Ἰανουαρίου 1911

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 10 καὶ 40′ π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 Βουλευτῶν, ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, διορθωθέντα τῇ ὑποδείξει τοῦ κ. **Ν. Δημητρακοπούλου** (Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης).

Ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** προσκαλεῖ τοὺς μὴ ὁρκισθέντας Βουλευτὰς κ. κ. Ἀλέξ. Παπαποστόλου, Εὐθ. Βελλιανίτην, Ἀχιλ. Χοϊδᾶν, Ἰ. Χριστοδουλιᾶν, οἵτινες προσέρχονται καὶ ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἐξῆς ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω »εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Εἶτα ἀνακοινοῦ ὅτι τὰ Τμήματα Α′, Γ′, Ε′, Ϛ′ ὑπέβαλον τὰς ἐκθέσεις των ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν Ἄρτης, Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, Ἀρκαδίας, Μεσσηνίας, Κερκύρας καὶ Κεφαλληνίας.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 14—19.

Ἐπίσης τῇ προτάσει τοῦ Προσωρινοῦ Προέδρου κ. **Ἀθ. Κατριβάνου** ἄρχεται ἡ Βουλὴ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς ἐκλογῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ ἄρχεται ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τοῦ οἰκείου τμήματος ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ Γραμματέως κ. Δημοσθ. Βρατσάνου ἐπὶ τῆς ἄνω ἐκλογῆς, καὶ κατόπιν τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐκθέσεως ὁ κ. **Γεώρ. Πὼπ** λαμβάνει τὸν λόγον καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Εἰσηγητὴν τῆς ἐκλογῆς ταύτης νὰ δηλώσῃ, ἂν ἐγένετο συζήτησις ἐν τῷ Τμήματι περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ βουλευτοῦ κ. **Ἰ. Φαρμάκη.**

Ὁ κ. **Ν. Γαρδικιώτης,** εἰσηγητὴς τῆς ἐκλογῆς, λέγει ὅτι οὐδεμία ἔνστασις ὑπεβλήθη εἰς τὸ Τμῆμα κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. **Ι. Φαρμάκη** καὶ οὐδεμία συζήτησις ἐγένετο εἰς τὸ Τμῆμα, οὐδὲ ἠδύνατο τὸ Τμῆμα νὰ ἐπιληφθῇ αὐτεπαγγέλτως.

Ὁ κ. **Γ. Πὼπ** δευτερολογεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, δίδων πληροφορίας.

Ὁ κ. **Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου** λέγει ὅτι εἶναι ἀποφασισμένον εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν, ὅτι ἡ σχετικὴ διάταξις τοῦ Συντάγματος, καθ' ἣν ἡ ἡλικία τοῦ ἐκλεξίμου ὁρίζεται εἰς 30 ἐτῶν, θὰ ὑποβιβασθῇ εἰς 25 ἔτη. Μηδεμιᾶς δὲ ἀμφιβολίας ὑπαρχούσης ὅτι καὶ ἡ παροῦσα Βουλὴ θέλει ὁρίσει τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ ἐκλεξίμου, ἡ Κυβέρνησις φρονεῖ ὅτι ὅσοι τῶν ἐκλεχθέντων ἔχουσι συμπεπληρωμένον τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας, πρέπει νὰ γίνωσι δεκτοί, τοσοῦτο μᾶλλον, ὅσον, ἂν ἠκυροῦτο ἡ ἐκλογή των καὶ διετάσσετο ἡ ἐπανάληψις αὐτῆς, θὰ ἠδύναντο ἐγκύρως νὰ ἐκλεχθῶσιν, ἀφ' οὗ ἐν τῷ μεταξὺ θὰ εἶχε τροποποιηθῇ ἡ σχετικὴ διάταξις τοῦ Συντάγματος. Οὐδεμία δὲ ἐγείρεται ἀμφιβολία, ὅτι ὁ κ. Φαρμάκης ἔχει συμπληρώσει τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** φρονεῖ, ὅτι στηριζόμενοι ἐπὶ τῆς βάσεως, ἣν ἀναγνωρίζει ὁ κ. Πρωθυπουργός, θέλομεν καταλήξει εἰς καταπάτησιν πασῶν τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος τῶν ὑπὸ ἀναθεώρησιν, διαμαρτύρεται δὲ κατὰ τῆς ἀρχῆς, ἧς τὴν τήρησιν συνέστησεν ὁ κ. Πρωθυπουργός, φρονῶν, ὅτι αἱ ὑπὸ ἀναθεώρησιν διατάξεις τοῦ Συντάγματος εἶναι σεβασταὶ μέχρι τῆς ἀναθεωρήσεώς των.

Ὁ κ. **Ν. Στράτος** ὁμιλεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. **Ι. Φαρμάκη,** κατὰ τῆς ὁποίας οὐδεμία ἔνστασις ὑπεβλήθη περὶ τῆς ἡλικίας του, καὶ ἀπορεῖ πῶς γίνεται συζήτησις, ἀφοῦ ἄλλως τε ὁ κ. Ι. Φαρμάκης ἦτο ὑποψήφιος Βουλευτὴς κατὰ τὸ 1906 καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Διπλῆν Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν ἐπεκυρώθη ἡ ἐκλογή του.

Ὁ κ. **Διον. Κλάδης** συμφωνεῖ πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ λεχθέντα καὶ διαφωνεῖ ὡς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Βοζίκη.

Ὁ κ. **Κ. Μέρμηγκας** λαμβάνει τὸν λόγον καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸν κ. Χ. Βοζίκην.

Ὁ κ. **Α. Ἐμπειρῖκος** ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς.

Ὁ κ. **Χρ. Πετρέας** λέγει ὅτι ἡ γνώμη τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ παρεξηγήθη, καὶ ἐν τέλει κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς.

Ὁ κ. **Ε. Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι, ὀρθότερον θὰ ἦτο καὶ συμφωνότερον πρὸς τὸ ἐλεύθερον ἡμῶν Πολίτευμα νὰ προτείνῃ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀπὸ τοῦδε τίνας συνταγματικὰς διατάξεις θεωρεῖ μεταρρυθμιστέας καὶ πῶς, ἡ δὲ Βουλὴ νὰ προβῇ ἀμέσως εἰς τὴν μεταρρύθμισιν καὶ πρὸ τῆς ἐκδικάσεως τῶν ἐκλογῶν, διότι οὕτω θὰ εἴχομεν μίαν ἴσως παράβασιν τοῦ Κανονισμοῦ, ἐνῷ δι' ὅσων εἶπεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς προέτεινεν οὐσιαστικὴν παράβασιν τοῦ Συντάγματος, ὡς δὲ διετυπώθη ἡ πρότασίς του, ἀναγκάζεται, λέγει, νὰ τὸν παρακαλέσῃ, ὅπως ἀποσύρῃ τὰς καταχρήσεις τῆς μεγάλης ἀληθῶς δυνάμεως, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Ὁ κ. **Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι ἐγένετο συζήτησις, χωρὶς οὐδὲν νὰ ὑπάρχῃ ἀντικείμενον ἐπιτρεπόμενον ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ καὶ καταλήγει ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς.

Ὁ κ. **Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου** ἀπαντῶν εἰς τὸν ὑπαινιγμὸν ἑνὸς τῶν κ.κ. Βουλευτῶν, ὅτι ὁ βουλευτὴς κ. Ι. Φαρμάκης δὲν ἔχει τὴν νόμιμον ἡλικίαν, φρονεῖ ὅτι δέον νὰ ἐπικυρωθῇ ἡ ἐκλογὴ αὕτη, διότι οὐδεμία ἔνστασις ὑπεβλήθη οὔτε ἀπόδειξις περὶ τῆς ἀνηλικιότητος αὐτοῦ προσήχθη, ἄλλως ὡρίμασεν ἤδη, λέγει, ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει τὸ ζήτημα τοῦ ὑποβιβασμοῦ τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας τῶν Βουλευτῶν εἰς 25 ἔτη καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ὁ κ. Ι. Φαρμάκης ἔχει συμπεπληρωμένην τὴν 25ετίαν, δέον ἡ ἐκλογή του νὰ ἐπικυρωθῇ.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** ἀντικρούων τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ φρονεῖ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν διάταξις εὑρισκομένη ἐν τῷ προσχεδίῳ καὶ νὰ θεωρηθῇ ὡς προηγούμενον τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ δέον νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ Σύνταγμα.

Ὁ κ. **Πολ. Λαγοπάτης** ὁμιλεῖ ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος καὶ καταλήγων συμφωνεῖ πρὸς τὴν γνώμην τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Περατωθείσης τῆς συζητήσεως ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων Βουλευτῶν τῶν ἐξῆς, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

1) Ν. Στράτου, 2) Ν. Μακρῆ, 3) Ν. Χρυσογέλου, 4) Α. Παπαφώτη, 5) Α. Γρίβα, 6) Σερ. Ψύχα, 7) Π. Καρασεβδᾶ, 8) Ἐπ. Σουλτάνη, 9) Γ. Πούλου, 10) Ι. Φαρμάκη, 11) Ἀντ. Ῥοντήρη, 12) Α. Τριγώνη, 13) Ε Λαμπράκάκη 14) Ι. Καναβοῦ, 15) Ι. Καλαντζοπούλου. 16) Ἑλ. Σπετσιέρη, 17) Ι. Τσιγκόλη, 18) Στεφ. Γρανίτσα, 19) Γ. Ἰατρίδου, 20) Ἰωακ. Κουκουμέλη, 21) Ι. Παπαθανασιάδου, 22) Ι. Χριστοδουλιᾶ, 23) Ι. Ἀκρίδα καὶ 24) Θεοφ. Θεοδωροπούλου.

Προκειμένης συζητήσεως τῆς ἐκλογῆς Λακωνίας λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Χρ. Πετρέας** καὶ ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς Λακωνίας.

Ὁ κ. **Ι. Πατσουράκος** ὑποστηρίζει, ὅτι ὑπῆρξαν ἐκλογαὶ αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν ἁμαρτωλαί, καὶ ἐκλογαὶ αἱ ὁποῖαι ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς τοιαῦται ὑπὸ τῶν ἐν ἰσχύϊ, εἴτε διότι ἠθέλησαν οὗτοι νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἰσχυροῦ ἀντιπάλου, εἴτε διότι ἐπιέσθησαν ὑπὸ ἰσχυροῦ ὤμου, εἴτε καὶ ἐκ πείσματος. Ἐν τῇ προκειμένῃ οἱ ἐν ἰσχύϊ θὰ ἀκολουθήσωσιν ἆρά γε τὴν δευτέραν περίπτωσιν κατὰ τὰς παλαιὰς μεθόδους; Αὐτὸ θὰ κριθῇ ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Ἀριστοτ. Σπηλιόπουλος** λέγει ὅτι, ἐπειδὴ ὁ κ. εἰσηγητὴς τῆς ἐκλογῆς ἀπουσιάζει, λαμβάνει τὸν λόγον καθὸ γραμματεὺς τοῦ Τμήματος, ὁμιλεῖ δὲ ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ταύτης ὑπεραμυνόμενος τῆς ἀποφάσεως τοῦ Τμήματος.

Ὁ κ. **Ι. Φουρίδης** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς των.

Περατωθείσης δὲ τῆς συζητήσεως ὁ Πρωσ. Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς Λακωνίας, καὶ ἡ Βουλὴ ἀποφαίνεται δι' ἀναστάσεως ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Λακωνίας καὶ τὴν

ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων Βουλευτῶν τῶν ἐξῆς, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Λακωνίας

1) Θ. Κουτούπη, 2) Γ. Φιλιώρη, 3) Κ. Μέρμηγκα, 4) Γ. Οἰκονόμου, 5) Εὐστρ. Κουλουμβάκη, 6) Ἰω. Λυμπεροπούλου, 7) Νικολ. Πετροπουλάκη, 8) Γ. Τσοχώνη, 9) Παν. Πετροπουλάκη, 10) Π. Κουμάνταρου, 11) Ι. Ἀθηνογένους, 12) Β. Μιχαλέα, 13) Ἰω. Βαβανάκου, 14) Λ. Καπεταννάκη, 15) Ἰω. Πατσουράκου, 16) Χ. Πετρέα, 17) Π. Μαυρομιχάλη, καὶ 18) Ἰω. Φουρίδου.

Προκειμένου νὰ συζητηθῇ ἡ ἐκλογὴ Λαρίσης ὁ κ. **Ι. Μομφάκης** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ δηλώσῃ, ἂν καὶ ὁ κ. Μιλτ. Δάλλας εἶναι ἔμμισθος δημόσιος ὑπάλληλος.

Ὁ κ. **Νικ. Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης), λέγει ὅτι ἀληθῶς ὁ κ. Μ. Δάλλας εἶναι συμβολαιογράφος καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως ἀκυρώσῃ καὶ τὴν ἐκλογὴν ταύτην.

Ὁ κ. **Κωνστ. Δεμερτζῆς,** εἰσηγητὴς τῆς ἐκλογῆς Λαρίσης, ἀρνεῖται διὰ μακρῶν τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειονοψηφίας καὶ μειονοψηφίας τοῦ Τμήματος ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Μ. Δάλλα, ἐπικαλούμενος διαφόρους θεωρίας καὶ καταλήγει ὑπὲρ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Α. Σκιαδαρέσης** λαμβάνων τὸν λόγον ὁμιλεῖ ἐν ἐκτάσει καὶ διακόπτει τὴν ἀγόρευσίν του, ἵνα συνεχίσῃ ταύτην διὰ τὴν 4 μ. μ., διακόπτεται δὲ ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 12 καὶ 30' τῆς μεσημβρίας.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως περὶ τὴν 4 καὶ 20' μ. μ. συνεχίζει τὴν ἀγόρευσίν του ὁ κ. **Α. Σκιαδαρέσης** καὶ καταλήγει ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μ. Δάλλα.

Ὁ κ. **Ν. Γαρδικιώτης** λαμβάνει τὸν λόγον καὶ ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μιλτ. Δάλλα, καθόσον ὑπάρχει προδεδικασμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Διον. Γκλαβᾶς** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μ. Δάλλα, ἐπικαλούμενος διάφορα γεγονότα καὶ ἐν τέλει καταλήγει, ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς ταύτης.

Ἐπίσης ὁ κ. **Κωνστ. Σταμούλης** ὁμιλεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μ. Δάλλα.

Ὁ κ. **Ἀλεξ. Παπαποστόλου** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς, λέγων ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὡς καὶ ἡ Κυβέρνησις περιέπεσαν εἰς ἀντίφασιν, καθ' ὅσον ὁμολογοῦσιν, ὅτι εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος δὲν καθιερώθη ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς θέσεως τοῦ συμβολαιογράφου μὲ τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα, καὶ προτείνουσι τὴν ἀκύρωσιν ἐκλογῆς, ἐρειδόμενοι εἰς νόμον τοῦ 1910, ἀναντιρρήτως ἀντισυνταγματικόν, ὡς ἀντιτιθέμενον εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 70 καὶ 71 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Κ. Ζαβιτσιάνος** λαμβάνων τὸν λόγον δικαιολογεῖ τὴν ψῆφόν του, ἣν ἔδωκε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν διπλῆν Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν κατὰ τοῦ κ. Μ. Δάλλα, ἀπὸ ἐκείνην, ἣν πρόκειται νὰ δώσῃ ἐντὸς ὀλίγου, ἥτις δὲν θὰ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν πρώτην. Ἀναφέρει διαφόρους θεωρίας καὶ καταλήγει ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μ. Δάλλα.

Ὁ κ. **Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου** λέγει ὅτι ἡ γνώμη τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ τοῦ ἐκφρασθέντος ὑπὲρ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μ. Δάλλα, ἀντικειμένης πρὸς τὸν νόμον τῆς 23 Μαρτίου 1910, εἶναι καὶ ἡ γνώμη ὁλοκλήρου τῆς Κυβερνήσεως. Δικαιολογεῖ δὲ διὰ μακρῶν τὸν ἰσχυρισμόν του τοῦτον κηρυσσόμενος ἐν τέλει ὑπὲρ ἀκυρώσεως τῆς ἐν λόγῳ ἐκλογῆς.

Ὁ κ. **Ἰ. Πατσουράκης** δικαιολογεῖ τὴν ψῆφον, ἣν πρόκειται νὰ δώσῃ, καθόσον ἦτο μέλος εἰς τὸ ἁρμόδιον τμῆμα.

Ὁ κ. **Π. Ἀραβαντινὸς** λαμβάνει τὸν λόγον ἀναπτύσσων τὸ ἄρθρον 71 τοῦ Συντάγματος, ἐπικαλούμενος διαφόρους θεωρίας καὶ καταλήγων κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Δάλλα.

Ὁ κ. **Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος** ὁμιλεῖ ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀναπτύσσων θεωρίας τινάς, καὶ ἐν τέλει καταλήγει λέγων, ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μ. Δάλλα.

Ὁ κ. **Εὐστρ. Κουλουμβάκης** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν καὶ κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μ. Δάλλα.

Ὁ κ. **Γ. Παπακυριακόπουλος** δικαιολογεῖ τὴν ψῆφον, ἣν θὰ δώσῃ ὑπὲρ τοῦ κ. Μ. Δάλλα.

Ὁ κ. **Πελοπίδας Ἡλιόπουλος** λέγει, ὅτι οὐδεμία παραβίασις θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς, καθ' ὅσον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων λόγων, οὓς ἀνέπτυξαν οἱ προλαλήσαντες, ὁ κ. Μ. Δάλλας διὰ τοῦ ἀξιώματός του οὐδόλως ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων, κατ' ἐπανάληψιν ὑπ' αὐτῶν ἐκλεχθείς, χωρὶς ποσῶς νὰ μεταβῇ εἰς Θεσσαλίαν, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι οὐδεὶς νόμος προνοεῖ περὶ προσόντων Διπλῆς Βουλῆς.

Περατωθείσης τῆς συζητήσεως ὁ Προσ. Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν πρῶτον μὲν ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς πάντων τῶν Βουλευτῶν Λαρίσης καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως παρεδέχθη τὸ ἔγκυρον πάντων, δεύτερον δὲ ὡς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα, δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ἡ Βουλὴ ὑπὲρ τῶν 22, ὡς ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Προκειμένου δὲ νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τῶν προσόντων τοῦ κ. Μ. Δάλλα ὁ Προσ. Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** λέγει, ὅτι ὑπεβλήθη πρότασις ἔγγραφος ὑπὸ 15 Βουλευτῶν ὑπογεγραμμένη, δι' ἧς αἰτοῦσιν, ὅπως γίνῃ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Εἶτα τίθεται τὸ ἐρώτημα: Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ.Μ Δάλλα ὡς πρὸς τὰ προσόντα λέγουσι Ναί, καὶ οἱ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν Ὄχι.

Μεθ' ὃ ἄρχεται ἡ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ὡς ψηφολεκτῶν κ. κ. **Κωνστ. Σταμούλη** καὶ **Θάνου Πετραλιᾶ**, κληθέντων ὑπὸ τοῦ Προσωρινοῦ Προέδρου κ. **Ἀθ. Κατριβάνου.**

Ληξάσης τῆς ἐκλογῆς τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς ἡ Βουλὴ δὲν εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ ὥραν 7 καὶ 15' μ. μ.

Ὁ Προσ. Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβᾶνος

Οἱ Προσ. Γραμματεῖς
Περ Καραπᾶνος
Θεόδ. Γρηγόριου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Θ'
Τῆς 20ης Ἰανουαρίου 1911

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 11 π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 Βουλευτῶν, ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς

προηγουμένης συνεδριάσεως, διορθωθέντα τῇ ὑποδείξει τοῦ κ. **Πρωθυπουργοῦ** καὶ μέ τινας παρατηρήσεις τῶν κ. κ. **Ε. Κουλουμβάκι** καὶ **Α. Ἀναγνώστου**.

Μεθ' ὃ ὁ Προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** προσκαλεῖ τοὺς μὴ ὁρκισθέντας βουλευτάς, κ.κ. Ἰ. Καλαντζόπουλος, Ἰ. Ἀκρίδας, Λ. Καπετανάκης, Ν. Καμπάνης, Μιχ. Φωτιάδης, Εὐάγ. Γαρουφαλλιᾶς, Γ. Ράμμος, Ἀλεξ. Μαλασπίνας, Ν. Σταματιάδης, Γερασ. Νοταρᾶς καὶ Κ. Ῥεβελιώτης, οἵτινες προσέρχονται καὶ ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν τὸν ἑξῆς ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπλη»ρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Προκειμένου νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ διακοπεῖσα χθὲς ὀνομαστικὴ ψηφοφορία, ἐλλείψει ἀπαρτίας, ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. **Μ. Δάλλα**, ὁ προσ. Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** καλεῖ τοὺς κ. κ. **Γ. Κατσιμπίρην** καὶ **Δ. Ἀνδρέου** ὡς ψηφολέκτας καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν αὐτῶν ἄρχεται ἡ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία. Ληξάσης δὲ τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς εὑρέθησαν, ὅτι ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 200, ἐξ ὧν 66 ἐψήφισαν ὅτι ὁ κ. Δάλλας ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα, 125 ὅτι δὲν ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα καὶ 9 ἠρνήθησαν ψῆφον· ἑπομένως ἡ ἐκλογὴ τοῦ κ. Δάλλα ἠκυρώθη διὰ ψήφων 125 κατὰ 66 καὶ 9 ἀρνηθέντων, κατὰ τὸ ὧδε παρατιθέμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Νικ. Α. Στράτος	ἀρν.	Ἀντ. Ῥοντήρης	
		Α. Τριγώνης	Ο
Νικ. Χρυσόγελος	Ο	Ε. Λαμπρακάκης	
Λ. Παπαφώτης		Ἰωάν. Καναβὸς	
Α. Γρίβας		Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ο
Σερ. Ψύχας	Ο	Ε. Σπετσέρης	
Π. Καρασευδᾶς		Ι. Τσιγκόλης	
Ἐπ. Σουλτάνης	ἀρν.	Στέφ. Γρανίτσας	Ο
Γ. Ποῦλος	Ο	Γ. Ἰατρίδης	Ο
Ι. Φαρμάκης	ἀρν.	Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Ο

Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ο	Δ. Κατριβᾶνος	Ο
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	Ο	Ἠλ. Φλέσσας	Ο
Ἰωάν. Ἀκρίδας	Ο	Ἰωάν. Πολίτης	Ο
Θεόφ. Θεοδωρόπουλος		Παν. Δεληβοριᾶς	
Ἐμμ. Ῥέπουλης	Ο	Σπυρ. Τσαγκάρης	Ο
Δημ. Καλέργης	Ο	Θ. Πέρρος	ἀρν.
Ἀθ. Χριστόπουλος	Ο	Χαρ. Βοζίκης	
Γεώρ. Νέζος		Ἀντ. Βούτσης	
Παν. Ἀραβαντινὸς	Ν	Νικ. Χαρδούβαλης	
Ἰωάν. Τερζάκης		Περ. Ἀλεξάκης	
Παν. Φραντζῆς	Ν	Θεόδ. Γρηγορίου	Ο
Γεώρ. Παπασπυρόπουλος	Ο	Σπυρ. Σῖμος	
Γεωργαντᾶς Θρόνος	Ο	Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος	
Γεώρ. Παρασκευόπουλος	Ν	Περ. Κ. Καραπᾶνος	
Νικ. Κόνδης		Εὐάγ. Γαρουφαλλιᾶς	
Ἀθ. Σωτηριάδης	Ν	Ηὐρ. Καραπᾶνος	
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος	Ο	Ἀντ. Γαρουφαλλιᾶς	
Κωνστ. Καζαντζῆς		Ἐλ. Βενιζέλος	Ο
Γερ. Νοταρᾶς	Ν	Ἐμμ. Μπενάκης	Ο
Δημ. Κούζης	ἀρν.	Φωκ. Νέγρης	
Ἀνδρ. Σαρλῆς		Παν. Χαροκόπος	
Δημ. Ῥοῦσσος		Κ. Ῥακτιβὰν	Ν
Νικόλ. Δελακοβίας	Ν	Μιλτ. Νεγροπόντης	Ο
Νικόλ. Σακελλαρίου		Γ. Ζερβουδάκης	
Γεώρ. Βλάσης		Λάμπρος Κορομηλᾶς	
Χαρ. Σπηλιόπουλος		Π. Λαγοπάτης	Ο
Νικ. Δημητρακόπουλος		Γεώρ. Στρατούλης	Ν
Ἀναστ. Βάρβογλης	Ο	Κ. Μᾶνος	
Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος	Ο	Κωνστ. Ἀραβαντινὸς	
Ἰω. Π. Μανέτας	Ο	Τιμ. Ἠλιόπουλος	Ο
Δ. Πλαπούτας		Δημ. Βενιζέλος	
Ἀλ. Παπαναστασίου	Ν	Μιχ. Γαλανὸς	Ν
Ἰωάν. Μπακόπουλος		Α. Παναγιωτόπουλος	Ο
Δημ. Καρέλας	Ο	Γεώρ. Πολίτης	Ο
Ἀθ. Πετρόπουλος		Ἰωάν. Ἀθανασάκης	Ο
Χαρ. Στασινόπουλος		Γεώρ. Νικολαΐδης	
Κωνστ. Ῥεβελιώτης	Ο	Λουκᾶς Μπέλλος	
Νικ. Τριανταφυλλάκος		Ἀριστομ. Θεοδωρίδης	
Δημ. Χηνιάδης	Ο	Ἀλεξ. Ἀναστασιάδης	Ν

Κωνστ. Δεμερτζῆς . . . . . Ο	Βασίλ. Ἀντωνόπουλος . Ο
Θρ. Πετμεζᾶς	Α. Καφετζόπουλος . . . . Ν
Γεώρ. Καζανόβας . . . . . Ο	Α. Φλαμῆς . . . . .
Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης . . . Ο	Κωνστ. Πανουτσόπουλος . Ο
Γεώρ. Σταμπάδος	Νικ. Συριόπουλος . . . . . Ο
Θεμ. Μιχαλόπουλος	Θαν. Πετραλιᾶς . . . . . Ο
Δημ. Ἀνδρέου . . . . . Ο	Π. Ἠλιόπουλος . . . . . Ν
Δημ. Ζαβογιάννης	Χρ. Κορύλος . . . . . Ο
Ἐμμ. Κυταριόλος . . . . Ο	Ξεν. Σταυρουλόπουλος . . . .
Βασ. Κυρέλλος . . . . . Ο	Παν. Βουρλούμης . . . . Ο
. . . . .	Νικ. Ῥαφτόπουλος . . . . .
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου . . . Ο	Χρ. Μεϊντάνης . . . . Ν
Νικ. Σπηλιώτης . . . . . Ο	Διον. Πολυζωγόπουλος . . . .
Σπυρ. Παπαχατζῆς	Ἰωάν. Δογάνης . . . . . Ο
Σάββας Βαρβιτσιώτης . . Ν	Γεώρ. Λαμπρινόπουλος . . . .
Λουκ. Κουτσοπέταλος . . Ο	Γεώργ. Ἀβέρωφ . . . ἀρν.
Νικ. Ἀνδρεαδάκης	Νικόλ. Σταματιάδης . . . Ο
Δημ. Λαζαρῆς	Δημ. Χρυσοστάλης . . . . .
Σπυρ. Θεοδωρόπουλος . . Ν	Εὐάγ. Γεωργιάδης . . . . .
Ἀθαν. Πουλῆς	Ἰωάν. Μπουρνιᾶς . . . . . Ο
Νικόλ. Ῥούσης . . . . . Ο	Νικόλ. Ἀβέρωφ . . . . .
Στέφ. Ν. Δραγούμης . . .	Γεώρ. Μπένος . . . . .
Ἀλέξ. Ζαΐμης	Νικόλ. Κάραλης . . . . .
Δ. Γαλαβᾶς . . . . . Ν	Κωνστ. Χατζηγιάννης . . . .
Α. Μιχαλακόπουλος . . . . Ν	Δημ. Βάχλας . . . . .
Α.Θ. Ῥοῦφος Κανακάρης . . .	Γεώρ Κοσόνας . . . . .
. . . . .	Ἀπόστ. Ἀποστολίδης . .
Κωνστ. Γόντικας . . . . Ν	Μιχ. Σφακιανάκης . . . Ο
Ν. Κοντογούρης . . . . . Ν	Πλούτ. Μαυρίκης . . . . .
Ἰωάν. Βέρροιος	Βασίλ. Ἀθανασούλας . . . .
Πολ. Πολυχρονιάδης . . . Ο	Κωνστ. Χατζάκος . . . . .
Παν. Ζαΐμης	Γεώρ. Γαζέπης . . . . . Ο
Δ. Μάρκου	Νικόλ. Πετσάλης . . . . .
Γεώρ. Κατσιμπίρης . . . Ο	Ἰωάν. Λούντζης . . . . .
Σπηλ. Ἀγαπητός	Διον. Κουλούμπαρδος . . Ο
Λ. Φωτήλας	Ἀναστ. Λούντζης . . . . .
Α. Χοϊδᾶς . . . . . Ο	Καῖσαρ Ζέζας . . . . .
Θεόδ. Ψυχαλινός	Διον. Κλάδης . . . . . Ο
Γ. Παπακυριακόπουλος . . Ν	Νικ. Παπαδᾶτος . . . . . Ο

Κωνστ. Ζαβιτσιᾶνος . . . . Ν	Νικόλ. Καμπάνης . . . . . Ο
Νικ. Βάρθης . . . . . Ν	Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος . . . Ο
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης . . . Ν	Ἀλέξ. Μαλασπίνας . . . . .
Σπυρ. Χατζάρης	Γεωρ. Γαϊτᾶνος . . . . . Ο
Παν. Μανωλίτσης . . . . . Ν	Ἀντ. Ῥεβίνθης . . . . . Ο
Σπ. Κογεβίνας . . . . . Ν	Μάρκ. Βαλληνδρᾶς . . . . .
Ἀνδ.. Κεφαληνός	Νικ. Καλβοκορέσης . . . . . Ο
Σπυρ. Βλαντῆς	Κωνστ. Ἀλαβᾶνος . . . . . Ο
Εὐθ. Α. Βελλιανίτης	Δημ. Πετσετάκης . . . . .
Χρ. Καποδίστριας	Χαρίλ. Προβελέγγιος . . . .
Ἀνδρ. Κρητικὸς . . . . . Ν	Ἐμμ. Πατρίκιος . . . . . Ο
Λαυρ. Μαβίλης . . . . . Ο	Ἰωάν. Μαμάης . . . . . Ο
Κωνστ. Κατηφόρης . . . Ν	Ἰωάν. Κασδόνης . . . . . Ο
Σπυρ. Λάσκαρις	Ἀντ. Φραγκίσκος . . . . .
Βασίλ. Πουλιάσης . . . . . Ν	Δημ. Καΐρης . . . . . Ο
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης . . Ν	Θαλ. Κουτούπης . . . . .
Διον. Βινιερᾶτος . . . . . Ο	Γεώργ. Φικιώρης . . . . . Ο
Παν. Λιβιερᾶτος	Κωνστ. Μέρμηγκας . . . . . Ν
Σπυρ. Ἰγγλέσης	Γεώρ. Οἰκονόμου . . . . .
Νικ. Χαριτᾶτος . . . . . Ν	Εὐστρ. Κουλουμβάκης . . Ν
Ἀνδρ. Μονοκορῦσος . . . . Ο	Ἰωάν. Λυμπερόπουλος . . Ν
Πέτρ. Βασιλόπουλος . . .	Νικ. Πετροπουλάκης . . . . .
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης . . . . Ο	Γεώργ. Τσοχώνης . . . . .
Νικ. Ἀλιβιζᾶτος . . . . . Ο	Παναγ. Πετροπουλάκης . Ν
Σπ. Φορέστης . . . . . Ο	Παν. Κουμάνταρος . . . . . Ο
Νικ. Δ. Ραρτόπουλος . . . Ο	Ἰωάν. Ἀθηνογένης . . . . Ο
Ὀθ. Τετενὲς	Βασίλ. Μιχαλέας . . . . . Ο
Γεώρ. Μουσούρης	Ἰωάν. Βαβανάκος . . . . . Ο
Σωκ. Ἀν. Καβαλλιερᾶτος	Λεων. Καπετανάκης . . . Ο
Π. Δρακούλης	Ἰωάν. Πατσουράκος . . . . Ν
Λεων. Ἐμπειρίκος . . . Ο	Χρ. Πετρέας . . . . . Ο
Σταυρ. Βαφειαδάκης . . Ο	Πέτρος Μαυρομιχάλης ἀρν.
Δημ. Μάνθος . . . . . Ο	Ἰωάν. Φουρίδης . . . . .
Περ. Γρυπάρης . . . . . Ο	Ἀναστ. Ἀβέρωφ . . . . . Ο
. . . . .	Ἰωάν. Χρυσοβελόνης . . ἀρν.
Κωνστ. Καλομενόπουλος . .	Δημ. Οἰκονόμου . . . . . Ν
Τριαντ. Παπαδᾶρ. . . . Ο	Μιλτ. Μπουτίδης . . . . . Ν
. . . . .	Νικ. Γεωργιάδης . . . . . Ν
Θωμᾶς Σκάσης . . . . . Ο	Ἀγαμέμνων Σλῆμαν . . . .
Ἰάκ. Ἀβάζος . . . . . Ο	Δημ. Κουκιάδης . . . . .
Δημ. Ζαμᾶνος	Γεώρ. Τσαξίρης . . . . . Ν

Γεώρ. Σχινᾶς . . . . . N	Φώτ. Βακαλόπουλος . . . . O
Γεώρ. Δρίβας	Ἀθ. Παπαχελᾶς . . . . . O
Ἀλέξ. Κασσαβέτης	Μαν. Πιπιλῆς . . . . .
Κωνστ. Χρυσοχοΐδης . . . . N	Χρ. Καραβίτης . . . . . ά.
Γεώρ. Βλάχος	Παν. Μερλόπουλος . . . . .
Ηελ. Ἀγγελίδης . . . . . O	Ἰωάν. Λεωνίδας . . . . .
Κωνστ. Γιαννακόπουλος	Πέτρος Γκίνης . . . . . O
Φίλ. Ζαρζάμπας	Ἀλέξ. Διομήδης . . . . . O
Μιλτ. Δάλλας	Ἀνδρ. Ἀναργύρου . . . . O
Χ. Μωραΐτης . . . . . O	Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς . . . . .
Νικ. Παπαϊωάννου . . . . O	Ἀλέξ. Παπαποστόλου . . N
Μιχ. Φωτιάδης . . . . . O	Δημ. Θεοδοσόπουλος . . . .
Βασίλ. Σηλυβρίδης	Παυσ. Ζωγλοπίτης . . . . . N
Περ. Ἀποστολίδης . . . . . O	Γεώρ. Ζούκας . . . . . N
Λεων. Ἀναγνώστου . . . . . N	Κωνστ. Σταμούλης . . . . . N
Κωνστ. Ζησόπουλος	Ἰωάν. Κοττίκας . . . . . N
Χ. Δικαῖος	Βασίλ. Γρίβας . . . . .
Σ. Ντολιόπουλος	Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος . N
Παν. Φλέσσας . . . . . O	Ν. Γαρδικιώτης . . . . . N
Π. Κασίμης . . . . . O	Δημ. Μπούσδρας . . . . . N
Ν. Παπαλέξης	Γεώργιος Τάγιας . . . . . N
Δημ. Κάβουρας . . . . . ἀρν.	Κωνστ. Παπακυρίτσης . . . .
Μ. Δαζέας . . . . . N	Χρ. Καρᾶς . . . . . N
Α. Πετρομανιάτης . . . . . O	Α. Θανόπουλος . . . . . N
Ἀθ. Περρωτής	Νικ. Γιουβρῆς . . . . . N
Π. Ἰατρόπουλος . . . . . O	Βεώργ. Καθάργιος . . . . .
Π. Καράπαυλος	Χρ. Βλάτσιος . . . . .
Ἀδρ. Κοκκέβης . . . . . O	Δημ. Κουκουλέτσος . . . . . N
Εὐστ. Μπαρδόπουλος . . . . O	Γεώρ. Σπυρόπουλος . . . . N
Γεώργ. Κορομηλᾶς . . . . . O	Ἀλέξ. Γιαννουσίου Τάκης. N
Δημ. Κανελλόπουλος	Γεώργ. Ῥάμμος . . . . . N
Ἀθ. Αἰλιανὸς . . . . . O	Εὐθ. Μαντόπουλος . . . . . N
Ἀντ. Ζησιμόπουλος	Λάμπρος Περιστέρης . . . N
Θεμ. Κουτσομητόπουλος . . O	Θεμ. Ῥαφαλιᾶς . . . . .
Γεώρ, Σπηλιόπουλος . . . . O	Κυρ. Κυριαζόπουλος . . . . .
Κωνστ. Τριγγέτας	Ἰωάν. Θ. Κουγτουριώτης . . .
Γεώρ. Ῥάλλης	Παναγ. Βερβενιώτης . . . . O
Γεώρ. Μποῦτος	Γεώργ. Καλλίτσης . . . . .
Ἰωάν. Κουρτάκης . . . . . O	Ἰωάν. Μᾶνος . . . . .

Σπυρ. Ματσούκας	Ἀνδρ. Μαρλᾶς . . . . .
Ῥήγας Χατζηῤῥήγας	Δημ. Δεδούσης . . . . . O
Ι. Παπαλουκᾶς . . . . . O	Γεώργ. Σιγγούρης . . . . .
Ἰωάν. Τσιριμῶκος	Στέφ. Σουμαρίπας . . . . . N
Μιλτ. Σακελλαρίου . . . . . O	. . . . .
Κ. Αἰδωρίκης . . . . . N	Κωνστ. Δημοκωστούλας . O
Θεμ. Παπαϊωάννου	Ἰωάν. Γραμματίκας . . . . O
Ν. Ξηρὸς	Ἡρ. Βελλόπουλος. . . . . O
Νικ. Φραγκίστας . . . . . N	Ἀθ. Χρηστίδης . . . . . N
Ἰωάν. Γιδογιάννος	Γεώργιος Πὼπ . . . . .
Νικ. Πολιτόπουλος	Δημ. Βρατσάνος . . . . . O
Κωνστ. Περιβολιώτης . . . . O	Ἐμμ. Παγκάρας . . . . .
Ἰωάν. Γιαμαρέλος . . . . . N	. . . . .

Προκειμένου νὰ γίνῃ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς ἐκλογῆς Ἀρκαδίας κατέρχεται ἐκ τῆς θέσεως τοῦ Προέδρου ὁ κ. Ἀθ. **Κατριβάνος** ὡς κωλυόμενος καὶ ἀνέρχεται ἐπὶ τῆς ἕδρας τοῦ Προέδρου ὁ κ. Ν. **Γεωργιάδης** βουλευτὴς Λαρίσσης πρεσβύτερος πάντων τῶν ἄλλων καὶ παραγγέλλει τὸν προσωρ. Γραμματέα κ. **Δ. Βρατσάνον** ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τοῦ οἰκείου τμήματος, μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς Ἀρκαδίας καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Ἀρκαδίας καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων βουλευτῶν τῶν ἐξῆς ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Ἀρκαδίας

1) Νικολ. Δημητρακοπούλου, 2) Ἀναστ. Βάρβογλη, 3) Ἰω. Μαλλιαροπούλου, 4) Ἰω. Μανέτα, 5) Δημ. Πλαπούτα, 6) Ἀλεξ. Παπανικολάου, 7) Ἰω. Μπακοπούλου, 8) Δημ. Χηνιάδου, 9) Δημ. Καρέλα, 10) Ἀθ. Πετροπούλου, 11) Χαρ. Στασινοπούλου, 12) Κων. Ρεβελιώτου, 13) Νικ. Τριανταφυλλάκου, 14) Ἀθαν. Κατριβάνου, 15) Ἠλία Φλέσσα, 16) Ἰω. Πολίτου, 17) Παναγ. Δεληβοριᾶ, 18) Σπυρ. Τσαγκάρη, 19) Θεδ. Πέρρου, 20) Χαραλ. Βοζίκη, 21) Ἀντων. Βούτση, 22) Νικ. Χαρδούβαλη, 23) Περ. Ἀλεξάκη καὶ 24) Θεοδ. Γρηγορίου.

Εἶτα ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης καὶ οἱ κ. κ. **Σ. Σῆμος** καὶ **Ε. Γαρου-**

φαλιᾶς παρακαλοῦσιν ἵνα διακοπῇ ἡ συζήτησις μετὰ μεσημβρίαν, καθόσον σήμερον μόλις ἐλήφθη φάκελλος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης σχετικῶς μὲ τὴν ἐκλογήν, ὃν εἰσέτι δὲν εἶδον.

Πολλοὶ Βουλευταὶ λέγουν νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν κατόπιν ἐκλογήν.

Ὁ κ. **Γ. Πώπ** λέγει ὅτι, κατὰ τὸν κανονισμὸν δὲν δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς ἄλλην ἐκλογὴν καὶ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τῶν κ. κ. **Σ. Σίμου** καὶ **Ε. Γαρουφαλιᾶ**.

Ὁ κ. **Ἐλευθ. Βενιζέλος** Πρωθυπουργὸς λέγει ὅτι ἀφοῦ ζητοῦν παράτασιν, ἂς δοθῇ, ἵνα προσκομισθῇ ὁ σχετικὸς φάκελλος.

Γίνεται διακοπὴ ὡ λεπτῶν καὶ ἐν τῷ μεταξὺ φθάνει ὁ σχετικὸς φάκελλος ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρίασις· λαμβάνει δὲ τὸν λόγον ὁ κ. **Πελοπ. Πλιόπουλος**, εἰσηγητὴς τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης.

Μολονότι, λέγει, ἡ λεπτομερὴς καὶ διασαφιστικὴ πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσις τοῦ Τμήματος εἰς ὃ ἐκληρώθη ἡ προεξέλεγξις τῆς κρινομένης ἐκλογῆς μὲ ἀπαλλάσσει πάσης ἄλλης ἐρεύνης, οὐχ ἧττον ἐκ καθήκοντος παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως ἐπιτρέψῃ καὶ ἐκθέσει τὰ κατ' αὐτήν. Ἀναφέρει τὰς διαφόρους ἐνστάσεις τὰς ὑποβληθείσας ἑκατέρωθεν ἀναγινώσκει τὰς ἐκθέσεις τῶν δικαστικῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἐπόπτου τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, τὰς διαφόρους πληροφορίας τοῦ εἰσαγγελέως Ἄρτης πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ περαίνων λέγει ὅτι εἶναι καιρός, ὅπως ἡ Βουλὴ ἐπισταμένως ἐξετάσῃ τὰ ἐν Ἄρτῃ συμβάντα κατὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ στρέψῃ συμπαθὲς βλέμμα πρὸς τὰ τμήματα ἐκεῖνα, εἰς ὃ ἀτενίζει σύμπας ὁ Ἑλληνισμός. Εἶμαι βέβαιος εἶπεν ἂν ἡ Βουλὴ εὕρῃ καὶ θεωρήσῃ ἱκανὰς τὰς ἄνω ἀποδείξεις θέλει πατάξῃ εἴτε ἐν συνόλῳ ἢ ἐν μέρει τὴν ἐκλογὴν ταύτην, καὶ διεκόπη ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 12 καὶ 20′ τὴν μεσημβρίαν ἵνα ἐπαναληφθῇ τὴν 4. μ. μ.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως περὶ τὴν 4 καὶ 30′ μ. μ. λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Σ. Σίμος**, ὅστις ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν, ἀναγινώσκει τὰς διαφόρους ἐκθέσεις τοῦ τε δικαστικοῦ ἀντιπροσώπου καὶ τοῦ ἐφόρου τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς.

Ἐπίσης ἀναγινώσκει διάφορα τηλεγραφήματα τῆς ἐν Ἄρτῃ εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ καταλήγει παρακαλῶν τὴν Βουλήν, ὅπως ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν ταύτην καὶ ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸν δυστυχῆ αὐτὸν λαόν.

Ὁ κ. **Ε. Γαρουφαλιᾶς** ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀναφέρων διάφορα γεγονότα καὶ καταλήγει παρακαλῶν τὴν Βουλήν, ὅπως ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν ταύτην.

Ὁ κ. **Α. Τριγώνης** λαμβάνει τὸν λόγον, ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν καὶ καταλήγων συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης.

Ὁ κ. **Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης, ἀντικρούων πάντα τὰ ὑπὸ τῶν κ. κ. **Σ. Σίμου** καὶ **Ε. Γαρουφαλιᾶ** καὶ ἐν τέλει παρακαλεῖ τὴν Βουλήν ὅτι, ἂν ἡ Βουλὴ ἐπείσθη περὶ τῆς ἀκυρότητος τῆς ἐκλογῆς, τότε παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ν' ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν διὰ πάντας τοὺς ἐπιτυχόντας, ἵνα, γενομένης νέας ἐκλογῆς, ἔλθουν οἱ γνήσιον ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ Ἄρτης.

Ὁ κ. Ἐλευθέριος Βενιζέλος ὅτι ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης ἔλαβε χώραν δωροδοκία φαίνεται ὅτι δὲν δύναται σοβαρῶς ν' ἀμφισβητηθῇ μετὰ τὰ ἐκτυλιχθέντα ἐνώπιον τοῦ τμήματος καὶ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ὑπολείπεται μόνον νὰ ἐξετασθῇ κατὰ πόσον ἡ ἀσκηθεῖσα δωροδοκία ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς, διότι τοῦτο εἶναι νομίζω κυριώτερον τὸ ἀμφιβαλλόμενον ζήτημα.

Ἀποβλέπων εἰς τοὺς ψήφους οὓς ἔλαβεν ἕκαστος ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων βουλευτῶν κρίνω ὅτι, ἡ ἀσκηθεῖσα δωροδοκία εἶναι ἀπίθανον νὰ ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς τῶν κ.κ. Κ.Καραπάνου καὶ Ηαρ. Καραπάνου οἵτινες ἐπέτυχον καὶ κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογὰς καὶ προτείνω, ὅπως ἐπιτραπῇ εἰς τὸν Πρόεδρον ἢ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ὁρίσῃ τριμελῆ ἐπιτροπὴν νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, καὶ ἐντὸς 15 ἡμερῶν νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της ἂν ἐγένετο δωροδοκία, ὁπότε ἡ Βουλὴ ἐν γνώσει θὰ δύναται ν' ἀποφανθῇ.

Ὁ κ. **Ηαρ. Καραπάνος** λέγει ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ ἡ πρότασις καὶ ὡς πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν κ. Κ. Καραπάνον καὶ οὐχὶ μόνον ὡς πρὸς τοὺς κ. κ. **Πύρρον Καρα-**

πάνον καὶ **'Αντ. Γαρουφαλιᾶν** καὶ ὅτι πρέπει νὰ συνταυτισθῇ ἡ τύχη αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Κ. Καραπάνου μετὰ τῶν λοιπῶν συντρόφων των.

Περαιωθείσης τῆς συζητήσεως ὁ προσ. Πρόεδρος κ. **'Αθ. Κατριβάνος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν πρῶτον μὲν ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῶν κ. κ. **Σ. Σίμου** καὶ **Ε. Γαρουφαλιᾶ** καὶ ἐγείρεται συζήτησις μακρά, καθόσον ἔχει ὑποβληθῇ πρότασις περὶ ὀνομαστικῆς κλήσεως ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῶν κ. κ. **Κ. Καραπάνου**, Περ. Καραπάνου, Πύρ. Καραπάνου καὶ Ἀντ. Γαρουφαλιᾶ.

Ἐπίσης γίνεται πρότασις, ὅπως ἀποφανθῇ πρῶτον ἡ Βουλὴ ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῶν κ. κ. **Σ. Σίμου** καὶ **Ε. Γαρουφαλιᾶ.**

Ὁ κ. **Ἐλευθ. Βενιζέλος** Πρωθυπουργὸς λέγει ὅτι, ἐφ' ὅσον ἐζητήθη ἡ διαίρεσις πρέπει νὰ γίνῃ αὕτη. Νὰ ἐρωτηθῇ πρῶτον ὡς πρὸς τοὺς κ. **Σ. Σίμιον** καὶ **Ε. Γαρουφαλιᾶ**, εἶτα δὲ νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ καὶ διὰ τοὺς κ. κ. **Κ. Καραπάνον** καὶ **Περ. Καραπάνον** καὶ κατόπιν ὡς πρὸς τοὺς δύο τελευταίους **Πύρ. Καραπάνον** καὶ **Ἀντ. Γαρουφαλιᾶν** ἂν ἐγκρίνῃ τὴν σύστασιν Ἐπιτροπῆς ἐξεταστικῆς, ἂν θέλῃ ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν, ὁπότε πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ πάλιν ἡ Βουλή.

Ὁ προσωρινὸς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. **'Αθ. Κατριβάνος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν πρῶτον ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῶν κ. κ. **Σ. Σίμου** καὶ **Ε. Γαρουφαλιᾶ** καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τῶν κ. κ. **Σ. Σίμου** καὶ **Ε. Γαρουφαλιᾶ** καὶ τὴν ἀναγνώρισιν αὐτῶν ὡς νομίμων βουλευτῶν, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Δεύτερον ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῶν κ. κ. **Κ. Καραπάνου** καὶ **Περ. Καραπάνου** καὶ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων βουλευτῶν, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Προκειμένου νὰ τεθῇ εἰς ὀνομαστικὴν ψηφοφορίαν ἡ πρότασις περὶ τοῦ ἂν πρέπει νὰ μεταβῇ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ βουλευτῶν εἰς Ἄρταν καὶ ἐξετάσῃ ἂν ἐγένετο δωροδοκία ὡς πρὸς τοὺς κ. κ. **Πύρρον Καραπάνον** καὶ

'Αντ. Γαρουφαλιᾶν, ὁ κ. **Εὐστ. Κουλουμβάκης** ζητεῖ νὰ διαιρεθῇ ἡ πρότασις πρῶτον ὡς πρὸς τὸν κ. **Πύρ. Καραπάνον** καὶ εἶτα ὡς πρὸς τὸν κ. **'Αντ. Γαρουφαλιᾶν**, ἡ δὲ Βουλὴ παραδέχεται τὴν πρότασιν ταύτην. ἔχουσαν οὕτω: «Οἱ παραδεχόμενοι ὅπως μεταβῇ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ βουλευτῶν εἰς Ἄρταν περὶ τοῦ ἂν ἐγένετο δωροδοκία ὡς πρὸς τὸν κ. Καραπάνον Πύρρον λέγουσι Ναί. οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν Ὄχι».

Τῇ ἐπιβλέψει τῶν κ. κ. **Θεοδ. Γρηγορίου** καὶ **'Αθ. Χρηστοπούλου** ψηφολεκτῶν ἄρχεται ἡ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία. Ληξάσης δὲ ταύτης καὶ γενομένης διαλογῆς, ἡ Βουλὴ δὲν εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ καὶ ἐλύθη ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 8 μ. μ.

Ὁ προσ. Πρόεδρος
'Αθ. Κατριβᾶνος

Οἱ προσ. Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Θεοδ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ι'

τῆς 21ης Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 11 π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆν Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ, ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, διορθωθέντα μέ τινας παρατηρήσεις τῶν κ. κ. Περ. Καραπάνου, Κ. Σταμούλη, Τ. Ἠλιοπούλου, Ι. Μαμάη καὶ Ν. Χαριτάτου.

Μεθ' ὃ τῇ προσκλήσει τοῦ προσ. Προέδρου κ. Ἀθαν. Κατριβάνου προσέρχονται καὶ ὁρκίζονται οἱ κάτωθι βουλευταὶ δίδοντες τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον.

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ » Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ »εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω «εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Κ. Παπακυρίτσης, Ἰ. Τερζάκης, Περ. Ἀλεξάκης, Ἀντ. Φραγκίσκος, Μαρ. Βαλληνδρᾶς, Ἀ. Κασσαβέτης, Γεώργ. Μουσούρης, Α. Παπαφώτης.

Προκειμένου νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ματαιωθεῖσα χθὲς ὀνομαστικὴ ψηφοφορία, ἐλλείψει ἀπαρτίας, ὡς πρὸς τὴν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν ἐκ βουλευτῶν, ἥτις θὰ μεταβῇ εἰς Ἄρταν καὶ ἐξετάσῃ ἂν ἐγένετο δωροδοκία διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Πύρρου Καραπάνου, ὁ προσωρινὸς Πρόεδρος κ. Ἀθ. Κατριβᾶνος προσκαλεῖ ὡς ψηφολέκτας τοὺς κ. κ. Π. Πετροπουλάκην καὶ Ν. Βάρθην καὶ ἄρχεται ἡ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία. Ληξάσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ κάτωθεν παρεντιθεμένου πρωτοκόλλου ψηφοφορίας, ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 202, ἐξ ὧν 116 ὑπὲρ τῆς προτάσεως ὅπως σταλῇ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ βουλευτῶν εἰς Ἄρταν ὡς πρὸς τὸν κ. Πύρ. Καραπάνον ἂν ἐγένετο δωροδοκία. 83 κατὰ τῆς προτάσεως καὶ 3 ἀπέχησαν.

Νικ. Α. Στράτος	Ο	Δημ. Καλέργης	Ο
.....		Ἀθ. Χριστόπουλος	
Νικ Χρυσόγελος	Ο	Γεώρ. Νέζος	
Α. Παπαρωτης	Ο	Παν. Ἀραβαντινὸς	Ο
Α. Γρίβας		Ἰωάν. Τερζάκης	Ν
Σερ. Ψύχας		Παν. Φραντζῆς	Ο
Π. Καρασευδᾶς		Γεώρ. Παπασπυρόπουλος	Ν
Ἐπ. Σουλτάνης	ἀρν.	Γεωργαντᾶς Θρόνος	
Γ. Ποϋλος	Ν	Γεώρ Παρασκευόπουλος	Ο
Ι. Φαρμάκης	Ν	Νικ. Κόνδης	
Ἀντ. Ροντήρης		Ἀθ. Σωτηριάδης	Ο
Α. Τριγώνης	Ο	Κωνστ. Οἰκονομόπουλος	Ν
Ε. Λαμπρακάκης		Κωνστ. Καζαντζῆς	
Ἰωάν. Καναβὸς		Γερ. Νοταρᾶς	Ο
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ν	Δημ. Κούζης	Ν
Ε. Σπετσέρης		Ἀνδρ. Σαρλῆς	Ν
Ι. Τσιγκόλης		Δημ. Ῥοΐσσος	
Στέφ. Γρανίτσας	Ν	Νικόλ. Δελλακοβίας	
Γ. Ἰατρίδης	Ο	Νικόλ. Σακελλαρίου	
Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Ο	Γεώρ. Βλάσης	
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ν	Χαρ. Σπηλιόπουλος	
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	Ν	Νικ. Δημητρακόπουλος	Ν
Ἰωάν. Ἀκρίδας	Ο	Ἀναστ. Βάρβογλης	Ν
Θεόφ. Θευδωρόπουλος		Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος	Ν
Ἐμμ. Ῥέπουλης	Ν	Ἰω. Π. Μανέτας	Ο

Δ. Πλαπούτας		Δημ. Βενιζέλος	
Ἀλ. Παπανασταστάσιου	Ν	Μιχ. Γαλανὸς	Ν
Ἰωάν. Μπακόπουλος		Α. Παναγιωτόπουλος	Ν
Δημ. Καρέλας	Ο	Γεώρ. Πολίτης	
Ἀθ. Πετρόπουλος	Ν	Ἰωάν. Ἀθανασάκης	Ν
Χαρ. Στασινόπουλος		Γεώρ. Νικολαΐδης	
Κωνστ. Ῥεβελιώτης		Λουκᾶς Μπέλλος	Ο
Νικ. Τριανταφυλλάκος	Ο	Ἀριστομ. Θεοδωρίδης	Ν
Δημ. Χηνιάδης	Ν	Ἀλεξ. Ἀναστασιάδης	Ν
Α. Κατριβᾶνος	ἀρν.	Κωνστ. Δεμερτζῆς	
Ἠλ. Φλέσσας	Ν	Θρ. Πετμεζᾶς	
Ἰωάν. Πολίτης	Ο	Γεώρ. Καζανόβας	
Παν. Δεληβοριᾶς		Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης	Ν
Σπυρ. Τσαγκάρης	Ν	Γεώρ. Σταμπάδος	
Θ. Πέρρος	Ο	Θεμ. Μιχαλόπουλος	Ν
Χαρ. Βοζίκης	Ν	Δημ. Ἀνδρέου	Ν
Ἀντ. Βούτσης		Δημ. Ζαβογιάννης	
Νικ. Χαρδούβαλης		Ἐμμ. Κυταριόλος	Ν
Περ. Ἀλεξάκης	Ο	Βασ. Κυρέλλος	Ν
Θεόδ. Γρηγορίου	Ο		
Σπυρ. Σῦμος	Ν	Ἀριστοτ. Σακελλαρίου	Ν
Κωνστ. Γ. Καραπάνος		Νικ. Σπηλιώτης	Ν
Περ. Κ. Καραπάνος	Ο	Σπυρ. Παπαχατζῆς	
Ὑάγ. Γαρουφαλλιᾶς	Ν	Σάββας Βαρβιτσιώτης	Ν
Πύρ. Καραπάνος		Λουκ. Κουτσοπέταλος	Ν
Ἀντ. Γαρουφαλλιᾶς		Νικ. Ἀνδρεαδάκης	
Ἐλ. Βενιζέλος	Ν	Δημ. Λαζαρᾶς	Ν
Ἐμμ. Μπενάκης	Ν	Σπυρ. Θεοδωρόπουλος	Ν
Φωκ. Νέγρης		Ἀθαν. Πουλῆς	
Παν. Χαρόκόπος		Νικόλ. Ῥούσης	Ν
Κ. Ῥακτιβὰν		Στέφ. Ν. Δραγούμης	
Μιλτ. Νεγροπόντης	Ο	Ἀλέξ. Ζαΐμης	
Γ. Ζερβουδάκης		Δ. Γκλαβᾶς	Ν
Λάμπρος Κορομηλᾶς		Α. Μιχαλακόπουλος	Ν
Π. Λαγοπάτης	Ν	Λ.Θ. Ῥοῦφος Κανακάρης	
Γεώρ. Στρατούλης	Ν	.....	
Κ. Μᾶνος		Κωνστ. Γόντικας	Ν
Κωνστ. Ἀραβαντινὸς		Ν. Κοντογούρης	Ν
Τιμ. Ἡλιόπουλος	Ο	Ἰωάν. Βέρροιος	Ν

Πολ. Πολυχρονιάδης	Ν	Κωνστ. Χατζάκος	
Παν. Ζαΐμης		Γεώρ. Γαζέπης	Ν
Δ. Μάρκου		Νικόλ. Πετσάλης	
Γεώρ. Κατσιμπίρης	Ο	Ἰωάν. Λούντζης	Ο
Σπηλ. Ἀγαπητός		Διον. Κουλούμπαρδος	Ο
Α. Φωτήλας		Ἀναστ. Λούντζης	
Α. Χοϊδᾶς		Καϊσαρ Ζέζας	
Θεόδ. Ψυχαλινός		Διον. Κλάδης	Ο
Γ. Παπακυριακόπουλος	Ν	Νικ. Παπαδᾶτος	Ο
Βασίλ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Κωνστ. Ζαβιτσιᾶνος	
Α. Καρετζόπουλος	Ν	Νικ. Βάρθης	Ο
Α. Φλαμῆς		Ἀναστ. Σκιαδαρέσης	
Κωνστ. Πανουτσόπουλος	Ο	Σπυρ. Χατζάρης	
Νικ. Συριόπουλος	Ν	Παν. Μανωλίτσης	Ν
Θαν. Πετραλιᾶς	Ο	Σπ. Κογεβίνας	
Π. Ἡλιόπουλος	Ν	Ἀνδ. Κεφαληνός	
Χρ. Κορύλος	Ο	Σπυρ. Βλαντῆς	Ο
Ξεν. Σταυρουλόπουλος		Εὐθ. Α. Βελλιανίτης	
Παν. Βουρλούμης	Ν	Χρ. Καποδίστριας	
Νικ. Ῥαφτόπουλος		Ἀνδρ. Κρητικός	Ν
Χρ. Μεϊντάνης		Λαυρ. Μαβίλης	Ο
Διον. Πολυζωγόπουλος	Ο	Κωνστ. Καπνφόρης	
Ἰωάν. Δογάνης	Ν	Σπυρ. Λάσκαρις	
Γεώρ. Λαμπρινόπουλος	Ν	Βασίλ. Πουλιάσης	Ο
Γεώργ. Ἀβέρωφ		Κωνστ. Ἀρβανιτάκης	
Νικόλ. Σταματιάδης		Διον. Βινιεράτος	Ο
Δημ. Χρυσοστάλης		Παν. Λιβιεράτος	
Εὐάγ. Γεωργιάδης		Σπυρ. Ἰγγλέσης	
Ἰωάν. Μπουρνιᾶς		Νικ. Χαριτᾶτος	Ο
Νικόλ. Ἀβέρωφ	Ο	Ἀνδρ. Μονοκρούσης	Ν
Γεώρ. Μπένος		Πέτρ. Βασιλόπουλος	
Νικόλ. Κάραλης		Ἀνδρ. Βαλσαμάκης	Ο
Κωνστ. Χατζηγιάννης		Νικ. Ἀλιβιζᾶτος	
Δημ. Βάχλας		Σπ. Φορέστης	Ο
Γεώρ Κοσόνας	Ν	Νικ. Δ. Ραρτόπουλος	Ο
Ἀπόστ. Ἀποστολίδης		Ὀθ. Τετενὲς	Ν
Μιχ. Σφακιανάκης	Ν	Γεώρ. Μουσούρης	Ν
Πλούτ. Μαυρίκης		Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος	
Βασίλ. Ἀθανασούλας		Π. Δρακούλης	

Λεων. Ἐμπειρίκος	Ν	Λεων. Καπετανάκης	Ν
Σταμ. Βαφειαδάκης		Ἰωάν. Πατσουράκος	Ο
Δημ. Μάνθος	Ν	Χρ. Πετρέας	Ν
Περ. Γρυπάρης		Πέτρος Μαυρομιχάλης	
		Ἰωάν. Φουρίδης	
Κωνστ. Καλομενόπουλος	Ν	Ἀναστ. Ἀβέρωφ	Ο
Τριαντ. Παπαδᾶμ	Ν	Ἰωάν. Χρυσοβελόνης	
		Δημ. Οἰκονόμου	
Θωμᾶς Σκάσης	Ν	Μιλτ. Μπουφίδης	Ο
Ἰάκ. Ἀβάζος	Ν	Νικ. Γεωργιάδης	Ν
Δημ. Ζαμᾶνος	Ν	Ἀγαμέμνων Σλῆμαν	
Νικόλ. Καμπάνης	Ο	Δημ. Κουκιάδης	
Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος	Ν	Γεώρ. Τσαξίρης	
Ἀλέξ. Μαλασπίνας	Ο	Γεώρ. Σχινᾶς	Ο
Γεωρ. Ραϊτᾶνος	Ν	Γεώρ. Δρίβας	
Ἀντ. Ῥεβίνθης	Ν	Ἀλέξ. Κασσαβέτης	Ο
Μάρκ. Βαλληνδρᾶς	Ν	Κωνστ. Χρυσοχοΐδης	Ο
Νικ. Καλβοκορέσης		Γεώρ. Βλάχος	
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος	Ν	Πελ. Ἀγγελίδης	Ο
Δημ. Πετσετάκης		Κωνστ. Γιαννακόπουλος	Ν
Χαρίλ. Προβελέγγιος		Φίλ. Ζαρζάμπας	
Ἐμμ. Πατρίκιος	Ν	Μιλτ. Δάλλας	
Ἰωάν. Μαμάης	Ο	Χ. Μωραΐτης	
Ἰωάν. Κασδόνης		Νικ. Παπαϊωάννου	
Ἀντ. Φραγκίσκος	Ν	Μιχ. Φωτιάδης	
Δημ. Καΐρης	Ο	Βασίλ. Σηλυβρίδης	Ν
Θαλ. Κουτούπης		Περ. Ἀποστολίδης	
Γεώργ. Φικιώρης		Λεων. Ἀναγνώστου	Ν
Κωνστ. Μέρμηγκας	Ν	Κωνστ. Ζησόπουλος	
Γεώρ. Οἰκονόμου		Χ. Δικαῖος	Ν
Εὐστρ. Κουλουμβάκης	Ο	Σ. Ντολιόπουλος	
Ἰωάν. Λυμπερόπουλος	Ν	Παν. Φλέσσας	Ν
Νικ. Πετροπουλάκης		Π. Κασίμης	Ν
Γεώργ. Τσοχώνης		Ν. Παπαλέξης	
Παναγ. Πετροπουλάκης	Ν	Δημ. Κάβουρας	Ν
Παν. Κουμάνταρος	Ο	Μ. Δαζέας	Ν
Ἰωάν. Ἀθηνογένης	Ν	Α. Πετρομανιάτης	Ν
Βασίλ. Μιχαλέας	Ν	Ἀθ. Περρωτής	
Ἰωάν. Βαβανάκος	Ν	Π. Ἰατρόπουλος	Ν

Π. Καράπαυλος	Δημ. Κουκουλέτσος Ο
Ἀδρ. Κοκκέβης Ν	Γεώρ. Σπυρόπουλος Ο
Εὐστ. Μπαρδόπουλος	Ἀλέξ. Γιαννουσίου Τάκης
Γεώργ. Κορομηλᾶς Ν	Γεώργ. Ῥάμμος Ν
Δημ. Κανελλόπουλος Ο	Εὐθ. Μαντόπουλος Ο
Ἀθ. Αἰλιανὸς Ν	Ἀάμπρος Περιστέρης Ο
Ἀντ. Ζησιμόπουλος Ν	Θεμ. Ῥαφαλιᾶς
Θεμ. Κουτσομητόπουλος Ο	Κυρ. Κυριαζόπουλος
Γεώρ. Σπηλιόπουλος Ν	Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης
Κωνστ. Τριγγέτας Ν	Παναγ. Βερβενιώτης
Γεώρ. Ῥάλλης Ο	Γεώργ. Καλλίτσης
Γεώρ. Μποῦτος Ν	Ἰωάν. Μᾶνος
Ἰωάν. Κουρτάκης Ν	Σπυρ. Ματσούκας
Φώτ. Βακαλόπουλος Ν	Ῥήγας Χατζηρρήγας Ν
Ἀθ. Παπαχελᾶς Ν	Ι. Παπαλουκᾶς Ν
Μαν. Πιπιλῆς	Ἰωάν. Τσιριμῶκος Ο
Χρ. Καραβίτης	Μιλτ. Σακελλαρίου Ο
Παν. Μερλόπουλος Ο	Κ. Λιδωρίκης Ο
Ἰωάν. Λεωνίδας	Θεμ. Παπαϊωάννου
Πέτρος Γκίνης Ν	Ν. Ξηρὸς
Ἀλέξ. Διομήδης	Νικ. Φραγκίστας
Ἀνδρ. Ἀναργύρου	Ἰωάν. Γιδογιάννος
Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς Ν	Νικ. Πολιτόπουλος
Ἀλέξ. Παπαποστόλου Ο	Κωνστ. Περιβολιώτης Ο
Δημ. Θεοδοσόπουλος	Ἰωάν. Γιαμαρέλος
Παυσ. Ζωγλοπίτης Ο	Ἀνδρ. Μαρλᾶς
Γεώρ. Ζούκας Ο	Δημ. Δεδούσης Ν
Κωνστ. Σταμούλης Ο	Γεώργ. Σιγγούρης
Ἰωάν. Κοττίκας Ο	Στέφ. Σουμαρίπας Ν
Βασίλ. Γρίβας	
Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος Ο	Κωνστ. Δημοκωστούλας Ν
Ν. Γαρδικιώτης Ο	Ἰωάν. Γραμματίκας Ο
Δημ. Μπούσδρας	Ἡρ. Βελλόπουλος Ο
Γεώργιος Τάγιας Ο	Ἀθ. Χρηστίδης
Κωνστ. Παπακυριάκης ἀργ.	Γεώργιος Πῶπ Ο
Χρ. Καρᾶς	Δημ. Βρατσάνος Ν
Α. Θανόπουλος Ο	Ἐμμ. Παγκάρας
Νικ. Γιουβρῆς	
Χρ. Βλάτσιος	

Εἶτα προκειμένου νὰ γίνῃ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία καὶ διὰ τὸν κ. Ἀντ. Γαρουφαλιᾶν ἐπὶ τῆς ἄνω προτάσεως, οἱ κ. κ. Ν. Γαρδικιώτης, Α. Μπέλλος καὶ Ε. Κουλουμβάκης ζητοῦν νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Ἀντ. Γαρουφαλιᾶ δι' ἀναστάσεως, ὁ δὲ κ. Πρωθυπουργὸς δηλοῖ ὅτι, δέχεται δι' ἀναστάσεως νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλή. Ἡ δὲ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται, ὅπως σταλῇ ἐπιτροπὴ καὶ διὰ τὸν κ. Ἀντ. Γαρουφαλιᾶ. Ἀποφαίνεται δὲ ἡ Βουλή, ὅπως ἡ ἐπιτροπὴ εἶναι πενταμελὴς καὶ οὐχὶ τριμελής.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** ὑποστηρίζει ὅτι ἀφ' οὗ ἀπεραντίσθη ἡ ἀποστολὴ ἐπιτροπῆς, καλὸν εἶναι νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἐκλογὴ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐκτὸς ἂν ἡ Βουλὴ ἀνακαλῇ τὴν ἐκλογὴν ταύτην.

Ὁ κ. **Ἐλευθ. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργὸς) λέγει ν' ἀφεθῇ ἡ ἐκλογὴ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** διαφωνεῖ, ὑποστηρίζων ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη πηγάζει ἐκ τοῦ 58 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος καὶ πρέπει νὰ διορισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας. Ἐπὶ πλέον λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν πλειοψηφίαν καὶ μειοψηφίαν καὶ διὰ τοῦτο φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἐκλεγῶσι περισσότερα μέλη τῶν τριῶν καὶ εἰ δυνατὸν 5 ἢ 7.

Ὁ κ. **Ἐλευθ. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργὸς) λέγει ὅτι ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ κ. Πρόεδρος τὰ ὅσα ἤκουσε, δύναται νὰ καταρτίσῃ τὴν ἐπιτροπὴν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ τῆς πλειοψηφίας καὶ τῆς μειοψηφίας.

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** δευτερολογῶν ἐπικαλεῖται τὸ ἄρθρον 61 τοῦ κανονισμοῦ, περὶ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Ὁ κ. **Γ. Πῶπ** λέγει ὅτι, πρέπει νὰ τηρηθῇ ὁ Κανονισμὸς κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συσταθῇ πρὸ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Βουλῆς εἰς Σῶμα.

Ὁ κ. **Ἐλευθ. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργὸς) λέγει ὅτι, ἡ Βουλὴ ὡς ἔχουσα τὸ δικαίωμα νὰ ἐξελέγξῃ τὸ κῦρος τῶν ἐκλογῶν, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ χρῆσιν πάντων τῶν μέσων πρὸς βεβαίωσιν τῆς νομιμότητος αὐτῶν, καὶ συνεπῶς καὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Γ. Πῶπ** δευτερολογῶν ἐπικαλεῖται παλαιῶν περιόδων πρακτικά, συμφωνοῦντα μὲ τὴν γνώμην του.

Ὁ κ. **Περ. Ἀλεξάκης** ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του καὶ ἀναφέρει ὡρισμένον ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ κατὰ τὸ ὁποῖον πᾶσα ἐπιτροπὴ γίνεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ μάλιστα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ γίνῃ διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας. Τῇ προτάσει δὲ τοῦ κ. **Ἐμμ. Ρέπουλη** Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν γίνεται διακοπὴ 5′ λεπτῶν καὶ πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ψηφοφορία, διακόπτεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 12 καὶ 30′ μεσημβρίαν.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως περὶ τὴν 4 καὶ 30′ μ. μ. ὁ προσ. πρόεδρος κ. Ἀθ. Κατριβάνος παρακαλεῖ τὴν βουλὴν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐκλογὴν Ἄρτης, ὡς πρὸς τοὺς κ. κ. Πύρρον Καραπάνον καὶ Ἀντ. Γαρουφαλιᾶν.

Πρὸς τοῦτο παρετέθησαν αἱ κάλπαι, καὶ προκειμένου νὰ ἀρχίσῃ ἡ ψηφοφορία ὁ κ. **Δημοσθ. Καΐρης** φέρει παρατηρήσεις τινας, ὑποστηρίζων τὸ ἀντικανονικὸν τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς πρὶν ἡ βουλὴ καταρτισθῇ νομίμως εἰς Σῶμα.

Εἶτα γενομένης μυστικῆς διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορίας, κατὰ τὸ ἄρθρον 62 τοῦ κανονισμοῦ, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν κ. κ. **Ν. Γαρδικιώτη** καὶ **Ἀθ. Χριστοπούλου** ὡς ψηφολεκτῶν, προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα:

Ἐπὶ ψηφοφορησάντων ἐν ὅλῳ 198, ἔλαβον ψήφους οἱ κ.κ. Χριστ. Δικαῖος, Ν. Κοντογούρης καὶ Β. Κυρέλλος 142, οἱ δὲ κ. κ. Νικόλ. Βάρθης καὶ Ν.Δ. Ραυτόπουλος 45, εὑρέθησαν 10 λευκὰ καὶ 1 οἱ κ.κ. Κ. Περιβολιώτης καὶ Ἡρ. Βελλόπουλος.

Ὁ κ. **Περ. Καραπάνος** λέγει, ὅτι ὁ κ. Κυρέλλος ἦτο μέλος τοῦ τμήματος καὶ ἦτο κατὰ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἀντικατασταθῇ ἀπὸ μέλος.

Ὁ κ. **Β. Κυρέλλος** λαμβάνει τὸν λόγον, δικαιολογῶν τὴν ψῆφόν του καὶ ἐν τέλει λέγει ὅτι, ἂν ἡ Βουλὴ νομίζῃ ὅτι ὑπάρχει λόγος κωλύματος εἶναι πρόθυμος νὰ παραιτηθῇ.

Πολλοὶ βουλευταί. Ὄχι, ὄχι.

Προκειμένου νὰ γίνῃ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς

ἐκλογῆς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Ἀθ. Παπαχελᾶς** εἰσηγητὴς τῆς ἐκλογῆς, ὑποστηρίζει ὅτι, ἡ ἐκλογὴ καθ' ὅλας τὰς ὑποβληθείσας ἐνστάσεις εἶναι ἔγκυρος, ἡ δὲ προσωπική του γνώμη εἶναι ὅτι, ὁ βουλευτὴς κ. Ἀριστ. Φωτήλας ἔχει συμπεπληρωμένον τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ὁ κ. **Γ. Λαμπρινόπουλος** λαμβάνει τὸν λόγον ὁμιλῶν διὰ μακρῶν κατὰ τῶν ἐνστάσεων ἐπὶ τοῦ τμήματος Σουδενῶν καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως κυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν καὶ ὡς πρὸς τὸ τμῆμα τῶν Σουδενῶν.

Ὁ κ. **Ν. Κοντογούρης** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ὑποβάλλων διάφορα πιστοποιητικὰ τοῦ τε δημάρχου Πατρέων καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Πατρῶν, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ὅτι ὁ ἐκλεγὴς κ. **Ἀριστ. Φωτήλας** ἄγει ἡλικίαν μόνον 22 ἐτῶν καὶ 5 μηνῶν. Παρακαλεῖ δὲ τὴν Βουλήν, ὅπως ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Φωτήλα, ὡς στερουμένου τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Ὁ κ. **Ι. Βέρροπος** ὁμιλεῖ ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ παρακαλεῖ, καταλήγων, τὴν Βουλὴν ὑπὲρ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Ἀριστ. Φωτήλα, ὡς στερουμένου τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Ὁ κ. **Ἀλεξ. Παπαναστασίου** λαμβάνει τὸν λόγον, ἀναπτύσσων διαφόρους θεωρίας, καὶ ἐν τέλει κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Ἀριστ. Φωτήλα.

Ὁ κ. **Διον. Γκλαβᾶς** ἐπίσης ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Ἀριστ. Φωτήλα.

Ὁ κ. **Πολυχ. Πολυχρονιάδης** λαμβάνει τὸν λόγον καὶ ὁμιλεῖ ἐπὶ τῶν ἐνστάσεών του, ὅσον ἀφορᾷ τὸ τμῆμα Σουδενῶν, ἀναπτύσσει ταύτας ἐπικαλούμενος διάφορα ἔγγραφα καὶ ἐν τέλει παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ἵνα ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν ὡς πρὸς τὸ τμῆμα Σουδενῶν καὶ ἰδίως ὡς πρὸς ὅσους ἐπηρεάζει τὸ ἀποτέλεσμα.

Ὁ κ. **Γ. Λαμπρινόπουλος** δευτερολογῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀντικρούει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πολυχρονιάδου λεχθέντα.

Ὁ κ. **Χρ. Μεϊτάνης** συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Λαμπρινοπούλου καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ἵνα ἐπι-

κυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν καὶ ὡς πρὸς τὸ τμῆμα τῶν Σουδενῶν. ἄλλως ἂς ἀκυρωθῇ μόνον, ὡς πρὸς ἐκείνους, τῶν ὁποίων ἐπηρεάζεται τὸ ἀποτέλεσμα καὶ οὐχὶ καὶ δι' ἐκείνους, τῶν ὁποίων δὲν ἐπηρεάζεται τὸ ἀποτέλεσμα.

Ὁ κ. **Παν. Κουρλαϊμης** ἀντικρούει ὡσαύτως τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πολυχρονιάδου λεχθέντα ως πρὸς τὴν δῆθεν νοθείαν τὴν γενομένην ἐν τῷ τμήματι Σουδενῶν καὶ καταλήγων συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Φωτήλα.

Ὁ κ. **Κ. Γόντικας** ἐπίσης ὁμιλεῖ ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων τοῦ κ. Πολυχρονιάδου ἀντικρούων ταύτας ἐν ἐκτάσει.

Ὡσαύτως συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Φωτήλα, ἐπικαλούμενος διαφόρους θεωρίας.

Ὁ κ. **Ἀνδ. Μιχαλακόπουλος** λαμβάνει τὸν λόγον καὶ ὡς πρὸς μὲν τὰ ζητήματα τῶν ἐνστάσεων τοῦ κ. Πολυχρονιάδου, ἐπικαλεῖται γνώμην τινα ἣν εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως πρὸ ἡμερῶν, σχετικῶς πρὸς ζήτημα ὁμοίας φύσεως, ὡς πρὸς δὲ τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Φωτήλα ἀναπτύσσει διαφόρους γνώμας του, ἃς ἀρύεται ἐκ ξένων Συνταγμάτων ἰσχυόντων εἰς ἄλλα Κράτη καὶ καταλήγων συνιστᾷ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Φωτήλα.

Ὁ κ. **Γ. Κατσιμπίρης** ἀντικρούει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου λεχθέντα ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἡλικίας τοῦ κ. Φωτήλα καὶ συνιστᾷ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς ταύτης.

Ὁ κ. **Ν Κοντογούρης** δευτερολογῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν καὶ καταλήγων παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Φωτήλα, μὴ ἔχοντος τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Ὁ κ. **Πρόεδρος της Κυβερνήσεως** λέγει, ὅτι ἔχει πεποίθησιν ὅτι ἡ παροῦσα Βουλὴ ρυθμίζουσα τὴν ἡλικίαν τοῦ ἐκλεξίμου δὲν θέλει ὁρίσει αὐτὴν πέραν τοῦ 25 ἔτους καὶ διὰ τοῦτο ἦτο διατεθειμένος νὰ δώσῃ ψῆφον ἐπικυρωτικὴν διὰ τὸν κ. Φωτήλαν, καθόσον ὑπολαμβάνει αὐτὸν ἔχοντα τὴν ἡλικίαν ταύτην, ἀλλὰ ἐν τοῦ πιστοποιητικοῦ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τὸ ὁποῖον προσήχθη καὶ μετὰ τὰς βεβαιώσεις τὰς πρὸς τὴν Βουλὴν τοῦ κ. Κοντογούρη πεῖθεται, ὅτι δὲν εἶχεν συμπληρώσει, οὔτε τὸ 23, διὰ τοῦτο φρονεῖ ὅτι ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ πρέπει νὰ ἀκυρωθῇ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς νοθείας ἐν τῷ τμήματι τῶν Σουδενῶν νομίζει ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ νοθεία, ἀφ' οὗ δὲν ὑπῆρχαν οὔτε ἀντιπρόσωποι.

Περατωθείσης τῆς συζητήσεως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δηλοῖ ὅτι, ὑπάρχει πρότασις κατατεθειμένη εἰς τὸ Προεδρεῖον ἔγγραφος καὶ ὑπογεγραμμένη ὑπὸ 15 βουλευτῶν περὶ ὀνομαστικῆς κλήσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς τοῦ τμήματος Σουδενῶν, καὶ ἐκφωνηθέντων τῶν ὀνομάτων, τῶν ὑπογραψάντων ταύτην, ἐξ ὧν τινὲς μὲν ἀπέσυραν τὴν ὑπογραφήν των, τινὲς ἀπουσίαζον καὶ οὕτω ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ματαιοῦται. Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν περὶ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἐκλογῆς τοῦ τμήματος τῶν Σουδενῶν, καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς ἐν τῷ τμήματι Σουδενῶν. Ἐπίσης ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν περὶ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἐκλογῆς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος ὡς πρὸς πάντας τοὺς βουλευτὰς τοῦ ἄνω Νομοῦ καὶ περὶ τῶν προσόντων αὐτῶν, ἐπιφυλαχθείς ἵνα εἰδικῶς ἐρωτήσῃ τὴν Βουλὴν καὶ περὶ τῶν προσόντων τοῦ κ. Ἀριστ. Φωτήλα. ἡ δὲ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων βουλευτῶν τῶν ἐξῆς, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα 1) Ἀλ. Ζαΐμη, 2) Διον. Ῥαλλάβη, 3) Ἀνδ. Μιχαλακοπούλου, 4) Λ. Ῥαύφου Καναλάρη, 5) Α. Παπαγιανακοπούλου, 6) Κ. Γόντικα, 7) Ν. Κοντογούρη, 8) Ι. Βέρρικου, 9) Πολυχ. Πολυχρονιάδη, 10) Π. Ζαΐμη, 11) Δ. Μάρκου, 12) Γ. Κατσιμπίρη, 13) Σπηλ. Λιγαπητοῦ, 14) Ἀχ. Χαΐδῆ, 15) Θ. Ψυχαληνοῦ, 16) Γ. Παπακυριακοπούλου, 17) Β. Ἀντωνοπούλου, 18) Α. Καφετζοπούλου, 19) Λ. Φλαμπῆ, 20) Κ. Πανουτζοπούλου, 21) Ν. Σκριπούλου, 22) Θάνου Πετραλιᾶ, 23) Π. Ἡλιοπούλου, 24) Χ. Κορφίλλου, 25) Ξενοφ. Σταυρουλοπούλου, 26) Π. Βουρλούμη, 27) Νικολ. Ραντοπούλου, 28) Χρ. Μειτάνη, 29) Διον. Πολυζογοπούλου, 30) Ι. Δογάνη, 31) Γεωργ. Λαμπρινοπούλου.

Ὡσαύτως ἀνέγνωσεν ὁ κ. Πρόεδρος ἔγγραφον πρότασιν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ πολλῶν βουλευτῶν ὡς πρὸς τὰ προσόντα τοῦ κ. Ἀριστ. Φωτήλα, ἵνα γίνῃ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία, τινὲς ὅμως ἐξ αὐτῶν ἀποσύρουν τὰς ὑπογραφάς των

καὶ οὕτω ἐματαιώθη ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία, ὁπότε ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ἐὰν ὁ κ. Ἀριστ. Φωτήλας ἔχῃ τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὅτι ὁ κ. Ἀριστ. Φωτήλας ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα καὶ ἀνακηρύσσεται νομίμως βουλευτὴς ὁ κ. Ἀριστ. Φωτήλας.

Μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ ὥραν 9 καὶ 30' μ.μ.

Ὁ πρωτ. Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβᾶνος

Οἱ πρωτ. Γραμματεῖς
Περ. Καραπᾶνος
Θεόδ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΑ'

Τῆς 22 Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 11 π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 βουλευτῶν, μεθ' ὃ ὁ κ. πρωτ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς προτείνει, ὅπως ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς ἐκλογῆς Κερκύρας, ἕως ὅτου ἔλθουν τὰ πρακτικὰ καὶ ἡ Βουλὴ δέχεται. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχεται ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ κ. Πρόεδρος προσκαλεῖ τοὺς μὴ ὁρκισθέντας βουλευτάς, οἵτινες προσέρχονται καὶ δίδουσι τὸν κάτωθι ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Χ. Στασινόπουλος, Ν. Χαρδούβαλης, Μ. Πεπιλῆς, Θ. Ψυχαληνός, Ἰ. Καναβός.

Ὁ κ. **Α. Καφετζόπουλος** ὁμιλεῖ κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Κερκύρας ὡς πρὸς τὸν κ. Κεφαληνόν, ὡς μὴ ἔχοντος τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Κεφαληνοῦ.

Ὁ κ. **Τ. Πλιόπουλος** εἰσηγητὴς τῆς ἐκλογῆς λέγει ὅτι δὲν ἔχει νὰ προσθέσῃ ἄλλο τι, ἐξ ὅσων ἀναφέρονται ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ οἰκείου Τμήματος, πλὴν ἂν ὑπάρξῃ ἀντίρρησις.

Ὁ κ. **Λ. Μαβίλης** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Ἀνδρ. Κεφαληνοῦ ἀναφέρων διαφόρους γνώμας του, καθόσον λέγει ὁ κ. Κεφαληνὸς δὲν ἀνεμίχθη ἐντελῶς κατὰ τὰς ἐκλογάς, διότι εὑρίσκετο μακρὰν τῆς πατρίδος του, καὶ καταλήγων παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ἵνα ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν ταύτην, παραρρῶσα τὸ γράμμα τοῦ νόμου, ἀφοῦ παρωράθη ἤδη, προκειμένου περὶ τοῦ κύρους ἄλλων ἐκλογῶν, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ.

Εἶτα ὁ κ. πρωτ. Πρόεδρος παραγγέλλει ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως καὶ ἄρχεται ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν, τὰ ὁποῖα διορθωθέντα τῇ ὑποδείξει τῶν κ. κ. Πρωθυπουργοῦ, Χ. Πετρέα καὶ Ε. Κουλουμβάκη ἐπικυροῦνται.

Ὁ κ. **Κ. Ζαβιτσάνος** λαμβάνει τὸν λόγον καὶ ὁμιλεῖ ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Κεφαληνοῦ διὰ μακρῶν, ἀναπτύσσων τὴν γνώμην του καὶ καταλήγει παρακαλῶν τὴν Βουλήν, ἵνα ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ἀφοῦ κατ' οὐσίαν ἐγένετο ἀπολύτως νομίμως, ἐξ ἄλλου θέλει συμβάλει εἰς τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς διὰ τῶν ἐμβριθῶν αὐτοῦ γνώσεων. Ἐν τούτοις δὲ ἤδη διατελεῖ ἐκτὸς θέσεως, διότι ἀπελύθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου.

Ὁ κ. **Τ. Πλιόπουλος** εἰσηγητὴς τῆς ἐκλογῆς, ὁμιλῶν διὰ μακρῶν ἀντικρούει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Λ. Μαβίλη καὶ Κ. Ζαβιτσάνου λεχθέντα δι' ἐπιχειρημάτων καὶ ἐν τέλει παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα δεχθῇ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Τμήματος.

Ὁ κ. **Ἀλεξ. Παπαναστασίου** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν, ἐπικαλεῖται γνώμην τινὰ τοῦ Ἀλεξ. Κουμουνδούρου, ἀντικρούει δὲ ἐν μέρει τὰ ὑπὸ τῶν κ. κ. Ζαβιτσάνου καὶ Πλιοπούλου. Ἐν τέλει καταλήγει λέγων ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπικυρώσῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Κεφαληνοῦ μόνον ἐὰν δώσῃ εἰς ἑαυτὴν συντακτικὸν χαρακτῆρα.

Ὁ κ. **Κ. Σταματέλος** παρακαλεῖ, ὅπως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀκούσῃ καὶ τὴν γνώμην τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ δημάρχου Κουτσοπούλου ἐψήφισε κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς, ἵνα οὕτω σχηματίσῃ γνώμην καὶ δυνηθῇ νὰ δώσῃ ψῆφον.

Ὁ κ. **Ιωαν. Ἀγαπητὸς** ἀναπτύσσων διαφόρους

γνώμας του ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Κεφαλληνοῦ καὶ καταλήγων κηρύσσεται κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Κεφαλληνοῦ.

Ὁ κ. **Χρ. Πετρέας** ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ συγκρίνει τὰ ἄρθρα 70 καὶ 71 τοῦ Συντάγματος καὶ καταλήγει κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Κεφαλληνοῦ.

Ὁ κ. **Διον. Καλόπης** ἐπίσης ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ καταλήγει δηλῶν ὅτι, θὰ ὑπερίσῃ ὑπὲρ τοῦ κ. Κεφαλληνοῦ.

Ὁ κ. **Ηεζ. Παλάσκος,** θεωρεῖ, ὅτι τὸ ἀξίωμα τοῦ κ. Κεφαλληνοῦ οὐδόλως ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν ἐκλογέων, ἄλλως καταλήγει, ἀφ' οὗ παρετήθη καὶ κρίνομεν ὡς Διπλὴ Βουλή, οὐδεμία παράβασις θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς.

Περατωθείσης τῆς συζητήσεως ὁ κ. προσ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν πρῶτον ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς πάντων τῶν βουλευτῶν τοῦ Νομοῦ Κερκύρας καὶ περὶ τῶν προσόντων αὐτῶν, ἐπιψηφισθείς, ἵνα ἐρωτήσῃ κατόπιν τὴν Βουλὴν περὶ τῶν προσόντων τοῦ κ. Κεφαλληνοῦ, ἡ δὲ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Κερκύρας καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων βουλευτῶν τῶν ἑξῆς, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα. 1) Κ. Ζαβιτσάνου, 2) Ν. Βράϊλα Βάρθη, 3) Α. Σκιαδαρέση, 4) Σ. Χατζάρη, 5) Η. Μανωλίτση, 6) Σ. Κογεβίνου, 7) Σ. Βλαντῆ, 8) Εὐθ. Βελλιανίτου, 9) Χ. Καποδίστρια, 10) Α. Κρητικοῦ Βαρούχα, 11) Λαυρ. Μαβίλη, 12) Κ. Κατηφόρη, 13) Σ. Λάσκαρη, 14) Β. Πουλιάση καὶ 15) Κ. Ἀρβανιτάκη.

Προκειμένου δὲ ν' ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῶν προσόντων τοῦ κ. Κεφαλληνοῦ ἐγείρεται συζήτησις μεταξὺ πολλῶν βουλευτῶν, ἐξ ὧν τινὲς μὲν ζητοῦν νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως, τινὲς δὲ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἡ Βουλὴ ἀποφαίνεται ἵνα γίνῃ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, καθόσον κατετέθη τοιαύτη ἔγγραφος πρότασις ὑπὸ πολλῶν βουλευτῶν.

Προκειμένου δὲ νὰ ἀρχίσῃ ἡ δι' ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου, τῇ προτάσει τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ διακόπτεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 1 μ. μ., ἵνα γίνῃ ἡ ψηφοφορία τὴν 4 μ. μ.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως περὶ τὴν 4 καὶ 30' μ.μ. ὁ κ. προσ. **Πρόεδρος** προσκαλεῖ τοὺς κ.κ. Χρ. Μεϊτάνην καὶ Α. Καφετζόπουλον ὡς ψηφολέκτας ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ ψηφοφορία τιθεμένης οὕτω τῆς προτάσεως «οἱ παραδεχόμενοι ὅτι ὁ κ. Κεφαλληνὸς ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα λέγουσι Ναί, οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν Ὄχι.

Ληξάσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 207 κατὰ τὸ ὅδε παρεντιθέμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, ἐξ ὧν ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς προτάσεως 58, 145 κατ' αὐτῆς καὶ 4 ἀρνήθησαν. Συνεπῶς ἀπορρίφθη ἡ ἐκλογὴ τοῦ κ. Κεφαλληνοῦ διὰ ψήφων 145 κατὰ 58 καὶ 4 ἀρνηθέντων.

Νικ. Α. Στράτος . . . . . Ο	Γεώργ. Νέζος . . . . .
. . . . .	Ιωαν. Ἀραβαντινός . . . . . Ν
Νικ. Χρυσόγελος . . . . . Ο	Ἰωάν. Τερζάκης . . . . . Ο
Α. Παπαρρώτης . . . . . Ο	Ιωαν. Φραντζῆς . . . . . Ν
Α. Γρίβας	Γεώργ. Παπασπυρόπουλος . .
Σερ. Ψύχας . . . . . Ο	Γεωργαντας Θρόνος . . . . . Ν
Π. Καραγεώργης . . . . . Ο	Γεώργ. Παρασκευόπουλος . . .
Ἐπ. Σουλτάνης . . . . . Ο	Νικ. Κόνδης . . . . . Ο
Γ. Πούλος . . . . . Ο	Ἀθ. Σωτηριάδης . . . . .
Ι. Φαρμάκης . . . . . ἀρν.	Κωνστ. Οἰκονομόπουλος . . Ο
Ἀντ. Ροντήρης	Κωνστ. Καζαντζῆς . . . . Ο
Α. Τριγώνης . . . . . Ο	Γερ. Νοταρᾶς . . . . .
Ε. Λαμπρακάκης	Δημ. Κούζης . . . . . Ο
Ἰωάν. Καναβός	Ἀνδρ. Σαρλῆς . . . . .
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος . . .	Δημ. Ρούσσος . . . . .
Ε. Σπετσέρης	Νικόλ. Δελακουβίας . . . Ο
Ι. Τσιγκόλης	Νικόλ. Σακελλαρίου . . . . Ο
Στέρ. Γρανίτσας	Γεώργ. Βλάσσης . . . . .
Γ. Ἰατρίδης . . . . . Ο	Χαρ. Σπηλιόπουλος . . . . .
Ἰωάν. Κουρκουμέλης . . . . Ο	Νικ. Δημητρακόπουλος . . . Ο
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης . . Ο	Ἀναστ. Βάρβογλης . . . . . Ο
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς . . . . Ο	Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος . . . Ο
Ἰωάν. Ἀμπίδας . . . . . Ο	Ἰω. Η. Μανέτας . . . . . Ο
Θεοφ. Θεοδωρόπουλος	Δ. Πλαπούτας . . . . .
Ἐμμ. Ρέπουλης . . . . . Ο	Ἀλ. Παπαναστασίου . . . . .
Δημ. Καλέργης . . . . . Ο	Ἰωάν. Μπακόπουλος . . . . .
Ἀθ. Χριστόπουλος . . . . . Ο	Δημ. Καρέλας . . . . . Ο

Ἀθ. Πετρόπουλος . . . . . Ο	Ἰωάν. Ἀθανασάκης . . . . Ο
Χαρ. Στασινόπουλος . . . . Ο	Γεώρ. Νικολαΐδης . . . . .
Κωνστ. Ρεβελιώτης . . . . Ο	Λουκᾶς Μπέλλος . . . . .
Νικ. Τριανταφυλλάκος	Ἀριστομ. Θεοδωρίδης . . . Ν
Δημ. Χηνιάδης	Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης . . . Ο
Α. Κατριβάνος . . . . . Ο	Κωνστ. Δευερτζῆς . . . . . Ο
Ἡλ. Φλέσσας . . . . . Ο	Θρ. Πετμεζᾶς . . . . .
Ἰωάν. Πολίτης . . . . . Ο	Γεώρ. Καζανόβας . . . . .
Παν. Δελημβοριᾶς	Ἰω. Μπρισιμιτζάκης . . . . Ο
Σπυρ. Τσαγκάρης . . . . . Ο	Γεώρ. Σταμπάδος . . . . .
Θ. Πέρρος . . . . . Ο	Θεμ. Μιχαλόπουλος . . . . Ν
Χαρ. Βοζίκης	Δημ. Ἀνδρέου . . . . . Ο
Ἀντ. Βούτσης	Δημ. Ζαβορνιάννης . . . . .
Νικ. Χαρδούβαλης . . . . . Ο	Ἐμμ. Κυταριόλλος . . . . Ο
Περ. Ἀλεξάκης . . . . . Ο	Βασίλ. Κυρέλλος . . . . .
Θεόδ. Γρηγορίου . . . . . Ο	. . . . .
Σπ. Σῦρος . . . . . Ν	Ἀριστοτ. Σακελλαρίου . . . Ο
Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος . . .	Νικ. Σπηλιώτης . . . . . Ο
Περ. Κ. Καπαπᾶνος . . . ἀρν.	Σπ. Παπαχατζῆς . . . . . Ο
Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς	Σάββας Βαρβιτσιώτης . . . Ο
Πύρ. Καραπᾶνος	Λουκᾶς Κουτσοπέταλος.
Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς	Νικ. Ἀνδρεαδάκης . . . . .
Ἐλευθ. Βενιζέλος . . . Ο	Δημ. Λαζαρῆς . . . . .
Ἐμμ. Μπενάκης . . .	Σπ. Θεοδωρόπουλος . . . .
Φωκίων Νέγρης	Ἀναστ. Πουλῆς . . . . .
Παν. Χαροκόπος	Νικόλ. Ρούσης . . . . . Ο
Κ. Ρακτιβάν	Στέρ. Ν. Δραγούμης . . . .
Μιλτ. Νεγρεπόντης . . . . Ο	Ἀλέξ. Ζαΐμης . . . . .
Γ. Ζερβουδάκης.	Δ. Γαλαβᾶς . . . . .
Λάμπρος Κορομηλᾶς. . . . . Ο	Α. Μιχαλακόπουλος . . . Ν
Π. Λαγοπάτης. . . . . Ο	Λ. Θ. Ρούρος Καναλάρης . . .
Γεώρ. Στρατούλης. . . . . Ο	. . . . .
Κ. Μάνος	Κωνστ. Γόντικας . . . . . Ν
Κωνστ. Ἀραβαντινός. . . .	Ν. Κοντογούρης . . . . .
Τηλ. Ἡλιόπουλος . . . . . Ο	Ἰω. Βέρριος . . . . . Ο
Δημ. Βενιζέλος . . . . . Ο	Πολ. Πολυχρονιάδης . . . .
Μιχ. Γαλανός . . . . . Ο	Παν. Ζαΐμης . . . . .
Α. Παναγιωτόπουλος . . . Ο	Δ. Μάρκου . . . . .
Γεώρ. Πολίτης . . . . . Ο	Γεώργ. Κατσιμπίρης . . . . Ο

Σπηλ. Ἀγαπητός . . . . . Ο	Διον. Κουλούμπαρδος . . . . Ν
Α. Φωτήλας . . . . . Ν	Ἀναστ. Λούντζης . . . . .
Α. Χοϊδᾶς	Καῖσαρ Ζέζας . . . . .
Θεόδ. Ψυχαλινός . . . . Ο	Διον. Κλάδης . . . . . Ν
Γ. Παπακυριακόπουλος . . Ο	Νικόλ. Παπαδάτος . . . . Ν
Βασίλ. Ἀντωνόπουλος . . Ο	Κωστ. Ζαβιτσᾶνος . . . . Ν
Α. Καρετζόπουλος . . . Ο	Νικ. Βάρθης . . . . . ἀρν.
Α. Φλαμῆς	Ἀναστ. Σκιαδαρέσης . . . .
Κων. Πανουτζόπουλος . Ο	Σπυρ. Χατζάρης . . . . .
Νικ. Συριόπουλος . . . . Ο	Παν. Μανωλίτσης . . . . Ν
Θαν. Πετραλιᾶς	Σπ. Κογεβίνας . . . Ν
Π. Ἡλιόπουλος . . . . Ν	Ἀνδρ. Κεραλινός . . . . .
Χρ. Κορύλλος . . . . . Ο	Σπυρ. Βλαντῆς . . . . Ν
Ξεν. Σταυρουλόπουλος . . .	Εὐθύμ. Α. Βελλιανίτης. . . .
Παν. Βουρλούμης . . . Ο	Χρ. Καποδίστριας . . . . .
Νικ. Ραυτόπουλος	Ἀνδρ. Κρητικός . . . . Ν
Χρ. Μεϊτάνης . . . Ν	Ἀκυρ. Μαβίλης . . . . Ν
Διον. Πολυζογόπουλος . Ν	Κωνστ. Κατηφόρης . . . . Ν
Ἰω. Δογάνης	Σπυρ. Λάσκαρης . . . . .
Γεώρ. Ἀκριτινόπουλος . Ο	Βασίλ. Πουλιάσης . . . . . Ν
Γεώργ. Ἀβέρωφ	Κωνστ. Ἀρβανιτάκης . . . Ν
Νικ. Σταματιάδης . . . . Ο	Διον. Βενιερᾶτος . . . . . Ο
Δημ. Χρυσοστάλης . . . Ο	Παν. Λιβιερᾶτος . . . . .
Εὐάγ. Γεωργιάδης	Σπυρ. Ἰγγλέσης . . . . .
Ἰω. Μπουρνιᾶς . . . . . Ο	Νικόλ. Χαριτάτος . . . . Ο
Νικ. Ἀβέρωφ.	Ἀνδρ. Μονοκρούσος . . . . Ν
Γεώρ. Μπένος . . . . . Ο	Πέτρος Βασιλόπουλος . . .
Νικόλ. Κάραλης	Ἀνδρ. Βαλσαμάκης . . . Ο
Κωνστ. Χατζηγιάννης .	Νικ. Ἀλιβιζᾶτος . . . . Ο
Δημ. Βάχλας	Σπυρ. Φορέστης . . . . .
Γεώρ. Κοσμᾶς . . . . Ο	Νικ. Ραυτόπουλος . . . Ν
Ἀποστ. Ἀποστολίδης .	Ὄθων Τετενὲς . . . . . Ο
Μιχ. Σφακιανάκης . . . Ο	Γεώργ. Μουσούρης . . . . . Ν
Ἡλιόπ. Μαυρίκης . . .	Σωκρ. Ἀν. Καβαλλιερᾶτος.
Βασ. Ἀθανασούλας . . .	Π. Δρακούλης. . . . . Ν
Κωνστ. Χατζάκος. . . .	Λεων. Ἐμπειρᾶκος . . .
Γεώρ. Ραζέπης . . . . Ο	Στεμ. Βαφειαδάκης . . Ο
Νικ. Πετσάλης	Δημ. Μάνθος . . . . . Ο
Ἰω. Λούντζης . . . Ν	Περ. Γρυπάρης . . . . . Ο

. . . . .	Ἰωάν. Φουρίδης . . . . .
Κωνστ. Καλομενόπουλος . . Ο	Ἀναστ. Ἀβέρωφ . . . . . Ο
Τριανταφ. Παπαδᾶμ. . . . . Ο	Ἰωάν. Χρυσοβελώνης . . . . .
. . . . .	Δημ. Οἰκονόμου . . . . .
Θωμᾶς Σκάσης . . . . . Ο	Μιλτ. Μπουρίδης . . . . . Ν
Ἰάκ. Ἀβάζος . . . . . Ο	Νικ. Γεωργιάδης . . . . . Ν
Δημ. Ζαμάνος . . . . . Ο	Ἀγαμέμνων Σλῆμαν . . . . Ο
Νικ. Καμπάνης . . . . . Ο	Δημ. Κουκιάδης . . . . .
Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος . . . . Ο	Ξενοφ. Τσαξίρης . . . . . Ν
Ἀλέξ. Μαλασπίνας . . . . Ο	Γεώρ. Σχοινᾶς . . . . . Ν
Γεώρ. Γαϊτάνος . . . . . Ο	Γεώρ. Δρίβας . . . . .
Ἀντ. Ρεβίνθης	Ἀλέξ. Κασσαβέτης . . . . . Ν
Μάρκος Βαλληνδρᾶς . . . . . Ο	Κωνστ. Χρυσοχοΐδης . . . . .
Νικόλ. Καλβοκορέσης . . . . Ο	Γεώρ. Βλάχος . . . . . Ο
Κωνστ. Ἀλαβάνος . . . . . Ο	Πελ. Ἀγγελίδης . . . . .
Δημ. Πετσετάκης	Κωνστ. Γιαννακόπουλος . . Ν
Χαρ. Προβελέγγιος	Φίλ. Ζαρζάμπας . . . .
Ἐμμ. Πατρίκιος . . . . . Ο	. . . . .
Ἰωάν. Μαμάης . . . . . Ο	Χ. Μωραΐτης . . . . .
Ἰωάν. Κασδόνης . . . . . Ο	Νικ. Παπαϊωάννου . . . . .
Ἀντ. Φραγκίσκος	Μιχ. Φωτιάδης . . . . . Ν
Δημ. Καΐρης . . . . . Ο	Βασίλ. Συληβρίδης . . . .
Θαλ. Κουτούπης	Περ. Ἀποστολίδης . . . . .
Γεώργ. Φικιώρης	Λεων. Ἀναγνώστου . . . Ο
Κωνστ. Μέρμιγκας . . . Ο	Κωνστ. Ζησόπουλος . . .
Βεώρ. Οἰκονόμου	Χ. Δικαῖος . . . . . Ο
Εὐστρ. Κουλουμβάκης . . . Ν	Σ. Ντολιόπουλος . . . . .
Ἰωάν. Λυμπερόπουλος	Παν. Φλέσσας . . . . .
Νικ. Πετροπουλάκης . . .	Π. Κασίμης . . . . . Ο
Γεώργ. Τσοχώνης	Ν. Παπαλέξης . . . . .
Παναγ. Πετροπουλάκης . . Ο	Δημ. Κάβουρας . . . . . Ο
Παν. Κουμάνταρος . . . . Ο	Μ. Δαζέας . . . . . Ν
Ἰωάν. Ἀθηνογένης . . . . . Ο	Α. Πετρομανιάτης . . . . .
Βασίλ. Μιχαλέας . . . . . Ν	Ἀθ. Περρωτᾶς . . . . .
Ἰωάν. Βαβανάκος	Π. Ἰατρόπουλος . . . . . Ο
Λεων. Καπετανάκης	Π. Καράπαυλος . . . . .
Ἰωάν. Πατσουράκος . . . . Ο	Ἀνδρ. Κακκέβης . . . . . Ο
Χρ. Πετρέας . . . « . . . Ο	Εὐστ. Μπαρδόπουλος . . Ο
Πέτρος Μαυρομιχάλης . . .	Γεώργ. Κορομηλᾶς . . . . . Ο

Δημ. Κανελλόπουλος . . . Ο	Γεώρ. Σπυρόπουλος . . . . .
Ἀθ. Αἰλιανός . . . . . Ο	Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης ἀρν.
Ἀντ. Ζησιμόπουλος . . . Ο	Γεώργ. Ράμμος . . . . . Ο
Θεμ. Κουτσουμπόπουλος . Ο	Εὐθ. Μαντόπουλος . . . . . Ν
Γεώρ. Σπηλιόπουλος . . . Ο	Λάμπρος Περιστέρης . . . . Ν
Κωνστ. Τριγγέτας . . . . . Ο	Θεμ. Ραφαλιᾶς . . . . .
Γεώρ. Ράλλης	Κυρ. Κυριαζόπουλος . . . .
Γεώρ. Μποῦτος	Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης .
Ἰωάν. Κουρτάκης . . . . Ο	Παναγ. Βερβενιώτης . . . Ο
Φώτ. Βασαλόπουλος . . . . Ο	Γεώργ. Καλλίτσης . . . . .
Ἀθ. Παπαχελᾶς . . . . . Ο	Ἰωάν. Μάνος . . . . . Ο
Μαν. Πιπιλῆς . . . . . Ο	Σπυρ. Ματσούκας . . . . .
Χρ. Καραβίτης	Ρήγας Χατζηρρήγας . . . Ο
Παν. Μερλόπουλος	Ι. Παπαλουκᾶς . . . . .
Ἰωάν. Λεωνίδας	Ἰωάν. Τσιριμῶκος . . . Ν
Πέτρος Γκίνης . . . . . Ο	Μιλτ. Σακελλαρίου . . . Ο
Ἀλέξ. Διομήδης . . . . . Ο	Κ. Αἰδωρίκης . . . . . Ο
Ἀνδρ. Ἀναργύρου . . . Ο	Θεμ. Παπαϊωάννου . . . . Ν
Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς . . . Ο	Ν. Ξηρός . . . . . Ν
Ἀλέξ. Παπαστόλου . . Ν	Νικ. Φραγκίστας . . . . Ν
Δημ. Θεοδοσόπουλος . . .	Ἰωάν. Ριδομνάνος . . .
Παυσ. Ζωγλοπίτης . . . Ν	Νικ. Πολιτόπουλος . . . .
Γεώρ. Ζούκας . . . . . Ν	Κωνστ. Περιβολιώτης . . Ο
Κωνστ. Σταμούλης . . . . Ν	Ἰωάν. Γιαμαρέλος . . . .
Ἰωάν. Κωτίκας . . . . . Ν	Ἀνδρ. Μαρλᾶς . . . . .
Βασίλ. Ρίβας	Δημ. Δεδούσης . . . . . Ο
Α. Ἀθαν. Βαβυλόπουλος Ν	Γεώργ. Σιγγούρης . . . .
Ν. Ραδιωτης . . . . . Ν	Στέρ. Σουμαρίπας . . . .
Δημ. Μπούσδρας . . . . Ν	. . . . .
Γεώργιος Τάγιας . . . Ν	Κωνστ. Δημοκωστούλας . . Ν
Κωνστ. Παπακυρίτσης . . Ν	Ἰωάν. Γραμματίκας . . .
Χρ. Καρᾶς	Ηρ. Βελλόπουλος . . . . Ο
Α. Θανόπουλος . . . . . Ν	Ἀθ. Χρηστίδης . . . . . Ο
Νικ. Γιουβρῆς	Γεώργιος Πώπ . . . . .
Γεώργ. Καθάργιος	Δημ. Βρατσάνος . . . . . Ο
Χρ. Βλάτσιος	Ἐμμ. Παγκάρας . . . . .
Δημ. Κουκουλέτσος . . . Ν	. . . . .

Εἶτα ἄρχεται ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τοῦ οἰκείου Τμήματος τῆς ἐκλογῆς Κεφαλληνίας ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ

Γραμματέως κ. Ἀθ. Χρηστοπούλου. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Π. Ἀραβαντινὸς** εἰσηγητὴς τῆς ἐκλογῆς, ὅστις λέγει ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο νομίμως συμφώνως μὲ τὰς ἐκθέσεις τῶν δικαστικῶν ἀντιπροσώπων. Κατόπιν ἀναλύει τὰς ἐνστάσεις τοῦ κ. Συνοδινοῦ ὡς πρὸς τὸ τμῆμα τοῦ δήμου Κατωγητῶν καὶ εὑρίσκει ταύτας ὡς μὴ δικαίας, καθ' ὅσον οὐδὲν οὐσιαστικὸν ἀναφέρουσιν ὅτι ἐγένετο. Εἶτα δὲ ἀναφέρει τὰς ἐνστάσεις τοῦ κ. Κοντομιχάλου, ὡς πρὸς τὸ β' τμῆμα τοῦ δήμου Θηναίας καὶ εὑρίσκει ταύτας δικαίας καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν της τὴν ἔκθεσιν τοῦ οἰκείου τμήματος καὶ ἀποφασίσῃ.

Ὁ κ. **Ν. Στοΐτσης** ὑπερασπίζεται τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Δρακούλη, ἰσχυριζόμενος, ὅτι ἡ νοθεία ἐγένετο εἰς βάρος αὐτοῦ ὑπ' ἄλλων, καταλήγει δ' ἐν τέλει, προτείνων, ὅπως ἡ ἐκλογὴ ὡς ἐκ τῆς γενομένης ἀταξίας εἰς τὸ β' τμῆμα τοῦ δήμου Θηναίας ἀκυρωθῇ καὶ ἐπαναληφθῇ.

Ὁ κ. **Γ. Μανιάτης** ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ ἰδίως κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Δρακούλη, παρακαλεῖ δὲ τὴν Βουλήν, ὅπως φέρῃ ὡς βουλευτὴν τὸν γνήσιον ἀντιπρόσωπον τοῦ λαοῦ Κεφαλληνίας κ. Θ. Κοντομιχάλον.

Ὁ κ. **Ἀνδ. Μιχαλακάκης** λαμβάνει τὸν λόγον ὁμιλῶν διὰ μακρῶν ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ ἐν τέλει καταλήγων συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλήν, ἵνα φέρῃ ἐν αὐτῇ τὸν κ. Κοντομίχαλον, γνήσιον ἀντιπρόσωπον τοῦ λαοῦ Κεφαλληνίας.

Ὁ κ. **Παῦλ. Λαγκαδᾶς** λαμβάνει τὸν λόγον, ἀναφέρει διάφορα γεγονότα καὶ ἐν τέλει ὑπερασπίζεται τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Δρακούλη.

Ὁ κ. **Ν. Δ. Ρεντόπουλος** ἐπίσης ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ καταλήγων παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Δρακούλη καὶ ἀναδείξῃ ὡς Βουλευτὴν τὸν κ. Κοντομίχαλον.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** ὁμιλεῖ ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς Κεφαλληνίας καὶ ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Δρακούλη, καταλήγων συνιστᾷ τὴν ἀνακήρυξιν ὡς Βουλευτοῦ τοῦ κ. Κοντομιχάλου ὡς γνησίου ἀντιπροσώπου τοῦ λαοῦ Κεφαλληνίας.

Ὁ κ. **Ἰ. Μερμιγκιώτης** συνηγορεῖ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς ὡς πρὸς τὸν κ. Κοντομίχαλον.

Ὁ κ. **Π. Δρακούλης** λαμβάνει τὸν λόγον ὁμιλῶν διὰ μακρῶν καὶ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς του.

Περατωθείσης τῆς συζητήσεως ὁ κ. πρόεδρος πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν πρῶτον ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τῶν 13 βουλευτῶν, ἐπιφυλασσόμενος νὰ ἐρωτήσῃ κατόπιν τὴν Βουλὴν ὡς πρὸς τὸν κ. Κοντομίχαλον. Ἡ δὲ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἐκλογῆς Κεφαλληνίας καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων βουλευτῶν τῶν ἑξῆς: 1) Δ. Βινιεράτου, 2) Π. Λιβιεράτου, 3) Σ. Ἰγγέση, 4) Ν. Χαριτάτου, 5) Ἀνδ. Μονοκρούσου, 6) Π. Βασιλοπούλου, 7) Ἀνδρ. Βλασσοπούλη, 8) Ν. Ἀλιβιζάτου, 9) Σ. Φορέστη, 10) Ν. Δ. Ραυτοπούλου, 11) Ὀθωνος Τετενέ, 12) Γ. Μουσούρη καὶ 13) Σ. Καβαλλιεράτου, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Ἠκολουθήσαν νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ ὡς πρὸς τὸν κ. Κοντομίχαλον ἐγείρεται συζήτησις μεταξὺ πολλῶν βουλευτῶν καὶ λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Εὐστρ. Κουζουμβάκης**, ὅστις ἐπικαλεῖται τὸ ἄρθρον 73 τοῦ Συντάγματος καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα συμφρονηθῇ πρὸς αὐτό.

Ὁ κ. **Ν. Στράτος** ὑποβάλλει τὴν κάτωθι πρότασιν χουσαν οὕτω·

«Ἡ Βουλή, θεωροῦσα ἐσφαλμένην τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ κ. Πλ. Δρακούλη ὡς τελευταίου ἐπιτυχόντος βουλευτοῦ Κεφαλληνίας, ἀναγνωρίζει ὡς τοιοῦτον τὸν κ. Θεόδ. Κοντομίχαλον.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν οἱ παραδεχόμενοι τὴν ἄνω πρότασιν παρακαλῶ νὰ ἐγερθῶσιν. Ἡ Βουλὴ ἐγείρεται καὶ οὕτω ἀναγνωρίζεται τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Θ. Κοντομιχάλου βουλευτοῦ Κεφαλληνίας, καὶ ὡς ἔχοντος τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα.

Εἶτα ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας καὶ λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Ν. Δελλακουβίας εἰσηγητὴς τῆς ἐκλογῆς, ὅστις ἀναπτύσσει τὰς δ' κρίσους ἐνστάσεις, αἵτινες ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ οἰκεῖον Τμῆμα. Ἀναφέρει τὰς ψήφους ἃς ἔλαβεν ὁλόκληρος ὁ συνδυασμὸς τῶν φιλελευθέρων, ὡς καὶ ὁ ἕτερος συνδυασμὸς τοῦ κ. Μερλοπούλου καὶ ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι, ὄντως ἐγένετο σύγχυσις τῶν ὀνομάτων Δημ. Θεοδ. Ἀναστασοπούλου καὶ

Δημ. Θεμ. Ἀναστασοπούλου καὶ συνεπῶς πλάνη κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ. Καταλήγων λέγει ὅτι, ἂν ἡ Βουλὴ δεχθῇ τὰς ἐνστάσεις τοῦ ἐνισταμένου κ. Δημ. Θεοδ. Ἀναστασοπούλου, παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ἵνα ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μερλοπούλου εἰς τὸν δῆμον Σκυλλοῦντος καὶ οὐχὶ νὰ λάβῃ τὰς ψήφους ἀπὸ τὴν μίαν κάλπην εἰς τὴν ἄλλην.

Ὁ κ. **Ἀθ. Παπαχελᾶς** λαμβάνει τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ὁμιλῶν διὰ μακρῶν, ἀναπτύσσει διάφορα γεγονότα καὶ καταλήγων παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Μερλοπούλου καὶ ψέρῃ τὸν γνήσιον ἀντιπρόσωπον τοῦ Μεσσηνιακοῦ λαοῦ κ. Δημ. Θεοδ. Ἀναστασόπουλον. Ἐὰν δὲ ἡ Βουλὴ νομίζῃ ὅτι, τὰ ἐκτιθέντα παρ' ἐμοῦ δὲν εἶναι ἀληθῆ παρακαλῶ τὴν Βουλήν, ἵνα διατάξῃ καὶ εἰς τὰ τρία τμήματα τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐκλογῆς, ὡς πρὸς τὸν κ. Μερλόπουλον, ἵνα καταδειχθῇ καὶ ὁποία τελευταίαν φορὰν ποῖος εἶναι ὁ γνήσιος ἀντιπρόσωπος τοῦ Μεσσηνιακοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ ποῖον θέλει ν' ἀντιπροσωπευθῇ.

Ἐπίσης ὁμιλεῖ καὶ ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Σ. Ντολιοπούλου, ὡς ἔχοντος τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα, καὶ πρὸς τοῦτο ἐπικαλεῖται τὸ προδεδικασμένον ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καθόσον ὁ κ. Ντολιόπουλος ἦτο Βουλευτὴς καὶ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν διπλῆν Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν καὶ ἡ ἐκλογή του ἐπεκυρώθη.

Ὁ κ. **Ι. Ματσουράκος** ὁμιλεῖ κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Ντολιοπούλου ὡς στερουμένου τὴν νόμιμον ἡλικίαν ἢ τοὐλάχιστον τὸ 25 ἔτος, καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Ντολιοπούλου.

Ὁ κ. **Β. Μιχαλάκης** λαμβάνει τὸν λόγον ὁμιλῶν διὰ μακρῶν καὶ καταλήγων λέγει ὅτι, εἶναι φίλος τῆς Κυβερνήσεως ἐκ πεποιθήσεως καὶ ὅτι ἐνισχύων καὶ ὑποστηρίζων τὸν κ. Βενιζέλον, νομίζει ὅτι ἐνισχύει καὶ ὑποστηρίζει τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος του, καθόσον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ κ. Βενιζέλου διαβλέπει ἐξυπηρετουμένην τὴν πατρίδα του.

Ὁ κ. **Μ. Μερλόπουλος** λαμβάνει τὸν λόγον ὁμιλῶν διὰ μακρῶν ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς του, ἀντικρούων τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Παπαχελᾶ λεχθέντα, ἀναγινώσκων διάφορα ἔγγραφα καὶ καταλήγων ἐπαφίεται εἰς τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς, ἵνα ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς του, καταθέτων

εἰς τὸ Προεδρεῖον καὶ ἐπίσημον ἀντίγραφον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Καλάμαις Πλημμελειοδικῶν, δι' οὗ παραπέμπονται εἰς τὸ Πλημμελειοδικεῖον ἐπὶ παραβάσει τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου τινές, οἵτινες ἔρριψαν 107 σφαιρίδια εἰς τὸ ὄχι τῆς κάλπης του καὶ εἰς τὸ Β' τμῆμα τοῦ δήμου Ἄριος.

Ὁ κ. **Διευθ. Κάββουρας** λαμβάνει τὸν λόγον, ἀντικρούων διὰ μακρῶν τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Μερλοπούλου λεχθέντα καὶ ἐπαφίεται εἰς τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς, ἵνα ἐκτιμήσῃ τὸ γεγονὸς καὶ ἀποδώσῃ τὸν γνήσιον ἀντιπρόσωπον τοῦ Μεσσηνιακοῦ λαοῦ, ὅστις εἶναι ὁ κ. Δημ. Θεοδ. Ἀναστασόπουλος καὶ οὐχὶ ὁ κ. Μ. Μερλόπουλος.

Ὁ κ. **Ἐμ. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργὸς) λέγει, ὅτι, ὁ κ. Μερλόπουλος ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ ἐκλογή του δὲν πάσχει ἀπὸ νοθείαν καὶ ἀναγνωρίζω ὅτι ἠσκήθη κατ' αὐτοῦ νοθεία εἰς τὸ Β' τμῆμα Ἄριος. Ἐν τούτοις δὲν διστάζω νὰ εἴπω, προκειμένου νὰ ἐκλέξωμεν μεταξὺ τῶν κ. κ. Μερλοπούλου καὶ Ἀναστασοπούλου ἢ Στρατηγοπούλου, ὅτι θὰ προέτεινον τὸν κ. Μερλόπουλον λόγῳ τῆς πολιτικῆς του ἐμπειρίας. Ἀλλ' ὅμως δὲν πρόκειται περὶ τούτου. Πρόκειται τὰ γεγονότα νὰ ἐκτιμήσωμεν. Καταλήγων δὲ λέγει ὅτι, εἶναι τῆς γνώμης ν' ἀκυρωθῇ ἡ ἐκλογὴ τοῦ κ. Μερλοπούλου ὡς πρὸς τὰ τμήματα Β' τοῦ δήμου Κολλωνίδων, τὰ δύο τμήματα τοῦ δήμου Σκυλλοῦντος καὶ τὸ Β' Ἄριος, ἐνεργηθῶσι δὲ νέαι ἐκλογαὶ μεταξὺ τῶν κ. κ. Ἀναστασοπούλου ἢ Στρατηγοπούλου καὶ Μερλοπούλου καὶ ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του αὕτη εἶναι ἡ ὀρθοτέρα ἀπόφασις.

Διὰ δὲ τὸν κ. Ντολιόπουλον λέγει ὅτι, συνεπῶς πρὸς τὴν ἀρχήν, ἣν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς εἶπε, θὰ ψηφίσῃ κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Ντολιοπούλου.

Ὁ κ. **Π. Μαυρόπουλος** δευτερολεῖ προσπαθῶν ν' ἀνασκευάσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ λεχθέντα καὶ καταλήγων λέγει ὅτι, ἐπηρεάζεται καὶ ἡ θέσις τοῦ 27 ἐπιτυχόντος βουλευτοῦ κ. Καραβίτσου.

Ὁ κ. **Ἐμ. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργὸς) λέγει, τότε πρέπει ν' ἀκυρωθῇ καὶ διὰ τὸν κ. Καραβίτσην.

Ὁ κ. **Ἐπαμ. Κουλουμβάκης** ἀντικρούει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ λεχθέντα καὶ καταλήγων παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Μερλοπούλου καταθέτων πρὸς τοῦτο καὶ πρότασιν ἔγγραφον ὑπογε-

γραμμένην ὑπὸ πολλῶν βουλευτῶν, ἵνα ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μερλοπούλου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ὁ κ. **Πετρος Ἰατρόπουλος** ὁμιλῶν διὰ μακρῶν ἀντικρούει τὰ ὑπὸ του κ. Μερλοπούλου λεχθέντα καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ν' ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Μερλοπούλου.

Ὁ κ. **Α. Ἀναγνώστου** συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μερλοπούλου.

Ὁ κ. **Ἀθ. Παπαποστόλου** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν παρακαλῶν τὴν Βουλὴν νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Μερλοπούλου.

Ὁ κ. **Περ. Ἀλεξάκος** ἐπίσης ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ἀντικρούων τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ λεχθέντα καὶ καταλήγων συνιστᾷ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μερλοπούλου.

Ὡσαύτως συνηγορεῖ καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Ντολιοπούλου ὡς ἄγοντος ἤδη τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας κατὰ τὴν ἀρχὴν ἣν ἔλαβεν ἡ Βουλὴ καὶ δι' ἄλλους, ἔχοντας μικροτέραν ἡλικίαν τοῦ κ. Ντολιοπούλου.

Περαιωθείσης τῆς συζητήσεως ὁ κ. **Πρωθυπουργὸς** λέγει ὅτι, προκειμένου νὰ ἀρχίσῃ ἡ ψηφοφορία, νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ πρῶτον ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῶν 26 πρώτων βουλευτῶν, δεύτερον ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Ντολιοπούλου καὶ τρίτον ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μερλοπούλου.

Μεθ' ὃ ὁ προσ. Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Καπετάνιος** ἐρωτᾷ πρῶτον τὴν Βουλὴν ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῶν 26 πρώτων βουλευτῶν τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τῶν 26 καὶ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νομίμων βουλευτῶν τῶν ἑξῆς. 1) Χ. Δικαίου, 2) Π. Φλέσσα, 3) Π. Κασίμη, 4) Ν. Παπαλέξη, 5) Δημ. Κάβουρα, 6) Μ. Δαζέα, 7) Α. Πετρομανιάτη, 8) Ἀθ. Περρωτῆ, 9) Π. Ἰατροπούλου, 10) Π. Καραπαύλου, 11) Ἀνδ. Κοκκέβη, 12) Εὐστ. Μπαρδοπούλου, 13) Γεωργ. Κορομηλᾶ, 14) Δημ. Κανελλοπούλου, 15) Ἀθ. Λιλιανοῦ, 16) Ἀντ. Ζησιμοπούλου, 17) Θεμ. Κουτσομητοπούλου, 18) Γεωργ. Σπηλιοπούλου, 19) Κωνστ. Τριγγέτα, 20) Γεωργ. Ράλλη, 21) Γεωργ. Μπούτου, 22) Ἰωάννου Κουρτάκη, 23) Φωτ. Βακαλοπούλου, 24) Ἀθ. Παπαχελᾶ καὶ 25) Μεν. Πιπιλῆ, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα, ἐπιφυλαχθείς νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Βουλὴν κατόπιν ὡς πρὸς τὰ προσόντα τοῦ κ. Σ. Ντολιοπούλου, δι' ὃν ὑπάρχει ἔγγραφος πρότασις, ἵνα ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τῶν προσόντων τοῦ κ. Ντολιοπούλου· ἐν τῷ μεταξὺ ἀποσύρεται ἡ πρότασις ὑπὸ τῶν ὑπαβαλόντων καὶ ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ὡς πρὸς τὰ προσόντα τοῦ κ. Σ. Ντολιοπούλου καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀποφαίνεται ὅτι ὁ κ. Σπ. Ντολιόπουλος ἔχει τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα καὶ συνεπῶς ἀνακηρύσσει αὐτὸν νόμιμον βουλευτὴν τοῦ Νομοῦ Μεσσηνίας.

Εἶτα λέγει ὁ κ. Πρόεδρος ὅτι, ὑπάρχει ἔγγραφος πρότασις νὰ ἐρωτηθῇ ὡρισμένως ἡ Βουλὴ ὡς πρὸς τοὺς κ. κ. Μερλόπουλον καὶ Καραβίτην.

Τινὲς διαμαρτύρονται νὰ χωρισθῇ τὸ ζήτημα καὶ ὁ κ. **Πρωθυπουργὸς** παρακαλεῖ τοὺς προτείναντας νὰ μὴ ἐπιμείνουν, διότι τὸ ζήτημα εἶναι συνδεδεμένον, ἀλλ' οἱ προτείναντες ἐπιμένουν νὰ χωρισθῇ τὸ ζήτημα, ὁπότε ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς θέτει τὸ ζήτημα ὡς ἑξῆς· Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μερλοπούλου εἰς τὰ δύο τμήματα Σκυλλουντος καὶ τὸ Β' τοῦ δήμου Κολλωνίδων λέγουσι Ναί, οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν Ὄχι. Τῇ ἐπιτηρήσει δὲ τῶν κ. κ. Ν. Ξήρου καὶ Θεοδ. Γρηγορίου ψηφολεκτῶν, ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία. Ληξάσης δὲ ταύτης καὶ γενομένης διαλογῆς, ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 186 ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ κατωθεν παρεντιθεμένου πρωτοκόλλου ψηφοφορίας, ἐξ ὧν 75 ὑπὲρ τῆς προτάσεως, κατ' αὐτῆς 94 καὶ 17 ἀρνήθησαν. Συνεπῶς ἡ ἐκλογὴ τοῦ κ. Μερλοπούλου ὡς πρὸς τὰ τμήματα Β' Κολλωνίδων καὶ δύο Σκυλλουντος ἀκυρώθη διὰ ψήφων 94 κατὰ 75 καὶ 17 ἀρνηθέντων.

Νικ. Λ. Στράτος . . . . . ἀρν.	Σερ. Ψύχας . . . . . Ν
. . . . .	Π. Καρασευδᾶς . . . . . Ο
Νικ. Χρυσόγελος	Ἐπ. Σουλτάνης . . . . . Ν
Λ. Παπαρρήγας	Γ. Πούλος . . . . . Ο
Α. Γρίβας	Ι. Φαρμάκης . . . . .

Αντ. Ροντήρης		Ιωάν. Π. Μανέτας	
Α. Τριγώνης		Δ. Πλαπούτας	
Ε. Λαμπρακάκης		Αλ. Παπαναστασίου	Ν
Ιωάν. Κανάβος		Ιωάν. Μπακόπουλος	
Ἰωάν Καλαντζόπουλος		Δημ. Καρέλας	Ν
Α. Σπετσέρης		Αθ. Πετρόπουλος	Ο
Ι. Τσιγκόλης		Χαρ. Στασινόπουλος	ἀρν.
Στέφ. Ρανίτσας	Ο	Κωνστ. Ρεβελιώτης	Ο
Γ. Ἰατρίδης	Ο	Νικ. Τριανταφυλλάκος	
Ἰωάν. Κουρουμπέλης	Ο	Δημ. Χηνιάδης	Ο
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ο	Α. Κατριβάνος	Ο
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	Ο	Ἡλ. Φλέσσας	
Ἰωάν. Ἀκρίδας	Ο	Ἰωάν. Πολίτης	Ο
Θεόφ. Θεοδωρόπουλος		Παν. Δεληβοριᾶς	
Ἐμμ. Ρέπουλης	Ο	Σπυρ. Τσαγκάρης	Ο
Δημ. Καλέργης		Θ. Πέρρος	
Αθ. Χριστόπουλος		Χαρ. Βοζίκας	
Γεώρ. Νέζος		Ἀντ. Βούτσης	
Παν. Ἀραβαντινός	Ν	Νικ. Χαρδούβαλης	Ν
Ἰωάν. Τερζάκης	ἀρν.	Περ. Ἀλεξάκης	Ν
Παν. Φραντζῆς	Ν	Θεοδ. Γρηγορίου	Ο
Γεώρ. Παπασπυρόπουλος	Ο	Σπυρ. Σῦμος	Ο
Γεωργαντᾶς Θρόνος	Ο	Κωνστ. Γ. Καραπάνος	
Γεώρ. Παρασκευόπουλος		Περ. Κ. Καραπάνος	Ν
Νικ. Κόνδης	Ο	Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς	Ο
Αθ. Σωτηριάδης	Ν	Πύρ. Καραπάνος	
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος	Ο	Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς	
Κωνστ. Καζαντζῆς		Ἐλ. Βενιζέλος	Ο
Γερ. Νοταρᾶς	Ο	Ἐμμ. Μπενάκης	
Δημ. Κούζης	Ο	Φωκ. Νέγρης	
Ἀνδρ. Σαρλῆς	Ν	Παναγ. Χαρακόπος	
Δημ. Ρούσσος		Κ. Ραπτιβάν	Ν
Νικ. Δελακουβίας	Ο	Μιλτ. Νεγρεπόντης	ἀρ.
Νικόλ. Σακελλαρίου	Ν	Γ. Ζερβουδάκης	
Γεώρ. Βλάσσης		Λάμπρος Κορομηλᾶς	
Χαρ. Σπηλιόπουλος		Π. Λαγοπάτης	Ο
Νικ. Δημητρακόπουλος	Ο	Γεώρ. Στρατούλης	Ο
Ἀναστ. Βάρβογλης	Ν	Κ. Μάνος	
Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος	Ο	Κωνστ. Ἀραβαντινός	

Τιμ. Ἡλιόπουλος		Ἰωάν. Βέρροιος	Ο
Δημ. Βενιζέλος		Πολ. Πολυχρονιάδης	
Μιχ. Ραλλάνος	Ν	Παν. Ζαΐμης	
Α. Παναγιωτόπουλος	Ο	Δ. Μάρκου	
Γεώρ. Πολίτης	Ο	Γεώρ. Κατσιμπίρης	Ν
Ἰωάν. Ἀθανασάκης	Ν	Σπηλ. Ἀγαπητός	Ο
Γεώρ. Νικολαΐδης		Α. Φωτήλας	Ο
Λουκᾶς Μπέλλος		Α. Νοϊδᾶς	
Ἀριστομ. Θεοδωρίδης	Ο	Θεόδ. Ψυχαλινός	ἀρ
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης	Ν	Γ. Παπακυριακόπουλος	Ν
Κωνστ. Δεμερτζῆς	Ν	Βασίλ. Ἀντωνόπουλος	ἀρ
Θ. Πετμεζᾶς		Α. Καρετζόπουλος	
Γεώρ. Καζανόβας	Ο	Α. Φλαμπᾶς	
Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης	Ο	Κωνστ. Πανουτζόπουλος	Ο
Γεώρ. Σταμπάδος		Νικ. Συριόπουλος	ἀρ
Θεμ. Μιχαλόπουλος	Ο	Θαν. Πετραλιᾶς	
Δημ. Ἀνδρέου	Ο	Π. Ἡλιόπουλος	Ν
Δημ. Ζαβογγιάννης		Χρ. Κορύλλος	Ο
Ἐμμ. Κυταριόλλος	Ο	Ξεν. Σταυρουλόπουλος	
Βασ. Κυρέλλος	Ο	Παν. Βουρλούμης	Ν
		Νικ. Ραυτόπουλος	
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου	Ο	Χρ. Μαϊτάνης	
Νικ. Σπηλιώτης	Ο	Διον. Πολυζογόπουλος	Ν
Σπυρ. Παπαχατζῆς	Ο	Ἰωάν. Δομάνης	
Σάββας Βαρβιτσιώτης		Γεώρ. Λαμπρινόπουλος	
Λουκ. Κουτσοπέταλος		Γεώργ. Ἀβέρωφ	
Νικ. Ἀνδρεαδάκης		Νικόλ. Σταματιάδης	Ο
Δημ. Λαζαρῆς		Δημ. Χρυσοστάλης	Ο
Σπυρ. Θεοδωρόπουλος	Ο	Εὐάγ. Γεωργιάδης	
Ἀναστ. Πουλῆς		Ἰωάν. Μπουρνιᾶς	Ν
Νικόλ. Ρούσης	Ο	Νικόλ. Ἀβέρωφ	
Στέφ. Ν. Δραγούμης		Γεώρ. Μπένος	Ο
Ἀλέξ. Ζαΐμης		Νικόλ. Κάραλης	
Δ. Γαλάβας		Κωνστ. Χατζηγιάννης	
Α. Μιχαλακόπουλος	ἀρ	Δημ. Βάχλας	
Α. Θ. Ρούρος Κανακάρης		Γεώρ. Κοσόνας	Ν
		Ἀπόστ. Ἀποστολίδης	
Κωνστ. Γόντικας		Μιχ. Σρακιανάκης	Ο
Ν. Κοντογούρης	Ν	Πλούτ. Μαυρίκης	

Βασίλ. Ἀθανασούλας		Θ. Κοντομίχαλος	
Κωνστ. Χατζάκος		Λεων. Ἐμπειρίκος	Ν
Γεώρ. Γαζέπης	Ο	Σταμ. Βαρελιαδάκης	
Νικόλ. Πετσάλης		Δημ. Μάνθος	Ο
Ἰωάν. Λούντζης	Ν	Περ. Γρυπάρης	Ο
Διον. Κουλούμπαρδος			
Ἀναστ. Λούντζης		Κωνστ. Καλομενόπουλος	Ο
Καΐσαρ Ζέζας		Τριαν. Παπαδάμ	Ο
Διον. Κλάδης	Ν		
Νικ. Παπαδάτος	Ν	Θωμᾶς Σάσης	Ο
Κωνστ. Ζαβιτσάνος	Ν	Ἰάκ. Ἀβάζος	Ν
Νικ. Βάρθης	Ν	Δημ. Ζαμάνος	Ο
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης		Νικόλ. Καμπάνης	Ν
Σπυρ. Χατζάρης		Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος	ἀρ
Παν. Μανωλίτσης		Ἀλέξ. Μαλασπίνας	Ν
Σπ. Κογεβίνας	Ν	Γεώρ. Γαιτάνος	ἀρ
		Ἀντ. Ρεβίνθης	
Σπυρ. Βλαντῆς	ἀρ	Μάρκ. Βαλληνδρᾶς	Ο
Εὐθ. Α. Βελλιανίτης		Νικολ. Καλβοκορέσης	Ο
Χρ. Καποδίστριας		Κωνστ. Ἀλαβάνος	Ο
Ἀνδρ. Κρητικός		Δημ. Πετσετάκης	
Λαυρ. Μαβίλης	Ν	Χαρίλ. Προβελέγγιος	
Κωνστ. Καπρόρης		Ἐμμ. Πατρίκιος	Ο
Σπυρ. Λάσκαρης		Ἰωάν. Μαμάης	Ο
Βασίλ. Πουλιάσης	Ν	Ἰωάν. Κασδόνης	Ο
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης	Ν	Ἀντ. Φραγκᾶσκος	
Διον. Βινιεράτος	Ο	Δημ. Καΐρης	
Παν. Λιβιεράτος		Θαλ. Κουτσόπης	
Σπυρ. Ἰγγλέσης		Γεώρ. Φιλιώρης	
Νικ. Χαριτάτος	Ν	Κωνστ. Μέρμηγκας	Ν
Ἀνδρ. Μονακρούσος		Γεώρ. Οἰκονόμου	
Πέτρ. Βασιλόπουλος		Εὐστρ. Κουλουμβάκης	Ν
Ἀνδρ. Βλασσμάκης	Ο	Ἰωάν. Λυμπερόπουλος	Ν
Νικ. Ἀλεβιζάτος		Νικ. Πετροπουλάκης	
Σπ. Φορέστης		Γεώργ. Τσοχώνης	
Νικ. Ραυτόπουλος	Ο	Παναγ. Πετροπουλάκης	Ν
Ὀθ. Τετενὲς	Ο	Παν. Κουμάνταρος	
Γεώρ. Μουσούρης	Ο	Ἰωάν. Ἀθηνογένης	Ν
Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος		Βασίλ. Μιχαλέας	Ο

Ἰωάν Βαβανᾶκος		Π. Ἰατρόπουλος	Ο
Λεων. Καπετανάκης		Π. Καράπαυλος	
Ἰωάν. Πατσουρᾶκος	Ν	Ἀνδρ. Κοκκέβης	Ο
Χρ. Πετρέας	Ο	Εὐστ. Μπαρδόπουλος	Ο
Πέτρος Μαυρομιχάλης		Γεώργ. Κορομηλᾶς	Ο
Ἰωάν. Φουρίδης		Δημ. Κανελλόπουλος	Ο
Ἀναστ. Λβέρωφ	Ο	Ἀθ. Αἰλιανὸς	Ο
Ἰωάν. Χρυσοβελώνης		Ἀντ. Ζησιμόπουλος	Ο
Δημ. Οἰκονόμου		Θεμ. Κουτσομητόπουλος	Ν
Μιλτ. Μπουρίδης	Ν	Γεώρ. Σπηλιόπουλος	Ο
Νικ. Γεωργιάδης		Κωνστ. Τριγγέτας	Ο
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν	Ν	Γεώρ. Ράλλης	
Δημ. Κουκιάδης		Γεώρ. Μποῦτος	Ο
Γεώρ. Τσαξίρης		Ἰωάν. Κουρτάκης	Ο
Γεώρ. Σχινᾶς	Ν	Φώτ. Βακαλόπουλος	Ο
Γεώρ. Δρίβας		Ἀθ. Παπαχελᾶς	Ο
Ἀλέξ. Κασσαβέτης		Μαν Πιπιλῆς	Ο
Κωνστ. Χρυσοχοΐδης		Χρ. Καραβίτης	
Γεώρ. Βλάχος		Παν. Μερλόπουλος	
Πελ. Ἀγγελίδης	Ν	Ἰωάν. Λεωνίδας	Ν
Κωνστ. Γιαννακόπουλος	ἀρν	Πέτρος Γκίνης	
Φίλ. Ζαρζάμπας		Ἀλέξ. Διομήδης	Ν
		Ἀνδρ. Ἀναργύρου	Ν
Χ. Μωραΐτης		Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς	
Νικ. Παπαϊωάννου		Ἀλέξ. Παπαποστόλου	Ν
Μιχ. Φωτιάδης	Ν	Δημ. Θεοδοσόπουλος	Ν
Βασίλ. Συληβρίδης		Παυσ. Ζωγλοπίτης	Ν
Περ. Ἀποστολίδης		Γεώρ. Ζούκας	
Λεων. Ἀναγνώστου	Ν	Κωνστ. Σταμούλης	Ν
Κώνστ. Ζησόπουλος		Ἰωάν. Κωτίκας	Ν
Χ. Δικαῖος	Ο	Βασίλ. Γρίβας	
Σ. Ντολιόπουλος	Ο	Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος	Ν
Παν. Φλέσσας	Ο	Ν. Γαρδικιώτης	Ν
Π. Κασίμης	Ν	Δημ. Μπούσδρας	Ν
Ν. Παπαλέξης		Γεώργιος Τάγιας	
Δημ. Κάβουρας	Ο	Κωνστ. Παπακυρίτσης	Ν
Μ. Δαζέας		Χρ. Καρᾶς	
Α. Πετρομανιάτης		Α. Θανόπουλος	Ν
Ἀθ. Περρωτῆς		Νικ. Γιουβρῆς	

Χρ. Βλάτσιος		Θεμ. Παπαϊωάννου	Ν
Γ. Καθάργιος		Ν. Ξηρὸς	Ο
Δημ. Κουκουλέτσος		Χιλ. Φραγκίστας	ἀρν.
Γεώρ. Σπυρόπουλος	Ν	Ἰωάν. Γιδογιάννος	
Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης.		Νικ. Πολιτόπουλος	
Γεώρ. Ράμμος	Ν	Κωνστ. Περιβολιώτης	ἀρν.
Εὐθ. Μαντόπουλος	Ν	Ἰωάν. Γιαμαρέλος	
Λάμπρος Περιστέρης	Ν	Ἀνδρ. Μαρλᾶς	
Θεμ. Ραφαλιᾶς		Δημ. Λεδούσης	
Κυρ. Κυριαζόπουλος		Γεώργ. Σιγγούρης	
Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης		Στέφ. Σουμαρίπας	
Παν. Βερβενιώτης			
Γεώργ. Καλλίτσης		Κωνστ. Δημοκωστούλας	Ο
Ἰωάν. Μάνος	Ν	Ἰωάν. Γραμματίκας	Ν
Σπυρ. Ματσούκας		Ἡρ. Βελλόπουλος	Ν
Ρήγας Χατζηρρήγας		Ἀθ. Χριστίδης	ἀρν.
Ι. Παπαλουκᾶς	ἀρν.	Γεώργιος Ἠὼπ	
Ἰωάν. Τσιριμῶκος	ἀρν.	Δημ. Βρατσάνος	
Μιλτ. Σακελλαρίου	Ο	Ἐμμ. Παγκάρας	
Κ. Λιδωρίκης			

Ἀκολούθως ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ν' ἀποφανθῇ δι' ἀναστάσεως καὶ διὰ τὸν κ. Καραβίτην ὡς πρὸς τὰ ἄνω τμήματα καὶ ἀπορρίνεται δι' ἀναστάσεως ὑπὲρ τοῦ ἀκύρου καὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Καραβίτου εἰς τὰ ἄνω τμήματα. Εἶτα ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ καὶ διὰ τοὺς δύο κ. κ. Μερλόπουλον καὶ Καραβίτην ὡς πρὸς τὸ Β' τμῆμα Ἄριος καὶ ἡ Βουλὴ ἀποφαίνεται δι' ἀναστάσεως ὑπὲρ τῆς ἀκυρώσεως καὶ τοῦ Β' τμήματος Ἄριος καὶ ὡς πρὸς τοὺς δύο.

Μεθ' ὃ ὁ προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβάνος** προσκαλεῖ τοὺς κ.κ. βουλευτάς, ὅπως προσέλθωσιν εἰς συνεδρίασιν τὴν δευτέραν περὶ ὥραν 10 π. μ. καὶ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὁριστικοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ λοιπῶν μελῶν τοῦ προεδρείου. Λύεται δὲ ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 2 μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ προσ. Πρόεδρος
Ἀθ. Κατριβάνος

Οἱ προσ. Γραμματεῖς
Περ. Καραπάνος
Θεόδ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΒ'

Τῆς 24 Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 10 καὶ 45' π. μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 222 Βουλευτῶν ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως διορθωθέντα τῇ ὑποδείξει τῶν κ. κ. Α. Παπαναστασίου, Εὐστρ. Κουλουμβάκη καὶ Π. Ἰατροπούλου, τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ δόντος ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Πέτρ. Ἰατροπούλου.

Εἶτα προσελθόντες τῇ προσκλήσει τοῦ προσ. Προέδρου οἱ μὴ ὁρκισθέντες βουλευταὶ κ. κ. Ν. Πετροπουλάκης, Δ. Κουκιάδης, Στέφ. Δραγούμης, Θ. Θεοδωρόπουλος, Ι. Τσιγκόλης, Π. Δεληβοριᾶς, Γ. Οἰκονόμου, Ἐ. Σπετσέρης, Θ. Κοντομίχαλος ὤμοσαν τὸν ἐξῆς κεκανονισμένον ὅρκον:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω »εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Μεθ' ὃ ὁ προσωρ. Πρόεδρος κ. **Ἀθ. Κατριβάνος** ἐκάλεσε τὴν Βουλήν, ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὁριστικοῦ αὐτῆς Προέδρου.

Παρετέθησαν μετὰ τοῦτο αἱ κάλπαι καὶ γενομένης μυστικῆς διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορίας κατὰ τὸ ἄρθρον 62 τοῦ Κανονισμοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ὡς ψηφολεκτῶν τῶν κ. κ. **Ν. Γαρδικιώτου** καὶ **Ἱ. Μπουρνιᾶ** προέκυψεν ἐκ τῆς διαλογῆς ὅτι ἐπὶ ψηφορρησάντων ἐν ὅλῳ 276 ἔλαβον ψήφους ὁ κ. Νικόλαος Στράτος, βουλευτὴς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας 249, ὁ κ. Γερ. Νοταρᾶς 1, ὁ κ. Κ. Ῥακτιβὰν 2, ὁ κ. Στ. Δραγούμης 1· εὑρέθησαν δὲ καὶ 23 λευκαί, τοῦ κ. Νικ. Στράτου ἀρνηθέντος νὰ ψηφοφορήσῃ.

Ἑπομένως ἐξελέγη Πρόεδρος ὁ βουλευτὴς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. **Νικόλαος Στράτος.**

Ὁ προσ. Πρόεδρος ἀπήγγειλε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο τῆς ψηφοφορίας, ἐκάλεσε δὲ τὸν ἀναδειχθέντα ὁριστικὸν Πρόεδρον κ. Ν. Στράτον, ὅστις καταλαβὼν τὴν ἕδραν ἀπηύθυνε τὴν ἐξῆς πρὸς τὴν Βουλὴν προσφώνησιν:

Κύριοι Βουλευταί. Θερμὴ εἶναι ἡ πρὸς ὑμᾶς εὐγνωμοσύνη μου ἐπὶ τῇ τιμῇ, ἣν ἡ ὑμετέρα ψῆφος μοὶ ἀπένειμε σήμερον. Συναισθάνομαι ἔτι μᾶλλον τὴν τιμὴν ταύτην, καθόσον διὰ τῆς ὑμετέρας ψήφου καλοῦμαι εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν σώματος προωρισμένου ἵνα σημειώσῃ σταθμὸν ἱστορικὸν ἐν τῷ πολιτικῷ βίῳ τῆς ἡμετέρας χώρας.

Πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν εὐρυτέραν ἐνάσκησιν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, εἴτε ἀνελήφθη ὑπὸ ταύτης ἡ ἐκ βάθρων ἀνακαίνισις τοῦ πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ, εἴτε ἐζητήθη παρὰ ταύτης εὐρυτέρα ἀναθεώρησις τοῦ Συνταγματικοῦ Χάρτου καὶ ἡ ἀνακαίνισις τῶν λειτουργούντων νόμων, ἀπετέλεσεν ἱστορικὸν γεγονός. Κατὰ τὴν σημασίαν ταύτην δὲν ὑπολείπεται τὸ ἔργον τοῦ ἡμετέρου Συνεδρίου καὶ λόγῳ τῶν αἰτίων, ἐξ ὧν προυκλήθη ἡ σύγκλησις αὐτοῦ, καὶ λόγῳ τοῦ σκοποῦ, ὃν νὰ ἐπιτελέσῃ καλεῖται.

Παρανόησις ἐν πολλοῖς τῶν φιλελευθέρων θεσμῶν, ὑφ' ὧν διεπόμεθα, ἀτελὴς ἐφαρμογὴ τῆς κειμένης νομοθεσίας, μὴ πλήρης ἐξέλιξις τῶν ὀργανικῶν νόμων, αἵτινες ἀπαραίτητον ἀποτελοῦσι συμπλήρωμα τοῦ Συνταγματικοῦ ἡμῶν Χάρτου, ἵνα διευκολύνῃ τὴν τελείαν ἐφαρμογὴν τῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν, αἵτινες ὑπὸ τοῦ Συνταγματικοῦ ἡμῶν Χάρτου εἶναι ἀνεγνωρισμέναι, παρήγαγον ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ ἕξεις καὶ μεθόδους, παρακωλυσάσας τὴν ἀπρόσκοπτον ἐξυπηρέτησιν τῶν λαϊκῶν συμφερόντων, τὴν εὐδόκιμον πλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν. Ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἕξεων τούτων, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν συνθηκῶν τούτων ἐχαλκεύθησαν δεσμὰ χαλύβδινα ἀμοιβαίας δουλείας μεταξὺ ἐκλογέων καὶ ἐκλεγομένων, παρεκωλύθη ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἡ ἐκδήλωσις ἀγνοῦ καὶ ἀνταποκρινομένου πρὸς τὰ ἐσώτερα τῆς λαϊκῆς ψυχῆς δημοσίου φρονήματος, ἀλλὰ καὶ τὸ κῦρος τοῦ Κοινοβουλίου ἐμειώθη, τὸ κῦρος τοῦ Συνεδρίου ἐκείνου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιβολὴ ἐπὶ τῆς λαϊκῆς συνειδήσεως δέον νὰ ἐδραιῶται κατὰ τρόπον ἀκαταμάχητον.

Μία πνοὴ ἐξαίφνης διετάραξε τὸ πολιτικὸν τέλμα, ἐκδήλωσις ὑλικῆς ἐπιβολῆς ἐγένετο κατὰ τρόπον προσκρούοντα πρὸς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῶν νομίμων ἐξουσιῶν. Τὸ γεγονότα τὰ παραχθέντα ὑπῆρξαν ἀνοργάνωτα, ἐστερεῦντο πολιτικῆς κατευθύνσεως, ὑπῆρξαν ἀπαράσκευα, ἀλλ' ἐκ τῆς

δημιουργίας τῶν γεγονότων τούτων ἓν εὐχάριστον ἀποτέλεσμα προέκυψεν, ἡ ἀνάστασις τῆς λαϊκῆς ψυχῆς τῆς ἀληθοῦς, ἡ ἀνάστασις τοῦ δημοσίου φρονήματος.

Τέκνον καὶ δημιούργημα τῆς ἀναστάσεως ταύτης τῆς λαϊκῆς ψυχῆς, τέκνον οὐχὶ ἄρτιον ὑπῆρξεν ἡ διαλυθεῖσα διπλῆ Ἀναθεωρητικὴ Βουλή. Τέκνον ἀληθὲς καὶ γνήσιον, τέκνον ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν ἀληθῆ λαϊκὴν ψυχὴν εἶναι τὸ παρὸν Συνέδριον.

Ἐκ τῶν αἰτίων ἐξ ὧν προέκυψε τὸ Συνέδριον τοῦτο ἀπορρέει ἡ ὑψίστη σημασία τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἐπιτελέσεως δὲ τῆς πλήρους τοῦ σκοποῦ τοῦ Συνεδρίου ἐξαρτᾶται, ἵνα τὸ Συνέδριον τὸ Ἀναθεωρητικὸν ἀποτελέσῃ σταθμὸν πολιτικοῦ βίου ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ, ἀλλὰ καὶ ἀποτελέσῃ συγχρόνως τὸ ὁριστικὸν τέρμα καταστάσεως, ἡ ὁποία ἐβάρυνε τὴν ψυχὴν ὅλων ἡμῶν καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Ζητεῖται παρὰ τοῦ Συνεδρίου, Κύριοι, ἡ ἀναθεώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος. Ζητεῖται ἡ ἔναρξις ἐργασίας πρὸς δημιουργίαν τῶν θεσμῶν ἐκείνων, ὧν ἡ ἐξέλιξις ἡ ὁμαλὴ ἐμπεδοῖ ἀριβῶς τὴν πλήρη ἐπικράτησιν τῶν ἀρχῶν τοῦ ἡμετέρου πολιτεύματος, ἀλλὰ ζητεῖται πρὸ παντὸς ἡ κατάργησις τῶν παλαιῶν μεθόδων, ἡ κατάργησις τῶν παλαιῶν ἕξεων, ἡ ἀνακαίνισις νέου πολιτικοῦ βίου ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ.

Δικαιούμεθα νὰ ἀξιώσωμεν, Κύριοι, παρὰ τοῦ ψηφίσαντος ἡμᾶς Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἵνα οὗτος μεθ' ὑπομονῆς, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐμμονῆς ἐμπρεπούσης εἰς λαὸν εὑρισκόμενον ἐν συναισθήσει τῶν ἀξιώσεων αὐτοῦ, παρακολουθήσῃ καὶ στηρίξῃ τὰ ἡμέτερα ἔργα, δικαιοῦται ὅμως καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἵνα ζητήσῃ παρ' ἡμῶν, ὅπως ἄνευ ἀπωλείας χρόνου καὶ μετὰ μεθοδικότητος καὶ ἐργατικότητος ἐκτελέσωμεν τὸν προορισμόν, εἰς ὃν ἐκάλεσεν ἡμᾶς ἡ πάνδημος ψῆφος αὐτοῦ.

Ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν, Κύριοι, ὅτι τὸ ἐπ' ἐμοὶ θέλω καταβάλει πᾶσαν ἐπιμέλειαν καὶ πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα παράσχω τὴν συμβολήν μου τὴν μικρὰν εἰς τὸ ἔργον τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

Οὐδεμίαν ἔχω ἀμφιβολίαν καὶ πέπεισμαι, ὅτι τὸ ἔργον τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς θέλει στεφθῇ ὑπὸ πληρεστάτης ἐπιτυχίας, καθόσον τὴν Βουλὴν ταύτην

ἀποτελοῦσιν ἐπίλεκτα μέλη, γνήσιοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀντιπρόσωποι τοὺς ὁποίους συνδέει πρὸς τὸν λαὸν τὸν ἐκλέξαντα αὐτοὺς ἓν καὶ μόναν συμφέρον, τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Κράτους, καὶ μία καὶ μόνη λατρεία, ἡ λατρεία πρὸς τὴν μεγάλην, τὴν ἀδιαίρετον, τὴν Πανελληνικὴν ἡμῶν Πατρίδα!

(Παταγώδη χειροκροτήματα καὶ ἐπευφημίαι ἔκ τε τῆς αἰθούσης καὶ τοῦ ἀκροατηρίου).

Ν. Δημητρακόπουλος. (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἤθελε διερμηνεύσει ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς τὴν γνώμην, προτείνουσα ὅπως ἐκφρασθῇ ἡ εὐγνωμοσύνη αὐτῆς πρὸς τὸν ἔντιμον ἐξ Ἀρκαδίας Βουλευτήν, τὸν προσωρινὸν αὐτῆς Πρόεδρον, διὰ τὴν εὔστοχον καὶ δεξιὰν καὶ ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του κατὰ τὸ στάδιον τῶν ἐξελέγξεων τῶν ἐκλογῶν.

Πολλοί. Μάλιστα, μάλιστα.

Πρόεδρος. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν πρότασιν τῆς Κυβερνήσεως, διότι ὁμολογουμένως ἡ διεύθυνσις τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ Προέδρου αὐτῆς ὑπῆρξεν εὔστοχος, ἀμερόληπτος καὶ κατὰ ταῦτα ἀξία τῶν συγχαρητηρίων τῆς Βουλῆς.

Πλεῖστοι. Μάλιστα, μάλιστα.

Πρόεδρος. Προκειμένου νὰ διεξαχθῶσιν αἱ ἐκλογαὶ τῶν Ἀντιπροέδρων, τῶν Γραμματέων, τοῦ Κοσμήτορος καὶ τοῦ Ἐφόρου τῆς Βιβλιοθήκης, ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει συναινέσει, ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρίασις καὶ ἐπαναληφθῇ τὴν 4ην ὥραν μ. μ.

Πλεῖστοι. Μάλιστα.

Πρόεδρος. Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 4ην μ. μ. (ὥρα 12η τῆς μεσημβρίας).

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως περὶ τὴν 4 καὶ 30′ μ. μ. ὁ **Πρόεδρος** κ. Νικ. Στράτος ἐκάλεσε μετὰ τοῦτο τὴν Βουλήν, ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἀντιπροέδρων, Γραμματέων, Κοσμήτορος καὶ Ἐφόρου τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, ὡς καὶ τῶν Ἐπιτροπῶν.

Παρετέθησαν πρὸς τοῦτο αἱ κάλπαι καὶ γενομένης μυστικῆς διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορίας, κατὰ τὸ ἄρθρον 62 τοῦ Κανονισμοῦ, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ὡς ψηφολεκτῶν τῶν

κ. κ. Ν. Γαρδικιώτου καὶ Ν. Δελακοβίκα, προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα:

Ἐπὶ ψηφοφορησάντων ἐν ὅλῳ 235 ἔλαβον ψήφους ὡς Ἀντιπρόεδροι οἱ κ. κ. Θ. Παπαϊωάνου 210, Χρ. Δικαῖος 178 καὶ Θ. Πέρρος 177. Ἔλαβον προσέτι οἱ κ. κ. Κ. Ζαβιτσιάνος 16, Τ. Ἡλιόπουλος 16, Μ. Μπουρίδης 3, Ι. Καναβὸς 2, Ε. Πατρίκιος 12, Π. Ἰατρόπουλος 2, Κ. Μᾶνος 35, Χ. Καρᾶς 1, Ἀλ. Κασσαβέτης 2, Ἀθ. Χριστίδης 1, Ι. Παπαθανασιάδης 1, Ι. Τσιριμῶκος 1, Α. Τριγώνης 1, Γ. Θρόνος 1, Χ. Κορύλος 1, Δ. Πολυζωγάπουλος 1, Ι. Βαβανάκος 1, Περ. Ἀλεξάκης 1, Γ. Μαλλιαρόπουλος 1, Ἡλ. Φλέσσας 1.

Ὡς Γραμματεῖς οἱ κ. κ. Ν. Ξηρὸς 209, Ἀθ. Χριστόπουλος 202, Θ. Γρηγορίου 201, Δ. Κογεβίνας 194. Ἔλαβον προσέτι οἱ κ. κ. Π. Καρασεβδᾶς 2, Δ. Βρατσᾶνος 2, Διον. Γκλαβᾶς 7, Θᾶνος Πετραλιᾶς 1, Σ. Φορέστης 1, Γερ. Νοταρᾶς 4, Δ. Κάβουρας 1, Ἡρ. Βελόπουλος 1, Ι. Χριστοδουλιᾶς 1, Ἀρ. Φωτήλας 1, Σ. Σῦμος 1, Ι. Βέρριος 1, Λ. Περρωτὴς 1, Χ. Πετρέας 1, Π. Φλέσσας 1, Ι. Πατσουράκος 1, Γ. Τσαξίρης 1, Λ. Βαβυλόπουλος 2, Ἀλκ. Θανόπουλος 2.

Ὡς Κοσμήτωρ ὁ κ. Τρ. Παπαδᾶμ. Βουλευτὴς Κυκλάδων 213. Ἔλαβον προσέτι οἱ κ. κ. Μ. Γαλανὸς 1, καὶ Ἡλ. Φλέσσας 1.

Καὶ ὡς Ἔφορος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς ὁ κ. Μιχ. Γαλανὸς Βουλευτὴς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας 213. Ἔλαβον προσέτι οἱ κ.κ. Γ. Γαΐτάνος 2, Τρ. Παπαδᾶμ. 1, Σ. Παπαχατζῆς 1, Μ. Νεγροπόντης 1, Ε. Κουλουμβάκης 1.

Συνεπῶς Ἀντιπρόεδροι ἐξελέγησαν κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας οἱ κ. κ. Θ. Παπαϊωάννου, Χρ. Δικαῖος καὶ Θ. Πέρρος.

Γραμματεῖς οἱ κ. κ. Ν. Ξηρός, Ἀθ. Χριστόπουλος, Θ. Γρηγορίου καὶ Δ. Κογεβίνας, Κοσμήτωρ ὁ κ. Τρ. Παπαδᾶμ. καὶ Ἔφορος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς ὁ κ. Μ. Γαλανός.

Τὸ δὲ δελτίον τῶν Ἐπιτροπῶν κατηρτίσθη οὕτω:

Ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ι. Ἀθηνογένης, Π. Βουρλούμης, Δ. Δεδούσης, Λ. Ἐμπειρίκος, Ἰων. Καλαντζόπουλος, Α. Κασσαβέτης, Α. Μα-

βίλης, Ι. Μπακόπουλος, Μ. Νεγροπόντης, Γ. Παπασπυρόπουλος, Σ. Σῦμος. Ὀθ. Τετενές, διὰ ψήφων 191. Ἀθ. Τριγώνης, Α. Παπαχελᾶς διὰ ψήφων 190. Φ. Νέγρης, Ν. Τριανταφυλλάκος, Ε. Κουλουμβάκης, Γ. Πώπ. Π. Ἀλεξάκης, Π. Ζαΐμης διὰ ψήφων 40, καὶ Γεώργ. Τσαξίρης διὰ ψήφων 35.

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν

Ν. Δελακοβίας, Θ. Θεοδωρόπουλος, Γ. Καζανόβας, Ἰ. Μπρισιμιτζάκης, Α. Καρετζόπουλος, Ν. Χρυσόγελος διὰ ψήφων 191. Π. Ζωγλοπίτης, Π. Καραπάνος, καὶ Ἀλέξ. Παπαποστόλου διὰ ψήφων 33.

Ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν

Σ. Ἀγαπητός, Ἰ. Μπουρνιᾶς, Δ. Κλάδας, Γ. Ποῦλος, Ν. Καμπάνης, Ν. Χαριτᾶτος διὰ ψήφων 191. Ν. Τριανταφυλλάκος, Δ. Κουκουλέτσος διὰ ψήφων 40, καὶ Α. Παπαποστόλου διὰ ψήφων 33.

Ἐπὶ τῆς Γεωργίας κ.λπ.

Δ. Ζαμᾶνος, Ἰ. Βαβανάκος, Ν. Κάραλης, Θ. Κουτσομητόπουλος, Λεων. Παπαφώτης, Ν. Φραγκίστας διὰ ψήφων 191. Δ. Μπούσδρας, Π. Καραπάνος, Γ. Σπυρόπουλος διὰ ψήφων 33. καὶ Χ. Καρᾶς διὰ ψήφων 40.

Ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν

Π. Γκίνης, Δ. Κουλούμπαρδος, Ἰ. Δεωνίδας, Δ. Μάνθος, Ἐμμ. Παγκάρας, Θ. Ῥαφαλιᾶς διὰ ψήφων 191. Γ. Πώπ. Ε. Κουλουμβάκης διὰ ψήφων 40, καὶ Γεώργ. Σχινᾶς διὰ ψήφων 33.

Ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως

Γ. Γαϊτάνος, Σ. Γρανίτσας, Γ. Κορομηλᾶς, Θ. Μιχαλόπουλος, Α. Σκάσης, Σ. Σουμαρίπας διὰ ψήφων 191, Ν. Γαρδικιώτης, Κ. Παπακυρίτσης διὰ ψήφων 40, καὶ Ε. Μαντόπουλος διὰ ψήφων 33.

Ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν

Κ. Ἀλαβᾶνος, Θ. Βέρροιος, Π. Ἰατρόπουλος, Γ. Θρόνος, Ι. Κουρκουμέλης, Ἰ. Κανάβος διὰ ψήφων 191, Δ. Μπούσδρας, Γ. Καθάργιος διὰ ψήφων 40, καὶ Δ. Θεοδοσόπουλος διὰ ψήφων 33.

Ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης

Α. Ῥεβίνθης, Γ. Κατσιμπίρης, Δ. Οἰκονόμου. Μ. Σακελλαρίου, Α. Σωτηριάδης, Ἰ. Τσιγκόλης διὰ ψήφων 191. Ε. Βελλιανίτης διὰ ψήφων 8, καὶ Α. Βαβυλόπουλος, Ν. Γαρδικιώτης διὰ ψήφων 40.

Ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν

Α. Γρίβας, Μ. Καλβοκορέσης, Ν. Κοντογούρης, Π. Μανωλίτσης, Κ. Μέρμηγκας, Ν. Σταματιάδης διὰ ψήφων 191. Ε. Βελλιανίτης, Ν. Βάρθης, Ν. Γιουβρῆς διὰ ψήφων 40.

Ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Α. Βάρβογλης, Π. Γρυπάρης διὰ ψήφων 191, Κ. Μᾶνος διὰ ψήφων 190, Π. Πολυχρονιάδης διὰ ψήφων 188. Ἐπ. Σουλτάνης. Σταμ. Βαρσιαδάκης διὰ ψήφων 191, Φ. Νέγρης διὰ ψήφων 40, Χ. Μεϊτάνης διὰ ψήφων 47, Γ. Τσαξίρης διὰ ψήφων 33.

Ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν

Β. Ἀντωνόπουλος, Μ. Δαζέας, Χ. Μαυσούρης, Π. Πετροπουλάκης, Ἐλ. Σπετσέρης, Ἰω. Χριστοδουλιᾶς διὰ ψήφων 191. Α. Περιστέρης, Γ. Ῥάμμος, Ν. Βάρφης διὰ ψήφων 40.

Ἐπὶ τοῦ Λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς

Δ. Βρατσᾶνος, Β. Μιχαλέας, Ἰω. Παπαθανασιάδης, Α. Σακελλαρίου, Ἠλ. Φλέσσας, Σ. Ψύχας διὰ ψήφων 191. Α. Γιαννούσιος Τάκης, Κ. Σταμούλης διὰ ψήφων 40. καὶ Ε. Βελλιανίτης διὰ ψήφων 33.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. **Β. Κυριάκος** προτείνει, ὅπως αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς ἐπαναληφθῶσι τὴν προσεχῆ Τετάρτην.

Συναινεσάσης εἰς τοῦτο καὶ τῆς Βουλῆς, ὁ κ. Πρόεδρος ὁρίζει, ὅπως ἡ Βουλὴ συνεδριάσῃ τὴν Τετάρτην καὶ αἱ συνεδριάσεις ἄρχωνται τὴν 4ην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, παρακαλεῖ δὲ τοὺς κ.κ. Βουλευτάς, ὅπως προσέρχωνται ἀκριβῶς τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν, διότι ἄλλως θὰ ἐφαρμόσῃ αὐστηρῶς τὸν Κανονισμόν.

Μεθ' ὃ ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, συναινέσει δὲ τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ ὥραν 7ην μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Π. Πετροπουλάκης
Γερ. Νοταρᾶς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΓ'

Τῆς 26ης Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 4 καὶ 30' μ. μ. ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 Βουλευτῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ν. Στράτος ἀνακοινοῖ, ὅτι κατὰ τὸ προεξελεγκτικὸν στάδιον τῆς Βουλῆς ἐστερήθημεν πέντε πολυτίμων συναδέλφων ἀποβιωσάντων τῶν ἑξῆς. Τοῦ Βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας Γεωργ. Κολοσούκα, τοῦ Νικόλ. Μακρῆ Βουλευτοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, τοῦ Α. Παπαγιαννακοπούλου Βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, τοῦ Γεωργίου Κόρπα Βουλευτοῦ Κυκλάδων, καὶ Θ. Λάζου Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος.

Τὸ Προεδρεῖον ἔσπευσε νὰ καταθέσῃ στέφανον ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τῶν ἀποβιωσάντων συναδέλφων, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ δὲν ἦτο κατηρτισμένη εἰς Σῶμα, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκφράσῃ καὶ τὰ συλλυπητήρια τοῦ Σώματος εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν ἀπελθόντων τοῦ κόσμου τούτου συναδέλφων. Καταλήγων, παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα συναινέσῃ, ὅπως τὸ Προεδρεῖον ἐξ ὀνόματος αὐτῆς ἐκφράσῃ τὰ συλλυπητήρια εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν πολυτίμων ἀποβιωσάντων συναδέλφων.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ.

Ἐπίσης ἀναγγέλλει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τὸν πρὸ ἡμερῶν ἀναγγελθέντα θάνατον τοῦ φιλέλληνος μεγάλου πολιτευτοῦ τῆς Ἀγγλίας Κερόλου Δίλκε, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον ἡ Βουλὴ δὲν ἔλαβε γνῶσιν, καθόσον μόλις σήμερον κατηρτίσθη εἰς Σῶμα. Παρακαλεῖ δὲ τὴν Βουλήν, ἵνα ἐξουσιοδοτήσῃ τὸ Προεδρεῖον καὶ ἐκφράσῃ ἐπίσης τὰ συλλυπητήρια τοῦ Σώματος, ὅπου δεῖ.

Ὁ κ. Ἰ. Γρυπάρης Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν λέγει ὅτι, ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ θανάτου τοῦ διαπρεποῦς Ἄγγλου πολιτευτοῦ καὶ μεγάλου φιλέλληνος Καρόλου Δίλκε ἡ Κυβέρνησις ἐνόμισε καθῆκόν της νὰ ἐντείλῃ τὸν ἐν Λονδίνῳ Πρεσβευτήν, ἵνα διερμηνεύσῃ τὰ συλλυπητήρια πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀποθανόντος καὶ καταθέσῃ στέφανον ἐπὶ τοῦ σοροῦ τοῦ νεκροῦ.

Ἡ Κυβέρνησις συμμεριζομένη πληρέστατα πάνθ' ὅσα σήμερον εἰσηγήσατο ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς παρακαλεῖ

τὴν Βουλήν, ἵνα ὡς δεῖγμα τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν μέγαν φιλέλληνα διατυπώσῃ τὴν λύπην της καὶ συμπάθειαν πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀποθανόντος.

Πολλοὶ Βουλευταί, μάλιστα, μάλιστα.

Εἶτα προσέρχεται καὶ ὁρκίζεται ὁ κ. Χ. Χαντζάκος βουλευτὴς Εὐβοίας δίδων τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὅρκον.

Ἐπιτροπὴ τῆς κοινότητος Ζαβέρδας ζητεῖ ἀποστολὴν φόρων μέχρι προσεχοῦς Αὐγούστου ἕνεκεν καταστροφῆς προϊόντων των.

Ὁ λαὸς Κυθήρων συνελθὼν εἰς πάνδημον συλλαλητήριον ἐψηφίσατο, ὅπως παρακληθῇ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Βουλὴ καὶ μὴ καταργήσωσιν ἐπιχορήγησιν δι' ἄγονον γραμμὴν Πειραιῶς Καψαλίου.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ δήμου Ζακυνθίων παραπονεῖται κατὰ τοῦ Νομάρχου ὡς κατηγορήσαντος αὐτὸ καὶ τὸν δήμαρχον ὡς μὴ ἐργαζομένους κατὰ συνείδησιν, ἀλλὰ θέλοντα νὰ φανῶσιν εὐάρεστοι εἰς κόμματα.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ ἐμπορικοῦ συλλόγου Βόλου παρακαλεῖ ἐξ ὀνόματος τῆς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς τάξεως, ὅπως τροποποιηθῇ ὁ νόμος περὶ εἰσοδήματος, ἀπειλουλουμένων ὑψίστων συμφερόντων, ἕνεκα κινδύνου τῆς ἐχεμυθείας.

Οἱ ἱεροσπουδασταὶ τῆς ἱερᾶς σχολῆς Τριπόλεως παρακαλοῦσιν, ὅπως κατατάσσωνται ἅμα ἀπολυόμενοι ἢ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον ἢ εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν τοῦ διδασκαλείου.

Ὁ Νικόλ. Μ. Πιθαρᾶς ἀξιωματικὸς διερμηνεὺς τοῦ ἐν Κρήτῃ στρατοῦ παρακαλεῖ, ὅπως τῷ χορηγηθῶσι τὰ μέσα καὶ μεταβῇ εἰς Παρισίους πρὸς συμπλήρωσιν φιλολογικῆς τινὸς μελέτης περὶ Ὁμήρου καὶ ἄλλων κλασικῶν συγγραφέων.

Οἱ κάτοικοι Εὐξεινουπόλεως ὑποβάλλωσιν ἀναφορὰν καὶ ἱκετεύωσι τὴν λῆψιν διαφόρων μέτρων, ὧν ἔχουσιν ἀνάγκην.

Οἱ κάτοικοι Ραψάνης παρακαλοῦσιν ὅπως ληφθῶσι μέτρα ἀρμοδίως, ἵνα αἱ ὀθωμανικαὶ ἀρχαὶ ἀφήσωσιν ἐλεύθερα τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν τοῦ Ὀλύμπου ἅτινα ἔχουσι κόψει πρὸ τριῶν μηνῶν, καὶ διατρέχωσιν οὕτω τὸν κίνδυνον λειψυδρίας.

Ὁ κ. Γεώργ. Τούντας παρακαλεῖ, ὅπως ὑποστηριχθῇ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του.

Οἱ κάτοικοι Κυλλήνης παρακαλοῦσιν, ὅπως ληφθῶσιν ἀμελδίως μέτρα διὰ τὸν ὑποτελώνην Κυλλήνης Ἰωάν. Τσιαπρούνην ὡς παραβαίνοντος τὸ καθῆκον του καὶ ἐργαζομένου φατριαστικῶς.

Ὁ βουλευτὴς Λακωνίας κ. Χ. Πετρέας ὑποβάλλει πρὸς τὴν Βουλὴν σκέψεις του τινὰς περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, καὶ παρακαλεῖ, ὅπως μετὰ τὴν τύπωσιν αὐτῶν καὶ διανομὴν εἰς τοὺς κ. κ. βουλευτὰς παραπεμφθῶσιν εἰς τὴν εἰδικὴν ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 20.

Πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν ν' ἀνακοινώσωμεν ὑμῖν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ χθεσινοῦ Β. Διατάγματος δημοσιευθέντος σήμερον διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, εὑρεστήθη νὰ διορίσῃ καὶ διώρισεν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς Γεωργίας, τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Βιομηχανίας τὸν κ. Ἐμμ. Μπενάκην.

Ὁ Πρόεδρος
Ἐλ. Βενιζέλος.

Ὁ κ. **Σ. Σῆμος** λέγει ὅτι, ἐπειδὴ ἡ πρότασίς του ἀφορᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας, ὅστις ἀπουσιάζει ταύτην τὴν στιγμήν, ἀναβάλλει τὴν ἐπερώτησίν του διὰ τὴν προσεχῆ ἡμέραν τῶν ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. **Νικόλ. Δημητρακόπουλος** Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης. Κάμνει εἰσήγησιν μακρὰν τοῦ σχεδίου κανονισμοῦ τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων» καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως ψηφίσῃ σήμερον τὸ σχέδιον αὐτὸ τοῦ Κανονισμοῦ.

Ζήτ. Παράρτ ἀριθ. 21.

Ὁ κ. **Ἐλευθ. Βενιζέλος** Πρωθυπουργὸς ὑποβάλλων τὸ «Σχέδιον περὶ Ἀναθεωρήσεως διατάξεών τινων τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος» ἀναπτύσει αὐτὰς διὰ μακρῶν.

Ζήτ Παράρτ. ἀριθ. 22.

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς Δικαστικὰ νομοσχέδια, ἐπὶ τῶν ὁποίων κάμνει μακρὰν εἰσήγησιν.

1) «Περὶ καταργήσεως τῶν θέσεων τῶν ἐρμηνέων παρὰ τοῖς πρωτοδικείοις Λαρίσσης καὶ Τρικκάλων.

2) Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ΓΥΟ' (ὑπ' ἀριθ. 3476) νόμου τοῦ ἔτους 1909 περὶ συμπληρώσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης.

3) Περὶ τῆς ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν».

4) Περὶ τῶν ἐπιτετραμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων.

5) Περὶ καταψηφίσεως εἰς τοὺς ἐγκαλοῦντας ἢ μηνυτὰς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

6) Περὶ διαθηκῶν.

Καὶ 7) Περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἄρθρων 201, 807 καὶ 808 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας».

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 23—29.

Τὰ ἄνω νομοσχέδια τῇ προτάσει τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς διανέμονται εἰς τοὺς κ. κ. βουλευτάς.

Ὁ κ. **Ι. Καλαντζόπουλος** ἀναβάλλει τὴν ἐπερώτησίν του διὰ ἄλλην ἡμέραν τῶν ἐπερωτήσεων.

Τῇ συναινέσει τῆς Βουλῆς ὁ κ. Πρόεδρος διακόπτει τὴν συνεδρίασιν ἐπὶ 5 λεπτά.

Ὁ κ. **Ἀλεξ. Παπαναστασίου** λαμβάνει τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀπεργίας τῶν τροχιοδρομικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπερασπίζεται τῶν δικαίων τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων, κακίζων δὲ τὴν διαγωγὴν τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας.

Οἱ κάτωθι κ. κ. βουλευταὶ ζητοῦν ν' ἐπεκταθῇ ἐπὶ τοῦ ἄνω ἀντικειμένου.

Δ. Ζαμάνος, Γ. Ἀβέρωφ, Γ. Γαζέπης, Γ. Γρίβας, Θεοδ. Τσιτσενές, Ἀγ. Σλῆμαν, Γ. Μπούσιος, Χ.Χατζᾶκος, Ἰ. Ἀθηνογένης, Ἰ. Μανέτας, Πολ. Λαγοπάτης, Ἰ. Παπαλουκᾶς, Γ. Σεγγούρης, Γ. Στρατούλης, Κωνστ. Γιαννακόπουλος, Εὐστ. Κουλουμβάκης, Ἰ. Τσιριμῶκος.

Ὁ κ. **Ἐμ. Ρέπουλης** Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀφηγεῖται τὰ τῆς ἀπεργίας τῶν τροχιοδρομικῶν διὰ μακρῶν καὶ καταλήγων ἀναφέρει διαφόρους ἐκθέσεις τῶν ἀρχῶν διὰ τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι, τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας ἐξε-

τέλεσαν τόσον καλῶς τὸ καθῆκόν των, ὥστε εἶνε ἄξια ἐπαίνου.

Ὁ κ. **Θρ. Πετμεζᾶς** λαμβάνει τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος τῆς ἀπεργίας τῶν τροχιοδρομικῶν καὶ ὑπεραμύνεται τῶν δικαίων τῶν ἄνω ὑπαλλήλων.

Ὁ κ. **Θ. Κουτσούπης** ὡσαύτως ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, συνηγορῶν ὑπὲρ τῶν τροχιοδρομικῶν ὑπαλλήλων.

Ὁ κ. **Σ. Θεοδωρόπουλος** ἐπίσης ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας καὶ ὑπεραμύνεται τῶν τροχιοδρομικῶν ὑπαλλήλων.

Ὁ κ. **Π. Ἀραβαντινός** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ὑπεραμύνεται τῶν τροχιοδρομικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐρωτᾷ ἂν αἱ ἀναφορίσεις ἐπισπεύδονται.

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀπαντᾷ ὅτι, ἤδη ἐπελείωσαν.

Ὁ κ. **Εὐστ. Κουλουμβάκης** λαμβάνων τὸν λόγον, ὡς ἀντιλέγων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν καὶ συνηγορῶν ὑπὲρ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ δὲν ἀμφιβάλλει εἶπεν ὅτι, ἡ παροῦσα Κυβέρνησις θέλει παρουσιάσει νομοθετικὴν ἐργασίαν ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν. Καταλήγων δὲ ὑπεραμύνεται τῶν μέτρων, ἃ ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις.

Ὁ κ. **Διον. Γκλαβᾶς** συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν καθὼ καὶ αὐτὸς τέκνον τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ προκειμένῳ ζητήματι ἐπικροτεῖ τὴν ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Π. Πετροπουλάκης** ἐπίσης ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος κηρύσσεται ὑπὲρ τῶν μέτρων τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Διον. Κλάδης** λέγει ὅτι μετὰ τὴν λαμπρὰν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν παραιτεῖται.

Ὁ κ. **Ιωαν. Λαγοπάτης** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος λέγει, ὅτι οἱ συνηγορήσαντες ὑπὲρ τῶν προχιοδρομικῶν ὑπαλλήλων δὲν εὗρον τὴν κατάλληλον περίστασιν καὶ μᾶλλον ἐζημίωσαν αὐτούς, ἐκ τῆς ὑποστηρίξεως ταύτης, καθόσον σήμερον δὲν εὑρίσκοντο ἐντὸς τοῦ δικαίου, ἵνα ἀπεργήσουν.

Ὁ κ. **Ἀρ. Θεοδωρίδης** λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἐλπίζει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει

ἐν καιρῷ λάβει ὑπ' ὄψιν τὰ δίκαια τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου.

Ὁ κ. **Β. Μιχαλέας** λαμβάνων τὸν λόγον ἐπιτίθεται κατὰ τῶν προλαλησάντων, οἵτινες ἀναλογιζόμενοι τὰς κρισίμους περιστάσεις, δὲν ἔπρεπε νὰ γεννῶσι τοιαῦτα ζητήματα σήμερον.

Ὁ κ. **Ἀλεξ. Παπαναστασίου** δευτερολογῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀντικρούει πάνθ' ὅσα εἶπε περὶ αὐτοῦ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ κ. **Σ. Θεοδωρόπουλος** δευτερολογῶν λέγει, ὅτι τὸ ἐργατικὸν κέντρον ἐξ ἀρχῆς ἦτο κατὰ τῆς ἀπεργίας.

Ὁ κ. **Εὐστ. Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι, ἐζήτησε τὸν λόγον ἐξ ἀρχῆς, ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπόρριψιν τῆς προτάσεως τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ καὶ ὅτι δὲν τοῦ ἐδόθη ὁ λόγος ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς. Ἤδη δὲ παρακαλεῖ αὐτόν, ἵ να τοῦ δώσῃ τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Νικ. Στράτος** Πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Δίδει ἐξηγήσεις λέγων ὅτι, εἶχε ζητήσει τὸν λόγον ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἵνα ὑποβάλῃ σχέδιον «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς» καὶ συνεπῶς κατὰ τὸν Κανονισμὸν δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Κουλουμβάκην.

Ὁ κ. **Εὐστ. Κουλουμβάκης** δευτερολογῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

Ὁ κ. **Χ. Πετρέας** λαμβάνων τὸν λόγον συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. **Γ. Ψωμ** ὁμιλῶν διὰ μακρῶν κατὰ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα συνηγορήσῃ ὑπὲρ τῆς γνώμης του καὶ καταλήγων λέγει νὰ παραπεμφθῇ τὸ σχέδιον «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς» εἰς Ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δίδει πληροφορίας τινὰς ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Ψωμ. καὶ καταλήγων παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ὅπως ἀπόψε καταρτίσῃ τριακονταμελῆ Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος καὶ ὁ μέλλη ἀναπληρωματικά.

Ὁ κ. Εὐστ. Κουλουμβάκης, λαμβάνει ἐκ τρίτου τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

Ὁ κ. Ἐμ. Βενιζέλος πρωθυπουργὸς δίδει ἐξηγή-

σεις εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης λεχθέντα καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ καταρτίσῃ 30μελῆ ἐπιτροπὴν ἀπόψε διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος καὶ 6 μέλη ἀναπληρωματικά.

Πολλοὶ βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ὑποβάλλει πρότασιν περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τῆς Βουλῆς καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα συναινέσῃ καὶ ἐγγραφῇ πρώτη εἰς τὴν αὔριον ἡμερησίαν διάταξιν διὰ τὸ ἐπείγον τοῦ ζητήματος.

Ἡ βουλὴ συναινεῖ.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ 30

Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος κατηρτίσθη ὡς ἑξῆς·

1) Ἀντ. Ροντήρης, 2) Γ. Ἰατρίδης, 3) Δημ. Καλλέργης, 4) Π. Ἀραβαντινὸς, 5) Ν. Τριανταφυλλάκος, 6) Χ. Βοζίκης, 7) Κ. Ρακτιβὰν, 8) Πολ. Λαγοπάτης, 9) Τ. Ἡλιόπουλος, 10) Γ. Πολίτης, 11) Ἰ. Ἀθανασάκης, 12) Κ. Δεμερτζῆς, 13) Θ. Πετμεζᾶς, 14) Στ. Δραγούμης, 15) Α. Μιχαλακόπουλος, 16) Λ, Κανακάρης Ρούφος 17) Γ. Ἀβέρωφ, 18) Κ. Ζαβιτσάνος, 19) Σ. Λάσκαρης, 20) Δ. Βενιεράτος, 21) Κ. Καλομενόπουλος, 22) Θ. Κουτσόπης, 23) Ε. Κουλουμβάκης, 24) Δ. Χρυσοβελώνης, 25) Α. Σχλῆμαν. 26) Χ. Δικαῖος, 27) Ἀλ. Διομήδης, 28) Ἰ. Τσιριμῶκος. 29) Κ. Μᾶνος, 30) Γ. Φικιώρης.

Ἀναπληρωματικὰ δὲ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς·

Ἀθ. Τριγώνης, Κ. Γόντικας, Π. Πολυχρονιάδης, Ε. Γεωργιάδης, Ν. Καμπάνης, Ν. Γαρδικιώτης.

Ἡ δὲ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ σχεδίου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς» κατηρτίσθη οὕτω ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ν. Στράτος, Ἀρ. Θεοδωρίδης, Ἰ. Ἀθηνογένης, Α. Παπαναστασίου, Γ. Πώπ, Ἰ. Μάνος, Σ. Σῆμος.

Εἶτα συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 9 καὶ 30' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΔ'.

Τῆς 27 Ἰανουαρίου 1911.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου περὶ ὥραν 4 καὶ 35 μ.μ. καὶ εὑρεθείσης τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 190 βουλευτῶν, ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως σὺν τῇ ὑποδείξει τοῦ κ. Εὐστρ. Κουλουμβάκη, ἵνα τὰ πρακτικὰ συντάσσωνται ἐκτενέστερον.

Ὁ κ. **Στέφ. Δραγούμης** παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως τῷ ἐπιτραπῇ καὶ μὴ λάβῃ μέρος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος.

Μεθ' ὃ προσέρχονται καὶ δίδουσι τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον οἱ κ. κ. Ι. Μπακόπουλος, βουλευτὴς Ἀρκαδίας καὶ Σ. Καβαλλιεράτος, βουλευτὴς Κεφαλληνίας.

Εἶτα ὁ **Πρόεδρος της Βουλῆς** κ. Ν. Στράτος ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς :

Ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου Ἀγριάνων τῆς Λακεδαίμονος δι' ἀναφορᾶς του ὑποβάλλει ὑπ' ὄψιν τῆς Βουλῆς σκέψεις περὶ βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν ἱερέων τῶν κωμῶν.

Ὁ ἐν ἀποστρατείᾳ λοχαγὸς τοῦ οἰκονομικοῦ κ. Ἐπαμ. Στεργιόπουλος ἐξαιτεῖται τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ γενομένου εἰς αὐτὸν ἀδικήματος ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ἀξιωματικῶν.

Οἱ κατάδικοι τῶν νέων φυλακῶν Ρίου παρακαλοῦσιν ὅπως ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀνορθώσεως ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν μέτρα καὶ δι' αὐτούς.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἄνω Ὀρρανοὶ παρακαλοῦσιν, ὅπως ἐπιλυθῇ μία διαφορὰ των κατὰ τῶν Καντήρ ἀγᾶ καὶ Ι. Σαπουντζῆ ἐκ Βόλου περὶ μιᾶς ἀμπέλου, ἣν τοῖς εἶχε δωρήσει κατὰ τὸ ἔτος 1849 ὁ πάππος τοῦ Καντήρ ἀγᾶ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος της Βουλῆς** παρακαλεῖ τὸν κ. Δραγούμην, ὅπως μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν παραίτησίν του ἀπὸ μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Στέφ. Δραγούμης** ἀπαντᾷ, ὅτι δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἐργασθῇ ὅσον πρέπει, ἕνεκα λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς του.

Ὁ κ. **Πρόεδρος τῆς Βουλῆς** λέγει, ὅτι ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ μερικῆς ἀδυναμίας καὶ οὐχὶ περὶ γενικῆς,

φρονεῖ ὅτι πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ παρακαλέσῃ τὸν κ. Δραγούμην, ἵνα μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἀντικατάστασιν του.

Μάλιστα, μάλιστα, φωνάζουν πολλοί, καὶ ὁ κ. Δραγούμης παραμένει μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς.

Μ' αὐτὸ ὁ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ἄρχεται ἡ συζήτησις «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς» καὶ λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὅστις λέγει, ὅτι ἐκ πείρας ἀναγκάσθη νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ πρότασιν, διότι τὸ ὑπάρχον προσωπικὸν δὲν εἶναι ἐπαρκές, καθόσον καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιπροσώπων εἶναι διπλάσιος καὶ μικρὰ αὔξησις δαπάνης ἐπέρχεται.

Οἱ κ. κ. **Ι. Ματσούρακος** καὶ **Διον. Κολούμβαρος** ζητοῦσι πληροφορίας τινάς, ἃς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δίδει.

Ὁ κ. **Διον. Γκλαβᾶς** παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον, ὅπως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 76 δεχθῇ καὶ γίνῃ ἀντὶ τῆς λέξεως «συνεχῆ» «ἐν συνόλῳ». Γίνεται δὲ τοῦτο δεκτόν.

Ὁ κ. **Ἀθ. Κατριβᾶνος** συνιστᾷ, ἵνα ὁ μισθὸς τοῦ διεκπεραιωτοῦ παραμείνῃ ὁ αὐτός. Ἐπίσης παρακαλεῖ, ὅπως καταργηθῇ ἡ διάταξις τοῦ διαγωνισμοῦ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ἐπιμένει εἰς τὴν διάταξιν ταύτην.

Ὁ κ. **Στεφ. Δραγούμης** δὲν συμφωνεῖ εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ ἀπὸ τοῦ 1884 ἱδρυθέντος γραφείου τῆς Βουλῆς, ἁπάντων δὲ εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, περὶ ἀνεπαρκείας καὶ ἰδίως διὰ τὰ ἐπίσημα πρακτικά, λέγει ὅτι ἡ ἀνεπάρκεια δὲν ἀφορᾷ τὸν ἀριθμόν, ἀλλὰ τὸ ποιὸν τῶν διοριζομένων ἀπό τινος χρόνου προσώπων εἰς τὴν θέσιν ταύτην.

Ὁ κ. **Ν. Στράτος** λαμβάνων τὸν λόγον διαφωνεῖ ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Στεφ. Δραγούμη, καὶ καταλήγων ἐπιμένει εἰς τὴν πρότασίν του.

Ὁ κ. **Περ. Καρπᾶνος** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 ὅσον ἀφορᾷ τὸν διαγωνισμόν, λέγει ὅτι μεγάλη ἐξουσία δίδεται εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Πρόεδρος τῆς Βουλῆς** δίδει ἐξηγήσεις.

Ὁ κ. **Ι. Παπαδογκᾶς** συμφωνεῖ μὲ τὴν γνώμην τοῦ κ. Δραγούμη καὶ ζητεῖ 24ωρον προθεσμίαν πρὸς μελέτην ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Διον. Κλάδης** συνιστᾷ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον, ἵνα ἡ μὲν χρηματικὴ ποινὴ μὴ ὑπερβαίνῃ τὸ $^1/_3$ τῆς μισθοδοσίας, ἡ δὲ παῦσις ἐλαττωθῇ εἰς ἕνα μῆνα.

Ὁ κ. **Παλ. Πλιάτσουλος** συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Καλούκα καὶ παρακαλεῖ, ἵνα τροποποιηθῇ καὶ τὸ ἄρθρον 81 τοῦ Κανονισμοῦ.

Ὁ κ. **Παῦλ. Ἀργυρόπουλος** ὡσαύτως συνηγορεῖ, ἵνα παραπεμφθῇ πρὸς μελέτην εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἐπιτροπὴν ἥτις ἐντὸς 24 ὡρῶν νὰ ὑποβάλῃ τὸ πόρισμα αὐτῆς.

Ὁ κ. **Ἰ. Μαμάης** παρακαλεῖ, ὅπως ἐν τῷ σχεδίῳ καθορισθῶσι καὶ τὰ τοῦ διαγωνισμοῦ.

Ὁ κ. **Εὐστρ. Κουλουμβάκης** φρονεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Γ. Μπένος** λέγει ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἀπέστειλεν ἐδῶ τοὺς ἀντιπροσώπους του ν' αὐξήσουν τὰς δαπάνας τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ κηρύσσεται κατὰ τῆς ψηφίσεως τῆς προτάσεως τοῦ κανονισμοῦ.

Ὁ κ. **Θωμᾶς Σκάσης** συνιστᾷ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἵνα μελετηθῇ καλῶς. Ἰδίως δὲ νὰ ἐξετασθῇ τὸ τοῦ διαγωνισμοῦ.

Ὁ κ. **Δ. Οἰκονόμου** ὡσαύτως ζητεῖ τὴν παραπομπὴν εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Διον. Κουλουμβαρδος** ζητεῖ πληροφορίας τινὰς ὡς πρὸς τὸν διαγωνισμὸν τῶν στενογράφων ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, τὰς ὁποίας δίδει.

Ὁ κ. **Ι. Γιαμαρέλος** συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀμέσου ψηφίσεως τῆς προτάσεως τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ μὴ παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Κ. Ζαβιτσιᾶνος** συνιστᾷ ἐπίσης νὰ ψηφισθῇ σήμερον καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν νὰ ἐπέρχεται πᾶσα δυνατὴ τροποποίησις.

Ὁ κ. **Μιχαὴλ Γαλανὸς** ἔφορος ὑποβάλλει τὴν κάτωθι τροπολογίαν, ἔχουσαν οὕτω:

Ἐπὶ τῆς 4ης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 76 μετὰ τὰς λέξεις ὁ μισθὸς τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς νὰ προστεθῇ καὶ τῆς Βιβλιοθήκης αὐτῆς».

Νὰ ἀπαλειφθῇ δὲ ἡ β' παράγραφος τοῦ 77 ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Π Ἡλιόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι πρέπει νὰ τροποποιηθῇ καὶ τὸ ἄρθρον 81 τοῦ Κανονισμοῦ, τὸ ὁποῖον σχετίζεται μὲ τὸ 75.

Περατωθείσης τῆς συζητήσεως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἂν δέχεται νὰ παραπεμφθῇ ἡ πρότασις «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, καὶ ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν περὶ παραπομπῆς εἰς ἐπιτροπήν, μεθ' ὃ ἄρχεται ἡ κατ' ἄρθρον καὶ ἐδάφιον συζήτησις.

Ἡ φράσις «χρηματικὴ ποινὴ» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς φράσεως «περικοπὴν μισθοῦ».

Τὸ ἐδάφιον 12 «οἱ ἔκτακτοι κλητῆρες καὶ ὁ ἔκτακτος θυρωρὸς διορίζονται ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καθ' ἑκάστην σύνοδον ταύτης, ἂν ἐγκριθῇ περὶ τούτων πίστωσις ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῆς Βουλῆς, ἀπολύονται δὲ τῆς ὑπηρεσίας τὴν ἐπαύριον τῆς τελευταίας συνεδρίας τῆς συνόδου, ἀντικαθίσταται οὕτω: «Οἱ ἔκτακτοι κλητῆρες καὶ ὁ ἔκτακτος θυρωρὸς διορίζονται ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ἀπολύονται δ' ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τὴν ἐπαύριον τῆς τελευταίας συνεδριάσεως ταύτης».

Μεθ' ὃ ψηφίζεται τὸ ἄρθρον 75 ὡς ἐτροποποιήθη.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 76 καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸν μισθὸν τοῦ διεκπεραιωτοῦ ζητοῦν οἱ κ. κ. Κουλουμβάκης, Σῖμος, Πετροπουλάκης Π. καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἵνα αὐξηθῇ τοὐλάχιστον εἰς δραχ. 200 ἀπὸ 180 καὶ γίνεται δεκτὸν τοῦτο.

Ἐπὶ τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἰδίου ἄρθρου γίνεται δεκτὴ ἡ τροπολογία τοῦ κ. Μιχ. Γαλανοῦ Ἐφόρου τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς ἔχουσα οὕτω. Ἐπὶ τῆς 4 παραγράφου μετὰ τὰς λέξεις «ὁ μισθὸς τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς» νὰ προστεθῇ: καὶ τῆς Βιβλιοθήκης αὐτῆς. Ν' ἀπαλειφθῇ δὲ ἡ 2α παράγραφος τοῦ 77 ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς». Ἐπίσης γίνεται δεκτὴ ἡ κάτωθι τροπολογία ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 81 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Τὸ ἄρθρον 81 ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἑξῆς·

Ἄρθρον 81.

Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς συντάσσονται, συμφώνως τῷ προϋπολογισμῷ τῆς Βουλῆς, ὑπὸ τοῦ Γραμματέως προϊσταμένου τοῦ Γραφείου καὶ τοῦ λογιστοῦ αὐτῆς, εὐθυνομένων κατὰ τὸν νόμον διὰ πᾶσαν ψευδῆ πιστοποίησιν. μισθοδοτικαὶ καταστάσεις, ἴδιαι διὰ τὸ τακτικὸν προσωπικὸν καὶ ἴδιαι διὰ τὸ ἔκτακτον τῶν τε ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν. ἴδιαι δὲ διὰ τὰ ἔξοδα ἐν γένει τῆς Βουλῆς, καὶ οὕτω ψηφίζεται καὶ τὸ 76 ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη.

Ἐπίσης ψηφίζεται καὶ τὸ ἄρθρον 96 ὡς ἔχει.

Μεθ' ὃ ψηφίζεται καὶ τὸ σύνολον τῆς προτάσεως περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, ἔχουσα οὕτω:

Α'. Εἰς τὸ ἄρθρον 58 προστίθεται: Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ὑπὸ τῶν βουλευτῶν διακοπὴ τῆς ψηφοφορίας πρὸς δικαιολογίαν τῆς ψήφου των.

Β'. Τὸ ἄρθρον 75 ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἑξῆς:

Ἄρθρον 75.

Ἡ ὑπηρεσία τῆς Βουλῆς διεξάγεται ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Προέδρου:

1) Διὰ τοῦ Γραφείου τοῦ Προέδρου.
2) Διὰ τῆς Ἐφορίας.
3) Διὰ τοῦ γραφείου τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς.
4) Διὰ τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου.
5) Διὰ τοῦ προσωπικοῦ τῶν κλητήρων καὶ ὑπηρετῶν.

Τὸ γραφεῖον τοῦ Προέδρου ἀποτελοῦσιν:
Εἷς Γραμματεύς, προϊστάμενος τοῦ Γραφείου.
Εἷς διεκπεραιωτής.
Εἷς Λογιστής.
Εἷς διορθωτὴς τῶν ἐντύπων.
Δύο γραφεῖς.

Ἡ Ἐφορία ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς Ἐφόρου καὶ ἑνὸς βοηθοῦ.

Τὸ Γραφεῖον τῶν πρακτικῶν ἀποτελοῦσιν:
Εἷς Συντάκτης τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν Α'. τάξεως
Εἷς » » » Β'. »
Εἷς ἐπιμελητὴς τῆς ἐφημερίδος τῶν συζητήσεων τῆς Βουλῆς
Εἷς βοηθὸς » » »

Τὸ Στενογραφικὸν γραφεῖον ἀποτελοῦσι:

Τέσσαρες στενογράφοι Α΄. τάξεως
Δύο » Β΄. » »
Δύο » Γ΄. » »
Δύο δόκιμοι στενογράφοι.
Εἷς ταξινόμος τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου.

Τοῦ Στενογραφικοῦ γραφείου προίσταται εἷς στενογράφος Α΄ τάξεως, ὁριζόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Τὸ προσωπικὸν τῶν κλητήρων καὶ ὑπηρετῶν ἀποτελεῖται : Ἐξ ἑνὸς ἀρχικλητῆρος, δέκα τακτικῶν κλητήρων, δέκα ἐκτάκτων κλητήρων, ἑνὸς τακτικοῦ καὶ ἑνὸς ἐκτάκτου θυρωροῦ καὶ ἑνὸς κηπουροῦ.

Πάντες οἱ ὑπάλληλοι καὶ οἱ κλητῆρες τῆς Βουλῆς διορίζονται δι' ἐγγράφου ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἀπολύονται· δίδουσι δὲ τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενον ὅρκον ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ὁ Προϊστάμενος τοῦ γραφείου τοῦ Προέδρου γραμματεύς, ὁ διορθωτὴς τῶν ἐντύπων, ὁ ἔφορος, ὁ βοηθὸς τοῦ ἐφόρου, οἱ συντάκται τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν Α΄ καὶ Β΄ τάξεως καὶ ὁ ἐπιμελητὴς τῆς ἐφημερίδος τῶν συζητήσεων τῆς Βουλῆς, διορίζονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ὁ διεκπεραιωτής, ὁ λογιστής, οἱ γραφεῖς, ὁ βοηθὸς τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἐφημερίδος τῶν συζητήσεων τῆς Βουλῆς διορίζονται ἐπὶ τῇ βάσει διαγωνισμοῦ προκηρυσσομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς μεταξὺ τῶν ἐχόντων ἀπολυτήριον γυμνασίου ὡς καὶ τῶν προϋπηρετησάντων εἰς τὰς θέσεις ταύτας. Τὸν κανονισμὸν τοῦ διαγωνισμοῦ ὁρίζει ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ διαγωνισμοῦ ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς τῶν ἀντιπροέδρων τῆς Βουλῆς καὶ τριῶν τμηματαρχῶν τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείων, ὁριζομένων πάντων ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς κυρώσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ διαγωνισμοῦ.

Δόκιμος στενογράφος διορίζεται ἐν τῇ Βουλῇ ὁ κεκτημένος τουλάχιστον εἰσιτήριον ἐγγραφῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, πρωτεύσας δὲ ἐν διαγωνισμῷ διεξαγομένῳ ὑπὸ τὴν πρόεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, καὶ τριῶν στενογράφων Α΄

τάξεως, ὁριζομένων πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Προέδρου. Αἱ προαγωγαὶ εἰς τὰς θέσεις στενογράφου Γ΄. Β΄ καὶ Α΄ τάξεως ἐνεργοῦνται ἐπὶ τῇ βάσει διαγωνισμοῦ, τελουμένου κατὰ τὴν ἀνωτέρω διάταξιν.

Ὁ ταξινόμος τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου διορίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῇ προτάσει τοῦ προϊσταμένου τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου.

Ἀρχικλητὴρ καὶ τακτικοὶ κλητῆρες διορίζονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, κατὰ προτίμησιν ὅσοι διετέλεσαν ἤδη τοιοῦτοι ἢ ὅσοι ὑπηρετήσαντες ἐπὶ διετίαν ἐν τῷ στρατῷ ἢ τῷ ναυτικῷ ἀπελύθησαν τῶν τάξεων μὲ τὸν βαθμὸν ὑπαξιωματικοῦ καὶ μὲ διαγωγὴν ἄμεμπτον μὲν ἐκ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, καλὴν δὲ ἐκ τοῦ στρατοῦ τῆς θαλάσσης.

Ἔκτακτοι κλητῆρες, θυρωροὶ καὶ κηπουρὸς διορίζονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Οἱ ὑπάλληλοι τῆς Βουλῆς, ὁ ἀρχικλητήρ, οἱ τακτικοὶ κλητῆρες, ὁ τακτικὸς θυρωρὸς καὶ ὁ κηπουρὸς δύνανται ν' ἀπολυθῶσι καθ' ἑκάστην τακτικὴν Σύνοδον τῆς Βουλῆς μόνον ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ Προέδρου καὶ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς του. Οἱ μὴ ἀπολυθέντες ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης διατηροῦνται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ μέχρι τῆς ἀμέσως προσεχοῦς συνόδου τῆς Βουλῆς.

Οἱ ἔκτακτοι κλητῆρες καὶ ὁ ἔκτακτος θυρωρὸς διορίζονται ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ἀπολύονται δ' ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τὴν ἐπαύριον τῆς τελευταίας συνεδριάσεως ταύτης.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐνασκῶν ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Βουλῆς ἐν γένει πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπιβάλλει 1) ἐπίπληξιν, 2) περικοπὴν μισθοῦ μέχρι τοῦ ἡμίσεος τῆς μηνιαίας μισθοδοσίας, 3) προσωρινὴν παῦσιν μέχρι δύο μηνῶν, 4) ἀπόλυσιν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ ὁριστικὴ ἀπόλυσις δύναται νὰ ἐπιβληθῇ μετ' ἐπιβολὴν δύο ἄλλων πειθαρχικῶν ποινῶν, ὁ δ' οὕτω ἀπολυόμενος δὲν δύναται νὰ διορισθῇ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Βουλῆς ἐπὶ ὁλόκληρον περίοδον ταύτης.

Ἡ ἀρμοδιότης καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς ὁρίζονται διὰ κανονισμοῦ ὑπηρεσίας ἐκδιδομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Γ' Τὸ ἄρθρον 76 ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἑξῆς:

Ἄρθρον 76.

Ὁ μηνιαῖος μισθὸς τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν κλητήρων ὁρίζεται ὡς ἑξῆς:

1)	Τοῦ Γραμματέως προϊσταμένου τοῦ γραφείου τοῦ Προέδρου πρὸς	Δρχ. 240
2)	Τοῦ Διεκπεραιωτοῦ	» 200
3)	Τοῦ Λογιστοῦ	» 180
4)	Τοῦ διορθωτοῦ τῶν ἐντύπων	» 180
5)	Τῶν Γραφέων	» 90
6)	Τοῦ Ἐφόρου	» 240
7)	Τοῦ βοηθοῦ τοῦ Ἐφόρου.....	» 140
8)	Τοῦ συντάκτου τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν Α' τάξεως.....	» 240
9)	Τοῦ συντάκτου τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν Β' τάξεως	» 180
10)	Τοῦ Ἐπιμελητοῦ τῆς Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς.....	» 240
11)	Τοῦ Βοηθοῦ » »	» 120
12)	Τῶν στενογράφων Α' τάξεως	δρ. 320
13)	» » Β' »	» 275
14)	» » Γ' »	» 225
15)	Τῶν δοκίμων στενογράφων	» 80
16)	Τοῦ ταξινόμου τοῦ στενογραφ. γραφείου..	» 140
17)	Τοῦ ἀρχικλητῆρος	» 120
18)	Τῶν τακτικῶν κλητήρων.....	» 90
19)	Τοῦ τακτικοῦ θυρωροῦ	« 60
20)	Τοῦ κηπουροῦ	» 40
21)	Τῶν ἐκτάκτων κλητήρων	» 60
22)	Τοῦ ἐκτάκτου θυρωροῦ	» 50

Ὁ προϊστάμενος τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου λαμβάνει ἐπιμίσθιον μηνιαίως δραχμὰς 20.

Οἱ στενογράφοι ἐκτελοῦσι τὴν ἀντιγραφὴν τῶν στενογραφημάτων, χορηγεῖται δὲ εἰς ἕκαστον τούτων ἀποζημίωσις μηνιαία τῶν δραχμῶν 80, ἐφ' ὅσον διαρκοῦσιν αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς.

Ὁ μισθὸς τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς τῶν συμπληρωσάντων ἐν ταύτῃ δεκαετῆ ἐν ὅλῳ ὑπηρεσίαν αὐξάνεται μηνιαίως κατὰ δρ. 20. τῶν δὲ συμπληρωσάντων δεκαπενταετῆ ἐν ὅλῳ ὑπηρεσίαν κατὰ δρ. 30, καὶ τῶν συμπληρωσάντων εἰκοσαετῆ ἐν ὅλῳ ὑπηρεσίαν κατὰ δραχμὰς 40. Ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους αὐξάνεται ὁ μισθὸς τοῦ ἀρχικλητῆρος, τῶν τακτικῶν κλητήρων, τοῦ τακτικοῦ θυρωροῦ καὶ τοῦ κηπουροῦ κατὰ δραχμὰς δέκα, δεκαπέντε καὶ εἴκοσι.

Τὸ διὰ τὴν καθαριότητα καὶ θέρμανσιν τῆς Βουλῆς ἀπαιτούμενον προσωπικὸν κανονίζει καὶ διορίζει ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς καθωρισμένων εἰδικῶν πιστώσεων.

Δ' Ἡ διάταξις τῆς προτελευταίας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 77 καταργεῖται.

Ε'. Τὸ ἄρθρον 81 ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἑξῆς

Ἄρθρον 81.

Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς συντάσσονται, συμφώνως τῷ προϋπολογισμῷ τῆς Βουλῆς, ὑπὸ τοῦ Γραμματέως προϊσταμένου τοῦ Γραφείου καὶ τοῦ λογιστοῦ αὐτῆς εὐθυνομένων κατὰ τὸν νόμον διὰ πᾶσαν ψευδῆ πιστοποίησιν, μισθοδοτικαὶ καταστάσεις, ἴδιαι διὰ τὸ τακτικὸν προσωπικὸν καὶ ἴδιαι διὰ τὸ ἔκτακτον τῶν τε ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν, ἴδιαι δὲ διὰ τὰ ἔξοδα ἐν γένει τῆς Βουλῆς.

ϛ'. Τὸ ἄρθρον 96 ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἑξῆς:

Ἄρθρον 96

Ὁ Ἔφορος τῆς Βουλῆς παραλαμβάνει καὶ παραδίδει δι' ἀπογραφῆς ἅπαν τὸ ὑλικὸν τοῦ Βουλευτηρίου, πλὴν τοῦ τῆς βιβλιοθήκης, ὑπεύθυνος ὢν αὐτὸς προσωπικῶς διὰ πᾶσαν ἀπώλειαν ἀντικειμένου τινός.

Εἶτα ἄρχεται α' συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ καταργήσεως τῶν θέσεων τῶν ἑρμηνέων παρὰ τοῖς Πρωτοδικείοις Λαρίσης καὶ Τρικκάλων».

Ὁ κ. **Ν. Γορδικιώτης** λαμβάνει τὸν λόγον καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως μὴ ψηφίσῃ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, καθόσον οἱ ἑρμηνεῖς εἰσιν ἀναγκαῖοι.

Ὁ κ. **Γ. Βλάχος** ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

Ὁ κ. **Ἀλέξ. Τάκης** ὁμιλεῖ διὰ τὸν ἑρμηνέα τοῦ δικαστηρίου Τρικκάλων καὶ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεώς του.

Ὁ κ. **Δ. Οἰκονόμου** ἀντικρούει τοὺς προλαλήσαν-

τας καὶ ἐπικροτεῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Ἐν τέλει καταλήγων συνιστᾷ τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Ἀναστ. Ἀδέρωφ** συνιστᾷ τὴν μὴ κατάργησιν τῶν θέσεων τῶν ἐρμηνέων.

Περαιωθείσης τῆς συζητήσεως ψηφίζεται εἰς α' ἀνάγνωσιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ καταργήσεως τῶν θέσεων πων ἑρμηνέων παρὰ τοῖς Πρωτοδικείοις Ἀορίστης καὶ Τρικκάλων.

Ἐπίσης ἄρχεται ἡ εἰς α' ἀνάγνωσιν συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ΓΥΟΖ' (3476) νόμου τοῦ 1909 ἔτους περὶ συμπληρώσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τούτου λαμβάνει τὸν λόγον. ὑποβάλλων καὶ πρότασιν νόμου περὶ ὀργανώσεως τῆς δημοσίας στατιστικῆς ὑπηρεσίας. ὁ κ. **Ἀνδρ. Παπανάστασίου**, ὅστις παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα παραπέμψῃ τὸ νομοσχέδιον εἰς Ἐπιτροπὴν ὡς καὶ τὴν πρότασίν του, ἣν παρακαλεῖ νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζωτ. Παράρτ. ἀριθ. 31.

Ὁ κ. **Εὐστρ. Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι, εἶναι ὀρθὰ ὅσα εἶπεν ὁ προλαλήσας, ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ γραφεῖον τῆς στατιστικῆς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἔχει δίκαιον. Παρακαλεῖ δὲ τὴν Βουλήν, ἵνα δεχθῇ τὴν κατ' ἀρχὴν ὑπέρισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Ἀνδρ. Παπανάστασίου** δευτερολογεῖ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

Ὁ κ. **Δρακοπάνος** παρακαλεῖ, ἵνα συσταθῇ γραφεῖον πληροφοριῶν.

Ὁ κ. **Ἀλκιβ. Παπάπαππος** θεωρεῖ χρήσιμον τὴν στατιστικὴν ὡς τὸ θερμόμετρον εἰς τοὺς ἰατρούς. Ἐλπίζει διὰ τῆς ὀργανώσεως ἰδίου τμήματος ὅτι θέλει μελετηθῇ ἡμῖν ἐγκληματικότης καὶ καταπολέμησις αὐτῆς.

Ὁ κ. **Θρ. Παπαζῆς** συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς παραπομπῆς τοῦ νομοσχεδίου εἰς Ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Εὐστρ. Κουλουμβάκης** παρακαλεῖ, ἵνα ἀπαλειφθῇ ἡ φράσις «ἡ Β' τάξεως πυρπατάρχου».

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) δίδει πληροφορίας καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα δεχθῇ, ὡς ἔχει, καὶ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον, ἐπιφυλασσόμενος κατὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ γενικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου νὰ ἐπιφέρῃ τὰς σχετικὰς παρατηρήσεις.

Ψηφίζεται δὲ τὸ νομοσχέδιον εἰς α' ἀνάγνωσιν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν διαγράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐπιμοδικιῶν» λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Περ. Ἀλεξάκης**, ὅστις παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ἵνα δεχθῇ καὶ παραπεμφθῇ τὸ νομοσχέδιον καὶ τὰ συναφῆ αὐτῷ εἰς ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Εὐστρ. Κουλουμβάκης** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος διὰ μακρῶν. παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα δεχθῇ καὶ παραπεμφθῇ τὸ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχέδιον εἰς ἐπιτροπήν, ἥτις ἐν καιρῷ νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της.

Ὁ κ. **Διον. Γαλανάκης** ὁμιλῶν διὰ μακρῶν ἐπικροτεῖ ἐξ ὀνόματος τοῦ λαοῦ, ὃν ἀντιπροσωπεύει ὑπὲρ τῶν μέτρων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀντικρούων τὰ ὑπὸ τῶν προλαλησάντων λεχθέντα διαρώνει εἰς τὸ νὰ παραπεμφθῇ τὸ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχέδιον, καθόσον ἔχει συνταχθῇ ὑπὸ προσώπων δυναμένων νὰ γνωρίζωσι τὰ καθέκαστα. Καταλήγων δὲ λέγει, ὅτι, ἂν οἱ κ. κ. Βουλευταὶ δὲν ἔσχον τὸν καιρὸν νὰ μελετήσωσι τὸ νομοσχέδιον, τότε ἢ νὰ ἀναβληθῇ ἢ νὰ ψηφισθῇ εἰς α' καὶ β' ἀνάγνωσιν καὶ κατὰ τὴν γ' συζήτησιν, ἂν ὑπάρχῃ λόγος, τότε. δύναται νὰ παραπεμφθῇ.

Ὁ κ. **Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος** συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης παρακαλεῖ, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν νὰ γίνεται πᾶσα δυνατὴ τροπολογία.

Ὁ κ. **Γ. Μπάνος** συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ παρακαλεῖ κατὰ τὴν εἰς ἄρθρον συζήτησιν νὰ τοῦ δοθῇ ὁ λόγος.

Ὁ κ. **Θ. Παπαϊωάννου** συνίστᾷ νὰ μελετηθῇ ἐπισταμένως τὸ νομοσχέδιον καὶ παρακαλεῖ νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Λ. Καζάζης** φέρει παρατηρήσεις τινάς.

Ὁ κ. **Γ. Φαλτσώνης** λαμβάνων τὸν λόγον διακόλου-

γεῖ, πῶς ὁ νόμος οὗτος ὁ ψηφισθεὶς καὶ μὴ τεθεὶς εἰς ἐφαρμογήν, κατηργήθη.

Ὁ κ. **Ἰ. Μπακόπουλος** ὁμιλῶν διὰ μακρῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος λέγει ὅτι, τῇ προτάσει του κατηργήθη ὁ περὶ οὗ πρόκειται νόμος. Ἐν τέλει καταλήγων, παρακαλεῖ, ἵνα ἡ ἀναβληθῇ ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἡμέρας τοὐλάχιστον τὸ νομοσχέδιον καὶ μελετηθῇ παρὰ τῶν κ. κ. Βουλευτῶν ἢ νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Ἰ. Τσιριμώκος** ὡσαύτως ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος διὰ μακρῶν, καταλήγει παρακαλῶν τὴν Βουλήν, ἵνα δεχθῇ καὶ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον ἀπόψε εἰς α' ἀνάγνωσιν ὡς καὶ τὰ ἑπόμενα, καὶ κατόπιν δοθῇ ἀναβολὴ δύο ἡμερῶν μέχρι τῆς προσεχοῦς Δευτέρας.

Ὁ κ. **Γ. Μουσούρης** ἐπίσης συνιστᾷ ἢ τὴν παραπομπὴν τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπὴν ἢ τὴν ἀναβολὴν αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Περ. Ἀλεξάκης** δικαιολογεῖ τὴν πρότασίν του, δι' ἧς ἐπρότεινε τὴν παραπομπὴν τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπήν. Ἀναφέρει τὴν ἐργασίαν, ἣν ἔκαμεν ἡ πέρυσιν ἐπιτροπὴ εἰς τὸν νόμον, εἰς ὃν κατηργήθη.

Ὁ κ. **Στέφ. Δραγούμης** ὁμιλῶν διὰ μακρῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, προτείνει νὰ ψηφισθῇ ἀπόψε εἰς α' ἀνάγνωσιν τὸ νομοσχέδιον, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Βουλὴ δεχθῇ, καὶ κατόπιν παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπήν, ἐξαίρων τὰ ἀποτελέσματα τῶν κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι, ὅσα εἶπεν ὁ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας σεβαστὸς πολιτευτὴς ὡς πρὸς τὰς κοινοβουλευτικὰς ἐπιτροπὰς δὲν ἔχει ν' ἀντιτείνῃ τι, ἤδη ὅμως πρόκειται περὶ νομοσχεδίου, ὅπερ ὑπέσυρε ὅσα εἶπεν ὁ κ. Δραγούμης. Καταλήγων δὲ δέχεται τὴν γνώμην τοῦ κ. Τσιριμώκου.

Ὁ κ. **Διον. Κλάδης** κηρύσσεται κατὰ τῆς παραπομπῆς τοῦ νομοσχεδίου εἰς Ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Σ. Καβαλλιεράτος** συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ νὰ ψηφισθῇ εἰς α' ἀνάγνωσιν τὸ νομοσχέδιον καὶ εἶτα παραπεμφθῇ εἰς Ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Ν. Ροῦσος** ὡσαύτως συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Π. Ἀραβαντινὸς** συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τῆς παραπομπῆς τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Π. Ἠλιόπουλος** συνιστᾷ τὴν παραπομπὴν εἰς ἐπιτροπήν, καθόσον παρ' ἡμῖν ἡ ἀντινομία καὶ ποινομία εἶνε χειροτέρα νόσος ἀπὸ τὴν ὁποίαν προλαμβάνουν αἱ ἐπιτροπαί.

Ὁ κ. **Ι. Κουρκουμέλης** ἐπίσης συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς παραπομπῆς τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** παρακαλεῖ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, καὶ πάντα τὰ δικαστικὰ νομοσχέδια τὰ ὑποβληθέντα καὶ ὑποβληθησόμενα παραπέμπονται ἐξ ἀρχῆς εἰς εἰδικὰς ἐπιτροπάς, δικαιολογῶν τὴν γνώμην του ταύτην.

Ὁ κ. **Διον. Κουλούμπαρδος** συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Δεμερτζῆ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀγορεύσεως πάντων ἔχει τὴν γνώμην νὰ μὴ παραπεμφθῇ τὸ νομοσχέδιον εἰς ἐπιτροπήν.

Ὁκ. **Ἐλευθ. Βενιζέλος** Πρωθυπουργὸς λαμβάνων τὸν λόγον, ἀντικρούει τοὺς προλαλήσαντας, ἀναφέρων διάφορα γεγονότα καὶ καταλήγων, παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ἵνα ψηφισθῇ εἰς α' ἀνάγνωσιν ἀπόψε καὶ ἀναβληθῇ μέχρι τῆς προσεχοῦς Τετάρτης ἡ εἰς β' καὶ γ' ἀνάγνωσιν συζητήσεις αὐτοῦ.

Περατωθείσης τῆς κατ' ἀρχὴν συζητήσεως ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἂν δέχεται νὰ παραπεμφθῇ τὸ νομοσχέδιον εἰς ἐπιτροπὴν καὶ δι' ἀναστάσεως ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν ταύτην, μεθ' ὃ ψηφίζεται εἰς α'. ἀνάγνωσιν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ νομοσχέδιον περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν.

Ἐπίσης ψηφίζεται κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον εἰς α'. ἀνάγνωσιν τὸ νομοσχέδιον περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων.

Συναινέσει δὲ τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρία περὶ ὥραν 9 καὶ 10' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΕ'

Τῆς 28 Ἰανουαρίου 1911

Ὥρᾳ 4 καὶ 30' μ. μ. ἀναγινώσκεται ὁ κατάλογος. Ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. **Προέδρου** ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς:

Αἴτησις κατοίκων τοῦ δήμου Πατρέων περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς ἤδη λειτουργούσης χωροφυλακῆς.

Ἀναφορὰ ἐκ Κυπαρισσίας τοῦ ἱερέως Εὐσταθίου Φλώρου περὶ παραχωρήσεως καὶ εἰς τὸν κλῆρον τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι.

Ἀναφορὰ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Διοικ. Συμβουλίων πάντων τῶν Ἐργατικῶν Σωματείων Πατρῶν ζητούντων νὰ διαταχθῇ ἡ ἀπόλυτις τῶν κρατουμένων διὰ τὴν ἀπεργίαν Τροχιοδρομικῶν ὑπαλλήλων Ἀθηνῶν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. **Γ. Κορομηλᾶ** ὑποβάλλονται ἐγγράφως εἰς τὸ Προεδρεῖον ἴδιαι αὐτοῦ σκέψεις ὡς πρὸς τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 32.

Εἰσέρχεται μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων

Ὁ κ. **Σ. Σῖμος** ἀπουσιάζοντος τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ἀναβάλλει τὴν ὑποβολὴν προτάσεώς του.

Ὁ κ. **Ἰω. Καλαντζόπουλος** ἀναβάλλει τὴν ἐπερώτησίν του διὰ τὴν ἀκόλουθον συνεδρίασιν τῶν ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. **Γ. Βλάχος** παραιτεῖται τῆς ἐπερωτήσεώς του.

Ὁ κ. **Α. Χρηστίδης** ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ Ἀνορθωτικοῦ προγράμματος, τῶν σχετικῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως: Ἀναφέρει ὅτι ἀπὸ ἐτῶν ἔχει παρεσκευασμένην ἐργασίαν ἀνορθωτικὴν καὶ ὅτι εἰς τὰς ἐκλογὰς κατῆλθε μὲ πρόγραμμα ἔχον 22 ἄρθρα θίγοντα ὅλα τὰ ζωτικὰ ζητήματα τῆς Ἑλλάδος, καὶ χαράσσον ἀσφαλῆ τρόπον ἀνασυντάξεως τῶν κοινῶν. Τινὲς τῶν διοικησάντων μέχρι σήμερον, λέγει, ἦσαν μεγάλοι ἄνδρες, μεγαλοφυΐαι, ἀλλὰ ἐν τούτοις ἀπέτυχον. διότι δὲν ἐγνώριζον τὸν τόπον, παρεγνώρισαν ἐντελῶς τὰς πραγματικὰς αὐτοῦ ἀνάγκας. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει γῆν καὶ κλιματολογικὴν ζώνην θαυμασίαν. Καὶ ἐν τούτοις, λέγω ἀμελετησίας τῆς οὐσιαστικῆς βάσεως τῶν πραγμάτων, παραβλέπεται ἡ ὁδὸς, ἡ ἄγουσα εἰς χρησιμοποίησιν ἀποτελεσματικὴν τοιούτων πλεονεκτημάτων τῆς χώρας. Ἡ ἐντολὴ ἡμῶν παρὰ τοῦ λαοῦ εἶνε εὐρεῖα καὶ δὲν δυνάμεθα ν' ἀπέλθωμεν ἐντεῦθεν πρὶν ἢ περατώσωμεν ἐξ ὁλοκλήρου ταύτην.

Φωνή· Ἓξι χρόνια θὰ καθίσωμε!

Πρόεδρος. Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη συμπερασμάτων.

Α. Χρηστίδης. Ὁ λαὸς μᾶς ἀνέθηκε νὰ πληρώσωμεν ὅλας τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ ἀδιαρόρως πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον.

Προσέρχονται κατόπιν οἱ βουλευταὶ κ. κ. Χρ. Βλάτσιος βουλευτὴς Τρικάλων καὶ Δ. Πλαπούτας Ἀρκαδίας καὶ δίδουσι τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον.

«Ὀμνύομεν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ὁ κ. **Στέφ. Δραγούμης** ἐλπίζει ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ δύναται ν' ἀπαντήσῃ προσηκόντως εἰς ἁπλῆν ἐρώτησίν του. Κατὰ τηλεγράφημα ἐκ Βιέννης, λέγει, ἦλθον πρὸ τριῶν ἡμερῶν, ἡ νέα Ρωμουνικὴ Κυβέρνησις εἶνε διατεθειμένη νὰ ἐπιδείξῃ διαλλακτικότητα, προκειμένου ν' ἀσχίσωμεν διαπραγματεύσεις πρὸς ἐπανάληψιν τῶν μετὰ τῆς Ἑλλάδος σχέσεών της.

Ἡ διατύπωσις τοῦ τηλεγραφήματος σκοπεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν κοινὸ ἐν γένει τὴν ἰδέαν, ὅτι οὐχὶ ἐκ Βουκουρεστίου, ἀλλ' ἀλλοθεν ἐπιδιώκεται ἡ ἐπανάληψις τῶν σχέσεων. Τοιοῦτοι τι θὰ διέθρυπτε τὴν μεγαλαυχίαν τῶν ἐν Βουκουρεστίῳ. Καὶ γνωστὸν μὲν, ὅτι εὑρίσκεται ἀπὸ πολλοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ψευδολογικὸν ἐργαστήριον, παραγωγικώτατον προκειμένου περὶ δυσφημίσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐκ Βιέννης τηλεγράφημα πρὸς πάντα τὰ κέντρα δύναται νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ ἐπανάληψις τῶν μετὰ τῆς Ρωμουνίας σχέσεων τῆς Ἑλλάδος διακοπεισῶν

παρὰ τῆς δευτέρας ταύτης, ἐπιζητεῖται ἤδη παρ' αὐτῆς, δύναται νομίζω ἡ Κυβέρνησις νὰ προβῇ ἐνταῦθα εἰς δήλωσιν ὅτι παρ' αὐτῆς οὐδεμία, οὔτε ἀμέσως, οὔτε ἄλλως πως, ἐγένετο ἀρχὴ ἐνεργείας πρὸς ἔναρξιν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἀναγκαστικῶς καὶ εὐλόγως ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος διακοπεισῶν μετὰ τῆς Ρωμουνίας σχέσεων αὐτῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ὁ κ. βουλευτὴς Ἀττικῆς ὑπέβαλεν, ὡς εἶπεν, ἁπλῆν ἐρώτησιν. Θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ βεβαίως νὰ παρατηρήσω, ὅτι αἱ ἐρωτήσεις εἴθισται νὰ ὑποβάλωνται ἐγγράφως, διότι οὕτω δίδεται καιρὸς εἰς τὸν ἐρωτώμενον Ὑπουργὸν νὰ παρασκευασθῇ εἰς τὴν προσήκουσαν ἀπάντησιν καὶ νὰ προσαγάγῃ τὰς αἰτουμένας πληροφορίας, ἡ δὲ ἐπερώτησις ἐπακολουθῇ ἂν ἡ πληροφορία καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ Ὑπουργοῦ δὲν θεωρηθῇ ἐπαρκής. Ὅθεν ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ἀπαντήσωμεν, ἀφοῦ δὲν εὑρισκόμεθα πρὸ ἐπερωτήσεως ἀλλὰ πρὸ ἐρωτήσεως ἁπλῆς, ἀπουσιάζει δὲ νῦν καὶ ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργός.

Δ. Γκλαβᾶς. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς κτηματιῶν Πατρῶν περὶ ἀγροφυλακῆς. «Ἡ Γεωργία, λέγει, ἐνῷ διατελεῖ εἰς πρωτογενῆ κατάστασιν, λόγῳ τελείας ἀδιαφορίας πρὸς αὐτὴν ὅλων τῶν Κυβερνήσεων, ἐφορολογεῖτο καὶ φορολογεῖται ἀπηνέστατα. Διὰ δὲ τοῦ νόμου περὶ ἀγροφυλακῆς κατωρθώθη καὶ νὰ πωληθῶσι τὰ κτήματα τῶν ἰδιωτῶν πρὸς τοὺς ἀγροφύλακας! Ὁ νόμος οὗτος ἀπέτυχε καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν καὶ διότι δὲν ἐφηρμόσθη οὔτε ἀπολύτως, οὔτε σχετικῶς κἂν. Οὕτω ὁ δήμαρχος Πύργου, καίτοι παρῆλθε τριετία ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ νόμου, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτόν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας δύναται τοὐλάχιστον ἤδη νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ τὸν τιμωρήσῃ κατὰ νόμον μὲ φυλάκισιν καὶ πρόστιμον. Καὶ παρακαλῶ αὐτὸν ἐπὶ πλέον καὶ κυρίως νὰ ἐξεύρῃ νόμον ἐξασφαλίσεως τῆς ὑπαίθρου χώρας ἀπὸ τοὺς ἀγροζημιωτάς, περὶ ὧν δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι συμπληροῦσι τὸ ἔργον τῶν ἀγροφυλάκων, τῶν διαρκῶς καταχρωμένων τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Ἀνακουφισατε καὶ ὑποστηρίξατε τὴν Γεωργίαν Κύριε Ὑπουργέ, τὴν ὁποίαν ἤρχισεν ἀνακουφίζουσα ἡ ἐπανάστασις διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων.

Ὁ κ. **Δ. Κλάδης** ζητεῖ νὰ μάθῃ ἂν ἡ Κυβέρνησις

ἐσκέφθη νὰ τροποποιήσῃ τὸν νόμον περὶ Κυριακῆς ἀργίας, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς συντάκτας τῶν ἐφημερίδων καὶ τοὺς ἐφημεριδοπώλας.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ὁ νόμος χρήζει ἀληθῶς διαρρυθμίσεως εἰς πολλὰ σημεῖα. Τὸ ζήτημα συνεσχετίσθη κατ' ἀνάγκην μὲ τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὰ ἐργατικὰ νομοσχέδια. Ὅθεν, ὅταν ὑποβληθῶσι νομοσχέδια ἐπὶ τοῦ ἐργατικοῦ ἐν γένει ζητήματος, θὰ μάθῃ ἡ Βουλὴ τὴν γνώμην ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων μεταρρυθμίσεων τοῦ νόμου περὶ Κυριακῆς ἀργίας.

Ὁ κ. **Π Ἀραβαντινός** ἐπερωτᾷ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ὡς πρὸς τὸ Β. Διάταγμα περὶ διατιμήσεως τῆς φορολογητέας ρητίνης.

Ε. Μπενάκης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ὑπάρχει Διάταγμα τοῦ Δεκεμβρίου πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ὑπουργείου, διετυπώθησαν παράπονα καὶ διετάχθη ἐξέτασις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν τιμῶν.

Ὁ κ. **Ἀραβαντινός** ἀναπτύσσει, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἱστορίας τῆς νομοθεσίας περὶ ἐγγείου φορολογίας καὶ τῶν κειμένων τῶν νόμων ὅτι τὸ Β. Δ. περὶ ἐκτελέσεως τοῦ ΒΡΞΒ' νόμου ἐν ἄρθρῳ 26, θέσαν ὡς βάσιν τῆς τιμῆς τῶν δασικῶν προϊόντων τὴν τιμὴν τῆς καταναλώσεως καὶ ὄχι τὴν τιμὴν τῆς πρώτης πωλήσεως, ἣν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ ΒΡΞΒ' νόμος, εἶνε ἄκυρος ὡς ἀντιβαῖνον εἰς τὸ ἄρθρ. 59 τοῦ Συντάγματος. Καὶ ὅτι, κατ' ἀκολουθίαν, τὸ τελευταῖον Β. Δ. τοῦ Δεκεμβρίου 1910 περὶ διατιμήσεως τῶν δασικῶν προϊόντων, ἐφ' ὅσον ἐστηρίχθη εἰς τὸ ἄρθρ. 26 τοῦ ἀνωτέρω Β. Δ., εἶνε καὶ αὐτὸ ἄκυρον. Ἐπὶ πλέον δ' εἶνε ἄκυρον, διότι ὁ νόμος ΒΡΞΒ' οὐδόλως ἐκανόνισε τὸν φόρον τῆθ ρητίνης, ὅστις διέπεται ὑπὸ τῶν νόμων ΒΠ' καὶ ΒΡΞΒ'. Ζητεῖ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ Διατάγματος τοῦ Δεκεμβρίου 1910 καὶ τὴν ἔκδοσιν νέου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν τοῖς δήμοις τῆς παραγωγῆς ἀγοραίας τιμῆς, καθόσον ἄλλως ἀδικοῦνται οἱ παραγωγοὶ ὑποβαλλόμενοι οὐχὶ εἰς τὴν νόμιμον φορολογίαν τοῦ 12% ἀλλ' 20 καὶ ἄνω %.

Συνεπείᾳ ἐγγράφου πρὸς τὸν Πρόεδρον αἰτήσεως τῶν βουλευτῶν κ. κ. Α. Σακελλαρίου, Νοταρᾶ, Παπαχατζῆ, Ε. Κυτταριώτου, Γ. Στρατούλη, Μ. Νεγροπόντη, Θ. Πε-

τμεζᾶ, Λυμπεροπούλου, Παπαναστασίου, Παπαϊωάννου καὶ Α. Ἀναστασιάδου γενικεύεται ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Σακελλαρίου** παρακαλεῖ ἐπίσης τὸν ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν, ὅπως ἀνακληθῇ τὸ ἐν λόγῳ Διάταγμα καὶ κανονισθῇ μία ὡρισμένη τιμὴ φορολογίας τῆς ρητίνης.

Ὁ κ. **Χριστόπουλος** λέγει ὅτι ἐν τῷ δήμῳ Σολυγείας ἡ ρητίνη οὐδέποτε προεπωλήθη εἰς τὴν ἀνωτέραν τῶν 22 λεπτῶν κατ' ὀκᾶν, ἐν Νεμέᾳ δέ, ὅπου καταναλίσκεται μεγίστη ποσότης ρητίνης ἐκ τῶν δήμων Σολυγείας καὶ Περαχώρας, κυμαίνεται μεταξὺ 25 καὶ 30 λεπτῶν, ἐκτὸς τῶν λίαν σπανίων περιπτώσεων ὑπεπαραγωγῆς οἴνου ὅτε ἡ ζήτησις εἶνε μεγαλητέρα.

Ἐλπίζει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ παρίδῃ τόσον προφανῆ, ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ τῆς φορολογίας τῆς ρητίνης, δίκαια καὶ παράπονα ὡς τὰ τῶν παραγωγῶν Σολυγείας, καὶ θὰ διορθώσῃ τὸ παρατηρηθὲν ἄτοπον ἐκδίδουσα ἕτερον Διάταγμα καθορίζον τὸν φόρον τῆς ρητίνης ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀγοραίας τιμῆς.

Ὁ κ. **Πετμεζᾶς** συνιστᾷ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ Διατάγματος.

Ὁ κ. **Πατσουράκος** δηλῶν ὅτι ἔχει ρητὴν ἐντολὴν παρὰ τῶν ἐκλογέων του νὰ ἐπιμείνῃ ὑπὲρ πάντων τῶν σπουδαίως καὶ ἐνδιαφερόντων αὐτοὺς ζήτημά των, ὧν μέγιστον τὸ τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας τῆς Λακωνίας, καλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ δηλώσῃ σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς, ὑπάρχει ζήτημα σιδηροδρομικὸν τῆς Λακωνίας ἢ οὔ;

Ἐρωτᾷ κατόπιν, τί νὰ σκέπτεται ἄρά γε ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐψηφισμένου φόρου ἐπὶ τῶν οἰνίων 1 %, διότι ἂν ζητήσῃ νὰ εἰσπραχθῇ οὗτος καὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ δήμου Μέσης Οἰτύλου, δύναται νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι θὰ ἀναγκασθῇ ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ τοὺς φυλακίσῃ ὅλους, τόσον ὀλίγον εἶνε εἰς θέσιν νὰ πληρώσωσι τὸν φόρον τοῦτον.

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Π. Φλέσσας, Ε. Κουλουμβάκης, Γ. Κορομηλᾶς, Ε. Μπαρδόπουλος, Ι. Ζησιμόπουλος, Ἀν. Ἀναργύρου, Λ. Παπαφώτης, Ἰ. Μπουρνιᾶς, Γ. Κοσόνας καὶ Σφακιανάκης ὑποβάλλουσιν ἔγγραφον αἴτησιν πρὸς τὸν

κ. Πρόεδρον, ὅπως γενικευθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου.

Ἐ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Ἀπαντῶ, ὡς ἁρμόδιος καὶ εἰς τὰς δύο ἐπεροωτήσεις, καὶ σπεύδω νὰ εἴπω ὡς πρὸς τὴν πρώτην, ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶμαι προειδοποιημένος διὰ νὰ δώσω ἐντελῶς ἐπαρκῆ ἀπάντησιν· δύναμαι ἐν τούτοις νὰ δηλώσω πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι ἀπασχολεῖ τὴν Κυβέρνησιν τὸ ζήτημα τῆς ἐπεκτάσεως τῶν Σιδηροδρόμων.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν νόμον περὶ ἐπιβολῆς τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν οἰνίων καὶ ἐμπορευμάτων καθ' ὃν οἱ Νομάρχαι ὁρίζουν τὸν φόρον τοῦτον, οὗτος ἐγένετο χάριν τῶν δαπανῶν διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν. Ὁρίζουν οἱ Νομάρχαι τὸν φόρον ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκείας τῶν δήμων διὰ τὰς ὑποχρεώσεις των εἰς τὰς δαπάνας τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἐγὼ δὲν παρέλειψα ποτὲ νὰ ἐξετάσω ἐὰν ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις ἑνὸς δήμου ἐπιτρέπῃ τὸ ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ὁρισθὲν φόρου, ἢ τὴν φορολόγησιν τῶν φορολογουμένων εἰδῶν. Εἰδικῶς δὲ ὡς πρὸς τὸν δῆμον Μέσης θὰ ἐξετάσω νῦν.

Δηλοῦσιν ὅτι παραιτοῦνται τῶν ὁμιλιῶν των ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐπεκτάσεως τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας, μετὰ τὴν δήλωσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι δὲν εἶνε παρεσκευασμένος διὰ τὴν εὐρείαν συζήτησιν, οἱ ζητήσαντες ἐν τῷ μεταξὺ τὸν λόγον κ. κ. Γ. Κορομηλᾶς καὶ Μιχαλέας.

Ὁ κ. **Εὐστρ. Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ παρισταμένου κ. Προέδρου αὐτῆς ἠδύνατο νὰ δώσῃ πληροφορίας περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ μέρους τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. **Στ Δραγούμης** λέγει ὅτι ὡς πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας λαμβάνεται πρόνοια ἐν τῷ συναφθέντι δανείῳ τῶν 180,000,000, ἐξ ὧν ἔχουσι καταβληθῇ τὰ 50 καὶ θὰ καταβληθῶσι καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἐὰν δὲν διαταραχθῇ ἡ ἀρξαμένη ὁμαλὴ ἐξέλιξις τῶν καθ' ἡμᾶς, τότε δὲ θὰ δαπανηθῶσι τὰ ποσὰ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας καὶ εἰς τὰς στερουμένας καὶ δεομένας ἀπολύτως ταύτης περιφερείας.

Ὁ κ. **Γ. Πετροπουλάκης** νομίζει ὅτι ὑπάρχει Γερμανικὴ Ἑταιρεία ἀναλαμβάνουσα τὴν κατασκευὴν τῆς γραμμῆς μέχρι τοῦ Γυθείου. Παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ μελετήσῃ τὰς προτάσεις τῆς Ἑταιρείας καὶ νὰ διαφωτίσῃ τὴν Βουλήν. Ἐπίσης νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐὰν ὑπάρχῃ μελέτη τῆς Γαλλικῆς ἀποστολῆς διὰ τὴν κατασκευὴν γραμμῆς Τριπόλεως-Σπάρτης-Γυθείου.

Ὁ κ. **Σ. Θεοδωρόπουλος** ζητεῖ νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα συζητήσεως γενικῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, συνδεομένου πρὸς ζωτικώτατα τοπικὰ καὶ γενικώτερα συμφέροντα, ὥστε καὶ οἱ βουλευταὶ νὰ εἶνε παρεσκευασμένοι διὰ τὴν συζήτησιν.

Ὁ κ. **Σ. Σῆμος** λέγει ὅτι παρέλυσε ἡ περαιτέρω συζήτησις μετὰ τὰς πληροφορίας ἃς ἔδωκεν ὁ κ. Δραγούμης. Ἄρα, ἐφόσον δὲν πρόκειται περὶ ζητήματος συμβάσεως, ἀλλὰ χρήματος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν λεχθέντων παρὰ τοῦ κ. Δραγούμη, περιττὸν νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα ἀποκλειστικῆς συζητήσεως.

Ὁ κ. **Δ. Κάβουρας** παρακαλεῖ νὰ κατατεθῇ ἡ μελέτη τοῦ Κελλενέκ, καθ' ἣν ἡ γραμμὴ πρέπει νὰ διέλθῃ διὰ Μεγαλοπόλεως καὶ ὄχι διὰ Τριπόλεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ζητεῖ νὰ κατατεθῇ ἐγγράφως ἡ αἴτησις τοῦ κ. Κάβουρα.

Ὁ κ. **Θ. Κουτούπης** λέγει ὅτι ὑπάρχουν δύο σχετικαὶ μελέται. Κατὰ τὴν τοῦ κ. Κελλενὲκ διέρχεται ἡ γραμμὴ παρὰ τὴν κοίτην τοῦ Εὐρώτα, μέχρι Σπάρτης, διὰ δαπάνης 6 ½ ἑκατομ. Ἡ μελέτη αὕτη δὲν ἀποβλέπει εἰς πλήρη τοπικὴν ἐξυπηρέτησιν. Ἡ ἑτέρα μελέτη εἶνε ἡ γενομένη παρὰ τοῦ νομομηχανικοῦ κ. Στράτου.

Ὁ κ. **Δ. Γκλαβᾶς** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ λάβῃ ἐν τῇ προνοίᾳ του ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων, ἐγκαταλελειμένην πλειότερον τῶν ἄλλων ὑπὸ ἐποψιν σύγκοινωνίας, καίτοι καὶ Πρωθυπουργοὺς συνεισφέρειν εἰς τὴν Βουλήν. Παρακαλεῖ, λέγει, αὐτὸν μετὰ δακρύων.

Ὁ κ. **Ν. Μπαρδόπουλος** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ καταθέσῃ τὰς ὑπαρχούσας δύο μελέτας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ σιδηροδρόμου Σπάρτης, τὰς ὁριζούσας τὴν γραμμὴν διὰ Λεονταρίου καὶ διὰ Τριπόλεως.

Ὁ κ. **Παπαναστασίου** ζητεῖ νὰ κατατεθῇ καὶ ἡ

μελέτη περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ σιδηροδρόμου ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Καλάβρυτα καὶ ἐκεῖθεν εἰς Πάτρας.

Ὁ κ. **Βούτσης** ζητεῖ νὰ προσαχθῇ πρωτίστως ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Στράτου, ἐπιφυλασσόμενος ἐν περιπτώσει εἰδικῆς συζητήσεως νὰ λάβῃ διὰ μακρῶν τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Ἰατρόπουλος** συνιστᾷ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ Τριφυλλία προκειμένου περὶ προνοίας διὰ τὴν συγκοινωνίαν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ζητεῖ νὰ διατάξῃ μελέτην ὁ κ. Ὑπουργὸς διὰ τὴν σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν τῆς Τριφυλλίας, ἂν δὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη μελέτη.

Ὁ κ. **Κοκκέβης** ποιεῖται ὁμοίως σύστασιν διὰ τὴν συγκοινωνίαν Τριφυλλίας.

Ὁ κ. **Ἐλευθ. Βενιζέλος** (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ Κυβέρνησις λίαν ἐνδιαφερόντως ἀποβλέπει εἰς τὴν πύκνωσιν τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας ἐν Ἑλλάδι, καὶ διὰ τὰ μέρη περὶ ὧν ἐγένετο ἐνταῦθα πρὸ ὀλίγου λόγος καὶ διὰ τὸν σιδηρόδρομον Λιτωλοακαρνανίας-Ἄρτης, δι' ὃν ἔχει ληφθῇ πρόνοια παρὰ τοῦ Κράτους, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλας γραμμάς, περὶ ὧν δὲν ἐγένετο λόγος πρὸ ὀλίγου. Αἱ ἀγαθαὶ ὅμως προθέσεις τῆς Κυβερνήσεως εὑρίσκουσι ἀντιμέτωπον τὴν οἰκονομικὴν ἀνεπάρκειαν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἔχει ἤδη ληφθῇ πρόνοια διὰ σύναψιν δανείου πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν δαπανῶν τῆς κατασκευῆς δύο ἐκ τῶν κριθεισῶν ὡς μᾶλλον ἐπειγουσῶν καὶ σπουδαιοτέρων γραμμῶν. Ἀλλὰ διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ δανείου τούτου ἐν τῷ συνόλῳ καὶ παρεχομένου προθύμως εἰς ἡμᾶς, ἀνάγκη νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἐκ μέρους ἡμῶν προθυμία, ἀπόφασις τουτέστιν εἰς τὸ ν' ἀναλάβωμεν βάρη ἀνώτερα ἐκείνων, ἅτινα δύναται νὰ ἄρῃ ὁ προϋπολογισμὸς ἡμῶν. Πρέπει νὰ γνωσθῇ ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως συνδέεται ἀναποσπάστως μὲ κάποιον προϋπολογισμόν, τοῦ ὁποίου τὰ ἔσοδα ἀναβιβάζονται εἰς σημεῖον ὅπερ δυστυχῶς ἡ προσωρινὴ κατάστασις, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη, ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἐφθάσαμεν εἰσέτι ἢ μᾶλλον ὑπολειπόμεθα αὐτοῦ, κατὰ σημαντικώτατον ποσόν. Ἀλλὰ ἴσως ἡ ὅλη συζήτησις, ἡ καλύψασα δύο καὶ πλέον ἤδη ὥρας παρεῖλκε σήμερον. Ἐὰν συνεμορφούμεθα ἐντελῶς μὲ τὸν Κανονισμὸν θὰ εἴχομεν μόνον μίαν ἐπερώτησιν· ἢ ἔστω καὶ πλείονας παρὰ τῶν ἐνδιαφερομένων βουλευτῶν πρὸς τὸν

ἁρμόδιον Ὑπουργόν, δι' ὧν θὰ ἐζητεῖτο μόνον πληροφορία ἐὰν ἡ Κυβέρνησις προτίθεται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, τὸν ὁποῖον θὰ εἰσαγάγῃ νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου καὶ περὶ ἐξευρέσεως τοῦ τόκου καὶ τοκοχρεωλυσίου τοῦ ἀπαιτουμένου δανείου, καὶ οὕτω θὰ ἀπέφευγεν ἡ Βουλὴ νὰ καταναλώσῃ 2 1/2 ὥρας.

Δὲν ἐπρόκειτο δὲ βεβαίως περὶ ἐπερωτήσεων, ἀφοῦ οὐδεμία πρόθεσις μομφῆς ἐξεπορεύετο ἀπὸ τῶν λόγων ἐκ τοῦ βήματος τούτου, ἀλλ' ἁπλῶς διετυπώθησαν συστάσεις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἐζητήθησαν πληροφορίαι, μετὰ τὴν δόσιν τῶν ὁποίων ἠδύνατο νὰ ἐπακολουθήσῃ ὑπὸ τύπον ἐπερωτήσεως ἡ συζήτησις.

Ἐνόμισα ὅτι ἦτον ἀνάγκη νὰ εἴπω ταῦτα, ὅπως χρησιμεύσωσιν ἐν τῷ μέλλοντι προκειμένου περὶ φειδοῦς τοῦ χρόνου, οὗτινος δεόμεθα ἀπολύτως, δεδομένου ὅτι ὅσα θὰ ὑποβληθῶσιν ἀκόμη ὑπὸ τὴν ψῆφον ὑμῶν δὲν εἶνε μικρὰ κατ' ὄγκον.

Πρὸς τούτοις πρέπει νὰ ὑπομνήσω ὅτι προσεχῶς θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἠδύνατο νὰ διατυπωθῇ ἐπίκρισις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ἂν δὲν ἐπρονόησεν αὐτὴ δι' ὅσα ἤθελον νομίσει οἱ ἐπερωτήσαντες, ὅτι ὀφείλει νὰ λαμβάνηται πρόνοια ἐν τῷ προϋπολογισμῷ.

Ὑποβάλλει κατόπιν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς τὰ ἑξῆς νομοσχέδια:

1) Περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΦΠΕ' (ὑπ' ἀριθ. 3585) τῆς 24 Φεβρουαρίου 1910 «Περὶ ἐγκρίσεως δαπανῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν» 2) Περὶ προβιβασμοῦ εἰς ἀνθυπασπιστὰς ὑπαξιωματικῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου τῶν ὑπαξιωματικῶν». καὶ 3) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ νόμου ΓΧΙΗ' - 3618 τῆς 3 Μαρτίου 1910 «Περὶ ἀναθέσεως διαχειρίσεως ὑλικοῦ σωμάτων».

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 33—35.

Ὁ κ. **Εὐστρ. Κονλουμβάκης** λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν καὶ πόρρωθεν νὰ ἔχῃ τὴν ἐντύπωσιν ἡ Βουλὴ ὅτι ἐκ τῶν λόγων τοὐλάχιστον αὐτοῦ συνήγετο ὅπως δήποτε μομφὴ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, συνομολογούσης δὲ εἰς τοῦτο τῆς τε Βουλῆς καὶ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, προσθέτει ὅτι, ἐὰν ἐκ τῶν λόγων ἄλλων ἐνόμισεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὅτι

ἔπρεπε νὰ εἴπῃ ὅσα εἶπε καὶ ταῦτα δὲν συντελοῦσιν εἰς κραταίωσιν τοῦ κύρους τινός, εἰς τοῦτο οὐδεμίαν αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων ὑπέχει εὐθύνην.

Ὁ Πρωθυπουργὸς κ. **Ε. Βενιζέλος** λέγει ὅτι τὸ ἐβεβαίωσε πρῶτος ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ μομφῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Θ. Κουτούπης** δηλοῖ ὅτι, συνεπείᾳ τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, παραιτεῖται νῦν ἐπερωτήσεώς του περὶ ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν παραβάσεων τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Ἑταιρείας τῶν Τροχιοδρόμων.

Ὁ κ. **Ι. Μαμάης** παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν ὅπως δοθῇ παράτασις διμήνου προθεσμίας πρὸς πληρωμὴν τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος καὶ τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν. νὰ θεωρηθῇ δὲ ἡ πρότασίς του κατεπείγουσα παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἕνεκα τῆς βραχύτητος τοῦ ὑπολειπομένου χρόνου.

Ἐπίσης, παρακαλεῖ ὅπως, ἐπειδὴ οἱ στρατεύσιμοι οἱ ἀπαλλασσόμενοι καταβάλλουσι τὸ ἀντισήκωμα αὐτῶν κατὰ δόσεις, οἱ δὲ ὑπηρετοῦντες ἐπὶ τρίμηνον καὶ ἀπαλλασσόμενοι πληρώνουσι τοῦτο ὁλόκληρον. δυσκολευόμενοι οὕτω τὰ μέγιστα εἰς τὴν πληρωμήν. λάβῃ μέριμναν ἡ Κυβέρνησις, ἵνα καὶ οὗτοι πληρώνωσι τὴν πρὸς τὸ Δημόσιον ὀφειλὴν κατὰ δόσεις.

Ὁ κ. **Πρωθυπουργὸς** ἀπαντᾷ ὅτι, ἀπουσιάζοντος τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, οὐδὲν δύναται νὰ εἴπῃ ἡ Κυβέρνησις.

Ὁ κ. **Πελ. Ἀλιόπουλος** ἐκφράζει ἐλπίδα ὅτι, μετὰ τὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, θὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ τὴν συγκοινωνίαν τῆς Ἠλείας καὶ Καλαβρύτων. Ζητεῖ καὶ μέτρα κατὰ τῆς ἐπιζωοτίας τῆς ἐνσκηψάσης εἰς τοὺς ὀρεινοὺς δήμους τῆς Ἠλείας καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ διατάξῃ τὴν προσωρινὴν ἀναστολὴν τῆς καταδιώξεως τῶν ὀφειλετῶν.

Εἰσέρχεται ἀκολούθως ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ψηφίζεται εἰς β' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως τῶν θέσεων τῶν ἑρμηνέων παρὰ τοῖς Πρωτοδικείοις Λαρίσης καὶ Τρικάλων.

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ΓΥΟΣ' (3476) νόμου τοῦ 1969 ἔτους περὶ συμπληρώσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. **Π. Πλιόπουλος** ὑποβάλλει τροπολογίαν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δηλοῖ ὅτι αὐτὴ θὰ τυπωθῇ πρὸς διανομὴν κατὰ τὴν γ' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ζητ. Παράρτ. ἀριθ. 36

Ἐπὶ τοῦ εἰς α' συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ καταψηφίσεως εἰς τοὺς ἐγκαλοῦντας καὶ μηνυτὰς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων ὁμιλῶν ὁ κ. **Δ. Θεοδωρίδης**. Ἐκφράζει δισταγμοὺς ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου στηριχθεὶς ἰδίως εἰς τὸν περιορισμόν, ὃν εἰσάγει εἰς τὴν παράστασιν τῶν παραπόνων τῶν ἀδικηθέντων λόγῳ τοῦ κινδύνου ὃν θὰ διέτρεχον νὰ καταδικασθῶσιν ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως τοῦ καταγγελθέντος εἰς ἀποζημίωσιν κατὰ πλάνην τοῦ δικαστοῦ, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἀδύνατος. Φοβεῖται ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἐγκλείει οὕτω κίνδυνον μεγαλείτερον ἐκείνου, ὃν θέλει νὰ προλάβῃ. Ἰσχυρίζεται ὅτι ἄλλα γενικώτερα αἴτια προκαλοῦν τὴν βραδύτητα τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, ἅπερ καὶ ἀναπτύσσει.

Ὁ κ. **Ἀραβαντινὸς** κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου διότι εὑρίσκει ὅτι κυροῖ ἐπιταγὴν στοιχειώδους δικαιοσύνης, ὅπως ὁ δολίως, ἢ ἐκ βαρείας ἀμελείας κινῶν τὴν τὴν διωκτι ἣν μηχανὴν τοῦ Κράτους ἀποζημιώνῃ τὸ Κράτος διὰ τὰ μάταια ἔξοδα. Οὕτω δὲν δυσχεραίνεται ἡ εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην προσφυγή. Ἐπίσης ἀποδέχεται ὅτι θὰ μειωθοῦν αἱ ψευδεῖς μηνύσεις αἵτινες μαστίζουν τὸν τόπον μας. Συνιστᾷ ὅμως ὅπως συγχρόνως εἰσαχθῇ μὲν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποζημιώσεως δια ἠθικὴν ζημίαν, οὕτως ὥστε καὶ οἱ ψευδῶς μηνύοντες νὰ ἀποζημιῶνται διὰ τὰς συχνὰς συκοφαντίας τῶν ματαίων δεινῶν, ἐνισχυθῶσι δὲ αἱ εἰσαγγελίαι διὰ τὴν ἐξονύχισιν τῶν μηνύσεων καὶ ἀναμένει νὰ εἰσηγηθῇ σχετικὰ νομοσχέδια ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. **Ἀλεξάκης** κηρύσσεται κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, ὡς μέλλοντος νὰ προκαλέσῃ ἀποτελέσματα ἀντίθετα τῶν ἐπιδιωκομένων παρ' αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Περ. Καραπάνος** λέγει ὅτι ἡ ταχεῖα ἀπο-

νομὴ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἡ δυνατὴ μείωσις τῶν δαπανῶν τῶν προερχομένων ἐκ μηνύσεων ἀβασίμων ἐπιτυγχάνονται διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου. Πρὸς τούτοις πρέπει νὰ νομοθετηθῇ καὶ ἀποζημίωσις τῶν ἀδίκως καταδικασμένων ἀπόρων, ὅταν ἀποδεικνύεται τοῦτο, καὶ νὰ ὁρισθῇ ἕνα ὅταν ἀποδεικνύεται ὅτι δολίως προέβη ὁ μηνυτὴς εἰς μήνυσιν, δικάζεται αὐτεπαγγέλτως.

Ὁ κ. **Γ. Πὼπ** ζητεῖ ὅπως καθορισθῇ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἕνα αἱ ὑποβαλλόμεναι μηνύσεις εἶσιν ἔγγραφοι καὶ ἵνα τὸ βούλευμα ἐπὶ τῶν μηνύσεων ἐκδίδεται διὰ παμψηφίας.

Ὁ κ. **Εὐστ. Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον ἵσταται ἀσφαλῶς, εὑρίσκεται δὲ ἡ ἀρχὴ αὐτὴ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νομοθεσίᾳ. Ὅθεν εἰς τὰς λεπτομερείας μόνον τοῦ νομοσχεδίου πρέπει νὰ προσέξωμεν.

Τὸν τόπον ἡμῶν μαστίζει περισσότερον μηνυσομανία, παρὰ ἡ ἐγκληματικότης. Δασικὰ καὶ ἀστυνομικὰ ὄργανα συντάσσουν πλεῖστα ψευδέστατα καὶ κακοηθέστατα πρωτόκολλα, ἅτινα παραπέμπονται εἰς δίκην.

Τὰ ἀθωωτικὰ βουλεύματα τῶν διαφόρων δικαστηρίων εἶνε διπλάσια καὶ τριπλάσια ἀπέναντι τῶν παραπεμπτικῶν.

Θεωρῶν περιττὸν νὰ παραπεμφθῇ τὸ νομοσχέδιον εἰς ἐπιτροπήν, ὑποβάλλει τροπολογίαν, καθ' ἣν ἐν τῷ α', ἄρθρῳ τίθεται, μετὰ τὴν ἔκφρασιν «ὁσάκις πεισθῶσι» ἡ λέξις «παμψηφεὶ» καὶ ἀντὶ τῆς φράσεως «παρεμορφώθησαν δι' αὐτῆς δολίως τὰ πράγματα», «προσετέθησαν δολίως ... »

Ζητ. Παράρτ. ἀριθ. 37.

Ὁ κ. **Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι δὲν ἔχει δισταγμὸν ὅπως υἱοθετήσῃ τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Κουλουμβάκη, καθ' ἣν μετὰ τὸ «ὁσάκις πεισθῶσι» τίθεται ἡ λέξις «παμψηφεί».

Ὁ κ. **Μπουρνιᾶς**. Ζητεῖ ὅπως τὸ νομοσχέδιον συνοδευθῇ καὶ μὲ ἄλλο περὶ διαβαθμίσεως τῶν ποινῶν τῆς ψευδομαρτυρίας.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς δηλοῖ ὅτι δέχεται νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς τοὺς ψευδεῖς μηνυτὰς καὶ οἱ συντάκται ψευδῶν πρωτοκόλλων.

Ὁ κ. **Καφεντζόπουλος** κηρύσσεται κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου. Ζητεῖ νὰ νομοθετηθῇ ὅπως καὶ ἡ Πολιτεία ἀποζημιωθῇ, ὅταν αὐτὴ εἶνε ἡ καταγγέλουσα ἀστηρίκτως.

Ὁ κ. **Βαβυλόπουλος** φρονεῖ ὅτι πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ψευδῶν μηνύσεων εἶνε ἀνάγκη νὰ τεθῇ φόρος ἐπὶ τῶν ὑποβαλλομένων μηνύσεων διότι ἄλλως θέλει ἐπέλθῃ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα τοῦ αἰτουμένου.

Ὁ κ. **Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) ζητεῖ, ἀφοῦ ἐξετάθη ἡ συζήτησις καὶ παρῆλθεν ἡ ὥρα, νὰ λυθῇ ἡ συνεδρίασις, διακοπτομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται τὴν 8ην καὶ 1]2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κυγεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΣΤ'.

Τῆς 29 Ἰανουαρίου 1911.

Ὥρα 5 καὶ 35' μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ Καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων βουλευτῶν 188. Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ παρουσιασθῇ σήμερον ἐνώπιον τοῦ Ἄνακτος ἐντέλλεται δὲ τῷ γραμματεῖ ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν προσφώνησιν τοῦ Προεδρείου ὡς καὶ τὴν ἀντιφώνησιν τοῦ Βασιλέως.

Ὁ κ. Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν προσφώνησιν τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς. ἔχουσαν οὕτω·

Βασιλεῦ.

Τὸ Προεδρεῖον τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς λαμβάνει τὴν τιμὴν ὅπως καταθέσῃ ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος τὰ βαθύτατα αὐτοῦ σεβάσματα, ἀναγγέλλον ἅμα Λύτῇ τὴν νόμιμον κατάρτισιν τοῦ Σώματος.

Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς πανηγυρικῶς καὶ νομιμοφρόνως διεδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν του ὑπὲρ ἀναθεωρήσεως τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συνταγματικοῦ ἡμῶν χάρτου. ὑπὲρ ἀνακαινίσεως καὶ βελτιώσεως τῶν ἀτελῶς ἐχόντων πολιτειακῶν ὀργανισμῶν καὶ ὑπὲρ καθιερώσεως νέων συνθηκῶν ἐν τῷ πολιτικῷ βίῳ τῆς χώρας.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. χωροῦντες ἐπὶ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ βαρυτάτου καθήκοντος ὅπερ ἡ λαϊκὴ θέλησις ἐνεπιστεύθη αὐτοῖς. ἐλπίζουσι, Βασιλεῦ, ὅτι ἡ ἁρμονικὴ συνεργασία τῶν Συμβούλων τοῦ Στέμματος καὶ τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας. διευκολύνουσα τὴν συντέλεσιν τοῦ ἀναληφθέντος ἔργου. θέλει στηρίξει τὰ θεμέλια νέας πολιτικῆς περιόδου καὶ ἐνισχύσει τὰς ἐλπίδας καὶ εὐχὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ὑπὲρ κραταιώσεως τοῦ Μεγαλείου τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Θρόνου.

Τὸ Προεδρεῖον εὔχεται. Βασιλεῦ, ὅπως ἡ θεία Πρόνοια ἐνισχύῃ τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν καὶ τοὺς διαχειριζομένους τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἐντολὰς καὶ ὅπως ὁ Ὕψιστος κρατύνῃ καὶ σκέπῃ τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Θρόνον».

Ἡ ἀντιφώνησις τοῦ Ἄνακτος ἔχει ὡς ἑξῆς·

«Χαίρω βλέπων τὸ Προεδρεῖον τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς προσερχόμενον ἵνα μοὶ ἀναγγείλῃ τὴν κατάρτισιν τοῦ Σώματος.

Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς δὶς ἐξεδήλωσεν ἐμφανῶς τὴν ἔγκρισιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν συμφωνίαν μεταξὺ Στέμματος καὶ τῶν Πολιτικῶν παραγόντων τῆς χώρας πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συνταγματικοῦ χάρτου.

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἐν τῇ συναισθήσει τοῦ Πατριικοῦ αὐτῶν καθήκοντος. θὰ προβῶσιν εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν τοῦτο ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ἡγουμένην τοῦ ἔργου τούτου Κυβέρνησίν μου. ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ Θρόνου, τοῦ ὁποίου τὰ συμφέροντα ταυτίζονται πρὸς τὰ τῆς χώρας.

Ἐπὶ τούτοις εὔχομαι. Κύριοι. ἵνα ὁ Ὕψιστος σκέπῃ καὶ προστατεύῃ τὴν φιλτάτην ἡμῶν Ἑλλάδα.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο ὅτι ἔλαβε τηλεγράφημα τῆς ἐν Κρήτῃ Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων, διὰ τοῦ Αὐτῆ διαδιβάζει ἀδελφικοὺς χαιρετισμοὺς πρὸς τοὺς βουλευτὰς τῆς ἐνταῦθα Βουλῆς καὶ εὐχὴν ὑπὲρ ταχείας συντελέσεως τῆς ἑνώσεως καὶ ὅτι ἀπέστειλεν ἤδη εὐχαριστήριον ἀπάντησιν.

Ἀνακοινοῖ κατόπιν τηλεγράφημα τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Λαρίσης παρακαλοῦντος τὴν Βουλὴν ὅπως μὴ ψηφισθῇ ὁ νόμος περὶ καταργήσεως τῶν ἑρμηνέων ἐν τοῖς Δικαστηρίοις.

Ὁ βουλευτὴς Μεσηνίας κ. **Ι. Κασίμης** ὑποβάλλει διαφόρους τροπολογίας ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ποινικῶν δικογράφων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι αἱ τροπολογίαι αὗται θέλουσιν ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 38.

Μετὰ τοῦτο ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰν τῶ κατοίκων τοῦ χωρίου Καλυβίων τῆς Τριχωνίας ζητούντων τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν ἀμέσων φόρων ἕνεκα θεομηνίας καταστρεψάσης τὴν παραγωγήν των.

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ζητοῦσι τὸν λόγον καὶ ἐγγράφονται ὅπως ὁμιλήσωσι κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ἀθ. Τριγώνης, Π. Καρασεβδᾶς, Λ. Παπαφώτης, Ν. Χρυσόγελως, Στ. Γρανίτσας, Δ. Καλαντζόπουλος καὶ Ἐπ. Σουλτάνης.

Ἀνακοινοῦται ἐπίσης μετὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου** Ἀναφορὰ τῆς μητρὸς τοῦ μακαρίτου Πρωτοζωΐδου, αἰτούσης τὴν ἀπονομὴν συντάξεως εἰς αὐτήν.

Ἡ ἀναφορὰ παραπέμπεται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Λογιστικοῦ Ἐπιτροπήν.

Τὴν 5 παρὰ τέταρτον εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος της Κυβερνήσεως** καὶ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὑποβάλλει σχέδιον Νόμου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 22ας Νοεμβρίου 1910 Β. Διατάγματος περὶ ἐκτάκτου συγκλήσεως τοῦ Ἀνωτέρου Συμβουλίου τῶν Μεράρχων.

Ζήτ. Παράρτ ἀριθ. 39.

Ἐπὶ τοῦ εἰς γ' συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως τῶν θέσεων τῶν ἑρμηνέων παρὰ τοῖς Πρωτοδικείοις Λαρίσης καὶ Τρικκάλων ὁμιλεῖ ὁ κ. **Βλάχος**, ἐγὼν ὅτι ἄμισθος ἑρμηνεὺς σημαίνει ἐκβιαστὴς καὶ ὅτι ὅλοι οἱ βουλευταὶ Λαρίσης διαμαρτύρονται διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ ἐμμίσθου τῆς θέσεως.

Α. Γ. Τάκης. Ζητεῖ ἀναβολὴν ἀπορρίψεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος μέχρις ὅτου ἔλθῃ καὶ ἀναμενόμενον σχετικὸν τηλεγράφημα τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Τρικκάλων.

Γεωβικιώτης. Ζητεῖ νὰ διατηρηθῇ, ἔστω καὶ μὲ μικρότερον μισθόν, ἡ θέσις τοῦ ἑρμηνέως παρὰ τῷ Ἐφετείῳ Λαρίσης.

Δ. Κλάδης. Λέγει ὅτι οἱ ἄμισθοι ὑπάλληλοι εἶναι παράσιτα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐκλείψωσι διὰ παντὸς ἀπὸ τὰς δημοσίους ὑπηρεσίας.

Ἀναγνώστου. Ὅλα τὰ δίκαια ἐν Θεσσαλίᾳ ἀνάγονται εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας καὶ ἐπομένως παρίστανται διαρκῶς ἀνάγκη μεταφράσεως Τουρκιστὶ γεγραμμένων ἐγγράφων. Πολιτικαὶ δίκαι ἐν Θεσσαλίᾳ εἶνε ἀδύνατον νὰ προχωρήσωσιν ἄνευ μεταφράσεως Τουρκικῶν ἐγγράφων. Ὅθεν ἀρκεῖ εἷς ἑρμηνεὺς ἄριστος καὶ ἂς μένῃ ἐπὶ τέλους ὁπουδήποτε. Ἄριστος ὅμως καὶ ἄμισθος εἶνε ἀδύνατον νὰ συνυπάρξῃ. Μὲ 150 ἢ καὶ 100 ἔστω δραχμὰς κατὰ μῆνα δύναται νὰ εὑρεθῇ κατάλληλον πρόσωπον.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο εἰς γ' ἀνάγνωσιν τὸ νομοσχέδιον ὡς ἕπεται·

Ἄρθρον μόνον.

Αἱ διὰ τῶν νόμων ΑΨΙΓ' τοῦ 1882 ἔτους καὶ ΒΩΞΘ' τοῦ 1903 ἔτους συσταθεῖσαι ἔμμισθοι θέσεις ἑρμηνέων τῆς Τουρκικῆς γλώσσης παρὰ τοῖς Πρωτοδικείοις Λαρίσης καὶ Τρικκάλων καταργοῦνται.

Παρὰ τῷ Πρωτοδικείῳ Λαρίσης συνιστᾶται θέσις ἀμίσθου ἑρμηνέως τῆς τουρκικῆς γλώσσης, δι' ὃν ἐφαρμόζονται πᾶσαι αἱ διατάξεις τοῦ ΑΨΙΓ' νόμου τοῦ 1882, πλὴν τῶν περὶ μισθοῦ καὶ ἐπιμισθίου. Τῷ ἀμίσθῳ τούτῳ ἑρμηνεῖ οὐδεμία καταβάλλεται ἀποζημίωσις διὰ τὰς αἰτήσει δημοσίας τινὸς ἀρχῆς ἐνεργουμένας μεταφράσεις.

Ψηφίζεται ἐπίσης μετὰ τοῦτο εἰς γ' ἀνάγνωσιν τὸ νο-

μοσχέδιον «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ΓΥΟς' (3476) νόμου τοῦ 1909 ἔτους περὶ συμπληρώσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον μόνον.

Τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ΓΥΟς' (ὑπ' ἀριθ. 3476) νόμου τοῦ 1909 ἔτους περὶ συμπληρώσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς·

«Ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Δικαιοσύνης συνιστᾶται Τμῆμα Στατιστικῆς, ἀπαρτιζόμενον ἐξ ἑνὸς Τμηματάρχου α' ἢ β' τάξεως, ἑνὸς γραμματέως α' ἢ β' τάξεως καὶ δύο γραφέων α' τάξεως».

Ἐπὶ τοῦ εἰς α' συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ καταψηφίσεως εἰς τοὺς ἐγκαλοῦντας ἢ μηνυτὰς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων, ὁμιλεῖ ὁ κ. **Σταμούλης**, λέγων: «Εἶνε ἀπολύτως βέβαιον, ὅτι ὁ σκοπὸς, τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον θέλει πληρέστατα ἐπιτευχθῆ. Ὑπείκων εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ νομοθετικὴν συνείδησιν, ἂν ἐπαρκῶς ἀντελήφθη ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός, δὲν δύναμαι ἢ νὰ κηρυχθῶ ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ὅπερ καθιστάμενον νόμος τοῦ Κράτους, μετ' ἀπείρου χαρᾶς θέλει ὑποδεχθῆ οὐ μόνον σύμπας ὁ δικαστικὸς κόσμος, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαός».

Ἀναφέρει εἶτα εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ νομοσχεδίου παραδείγματα ψευδῶν μηνύσεων, δι' ὧν ὁλόκληρα δικαστήρια ἐτίθεντο εἰς κίνησιν καὶ ἀρκετὸς χρόνος κατηναλίσκετο καὶ διατυπώνει τροποποίησίν τινα ἐπὶ τοῦ 2 ἄρθρου.

Μιχαλακόπουλος. Ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ σοβαρὰ ἀντίρρησις. Ἀλλὰ σπανίως θὰ παρουσιάζωνται εὐκαιρίαι ἐφαρμογῆς αὐτοῦ, ἐὰν γίνῃ νόμος. Ψευδεῖς μηνύσεις ἐπιδίδονται πολλάκις μόνον ἐπὶ ὑπονοίαις ἀπομεμακρυσμέναις καὶ ὡς πρὸς τοῦτο τὸ νομοσχέδιον βεβαίως θὰ παράσχῃ σωτήριον θεραπείαν. Ἀλλὰ ἡ τροπολογία καθ' ἣν δια παμψηφίας ἀποφαίνονται τὰ δικαστήρια, προκειμένου περὶ ἐπιβολῆς προστίμου 50 — 100 δραχμῶν εἰς τοὺς δολίους μηνυτὰς, δὲν φαίνεται ὀρθή. Θὰ ἦτον εὐλογώτερον ἴσως ἐὰν οἱ ἀπαιτοῦντες τὴν παμψηφίαν προεκάλουν τὴν συζήτησιν τοῦ ν' ἀπαιτῇ ἡ δικαιοσύνη νὰ ἐπιβάλωμεν τὴν ὁμόψηφον ἀπόφασιν εἰς τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια ὡς ἀπαιτεῖται ἤδη καὶ γίνεται μάλιστα ἀλλαχοῦ.

Δαζέας. Συνηγορεῖ διὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Πετμεζᾶς. Τὸ νομοσχέδιον δὲν εἶνε συμπλήρωμα τῶν διατάξεων τοῦ Ποινικοῦ νόμου, ὡς φέρεται ἐν τῇ ἐκθέσει. Κηρύσσομαι κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐὰν αὐτὴ γίνῃ δεκτὴ παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐπιφυλάσσομαι νὰ ὑποβάλω παρατηρήσεις εἰς τὴν συγκεκριμένην ἐπ' αὐτοῦ συζήτησιν.

Καμπάνης. Αἱ ψευδεῖς μηνύσεις ἔχουσι βαθυτέραν τὴν ρίζαν καὶ δὲν αἴρονται διὰ τοῦ ὁμοσχεδίου τοῦ ὑπὸ συζήτησιν. Αἱ ψευδεῖς μηνύσεις πρέπει νὰ ἐκλείψουν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ γίνῃ διὰ τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον εἶνε ἐναντίον ἑαυτοῦ. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὑποβάλλεται πρωθυστέρως ἐφ' ὅσον πρὸ παντὸς δὲν λαμβάνεται πρόνοια περὶ ῥιζικῆς μεταρρυθμίσεως τῶν κειμένων νόμων περὶ ψευδοῦς καταμηνύσεως.

Παπαλουκᾶς. Ἡ βάσις τοῦ νομοσχεδίου τούτου, παραδεδεγμένη ἤδη ὑφ' ὅλων τῶν νομοθεσιῶν τοῦ κόσμου, πρέπει νὰ εἰσαχθῇ καὶ παρ' ἡμῖν ἐφ' ὅσον συμβαδίζει πρὸς τὴν κοινὴν βούλησιν καὶ τὴν πρᾶξιν τὴν ἐν τοῖς Δικαστηρίοις. Χωροφύλακες καὶ δασοκόμοι καὶ ἰδιῶται διὰ λόγους προσωπικοὺς καὶ ἀντεκδικήσεως ὑπέβαλον πολλάκις μηνύσεις, δι' ὧν ἤχθησαν πρὸ τοῦ Δικαστηρίου ἀθῶοι. Τὰ ψευδῆ πρωτόκολλα ὀργιάζουν. Ψηφιζομένου τοῦ νομοσχεδίου καὶ τὰ ἤθη θὰ βελτιωθῶσι καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἀνακούφισις τοῦ Δημοσίου θὰ ἐπέλθῃ καὶ πολλοὶ ἀθῶοι θὰ παύσουν νὰ πάσχουν ἐκ τῶν ἀδίκων καταδιώξεων.

Ὁ κ. **Ν. Ξηρὸς** ὑποβάλλει ἔγγραφον τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ συνταχθησομένου νομοσχεδίου ἐκτυπωθησομένην πρὸς διανομήν.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 40.

Διον. Κουλούμπαρδος. Ἕνας μεγάλος ἰατρὸς ἐν Ἀθήναις πρὸ ἐτῶν, προτοῦ ἐξετάσει τὸν ἀσθενῆ, κατέτασσεν αὐτὸν εἰς ἕνα ἰδανικὸν τύπον παθολογικῆς ἀσθενείας καὶ δὲν μετεπείθετο κατ' οὐδένα λόγον νὰ ἀλλάξῃ γνώμην, καὶ ἐγὼ μάλιστα ὁ ἴδιος ὀλίγον ἔλειψε νὰ τῆς

φάω, διότι διεμαρτυρήθην ὡς καταταχθεὶς παρ' αὐτοῦ εἰς νόσον, ἐξ ἧς ἤμην βεβαιότατος καὶ ἦτο βεβαιότατον, ὅτι δὲν ἔπασχον. Μήπως ἀρά γε συμβαίνῃ τὸ αὐτὸ καὶ μὲ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον καὶ ἐπενοήθη διὰ τῆς φαντασίας καὶ τῆς ἰδέας, ἀρχή, ἥτις ἐτέθη ὡς βάσις τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἔχει τόσην σχέσιν μὲ τὴν πραγματικὴν ἀνάγκην αὐτοῦ, ὅσην καὶ ἡ νόσος εἰς ἣν μὲ κατέταξεν ὁ ἰατρός, μὲ τὴν πραγματικὴν τότε σωματικήν μου κατάστασιν; (Γέλωτες). Καὶ δὲν εὑρίσκοντο ἄλλοι λόγοι γενικώτεροι, βαθύτεροι καὶ πραγματικώτεροι ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ψευδῶν μηνύσεων, διὰ νὰ ὁρμηθῇ ἀπὸ αὐτοὺς τὸ νομοσχέδιον καὶ λάβῃ τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ ἔκτασιν, ὡς ὁ λόγος τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων τῆς Χώρας, ὁ προκαλῶν τὰς ἔριδας καὶ τὰς διαμάχας, ὁ φυσικὸς χαρακτὴρ τοῦ Ἕλληνος καὶ λοιπὰ καὶ λοιπά, ἀλλὰ εὑρέθη μόνον ὁ μεγάλος ἀριθμὸς τῶν ψευδῶν μηνύσεων; Καὶ ἂν ἐκ τοῦ λόγου τούτου χωρήσωμεν εἰς καθολικὴν ἐπιδίωξιν ἐν τῇ Δικαιοσύνῃ διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, δὲν ὑπάρχει ἀρά γε πραγματικὸς ρόθος μήπως ἀνάψωμεν ἕνα φῶς καὶ σβύσωμεν ἑκατόν; Μήπως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν καὶ ἐνταῦθα τὸ ρητὸν «ὅτι καλλίτερα νὰ ἀθωώνωνται 100 ἔνοχοι παρὰ νὰ καταδικάζεται ἕνας ἀθῶος»·δηλ. καλλίτερον νὰ ἔχωμεν 100 ψευδεῖς μηνύσεις παρὰ νὰ ἐμποδισθῇ διὰ τοῦ ἀπειλουμένου νέου νόμου μία σοβαρὰ ἀληθής;

Ἂς προσέξωμεν μήπως, σπεύδοντες μετ' ἀκράτου οἴστρου νὰ μεταπηδήσωμεν ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας τῆς Ἀνορθώσεως εἰς τὸ τελικὸν τέρμα αὐτῆς κατακερματισθῶσιν καθ' ὁδόν, δηλ. θέλω νὰ εἴπω σοφὴ μὲν καὶ ἀγαθὴ ἡ πρόθεσις, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς καὶ ἡ ἐφεκτικότης ἀκόμη σοφωτέρα.

Ι. Μαμάης. Λέγει ὅτι αἱ θύραι τόσων φοβερῶν κακῶν ποὺ συμβαίνουν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰς ψευδεῖς μηνύσεις ἀπὸ συστηματικὰς καὶ μονίμους σπείρας τῶν δολίων μηνυτῶν μόνον μὲ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ θὰ κλείσῃ. Πρόκειται νὰ λυτρωθῶμεν ἀπὸ ἀληθῆ συμφορὰν ἡ ὁποία μαστίζει τὴν Ἑλλάδα. Καὶ μὲ παραμύθια καὶ παραβολὰς δὲν δύναται νὰ κλονισθῇ ἡ μεγάλη ἀνάγκη καὶ σπουδαιότης αὐτοῦ οὔτε θέλομεν ἄλλο φῶς, διότι ἡμεῖς γνωρίζομεν ἄριστα τὴν κατάστασιν». Κατόπιν ὁμιλῶν συνεχίζει διὰ

φρασεολογίας. ὡς πρὸς ἣν ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ αὐτῷ :

— Μὴ λέγετε ἐκφράσεις μειούσας τὸ κῦρος τοῦ Κοινοβουλίου.

Μαμάης. Δὲν ὁμιλῶ ὡς ῥήτωρ, ἀλλὰ ὡς λαός, διότι αὐτοῦ μόνον μέρος εἶμαι.

Πρόεδρος. Καὶ ἡμεῖς ἐκ τοῦ λαοῦ προερχόμεθα καὶ αὐτὸν μόνον ἀντιπροσωπεύομεν.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἔλαβον ὑπὸ σοβαρὰν ἐπόψιν ὅλας τὰς ἐκφρασθείσας γνώμας, ἀλλὰ παρακαλῶ νὰ χωρήσωμεν ἤδη καὶ νὰ ἀσχοληθῶμεν ἐπὶ τῶν νέων γνωρῶν μόνον κατὰ τὴν β' καὶ γ' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Ν. Βαΐμης** θεωρεῖ ἀντιμαχομένην πρὸς τὴν ἀνάγκην εὐρείας διαφωτίσεως τοῦ νομοσχεδίου τὴν γνώμην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Λαγοπάτης. Τὸ νομοσχέδιον τὸ εὑρίσκω σκοπιμώτατον. Ὁ ποινικὸς νόμος τιμωρεῖ ἤδη βαρύτατα τὴν ψευδῆ μήνυσιν καὶ οὐχὶ διὰ πάμψηφει ἀποράσεως, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ μηνυτὴς ᾐσθάνετο ἐν γνώσει τῆς ἀθῳότητος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐγκαλουμένου. Τὰς διατάξεις ταύτας, περιελθούσας εἰς ἐντελῆ ἀχρηστίαν, ἐπαναφέρει εἰς τὴν ζωήν. Ἀλλὰ μήπως τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, γινόμενον νόμος, πρόκειται νὰ συντριβῇ πρὸ τῶν αὐτῶν ἀκριβῶς λόγων, οἵτινες ἐξεμηδένησαν καὶ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου; Μήπως διὰ διαστροφῆς τῶν νόμων ἐκπνεύσῃ ἡ ἀποτελεσματικότης τοῦ νομοσχεδίου; Σοβαρῶς καὶ καθολικῶς δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τοιοῦτον φόβον, διαστροφεῖς δὲ τῶν νόμων εὑρίσκονται καὶ εἰς τὴν Ἀνωτάτην δικαστικὴν γραμμὴν καὶ οὐδεμία νομοθεσία, οὐδὲν κράτος δύναται ν' ἀπαλλαχθῇ αὐτῶν. Ὁπωσδήποτε, ὑποβάλλω καὶ ἐγὼ σχετικὰς προπολογίας καὶ θὰ ὁμιλήσω εὐρύτερον εἰς τὴν γ' συζήτησιν.

Προκειμένου νὰ λάβουν τὸν λόγον πλεῖστοι διαδοχικῶς ἐγγεγραμμένοι νὰ ὁμιλήσουν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει πρὸς αὐτούς, ὅτι συμφερώτερον διὰ τὰς γνώμας των θὰ ἦτον ἐὰν ὡμίλουν κατὰ τὴν β' καὶ γ' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου. Τὴν σύστασιν ταύτην, ποιεῖται, λέ-

γει, οὐ μόνον ὡς Πρόεδρος, ἀλλὰ καὶ ὡς παλαιότερος βουλευτής.

Ὁ κ. **Εὐστ. Κουλουμβάκης** λέγει, ὅτι ἀρκεῖ, διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ γνώμη αὕτη, τὸ Προεδρικὸν **ἀξίωμα**.

Οἱ ἐγγεγραμμένοι νὰ ὁμιλήσουν παραιτοῦνται ἀλληλοδιαδόχως.

Ἐπὶ τοῦ πρώτου, δευτέρου καὶ τετάρτου ἄρθρου ὑποβάλλουσι τροποποιήσεις οἱ βουλευταὶ κ. κ. Σ. Σῖμος, Σ. Θεοδωρόπουλος, Π. Πετροπουλάκης, Α. Μιχαλακόπουλος, Παπαλουκᾶς, Δαζέας, Κάβουρας, Ν. Ξηρός, Π. Λαγοπάτης, Χαριτάτος, ἐκτυπωθησομένας πρὸς διανομήν.

Ἀναγινωσκόμενον εἶτα **κατ'** ἄρθρον τὸ νομοσχέδιον ψηφίζεται εἰς α' συζήτησιν.

Προκειμένου νὰ συζητηθῇ τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 νομοσχέδιον, πολλοὶ βουλευταὶ ζητοῦσι νὰ λυθῇ ἡ συνεδρίασις, ὅπερ δέχεται ὁ κ. Πρόεδρος καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 7ην ὥραν καὶ 50'.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΙΖ'.

Τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1911.

Τὴν 4 καὶ 22' ἀρχίζει ἡ ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου. Παρόντες 191· Ὑπάρχει ἀπαρτία. Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικά.

Γ. Ἡώπ. Θεωρεῖ παράλειψιν σημαντικὴν τὴν ἔλλειψιν ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τοῦ τηλεγραφήματος τῆς Κρητικῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, μετ' εὐχῶν ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως τῆς νήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Θεωρεῖ τὴν ἔλλειψιν ὡς ἐκ τύχης προελθοῦσαν καὶ προτείνει νὰ διατυπωθῶσι πανηγυρικώτερον τὰ τοῦ γεγονότος εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικά.

Πρόεδρος. Ἐσκόπουν νὰ φέρω ὁ ἴδιος τὸν λόγον ἐπὶ τῆς παραλείψεως ταύτης τῆς ὑπὲρ ἑνώσεως εὐχῆς, γενομένης δυστυχῶς δὶς εἰς τὸ Ἐθνικὸν Τυπογραφεῖον, καὶ ὅτε δηλαδὴ ἄκουσα, παρατηρήσας τὴν παράλειψιν εἰς τὸ δοκίμιον, ἀπέστειλα τὴν διόρθωσιν εἰς τὸ Τυπογραφεῖον εὐθὺς ἀμέσως.

Ἀναγινώσκει εἶτα ὁ κ. Πρόεδρος τὴν εὐχαριστήριον ἀπάντησιν τοῦ Προεδρείου πρὸς τὴν συγχαρεῖσαν Κρητικὴν Βουλήν.

Παρατηροῦσι κατόπιν ἄλλα τινὰ ἐπὶ τῶν πρακτικῶν οἱ κ. κ. **Μιχαλακόπουλος** καὶ **Κουλουμβάκης.**

Μεθ' ὃ διορθωθέντα τὰ πρακτικά, ἐπικυροῦνται.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὸν θάνατον τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας Λεωνίδα Καπεντανάκη, δηλῶν ὅτι τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς συνελυπήθη τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος, καταθέσαν καὶ στέφανον.

Ἀνακοινοῦνται κατόπιν πρὸς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τὰ ἑξῆς :

1) Ἀναφορὰ διαφόρων κατοίκων τῆς Λευκάδος, μετόχων τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρείας «Ἀμοιβαίας», δι' ἧς παρακαλοῦσι τὴν Βουλήν, ἵνα λάβῃ πρόνοιαν ὑπὲρ τῶν κινδυνευόντων συμφερόντων των ἐκ τῆς μελετωμένης συγχωνεύσεως τῆς «Ἀμοιβαίας» μετὰ τῆς Τραπέζης Μιτυλήνης.

2) Ἀναφορὰ τῶν κ.κ. Σπ. Πολυζωγοπούλου, Β. Γιαννακοπούλου, Γ. Γεωργακοπούλου καὶ Π. Τριπόδη, σταφιδεμπόρων ἐν Πάτραις, παρακαλούντων ὅπως προκειμένου νὰ διαρρυθμισθῇ τὸ φορολογικὸν σύστημα περὶ ἐπιτηδευμάτων, ἡ Βουλὴ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν ἰσότητα τῶν φορολογουμένων.

3) Ἀναφορὰ ὁριτῶν παρακαλούντων, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῶν τελῶν τῆς ἐγγραφῆς των εἰς τὸ Ἐθν. Πανεπιστήμιον.

4) Αἴτησις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Τρικκάλων, παρακαλοῦντος ὅπως μὴ καταργηθῇ ἡ θέσις τοῦ Ἑρμηνέως παρὰ τῷ ἐκεῖ δικαστηρίῳ.

5) Ἀναφορὰ τοῦ ἐκ Φιλιππουπόλεως πρόσφυγος Γεωρ. Χατζοπούλου, ζητοῦντος ἐργασίαν.

6) Ἀναφορὰ τῶν καταδίκων τῶν φυλακῶν Κυπαρισσίας, ζητούντων βελτίωσιν τῆς θέσεώς των.

7) Ὑπόμνημα τοῦ ἰατροῦ Κ. Τρίκα, ἀναφορικῶς πρὸς τὸν Τριαδικὸν Θεόν.

Ὁ βουλευτὴς Κυκλάδων κ. **Καλομενόπουλος** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταψηφίσεως εἰς τοὺς ἐγκαλοῦντας ἢ μηνυτὰς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων,

ἥτις θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ, ὡς καὶ ἑτέραν τινα τραπολογίαν.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 41.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς ὑποβάλλει σχέδιον αὐτοῦ, ὡς ὑπ' αὐτῆς ἐτροποποιήθη, ὅπερ θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 42.

Προσέρχεται μετὰ τοῦτο ὁ βουλευτὴς Εὐβοίας κ. **Ν. Κάραλης**, ὅστις δίδει τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἐπιβαλλόμενον ὅρκον, ἔχοντα οὕτω:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας, Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος, νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω »εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Εἰσέρχεται κατόπιν ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Σ. Σῖμος. (Περὶ συγκοινωνίας ἐν γένει). Τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης ἀδελφὴ εἶνε ἡ συγκοινωνία, Δυστυχῶς μέχρι τοῦ νῦν χαριστικῶς εἴς τινας ἐπαρχίας ἐδωρεῖτο παρὰ τοῦ Κράτους συγκοινωνία μακρύτατα δὲ συζητήσεις, γενόμεναι ἐνταῦθα ἐπὶ πολλὰς Συνόδους ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς συγκοινωνίας, ἔμειναν ἐντελῶς ἄκαρποι καὶ ἀτελεσφόρητοι.

Εἴμεθα, Κύριοι, ἀντιπρόσωποι Κράτους καὶ Ἔθνους καὶ οὐχὶ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐπαρχίας μόνον. Καὶ δι' αὐτὸ μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ κατὰ πᾶσαν ἄποψιν βελτίωσις τῆ θέσεως ὅλων αὐτῶν. Ἀλλὰ θὰ μοι ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ νὰ ἀσχοληθῶ ἤδη μόνον μὲ τὴν συγκοινωνίαν τῆς ἐπαρχίας μου, διότι περὶ αὐτῆς μόνον δύναμαι νὰ ὁμιλήσω βασίμως.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ μέρη ἀποστάσεως 15 καὶ 20 ὡρῶν δὲν συγκοινωνοῦν μὲ τὸ κέντρον, οὔτε δι' ἁτραπῶν, ὄχι δι' ὁδῶν. Διὰ νὰ μεταβῇ τις ἀπὸ τὴν Ἄρταν εἰς Θεσσαλίαν πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς Πειραιᾶ πρῶτον καὶ ἐκ Πειραιῶς νὰ μεταβῇ εἰς Θεσσαλίαν, ἀπ' εὐθείας ὅμως ποτέ. Ἀπὸ τῆς ἑνώσεως τοῦ τμήματος τούτου τῆς Ἠπείρου οὔτε 30 χιλιομέτρων ὁδὸς δὲν κατεσκευάσθη. Καὶ δὲν ὑπάρχει

ἄλλη σωτηρία, ὡς πρὸς τὴν συγκοινωνίαν, οὔτε διὰ τὸ τμῆμα αὐτό, οὔτε διὰ τὰ ἄλλα, παρὰ ἂν τὸ Κράτος ἀναλάβῃ εἰλικρινῶς καὶ ἀποφασιστικῶς τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς συγκοινωνίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ὥστε καὶ νὰ κατανεμηθῇ αὐτὴ ἁπαξ διὰ παντὸς μετὰ δικαιοσύνης εἰς τὰ μέρη τὰ πρωτίστως δεόμενα αὐτῆς καὶ ἀδικηθέντα μέχρι τοῦδε. Οὔτε ἡ μέριμνα διὰ τὰς πλουτοπαραγωγικὰς δυνάμεις τῆς χώρας, ἂν τόσον εὐσιώνως ἀνέλαβεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας, οὔτε ὑδραυλικὰ ἔργα, οὔτε ἄλλο τίποτε δύναται νὰ τελεσφορήσῃ ἄνευ τῆς ἀποκαταστάσεως ἐν ὅλαις ταῖς ἐπαρχίαις συγκοινωνίας, ἥτις νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὰς στοιχειώδεις καὶ εἰς πάσας τὰς παρούσας ἀνάγκας τῆς χώρας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ».

Τῇ ἐγγράφῳ αἰτήσει πρὸς τὸν Πρόεδρον τῶν Βουλευτῶν κ. κ. Γ. Σ. Ἐξαρχοπούλου, Γ. Παπαδάμ, Γ. Γαϊτάνου, Λ. Ἐμπειρίκου, Θ. Σκάση, Σ. Βαφειαδάκη, Κ. Ἀλαβάνου, Ι. Ἀβάζου, Χρυσοβελώνη, Σχινᾶ, Καλογεροπούλου, ἡ συζήτησις γενικεύεται.

Κουλουμβάκης. Εἶνε, νομίζω, ἀναγεγραμμένη ὡς γενική.

Γ. Καλομενόπουλος. Ὁ νομὸς Κυκλάδων ἔχει μέγιστα παράπονα ὡς πρὸς τὴν συγκοινωνίαν. Ἔχομεν νήσους εἰς τὰς Κυκλάδας μὲ πλείστους ὅρμους, ὧν ἕκαστος ἐξυπηρετεῖ καὶ δήμων ὁλοκλήρων, μεταλλείων σπουδαίων κλπ., συγκοινωνίαν. Ἡ Νάξος ἔχει μίαν μόνον 10 χιλιομέτρων ὁδόν! Καὶ ὅμως οἱ Κυκλάδιοι, ἔχοντες καὶ τὸ μειονέκτημα τῆς κατανομῆς μας εἰς νήσους, δὲν παρέχομεν οὐδόλως πράγματα εἰς τὸ Δημόσιον. Καὶ τοὺς φόρους μας τοὺς πληρώνομεν καὶ τοὺς κληρωτούς μας τοὺς στέλλομεν τακτικά. Ἀλλὰ ἰδιαιτέρως θὰ ἀτυπηθῇ καὶ ἡ μεγάλη πληγὴ τοῦ λαθρεμπορίου ἐν ταῖς Κυκλάσι διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς συγκοινωνίας ἐν αὐταῖς.

Βαφειαδάκης. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς συζητήσεως ἔχω νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ ἀτόπων τινῶν σχετικῶν. Εἰς τὸ Αὐστριακὸν Λόϋδ πληρώνομεν κατ' ἔτος 80.000 δραχ. διὰ τὸ Ταχυδρομεῖον, καίτοι παρουσιάσθησαν ἡμέτεραι ἀτμόπλοιαι ἀναλαβοῦσαι ἐν τῇ δημοπρασίᾳ μὲ ὀλιγώτερον ποσόν. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ Αὐστρ. Λόϋδ ἀπολαύει ἰδιαιτέρας εὐνοίας. Καὶ γνωρίζομεν τὰ προκύψαντα καὶ ἐξ

ἄλλου ὁμοίου γεγονότος, ὅτε δηλ. τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἀπέκλεισε τὰ Ρουμανικὰ ἐμπορεύματα, τὰ δὲ ἀτμόπλοια τῆς Ρουμανικῆς ἀτμοπλοΐας προσήγγιζον τοὺς Ἑλληνικοὺς λιμένας. Θέλω δηλαδὴ νὰ εἴπω μὲ ταῦτα, ὅτι, ἐνῷ συμβαίνει παρ' ἡμῖν ὅ,τι οὐδαμοῦ ἀλλοῦ, νὰ πληρώνωμεν διὰ τὴν ταχυδρομικὴν συγκοινωνίαν εἰς ξένας ἀτμοπλοΐας, συμβαίνει καὶ τι πολὺ περισσότερον καὶ ἀτοπώτερον:

Ἡ συστηματικὴ καὶ ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ Δημοσίου παραχώρησις τῶν ἀγόνων γραμμῶν εἰς ξένας ἀποκλειστικῶς ἀτμοπλοϊκὰς ἑταιρείας, ἐνῷ ἠδύνατο κατὰ τὸ πλεῖστον νὰ ἐκπληροῦται ὁ σκοπὸς καὶ δι' ἡμετέρων ἑταιρειῶν. Οὕτω δὲ παρουσιαζόμεθα ὡς διῶκται καὶ οὐχὶ ὡς ἐνισχυταὶ τῶν ἡμετέρων μέσων συγκοινωνίας.

Καλαντζόπουλος. Διακαραγωδεῖ τὴν ἐλεινότητα τῆς συγκοινωνίας εἰς τὴν Ναυπακτίαν λέγων ὅτι 70 χωρία ἐν αὐτῇ ἐπικοινωνοῦν μόνον δι' ἀταπῶν. Ψέγει καὶ τὴν τηλεγραφικὴν καὶ τηλεφωνικὴν συγκοινωνίαν τῆς ἐπαρχίας.

Κατατίθετε ἐν τέλει τὰ ἐξῆς ἔγγραφα συμειώματα διὰ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν. Παρακαλῶ ὅπως παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν διαταχθῇ ἁρμοδίως ἡ σύνταξις μελέτης καὶ προϋπολογισμοῦ διὰ τὴν κατασκευὴν ἐπαρχιακῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ναυπάκτου εἰς Πλάτανον Ναυπακτίας ἐπὶ τῇ βάσει σχεδίου ἁμαξιτῆς.

2) Ὅπως ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ ἐγκρίσεως κατασκευῆς γεφύρας τοῦ ποταμοῦ Μόρνου ἐπὶ τῆς ἁμαξιτῆς ὁδοῦ Ναυπάκτου εἰς Λιδωρίκιον, τῆς μελέτης καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ γενομένης ἀπὸ πολλοῦ, καὶ ἑτέρας παρὰ τὴν Ἀράχωβαν Κλεπαΐδος, ὁμοίως ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Εὐήνου.

3) Ὅπως δοθῇ ἐν καιρῷ πίστωσις καὶ διαταχθῇ δημοπρασία πρὸς περάτωσιν τῆς ἡμιτελοῦς ἁμαξικῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Ναυπάκτου Μεσολογγίου.

Παρακαλῶ ὅπως συστηθῶσι Τηλεφωνεῖα ἐν Μεγάλῃ Λαμβατικῷ, ἐν Βοϊλσᾷ καὶ ἐν Ζηλίστῃ πρωτευούσαις Δήμων ἐν Ναυπακτίᾳ, ἀρχομένης τῆς γραμμῆς ἐκ Ναυπάκτου, καὶ διερχομένης διὰ τῶν κωμοπόλεων Ἀμαιράνης, Βετολίστης, Κοζίτσης-Κοτσιλιστίων, ἐν αἷς δέον ὁμοίως νὰ συστηθῶσι τηλεφωνεῖα, μὴ ἀπαιτουμένης οὕτω ἰδιαιτέρας δαπάνης. Παρακαλῶ ὅπως διαταχθῇ ἡ σύνταξις μελέτης

καὶ προϋπολογισμοῦ πρὸς τακτοποίησιν τῆς κοίτης τῶν ξηροποτάμων Σκᾶ καὶ Βαριᾶς παρὰ τὴν πόλιν τῆς Ναυπάκτου.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπ. Ἐσωτερικῶν). Ἡ παροῦσα Κυβέρνησις διὰ Νομικὰ κωλύματα δύναται ὀλιγώτερον νὰ πράξῃ διὰ τὴν συγκοινωνίαν. Ὑπάρχει ἤδη νόμος ρυθμίζων ἀμεταθέτως τὰ τῆς συγκοινωνίας.

Μπακόπουλος. Ψηφισθεὶς ὡς ἐψηφίσθη.

Ε. Ρέπουλης. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ φέρω σημείωμα κατὰ ἐπαρχίας ὅλων τῶν ἐθνικῶν, ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν ὁδῶν. Ὁ νῦν ἰσχύων νόμος ἀναθέτει τὰ τῆς κατασκευῆς ἔργων ἐπαρχιακῆς καὶ δημοτικῆς ὁδοποιΐας εἰς τὸ Εἰδικὸν Ταμεῖον, οὗτινος ἡ λειτουργία θὰ ἀρχίσῃ ὅσον οὔπω. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν ἠμέλησεν ἐντελῶς τὸ Κράτος μέχρι τοῦδε τὰ τῆς συγκοινωνίας τῶν ἐπαρχιῶν. Ὁπωσδήποτε, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θὰ ὑποβληθῇ νομοσχέδιον τροποποιοῦν τὸν ἀνωτέρω νόμον. Ἡμεῖς κληρονομοῦμεν ἤδη ἀπὸ τὸ παρελθὸν ἔτος δαπάνην 800,000 δρχ. εἰς ἔξοδα συντηρήσεως. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἀναγράφομεν ἐν τῷ εἰδικῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου πίστωσιν πρὸς ἐπικουρίαν εἰς συντέλεσιν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν ὁδῶν. Ἀναγράφομεν δὲ καὶ πίστωσιν «συντηρήσεως», ἀλλὰ ἐλπίζω, καὶ πίστωσιν «ἐκτελέσεως». Εἰς 7,000,000 ἀναβιβάζουν τὰς δαπάνας, μελέται ἐγκεκριμέναι παρὰ τοῦ Συμβουλίου τῶν Δημοσίων ἔργων. Καὶ ὑπὸ ἔγκρισιν ὑπάρχουν ἄλλαι μελέται, ἀντιπροσωπεύουσαι δαπάνην 5,000,000. Τὸ σύνολον τῶν ὅσα ἔχει λαμβάνειν παρὰ τοῦ Δημοσίου ὁ λογαριασμὸς τῆς ἐπαρχιακῆς ὁδοποιΐας εἶνε 500,000 δρ. ὥστε κυρία πηγὴ διὰ νέα ἔργα ἐπαρχιακῆς ὁδοποιΐας θὰ εἶνε τὸ Εἰδικὸν Ταμεῖον ὁδοποιΐας.

Ὡς πρὸς τὰς Κυκλάδας καὶ δὴ τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Βαρειαδάκη δὲν ἐδόθη ἡμῖν ἀκόμη ἀφορμὴ ἐκ συμβάσεων μὲ ἀτμοπλοϊκὰς Ἑταιρείας. Ὅταν δοθῇ, θὰ πράξωμεν ὡς δεῖ τὸ καθῆκον μας. Διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀτμοπλοϊκῆς συγκοινωνίας τῶν Κυκλάδων, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων νήσων τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει ἤδη σκεφθῆ.

Ὁ κ. **Πετροπουλάκης** λέγει ὅτι ὄχι μόνον διότι εἶνε βουλευτὴς τοῦ Ἔθνους ἀλλὰ καὶ διότι εἶνε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐγκατεστημένος εἰς τὸν νομὸν Κυκλάδων συμμε-

τέχει τῆς συζητήσεως. Οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι τοῦ νομοῦ Κυκλάδων παρέλειψαν νὰ εἴπουν πολλὰ μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ ὅτι οὐδεμία συγκοινωνία ὑπάρχει μετὰ τῶν μεταλλείων σμύριδος εἰς τὴν Νάξον. Ἡ συγκοινωνία τῶν ἀγόνων γραμμῶν Κυκλάδων ἀποτελεῖται μὲ τὸ ἱστορικὸν «Ηανελλήνιον» ὅπερ εἶνε ἐντελῶς ἀκατάλληλον νὰ ἐκτελῇ τὴν γραμμὴν ἐκείνην, πάντοτε σχεδὸν ὑπὸ τριακυμίαν ἐργαζομένην. Νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ φροντίσῃ περὶ προσθήκης καὶ διπλῆς γραμμῆς.

Ὁ κ. **Χριστίδης** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος λέγει ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ σκέψις περὶ τοῦ ποῦ πρέπει νὰ δαπανηθῶσι περισσότερα ἀλλὰ καὶ πόθεν θὰ εὑρεθῶσι τὰ μέσα ὅπως καταρθωθῇ τὸ ποθούμενον; Ποῖον ποσὸν ἀποτελοῦσι τὰ ἔσοδα τῶν δήμων; Ποιοῦτον ποσὸν ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ εἶνε δυνατὸν καὶ ἡ συγκοινωνία νὰ ἐπιτευχθῇ ἀλλὰ καὶ οἱ δῆμοι νὰ διοικηθῶσιν. Μία καλὴ διοίκησις τῶν δήμων εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξοικονομῇ ἱκανὸν ποσόν, ὅπερ νὰ τίθεται κατὰ μέρος ὅπως τῇ συνδρομῇ καὶ τῶν ἄλλων δήμων χρησιμοποιῆται δια τὰς ἀνάγκας αὐτῶν. Ἡ καλὴ διοίκησις τῶν δήμων δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις συνομολογήσεως δανείου, ὅπερ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν συγκοινωνίαν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρὸ παντὸς πρέπει νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχήν μας εἶνε αἱ γενικαὶ ἀρτηρίαι π. χ. ἡ σύνδεσις δι' ἁμαξιτῆς ὁδοῦ τῆς Ἄρτης μὲ τὴν Στερεὰν κλπ. Εἶνε γνωστὴ ἡ χρησιμότης τῆς συγκοινωνίας ἀλλὰ πρὸ παντὸς πρέπει νὰ λάβωμεν τὴν ἀπόφασιν νὰ μεριμνήσωμεν σοβαρῶς καὶ εἶτα νὰ ἔλθωμεν εἰς τὰ καθ' ἕκαστον.

Ὁ κ. **Ἀλαβάνος** ἐπιφυλάσσεται νὰ ὁμιλήσῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὑποβολῆς τοῦ σχετικοῦ πίνακος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Καταδικάζει ἐν τούτοις τὴν ἀστοργίαν τὴν ἐπιδειχθεῖσαν μέχρι τοῦδε διὰ τὴν συγκοινωνίαν τῶν Κυκλάδων.

Ὁ κ. **Σκάϊος** λέγει ὅτι μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν ὑπὸ τῶν λοιπῶν συναδέλφων τῶν δεινοπαθημάτων τῶν κατοίκων τῶν Κυκλάδων λόγῳ τῆς κακῆς συγκοινωνίας θεωρεῖ περιττὸν νὰ ὁμιλήσῃ διὰ μακρῶν. Συνιστᾷ μετὰ τοῦτο πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὅπως λάβῃ μέριμναν περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς συνδεούσης τὴν Ἑρμούπολιν μετὰ τοῦ λιμένος Βάρης.

Ὁ κ. **Μπακόπουλος** συνιστᾷ πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν ὅπως ἐπειγόντως ληφθῇ μέριμνα περὶ τῶν ὁδῶν Τριπόλεως-Καλαμῶν, αἵτινες εὑρίσκονται εἰς κακὴν κατάστασιν.

Ὁ κ. **Ἀλεξάκης** λέγει ὅτι αἱ δηλώσεις τὰς ὁποίας ἔκαμεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν εἶνε ἀληθεῖς. Τὸ Κράτος εἶνε ἐν ἀνεπαρκείᾳ ὅπως ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγκοινωνίας. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἡ παρελθοῦσα Βουλὴ ἐψήφισεν ἄδειαν ὅπως συναφθῇ δάνειον 150 ἑκατομμυρίων, μέρος τοῦ ὁποίου ἔδει νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν συγκοινωνίαν. Μετὰ τὰς δηλώσεις ὅμως τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως περὶ μὴ πραγματοποιήσεως τοῦ δανείου οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία μένει ὅτι οὐδὲν πρόκειται νὰ διατεθῇ χάριν αὐτῆς. Ἀναφέρει μετὰ τοῦτο σοβαρὰς ἐλλείψεις τῶν γεφυρῶν τοῦ Λάδωνος ποταμοῦ καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν ὅπως λάβῃ συντόμως μέριμναν περὶ αὐτῶν.

Ὁ κ. **Χριστοδουλᾶς** ὁμιλῶν διὰ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκεται ἡ συγκοινωνία ἐν Εὐρυτανίᾳ ὀνομάζει αὐτὴν ἀρχέγονον. Ἡ Εὐρυτανία δὲν πάσχει μόνον ἐκ τῆς ἐλλείψεως γεφυρῶν, ἐξ ὧν μάλιστα ἐλλείψεως πολλὰ θύματα ἀριθμοῦσι κατ' ἔτος οἱ δυστυχεῖς Εὐρυτᾶνες. Ἀλλὰ καὶ τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας στεροῦνται ἀκόμη ἐν Εὐρυτανίᾳ καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Μαρκόνι πρόκειται ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν κοινὸν τηλέγραφον διὰ τοῦ ἄνευ σύρματος. Γνωρίζω, λέγει, τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας ἀλλὰ ἀξιῶ ὅπως ἡ Κυβέρνησις μὴ ἐπιδεικνύεται ἐκάστοτε ἄστοργος μήτηρ, πρὸς ἄλλας μὲν ἐπαρχίας παρέχουσα ἄφθονα τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας καὶ πρὸς ἄλλας οὐδὲν παρέχουσα.

Ὁ κ. **Τρυγόνης** παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν ὅπως εἰσαγάγῃ τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον διὰ τὴν κατασκευὴν γεφύρας συνδεούσης τὸν δῆμον Εὐρυτάνων πρὸς τὴν Ναυπακτίαν. Ἐπίσης παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ πρόνοια διὰ τὰ ὑδραυλικὰ ἔργα Λιτολικοῦ, καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν διαρρύθμισιν τῆς κοίτης τοῦ ἐκεῖ ῥεύματος, περὶ ἧς ἡ μελέτη τοῦ τμήματος τῶν Δημ. ἔργων εἶνε ἑτοίμη.

Ὁ κ. **Λεμπέσης** παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ μέριμνα

περὶ ἀποπερατώσεως διαφόρων ἐκκρεμῶν ἔργων ἐξυπηρετούντων σπουδαίως τὴν συγκοινωνίαν Αἰτωλοακαρνανίας.

Ὁ κ. **Παπαφωτάκος** περιγράφει τὴν ἀθλιεστάτην κατάστασιν τῆς συγκοινωνίας ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ ἐπικαλεῖται ἀποτελεσματικὴν μέριμναν τῆς Κυβερνήσεως. Ζητεῖ δὲ τὴν ἐπισκευὴν τῆς γεφύρας Πασαβᾶ, τῆς ἁμαξιτῆς ὁδοῦ Γυθείου-Ἀρεοπόλεως καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς αὐτῆς ἁμαξιτῆς ὁδοῦ Γυθείου-Ἀρεοπόλεως.

Ἐξαρχόπουλος. Συνιστᾷ τὴν περάτωσιν ἀτελοῦς ἀπὸ 10ετίας ὁδοῦ ἐν Νάξῳ, δι' ἧς πρόκειται νὰ συγκοινωνήσουν καὶ ὀρεινοὶ δῆμοι μὲ τὸν λιμένα. Πρὸς τούτους συνιστᾷ καὶ τὴν κατασκευὴν βατῆς ὁδοῦ πρὸς διευκόλυνσιν τῶν μετὰ κινδύνου νῦν μεταφερόντων τὴν σμύριδα εἰς τοὺς ὅρμους ἐκ τοῦ ὀρυχείου ἐργατῶν.

Βαλλινοῦᾶς. Συνιστᾷ ἐπίσης μέριμναν ὡς πρὸς τὰ μέσα καὶ τὸν τρόπον τῆς μεταφορᾶς τῆς σμύριδος.

Καλάβης. Συνιστᾷ μέριμναν δι' δι' ὁδοὺς τινὰς ἐν Ζακύνθῳ.

Τὴν ἕδραν τοῦ Προέδρου καταλαμβάνει ἤδη ὁ ἀντιπρόεδρος κ. **Ἥρως**.

Πετροπουλάκης. Νομίζει ὅτι ἠδύνατο οἱ προλαλήσαντες νὰ ἐμπιστευθῶσι πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν δι' ἰδιαιτέρων συστάσεων, μετ' ἀκριβῶν σημειωμάτων, τὰς ἀνάγκας τῆς συγκοινωνίας τῶν ἐπαρχιῶν των.

Κανδουμβάκης. Ἡ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται ἠθικῶς νὰ μὴ ὑποβάλῃ σχετικὸν πρὸς τὴν συγκοινωνίαν νομοσχέδιον, χωρὶς πρὸ πολλῶν ἡμερῶν νὰ ἔχῃ ὑποβληθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους.

Δ. Χανιάδης. Ὁμιλεῖ περὶ μερίμνης ἐπιβαλλομένης δι' ἀρχίσασαν νὰ καταστρέφεται γέφυραν ἐπὶ τοῦ Λάδωνος ποταμοῦ, δι' ἣν ἔχουσι δαπανηθῇ 200,000 δρχ.

Γαλαβᾶς. Ἐκ τῶν πολυτιμωτέρων ἀγαθῶν τοῦ πολυτισμοῦ εἶνε καὶ ἡ πρόοδος ἐν τῇ συγκοινωνίᾳ. Δι' αὐτῆς ἐξημηδενίσθησαν αἱ ἀποστάσεις, ἡ οἰκονομικὴ παραγωγὴ ἑνὸς τόπου πολλαπλασίως ἐνισχύεται, ἡ ἐνέργεια τῆς Δικαιοσύνης προβαίνει γιγαντιαίοις ἅλμασι καὶ ἡ ἐγκληματικότης περιστέλλεται τεραστίως. Ἀλλὰ ποῖοι ἐδρεύουν εἰς τὸ Τμῆμα τῶν Δημοσίων Ἔργων; Τὰ ἀντεπιστέλλοντα μέλη τῶν καταλυθέντων ἁμαρτωλῶν κομμάτων, ἄνθρωποι οἵτινες θὰ ματαιώσωσιν ἀσφαλῶς πᾶσαν ἀγαθὴν πρόθεσιν ἐν τῷ ζητήματι τῆς συγκοινωνίας. Καὶ ἐὰν εἶχα ταχθῇ ὑπὲρ τῆς Συνταγματικῆς συνελεύσεως, λόγος ἦτον ὅτι ἤθελον νὰ ἐξελεγχθῇ πόθεν τὰ πλούτη, τὰ μέγαρα καὶ αἱ λοιπαὶ δαψίλειαι τινῶν ἐκ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Τμήματος τούτου.

Πρόεδρος. Δὲν εἶνε τὸ θέμα σας αὐτό.

Φωναί. Ἐμπρός, ἐμπρός...

Γκλαβᾶς. Καὶ δυνάμεθα νὰ ἐκτεθῶμεν καὶ πλειότερον. Δυνάμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν πῶς καὶ διατί οἱ ὑπάλληλοι τινῶν ὑπηρεσιῶν, ὡς τῆς τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων, ἀλληλοτρώγονται λυσσωδῶς καὶ ἀδιαλλάκτως, ὁλόκληρα τμήματα σπουδαιότατα ἀλληλοϋπονομεύονται μέχρις ἐξοντώσεως, καὶ πῶς δύνανται νὰ προστατεύωνται οὕτω τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν: Νὰ ἐρωτήσωμεν, πῶς προΐσταται τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων ἀνὴρ διατελῶν ὑπὸ βαρυτάτην κατηγορίαν: (Διαμαρτυρίαι ἔκ τινων ἐδωλίων). Νὰ ἐρωτήσωμεν διατὶ ἡ Ἠλεκτρικὴ Ἑταιρεία πωλεῖ ἕκαστον κιλοβὰτ 92 λεπτά, ἀντὶ 22 ὡς ὑποχρεοῦται...

Πετραλιᾶς. Μάλιστα εἶνε ἀληθές.

Μπακόπουλος. Ἡ Ἠλεκτρικὴ Ἑταιρεία ἔλαβέ ποσὰ ὑπέρογκα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Δημόσιον.

Γκλαβᾶς. Τὸ τμῆμα τῶν Δημοσίων ἔργων δύναμαι νὰ τὸ ἀποκαλέσω τμῆμα τῶν Δημοσίων ὀργίων. Οἱ ἐν αὐτῷ θὰ θέσωσι πέδας εἰς πάντα φιλότιμον καὶ δημιουργικὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν.... Θέλω νὰ προσθέσω ὀλίγας λέξεις καὶ διὰ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῆς συγκοινωνίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαβρύτων. Ἀναφέρω μόνον περὶ αὐτῆς ὅτι δὲν ὑπάρχει βατὴ ὁδὸς ἐπὶ ἀποστάσεως ἡμισείας ὥρας, μεταξὺ Καλαβρύτων καὶ Ἁγίας Λαύρας, τοῦ ἐθνικοῦ τούτου προσκυνητηρίου, καὶ ὅτι διερχόμεθα τὸν ἐκεῖ ποταμὸν ἐπὶ σχεδίας! Κύριοι Ὑπουργοὶ καὶ κύριοι βουλευταί! Οἱ λαοὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Πολιτείαν ταύτην θὰ ἠδύναντο ἄριστα, ἕνεκα τοῦ ζητήματος τῆς συγκοινωνίας, νὰ ἀπορασίσωσι νὰ παύσωσι διατελοῦντες ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐτῆς. Διότι, μετὰ τὴν πλήρη ἀποτυχίαν εἰς ὅλα τὰ μεγάλα ζητήματα, δι' ἃ ἑκατομμύρια καὶ

δισεκατομμύρια προσέφερεν ὁ λαός. δὲν θὰ ἦτο νῦν διατεθειμένος οὐδὲν ἄλλο ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸ Κράτος, εἰμὴ μόνον μέριμναν διὰ τὸ ζωτικώτατον δι' αὐτὸν ζήτημα τῆς συγκοινωνίας. ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ὅλα τὰ ἄλλα ἀνεξαιρέτως. πλὴν τῶν Ἐθνικῶν. εἶνε μηδέν. Καὶ ἀπὸ Κυβέρνησιν ἧς προΐσταται ὁ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας πολιτευτὴς κ. Ἐλευθέριος Βενιζέλος. ἀπὸ τοιοῦτον ὄνομα. ἀναμένω ἀκόμη θεραπείαν τοῦ κακοῦ.

Ἐμμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) : Ἀπαντῶν εἰς τὸν ἔντιμον προλαλήσαντα. λέγω ὅτι ἀπὸ τῆς ἐκκαθαρίσεως ἡ κεντρικὴ ὑπηρεσία τῶν Δημοσίων ἔργων λειτουργεῖ κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρέποντα τὰς μομφάς του. Ἐγὼ τοὐλάχιστον ἔχω ἤδη ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸ προσωπικὸν τῶν Δημοσίων ἔργων, ἀλλὰ καὶ δὲν διστάζω νὰ ὠθήσω εἰς πᾶσαν σύντονον καὶ νόμιμον ἔλεγχον οἱανδήποτε συγκεκριμένην κατηγορίαν κατά τινος ἐκ τοῦ προσωπικοῦ.

Ὡς πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων, ὁμολογῶ ὅτι καὶ ἐγὼ ἤκουσα ὅτι δὲν ἐπικρατεῖ ἡ εὐκταία ἁρμονία μεταξὺ τῶν τμημάτων. Δὲν γνωρίζω ἂν εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας ἐπικρατεῖ πλήρης ἁρμονία, ἀλλὰ πρὸ ὡρισμένων κατηγοριῶν. ὅτι ἐκ τῶν προστριβῶν ἐν τῷ προσωπικῷ τῶν Ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων παραβλάπτεται ἡ ὑπηρεσία. δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ προβῶ ἀμέσως εἰς πᾶσαν ἐξέλεγξιν καὶ ὄρθωσιν τοῦ νόμου καὶ τῆς δικαιοσύνης».

Διαφωτίζων εἶτα ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τὴν Βουλὴν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν μεταθέσεων τῶν ὑπαλλήλων τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων καὶ ζητῶν νὰ μάθῃ ποία ἡ κατηγορία ὑφ' ἣν. ὡς εἶπεν ὁ προλαλήσας. διατελεῖ ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῶν Ταχ. καὶ Τηλεγράφων. κατέρχεται τοῦ βήματος.

Δ. Γκλαβᾶς. Τῆς κατηγορίας ἔχει ἐπιληφθῇ ὁ ἐνταῦθα ἀναπληρωτὴς κ. Φωκᾶς. Ὁ Διευθυντὴς ζητεῖ ἤδη ἔγγραφον ὁμολογίαν πίστεως. ὑποστήριξιν σχετικὴν μὲ τὴν κατηγορίαν ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους. Ἂν τοιοῦτος Διευθυντὴς πρέπει νὰ διατηρῆται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἐρρέτω τοιοῦτον Κράτος.

Ἐ. Ρέπουλης. Ἐφ' ὅσον γνωρίζω, ὄχι ἐκ τῆς ὑπηρεσίας μου. συμβαίνει τὸ ἑξῆς : Κρατοῦνται παρὰ τῶν ὑπαλλήλων ποσοστὰ διὰ ὑπηρεσίας ἐκτάκτους, θεωρουμένας δὲ ἀναγκαίας, αἵτινες ὅμως δὲν προβλέπονται ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ. Καὶ ἐπερρίφθη κατηγορία ὅτι τὰ ποσοστὰ ταῦτα δὲν ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἦσαν προωρισμένα.

Ὁ κ. **Μπακόπουλος** ἐρωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐὰν ἐπιτρέπεται νὰ δημιουργοῦνται καὶ νὰ ὑφίστανται τοιαῦτα ἄτοπα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων. Ὁ κ. **Ἀλεξάκης** ζητεῖ τὸν λόγον. Ὁ κ. **Πρόεδρος**. λέγει ὅτι. δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ συζήτησις ἐπὶ ζητήματος ὅλως ξένου πρὸς τὰ ὡρισμένα θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως καὶ τυχαίως παρεμπεσόντος.

Ἐπακολουθοῦν διαμαρτυρίαι. ἐγείρεται ζωηρὰ συζήτησις μεταξὺ τινῶν ἐκ τῶν κ. βουλευτῶν. ὡς πρὸς τὸ ἀνακῦψαν νέον ζήτημα. ἂν δηλ. ἐπιτρέπεται παρὰ τὸν Κανονισμὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἐκτάκτως δημιουργηθέντος νέου προσωπικοῦ ζητήματος περὶ τὸν Γεν. Διευθυντὴν τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων. Ὁ κ. **Μπακόπουλος** ἐπιμένει νὰ ὁμιλήσῃ. ὅπως δώσῃ ἐξηγήσεις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐξηγεῖ ὅτι δὲν δύναται κατὰ τὸν Κανονισμὸν νὰ συνεχισθῇ συζήτησις ἐπὶ θέματος ἐκτάκτως παρεμπεσόντος καὶ μὴ σχετιζομένου πασῶς πρὸς τὸ καθωρισμένον ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει τῶν ἐπερωτήσεων θέμα. καὶ ὅτι τὸν λόγον ἔχει ὁ ἐγγεγραμμένος ὅπως ὁμιλήσῃ ἐπὶ ἐπερωτήσεως κ. Κουτσόπης.

Οἱ κ. κ. **Μπακόπουλος, Ἀλεξάκης, Πετρακιᾶς** καὶ ἄλλοι διαμαρτύρονται ζωηρῶς. ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἡ παρεμπεσοῦσα συζήτησις ἐγενικεύθη ἀφ' ἑαυτῆς. ἐρώσων ἔλαβε τὸν λόγον σχετικῶς καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, θεωροῦσι δὲ τὴν ἀναστολὴν αὐτῆς ὡς ἀντικειμένην εἰς τὸ δικαίωμα καὶ καθῆκον τῆς Βουλῆς τοῦ ἐλέγχειν. Ὁ κ. **Πρόεδρος** θέλων νὰ ἐξηγήσῃ πρὸς τὴν Βουλήν. ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Κανονισμοῦ ἀντικειμένης εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν δικαίωμα τοῦ Σώματος, κατέρχεται τῆς ἕδρας αὐτοῦ, καλῶν ἐγὰ τῶν κ. Ἀντιπροέδρων πρὸς ἀντικατάστασιν. Ἀντικαθιστᾷ αὐτὸν ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. **Παπαϊωάννου**. Εὐθὺς ἀμέσως ὁ κ. Προεδρεύων ἀγγέλλει πρὸς τὴν Βουλὴν ἀπόφασιν τοῦ Προεδρείου περὶ διακοπῆς τῆς συνεδριάσεως ἐπί τινα λεπτά.

Μετὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς συνεδριάσεως ἀνέρχεται τὸ βῆμα ὁ κ. **Ἐλ. Βενιζέλος** Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι Βουλευταί, τὰ γεγονότα ἔχουσιν, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι αὐτά, ὡς ἑξῆς: Ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Ἄρτης ἐζήτησε τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς συγκοινωνίας γενικῶς. δέκα δὲ καὶ πλείονες τοῦ ἀριθμοῦ τούτου βουλευταί. ἐζήτησαν ὅπως ἐπεκταθῇ ἡ συζήτησις καὶ ἐγενικεύθη τῷ ὄντι ἡ συζήτησις. Ἀλλά, ἀφοῦ ἠγόρευσαν πάντες οἱ ἀναγεγραμμένοι συνεπείᾳ τῆς γενικεύσεως τῆς συζητήσεως διὰ τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἔθιξεν εἰδικῶς ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Ἄρτης, μετέβη ἡ Βουλὴ ἀκολούθως εἰς τὴν ὑπ' αὔξοντα ἀριθμὸν ἐπερώτησιν. ἡ ὁποία ἐγένετο ἀπὸ τὸν κ. Καλαντζόπουλον, καὶ ἀκολούθως, ἀφοῦ ἐξηντλήθη καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο, μετέβη εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3 ἐπερώτησιν. Εἶνε ἀληθὲς ὅμως, ὅτι καὶ αἱ ἐπερωτήσεις τῶν δύο τούτων συναδέλφων ἐσχετίζοντο μὲ τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἀφεώρα ἡ πρώτη ἐπερώτησις. Ἐκείνη ἦτο γενικὴ περὶ συγκοινωνίας, ἐνῷ οἱ ἀξιότιμοι βουλευταὶ Καλαντζόπουλος καὶ Γκλαβᾶς ὡμίλησαν εἰδικώτερον, ὁ μὲν εἰς διὰ τὰ ἐν Ναυπακτίᾳ, ὁ δὲ δεύτερος διὰ τὰ ἐν Ἀχαϊοήλιδι. Ἐξ ἀφορμῆς τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου βουλευτοῦ Ἀχαϊοήλιδος, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἔλαβε τὸν λόγον διὰ νὰ ὑπερασπισθῇ ὑπάλληλον ὑπαγόμενον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του κατὰ κατηγοριῶν, τὰς ὁποίας ἐνόμιζεν οὐχὶ βασίμους. Ἐξ ἀφορμῆς τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐζητήθη ὁ λόγος παρά τινος νομίζω ἐκ τῶν βουλευτῶν τῶν καθημένων εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἐφαρμόζων τὸν Κανονισμόν, καθ' ὃ εἶχε καθῆκον, ἐδήλωσε πρὸς τοὺς ζητοῦντας τὸν λόγον ὅτι δὲν δύναται νὰ δώσῃ αὐτόν, διότι οἱ ζητοῦντες τὸν λόγον δὲν εὑρίσκοντο ἐντὸς τοῦ Κανονισμοῦ. ὑπέμνησε μάλιστα εἰς τοὺς κυρίους ἐκείνους....

Π. Ἀλεξάκης. Τὸν λόγον.

Πρόεδρος. Μὴ διακόπτετε.

Ἐλ. Βενιζέλος. Ἐδήλωσε, λέγω, ὅτι ἐὰν ἐξ ἀφορμῆς τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐζητήθη ὑπό τινος ἢ τινῶν τῶν κ. κ. Βουλευτῶν νὰ γίνῃ ἐπερώτησις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ τῆς ὁποίας ἴσως θὰ ἐζητεῖτο λόγος διὰ τὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας ἐξήνεγκεν ἡ

Κυβέρνησις διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὸ εἰδικὸν ζήτημα τῆς ὑριστημένης ποινικῆς ἀναρρίσεως κατὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Ταχυδρομείων, ἐδήλωσεν ὁ κ. Πρόεδρος ὅτι δικαίωμα αὐτῶν εἶνε, ἐὰν θέλουν, ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου νὰ ἐπερωτήσουν τὴν Κυβέρνησιν. νὰ δηλώσωσι τοῦτο καὶ θ' ἀναγραφῶσιν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς ἐπομένης συνεδριάσεως τῶν ἐπερωτήσεων. Ἀλλὰ παραδόξως οἱ κ. κ. Βουλευταί, τοὺς ὁποίους ἀρεώρα ἡ παρατήρησις αὐτὴ τοῦ κ. Προέδρου δὲν ἤθελον νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὴν ὑπόδειξιν. τὴν ὁποίαν εἶχε καθῆκον νὰ κάμῃ πρὸς αὐτοὺς τὸ Προεδρεῖον. Ἀλλὰ δὲν ηρκέσθησαν μόνον εἰς τοῦτο, ἀλλὰ θὰ μοι ἐπιτραπῇ νὰ παρατηρήσω ὅτι προεκάλεσαν θόρυβον ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο ὁ προσήκων. Ἐπεδιώχθη νὰ παρασταθῇ ὅτι ἐπιζητεῖται ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἴσως δὲ καὶ τοῦ Προεδρείου, τὸ ὁποῖον ἐν τούτῳ εὑρίσκεται εἰς ἀλληλεγγύην πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. ὅτι ἐπιζητεῖται, λέγω. νὰ τεθῇ περιορισμός τις τοῦ ἐλέγχου τῶν Κυβερνητικῶν πράξεων. Κατὰ τοῦ τοιούτου ὑπαινιγμοῦ ἔχω καθῆκον νὰ διαμαρτυρηθῶ, κύριοι Βουλευταί. Ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τριῶν ὡρῶν παρίσταται ἐδῶ ἀκούουσα μετὰ προσοχῆς καὶ εὐλαβείας συζήτησιν. ἡ ὁποία εἶναι ἐκτὸς τοῦ κανονισμοῦ. διότι οἱ ἐπιζητοῦντες νὰ ἐπερωτήσουν τὴν Κυβέρνησιν σήμερον δὲν ἐσκόπευον νὰ ἐπερωτήσουν τὴν Κυβέρνησιν διότι δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ μεμφθοῦν οὐδὲ νὰ προκαλέσωσι τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς ὅπως δοθῇ κῦρος εἰς τὴν γενομένην συζήτησιν. Εἶχον μόνον τοῦτον τὸν σκοπόν, νὰ ὑποβάλουν ἐρωτήσεις εἰς τὴν Κυβέρνησιν, τὴ σκοπεύει διὰ τὰ δημόσια ἔργα. Ἀλλὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ παρατηρήσω ὅτι κατὰ τὸν κανονισμὸν δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς ν' ἀπασχολῇ ὁλόκληρον τὸ συνέδριον τοῦτο ἐπὶ τόσας ὥρας, διὰ νὰ ἀκούῃ τὰς ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας τυχὸν τις βουλευτὴς ἔχει νὰ κάμῃ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἢ τὰς συστάσεις. Κατὰ τὸν κανονισμὸν ἡ διαδικασία ἡ τηρητέα εἶνε ἡ τῶν ἐρωτήσεων. Ἀπευθύνεταί τις ἐγγράφως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ζητῶν πληροφορίας, κάμνων ἐν ἀνάγκῃ καὶ σχετικὰς συστάσεις, ἐρωτῶν τὶ σκοπεύει νὰ κάμῃ ἡ Κυβέρνησις, καὶ ὅταν αἱ αἰτήσεις καὶ αἱ πληροφορίαι αἱ ὁποῖαι δίδονται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν δὲν θεωρηθῶσιν ἐπαρκεῖς καὶ πρόκειται νὰ γείνῃ ἔλεγχος τῆς Κυβερνήσεως, τότε ἡ ἐρώ-

τησις μετατρέπεται εἰς ἐπερώτησιν, ἡ ὁποία φυσικὸν εἶνε νὰ ἔχῃ καὶ κύρωσίν τινα εἰς τὸ τέλος τῆς συζητήσεως. Σήμερον λοιπὸν ἀπωλέσαμεν χρόνον μακρόν, κατὰ τὸ περισσότερον διάστημα τοῦ ὁποίου δὲν ἐγένετο κυρίως ἐπερώτησις καὶ δὲν ἐγένετο ἔλεγχος τῶν Κυβερνητικῶν πράξεων. Μένον ἴσως τοῦ κ. Γκλαβᾶ καί τινος ἄλλου μέρος ἡ ἀγόρευσις εἶχον χαρακτῆρά τινα ἐπερωτικόν. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις, γνωρίζουσα καλῶς τὸν ὄγκον τῆς ἐργασίας, τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ διεξέλθῃ τὸ παρὸν Συνέδριον, ἐπιθυμεῖ ἐκ παντὸς τρόπου νὰ μὴ ἐπέρχεται ἀπόλεια χρόνου οὐδὲ στιγμῆς, ἀκριβῶς ὅπως ἀπορρίπτῃ πᾶσαν ὑπόνοιαν ὅτι θέλει νὰ περιορίσῃ τὸ ἐλεγκτικὸν ἔργον τῆς Βουλῆς καὶ ἐν τῇ προσδοκίᾳ τῇ βασίμῳ ὅτι αὕτη δὲν εἰμπορεῖ νὰ διαρκέσῃ πολλὰς ἡμέρας καὶ ἐπομένως ὅσαι συστάσεις ἔχουν νὰ γείνουν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, θὰ γείνουν καὶ θὰ ἐξαντληθῇ τὸ στάδιον τῶν ἐπερωτήσεων, δὲν ἔχει καμμίαν ἀντίρρησιν.

Ἀλλ' ἐδικαιοῦτο νομίζω, κύριοι, ἡ Κυβέρνησις, ἐδικαιοῦτο νὰ προσδοκᾷ ὅτι ἀπὸ τῶν ἐδωλίων τῆς ἀντιπολιτεύσεως δὲν θὰ ἠκούετο ἡ βαρεῖα αὐτὴ κατηγορία ὅτι ἡ πλειοψηφία ἐπιζητεῖ, διότι ὁ κ. Πρόεδρος ἐπεδίωξεν ἁπλῶς νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν κανονισμόν, νὰ περιορίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου, ἵνα ἀποφύγῃ τὸν ἔλεγχον τῶν Κυβερνητικῶν πράξεων. Νομίζω δὲ ὅτι διερμηνεύω τὸ φρόνημα τῆς Βουλῆς, ἐὰν διακηρύττω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ κ. Προέδρου ὑπῆρξεν ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὸν κανονισμόν. (Χειροκροτήματα).

Μπακόπουλος. Δὲν ἐγενόμην ἐγὼ ἀφορμὴ τῶν συμβάντων καὶ τῆς καταναλώσεως τόσου χρόνου. Ἐγὼ εἶχα παραιτηθῇ καὶ αὐτῆς τῆς ἐπὶ τῆς συγκοινωνίας ὁμιλίας μου, ὅτε, βεβαιώσαντος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι κρατοῦνται ποσοστὰ ἐκ τοῦ μισθοῦ τῶν ὑπαλλήλων διὰ νὰ συντηρῶνται κλητῆρες πολυτελείας, ἠρώτησα αὐτὸν ἐὰν νομίζῃ εὐπρεπὲς τοῦτο. Οὔτε δὲ εἶμαι ἀντιπολιτευόμενος, ὡς μὲ ἀπεκάλεσεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ οὔτε καὶ κομματικός.

Ν. Στράτος (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Κύριοι συνάδελφοι, τὸ ἐπεισόδιον ἐγέννησεν, οὐχὶ τὸ εὐερέθιστον ἐμοῦ, διότι, τὴν στιγμὴν ἐκείνην πᾶν ἄλλο ἤμην ἢ ἐν ἐρεθισμῷ, ἀλλ' ἐγέννησε κάτι τι ἕτερον, τὸ ὅτι ὁ φίλτατός μου

ἀκριβῶς, καὶ τὸ λυπηρὸν εἶναι ὅτι μεταξὺ φίλων ἐγένετο ἡ ἔρις, κ. Μπακόπουλος εἶναι ζημιωμένος μὲ τὸν παλαιὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς τὸν τροποποιηθέντα.

Ἰ. Μπακόπουλος. Ὄχι, διότι ἤμην μέλος καὶ τῆς ἐπιτροπῆς...

Ν. Στράτος. Καίτοι ἀνέγνωσεν ἐπανειλημμένως τὸν νέον κανονισμόν, δὲν δύναται νὰ συζήσῃ μετ' αὐτοῦ καὶ πολλάκις ἐκ λάθους του διαρεύγουσιν παρατηρήσεις ἔχουσαι σχέσιν πρὸς τὸν παλαιὸν καὶ οὐχὶ τὸν νέον κανονισμόν.

Ἐνταῦθα τὰ πράγματα ἦσαν ἁπλούστατα. Ὑπῆρξεν ἐπερώτησις τοῦ κ. Σίμου, ἐζητήθη ἡ γενίκευσις τῆς ἐπ' αὐτῆς συζητήσεως, ἐγενικεύθη αὕτη, καὶ ἔλαβον μέρος 22 συνάδελφοι. Ἐγώ, καθ' ἣν ὥραν ἐξήντλειτο ὁ κατάλογος τῶν ἀγορευόντων ἐπὶ τῆς γενικευθείσης συζητήσεως, εὑρισκόμην ἔξω τῆς αἰθούσης. Ἐπανῆλθον ὁμιλούντος τοῦ κ. Γκλαβᾶ καὶ ὁ Βουλευτὴς Ἀρκαδίας κ. Πέρρος, ὁ ὁποῖος προήδρευεν, μοὶ εἶπεν ὅτι ὁ κ. Γκλαβᾶς ὁμιλεῖ ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 3 ἐπερωτήσεως, τὴν ὁποίαν ἔφερεν αὐτός, καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἐπερώτησις ἐπὶ τῆς συγκοινωνίας τῆς Ἀχαϊσήλιδος. Ὅταν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπεράτωσε τὸν λόγον θέλων νὰ προλάβω γενίκευσιν τοῦ πράγματος παρὰ τὸν κανονισμόν, ἐποιησάμην πρὸς αὐτὸν τὴν παρατήρησιν ὅτι εὑρίσκεται ἐκτὸς τοῦ κανονισμοῦ, εὑρεθεὶς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀμυνθῇ ὑπὲρ τῆς ὑπηρεσίας του ἢ νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις περὶ τῶν ὑπαλλήλων, διότι ἡ συζήτησις εἶχε παρεκλίνῃ ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ πραγματικοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ συγκοινωνία τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἦλιδος. Ἐρωτῶ, δέ, ποία ἡ σχέσις μεταξὺ τῆς συγκοινωνίας τῆς Ἀχαϊσήλιδος καὶ τῶν παραβάσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ, τὰς ὁποίας ἐπωμίσατο ὁ κ. γενικὸς διευθυντὴς τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων. Ὡς γενίκευσις τῆς συζητήσεως κατὰ τὸν κανονισμὸν δὲν θεωρεῖται ἡ ἐκτροπὴ τῆς συζητήσεως ἐπὶ πᾶν θέμα πέραν τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐπερωτήσεως, ἀλλὰ μόνον ἡ συμμετοχὴ πλειόνων Βουλευτῶν εἰς τὴν διεξαγομένην συζήτησιν.

Τοῦτο ὁρίζει ὁ κανονισμός. Ἐὰν δὲ γείνῃ ἀποδεκτὴ ἀντίθετος ἐκδοχὴ τῆς ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ ὁριζομένης, ἂν δηλαδὴ ἑρμηνευθῇ ὅτι ἡ γενίκευσις τῆς συζητήσεως δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκτροπὴν τῆς συζητήσεως εἰς πᾶν

θέμα. εἶναι ἀδύνατον καὶ ὁ ἔλεγχος ὁ κοινοβουλευτικὸς νὰ ἐκτελεσθῇ, ἀλλὰ καὶ ἡ Βουλὴ νὰ συνεδριάσῃ. Ἔχων ὑπ' ὄψιν μου λοιπὸν τὴν διάταξιν τοῦ κανονισμοῦ, περὶ τῆς ὁποίας δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι δὲν ἔχει ἀντίθετον γνώμην ἡ Βουλή. Ἐποιησάμην σύστασιν πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἀφορῶσαν καὶ εἰς τὸν κ. Γαλαβᾶν τὸν ἐπερωτήσαντα καὶ ἀγορεύσαντα ἀπὸ τοῦ βήματος, ὅπως σταματήσῃ ἡ συζήτησις, διότι εἶχεν ἀρχίσει νὰ παρεκλίνῃ. Τότε ὁ ἀγαπητὸς φίλος μου κ. Ἰ. Μπακόπουλος καὶ ἐπίσης ἀγαπητὸς καὶ παλαιὸς συναγωνιστὴς κ. Ἀλεξάκης θορυβωδῶς ἐζήτησαν τὸν λόγον. Καὶ λέγων θορυβωδῶς παρακαλῶ νὰ μὴ παρεξηγηθῶ, λέγω, τοῦτο διότι ὁ κ. Ἀλεξάκης ἔχει τὴν ἰδιότητα καὶ μειδιῶν νὰ παρουσιάζεται ὡς ἀγριάνθρωπος, ἐνῷ εἶναι φύσει καλὸς ἄνθρωπος (γέλωτες).

Τοῖς παρεστήριξα ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ λάβωσι τὸν λόγον, διότι δὲν ἦσαν ἐγγεγραμμένοι ὡς ῥήτορες τὴν ἐπιῤῥώτησιν οὔτε εἶχε γενικευθῇ ἡ ἐπὶ ταύτης συζήτησις· ἀλλ' οἱ κ. κ. συνάδελφοι εὑρίσκοντο ἐν ἐξάψει καὶ συνέβη νὰ προκαλέσωσιν αἰτίασιν ἀμέσως ὅτι τὸ προεδρεῖον τῆς Βουλῆς παραβιάζει τὸν κανονισμὸν αὐτῆς. Ὁ βουλευτὴς Ἀχαΐας κ. Πετραλιᾶς ἐζήτει τὴν στιγμὴν ἐκείνην νὰ προκαλέσῃ τὴν γενίκευσιν τῆς συζητήσεως προσπαθῶν νὰ συλλέξῃ τὰς ὑπογραφὰς 10 βουλευτῶν. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἀποδεικνύει τὴν ἀταξίαν, εἰς ἣν εὑρέθησαν οἱ κ. συνάδελφοι. Ἀφ' ἧς δὲ στιγμῆς ἐξεπέμφθη ἡ αἰτίασις κατὰ τοῦ προέδρου ὅτι παραβιάζει τὸν κανονισμὸν καὶ ἀφαιρεῖ τὰ δικαιώματα τῶν βουλευτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν, δὲν μοὶ ἦτο ἐπιστετραμμένον νὰ κάθημαι ἐπὶ τῆς ἕδρας καὶ κατῆλθον.

Ἰ. Μπακόπουλος. Παρὰ τίνος προῆλθεν ἡ αἰτίασις;

Ν. Στράτος. Παρ' ὑμῶν καὶ τοῦ κ. Π. Ἀλεξάκη.

Ἰ. Μπακόπουλος. Ὄχι.

Ν. Στράτος. Δέχομαι τὸ ὄχι· ἀλλὰ τὰ στενογραφημένα πρακτικὰ βεβαιοῦσι τὸ ἐναντίον.

Ἰ. Μπακόπουλος. Ἐὰν νομίζητε τὴν ἐπιμονήν μου νὰ λάβω τὸν λόγον, ὡς ἀποδοκιμασίαν τοῦ Προέδρου, λυποῦμαι πολύ, διότι δὲν θὰ εὑρεθῶ εἰς τὴν θέσιν νὰ ἀναιρέσω τὴν ἐπιμονήν μου. Εἶνε τῆς ἰδιοσυγκρασίας καὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Ν. Στράτος. Εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὴν ὁμολογίαν σας ὅτι εἶσθε ἐπίμονος.

Φ. Πετραλιᾶς. Ὅλα τὰ στραβὰ καρβέλια ἡ νύφη τὰ κάνει!

Ν. Στράτος. Εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διατηρήσω τὴν ἰδέαν τῆς Βουλῆς περὶ τῆς ἀμεροληψίας τῆς Προεδρικῆς ἐξουσίας καὶ διὰ τοῦτο κατῆλθον, ἵνα λάβῃ τὴν εὐκαιρίαν ἡ Βουλὴ νὰ ἐκδηλώσῃ, ἐὰν ἀμερολήπτως ἐχειρίσθην τὴν ἐξουσίαν ταύτην.

Πλεῖστοι βουλευταί. Μάλιστα. Μάλιστα.

Ν. Στράτος. Ἐρώτησον ὑπάρχει τοιαύτη δήλωσις. ἀνέρχομαι.

Π. Ἀλεξάκης λέγει ὅτι ζητήσας τὸν λόγον εὑρίσκεται ἐν τῷ κανονισμῷ καὶ διότι ἐξηκολούθη ἡ συζήτησις ἡ γενικευθεῖσα ἐπὶ τῆς συγκοινωνίας ἀλλὰ καὶ διότι ἐγεννήθη παρεμπίπτον ζήτημα καὶ ζήτημα κανονισμοῦ. ὅτε παύει πᾶσα ἄλλη συζήτησις μέχρις οὗ λυθῇ τὸ τοῦ κανονισμοῦ ζήτημα· στρέφων δὲ τὸν λόγον πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ λεχθέντα εἶπεν, ὅτι ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ δὲν εἶναι ἐκεῖνοι καὶ οἱ αὐτοὶ ἀλλὰ εἰσὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ραζικὸς. Ἀναπτύσσει ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐγείρωνται ἐνταῦθα παρεμπίπτοντα καὶ προσωπικὰ ζητήματα καὶ ἀποτόμως ν' ἀνασταίλλεται ἡ ἐπ' αὐτῶν συζήτησις, μενούσης τῆς ἐντυπώσεως μόνον ἐκ τοῦ δημιουργήσαντος τὸ παρεμπίπτον, ἢ τὸ προσωπικόν. Ὅτι δέ, ἐν περιπτώσει δημιουργίας τοιούτων ζητημάτων, δὲν δύναται ἢ κατ' ὀρθὸν λόγον νὰ ἐφαρμόζεται ἡ ἑρμηνεία τοῦ Κανονισμοῦ, καθ' ἣν προτιμᾶται ἐν τῇ συζητήσει τὸ παρεμπίπτον ἢ τὸ προσωπικόν.

Ἐμ. Ῥέπουλης (Ὑπουργ. Ἐσωτ.) Χωρὶς, Κύριοι νὰ παρέμβω εἰς τὸ παρεμπεσὸν ζήτημα ὀφείλω νὰ προκαλέσω ἐξήγησιν καὶ νὰ προδηλώσω ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ἐπιφυλάττω εἰς τὸν ἔντιμον βουλευτὴν Ἀρκαδίας τὸν ἐν τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου του εἰπόντα: ἂν εἶναι εὐπρεπὲς Ὑπουργὸς βεβαιώσας ὅτι ὑπάλληλός διέπραξε τοιαύτας καταχρήσεις νὰ διατηρῇ αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν του.

Ἰ. Μπακόπουλος Δὲν εἶπον αὐτό.

Ἐμ. Ῥέπουλης. Παρακαλῶ...

Ἰω. Μπακόπουλος. Παρερμηνεύετε τοὺς λόγους μου

Ἐγὼ εἶπον ἂν θεωρῆτε εὐπρεπὲς σεῖς αὐτὸ τὸ ὁποῖον γίνεται εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, εἶναι εὐπρεπὲς ἢ ὄχι ;

Ἐμ. Ρέπουλης. Ἐπὶ τούτου εἶχον δώσει τὴν ἐξήγησιν. διότι ἐγὼ οὐδὲν βεβαιῶ καὶ οὐδένα κατηγορῶ οὔτε γνωρίζω τὸ τέρμα, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἡ ὑπόθεσις ἐκείνη. Σᾶς ὁμολογῶ ὅτι τόση ἦτο ἡ ἐντύπωσίς μου ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς μεγάλης κατηγορίας ὥστε τὸ πρᾶγμα καίτοι δὲν εἶχεν ἀναφερθῇ εἰδικῶς εἰς ἐμὲ ὅτι ἐβεβαίουν καὶ βεβαιῶ καὶ θὰ βεβαιῶ ὅτι οὐδεμία οὐδέποτε οἱασδήποτε φύσεως καταγγελία καθ' οἱουδήποτε ὑπαλλήλου εἴτε ὑψηλὰ εἴτε χαμηλὰ ἱσταμένου θὰ παρήρχετο πρὸ ἐμοῦ ἀπαρατήρητος. Ἐγὼ οὐδέποτε συνέδεσα τὴν πολιτικήν μου θέσιν πρὸς οἱανδήποτε συμπάθειαν ἢ ἀντιπάθειαν οὔτε ὑπελόγισα ποτὲ ποῦ καθήμαι, ἐφ' ὅσον δὲν μοὶ ὑπαγόρευσεν ἡ συνείδησίς μου ἥρεμον ἡσυχίαν ὅτι ἴσταμαι ἐκπληρῶν τὸ καθῆκόν μου.

Ὁ κ. **Ε. Κουλουμβάκης** ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἡ συζήτησις δὲν παρεξέκλινεν. Ὁ βουλευτὴς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος ἐξήγησε τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους θὰ εὑρίσκετο εἰς καλλιτέραν κατάστασιν ἡ συγκοινωνία τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος ἐὰν ἄλλως εἶχον τὰ πράγματα. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀπαντῶν εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι οὗτοι οἱ λόγοι. Καὶ λέγει τοιαῦτα διότι τὸ κυριώτερον ἔργον τοῦ Κοινοβουλίου δὲν εἶνε τὸ νομοθετικὸν ἀλλὰ ὁ ἔλεγχος. Δὲν ἔπρεπε νὰ λεχθῇ ὅτι ζητεῖται νὰ παρεμβληθῇ πρόσκομμα εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Κοινοβουλίου κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐσπέρας ταύτης. Παρέκλισις ἀπὸ τῆς συζητήσεως δὲν ὑπῆρξε καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ λεχθῇ τοῦτο ὡς ἐπίσης δὲν ἔπρεπε νὰ λεχθῇ καὶ ἡ ἀλληλεγγύη μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Προεδρείου.

Ὁ κ. **Θ. Κοντούπης** λέγει ὅτι ἀπὸ τῆς συνομολογήσεως τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Ἑταιρείας τῶν Τροχιοδρόμων ἡ Ἑταιρεία διαρκῶς παραβαίνει τοὺς ὅρους χωρὶς αἱ ἑκάστοτε Κυβερνήσεις νὰ λάβωσι μέτρα κατ' αὐτῆς. Παρακαλεῖ τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν νὰ πληροφορήσωσι τὴν Βουλὴν ἂν θὰ ἐφαρμώσωσι τὸν νόμον περὶ καθυστερούντων ὀφειλετῶν τοῦ Δημοσίου διὰ τὴν ὀφειλὴν τῆς Ἑταιρείας τῶν Τροχιοδρόμων πρὸς τὸ Δημόσιον δρ. 125,000 δραχμῶν προερχομένης ἐκ τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἢ θὰ λάβωσιν ἄλλα μέτρα πρὸς εἴσπραξιν τοῦ ποσοῦ τούτου. Ἐπίσης παρακαλεῖ

τὸν αὐτὸν Ὑπουργὸν νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ποῖα ποσὰ κατέβαλε κατὰ τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἔτη, ἰδιαιτέρως καὶ δι' ἐπιτήδευμα τῶν ὑπαλλήλων της ἡ Ἑταιρεία τῶν Τροχιοδρόμων Ἀθηνῶν—Πειραιῶς καὶ νὰ ἐπισυναφθῇ πίναξ τῶν ὑπαλλήλων δι' οὓς τὸ ἐπιτήδευμα.

Ἀκολούθως ὁ κ. **Κουτούπης** παρακαλεῖ τὸν κύριον ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἐπὶ πόσον χρόνον ἐβράδυνεν ἡ Ἑταιρεία τῶν Τροχιοδρόμων Ἀθηνῶν-Πειραιῶς νὰ κατασκευάσῃ ἑκάστην τῶν νέων γραμμῶν, ὡς ἀνέλαβε διὰ τῆς συμβάσεώς της μὲ τὴν Κυβέρνησιν, ὡς ἐπίσης ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν κίνησιν τῶν παλαιῶν γραμμῶν δι' ἠλεκτρισμοῦ. Ποῖον ποσὸν λόγῳ προστίμου πρέπει νὰ πληρώσῃ ἡ Ἑταιρεία εἰς τὸ Δημόσιον ἕνεκα τῆς ἀνωτέρω λεχθείσης βραδύτητος καὶ ἂν τὸ Δημόσιον εἰσέπραξε ποσόν τι ἀπέναντι τοῦ ὅλου καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἂν θὰ ἐνεργήσῃ τὸ Δημόσιον κατὰ τῆς Ἑταιρείας τὰ νόμιμα κατὰ τῶν ὀφειλετῶν τῶν καθυστερούντων εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλετῶν των πρὸς τὸ Δημόσιον.

Ἐπίσης νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἂν θὰ διατάξῃ τὰ δέοντα ὅπως παύσουν αἱ ἐξῆς παραβάσεις τῆς συμβάσεως ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας ἢ ἂν θὰ λάβῃ ἄλλα μέτρα ὅπως παύσῃ ἡ ἐκ τῶν παραβάσεων τούτων ζημία τοῦ κοινοῦ καὶ ὁ κίνδυνος ὅστις ἀπειλεῖ τὴν ζωὴν τῶν ταξιδευόντων διὰ τοῦ τροχιοδρόμου.

Κατὰ τὴν σύμβασιν αἱ γραμμαὶ τοῦ τροχιοδρόμου εἶνε ἁπλαῖ μετὰ παρακαμπτηρίων ἢ διπλαῖ. οὐδαμοῦ ὅμως τριπλαῖ. Ἐν τούτοις εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, πρὸ τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἀλλαχοῦ ὑπάρχουν τριπλαῖ γραμμαί.

Διατί δὲν κατεσκεύασε περίπτερα ὡς ὑποχρεοῦται ὑπὸ τῆς συμβάσεως ἡ Ἑταιρεία εἰς τὴν στάσιν τῶν Ἀνακτόρων, εἰς τὴν στάσιν Μακρυγιάννη, εἰς Μοναστηράκι, εἰς Ἀμπελοκήπους εἰς τὴν Πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος εἰς τὸ Φάληρον καὶ ἀλλαχοῦ.

Διατί ἀντὶ ἡ Ἑταιρεία ὡς ὑποχρεοῦται νὰ ἔχῃ ὑλικὰ ἀρίστης ποιότητος μεταχειρίζεται βαγόνια παλαιὰ χρησιμοποιηθέντα ἐπὶ ἔτος εἰς Ἀμβέρσαν καὶ πλημμελῶς λειτουργοῦντα. ὥστε νὰ παραλωλύεται ἡ κυκλοφορία πολὺ συχνὰ καὶ νὰ τρέχῃ κίνδυνον ἡ ζωὴ τῶν ἐπιβατῶν.

Διατί ὅλα τὰ βαγόνια τῆς Ἑταιρείας ἐκτὸς τῶν ἐκτε-

λούντων τὴν μετὰ τῶν Φαλήρων συγκοινωνίαν ἔχουν παρὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τῆς συμβάσεως μόνον τροχοπέδην (φρένα χειροκίνητον, ἀντὶ νὰ ἔχουν μίαν τοιαύτην καὶ ἑτέραν λειτουργοῦσαν διὰ πεπιεσμένου ἀέρος ἢ ἠλεκτρισμοῦ κατὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἡ ἔλλειψις αὕτη δὲν προλαμβάνει τὸν ἐκτροχιασμὸν τῶν βαγονίων καὶ τὸν ἐκ τούτου κίνδυνον τῶν ἐπιβατῶν.

Διατὶ δὲν ὑποχρεοῦται ἡ Ἑταιρεία νὰ τοποθετήσῃ τὰς σιδηρὰς ῥάβδους ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν ὁδῶν ἄνευ ἐξοχῶν καὶ κοιλοτήτων ὡς διαλαμβάνει ἡ Σύμβασις. Ποῖα πρόστιμα ἐπεβλήθησαν εἰς τὴν Ἑταιρείαν ὡς ἐκ τῶν παραβάσεων τούτων.

Διατὶ ἡ Ἑταιρεία δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἐπισκευάζῃ τὰς ῥωθωνὰς τῶν ἀσφαλτωμένων τμημάτων τῶν ὁδῶν ὧν τὴν ἀσφαλτον κατέστρεψαν βαγόνια τῆς Ἑταιρείας, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὸ τέλος τῆς ὁδοῦ Σταδίου παρὰ τὴν Πλατεῖαν Ὁμονοίας, εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Σταδίου καὶ Πεσματζόγλου καὶ ὀλίγον κατωτέρω ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας, ὅπου εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη σχηματίζονται τέλματα πρὸς μεγίστην ἀσχημίαν.

Διατὶ δὲν ὑποχρεοῦται ἡ Ἑταιρεία, ὡς ὀφείλει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ῥοῆς τῶν ὁμβρίων ὑδάτων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὅπου διέρχονται γραμμαί της.

Διατὶ ἡ Ἑταιρεία δὲν διατηρεῖ ἐν καλῇ καταστάσει, ὡς ὀφείλει, τὰς ὁδοὺς δι' ὧν διέρχονται γραμμαί της εἰς ἔκτασιν 2 μέτρων ὅπου ἡ γραμμὴ εἶνε ἁπλῆ ἢ εἰς μέτρα 4. 80 ὅπου ἡ γραμμὴ εἶνε διπλῆ.

Διατὶ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Ἑταιρείαν νὰ παραβαίνῃ τὴν σύμβασιν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιβατῶν εἰς ἕκαστον βαγόνιον.

Διατὶ ἡ Ἑταιρεία δὲν διατηρεῖ, ὡς ὀφείλει, ἐργατικὰς γραμμὰς κατὰ πρωΐαν καὶ ἑσπέρας.

Διατὶ ἡ Ἑταιρεία δὲν διατηρεῖ λαϊκοὺς συρμοὺς μεταξὺ Ἀθηνῶν-Φαλήρων, καὶ ἀρκετὰ ὀχήματα, ὡς ὁρίζει ἡ σύμβασις, κατὰ τὰς Κυριακὰς τοῦ θέρους.

Διατὶ ἐπετράπη εἰς τὴν Ἑταιρείαν νὰ στρώσῃ διὰ τετραγωνικῶν λίθων, ἀντὶ δι' ἀσφάλτου, τμῆμα τῆς ὁδοῦ Σταδίου πρὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ὡς ἐπίσης εἰς τὴν Πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος.

Διατὶ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Ἑταιρείαν νὰ ῥυπαίνῃ τὰς ὁδοὺς δι' ἐπιῤῥίψεως τῶν ἀκαθαρσιῶν ἐκ τῶν κυλακίων τῶν γραμμῶν ἐπὶ τῶν ὁδῶν.

Ἐπίσης παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν εἰς ποίους ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους ἡ Ἑταιρεία ἐχορήγησεν ἄλλοτε καὶ χορηγεῖ ἀκόμη διαρκῆ δωρεὰν εἰσιτήρια χωρὶς νὰ ὑποχρεοῦνται ὑπὸ τῆς Συμβάσεως.

Ὁ κ. **Ε. Ῥαπακης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ κ. **Κοντεύπη** λεχθέντα, λέγει, ὅτι ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὰς 125 χιλιάδας δραχμάς, αἵτινες καθωρίσθη νὰ δοθῶσιν ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ἐναερίου ἕλξεως αὗται κατεβλήθησαν ὑπὸ τῆς ἑταιρείας ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰ ἐπιβληθέντα πρόστιμα ὑπάρχει ἀπόφασις τοῦ Ἐρετείου ὅτι ταῦτα ἐπεβλήθησαν ἀκύρως. Διὰ τὰ λοιπὰ καταθέτει τὰς ἐξῆς πληροφορίας. Τὰ διπλᾶ φρένα, ἐὰν πιστεύσῃ εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἐλέγχου, εἰς ἃς δὲν ἔχει λόγους νὰ μὴ πιστεύσῃ, ὑπάρχουν εἰς πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ ὀχήματα. Περίπτερα ἡ ἑταιρεία ἦτο ἐκ τῆς συμβάσεως ὑποχρεωμένη ν' ἀνεγείρῃ ἓξ, ἀνὰ ἓν εἰς τὴν Ὁμόνοιαν, Μοναστηράκιον, Πατήσια, Ἀμπελοκήπους, Σύνταγμα καὶ Π. Φάληρον. Πάντα ταῦτα ἔχουσι κατασκευασθῇ πλὴν τοῦ τῶν Πατησίων καὶ τοῦ Π. Φαλήρου. Καὶ τὸ μὲν τοῦ Π. Φαλήρου, καθ' ὅλα ἕτοιμον, δὲν ἐτοποθετήθη λόγῳ ἀμφισβητήσεως ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου διότι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἔκρινεν ὡς ἀκατάλληλον τὸ οἰκόπεδον Χαλκοκονδύλη, ἔνθα ἐπρόκειτο ν' ἀνεγερθῇ τοῦτο. τὸ δὲ τῶν Πατησίων δὲν ἐτοποθετήθη, διότι τὸ Ὑπουργεῖον μὴ θεωρῶν ἀπαραίτητον τὴν ὕπαρξιν τοῦ περιπτέρου ἐκεῖ ἐσκέφθη νὰ τὸ τοποθετήσῃ εἰς ἄλλο μέρος. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ δύο ἄλλα περίπτερα, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἡ ἑταιρεία ὑποχρεοῦτο ἐκ τῆς συμβάσεως ν' ἀνεγείρῃ πρὸς πώλησιν εἰσιτηρίων, τὸ ἓν τούτων ἤρχισεν ἤδη ἀνεγειρόμενον. διὰ δὲ τὸ ἕτερον θ' ἀξιώσῃ παρὰ τῆς ἑταιρείας ὅπως ἀνεγερθῇ ἐπίσης. Ὡς πρὸς τὴν ἀσφαλτόστρωσιν ἐγεννήθη τὸ ζήτημα ἄλλης ἐπιστρώσεως, διότι ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ἄσφαλτος δὲν ἀντέχει εἰς τὸ βάρος τῶν ὀχημάτων. Ἐγένοντο δοκιμαὶ ἐπιστρώσεως διὰ κυβολίθων, διότι ἐὰν καὶ πάλιν τὸ παρὰ τὰς σιδηρὰς ῥάβδους τμῆμα τῶν ὁδῶν ἐπεστρωνύετο δι' ἀσφάλτου, αὐτὴ θὰ κατεστρέφετο ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Ἡ

ἑταιρείᾳ, ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδαπάνησε μέχρι τοῦδε διὰ τὴν στρῶσιν τῶν ὁδῶν ἄνω τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ δωρεὰν εἰσιτήρια, λέγει, ὅτι εἰς δύο διευθυντὰς ἑταιρειῶν, οἵτινες παρουσιάσθησαν ἐνώπιόν του, ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν πρέπει νὰ δοθῶσι διαρκῆ εἰσιτήρια παρὰ τὰς συμβάσεις.

Ὁ κ. **Θ. Κοντούπης** δευτερολογῶν, λέγει, ὅτι πρέπει νὰ ἀνευρεθῇ τίνες εἶνε οἱ δικασταὶ οἵτινες ἔχουσι τὰ διαρκῆ εἰσιτήρια ἵνα τιμωρηθῶσιν. Ὡσαύτως φρονεῖ, ὅτι ἡ ἄσφαλτος δύναται νὰ διατηρηθῇ χωρὶς νὰ τὴν ἐπιρεάζῃ τὸ βάρος τῶν ὀχημάτων, ὡς τοῦτο γίνεται καὶ ἐν Γερμανίᾳ. Καταλήγων, λέγει, ὅτι ἡ διὰ κυβολίθων στρῶσις δὲν ἐπιτρέπεται ἀφοῦ εἶνε παρὰ τὴν σύμβασιν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ μετὰ τοῦτο τὴν Βουλήν, ἐὰν δέχηται νὰ διακοπῇ ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Γ. Ηὸπ** παρατηρεῖ, ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διακόπτῃ καθ' ἑσπέραν τὰς συνεδριάσεις της ἡ Βουλὴ ὑπὸ τὸ κράτος μιᾶς βαρείας μοναρχῆς, ὅτι δὲν σπεύδει πρὸς τὸ ἔργον της, προτείνει δέ, ὅπως αἱ συνεδριάσεις ἄρχονται ἀπὸ τὰς 2 μ. μ. καὶ λήγουσι τὴν 9 μ. μ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ἅτις δὲν ἀποδέχεται τὴν πρότασιν καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται τὴν 9.5' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΙΗ'

Τῆς 1 Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 4.35' ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 182 Βουλευτῶν.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ τὰς ἑξῆς ἀναφορὰς καὶ αἰτήσεις· 1) ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας Δομοκοῦ παρακαλούντων ὅπως διὰ νόμου ἡ Βουλὴ ἀποσπάσῃ τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Δομοκοῦ ἐκ τοῦ ταμείου καὶ τῆς ἐφορείας Φαρσάλων καὶ εἰσαγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Φθιώτιδος, ἐπὶ ταύτης ἐγγράφονται ὅπως ὁμιλήσουν οἱ κ. κ.

Κασαβέτης καὶ Τσιριμῶκος· 2) ἀναφορὰν τοῦ ἐν Χαλκίδι ταμιευτικοῦ σωματείου (Ἅγιος Στέφανος) παρακαλούντος ὅπως διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ κ. Κοργιαλένιου ἱδρυθῇ νοσοκομεῖον ἐν Χαλκίδι· 3) ἀναφορὰν πολλῶν ἐμπόρων Ναυπλίου παρακαλούντων ὅπως ἀναστληθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου περὶ εἰσοδήματος· 4) ἀναφορὰν τῶν κατοίκων διαφόρων χωρίων τοῦ Ηύργου τῆς ἐπαρχίας Ἠλείας παρακαλούντων ὅπως ψηφισθῇ νομοθετικὸν μέτρον διὰ τὴν διευθέτησιν τοῦ χειμάρρου Κυρᾶς Ἀγγελῆς· ἐγγράφονται ἐπὶ τούτου ὅπως ὁμιλήσουν οἱ κ. κ. Λαμπρινόπουλος, Γόντιας, Δογάνης, Πολυζωγόπουλος καὶ Χηνιάδης· καὶ 5) ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Ἅγιος Γεώργιος τοῦ δήμου Αἰδηψίων παρακαλούντων τὴν Βουλὴν ὅπως τοὺς ἀπαλλάξῃ ἐκ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων.

Προσέρχεται μετὰ τοῦτο καὶ δίδει τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον ὁ Βουλευτὴς κ. Χ. Καποδίστριας, ἔχοντα οὕτω.

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω »εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ τὴν 4.45' μ. μ. εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ψηφίζεται εἰς α' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΦΠΕ' (ὑπ' ἀρ. 3585) τῆς 24 Φεβρουαρίου 1910 «περὶ ἐγκρίσεως δαπανῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν».

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου 1910 Β. Διατάγματος περὶ ἐκτάκτου συγκλήσεως τοῦ Ἀνωτέρου Συμβουλίου τῶν Μεράρχων.

Ὁ Βουλευτὴς κ. **Γ. Ηὸπ** παρακαλεῖ ὅπως κατατεθῶσιν ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ κατὰ τὴν β' συζήτησιν αἱ δέουσαι πληροφορίαι σχετικῶς πρὸς τὰς μέχρι τοῦδε πράξεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Μεράρχων.

Ὁ κ. **Ἐ. Βενιζέλος** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) λέγει ὅτι δύναται ἀμέσως νὰ παράσχῃ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας καὶ ὅτι τὸ Συμβούλιον δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη νὰ συνε-

δριάσῃ, καίτοι εἶχε προσκληθῇ ἀπὸ τῆς 15 τοῦ μηνός. Διὰ τοῦτο ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ ζητήσῃ τὴν ἀμνηστείαν τῆς Βουλῆς καὶ νὰ ὑποβάλῃ σχετικὸν νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλήν.

Ἀλεξάκης. Ἐκ τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀποδεικνύεται ὅτι παρεβιάσθη ὁ νόμος ἵνα διευκολυνθῇ ἡ ὑπηρεσία, καὶ ὅτι ἡ ὑπηρεσία οὐδὲν ἀπολύτως ἔπραξεν.

Ψηφίζεται μετὰ ταῦτα εἰς α' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον.

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ νόμου ΓΧΙΙΙ' 3618 τῆς 3 Μαρτίου 1910 «περὶ ἀναθέσεως διαχειρίσεων ὑλικοῦ Σωμάτων ὁ κ. **Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι καθ' ὃν τρόπον τὸ νομοσχέδιον ἔχει διατυπωθῇ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα ὅπως εἰς θέσεις οἰκονομικῶν ἀξιωματικῶν τοποθετῇ ἀξιωματικοὺς μαχίμους. Εἶνε γνωσταὶ αἱ προσπάθειαι αἵτινες ἀείποτε κατεβλήθησαν ὅπως οἱ μάχιμοι ἀξιωματικοὶ περιορισθῶσιν εἰς τὰ κύρια ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματός των. Διὰ ταῦτα ἡ διατύπωσις τοῦ νομοσχεδίου ἔπρεπε νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ παρέχῃ μορφὴν προσωρινότητος. Ἐπίσης ἐπεθύμουν νὰ ἐδηλοῦτο ὅτι βάττον ἢ βράδιον θὰ συμπληρωθῶσι πᾶσαι αἱ κεναὶ θέσεις τοῦ οἰκονομικοῦ σώματος.

Ὁ κ. **Ντριουμπζάκης** λέγει ὅτι ἂν ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος ἐγνώριζε τί γίνεται εἰς τὴν ἀλληλοδαπὴν δὲν θὰ ὡμίλει οὕτω. Εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν ὑπάρχει οἰκονομικὸν σῶμα τὰς δὲ εἰδικὰς ὑπηρεσίας ἐκτελοῦσι μάχιμοι ἀξιωματικοί.

Ὁ κ. **Λαγοπάτης** ὁρνεῖται ὅτι καθ' ὑποχρέωσιν οἱ μάχιμοι πρέπει ν' ἀναλαμβάνωσιν ὑπηρεσίας συνδεομένας πρὸς διαχειρίσεις ὑλικοῦ καὶ τοῦτο ὄχι διότι γίνεται καὶ ἀλλαχοῦ ἀλλ' ὅπως μὴ προαγόμενοι εἰς συνταγματάρχας μετὰ 20ετίαν οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἀναλαμβάνοντες ὑπευθύνους ὑπηρεσίας ὦσιν ἄμοιροι τῶν καθ' ἑκάστα τοῦ πράγματος.

Θ. Κουτσπης. Θὰ ἦτο εὐτύχημα ἐὰν τὸ διὰ τοῦ νομοσχεδίου εἰσαγόμενον μέτρον ἐπεκταθῇ καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας.

Κολουμβάκης. Φοβοῦμαι ὅτι θὰ συμβῇ ὥστε μάχιμοι ἀξιωματικοὶ νὰ τοποθετηθῶσιν ἐπὶ 20ετίαν εἰς οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν καὶ εἶτα θὰ κληθῶσιν ὡς συνταγματάρχαι πλέον εἰς πολεμικὰς ἐργασίας. Ὅτι γίνεται ἐν Γαλλίᾳ

ὀρθῶς γίνεται διότι ἐκεῖ ὑπηρετοῦσι πάντες ἐκ περιτροπῆς.

Οἰκονόμου. Συντάσσομαι πρὸς τὴν γνώμην τοῦ κ. Λαγοπάτη ὅτι οἱ μάχιμοι δέον νὰ ἔχωσι πρόχειρον γνῶσιν τῶν λογιστικῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν γνώμην τοῦ ἐκ Λακωνίας συναδέλφου καθ' ἣν δὲν πρέπει οἱ μάχιμοι ἐπὶ μακρὸν ν' ἀποσπῶνται τοῦ κυριωτάτου αὐτῶν ἔργου. Πρὸς τοῦτο διετύπωσα τροπολογίαν ἔχουσαν οὕτω·

Ἡ ἀνάθεσις τοιούτων ὑπηρεσιῶν δὲν δύναται νὰ παρατεθῇ πέραν τοῦ ἔτους, μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ὁποίου ὁ ἀξιωματικὸς διαχειριστὴς ἀνακαλεῖται εἰς τὸ Σῶμά του.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο τὸ νομοσχέδιον εἰς α' συζήτησιν.

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προβιβασμοῦ εἰς ἀνθυπασπιστὰς ὑπαξιωματικῶν μαθητῶν τοῦ Σχολείου τῶν Ὑπαξιωματικῶν. ὁ κ. **Κάβουρας** ὑποθέτει ὅτι ὁ κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ἐξ ὑπερβολικῆς ἐπιεικείας ζητεῖ νὰ ἐπιτραπῇ ὅπως προάγωνται μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ λοχαγοῦ ἄνθρωποι οἵτινες πρέπει ν' ἀπορριφθῶσι τῆς Σχολῆς, ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ παρακολουθήσουν τὰ μαθήματα ἐν αὐτῇ, ὑποβάλλει δὲ τροπολογίαν, ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 43.

Ὁ κ. **Χρηστίδης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 44

Μιχαλακόπουλος. Εἰς τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν καὶ πάντας ἡμᾶς ἔλαχε βαρὺς κλῆρος, ὁποῖος εἶνε ἡ σταστοποίησις τῶν σοβαρωτάτων ἀνωμαλιῶν τὰς ὁποίας διετρέξαμεν κατὰ τὴν τελευταίαν πολιτικὴν περίοδον. Θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα καθ' ἣν θέλει ὁμιλήσει ἡ ἱστορία καὶ τότε θὰ συνταχθῇ τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ τὸ Παθητικὸν ἑκάστου. Ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν στρατευόμενοι ἐνόμισαν ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ διορθώσωσι τὰ πολιτικὰ πράγματα, αἱ δὲ διάφοροι συνεννοήσεις δὲν κατέληγον παρὰ εἰς σύνταξιν νομοσχεδίων ἐξυπηρετούντων προσωπικὰ συμφέροντα. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ κατώτερα ὄργανα ὑπῆρξαν ἐκ τῶν συνταξάντων. Ὁμιλεῖ ὁ νόμος περὶ ἀξιωματικῶν παρασχόντων ἐξόχους ὑπηρεσίας. Ἀλλ' οὐδεμία ὑπηρεσία εἶνε «ἔξοχος» διὰ τὸν ὑπάλληλον. Ἐφ' ὅσον ὁ ὑπάλληλος πράττει τὸ καθῆκόν του οὐδεμίαν «ἔξοχον» ὑπηρεσίαν παρέχει. Ὑπῆρξε νό-

μος ἐπιτρέψας τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Σχολὴν τῶν ὑπαξιωματικῶν ἄνευ εἰσιτηρίων ἐξετάσεων ἀλλὰ μετὰ προηγουμένων ἐλεγχον τῶν «ἐξόχων» ὑπηρεσιῶν ἃς οὗτοι προσέφεραν. Ὁ ἔλεγχος ἐκεῖνος ἐγένετο καὶ ὑπαξιωματικοὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν Σχολήν· ἀλλὰ μετ' αὐτὸν καὶ ἄλλος νόμος ἐγένετο ὅστις μαρτυρεῖ ὅτι σφάλμά τι διεπράχθη τὴν πρώτην φορὰν καὶ ὅστις ὁμιλεῖ καὶ πάλιν περὶ «ἐξόχων ὑπηρεσιῶν» ἀσχέτως πρὸς τὰς συνδεομένας μὲ τὴν δημοσίαν Ἀσφάλειαν. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι εἰσήχθησαν κατόπιν ἐλέγχου ὁ ὁποῖος μὴ ἔχων ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν ἀσφάλειαν τῆς δημοσιότητος οὐδεμίαν παρέχει ἐγγύησιν. Οἱ εἰσαχθέντες καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ ζητήματα τῆς Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ παρακολουθήσουν. Τί ἔπρεπε λοιπὸν νὰ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις; Καὶ στοιχειώδες ὑπῆρξε τὸ καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως μὴ αἴφνης ἀποσπάσῃ πᾶσαν ἐλπίδα ἀπὸ τοὺς ἐν λόγῳ ὑπαξιωματικοὺς καὶ ἀρίστη ἡ μέθοδος. Ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου εἶνε συνετή. Ἀλλ' ἐγεννήθησαν ἄλλαι περιστάσεις, περιστάσεις ἀποζημιώσεων διότι ὑπῆρξαν ὑπαξιωματικοὶ προσενεγκόντες πιστοποιητικά, τὰ ὁποῖα ἀπεδείκνυον ὅτι πράγματι προσέφεραν ὑπηρεσίας παρομοίας πρὸς τὰς τῶν ἄλλων καὶ ἀσχέτους τῇ Δημοσίᾳ Ἀσφαλείᾳ. Ἀλλ' ἃ δὲν ἦσαν ἐκ τῶν ἐπιτηδείων ἐκεῖνοι καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φαντασθῶσιν ὅτι θὰ ἐτίθετο προθεσμία λήγουσα πρὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ὁ νόμος. Οὐχὶ μόνον οἱ μαθηταὶ λοιπὸν ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μὴ εἰσαχθέντες δέον ν' ἀμειφθῶσιν. Οὕτω πρέπει νὰ βελτιωθῇ κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον.

Τριγώνης. Πόσοι εἶνε αὐτοί;

Μιχαλακόπουλος 10 ἢ 15 ἀσφαλῶς δὲ θὰ κερδίσουν τὴν δίκην τὴν ὁποίαν ἤγειραν κατὰ τοῦ Δημοσίου.

Τσιριμώκος δὲν γνωρίζει ποίας ἰδέας ἔχει ἕκαστος περὶ τῶν διαδραματισθέντων κατὰ τὴν ἐπαναστατικὴν κίνησιν. Δὲν ἦτο δυνατὸν μία τοιαύτη κίνησις νὰ μὴ ἐπιφέρῃ ἀωμαλίας ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν ἡ κίνησις ἐκείνη νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἀνεξαρτήτως τῶν ἀποτελεσμάτων εἴτε καλῶν εἴτε κακῶν.

Ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν προήγαγεν ὀλίγους τῶν ὑπαξιωματικῶν οἱ ὁποῖοι προσήνεγκον ἀληθεῖς πρὸς τὴν πατρίδα ἐξόχους ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἐδίστασε νὰ προαγάγῃ ὅλους τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὴν τοιαύτην κατηγορίαν καὶ προύκάλεσεν τὴν ψῆφισιν νόμου δι' οὗ εἰσήχθησαν εἰς τὴν σχολὴν ἄνευ ἐξετάσεων πολλοὶ ὑπαξιωματικοί. Ἡ Πολιτεία ὤφειλε νὰ βραβεύσῃ καὶ τοὺς τελευταίους τούτους διὰ προαγωγῆς ἀφοῦ οὕτω βραβεύει πάντα ὑπαξιωματικὸν ὅστις ἔτυχε νὰ φονεύσῃ ἕνα ληστὴν ἐπικηρυχθέντα δι' οὗ τρόπου πάντες γνωρίζομεν. Ἡ βράβευσις τῶν ὑπαξιωματικῶν εἶνε δικαία, ἐὰν δὲ τοῦτο εἶνε ἔργον τῆς ἐπαναστάσεως διὰ τοῦτο αὕτη δὲν εἶνε ἐπίμεμπτος. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις ἐπιδιώκει εἶνε ν' ἀπονείμῃ πλήρως τὸ δίκαιον, προάγουσα εἰς ἀνθυπασπιστὰς καὶ τοὺς ἐν τῇ σχολῇ εἰσαχθέντας ὑπαξιωματικοὺς τοὺς μὴ δυναμένους νὰ παρακολουθήσωσι τὰ μαθήματα. Οἱ ὑπαξιωματικοὶ ὅμως προαγόμενοι ὡς ἀνδραγαθήσαντες μετὰ ἓν ἔτος προάγονται εἰς ἀνθυπολοχαγοὺς αὐτοδικαίως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ὅπερ προϋποθέτει νέαν δοκιμασίαν. Ἤτις καὶ ἄδικος καὶ ἄσκοπος εἶνε.

Ἡ τροπολογία τοῦ ἐξ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος συναδέλφου ἐὰν καὶ ἄλλοι ὑπάρχωσι ὑπαξιωματικοὶ προσενεγκόντες ἐξόχους ὑπηρεσίας, εἶνε δικαία. Προτείνει τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τροποποιουμένου καὶ λέγει ὅτι ὅταν ἐπιστῇ ὥρα ῥάσεως μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐνθουσιασμοῦ θέλουσιν ὑπερασπίσῃ τὴν Πατρίδα καὶ οὗτοι μεθ' οὗ καὶ οἱ ἐκ τῶν Σχολῶν προερχόμενοι.

Οἱ κ. κ. **Γρανίτσας καὶ Μιχαλακόπουλος** ὑποβάλλουσι τροπολογίαν, ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 45

Ἑτέραν τροπολογίαν ὑποβάλλει ὁ κ. **Ι. Τσιριμώκος.**

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 46.

Β. Καλομοίρης. Ἐψηρίσθη νόμος καθ' ὃν πάντες οἱ ὑπαξιωματικοὶ οἱ προσενεγκόντες ἐξόχους ὑπηρεσίας εἰσῆλθον εἰς τὴν σχολὴν πλὴν ἐκείνων περὶ ὧν ἐλάλησεν ὁ ἐξ Ἀχαϊσήλιδος συνάδελφος. Ἐνῷ ὅμως ἐκεῖνοι εἰσήχθησαν ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι προαχθέντες κατόπιν ἐξετάσεων εἰς ἀνθυπασπιστάς. Ἰδοὺ ἡ ἀνωμαλία. Ἐὰν γένηται δεκτὴ ἡ τροπολογία τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου δὲν θὰ τύχωσιν ἀμοιβῆς οἱ προσενεγκόντες ἐξόχους ὑπηρεσίας. Ἐὰν δὲ γένηται δεκτὴ ἡ τροπολογία τοῦ κ. Τσιριμώκου ἀντιθέτως. Διὰ ν' ἀπορύγωμεν τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην πρέπει νὰ μεριμνήσω-

μεν ὥστε ἀμφότεροι ν' ἀμειρθῶσιν. ἀφοῦ αἱ ὑπηρεσίαι ἃς προσέφεραν ὑπῆρξαν ὑπηρεσίαι ἀναγνωρισθεῖσαι ὑπὸ τῆς Πολιτείας.

Μιχαλέας. Ὅσοι παρευρέθησαν εἰς μάχας καὶ ἀντιμετώπισαν τὸν ἐχθρὸν μόνον ἐκεῖνοι εἶνε εἰς θέσιν νὰ διακρίνουν τὴν διαφορὰν τῶν ἀγγραμμάτων ἀπὸ τοὺς ἀγγραμμάτους. Τελευτᾶ λέγων ὅτι πρέπει πάντες ν' ἀμειρθῶσιν.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Παρακαλεῖ ὅπως ὑποβληθῶσιν αἱ τροπολογίαι τῶν κ. κ. βουλευτῶν. αἵτινες θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν γ' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο τὸ νομοσχέδιον εἰς α' συζήτησιν.

Β' συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταψηφίσεως εἰς τοὺς ἐγκαλοῦντας ἢ μηνυτὰς τῶν διαστικῶν ἐξόδων.

Πρόεδρος. Ὑποχρεοῦμαι νὰ ὑπομνήσω πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι, κατὰ τὸν Κανονισμόν, ἐπὶ τῆς συζητήσεως κατ' ἀρχὴν τῶν νομοσχεδίων δὲν δύναται νὰ γίνεται καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησις, ὡς ἔτυχε νὰ γίνῃ ἤδη καθ' ὑπέρβασιν. Κάμνω τὴν ὑπόμνησιν ταύτην, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ νὰ προβῶ εἰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν συζητήσεων τῶν νομοσχεδίων.

Δεμερτζῆς. Ὁμιλεῖ ἐπὶ πλημμελῶν κατὰ τὴν γνώμην του σημείων τοῦ νομοσχεδίου, ἀναπτύσσων τὸν τρόπον τῆς ἐπανορθώσεως αὐτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τὸν ἀγορεύοντα, ὅτι πιθανὸν νὰ εἰσῆλθεν εἰς ὁμιλίαν κατ' ἄρθρον.

Δεμερτζῆς. Μετὰ τὴν ὑπόμνησιν τοῦ κ. Προέδρου, ἐπειδὴ εἶμαι δεδηλωμένος ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, εἶναι περιττὸν νὰ ὁμιλήσω νῦν.

Ἀριστόμης. Ὑποστηρίζει ὅτι, ὡς ἐγένετο ἡ ὁμιλία παρὰ τοῦ κ. Δεμερτζῆ, εὑρίσκετο ἐντὸς τῆς κατ' ἀρχὴν συζητήσεως.

Ὁ κ. Δεμερτζῆς ἐν τούτοις ἀποχωρεῖ τοῦ βήματος, ὑποβάλλων ἐγγράφους τροπολογίας, ἐκτυπωθησομένας πρὸς διανομήν.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 47.

Κασσίμης. Ἀναπτύσσει τὴν βάσιν τοῦ νομοσχεδίου, ὁρισθέντος ὅτι, ἐὰν κατ' ἀρχὴν ἀναγνωρίζωμεν τοὺς διαστὰς μας ἱκανοὺς νὰ δικάζωσι παραχρῆμα, δυνάμεθα νὰ ἐμπι-

στευθῶμεν εἰς αὐτούς, ἐκτὸς τοῦ ἀδικήματος τῆς ψευδορκίας καὶ τῆς ψευδοῦς μηνύσεως, καὶ τὸ ἀδίκημα τῆς ψευδοῦς διὰ γραφῆς ὑποσχέσεως. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου, ὡς ἔχει, δὲν ἐξυπηρετεῖται ὁ σκοπὸς τῆς Δικαιοσύνης. Ὑποβάλλει ἐν τέλει τροπολογίαν, δηλῶν, ὅτι, ἂν δὲν γίνῃ δεκτή, θὰ καταψηφισθῇ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου.

Ἡ τροπολογία ἐκτυπωθήσεται πρὸς διανομήν.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 48.

Ζαβιτσιάνος. Κατὰ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν ἡ πλειοψηφία τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων προέρχεται ἐκ τῶν ψευδῶν μηνύσεων. Ἀλλά, κατὰ τὴν πεῖραν, τὸ πλεῖστον τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων προέρχεται συνεπείᾳ αὐτεπαγγέλτου καταδιώξεως, ἐκ καταγγελιῶν καταδιωκτικῶν ὀργάνων, κυρίως τῶν κατωτέρων, ὄχι ὅπως ἀδικήσωσι τὸν καταγγελλόμενον, ἀλλ' ὅπως πιστευθῇ, ὅτι ἀνεκάλυψαν τοὺς ἐνόχους. Μέγα δὲ μέρος τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων προέρχεται ἐλλείψει ἐνδείξεων, ἕνεκα ἀνικανότητος τῶν ἀναριτικῶν ὀργάνων. Νομίζω ὅτι ἐπιστημονικώτερα καὶ λογικώτερα διενέργεια καὶ τῆς προανακρίσεως καὶ τῆς ἀνακρίσεως θὰ ἔθετε τέρμα εἰς τας καταγγελίας, πρὶν ἔλθωσιν αὗται πρὸ τοῦ δικαστηρίου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔρχονται αἱ ὑποθέσεις εἰς τὰ δικαστήρια καὶ πολλάκις ἔρχονται μετὰ πάροδον δεκαετίας καὶ πλέον καὶ φυσικὸν εἶναι τότε νὰ ἔχωμεν ἀπαλλαγάς, ἀφοῦ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποδειχθῇ εὐκόλως ἐνοχὴ μετὰ τοσοῦτον χρόνον. Διότι καὶ αὐτοὶ οἱ καταγγέλλοντες λησμονοῦν τότε ποίαν ἀκριβῶς πρᾶξιν κατήγγειλαν, καὶ ἐὰν συνέβη πράγματι ἡ πρᾶξις ἣν κατήγγειλαν! Ταῦτα συμβαίνουν, οὐχὶ πάντοτε ἐννοεῖται, ἀλλὰ συμβαίνουν.

Μπουλούμης. Ὑπενθυμίζω καὶ τὴν κατηγορίαν τῶν λόγῳ ἀμφιβολιῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων.

Ζαβιτσιάνος. Μένουν αἱ ἀποφάσεις, ἃς κυρίως προσπαθεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ νομοσχέδιον, ἀλλὰ ἡ κατηγορία αὐτῶν εἶναι μικρά. Δι' αὐτὴν δὲ ἀρκεῖ, νομίζω, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐν τῷ ποινικῷ νόμῳ διατάξεων. Καὶ ἂν αὗται εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν σταματήσουν, τότε εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν σταματήσῃ τὸ νομοσχέδιον. Γενικῶς δέ, αἱ συνέπειαι τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ἐφαρμοζομένου ὡς ἔχει, εἶναι σοβαρώταται. Διότι τότε δὲν θὰ γίνωνται παρὰ καταγγελίαι, ἃς θὰ δύνανται νὰ ἀποδείξουν οἱ καταγγέλλοντες.

Ἕκαστος δὲ δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἐκ τούτου ζημίαν διὰ τὴν δικαιοσύνην, ἀφοῦ γνωρίζομεν πάντες πόσοι ἐκ τῶν καταγγελέων δύνανται νὰ ἀποδείξουν ἀπέναντι τῆς παρούσης ἀντιλήψεως τῶν ἀνακριτῶν τὴν ἀλήθειαν τῶν μηνύσεών των. Οἱ δὲ πράγματι δόλιοι μηνυταὶ δὲν δύνανται νὰ περιορισθῶσιν ἀποτελεσματικῶς διὰ τοῦ νομοσχεδίου. Καὶ ὅλοι οἱ μηνυταὶ θὰ τελειώσουν κατηγορούμενοι διότι διέπραξαν τὴν ἀνοησίαν νὰ ἐμπιστευθοῦν μήνυσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν δικαστῶν τῆς πατρίδος των. Ἔχομεν δὲ ἐπὶ πλέον δυστυχῶς καὶ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν ἀνακριτῶν. Δὲν φέρω ἐπικουρικὸν ἐπιχείρημα, λέγων ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς οὐσίας ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ μεταχειρισθῇ ὁ δικαστὴς ἀγράμματον καὶ ἁπλοῦν χωρικόν, μὴ δυνάμενον νὰ μεταδώσῃ σαφῶς καὶ ἀπ' εὐθείας, πρὸς αὐτὸν τοὺς λόγους, δι' οὓς νομίζει ἔνοχον ἢ ἠθικὸν αὐτουργὸν τὸν καταγγελλόμενον.

Καμπάνης. Νὰ καταργηθῇ ἡ ἰσοβιότης τῶν δικαστῶν.

Ζωγράφος. Τὸ ὅτι δὲ ἐν Ἰταλίᾳ εἶνε ἐφηρμοσμένον τοιοῦτον νομοσχέδιον, ὡς εἶπε προλαλήσας χθὲς συνάδελφος, τοῦτο δὲν εἶνε λόγος νὰ εἰσαχθῇ ἀνεξελέγκτως καὶ παρ' ἡμῖν. Διότι δὲν εὑρισκόμεθα ἡμεῖς εἰς τὴν ἐν γένει ὡριμότητα τῆς Ἰταλίας, πρὸ πάντων δὲ δὲν ἔχομεν τὴν τελειότητα τῆς ἀνακρίσεως ἣν ἄλλαι Πολιτεῖαι ἔχουσι.

Ἐλθόντες ἐνταῦθα ὅπως ἐνισχύσωμεν Κυβέρνησιν ἀποπειρωμένην τὰ τῆς ριζικῆς ἀνορθώσεως τῶν κοινῶν, ἔχομεν καθῆκον πρὸ παντὸς νὰ ὁρμώμεθα ἀπ' ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἕκαστος ἡμῶν θεωρεῖ ἐν τῇ συνειδήσει του ὡς ὀρθὸν καὶ ἀληθές. Ἀπὸ τοιαύτης δὲ ἀρχῆς ὁρμώμενος σταθερῶς καὶ ἐγώ, δηλῶ ὅτι θὰ καταψηφίσω τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, διότι θεωρῶ τοῦτο ἀπορριπτέον κατ' αὐτὴν τὴν βάσιν αὐτοῦ.

Χριστίδης. Τὸ νομοσχέδιον ἔχει ἀγαθὸν τὸν σκοπόν, ἀλλὰ πλημμελῆ τὴν διατύπωσιν, ὥστε νὰ παρακωλύεται ἡ πραγματοποίησις τοῦ σκοποῦ του. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ κειμένη νομοθεσία δύναται, ἐὰν θέλωμεν, νὰ θέσῃ πλήρη φραγμὸν εἰς τὰς ψευδεῖς μηνύσεις. Διὰ τῆς μεταβολῆς δὲ τῶν συμβουλίων εἰς δικαστήρια, ὡς θέλει τὸ νομοσχέδιον, παραβιάζεται Δικονομικὴ ἀρχή. Παραβιάζεται τὸ δικαίωμα καὶ τῆς ὑπερασπίσεως καὶ τῆς ἀπολογίας τοῦ ὡς

ψευδοῦς καταγγελέως δικαζομένου. Ὅθεν, Κύριοι, δέχομαι τὸν σκοπόν, δηλ. τὴν πρόθεσιν, τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ καταρρίπτομαι κατὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ! Μὴ λησμονηθῇ δὲ ὅτι συμφωνῶ τελείως μὲ ὅσα εἶπε διὰ τὴν προανάκρισιν ὁ ἀξιότιμος προλαλήσας.

Ὑποβάλλει εἶτα ὁ Χριστίδης ἰδίαν πρότασιν νόμου ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἣν παρακαλεῖ θερμῶς τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ υἱοθετήσῃ, ὡς καὶ τροπολογίαν ἐκτυπωθησομένην.

Λίτ παράρτ. ἀριθ. 49 καὶ 50.

Δ. Γιαννιάς. Κηρύσσομαι ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ὡς ἀποβλέποντος εἰς ἄρσιν πολλῶν καὶ προφανῶν ἀτόπων. Ὑπάρχουν ὑπάλληλοι σιδηροδρομικοί, οἵτινες ὑποβάλλουν μηνύσεις κατ' ἐπιβατῶν ἐπὶ παραβάσει σιδηροδρομικῶν διατάξεων, μόνον καὶ μόνον πρὸς ἀπάλειψιν τῶν μαρτυρικῶν ἐξόδων. Πολλάκις ἄδικοι ὑποθέσεις ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς ἀπόπειραι ἀναιρέσεως. Ἕνεκα δὲ τῆς γνωστῆς χρεωκοπίας τοῦ ἰατροδικαστικοῦ σώματος παρ' ἡμῖν ἁπλᾶ πλημμελήματα δημιουργοῦνται εἰς κακουργήματα. Ἐπὶ πλέον, ὅσον ἀφορᾷ τὸ σῶμα τῶν πταισματοδικῶν, ἕνεκα οἰκονομικῆς ἀνεπαρκείας, ἕνεκα τῆς στενότητος τοῦ τόπου ἡμῶν, ἕνεκα δηλ. τῶν οὕτω δημιουργημένων προσωπικῶν ἐξαρτήσεων καὶ σχέσεων, δὲν δύναταί τις νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν πταισματοδίκην τὴν ἀπονομὴν τῆς διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιζητουμένης δικαιοσύνης καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων. Ἐγνώρισα ἐν Πάτραις πταισματοδίκην, ὅστις προεξόρλει τοὺς μισθούς του εἰς πλωτοπράτην καὶ κομματάρχην τοῦ τόπου. Τὸ παράδειγμα δὲ τοῦτο δὲν δύναται νὰ εἶνε ἐν μόνον. Περὶ τῶν πλημμελειοδικῶν ὅμως δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐγγύησιν ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς διὰ τοῦ νομοσχεδίου ζητουμένης δικαιοσύνης. Ἂν ὅμως ἡ Κυβέρνησις θρονιάσῃ τοὺναντίον καὶ συνδέσῃ τὴν περὶ πταισματοδικῶν διάταξιν μὲ αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, θεωρῶ ὅτι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὑποχωρήσω, ὡς κεκαρυγμένος ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ θεωρῶ ἀναγκαιότατον.

Φωκιανός. Παρὰ τὴν δικαίαν περὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καταρτισμοῦ του κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης γνώμην, λέγω ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον ἀστοχεῖ ὅλως ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν ὃν ἐπιδιώκει. Ἐνόμισεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι τὰ ἀθῳωτικὰ $\frac{1}{3}$ τῶν ἀπορράσεων τὰ ὁποῖα παρουσια-

ζει ἡ στατιστικὴ ἡμῶν, προέρχονται ἕνεκα ψευδῶν μηνύσεων. Τοὺς πραγματικοὺς ὅμως λόγους τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων ἀνέπτυξε προλαλήσας συνάδελφος καὶ ἀνέπτυξεν ὀρθῶς. ὥστε νὰ εἶνε περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ἐγὼ ἤδη. Δύναμαι νὰ προσθέσω ἐν τούτοις. ὅτι ἤκουσα δικαστάς, οἵτινες. ἐπὶ προφανῶς ψευδοῦς πρωτοκόλλου. ἀπήντων. ἐρωτώμενοι. διατί δὲν ἀπαλλάσσουν τὸν κατηγορούμενον. : Δὲν πειράζει. ἂν δὲν ἔκαμε τώρα τὴν πρᾶξιν δι' ἣν κατηγγέλλεται τὴν ἔκαμεν ἄλλοτε! Ἔπειτα ἂς πάρῃ καὶ τὸ Δημόσιον ὀλίγα χρήματα!». Πρόκειται δηλαδὴ περὶ εὐκαιριῶν πρὸς αὔξησιν τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ εἰς τὴν πρόθεσιν ταύτην πίπτουν θύματα παρὰ τῶν ἀναμιτῶν πλεῖστοι παρὰ τῶν κατηγγελλομένων.

Φρονῶ. Κύριοι. ὅτι τὰς ψευδεῖς μηνύσεις ἐνισχύει πρὸ πάντων ἡ ἀχαρακτήριστος ἐπιείκεια τῶν δικαστηρίων ἀπέναντι ἀποδεδειγμένων συκοφαντῶν μηνυτῶν. δηλαδὴ ἡ μὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἀναγεγραμμένων ἤδη ἐν τῷ Ποινικῷ Νόμῳ κατὰ τῶν δολίων μηνυτῶν διατάξεων. Κανεὶς τίμιος πολίτης, Κύριοι. μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, δὲν θὰ θελήσῃ νὰ προβῇ εἰς μήνυσιν. ἀλλὰ οἱ κακοήθεις δὲν θὰ ἀναχαιτισθῶσιν οὐδόλως. διότι οἱ ψευδεῖς μηνυταὶ εἶνε συστηματικοὶ μηνυταὶ καὶ οἱλωτεχνοῦν τὰς μηνύσεις των κατὰ τοιοῦτον τρόπον. ὥστε νὰ μὴ δύναται ν' ἀποδειχθῇ τὸ ψεῦδος αὐτῆς. Τῆς οἱλοτεχνούν κατόπιν συμβουλίων καὶ διαβουλίων. Ἀλλά. προκειμένου περὶ ἀποδεδειγμένων ψευδῶν μηνυτῶν. νομίζω ὅτι ὁ Εἰσαγγελεὺς πρέπει αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐπιλαμβάνεται τῆς καταδιώξεως τοῦ ἐνόχου, νὰ ῥίπτεται οὗτος ἀμέσως εἰς τὰς φυλακάς. Φρονῶ ἐν τούτοις ὅτι τὸ νομοσχέδιον στηριζόμενον θὰ συντελέσῃ μόνον εἰς πλήρωσιν ταμιευτικῆς ἀνάγκης καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο. καίτοι δὲν ὑποθέτω ὅτι τοιοῦτόν τι σκοπεῖ ὁ Ὑπουργὸς διὰ νομοσχεδίου.

Ἐκ τῶν ψευδῶν μηνύσεων. Κύριοι. ἐκ τῶν ψευδῶν 100 μηνύσεων αἱ 99 εἶνε συνεπεία ψευδῶν πρωτοκόλλων χωροφυλάκων. καὶ οὗτοι νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς αὐτό. πρὸ πάντων αὐτοὺς ν' ἀποδιλέπῃ αὐτό.

Ὁ κ. **Λάσκαρις** ἀναπτύσσων τὰς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου γνώμας του συμπεραίνει. ὅτι τὸ 6' ἄρθρον δεῖται ἀνασκευῆς. ὑποβάλλει δὲ τροπολογίαν. ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ. παράρτ ἀριθ 51.

Ὁ κ. **Σκαδαρέσης** εὑρίσκεται ἐν ἀπορίᾳ πῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης παρεῖδεν ὅτι ἡ Δικαιοσύνη δὲν ἀσκεῖται ὡς ἔδει ν' ἀσκῆται ἐν τῷ Κράτει ἡμῶν καὶ ὅτι τὸ μεγαλήτερον μέρος διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς Δικαιοσύνης ἀποτελοῦσιν οἱ μάρτυρες. Μάρτυρες κατηγορίας πολλάκις ἐνώπιον δικαστηρίου μετατρέπονται εἰς μάρτυρας ὑπερασπίσεως. Ἀλλ' ἐὰν διεξέλθωμεν ὅλην τὴν διαδικασίαν. εἰς ἣν ὑποβάλλονται αἱ μηνύσεις, θὰ ἐξαγάγωμεν ἀρά γε τὸ συμπέρασμα ὅτι αἱ ἀποφάσεις ἐκδίδονται κατόπιν ἐπισταμένης μελέτης ἐκ μέρους τῶν δικαστῶν ; πρὶν ἢ σκεφθῶμεν περὶ τῶν φαρμάκων δι' ὧν θὰ διορθωθῇ τὸ κακόν. Κύριοι. πρέπει νὰ ἀνεύρωμεν τὴν ῥίζαν. Δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ἐκτεθῇ ὁ πολίτης εἰς τὸν κίνδυνον μήπως πολλάκις ἀπὸ μηνυτοῦ μεταβληθῇ εἰς κατηγορούμενον. Πολῖται. οἵτινες οὐδεμίαν ἔχουσι πεποίθησιν εἰς τὴν Δικαιοσύνην τῆς πατρίδος, καὶ μεταβαίνοντες πρὸ τῆς πύλης αὐτῆς ἐπαρίενται μόνον εἰς τὴν τύχην. θὰ σταματήσουν ἐκ τοῦ ῥόθου καὶ οὐδέποτε πλέον θὰ προσέλθωσιν εἰς αὐτήν.

Οὐδαμῶς δύνανται νὰ περιορισθῶσιν αἱ ψευδεῖς μηνύσεις διὰ τοῦ εἰσαγομένου νομοσχεδίου. καθ' ὅσον διὰ τούτου μόνον οἱ πτωχοὶ εἶνε δυνατὸν νὰ ἐμποδισθῶσιν. ἐνῷ τοὐναντίον οἱ πλούσιοι. ὡς ἔχοντες τὰ χρηματικὰ μέσα. οὐδαμῶς θέλουσιν ἐμποδισθῇ εἰς τὴν ὑποβολὴν ψευδοῦς μηνύσεως. Τελευταῖον ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς δὲν θὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Καπσιμπέρης** ὁμολογεῖ ὅτι τὰ ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ νομοσχεδίου ἀναφερόμενα αἴτια δὲν τῷ ἐνέπνευσαν τὴν πεποίθησιν. ὥστε νὰ εἴπῃ ὅτι μετὰ πεποιθήσεως ψηφίζει ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου.

Τὸ ἀκριβὲς αἴτιον. λέγει. ὅπερ μαστίζει τὴν Δικαιοσύνην δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀποκαλύψῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς ὡς ἐκ τοῦ ὕψους τῆς θέσεώς του. Ἡμεῖς ὅμως, οἵτινες ἔχομεν ἄλλην θέσιν ἐντεῦθα. διακηρύττομεν ὅτι ψηφίζοντες τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὄχι μόνον δὲν προσθέτομεν λίθον ἀλλὰ τοὐναντίον εἰς ἐρείπια μεταβάλλομεν τὴν Δικαιοσύνην. Δύο εἶνε

λόγοι οἱ ἐπιβάλλοντες τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου εἰς τούτων εἶνε ἡ ἀναφερομένη ἐν τῷ νομοσχεδίῳ στατιστική, ἡ ὁποία ὅμως εἶνε ψευδὴς διότι παρεσκευάσθη εἰς τὰ στρεβλωτήρια ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα καλοῦνται εἰσαγγελικὰ γραφεῖα.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Κατσιμπίρης ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωμεν πεποίθησιν εἰς ὑλικὸν μὴ ἐκπληρῶσαν μέχρι τοῦδε τὸ καθῆκόν του. Ἤκουσα, λέγει, παρὰ τοῦ κ. Φιλιππᾶ καὶ εἶνε ἀληθὲς ὅτι δικασταὶ καταδικάζουσιν ἀνθρώπους ὅπως προσπορίσωσιν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ὀλίγα χρήματα. Ἰδοὺ ποία εἶνε ἡ πηγὴ πρὸς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ στραφῇ ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς διὰ νὰ πατάξῃ τὰ σαπρά.

Δὲν εἶνε ἡ ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος ἥτις θὰ διορθώσῃ τὰ κακῶς κείμενα, ἀλλ' ἡ ἐπιψήφισις σοβαρῶν νόμων ἀλλ' ἀληθῶν νόμων δι' ὧν θὰ παταχθῇ ἡ ὀλιγαρχία ἡ λυμαινομένη τὸν τόπον τοῦτον. Δὲν ὁρκοῦμαι ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ὕψος εἰς ὃ ὁ λαὸς ἔχει ἀναβιβάσει τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν καὶ διὰ τοῦτο θὰ καταψηφίσω αὐτοῦ.

Οἱ κ.κ. **Ν. Πετροποντάκης**, **Ἰ. Ἀκρίβας** καὶ **Π. Ἠλιόπουλος** ὑποβάλλουσι προπολογίας, αἵτινες θέλουσιν ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Χάρτ. παράρτ. ἀρ. 52 καὶ 53.

Προκειμένου νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως παρακαλεῖ ὅπως ἐὰν εἶνε πολλοὶ ἐγγεγραμμένοι νὰ ὁμιλήσουν διακοπῇ ἡ συνεδρίασις ἵνα ἐπαναληφθῇ τὴν 9 1/2 μ. μ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι εἶνε ἐγγεγραμμένοι 5. αἵτινες παραιτοῦνται.

Ὁ κ. **Καναρόπουλος** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου λέγει ὅτι δὲν εἴχομεν σήμερον ἀνάγκην νομοθετημάτων, τὰ ὁποῖα βραδύτερον εἶνε δυνατὸν νὰ μᾶς κάμουν νὰ μετανοήσωμεν. Λυποῦμαι, λέγει, διότι ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς διὰ τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου ὑποστηρίζει τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα. Ἤσαν αἱ γενόμεναι μηνύσεις εἶνε ἐναντίον τῶν κακοποιῶν στοιχείων καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἰδιοκτησίας ἐὰν ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο οὐδεὶς πλέον θὰ τολμήσῃ νὰ καταγγείλῃ, ἀφοῦ τίθεται εἰς κίνδυνον ἡ ἀτομικὴ του ὑπόστασις.

Πρόεδρος τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Κουλουμβάκης.

Πολλοὶ βουλευταί. Νὰ διακόψωμεν.

Πρόεδρος διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἵνα ἐπαναληφθῇ τὴν 10ην.

Ἡ συνεδρίασις διακόπτεται τῇ 8.55' μ.μ.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρᾳ 10.20' μ.μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται διορθωθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δίδει τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Κουλουμβάκην.

Κουλουμβάκης. Παρακολούθησα μετὰ προσοχῆς τὴν διεξαχθεῖσαν συζήτησιν. ἔχω δὲ τὴν γνώμην ὅτι ἡ συζήτησις περιωρίσθη ἐντὸς τῶν πρεπόντων ὁρίων.

Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ καθίσταται συζήτησις πολιτική, συζήτησις γινομένη ἐπὶ νομοσχεδίου διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ζήσῃ οὐχὶ μία Κυβέρνησις ἀλλὰ εἷς λαός. Ἡ Βουλὴ αὕτη ἐκλήθη ὅπως δώσῃ ἄλλην κατεύθυνσιν εἰς τὰ πράγματα τοῦ τόπου. ἀλλοίμονον δὲ ἐὰν εἰς τὰς ἑκάστοτε συζητήσεις ἐδίδετο χαρακτὴρ πολιτικός. Ἡ συζήτησις πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ὡς συζήτησις ἐπιστημονικὴ καὶ ἀπαιτοῦσα διὰ τοῦτο ἐλευθερίαν γνώμης. Εἶπον ταῦτα διότι μοὶ συμβαίνει νὰ διαφωνῶ πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν πορείαν, τὴν ὁποίαν σκέπτεται νὰ δώσῃ εἰς τὸ σῶμα τοῦτο. Ἐλεύθερος καὶ ἀμερόληπτος ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ εἴπω πρὸς ὑμᾶς τὴν ταπεινήν μου γνώμην ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου. καρυχθεὶς ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ἐπαναλαμβάνω δὲ ταύτας καὶ πάλιν. Πάντες οἱ ὁμιλήσαντες ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιμελῶς ἀπέφυγον νὰ ὁμιλήσουν περὶ τῶν βουλευμάτων. ἅτινα εἶνε καταπλακτικῶς πολλαπλάσια τὰ ἀπαλλακτικὰ τῶν παραπεμπτικῶν εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι πολλοὶ ἕλληνες πολῖται παραπέμπονται χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ λόγος παραπομπῆς. Ποῖαι εἶνε αἱ δαπάναι τοῦ Κράτους νομίζετε, διὰ τὰς ψευδεῖς μηνύσεις; Ὁλόκληρον ἑκατομμύριον. Κατὰ τὸ 1903—1906 ἐδικάσθησαν εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα 60000 δίκαι καὶ ἐτέθησαν εἰς κίνησιν 500000 ἕλληνες πολῖται. Ἰδοὺ ποῦ εἶνε οἱ

πραγματικοὶ κίνδυνοι καὶ οὐχὶ ὅτι μερικοὶ ψευδῶς μηνύοντες θὰ καταδισθῶσιν εἰς ὀλιγάδραχμον πρόστιμον.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Κολουμβάκης συμπεραίνει ὅτι τὸ νομοσχέδιον πρέπει νὰ ψηφισθῇ μεταρρυθμιζόμενον μόνον ὡς πρὸς τὴν διατύπωσιν. Παρηκολούθησαν λέγει, μετὰ προσοχῆς τὰς γενομένας συζητήσεις καὶ φαντάζομαι ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Βουλὴν αἱ περὶ κινδύνων ἀγορεύσεις. Διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου οὔτε θ' ἀπολεσθῇ ἀλλ' οὔτε καὶ θὰ σωθῇ ἡ Ἑλλάς.

Ὁ κ. **Γιαμαρέλλος** ἐκφράζει ἀπορίαν πῶς ἠκούσθησαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου τοσαῦται διάφοροι γνῶμαι, συνιστᾷ δὲ ὅπως πάντες οἱ ἔχοντες γνώμην τινὰ ἀντίθετον ὑποβάλωσι τροπολογίαν.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἐγώ, κύριε συνάδελφε, ὅταν ἐκοινολόγησα τὴν εἰσήγησιν ἐπὶ τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων εἶπον ὅτι ταῦτα θέλουσιν ὑποβληθῇ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς, ὅπως καὶ αὐτὴ ἐκφέρῃ τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην της. Πάσας τὰς ὑποβληθείσας τροπολογίας ὡς καὶ τὰς ἄλλας ἀκόμη αἵτινες τυχὸν θέλουσιν ὑποβληθῇ ἔχων καὶ θὰ λάβω ὑπ' ὄψιν ἐφ' ὅσον νομίζω ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ συντελέσουν εἰς βελτίωσιν τῶν νομοσχεδίων.

Παλαιζωγόπουλος. Ἡ Δικαιοσύνη θ' ἀνορθωθῇ ἄλλως ἢ διὰ τοῦ νομοσχεδίου. Δὲν γνωρίζω πόθεν ὁ κ. Κολουμβάκης ἐβεβαιώθη, ὅτι τὰ ἔξοδα τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων διὰ ψευδεῖς μηνύσεις ἀνέρχονται εἰς 1.000,000. Ἀλλὰ γνωρίζω, ὅτι τὸ ὑπὸ κρίσιν νομοσχέδιον διασαλεύει τὴν κοινωνικὴν σύνθεσιν καὶ συγκρότησιν. Διότι θὰ παύσῃ σχεδὸν πᾶσα μήνυσις. Οἱ ἔντιμοι μηνυταὶ θὰ καταλαμβάνωνται ἀπὸ φόβου.

Θ. Μιχαλόπουλος. Λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἀπὸ εὐρυτέρας ἀπόψεως ἔχει καὶ παιδαγωγικὸν χαρακτῆρα, ἀφοῦ ἀνάγεται εἰς τὰ ἤθη τῶν πολιτῶν, καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀκτῖνα ἐξετάζει αὐτὸ διὰ μακρῶν, καρυσσόμενος ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ.

Μιχαλακόπουλος. Νομίζω ὅτι οἱ ὡς πρὸς τὴν βάσιν τοῦ νομοσχεδίου ἐκδηλωθέντες διστασμοὶ δὲν εἶνε βάσιμοι. Ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου εἶνε διττή, οὐσιαστικὴ καὶ Διοικονομική. Ὡς πρὸς τὴν πρώτην, τὸ ζήτημα δηλ. τῆς τιμωρίας ἕνεκα τῆς ἐκ δόλου ἢ ἀμελείας ζημίας τοῦ Δημοσίου, διστασμοὶ δὲν δύνανται νὰ ἐγερθῶσιν. Καὶ ταύτην καὶ τὴν διοικονομικὴν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 82 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου περιέχει τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου. Τὸ δὲ νομοσχέδιον θὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἄρσιν παρερμηνείας τῆς Διατάξεως ταύτης, ὅταν δηλ. ὁ μηνυτὴς δὲν ὑποστηρίξῃ καὶ διὰ πολιτικῆς ἀγωγῆς τὴν ψευδῆ μήνυσίν του.

Μὴ δυνάμενοι νὰ προσβάλωσιν εὐκόλως τὴν βάσιν τοῦ νομοσχεδίου οἱ κατ' αὐτοῦ ὁμιλήσαντες, κατέρχονται εἰς πλαγίας ὁδούς. Ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ σώματος τῶν δικαστῶν, ὅπως διασαλεύσωσι τὴν πίστιν ἐπὶ τοὺς δικαστὰς ἐκείνους, εἰς οὓς ἀνάθέτει τὸ νομοσχέδιον τὴν ἐφαρμογὴν τῶν τιθεμένων παρ' αὐτοῦ ποινῶν εἰς τοὺς ψευδομηνυτάς. Τὸ κυριώτερον ἐπιχείρημα τῶν ἐν τῷ νέῳ τούτῳ κύκλῳ τῆς συζητήσεως ἦτον, ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων, ἃς θέλει νὰ ἄρῃ ἐκ τοῦ μέσου τὸ νομοσχέδιον, προήρχοντο ἕνεκα ψευδῶν πρωτοκόλλων χωροφυλάκων, ὑποθετουμένων εὐκόλως παρὰ τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν, ἀποβλεπουσῶν ἀποκλειστικῶς εἰς ἐπαύξησιν τῶν ἐσόδων τοῦ Δημοσίου. Εἰς δὲ ἐκ των στηριχθέντων ἐπὶ τοιούτου ἐπιχειρήματος, καὶ δὴ διαχειρισθεὶς τὸ Ἀνώτατον ἀξίωμα τῆς Δικαιοσύνης, ἀνεκοίνωσεν ἡμῖν ἐνταῦθα, ὅτι δικαστὴς ἐν συζητήσει ἐβεβαίου, ὅτι ἐν ἐπιγνώσει τῆς ἀθωότητος καταγγελθέντων ὑπὸ δασοχωροφυλάκων, διὰ ψευδοῦς πρωτοκόλλου, δὲν ἐκήρυξεν αὐτοὺς ἀθώους, αἰτιολογούμενος ὅτι αὐτοὶ θὰ ὑπέπεσαν ἀλλοτε εἰς τὸ καταγγελόμενον ἀδίκημα, ἢ θὰ ὑποπέσωσιν ἐξάπαντος εἰς τὸ μέλλον, ὥστε δὲν ἔπρεπεν ἐκ μιᾶς περιπτώσεως ἀθωότητος των νὰ στερηθῇ τὸ Δημόσιον τῶν σχετικῶν ἐσόδων. Ἤκουσα καὶ ἐγὼ μετὰ προσοχῆς τὸ συγκεκριμένον τοῦτο παράδειγμα ἐσκεμμένης ἀθετήσεως τοῦ δικαστικοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐρωτήσω κατόπιν τὸν ἀνακοινώσαντα αὐτὸ εἰς τὴν Βουλήν, τί ἔπραξεν ὡς Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐναντίον τοῦ δικαστοῦ αὐτου, ἢ των τοιούτων δικαστῶν; Διότι, πως ἄλλως δύναται νὰ βελτιωθῇ ὁ Δικαστικὸς κλάδος, τὸ Δικαστικὸν σῶμα, παρὰ διὰ τῆς ἀποκόψεως των σαπρων μελῶν αὐτοῦ καὶ τίνα σημασίαν δύνανται νὰ ἔχουν αἱ ἐντεῦθεν διαμαρτυρίαι του ἀνακοινώσαντος ἡμῖν τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα σοβαρᾶς δικαστικῆς ἐνοχῆς καὶ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ὁμι-

λήσαντος, ἐὰν οὗτος ὡς Ἀνώτατος Ἄρχων τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἐξετέλεσε τὸ καθῆκον του ἀπέναντι τῶν νοσηρῶν μελῶν τοῦ Δικαστικοῦ Σώματος καί, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, πῶς καὶ πότε δυνάμεθα ἐξ οἱουδήποτε νόμου καὶ περιορισμοῦ διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν δικαστῶν, νὰ ἐλπίζωμεν τοιαύτην βελτίωσιν ;

Φειδώνης. Ἐπειδὴ βεβαίως περὶ ἐμοῦ ὁμιλεῖτε πρέπει ν' ἀναφανῶ. Ὑμῖν ὅτι τὸ παράδειγμα ἐκεῖνο περὶ οὗ ὁμιλεῖτε καὶ ὅπερ ἐγὼ ἀνέφερα εἰς τὴν Βουλὴν ἀνάγεται εἰς γεγονὸς συμβὰν κατὰ τὸν διαγωγικόν μου βίον καὶ ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ δικαστοῦ περὶ καταδιώξεως παρ' αὐτοῦ ἀποδεδειγμένως ἀθώων μηνυομένων ἦν ἀνεπίσημος ὅλως ἐν ἰδιωτικῷ κύκλῳ. Ὥστε, ὅτε μετὰ ἔτη ἐγενόμην Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, οὐδὲν ἠδυνάμην νὰ πράξω.

Μιχαηλακόπουλος. Προτοραγῇ ἑρμηνείαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὑποχρεώσεως τῶν νόμων νομίζω Κύριοι ὅτι εἰσάγει ὁ ἀξιότιμος πρώην ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός, θέτων κυθαίρετα καὶ στενὰ ὅρια εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος τῶν ἀνωτέρων ἀρχῶν ἀπέναντι δικαστῶν ἀποδεδειγμένως προδοσάντων τὴν ἀποστολήν των, καὶ ἐπὶ τοιούτου ἐδάφους ὁμολογῶ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ τὸν παρακολουθήσω λογικῶς. Εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα καλοῦνται ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτῶν βίου ἔχουν ἐμπειρίαν ἵνα ἄρωσι διὰ καταλλήλων νομοθετημάτων τὰ ὑποπίπτοντα εἰς γνῶσιν αὐτῶν ἄτοπα. Καὶ οὐδὲν νομοθέτημα εἰσήγαγεν τοιούτων ὁ κ. πρώην Ὑπουργός.

Ἀλλὰ ἂν θέσωμεν τεχνητοὺς καὶ ψευδεῖς ὁραγμοὺς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος τῶν ἀνωτέρω ἀρχῶν ἀπέναντι ἐνόχων δικαστῶν, μήπως θὰ περιμένωμεν τὴν βελτίωσιν τοῦ δικαστικοῦ σώματος ἀπὸ τὰς ἐκκαθαρίσεις, ἀπὸ τὰ βίαια καὶ συγκλονιστικὰ καὶ ἐπικίνδυνα ταῦτα μέτρα, τὰ ὁποῖα ὅσην δικαιοσύνην τόσην ἀκριβῶς καὶ ἀδικίαν δύνανται νὰ δημιουργήσωσι, ὅσην ἁρμονίαν τόσην καὶ θύελλαν, ἢ μᾶλλον, κατὰ φυσικὸν κανόνα, περισσοτέρων κακὸν παρὰ καλόν ;

Καμπάνης. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν εὐσυνειδησίαν τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιτροπῶν.

Μιχαηλακόπουλος. Ἂς εἶνε βέβαιος ὁ κ. βουλευτὴς Κυκλάδων, ὅτι, ὅσον εὐσυνείδητος, πεπειραμένος καὶ λογικὸς καὶ ἂν εἶνε ἐάν, θέλειν ἀποτελέσει μέρος ἐκκαθαριστικῆς ἐπιτροπῆς, θὰ ὑπῆρχε μέγιστος κίνδυνος νὰ ὑποπέσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὰ αὐτὰ σφάλματα εἰς ἃ καὶ ἄλλος τις οἱοσδήποτε. Αἱ παραβάσεις, Κύριοι, τοῦ δικαστικοῦ καθήκοντος παρὰ τῶν δικαστῶν ὀφείλονται πρὸ πάντων εἰς τὴν πίεσιν ἣν ἄσκει κατ' αὐτῶν ἡ Πολιτεία. Καὶ ἂν, ἀντὶ νὰ καταρύγωμεν εἰς βίαια καὶ ἔκτροπα μέτρα, ὡς τὸ τῶν ἐκκαθαρίσεων, πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ σώματος τῶν δικαστῶν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του, εἴχομεν πραγματικωτέραν καὶ λογικωτέραν ἀντίληψιν, δὲν θὰ παρεβλέπομεν καὶ τὸ προφανέστατον αἴτιον τῆς πτώσεως αὐτῶν, τὴν μαθαμινότητα τῆς ἀμοιβῆς αὐτῶν, ἥτις καθιστᾷ αὐτοὺς ἐρμαιον καὶ τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ τυχόντος ἀτόμου. Μεταξὺ τῶν θεωρουμένων ὡς πεπολιτισμένων Κρατῶν, εἰς ἐκεῖνα ἐξ αὐτῶν, εἶνε ἡ Ἀγγλία, ἅτινα θαυμάζομεν διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς Δικαιοσύνης των καὶ τὴν ἐπάρκειαν τῶν δικαστῶν των, ἡ ὑλικὴ ἀμοιβὴ αὐτῶν παρὰ τῇ Πολιτείᾳ εἶνε ἀκριβῶς ἀνάλογος πρὸς τὸ θαυμαζόμενον τοῦτο μεγαλεῖον τῆς Δικαιοσύνης, τὸ ἓν εἶνε ἀναπόσπαστον ἀπὸ τὸ ἄλλο. Τὸ λεχθὲν δὲ παρ' ἄλλου ἀξιοτίμου προλαλήσαντος κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, ὅστις καὶ τὸ δικαστικὸν Σῶμα ἐκόσμησεν, ὅτι οἱ δικασταὶ ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου εἶνε ἐφηρμοσμένον τὸ νομοσχέδιον, εἶνε ἀνώτεροι τῶν ἡμετέρων, δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ἀκριβές. Ἐγὼ γνωρίζω μόνον ὅτι ὁ Ζαναρδέλλι, ἐξερασθείς, προσεπαθοῦσε περὶ νομοσχεδίου ὅπερ εἰσήγαγε διὰ τοὺς δικαστάς, ὅτι θὰ ἐπεθύμει νὰ ὑψώσῃ τὸ δικαστικὸν Σῶμα τῆς Ἰταλίας εἰς ὃ ὕψος εὑρίσκεται καὶ τὸ διαγωγικόν. Θὰ ἠρώτων δὲ καὶ τὸν κ. Ζαβιτσιάνον, τί ἔπραξεν αὐτὸς ὡς δικαστής, ὡς εἰσαγγελεύς, δι' ἐκείνους ἐκ τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν ἢ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων, οἵτινες, ὡς μᾶς ἐτόνισεν ἐνταῦθα, καταδίωκον ἀθώους ἕνεκα κωμικοτραγικῶν πρωτοκόλλων ὡς τὰ ὀνόματα, εἰς ἃ καὶ ἀποδίδει κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ κακὸν τοῦ ἀθρόου καὶ δυσκαλλόγου τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων ;

Ζαβιτσιάνος. Ἔπραξα πάντοτε τὸ καθῆκον μου. Ἐρώτησον μοι τὸ ἐπέτρεπεν ὁ νόμος.

Μιχαηλακόπουλος. Ἐὰν ἐπράττομεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως τὸ καθῆκον μας, δὲν θὰ εἴχομεν νὰ δυσχεραίνωμεν νὰ ἀλληλοκατηγορώμεθα εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην.

Πρέπει νομίζω Κύριοι νὰ ἔχωμεν τοὐλάχιστον ὑπ' ὄψιν.

προκειμένου περὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ὅτι οἱ ἔντιμοι πολῖται, τοὺς ὁποίους παρέστησαν οἱ ἐπιτεθέντες κατ' αὐτοῦ, ὅτι διὰ τὸν φόβον τοῦ προστίμου θὰ παύσωσι νὰ καταγγέλωσιν ἀληθῆ ἐγκλήματα, ὅτι θὰ προτιμῶσι μᾶλλον νὰ διατρέξωσι τὸν κίνδυνον νὰ πληρώσωσιν ὀλίγα χρήματα εἰς τὸ Δημόσιον, παρὰ νὰ ἐγκαλέψωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὸ στίγμα τῆς παραμελήσεως ὑψίστων καθηκόντων πρὸς τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν κοινωνίαν, ὡς τὸ τῆς καταγγελίας ἀληθῶν κατὰ τὴν συνείδησίν των ἐγκλημάτων. Λυτὸ ἐπιβάλλει ἡ στοιχειώδης λογικὴ νὰ δεχθῶμεν καὶ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, ὅτι θὰ ἐμπνεύσωμεν διὰ τοῦ νομοσχεδίου, ἐὰν γίνῃ νόμος, τὸ δέος εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐντίμων καταγγελιῶν, ἐξανεμίζεται ὅπως καὶ πάντα τὰ λοιπά.

Ὁ κ. **Ἰατρόπουλος** ὁρνεῖ ὅτι καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ὡς καὶ τὰ ἄλλα δικαστικὰ τότε μόνον δύναται νὰ γίνῃ νόμος τοῦ Κράτους, ὅταν τὸ Δικαστικὸν Σῶμα εὑρεθῇ εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖνο, εἰς ὃ ὥρισε τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου.

Ζητεῖ κατόπιν νὰ κατατεθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης,

α') Πᾶν ἔγγραφον ληφθὲν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ συμβουλίου ὅπως ἀποφανθῇ περὶ τῶν προαχθέντων δικαστικῶν ὑπαλλήλων.

β') Ἰδίᾳ αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπιθεωρητῶν αἱ γενόμεναι πρὸ τῶν τελευταίων δικαστικῶν προαγωγῶν.

γ') Ἀντίγραφα πρακτικῶν διασκέψεως τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ συμβουλίου καὶ τῶν τελευταίων προαγωγῶν Πρωέδρων καὶ Πρωτοδικῶν εἰς Ἐφέτας καὶ Πρωέδρους.

δ') Ἰδιαίτατα πρακτικὰ μειοψηφίας Πλημμελειοδικείου τινὸς προσαχθὲν καὶ ληφθὲν ὑπ' ὄψει ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ συμβουλίου κατὰ τὰς εἰρημένας δικαστικὰς προαγωγάς.

Παραιτουμένων κατόπιν ἀλληλοδιαδόχως καὶ τῶν ἄλλων ἐγγεγραμμένων ὅπως ὁμιλήσωσιν ἐπὶ τῆς β' ταύτης συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου, ψηφίζεται τοῦτο κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον εἰς β' συζήτησιν καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 12ην καὶ 1]2.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κουζίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 16

Τῆς 2 Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρα 4 40' μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 191 Βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρακαλεῖ τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς ὅπως ἀποκαταστήσωσι τὴν τάξιν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Τυπογραφείῳ, διότι εἶνε ἤδη ἡ δευτέρα φορὰ καθ' ἣν τὰ πρακτικὰ δὲν εἶνε ἕτοιμα.

Προσέρχονται μετὰ τοῦτο οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Ἀνδρ. Μαρκῆς καὶ Σ. Ἰγγλέσης οἵτινες δίδουσι τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος νενομισμένον ὅρκον, ἔχοντα οὕτω:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰν τοῦ καταδίκου τῶν φυλακῶν Λίγγνης Ν. Ζαρναβέλη, ζητοῦντος χάριν.

Εἰσέρχεται μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν Ἐρωτήσεων

Ὁ Βουλευτὴς κ. **Α. Τριγώνης** συναγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Καλυβίων τῆς Τριγωνίας καὶ παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἀπαλλάξῃ τοὺς αἰτοῦντας τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων, διότι, πλὴν τῶν ἄλλων, οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἐκείνου ὑπέστησαν ὡς ἐκ τῶν πλημμυρῶν πολλὰς ζημίας καὶ προεκάλεσε τὴν Κυβέρνησιν νὰ μεριμνήσῃ συγχρόνως περὶ ἐκτελέσεως ἀντιπλημμυρικῶν ἀρδευτικῶν καὶ ἀποξηραντικῶν ἔργων ἐπὶ τοῦ Ἀχελῴου ποταμοῦ καὶ τῆς λίμνης Τριγωνίας καὶ Λυσιμαχίας.

Ὁ κ. **Π. Καρασεβδᾶς** καὶ **Παπαδώπουλος** συναγορεύουσιν ἐπίσης ὑπὲρ τῆς αὐτῆς αἰτήσεως.

Ὁ κ. **Ν. Χρυσοχοΐδης** λέγει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων Καλυβίων ὡς ἐκ τῆς πλημμύρας τοῦ Ἀχελῴου καὶ νὰ χορηγήσῃ τὴν αἰτηθεῖσαν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων ἀντὶ χρηματικοῦ βοηθήματος.

Ὁ κ. **Ι. Καλαντζόπουλος** συναγορεῖ ἐπίσης ὑπὲρ

τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν κατοίκων τῆς κωμοπόλεως Καλυβίων τῆς Τριχωνίας ἐκ τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων κτημάτων τοῦ ἔτους 1910, ἕνεκεν τῆς ζημίας τῆς ἐπελθούσης αὐτοῖς ἐκ πλημμυρῶν, συνιστᾷ δὲ παραλλήλως ὅπως μεριμνήσῃ ἡ Κυβέρνησις περὶ ἐκτελέσεως συναφῶν ἀντιπλημμυρικῶν καὶ ὑδραυλικῶν ἔργων παρὰ τὸν Ἀχελῶον ποταμὸν καὶ τὴν Τριχωνίδα λίμνην, ὑπαγορευόμενα ὑπὲρ τῶν γεωργικῶν συμφερόντων τῶν ἐπαρχιῶν Τριχωνίας καὶ Μεσολογγίου.

Ὁ κ. **Ε. Δουδώνης** λέγει ὅτι θὰ εἶνε ἔργον δικαιοσύνης ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἀπαλλάξῃ τοὺς αἰτοῦντας τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων, διότι ὡς ὁ ἴδιος ἀντελήφθη ὑπέστησαν μεγάλας ζημίας ὡς ἐκ τῆς πλημμύρας τοῦ Ἀχελῴου.

Ὑποστηρίζει ἐπίσης τὴν αἴτησιν ὁ κ. **Λιφιώας.**

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀναφερόμενος εἶτα ἐπὶ τὸ βῆμα καταθέτει τὰ ἑξῆς νομοσχέδια: 1) περὶ καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, 2) περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 490, ἐδάφ. α΄, § 1 καὶ 530, ἐδάφ. 1, § 2 τῆς Πολιτ. Δικονομίας, 3) περὶ νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπειῶν, 4) περὶ δικαστικοῦ ἐνσήμου, καὶ 5) περὶ δικηγόρων.

Ζητ Ηαράρτ. ἀριθ. 51—58.

Σχετικῶς πρὸς τὸ νομοσχέδιον περὶ νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπῶν ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς λέγει ὅτι θὰ ἐνθυμῆται ἡ Βουλὴ πῶς κατὰ τὴν εἰσήγησιν ἣν ἐποιήσατο περὶ τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων ὡμίλησεν περὶ συστάσεως ἐπιτροπειῶν σκοπὸν ἐχουσῶν τὴν σύνταξιν νέου ἀστικοῦ κώδικος. Διὰ Διατάγματος προσεκαλέσαμεν τὴν σύστασιν τεσσάρων ἐπιτροπειῶν πρὸς παρασκευὴν τῶν κυριωτάτων κειμένων τῆς δικαστικῆς νομοθεσίας. Ὑπῆρχεν ὅμως ἀνάγκη καὶ νομοθετικῆς παρεμβάσεως πρὸς διακανονισμὸν καὶ ἄλλων τινῶν λεπτομερειῶν συστηματικωτέραν καθιστώντων τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἐπιτροπειῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ νομοσχέδιον περὶ δικαστικοῦ ἐνσήμου ὁ κ. Ὑπουργὸς λέγει ὅτι τὸ κυριώτερον αὐτοῦ σημεῖον εἶνε ὁ νομοθετικὸς κανονισμὸς τῶν ἀντιγράφων δικαιωμάτων. Εἶνε γνωστόν, λέγει, ὅτι ὑπάρχουσιν ἀντεστραμμένοι οἱ ὅροι ἔν τε τῇ ἐργασίᾳ καὶτῇ ἀμοιβῇ τῶν ὑπογραφμάτεων καὶ γραφέων, συμβαίνει δ' ὥστε οἱ πραγματικῶς ἐργαζόμενοι μὴ

δὲν νὰ ἀπολαμβάνωσιν ἐνῷ τοὐναντίον ἄλλοι καρποῦνται τοὺς κόπους αὐτῶν. Ἡ ἀγανάκτησις πάντων περὶ πολλοῦ ἐκορυφώθη διὰ ταῦτα. Τὸ παρὸν νομοσχέδιον τείνει νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιβάλλεται εἰδικὸν τέλος δραχμῆς μιᾶς κατὰ φύλλον ἢ τμῆμα φύλλου χαρτοσήμου. Τὸ ἥμισυ ἐκ τῶν οὕτω εἰσπραχθησομένων τελῶν θέλει διανέμεσθαι εἰς τοὺς ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ θὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς αὔξησις τοῦ μισθοῦ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων. Δευτέρα διαρρύθμισις ἐπερχομένη διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου εἶνε ἡ ἀναγομένη εἰς τὰς μαρτυρικὰς ἀποδείξεις καὶ τὸ χαρτόσημον τῶν προτάσεων. Γενικωτέρα μεταρρύθμισις τῶν τελῶν τοῦ χαρτοσήμου ἐπιβαλλομένη ἐκ τῆς ῥύσεως τῶν πραγμάτων ἧτο φυσικῶς ἐνδεδειγμένη καὶ παρ' ἡμῖν ἀλλὰ δι' εὐνοήτους λόγους δὲν εἶνε ἐν τῷ παρόντι δυνατὸν εἶνε ἀνάγκη ὅμως ὅπως πᾶσαι αἱ τάσεις αἱ νομοθετικαὶ βαδίζουν πρὸς τὸν σκοπὸν ὃν ἡ ἐπιστήμη δεικνύει. Εἰσάγομεν λοιπὸν διαρρύθμισιν καθ' ἣν ὅταν ἡ ἀξία τῶν ἀντικειμένων τῆς ἀγωγῆς εἶνε μεγαλυτέρα τῶν 10.000 καὶ μικροτέρα τῶν 50.000 ἐπιβάλλεται τέλος δρ. 10 ὅταν δ' εἶνε μεγαλυτέρα τῶν 50.000 ἐπιβάλλεται τέλος δραχμῶν 50 κατὰ τὴν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ περιλαμβανομένην κλίμακα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς μαρτυρικὰς ἀποδείξεις καθορίζομεν ὥστε μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ τρίτου μάρτυρος νὰ ὑπάρχῃ μείζων διαβάθμισις τῶν τελῶν τοῦ χαρτοσήμου. Προτάσεις ἐπίσης ὑπερβαίνουσαι τὰ τρία φύλλα ἢ τὰ ἓξ φύλλα ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἀναφερομένην κλίμακα.

Κανελλοπουλάκης τὰ χαρτόσημα τῶν δικῶν τῶν ὁποίων ἀντικείμενον εἶνε κατώτερον τῶν 10.000 κυμαίνονται, τὸ χαρτόσημον τῶν δικῶν ὧν τὸ ἀντικείμενον εἶνε μικρότερον, μειοῦνται:

Δημητρακόπουλος Μένει τὸ ἴδιον ἀκολούθως ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς ὁμιλῶν περὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαγράφων λέγει ὅτι μετ' ἐπιστασμένην ἔρευναν ἣν ἐνήργησεν ἐνταῦθα ἐζήτησε καὶ τὴν γνώμην τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διαγραφικῶν συλλόγων. Ἀτυχῶς μέχρι σήμερον δὲν ἔλαβεν ἀπάντησιν εἰμὴ μόνον ἐκ μέρους ἑνὸς τῶν Συλλόγων τούτων. Ὑποβάλλει ἐν τούτοις τὸ νο-

μοσχέδιον εἰς τὴν Βουλήν, διότι παρατηρῶ ὅτι πλῆθος εἰδημόνων ὑπάρχει ἐν αὐτῇ, παρακαλεῖ δ' ὅπως συσταθῇ δεκαμελὴς ἐπιτροπὴ διὰ τὴν μελέτην τοῦ νομοσχεδίου.

Φωναὶ αὐτὸ μόνον ;

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) τοῦτο μόνον κατὰ τὴν αἰσίαν μου. Ἀφορμὴν δὲ λαμβάνων ἐκ τῆς διακοπῆς ταύτης δηλῶ ὅτι ἕκαστον τῶν ὑποβαλλομένων νομοσχεδίων δὲν εἶνε ἀνεξάρτητον. ἀλλ' ἀποτελεῖ τμῆμα τοῦ συνόλου, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Κυβέρνησις θεωρεῖ ὅτι θ' ἀνορθωθῶσι τὰ δικαστικὰ ἡμῶν πράγματα.

Καὶ ὅταν ἐπανῆλθον τὴν εἰσήγησιν τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων παρεκάλεσα ἔτι δὲ καὶ σήμερον ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐξ ἴσου θέλει εἶσθαι εὐπρόσδεκτος πᾶς ἔλεγχος τεινων εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν νομοθετικῶν μέτρων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον διὰ πάντας μὲν πρωτίστως δὲ διὰ τὴν Κυβέρνησιν εἶνε συμφέρον.

Τὰ ὅρια ὅμως τοῦ ἐλέγχου τῶν νομοσχεδίων νομίζω ὅτι δύνανται νὰ χαραχθῶσιν ἐκεῖ ὅπου αἱ καθαρῶς ἐπιστημονικαί, αἱ ἀκαδημαϊκαί, διαφωνίαι προσλαμβάνουσιν ἀναγκαίως συνεπείας πολιτικάς. Ἂς μὴ μὲ παρεξηγήσῃ ἡ Βουλή, διότι θὰ ἐξηγηθῶ. Ἐκ τῶν ὑποβαλλομένων ἑκάστοτε γνωμῶν καὶ τροπολογιῶν θὰ κρίνω ποίας θεωρῶ βελτιούσας τὰ νομοσχέδια καὶ τίνας ἀντιπιπτούσας εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῶν. Τὰς δευτέρας δὲν θὰ ἀποδεχθῶ. Καὶ τοῦτο ὄχι διότι θέλω νὰ θέσω τὴν ἰδικήν μου γνώμην ὡς καθολικὸν κριτήριον, νὰ διεκδικήσω δηλ. τὰ νομοσχέδιά μου ὡς ἀλάθητα. Ἀλλὰ διότι πάντως, προκειμένου περὶ διαφορᾶς γνώμης, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δεχθῇ τις ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀντιπίπτει εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ πεποιθήσεις, καὶ δὴ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, εἰς τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς καὶ τὰς πολιτικὰς ἰδέας τῆς Κυβερνήσεως. Οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ δεχθῇ αὕτη τὴν εὐθύνην τῶν γνωμῶν ἐκείνων, περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ὁποίων δὲν ἤθελε τυχὸν πεισθῇ. Ἓν τὸ σημεῖον τοῦτο ἡ διαφωνία εἶνε βεβαίως δυνατή. Ἕκαστος ἔχει τὴν γνώμην του, ἀλλ' ἡ Βουλὴ ὡς σῶμα κυρίαρχον ἐπιβάλλει τὴν ἰδικήν της καὶ ἐπιφέρει τὴν τελικὴν καὶ ὁριστικὴν κρίσιν. Ἡ διαφωνία ὅμως αὕτη εἶνε καθαρῶς πολιτικὴ καὶ ἐπάγεται ἀναγκαίως πολιτικὰς συνεπείας.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὴν μελέτην τοῦ περὶ διαιτητῶν νομοσχεδίου. ἀποτελεσθεῖσαν ἐκ τῶν βουλευτῶν κ.κ. Κ. Ραπτοπούλου, Τσιμιμώκου, Βερροιοπούλου, Κασσίμη, Ἰατροπούλου, Γκλαβᾶ, Καμπάνη, Ἀκρίδα, Πούλου, Γόντικα, Οἰκονόμου, Σκιαδαρέση. Ὁρίζεται εἰς αὐτὴν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου προθεσμία 7 ἡμερῶν πρὸς ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως.

Ι. Ῥαλλῆς Ἐρωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐὰν οἱ ἐξ ἀναβολῆς καταταξέως ἀρυπηρετοῦντες ἀποσπῶνται εἰς τὰς ἑστίας των ἢ μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἐφεδρείαν τῆς ἡλικίας, εἰς ἣν ἀνήκουσι. Διότι, ἐὰν ἀποσπῶνται εἰς τὰς ἑστίας των, ἔχει δικαίωμα ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ τοὺς ἀνακαλέσῃ, ἀλλ' ἂν ἐν τῷ μεταξὺ κληθῇ ἡ ἡλικία εἰς ἣν ἀνήκουσι, εἰς ποίαν ἐκ τῶν δύο θὰ ὑπαχθῶσι. Διότι, ἂν ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν πρώτην ἡλικίαν των, δὲν ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς καλέσῃ, καθόσον ἔχουσι συμπληρώσει τὴν διετῆ θητείαν των· ἂν ὅμως ἐπιμείνῃ νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἡλικίαν ἐν ᾗ ὑπηρετοῦσιν ἤδη, τοὐλάχιστον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ ὑμῖνον διάστημα, ἀφ' ἧς ἀπελύθησαν, διότι, ἄλλως, θὰ ὑπηρετήσωσιν ἐπὶ 9 μῆνας καὶ ὄχι ἐπὶ 6. Ταῦτα ἠρώτησα ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐξ ἀναβολῆς καταταξέως κληρωτῶν τῆς ἡλικίας τοῦ 1906, οἵτινες ἀπελύθησαν ἄρτι ὑπηρέτησαν ἐπὶ 14 μῆνας καὶ νῦν ζητοῦνται πάλιν δι' ἄλλους 6 πραγματικοὺς μῆνας καὶ ὄχι διὰ 3 μῆνας.

Ἐλ. Βενιζέλος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Οἱ ἐξ ἀναβολῆς καταταξέως κληρωτοὶ ὑπηρετοῦντες ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀπογραφὴν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκον τότε, καὶ ὄχι εἰς ἣν ἔρχονται νὰ ὑπηρετήσωσι, ἀνήκουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ὁποίαν ἐκλήθησαν νὰ ὑπηρετήσωσι. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ἔχον ἐπιφορτισθῆ καὶ τὴν γνώμην τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου, φρονεῖ ὅτι οἱ ἐξ ἀναβολῆς καταταξέως ὑπηρετοῦντες νῦν ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ συγχρόνου στρατολογικοῦ νόμου, νόμου δημοσίας τάξεως. Ἐὰν δὲ οἱ ἐξ ἀναβολῆς καταταξέως εὑρίσκωνται ὑπὸ τὸ καθεστὼς τοῦ Στρατολογικοῦ νόμου, ὅστις ὁρίζει ὅτι μετὰ 10ήμηνον ὑπηρεσίαν δύνανται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς ἑστίας των, εἶνε εὐνόητον ὅτι οἱ ἐξ ἀναβολῆς καταταξέως θὰ ὑποχρεοῦνται ὑπὸ τοῦ συγχρόνου νόμου. Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία δὲν εἶνε

ποινή, οὔτε πρόκειται ἐνταῦθα περὶ ζητήματος Ποινικοῦ Νόμου, ἐν ᾧ δὲν ἐφαρμόζεται ὑστερογενὴς διάταξις ἐπὶ ἀδικήματος διαπραχθέντος πρὸ τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ καὶ ὑπαγομένου εἰς τὴν ἀντικατασταθεῖσαν, δὲν ἐφαρμόζεται ἡ νεωτέρα διάταξις ἐὰν ἐπιβάλῃ αὐστηροτέραν ποινήν.

Συνέβη δὲ καὶ νὰ ὑπηρετήσουν τινὲς 18άμηνον στελέντες κατόπιν εἰς τὰς ἑστίας των, καὶ ἐγεννήθη ζήτημα, μήπως καὶ αὐτοὶ ὀφείλουσι νὰ κληθῶσι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ 20αμήνου. Ἀλλὰ τὸ Ὑπουργεῖον σκέπτεται νὰ ζητήσῃ νὰ ἐξουσιοδοτηθῇ νομοθετικῶς ὅπως οὗτοι μὴ ἀποσπασθῶσι πλέον ἀπὸ τὰ ἔργα των, ἕνεκα δὲ μόνον κοινωνικῶν λόγων θὰ ζητήσῃ τὴν ἐξουσιοδότησιν ταύτην τὸ Ὑπουργεῖον.

Ματαιοφάκης. Τὸν λόγον, κύριε Πρόεδρε.

Πρόεδρος. Πληροφορῶ τὴν Βουλήν, ὅτι ὑπεβλήθη ἀπὸ τῆς χθὲς σχετικὴ πρότασις βουλευτοῦ.

Βοζίκης. Νὰ τυπωθῇ πρὸς διανομήν.

Ἐλ. Βενιζέλος. Περιμείνατε νὰ ὑποβληθῇ τὸ νομοθετικὸν μέτρον διὰ νὰ συζητήσωμεν.

Ματαιοφάκης. Ἐζήτησα νὰ μοῦ δοθῇ ἐξήγησις διὰ τὴν πραγματικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἐλ. Βενιζέλος. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀποστελλόμενοι παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὰς ἑστίας των, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ 18αμήνου, ὑπάγονται ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Καγκαδέας. Ἐπερωτῶ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου Πελοποννήσου. Προκειμένου, λέγει, νὰ εἴπω ὀλίγας λέξεις διὰ τὸ ἀμαρτωλὸν ζήτημα τοῦ Σιδηρ. Σπάρτης–Τριπόλεως, πρέπει καὶ νὰ ὑπενθυμίσω εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ἡ μελέτη τοῦ νομομηχανικοῦ κ. Στράτου, ἀσχέτου ὅλως πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, περὶ ἧς τόσος τοσάκις ἐγένετο λόγος, δὲν εἶνε μελέτη ἀνταποκρινομένη πρὸς τὴν ἀλήθειαν διὰ τὸ ἔργον. Ἀλλὰ ἤδη θὰ ὁμιλήσω περὶ ἄλλων δυσχερειῶν, προδήλως δημιουργηθέντων, ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου. Εἶναι κώλυμα ἡ σύμβασις τοῦ Δημοσίου ἡ γενομένη διὰ τὸ ἔργον. Καὶ εἶναι ἡ Ἑταιρία τοῦ Σιδηροδρόμου τοῦ Σ.Π.Α.Π., ἥτις ἐμπαίσασε τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργου διὰ νὰ τὴν ἀναλάβῃ αὐτή, ἀλλὰ ἀντὶ ποσοῦ ἀνωτέρου τῶν 5 ½ ἑκατομμυρίων, ἐνῷ τόση δαπάνη μόνον ἀπαιτεῖται πράγματι κατ' ὀρθὸν καὶ πραγματικὸν ὑπολογισμόν. Θὰ συμβῇ καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ὅτι μὲ τὸν Σ.Π.Α., τὸν ὁποῖον ἀνέλαβεν Ἑταιρεία, ἥτις, ἐνῷ εἶχε προσφέρει 200.000 κατὰ χιλιόμετρον, παρουσιάσθη ἀφ' ἑτέρου ὑπὸ ἄλλο ὄνομα καὶ ὑπὸ ἄλλην μορφὴν καὶ προσέφερε 250,000, ὥστε, ἀφοῦ ἀπέκλεισε τὴν ὁδόν, παρέστη ἀνάγκη νὰ γίνῃ προσφυγὴ εἰς τὴν προσφορὰν τῶν 200.000, τῆς αὐτῆς δηλαδὴ Ἑταιρείας ὑπὸ ἄλλην μορφήν. Ἡ δὲ σύμβασις, ἥτις σημειώσατε ὅτι ἔγεινε τῷ 1909 κατὰ Νοέμβριον, ληστρική καὶ ἀσύμφορος, παρακωλύει, ὡς ἐκ τῶν ὅρων αὐτῆς, πᾶσαν ἄλλην Ἑταιρείαν ν' ἀναλάβῃ τὸ ἔργον ὑπὸ συμφερωτέρους ὅρους. Διατί λοιπὸν λέγω ταῦτα, ἀφοῦ τὸ κακὸν φαίνεται ἀδιόρθωτον: Δι' ἐκείνους ἐξ ὑμῶν, οἵτινες θὰ εὑρίσκωνται ἴσως ἐνταῦθα ὅτε θὰ ἐφαγῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἐὰν ἐγὼ ἔχω τὴν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἀτυχίαν νὰ λείπω τότε ἀπὸ τοῦ Συνεδρίου τούτου. Καταγγέλλω λοιπὸν πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Ἔθνους τὴν σύμβασιν ὡς ληστρικήν, ἀλλὰ καταγγέλλω καὶ τὴν ὕπαρξιν σπείρας ἐν Ἀθήναις, ἐξ ἧς ἀπέρρευσε καὶ ἡ ληστρικὴ σύμβασις, σπείρας δημιουργοῦ ὅλων τῶν τοπικῶν καὶ ἐθνικῶν συμφορῶν, αἵτινες μαστίζουσιν ἀπὸ τινος τὴν Ἑλλάδα.

Φωναί. Ὀνομάσατε τὴν σπεῖραν.

Μιχαλέας. Διὰ τοὺς ἀνυπομονοῦντας καὶ τοὺς προκαλοῦντας δηλῶ, ὅτι μετά τινας ἡμέρας θὰ γνωστοποιήσω τὰ ὀνόματα τῶν ἀποτελούντων τὴν σπεῖραν. Εἰς τὴν σπεῖραν ταύτην ὀφείλεται ὁ πόλεμος, τὸ κίνημα μετὰ τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ, ἡ οἰκονομικὴ καὶ λοιπὴ ἀποστράγγισις τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργός, ὁ λαβὼν ἀπεριόριστον ἐντολὴν παρὰ τοῦ λαοῦ πρὸς ἀποκάθαρσιν καὶ ἀνόρθωσιν, ἐὰν θέλῃ νὰ θέσῃ βάσιν εἰς τὸ ἔργον του, δὲν ἔχει ἢ νὰ πατάξῃ τὴν σπεῖραν ταύτην, οἱασδήποτε ἐξαρτήσεις, σχέσεις καὶ στηρίξεις καὶ ἂν ἔχῃ αὐτη.

Ι. Γρυπάρης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἀπὼν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Παρασκευῆς, ὅτε ὁ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἔντιμος πολιτευτὴς κ. Δραγούμης ἐπηρώτησεν ἐπὶ τηλεγραφικῆς εἰδήσεως διὰ τὰς ἑλληνορουμανικὰς σχέσεις, δηλῶ ἤδη πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι οὐδὲν διάβημα, οὐδεμία πρότασις ἐγένετο ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ρουμανικὴν πρὸς ἐπανάληψιν τῶν διακεκομμένων σχέσεων.

Πρόκειται μόνον, σχετικῶς μὲ τὸ προκαλέσαν τὴν ἐπερώτησιν ἰδιωτικὸν τηλεγράφημα, περὶ σκέψεων καὶ διαθέσεων, αἵτινες ἀπ' αὐτῆς τῆς διακοπῆς τῶν σχέσεων ἐξεδηλώθησαν παρὰ φίλων Δυνάμεων ἀνεπισήμως πρὸς τὴν διακοπὴν ταύτην καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου.

Μιχαλάκης. (Ἐπὶ τῆς προσθέτου φορολογίας ἐπὶ τῶν ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων τῶν δήμων Μέσης καὶ Οἰτύλου).

Ἡ Μάνη εἶνε πέτρα μόνον καὶ οὐδὲν ἄλλο, μόνον εἰσόδημα ἔχει τὴν οὐχὶ ἐτησίαν πάντοτε παραγωγὴν ἐλαίου. Οὔτε νερὸ δὲν ἔχουν καὶ μεταγειρίζονται βρόχινον, ἢ καὶ ὑράλμυρον ἐκ τῶν παραλίων! Εἰς τοιοῦτον λαόν, πληρόνοντα προθυμώτατα ἐξαιρετικῶς πάντοτε τὸν μεγαλείτερον φόρον, τὸν ἐθνικὸν τοῦ αἵματος, ἐπεβλήθη φόρος ἡ οἱο ἐπὶ τῶν ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων καὶ ἐνῷ ἐκφράζω καὶ πάλιν τὴν κατάπληξίν μου διὰ τὴν ἐπιβαλοῦσαν τοιοῦτον φόρον εἰς τοιαῦτα μέρη Κυβέρνησιν διαβεβαιῶ συγχρόνως τὴν Βουλήν, ὅτι ἐκ τῶν πραγμάτων καθίσταται ἀδύνατος ἡ εἴσπραξις αὐτοῦ παρὰ τοῦ πτωχοτάτου καὶ στερουμένου λαοῦ τῆς Μάνης.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἔδωκα ἐξηγήσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ προσθέτου φόρου ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων εἰς προηγουμένην συνεδρίασιν. Ὡς πρὸς δήμους τινὰς τοῦ Γυθείου καὶ τῆς Οἰτύλου ἐδήλωσα κατὰ τὴν προηγουμένην ἐκείνην συνεδρίασιν, ὅτι εἶχα ζητήσει πληροφορίας διὰ τοῦ Νομάρχου, προκειμένου δηλαδὴ περὶ τῆς ἐπαρκείας αὐτῶν εἰς πλήρωμὴν τοῦ προσθέτου φόρου διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν. Κατ' αὐτάς, πληρθείσας ἤδη, ἐνῷ λ. χ. ὁ δῆμος Γυθείου τῷ 1909 εἶχε ἔλλειμα 5,000 ὀφείλει διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν 29,000 περίπου, καθυστερήσεις δηλ. ἀπὸ τοῦ 1901—1909, ὁ δῆμος Μαλεβρίου, μὲ ἔλλειμα 11,000 περίπου, ὀφείλει 116,800 κλπ. Ἀπέναντι τοιαύτης καταστάσεως ἐπιβάλλεται βεβαίως νομίζω ἐξάντλησις πάσης ἐπιεικείας. Καὶ τὸ μὲν ζήτημα ἀνάγεται κυρίως καὶ οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἀλλὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν πάντοτε, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὰς ἰδιαιτέρας οἰκονομικὰς συνθήκας τῶν δήμων εἰς οὓς ἐπιβάλλεται ὁ φόρος οὗτος κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Νομάρχου, ἐμείου αὐτὸν ἐφ' ὅσον ἦτο δυνατόν, ἀποβλέπων εἰς τὴν μὴ ἐπιβάρυνσιν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἀπορούντων δήμων.

Α. Τάκης. Ὑποβάλλει σχέδιον νόμου, ὑπογεγραμμένον καὶ παρ' ἄλλων ἐκ τῶν κ. Βουλευτῶν, τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ δασῶν νόμων, λέγων ὅτι θεωρεῖ καὶ τοῦτο ἀτελές, διότι οὐδένα Ἕλληνα ἀναγνωρίζει δυνάμενον νὰ ὑποβάλῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπαρκὲς νομοσχέδιον περὶ δασῶν. Προσθέτει ὅτι ἐκ τῶν δασολόγων, οἵτινες ἐσπούδασαν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἰς Εὐρώπην δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως, μόνον δύο χρησιμοποιοῦνται ἤδη, ἐξ ὧν ὁ εἷς, ἐπιθεωρητὴς δασῶν, καλλίτερον εἶνε ν' ἀπολυθῇ παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, φιλοδωρούμενος μάλιστα καὶ μὲ τὸ διπλάσιον τοῦ μισθοῦ του, τόσῃ εἶνε ἡ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ καταστροφὴ εἰς τὸν δασικὸν πλοῦτον τῆς χώρας.

Ἀναλύων τοὺς λόγους τοῦ νομοσχεδίου, λέγει, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι τοῦτο ἀποβλέπει καὶ εἰς ἀπόδοσιν παρὰ τοῦ Δημοσίου τῶν ἀρπαγέντων δασῶν εἰς τὰς κοινότητας.

Συνιστᾷ τέλος εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως νὰ υἱοθετηθῇ παρ' αὐτῆς τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἀναγόμενον εἰς σπουδαιοτάτας ἀνάγκας τῆς χώρας.

Ζητ. Παράρτ. ἀριθ. 59.

Ὁ κ. Ν. Γαβριηλίδης ὑποβάλλων πρότασιν περὶ τῶν κοινωτικῶν δασῶν Θεσσαλίας ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν καὶ συνεπάγεται ὅτι κακῶς ἐζήτησε παρὰ τῶν κοινοτήτων τὸ Ὑπουργεῖον τίτλους ἐν ᾧ κατὰ τὸν Ὀθωμανικὸν νόμον δὲν ἐξεδίδοντο τίτλοι εἰς τὰς κοινότητας οὐδὲ ἀπῃτοῦντο τοιοῦτοι διὰ τὴν ἐπὶ τῶν δασῶν κτῆσιν τῶν κοινοτήτων καὶ νόμιμοι καὶ συντελεστικοὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς δασικῆς παραγωγῆς ἡ ἀπόδοσις τῶν δασῶν εἰς τὰς κοινότητας ἀποβαίνει καὶ πρέπει ν' ἀποδοθῶσι.

Ὁ κ. Βαβυλόπουλος λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Τάκη ὑποβληθείσης προτάσεως νόμου ὁμιλεῖ περὶ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ δασῶν καὶ λέγει ὅτι οὐδέποτε ἡ Τουρκία ἤγειρε μέχρι τοῦδε δικαίωμα ἐπὶ τῶν δασῶν τῶν κοινοτήτων. Ἐξακολουθῶν διεξέρχεται τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ δασῶν καὶ ἐπικαλούμενος διαφόρους νόμους ὀθωμανικοὺς συμπεραίνει ὅτι αἱ κοινότητες εἶνε πράγματι κύριαι τῶν δασῶν, ἅτινα διεκδικοῦσι καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε τὸ Υ-

πουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ζητῇ ἄλλους τίτλους πλὴν τῶν Ὀθωμανικῶν νόμων τοὺς ὁποίους προανέφερε. Τελευτῶν παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν, ὅπως δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς ἀναγνωρίσῃ τὰ δάση ὡς κοινοτικά.

Ὁ κ. **Δ. Χατζιάδης** παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργόν, ὅπως ἐπισκευασθῇ ἡ γέφυρα τοῦ ποταμοῦ Λάδωνος καὶ Ἐρυμάνθου, ἐπίσης δ' ὅπως ἀποπερατωθῇ τμῆμα τῆς ὁδοῦ Ἐρυμάνθου.

Ὁ κ. **Κ. Μέρμιγκας** καταγγέλλει πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι στρατιῶται προσβαλλόμενοι ὑπὸ βαρειῶν νόσων, ὡς λ. χ. ὑπὸ μηνιγγίτιδος, μεταφέρονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεῖα πεζῇ ἢ ἐπὶ κάρρου, ὡς ἂν μὴ ὑπῆρχεν ἄλλο μέσον μεταφορᾶς. Διοικητὴς λόχου, λέγει, μοὶ ἔλεγε χθές, ὅτι τὸν γενικὸν κανόνα διὰ τοὺς δεινῶς πάσχοντας στρατιώτας ἀποτελεῖ ἡ πεζοπορία πολυτέλειαν δὲ τὸ κάρρον. Ἀλλ' ἐρωτῶ, ἐπιτρέπεται εἰς τὸ Κράτος ν' ἀποροπῇ τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τῶν ἑστιῶν των, ὅταν δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ παράσχῃ πρὸς αὐτοὺς πάντα τ' ἀπαιτούμενα μέσα;

Τελευτῶν παρακαλῶ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸν ὅπως καταθέσῃ τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς παραγγελίας εἰς τὴν Εὐρώπην ἁμαξῶν μελλουσῶν νὰ χρησιμοποιηθῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Τοῦτο ζητῶ διότι αἱ κομισθεῖσαι ἅμαξαι δὲν εἶνε κατάλληλοι πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν προσδιορίζονται.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Εὐχαριστῶ τὸν ἀξιότιμον βουλευτὴν διὰ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας κατέθηκεν βεβαιῶ δ' ὅτι θέλω ἐξετάσει τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα, ἂν οὕτως ἔχουσι, προσάπτουσιν ἀληθῶς ὄνειδος.

Ὁ κ. Πατφουράκος ἀναβάλλει τὴν ἐρώτησίν του διότι ὁ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς ἀπουσιάζει.

Ὁ κ. Ἀλεξάκις λέγει ὅτι λαμβάνων ἀφορμὴν ἐξ ἀναφορᾶς συμπολιτῶν του ἐζήτησε τὴν κατάθεσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Τριπόλεως περὶ μεταβολῆς τῆς ἕδρας τοῦ Εἰρηνοδικείου Μυλάοντος, διὰ νὰ ἴδῃ ἐὰν πράγματι τὰ κατὰ τοῦ Εἰσαγγελέως καταγγελλόμενα ἔχουσι ἀληθείας. Ἀναγνοὺς αὐτήν, λέγει, ἐπείσθην ὅτι πράγματι οἱ συμπολῖται μου ἔχουν δίκαιον καταφερόμενοι ἐναντίον τοῦ Εἰσαγγελέως ὅστις ἐν τῇ προτάσει του βεβαιοῖ πράγματα ψευδῆ. Τὸ θάρρος ἐκείνου ἀκριβῶς ὁ ὁποῖος εἶνε ἐντεταλμένος τὴν ἀπονομὴν τῆς Δικαιοσύνης, τὸ θάρρος μεθ' οὗ βεβαιοῖ τοιαῦτα ψευδῆ, μὲ φέρει ἐπὶ τὸ βῆμα. Διότι βεβαιοῖ ἐν τῇ προτάσει του ὅτι ὁ Βαλτετσινίκος ἔχει ἴσον πληθυσμὸν μὲ τὰ Μαγούλιανα ἐνῶ τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀπογραφῆς μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ πληθυσμὸς ἐκεῖ εἶνε τετραπλάσιος τῶν Μαγουλιάνων· βεβαιοῖ ἀκόμη ὅτι τὰ Μαγούλιανα ἔχουσι κλῖμα εὐκρασίας ἐνῶ εἶνε γνωστὸν ὅτι ταῦτα εὑρίσκονται εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς Ἀρκαδίας εἰς ὕψος ἤδη 1250 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἐπίσης ὁ κ. Ἀλεξάκις ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του πῶς τὸ Πρωτοδικεῖον ἀποδέχεται τὴν πρότασιν τοῦ Εἰσαγγελέως χωρὶς κἂν νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἐρωτᾷ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν τί σκέπτεται νὰ πράξῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Κατὰ τὸν ἰσχύοντα νόμον ἵνα γίνῃ μεταβολὴ τῆς ἕδρας εἰρηνοδικείου τινὸς εἶνε ἀνάγκη νὰ γίνουν πράγματι αἱ διατυπώσεις περὶ ὧν ὡμίλησεν ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος. Τῆς ἐν λόγῳ προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως ὡς καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου ταύτην μόλις τὴν ἑσπέραν ἔλαβον γνῶσιν. Αἱ παρατηρήσεις τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου περιέχουσιν ὄντως βαρείας καταγγελίας αἵτινες, καὶ ἄνευ τῆς ἀναφορᾶς του, θὰ προεκάλουν τὴν προσοχήν μου Τί θὰ πράξω ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν θὰ εἴπω ἐγὼ ἀφοῦ τὸ λέγει ὁ Νόμος.

Ἀλεξάκις Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόφασιν;

Ν. Δημητρακόπουλος Ὡς πρὸς αὐτὴν δὲν θὰ δυνηθῶ ν' ἀνακοινώσω τί θὰ πράξω. Ὀφείλω δὲ λαμβάνων ἐκ τούτου ἀφορμὴν νὰ δηλώσω πρὸς τὴν Βουλὴν ποίαν ἰδέαν ἔχω περὶ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου. Φρονῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ οἱ ὑπουργοὶ δὲν ἔχουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δηλῶσι τὰς σκέψεις των, ὅπως αὗται γίνωνται ἀντικείμενον συζητήσεων. Δὲν μὲ λανθάνει ἡ τακτικὴ τοῦ παρελθόντος, τακτικὴ παραγνωρίζουσα ἐν πολλοῖς τὸ ἔργον τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, καθ' ἣν ὑπουργοὶ ἠρωτήθησαν τί σκέπτονται νὰ πράξουν καὶ ἀνεκοίνωσαν τὰς σκέψεις των καὶ ἐξ ἐχθησὰν συστάσεις.

Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ θεωρῶ τοῦτο ἀντικοινοβουλευτικόν. Διὰ νὰ εἶνε ὑπεύθυνος ὁ Ὑπουργὸς πρέπει νὰ εἶνε ἐλεύθε-

ρος. Ἡ ἐλευθερία εἰς τὰς ἐνεργείας καὶ μόνη ἔχει ὡς ἐπακολούθημα ἄφευκτον τὴν ἀκεραιότητα τῆς εὐθύνης. Ἡ διάφορος τακτικὴ συγχέει τὰς ἐξουσίας καὶ δὲν εἶνε ζωηρὰ ἡ ἔκφρασις, ἐὰν εἴπων ὅτι διαφθείρει τὸ πολίτευμα. Ὁ Ὑπουργὸς ὅστις ἀνακοινοῖ τας σκέψεις του δὲν δρᾷ ὡς Ὑπουργὸς ἀλλ' ὡς ἁπλοῦς ἐντολοδόχος (χειροκροτήματα.)

Ἀλεξάκις. Πολὺ ἐκοπίασεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ἵνα μᾶς εἴπῃ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν παρὰ μόνον τὰ πεπραγμένα. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ τοὐναντίον; Ἐπειδὴ ὅμως εἶπεν ὅτι ταύτην τὴν στιγμὴν ἔλαβε γνῶσιν παρακαλῶ νὰ δηλώσῃ ἐὰν ἐξεδόθησαν ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἀντίγραφα τῆς ἀποφάσεως ταύτης πρὸ τῶν ἐκλογῶν καὶ περιεφέροντο ἐπιδεικνυόμενα εἰς Γόρτυνα.

Ν. Δημητρακόπουλος. Ἡ ἀπάντησις εἶνε προχειροτάτη. Διότι παντὸς ἐπισήμου ἐγγράφου ἐκδίδονται ἀντίγραφα. Πάντοτε καὶ πρὸς οἱονδήποτε πολίτην δίδονται ἀντίγραφα, οὐδαμῶς δ' ἀπίθανον νὰ ἐδόθησαν καὶ τῆς ἀποφάσεως ταύτης 10 καὶ 15 ἀντίγραφα, ἅτινα νὰ διεσκορπίσθησαν ἀνὰ τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος.

Ὁ κ. **Δ. Χριστοπάνος** παριστᾷ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τῶν κατοίκων Καρυστίας. λόγῳ τῶν ἐλῶν ἅτινα ὑπάρχουσιν εἰς τὴν ἐκεῖ λίμνην, περὶ ἀποξηράνσεως τῆς ὁποίας δὲν ἐλήφθη μέχρι τοῦδε μέριμνα. Ὑποβάλλει δὲ πρότασιν νόμου, δι' ἧς ἐπιτρέπεται εἰς ἑταιρείας ν' ἀναλαμβάνουν τὴν ἀποξήρανσιν ἑλῶν καὶ ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 60.

Ε. Βενιζέλος. Κύριοι βουλευταί. Ἡ Βουλὴ ἤκουσε μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ καὶ ἐνδιαφέροντος ὅσα ὁ ἀξιότιμος προλαλήσας ἀνέπτυξε, ὀφείλω δὲ νὰ δηλώσω ὅτι ἡ Κυβέρνησις θεωρεῖ μίαν τῶν πρώτων της μεριμνῶν τὴν ἀποξήρανσιν τῶν ἑλῶν, δι' ἧς θ' ἀποδοθῶσιν ὄχι μόνον ἐκτάσεις πρὸς καλλιέργειαν ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγεία. Ἡ μετάκλησις τοῦ στρατηγοῦ ἦτο τὸ μᾶλλον ἐπεῖγον πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἐπετρέπετο ἀναβολή. Ἡ Κυβέρνησις ἐμερίμνησεν ὄχι μόνον περὶ μετακλήσεως Ἰταλοῦ Ὑδραυλικοῦ ἀλλὰ καὶ ἄλλων εἰδικῶν μηχανικῶν ἐξ Ὁλλανδίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς δαπάνας ἡ Κυβέρνησις θεωρεῖ ταύτας ἐπιβαλλομένας ἀφοῦ ἔχει τὴν

γνώμην ὅτι αὗται θὰ καλυφθῶσι ἐκ τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον αἱ ἀποξηρανθεῖσαι γαῖαι θ' ἀποδώσουν καλλιεργούμεναι. Ἐὰν μέρος τοῦ ὑπολειπομένου χρέους, τὸ ὁποῖον σκέπτεται νὰ χρεώσῃ ἡ Κυβέρνησις, δὲν κατορθωθῇ νὰ διατεθῇ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου μέρος αὐτοῦ ὅμως ἀσφαλῶς θὰ διατεθῇ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων ὑδραυλικῶν ἔργων. Διὰ ταῦτα ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου ὑποβληθεῖσαν πρότασιν νόμου.

Ὁ κ. **Μπουρνιᾶς** δηλοῖ ὅτι ἐπεθύμει νὰ ὁμιλήσῃ ἀλλ' ὅτι παραιτεῖται μετὰ τὰς δηλώσεις ταύτας τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ συνεδρίασις λύεται τῇ 8.15' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κουγεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Κ'

Τῆς 3 Φεβρουαρίου 1911.

Τὴν 4 καὶ 20' ἄρχεται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου. Ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 195 βουλευτῶν. ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προχθεσινῆς καὶ χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰς ἐξῆς ἀναφορὰς καὶ αἰτήσεις.

1) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἀσλάναγα τοῦ δήμου Ἄρεως παρακαλοῦν ὅπως διορισθῇ σχολάρχης εἰς τὸ ἐκεῖ σχολαρχεῖον 2) οἱ κάτοικοι Βαλτετσινίκου τῆς Γορτυνίας παραπονοῦνται κατὰ τοῦ Εἰσαγγελέως Τριπόλεως 3) Οἱ ὑπάλληλοι τῶν Ἑλληνικῶν σιδηροδρόμων παρακαλοῦσιν ὅπως συσταθῇ ἐπιτροπὴ μόνιμος ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξ ἐγκρίτων προσώπων, εἰς ἣν νὰ ὑποβάλωσιν οἷα ἔχουσι παράπονα 4) Οἱ κάτοικοι Ἀλμυροῦ ζητοῦσι νὰ τοὺς ἐξασφαλισθῶσι τ' ἀσφάλιστρα τὰ ὁποῖα ἔχουν καταβάλλει εἰς τὴν ἀσφαλιστικὴν ἑταιρείαν ἡ «Ἀμοιβαία», 5) οἱ παντοπῶλαι, κρεοπῶλαι καὶ λαχανοπῶλαι Λαρίσ-

σης παραπονοῦνται κατὰ τῆς ἐπιμελητείας τῆς 1ης Μεραρχίας ὅτι δὲν προεκήρυξε μειοδοτικὴν δημοπρασίαν διὰ τὴν προμήθειαν τῶν τροφίμων τοῦ στρατοῦ 6) οἱ βουλευταὶ κ. κ. Καλομενόπουλος, Κυταριόλος, Τετενές, Ἐξαρχόπουλος, Καρέλας, Κασδόνης, Μπουρίδης, Μπρισιμιτζάκης, καὶ Χρυσοβελώνης ὑποβάλλουσι σχέδιον νόμου περὶ μὴ ἐνεργείας ἐκλογῶν, διαλυσεῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ Παράρτ. ἀριθ 61.

7) Ὁ βουλευτὴς κ. Ε. Κουλουμβάκης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προβιβασμοῦ εἰς ἀνθυπασπιστὰς ὑπαξιωματικῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου ὑπαξιωματικῶν. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ Παράρτ ἀριθ. 62.

8) Ὁ βουλευτὴς Μεσηνίας κ. Ἰατρόπουλος ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ Παράρτ. ἀριθ 63.

9) Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν τμῆμα τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων παρακαλεῖ νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας χορηγία ὑπὲρ τοῦ Διδασκαλείου τῶν νηπιωγωγῶν ἐκ δρ. 10,000 καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν χορηγία ὑπὲρ τοῦ νηπιοτροφείου ἐκ δρ. 5,000.

Ὁ κ. **Ῥοδόδρος** ἀνακοινοῦ μετὰ ταῦτα ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Βιβλιοθήκης ὡς καὶ πρότασιν τροποποιήσεως τοῦ 77 ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Ζητ. Παράρτ. ἀριθ. 64.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Ψηφίζονται εἰς β΄ συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΦΠΕ΄ (ὑπ΄ ἀριθ. 3585 τῆς 24 Φεβρουαρίου 1910 «περὶ ἐγκρίσεως δαπανῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν». 2) τὸ περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου 1910 Β. Διατάγματος περὶ ἐκτάκτου συγκλήσεως τοῦ Ἀνωτέρου Συμβουλίου τῶν Μεράρχων καὶ 3) τὸ περὶ τροποποιήσεως τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ νόμου ΓΧΠΙ΄

(3618 τῆς 3 Μαρτίου 1910 «περὶ ἀναθέσεως διαχειρίσεως ὑλικοῦ Σωμάτων».

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προβιβασμοῦ εἰς ἀνθυπασπιστὰς ὑπαξιωματικῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου τῶν ὑπαξιωματικῶν ὁ κ. Βλάχος ἐρωτᾷ τί θὰ γίνουν οἱ ἀνθυπασπισταὶ οἱ εἰσαχθέντες εἰς τὴν Σχολὴν θὰ γίνουν ἀνθυπολοχαγοί;

Ὁ κ. **Βενιζέλος** (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν) παρέχων τὴν αἰτηθεῖσαν πληροφορίαν λέγει ὅτι οὗτοι ἀπολαμβάνουσι τοῦ εὐεργετικοῦ νόμου δυνάμει τοῦ ὁποίου δύνανται νὰ προαχθῶσι μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ λοχαγοῦ. Ἀκολούθως ὁ κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸς ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ κ. **Χριστοδουλιᾶς** ὑπεραμύνεται τοῦ νομοσχεδίου, ζητεῖ νὰ περιληφθῶσι εἰς τὸ δι' αὐτοῦ εὐεργέτημα καὶ ἄλλοι τινὲς ἀξιωματικοί, ὡς δικαιούμενοι ὁμοίως κατὰ τὴν γνώμην του εἰς τοῦτο, καὶ ὑποβάλλει τροπολογίαν, ὑπὲρ ἧς τάσσεται καὶ ὁ κ. Σ. Ψύχας.

Ζήτ Παράρτ. ἀριθ. 65.

Ὁ κ. **Κουλουμβάκης** χαρακτηρίζων ὡς τραγελαφικὴν τὴν κατάστασιν τὴν δημιουργηθεῖσαν ἐκ τῆς ἐνεργετικῆς προαγωγῆς ὑπαξιωματικῶν, ἕνεκα σοβαρῶν καὶ μυρίων ἀδικιῶν, ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐκτυπωθησομένην πρὸς διανομήν.

Βλάχος Ζητεῖ πρόνοιαν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ δι' ἄλλους τινὰς ὑπαξιωματικούς, προσενεγκόντας ἀξίας λόγου ὑπηρεσίας, οἵτινες εἶνε καὶ ἐλάχιστοι ἄλλως τε:

Κουλουμβάκης. Τέσσαρες ἕως πέντε.

Βλάχος. Ἐξακολουθῶν τάσσεται ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Κουλουμβάκη.

Ἀγγελόπουλος. Φρονεῖ ὅτι δύναται ἐντὸς προθεσμίας τινὸς νὰ ἐξελεγχθῇ τίνες οἱ ἐπὶ πλέον δικαιούμενοι νὰ περιληφθῶσιν εἰς τὸ μέτρον τοῦ εὐεργετικοῦ προβιβασμοῦ.

Ὁ κ. **Φουρτούνης** λέγει ὅτι ἐξόχους ὑπηρεσίας προσέφεραν καὶ οἱ πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους προβιβασθέντες ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ ὑπαξιωματικοὶ καὶ οἱ εἰσαχθέντες εἰς τὴν Σχολήν, ἐν τούτοις οἱ μὲν πρῶτοι θὰ φθάνουν μέχρι τοῦ βαθμοῦ

τοῦ στρατηγοῦ οἱ δὲ ἐκ τῆς Σχολῆς ἤδη ἐξερχόμενοι, καίτοι ἐβελτίωσαν καὶ τὰς γραμματικὰς καὶ τὰς στρατιωτικὰς γνώσεις των, προάγονται ὡς εὐεργετικοί· Θεωρεῖ τοῦτο ἄδικον καὶ ἀνακόλουθον καὶ συνιστᾷ ὅπως καὶ οἱ ἐν τῇ Σχολῇ ἐξερχόμενοι ταύτης, προαχθῶσιν ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ.

Ἐπακολουθεῖ ἡ Γ'. συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταψηφίσεως εἰς τοὺς ἐγκαλοῦντας ἢ μηνυτὰς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Μπουφίδης. Θὰ ὁμιλήσω πρῶτον περὶ τῶν χθεσινῶν δηλώσεων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, εἰσάγοντος τὰ Δικαστικὰ νομοσχέδια. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπιτρέπει μόνον ἐπιστημονικὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων του, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐθεώρησε ζήτημα πολιτικόν. Τοῦτο ἀνατρέπει ἄρδην τὰ κοινοβουλευτικὰ ἔθιμα, αὐτὴν τὴν πραγματικὴν ὑπόστασιν τοῦ Κοινοβουλίου. Καὶ ἐνῷ εὑρίσκομαι ἐνταῦθα ὡς φίλος καὶ συνεργὸς τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ἀνορθωτικὸν ἔργον της, ἐγὼ οὐδέποτε θὰ δεχθῶ νὰ δώσω ψῆφον παρὰ τὴν ἐπιστημονικήν μου συνείδησιν. Θὰ ἐξακολουθήσω νὰ εἶμαι φίλος τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ φίλος τῶν ἀληθειῶν τῆς ἐπιστήμης. Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου δηλῶ ὅτι εἶμαι ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, χωρὶς μὲ τοῦτο νὰ θέλω νὰ θεωρηθῶ ὡς παύσας νὰ ἔχω πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς.

Τὸ νομοσχέδιον περὶ οὗ πρόκειται δὲν ἔχει ἀληθῆ τὴν μίαν τῶν αἰτιολογητικῶν αὐτοῦ βάσεων. Δικηγορῶ ἐπὶ 30 ἔτη, ἀλλὰ δὲν ἀντελήφθην τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν χαλκεῖον ψευδῶν μηνύσεων, ὡς παρέστησε καὶ ὁ ἐκ Λακωνίας κ. βουλευτής.

Κρυπλοπυμβάκης. Εἶπον περὶ ὡρισμένων τινῶν δήμων, ὄχι περὶ ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος.

Μπουφίδης. Τὰ 9]10 τῶν ἀθωωτικῶν ἀπορράσεων προέρχονται λόγῳ ἀμφιβολιῶν... Ἀλλὰ οὔτε καὶ ὁ ταμιευτικὸς σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου αἰτιολογεῖ τὴν ὑποβολὴν αὐτοῦ, ὡς εἶνε λίαν προφανές. Ἀλλὰ μήπως κἂν ὁ λόγος τῆς περιστολῆς τῶν ψευδῶν μηνύσεων; Οὔτε αὐτός. Διότι ἀρκοῦσιν αἱ ὑπάρχουσαι σχετικαὶ διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐφαρμοζόμεναι, ν' ἀναστείλωσι τὸ κακόν, ἐὰν πράγματι ὑπάρχῃ. Ἐὰν δὲ ὑπῆρχον σπεῖραι ἀνθρώπων δημιουργούντων δολίως ψευδεῖς μηνύσεις, θὰ εἴχομεν βε-

βαίως καταγγελίας τῶν ἀδικουμένων κατὰ τῶν δολίων μηνυτῶν των. Ἀλλὰ ἡ ἰδική μου δικηγορικὴ πεῖρα τοὐλάχιστον δὲν παρουσιάζει τοιαύτας καταγγελίας. Καὶ μόνον δὲ ἐκ τοῦ λόγου τῆς εὐγενείας τῆς ψυχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν πληθώραν δολίων μηνύσεων. Οὔτε νὰ περιμένωμεν ἄσκησιν ἠθοπλαστικῆς ἐπιρροῆς ἐπὶ τῆς κοινωνίας, ὡς ὑπεστήριξεν ὁ κ. Ὑπουργός, ἐκ τοῦ νομοσχεδίου. Ἀλλὰ τοιαύτη ἐπιρροὴ δύναται ν' ἀσκηθῇ μόνον ἐκ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῆς εὐκοσμίας τῶν δικαστῶν πρὸς τοὺς μάρτυρας καὶ τοὺς κατηγορουμένους. Ἂς ζητήσῃ ἀναδιοργάνωσιν τοῦ δικαστικοῦ σώματος ὁ κ. Ὑπουργός. Μόνον εἰς τοιαύτην δημιουργίαν θὰ εὑρῇ τὸ γέρας τῆ. δίκης, ἀλλ' ἂς μὴ ζητῇ ποτὲ ν' ἀνεχθῶμεν νομοσχέδια, τὴν ὀρθότητα τῆς ἀρχῆς τῶν ὁποίων δὲν ἔτυχε κατὰ συνείδησιν ν' ἀναγνωρίζωμεν.

Κ. Λιθωρίκης. Λαμβάνω τὸν λόγον σήμερον, ἂν καὶ δὲν ἐσκόπουν νὰ ὁμιλήσω μετὰ τὴν εὐρεῖαν ἔκτασιν ἣν ἔλαβεν ἡ συζήτησις, συνεπείᾳ τῶν χθεσινῶν δηλώσεων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Τὸ νομοσχέδιον ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐπὶ τῆς κληθείσης Κυβερνήσεως τῆς Ἐπαναστάσεως. Καὶ ἡ Βουλὴ τότε, ἂν καὶ εὑρίσκετό πως ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς στρατ. ἐπαναστάσεως πρὸς ἐπιψήφισιν τοῦ τοιούτου νομοσχεδίου, δὲν ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ εἰς ψήφισιν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ παρέπεμψεν εἰς Ἐπιτροπήν, ἥτις διὰ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς τὸ καταδικάζει, τονίζουσα τοὺς κινδύνους ἐκ τῆς ἐπιψηφίσεως καὶ ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. (Ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν). Ὁπωσδήποτε, θεωρῶ ὅτι ἡ πρότασις τοῦ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας συναδέλφου περὶ μὴ ἀναθέσεως εἰς τοὺς πταισματοδίκας τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὡς ψευδῶν μηνυτῶν ἐγκαλουμένων βελτιώνει τὸ νομοσχέδιον.

Δογάνης. Κηρύσσεται κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου. Φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἠδύνατο ὑπὸ ἄλλην ὅμως μορφὴν νὰ ζητήσῃ ὅ,τι ἐζήτησε χθὲς παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐν σχέσει πρὸς τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων, εἰσηγούμενος αὐτῶν. Λέγει ὅτι τὸ προσωπικὸν τοῦ δικαστικοῦ σώματος ἔχει μεγίστας οὐσιώδεις ἐλλείψεις καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἐπομένως νὰ δοθῇ εἰς τοὺς δικαστὰς πλῆρες καὶ ἀπόλυτον δικαίωμα νὰ δικάζουν τοὺς ὡς ψευδεῖς μηνυτὰς φερομένους. Φρονεῖ, λέγει, ὅτι

ὁ κυριώτερος καὶ ἀπώτερος σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου εἶνε ταμιευτικός, διὰ νὰ εὑρεθῇ ἀντιστάθμισμα εἰς τὰς δαπάνας, ἃς ἀπαιτεῖ τὸ σύνολον τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων. Ἀλλὰ τὸ ποινικὸν κακὸν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νομοσχεδίου εἶνε πολὺ μεγαλείτερον πάσης ἄλλης ὠφελείας ἐξ αὐτοῦ.

«Προκειμένου δέ, ἐπιλέγει, περὶ τῆς ποιότητος καὶ ἐπαρκείας τῶν δικαστῶν, διότι ἐν τούτῳ τῷ ζητήματι βλέπω ἐγὼ πρὸ πάντων τὴν ριζικὴν ἀναγέννησιν τῆς Δικαιοσύνης, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ πέσῃ ἐπ' αὐτῶν ὁ πέλεκυς τῆς ἐκκαθαρίσεως»,

Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικαιοσ.) Φρονεῖ ὅτι ὁ ἀγορεύων δὲν μένει ἀκριβῶς ἐντὸς τοῦ θέματος.

Κονδυμβάκης. Νομίζει ὅτι, ὁμιλῶν ὁ ῥήτωρ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, εὑρίσκεται ἀκριβῶς ἐντὸς τοῦ θέματος δι' ὅσων λέγει.

Δογάνης. Νομίζω, παρὰ τὴν γνώμην ἄλλων, ὅτι δύναται νὰ διενεργηθῇ δικαία ἐκκαθάρισις.

Κλάδης. Πέντε ἢ δέκα βεβαίως εἶνε ἥσσονες τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ ἐξευτελίζωμεν ἐντεῦθεν ὅλον τὸ σῶμα τῶν δικαστῶν, εἰς οὓς ἔχομεν ἐμπεπιστευμένα τὰ πολυτιμώτερα συμφέροντα ἡμῶν.

Δογάνης Πέρατῶν τὴν ὁμιλίαν μου, συνιστῶ πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης ν' ἀπαλείψῃ ἐκ τοῦ νομοσχεδίου διατάξεις, ἃς ὑπέδειξα διὰ τροπολογιῶν μου.

Παπαμιχάλης. Συνιστᾷ τὴν παραπομπὴν εἰς ἐπιτροπὴν τοῦ νομοσχεδίου, διότι, ὡς περιέχον πολλὰς πλημμελείας, θὰ ἀποβῇ πρόξενον πολλῆς ζημίας, ἐὰν γίνῃ νόμος. Δὲν δύναται, λέγει, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἕνὸς καὶ μόνου ν' ἀπορρεύσῃ ἀνευ ἐλλείψεων νομοσχέδιον ἐπὶ τόσον σπουδαίου καὶ πολυπλόκου θέματος.

Α. Θεοδωρίδης. Ὁ μικρὸς λαὸς δυσπιστεῖ πρὸς τὰ κατώτερα δικαστήρια, οὐχὶ ἀναιτιολογήτως. Ὅθεν, πρέπει νὰ προσέξωμεν εἰς τὸ ποίαν ἐντύπωσιν θὰ κάμῃ τὸ νομοσχέδιον, ἐὰν γίνῃ νόμος, εἰς τὴν κοινωνίαν, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς μὴ παρακωλύσεως τῶν μηνύσεων. Ἡ Πολιτεία καλεῖ τοὺς πολίτας νὰ γίνωνται μηνυταί, θεωροῦσα τοῦτο ἠθικὴν ὑποχρέωσιν καὶ ἐπιβάλλουσα καὶ ποινὰς μάλιστα εἰς τοὺς παραμελοῦντας τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην. Ἐν τούτοις τὸ νομοσχέδιον λέγει πρὸς τοὺς πολίτας «Προσέξατε,

διότι διατρέχετε κίνδυνον, ἐὰν γίνετε μηνυταί». Διὰ νὰ γίνῃ δὲ τὸ νομοσχέδιον μόνον ὠφέλιμον, νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ τηρήσῃ καὶ τὴν ἐμπεριεχομένην εἰς αὐτὸ ἀρχὴν τῆς ἀμελείας ἐπὶ ψευδῶν μηνύσεων, ἀλλὰ νὰ τηρήσῃ μόνον τὸν δόλον.

Δραγούμης. Ὥρα νὰ ζητηθῇ παραπομπὴ εἰς ἐπιτροπὴν τοῦ νομοσχεδίου δὲν εἶνε πλέον. Καὶ νομίζω ὅτι εἶνε στιγμὴ νὰ θέσῃ ἕκαστος χαλινὸν εἰς ἑαυτόν, χάριν τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐδήλωσεν ἤδη, ὅτι θὰ μελετήσῃ τὰς διαφόρους ὑποβληθείσας τροπολογίας, θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἐκφρασθείσας ἐνταῦθα γενικὰς γνώμας καὶ θὰ συναρμολογήσῃ πλέον τὸ νομοσχέδιον τελειότερον. Ὥστε δυνάμεθα ἤδη νὰ ψηφίσωμεν αὐτὸ εἰς τὴν β' συζήτησίν του δι' ἁπλῆς ἀναστάσεως τῆς χειρός.

Ἔχω, Κύριοι, καὶ δικαστικὴν πεῖραν καὶ δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι τὰ αἴτια τὰ ὑπαγορεύσαντα τὴν δημιουργίαν τοῦ νομοσχεδίου δὲν ἀνάγονται εἰς ψυχικὰς καὶ ἠθικὰς ἐλλείψεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ μετὰ τὴν νέαν ὀργάνωσιν τοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, νομοσχεδίου μᾶλλον ὑπηρεσιακοῦ, θὰ εἴπω καὶ ἐγὼ τὰς γενικὰς γνώμας μου ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου.

Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικαιοσ.) Ἔχω ὑποχρέωσιν πρὸς τὴν Βουλὴν νὰ προβῶ εἰς δήλωσιν ἀναγκαίαν λόγῳ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ σεβαστοῦ ἐξ Ἀττικοβοιωτίας ἀντιπροσώπου, ἣν ἐν τούτοις θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀποφύγω. Ἐρρήθη ὅτε τὸ νομοσχέδιον τοῦτο συνετάγη ὑπηρεσιακῶς καὶ ἀντεγράφη παρ' ἐμοῦ. Ἀλλὰ ἐγράφη παρ' ἐμοῦ καὶ μόνου, ὅτι προκάτοχος Κυβέρνησις μοὶ ἀνέθηκε τὸ ἔργον τῆς παρασκευῆς δικαστικῶν νομοσχεδίων.

Τὰ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἀναπτυχθέντα ἐπιχειρήματα δὲν μὲ μετέπεισαν. Ἡ αἰτιολογικὴ βάσις τοῦ νομοσχεδίου ἀνάγεται εἰς θεμελιώδη ἀρχὴν τοῦ ἀστικοῦ νόμου, καθ' ἣν ὁ γενόμενος δόλῳ ἢ βαρείᾳ ἀμελείᾳ ὑπαίτιος ζημίας ὀφείλει ν' ἀποζημιῷ, τὸ δὲ ταμιευτικὸν ἀποτέλεσμα εἶνε ἄσχετον πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀπορρέον κατὰ συμπτωσιν ἐξ αὐτῆς. Οὔτε δὲ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ψευδῶν μηνύσεων δὲν εἶναι μέγας εἶνε ἀληθές. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἦτον

ἀληθές, τίνα σχέσιν ἔχει τοῦτο πρὸς τὴν αἰτιολογικὴν βάσιν τοῦ νομοσχεδίου ;»

Συνεχίζων ὁ κ. Ὑπουργός, ἀναλύει τὰς ὑποβληθείσας τροπολογίας. Εὑρίσκει ἀβάσιμον τὴν ζητήσασαν τὴν ἐκ τοῦ νομοσχεδίου ἀπάλειψιν τῆς περιπτώσεως τῆς ἐκ βαρείας ἀμελείας ζημίας, τὴν περὶ εἰσαγωγῆς εἰς τὸ νομοσχέδιον «δυνητικῆς» περιπτώσεως, τὴν περὶ κατὰ παμψηφίαν ἀποφάσεως, τὴν περὶ ἀναθέσεως τῆς ἐκδικάσεως τῶν ἐξόδων οὐχὶ εἰς τὰ συμβούλια, ἀλλὰ εἰς τὰ δικαστήρια.

Σκοπίμους δὲ εὑρίσκει τὴν περὶ αὐξήσεως τῆς προθεσμίας ἀπὸ 14 ἡμερῶν εἰς 28, τὴν περὶ δικαιωμάτων ἀπολογίας, τὴν τῆς διὰ δικηγόρου παραστάσεως τοῦ κατηγορουμένου, τὴν περὶ τιμωρίας διὰ προστίμου καὶ τῶν ὑργάνων τῆς δημοσίας ἀρχῆς, προκειμένου περὶ δολίας ἢ ἐξ ἀσυγγνώστου ἀμελείας καταγγελίας, καὶ ὄχι μόνον τῶν ἰδιωτῶν. Ἐπιλέγει δέ :

Παρακαλῶ τοὺς κ. βουλευτάς, ἐὰν ἐπείσθησαν ὅτι αἱ ἀποκλεισθεῖσαι τροπολογίαι δὲν εἶνε ἀπαραίτητοι, ν' ἀποσύρωσιν αὐτάς. Πρὸς τούτοις, ὀφείλω νὰ δηλώσω καὶ πάλιν, ὅτι οὐδεὶς ὅσον ἐγὼ στέργει τὴν συζήτησιν.

Ἐπερρίφθησαν ὅμως μομφαὶ κατὰ τῆς Δικαιοσύνης ἄδικοι κατὰ τύπον, ἀδικώτεραι κατ' οὐσίαν. Μὲ τὴν ἀπόλυτον κατάκρισιν τῆς Δικαιοσύνης ὑπονομεύεται τὸ κῦρος αὐτῆς παρὰ τῇ κοινῇ συνειδήσει. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον γίνεται εἰς τοὺς διαδρόμους τῶν Δικαστηρίων ἐγένετο καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου. Ὁ συλλήβδην διασυρμὸς τῆς Δικαιοσύνης τῆς πατρίδος ἡμῶν ἀπὸ ἐπισήμου βήματος παραπλανᾷ τὴν κοινὴν συνείδησιν, παραφθείρων τὸν κοινοβουλευτισμὸν καὶ οἱ δημιουργοὶ τοιούτου διασυρμοῦ προσφέρουσι χειρίστην ὑπηρεσίαν πρὸς τὴν πατρίδα.

Τριανταφυλλάκος. Ἐνόμιζα ὅτι τὸ κύριον ἔργον τοῦ Συνεδρίου τούτου εἶνε ἡ ἀποκατάστασις τοῦ πολιτεύματος, ἐκτροχιασμένου ἀπό τινος. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐδήλωσεν εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι δὲν ἔχομεν νὰ ἐξετάσωμεν τὰ πράγματα ὑπὸ τοὺς τύπους τῆς νομιμότητος· διότι καὶ ἡ ἐπανάστασις δημιουργεῖ ἐπὶ τέλους δίκαιόν τι.

Ὑπὸ τὰς σκέψεις ταύτας, δὲν ἐσκόπουν νὰ λάβω τὸν λόγον, Ἀλλὰ πεισθεὶς ἤδη, ὅτι τὸ κύριον ἔργον τῆς παρούσης Βουλῆς θὰ εἶνε νομοθετικόν, ἄγομαι ἐπὶ τὸ βῆμα.

Ἡ Κύβερνησις δικαίως προέταξε τὰ δικαστικὰ νομοσχέδια ὡς ἀπαρχὴν ἀνορθώσεως. Ἀλλὰ ὁ κ. Ὑπουργὸς βεβαιοῖ ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου του 16, ἢ 17.000 ψευδεῖς μηνύσεις. Καὶ ἐρωτῶ, ποίαν ἀπήχησιν θὰ ἔχῃ τοιαύτη βεβαίωσις ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου βήματος, παριστάνουσα διὰ μελανῶν ἠθικῶν χρωμάτων τὸν νομοταγῆ μόνον καὶ ἐργατικὸν καὶ φιλότιμον καὶ πατριώτην Ἑλληνικὸν λαόν ; καὶ πῶς συμβιβάζεται αὕτη μὲ τὰς τελευταίας σφοδρὰς διαμαρτυρίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐναντίον τῶν ἐπιτεθέντων συλλήβδην κατὰ τῆς Δικαιοσύνης τῆς πατρίδος ἡμῶν, ὡς διασυρόντων τὴν ὑπόληψιν τῆς χώρας ἡμῶν καὶ ἀνατρεπόντων τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς κοινωνίας ἐπὶ τὴν Πολιτείαν ;

Ἡ κρίσις τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀπορριψάσης αὐτὸ τὸ ἴδιον νομοσχέδιον, ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως ἧς μετεῖχον καὶ ἐγὼ ὡς Ὑπουργός, ὑπῆρξε καταδικαστική. Καὶ ἴσως διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὴν καταδίκην ἐκείνην ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπιμένει τόσον εἰς τὸ νομοσχέδιον αὐτοῦ τοῦτο. Εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργός, ὅτι θεμελιώδης ἀρχὴ τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποζημιώσεως παρὰ τοῦ ἐκ δόλου ἢ βαρείας ἀμελείας γενομένου ἐνόχου ψευδοῦς καταγγελίας. Ἀλλὰ οὐδέποτε ἐσκέφθη ἡ Πολιτεία, ὅτι τὰς δαπάνας τοιούτου κακοῦ θὰ τὰς φέρῃ ὁ ἰδιώτης. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐσχάτως ἐν Γερμανίᾳ ἐνομοθετήθη ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ πῶς ; Ἡ Πολιτικὴ Δικονομία τῆς Γερμανικῆς Δικαιοσύνης λέγει ὅτι «δύναται νὰ ἐπιδικάσῃ ὁ δικαστὴς ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, νὰ ἐπιδικάσῃ τὰς δαπάνας τοῦ Δημοσίου ἐκ τῆς ψευδοῦς μηνύσεως». Τὸ «δύναται» ὅμως αὐτὸ τὸ παρέτρεξεν ἐντελῶς καὶ λίαν ἀφελῶς ὁ κ. Ὑπουργός. Ἄνευ αὐτοῦ ὁ ὑποβάλλων καταγγελίαν κινδυνεύει νὰ ἐξέρχεται τοῦ δικαστηρίου μὲ τὴν ὑπόληψιν μειωμένην καὶ ἐστιγματισμένος.

Ἡ πραγματικὴ αἰτία τῶν πολλῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων ἔγκειται, νομίζω Κύριοι, εἰς γενικωτέραν ἀτέλειαν τῆς νομοθεσίας. Ἡ Γερμανικὴ νομοθεσία εἰς τὰ κατ' ἔγκλησιν ἀδικήματα ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἐγκαλοῦντα μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς τῆς δίκης νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν κατηγορίαν. Ἐνῷ ἡ ἡμετέρα ἐξωθεῖ καὶ τὰ μικρότερα ἀδικήματα ὡς μέγιστα ποινικὰ ζητήματα, ὠθεῖ πρὸς τὸ ἔγκλημα, οὐδεμιαν λαμβάνει πρόνοιαν περὶ μειώσεως τῆς ἐγ-

κλημματικότητος. Ὑπῆρπε δὲ ὁ κ. Ὑπουργός, πρὶν ἢ ὑποβάλῃ τὸ νομοσχέδιον περὶ οὗ πρόκειται, νὰ ὑποβάλλῃ νομοσχέδιον καθ' ὃ, ὡς σύμβαίνει καὶ ἐν τῇ Γερμανικῇ νομοθεσίᾳ, «ὁ ἐγκαλῶν ἔχει δικαίωμα μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς τῆς δίκης νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἔγκλησιν». Διότι οὕτω, ἐὰν ὁ ἐγκαλῶν δὲν ἀνακαλέσῃ ψευδῆ ἢ ἀμφίβολον ἔγκλησιν, δύναται νὰ τιμωρεῖται κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπὸ κρίσιν ἤδη νομοσχεδίου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑποβάλῃ πρῶτον ἐνταῦθα τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἶνε νόμος ἐν Γερμανίᾳ, περὶ τοῦ ὁποίου ὡμίλησα ἀνωτέρω, ὅπερ ἀναγκαίως πρέπει νὰ προηγηθῇ τοῦ κρινομένου νῦν, δηλῶ ὅτι τότε, ἀλλὰ τότε μόνον, θὰ ὑπερψηφίσω καὶ τοῦ δευτέρου τούτου νομοσχεδίου, ὑπὸ τὸν ὅρον πάντοτε τῆς δυνητικῆς περιπτώσεως.

Ὁ κ. **Ηρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι 25 βουλευταὶ ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ προσχεδίου τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος, ἀρορῶσαν τὸ 17ον ἄρθρον αὐτοῦ, ἐκτυπωθησομένην πρὸς διανομήν

Ζήτ. πορίσ. ἀριθ. 66.

Ὁ κ. **Φωτιάδης** ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν θὰ μετριάσῃ τὰς ψευδεῖς μηνύσεις διότι οἱ μὲν εὔποροι οὐδαμῶς θέλουσιν ἐμποδισθῇ τοῦ νὰ ὑποβάλωσι τοιαύτας ἐνῶ ἐξ ἄλλου οἱ πενέστεροι μετὰ δυσκολίας θὰ καταφεύγουν εἰς τὴν δικαιοσύνην. Ὡς πρὸς τὴν δευτέραν βάσιν τοῦ νομοσχεδίου, τὴν καθαρῶς φορολογικήν, τὸ νομοσχέδιον εἶνε δεδικαιολογημένον. Διὰ τοῦτο, λέγει, θὰ ψηφίσῃ αὐτὸ μόνον ὡς φορολογικόν.

Ὁ κ. **Γ. Ἰλιόπουλος** λέγει ὅτι παρεξηγήθη ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐνομίσθη ὅτι σκοπὸς αὐτοῦ εἶνε ἡ τιμωρία τῶν ψευδῶν μηνυτῶν καὶ ὁ περιορισμὸς τῶν ψευδῶν μηνύσεων ἐνῷ ἀρχὴ αὐτοῦ εἶνε ὅτι τὸ Δημόσιον, ζημιούμενον ἐκ τῆς ψευδοῦς μηνύσεως, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ ψευδοῦ μηνυτοῦ. Τοῦτο οὐδεὶς τῶν προλαλησάντων ἀντέκρουσε. περὶ τῆς ψευδοῦς μηνύσεως πεκράτησεν ἐν Γερμανίᾳ ἡ γνώμη ὅτι εἶνε ἔγκλημα κατὰ τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας, διότι παραπλανᾷ ταύτην. Κατ' ἄλλην γνώμην ἡ ψευδὴς μήνυσις ἀπευθύνεται κατὰ τῆς τιμῆς τοῦ προσώπου, κατ' ἄλλην δέ, ὀρθοτέραν κατ' ἐμέ, ἀπευθύνεται καὶ κατὰ τῆς τιμῆς τοῦ προσώπου προσβάλλει

δὲ καὶ αὐτὴν τὴν Δικαστικὴν ἐξουσίαν. Διὰ τοῦτο τὸ Δημόσιον δικαιοῦται ἀποζημιώσεως διὰ τὰς δαπάνας εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη λόγῳ τῆς ψευδοῦς μηνύσεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατύπωσιν τοῦ νομοσχεδίου ἴσως αὕτη θὰ ἠδύνατο νὰ εἶνε τελειοτέρα. Τὸ κείμενον τοῦ νόμου θὰ ἠδύνατο νὰ διατυπωθῇ συμφώνως πρὸς τὴν Γερμανικὴν δικονομίαν, δηλαδὴ νὰ διατυπωθῇ οὕτως ὥστε ὅταν ἡ μήνυσις εἶνε τελείως ψευδὴς τότε νὰ καταδικάζεται ὁ μηνυτὴς εἰς τὰ δικαστικὰ ἔξοδα. Τελευτῶν ὁ κ. Ἰλιόπουλος συνιστᾷ ἐπίσης ὅπως ἡ εἰς τὰ ἔξοδα καταδίκη συνδυασθῇ πρὸς τὴν ποινικὴν καταδίωξιν.

Ὁ κ. **Ξανθάκης** λέγει ὅτι εἶνε ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ἀναναγκάζεται ὅμως νὰ εἴπῃ τινα διότι ἡ συζήτησις συνεδυάσθη πρὸς τὰ δικαστικὰ πρόσωπα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν πρέπει ν' ἀποδίδωνται πάντα τὰ λάθη τῆς δικαιοσύνης. Θεωρεῖ τὸ νομοσχέδιον λυσιτελέστατον διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τῆς Δικαιοσύνης, καὶ τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πολιτικὸν μέρος τῆς συζητήσεως φρονεῖ ὅτι ἡ Βουλὴ, ἐφ' ὅσον ἡ πλειονοψηφία ὑποστηρίζει τὴν Κυβέρνησιν, πρέπει νὰ ψηφίζῃ τὰ νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα αὕτη θεωρεῖ ὡς ἀποτελοῦντα τμῆμα τοῦ ἀνορθωτικοῦ της προγράμματος.

Ὁ κ. **Παλ. Ἰλιόπουλος** ὁμιλεῖ περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ ἀντικειμένου τῆς ποιν. νομοθεσίας, ἀναμολογεῖ τὴν ἀνεπάρκειαν καὶ ἀτέλειαν τῆς ἡμετέρας, καὶ ἀναμένει συμπλήρωσιν ἀνάλογον τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς. Σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου εἶνε κατὰ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν διττὸς ἠθικὸς καὶ ὑλικός· ἂν εἶνε μόνον ἠθικὸς ἀπορρίπτεται κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ αὐτοῦ τροποποιουμένου συμφώνως τῇ τροποποιήσει ἣν ὑπέβαλεν, ἂν ὅμως ταμιευτικὸς ἀποκρούει αὐτό, ὅπερ ἄλλως θεωρεῖ καὶ περιττόν, ἀφοῦ ὑπάρχει τὸ ἄρθ. 82 τῆς ποιν. δικονομίας.

Ὁ κ. **Βλαντῆς** λέγει ὅτι καὶ ἀπὸ θεωρητικῆς καὶ ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως θεωρεῖ ὠφέλιμον τὸ νομοσχέδιον. Δὲν πρόκειται, λέγει, περὶ ποινῆς, ἀλλὰ περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ δημοσίου δι' ἄδικον ζημίαν, ἥτις ἐγένετο εἰς αὐτό. Περὶ τῆς ποινῆς προβλέπουν αἱ περὶ ψευδοῦς καταμηνύσεως διατάξεις τῆς ποινικῆς νομοθεσίας, αἵτινες εὐκταῖον θὰ ἦτο ἂν διερρυθμίζοντο. Ἐξακολουθῶν ὁ κ. **Βλαντῆς** λέγει ὅτι

καὶ πρακτικῶς τὸ νομοσχέδιον θὰ ἔχῃ λαμπρὰ ἀποτελέσματα, ὅτι δὲ οὐδεὶς ἐξ αὐτοῦ κίνδυνος ὑφίσταται διότι ἡ δικαστικὴ ἀπόρασις περὶ πληρωμῆς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων θὰ ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῷ ἀπολύτῳ πεποιθήσει τοῦ δικαστηρίου περὶ τοῦ δόλου τοῦ μηνυτοῦ. Διαφωνεῖ μόνον ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ νομοσχεδίου καὶ φρονεῖ ὅτι δὲν δύναται δι' αὐτοῦ νὰ ἐπέλθῃ πλήρης ἐνημερότης, διότι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε ζήτημα ἀναλογικοῦ συστήματος, ὅπερ πάλιν εἶνε ζήτημα οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἠθῶν. Τελευτῶν δηλοῖ ὅτι θὰ ὑπερψηφίσῃ τοῦ νομοσχεδίου ἐκ πεποιθήσεως καὶ οὐχὶ διότι παρεκινήθη εἰς τοῦτο ἐκ τῆς χθεσινῆς δηλώσεως τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ.

Ὁ κ. **Ζαβιτσάνος** λέγει ὅτι ἐμμένων συνεπὴς πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων, τὰς ὁποίας πληρέστατα συμμερίζεται, ἐμελέτησε τὸ νομοσχέδιον καὶ δὲν ἐδίστασε νὰ ἐκφράσῃ τὴν περὶ τούτου γνώμην του ἔχων καὶ τὴν δήλωσιν τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ ὅτι τὴν τελευταίαν βάσανον θὰ ὑποστῶσι τὰ νομοσχέδια ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Βουλῆς. Θὰ ἦτο ἀντίθετον, λέγει, πρὸς τὸ φιλελεύθερον τῆς ἀνορθωτικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑποκριτικὸν καὶ οὐχὶ φιλικὸν πρὸς αὐτὴν ἐὰν δὲν ἔλεγον σαφῶς τὴν γνώμην μου. Παραδόξως ὅμως ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς ἐδήλωσε χθὲς ὅτι τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου θεωρεῖ συνδεδεμένην πρὸς τὴν τύχην τῆς Κυβερνήσεως. Ὁμολογῶ ὅτι ἐξεπλάγην ἐκ τῆς δηλώσεως ἐκείνης, ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς ἄκραν ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ φιλελευθέρου κόμματος. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐννοήσω πῶς Κυβέρνησις Φιλελευθέρων ἦτο δυνατὸν νὰ σκεφθῇ ὅτι τροποποίησις ὡρισμένων τινῶν διατάξεων τῆς νομοθεσίας θ' ἀπετέλει ὅρον παραμονῆς ἢ μὴ αὐτῆς ἐπὶ τὴν ἀρχήν. Ὁμολογῶ ὅτι ἡ θέσις μου εἶνε λίαν δυσχερής. Διότι ἔχω ἀκράδαντον πεποίθησιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ παραμένῃ εἰς τὴν ἀρχὴν ὡς ἐκπροσωποῦσα πλήρως τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἐμμένουσα εἰς τὰς ἀρχάς της.

Εὑρίσκομαι ὅμως πρὸ τοῦ διλήμματος ἢ ν' ἀρνηθῶ ἐμαυτὸν καὶ παρὰ τὴν πεποίθησίν μου νὰ ὑπερψηφίσω τοῦ νομοσχεδίου ἢ νὰ καταψηφίσω τὴν Κυβέρνησιν. Διὰ τοῦτο δηλῶ ὅτι θ' ἀρνηθῶ ψῆφον. Οὐδέποτε ὑποστηρίζω πρόσωπα

ἀλλὰ μόνον ἀρχάς, εἶμαι δὲ φίλος τῆς Κυβερνήσεως διότι πέπεισμαι ὅτι αὕτη δὲν ἀπεμακρύνθη τῶν ἀρχῶν της.

Ψηφίζεται εἶτα δι' ἀναστάσεως τὸ νομοσχέδιον εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἄρθρον.

Προκειμένης ψηφίσεως αὐτοῦ καὶ κατ' ἄρθρον, οἱ κ. κ. **Καλομενόπουλος, Κλάδης** καὶ **Καρύδης** ἀναπτύσσουσιν ἀπὸ τοῦ βήματος τροπολογίας αὐτῶν ἐπὶ τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου τοῦ τελευταίου προτείνοντος ὅπως περιληφθῶσιν εἰς τὰς ἐπὶ ψευδεῖ ἢ δολίᾳ μηνύσει ποινάς, ἐκτὸς τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν δημοσίων ὀργάνων, καὶ οἱ ἰατροδικασταί, ὡς ἐξαρτωμένης πολλάκις ἀπὸ τῆς ἀσυνειδησίας αὐτῶν καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς τῶν ἐγκαλουμένων. Παρατηροῦσι τινὰ καὶ οἱ κ. κ. **Θεοδωρόπουλος** καὶ **Κυραφεβῶας**.

Ὁ κ. **Κ. Ζαβιτσιάνος** ἐπιφέρει ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου παρατηρήσεις τινάς.

Ὁ κ. **Οἰκονόμου** ὑποβάλλει τροπολογίαν, ἥτις δὲν γίνεται ἀποδεκτή.

Ὁ κ. **Θ. Πετμεζᾶς** ἐρωτᾷ ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργόν, ὅστις δίδει πρὸς αὐτὸν τὰς δεούσας ἐξηγήσεις.

Ὁ κ. **Κουζουμβάκης** συνιστᾷ τὴν ἀποδοχὴν τῆς ὑποβληθείσης τροπολογίας του.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει μετὰ τοῦτο ὅτι ἐπὶ τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου ἔχουσιν ὑποβληθῆ τροπολογίαι ἐκ μέρους πολλῶν τῶν κ. κ. Βουλευτῶν, αἵτινες δέον νὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς.

Ἀναγινώσκονται αἱ ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου τροπολογίαι τῶν κ. κ. Δεμερτζῆ, Ἰατρίδου, Καμπάνη, Π. Ἡλιοπούλου, Χαριτάτου, Χρηστίδου, Θεοδωροπούλου καὶ Πετροπουλάκη, Σίμου, Μπουρνιᾶ, Λαγοπάτη, Μιχαλακοπούλου, Κουλουμβάκη καὶ Καλομενοπούλου, αἵτινες ἀπορρίπτονται δι' ἀναστάσεως, γίνεται δὲ δεκτὸν τὸ 1ον ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἀπορρίπτονται ἐπίσης δι' ἀναστάσεως αἱ ἐπὶ τοῦ 2ου ἄρθρου τροπολογίαι τῶν Βουλευτῶν κ. κ. Ἀκρίδα, Πετροπουλάκη, Λάσκαρη, Ξηρού, Καμπάνη, Π. Ἡλιοπούλου, Χαριτάτου, Χρηστίδου, Παπαλουκᾶ, Κάβουρα, Μπουρνιᾶ

καὶ Λαγοπάτη, γίνεται δὲ δεκτὸν τὸ ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ.

Ἐπὶ του 3ου ἄρθρου ὁ κ. Βελόπουλος παρακαλεῖ ὅπως ἀντὶ τῆς λέξεως «ὀκτὼ» τεθῇ ἡ λέξις «δέκα πέντε».

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀποδέχεται τὴν πρότασιν.

Ἀπορρίπτονται δι' ἀναστάσεως αἱ ἐπὶ τοῦ 3ου ἄρθρου τροπολογίαι τῶν κ. κ. Ἀκρίδα καὶ Πετροπουλάκη, Π. Ἡλιοπούλου καὶ Α. Χρηστίδου, γίνεται δὲ δεκτὸν τὸ ἄρθρον 3ον ὡς ἐτροποποιήθη.

Μετὰ τοῦτο ψηφίζεται καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου εἰς γ' συζήτησιν, ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Τὰ συμβούλια τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ τῶν ἐφετῶν καὶ τὰ δικαστήρια τῶν πταισματοδικῶν, πλημμελειοδικῶν, ἐφετῶν καὶ τῶν συνέδρων, ἀποφαινόμενα ἢ δικάζοντα ἐπὶ ποινικῶν δικῶν, ἐφ' ὧν ἡ καταδίωξις ἐγένετο ἐπὶ τῇ ἐγκλήσει ἢ τῇ μηνύσει, ἐπιβάλλουσιν, ὁσάκις πεισθῶσιν, ὅτι ἡ καταγγελία ἦτο ἐντελῶς ψευδής, ἐκ δόλου ἢ ἐκ βαρείας ἀμελείας γενομένη, ἢ ὅτι παρεμορφώθησαν δι αὐτῆς δολίως τὰ πράγματα, ὅπως δοθῇ βαρύτερος χαρακτηρισμὸς εἰς τὴν πρᾶξιν ἢ ὅπως περιληφθῶσιν εἰς τὴν καταδίωξιν πρόσωπα οὐδόλως μετασχόντα εἰς τὴν ἀξιόποινον πρᾶξιν, εἰς τὸν καταγγείλαντα τὸ ὅλον ἢ μέρος τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν. Ἡ ἐπιβολὴ τούτων ἢ ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ καταγγείλαντος δέον νὰ αἰτιολογῆται εἰδικῶς ἐν τῇ ἀποφάσει ἢ τῷ βουλεύματι. Τὸ ποσὸν τῶν καταψηφιζομένων ἐξόδων δέον νὰ προσδιορίζηται ρητῶς ἐν τῷ βουλεύματι ἢ τῇ ἀποφάσει, ἀφαιρεῖται δὲ τοῦτο, ἐν περιπτώσει καταδίκης τοῦ κατηγορουμένου, ἀπὸ τῶν εἰς βάρος αὐτοῦ ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων καὶ τελῶν.

Ἄρθρον 2.

Ἐὰν ἡ τοιαύτη ἀπόφασις ἢ βούλευμα ἐξεδόθη ἄνευ προτέρας ἀκροάσεως τοῦ καταδικασθέντος μηνυτοῦ, ἐπιτρέπεται εἰς τοῦτον ἀνακοπή, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν περὶ ἐξόδων καὶ τελῶν διάταξιν, ἐνώπιον τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν ἢ τὸ βούλευμα δικαστηρίου ἢ συμβουλίου. Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται συνταχθείσης ἐκθέσεως παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τούτου ἢ συμβουλίου ἐντὸς ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας 14 ἡμερῶν, παρατεινομένης λόγῳ ἀποστάσεως ἐπὶ ἑτέρας 14 ἡμέρας διὰ τοὺς ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου κατοικοῦντας, ἀπὸ τῆς εἰς τὸν καταδικασθέντα μηνυτὴ ἐγχειρίσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ βουλεύματος. Ἐκδικάζεται δὲ κατὰ τὴν ἀμέσως προσεχῆ συνεδρίασιν τοῦ δικαστηρίου ἢ τοῦ συμβουλίου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ γραμματέως περιεχομένων δικαιολογημάτων, μὴ οὔσης ἀπαραιτήτου τῆς προσωπικῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνακόψαντος, δυναμένου ἐν τούτοις νὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου. Ἡ οὕτω δὲ ἐκδιδομένη ἀπόφασις ἢ βούλευμα εἶνε ἀμετάκλητος.

Ἐπὶ ἀνακοπῆς κατ' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων, αὕτη γίνεται, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συνόδου τῶν κακουργιοδικῶν, ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ Ἐφετείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξεδικάσθη ἡ ὑπόθεσις· εἰσάγεται δὲ πρὸς ἐκδίκασιν κατὰ τὴν ἀμέσως προσεχῆ συνεδρίασιν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τοῦ Ἐφετείου τούτου.

Ἄρθρον 3.

Οἱ γραμματεῖς τῶν πταισματοδικῶν, πλημμελειοδικῶν καὶ ἐφετῶν ὀφείλουσιν ἐπὶ χρηματικῇ ποινῇ δραχ. 25 μέχρι 200 νὰ διαβιβάζωσιν ἀποσπάσματα τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν βουλευμάτων, ἐντὸς δέκα πέντε τὸ πολὺ ἡμερῶν ἀφ' ἧς καταστῶσιν ἀμετάκλητοι, εἰς τοὺς ἁρμοδίους ταμίας διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν καταψηφισθέντων ἐξόδων.

Ἡ συνεδρίασις λύεται μετὰ τοῦτο τῇ 9.50' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑ'.

Τῆς 4 Φεβρουαρίου 1911

Ὥρᾳ 4. 40' περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Ρίου ζητοῦσι μετριασμὸν τῆς ποινῆς των 2) ἐπίσης οἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς Παλαμηδίου-ζητοῦσι μετριασμὸν τῆς ποινῆς των 3) δι' ἑτέρας ἀναφορᾶς ὁ κατάδικος τῶν φυλακῶν Παλαμηδίου Φ. Μαθιὸς παραπονεῖται ὅτι τῷ καθυστερεῖται συστημένον ταχυδρομικὸν δέμα 4) ὁ κατάδικος τῶν φυλακῶν Καλαμῶν Ε. Γιαννακόπουλος ὑποβάλλει αἴτησιν ὅπως τῷ μετριασθῇ ἡ ποινή του καὶ 5) ὁ Πρόεδρος τῶν ἐν Βόλῳ ἁμαξηλατῶν παρακαλεῖ ὅπως δοθῇ τέρμα εἰς τὰς εἰς βάρος τοῦ σωματείου των γενομένας ἀδικίας ὑπὸ τῶν ἑκάστοτε ἰσχυρῶν.

Ὁ κ. **Ἀθ. Χριστόπουλος** λέγει ὅτι ἐζήτησε ν' ἀναγραφῇ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει διὰ νὰ ἐπερωτήσῃ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων τῶν δήμων Κορινθίας. παρακαλεῖ δὲ νὰ προστεθῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος, ὅπερ παρελείφθη.

Ὁ βουλευτὴς Εὐβοίας κ. **Μπένος** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου περὶ ἀποξηράνσεως τῶν λιμνῶν καὶ τελμάτων καὶ παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως υἱοθετήσῃ αὐτήν. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ζήτ. Παράρτ. ἀριθ. 67.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ ἐὰν οἱ ζητήσαντες ὅπως ἐπεκταθῇ ἡ περὶ ἑλῶν συζήτησις ἐπιμένουν εἰς τὴν αἴτησίν των ταύτην μετὰ τὰς προχθεσινὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Μπουρνιᾶς** παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ πρώτη ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἀποξήρανσις τοῦ ἕλους «Δύστος» τῆς Καρυστίας.

Ὁ κ. **Γ. Κορομηλᾶς** ἐξετάζων ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως τὴν σπουδαιότητα τοῦ ζητήματος τῆς ἀποξηράνσεως τῶν ἑλῶν καταλήγει συνιστῶν σοβαρὰν περὶ αὐτῶν πρόνοιαν διότι ἡ ἑλώδης καχεξία. πλὴν τῶν ἄλλων. ἄγει πρὸς τὴν φυματίωσιν.

Ὁ κ. **Φωρίδης** λέγει ὅτι μία τῶν μεγαλειτέρων ἐλπίδων τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς ἀνορθώσεως εἶνε ἡ ἐλπὶς τὴν ὁποίαν τρέφει περὶ βελτιώσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας. Ἓν τῶν σπουδαιοτέρων μέσων δι' ὧν θὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο εἶνε ἡ γεωργία. Τελευτῶν συνιστᾷ τὴν

ἀποξήρανσιν τοῦ ἕλους Τρινάσου τῆς Λακεδαιμονος ὡς καὶ τὴν κατασκευὴν ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων ἐν τῷ ποταμῷ Εὐρώτα. Παρακαλεῖ ἐπίσης ὅπως ἀποσταλῇ ἀντιμηνιγγιτικὸς ὀρὸς εἰς τὸν δῆμον Ἕλους.

Ὁ κ. **Παπαδημήτριος** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὴν κοινοτικὴν ἐπιτροπὴν Τρινάσου. ἥτις δι' ἰδίων δαπανῶν διενεργεῖ μέχρι τοῦδε τὴν ἀποξήρανσιν τοῦ εἰρημένου ἕλους.

Οἱ κ. κ. **Πετροφανιάτης** καὶ **Ποδιχρονιάδης** παραιτοῦνται τῆς ὁμιλίας των.

Ὁ κ. **Καλλιφρονιάδης** λέγει ὅτι δὲν πιστεύει ὅτι καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπῆρξε Κυβέρνησις μὴ μεριμνήσασα περὶ τῆς ἀποξηράνσεως τῶν ἑλῶν. ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶνε ζήτημα χρημάτων.

Ὁ κ. **Οἰκονόμου** δίδει πληροφορίας περὶ τοῦ ἕλους Τρινάσου, ὅτι ὑπάρχει πλήρης μελέτη τῆς ἀποξηράνσεως αὐτοῦ καὶ νόμος πρὸ ἐτῶν ψηφισθεὶς ἀλλὰ δυσεφάρμοστος. Φρονεῖ δέ ὅτι ἀρκεῖ νὰ παρακληθῇ ἡ Κυβέρνησις νὰ καταργήσῃ τὸν νόμον καὶ νὰ ὑποβάλῃ πρότασιν νόμου ἐφαρμοσίμου.

Ὁ κ. **Παπαϊωάννου** ζητεῖ τὴν ἀποξήρανσιν ἑλῶν τῆς Τριχωνίας καὶ ἰδίως τῶν ἑλῶν τῆς λίμνης Τριχωνίτιδος ἐξ ὧν πάσχει δεινῶς ἡ πόλις Ἀγρινίου. εὐελπιστεῖ δὲ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς διαβεβαιώσεις κ. Πρωθυπουργοῦ.

Ὁ κ. **Μαστροκώστας** προσθέτει ὅτι ὁ λαὸς μᾶς ἀπέστειλε διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως δημιουργήσῃ στρατὸν καὶ στόλον.

Ὁ κ. **Κονταξάκης** λέγει ὅτι προκειμένου περὶ ἀποξηράνσεως ἑλῶν μὴ ἀπαιτούντων παρὰ ἐλαχίστην δαπάνην πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὰς αἰτούσας ἑταιρείας ὅπως προβῶσιν εἰς τὴν ἀποξήρανσιν.

Ὁ κ. **Ῥαυτόπουλος** λέγει, ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξε σοβαρὰ θέλησις πρὸς ἀποξήρανσιν τῶν ἑλῶν. ὅτι δὲ πολλοὶ χωρικοὶ ἀπελπισθέντες. ἐπεδόθησαν μόνοι εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο ἀκύμη παρενεβλήθησαν προσκόμματα. Ἡ εἰς ἑταιρείας παραχώρησις τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποξηράνσεως τῶν ἑλῶν δὲν εἶνε ἡ καλλιτέρα. διότι ὁ λαὸς δυσπιστεῖ πρὸς αὐτάς. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχῃ ἀγαθὴ θέλησις ἐξευρίσκεται τὸ μέσον.

Ὁ κ. Βαΐκος λέγει, ὅτι συζητοῦμεν περὶ ἐλῶν, ἐνῶ λείπει ἡ κυριωτέρα βάσις, διότι δὲν γνωρίζομεν ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἔχῃ μελέτην περὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἐλῶν ἐν Ἑλλάδι ὡς καὶ περὶ τῆς ἀπαιτηθησομένης πρὸς ἀποξήρανσιν αὐτῶν δαπάνης. Τελευτῶν παρακαλεῖ, ὅπως ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη μελέτη προσκομισθῇ εἰς τὴν Βουλήν, ἵνα μὴ αὕτη ματαιοπονῇ.

Ὁ κ. Ῥέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ἀπαντᾷ, ὅτι κατὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς μελέτης τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν ἐλῶν θὰ ἴδῃ ἡ Βουλὴ τὰς βάσεις, ἐφ' ὧν αὕτη στηρίζεται. Ὑποθέτει δ' ὅτι ὁ προλαλήσας βουλευτὴς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς συζήτησιν αἱ σκέψεις τῆς Κυβερνήσεως. Ὅταν ὑποβληθῇ ἡ σχετικὴ μελέτη, ἡ Βουλὴ θὰ δυνηθῇ νὰ συζητήσῃ ἐν ἐκτάσει.

Ὁ κ. **Πετροπουλάκης** παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐνισχύσῃ τὸν ὁριστάμενον Σύλλογον πρὸς καταπολέμησιν τῶν ἑλωδῶν νόσων, ὁ ὁποῖος δὲν ἀποτελεσματικῶς.

Κυπαρισσόπουλος. Ἐὰν κρίνῃ τις ἐκ τῆς δαπάνης τῶν 40 ἑκατομμυρίων χρυσῶν φράγκων, ἀναλογούντων πρὸς 64 ἑκατομμύρια σημερινῶν δραχμῶν, ἅτινα ἐδαπάνησεν ἡ Ἀγγλικὴ Ἑταιρεία πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαΐδος, πείθεται ὅτι τὸ Κράτος θὰ εὑρεθῇ ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ, ἵνα ὑποβληθῇ εἰς πολλαπλασίαν ταύτης δαπάνην, ἵνα ἀποξηράνῃ ἅπαντα τὰ ἕλη τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ ὁπωσδήποτε δαπάνη καὶ ἂν ἀπαιτηθῇ θὰ εἶνε πάντοτε κατωτέρα τῶν ὠφελημάτων, ἅτινα θὰ προσπορισθῶσι τό τε Κράτος καὶ οἱ ἰδιῶται ἐκ τῆς βελτιώσεως τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ καὶ δὴ τῶν ἐργατικῶν τάξεων.

Πρὸς πίστωσιν τῶν λεγομένων μου παραθέτω στατιστικήν, ἥτις λίαν εὐγλώττως ὁμιλεῖ περὶ τῶν καταστροφῶν, ἃς τὰ ἕλη φέρουσι διὰ τῶν ἑλειογενῶν πυρετῶν. Κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν, δηλ. ἀπὸ τοῦ 1906-1910, κατ' ἔτος προσβάλλονται 700.000 ἀτόμων καὶ ἀποθνήσκουσιν ἐκ τούτων 2.501, ἐξαιρετικῶς δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1905 ἔνεκα τῆς πολυνοσίας προσεβλήθησαν 960.048 ἄτομα καὶ ἀπέβίωσαν 5.916. Δηλαδὴ μία ὁλόκληρος ταξιαρχία ἐκ δύο πλήρων συνταγμάτων ἀπωλέσθη χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὴν παρηγορίαν ὅτι τὸ πολύτιμον τοῦτο αἷμα ἐθυσιάσθη ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς πατρίδος καὶ πρὸς πλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν ἰδανικῶν. Ἀπὸ πλουτολογικῆς δὲ ἀπόψεως ἐὰν λάβωμεν κατὰ μέσον ὅρον κατ' ἔτος ὅτι ἐπὶ 700.000 πασχόντων αἱ 150 χιλ. μόνον ἐργατικαὶ χεῖρες μένουσιν ἀργαὶ ἐκ τῆς νόσου καὶ ἐπὶ 50 μόνον ἡμέρας, ἔχομεν $150{,}000 \times 50 = 7500000$ ἡμερομίσθια χανόμενα. Ἐὰν δὲ ὑπολογίσωμεν τὸ ἡμερομίσθιον πρὸς δραχμὰς 1—8 καὶ ἐὰν λάβωμεν τὸν κατώτερον ὅρον τούτου πρὸς δρχ. 4, ἔχομεν $7{,}500{,}000 \times 30{,}000{,}000$. Ἤτοι 30.000.000 δραχμῶν ἀπόλλυνται ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ πλούτου κατ' ἔτος τοὐλάχιστον.

Νομίζω ὅτι οἱ ἀριθμοὶ εἶνε λίαν εὔγλωττοι, ὥστε πᾶν σχόλιον καὶ πᾶσα ἐπεξήγησις νὰ ὦσιν ὅλως περιττά.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ λαοπρόβλητος Κυβέρνησις τῆς χώρας, ἡ τοσοῦτον περὶ τοῦ γενικοῦ καλοῦ μεριμνῶσα καὶ ἐπιδεικνύουσα τοσοῦτον ζῆλον ἐν παντί, θὰ μελετήσῃ καὶ τὰ ζητήματα ταῦτα τὰ τοσοῦτον πρὸς τὴν ὑγείαν τῶν πολιτῶν καὶ τὸν πλοῦτον τῆς χώρας σχετιζόμενα.

Ὁ κ. **Παπαγιαννακόπουλος** ἐρωτᾷ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν περὶ τῶν ληφθέντων μέτρων διὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς ἐν Ἠλείᾳ, παρακαλεῖ δ' ὅπως ἀναστολῇ ἡ εἴσπραξις τῶν ὁρίων καὶ ἐγγυηθῇ τὸ Κράτος ὅπως λάβωσι δάνεια, ἅτινα ν' ἀποδώσουν χρεωλυτικῶς. Ὁμιλῶν ἀκολούθως περὶ τῆς ἐν γένει ἐν Ἠλείᾳ καταστάσεως, λέγει, ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ ἐν χρονικὸν ὅριον προκειμένου περὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν δημοσίων χρεῶν. Ὁμιλεῖ προσέτι καὶ ὑπὲρ τῶν παροχθίων τοῦ χειμάρρου Κυρᾶς λαγκάδι ὑποστηρίζας, ἐξ ὀνόματος καὶ τῶν ἄλλων συναδέλφων αὐτοῦ, τὴν ἀναφορὰν τῶν πολυπαθεστάτων παροχθίων διὰ νὰ διευθετηθῇ ὁ χείμαρρος μὲ νομοθετικὰ μέτρα καὶ ἵνα καταργηθῇ ὁ νόμος τοῦ 1903 ΒΝΗΘ' καὶ προσέτι ν' ἀναστολῇ ἡ καταδίωξις ἐν Ἠλείᾳ λόγῳ τῆς ἀτυχοῦς ταύτης καλιεργείας.

Ὁ κ. **Ῥέπουλης** ἀπαντᾷ ὅτι αὔριον ἢ μεθαύριον θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ δώσῃ πᾶσας τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου αἰτηθείσας πληροφορίας ἐκ μέρους καὶ ἄλλων ἐκ τῶν κ.κ. Βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Ῥοδόπουλος** λέγει, ὅτι ἡ συζήτησις γενικεύεται κατόπιν ὑποβολῆς τριῶν ἐγγράφων αἰτήσεων.

Ὁ κ. **Γκλαβᾶς** λέγει, ὅτι ἔχει τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ Πολιτεία ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἔρχηται ἀρωγὸς ὅταν ὑπὸ τοιαύτας εὑρίσκεται συνθήκας ὁ λαός, ὑφ' ἃς ὁ τῆς Λ-

χαϊσήλιδος. Τὸ Κράτος τὸ ὁποῖον δὲν πράττει τοῦτο δὲν ἔχει ὑπαρξιν ἐν τῇ παγκοσμίῳ οἰκογενείᾳ τῶν Κρατῶν. Ἐὰν δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸν ὑλικῶς πρέπει τοὐλάχιστον νὰ ἔλθῃ παρήγορον.

Ἐπικρίνων κατοπιν ὁ κ. Γκλαβᾶς ἀπόρασιν περὶ εἰσπράξεως φόρων ἀπὸ τὸν λαὸν Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, μὴ ζητηθέντων ἀπὸ τοῦ 1888, ὑπὸ πολὺ καλλιτέρας οἰκονομικὰς συνθήκας, προσθέτει ὅτι τὸ Κράτος ὀφείλει ἤδη νὰ διακανονίσῃ τὸ ζήτημα τῶν χρεῶν, δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν.

«Ἄλλως λέγει θὰ ἔχωμεν ἀπαισιωτάτας συνεπείας. Τοιοῦτον μέτρον ἔλαβεν ἄλλοτε ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι. Ἡ σταριδοπαραγωγή, ὁ πρῶτος δηλ. πόρος τοῦ λαοῦ τῆς Ἠλείας καὶ Ἀχαΐας, εἶνε ἀνεπαρκέστατος εἰς τοὺς χρόνους τούτους. Τί δὲ συμβαίνει μὲ τὴν Ενιαίαν; Ἡ περὶ αὐτῆς σύμβασις ὁρίζει ὡς μέλος τοῦ συμβουλίου καὶ μέλος τοῦ Κοινοβουλίου, ὅπως τὸ Κοινοβούλιον, διατελῇ αἰχμάλωτον τῆς Ἑταιρείας. Ἐξεδόθη βούλευμα κατ' αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Πύργῳ Πλημμελειοδικῶν τῷ 1910 ἐπὶ ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως, βούλευμα ἐπὶ παραβάσει τῆς συμβάσεως.

Διὰ τὸν ἕτερον πόρον, τὴν σιτοπαραγωγήν, τὴν γεωργίαν, ἔδειξε πάντοτε ἐγκληματικὴν ἀμέλειαν ἡ Πολιτεία, γνωστοτάτην τοῖς πᾶσιν. Ἔχομεν δὲ καὶ εἴλωτα λαὸν ἐκεῖ κάτω, τὸν λαὸν τῆς Μανωλάδος. Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καὶ ταχέως ἐλεύσεται αὕτη, καθ' ἣν θὰ ἐκτεθῶσιν ἐν εἰδικῇ συνεδριάσει ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὰ τοῦ σκανδαλώδους αὐτοῦ ζητήματος, διὰ νὰ ἴδωμεν τότε ἂν ἐπιτρέπεται ὅπως ἐξ αἰτίας τοῦ μέλλοντος Βασιλέως παραπονοῦνται ἐπὶ καταθλίψεσι καὶ στερήσει τῶν ἐλευθεριῶν των κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἐλεύθεροι ἀπὸ τοῦ Συντάγματος.

Ἐμ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λυποῦμαι διὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀγορεύοντος κυρίου βουλευτοῦ. Δηλῶ ὅτι ἐπὶ τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως ἡ Α. Υ. ὁ Διάδοχος ἀπηύθυνεν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, δι' ἧς ἐδήλου ἀπόρασίν του περὶ ἐκχωρήσεως τῶν γαιῶν τῆς Μανωλάδος εἰς τοὺς κατοίκους καὶ ἀπόρασιν νὰ κρατήσῃ δι' ἑαυτὸν μόνον τὰ δάση καὶ τὰ ἰχθυοτροφεῖα. Νῦν δὲ εὑρίσκονται ἐκεῖ γεωμέτραι καταμερίζοντες τὰς γαίας. Ἡ Μανωλὰς παρεχωρήθη πρὸς τὸν Διάδοχον διὰ νόμου τοῦ Συνεδρίου

τούτου καὶ δὲν δύναται ἐνταῦθα νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἐπιθέσεως ἄτομον ἀσκοῦν τὰ νόμιμα αὐτοῦ δικαιώματα.

Πρόεδρος. Δηλῶ, ἐπὶ τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἐνταῦθα νὰ γίνωνται ἐπιθέσεις ἐναντίον μελῶν τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας. Δὲν πιστεύω οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν νὰ θέλῃ νὰ ὑποθάλπῃ ἀναρχίαν ἐν τῷ τόπῳ.

Γκλαβᾶς. Δὲν θίγομεν κανένα, ἀναφέρομεν τὰ γεγονότα. Πολλάκις οἱ χωρικοὶ παρεπονέθησαν πρὸς ἡμᾶς καὶ μᾶς παρεκάλεσαν νὰ ὑποβάλωμεν τὰ παράπονα αὐτῶν πρὸς τὴν Α. Υ. τὸν Διάδοχον καὶ τὰ διεβιβάσαμεν πολλάκις, ἀλλὰ ματαίως. Ἴσως ὑπάρχῃ τις ἐνταῦθα ὅστις ἐπιτρέπεται ἡ πίεσις Ἑλλήνων πολιτῶν.

(Διαμαρτυρίαι ἐκ μέρους πολλῶν ἐκ τῶν κ. κ. βουλευτῶν).

Γκλαβᾶς. Μία εἰδικὴ συνεδρίασις διὰ τὴν Μανωλάδα θὰ χύσῃ φῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος...

Ὁ κ. **Φλαμπιάρης** ἀνέρχεται εἰς τὸ βῆμα.

Πρόεδρος. Φρονῶ ὅτι, πρὸς ἀποφυγὴν ὑπερβάσεων, πρέπει νὰ διαγράψωμεν τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐπερωτήσεως ὡς ἀόριστον καὶ προκαλοῦν κατάχρησιν λόγου.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ.

Γ. Ἀνδρ. Σύμφωνος ὅπως διαγραφῇ τὸ γενικὸν μέρος τῆς ἐπερωτήσεως, ἀλλά, ἐφ' ὅσον ἔρχονται ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεις δὲν θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ διακόπτωνται. Διὰ τοῦτο καλλίτερον θὰ εἶνε νὰ καθορίζωνται μᾶλλον συγκεκριμένως εἰς τὸ ἑξῆς τὰ θέματα.

Πρόεδρος. Μέχρι τοῦδε δὲν ἠθέλησα νὰ τηρῶ καὶ τὸ ξηρὸν γράμμα πλέον, ἀποβλέπων εἰς τὴν μὴ ἐξοικείωσιν μὲ τὸν Κανονισμὸν πλείστων ἐκ τῶν κ. βουλευτῶν. Σήμερον ὅμως ἔλαβον τὸ μέτρον ν' ἀναγράψω ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει εἰς ἰδίαν στήλην καὶ τὰ Ὑπουργεῖα εἰς ἃ ἀπευθύνονται αἱ ἐπερωτήσεις, διὰ νὰ δύνανται οἱ Ὑπουργοὶ ν' ἀπαντῶσιν ἀμέσως. Ἀνακοινῶ ἐπὶ πλέον ὅτι ὅσαι ἐπερωτήσεις εἶνε ἐγγεγραμμέναι ἐνταῦθα θὰ τελειώσωσι κατὰ τὸν Κανονισμόν, αἱ δὲ ὑποβληθησόμεναι ἐὰν δὲν καθορίζωνται ἀμέσως καὶ μὴ ὥσι συγκεκριμέναι δὲν θὰ παραδίδωνται εἰς τὴν διακπεραίωσιν πρὸς ἐκτύπωσιν. Ἤδη ἡ Βουλὴ συνήνεσεν ὅπως διαγραφῇ τὸ γενικὸν μέρος τῆς ὑπὸ συζήτησιν

ἐπερωτήσεως καὶ περιορίζεται ὅθεν αὕτη μόνον εἰς τοὺς σεισμοπαθεῖς. Ὁ κ. Φλαμῆς ἔχει τὸν λόγον.

Φλαμῆς. Ἐφόσον ἐν τούτοις ἐθίχθη θέμα σχετικώτατον μὲ σοβαρώτατα ἀντισυνταγματικὴν κατάστασιν.

Πρόεδρος. Ὁ ἀγορεύων θὰ ἀνακληθῇ εἰς τὴν τάξιν, ὡς παραβιάζων ἀπόρασιν τῆς Βουλῆς.

Φαρμάκης. Ἐφόσον τὸ Προεδρεῖον ἔκαμεν ἀνεκτὴν συζήτησιν γενικήν, ἥτις ἐπροχώρησεν ἤδη ἀρκετὰ μέχρι τοῦ ζητήματος τῆς Μανωλάδος, φρονῶ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀφαιρεθῇ ὁ λόγος ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἐπὶ τοῦ βήματος κύριον συνάδελφον.

Φλαμῆς. Ἐφόσον ἀνεπτύχθη ἐνταῦθα τὸ ζήτημα τῆς Μανωλάδος, λαβούσης μέρος εἰς τὴν συζήτησιν καὶ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν νομίζω ὅτι δύναται νὰ μοῦ ἀπαγορευθῇ ὁ λόγος καὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ἐ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ὁ κ. Βουλευτὴς ὀφείλει νὰ σεβασθῇ τὸν Κανονισμὸν καὶ τὸ Συνέδριον τοῦτο, ἐλπίζω ὅτι θὰ θελήσῃ νὰ σεβασθῇ ταῦτα, συμμορφούμενος πρὸς τὴν ἀπόρασιν τοῦ Προεδρείου. Δὲν δυνάμεθα, δὲν δύναται οὔτε ἡ Κυβέρνησις, οὔτε ἡ Βουλή, οὔτε ὁ Πρόεδρος, νὰ ἀνεχθῶμεν κατάστασιν ἐγγίζουσαν τὴν ἀναρχικήν, διότι εἰς τοιαύτην κατάστασιν φαίνεται διατεθειμένος νὰ ὠθήσῃ ὁ ἐπὶ τοῦ βήματος. Τὸ Συνέδριον τοῦτο, οὗτινος ἡ δημιουργία ἀνάγεται εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, εἶνε σχεδὸν κυριάρχον. Ἐὰν δὲν σέβεται ἑαυτό, τὸν Κανονισμὸν καὶ τὸν νόμον, τί δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ λαοῦ πῶς θ' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ αὐτὸν νομιμοφροσύνην ;

Ἐλπίζω, ἐπαναλέγω, ὅτι ὁ κ. Βουλευτής, ὅστις γνωρίζει πόσον συμπαθὴς εἶνε πρὸς ἐμέ, θὰ ὑποχωρήσῃ, διὰ νὰ μὴ ὑποστῇ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ μέχρι τέλους.

Φλαμῆς. Ἂς μὴ καταπνίξῃ ἡ Βουλὴ συζήτησιν, ἥτις δυστυχῶς ἤρχισε.

Φωναί. Ὄχι, ὄχι δὲν ἤρχισε.

Φλαμῆς. Ἡ ἀδικαιολόγητος ἐμμονὴ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἤλθομεν νὰ δημιουργήσωμεν ἀναρχίαν, ἐνῷ ἤλθομεν νὰ ἀποκαταστήσωμεν τὰς συνταγματικὰς ἐλευθερίας, μὲ θλίβει.

Ἕνεκα ἐκτάκτως παρεμπεσόντος ἐπεισοδίου τινὸς ὁ κ. **Πρόεδρος** διακόπτει τὴν συνεδρίασιν ἐπί τινα λεπτά. Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως, ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει :

Ὁ κ. Φλαμῆς συνεχίζει τὸν λόγον.

Φλαμῆς Ἀναγκάζομαι νὰ διακόψω τὴν ὁμιλίαν μου ἐπὶ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Διαχόχου πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὸ ζήτημα τῆς Μανωλάδος. Θὰ παρακαλέσω ὅμως αὐτὴν νὰ προσαγάγῃ τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἰς τὴν Βουλήν. Καὶ δηλῶ ὅτι ἐν περιπτώσει ὑπερβασιῶν βουλευτῶν εἰς ζητήματα δι' ἃ δὲν ἔχουσιν ἄμεσον ἐνδιαφέρον θὰ προσενεχθῶμεν καὶ ἡμεῖς ὅπως οὔτε ἡ φύσις οὔτε ἡ ἀγωγὴ ἡμῶν ἐπιτρέπει. διότι πρὸ οὐδενὸς ποτὲ δὲν ἐπτοήθημεν.

Προκειμένου δὲ περὶ τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὰ ληφθέντα διὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς Ἠλείους μέτρα, θὰ εἴπω ὀλίγας λέξεις.

Οἱ προλαλήσαντες ἀνέπτυξαν τὸ ζήτημα. Καὶ δὲν ἀμφιβάλλω διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν, μεταβάντος κατὰ τοὺς σεισμοὺς ἐν καιρῷ χειμῶνος εἰς τὰ παθόντα μέρη.

Σχετικῶς δὲ θέλω νὰ εἴπω καὶ διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ Νομάρχου Ἀχαϊοήλιδος κ. Λουριώτου πρὸς τοὺς σεισμοπαθεῖς.

Καταγγέλλω ὅτι οὗτος, ὅτε ἐγένοντο οἱ σεισμοί, ἐτηλεγράφησε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι οἱ σεισμοὶ ἦσαν ἀσήμαντοι καὶ ὅτι οἱ κάτοικοι ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ὑφαρπαγὴν ἐπιδόματος.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) Ὁ κ. Νομάρχης ἀνεκοίνωσεν εἰς δημοσιογράφους, ὅτι μεθ' ὑπερβολῆς ἐτηλεγραφήθησαν τὸ πρῶτον εἰς τὰς ἐφημερίδας τὰ τῶν σεισμῶν, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἐπρόκειτο περὶ καταστροφῆς τελείας, τὴν ἐντύπωσίν του δὲ ταύτην μετέδωκε καὶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅπερ, ἐκ τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα εἶχε. δὲν διέγνωσε πνεῦμα ἐξυβρίσεως καὶ συκοφαντίας τῶν κατοίκων, ἄλλως θὰ ἐπραττομεν τὸ καθῆκον μας. Ὁπωσδήποτε, φρονῶ ὅτι διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ Νομάρχου τότε συζήτησις προτιμωτέρα θὰ εἶνε μετὰ τὴν ἐνταῦθα προσαγωγὴν παρ' ἐμοῦ ὅλου τοῦ σχετικοῦ φακέλλου, ἐξ οὗ ὁ ἀποδειχθῇ

καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀρχῶν ἐν γένει ἐνέργεια ἀπέναντι τῆς συμφορᾶς τῶν κατοίκων Ἠλείας.

Φλωράκης. Ὁ Νομάρχης οὗτος διωρίσθη καὶ ὑποστηρίζεται ἐκ παρασκηνίων, ἔχει ἀνωτέρας ὑποστηρίξεις καὶ νομίζει ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην κανένα.

Ε. Ρέπουλης. Περὶ θέσεως ἀνωτέρας, καὶ δὴ θέσεως μὴ μονίμου, ἐξαρτωμένης δὲ ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, φυσικὸν εἶνε νὰ διαδίδωνται πολλά, ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις διὰ τοιαύτας θέσεις, μὴ προφθάσασα νὰ δημιουργήσῃ πολιτικοὺς δεσμούς, διετήρησεν εἰς αὐτὰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἔκρινεν ἐν συνειδήσει ὅτι ἔπρεπε νὰ διατηρήσῃ. Θὰ ἦτον ὅμως ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ ἀνάξια ἑαυτῆς, ἐὰν ἤθελε διατηρήσει καὶ ἐπὶ στιγμὴν εἰς τοιαύτας ἀνωτέρας θέσεις πρόσωπα, περὶ ὧν ἤθελεν ἀποδειχθῆ εἴτε διοικητικῶς, εἴτε ἐν τῇ Βουλῇ, ὅτι δὲν εἶνε κατὰ πάντα ἐπαρκῆ εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀποστολήν των.

Κατσιμπίρης. Φρονεῖ ὅτι ἐπερωτήσεις ὡς αἱ λαβοῦσαι τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὸν τόνον τῶν προηγηθεισῶν τοιούτων, ὡσκαὶ ἄλλαι τινες εἰς προηγουμένας συνεδριάσεις, παρέχουσιν εὐλογοφανῆ ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς δημοκόπικαί. Εἶνε δὲ ἡ τοιαύτη τακτικὴ ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων καὶ καταστρεπτικὴ τῆς πολιτικῆς ὑποστάσεως τῶν Βουλευτῶν, διότι, προκειμένου περὶ τοπικῶν ζητημάτων, ὁ ἐνδιαφερόμενος λαὸς χαρακτηρίζει ὡς ἀδιαφόρους τοὺς μὴ μετέχοντας διὰ μακρῶν εἰς τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐπερωτήσεις, ὥστε νὰ εἶνε ἠναγκασμένοι ὅλοι οἱ Βουλευταὶ μιᾶς περιφερείας νὰ λαμβάνωσιν ἐξ ἴσου τὸν λόγον ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος. Καὶ οὕτω, πῶς νὰ μὴ ἀπωλεσθῇ ὅλος ὁ πολύτιμος χρόνος χάριν ζητημάτων δευτερευόντων ὡς πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς παρούσης Συνελεύσεως;

Πολυχρονιάδης. Μέχρι σήμερον οὐδεμία διαβεβαίωσις τῶν ζημιῶν ἐγένετο παρὰ τῶν ἀποσταλέντων μηχανικῶν, καίτοι πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἀπεστάλησαν οὗτοι. Οἱ δὲ κάτοικοι, ἀναμένοντες ἀκόμη τὸ ἐπιχορήγημα τῆς Κυβερνήσεως, ὃ θὰ ὁρισθῇ μετὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ζημιῶν, ὅπως ἀνεγείρωσι τὰς οἰκίας των, μένουσιν ὑπὸ πρόχειρα παραπήγματα. Συνιστᾷ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων.

Ε. Ρέπουλης. Ἐκλήθη ὁ ὑπεύθυνος Νομομηχανικὸς εἰς ἀπολογίαν διὰ τὴν βραδύτητα.

Πολυχρονιάδης. Συνιστᾷ νὰ ἀνασταλῇ ἡ εἴσπραξις τῶν φόρων ἀπὸ τοὺς σεισμοπαθεῖς μέχρι τῆς 1ης Σεπτεμβρίου.

Γ. Παπαπριανάπουλος. Ἔχω ἐντολὴν ἀπὸ τοὺς Βαρθολομίτας νὰ δηλώσω ὅτι δὲν θέλουν δωρεάν, ἀλλὰ δάνειον διὰ νὰ ἀνεγείρουν τὰς οἰκίας των, ὅπερ θὰ ἀποπληρώσουν.

Α. Γκλαβᾶς. Αἱ πυκναὶ ἐπερωτήσεις οὐδέποτε ἔβλαψαν, ἐὰν ἔχουν βάσιν. Πῶς θὰ διαφωτίζηται ἐπακριβῶς καὶ πλήρως ἡ Κυβέρνησις περὶ τῶν ὑστερήσεων καὶ τῶν παραλείψεων καὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῶν ἀρχῶν;

Κατσιμπίρης. Δὲν εἶμαι οὐδόλως ἐναντίον τῶν ἐπερωτήσεων, ἀλλὰ ὑπενθυμίζω ὅτι ἐπὶ 1000 ψήφων τῆς περιφερείας τῆς Μανωλάδος ὁ κ. Γκλαβᾶς ἔλαβε τὰ $^2/_3$ καὶ πλέον, ἐνῷ ἐγὼ μόλις 100 διότι δὲν τοῖς ὑπεσχέθην νὰ τοῖς κάμω δῶρον τὴν Μανωλάδα, ὅπως ἄλλοι.

Οἱ κ.κ. **Σδούκος** καὶ **Ταρνιώτης** παραιτοῦνται ἐπερωτήσεών των ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Δομοκοῦ, ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τοῦ ἀρμοδίου κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. **Καπλάνης** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως λάβῃ ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν τὴν αἴτησιν τῶν κατοίκων Δομοκοῦ.

Ὁ κ. **Γαρδικιώτης** παραπονεῖται ὅτι εἶνε ἀνεπαρκὴς ἡ Τηλεγραφικὴ συγκοινωνία Τρικκάλων παρακαλεῖ δ' ὅπως συμπληρωθῇ ἡ ἔλλειψις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ὑπάρχει πρότασις ὑπογεγραμμένη ὑπὸ βουλευτῶν ζητούντων τὴν γενίκευσιν τοῦ ζητήματος, πλὴν ἡ ἐπερώτησις τοῦ κ. Γαρδικιώτη ἀφεῶρα εἰδικῶς τὴν πόλιν τῶν Τρικκάλων.

Ὁ κ. **Τάκης** ὑποστηρίζει ἐπίσης τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Γαρδικιώτη ὑποβληθεῖσαν ἐπερώτησιν.

Ὁ κ. **Ρέπουλης** (Υπ. Ἐσωτερικῶν) δίδει πληροφορίας σχετικῶς πρὸς τὴν τηλεγραφικὴν συγκοινωνίαν Τρικκάλων.

Ὁ κ. **Φορέστης** ὁμιλεῖ σχετικῶς πρὸς ἀναφορὰν

ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Κουρούκλη καὶ λέγει ὅπως παραπεμφθῇ αὕτη εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Φαρμάκης** παριστῶν τὴν κακὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκονται αἱ φυλακαὶ τοῦ κράτους καὶ ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν δήλωσιν τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ ὅτι πρόκειται νὰ ληφθῇ μέριμνα περὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεως ταύτης παρακαλεῖ νὰ χρισθῇ μέρος τῆς ποινῆς τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατουμένων γενικῶς καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀγγέλλει ὅτι κατόπιν ἐγγράφου προτάσεως τῶν βουλευτῶν κ. κ. Π. Ἡλιοπούλου. Φαρμάκη. Φλαμῆ. Παναπαστασίου, Πετμεζᾶ, Δημοπούλου, Ἀραβαντινοῦ, Καρασεβδᾶ, Χριστοδουλιᾶ καὶ Ψύχα, γενικεύεται ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Καλογερόπουλος** παρακαλεῖ ἐπίσης ὅπως χρισθῇ μέρος τῆς ὑπολειπομένης ποινῆς τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατουμένων.

Ὁ κ. **Μπεκόπουλος** ὁμιλεῖ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν κτιρίων τῶν φυλακῶν, ἰδίως δὲ τῶν φυλακῶν Τριπόλεως, λέγει ὅτι αὗται ἔχουσι περιέλθῃ εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν καὶ συνιστᾷ ὅπως ληφθῇ μέριμνα περὶ αὐτῶν.

Ὁ κ. **Βοζίκης** παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν νὰ ὑποβάλῃ προτάσεις περὶ Β. Χάριτος εἰς τοὺς ἀποτίοντας ἤδη τὸν χρόνον τῆς ἀναιρέσεως, ἀφοῦ μάλιστα πρόκειται νὰ ὑποβληθῇ σχετικὸν νομοσχέδιον.

Κουλουμβάκης. Θὰ γείνῃ νόμος, ὁ ὁποῖος θὰ ἰσχύσῃ καὶ διὰ τὸ παρελθόν.

Βοζίκης. Θὰ γινῇ νόμος ἀλλ' ἕως τότε θὰ παρέλθῃ εἷς μήν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου οἱ πολῖται θὰ στεροῦνται τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας των.

Πεν. Ἡλιόπουλος. εἰκονίζει τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τῶν φυλακῶν τοῦ Κράτους, συνιστᾷ τὴν χειραφέτησιν τῆς σωφρονιστικῆς διοικήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀλλαχοῦ συστημάτων, καὶ ἐρωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης ἂν ἰσχύῃ ὁ νόμος ΑΦΚ' (1887) περὶ φυλακῶν. Ζητεῖ νὰ καταθέσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὰς διαφόρους σχετικὰς ἐκθέσεις τῶν ἐπιθεωρήσεων τῶν φυλακῶν.

Ὁ κ. **Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τῶν φυλακῶν εἶνε καὶ θεωρεῖ μέγα. Ἀπηυθύνθη σύστασις, ἐξακολουθεῖ, πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργόν, ὅπως

χορηγήσῃ ἀθρόως χάριν εἰς πλήθη καταδίκων. Ἡ σύστασις αὕτη δὲν εἶνε βέβαια δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀποδεκτή, καθόσον τὸ Σῶμα τοῦτο εἶνα Διπλὴ Βουλὴ καὶ δὲν δύναται παρὰ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἑτέρα σύστασις ὑπεβλήθη ὅπως ἀποδοθῇ Χάρις εἰς τοὺς ἐκτίοντας ποινὴν πράγματι μὴ ὑπάρχουσαν, οἵα εἶνε ἡ τῶν ἐκτιόντων τὸν χρόνον τῆς ἀναιρέσεως. Καὶ αὕτη ὅμως δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γένηται ἀποδεκτὴ καθ' ὅσον τότε θὰ συνεκρούετο ἡ ἐκτελεστικὴ πρὸς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν. Τρίτη σύστασις ὑπεβλήθη πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως μεριμνήσῃ διὰ τὰς φυλακάς. Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ὑπάρχει σχετικὸν νομοθέτημα ὅπερ θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ θὰ συζητηθῇ τότε εὐρύτερα. Τὸ ζήτημα τῶν φυλακῶν ἐπαναλαμβάνω εἶνε μέγα ὄχι ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ φαντασθῇ τις πολιτείαν τῶν πάντων στερουμένην οὐδέποτε ὅμως στερουμένην ποινικῆς Δικαιοσύνης. Ὅταν δὲ δὲν ὑπάρχει καλὸν σύστημα φυλακῶν δὲν ὑπάρχει οὐδὲ ποινικῆς δικαιοσύνης σύστημα καλόν. Τελευτῶν ὁ κ. Κουλουμβάκης ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι εἶνε καιρὸς νὰ ἐξετασθῶσιν εἷς πρὸς ἕνα οἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατούμενοι καὶ ἀποδοθῇ χάρις εἰς ἐκείνους ἐξ αὐτῶν, οἵτινες ἐξέτισαν ποινὴν ἱκανὴν νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν κοινωνίαν.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν) ἀνερχόμενος ἐπὶ τὸ βῆμα δίδει ἐξηγήσεις σχετικὰς πρὸς ἔγγραφον ἐπιρώτησιν ἀφορῶσαν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν κατασκευὴν ὑποβρυχίου καὶ ἀφ' ἑτέρου τοὺς ἐκκαθαρισθέντας ὑπαξιωματικοὺς τοῦ Ναυτικοῦ.

Μετὰ τοῦτο ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῶν ὀλίγων παρατηρήσεων τὰς ὁποίας ἔχει νὰ ἐπιφέρῃ. Παρῆλθον λέγει 28 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι θὰ διατρέξωμεν τὸ ἀκρότατον ὅριον δὲν ἔχομεν νὰ διατρέξωμεν παρὰ 6 μηνῶν διάστημα. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὰς ἑορτὰς καὶ Κυριακὰς δὲν ὑπολείπονται παρὰ 50 ἡμέραι ἐργασίας. Ὑπενθυμίζει πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι αἱ ἀναθεωρητέαι διατάξεις εἶνε 45 εἰς ταύτας δὲ πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ ἑτέρας 5 τὰς ὁποίας κατ' ἐλάχιστον θὰ προσθέσῃ ἡ ἐπιτροπή. Κατὰ μέσον ὅρον ἕκαστον ἄρθρον θ' ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλὴν ἐπὶ μίαν ἡμέραν. Ἔχει καθῆκον νὰ προσθέσῃ ὅτι ὑπολείπεται ἐπίσης κολοσσιαία ἐργασία οἵα εἶνε ἡ τοῦ προϋπολογι-

σμοῦ, τῶν Δικαστικῶν νομοσχεδίων, τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν γεωργικὴν ὑπηρεσίαν, τῶν τοῦ διακανονισμοῦ τῶν σχέσεων τῶν τσιφλικιούχων πρὸς τοὺς ἀγροληπτας, τῶν συνεργατικῶν ἑνώσεων, ἀγροτικῆς πίστεως, τῶν γεωργικῶν ἐπιμελητηρίων, τῶν ἐργατικῶν, ἀφορόντων τὴν ριζικὴν μεταβολὴν τῆς Δημοτικῆς διοικήσεως καὶ τῶν Πανεπιστημιακῶν. Ἐλπίζω, λέγει, ὁτι ἐνοήσατε, κύριοι, πῶς εὑρισκόμεθα ἐνώπιον ὄγκου ἐργασίας καταπληκτικῆς ἀπέναντι τῆς ὁποίας ὁ χρόνος εἶνε ἐλάχιστος.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως συνιστᾷ ὅπως προκειμένου περὶ ἐρωτήσεων ἢ συστάσεων ὑποβάλλωνται αὐταὶ τοῦ λοιποῦ ἐγγράφως ὅπως μὴ χάνεται ὁ χρόνος εἰς ἀσκόπους συζητήσεις. Ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρακαλέσῃ ἀκόμη τὴν Βουλὴν ὅπως στρέψῃ τὴν προσοχήν της πρὸς τὸ κύριον ἔργον δι' ὃ ἐκλήθη, δηλαδὴ πρὸς τὸ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος. Διὰ τοῦτο θὰ συνίστων ὅπως ληφθῇ ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς ἀπόφασις ἵνα ἐντὸς 5 ἡμερῶν ἡ ειδικὴ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ ὑποχρεωθῇ νὰ προσκομίσῃ τὰ πρῶτα 5 ἢ 6 ἄρθρα, τὰ ὁποῖα ὡς ἀφορῶντα τὸ Δημόσιον δίκαιον δὲν πρόκειται νὰ προκαλέσουν συζητήσεις. Ἐπίσης παρακαλεῖ ὅπως διακόπτῃ ἡ Βουλὴ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ, ἐπαναλαμβάνεται δ' εἶτα ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Ποζίκης** λέγει ὁτι οὐδεμία διαφωνία ὑπάρχει ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς καὶ ὁτι εἶνε πρόθυμος νὰ συντελέσῃ ὅπως ψηφισθῶσιν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα ἐκ τῶν Κυβερνητικῶν μέτρων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὅπως ὑποβάλῃ ἡ Ἐπιτροπὴ τὰ πρῶτα ἄρθρα τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἔχει τὴν ἰδέαν ὁτι τοῦτο δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ, ἐπὶ τοῦ παρόντος τοὐλάχιστον, καθόσον ἡ Ἐπιτροπή, διηρημένη εἰς τρία τμήματα, δὲν συνῆλθεν ἀκόμη ἐν ὁλομελείᾳ ὅπως ἀποκρυσταλλώσῃ τὴν γνώμην της, ἣν θὰ ἐκθέσῃ πρὸς τὴν Βουλήν. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ὅπως μὴ ἐπιμείνῃ νὰ θέσῃ ὑπὸ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς τὴν ἐσπέραν ταύτην τὸ ζήτημα τοῦτο.

Ε. Βενιζέλος. Ἔχω καθῆκον νὰ δηλώσω ὁτι ἐπιμένω εἰς ὅσα εἶπον καθόσον ἀλλωστε τὰ πρῶτα ἄρθρα ἀφορῶσι τὸ Δημόσιον δίκαιον.

Προκειμένου νὰ ὁμιλήσουν καὶ ἄλλοι ὁ κ. **Πρόεδρος** διακόπτει τὴν συνεδρίασιν τὴν 8. 45' ὅπως ἐπαναληφθῇ τῇ 10 μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Τὴν 10ην καὶ $^1/_2$ ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις. Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Χαβιτσιάνος. Δηλῶν ὁτι ἡ Ἐπιτροπὴ διὰ τὸ προσχέδιον τῆς ἀναθεωρήσεως διηρέθη εἰς 3 τμήματα, μελετῶντα συγχρόνως τὰ θέματά των, ἐκφέρει τὴν γνώμην ὁτι πρὸ τοῦ ζητήματος τῆς ἀναθεωρήσεως καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ συζητηθῇ τὸ νομοθετικὸν ἔργον τῆς Κυβερνήσεως.

Νάκος. Συμφωνῶ μὲ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, διαφωνῶ πρὸς τοὺς κ. βουλευτὰς Ἀρκαδίας καὶ Κερκύρας. Σφάλμα κοινοβουλευτικὸν θὰ ἦτο ἡ μὴ συμφωνία ὅλων ἡμῶν πρὸς ἐπίσπευσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς. Συμφωνότερον πρὸς τὴν νομολογικὴν ἑρμηνείαν θὰ ἦτο ἐὰν περιωρίζετο τὸ Σῶμα τοῦτο εἰς τὸ συντακτικὸν ἔργον αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἐπιβάλλουν καὶ τὴν προτίμησιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας. Καὶ ὑπὲρ αὐτῆς πρέπει νὰ σπεύσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν πλειότερον. Διότι εἶνε ἀληθὲς καὶ ὁτι ἤρχισε τὸ Σῶμα γινόμενον ἀντιπαθητικὸν παρὰ τῇ δημοσίᾳ γνώμῃ, ὡς μὴ ἐργαζόμενον δημιουργικῶς. Τὸ Συντακτικὸν ἔργον εὐθύνει κυρίως τὴν Κυβέρνησιν. Τὴν εὐθύνει ἀκεραίως. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐζήτησε τὴν ψῆφον ἡμῶν μόνον ὑπὲρ τῆς ἐπιστημονικῆς του φιλαυτίας. Ὡμίλησεν ἀληθῶς μὲ θάρρος θαυμαστόν. Μᾶς εἶπεν ὁτι «ἐμὲ καὶ ὄχι τὴν Βουλὴν θὰ ἀκούετε. Ἐγὼ θὰ ἀκροῶμαι, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ μόνον θὰ ἀποφασίζω τελικῶς». Ἐὰν λοιπὸν τοῦτο ζητῆται παρ' ἡμῶν περὶ νομοθετημάτων, περὶ ἔργων δηλ. ὑπολειμμάτων τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ ἔστω καὶ μὴ ὑπολειμμάτων τοῦ παρελθόντος, ἐάν τοιαύτας πολιτικὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως ἔχωμεν περὶ νομοθετημάτων, δὲν ἔχομεν στοιχειώδη ὑποχρέωσιν νὰ καλέσωμεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ ζητήσῃ παρ' ἡμῶν πλήρη ἐμπιστοσύνην ὡς πρὸς τὸ συντακτικὸν μέρος; Αἱ διατάξεις δὲν κανονίζουσι τὴν λειτουργίαν τοῦ Συντάγματος ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτῶν, ἡ διάθεσις τοῦ ἑρμηνευτοῦ αὐτῶν. Τὴν εὐθύνην τοῦ προσχεδίου τῶν ἀναθεωρητέων Συνταγματικῶν διατάξεων, πρέπει νὰ ἐχω-

ρήσωμεν ὁλόκληρον εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἰδίως μετὰ τὰ γενόμενα τὴν ἑσπέραν ταύτην περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Διαδόχου.

Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ θέσωμεν ὑπὸ ἔλεγχον τὰς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου τῆς Κυβερνήσεως, δὲν γνωρίζω ποῦ ἠθέλομεν φθάσει. Καὶ δὲν γνωρίζω ἐὰν τότε δὲν θὰ ἠθέλομεν φθάσει εἰς εὐχὴν περὶ τελείας ἀλλοιώσεως τῶν πραγμάτων. Ἀλλὰ γνωρίζομεν ὅτι καὶ νῦν ἐν τῷ Συντάγματι ἔχομεν διατάξεις μειούσας τὴν συνταγματικὴν ἐλευθερίαν τοῦ Κοινοβουλίου, τεινούσας εἰς ἐπίτασιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνευθύνου. Φιλελευθέρα ὅμως Κυβέρνησις δύναται ἄριστα νὰ κυβερνᾷ φιλελευθέρως καὶ μὲ τοιαύτας διατάξεις, ἐνῷ ἀπολυταρχικὴ Κυβέρνησις θὰ ἐκυβέρνα ἀνελευθέρως καὶ μὲ τὰς πλέον σαφεῖς, φιλελευθέρας καὶ εἰλικρινεῖς συνταγματικὰς διατάξεις.

«Τὸ πολίτευμα δὲν πταίει, ἀλλὰ ὁ τρόπος τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ», αὐτὸ εἶνε ἀμετακίνητος ἀλήθεια.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὥρισεν βημηνον διάστημα διὰ τὴν ζωὴν τῆς Συνελεύσεως, διὰ τὰς ἐργασίας δὲ αὐτῆς ὑπελόγισε 50 ἡμέρας τὸ ὅλον. Καὶ ἂν καταναλώσωμεν καὶ ταύτας εἰς ξένας συζητήσεις, ὁποία θὰ εἶνε ἡ ἐντύπωσις παρὰ τῷ λαῷ;

Ἀλλὰ δύναμαι καὶ νὰ ἐρωτήσω τὴν Κυβέρνησιν, τί ἐγένετο παρ' αὐτῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν νομοθετικὴν παρασκευὴν τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν μέχρι σήμερον;

Ἐν συμπεράσματι, φρονῶ ὅτι πρέπει ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου νὰ προσκομίσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς αὔριον, εἰ δυνατόν, ἐδῶ καὶ νὰ ψηφίσωμεν τὸ νομοσχέδιον ἐντὸς 24 ὡρῶν. Ἐὰν ἀναζητήσωμεν ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς γῆς πρότυπα συνταγματικῶν μεταρρυθμίσεων καὶ ἀναθεωρήσεων, θὰ σχηματίσωμεν Συνταγματικὸν Καρνάβαλον. Λοιπὸν τὸ νομοθετικὸν ἔργον εἶνε τὸ κύριον ἔργον τῆς παρούσης Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ ποῦ τὸ ἀποκρύπτει ἀρά γε; Ποῦ δὲ εἶνε ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους, διὰ νὰ ψηφίσωμεν τὰ δωδεκατημόρια; Διότι μετὰ 2 μῆνας λήγουν αἱ πιστώσεις διὰ τὸν στρατόν. Ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνει ἡ ἐργασία τοῦ προϋπολογισμοῦ, διότι οὐδέποτε Κυβέρνησις ἄλλη εὑρέθη εἰς καλλιτέραν θέσιν ὑπὸ ἔποψιν ἀνθήσεως τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἢ ἡ παροῦσα. Ὀφείλομεν νὰ παρακαλέσωμεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ προσαγάγῃ ἐντεῦθα τάχιστα τὸ νομοθετικὸν

της ἔργον. Διότι ἂν δὲν χωρήσωμεν οὕτω θὰ εἴμεθα ἀνάξιοι τοῦ ἐξαιρετικοῦ προορισμοῦ τοῦ Κοινοβουλίου τούτου.

Κατσιμπάκης. Συνιστᾷ ἐργασίαν καὶ κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ κατὰ τὰς Κυριακὰς ἀκόμη. Συνιστᾷ μείωσιν τῶν ἡμερῶν διὰ τὰς ἐπερωτήσεις, τῶν ἡμερῶν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου. «Ζήτημα, λέγει, ταχείας περατώσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως εἴχομεν καὶ κατὰ τὴν διαλυθεῖσαν τοιαύτην. Καὶ τότε ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶχεν ἀντίθετον γνώμην ὡς πρὸς τὴν σπουδὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως, ἣ ἐκείνην ἣν διετύπωσε προχθὲς ἐνταῦθα.(ἀναγινώσκει σχετικὸν λόγον τοῦ κ. Δημητρακοπούλου ἐν τῇ διαλυθείσῃ Συνελεύσει, ἐκ τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν).

Ἐρωτῶ, ποῖος ὥρισε καὶ σήμερον τὸν βίον τῆς παρούσης Συνελεύσεως, δηλ. ἐκ τῶν προτέρων; Καὶ ποῖος δύναται νὰ ὁρίσῃ χρονικὸν διάστημα διὰ τὴν συζήτησιν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ νομοθετήματος; Τάχιστα βεβαίως πρέπει νὰ περατώσωμεν τὸ ἔργον ἡμῶν, ἕνεκα τῶν περιστάσεων. Ἀλλὰ ἐπιταγὴ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸ Σῶμα τοῦτο εἶνε ἀνευλάβεια, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς δύναται ν' ἀνεχθῇ. Καὶ ὅτε ἐγένετο τὸ κίνημα, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ, ἐζήτησα τὰς στήλας τῶν ἐφημερίδων διὰ νὰ διαμαρτυρηθῶ, διότι δὲν ἐθεώρουν τὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς περιστάσεις τότε ἐπιτρεπούσας ἐξέγερσιν, καίτοι τὰ ἐν γένει πράγματα ἐδικαιολόγουν ὄχι μίαν ἀλλὰ δέκα ἐπαναστάσεις. Δὲν μοὶ παρεχωρήθη χῶρος οὔτε διὰ μίαν γραμμήν. Μετ' ὀλίγον διεμαρτυρήθην δι' ἐπιστημονικοῦ φύλλου τῆς «Ἐφημερίδος των Συνταφόρων», ἐκδοθείσης τότε, μετὰ τὰ συμβάντα. Διεμαρτυρήθην καὶ ἔγραψα καὶ κατὰ τῆς ἰδέας τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ὡς διέγραψεν αὐτὴν ἡ ὑπὸ τὸν κ. Δραγούμην Κυβέρνησις, ὡς ἐσχεδίασεν αὐτὴν ὁ νῦν Πρωθυπουργός. Διότι φρονῶ ὅτι ἡ Ἐθνοσυνέλευσις εἶνε τὸ ἔσχατον φάρμακον, ἐπιβάλλον τὴν χρῆσιν πρῶτον ὅλων τῶν ἄλλων. Ὅτε ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἦλθεν ἐκ Κρήτης νὰ διευθύνῃ τὰ τῆς καταστάσεως, προσκληθεὶς μετέβην παρ' αὐτῷ καὶ τὸν ἠρώτησα ἐὰν εἶχε τὸ σθένος νὰ ὑποθετήσῃ τὸ ἱστορικὸν ἀληθῶς γεγονὸς τῆς ἐπαναστάσεως, ὅπως ὠθήσῃ αὐτὸ εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ τελικὴν πορείαν. Ἄλλως τῷ συνέστησα νὰ ἀρίσῃ τὴν θέσιν του πρὸς ἄλλον ἰσχυρότερον. Ὅτε ἀνέλαβε τὴν Κυβέρνησιν ὁ νῦν Πρωθυπουργὸς ἠξίωσεν ἀπὸ ἡμᾶς

τοὺς ἐκλεγέντας ὡς Συντακτικοὺς νὰ παράσχωμεν αὐτῷ τυφλὴν τὴν ἐμπιστοσύνην ἡμῶν καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔλαβε ταύτην παρὰ τῆς πρώτης ἐκείνης Συνελεύσεως τὴν διέλυσε. Ὑπεστήριξα τότε ὅτι δὲν ἐπετρέπετο διάλυσις αὐτῆς, διὰ λόγους καὶ συνταγματικοὺς ἀλλὰ καὶ πολιτικούς. Ἠρώτησα τότε «τὶς θὰ ἔχῃ τὸ ἀνάστημα νὰ προβῇ εἰς τὴν διάλυσιν;». Εὑρέθη τὸ ἀνάστημα, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ καιρὸς νὰ καταμετρηθῇ τὸ ἀνάστημα αὐτό.

Ἀδυσωπήτως καλῶ καὶ πάλιν, Ὑμᾶς Κύριοι Ἀντιπρόσωποι, ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐρωτημάτων. Καὶ ἐρωτῶ, διατὶ δὲν εὑρίσκεται ὑπὸ ποινικὴν καταδίωξιν ὁ συντάκτης τοῦ προχθεσινοῦ ἄρθρου δι᾽ οὗ συνίστα δικτατορίαν; Διατὶ δὲν τελεῖ ὑπὸ ποινικὴν καταδίωξιν ὁ συντάκτης ἄρθρου ἄλλης ἐφημερίδος ὅστις καλεῖ ἡμᾶς «ἀγέλην» καὶ συνίστα τὴν διάλυσιν τοῦ Σώματος τούτου; Καὶ χθὲς ἡ αὐτὴ ἐφημερίς, ὕβριζε τὸ Σῶμα τοῦτο χυδαιότατα, διὰ δημοσιεύματος μάλιστα χαρακτηρισθέντος ὡς ἡμιεπισήμου, καὶ δὲν καταδιώκεται.

Μπουρίπης. Εἶνε ζήτημα τοῦ Εἰσαγγελέως μόνον.

Κουζουμπάκης. Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἔλεγεν ὑμῖν νὰ διαχωρίσωμεν τὴν ἐπιστημονικὴν γνώμην ἡμῶν ἀπὸ τῆς ψήφου ἡμῶν. Παράδοξος θεωρία. Ἐπιτρέπονται συστάσεις τῶν Ὑπουργῶν πρὸς τὴν Βουλήν; Ὅταν συνιστᾷ ὁ Ὑπουργός, δὲν νομοθετεῖ ἐκεῖνος ἀντὶ τῆς Βουλῆς;

Ἐρωτῶ ἐν τέλει, εἰς τί ἔπταισεν ἡ Συνέλευσις, ὥστε νὰ δέχεται ἀλλεπάλληλα πλήγματα καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς αἰθούσης ταύτης; Τίς δὲ πταίει διὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἀπώλειαν τόσου χρόνου, ἀπώλειαν χρόνου κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν, εἰς ἣν μάλιστα καὶ ἐπενέβαινεν ἡ Κυβέρνησις καθ᾽ ὃν τρόπον ἀντελήφθημεν πάντες ὅτι ἐπενέβαινε; Μᾶς ἔφερε μέχρι τοῦδε μόνον νομοσχέδια συντεταγμένα πρὸ δεκαετηρίδων, διελθόντα διὰ μυρίων ἐπιτροπῶν. Ἀλλὰ ποῦ εἶνε τὰ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια τῆς Κυβερνήσεως, ποῦ τὰ διοικητικά, ποῦ ὁ προϋπολογισμός; Ἀνῆλθεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ τοιοῦτος λιβανωτὸς παρὰ τῶν παμπληθῶν φίλων αὐτῆς, χάριν ἐνισχύσεώς της εἰς τὸ ἔργον της, ὥστε ἔπρεπε νὰ τὴν φιλοτιμήσῃ καὶ νὰ τὴν ὑψώσῃ πρὸς τὰ ἄνω, ὄχι νὰ τὴν ρίψῃ μέχρι δηλώσεως περὶ καταλύσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς ἐλευθερίας. Δὲν

ἀντιπολιτεύομαι, Κύριοι, τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ συμπολιτεύομαι μετὰ τοῦ Κοινοβουλίου. Ἡ μείωσις τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας εἶνε ἐθνικὸς θάνατος καὶ ἐὰν ἐντεῦθεν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι προέκυψαν μεγάλαι συμφοραὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκ τῶν πρώτων ἐγὼ τὸ ἐπίστευον, ἐντεῦθεν ὅμως θὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ σωτηρία.

Δισυπόστατοι θέλοντες νὰ εἶνε οἱ σημερινοὶ Κυβερνῆται, Ὑπουργοὶ καὶ βουλευταί, προσεκόμισαν ἐνταῦθα προσχέδιον Συνταγματικῶν μεταρρυθμίσεων, ἢ συμφωνήσαντες μετὰ τοῦ Βασιλέως, ἢ μὴ συμφωνήσαντες. Ἀλλ᾽ ἐὰν ἡ ἀναθεώρησις προβῇ καὶ πέραν τοῦ προδιαγεγραμμένου ὁρίου;

Ὁ ἐντεταγμένος νὰ ρυθμίσῃ τοιαύτην ἢ τοιαύτην πολιτειακὴν καὶ κοινωνικὴν μεταβολὴν δὲν ἦτον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία. Ἡ ὑπεύθυνος ἔκφανσις τῆς Βασιλικῆς ἀρχῆς δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ γνώμην, θέσιν, ψῆφον εἰς τὸ ζήτημα τῆς Συνταγματικῆς μεταρρυθμίσεως. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐξέλεξε κυρίως Βενιζέλον καὶ θέλει αὐτὸν ἀκόμη μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης. Ἀλλὰ τότε ἂς ἀναλάβῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν ὅλην εὐθύνην τῆς μεταρρυθμίσεως καὶ ἀνορθώσεως καὶ ἂς θελήσῃ νὰ στείλῃ ἡμᾶς εἰς τὰς ἑστίας μας, ἀλλὰ ἡμεῖς δὲν θὰ ἀλλάξωμεν φρόνημα καὶ σκέψιν.

Τινὲς Βουλευταί. Δὲν σᾶς πιέζει κανείς.

Εἴπον ταῦτα διότι, κατά τινας πληροφορίας, αἱ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἀπόψε, προεκλήθησαν διότι τὸ προσχέδιον καθορίζει πολίτευμα ὁμιλον πρὸς τὸ πολίτευμα τῶν Δέκα τῆς Βενετίας καὶ τοῦ Χαμίτ. Καὶ ἀντελήφθησαν ἐγκαίρως ποίαν ἐντύπωσιν μέλλει νὰ ἐμποιήσῃ τοιαύτη διαρρύθμισις τοῦ πολιτεύματος καὶ ἐπειράθησαν νὰ ὑφαρπάσωσι διὰ τῆς ἀπειλῆς τὴν γνώμην ἡμῶν.

... Βῆμος. Πῶς ὁ Βουλευτὴς ἐζήτησεν εὐθύνας ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν δι᾽ ἄρθρον ἐφημερίδος, ἢ πῶς δύναται νὰ ζητῇ εὐθύνας διὰ τὴν ἐν γένει πορείαν τοῦ τύπου; Ἀλλὰ ἐπὶ τέλους καὶ ἂν ἦτον ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ ὁ ὑπεύθυνος διὰ τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο τῆς «Πατρίδος» δὲν θὰ εἶχον καμμίαν δυσκολίαν νὰ ἀναλάβω καὶ τὴν εὐθύνην τοῦ ἄρθρου.

Καὶ ἄλλοτε ἐντεῦθεν ἐπεκρίθη δεινῶς καὶ προσεβλήθη ὁ τύπος, ὡς ὑβρίζων ὅθεν τὸ Κοινοβούλιον. Ἀλλὰ ἡ τα-

κτικὴ τῶν Κοινοβουλίων ἐκείνων, τῶν προηγηθέντων τῆς παρούσης Συνελεύσεως, εἶνε ἡ ὠθήσασα εἰς τὰς παρούσας συμφοράς, εἰς τὴν Ἐπανάστασιν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ἐκρεμότητα.

Ψέγει ὁ τύπος ὄχι τὴν Βουλήν, ἀλλὰ τὰς μικρολογίας τινῶν ἐξ ἡμῶν ἐνταῦθα, ἐξ ὧν ἀπόλλυται πολύτιμος χρόνος. Δὲν καταδυναστεύομεν ἡμεῖς οἱ κατὰ τῶν μικρολογιῶν, διότι εἴμεθα οἱ πλειότεροι καὶ φρονοῦμεν ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι εἰς περαίωσιν ὡρισμένου σοβαρωτάτου ἔργου, ἀλλὰ δυνάσται καὶ ὑβρισταί, τῆς γνώμης ἡμῶν εἶνε οἱ καταπνίγοντες τὴν θέλησιν ἡμῶν ἐνταῦθα δι' ἀσκόπων συζητήσεων.

Δεννηγρηγόριος. Ὁ προλαλήσας ἐδημιούργησε προχθὲς ἀπώλειαν χρόνου μὲ τὴν ἐπερώτησιν διὰ τὴν συγκοινωνίαν. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἦτον ἁρμόδιος νὰ ἀπευθύνῃ παρατηρήσεις ὑπὲρ φειδοῦς τοῦ χρόνου. Ἐγὼ δὲν δέχομαι ὅτι ἀνὴρ ἄκρως φιλελεύθερος, ὡς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, εἶνε ἄξιος τῶν κατηγοριῶν ἃς ἐπέρριψαν κατ' αὐτοῦ τινὲς τῶν προλαλησάντων. Ἀλλ' ἡ στενοχωρία ἕνεκα τῆς ἀπωλείας χρόνου ἐπὶ μικρολογιῶν, εἰς τόσον πολυκινδύνους περιστάσεις, ἔφερεν αὐτὸν νὰ εἴπῃ ὅ,τι εἶπεν ἐν σχέσει μὲ τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς.

Δὲν ἤμην παρὼν κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Ἀλλὰ θὰ εἴπω καὶ ἐγὼ τὴν γνώμην μου.

Δυνάμεθα νὰ ἀφιερώσωμεν ἀποκλειστικῶς μίαν καὶ μόνην ἡμέραν εἰς τὰς ἐπερωτήσεις. Φρονῶ ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὸ νομοσχέδιον δύναται νὰ περατωθῇ μέχρι τοῦ τελευταίου δεκαημέρου τοῦ Φεβρουαρίου. Εἶμαι διευθυντὴς τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Καὶ ἀντελήφθην ὅτι καὶ ταχέως δύναται νὰ περατωθῇ τὸ ἔργον αὐτῆς καὶ συνεννόησις ἀπροσκόπτως δύναται νὰ ἐπέλθῃ μεταξὺ τῶν τριῶν τμημάτων τῆς ἐπιτροπῆς. Ἀλλὰ πέντε ἡμέρας, ἃς ἐζήτησεν ὁ κ. Πρωθυπουργός, οὐδόλως ἀρκοῦσι. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβενήσεως ἠσλάβη ὑπ' ὄψιν, ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν ἄνευ κακῶν συνεπειῶν νὰ συντομευθῇ περισσότερον ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἡ Βουλὴ ἂς ἐπικυρώσῃ τὴν γνώμην ταύτην. Δὲν φρονῶ Κύριοι ὅτι ἡ παροῦσα Βουλὴ εἶνε ἀνεπαρκὴς διὰ τὸ ἀναθεωρητικὸν αὐτῆς ἔργον καὶ ἡ μόνη δυσ-

χέρεια εἶνε ἡ ἀναγκαστικὴ παρεμβολὴ καὶ νομοθετικῆς ἐργασίας.

Νομίζω, Κύριοι, ὅτι, διὰ νὰ μὴ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ τρίτης ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, διότι ἐγὼ δὲν ἐτόλμων νὰ φαντασθῶ ὅτι θὰ ἐφθάναμεν καὶ εἰς δευτέραν, πρέπει νὰ συγκεντρωθῶμεν ὅλοι, ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατὸν ἡμῖν, περὶ τὰς εἰλικρινεῖς προσπαθείας τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Ἐπιλέγων, παρακαλῶ πάλιν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ συντελέσῃ ἀκωλύτως τὸ ἔργον αὐτῆς, δι' ὃ δὲν θ' ἀπαιτηθῶσιν, ἢ δύο τὸ ὅλον ἑβδομάδες, Μεταξὺ Στρατοῦ ἐξεγερθέντος καὶ περιστοιχισθέντος ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ καθεστῶτος προσβληθέντος ἀλλὰ μὴ καταλυθέντος, κατ' αὐτὴν τὴν ὁμολογίαν τῶν ἐξεγερθέντων, ὡς ἔγκυρος ἀνώτερος ρυθμιστὴς τῆς διαταραχείσης καταστάσεως δὲν ἐνεφανίζετο ἢ τὸ Σῶμα τοῦτο. Ὅτε ἔπραξεν ὁ νῦν Πρωθυπουργός, μετὰ τῶν ἄλλων παραγόντων, ὅ,τι ἔπραξεν ὡς πρὸς τὸ προσχέδιον τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων. ποία ὥρα ἦτο; Καὶ τίς παρεῖχε τότε ἐγγύησιν διὰ τὴν ἐπομένην, ὅτι δηλ. δὲν ἠγενᾶτο νέα ἀνωμαλία εἰς τὴν ὑπάρχουσαν, ἀλλὰ ἐντελῶς ἀθεράπευτος αὐτή;

Ἀλλὰ ἐσκέφθησαν ἄριστα οἱ σκεφθέντες νὰ ὠθήσωσι βαθμηδὸν τὴν ἄρσιν τῆς δυσχερείας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἀντιπροσωπείαν. Καὶ αὕτη ἀποτελουμένη ἀπὸ ἐπίλεκτα καὶ φιλότιμα ἀληθῶς στοιχεῖα, καὶ ἔχουσα Κυβέρνησιν ὑπὸ οὐχὶ τυχόντα ἄνθρωπον, δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ὁριστικὴν ἄρσιν τῶν δυσχερειῶν τῆς ἐπαναστάσεως.

Πρέπει νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι ὡς πρὸς τὸ ἔργον ἡμῶν μέχρι τῆς προσεχοῦς ἀνοίξεως διότι δὲν γνωρίζομεν ἐὰν τότε θὰ εἴμεθα κύριοι τῶν γεγονότων καὶ τῶν περιστάσεων, εἴτε εἰς τὸ κέντρον τοῦτο, εἴτε εἰς ἄλλα ἐκτὸς αὐτοῦ. Καὶ πρὸ πάντων, μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἰς τοὺς πολυκινδύνους τούτους καιροὺς δὲν εἶνε ἡ μόνη μεθ' ἑαυτῆς καὶ δὲν δικαιοῦται νὰ ἐξαντλήσῃ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον μόριον τῆς δυνάμεώς της ἐπὶ ματαίῳ. Διότι ἄλλως θὰ κριθῶμεν ἔνοχοι ἐσχάτης ἁμαρτίας.

Βέροιος. Συνιστᾷ θερμῶς περιορισμὸν τῶν ἐπερωτήσεων εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ὅριον, χάριν τοῦ πολὺ σπουδαιοτέρου καὶ ἐπείγοντος ἀναθεωρητικοῦ καὶ νομοθετικοῦ ἔργου τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Δεμερτζῆς** ἀνερχόμενος ἐπὶ τὸ βῆμα λέγει ὅτι τάσσεται πρὸς τὴν γνώμην τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐπισπευσθῇ τὸ ἔργον τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος. Ἡ παράτασις τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος οὐδαμῶς ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην, ἡ ὁποία ἤρχεσεν ἤδη νὰ στρέφεται ἐναντίον τῆς Βουλῆς, ἡ μὴ σπευδούσης πρὸς τὸ ἔργον της. Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Δεμερτζῆς λέγει ὅτι ὑπῆρξε σφάλμα τῆς Κυβερνήσεως τὸ ὅτι εὐθὺς ἀμέσως δὲν ἐπελήρθη ἡ Βουλὴ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιτροπὴν αὐτὴ πρέπει ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος νὰ παρουσιάσῃ τὰ πρῶτα τοὐλάχιστον ἄρθρα.

Ὁ κ. **Παπανικολάου** αἰσθάνεται τὴν στενοχωρίαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅταν εὗρεν ὅτι μόνον 50 συνεδριάσεις ὑπολείπονται, δὲν κατώρθωσεν ὅμως νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἡ στενοχωρία ἐκείνη τὸν ἤγαγεν εἰς τὴν πρότασιν ἣν ὑπέβαλεν. Οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἡ Κυβέρνησις πταίει ἐὰν ἐκλήθημεν, ἐνταῦθα 1 1)2 μῆνα μετὰ τὰς ἐκλογάς. Ἀλλ' ἀφοῦ δὲν πταίομεν ἡμεῖς οἱ βουλευταὶ πῶς ὑπεβλήθη πρότασις μεμφομένη τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς. Εἶμαι καὶ ἐγὼ τῆς γνώμης ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσέλθωμεν μὲ κενὰς τὰς χεῖρας καὶ μόνον μὲ ὑποσχέσεις πρὸς τὸν λαόν. Ἔχομεν ὅμως καθῆκον νὰ ἐξετάσωμεν καὶ νὰ συζητήσωμεν τὰ θέματα. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς φήμας περὶ ὧν ἐγένετο λόγος δὲν φαντάζομαι ὅτι ἦτο δυνατὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ σκεφθῇ περὶ διαλύσεως τῆς Βουλῆς ταύτης διότι εἶνε ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ ἕτερον Σῶμα τοσοῦτον ὁμοειδὲς ὅπως ἡ Βουλὴ αὕτη. Τελευτῶν ὁ κ. Παπαναστασίου παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως συνάψῃ τὴν πρότασίν του.

Ὁ κ. **Παπαποστόλου** λέγει ὅτι σοφαὶ ὑπῆρξαν αἱ προεκτεθεῖσαι γνῶμαι, τοῦτο ὅμως δὲν ὠφελεῖ διότι, ὅτι γίνεται ἀλλαχοῦ δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ πάντοτε καὶ ἐν Ἑλλάδι. Διαφωνεῖ πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὸ λεχθὲν ὑπ' αὐτοῦ ὅτι ἡ Βουλὴ δυσχεραίνει τὰς ἐργασίας τῆς Κυβερνήσεως, διότι οὔτε αὐτοῦ οὔτε τῶν ἄλλων συναδέλφων του ἡ μέχρι τοῦδε πορεία ἀπέδειξε τοιοῦτό τι. Ἀκολούθως ὁ κ. Παπαποστόλου ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν προσεκόμισεν

ἀκόμη εἰς τὴν Βουλὴν σοβαρὰν καὶ σπουδαίαν νομοθετικὴν ἐργασίαν.

Ὁ κ. **Ἀραβαντινὸς** παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ν' ἀποσύρῃ τὴν πρότασίν του, ἀφοῦ οὐδεὶς λόγος, κατὰ τὴν γνώμην του, οὔτε συνταγματικὸς οὔτε πολιτικὸς ἐπιβάλλει τὴν συντόμευσιν τοῦ ἔργου τῆς ἐπιτροπῆς. Διαφωνεῖ πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν ἀξιότιμον βουλευτὴν Ἀττικοβοιωτίας, οἵτινες ἐξέφρασαν τὴν γνώμην ὅτι ἡ Βουλὴ αὕτη ἐκλήθη ἵνα τεθῇ τέρμα εἰς ἀνώμαλον κατάστασιν, διότι ἡ Βουλὴ ἐκλήθη ἵνα δημιουργήσῃ νέον σύστημα πολιτικοῦ βίου ἀφοῦ ἀπεδείχθη ὅτι τὸ πρῶτον ἀπέτυχεν. Τελευτῶν ὁ κ. Ἀραβαντινὸς λέγει ὅτι τὸ Σύνταγμα δὲν εἶνε ὕφασμα ἵνα προσκομίζωμεν σήμερον 5 μέτρα καὶ αὔριον ἄλλα 5.

Ὁ κ. **Ἀλεξάκης** λέγει ὅτι ὑπάρχει ἀκόμη χρόνος πρὸς ἐργασίαν διότι μέχρι τέλους τῆς Συνόδου ὑπολείπονται ἀκριβῶς 5 μῆνες. Αἱ παλαιαὶ Βουλαί, λέγει, εἰργάζοντο καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν Μ. Παρασκευήν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν περιορισμὸν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου λέγει ὅτι οὗτος δὲν πρέπει νὰ γίνῃ. Χρόνος ὑπάρχει πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν, ἀλλ' ἐργασία ἀρκεῖ νὰ εὑρίσκεται. Συνιστᾷ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ συνταγματικοῦ ἔργου καὶ βεβαιοῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅτι οὐδεμίαν αὐτῇ ἀντίστασιν θὰ εὕρῃ προκειμένου περὶ ἐπιψηφίσεως σοβαρῶν ἔργων.

Ε. Βενιζέλος (πρωθυπουργός). Ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν, καθ' ἃς ἀνέλαβεν τὴν ἀρχὴν ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκόν της, μὴ ἀπολέσασα οὐδεμίαν ἡμέραν. Καὶ ἀληθῶς αἱ 14 ἡμέραι αἵτινες παρῆλθον διὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ χρόνος μακρὸς διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην. Ἀκολούθως ἐξελέγη ἡ ἐπιτροπὴ εἰς ἣν παρεπέμφθη ἡ μελέτη τοῦ προσχεδίου τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ προσεκομίσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομοθετικὴ ἐργασίαν ἱκανὴ ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλὴν κατὰ τὸ μεσολαβοῦν διάστημα μέχρι τῆς ὑποβολῆς τῆς μελέτης τῆς ἐπιτροπῆς. Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ποιούμενος λόγον περὶ τῶν ἀσκόπων συζητήσεων αἵτινες διεξάγονται ἐξ ἀφορμῆς ἀσημάντων συ-

στάσεων λέγει ὅτι ἐντεῦθεν παρωρμήθη ὅπως ὑποβάλῃ σκέψεις του τινὰς πρὸς τὴν Βουλήν.

Ἀλλὰ μ' ἐμέμφθησαν ἐξακολουθεῖ, διότι περιώρισα εἰς 6 μῆνας τὸν χρόνον τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης Βουλῆς. Καὶ ἀπαντῶ διότι ὡμίλουν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σχετικῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος, τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν ἠμφισβήτησα ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ μεταβάλῃ ἡ Βουλή. Ἀλλ' εἶχα τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὴ αὕτη ἡ Βουλὴ δὲν θὰ ἐπεθύμει νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ διάστημα τῶν ἐργασιῶν της πέραν τῶν 6 μηνῶν, διάστημα τὸ ὁποῖον ὑπεραρκεῖ διὰ τὸν σκοπόν, εἰς ὃν ἐκλήθη.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως λέγει ὅτι δὲν δύναται ν' ἀποδεχθῇ τὴν γνώμην τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας προτείναντος ὅπως ἀποσύρῃ τὴν πρότασιν, σχετικῶς δὲ μετὰ λεχθέντα χθὲς ἀπὸ τοῦ βουλευτοῦ Λαρίσσης κ. Μπουρίδου λέγει ὅτι ὅσοι ἀποτελοῦσι μελέτη μεγάλων πολιτικῶν μερίδων θυσιάζουσι μέρος τῶν ἰδεῶν των χάριν τῶν μερίδων ταύτων.

Τελευτῶν ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν των πῶς ζητοῦνται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εὐθύνας διὰ τὰς γνώμας τῶν δημοσιογράφων, τὰς ὁποίας ἐκθέτουσι οὗτοι εἰς τὰς ἐφημερίδας των καὶ λέγει ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ σκεφθῇ περὶ διδακτορίας ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον προσεφέρθη αὕτη καὶ τὴν ἠρνήθη.

Κουλουμβάκης. Αἰσθάνομαι σαφῶς τὴν θέσιν μου εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀπαντήσω πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς πλειονοψηφίας τῆς Βουλῆς. Δὲν ἀπηύθυνα ἐγὼ μομφὴ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὰ ἐν τοῖς ἐφημερίσι γραφέντα ἀλλ' ἐξέφρασα τὴν ἔκπληξίν μου διότι οἱ τοιαῦτα γράψαντες δὲν διατελοῦσιν ὑπὸ ποινικὴν καταδίωξιν. Δὲν γνωρίζω ποίαν ἰδέαν ἔχει περὶ ἐμοῦ ὁ κ. πρωθυπουργὸς ἀλλὰ δηλῶ ὅτι πάντοτε εἰς διεξαχθείσας μετ' ἐμοῦ συνταγματολογικὰς συζητήσεις δὲν ἐξῆλθε νικητής.

Ὁ κ. **Μπαϊρακτάρης** λέγει ὅτι τοῦ προξένησε μεγάλην λύπην ἡ ἐξήγησις τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἰς τοὺς χθεσινούς του λόγους. Δὲν εἶπον, λέγει, ἐγὼ ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες δὲν πρέπει ν' ἀπαρνῶνται τινὰς τῶν ἰδίων γνωμῶν χάριν τῶν μεγάλων πολιτικῶν μερίδων εἰς ἃς ἀνήκουν ἐγὼ εἶπον ὅτι εἶμαι καὶ θὰ εἶμαι φίλος τῆς Κυ-

βερνήσεως χωρὶς νὰ ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι πρέπει ν' ἀκολουθῶ αὐτὴν προκειμένου καὶ περὶ ἐπουσιωδεστάτων ζητημάτων.

Ὁ κ. **Ηὼπ** φρονεῖ ὅτι ἐπὶ ἑκάστῳ ἄρθρῳ τοῦ προσχεδίου τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συνταγματος δέον νὰ προκληθῇ ἡ κατ' ἐμπιστοσύνην ψῆφος τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Βοζίκης** θεωρεῖ ἐπίσης ἀνεπαρκῆ τὴν προθεσμίαν τῶν 5 ἡμερῶν καὶ ἐξηγεῖ τὴν σπουδὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ παρουσιάσῃ ἄλλην νομοθετικὴν ἐργασίαν.

Ὁ κ. **Πετροπουλάκης** διαμαρτύρεται κατὰ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Ἀραβαντινοῦ.

Τρικουπουλάκος ὄχι μόνον δὲν ἐθαύμασα ἀλλὰ καὶ δικαιολογῶ τὴν ἀγανάκτησιν μεθ' ἧς ὡμίλησεν ὁ κ. πρωθυπουργὸς σχετικῶς πρὸς τὰ περὶ δικτατορίας λεχθέντα. Οὐδεὶς ὑπάρχει ἐνταῦθα ὁ ὁποῖος νὰ φέρῃ πρόσκομμα εἰς τὸ μέγα ἔργον ὅπερ ἀνέλαβεν ἡ Κυβέρνησις. Ὑπάρχει ὅμως καὶ μέγας κίνδυνος. Καὶ ὁ κίνδυνος οὗτος εἶνε ὅτι ὑποσχέθημεν πρὸς τὸν λαὸν πολλά, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ ἐκπληρωθῶσιν ἐντὸς τόσου βραχέος διαστήματι.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιτροπήν, τῆς ὁποίας καὶ ἐγὼ εἶμαι μέλος, φρονῶ ὅτι ἔχει πᾶσαν δικαιολογίαν βαδίζουσα μετὰ περισκέψεων ἐπὶ τὴν ἀναθεώρησιν του Συντάγματος. Ἡ γνώμη μου εἶνε ὅτι πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν τὴν ὑπόδειξιν τῆς Κυβερνήσεως ἀφίνοντες εἰς αὐτὴν τὰς εὐθύνας. Ὅταν δὲ παρατείνωμεν τὸ ἀναθεωρητικὸν ἡμῶν ἔργον, ὅπερ καὶ τὸ κυριώτερον δυνάμεθα τότε νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ νομοθετικόν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περατωμένην τὴν συζήτησιν καὶ ὑποβάλλει ὑπὸ ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς τὴν ἐξῆς πρότασιν:

«Ἡ Βουλὴ ὁρίζει εἰς τὴν ἐπιτροπήν, εἰς ἣν παρεπέμφθη τὸ σχέδιον ἀναθεωρήσεως τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος προθεσμίαν πέντε ἡμερῶν, ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος, τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸ περὶ Δημοσίου Δικαίου τῶν Ἑλλήνων κεφάλαιον».

Οἱ δεχόμενοι τὴν πρότασιν ἐγείρονται, ἄλλ' ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι δὲν θεωρεῖ σαφῶς ἐκδηλωθεῖσαν οὕτω τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς καὶ διατάσσει ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Καλοῦνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ψηφολέκται οἱ κ. Πετμεζᾶς καὶ Πετροπουλάκης.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ψηφοφορίας ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀγγέλλει ὅτι ἐψήφισαν 214 ἐξ ὧν 207 ὑπὲρ τῆς προτάσεως καὶ 7 ἠρνήθησαν ψῆφον.

Ἐψήφισαν ὑπὲρ οἱ ἑξῆς :

Νικόλ. Στράτος
Νικόλ. Χρυσόγελος
Λ. Παπαρώτης
Ἀλέξ. Γρίβας
Σερ. Ψύχας
Παντ. Καρασεβδᾶς
Ἐπ. Σουλτάνης
Γεώργ. Ποῦλος
Ἰωάν. Φαρμάκης
Ἀντ. Ροντήρης
Ἀθαν. Τριγώνης
Ἐπαμ. Λαμπρακάκης
Ἰωάν. Καναβός
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος
Ἰωάν. Τσιγκόλης
Στέφ. Γρανίτσας
Γεώργ. Ἰατρίδης
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς
Ἰωάν. Ἀκρίδας
Θεοφ. Θεοδωρόπουλος
Ἐμμ. Ρέπουλης
Ἀθ. Χριστόπουλος
Γεώργ. Παπασπυρόπουλος
Γεωργαντὰς Θρόνος
Γεώργ. Παρασκευόπουλος
Ἀθ. Σωτηριάδης
Γερ. Νοταρᾶς
Δημ. Κούζης
Ἀνδρ. Σαρλῆς
Νικόλ. Σακελλάριος
Χαρ. Σπηλιόπουλος
Νικόλ. Δημητρακόπουλος
Ἀναστ. Βάρβογλης
Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος
Δημ. Πλαπούτας
Δημ. Χηνιάδης
Ἀθ. Πετρόπουλος
Νικόλ. Τριανταφυλλάκος
Ἀθ. Κατριβάνος
Ἰωάν. Πολίτης
Ἀντ. Βούτσης
Θεόδ. Γρηγορίου
Σπυρ. Σῖμος
Ἐλ. Βενιζέλος
Κωνστ. Ρακτιβὰν
Μιλτ. Νεγρεπόντης
Τιμ. Ἡλιόπουλος
Μιχ. Γαλανὸς
Ἰωάν. Ἀθανασάκης
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης
Κωνστ. Δεμερτζῆς
Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης
Γεώργ. Σταμπάδος
Θεμ. Μιχαλόπουλος
Δημ. Ἀνδρέου
Ἐμμ. Κυταριόλος
Ἀριστ. Σακελλαρίου
Νικόλ. Σπηλιώτης
Σπυρ. Παπαχατζῆς
Σάββας Βαρβιτσιώτης
Λουκ. Κουτσοπέταλος
Δημ. Λαζαρῆς
Σπῦρος Θεοδωρόπουλος

Νικόλ. Ρούσης
Διον. Γκλαβᾶς
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος
Λ. Θ. Ροῦφος Κανακάρης
Κωνστ. Γόντικας
Ἰωάν. Βέρριος
Πολ. Πολυχρονιάδης
Δημ. Μάρκου
Γεώργ. Κατσιμπίρης
Σπηλ. Ἀγαπητὸς
Ἀλέξ. Φωτήλας
Ἀχιλ. Χοϊδᾶς
Θεόδ. Ψυχαλινὸς
Γ. Παπακυριακόπουλος
Βασίλ. Ἀντωνόπουλος
Ἀνδρ. Καφετζόπουλος
Λουκ. Φλαμῆς
Κωνστ. Πανουτζόπουλος
Νικόλ. Συριόπουλος
Χρ. Κορύλλος
Ξεν. Σταυρουλόπουλος
Παν. Βουρλούμης
Ν. Ραυτόπουλος
Χρ. Μαϊντάνης
Διον. Πολυζογόπουλος
Ἰω. Δογάνης
Γ. Λαμπρινόπουλος
Γεώργ. Ἀβέρωφ
Νικόλ. Σταματιάδης
Ἰωάν. Μπουρνιᾶς
Νικόλ. Ἀβέρωφ
Γεώργ. Μπένος
Νικόλ. Κάραλης
Δημ. Βάχλας
Γεώργ. Κοσόνας
Ἀποστ. Ἀποστολίδης
Μιχ. Σφακιανάκης
Πλούτ. Μαυρίκης
Βασίλ. Ἀθανασούλας
Κωνστ. Χατζάκος
Γεώργ. Γαζέπης
Ἰωάν. Λούντζης
Δ. Κουλούμπαρδος
Διον. Κλάδης
Νικόλ. Παπαδάτος
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης
Σπυρ. Χαντζάρης
Παν. Μανωλίτσης
Σπυρ. Βλαντῆς
Χρ. Καποδίστριας
Ἀνδρ. Κρητικὸς Βαρούχας
Σπυρ. Λάσκαρης
Βασίλ. Πουλιάτσης
Κων. Ἀρβανιτάκης
Διον. Βενιεράτος
Παν. Λιβιεράτος
Σπυρ. Ἰγγλέσης
Νικ. Χαριτάτος
Ἀνδρ. Μονοκρούσος
Πέτρ. Βασιλόπουλος
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης
Νικ. Ἀλεβιζάτος
Σπ. Φορέστης
Ὀθ. Τετενὲς
Γεώρ. Μουσούρης
Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος
Θεόδ. Κοντομίχαλος
Λεων. Ἐμπειρίκος
Σταμ. Βαφειαδάκης
Περ. Γρυπάρης
Κων. Καλομενόπουλος
Τριαντ. Παπαδᾶμ.
Θωμᾶς Σκάσης
Ἰάκ. Ἀβάζος
Δημ. Ζαμάνος
Νικ. Καμπάνης
Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος
Γεώργ. Γαϊτᾶνος

Ἀντ. Ρεβίνθης
Μάρκος Βάλληνδας
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος
Ἰω. Μαμάης
Δημ. Καΐρης
Γεώργ. Φικιώρης
Κωνστ. Μέρμηγκας
Γεώργ. Οἰκονόμου
Ν. Πετροπουλάκης
Παναγ. Πετροπουλάκης
Ἰω. Ἀθηνογένης
Βασίλ. Μιχαλέας
Ἰω. Πατσουρᾶκος
Χρ. Πετρέας
Πέτρ. Μαυρομιχάλης
Ἰω. Φουρίδης
Ἀναστ. Ἀβέρωφ
Ἰω. Χρυσοβελώνης
Μιλτ. Μπουφίδης
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν
Γεώργ. Τσαξίρης
Γεώργ. Σχινᾶς
Γεώργ. Δρίβας
Κωνστ. Χρυσοχοΐδης
Γεώργ. Βλάχος
Κωνστ. Γιαννακόπουλος
Φίλ. Ζαρζάμπας
Χρ. Μωραΐτης
Νικόλ. Παπαϊωάννου
Κωνστ. Ζησόπουλος
Σπηλ. Ντολιόπουλος
Παναγ. Κασίμης
Δημ. Κάβουρας
Ἀντ. Πετρομανιάτης
Πέτρ. Ἰατρόπουλος
Γεώργ. Κορομηλᾶς
Δημ. Κανελλόπουλος
Γεώργ. Σπηλιόπουλος
Ἰωάν. Κουρτάκης
Μεν. Πιπιλῆς
Πέτρος Γκίνης
Ἀλέξ. Διομήδης
Ἀνδρ. Ἀναργύρου
Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς
Ἀλέξ. Παπαποστόλου
Δημ. Θεοδοσόπουλος
Παυσ. Ζωγλοπίτης
Γεώρ. Ζούκας
Κων. Σταμούλης
Γεώργ. Τόγιας Κρῆτος
Κωνστ. Παπακυρίτσης
Χρ. Καρᾶς
Ἀλκ. Θανόπουλος
Νικόλ. Γιουβρῆς
Κυρ. Κυριαζόπουλος
Ἰω. Τριμμῶκος
Θερ. Παπαϊωάννου
Ἰω. Γιδογιάννος
Γεώρ. Σιγγούρης
Κων. Δημοκωστούλας
Ἰωάν. Γραμματίκας
Ἡρ. Βελλόπουλος
Ἀρ. Χρηστίδης
Ἐμμ. Παγκάρας

Ἠρνήθησαν ψῆφον οἱ ἑξῆς :

Δημ. Καλέργης
Θρασ. Πετμεζᾶς
Στέφ. Ν. Δραγούμης
Κωνστ. Ζαβιτσᾶνος
Λίνος Κογεβίνας
Λαυρέντιος Μαβίλης
Κωνστ. Κατηφόρης

Ὁ κ. **Προέδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Βουλήν :

—Πρότασις νόμου περὶ ὑπαγωγῆς τῆς Εὐρυτανίας καὶ τοῦ ὁμωνύμου Πρωτοδικείου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, κατατεθεῖσα ὑπὸ τῶν βουλευτῶν Τσιγγόλη, Ψύχα, Χριστοδουλιᾶ, Γρανίτσα καὶ Θεοδωροπούλου.

—Σχέδιον νόμου περὶ καταργήσεως τοῦ νόμου ΒΠΝΟ΄ τῆς 19ης Μαΐου]10 Ἰουλίου 1900 «περὶ τοποθετήσεως τοῦ ἐν τῷ δήμῳ Λετρίνων, Χειμάρρου, Κυρᾶς, Λαγκάδι» κατατεθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Λαμπρινοπούλου.

— Προσθήκη εἰς τὸ σχέδιον Κανονισμοῦ τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ πολλῶν βουλευτῶν.

— Πρότασις τοῦ κ. Α. Μιχαλακοπούλου περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 21, 21 δίς, 22, 22 δίς, 22 τρὶς καὶ 22 τετράκις.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 3ην μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΒ'.

Τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1911.

Περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου τὴν 4ην καὶ 40' ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 Βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Προσέρχονται καὶ λαμβάνουσι τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος κεκανονισμένον ὅρκον Βουλευτοῦ οἱ κ. κ. Κ. Μάνος Ἀττικοβοιωτίας, Π. Καράπαυλος Μεσσηνίας, Β. Γρίβας Τρικκάλων καὶ Μάρκος Ἀχαϊσήλιδος.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς :

1) Αἴτησις Στενημαχιτῶν προσφύγων ἐκ τῶν ἐν Λεβαδείᾳ συνωκισμένων, διαβιβασθεῖσα δι' ἐπιτροπῆς, δι' ἧς παρακαλοῦσιν οἱ πρόσφυγες ὅπως ληφθῇ πρόνοια περὶ ὁριστικῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν.

2) Αἴτησις ὑπαξιωματικῶν τοῦ Β. Ναυτικοῦ, ἐκ τῶν παρασχόντων ἐξόχους ὑπηρεσίας, περὶ τροποποιήσεως σχετικοῦ νόμου ΓΗΠΓ' τοῦ 1910.

3) Ὑπόμνημα τοῦ Ἀναργ. Μιχαλακοπούλου ἐπὶ Πελοποννησιακῶν ἰδίως ζητημάτων.

4) Αἴτησις τῶν κατοίκων Καλαμπάκας περὶ ἀναστολῆς τῆς περαιτέρω εἰσπράξεως τῶν φόρων παρ' αὐτῶν καὶ ὑπὲρ ψηφίσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Τάκη ὑποβληθέντος περὶ δασῶν σχεδίου νόμου.

5) Αἴτησις ἀποστράτων ἀξιωματικῶν, παρακαλούντων ν' ἀνατεθῇ αὐτοῖς οἰκονομικὴ ὑπηρεσία.

6) Ἀναφορὰ τῶν στενογράφων τῆς Βουλῆς Π. Μαγιάκου καὶ Ἰω. Ἀγγελοπούλου Ἀθανάτου, ἀναγομένη εἰς τὴν ἀμοιβὴν αὐτῶν ἐπὶ τρεῖς μῆνας, καθ' οὓς εἰργάσθησαν, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς προσλήψεώς των εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ἄρχεται συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐγγεγραμμένης πρώτης εἰς αὐτὴν προτάσεως τῆς ἐπὶ τοῦ Λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 77ου τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς. Προτείνεται δι' αὐτῆς ἡ αὔξησις τοῦ μισθοῦ τοῦ Βιβλιοφύλακος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς εἰς δραχ. 400 κατὰ μῆνα.

Καθείμης. Φρονεῖ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἤδη ν' ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ περὶ αὐξήσεως μισθοδοσίας ὑπαλλήλου αὐτῆς, ἀσχέτως πρὸς τὸ εὔλογον τῆς αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Βιβλιοφύλακος, καὶ ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως.

Κουλουμβάκης. Θεωρεῖ ἐπιβεβλημένην τὴν αὔξησιν, λόγῳ τῆς μεγάλης χρησιμότητος τοῦ Βιβλιοφύλακος, τῆς ἀφοσιώσεως αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον καὶ τοῦ καταρτισμοῦ του, καὶ δηλοῖ ὅτι θεωρεῖ τιμήν του νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ αὐξήσεως τοιαύτης δαπάνης.

Θεοδωρόπουλος. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους.

Κλάδης. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως, δι' ὁμοίους λόγους.

Στράτος. Θεωρεῖ δικαίαν καὶ εὐλογωτάτην τὴν αὔξησιν.

Ν. Πετροπουλάκης. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως, ἀλλὰ συνιστᾷ τὴν αὔξησιν καὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ Διεκπεραιωτοῦ κατὰ 20 δρχ. τοὐτέστιν εἰς 220 ἐκ 200 κατὰ μῆνα, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι πρόκειται περὶ ἐργασίας πολυσχιδοῦς καὶ κοπιωδεστάτης.

Ληξάσης τῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος συζητήσεως, ἐρωτᾶται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ ἥτις παραδέχεται ὅπως, κατὰ τὴν πρότασιν τῆς ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς Ἐπιτροπῆς τροποποιηθῇ τὸ ἐδάφ.ον β' τῆς ϛ' παραγράφου τοῦ ἄρθρου 77 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ὡς ἑξῆς:

Τοῦ Βιβλιοφύλακος . . . . . εἰς δραχμὰς 400

Προκειμένου νὰ συζητηθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Βουλῆς ὁ κ. Πρόεδρος ἐπεξηγῶν τοῦτον λέγει ὅτι τὸ μὲν Κεφάλαιον Β' τοῦ Προϋπολογισμοῦ συνετάχθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 76 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ὡς εἶχε τοῦτο, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐτροποποιήθη, τὸ δὲ Κεφάλαιον Γ' ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 76 τοῦ Κανονισμοῦ τῆ Βουγῆς, ὡς ἔχει νῦν.

Ἀρξαμένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, ἐπὶ τοῦ πρώτου ἄρθρου τοῦ **Α'**. Κεφαλαίου τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Διπλῆς Βουλῆς, τοὐρίζοντος κατὰ πρότασιν τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς τὴν ἀποζημίωσιν τῶν βουλευτῶν εἰς 3.000 δι' ἕκαστον, ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως **Ἐλ. Βενιζέλος,** λαμβάνων τὸν λόγον, ἐκδηλοῖ τὴν γνώμην ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸς ἀπὸ τοῦδε ὁ καθορισμὸς τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τὸ ἀνωτέρω ποσόν.

«Ἡ Κυβέρνησις, λέγει, δὲν δέχεται ὅπως οἱ βουλευταὶ τῆς Διπλῆς Βουλῆς ἀποζημιωθῶσι διὰ ποσοῦ μικροτέρου ἐκείνου τῆς ἀποζημιώσεως τῆς ἁπλῆς Βουλῆς καὶ πρώτη εἰσηγήσατο ν' ἀναθεωρηθῇ ἡ σχετικὴ διάταξις, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ δεδομένου, ὅτι αἱ ἐργασίαι τῆς Διπλῆς Βουλῆς ἤθελον διαρκέσει ὅσον καὶ αἱ τῆς ἁπλῆς, τοὐτέστιν ἐπὶ ἑξάμηνον. Ὅθεν, προτιμώτερον εἶνε, ὅπως ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ Βουλὴ

ψηφίση τὸ ποσὸν τὸ ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγεγραμμένον, ἐπιφυλαττομένη, ἐὰν ἤθελε βραδύτερον, νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν διάταξιν ταύτην, ἀφοῦ ψηφίσῃ ὁριστικῶς τότε τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ δοθῇ πρὸς τοὺς κυρίους βουλευτάς».

Ἐρωτωμένη ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς γνώμης ταύτης, δέχεται αὐτὴν δι' ἀναστάσεως καὶ οὕτω τροποποιηθὲν ψηφίζεται τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ Α'. Κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Διπλῆς Βουλῆς, ὁριζομένης τῆς ἀποζημιώσεως ἑκάστου τῶν βουλευτῶν εἰς δρ. 1800.

Εἶτα τῇ προτάσει τοῦ κ. **Προέδρου** ψηφίζεται πίστωσις δραχμῶν 1335 πρὸς πληρωμὴν καθυστερουμένων μισθῶν 3 μηνῶν τῶν ἐκτελούντων τὴν στρατιωτικὴν τῶν θητείαν στενογράφων Π. Μαγιάκου καὶ Ἰω. Ἀγγελοπούλου.

Δραγούμης. Λαμβάνει τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ 1ου ἄρθρου, τοῦ Ζ' Κεφαλαίου, τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἀναγράφοντος βοήθημα ἐκ δραχ. 1000 διὰ τὴν μητέρα καὶ τὰς ἀδελφὰς τοῦ ἀποβιώσαντος ἀρχαίου ὑπαλλήλου τῆς Βουλῆς Γ. Πολυζωΐδου, συνιστώμενον πρὸς ἐπιψήφισιν παρὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς Ἐπιτροπῆς.

Θεωρεῖ τοῦτο ἀνεπαρκές. Διότι, λέγει, πρόκειται περὶ τῶν ἀπορφανισθέντων οἰκείων τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν τῆς Βουλῆς, καταστρέψαντος τὴν ὑγείαν του ἐξ ὑπερβολικῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὸ καθῆκον αὐτοῦ.

Στρᾶτος. Λέγει ὅτι τὸ ποσὸν τῶν 1000 δρ. εἶνε ἐνδεικτικὸν καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ὁρίσῃ ἀρκοῦν διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν ἀπορφανισθέντων οἰκείων ἀνδρός, ὅστις ἦτο μοναδικὸς εἰς τὴν ἐνάσκησιν τῆς ὑπηρεσίας του καὶ ἐν τῇ ἀφοσιώσει εἰς τὸ καθῆκόν του.

Θεοδωρίδης. Συνιστᾷ ὁμοίως τὴν αὔξησιν τοῦ βοηθήματος βεβαιῶν τὸν μέγιστον ὑπαλληλικὸν ζῆλον τοῦ ἀποθανόντος.

Γκλαβᾶς. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τοῦ βοηθήματος, ἀλλὰ συνιστᾷ νὰ λάβῃ ἡ Βουλὴ καὶ μέτρον πρὸς ἀρωγὴν τῶν δεινοπαθούντων πρώην Βουλευτῶν, ἀναφέρων καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι κατ' αὐτὰς εἷς τοιοῦτος, ἐπὶ πολλὰ ἔτη χρηματίσας Βουλευτής, ἐπαιτεῖ παρὰ Βουλευτῶν.

Ἐρωτᾶται κατόπιν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ περὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ διὰ τὴν μητέρα καὶ τὰς ἀδελφὰς

τοῦ ἀποβιώσαντος ὑπαλλήλου τῆς Βουλῆς Γεωργ. Πολυζωΐδου ἀναγεγραμμένου βοηθήματος ἐκ δραχ. 1000 εἰς δραχ. 2000 καὶ παραδέχεται αὐτὴν δι' ἀναστάσεως.

Ψηφίζονται κατόπιν παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τὰ ὑπόλοιπα Κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Διπλῆς Βουλῆς, ὡς καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς ἔχοντος ὡς ἑξῆς:

Βουλή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἀποζημίωσις Βουλευτῶν Ἀναθεωρητ. Βουλῆς 361×1800		δρ. 655,200.—	
Μισθοὶ προσωπικοῦ τῶν γραφείων τῆς Βουλῆς			
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'			
Μισθὸς Διευθυντοῦ τῶν γραφείων, πρὸς δρ. 320 κατὰ μῆνα . .	δρ.	298.64	
» Διεκπεραιωτοῦ πρὸς δρ. 240 κατὰ μῆνα	δρ.	224.—	
» Διορθωτοῦ ἐντύπων πρὸς δρ. 240 κατὰ μῆνα	δρ.	224.—	
» Ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν πρὸς δρ. 360 κατὰ μῆνα	δρ.	48.—	
» τοῦ βοηθοῦ τοῦ ἐπιθεωρ. τῶν ἐστενογραφ. πρακτικῶν πρὸς δρ. 120 κατὰ μῆνα	δρ.	112.—	
» τοῦ ἑτέρου βοηθοῦ πρὸς δρ. 70 κατὰ μῆνα.	δρ.	65.32	
» τοῦ στενογράφου δ' τάξεως πρὸς δρ. 170 κατὰ μῆνα	δρ.	158.68	1,130.64
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'			
» Μισθὸς Γραμματέως προϊσταμένου τοῦ γραφείου τοῦ Προέδρου πρὸς δρ. 240 κατὰ μῆνα . . .	δρ.	2,656.—	
» Διεκπεραιωτοῦ πρὸς δρ. 200 κατὰ μῆνα	δρ.	2,213.33	
Εἰς μεταφοράν . . .	δρ.	4.869.33	656,330.64

	Ἐκ μεταφορᾶς . .	δρ. 4,869.33	656330.64
»	Λογιστοῦ πρὸς δρ. 180 κατὰ μῆνα	δρ. 2,160.—	
»	Διορθωτοῦ τῶν ἐντύπων πρὸς δρ. 180 κατὰ μῆνα	δρ. 1,992	
»	δύο γραφέων ἀνὰ δρ. 90 κατὰ μῆνα	δρ. 2,160	
»	Ἐφόρου πρὸς δρ. 240 κατὰ μῆνα	δρ. 2,656	
»	τοῦ βοηθοῦ τοῦ Ἐφόρου πρὸς δρ. 140 κατὰ μῆνα	δρ. 1,549.33	
»	τοῦ συντάκτου τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν α' τάξεως πρὸς δρ. 240 κατὰ μῆνα	δρ. 2,656.—	
»	τοῦ συντάκτου τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν β' τάξεως πρὸς 180 κατὰ μῆνα	δρ. 1,992.—	
»	τοῦ Ἐπιμελητοῦ τῆς Ἐφημ. τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς πρὸς δρ 240 κατὰ μῆνα	δρ. 2,656.—	
»	τοῦ βοηθοῦ τοῦ Ἐπιμελητοῦ τῆς Ἐφημ. τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς πρὸς δρ. 120 κατὰ μῆνα	δρ. 1,328.—	
»	τῶν τεσσάρων στενογράφων α' τάξεως ἀνὰ δρ. 320 κατὰ μῆνα	δρ.15,360.—	
»	τῶν δύο στενογράφων β' τάξ. ἀνὰ δρ. 275 κατὰ μῆνα . . .	δρ. 6,600,—	
»	τῶν δύο στενογράφων γ' τάξ. ἀνὰ δρ. 225 κατὰ μῆνα . . .	δρ. 5,190.—	
»	τῶν δύο δοκίμων στενογράφων ἀνὰ δρ. 80 κατὰ μῆνα	δρ. 1,770.66	
»	τοῦ ταξινόμου τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου πρὸς δρ. 140 κατὰ μῆνα	δρ. 1,549.33	
	ἀρχικλητῆρος πρὸς δρ.120 κατὰ μῆνα	δρ. 1,440.—	
	Εἰς μεταφορὰν	δρ. 55,928.65	656330.64

	Ἐκ μεταφορᾶς	δρ.55928.65	656330.64
»	τῶν δέκα ταχτικῶν κλητήρων πρὸς δρ. 90 κατὰ μῆνα . .	δρ.10,800.—	
»	τοῦ ταχτικοῦ θυρωροῦ πρὸς δρ. 60 κατὰ μῆνα δραχ.	720.—	
»	κηπουροῦ πρὸς δρ. 40 κατὰ μῆνα	δραχμὰς 480.—	
»	τῶν δέκα ἐκτάκτων κλητήρων ἀνὰ δρ. 60 κατὰ μῆνα . .	δρ. 3,000.—	
»	τοῦ ἐκτάκτου θυρωροῦ πρὸς δρ. 50 κατὰ μῆνα δρ.	250.—	
	Ἐπιμίσθιον προϊσταμένου τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου πρὸς δρ. 20 κατὰ μῆνα δρ.	221.33	
	Αὔξησις μισθοῦ ὑπαλλήλων δι' ὑπερδεκαετῆ ἐνδελῆ ὑπηρεσίαν πρὸς δρ. 200 κατὰ μῆνα δραχ.	2,266	73665.98

Ἔξοδα γραφείων Βουλῆς ἐν γένει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Δι' ἀποζημίωσιν ἑνὸς ἑκάστου τῶν στενογράφων διὰ τὴν ἀντιγραφὴν τῶν ἐστεν. πρακτικῶν πρὸς δρχ. 80 μηνιαίως, ἐφ' ὅσον διαρκοῦσιν αἱ ἐργασίαι	δρ.	3,840
Δι' ἀποζημίωσιν θερμαστοῦ καὶ δι' ὑλικὸν θερμάνσεως	δρ.	2,000
Δι' ἀποζημίωσιν προσωπικοῦ καὶ ὑλικὸν καθαριότητος	δρ.	4,200
Διὰ φωτισμὸν τοῦ Βουλευτηρίου	δρ.	2.500
Διὰ χάρτην πρὸς ἐκτύπ. τῶν ἐντύπων		1.000
Διὰ προμήθειαν γραφικῆς ὕλης	δρ.	1,000
Διὰ δετικὰ πρακτικῶν καὶ ἐντύπων ἐν γένει	δρ.	600
Διὰ προμήθειαν ὕδατος Ἀμαρουσίου		600
Διὰ μίσθωμα ἀμάξης Προέδρου	δρ.	5,400
Εἰς μεταφορὰν	δρ.	21,140	729,996.62

Ἐκ μεταφορᾶς δρ. 21.140		729.996.62
Διὰ μικρὰ ἔξοδα τῆς Βουλῆς. . .	3.300	
Διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐκτυπώσ. ἐστενογρ. πρακτικῶν παρελθουσῶν Συνόδων, ἀνατιθεμένης διὰ μειοδοτικῆς δημοπρασίας εἰς ἰδιωτικὸν τυπογραφεῖον . . . . . δρ.	8.000	
Δι' ἀγορὰν δύο γραφομηχανῶν . δρ.	1,300	
Δι' ἐπισκευάς, ἐπίπλωσιν, διακόσμησιν αἰθουσῶν καὶ γραφ. τῆς Βουλῆς δρ.	10.000	
Διὰ στολὰς κλητήρ. τῆς Βουλῆς κλπ.	2,000	45,740.—

Ἔξοδα βουλευτικῶν ἐπιτροπῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Δι' ὁδοιπορικὰ ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἐκλογῆς Ἄρτης	1,250	
Δι' ἔξοδα ἐπιτροπῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος, γραφικά, τυπωτικά, ἀποζημίωσιν ἐκτάκτων ὑπαλλήλων. . . . . δρ.	4.000	5.250.—

Ὀφειλόμενα καὶ μεταβατικαὶ πιστώσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ'

Διὰ καθυστερουμένους μισθοὺς τῶν στεγράφων Π. Μαγιάκου καὶ Ἰω. Ἀγγελοπούλου Ἀθανάτου τῶν μηνῶν Ὀκτωβρίου, Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου 1910 . . . . . δρ.	1.335	
Διὰ καθυστερουμένην ἀποζημίωσιν ἑνὸς ἑκάστου τῶν στενογράφων διὰ τὴν ἀντιγραφὴν τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν τοῦ μηνὸς Δεκεμβρ. 1909. ὡς καὶ 3 ἡμερῶν τοῦ Ὀκτωβρίου 1910 . . . . . δρ.	688	
Διὰ μίσθωμα ἀμάξης Προέδρου τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου 1910. . . . δρ.	450	
Εἰς μεταφορὰν . .	2.473	780.986.62

Ἐκ μεταφορᾶς δρ.	2,473	780,986.62
Εἰς ἑταιρείαν Ἀεριόφωτος διὰ φωτισμὸν τοῦ Βουλευτηρίου κατὰ τοὺς μῆνας Αὔγουστον, Σεπτέμβρ., Ὀκτώβριον, Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον 1910 δρ.	1,602	
Δι' ὕδωρ Ἀμαρουσίου διὰ τοὺς μῆνας Σεπτέμβρ. καὶ Ὀκτώβριον 1910, δρ.	190	4.265.—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Βοήθημα εἰς τὴν Ἑλένην Θ. Πολυζωΐδου μητέρα τοῦ ἀποβιώσαντος καὶ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ὑπηρετήσαντος, ὡς Ἐπιθεωρ. τῶν ἐστενογρ. πρακτικῶν Γ. Πολυζωΐδου καὶ εἰς τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ . . . . . δρ.	2,000	2.000.—
Ἔξοδα Βουλῆς ἐν ὅλῳ δρ.		787,251.62

Ἔξοδα Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς

Μισθὸς βιβλιοφύλακος πρὸς δρ. 400 κατὰ μῆνα . . . . . δρ.	4800.—	
» ἐπιμελητοῦ καὶ ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ καταλόγου πρὸς δρ. 280 κατὰ μῆνα . . . δρ.	3360.—	
» κοσμήτορος τοῦ Ἀναγνωστηρίου δρ. 240 κατὰ μῆνα. δρ.	2280.—	
» βοηθοῦ τοῦ ἐπιμελητοῦ 120. .	1440.—	
» ἀποθηκαρίου δρ. 120 . .	1440.—	
» ἑνὸς γραφέως α'. τάξεως δρ. 130	1560.—	
» » » γ'. » δρ. 70	840.—	
» δύο κλητήρων Βιβλιοθήκης καὶ Ἀναγνωστηρίου δρ. 90 . . .	2160.—	
» ἑνὸς ὑπηρέτου δρ. 50 . . .	600.—	
Αὔξησις δι' ὑπερδεκαετῆ ὑπηρεσίαν ὑπαλλήλων	1200.—	20280.—
Ἀγορὰ βιβλίων . . . . . δρ.	6000.—	
Συνδρομαὶ εἰς ξένας ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ . . . . . δρ.	5000.—	
Εἰς μεταφορὰν δρ.	11.000	20.280.—

Ἐκ μεταφορᾶς	δρ. 11,000	20,280.—
Δετικὰ βιβλίων	δρ. 5000.—	
Ὑλικὰ καὶ λιθογραφίας καὶ λοιπὰ ἔξοδα Ἐφορείας καὶ παραλαβὴ κιβωτίων	1500.—	
Ἔξοδα καθαριότητος Βιβλιοθήκης καὶ Ἀναγνωστηρίου	960.—	
Ἔκτακτα ἔξοδα	500.—	
Δι' ἀποστολὴν πρακτικῶν εἰς ξένας Βουλὰς	500.—	19460.—

Ὀφειλόμενα

Εἰς Ν. Λάρδην διὰ δετικὰ βιβλίων	δρ. 350.—	
» Δ. Νικολάου διὰ » » »	300.—	
» Β. Ζαγοραῖον διὰ » » »	250.—	
» Σ. Ἀμπατζόπουλον » » »	250.—	
» Γ. Καράμπελαν δι' ἀντίτιμον γραφικῆς ὕλης	δρ. 29.30	
» Πάλλην καὶ Κοτζιᾶν διὰ ἀντίτιμον γραφικῆς ὕλης	δρ. 270.—	
» Ἐλευθερουδάκην καὶ Μπάρτ δι' ἀντίτιμον βιβλίων	δρ. 762.—	
» Ἐλευθερουδάκην καὶ Μπάρτ δι' ὑπολοιπον ἀντιτίμου μιᾶς βιβλιοθήκης πρὸς τοποθέτησιν τῶν πρακτικῶν τῶν ξένων Βουλῶν	440.—	2651.30
Ἔξοδα Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς ἐν ὅλῳ	δρ.	42391.30

Μεθ' ὃ ψηφίζεται καὶ τὸ σύνολον τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Βιβλιοθήκης ἀνερχόμενον εἰς δρχ. 829,642.92.

Ἄρχεται συζήτησις ἐπὶ «σχεδίου Κανονισμοῦ τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων».

Παπαναστασίου. Ἄρχεται ἀναπτύσσων, ὡς εἰσηγητὴς τῆς ἐπεξεργασθείσης τὸ σχέδιον Ἐπιτροπῆς, τὰς ἐπενεχθείσας ὑπ' αὐτῆς εἰς αὐτὸ τροποποιήσεις.

Ἐλ. Βενιζέλος. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως): Δηλοῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δέχεται νὰ ληφθῇ ὡς βάσις τῆς συζητήσεως τὸ σχέδιον τῆς πλειοψηφίας τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρχεται ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ψηφίζεται τὸ 1ον ἄρθρον, μετὰ παρατηρήσεις τῶν κ. κ. **Μάρκου** καὶ **Μαλασπίνα**, εἰς οὓς ἀπαντᾷ ὁ κ. **Δραγούμης**.

Ἐπὶ τοῦ Ἄρθρου 2ου ὑποβάλλει παρατηρήσεις ὁ κ. **Κουλουμβάκης**, φρονῶν ὅτι μόνον ἐπὶ τῶν ἀντιλεγόντων πρέπει νὰ τεθῇ χρονικὸν ὅριον.

Ὁ κ. **Βενιζέλος**, Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, προτείνει ὅπως προστεθῇ εἰς αὐτὸ μετὰ τὴν φράσιν «Διπλῆς Βουλῆς» τὸ: «λαμβάνων τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς ἀποφαινομένης δι' ἀναστάσεως, ἄνευ συζητήσεως». Ὁ κ. **Κουτσύκης**, προτείνει ὅπως μὴ δύναται κατὰ τὰς ἐργασίας τῆς Διπλῆς Βουλῆς νὰ ἀγορεύῃ ὁ βουλευτὴς πέραν τῆς ἡμισείας ὥρας ἐπὶ προτάσεως ἀναγομένης εἰς μεταρρύθμισιν ἢ προσθήκην συνταγματικῆς διατάξεως.». Ὁ κ. **Κουλουμβάκης** ἀντικρούει τὴν πρότασιν ταύτην.

Ὁ κ. **Χρυσοχοΐδης** φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ χρονικὸν ὅριον καὶ εἰς τοὺς ἀγορεύοντας ἐντὸς τοῦ 12ώρου.

Μπακόπουλος. Ζητεῖ νὰ μὴ τεθῇ οὐδεὶς περιορισμὸς εἰς τὸν λόγον προκειμένου περὶ συζητήσεως ἐπὶ συνταγματικῆς διατάξεως, διότι ἐν τοιαύτῃ συζητήσει οὐδὲν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος δύναται ν' ἀπασχολήσῃ εἰς συζήτησιν μέχρι δωδεκαώρου.

Τσιριμώκος. Ἡ συζήτησις θὰ εἶνε ἁπλῶς ἐπιστημονικὴ καὶ ἀρκεῖ ἓν τέταρτον δι' ἕκαστον ὅπως εἴπῃ τὴν γνώμην μου.

Καφετζόπουλος. Φρονεῖ ὅτι εἰδικῶς ὁ δευτερολογῶν βουλευτὴς δὲν δύναται νὰ ὁμιλήσῃ πλέον τοῦ ἑνὸς τετάρτου καὶ διατυποῖ ταῦτο εἰς τροπολογίαν.

Πετρέας. Ζητεῖ ν' ἀπαλειφθῇ ἐντελῶς τὸ 12ωρο καὶ ὅπως οἱ δευτερολογοῦντες παραπέμπωνται εἰς τὸ τέλος τῆς ὅλης συζητήσεως.

Ἐλευθ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι πρόκειται περὶ προεξασφαλίσεως ὡς πρὸς ἐνδεχομένην κατάχρησιν τοῦ χρόνου, ὄχι περὶ περιορισμοῦ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, Συνιστᾷ τὴν παραδοχὴν τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Κουτσύπη κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῆς μέρος.

Δραγούμης. Νὰ μὴ λησμονηθῇ ὅτι τὸ δωδεκάωρον,

ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις, θὰ συνεχισθῇ καὶ τὴν ἑπομένην.

Θεοδωρίδης λέγει ὅτι μίαν ἐξήγησιν ἐπιθυμεῖ νὰ δώσῃ, ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς, ἥτις ἐπεξειργάσθη τὸν κανονισμόν, ὅτι δηλαδὴ εἰς τὴν διαγραφὴν τῆς φράσεως «μὴ ἐφαρμοζομένου ὡς πρὸς ταύτας τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος», δὲν προέβη αὐτὴ διότι τὴν ἐθεώρησεν ὡς παραμερίζουσαν τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἀλλ' ἁπλῶς ὡς περιττὴν ἐν τῇ κειμένῳ τοῦ ἄρθρου αἰτιολογίαν αὐτοῦ.

Πετμεζᾶς. Φρονεῖ ὅτι πρόκειται ἀκριβῶς περὶ καλλιτέρας διαρρυθμίσεως τῆς συζητήσεως καὶ οὐδόλως περὶ περιορισμῶν.

Ἡ Βουλὴ ψηφίζει τὸ 2ον ἄρθρον τροποποιηθὲν κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Κουτούπη, καθ' ἣν συμπληρωθεῖσαν, προστίθεται εἰς τὸ ἄρθρον ἡ ἑξῆς παράγραφος:

«Κατὰ τὰς ἐργασίας Βουλῆς οὐδεὶς βουλευτὴς δύναται νὰ ἀγορεύῃ ἐπὶ ἑκάστης προτάσεως ἀφορώσης εἰς μεταρρύθμισιν ἢ προσθήκην συνταγματικῆς διατάξεως πέραν τῆς ἡμισείας ὥρας, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως καὶ ἄνευ συζητήσεως ἤθελε παράσχει τὴν σχετικὴν ἄδειαν.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δι' ἀναστάσεως κατὰ τὰ ἀνωτέρω ψηφοφορίας ἐκτιμᾷ ἀπολύτως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἀπαγγέλλει, μὴ ἐπιτρεπομένης ἀμφισβητήσεως οἱασδήποτε ἐν τούτῳ, μηδὲ προτάσεως περὶ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως».

Πρὸς τούτοις εἰς τὴν φράσιν «μετὰ δωδεκάωρον» προστίθεται τὸ «δ' ἐν τῷ συνόλῳ», ἀπαλείφεται ἡ φράσις «ἐπὶ προτάσεως ἀφορώσης μεταρρύθμισιν ἢ προσθήκην συνταγματικῆς διατάξεως» καὶ μετὰ τὴν φράσιν «Διπλῆς Βουλῆς» προστίθεται: «λαμβάνων τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς ἀποφαινομένης δι' ἀναστάσεως, ἄνευ συζητήσεως». Προστίθεται ἐπίσης τὸ ἑδάφιον: «Τὸ χρονικὸν τοῦτο ὅριον ἰσχύει διὰ τοὺς καθ' οἱανδήποτε περίπτωσιν δευτερολογοῦντας».

Ψηφίζεται κατόπιν τὸ ἄρθρον 3, ἀπαλειφομένης τῆς φράσεως «εἰς ἣν δύναται ἡ Βουλὴ νὰ τάξῃ ὡρισμένην προθεσμίαν πρὸς ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεώς της».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 4 ὁ κ. **Βοζίκης** λέγει, ὅτι ἀφοῦ διὰ τοὺς νόμους ἀπαιτεῖται ψήφισις εἰς τρεῖς ἀναγνώσεις κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ συμβαίνῃ τοῦτο, προκειμένου περὶ

μεταρρυθμίσεως διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Νομίζει δ' ὅτι ἡ ψήφισις τοῦ Συντάγματος εἰς μίαν ἀνάγνωσιν, μολονότι καὶ εἰς τὰς ἄλλας Συνελεύσεις οὕτως ἔγινε, προσκρούει εἰς τὸ μὴ μεταρρυθμισθὲν ἀλλ' ἰσχύον ἄρθρ. 57 τοῦ Συντάγματος.

Δραγούμης. Ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ ἀναθεωρεῖ τὸ Σύνταγμα εἶνε ὑποκατάστατος Συντακτικῆς Συνελεύσεως καὶ ἡ ἀναθεώρησις τοῦ Πολιτεύματος δὲν εἶνε νομοσχέδια.

Κάβαγας. Ἀσκοῦμεν συντακτικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἀναθεώρησιν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, αἵτινες οὕτω δὲν ἔχουν ἰσχὺν ἀπέναντι τοῦ Σώματος, ἐκτὸς ἂν τοῦτο σιωπηρῶς ἀναγνωρίσῃ Συνταγματικὴν ἰσχὺν εἰς αὐτάς.

Βοζίκης. Ἀντικρούει τὴν γνώμην τοῦ κ. Δραγούμη. Ἡ ἐνέργεια ἡμῶν εἶνε, λέγει, περιωρισμένη καὶ κανονίζεται διὰ τῆς λέξεως «ἀποφασίζει ἐν ἄρθρ. 107. Καὶ ἀφοῦ διὰ τὰ νομοσχέδια ἀπαιτοῦνται τρεῖς ἀναγνώσεις διατί δὲν ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν μεταρρύθμισιν Συνταγματικῶν διατάξεων, ἐὰν μάλιστα τεθῇ ἐν τῇ σκέψει ἡμῶν ὅτι καὶ τὸ Σύνταγμα εἶνε Νόμος;

Συνιστᾷ ἐν τέλει νὰ προβῇ ἡ Βουλὴ εἰς μεταβολὴν διατάξεών τινων τοῦ Συντάγματος, σχετικῶν, καὶ κατόπιν ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ Κανονισμοῦ, πρὸς ἀποφυγὴν ἀνακολουθιῶν καὶ πρωθυστέρων.

Ἀραβαντινός. Ἀντικρούει τὴν γνώμην τοῦ κ. Βοζίκη.

Ὁ κ. **Πολυχρονιάδης** φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ γίνεται ἡ ψήφισις εἰς τρεῖς ἀναγνώσεις ἀπαιτουμένης παρὰ τοῦ Βασιλέως καὶ δημοσιεύσεως.

Ὁ κ. **Πάππας** ἀναφέρει δήλωσιν τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, καθ' ἣν τὸ προσχέδιον, πρὶν ἢ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς κύρωσιν, προεκυρώθη παρὰ τῆς Ἀνευθύνου Ἀρχῆς.

Ὁ κ. **Μιχαλακόπουλος** ἀναπτύσσει ὅτι τὸ Σῶμα ἔχει περιωρισμένην ἐντολὴν ἀναθεωρήσεως, ὅθεν δὲν ἀπαιτεῖται οὔτε κύρωσις παρὰ τοῦ Βασιλέως, οὔτε δημοσίευσις. Δὲν φρονεῖ ἐν τούτοις ὅτι δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἀκριβῶς ὡς κύρωσις ἡ συναίνεσις τοῦ Στέμματος ἐπὶ τοῦ προσχεδίου. Ἀναπτύσσει ὅτι συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀπαραδέκτου δὲν δύναται νὰ γίνῃ, κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἁπλῆς ψηφίσεως

καὶ ἐπιλέγει: Δεδομένου ὅτι πάντοτε σώματα τῆς συνθέσεως τοῦ ἡμετέρου ἐγκλείουσι κινδύνους ἐπιβάλλεται καὶ ἐκ τούτου ὅπως συντελέσωμεν, ὥστε ὁ χρόνος τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ νὰ συντομευθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ὅριον.»

Τσαζίρης. Φρονεῖ ὅτι ἡ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ ἔχει ὅλως περιωρισμένην ἐξουσίαν, μὴ δυναμένη νὰ συζητήσῃ καὶ ἀποφανθῇ εἰμὴ μόνον ἐπὶ τῶν προκαθαρισθέντων.

Παπαναστασίου. Ἀποκρούει τὴν ἁπλῆν ψήφισιν.

Δεμερτζῆς. Δὲν πρόκειται μόνον περὶ ἐπιστημονικῆς συζητήσεως, ἀλλὰ θίγομεν καὶ ὑψίστης πολιτικῆς σημασίας ζητήματα. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὑπεστήριζεν ὅτι ἡ Διπλῆ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ δύναται νὰ μεταβάλῃ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν γνώμην τοῦ ἑτέρου παράγοντος.

Κουλουμβάκης. Δὲν ὑπάρχει δεύτερος παράγων.

Δεμερτζῆς. Λίαν ἐσφαλμένη γνώμη, ἀσχέτως πρὸς τὸ ἂν πρόκειται νὰ μεταρρυθμίσωμεν ἐπουσιώδεις διατάξεις. Τονίζω καὶ πάλιν ὅτι, προκειμένου περὶ Διπλῆς Βουλῆς, εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ψηφίσωμεν συνταγματικὰς διατάξεις, ἄνευ τῆς προσεπικυρώσεως καὶ τοῦ Βασιλέως.

Ἐλ. Βενιζέλος. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Αἱ ἀποφάσεις ἡμῶν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ ρυθμισθῶσιν αἱ ὑπὸ ἀναθεώρησιν διατάξεις τοῦ Συντάγματος εἶνε κυρίαρχοι, μὴ ἔχουσαι ἀνάγκην προσεπικυρώσεως καὶ τοῦ Μοναρχικοῦ παράγοντος, ἐφόσον ἡ ἀναθεώρησις περιορίζεται εἰς διατάξεις διαγραφεῖσας παρὰ τῆς παρελθούσης Βουλῆς, τὰς ὁποίας ἐνέκρινε καὶ τὸ Στέμμα. Ἀλλὰ ἐπὶ διατάξεων μὴ περιληφθεισῶν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς προηγουμένης Βουλῆς καὶ μὴ ἐγκριθεισῶν ὑπὸ τοῦ Διαγγέλματος τοῦ Βασιλέως, δύναται νὰ ἐγερθῇ ἀμφισβήτησις. Ἔχομεν, ὅμως, ἐκτὸς τοῦ Διαγγέλματος, καὶ τὸν Βασιλικὸν λόγον ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς Διπλῆς Βουλῆς κατὰ Σεπτέμβριον 1910 καὶ τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς ἐνάρξεως τῆς παρούσης Βουλῆς, δι' ὧν ὁ Βασιλεὺς δηλοῖ ὅτι δύναται ἡ Ἀναθεώρησις νὰ ἐκταθῇ καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, μένει πάντοτε εἰς τὸν Βασιλέα νὰ κρίνῃ ἐπὶ τῆς κρίσεως ἡμῶν

περὶ τοῦ θεμελιώδους ἢ μὴ καὶ τῶν ἐπὶ πλέον τούτων διατάξεων τοῦ Συντάγματος, ὅπως προστατεύσῃ θιγόμενα ἐξ ἀντιθέτου γνώμης τῆς Βουλῆς δικαιώματα αὐτοῦ συνδεόμενα πρὸς τὴν ὑπόστασιν τοῦ Κράτους». Ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως φρονεῖ ὅτι προτιμώτερα εἶνε ἡ μία ἀνάγνωσις.

Χ. Πετρέας. Ἐπιτρέψατέ μοι, κ. Πρόεδρε, μίαν διακοπήν. Ἀφ' οὗ ἡ Βουλὴ δι' ἀποφάσεώς της ἐδέχθη τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἀπήλειψεν ἐκ τοῦ προσχεδίου τὸ ἄρθρον 2, τὸ πραγματευόμενον περὶ ἀπαρτίας, ὡς ἀντικείμενον εἰς τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Συντάγματος, ἤδη δεχομένη, ὅτι τὸ ἄρθρον 35 τρίς, καθ' ὃ αἱ συνταγματικαὶ διατάξεις συζητοῦνται καὶ ψηφίζονται ἅπαξ μόνον, θὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν ἀντιφάσκουσαν πρὸς τὴν προηγουμένην ἀπόφασιν, διότι καὶ τὸ ἄρθρον 57 εἶναι ἴσης συνταγματικῆς σπουδαιότητος, ὅπως καὶ τὸ ἄρθρον 56.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς δὲν ἐδέχθη τὴν ἀπάλειψιν τοῦ ἄρθρου 2, ὡς ἀντισυνταγματικοῦ ἀλλ' ὡς μὴ σκοπίμου.

Πώπ. Ἐρωτῶ τί θὰ συμβῇ ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως τοῦ Στέμματος νὰ θεωρήσῃ μὴ θεμελιώδη διάταξιν θεωρηθεῖσαν τοιαύτην ὑπὸ τῆς Βουλῆς, διότι ὑπάρχουν καὶ ἀμφισβητούμενα θέματα, ἀμφισβητούμενα καὶ μεταξὺ μελῶν τῆς Κυβερνήσεως ἔτι, ὡς τὸ περὶ Γερουσίας. Ἡ Κυβέρνησις ἐν περιπτώσει τοιαύτῃ θὰ ἔχῃ δικαίωμα ἀρνησικυρίας ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς.

Ἐλευθ. Βενιζέλος. Ἐξήλθομεν ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 107 ὄχι μόνον διότι διὰ τῆς παρεμβολῆς τοῦ Στέμματος ἀνεπληρώθη ἡ ἔλλειψις ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ὑπῆρξαν δύο ἀποφάσεις τακτικῶν Βουλῶν, ἀλλὰ καὶ διότι κηρύνθη ὁ κύκλος τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως κοινῇ συναινέσει λαοῦ ποθοῦντος καὶ σπεύδοντος πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν πραγμάτων, καὶ Βασιλέως, ὅστις ἀπεφάσισε καὶ ἐδήλωσεν ὅτι τίθεται ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀνορθωτικοῦ ἀγῶνος. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης καὶ κατόπιν δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι τὸ ἔργον ἡμῶν, ἐφ' ὅσον ἐξέρχεται τοῦ ἄρθρου 107 τοῦ Συντάγματος, νομιμότητα ἔχει, καθ' ὅσον ὁ λαὸς μετὰ τοῦ Στέμματος, μεθ' οὗ συνεβλήθη κατὰ τὸ 1864, εἶνε σύμφωνοι περὶ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν

Ἤδη, μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην, προβαίνω ὅπως ἀναπτύξω εἰς τὸν κ. βουλευτήν, τὸν ἐρωτήσαντα τὴν γνώμην ἡμῶν, ὅτι, ἐὰν ἡ Βουλὴ ἤθελεν ἐπιληφθῇ καὶ θεμάτων ἄλλων, περὶ ὧν ὁ ἀνεύθυνος παράγων ἤθελεν ἔχει γνώμην ἀντίθετον πρὸς τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς, ἤθελε δηλαδὴ θεωρηθῇ, ὅτι αἱ διατάξεις αὗται ἀνήκουσιν εἰς τὰς θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συντάγματος, δίδω τὴν ἐξήγησιν, ὅτι, ἐὰν ὁ Ἀνεύθυνος παράγων εὑρίσκετο σύμφωνος μετὰ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, αὕτη θὰ εἰσηγεῖτο εἰς τὸν Ἀνεύθυνον παράγοντα τὰ μέσα, δι' ὧν ἠδύνατο νὰ προασπίσῃ καὶ ἐπιβάλῃ τὸν γνώμην αὐτοῦ, ἐὰν ἐπίστευεν, ὅτι πρὸς τὴν γνώμην ταύτην ἔχει σύμφωνον καὶ τὴν λαϊκὴν γνώμην, ἡ ὁποία θὰ ἐκαλεῖτο νὰ ἐκδηλωθῇ ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπὶ τῆς μεταξὺ τοῦ Στέμματος καὶ τῆς Βουλῆς διαφωνίας. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε σύμφωνος ἡ παροῦσα Κυβέρνησις, θὰ ἐγκατέλιπε τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς ἄλλην Κυβέρνησιν θὰ ἀπηυθύνετο ἡ ἐρώτησις, τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνε πρὸς ἐμὲ ὁ κ. βουλευτὴς Ψαρρῶν».

Ἐν τέλει, σχετικῶς μὲ τὸ συζητούμενον ἄρθρον, ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δέχεται καὶ τὴν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψήφισιν, οὐχὶ ὅμως διὰ τὰς τροπολογίας.

Κουλουμβάκης. Ἀπαντῶν, λέγει ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶχεν ἀλλοτε τὴν γνώμην, ὅτι διαφωνία Βουλῆς καὶ Κυβερνήσεως ἐπὶ Συνταγματικῆς διατάξεως δὲν ἔχει πολιτικὰ ἐπακόλουθα.

Ψηφίζεται κατόπιν τὸ 4ον ἄρθρον μετὰ τῆς κατὰ προσθήκην τροποποιήσεως ὅτι «ἡ ψήφισις τούτων δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως γίνεται ἐὰν ὁ Πρόεδρος κρίνῃ ταύτην ἀναγκαίαν ἢ ἐπὶ τῇ αἰτήσει ἑνὸς βουλευτοῦ. Ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν καὶ ὑποτροπολογιῶν τῶν προτάσεων τούτων ἐφαρμόζονται διατάξεις τῶν ἄρθρων 58—60 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς».

Ἐπὶ τοῦ 5ου ἄρθρου, ὁρίζοντος ὅτι αἱ τροπολογίαι παραπέμπονται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπήν, ὁ κ. **Βοζίκης** ζητεῖ νὰ ὁρισθῇ πότε θ' ἀποφαίνεται ἡ Ἐπιτροπή.

Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) Θ' ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις μέχρι τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς.

Μπακόπουλος. Τότε δὲν θὰ τελειώνωμεν ποτέ.

Δημητρακόπουλος. Ὑπονοεῖται ὅτι ἡ Βουλή, παραπέμπουσα εἰς Ἐπιτροπήν, θὰ τάττῃ προσθεμίαν εἰς αὐτήν, ἀναβαλλομένης ἐν τῷ μεταξὺ τῆς συζητήσεως τοῦ ἄρθρου. Ὡς πρὸς τὰς τροπολογίας τὰς ὑποβαλλομένας κατὰ τὴν συζήτησιν, ἐπειδὴ τροπολογία τοῦ εἴδους τούτου ἐγεννήθη κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συζητήσεως καὶ φέρει ἅμα τεκμήριον μὴ σπουδαιότητος αὐτῆς, ἐὰν ἡ Βουλὴ εἴπῃ ὅτι φέρει ἡ τροπολογία ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ στοιχεῖα τῆς σοβαρότητος, τὴν παραπέμπει εἰς Ἐπιτροπὴν καὶ ἀναβάλλεται πάλιν ἡ συζήτησις τοῦ ἄρθρου, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει. Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀποφανθῇ ἀμέσως, ὅτι ἡ τροπολογία τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει σπουδαιότητα, τότε ν' ἀπορρίπτεται, μὴ παραπεμπομένη εἰς Ἐπιτροπήν».

Φρονεῖ ἐν τέλει ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι τὸ ἄρθρον εἶνε σαφὲς ὡς ἔχει.

Παπαφίλιππος. Ἴτως θὰ θυσιάζωνται οὕτω καὶ σπουδαῖαι τροπολογίαι.

Δραγούμης. Ὅταν θ' ἀναπτυχθῇ ἀπὸ τοῦ βήματος ἡ τροπολογία τῆς στιγμῆς, ἡ νέα πρότασις ἐὰν ἔχῃ σπουδαιότητα, ἀμέσως θὰ υἱοθετηθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς, διότι θὰ πρόκειται περὶ καθαρῶς ἐπιστημονικῶν ζητημάτων, ὅτε ἡ διάθεσις θὰ εἶνε ἰσόροπος καὶ δὲν παρασυρόμεθα.

Γ. Κυναιθήρης. Προτείνει ὅπως πᾶσαι αἱ τροπολογίαι παραπέμπωνται ἢ καμμία.

Ἐλ. Βενιζέλος. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι θὰ καθίστατο ἀτελεύτητον τὸ ἔργον ἂν πᾶσαι αἱ τροπολογίαι παρεπέμποντο εἰς Ἐπιτροπήν, ἢ ἂν ἐπὶ πάσης τροπολογίας ἐγίνετο συζήτησις.

Ψηφίζονται τὸ 5ον ἄρθρον καὶ τὸ 6ον, μὲ τὴν προσθήκην εἰς αὐτὸ «ἐκτὸς ἂν ἡ Βουλὴ ἀποφανθῇ ταύτην, μετ' εἰσήγησιν τοῦ ὑποβαλόντος βουλευτοῦ, ἄνευ τινὸς περαιτέρω συζητήσεως, ἀμέσως ἀπορριπτέαν».

Ψηφίζεται καὶ τὸ ἄρθρον 7ον καὶ 8ον.

Ἐκ σχετικῶν προσθηκῶν εἰς τὸ 8ον ἄρθρον τῶν κ. κ. Θεοδωροπούλου, Κλάδη, Μιχαλακοπούλου κλπ., ὡς πρὸς τὸν Κυβερνητικὸν ἔλεγχον παρὰ τῆς Διπλῆς Βουλῆς, ἃς ἀνακοινοῖ ὁ κ. Πρόεδρος πρὸς τὴν Βουλήν, μένει μόνον ἡ τοῦ

κ. Μιχαλοπούλου, ἀποσυρθέντων τῶν ἄλλων ὑπὸ τῶν ὑποβαλόντων αὐτάς.

Προτάσει τοῦ κ. Δραγούμη, γενομένη δεκτῆ παρὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ψηφίζεται καὶ ἐν τῷ συνόλῳ τὸ σχέδιον τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, ἔχοντος ὡς ἐξῆς·

Ἄρθρον 1.

Ὁ ἰσχύων ἤδη Κανονισμός καθ' ὃν ἡ Βουλὴ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα αὐτῆς, θέλει ἰσχύσει καὶ διὰ τὴν Ἀναθεωρητικὴν Βουλήν, ἐφ' ὅσον δὲν τροποποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 2.

Εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς προστίθεται, μετὰ τὸ ἄρθρον 24, ἄρθρον ὑπ' ἀριθ. 24 δίς, ἔχον οὕτω :

Κατὰ τὰς ἐργασίας τῆς Διπλῆς Βουλῆς οὐδεὶς βουλευτὴς δύναται νὰ ἀγορεύῃ ἐπὶ ἑκάστης προτάσεως ἀρορώσης εἰς μεταρρύθμισιν ἢ προσθήκην συνταγματικῆς διατάξεως πέραν τῆς ἡμισείας ὥρας ἐκτὸς ἐὰν ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως καὶ ἄνευ συζητήσεως ἤθελε παράσχει τὴν σχετικὴν ἄδειαν.

«Μετὰ δωδεκάωρον δ' ἐν συνόλῳ συζήτησιν ὁ Πρόεδρος τῆς Διπλῆς Βουλῆς λαμβάνων τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς ἀποφαινομένης δι' ἀναστάσεως καὶ ἄνευ συζητήσεως θέτει χρονικὸν ὅριον, 15 λεπτῶν δι' ἑκάστην τῶν ἀκολούθων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀγορεύσεων.»

Τὸ χρονικὸν τοῦτο ὅριον ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς καθ' οἱανδήποτε περίπτωσιν δευτερολογοῦντας.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δι' ἀναστάσεως κατὰ τὰ ἀνωτέρω ψηφοφορίας ἐκτιμᾷ ἀπολύτως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἀπαγγέλλει, μὴ ἐπιτρεπομένης ἀμφισβητήσεως οἱασδήποτε ἐν τούτῳ μηδὲ προτάσεως περὶ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ἄρθρον 3.

Εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς προστίθεται, μετὰ τὸ ἄρθρον 34, ἄρθρον ὑπ' ἀριθ. 34 δίς, ἔχον οὕτω :

«Πᾶσα πρότασις περὶ μεταρρυθμίσεως ἢ προσθήκης συνταγματικῆς διατάξεως ὑπάγεται εἰς τὰς περὶ τῶν προτάσεων νόμων διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου. δὲν δύναται δ' ὅμως νὰ συζητηθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοιαύτη πρότασις, ἂν μὴ προηγουμένως παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Ἄρθρον 4.

Εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς προστίθενται, μετὰ τὸ ἄρθρον 35, ἄρθρα 35 δίς καὶ 35 τρίς, ἔχοντα οὕτως :

«Ἄρθρον 35 δίς. Πᾶσα πρότασις περὶ μεταρρυθμίσεως ἢ προσθήκης συνταγματικῆς διατάξεως θεμελιώδους ἀποφαίνεται ὡς ἀπαράδεκτος. Περὶ τοῦ θεμελιώδους, καὶ συνεπῶς τοῦ παραδεκτοῦ ἢ μή, ἀποφαίνεται ἡ Βουλή, τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου ἢ Βουλευτοῦ τινος».

«Ἄρθρον 35 τρίς. Προτάσεις περὶ μεταρρυθμίσεως ἢ προσθήκης συνταγματικῶν διατάξεων συζητοῦνται καὶ ψηφίζονται ἄρθρον πρὸς ἄρθρον ἅπαξ μόνον».

Ἡ ψήφισις τούτων δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως γίνεται, ἐὰν ὁ Πρόεδρος κρίνῃ ταύτην ἀναγκαίαν ἢ ἐπὶ τῇ αἰτήσει ἑνὸς Βουλευτοῦ. Ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν καὶ ὑποτροπολογιῶν τῶν προτάσεων τούτων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 58—60 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 5.

Ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 39 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς προστίθενται ταῦτα : «Παραπέμπονται δὲ πάντοτε εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν αἱ τροπολογίαι, αἱ ἀναγόμεναι εἰς συνταγματικὰ σχέδια ἢ προτάσεις».

Ἄρθρον 6.

Εἰς τὸ ἄρθρον 40 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς προστίθεται ἐδάφιον τελευταῖον, ἔχον οὕτως :

«Ἡ τύπωσις καὶ διανομὴ αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴν παραπομπὴ εἶνε πάντοτε ἀναγκαία, προκειμένου περὶ τροπολογίας, ἀναγομένης εἰς συνταγματικὴν πρότασιν, ἐκτὸς ἂν ἡ Βουλὴ ἀποφανθῇ ταύτην μετ' εἰσήγησιν τοῦ ὑποβαλόντος Βουλευτοῦ ἄνευ τινὸς περαιτέρω συζητήσεως ἀμέσως ἀπορριπτέαν».

Ἄρθρον 7.

Εἰς τὸ ἄρθρον 42 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς προστίθεται ἐδάφιον τελευταῖον, ἔχον οὕτως :

«Ἐπὶ τῶν συνταγματικῶν σχεδίων ἢ προτάσεων ἡ συναρμολόγησις γίνεται ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς».

Ἄρθρον 8.

Εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς προστίθεται, μετὰ τὸ ἄρθρον 55, ἄρθρον ὑπ' ἀριθ. 55 δίς, ἔχον οὕτως :

«Ἄρθρον 55 δίς. Διὰ τὴν ἀναθεωρητικὴν ἐργασίαν τῆς Διπλῆς Βουλῆς ἐκλέγεται παρὰ τοῦ Προέδρου, ἐπινεύσει τῆς Βουλῆς, εἰδικὴ ἐπιτροπή, συγκειμένη ἐκ τριάκοντα τακτικῶν καὶ ἓξ ἀναπληρωματικῶν μελῶν, εἰς τὴν ὁποίαν παραπέμπονται πρὸς ἐπεξεργασίαν πάντα τὰ εἰς τὴν Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν ὑποβαλλόμενα σχέδια περὶ ἀναθεωρήσεως ἢ προσθήκης συνταγματικῶν διατάξεων.

»Τὰ ἄρθρα 52-53 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην, συνεδριάζουσαν ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντος τοῦ ἑνὸς τουλάχιστον τρίτου τῶν μελῶν αὐτῆς, δυναμένην οὐχ ἧττον καὶ ἄλλας νὰ λάβῃ ἀποράσεις, κανονιστικὰς τῶν ἔργων της, παρὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 52-53 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς».

Ἀποφασίζεται νὰ γίνῃ συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου, «περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἄρθρων 21, 21 δίς, 22, 22 δίς, 22 τρὶς καὶ 22 τετράκις τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς» κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8ην καὶ 35'.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΓ'.

Τῆς 7ης Φεβρουαρίου 1911

Ὥρᾳ 4.10'μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς : 1) ὁ πρόεδρος τοῦ κτηματικοῦ Συλλόγου Αἰγίου παρακαλεῖ ὅπως ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τοῖς χορηγήσῃ κτηματικὰ δάνεια ἕνεκεν καλλιεργείας ζητοῦσι τὸν λόγον καὶ ἐγγράφονται ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης οἱ κ. κ. Φωτήλας, Γκλαβᾶς, Π. Ἡλιόπουλος καὶ Καρετζόπουλος 2) Ὁ πρόεδρος

δικηγορικοῦ Συλλόγου Χαλκίδος παρακαλεῖ ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἀποσύρει τὰ δικαστικὰ νομοσχέδια 3) οἱ ἐργολάβοι Ζακύνθου παρακαλοῦσιν ὅπως μὴ ὑποβληθῇ τὸ μελετώμενον νομοσχέδιον τὸ ἀποστεροῦν αὐτοὺς τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐπαγγέλματος 4) οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Παλαιοῦ Στρατῶνος ζητοῦσι τὴν ἀπονομὴν Βασιλ. χάριτος τοῦ ὑπολοίπου ἢ τοῦ τρίτου τῆς ποινῆς των 5) οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Βλαχοκατούνα τῆς Δωρίδος παρακαλοῦσιν ὅπως ἡ Ἱερὰ Μονὴ Βαρνακώβης τῆς παραχωρήσῃ γαίας καὶ λειβάδια ἃ κατεῖχον πρότερον. Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης ἐγγράφονται ὅπως ὁμιλήσουν οἱ κ. κ. Φαρμάκης καὶ Παπαϊωάννου 6) τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἰσραϊλητικῆς κοινότητος Χαλκίδος παρακαλεῖ ὅπως τὸ ἱδρυθησόμενον διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ κ. Κοργιαλένιου νοσοκομεῖον ἱδρυθῇ ἐν Χαλκίδι 7) οἱ κατάδικοι Ἀθανάσιος καὶ Ἀλέξιος Καμπούρης τῶν φυλακῶν Πατρῶν παρακαλοῦσιν ὅπως διαταχθῇ ἡ ἐνέργεια νέας ἀνακρίσεως ἐπὶ τῆς ὑποθέσεώς των πρὸς ἀσφαλεστέραν διαρώτισιν τῆς Δικαιοσύνης. Ἐγγράφονται ὅπως ὁμιλήσουν ἐπ' αὐτῆς οἱ κ. κ. Γκλαβᾶς καὶ Φωτήλας 8) Ἡ πολιτικὴ ἀδελφότης Ἄργους (Ἡὼς) παρακαλεῖ ὅπως ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος τοῦ εἰσοδήματος τροποποιούμενος 9) ἡ πολιτικὴ ἀδελφότης Ἄργους (Ἡὼς) ὑποβάλλει διαφόρους σκέψεις περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος 10) ὁ κ. Θ. Κουρούκλης ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ τῶν ἔργων τῆς Συνελεύσεως 11) ὁ ἐμποροβιομηχανικὸς Σύλλογος Τριπόλεως (Ἑρμῆς) ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ τοῦ φόρου τοῦ εἰσοδήματος 12) ὁ Δήμαρχος Λευκιμμαίων Κερκύρας ὑποβάλλει ψήφισμα τοῦ Δημ. Συμβουλίου. περὶ λύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος Κερκύρας 13) ὁ ἐν ἀποστρατείᾳ λοχαγὸς τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐπ. Στεργιόπουλος ὑποβάλλει ἀναφορὰν περὶ προσγεννηθείσης αὐτῷ ἀδικίας ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐκκαθαρίσεως 14 διάφοροι παντοπῶλαι καὶ λοιποὶ κάτοικοι Λαμίας παραπονοῦνται διὰ τὴν κακὴν ποιότητα τῶν πυρείων 15) οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Ἀλαγωνίας τῆς ἐπαρχίας Καλαμῶν ζητοῦσι τὴν κατασκευὴν ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Καλαμῶν μέχρις Ἀλαγωνίας. 16) Οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Πύλου Εὐθύμιος καὶ Μιχαὴλ Τσίπουρας ζητοῦν τὴν ἀπονομὴν Βατ. χάριτος. ζητοῦσι τὸν λόγον οἱ κ. κ. Χ. Δικαῖος καὶ Σ. Θεο-

δωρόπουλος καὶ 17) ἡ ἐκ βουλευτῶν ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ νομοῦ Ἄρτης ζητεῖ δεκαήμερον παράτασιν προθεσμίας πρὸς περαίωσιν τῶν ἐξετάσεών της.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ ὅπως δοθῇ ἡ προθεσμία αὕτη.

Ὁ κ. **Βελόπουλος** παραπονεῖται ὅτι παρελήφθη τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὴν ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ἡ παράλειψις ὀφειλομένη εἰς λάθος τυπογραφικὸν θέλει συμπληρωθῇ.

Ὁ κ. **Γ. Λαμπρινόπουλος** παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀποδεχθῇ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθεῖσαν πρότασιν περὶ καταργήσεως τοῦ νόμου ΒΦΝΘ' περὶ διευθετήσεως τοῦ χειμάρρου Κυρᾶς Λαγκάδι καὶ συνιστᾷ πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν ὅπως ἀναγράψῃ πίστωσιν 15.000 δρ. τοὐλάχιστον πρὸς ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν διευθέτησιν τοῦ χειμάρρου. Ἐπίσης παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ μέριμνα μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ περὶ τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων Ἠλείας.

Ὁ κ. **Κ. Γόνδικας** ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ἀναφορᾶς διαφόρων χωρίων τοῦ δήμου Λετρίνων διὰ τὴν διευθέτησιν τοῦ χειμάρρου Κυρᾶς Λαγκάδι καὶ παρακαλεῖ ὅπως καταργηθῇ ἢ τοὐλάχιστον τροποποιηθῇ ὁ νόμος ΒΦΝΘ', ὅστις ἀντὶ ὠφελείας πρόξένησε βλάβην, λόγῳ τῆς κακῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Πολιζωγόπουλος** συνηγορεῖ ἐπίσης ὑπὲρ τῆς ἀναφορᾶς τῶν Λετρίνων καὶ παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ μέριμνα περὶ διευθετήσεως τοῦ χειμάρρου Κυρᾶς Λαγκάδι.

Ὁ κ. **Χυτάβης** παρατηρεῖ, ὅτι δὲν εἶνε ἐγγεγραμμένος, ὅπως ὁμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων.

Ὁ κ. **Στριόπουλος** συνηγορεῖ ἐπίσης ὑπὲρ τῆς ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων τοῦ δήμου Λετρίνων.

Ὁ κ. **Ε. Ρέπουλης** (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν) καταθέτει διαφόρους ἀπαντήσεις πρὸς ἐγγράφως ἐπερωτήσαντας αὐτὸν βουλευτάς.

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) καταθέτει πληροφορίας στατιστικὰς σχετικῶς πρὸς τὰς ἐκδιδομένας ὑπὸ τῶν Ἠρωτοδικείων ἀποφάσεις.

Ὁ κ. **Βελόπουλος** παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργόν, ὅπως ἐπισπεύσῃ τὴν ἔγκρισιν τῆς ἀπὸ μηνῶν ἐνεργηθείσης δημοπρασίας τοῦ συμπληρωματικοῦ ἔργου τοῦ Δικαστικοῦ μεγάρου Λαμίας, καθόσον πᾶσα βραδύτης ἐπιφέρει μεγάλας ζημίας εἰς τὸ Δημόσιον, ὅπερ καταβάλλει μισθώματα εἰς διάφορα οἰκήματα ἰδιωτῶν. Ἐκτὸς τούτου, λέγει, καὶ ἡ οἰκοδομὴ ἡ ἀπὸ 1 1]2 ἔτους περατωθεῖσα καὶ παραδοθεῖσα εἰς τὸ Δημόσιον ὡς ἐκ τῆς ἀχρηστίας ὑφίσταται καθ' ἑκάστην μεγάλας φθοράς. Σημειωτέον ὅτι τὸ μέγαρον ἐστοίχισε 200 χιλ., ἐνῶ ἡ ὑπολειπομένη δαπάνη ἀνέρχεται μόνον εἰς 20 χιλιάδας. Ὡς δ' ἐπληροφορήθην, ἡ βραδύτης αὕτη ἐπῆλθεν ἐκ τινος διαμαρτυρίας τοῦ ἐργολάβου τῆς οἰκοδομῆς, ἰσχυριζομένου ὅτι κακῶς ἐνηργήθη δημοπρασία διὰ τὸ συμπληρωματικὸν ἔργον καὶ ὅτι ἔδει νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν καὶ τοῦτο ὡς δῆθεν συμπεριλαμβανόμενον εἰς τὴν πρώτην συμφωνίαν. Τοῦτο ὅμως δὲν ἔχεται ἀληθείας καθόσον δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ ὁ προκάτοχος ὑπουργὸς νὰ ἐνήργησε νομίμως.

Κοτσιρόπουλος. Ἔλαβον ἤδη τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν ὑπόμνημα ἐν εἴδει συμβολῆς εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ περὶ τῶν μέτρων, ἅτινα δέον νὰ ληφθῶσιν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπιδημίαν τῆς Ἐγκεφαλονωτιαίας Μηνιγγίτιδος, ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ μου ὡς ἰατροῦ καὶ βουλευτοῦ ἐνταυτῷ. Θεωρῶ ὅθεν, ὅτι πᾶσα περαιτέρω συζήτησις καὶ ἐξονύχισις τοῦ ζητήματος εἶνε περιττή.

Ἓν μόνον ἔχω νὰ παρακαλέσω τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργόν, ἵνα ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τοῦ 4ου ἰδίως ἄρθρου τοῦ ὑπομνήματός μου, δι' οὗ συνιστῶ ἵνα ἡ Κυβέρνησις τῆς χώρας λάβῃ πρόνοιαν, ὅπως γίνῃ προμήθεια ἄρθονος ἀντιμηνιγγιτικοῦ ὀροῦ καὶ διανεμηθῇ οὗτος δωρεὰν εἰς τοὺς ἐνδεεῖς τῆς πόλεως Ἀθηνῶν καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς Δήμους, οἵτινες δὲν ἔχουσι τὰ μέσα ὅπως προμηθευθῶσι τοῦτον.

Ἐπίσης παρακαλῶ, ὅπως ἐξευρεθῇ τρόπος, δι' οὗ νὰ ἐπιβληθῇ διοικητικῶς ἡ δι' ὀρροθεραπείας ἴασις τῆς νόσου, διότι αὕτη ἀπεδείχθη ὡς λυσιτελεστάτη καὶ σώτειρα ὑποβιβάζουσα τὴν θνητότητα εἰς 15 ο)ο, ἐνῷ διὰ τῆς μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένης θεραπείας ἡ θνητότης ἀνέρχεται εἰς 70 ο)ο καὶ πολλάκις εἰς 80 ο)ο. Ἐλπίζω ὅτι τὸ ὑπόμνημά

μου τοῦτο θὰ μελετηθῇ δεόντως ἐπ' ἀγαθῷ τῶν πασχόντων καὶ τοῦ συμφέροντος τῆς χώρας.

Ὁ κ. **Ε. Ρέπουλης** (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν) ἀπαντῶν λέγει, ὅτι ἡ μικρὰ ποσότης ἀντιμνημιγγιτικοῦ ὄρρου δὲν ἐπέτρεψε μέχρι τοῦδε τὴν δωρεὰν διανομὴν τοιούτου εἰς ἐνδεεῖς, ὅτι δὲ τὸ Δημόσιον ὡς καὶ ὁ Δῆμος προέβησαν εἰς τὴν παραγγελίαν ἱκανῆς ποσότητος ἀντιμνημιγγιτικοῦ ὄρρου, ὅστις θέλει χρησιμοποιηθῇ διὰ τὸν σκοπόν, ὃν ὑπέδειξεν ὁ προλαλήσας.

Ὁ κ. **Πατσουράκος** λέγει ὅτι τὸ Ἐπ. Συμβούλιον τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως οὐδὲν ἐνήργησεν ἐπὶ καταγγελιῶν κατὰ λειτουργῶν τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν διδασκόντων ὑπάρχουσιν ἀνίκανοι καὶ ἐν μέσαις Ἀθήναις, ἀλλὰ καὶ ὅτι οἱ ἐντεταλμένοι τὴν ἐποπτείαν τῶν διδασκόντων, καὶ ἐξαιρετικῶς ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπ. Συμβουλίου εἶναι ἀνικανώτερος τῶν πρώτων. Μετὰ ταῦτα ἄρχεται ἀποκαλύπτων τὰ σκάνδαλα τὰ λαβόντα χώραν κατὰ τὴν ἵδρυσιν Διδασκαλείου τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως, τὸ ὁποῖον ὑποστηρίζει ὅτι ἱδρύθη, ὅπως ἐξοικονομηθοῦν φίλοι τῆς τότε Ἀνορθωτικῆς Κυβερνήσεως. Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Πατσουράκος ἀποκαλύπτει ὅτι ἀπὸ ἑνδεκα μηνῶν μισθοδοτοῦνται διευθυνταί, καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι τοῦ διδασκαλείου χωρὶς νὰ ἔχῃ ἐξευρεθῇ οὐδὲ τὸ οἴκημα τοῦ διδασκαλείου. Μετὰ ταῦτα ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ἥτις ἐπέβαλε φορολογίαν νέαν τριῶν καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίων διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης—οὐχὶ διὰ στρατὸν καὶ στόλον, ὡς θέλει ὁ λαὸς—ἀλλὰ διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν δικαστῶν.

Α. **Ἀλεξανδρῆς** (Ὑπουργὸς Παιδείας). Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ λόγου τοῦ προλαλήσαντος θέλω καταθέσει, τὰ σχετικὰ ἔγγραφα ὅταν ἤθελε τὰ ζητήσει. Ὀφείλω ἐν τούτοις νὰ δηλώσω ὅτι τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως ἀποτελεῖται ἀπὸ καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, ἄνδρας δ' ἔχοντας πλήρει ἐπίγνωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Ὥστε ἐγὼ τοὐλάχιστον ἔχω πεποίθησιν ἐπὶ τὸ φιλοδίκαιον αὐτῶν. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ δεύτερον μέρος φρονῶ ὅτι εἶνε ἀστήρικτος ἡ κατηγορία κατὰ τοῦ ἱδρύσαντος τὸ διδασκαλεῖον τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ. Νομίζω

ὅτι τὸ διδασκαλεῖον τοῦτο πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσῃ σπουδαιοτάτην ἀνάγκην, καθόσον θέλει μορφώσει τοὺς φιλολόγους ἐκείνους, οἵτινες στεροῦνται παιδαγωγικῆς μορφώσεως. Τὸ διδασκαλεῖον τοῦτο συνέστη τὸ παρελθὸν θέρος, οἱ δὲ καθηγηταὶ αὐτοῦ διωρίσθησαν ὑπ' ἐμοῦ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον. Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὸ προσωπικὸν τοῦ διδασκαλείου συνεπληρώθη ἐκ καλλίστων καθηγητῶν, ἀλλ' ἄνευ παιδαγωγικῆς μορφώσεως, ἐκ τῶν ἐνόντων, ἀφοῦ ἡ Πολιτεία δὲν εἶχε φροντίσει μέχρι τοῦδε, ὅπως ἔχῃ φιλολόγους κατέχοντας τὰ στοιχεῖα τοὐλάχιστον τῆς παιδαγωγικῆς. Διὰ τοῦτο ὁ διευθυντὴς τοῦ διδασκαλείου ἐδίδασκεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του τοὺς καθηγητάς, εὐτυχῶς δὲ ἤδη δύναμαι νὰ πληροφορήσω τὴν Βουλὴν ὅτι τὰ πάντα εἶνε ἕτοιμα ὥστε μετὰ μίαν ἑβδομάδα ν' ἄρξηται ἡ λειτουργία τοῦ διδασκαλείου. Δὲν πρόκειται ἑπομένως περὶ διασπαθίσεως χρήματος ὡς ὁ ἀξιότιμος προλαλήσας ἠθέλησε νὰ ὑποστηρίξῃ.

Ὁ κ. **Πετσούράκος**. Ἐκφράζει τὴν ἔκπληξίν του διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑπεστήριξε καὶ ἐδικαιολόγησε τὸν προκάτοχόν του. Ἀκολούθως ἐκάκισε τὸν κ. Ὑπουργόν, διότι εἶπεν, ὅτι δὲν εἶναι οἱ καθηγηταὶ παιδαγωγικῶς μορφωμένοι καὶ συνεπῶς παρανόμως διωρισμένοι, ἀλλὰ τοὺς διδάσκει μέχρις ὅτου εὑρεθῇ τὸ οἴκημα τοῦ διδασκαλείου ὁ Διευθυντὴς αὐτοῦ κατ' οἶκον. Μετὰ ταῦτα ἄρχεται ὁ κ. Πατσουράκος σειρᾶς ἀποκαλύψεων εἰς βάρος τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐπ. Συμβουλίου, ἐν αἷς ἡ ὑποστήριξις ὡρισμένων λειτουργῶν τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως ἀνικάνων καὶ φαυλοβίων, τοὺς ὁποίους καὶ κατωνόμασε, καὶ ἡ ἁρπαγὴ δέκα χιλιάδων δραχμῶν ἐκ τοῦ δωριδείου κληροδοτήματος, τοῦ προωρισμένου διὰ φιλανθρωπικοὺς σκοπούς, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Προέδρου τοῦ Ἐπ. Συμβουλίου.

Ὁ κ. Ν. **Γκίνης** ὁμιλῶν διὰ μακρῶν ἀναπτύσσει τὰς γνώμας του περὶ Ναυτικοῦ, τὰς ὁποίας διὰ διαφόρων ὑπομνημάτων καὶ δημοσιευμάτων ἀνεκοίνωσε καὶ ἄλλοτε. Τὸ Ναυτικόν, λέγει, περιῆλθεν εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκεται διότι οὐδέποτε ἠσθάνθη τὴν πυγμὴν τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον πάντοτε ἐφέρθη πρὸς αὐτὸ ὡς μητρυιά. Οἱ ἑκάστοτε Ὑπουργοὶ εἶνε μόνον κατὰ τύπους ὑπεύθυνοι, διότι οὐσιαστικῶς ὑπεύθυνοι εἶνε οἱ ἐκ τῶν παρασκηνίων κυβερνῶντες. Τὸ Ναυτικὸν ἔχει διαιρεθῇ εἰς Πατρικίους καὶ Πληβείους. Ἀ-

φέθη δ' ὑπὸ τοῦ Κράτους νὰ δημιουργηθῇ καὶ τάξις ἀντιλήπτορων τῶν προσωπικῶν ἀναγκῶν τοῦ Ναυτικοῦ.

Ἀκολούθως ὁ κ. **Γκίνης** ἐκθέτει τὴν μέθοδον δι' ἧς θὰ καταστῇ δυνατὸν ν' ἀναδημιουργηθῇ τὸ Ναυτικὸν καὶ συνιστᾷ ὅπως προνοήσωμεν διὰ τὴν ἵδρυσιν προπαιδευτηρίων πρὸς μόρφωσιν τοῦ προσώπικοῦ καὶ ἐνισχύσωμεν τὸν Ναύσταθμον ὅστις εἶνε ἡ ψυχὴ τοῦ Ναυτικοῦ. Μετὰ τοῦτο ἐκθέτει τὰς περὶ τοῦ τρόπου τῆς μορφώσεως τοῦ προσωπικοῦ σκέψεις του συνιστᾷ τὴν σύστασιν Σχολῆς ἀξιωματικῶν καὶ ναυτῶν πυροβολητῶν, τὴν διοργάνωσιν τῆς ὑποβρυχίου ἀμύνης, τὴν κατάργησιν τῆς Σχολῆς τῶν Δοκίμων ὅπως οἱ ἀξιωματικοὶ μορφῶνται εἰς ξένας Σχολάς, ἢ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ἤδη λειτουργοῦσαν ἀπὸ τοῦ 12ου ἔτους τῆς ἡλικίας των τὴν τήρησιν βιβλίου παιότητος καὶ τὴν σύστασιν Συμβουλίου τιμῆς. Ὁ κ. **Γκίνης** τελευτῶν ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλει ἐνισχυθῇ τὸ ναυτικόν, ὅπως συνεχίσῃ τὴν ναυτικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου (χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Πετρόπουλος** καταγγέλλει τὸν σχολάρχην Μεγαλοπόλεως κ. Λειβαδᾶν ὅτι ἐκακοποίησε διὰ ράβδου μαθητήν του, ὅτι δὲ ἡ κατάστασις τοῦ τελευταίου εὑρίσκεται εἰς κακὸν σημεῖον. Ἐπίσης παρακαλεῖ ὅπως παραταθῇ διὰ Νόμου ἡ προθεσμία πρὸς πληρωμὴν τῶν καθυστερουμένων φόρων ἀφοῦ οἱ ὀφειλέται καθυστεροῦσιν αὐτοὺς οὐχὶ ἐκ δυστροπίας ἀλλ' ἐξ ἀδυναμίας. Ὡς ἐκ τούτου θὰ ἦτο ἄδικος ἡ ἐπιβολὴ εἰς αὐτοὺς προσθέτους φορολογίας.

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου ζητήματος γενικεύεται ἡ συζήτησις κατόπιν ἐγγράφου αἰτήσεως τῶν βουλευτῶν κ.κ. Μπακοπούλου, Καβαλιεράτου, Κοντομιχάλου, Φαρμάκη, Μεϊντάνη, Ἀβούρα, Κουτούπη, Παπαναστασίου, Δυμπεροπούλου καὶ Βοζίκη.

Ὁ κ. **Μπακόπουλος** παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ἵνα παραταθῇ τοὐλάχιστον ἡ προθεσμία ἐπὶ τῶν καθυστερουμένων φόρων, λόγῳ τῆς καταστροφῆς τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν οἱ κτηματίαι καθ' ὅλην ἐν γένει τὴν Ἀρκαδίαν. Ἐπὶ τούτοις παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐξετάσῃ ἵνα πεισθῇ περὶ τοῦ δικαίου τῆς αἰτήσεώς του.

Ὁ κ. **Ελ. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργὸς) λέγει, ὅτι εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπεβλήθησαν πολλαχόθεν αἰτήσεις περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς πληρωμὴν τῶν φόρων, ὡς ἐπίσης ὅπως ἀφεθῶσιν οὗτοι εἰς πολὺ μέρη λόγῳ ἀφορίας.

Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, λέγει, ὅτι ἡ δευτέρα αὕτη πρότασις ἐξετάζεται μετά τινος δυσπιστίας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ὡσον ἀφορᾷ ὅμως τὴν πρώτην, ἡ Κυβέρνησις θὰ ζητήσῃ τὴν νομοθετικὴν ἐπέμβασιν τῆς Βουλῆς μετὰ 2 ἢ 3 ἡμέρας ὡς ἐλπίζω ὅτε θέλει ἀποκατασταθῇ καὶ ἡ ὑγεία τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ.

Απμ. Ανδρέου. Ἤθελον παρακαλέσει θερμῶς τὸν Ἀξιότιμον κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὰς αἰτήσεις περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς πληρωμὴν τῶν φόρων, ὡς ἐπίσης ὅπως ἀφεθῶσιν οὗτοι. Ἤθελον, λέγει, παρακαλέσει τὸν κύριον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως μὴ θέσῃ ἐν ἀμφιβολίᾳ καὶ δυσπιστίᾳ τὰς εὐλόγους αἰτήσεις καὶ δικαίας ἀξιώσεις περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας, καὶ ἰδίᾳ περὶ ἀπαλλαγῆς ἐκ τῶν φόρων τοῦ 1910 τῶν δυσπιχῶν κατοίκων τῶν ἀγροτικῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς. Διότι τοῖς πᾶσι τυγχάνει γνωστόν, ὅτι ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἡ ἐσοδεία τοῦ 1910 καὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν καθὼς καὶ ἡ τῶν ἀμπέλων κατεστράφη καθ' ὁλοκληρίαν, εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι οἱ ἀγροτικοὶ δῆμοι τῆς Ἀττικῆς στηρίζονται μόνον εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ γλεύκους, ὅπερ κατὰ τὸ ἔτος 1910 δὲν παρήχθη ὡς ἐκ τῆς προσβολῆς τῶν ἀμπέλων ἐκ τοῦ περονοσπόρου. Μένια καὶ δυστυχία καταμαστίζει σήμερον τοὺς ἀγροτικοὺς αὐτοὺς πληθυσμοὺς τῆς Ἀττικῆς, οἵτινες οὐδέποτε καθυστέρησαν τοὺς φόρους αὐτῶν, καί τοι ἡ πολιτεία οὐδέποτε ἐμερίμνησε περὶ τῆς τύχης αὐτῶν καὶ περὶ τῆς βελτιώσεως καὶ παροχῆς τῶν μέσων τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς. Ὅθεν παρακαλῶ θερμῶς τὸν ἀξιότιμον κύριον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως μεριμνήσῃ περὶ τῆς τύχης τῶν κατοίκων τούτων, εἰσάγων εἰς τὴν Βουλὴν νόμον περὶ ἀπαλλαγῆς ἐκ τοῦ φόρου τοῦ 1910.

Ὁ κ. **Μιχάλης** λέγει, ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τὸν ἐβεβαίωσε σχετικῶς πρὸς τὰς Κυκλάδας, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔδωκε παράτασιν τῶν φόρων δύο μηνῶν, ἐνῷ ἐδόθη παράτασις σωπηρὰ μόνον 15 ἡμερῶν. Παρακαλεῖ ὅπως αὐξηθῇ αὕτη ἐπὶ δύο μῆνας.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** λέγει, ὅτι ἐφ' ὅσον ἐνθυμεῖται τοιοῦτό τι δὲν εἶπεν, ἀλλὰ μόνον ὅτι ἀναγνωρίζει τὸ δίκαιον τῶν πολλαχόθεν διαβιβασθέντων πρὸς αὐτὸν παραπόνων, ὅτι δὲ θὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα μετὰ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ὅπως ἐπέλθῃ ἡ δυνατὴ διόρθωσις.

Ὁ κ. **Ξηρὸς** μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ παραιτεῖται παρακαλῶν θερμῶς ὅπως ἡ Κυβέρνησις διατάξῃ τηλεγραφικῶς τὴν ἀναστολὴν τῆς καταδιώξεως τῶν ὀφειλετῶν ἢ τῶν τῶν φερομένων ὡς ὀφειλετῶν ἐν τῷ Νομῷ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος τῶν ἐτῶν 1900—1907, ὅπως ἐξακριβωθῇ ἂν οὗτοι εἶνε ὀφειλέται τῶν ζητουμένων ποσῶν παρατηρηθεισῶν πλείστων ἀνωμαλιῶν ἐν τῷ Ταμείῳ Φθιώτιδος, καθόσον τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ αὐστηροτάτων διαταγῶν της ἀπεινῶς ζητεῖ τὴν καταδίωξιν παντὸς ὀφειλέτου καὶ δὴ λίαν προσράτως.

Παρακαλῶ ἐπίσης ὅπως εἰσηγηθῇ τὴν ψήφισιν Νόμου δι' οὗ νὰ συγκεφαλαιωθῶσι τὰ ὀφειλόμενα ἐκ διαρρόων αἰτιῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, πληρωνομένων κατὰ δόσεις μόνον τῶν κεφαλαίων τῶν ὀφειλομένων φόρων, ἀπαλλασσομένων τῶν ὀφειλετῶν τούτων τοῦ προστίμου 20 ο]ο καὶ 8 ο]ο τοῦ τόκου.

Ε. Βενιζέλος Νὰ ὑποβάλετε ἐγγράφως τὴν αἴτησιν κ. βουλευτά.

Ὁ κ. **Σιγκούρης** λέγει ἐπίσης ὅτι ἀπηνὴς εἶνε ἡ καταδίωξις τῶν ὀφειλετῶν ἐν Φθιώτιδι καὶ παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν πρὸ παντὸς ἡ Φθιώτις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Χριστόπουλος** παρακαλεῖ ὅπως ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ δύο ἐκθέσεις ἃς καταθέτει περὶ καταστροφῆς τῶν ἀμπέλων ἐν τῷ δήμῳ Νεμέας καὶ Κλεωνῶν.

Ὁ κ. **Βακαλόπουλος** ὁμιλεῖ ἐπίσης ὑπὲρ ἀναστολῆς τῶν φόρων ἐν Μεσσηνίᾳ.

Ὁ κ. **Λοιδωρίκης** ζητεῖ ὅπως ἀνασταλῇ ἡ ἀπεινὴς καταδίωξις τῶν καθυστερούντων παλαιοὺς φόρους.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** λέγει ὅτι συνέβη ἐξ ἀμελείας κατὰ τὸ παρελθὸν νὰ μὴ εἰσπράττωνται οἱ φόροι· ἐντεῦθεν δ' ὑπάρχωσι καθυστερήσεις 5 καὶ 6 ἐτῶν· εἶναι δίκαιον ἐν τούτοις νὰ δοθῇ μία προθεσμία ἐπί τινων ὅπως καταβληθῶσιν αἱ ὀφειλαὶ κατὰ δόσεις. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπηνῆ

καταδίωξιν λέγει ὅτι τὸ περὶ αὐτῆς δὲν εἶνε ἀληθὲς καθόσον πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ διεταχθησαν νὰ παύσουν τὴν καταδίωξιν κατ' ἐκείνων, οἵτινες πληρώνουν τοὺς φόρους τῆς τρεχούσης χρήσεως 1910 καὶ τινος ἄλλης παρελθούσης. Ἐὰν οἱ κ. κ. βουλευταὶ γνωρίζουσιν ὑπερβασίας τινὰς ἀρχῶν παρακαλῶ νὰ μοὶ τὰς καταγγείλουν.

Ὁ κ. **Φωτήλας** λέγει ὅτι ὁ νόμος περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος περιέχει ἀτελείας τὰς ὁποίας ὑποδεικνύει ἐρωτῶν καὶ παρακαλῶν τὴν Κυβέρνησιν ἐὰν σκέπτεται νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὸν ἢ ἐὰν θὰ τὸν τροποποιήσῃ.

Ὁ κ. **Ἐ. Βενιζέλος** λέγει ὅτι ὁ φόρος τοῦ εἰσοδήματος ἀποτελεῖ μέρος τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, εἶνε δὲ συγχρόνως τὸ μέσον δι' οὗ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ἐπέλθῃ ἡ δικαία φορολογικὴ ἰσότης μεταπίπτοντος μέρους τῶν δημοσίων βαρῶν καὶ εἰς τὰς πλουσίας τάξεις. (Χειροκροτήματα). Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὰ παράπονα καὶ ἰδίως τὸ τῆς ἀνακριτικῆς ἐρεύνης πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ εἰσοδήματος, ἡ Κυβέρνησις εὑρίσκει ταῦτα δίκαια, καὶ λίαν προσεχῶς θὰ εἰσαγάγῃ νομοσχέδιον τροποποιοῦν ριζικῶς τὸν νόμον τοῦτον.

Ὁ κ. **Μπουρνιᾶς** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου περὶ παραπάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς πληρωμὴν τῶν φόρων.

Ὁ κ. **Γκιαλᾶς** λέγει ὅτι μετὰ τὴν δήλωσιν τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ παραιτεῖται τοῦ λόγου μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι ἐὰν αἱ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κομισθησόμεναι μεταρρυθμίσεις εἶνε σύμφωνοι πρὸς ὅσα ἔχει λάβῃ παρὰ τῶν ἐκλογέων του ἐντολὴν νὰ ὑποστηρίξῃ θὰ παραιτηθῇ καὶ αὖθις τοῦ λόγου.

Ὁ κ. **Κλάδης** παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως εἰσηγηθῇ τὸ κατάλληλον νομοσχέδιον ὅπως ἀπονεμηθῇ Β. χάρις εἰς τοὺς διανύσαντας τὰ $^2/_3$ τῆς ποινῆς των, ἢ τοὺς ἐκτιοντας ἤδη τὸν χρόνον τῆς προφυλακίσεώς των ὡς ἐπίσης καὶ νομοσχέδιον περὶ τοῦ πολυπαθοῦς νόμου περὶ ἐκτελέσεως.

Ὁ κ. **Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) ἀναγνωρίζει τὸ φιλάνθρωπον τῆς συστάσεως, ἀλλ' ὁ Ὑπουργὸς ὑποχρεοῦται νὰ συμβιβάζῃ τὰ αἰσθήματα τῆς φιλανθρωπίας πρὸς τὰ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς δημοσίας τάξεως. Ὅταν νομίσω ὅτι θὰ κατορθώσω νὰ συμβιβάσω ταῦτα θέλω εἰση-

γηθῇ τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν παρατήρησιν τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου εἶμαι ἀπολύτως σύμφωνος, προλαμβάνων δ' αὐτὸν συνέταξα καὶ νομοσχέδιον «περὶ ὑπολογισμοῦ τοῦ μέχρι τοῦ ἀμετακλήτου τῆς ἀπορράσεως χρόνου τῆς φυλακίσεως ἐν τῇ καταγινωσκομένῃ ποινῇ», ὅπερ καὶ καταθέτω.

Ὁ κ. **Ζαΐτσᾶνος** συνιστᾷ ὅπως ληφθῇ μέριμνά τις διὰ τοὺς Παξούς, οἵτινες ὑπὸ ἔποψιν συγκοινωνίας ταχυδρομικῆς, εἶνε ἀποκεκλεισμένοι.

Ὁ κ. **Ἐμ. Ρέπουλης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι ἐμερίμνησε περὶ τούτου δοὺς τὰς καταλλήλους ὁδηγίας εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων.

Ὁ κ. **Σκάσης** δηλοῖ ὅτι παραιτεῖται τῆς ἐπερωτήσεώς του διὰ τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, καθόσον δὲν κατετέθησαν τὰ σχετικὰ ἔγγραφα.

Ὁ κ. **Ἐ. Ρέπουλης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι ἐπανειλημμένως ἐζήτησε δι' ἐγκυκλίου τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ ἀπολογισμοὺς τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ συλλόγων, ὅτι δὲ θὰ καταθέσῃ ταύτας εὐθὺς ὡς κομισθῶσιν.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Στεπούλης** (ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν κατοίκων Μύρους). Λέγει ὅτι οὗτοι δὲν παράγουσι διόλου ὑψίμους καρποὺς καὶ μόνην ἀπόδοσιν ἔχουν τὴν τοῦ σίτου, ἡ καλλιέργησίμος γῆ των κατεστράφη κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ αἱ πλημμύρραι συνεπλήρωσαν τὴν καταστροφήν. Παρακαλεῖ ὅπως ἡ Κυβέρνησις εἰσηγηθῇ νόμον περὶ καταργήσεως τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν.

Ι. Φουρτούνης. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Γυθείου δὲν ὑπάρχει οὐδὲν ἐθνικὸν δάσος, ἰδιωτικὰ μόνον, ἰδίως ἐκ βελανιδῶν. Ἀλλὰ ἀπεφάσισαν οἱ κάτοχοι νὰ κόψουν τὰς βελανιδέας, ὡς καταπεσούσης ἀπό τινος τῆς τιμῆς τοῦ καρποῦ. Μετέβησαν παρὰ τῷ Δασάρχῃ δι' ἄδειαν, ἐν τούτοις παραχωρεῖται τοιαύτη πρὸς παραγωγὴν 2,000 μόνον σκάδων ἀνθράκων, ποσοῦ δηλ. τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει ἡ ξυλεία μιᾶς μόνον βελανιδέας, ἀπαιτεῖται καὶ ἀπειρία σχετικῶν αἰτήσεων πρὸς τὰς ἀρχάς. Παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ διατάξῃ ὅπως αἱ ἄδειαι ἐκδίδονται παρὰ τοῦ δασαρχεύοντος καὶ ἀστυνομεύοντος μόνον, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν κατοίκων, καὶ ὅπως δίδεται ἄδεια καὶ διὰ μεγαλείτερον ποσόν.

Ν. Μπενάκης (Ὑπουργὸς τοῦ Ἐμπορίου κλπ.). Νομίζω ὅτι ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου σᾶς ἀπήντησεν ὅτε ἀπετάθητε πρὸς αὐτὴν καὶ ἐγένετο ἤδη ἐκ τοῦ Ὑπουργείου ἡ δέουσα ἐνέργεια.

Ν. Μεϊτάνης Ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ δημάρχου Ἀρσανείας, παρακαλεῖ νὰ λάβῃ ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς μέτρα κατὰ τῶν καταγγελλομένων ὡς ἐκβιαστῶν ὑπαλλήλων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὑποβληθεῖσαν παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Πελ. Ἡλιοπούλου πρότασιν νόμου περὶ ἐκκαθαρίσεως καὶ ἀνανεώσεως τῶν μέχρι τοῦ 1909 καθυστερουμένων καὶ ὀφειλομένων εἰς τὸ δημόσιον χρεῶν.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Πρῶτον ἀντικείμενον αὐτῆς εἶνε πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος κ. Μιχαλακοπούλου περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἄρθρων 21, 21 δίς, 22, 22 δίς, 22 τρὶς καὶ 22 τετράκις τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Μιχαλακόπουλος. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπερωτήσεως ἐξάγεται σαφῶς ἐκ διατάξεων τοῦ Συντάγματος καὶ προκύπτει ἐκ τῆς ποινικῆς καὶ κοινοβουλευτικῆς εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν. Αἱ καταχρήσεις ὅμως τοῦ δικαιώματος, κυρίως ἐκ συγχύσεως τῶν ἐπερωτήσεων πρὸς ἄλλα θέματα καὶ ἐκ φιλοεπιδείξεως πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς, ἐπέβαλλον τροποποίησιν τοῦ Κανονισμοῦ σχετικήν. Αὕτη ἐγένετο ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κ. Μαυρομιχάλη, μὴ αἴρουσα ὅμως ριζικῶς τὸ κακόν. Ἀφίνει συγκεχυμένην τὴν ἐπερώτησιν, τὴν ἐρώτησιν καὶ τὴν ἁπλῆν σύστασιν. Ἐπερώτησις κυρίως δηλοῖ πρόθεσιν ἐλέγχου τῶν Ὑπουργῶν διὰ παραλήψεις, παρανομίας κτλ. Ἐν Ἰταλίᾳ καθιεροῦται νομοθετικῶς τελειότερον τὸ ζήτημα τῶν ἐπερωτήσεων, καθωρίσθη συνεπείᾳ ἀκριβῶς καταχρήσεως καὶ δὴ τοῦ ἄλλοτε ἡγέτου τῶν Ἰταλῶν σοσιαλιστῶν, ἀλλὰ ἤδη ἐγκαταλειπόντος τὰς ἀρχὰς τοῦ σοσιαλισμοῦ, περιφήμου καθηγητοῦ Φέρρη.

Ἀραβαντινός. Παπαναστασίου. Δὲν τὰς ἐγκατέλειπε.

Μιχαλακόπουλος. Οἱ σοσιαλισταὶ τῆς Ἰταλίας τὸν ἀπεκήρυξαν, κατὰ τὰς ἐκεῖθεν εἰδήσεις. Οὗτος, λοιπόν, ἐκωλυσιέργησε μίαν ὡραν ἐπὶ τέσσαρας ὁλοκλήρους ὥρας συνεχῶς. Ἡ Ἰταλικὴ Βουλὴ ὅθεν περιώρισε τὴν ἐπερώτησιν, σύστασιν κλπ. εἰς ἑκάστην Δευτέραν καὶ τὰς ἐνέκλεισε μόνον εἰς 40'. Ἂς λάβωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν σημερινὸν πίνακά μας τῶν ἐπερωτήσεων. Βλέπομεν ὅτι δὲν ἔχουν κοινοβουλευτικὴν διατύπωσιν καὶ δὲν εἶνε πλέον οὔτε ἐρώτησις, οὔτε ἐπερώτησις, οὔτε συστάσεις, ἀλλὰ διάλεξις, ἄρθρον ἐφημερίδος κλπ., π. χ. αὐτὴ ἡ «περὶ σεισμοπαθῶν Ἠλείας, τῆς συγκοινωνίας ἐν γένει καὶ τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ἔργων» εἶναι τοιοῦτόν τι. Ἡ «περὶ ἐγκεφαλονωτιαίας μηνιγγίτιδος» εἶνε μάθημα Πανεπιστημίου. Ἡ μόνη σχεδὸν ἐκ τῶν 27 τοῦ πίνακος, ἔχουσα τὸν τύπον καὶ τὴν οὐσίαν, πραγματικῆς ἐπερωτήσεως εἶνε ἡ ὑπ' ἀριθ. 11.

Κατὰ τὴν προπολογίαν μου ἐπέρχονται ἐλάχιστοι μεταβολαί, ἀλλὰ συνετέθησαν καὶ συνεπλέχθησαν οὕτως αἱ εἰσαγόμεναι δι' αὐτῆς καινοτομίαι, ὥστε νὰ περιορίζεται κατὰ τὸ δυνατὸν τὸ κακὸν καὶ νὰ δίδεται ζωὴ εἴς τινας διατάξεις, ὡς εἰς τὴν ἀναγομένην εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπήν. Ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου κατὰ Δευτέραν καὶ Πεμπτην, καίτοι ἴσως ἴδω καὶ βλέπω ἤδη φυσιογνωμίας διαμαρτυρομένας...

Τινὲς Βουλευταί. Οὐδόλως.

Μιχαλακόπουλος ..... φυσιογνωμίας διαμαρτυρομένας καὶ μάλιστα φυσιογνωμίας οὐδόλως ἐνδεικνυούσας τὸ παρελθόν...

Βοζίκης. Ἀρίσατε ἥσυχον τὸ παρελθόν.

Μπακόπουλος. Τί σᾶς ἔκαμε τὸ παρελθόν, δὲν μᾶς λέγετε;

Μιχαλακόπουλος. Δὲν κόπτω ἔνδυμα διὰ τοὺς δύο διαμαρτυρομένους συναδέλφους, τὸ γνωρίζουν καλῶς, ἄλλως τε οἱ λόγοι μου δὲν ἀφορῶσι πρόσωπα, ἀλλὰ καθεστῶτα, ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ὁποίων ἀπὸ πλημμελείας παρὰ πάντως ὡμολογημένας καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ παρόντος καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ παρελθόντος.

Βοζίκης. Προσέξατε μὴ φθάσωμεν νὰ ποθήσωμεν τὸ παρελθόν.

Μιχαλακόπουλος. Ἂς ἀρίσωμεν τέλος πάντων τὸ παρελθὸν καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ παρὸν μόνον, τοῦτέστιν εἰς τὸν Κανονισμόν: Κατὰ τὸν Ἰταλικὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς τὸν ὁποῖον ἔχω ὑπ' ὄψιν ὡς τὸν τελειότερον σχετικῶς, ἐρώτησις σημαίνει αἴτησις πληροφορίας ἂν περιστατικόν τι ἡ εἴδησις εἶνε ἀληθής, ἂν ἔλαβε γνῶσιν ταύτης ἡ Κυβέρνησις, ἂν πρόκειται νὰ καταθέσῃ ἔγγραφόν τι εἰς τὴν Βουλὴν ἡ Κυβέρνησις κτλ.

Ἡ σύστασις εἶνε ὅ,τι ὅλοι οἱ βουλευταὶ δικαιοῦνται καὶ ἔχουν καθήκον νὰ εἴπουν κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Ὑπουργόν, ἀλλά, κακῶς ἐννοεῖται, εἴτε διὰ τὸ μὴ φίλα φρονεῖν τῇ Κυβερνήσει, εἴτε διὰ νὰ φθάσουν πανηγυρικῶς εἰς τὰ ὦτα τῶν ἐκλογέων τὸ ἐνδιαφέρον καὶ οἱ λόγοι τῶν ἐκλεκτῶν, γίνεται ἡ κατάχρησις νὰ διατυπῶνται αἱ συστάσεις ἐν τῇ Βουλῇ. Ὡς πρὸς τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς διατυπώσεως ἀντὶ 5' λεπτῶν τοῦ Ἰταλικοῦ κανονισμοῦ θέτω 10' διὰ τὸν Ἑλληνικόν.

Καλαντζόπουλος. Ἐφόσον δὲν ἔχομεν ἀκόμη Κράτος, τοῦτέστι κανονικῶς συγκεκροτημένην πολιτείαν, δὲν δυνάμεθα οὐδόλως νὰ δεσμεύσωμεν τὸν ἔλεγχον.

Ἀκάμας. Καὶ ἐὰν τὴν ποώτασιν τὴν μεταβάλλει ὁ ἐρωτῶν εἰς ἐπερώτασιν, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχουν διακεκριμένα ὅρια;

Μιχαλακόπουλος. Ὁ Πρόεδρος θὰ ἐμπιστεύεται ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ κάμνῃ τὰς διακρίσεις, ἐὰν δὲ ἐκ τύχης ἢ ἐξ ἄλλου λόγου ἐκτάκτως ὁ Πρόεδρος ἀφίσῃ δυσδιάκριτα τὰ θέματα, θὰ γίνεται ἔκκλησις εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Σώματος.

Μιχαλακόπουλος Δὲν ἀξιῶ τὸ ἀλάθητον, ἀλλὰ διετύπωσα σκέψεις γεννηθεῖσας ἐν ἐμοὶ ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς πολυτιμότητος χρόνου, τὸν ὁποῖον ἀπωλέσαμεν ἕνεκα τῆς συγχύσεως εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ Κανονισμοῦ.

Πάπ. Θέλετε τὴν πρότασίν Σας διὰ τὸν προσωρινὸ κανονισμὸν τῆς Βουλῆς ἢ τὸν τακτικόν;

Μιχαλακόπουλος. Ἂς κρίνῃ ἡ Βουλή, ὅτε δύναται νὰ προσθέσῃ καὶ τελευταῖον ἐδάφιον σχετικόν ἐὰν θέλῃ νὰ τὴν δεχθῇ καὶ διὰ τὸν τακτικόν.

Μπακόπουλος. Ἐρωτᾷ ἂν ἡ Κυβέρνησις θὰ ὑιοθετήσῃ ἢ θ' ἀφίσῃ ἔκθετον τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου.

Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἀπουσιάζοντος τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ). Ἡ Κυβέρνησις θὰ παρακολουθήσῃ τὴν συζήτησιν καὶ θὰ ἐκφέρῃ ἐν τέλει τὴν γνώμην της.

Μπακόπουλος. Εὐχαριστῶ πολύ.

Δὲν γινώσκω ξένας γλώσσας διὰ νὰ παρακολουθῶ πιστῶς τὰ συμβαίνοντα καὶ γραφόμενα ἀλλαχοῦ, οὔτε γνωρίζω τὴν Ἰταλικὴν νομοθεσίαν, ὡς ὁ κ. βουλευτὴς τῆς προτάσεως, καθὸ γεννηθεὶς ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἀρκαδίας. Ἀλλὰ εὑρίσκομαι ἐνταῦθα ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν συνεχῶς καὶ δύναμαι νὰ ἐκφέρω ἐκ τῶν πραγμάτων γνώμην.

Ἀπό τινων ἐτῶν ἀσχολούμεθα νὰ ἀνακαλύψωμεν ὅτι νοσοῦμεν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον. Ἐπὶ τῆς πρώτης μετὰ τὸ κίνημα Κυβερνήσεως ὑπεβλήθη Κανονισμὸς δεσποτικώτερος καὶ ἐδιχάσθη ἔκτοτε κατὰ ἡμέρας τὸ ἐλεγκτικὸν καὶ τὸ νομοθετικὸν ἔργον τῆς Βουλῆς. Δὲν εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἀσκόπου καταναλώσεως τοῦ χρόνου, ἀλλὰ δύναται νομίζω ν' ἀποδειχθῇ, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ εἶνε παραγωγικωτέρα πάσης ἄλλης ὑπὸ κανονισμὸν ἐπιτρέποντα καθ' ἑκάστην ἔλεγχον. Παραγωγικωτέρα ὑπὸ ἔποψιν ποσοῦ νόμων. Ἀλλὰ ἡ γενομένη κατάχρησις ἐκείνη ἔσωσε τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ ἀπὸ τὴν Ἑταιρείαν τῶν Ἐργοληψιῶν, ὡς ἐνθυμοῦνται καλῶς οἱ παρακολουθήσαντες τότε τὰ πράγματα, διὰ νὰ ἀναφέρω ἓν μόνον παράδειγμα. Οὐδέποτε τὸ καθεστὼς ἐκεῖνο παρεκώλυσε τὴν ψήφισιν πράγματι ὑπαρχούσης καὶ σοβαρᾶς νομοθετικῆς ἐργασίας. Ἐπετέθη ὁ κ. βουλευτὴς Ἀχαΐας Ἡλίδος κατὰ τῶν «συστάσεων» ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἐγὼ ἐπέτυχα πλεῖστα καλὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μου, διὰ τῆς φορτικότητος τῶν συστάσεων βλέπουσι δικαιοσύνην καὶ πρόνοιαν αἱ ἐπαρχίαι. Οἱ βουλευταὶ διαφωτίζονται καὶ ἐκ τοῦ τύπου περὶ τῶν ἐκεῖ γινομένων καὶ διὰ τῆς φωνῆς των ἐνταῦθα διαφωτίζουσι καὶ ὠθοῦσι τὴν Κυβέρνησιν.

Τὰς κοινοβουλευτικὰς συζητήσεις εἰς οὐδὲν Κοινοβούλιον διέπουσιν οἱ κανονισμοὶ καὶ αἱ διατάξεις. Ἕνας ἐπιτήδειος ῥήτωρ δύναται, παρ' ὅλους τοὺς περιορισμούς, νὰ θίξῃ ὅλα τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα θέλει, καὶ νὰ περιπλέξῃ

τοὺς Ὑπουργοὺς δι' ἐρωτήσεων, ὥστε νὰ ματαιωθῇ ὁ σκοπὸς τῶν περιορισμῶν. Κύριοι εἰς τὸ Κοινοβούλιον δὲν εἰσέρχονται συνήθως ἀνθρωποι ἔχοντες «βοῦν ἐπὶ γλώττῃ». Δὲν δυνάμεθα νὰ καταργήσωμεν ἐλευθερίας τὰς ὁποίας μᾶς παρέδωκαν οἱ πρόγονοί μας διὰ θυσιῶν.

Διὰ τῶν νέων σκέψεων περιορίζεται ὁ ἔλεγχος εἰς δύο ἡμέρας καὶ μάλιστα εἰς 3 ὥρας δι' ἑκάστην ἡμέραν. Καὶ ἂν 10 βουλευταὶ τῆς πλειοψηφίας ζητήσωσι, προτιμᾶται ἄλλη τῆς τεθειμένης ἐπερώτησις. Καὶ ἐὰν πυχὸν εἶνε ἔνοχος καὶ ροβῆται τὸν ἔλεγχον ἡ Κυβέρνησις θὰ ὑποκινῇ 10 βουλευτὰς νὰ παρεμβάλλουν ἄλλην ἐπερώτησιν ἐναντίον τῆς ἀσυμφόρου δι' αὐτὴν καὶ οὕτω, διὰ διαφόρων συνδυασμῶν. θὰ ἐκμηδενίζεται καὶ θὰ στραγγαλίζεται τεχνικῶς ὁ ἔλεγχος. Οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν, οἱ δυστυχεῖς κατώτεροι ὑπάλληλοι τῶν ἐπαρχιῶν δὲν ἔχουν ἄλλο μέσον διὰ τὰ συμφέροντά των καὶ τὰ δίκαιά των ἀπὸ τὸν ἔλεγχον τὸν ἀπόλυτον ἐν τῇ Βουλῇ. Ὁ γραμματεὺς τοῦ Εἰρηνοδικείου καὶ ὁ χωροφύλαξ, διὰ τοὺς ὁποίους φοβοῦνται τινὲς μήπως καταναλώσουν τὸν πολύτιμον χρόνον τῆς Βουλῆς, εἶνε ζητήματα ζωῆς καὶ θανάτου διὰ τοὺς χωρικούς.

Θὰ ἐπεθύμουν ὅπως οἱ νέοι βουλευταί, ἀνήκοντες μάλιστα εἰς κόμματα φιλελευθέρων, μὴ παρασυρθῶσιν εἰς ἀποφάσεις ἐναντίας καὶ πρὸς τὴν ἀποστολὴν τοῦ κόμματος καὶ πρὸς τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τοῦ λαοῦ. Ἂς φανῶσι σοὐλάχιστον φιλελευθερώτεροι ἡμῶν τῶν παλαιῶν.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ πρότασις προλαμβάνει μόνον τὴν κατάχρησιν τοῦ λόγου. Προτείνω ἐν τούτοις νὰ ψηφισθοῦν αἱ τροποποιήσεις μόνον διὰ τὴν παροῦσαν Βουλὴν καὶ θὰ χρησιμεύσουν οὕτως ὡς ἓν πείραμα καὶ οἱ κατόπιν ἂς κρίνουν ὅπως θέλουν. Αἱ ἡμέραι τῶν ἐπερωτήσεων ἂς γίνουν ἀπὸ τρεῖς δύο. Νὰ ἀφαιρεθῇ ὁ περιορισμὸς τῶν τριῶν ὡρῶν. Κατὰ τὰ ἄλλα ὁ νέος Κανονισμὸς εἶνε πολὺ σκόπιμος.

Βοζίκας. Συμφωνῶ ἐντελῶς μὲ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἔννοια τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου συνίσταται εἰς τὸ λέγειν ὅ,τι σκέπτεταί τις περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τοῦ τόπου. Ἐγὼ φοβοῦμαι τὸν περιορισμὸν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, ἔστω καὶ μόνον κατὰ χρονικὰ ὅρια. Διότι οὕτω δεικνύομεν ἄλλας ὁδοὺς εἰς τὸν πολίτ

την. Καὶ ἂν γίνεται κατάχρησίς τις ὡρῶν ἐν τῷ Κοινοβουλευτικῷ ἐλέγχῳ εἶνε τοῦτο μία μοιραία ὑπερβολή, ἀλλὰ πρὸς καταστολὴν τῆς ὑπερβολῆς δὲν πρέπει νὰ καταργηθῇ αὐτὸς ὁ ἔλεγχος. Πολλάκις ἀληθῶς αἱ μειοψηφίαι ἐπίεσαν διὰ τῆς ὑπερβασίας τοῦ λόγου τὰς πλειοψηφίας, ἀλλὰ αὗται ἐπίεσαν ἄλλως τὰς πρώτας περισσότερον. (Πρὸς τοὺς συμπολιτευομένους). Καὶ σεῖς θὰ εἴσθε αὔριον ἀντιπολιτευόμενοι. Ἡ ἐκ τῆς Διπλῆς Βουλῆς πεῖρα ἐλαχίστην σχέσιν ἔχει πρὸς τὴν πεῖραν τῆς Ἁπλῆς. Ἡ Κυβέρνησις ἐν τούτοις ἂς προσέξῃ μὴ γίνῃ θῦμα τῆς γλωσσομαθείας τοῦ κ. βουλευτοῦ Ἀχαϊοήλιδος, ὃν μεγάλως ἐκτιμῶ. Ὁ Κανονισμὸς τῆς Ἰταλικῆς Βουλῆς ἓν ἔχει ὡς ἐκθέτει ὁ κ. συνάδελφος ἐξ Ἀχαϊοήλιδος, δὲν περιορίζει τὸν χρόνον τῶν ἐπερωτήσεων, ἔχει δι' ὅλας τὰς ἡμέρας ἐρωτήσεις κλπ. Σήμερον ἐνταῦθα τὰ ἐλαττώματα τῆς Ἁπλῆς Βουλῆς παρουσιάζονται διπλάσια. Οἱ νέοι βουλευταὶ δὲν ἔχουν τὴν πεῖραν τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς καὶ καταναλίσκουσι περισσότερον χρόνον. Κωλυσιεργία ἐν τούτοις δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ ἀσκηθῇ ἐν τῇ παρούσῃ Βουλῇ, δὲν πρέπει ἡ πεῖρα τῆς διπλῆς Βουλῆς νὰ κανονίσῃ τὰς ἐργασίας τῆς ἁπλῆς. Ἄλλως τε, οὐσιωδέστατα τινὰ ἐλαττώματα τοῦ Κανονισμοῦ δὲν ὑπάρχουν σήμερον, ὡς τὸ νὰ ὑποβάλλῃ εἰς μόνον βουλευτὴς ἔνστασιν ἀπαρτίας, τὸ νὰ εἶνε ἐλεύθεροι οἱ βουλευταὶ νὰ μὴ προσέρχωνται κτλ.

Συμφωνῶ δὲ μὲ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Θὰ ἠδυνάμεθα καὶ νὰ ἀναβάλωμεν ἐπὶ μῆνα ἐντελῶς τὰς ἐπερωτήσεις μέχρις ὅτου τελειώσωμεν τὸ ἀναθεωρητικὸν ἔργον. Ὥστε καὶ ὑπερθεματίζω. Καὶ θὰ ἐπεθύμουν νὰ μὴ ἔκαμνεν οὔτε νομοθετικὸν ἔργον ἡ παροῦσα Βουλή, τοὐλάχιστον πρὶν ἀναθεωρήσῃ τὸ Σύνταγμα.

Κουλουμβάκης. Δὲν ησχολήθην ἀκόμη μὲ ἐπερωτήσεις καὶ μόνον λόγος μου ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ ζητήματος διήρκεσε πλέον τῶν 10'. Ἀλλὰ θὰ ἤθελον νὰ διαμαρτυρηθῶ διὰ τὴν συνεχῆ κατάκρισιν, ὅτι εἰς τὴν Βουλὴν λέγονται πολλοὶ λόγοι, καὶ θέλουν οἱ κατακρίνοντες μόνον ἔργα, ὡς ἐὰν ἡ Βουλὴ εἶνε ἐργοστάσιόν τι. Ἡ πρότασις τοῦ κ. συναδέλφου μᾶς φέρῃ ἐξ Ἰταλίας «ἐπερωτήσεις», «ἐρωτήσεις», «συστάσεις», εἰδοποιήσεις», «αἰτήσεις» κλπ. καὶ ἐνθυμήθην μίαν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ πάλαι ποτὲ καιροῦ, ἥτις

περιελάμβανεν ἐν δισεκατομμύριον διαιρέσεων τῶν ὑποδιαιρέσεων τῶν ἀνθυποδιαιρέσεων, οὕτω μετέδιδε τοὺς ὁρισμοὺς εἰς τοὺς μαθητάς, τοὺς ὁποίους βεβαίως ἀπεβλάκωνε. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐξέλιξις ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην πλειονοψηφίας, προσπαθεῖ ἀφ' ἑτέρου νὰ δώσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα δικαιώματα εἰς τὴν μειονοψηφίαν. Ἀλλὰ ἡ πρότασις δὲν ἀφίνει τίποτε εἰς αὐτήν. Διὰ νὰ γενικευθῇ συζήτησις ἐπερωτήσεως ζητεῖ νὰ ζητήσωσι τοῦτο 20 βουλευταί, ἀλλὰ ἡμεῖς, οἱ μὲν Κυβερνητικοί, εἴμεθα σήμερον ἐνταῦθα καὶ 10 ἄραγε;

Οἱ Κανονισμοὶ δὲν εἶνε προϊόντα μελέτης θεωρητικῆς, ἀλλὰ προϊόντα μακρᾶς καὶ ποικίλης πείρας. Θὰ ἦτον εὐστοχώτερον μίαν μόνον πλήρη συνεδρίασιν τὴν ἑβδομάδα διὰ τὸν ἔλεγχον νὰ ὁρίσωμεν, λειπόντων ἐντελῶς τῶν ἐν τῇ προτάσει πολυποικίλων διακρίσεων. Ἐγὼ δὲ δηλῶ ὅτι δὲν αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν οὐδόλως ἱκανὸν νὰ συντάξω Κανονισμοὺς Βουλῆς, διακηρύττω ἐν τούτοις τὴν ἀριστοτεχνικὴν συναρμογὴν τοῦ περιεχομένου τῆς προτάσεως τοῦ κ βουλευτοῦ Ἀχαϊοήλιδος.

Βυτρωμάμης. Διὰ τῆς προτάσεως οὐδὲν κώλυμα παρεμβάλλεται. Τί ἐκάμαμεν μέχρι τοῦδε διὰ τοῦ περισσότερον ἐλευθέρου Κανονισμοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐργασίας τῆς Βουλῆς; Καὶ τί συνεισέφερεν ὁ γενόμενος ἐνταῦθα ἔλεγχος, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν μας, ἐκτὸς ὅπου ἐγεμίσαμεν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐντεῦθεν μὲ τοὺς λόγους ἀπὸ σιδηροδρόμους, δρόμους κλπ; Πρὶν ἢ ἐλθωμεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ζητοῦμεν ἀποξήρανσιν ἑλῶν κατασκευὴν σιδηροδρόμων. Μὴ προσβλέπωμεν δὲ εἰρωνικῶς καὶ μετὰ μειδιαμάτων εἰς τὰ ἀλλαχοῦ γενόμενα, ὅπου, ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐτέθη χρονικὸς περιορισμὸς καὶ εἰς αὐτὸ τὸ νομοθετικὸν ἔργον. Ὡς πρὸς δὲ τὰς ἐπερωτήσεις μόνον μίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος γίνονται αὗται καὶ μόνον ὅταν ἡ Βουλὴ κρίνῃ ἐξαιρετικῶς σπουδαίαν μίαν ἐπερώτησιν ὁρίζῃ ἐκτάκτως καὶ δευτέραν ἡμέραν.

Δὲν πρέπει οὕτως ἡ Βουλὴ γίνῃ ἐργαστήριον, ἀλλὰ δὲν πρέπει νομίζω νὰ μεταβληθῇ εἰς ἀεροκοπανιστήριον. Ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου σταματᾷ ἐκεῖ ὅπου ἄρχεται ἡ ἀκολασία τοῦ λόγου. Ἐχθρὸς τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου δὲν εἶμαι ἀλλὰ καὶ δὲν βλέπω οὐδὲν ἐν τῇ προτάσει ἀσκοῦν βίαν ἐπὶ

τῆς μετοψηφίας, ἡ μὴ ἄσκησις δὲ βίας, εἶνε κυρίως ἡ ἐλευθερία.

Μάνος. Τὸ κύριον ἔργον τῆς παρούσης Βουλῆς εἶνε τὸ ἀναθεωρητικόν, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ δημιουργῶμεν ἢ νὰ ἀνεχώμεθα καθ' ἑκάστην καὶ μίαν ἐπανάστασιν. Δὲν ἐρρόνουν ὅτι ἐπέτρεπον αἱ περιστάσεις σύγκλησιν Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς κηρύξεως τῆς Ἑνώσεως παρὰ τῆς Κρήτης ἡ Ἑλλὰς ἔπρεπε νὰ μεταβληθῇ ὁλόκληρος εἰς στρατόπεδον καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἀλλ' ἀφοῦ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις συνῆλθεν, ἂς φύγῃ τοὐλάχιστον τὸ ταχύτερον, καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς κηρύσσομαι ὑπὲρ τῆς προτάσεως, μετὰ τῶν ὑποδείξεων τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Κοσμᾶλλος. Ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἀκουόντων τὶς θὰ ὁμιλήσῃ;

Τριανταφυλλάκος. Ἐγὼ ὡς ὑπουργὸς εἶχα ὑποβάλλει τὸν πρῶτον μεταρρυθμιστικὸν Κανονισμὸν μετὰ τὰ συμβάντα τῆς 15 Αὐγούστου. Παρευρίσκομαι 20 ἔτη συνεπῶς ἐνταῦθα. Ἡ κωλυσιεργια ὡς ὅπλον ἀντιπολιτεύσεως εἶχεν ἐξιχθῇ πολλάκις εἰς τὸ κατακόρυφον, ἐπιτρεπομένη παρὰ τῆς ἀκράτου ἐλευθερίας τοῦ λόγου. Οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ὑποβάλῃ μέτρα περιοριστικά. Εἰς παρελθούσας Βουλὰς ὑπῆρχον Κανονισμοὶ αὐστηροί, ὑπῆρχε καὶ τὸ περίφημον «Ἐφωτίσθημεν». Κατόπιν ἐρρίφθημεν ἐξ ἀντιδράσεως εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον. Ὅτε ὑπέβαλον ἐγὼ νέον σχέδιον Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ἠγέρθη καὶ τότε θύελλα ἐν ἀρχῇ καὶ σεβαστὸς φίλος μου πολιτευτὴς μὲ ὠνόμασεν «ἀντισυνταγματικόν». Ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς εἶναι ὁ Νόμος ὁ τιθέμενος εἰς τοὺς θέτοντας Νόμους διὰ τοὺς ἄλλους. Ἀπεκτήσαμεν διὰ τοῦ νέου, ὡς ἐτροποποιήθη παρ' ἡμῶν, Κανονισμοῦ ἓν ἀγαθὸν ὁπωσδήποτε. Ἂς μὴ θίξωμεν τὸ κείμενον ἐπὶ ἓν ἢ δύο ἔτη.

Ἡ συζήτησις περατοῦται. Ψηφίζεται ἡ πρότασις κατ' ἀρχὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἐρωτᾶται κατόπιν ἡ Βουλὴ ἐφ' ἑκάστου τῶν μερῶν τῆς προτάσεως. Ψηφίζεται τὸ Α'. δι' ἀναστάσεως, προστιθεμένων μετὰ τὸ «διατάξεων» τῶν ἐξῆς: «ἰσχυουσῶν μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, μεθ' ἣν ἰσχύουσι τὰ ἀντικαθιστάμενα ἄρθρα ὡς νῦν ἔχουσι».

Μπακόπουλος ἐπὶ τοῦ Β'. ζητεῖ τὴν διαγραφὴν ὁλοκλήρου τῆς 3ης παραγράφου. ὡς παρελκούσης.

Καφετζόπουλος ζητεῖ ὁμοίως τὴν διαγραφὴν ὅλης τῆς παραγράφου.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρ. Κυβερνήσεως) καὶ **Βοζίκης** Ὑποστηρίζουν τὴν παράγραφον ὡς σκόπιμον.

Ψηφίζεται καὶ τὸ Β'. μέρος.

Ἐκ τοῦ Γ' διαγράφεται κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς τὸ β' τμῆμα τῆς α' παραγράφου, ἀντικαθιστάμενον ὑπὸ τῶν ἑξῆς: «Ἐὰν δὲν γίνῃ συνεδρία κατὰ Δευτέραν ἢ Πέμπτην, ἡ ἀμέσως ἑπομένη συνεδρία ἀφιεροῦται εἰς τὸν κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον».

Μπακόπουλος. Ζητεῖ τὴν ἐξάλειψιν τῆς φράσεως «πέραν τῶν 10' τῆς ὥρας», ἐπὶ τῷ ὅτι εἶνε ἀδύνατος ἡ διάκρισις ἐρωτήσεως καὶ ἐπερωτήσεως. ὥστε ἡ ἐπερώτησις θὰ ἐκλαμβάνεται πολλάκις ὡς ἐρώτησις καὶ θὰ ἐμπηδενίζεται οὕτω.

Ὁ κ. **Προέδρος τῆς Κυβερνήσεως** ἀντικρούει τοῦτο.

Προστίθενται μετὰ τὸ α' τμῆμα τῆς 7ης παραγράφου τὰ ἑξῆς, κατὰ τροποποίησιν τοῦ κ. Νεγροπόντη: «Ἐπερωτήσεις βουλευτῶν διὰ τὴν μὴ κατάθεσιν ἐγγράφων, ἢ τὴν παράλειψιν παροχῆς πληροφοριῶν ὑπὸ Ὑπουργῶν ἐντὸς 6 ἡμερῶν, συζητοῦνται ὡς πρῶτον θέμα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἰς τὴν πρώτην μετὰ τὴν ὑποβολήν των συνεδρίαν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου».

Κατὰ πρότασιν τῶν κ. κ. Κουλουμβάκη, Γκλαβᾶ καὶ ἄλλων ἐκ τῶν κ.κ. βουλευτῶν τὸ «20 τοὐλάχιστον βουλευταὶ» τοῦ γ' τμήματος τῆς 7ης παραγράφου γίνεται «10 τοὐλάχιστον βουλευταί».

Οὕτω ψηφίζεται καὶ τὸ Γ' μέρος τῆς προτάσεως καὶ κατόπιν τὸ σύνολον αὐτῆς ἐχούσης οὕτω:

Τὰ ἄρθρα 21, 21 δίς, 22, 22 δίς, 22 τρὶς καὶ 22 τετράκις τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ἀντικαθίστανται διὰ τῶν ἑφεξῆς διατάξεων, ἰσχυουσῶν μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, μεθ' ἣν ἰσχύουσι τὰ ἀντικαθιστάμενα ἄρθρα, ὡς νῦν ἔχουσι.

Ἄρθρον 21.

§ 1. Κατὰ τὴν ἔναρξιν πάσης συνεδρίας ὁ Πρόεδρος τῆς

Βουλῆς ἀνακοινοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰς ὑποβληθείσας αὐτῷ ἀναφορὰς καὶ πᾶσαν ἄλλην πληροφορίαν, ἣν ἤθελε θεωρήσῃ χρήσιμον.

Γνωρίζει εἶτα εἰς τὴν Βουλὴν τὰς κατατεθείσας προτάσεις, τροπολογίας καὶ σχέδια νόμων ἢ προτάσεις περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς. Ἔγγραφα ἀνώνυμα ἢ λοίδωρα δὲν ἀνακοινοῦνται.

§ 2. Ἐὰν βουλευτὴς ἐπιθυμῇ νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἐξ ἀφορμῆς ἀναφορᾶς, παρ' αὐτοῦ εἰσαχθείσης ἢ εἰς τὴν Βουλὴν ἀνακοινωθείσης, ἢ ἐξ ἀφορμῆς ἄλλης ἀνακοινώσεως, εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ὅστις δίδει αὐτῷ τὸν λόγον κατὰ τὴν ἀμέσως ἑπομένην συνεδρίαν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐγγραφῆς αὐτοῦ, ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ περὶ τούτων ἡμερησίᾳ διατάξει.

§ 3. Αἱ ἀναφοραί, αἱ σχετιζόμεναι πρὸς σχέδια νόμων παραπέμπονται εἰς τὰς οἰκείας ἐπιτροπάς, αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπήν, ἥτις καθ' ἑκάστην δεκαπενθημερίαν ὑποβάλλει ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῶν πρὸς τὴν Βουλήν. Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἐγγράφεται ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου τὴν ἀμέσως ἑπομένην τῇ ὑποβολῇ ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν πᾶς βουλευτὴς δύναται νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

Ἄρθρον 22.

§ 1. Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς διαιροῦνται εἰς συνεδρίας νομοθετικῆς ἐργασίας καὶ συνεδρίας κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, ὧν ἀντικείμενα εἶναι ἡ ἀνάπτυξις ἐρωτήσεων, συστάσεων καὶ ἐπερωτήσεων πρὸς τοὺς Ὑπουργούς. Συνεδρίαι κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ὁρίζονται δύο τὴν ἑβδομάδα, καθ' ἑκάστην Δευτέραν καὶ Πέμπτην.

Ἐὰν δὲν γίνῃ συνεδρία κατὰ Δευτέραν ἢ Πέμπτην, ἡ ἀμέσως ἑπομένη συνεδρία ἀφιεροῦται εἰς τὸν κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον.

Κατὰ τὰς συνεδρίας κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου μετὰ τὴν περαίωσιν τούτου προβαίνει ἡ Βουλὴ εἰς τὴν περὶ τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας Ἡμερησίαν Διάταξιν.

§ 2. Ἐρωτήσεις καὶ συστάσεις. Βουλευτὴς προστιθέμενος, ἵνα, σχετικῶς πρὸς δημοσίαν ὑπόθεσιν, ὑποβάλῃ σύστασιν ἢ ἐρώτησιν ἢ ζητήσῃ τὴν κατάθεσιν ἐγγράφων, παραδίδει εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς ἔγγραφον περὶ τούτου αἴτησιν, παρ' αὐτοῦ ὑπογεγραμμένην καὶ ἀπευθυνομένην πρὸς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν. Ἡ ἐρώτησις συνίσταται εἰς αἴτησιν πληροφορίας ἂν περιστατικόν τι εἶναι ἀληθές, ἂν εἴδησίς τις εἶναι ἀληθὴς καὶ ἂν ἔλαβε γνῶσιν ταύτης ἡ Κυβέρνησις· ἂν ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἔγγραφα χρήσιμα ἢ ὄχι· ἂν ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ἢ μέλλει νὰ λάβῃ ἀπόφασίν τινα περὶ ὡρισμένου ἀντικειμένου.

Ἡ σύστασις συνίσταται εἰς ὑποβολὴν σκέψεων καὶ γνωμῶν τοῦ συνιστῶντος περὶ δημοσίων ὑποθέσεων ἢ ἀντικειμένων δημοσίας ὠφελείας ἢ συμφερόντων τοῦ Κράτους.

§ 3. Τὸ Γραφεῖον τῆς Βουλῆς πρωτοκολλοῦν τὴν αἴτησιν, διαβιβάζει πάραυτα ταύτην ἢ ἀντίγραφον αὐτῆς πρὸς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν. Ὁ Ὑπουργὸς ὀφείλει ν' ἀποστείλῃ ἐντὸς ἓξ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν διαβιβάσεως τῆς αἰτήσεως τοῦ βουλευτοῦ, τὰ ζητούμενα ἔγγραφα νὰ δώσῃ προφορικῶς ἐν τῇ Βουλῇ τὰς αἰτουμένας πληροφορίας καὶ ν' ἀναφέρῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ κατάθεσις ἐνίων ἢ πάντων τῶν ἐγγράφων καὶ τίνων, ἢ ἡ χορηγία πασῶν ἢ ἐνίων τῶν πληροφοριῶν καὶ τίνων, κρίνεται μὴ δυνατή, ἢ μὴ ἐφικτὰ πρὸ τῆς παρόδου ὡρισμένου χρόνου, νὰ δηλώσῃ δὲ ἂν ἔλαβε ἢ μέλλει νὰ λάβῃ ἀπόφασίν τινα περὶ ὡρισμένου ἀντικειμένου καὶ ἂν θὰ εἰσακούσῃ τὴν γενομένην σύστασιν ἢ διὰ τίνους λόγους δὲν δύναται νὰ τὴν παραδεχθῇ.

§ 4. Τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς ἀποστέλλει πάραυτα τὰ ὑποβληθέντα ἔγγραφα πρὸς τὸν Βουλευτὴν ἐὰν οὗτος τυγχάνει παρὼν ἐν Ἀθήναις, προκειμένου δὲ περὶ ἐγγράφων εἰλημμένων ἐκ τῶν δημοσίων Ἀρχείων, τὸ Γραφεῖον τῆς Βουλῆς παρακαλεῖ ἐγγράφως τὸν Βουλευτήν, ὅπως λάβῃ γνῶσιν τῶν ἐγγράφων, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 56 τοῦ Κανονισμοῦ τούτου.

Ἐὰν ἡ δοθεῖσα ἀπάντησις δὲν κριθῇ ἐπαρκὴς παρὰ τοῦ βουλευτοῦ, δύναται οὗτος νὰ ζητήσῃ, κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἀνωτέρω ὁριζόμενον τρόπον, συμπληρωτικὰς πληροφορίας.

§ 5. Κατὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπιτρέπεται συζήτησις μόνον μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ ὑποβάλλοντος τὴν ἐρώτησιν ἢ τὴν σύστασιν βουλευτοῦ, τοῦ

τελευταίου μὴ δυναμένου νὰ παρατείνῃ τὸν λόγον πέραν τῶν δέκα πρώτων λεπτῶν τῆς ὥρας.

§ 6. Ὁ ὑποβαλὼν ἐρώτησιν ἢ σύστασιν βουλευτὴς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ παροχὴν τῶν πληροφοριῶν, δικαιοῦται νὰ προβῇ εἰς ἐπερώτησιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου κατὰ τὰ κατωτέρω ὁριζόμενα.

§ 7. Ἐπερωτήσεις: Ἡ ἐπερώτησις, σκοποῦσα τὸν ἔλεγχον τῆς Κυβερνήσεως, συνίσταται εἰς τὴν ἔρευναν τῶν αἰτίων ἢ τοῦ σκοποῦ Κυβερνητικῆς τινος πράξεως ἢ παραλείψεως. Γίνεται δὲ παρὰ παντὸς βουλευτοῦ εἴτε μετὰ τὰς ἀνωτέρω διατυπώσεις, εἴτε ἀπ' εὐθείας, γνωστοποιοῦντος τοῦτο τοῦ προτιθεμένου νὰ ἐπερωτήσῃ βουλευτοῦ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ὅστις τηρεῖ ἴδιον βιβλίον καὶ ἐγγράφει κατὰ σειρὰν τοὺς γνωστοποιοῦντας καὶ τὸ θέμα τῆς ἐπερωτήσεως, ὁριζομένως διατυπούμενον. Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ἐπερωτήσεις βουλευτῶν διὰ τὴν μὴ κατάθεσιν ἐγγράφων ἢ τὴν παράλειψιν τῆς παροχῆς πληροφοριῶν ὑπὸ Ὑπουργῶν ἐντὸς 6 ἡμερῶν, συζητοῦνται ὡς πρῶτον θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως, εἰς τὴν πρώτην μετὰ τὴν ὑποβολήν των συνεδρίαν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ἡ συζήτησις περιορίζεται μεταξὺ τοῦ ἐπερωτῶντος καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ὡρισμένου τῆς ἐπερωτήσεως θέματος ἀπαγορευομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ παντὸς ἄλλου θέματος, εἴτε ὁμοίου εἴτε συναφοῦς ὁπωσδήποτε πρὸς τὸ θέμα περὶ οὗ ἡ ἐπερώτησις. Γενικὴ συζήτησις δύναται νὰ γείνῃ, ἐὰν αἰτήσωσι τοῦτο ὁ ἐπερωτῶμενος Ὑπουργὸς ἢ ἐγγράφως 10 τοὐλάχιστον βουλευταί. Ἐὰν ὁ ἐπερωτήσας, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων ἡμερησίας διατάξεως πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐπερωτήσεως, δὲν παρίσταται κατὰ τὴν συνεδρίαν, θεωρεῖται ἀνακαλέσας τὴν ἐπερώτησίν του, ἂν μὴ ἐγγράφως πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδρίας ἠτήσατο παρὰ τοῦ Προέδρου τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπερωτήσεως δι' ἄλλην ἡμέραν.

Πίναξ τῶν ἐπερωτήσεων ἐν γένει κατὰ σειρὰν ἐγγραφῆς ἀναρτᾶται ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριῶν τῆς Βουλῆς.

Τῇ προτάσει 10 Βουλευτῶν ἡ Βουλὴ δύναται δι' ἀνα-

στάσεως νὰ μεταβάλῃ τὴν τάξιν τῶν ἐπερωτήσεων. ἐὰν κρίνῃ ἐπείγουσαν τὴν συζήτησιν ἐπερωτήσεώς τινος. Κατὰ τὴν περὶ τούτου συζήτησιν οὐδεὶς δύναται νὰ παρατείνῃ τὸν λόγον πέρα τῶν δέκα πρώτων λεπτῶν τῆς ὥρας.

§ 8. Προτάσεις: Πᾶσα πρότασις, ἤτοι αἴτησις, ἐφ' ἧς ζητεῖται ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς, δύναται νὰ ὑποβληθῇ κατόπιν ἐρωτήσεως ἢ ἐπερωτήσεως, ἢ καὶ ἄνευ αὐτῆς, ὑπογεγραμμένη ὑπὸ δέκα Βουλευτῶν, συζητεῖται δὲ εἴτε καθ' ἑαυτὴν εἴτε μετ' ἄλλων συναφῶν, τὴν αὐτὴν τῇ ὑποβολῇ ἢ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ἐὰν μία ἢ πλείονες ἐρωτήσεις ἢ ἐπερωτήσεις καὶ προτάσεις ἀποτελῶσι τὸ ἀντικείμενον μιᾶς μόνης συζητήσεως, αἱ προτάσεις συζητοῦνται κατὰ προτίμησιν τῶν ἐπερωτήσεων. Ἡ συζήτησις γίνεται κατὰ τὰς γενικὰς ἐν ἄρθρ. 29 ἑπομ. διατάξεις, εἶναι δὲ δεκταὶ πρὸς συζήτησιν καὶ τροπολογίαι· ἐπὶ πλειόνων δὲ προτάσεων προηγεῖται ἡ ἀπωτέρα πασῶν.

Ἀκολουθεῖ γ' συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΦΠΕ' (ὑπ' ἀριθ. 3585) τῆς 24 Φεβρουαρίου 1910 «περὶ ἐγκρίσεως δαπανῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν».

Ψηφίζεται κατ' ἀρχὴν τὸ σχέδιον Νόμου τοῦτο. ψηφίζεται κατὰ τὸ ἓν μόνον ἄρθρον αὐτοῦ, ψηφίζεται καὶ κατὰ τὸ σύνολον, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον μόνον

Ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 3ου τοῦ νόμου ΓΦΠΕ' τοῦ 1910 προστίθενται τὰ ἑξῆς: «Διδασκάλου ὁπλομαχητικῆς παρὰ τῷ ὁπλασκητηρίῳ τῶν ἀξιωματικῶν μέχρι δραχμῶν 50 κατὰ μῆνα.

»Εἰς τὸν παρὰ τῇ ἐν Κων)πόλει Ἑλληνικῇ Πρεσβείᾳ στρατιωτικὸν ἀκόλουθον χορηγεῖται, λόγῳ διατροφῆς, ἐνσταβλίσεως καὶ συντηρήσεως τοῦ ἵππου του, ἀποζημίωσις δραχμῶν διακοσίων δέκα κατὰ μῆνα».

Ἀκολουθεῖ γ' συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου 1910 Β. Διατάγματος περὶ ἐκτάκτου συγκλήσεως τοῦ Ἀνωτέρου Συμβουλίου τῶν Μεράρχων.

Ψηφίζεται κατ' ἀρχὴν τὸ σχέδιον τοῦτο Νόμου, κατὰ τὸ μόνον αὐτοῦ ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον, ἔχων οὕτω:

Ἄρθρον μόνον

Κυρούται τὸ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου 1910 Β. Διάταγμα, τὸ κατὰ πρότασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἕνεκα ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας ἐκδοθὲν καὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκτελεσθέν, περὶ ἐκτάκτου συγκλήσεως τοῦ Ἀνωτέρου Συμβουλίου τῶν Μεράρχων,

Ἀκολουθεῖ γ' συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου Νόμου περὶ τροποποιήσεως τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ Νόμου ΓΧΙΗ' 3618 τῆς 3ης Μαρτίου 1910 «περὶ ἀναθέσεως διαχειρίσεων ὑλικοῦ σωμάτων».

Ψηφίζεται κατ' ἀρχὴν τὸ σχέδιον τοῦτο νόμου.

Ἐπὶ τῆς κατ' ἄρθρον συζητήσεως ἀπορρίπτεται τροπολογία τοῦ κ. Δαζέα.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ποιεῖται τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ διάρκεια τῆς διαχειρίσεως δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ δύο ἔτη, συμφώνως πρὸς τὸ 37 ἄρθρον τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Στρατοῦ.

Ὁ κ. **Μ. Νεγρεπόντης** ὑποβάλλει προσθήκην καθ' ἣν ὑπαξιωματικοὶ τοῦ Ναυτικοῦ, οἵτινες παρέσχον ἐκτάκτους ὑπηρεσίας, προβιβάζονται εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ὑπαξιωματικοῦ καὶ δικαιοῦνται εἰς σύνταξιν μετὰ δεκαετῆ πραγματικὴν ὑπηρεσίαν. Ὁ κ. Πρόεδρος γνωρίζει ὅτι δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τὴν προσθήκην ταύτην εἰς τὸν νόμον τοῦτον, ἀλλὰ θὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἐὰν κρίνει τοῦτο δίκαιον θὰ ὑποβάλλει ἴδιον νομοσχέδιον.

Ψηφίζεται τὸ ἄρθρον μόνον τοῦ σχεδίου τούτου νόμου· ψηφίζεται καὶ τὸ σύνολον, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον μόνον.

Τὸ ἄρθρον 1ον τοῦ νόμου ΓΧΙΗ' (ὑπ' ἀριθ. 3618) τῆς 3 Μαρτίου 1910, περὶ ἀναθέσεως διαχειρίσεων ὑλικοῦ Σωμάτων, τροποποιεῖται καὶ ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἑξῆς:

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρστιωτικῶν ν' ἀναθέτῃ, διὰ διαταγῶν αὐτοῦ, ὑπηρεσίαν διαχειριστοῦ ὑλικοῦ ἐν τοῖς Σώμασι καὶ τοῖς Στρατ. Καταστήμασιν ἐν γένει καὶ εἰς ὑπολοχαγοὺς καὶ ἀνθυπολοχαγοὺς τῶν διαφόρων ὅπλων τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Σώματος τοῦ Ὑλικοῦ Πυροβολικοῦ, ὑπηρεσίαν δὲ βοηθοῦ ἐν πάσαις ταῖς διαχειρίσεσι καὶ οἰκονομικαῖς ὑπηρεσίαις τοῦ Στρατοῦ εἰς ἀνθυπολοχαγοὺς

καὶ ἀνθυπασπιστὰς τῶν αὐτῶν ὅπλων καὶ τοῦ αὐτοῦ Σώματος.

Ἡ διάρκεια τῆς διαχειρίσεως δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ δύο ἔτη, συμφώνως πρὸς τὸ 37ον ἄρθρον τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Στρατοῦ.

Ἀκολουθεῖ γ' συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προβιβασμοῦ εἰς ἀνθυπασπιστὰς ὑπαξιωματικῶν μαθητῶν τοῦ Σχολείου τῶν Ὑπαξιωματικῶν.

Ψηφίζεται κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον.

Ἄρχεται ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις.

Συζητοῦνται αἱ ὑποβεβλημέναι ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου τροπολογίαι παρὰ τῶν βουλευτῶν κ.κ. Ι. Χριστοδουλιᾶ καὶ Σ. Ψύχα, Ε. Κουλουμβάκη, Ε. Γρανίτσα καὶ Α. Μιχαλοπούλου, Α. Χρηστίδου καὶ ἀπορρίπτονται πᾶσαι παρὰ τῆς Βουλῆς.

Ψηφίζεται τὸ α' ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κατὰ τὴν β' συζήτησιν.

Συζητοῦνται αἱ ἐπὶ τοῦ 2ου ἄρθρου τροπολογίαι τῶν βουλευτῶν κ. κ. Δ. Κάβουρα, Ι. Τσιριμώκου καὶ ἀπορρίπτονται. Ψηφίζεται καὶ τὸ β' ἄρθρον, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν. Ψηφίζονται ἀκολούθως τὰ ἄρθρα 3, 4, 5, ὡς ἐτροποποιήθησαν παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν. Ἐν τῇ συζητήσει ἐπὶ τοῦ 6 ἄρθρου ἀπορίπτονται τροπολογίαι τῶν κ. κ. Φωτήλα καὶ Ἡλιοπούλου, γίνεται δεκτὴ παρατήρησις τοῦ κ. Πρισιμιτζάκη, καθ' ἣν μετὰ τὸ «ἐξόχους», προστίθεται τὸ «ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ». Ψηφίζεται καὶ τὸ 6 ἄρθρον, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ψηφίζεται καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρ. 1.

Ὅσοι ἐκ τῶν δυνάμει τῶν δύο τελευταίων ἐδαφίων τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ νόμου ΓΦΝΖ' (3556) τῆς 11ης Φεβρουαρίου 1910 περὶ Ὀργανισμοῦ τοῦ Στρατοῦ ἄνευ εἰσιτηρίων ἐξετάσεων λόγῳ τῶν ἐξόχων αὐτῶν ὑπηρεσιῶν εἰσαχθέντων εἰς τὸ Σχολεῖον πρὸς ἐκπαίδευσιν μαθητῶν ὑπαξιωματικῶν ἤθελον κριθῇ ὑπὸ τῆς Διοικήσεως τοῦ Σχολείου ἠτιολογημένως καὶ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου ὡς μὴ δυνάμενοι ἕνεκεν ἀνεπαρκείας τῶν γραμματικῶν των γνώσεων νὰ παρακολουθήσωσι τὰ

ἐν τῷ Σχολείῳ τῶν Ὑπαξιωματικῶν διδασκόμενα μαθήματα, ἢ καὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐξ αὐτῶν κατ' ἔγγραφον πρὸς τὴν Διοίκησιν τοῦ Σχολείου δήλωσίν των, ὑποβαλλομένην ἐντὸς δέκα ἐπίσης ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου, νὰ διακόψωσι ταῦτα, προβιβάζονται εἰς Ἀνθυπασπιστὰς ἐν τοῖς Σώμασιν, εἰς ἃ ἀνήκουσι, καὶ ἀπολαύουσι πάντων τῶν διὰ τοὺς μονίμους Ἀνθυπασπιστὰς τοῦ Στρατοῦ νενομισμένων κατὰ τὸν ΓΦΝΣ' νόμον δικαιωμάτων, ἄνευ διαγωνισμοῦ καὶ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 2.

Οἱ ἐκ τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον εἰς Ἀνθυπασπιστὰς προβιβασθέντων δηλώσαντες ἐγγράφως πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τοῦ προβιβασμοῦ των ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς περὶ μονίμων Ἀνθυπασπιστῶν διατάξεις τοῦ ΓΦΝΣ' νόμου, ὑπάγονται εἰς τὸν ΑΣΛΣ' τοιοῦτον τῆς 24 Ἰουλίου 1885 περὶ προβιβασμοῦ ὑπαξιωματικῶν Ἐπιλοχιῶν καὶ Λοχιῶν εἰς Ἀνθυπασπιστάς, Ἀνθυπολοχαγοὺς καὶ Ὑπολοχαγούς, καὶ προβιβάζονται κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ, καθ' ἃ καὶ οἱ λοιποὶ μὴ μόνιμοι Ἀνθυπασπισταί, ὡς ὁρίζεται ἐν τῷ ΓΦΝΣ' νόμῳ.

Ἄρθρον 3.

Ἐκ τῶν ὑπαξιωματικῶν μαθητῶν, περὶ ὧν ὁ παρὼν νόμος, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν Χωροφυλακὴν προβιβάζονται εἰς Ἀνθυπασπιστὰς ἐν τῷ Πεζικῷ, μονίμους ἢ μή, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων, ἐντὸς ἐὰν ἤθελον δηλώσει ἐγγράφως ἐντὸς προθεσμίας πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσκλήσεώς των ὅτι ἐπιθυμοῦσι νὰ προβιβασθῶσιν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλ' ὡς τοιοῦτοι θέλουσιν ὑπάγεσθαι εἰς τὰς περὶ τῶν Ἀνθυπασπιστῶν τῆς Χωροφυλακῆς διατάξεις τῶν εἰδικῶν νόμων ὡς πρός τε τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν.

Ἄρθρον 4.

Οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου προβιβασθέντες Ἀνθυπασπισταὶ τηροῦνται ὡς ὑπεράριθμοι ἐφ' ὅσον ἰσχύουσιν οἱ ὀργανικοὶ νόμοι ΓΛΔ' τῆς 20 Ἰουνίου 1904 καὶ ΓΥΕ' τῆς 7 Νοεμβρίου 1909.

Ἄρθρον 5.

Ἐκ τῶν Ἀνθυπασπιστῶν μαθητῶν τοῦ Σχολείου, τῶν εἰσαχθέντων ἄνευ εἰσιτηρίων ἐξετάσεων ἕνεκεν τῶν αὐτῶν λόγων, οἱ ὑπὸ τῆς Διοικήσεως τοῦ Σχολείου κριθησόμενοι ἠπιολογημένως ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ παρακολουθήσωσι τὴν ἐκπαίδευσιν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἐξέρχονται κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπανερχόμενοι εἰς τὰ οἰκεῖα αὐτῶν Σώματα ὡς μόνιμοι ἢ μὴ μόνιμοι Ἀνθυπασπισταὶ κατ' ἔγγραφον δήλωσιν αὐτῶν, ἣν ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου των.

Ἄρθρον 6.

Ὑπαξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ ἐπιλοχίαι ἢ λοχίαι καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἐνωμοτάρχαι Ι ἢ ΙΙ τάξεως, ἐξόχους ὡς καὶ οἱ ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ προσενεγκόντες ὑπηρεσίας ἀσχέτους πρὸς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἐπιτρέπεται, μετὰ προηγούμενον ἔλεγχον τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν τούτων παρ' Ἐπιτροπῆς, νὰ προβιβασθῶσιν ἄνευ διαγωνισμοῦ εἰς ὑπεραρίθμους ἐπίσης ἀνθυπασπιστάς, μονίμους ἢ μή, ὡς ἤθελον δηλώσει ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Β. Διατάγματος τοῦ προβιβασμοῦ των.

Αἱ αἰτήσεις τῶν ὑπαξιωματικῶν τούτων μετὰ τῶν ἀποδεικτικῶν περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν των ἐγγράφων, ἵνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, δέον νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐντὸς προθεσμίας ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, πέρα τῆς ὁποίας οὐδεμία τοιαύτη ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ δεκτή.

Ἀκολουθεῖ α' συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου περὶ τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας τῶν τυχόντων ἀναβολῆς καταπάξεως.

Ψηφίζεται κατ' ἀρχὴν ἡ πρότασις, ψηφίζεται κατὰ τὸ μόνον ἄρθρον αὐτῆς, ψηφίζεται καὶ κατὰ σύνολον καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 12 καὶ 15'.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΔ'

Τῆς 8ης Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 4.40' μμ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται, διορθωθέντα, τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, μεθ' ὃ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς:

1) Αἴτησιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Σ. Λάμπρου, καταθέτοντος ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Βουλῆς μεγάλα δέματα περιέχοντα μέρη τῆς ὕλης τῶν μνημείων τῆς ἱστορίας τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων. 2) Ἡ Γεωργικὴ Ἐπιτροπὴ Ἀγυιᾶς παρακαλεῖ, ὅπως ἕνεκα τοῦ βαρέος χειμῶνος ἀναστα λῇ ἡ πληρωμὴ τῶν φόρων μέχρι τῆς νέας ἐσοδείας. 3) Διάφοροι ἐπιτηδευματίαι παρακαλοῦσιν, ὅπως διαταχθῇ ὁ εἰσπράκτωρ καὶ δεχθῇ ὀφειλομένους φόρους τοῦ παρελθόντος ἔτους, καθότι ἀρνεῖται νὰ δεχθῇ τούτους. 4) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ἠλείας παρακαλεῖ, ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν Δικαστικῶν νομοσχεδίων. 5) Οἱ ἐργολάβοι τοῦ Νομοῦ Ἀρκαδίας παρακαλοῦσιν, ὅπως ἐλαττωθῇ ὁ φόρος τοῦ ἐπιτηδεύματος. 6) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ἀθηνῶν ὑποβάλλει τὴν ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου ε. ε. ἀπόφασίν του. 7) Οἱ γεωργοὶ τοῦ χωρίου Λυκοτράφου Ἠλείσου παρακαλοῦσιν ὅπως καταργηθῇ ὁ δημοτικὸς φόρος τῶν ἀροτριώντων. 8) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ναυπλίου ὑποβάλλει ψήφισμα διαμαρτυρίας κατὰ τῶν συζητουμένων Δικαστικῶν νομοσχεδίων. 9) Ὁ Σύλλογος τῶν δικαστικῶν κλητήρων Ἀθηνῶν παρακαλεῖ ν' ἀπαλειφθῇ διάταξις ἐκ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων». 10) Ὁ κατάδικος τοῦ Παλαιοῦ Στρατῶνος Τιμολέων Λίτσος παρακαλεῖ, ὅπως τῷ δοθῇ Β. χάρις.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐγερθεὶς εἶπε τὰ ἑξῆς:

—Κύριοι βουλευταί, μετὰ θλίψεως ἀναγγέλλω ὑμῖν τὸν θάνατον ἑτέρου πολυτίμου συναδέλφου ἡμῶν τοῦ Κ. Ἀραβαντινοῦ, βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας, ἀποβιώσαντος σήμερον τὴν πρωΐαν ἐνταῦθα. Ὁ Κ. Ἀραβαντινὸς διεκρίθη ἐν τῷ τραπεζιτικῷ αὐτοῦ σταδίῳ, διεκρίθη διὰ βίον ἔντιμον καὶ χρηστὸν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν πληρονὴν τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ γνώσεων. Ὡς τέκνον τῆς Ἠπείρου πρωτηγωνίστησε πάντοτε εἰς πᾶν ἔργον καὶ πᾶσαν ἐνθάρρυνσιν τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν. Διὰ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, διὰ τὴν πολυποίκιλον αὐτοῦ ἐθνικὴν δρᾶσιν οἱ ἐκλογεῖς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἀπέστειλαν αὐτὸν ἀντιπρόσωπον ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ τούτῳ.

Ἡ Βουλὴ ἀπώλεσε μέλος τετιμημένον καὶ πολύτιμον, τὸ ὁποῖον ἀναμφισβητήτως πολύτιμον ἤθελε συνεισφέρῃ ἀρωγὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Ἐλπίζω ὅτι διερμηνεύω τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς ἐὰν λύσω τὴν συνεδρίασιν εἰς ἔνδειξιν πένθους καὶ ἐὰν τὸ Προεδρεῖον καταθέσῃ στέφανον ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ συναδέλφου ἡμῶν καὶ ἐκφράσῃ τὰ συλλυπητήρια τοῦ σώματος πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ.

Πολλοί. Μάλιστα. μάλιστα.

Λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 4.50'.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κυγεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΕ'

Τῆς 9ης Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 4.45' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 186 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Μεθ' ὃ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς: 1) Ὁ ἄπορος φοιτητὴς Ν. Ράλλης παρακαλεῖ, ὅπως ἐγγραφῇ δωρεὰν εἰς τὸ Ἐθν. Πανεπιστήμιον. 2) Οἱ ἱερεῖς Λοιδωρικίου παρακαλοῦσιν, ὅπως μεταρρυθμισθῇ ὁ νόμος περὶ ἐνοριῶν. Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ἐγγράφεται ὅπως ὁμιλήσῃ ὁ κ. Παπαϊωάννου. 3) Οἱ κ.κ. Ι. Λουκόπουλος καὶ Κ. Γιαούρτας ἐνοικιασταὶ κοινωτικῶν λειβαδίων ἐν τῷ Νομῷ Λακωνίας παρακαλοῦσιν, ὅπως τοῖς χορηγηθῇ τὸ ἥμισυ τοῦ μισθώματος καθόσον ἐζημίωσαν ἕνεκα τῆς ξηρασίας, Ζητοῦσι τὸν λό-

γον οἱ κ.κ. Χρηστίδης, Παπαϊωάννου, Λιδωρίκης καὶ Γιαμαρέλος. 4) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Ἀμφίσσης παρακαλοῦσιν, ὅπως ἀναστα λῇ ἡ πληρωμὴ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων διὰ τὸ ἔτος 1910. 5) Οἱ ξενοδόχοι τῶν ξενοδοχείων ὕπνου Ἀθηνῶν παρακαλοῦσιν, ὅπως διὰ νόμου προστατευθῶσι κατὰ τῶν δυστροπούντων ὀφειλετῶν. 6) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Στυρέων παρακαλοῦσιν, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων τοῦ ἔτους 1910. 7) Οἱ καπνεργάται Βόλου παραπονοῦνται κατὰ τῶν ἐργοδοτῶν ὡς ἀθετησάντων τὴν ὑποχρέωσίν των. Ἐγγράφονται ὅπως ὁμιλήσουν οἱ κ. κ. Μπουρίδης, Πετμεζᾶς καὶ Κουτσόπας. 8) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ἀμφίσσης συνελθὼν ἐκηρύχθη παμψηφεὶ κατὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων. 9) Οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Λαμίας ζητοῦσι τὴν ἀπονομὴν Β. Χάριτος, καὶ 10) Οἱ κάτοικοι Ἀγρινίου ὑποβάλλουσιν ἀναφορὰν περὶ τοῦ μέτρου τοῦ συμβατικοῦ τόκου.

Ὁ βουλευτὴς Κερκύρας κ. Σ. Λάμπρος ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ ἀπαλλαγῆς ἀκινήτων ἐν Κερκύρᾳ ἐκ μεταλλαγῆς εἰς τοὺς δήμους Κερκύρας εἰσφερομένων καὶ ἐκ παροχῶν εἰσφερομένων εἰς τρίτους ἐκπροσωποῦντας τὴν Λατινικὴν Μητρόπολιν Κερκύρας». Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ἐπίσης ὑποβάλλει ἑτέραν πρότασιν νόμου «περὶ ἀναστολικῆς ἰσχύος τῆς ἀνακοπῆς κατὰ προσκλήσεων πρὸς πληρωμὴν μεταλλαγῶν περιελθουσῶν δυνάμει τοῦ ΑΦΙ' νόμου εἰς τοὺς δήμους Κερκύρας». Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ βουλευτὴς Μεσσηνίας κ. Δαμιανὸς ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν διαγγράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν». Δέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ βουλευτὴς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Α. Θεοδωρίδης ὑποβάλλει πρότασιν «περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἄρθρου 3ου τοῦ Συντάγματος».

Ἡ πρότασις παραπέμπεται πρὸς μελέτην εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπήν.

Ἐ'σέρχεται μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ψηφίζεται εἰς β' συζήτησιν ἡ πρότασις νόμου περὶ τοῦ

χρόνου τῆς ὑπηρεσίας τῶν τυχόντων ἀναβολῆς κατατάξεως κληρωτῶν.

Ἐπίσης ψηφίζεται εἰς α' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ ὑπολογισμοῦ τοῦ μέχρι τοῦ ἀμετακλήτου τῆς ἀποφάσεως χρόνου τῆς φυλακίσεως ἐν τῇ καταγινωσκομένῃ ποινῇ.

Ἐπὶ τοῦ εἰς α' συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ τῶν νομοπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπειῶν προσώπων ὁ κ. Καπαντζῆς παρατηρεῖ ὅτι πολλὰ ἐδαπάνησε τὸ Κράτος ἑκάστοτε διὰ τὴν σύνταξιν δικαστηριακῶν νομοσχεδίων καὶ συνέστησαν ἐπιτροπεῖαι χωρὶς πρὸς τοῦτο ν' ἀπαιτηθῇ νόμος. Ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς θ' ἀποσύρῃ τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ πρόσωπα καὶ δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν ν' ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρυλάσσεται δ' ὅπως εὐρύτερον ὁμιλήσῃ κατὰ τὴν β' συζήτησιν.

Ὁ κ. **Δογιαμάκης** λέγει ὅτι μετὰ τὴν κατ' ἀρχὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου ὀρθὸν εἶναι ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθῇ τοῦτο εἰς ἐπιτροπήν, διότι καὶ σπουδαῖος εἶνε ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος τῆς νομοθετήσεως ἰδιόρρυθμος. Ἐὰν διατρίψῃ τις περισσότερον εἰς τὰ τοῦ νομοσχεδίου θέλει ἴδῃ ὅτι τὸ Διάταγμα πρόκειται νὰ λάβῃ ἰσχὺν νόμου, ὅτι δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον θέλουσι κυρωθῇ καὶ οἱ διορισμοὶ τῶν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ μετὰ τῶν ἐν τῷ Διατάγματι, ὅπερ εἰς οὐδένα στηρίζεται νόμον.

Διὰ τοῦτο δὲν θέλει νὰ καταιρίνῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Διατάγματος, ἠδύνατο ὅμως τοῦτο νὰ περιμείνῃ ὅπως συμπεριληφθῇ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ. Ἡ ἐκλογὴ τῆς ἐπιτροπείας δὲν μοὶ φαίνεται κακή, τὸ ζήτημα ὅμως δὲν εἶνε τοῦτο ἀλλὰ τὸ ἐὰν τὰ πράγματα διεξήχθησαν κανονικῶς. Τελευτῶν ὁ κ. Δραγούμης συνιστᾷ τὴν παραπομπὴν τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπὴν εἰς ἣν νὰ ὁρισθῇ προθεσμία ἡμερῶν ὅπως ὑποβάλῃ τὰς ἐπ' αὐτοῦ σκέψεις της.

Ὁ κ. **Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι καὶ ἐν τῷ παρελθόντι ἐξεδόθησαν πολλὰ Διατάγματα τοιαῦτα, πάντα δ' ἐστηρίχθησαν ἐπὶ τῆς Διατάξεως τῆς περιεχομένης ἐν τῷ ἰσχύοντι νόμου ἔχοντι διατάγματι περὶ γραμματειῶν. Ἀκριβῶς ὅμως διότι εἶχον τὴν ἀμφιβολίαν ἣν διετύπωσεν ὁ ἀξιότιμος προλαλήσας ὑπέβαλα τὸ νομοσχέδιον. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰς ἐπιτροπὴν παρα-

πομπὴν τοῦ νομοσχεδίου, οὐδεμίαν θὰ εἶχα ἀντίρρησιν νὰ πράξω τοῦτο ἂν μὴ ἐφοβούμην μήπως θέσω ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν ἀντίληψιν τῆς Βουλῆς, προκειμένου περὶ ἁπλουστάτου νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Καπλανιμπάκης** λέγει ὅτι μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ δὲν ὑπάρχει λόγος ν' ἀναμείνῃ τὴν β' συζήτησιν· ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου τὴν εὐθύνην ἀναλαμβάνει ἡ Βουλὴ καὶ ἐκφράζει ἐνδοιασμοὺς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκλογὴν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπείας, περὶ τῶν ὁποίων λέγει, ὅτι δυνατὸν νὰ εἶνε καλῶς κατηρτισμένοι ἐπιστήμονες, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τὰ ἔργα, ἅτι α τοῖς ἀνετέθησαν. Ἐν τέλει δηλοῖ ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Δημητρακόπουλος** λέγει ὅτι ὡμίλησεν ὁ προλαλήσας περὶ εὐθύνης λησμονῶν ὅτι ἐφ' ὅσον τὸ διάταγμα ρέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ὑπουργοῦ ὑπεύθυνος εἶνε ὁ Ὑπουργὸς καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ Κυβέρνησις. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἐπιτροπείαν πρόσωπα λέγει ὅτι θὰ ἦτο ἀδίκημα ἐὰν καὶ μίαν ἀκόμη λέξιν ἤθελεν εἴπῃ ὑπὲρ αὐτῶν.

Ὁ κ. **Δραγούμης** ἀποσύρει μετὰ τοῦτο πρότασίν του περὶ παραπομπῆς τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπήν.

Ψηφίζεται κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον καὶ ἄρχεται ἡ κατ' ἄρθρον εἰς α' συζήτησιν ψήφισις αὐτοῦ.

Δραγούμης. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ζητήσῃ διορισμοὺς προσώπων. Τοῦτο θὰ ἦτο πρωτοφανές. Πρέπει νὰ ὁρισθῇ ὅτι διορίζονται τόσαι καὶ τόσαι ἐπιτροπαὶ δι' αὐτὸν καὶ δι' αὐτὸν τὸν σκοπόν.

Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Αἱ ἐπιτροπαὶ κατηρτίσθησαν διὰ Β. Διατάγματος ὑπὸ τοῦ ὑπευθύνου Ὑπουργοῦ, τὰ πρόσωπα ὡρίσθησαν. Ὥστε δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ προσώπων. Πρόκειται μόνον περὶ κανονισμοῦ τῶν δαπανῶν. Ν' ἀποφανθῇ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία περὶ ὡρισμένης δαπάνης ἐπὶ ὡρισμένης ἐργασίας.

Καπλανιμπάκης Παρουσιάζεται ζήτημα Κανονισμοῦ, κύριε Πρόεδρε, ἀπαιτεῖται μυστικὴ ψηφοφορία.

Βοζίκης Ὡς ἔχει τὸ πρᾶγμα δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ μεταβολή. Πρόκειται νὰ λάβῃ τὸ Διάταγμα κῦρος Νόμου.

Ἀλλὰ δίδεται ἀμοιβὴ εἰς τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν.

Τίνα ἰδιότητα ὅμως προσδίδει εἰς αὐτοὺς ὁ διορισμός των ὡς μελῶν τῶν Ἐπιτροπῶν. τὴν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, ἤτοι ἐξαρτῶνται ὡς μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν ἀπὸ τοῦ Ὑπουργείου; Μέλη διορίζονται καὶ βουλευταί. τὰ ἔργα τὰ ἀνατιθέμενα αὐτοῖς ἀνατίθενται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος εἰς τὴν Βουλήν. ἁρμόζει εἰς βουλευτὴν νὰ ἐργάζεται ἐντὸς τῶν καθηκόντων του ὡς βουλευτοῦ—ἔργον τοῦ βουλευτοῦ εἶνε τὸ συζητεῖν καὶ τὸνομοθετεῖν—καὶ νὰ ἀμείβεται ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου δι' ἐργασίαν νομοπαρασκευαστικήν; Δὲν μοὶ φαίνεται ὅτι εἰσάγεται ὁμαλῶς τὸ νομοσχέδιον. Ὅταν συνέστη τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἓν ἐκ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. νομοπαρασκευαστικόν, ἦν καὶ ἡ μελέτη διὰ τὸν Ἀστικὸν Κώδικα. Ἐν τούτοις παρασκευάζονται Ἐπιτροπείαι δι' ἔργα ἀναγόμενα εἰς τὸ Συμβούλιον. Τοῦτο θὰ γεννήσῃ περιπλοκάς. Τί θὰ μείνῃ τότε διὰ τὸ Συμβούλιον; Θέλω νὰ δώσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν προσώπων ὡς ἐκτελούντων δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ ὧν ἡ ἀμοιβὴ ὑπάγεται εἰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, καθ' ἃ οἱ βουλευταὶ δὲν λαμβάνουσι δι' ἐργασίαν τῆς ἁρμοδιότητος αὐτῶν οὐδὲν πλέον τῆς ἀποζημιώσεως.

Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικ.). Ἐὰν ὁ ὁμιλῶν μελετήσῃ καλλίτερον τὰ πράγματα θὰ καταλίπῃ τὰς ἀπορίας του.

Βοζίκης. Διαρωτίσατε καὶ τὴν Βουλὴν ὅλην καὶ τὴν κοινὴν γνώμην.

Δημητρακόπουλος. Δὲν εἶνε ἀκριβῶς κοινοβουλευτικὸν νὰ ζητῶνται ἐξηγήσεις ἐπὶ ἀπορίων. Ἑρμηνευτικὴ πηγὴ τοῦ συζητουμένου δὲν εἶνε ὁ Ὑπουργός, οὔτε ἐπίσημος, οὔτε αὐθεντική. Ἐν τούτοις δίδω ἐξήγησιν. Τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν δὲν θὰ εἶνε δημόσιοι ὑπάλληλοι. πρόκειται μόνον περὶ ἀναθέσεως ὡρισμένης ἐπιστημονικῆς ἐργασίας εἰς ὡρισμένα πρόσωπα, ἀλλοτρίας καὶ πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ. Παρακαλῶ τὸν κ. βουλευτὴν Ἀρκαδίας νὰ ἀρ εσθῇ εἰς τὰς ἐξηγήσεις ταύτας.

Γιαμαρέλλος. Τὰ πρόσωπα εἶνε ἀναγεγραμμένα καὶ τὰ γνωρίζει ἤδη ἡ Βουλή. Δὲν σταματῶ εἰς τὸ ζήτημα τῶν προσώπων, ἀλλὰ προσθέτω ὅτι καὶ δημόσιος ὑπάλληλος, ἐπιβαρυνόμενος μὲ ἰδιαιτέραν ἐργασίαν, δύναται νὰ ἀμειφθῇ ἰδιαιτέρως καὶ δι' ἐπιμισθίου ἔτι.

Κουλουμβάκης. Κύριε Πρόεδρε τί θὰ γίνῃ μὲ τὸ ζήτημα τοῦ Κανονισμοῦ, ἐπιβάλλοντος μυστικὴν ψηφοφορίαν;

Πρόεδρος. Νομίζω ὅτι, πρὸς ἀποφυγὴν μυστικῆς ψηφοφορίας, θὰ προβῇ εἰς δήλωσιν ὁ κ. Ὑπουργός.

Δημητρακόπουλος. Διὰ τοῦ 1ου ἐννοῶ μόνον νομιμοποίησιν τῶν Ἐπιτροπειῶν.

Πρόεδρος. Οὕτως ἔχομεν ψηφοφορίαν μόνον ἐπὶ ἐπιτροπειῶν.

Κουλουμβάκης. Οὕτω ὁ κ. Ὑπουργὸς δύναται κατόπιν νὰ διορίσῃ διὰ Β. Δ. ἄλλα πρόσωπα.

Πρόεδρος. Ἀναμφισβητήτως

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) Πρὸς ἐξασφάλισιν ἐν προσεχεῖ μέλλοντι τῆς ἐργασίας ταύτης ὁ κ. Ὑπουργὸς διετύπωσεν ὡς διετύπωσε τὸ νομοσχέδιον. Ἐνόμισεν ὅτι καὶ ἡ μονιμοποίησις τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐργασίας θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἀρίστην καὶ ταχίστην περάτωσιν τοῦ ἔργου. Θέλομεν ἐκπόνησιν νόμων πρὸς ταχίστην μεταρρύθμισιν καὶ ἀνανέωσιν τῶν Ἀστικῶν Κωδίκων.

Τὸ ἰσχύον δίκαιον παρεμβάλλει οἰκονομικὰς πέδας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν κίνησιν τῆς κοινωνίας. Ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία πάσχει ἐκ τούτου. Τὸ δίκαιον ἀπεδόθη μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν δικαστηρίων μας κατὰ τρόπον θυσιάζοντα πολλάκις τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἀληθὲς δίκαιον. Τὸ ἀστικὸν διαδικαστικὸν συχνάκις ἀνανεοῦται εἰς ἄλλας χώρας. Αὗται δὲ ἀποδίδουσιν μεγίστην σημασίαν εἰς τὸ Ἀστικὸν δίκαιον τὸ προρυθμίζον τὸ πρῶτον. Ἐν τούτοις ἡμεῖς μένομεν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον ἐπὶ 80 ἔτη ἄνευ κωδικοποιήσεως τῶν νόμων. Πρόκειται κυρίως, ἐπαναλαμβάνω, περὶ προεργασίας διὰ τὸ μέλλον καὶ νομοθετικῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ἐργασθησομένων προσώπων, ὅπως μή, ἀπολυομένων τούτων τυχὸν ὑπὸ ἄλλης Κυβερνήσεως, ἀνακοπῇ ἡ ἐργασία. Διὰ νὰ τελειώνωμεν ἐν τούτοις ἅπαξ διὰ παντὸς ἂς γίνῃ μία ψηφοφορία διὰ τὰς Ἐπιτροπείας καὶ ἄλλη μυστικὴ διὰ τὰ πρόσωπα.

Βοζίκης. Νὰ ὁρισθῇ διὰ Διατάγματος, ὅτι τὸ προσωπικὸν τῶν Ἐπιτροπειῶν δὲν παύεται πρὸ τῆς περατώσεως τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῷ ἔργου.

Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) Ὑποβάλω γνώμην ἄλλης ἐξοικονομήσεως τῶν πραγμάτων.

ἀποκλειούσης τὴν ἀνάγκην τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας. Νὰ ψηφισθῇ νῦν ὡς ἔχει τὸ 1ον ἄρθρον, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι πρόκειται ἐν αὐτῷ μόνον καὶ γενικῶς περὶ Ἐπιτροπειῶν, ἀσχέτως ὅλως πρὸς πρόσωπα, καὶ διὰ τὴν γ' συζήτησιν θὰ ὑποβάλω τροπολογίαν, καθ' ἣν διὰ Β. Διατάγματος ὁ Ὑπουργὸς θὰ δύναται ἐντὸς 15 ἡμερῶν νὰ ὁρίσῃ τὰ πρόσωπα, τὰ ἀποτελέσοντα τὰς ἐπιτροπείας.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ. Τὸ νομοσχέδιον ψηφίζεται κατόπιν κατ' ἄρθρον. Ψηφίζεται καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Μπουρνιᾶς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῶν 2 πρώτων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ἐκτυπωθησομένων πρὸς διανομήν.

Ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαθηκῶν, ἐγγεγραμμένου εἰς α' συζήτησιν.

Ψηφίζεται κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον καὶ ἄρχεται ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις.

Ἀραβαντινός, Μπακόπουλος, Πετρέας. Ὑποβάλλουν ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου τροπολογίας ἀναπτύσσοντες αὐτάς.

Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ζητεῖ νὰ ὑποβληθῶσιν ἐγγράφως αἱ τροπολογίαι καὶ δὴ ἐγκαίρως, πρὸς μελέτην ὑπ' αὐτοῦ, διότι κατὰ τὴν γ' ἀναγνωσιν θὰ φέρῃ τὸν λόγον ἐφ' ὅλων αὐτῶν.

Δρυγούλης. Εὐλογωτάτη ἡ ἀξίωσις τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ διὰ τὰς τροπολογίας καὶ δι' αὐτὰς ἔτι τὰς ἁπλᾶς παρατηρήσεις, λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ζητήματος.

Μπακόπουλος. Ἐπὶ τοῦ 6ου ἄρθρου ζητεῖ νὰ μὴ ἀρεθῇ τίποτε εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ προκειμένου περὶ ἀκυρότητος.

Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Πρόκειται περὶ ἐλαφροτέρου βαθμοῦ ἀκυρότητος.

Πετροπουλάκης. Ζητεῖ νὰ μὴ ἀρεθῇ μεγάλη ἐλευθερία εἰς τὸν δικαστήν.

Μιχαλακόπουλος. Ἡ διατύπωσις ἐν τῷ νομοσχεδίῳ εἶνε ἡ ἀρίστη πασῶν.

Πετρέας (ἐπὶ τοῦ 8ου). Ζητεῖ τὴν διαγραφὴν αὐτοῦ.

Κουλουμβάκης. Καλλίτερον νὰ διαγραφῇ.

Μιχαλακόπουλος. Εἶνε σκοπιμώτατον.

Ἀρσβαντινός. Εἶνε σκοπιμώτατον καὶ νεώτεραι νομοθεσίαι καθιέρωσαν τὰ ἐν αὐτῷ.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 46ου ὁ κ. **Καλλέργης** παρατηρεῖ ἀσάφειαν.

Ὁ κ. **Ὑπουργὸς** δηλοῖ ὅτι θὰ ὑποβάλῃ κατὰ τὴν γ' συζήτησιν σχετικὴν τροπολογίαν.

Ὑπὸ τοῦ κ. Α. **Ρ. Καναπάρη** ὑποβάλλεται τροπολογία ἐκτυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Οὕτω ψηφίζονται πάντα τὰ ἄρθρα τοῦ νομοσχεδίου ἐν πρὸς ἕν.

Ψηφίζεται κατόπιν καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀκολουθεῖ α' συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου περὶ καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ψηφίζεται τὸ σχέδιον τοῦτο νόμου κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον.

Ἀκολουθεῖ α' συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἄρθρων 201, 807, 808 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ψηφίζεται τὸ σχέδιον τοῦτο νόμου κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον.

Ἀκολουθεῖ β' συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν.

Φωτήλας. Ζητεῖ ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου μέχρις ὅτου συγκεντρωθῶσι καὶ αἱ γνῶμαι τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων, πρὸς ἐπιστημονικὴν διαφώτισιν τοῦ νομοσχεδίου.

Γουτσικας. Ζητεῖ νὰ παραπεμφθῇ τὸ νομοσχέδιον εἰς ἐπιτροπήν.

Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικ.). Ἡ Βουλὴ ἀπεφάνθη ἤδη ἀρνητικῶς ἐπὶ τῷ ζητήματι τούτῳ. Τὸ κείμενον τοῦ νομοσχεδίου κατὰ τὰ $^{9}/_{10}$ ἀνήκει εἰς τὸν ὑπάρχοντα νόμον.

Ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης αὐτοῦ πάντες οἱ εἰσαγγελεῖς τοῦ Κράτους. Ἐπὶ πλέον ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου ἐζήτησεν ἐγκαίρως τὰς γνώμας τῶν δικηγορικῶν συλλόγων. Καὶ οἱ ἀπαντήσαντες ἐξ αὐτῶν συμφωνοῦν μετὰ τῶν εἰσαγγελέων ἐπὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ κειμένου σχετικοῦ νόμου, ὡς βάσεως τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀπὸ 20ετίας παρατηρεῖται ἡ ἀνάγκη τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ νόμου περὶ ἐπιδόσεως ποινικῶν δικογράφων. Εἶχε συνταχθῇ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ νομοσχέδιον, ἡ ὁλομέλεια τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπέρριψεν αὐτὸ μετὰ ἐγγράφου ἐκθέσεως. Ὑπεβλήθησαν καὶ τὸ νομοσχέδιον καὶ ἡ ἔκθεσις εἰς τὴν Βουλὴν τῷ 1906. Τῷ 1909 ὑπεβλήθη νομοσχέδιον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γνώμης τῆς ὁλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἐπιτροπὴ βουλευτῶν ἐπεξειργάσθη αὐτό, ἐγένετο νόμος, ἴσχυσεν ἐπὶ δίμηνον, ἀλλὰ παρουσίασεν ἡ ἐφαρμογή του τοιαῦτα προσκόμματα, ὥστε, μόλις ἐγενόμην Ὑπουργός, ἠθέλησα νὰ διορθώσω τελικῶς τὸ πρᾶγμα. Ἠρώτησα τότε, ἐπαναλαμβάνω, τοὺς εἰσαγγελεῖς, ἀπήντησαν πάντες σχεδὸν ὅτι ὁ νόμος ἐκεῖνος κατέστη ἀνεφάρμοστος διὰ τὴν ἔλλειψιν καταλλήλων προσώπων πρὸς ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων, διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς ἀμοιβῆς. Ἐννέα δικηγορικοὶ σύλλογοι ἀπήντησαν ὅτι ὁ νόμος κατέστη ἀνεφάρμοστος ἐκ λόγων ὁμοίων, ἐνῷ εἶνε ἄριστος. Οὕτως ὁ δικηγορικὸς σύλλογος Ναυπλίου καὶ τοῦ Βόλου συμφωνοῦν εἰς τὸ ὅτι ἀπαιτεῖται τριπλασιασμὸς μισθοῦ καὶ ἀριθμοῦ δικαστικῶν κλητήρων, ἐπιλογὴ αὐτῶν κλπ. Διὰ τῶν δύο σχετικῶν νομοσχεδίων αἴρονται αἱ ἐλλείψεις αὗται.

Ὁμοίως οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι, Ἄρτης, Ἠλείας, Κεφαλληνίας κλπ. ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἀπαντοῦν. Ἄλλων δικηγορικῶν Συλλόγων ἐπιστημονικὰς γνώμας δὲν ἔλαβον.

Δὲν ὑπάρχει ὄθεν λόγος ἀναβολῆς. Κατὰ τὴν γ' ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου θὰ συζητήσωμεν ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν. Τινὲς αὐτῶν ἀληθῶς βελτιοῦσιν αὐτό.

Φωτήλας. Ἐπαναλαμβάνει ὅτι ὡμίλησε περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπιστημονικῆς διαρωτίσεως ἐκ μέρους τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων, δι' ἣν ἀπαιτεῖται χρόνος τις, καὶ ἐπιμένει εἰς τοῦτο.

Ζαβιτσάνος. Ζητεῖ πίνακα ἐμφαίνοντα τὸν ἀριθμὸν τῶν δικαστικῶν κλητήρων τοῦ Κράτους, τὰς περιφερείας καὶ τὰ γραφεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ὑπηρετοῦν, τὰ τῆς μισθοδοσίας αὐτῶν κλπ.

Παπαδόπουλος. Ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν διότι, λέγει, ὁ ψηφισθεὶς νόμος κατηργήθη κατόπιν σοβαροτάτων ἀρμοδίων διαμαρτυριῶν, διότι ἐθεωρήθη ὡς συντελῶν εἰς δημιουργίαν

μεγάλων ἐγκλημάτων συνεπείᾳ μικροποινῶν. Ζητεῖ ἀναβληθῇ δι' ὀλίγας ἡμέρας, ἵνα συναρμολογήσῃ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ τὰς τροπολογίας, διότι ἄλλως, ψηφιζόμενον καὶ ἐφαρμοζόμενον ὡς ἔχει τὸ νομοσχέδιον, δὲν θὰ συντελέσῃ εἰς οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὴν ἐκφύλισιν ἐκ νέου τῆς λῃστείας.

Μιχαλακόπουλος. Προκειμένου περὶ μελέτης τῶν λεπτομερειῶν τοῦ νομοσχεδίου δὲν θὰ εἶχε θέσιν γνώμη περὶ παραπομπῆς εἰς Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπήν. Διότι δύναταί τις νὰ ἐρωτήσῃ, ἐὰν ἕως τώρα δὲν ἔχωμεν ἀκόμη σχηματίσει ὡρισμένας ἐπὶ τοῦ ζητήματος γνώμας, μετὰ δίμηνον ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, ὃν ἁπλῶς διαρρυθμίζει τὸ νομοσχέδιον, πῶς θὰ σχηματισθῇ αἰφνιδίως ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ὀρθοτέρα γνώμη; Μήτι δὲ παρουσιάσθη νέος τις ἀποχρῶν λόγος ἐπιβάλλων τὴν ἀναβολὴν καὶ τὴν μελέτην παρὰ Ἐπιτροπῆς;

Δὲν εἶδον νὰ ὑποβληθῶσι ὑπομνήματα ἐπιστημονικὰ παρὰ τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων. Ἔμαθα μόνον ἐκ τῶν ἐφημερίδων περὶ ἐξεγέρσεως τινῶν δικηγορικῶν Συλλόγων. Ὡς πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ῥρονῶ ὅτι ἡ πεῖρα ἀποδεικνύει ὅτι οὐδὲν σπουδαῖον συνεισφέρουσιν αὗται ἐνίοτε, ὅταν μάλιστα δύναται ἕκαστος βουλευτὴς δικηγορήσας νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του κατὰ τὴν συζήτησιν.

Κλάδης. Κηρύσσεται κατὰ τῆς ἀναβολῆς. Αἱ δικονομικαὶ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου ῥρονῶ, λέγει, ὅτι θὰ παρεμποδίζουν τὴν πτῶσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς κυλασιπράξεις.

Καπλοτσιβάκης Φρονεῖ ὅτι ἐπιβάλλεται ἀναβολὴ ἢ παραπομπὴ εἰς Ἐπιτροπήν.

Μπρισιμιτζάκης. Τάσσεται κατὰ τῆς ἀναβολῆς ἢ τῆς παραπομπῆς εἰς Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἶνε ὡριμώτατον.

Ἐμ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἀποκρούει καὶ τὴν ἀναβολὴν καὶ τὴν παραπομπήν. Εἶνε δὲ βεβαιωμένον, λέγει, ὅτι ἀπὸ 3 μηνῶν τὸ νομοσχέδιον εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν καὶ οὗτος οὐ ἠσχολήθη ἐπ' αὐτοῦ. Ἐπελήφθη ὅμως ἐσχάτως ὁ Σύλλογος τοῦ διαστικοῦ προγράμματος

τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ τοιαύτη γνώμη νομίζω ὅτι δὲν δύναται νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ.

Βοζίκης. Ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλόγου ἀνέλαβε πρὸ πολλοῦ νὰ γνωμαντεύσῃ ἐπὶ τοῦ νόμου, τὸν ὁποῖον ἐπανορθοῖ τὸ νομοσχέδιον. ἀλλά, ἐπειδὴ οὗτος ἐρημώσθη μόνον ἐπὶ δίμηνον, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξαχθῶσι πορίσματα περὶ τῶν ἀτελειῶν αὐτοῦ.

Ε. Βενιζέλος ἡ πρότασις ὅθεν τῆς ἀναβολῆς τῆς παραπομπῆς εἰς Ἐπιτροπὴν εἶνε προσπάθεια πρὸς ματαίωσιν τῆς ἐπιψηφίσεως. Σκοπεῖ τὸ νομοσχέδιον τὴν ταχεῖαν περάτωσιν τῶν διαφορῶν, τὴν αἰτίαν ταύτην τοῦ τῆς δημοσίας τάξεως, ἕνεκα τῆς βραδύτητος τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ δὴ τῆς ποινικῆς. Συμβαίνει δὲ παρ' ἡμῖν ὅταν ὅταν παρέρχεται χρόνος πρὸς ἐκδίκασιν, νὰ διατίθεται συγγνωμόνως ἡ κοινὴ γνώμη ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, ὁσονδήποτε ἔνοχος καὶ ἂν εἶνε οὗτος.

Εἰσηγούμεθα νομοθετικὰ μέτρα ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης δεδοκιμασμένα ἐπιτυχῶς καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ περιορισμὸς τῶν ποινικῶν δικῶν δὲν εἶνε βεβαίως δυστύχημα. Καὶ ἀφοῦ θὰ ἐξετάσῃ ἡ Κυβέρνησις ἐπισταμένως ὅλας τὰς τροπολογίας, πρὸς τί ἡ ἀναβολή; Ἐν τούτοις, ὡς πρὸς τὰ τρία ἄλλα νομοσχέδια δυνάμεθα νὰ περιμείνωμεν ἀφοῦ ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος ἐδήλωσεν ὅτι θὰ περιορίσῃ τὰς ἀντιρρήσεις του ἐπ' αὐτῶν, δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ περιμείνῃ, μέχρι τῆς ὑποβολῆς τῶν ὑπομνημάτων τοῦ Συλλόγου.

Ῥακτιβάν. Ὁ Σύλλογος δὲν ἐκλήθη ἀκόμη νὰ διατυπώσῃ γνώμην ἐπὶ συγκεκριμένου νομοσχεδίου. Θὰ ἠδύνατο ἀναβολὴν τῆς ἐπὶ τῶν ἄρθρων συζητήσεως, διότι ἴσως ὑπάρχουν καὶ πιεστικά τινα σημεῖα.

Πεδ. Παλαιόπουλος συμφωνεῖ μὲ τὸν κ. Ῥακτιβάν, ἀναφέρει ὅτι ὁ Δικηγορικὸς σύλλογος Ἀθηνῶν δὲν ἠρωτήθη εἰδικῶς, οὔτε ἐπίστευεν ὅτι μετὰ τὴν τοῦ νόμου παννηυσιακὴν ἀπόρριψιν θὰ ἐπανήρχετο παλιν πρὸς συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον.

Φωτιάδης. Παραιτεῖται τῆς προτάσεως τῆς ἀναβολῆς.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ τρίτη ἀνάγνωσις τοῦ νομοσχεδίου νὰ ἀναβληθῇ διὰ τὸ Σάββατον μέχρις ὅτου παράσχῃ τὰς γνώμας του ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος.

Περατοῦται ἡ περὶ ἀναβολῆς συζήτησις. ἐρωτᾶται ἡ Βουλή, ἀπορρίπτει αὐτήν.

Ἀκολουθεῖ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου.

Καβαντζόπουλος. Κηρύσσεται κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, ὡς σκοποῦντος τὸν περιορισμὸν τῶν ἀναβολῶν, τῶν ἀνακοπῶν καὶ τῶν διαμαρτυριῶν. «Ἀλλὰ, λέγει, τὸ νομοσχέδιον προνοεῖ καὶ περὶ τῶν ἐρημοδικιῶν.

Ἐν τούτῳ τῷ μέρει τοῦ νομοσχεδίου ἐγὼ ἔχω διάφορον γνώμην. Ὁ νῦν ἐν ἐφαρμογῇ σχετικὸς πρὸς αὐτὰς νόμος ἐπέφερεν ἀγαθὰ ἀποτελέσματα. Καὶ ἐφόσον δὲ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν στατιστικὰς ἐκθέσεις εἰσαγγελιῶν, γνώμας δικηγορικῶν συλλόγων, δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν νέαν ἀρχὴν ἄρδην ἀντικειμένην εἰς τὰ κρατοῦντα μέχρι τοῦδε ἐν τῷ ποινικῷ συστήματι, τὴν ὁποίαν καθιέρωσε ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τούτῳ ὁ κ. Ὑπουργός. Παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ χωρίσῃ τὸ νομοσχέδιον εἰς τὸ περὶ ἀναβολῶν καὶ εἰς τὸ περὶ ἐρημοδικιῶν καὶ νὰ ψηφισθῇ τὸ πρῶτον, τὸ δὲ β' νὰ ὑποβληθῇ μόνον ὅταν ἡ ἁρμοδία ἐξέλεγξις τῶν πραγμάτων πείσῃ περὶ τῆς ἀνεπαρκείας καὶ πλημμελείας ταῦ ἐφηρμοσμένου ἀπό τινος σχετικοῦ νόμου.

Λαγοπάτης. Λέγει ὅτι σοβαρὰ ἀντίρρησις κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ. Ὑποβάλλει τροπολογίας, ἐκτυπωθησομένας πρὸς διανομήν.

Ὑποβάλλουν τροπολογίας καὶ οἱ κ. κ. Λιδωρίκης καὶ Παπαϊωάννου, ἐκτυπωθησομένας πρὸς διανομήν.

Γκλαβᾶς. Θεωρεῖ ἐκκαθαριστέον τὸ σῶμα τῶν δικαστικῶν κλητήρων. Δὲν θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἀναγεγραμμένη αὔξησις τῆς δαπάνης εἶνε ἀρκοῦσα διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τοῦ νομοσχεδίου. Συνεχίζων, ὁμιλεῖ ἐπὶ τῶν σημείων τοῦ νομοσχεδίου, τὰ ὁποῖα θεωρεῖ πλημμελῆ καὶ δηλοῖ ὅτι θὰ ὑποβάλλῃ τροπολογίας. Κηρύσσεται κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου.

Κάβουρας. Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ μέρους τοῦ νομοσχεδίου τοῦ ἀναγομένου εἰς τὴν τιμωρίαν τῶν λιπομαρτύρων. Ὡς πρὸς τὸ ἀναγόμενον εἰς τὴν ἐρημοδικίαν, λέγει ὅτι ὁ θεσμὸς αὐτῆς καθίσταται ἀναγκαῖον κακόν. «Ἡ κατάργησις αὐτοῦ δὲν δημιουργεῖ οὔτε οἰκονομικὸν ὄφελος τοῦ Δημοσίου. Ἡ βραδύτης περὶ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑποθέσεων προήρχετο κυρίως ἐκ τῶν ἀναβολῶν τῶν ὑποθέσεων,

αἵτινες περιωρίσθησαν ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ ἤδη ἰσχύοντος νόμου περὶ λιπομαρτύρων. Ἐὰν ὁ θεσμὸς τῆς ἐρημοδικίας καταργηθῇ θὰ τραπῇ ὁ κόσμος πρὸς τὴν ψευδορκίαν. Ἡ ὑπεράσπισις δὲν ἔχει συμφέρον νὰ ὠθήσῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὴν ἐρημοδικίαν, ὡς γίνεται ὑπαινιγμὸς ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ νομοσχεδίου.

Φωτιάδης. Θεωρεῖ τὸ νομοσχέδιον ἄριστον. Τὴν ἐρημοδικίαν θεωρεῖ ὑπεκφυγὴν τῆς ἀντιπαραστάσεως πρὸς τοὺς μάρτυρας τῆς κατηγορίας, πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ὑπεκφυγὴν αὐτῆς τῆς Δικαιοσύνης.

Παρὰ τῶν κ. κ. **Π. Δαναπάτη** καὶ **Ἰ. Τσιριμώκου** ὑποβάλλεται τροπολογία, ἐκτυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Ὁμοίως παρὰ τῶν κ. κ. **Κ. Λιδωρίκη** καὶ **Θεμ. Παπαϊωάννου** ὑποβάλλεται καὶ ἑτέρα τροπολογία.

Πετροπουλάκης. Θεωρεῖ δυσεκτελέστους τὰς ἐπιδόσεις τῶν ποινικῶν δικογράφων, ὡς πρός τινα μέρη τῆς Ἑλλάδος τοὐλάχιστον, ἂν δὲν τριπλασιασθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν κλητήρων καὶ ἂν δὲν βελτιωθῇ ἡ συγκοινωνία. Τὸ μέτρον νὰ ἐπιδίδωνται τὰ δικόγραφα καὶ διὰ δασοφυλάκων δὲν εὑρίσκει ὀρθόν. «Μία ἀναβολὴ εἶνε τὸ ἥμισυ μιᾶς ἀναβολῆς», αὐτὸ σκέπτεται κάθε ἔνοχος, λέγει, ὅθεν εἶνε κατὰ τῶν ἀναβολῶν.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς νομοσχέδια:

1) Νομοσχέδιον περὶ χορηγίας ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910 ἐκ δρ. 4,288,637 καὶ 36 ο/ο.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, συνιστῶντος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς θ' ἀναγραφῇ πρῶτον ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ διατάξει τῆς ἀμέσως ἑπομένης συνεδριάσεως.

2) Νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 336,537 καὶ 50 ο ο ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909.

3) Νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως Β. Διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχ. 65,141 καὶ 65 ο/ο

ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909.

4) Νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως Β. Διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχ. 65,141 καὶ 65 ο/ο ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως τοῦ 1909.

5) Νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δρ. 1,135.000 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείων τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910.

6) Νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι ὧν ἐχορηγήθησαν ἔκτακτοι πιστώσεις ἐκ δρ. 10.578,273 καὶ 35 ο/ο ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910.

Συνεχίζεται ἡ διακοπεῖσα ἐπὶ τοῦ δικαστικοῦ νομοσχεδίου συζήτησις.

Βέμβριος. Θεωρεῖ τὸ νομοσχέδιον ὡς μέγιστον ἠθικὸν συντελεστὴν τῆς κοινωνίας.

Ἐπικόπουλος. Λέγει ὅτι ὁ συνήθης λόγος τῆς πληθώρας τῆς ἐρημοδικίας εἶνε τὸ ἀνοργάνωτον καὶ ἀνεπαρκὲς τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς. Οἱ καλούμενοι δὲν λαμβάνουσι γνῶσιν τῶν κλητηρίων θεσπισμάτων. Ἔνιοι τῶν κατηγορουμένων, καὶ ἀθωότατοι ἴσως, δὲν προσέρχονται, διότι εἶνε ἀδύνατον νὰ εἰδοποιηθοῦν λόγῳ τοῦ διασκορπισμοῦ αὐτῶν, ὡς συμβαίνει πρὸ πάντων μὲ τοὺς Γορτυνίους. Θεωρεῖ ὅτι ἡ Ποινικὴ Δικαιοσύνη δὲν ἐμπεδοῦται διὰ τοῦ νομοσχεδίου, ἀπεναντίας, ὑπάρχει μέγιστος φόβος νὰ πάθουν οἱ ἀθῶοι.

Ψηφίζεται κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ σύνολον τὸ νομοσχέδιον.

Ψηφίζεται κατόπιν κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ σύνολον εἰς 6' συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 9ην καὶ 20'.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Κ$_{\zeta}$'

τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1911

Ὥρα 4. 35' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 195 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Ἡρώδης** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς. 1) Διάφοροι γονεῖς μαθητῶν παραπονοῦνται κατὰ τοῦ Ἑλληνοδιδασκάλου Γ. Βουτσαρᾶ ὡς ἀπουσιάζοντος ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου καὶ μὴ διδάξαντος ἀπὸ τοῦ 7βρίου μέχρι σήμερον πλέον τῶν δύο μηνῶν. 2) Τριάκοντα οἰκογένειαι προσφύγων Καβακλιωτῶν, ἐγκατασταθεῖσαι εἰς Νέαν Φιλιππούπολιν ζητοῦσιν ὅπως τοῖς χαρισθῇ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ κλήρου τοῦ ἀγορασθέντος παρ' αὐτῶν ἀντὶ δρ. 800. 3) Οἱ δημόται τοῦ δήμου Ἀβίας παρακαλοῦσιν ὅπως μὴ ἐπιβληθῇ ἔμμεσος φόρος ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων εἰς τὸν δῆμον Ἀβίας. Τὸν λόγον λαμβάνουσιν οἱ κ. κ. Κουλουμβάκης, Πετράκης, Μιχαλέας καὶ Πατσουράκος. 4) Ὁ δικηγορικὸς Σύλλογος Βόλου κηρύσσεται ὑπὸ αἵρεσιν κατὰ τῶν Δικαστ. νομοσχεδίων. 5) Οἱ Γ. Ἀρβανίτης καὶ Α. Πανᾶς ὑπουργ. γραμματεῖς α' τάξεως ἀπολυθέντες, παραπονοῦνται κατὰ τοῦ ἀρμοδίου Συμβουλίου τῆς Ἐκκαθαρίσεως. 6) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Τρικκάλων ἐν ἐκτάκτῳ συνεδριάσει ἀπεφήνατο κατὰ τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων. 7) Διάφοροι κάτοικοι τῆς Λαρίσσης παρακαλοῦσιν ὅπως ἐξασφαλισθῶσι τὰ συμφέροντά των ἀπὸ τὴν «Ἀμυδαίαν». Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης λαμβάνουσι τὸν λόγον οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ξηρός, Γκλαβᾶς καὶ Ἠλιόπουλος. 8) Ὁ Ἰωάννης Μαλακατὲς ζητεῖ βοήθειαν. 9) Ὁ Ἐπ. Κυπαρίσσης πρώην δήμαρχος Πυλίων ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ ἀποξηράνσεως νοσογόνου ἑλώδους λίμνης καὶ τέλματος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πυλίας. 10) Ὁ Λουκᾶς Πετροπουλέας ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν Διοικητικῶν καὶ Δημοτικῶν ἀρχῶν τοῦ Κράτους. 11) Ὁ καταδίκος τῶν φυλακῶν Πύλου Παῦλος Μπακέας ζητεῖ χάριν. 12) Οἱ Πύλου Μαθιός καὶ Βασίλ. Τηραϊδῆς καταδίκοι τῶν φυλακῶν Παλαμηδίου παραπονοῦνται ὅτι τοῖς καθυστεροῦνται ταχυδρομικαὶ ἐπιταγαί. 13) Ὁ Δή-

μαρχος Τρικολώνων ὑποβάλλει ψήφισμα τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου δι' οὗ παρακαλεῖ, ὅπως ἀπαλλαγῶσιν οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου ἐκ τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων.

Μετὰ τοῦτο ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπεβλήθησαν αἱ ἑξῆς τροπολογίαι καὶ προτάσεις νόμου.

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. Τριγώνης ὑποβάλλει πρότασιν Νόμου περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρ. 404 τῆς Πολ. Δικονομίας 2) ὁ βουλευτὴς Ἄρτης κ. Σ. Σῦμος ὑποβάλλει πρότασιν Νόμου περὶ δωρεὰν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ Θράκης, Μακεδονίας, Κρήτης, Ἠπείρου Κύπρου, καὶ Μικρᾶς Ἀσίας καταγομένων ἀπόρων φοιτητῶν 3) ὁ βουλευτὴς κ. Τριγώνης ὑποβάλλει ἑτέραν πρότασιν Νόμου περὶ συμβατικοῦ τόκου 4) ὁ βουλευτὴς κ Καζαντζῆς ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκδόσεως τῶν ποινικῶν διοιγράφων κλ. 5) ὁ βουλευτὴς κ. Δελακοβίας ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ὑπολογισμοῦ τοῦ μέχρι τοῦ ἀμετακλήτου τῆς ἀποράσεως χρόνου τῆς φυλακίσεως ἐν τῇ καταγινωσκομένῃ ποινῇ 6) ὁ βουλευτὴς κ. Μπουρνιᾶς ὑποβάλλει πρότασιν Νόμου περὶ ἀπαλλαγῆς φόρου τῶν πρὸς οἰκιακὴν χρῆσιν παραγόντων ἐκ μωρεῶν καὶ λοιπῶν ὑλῶν οἰνόπνευμα ἀμβύκων 7) ὁ βουλευτὴς κ. Σ. Λάσκαρης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαθηκῶν, 8) ὁ βουλευτὴς κ. Πετρέας ὑποβάλλει ἐπίσης τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, περὶ διαθηκῶν 9) ὁ βουλευτὴς κ. Χρηστίδης ὑποβάλλει πρότασιν περὶ μεταρρυθμίσεων τῶν ἄρθρ. 3 ἕως 20 τοῦ Συντάγματος. Πᾶσαι αὗται θέλουσιν ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Δραγούμης. Εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως διορίαν 5 μόνον ἡμερῶν ἀνταπεκρίθη κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατὸν ἡ Ἐπιτροπὴ διὰ τὸ προσχέδιον τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, ἧς ἔχω τὴν τιμὴν νὰ προεδρεύω. Ἡ προθεσμία ἔληξε χθὲς καὶ σήμερον ἀνακοινῶ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι δὲν ἐπερατώθη ἐντελῶς τὸ ἔργον αὐτῆς, καίτοι συντονώτατα εἰργάσθη κατὰ τὸ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς διάστημα.

Τὰ ἄρθρα ὧν ἐπελήφθη ἡ Ἐπιτροπὴ ἦσαν τὸ 3ον, τὸ

5ον καὶ τὸ 6ον, περιληφθέντα εἰς τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον, ἂν τὸ ὑποβληθὲν παρὰ τῶν 7 βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, καὶ τὸ 9ον. Ἐπερατώθη ἡ ἐπ' αὐτῶν ἐργασία. Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεπλήρωσε τὰς ἐργασίας της καὶ ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀσύλου καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ συνέρχεσθαι. Ὑπολείπονται τὰ ἄρθρα 11ον, 16ον, 17ον καὶ 18ον. Τὰ λοιπὰ δὲν θὰ προκαλέσωσι συζήτησιν. Διὸ θέλομεν χρόνον τινὰ ἔτι ὅπως καταρτισθῇ ἡ ὁριστικὴ διατύπωσις τῆς ἐπεξεργασίας τῶν ἐξελεγχθέντων ἄρθρων, ὅπως ὑποβληθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τοῦ εἰσηγητοῦ, ὅπως συζητηθῶσι τὰ σπουδαιότατα ἄρθρα 14, 16 καὶ 17. Τὸ Σάββατον θὰ ἔχωμεν περατωμένον ἐντελῶς τὸ ἐπὶ τῶν ἄρθρων ἔργον ἡμῶν, τὴν Κυριακὴν θ' ἀσχοληθῶμεν ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τὴν Δευτέραν θὰ παρουσιάσωμεν τὴν ἐργασίαν ἡμῶν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Διαμαντακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Κατὰ τὸν ἰσχύοντα Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα, ἡ Βουλὴ ἢ θὰ δώσῃ παράτασιν εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἢ θὰ προβῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ ἄνευ τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς. Παρακαλῶ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις παρὰ τῆς Βουλῆς μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἐλεγκτικοῦ ἔργου αὐτῆς τῆς συνεδριάσεως ταύτης.

Ἀλεξανδρόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἀπαντῶ εἰς ἐπίκρισιν παρὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Πατσουράκου τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ παρανομίας, γενομένην κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Δευτέρας.

Καίτοι, λέγει, ὁ θεσμὸς τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου ἐδημιουργήθη ἐπίτηδες, ὅπως περιορίσῃ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ὑπουργοῦ ὡς πρὸς τὰς παύσεις, μεταθέσεις, προαγωγάς, τιμωρίας κλπ. μέχρι τοῦ ν' ἀπειλῇ αὐτὸν καὶ δι' εἰδικοῦ δικαστηρίου ἔτι ἐν περιπτώσει μὴ πραγματοποιήσεως τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ, ἐπομένως δὲν ἔχει πραγματικὴν εὐθύνην ὁ Ὑπουργὸς διὰ τὰς πράξεις τοῦ Συμβουλίου, ἐν τούτοις ἐζήτησα παρὰ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου νὰ μοὶ δοθῶσιν οἱ φάκελλοι τῶν ὑποθέσεων, ὡς πρὸς τὰς ὁποίας παρανομίας τοῦ Συμβουλίου κατήγγειλεν ὁ κ. βουλευτής. Ἐζήτησα τὸν φάκελλον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημειωμάτων τοῦ κ. βουλευτοῦ. Δὲν ἔλαβα μόνον τὸν φάκελλον τῆς ὑποθέσεως Λάμψακη ζητηθέντα ἀπὸ τὸ

γραφεῖον τῆς Δικαιοσύνης, διότι εἶχεν ἐπιληφθῆ τῆς ὑποθέσεως ἡ ἀνάκρισις.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς μηνύσεως κατὰ τοῦ σχολάρχου Καλαμπάκας Καραγεώργου καταγγελθέντος τῷ 1907 δι' ἀνωμαλίας περὶ τὴν διεύθυνσιν καὶ κακὴν διαγωγήν, ἀνακοινῶ τὰ ἑξῆς κατὰ τὸν φάκελλον: Ὁ Γυμνασιάρχης Παπαδάκης ὑπέβαλεν ἔνθεσιν, μετὰ τὰς ἀνακρίσεις του, καθ' ἣν ἀπαλλάσσεται κατὰ τοῦ σχολάρχου, ἀλλὰ πλείονες καὶ μᾶλλον εὐυπόληπτοι ὑπέρ. Τὸ τέλος τῆς ἐκθέσεως λέγει, ὅτι οὔτε ἔνδειξις προέκυψε κατ' αὐτοῦ. Τὸ Συμβούλιον, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Πολίτου ἔκρινεν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκθέσεως, ὅτι δὲν ὑπῆρχε λόγος τιμωρίας τοῦ διδασκάλου.

Ἐπὶ τῆς ὑποβολῆς μηνύσεως κατὰ τοῦ διδασκάλου Πατησίων Σταματιάδου, καταγγελθέντος ὑπὸ τοῦ σχολάρχου του Ἀντ. Λουκιανοῦ ἐπὶ ὑποπτοις σχέσεσι μὲ μαθητάς, ἀνακοινῶ τὰ ἑξῆς κατὰ τὸν σχετικὸν φάκελλον: Ἐνηργήθη μακροτάτη καὶ πλήρης ἀνάκρισις, τὸ δὲ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον κατέληξεν εἰς πόρισμα, καθ' ὃ οὐδὲν πράγματι ἀπεδείχθη ἐκ τῶν καταγγελθέντων, ἀπεδείχθη μόνον ὅτι παράκουσεν ὁ διδάσκαλος εἰς διαταγὴν τοῦ σχολάρχου ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν ἑνὸς μαθήματος καὶ ἐπῆλθεν ἀνωμαλία τις εἰς τὸ σχολεῖον, ἀπεδείχθη ὅμως καὶ ὅτι ὁ σχολάρχης ἦν συκοφάντης. Ὁ Σταματιάδης κατεδικάσθη εἰς 11 δρχ. πρόστιμον. Ἡ ὑπόθεσις ἀνάγεται εἰς τὸ 1908 καὶ οἱ δύο δὲ ἤδη εὑρίσκονται ἐκτὸς ὑπηρεσίας.

Ἐπὶ τῆς ἀποθέσεως τῆς μηνύσεως τοῦ γυμνασιάρχου Παπαδάκη ὁ φάκελλος λέγει, ὅτι «ὁ κ. Ἰω. Πατσουράκος, νῦν βουλευτής καὶ τότε καθηγητής, κατηγγέλθη τῷ 1909 ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου του κ. Παπαδάκη ὡς ἐξελθόν τῶν ὁρίων τοῦ πρέποντος, ἀπειλῶν δι' ἐκδικήσεως τὸν γυμνασιάρχην, συγκρουόμενος ἑκάστοτε πρὸς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν καθηγητῶν κλπ.». Καὶ ὁ κ. Πατσουράκος ἀντικατηγγειλε μετὰ ἕνα μῆνα καὶ πλέον τὸν γυμνασιάρχην. Ἐστάλη πρὸς ἀνάκρισιν εἰς Καρδίτσαν ὁ ἐπιθεωρητὴς κ. Γρατσιάτος.

Ἡ ἔκθεσίς του λέγει περίπου, ὅτι ὁ κ. Πατσουράκος «δὲν ἐργάζεται μετὰ τοῦ δέοντος ζήλου, ἐρίζει πρὸς τὸν μετριοπαθῆ Γυμνασιάρχην, τείνει εἰς τὸ ν' ἀπουσιάζῃ διαρκῶς, ἐνίοτε ἀπουσιάζει ἀδικαιολογήτως. Ὁ Γυμνασιάρχης δὲν τοῦ ὑ-

πέγραψε τὰς ἀποδείξεις, ὁ κ. Πατσουράκος ἤρχισε νὰ τῷ φέρεται σκαιῶς, καὶ ἐνώπιον τῶν ἄλλων καθηγητῶν ἔτι, ὑπεστήριξε μαθητὰς ἀνακαλυφθέντας εἰς ἀπηγορευμένον μέρος κλπ. Ἐν τέλει κατήγγειλε τὸν Γυμνασιάρχην ὡς χαρτοπαικτοῦντα ἐπὶ χρήμασι κλπ. Ἡ ἀνάκρισις ἐν τούτοις ἐξηκρίβωσεν ὅτι ὁ Γυμνασιάρχης ἦν ἀθῶος. Κατῆλθε δὲ καὶ εἰς τὴν Θεσσαλικὴν δημοσιογραφίαν κατὰ τοῦ Γυμνασιάρχου κτλ.» Ὁ κ. Πατσουράκος ἀπελογήθη πρὸς τὸ Ἐποπτ. Συμβούλιον, ζητῆσαν ἀπολογίαν. Τὸ ἔγγραφον πρὸς ἀπολογίαν ἐστάλη τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1909, δὲν εὑρέθη ὁ κ. Καθηγητής, ἀπελύθη δὲ κατόπιν ἐπὶ ἐγκαταλείψει θέσεως.

Αἱ πράξεις αὗται ἐγένοντο ὅτε ἐγὼ δὲν ἤμην Ὑπουργός, τὸν δὲ κ. Πατσουράκον ἐγνώρισα μόλις πρὸ 20 ἡμερῶν.

Ὁ κ. βουλευτὴς Πατσουράκος κατήγγειλε πρὸς τούτοις ὅτι ὁ κ. Λάμπρος ἔλαβεν ἐπὶ Ὑπουργοῦ τοῦ κ. Στάη 10.000 ἐκ τοῦ Δωριδείου κληροδοτήματος διὰ νὰ ἐκδώσῃ βιβλίον τι «Λόγοι ἐκ Βορᾶ» ὅπερ ἐπώλει κατόπιν ἐπιβαρύνων τοὺς Καθηγητάς. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἐχορηγήθησαν διὰ Διατάγματος παρὰ τοῦ Ὑπουργείου, ἐπὶ Στάη, 10.000, ἐκ τοῦ Δωριδείου κληροδοτήματος πρὸς ἔκδοσιν βιβλίου ἐπιστημονικοῦ τοῦ κ. Λάμπρου περὶ τοῦ Δεσποτάτου τῆς Πελοποννήσου. Ἐδόθησαν καὶ εἰς πλείστους ἄλλους καὶ περιφανεῖς ἄνδρας, ποσὰ πρὸς ἔκδοσιν χρησίμου καὶ πατριωτικοῦ ἐπιστημονικῆς ἐργασίας, πρὸ πάντων ἀναγομένης εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἱστορίαν, εἰς δὲ τὸν Σάθαν, ὃν δὲν ἀπατῶμαι, καὶ δεκάδες χιλιάδων δραχμῶν. Παρὰ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου τῆς Λειψίας ἐζητήθησαν διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἔργου περὶ τοῦ Δεσποτάτου τῆς Πελοποννήσου 25.000 μάρκα, δι' αὐτὸ περιῆλθε ἔτη τὰς βιβλιοθήκας τῆς Εὐρώπης ὁ συγγραφεύς καὶ ὑπέστη δαπάνας, μάχους, εἶνε πολύτιμον τὸ ἔργον, ἡ δοθεῖσα ἐπιχορήγησις ἦν πολλοστὸν τῆς ὅλης δαπάνης, ἡ ἔκδοσις δὲ ἤρχισεν ἐντεῦθα κατ' αὐτὰς παρὰ τοῦ κ. Καργαδούρη.

Ὁ κ. Πατσουράκος, ἐκτὸς ὑπηρεσίας εὑρισκόμενος, μοὶ ὑπέβαλεν ἐκ Πειραιῶς πρὸ μηνῶν αἴτησιν περὶ προσηκούσης τοποθετήσεώς του εἰς Γυμνάσιον, συνοδευομένην μὲ ἐκδεδομένα καὶ ἀνέκδοτα ἀληθῶς ἀξίας ἔργα αὐτοῦ. Λόγοι ὅμως,

ἀπορρέοντες ἐξ ὅσων ἐξέθηκα ἀνωτέρω, παρεκώλυον τὸν παρ' ἐμοῦ Συμβουλίου διορισμὸν αὐτοῦ, παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου.

Λυποῦμαι, Κύριοι, δι' ὅσα ἠναγκάσθην νὰ ἀναφέρω διὰ τὸν κ. Πατσουράκον ἐξ ἐπισήμων ἐκθέσεων. Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἐμοῦ, δὲν θὰ ἐλάμβανον τὸν κόπον νὰ ἀπαντήσω, διότι ἡ ὑπόληψις προσώπων ἐχόντων οὐσιαστικὴν ὑπόστασιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ δὲν ἀμαυροῦται δι' ὀλίγου πηλοῦ, τὸν δὲ οὔτε διὰ τοῦ μᾶλλον μεμολυσμένου πηλοῦ. Ἐπρόκειτο ὅμως περὶ ἄλλων προσώπων, ὧν ὤφειλον νὰ ὑπεραμυνθῶ ὡς Ὑπουργός. Διότι αἱ προχθεσιναὶ ἐπερωτήσεις εἶχον ἀπήχησιν ἐκτὸς τῆς αἰθούσης ταύτης, μὴ προκύπτουσαν οὐδόλως ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων».

Ἀνέρχεται εἰς τὸ βῆμα ὁ κ. Πατσουράκος.

Πρόεδρος. Κατὰ τὸν ἰσχύοντα ἤδη Κανονισμόν, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα, ὁ κ. Πατσουράκος δὲν δικαιοῦται εἰμὴ ἐπὶ 10′ λεπτὰ νὰ λάβῃ τὸν λόγον. Δύναται δὲ νὰ ἐγγραφῇ διὰ νὰ ὁμιλήσῃ τὴν Δευτέραν, ἀμέσως ἐπομένην ἡμέραν ἐπερωτήσεων.

Καπλανυμβάκης. Ζητεῖ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ, ὅστις τῷ δίδεται. Ὁ κ. Πατσουράκος κατέρχεται τοῦ βήματος.

Καπλανυμβάκης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξῆλθε τῶν ὁρίων τῶν αἰτηθεισῶν πληροφοριῶν. ἀνέγνωσεν ἀποφάσεις μετεχειρίσθη ἔγγραφα, ἃ ἡμεῖς δὲν εἴδομεν. ἐδίκασε προφανῶς. Ἐγεννήθη ἐπομένως ζήτημα παρεμπίπτον καὶ μάλιστα προσωπικόν, ἐφ' οὗ πᾶς βουλευτὴς δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

Πρόεδρος. Ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἂν συναινῇ ὅπως, ἐπειδὴ αἱ πληροφορίαι αἱ αἰτηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κ. Πατσουράκου παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ εἶχον ζητηθῇ πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νέου Κανονισμοῦ, ἂν συναινῇ νὰ ὁμιλήσῃ ἀπόψε ὁ κ. Πατσουράκος ἐκτὸς τοῦ περιορισμοῦ τῶν 10′ λεπτῶν. Ἡ μόνη — προσθέτει — ὑπὸ τὸ καθεστὼς τοῦ παλαιοῦ Κανονισμοῦ ἑτέρα ἐκκρεμὴς ἐπερώτησις εἶνε ἡ τοῦ κ. Κοντούπη, ἄλλη περίπτωσις δὲν θὰ παρουσιασθῇ. Ἡ Βουλὴ συναινεῖ.

Μάν. Ἀλλὰ οὕτω Κύριε Πρόεδρε, δημιουργοῦμεν προηγούμενον, παρέχον ἔδαφος εἰς ὑπεκφυγὴν ἀπὸ τὸν Κανονισμὸν ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Νομίζω ὅτι μᾶλλον δυνάμεθα νὰ ἐκτήσωμεν λύσιν εἰς τὸ ἄρθρον 23 τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν γνώμην τοῦ κ. Προέδρου, μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος δίδει τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Πατσουράκον.

Πατσουράκης. Κατάγομαι ἀπὸ χώραν ἥτις διὰ τὴν στρεβλὴν τῶν πολλῶν ἀντίληψιν πιθανὸν νὰ ἐγένησε δολοφόνους, ἀλλὰ συκοφάντας ποτέ. Ὁ κ. Ὑπουργὸς μοὶ ἐπετέθη ἀπόψε, ἀπαντῶν εἰς αἴτησιν πληροφοριῶν, μοὶ ἐπετέθη προσωπικῶς, χωρὶς νὰ ἔχῃ κανένα πρὸς τοῦτο δικαίωμα.

Ἐζήτησα πληροφορίας διὰ τὴν μίνυσιν κατὰ τοῦ Σχολάρχου Καλαμπάκας Καραγεώργου, καταγγελθέντος ἐπὶ ἀκατονομάστῳ διαγωγῇ, ἀπολυθέντος καὶ ἄλλοτε ἐπὶ Ὑπουργοῦ Εὐταξίου δι' ὁμοίαν κατηγορίαν. Ἐξουσιοδοτήθη νὰ κάμῃ ἀνακρίσεις ὁ Γυμνασιάρχης Βλάσιος Παπαδάκης ὃν ἐγὼ κατήγγειλα διὰ πράξεις ἄκρως ἐπιληψίμους, τὸν κατήγγειλα ἀπεριστρόφως. (Ἀναγινώσκει τὴν καταγγελίαν).

Τὴν 2αν Φεβρουαρίου 1909 ὑπέβαλον ἔκθεσιν πρὸς τὸν Ὑπουργὸν ἐναντίον τοῦ Παπαγεωργίου. Μάρτυρας δὲ ἐπρότεινα πλέον τῶν 10, εὐυπολήπτους ὅλους κατοίκους Καρδίτσης. Τὴν 28ην Φεβρουαρίου ὑπέβαλον δευτερανμήνυσιν κατὰ τοῦ Γυμνασιάρχου Παπαδάκη μὲ ῥητὰς κατηγορίας, μὲ ὀνομασίας προσώπων, μὲ ἐπακριβῆ ἔκθεσιν γεγονότων, ἀπροκαλύπτως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως. (Ἀναγινώσκει τὴν καταγγελίαν). Κατήγγειλα αὐτὸν διὰ πράξεις ἀντικειμένας εἰς αὐτὸν τὸν στοιχειώδη ἀνθρωπισμόν. Τὸν κατήγγειλα καὶ ἐκ τρίτου, διότι οὐδὲν ἐνηργεῖτο ἕνεκα ἰσχυρᾶς ὑποστηρίξεως τοῦ Παπαδάκη. Περὶ τὸν Ἰούλιον, ἀργότερον, συνεπείᾳ νόσου μου πιστοποιουμένης δι' ἐνόρκων 3 πιστοποιητικῶν καὶ ἵνα μὴ ἀναγκασθῶ τέλος καὶ χειροδικήσω, ἕνεκα τῆς δημιουργηθείσης ἀφορήτου διὰ τὴν συνείδησίν μου καὶ τὸ Ἐκπαιδευτήριον καταστάσεως, ἀπῆλθον ἐκ Καρδίτσης. Κατόπιν, ἀντὶ ἀνακρίσεως κατὰ τοῦ Παπαδάκη καὶ τιμωρίας αὐτοῦ, ἔλαβον εἰδοποίησιν ἀπὸ τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον ἐπὶ ἐγκαταλείψει θέσεως!

Ἐγὼ εὑρισκόμην διαρκῶς ἐν Ἀθήναις καὶ μὲ μέλη τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου συνηντώμην καὶ ἦσαν γνωστότατοι εἰς τὸ Συμβούλιον οἱ λόγοι τῆς ἐκ Καρδίτσης ἀναχωρήσεώς μου, ἀλλὰ οὐδέν μοὶ ἀνεκοίνουν τότε. Εἶχα ἀπέλθει ἐκ Καρδίτσης κατὰ τὸν Ἰούλιον, ἀπελύθην κατὰ Νοέμβριον,

διότι δὲν μὲ εὑρῆκε δῆθεν προτήτερα τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον, νὰ μοῦ ζητήσῃ λόγον διὰ τὴν δῆθεν ἐγκατάλειψιν τῆς θέσεώς μου, ἀπελύθην, ὡς εἶπον, ἐπὶ ἐγκαταλείψει θέσεως. Δὲν ἀπελύθην συνεπείᾳ τῆς ἐναντίον μου καταγγελίας τοῦ Παπαδάκη, ἣν ἐξεμηδένισα ἀπολογούμενος».

Ἀναφέρει κατόπιν καὶ ἀναγινώσκει ἔγγραφα τοῦ δημάρχου Καρδίτσης κ. Λάππα, ἐγγράφους μαρτυρίας ἐγκρίτων μελῶν τῆς κοινωνίας Καρδίτσης, ἀνταποκρίσεις ἐφημερίδων τοῦ Βόλου, πάντα εὐφήμως ὑπὸ ἠθικὴν καὶ καθηγητικὴν ἔποψιν ἀναφέροντα παρ' αὐτοῦ, καὶ ἐξακολουθεῖ:

«Ἐκ Πειραιῶς ὑπέβαλα πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν ἀναφορὰν μετὰ τῶν συγγραμμάτων μου, ζητῶν καλλιτέραν τοποθέτησιν διότι ἄνευ λόγου μὲ εἶχον μεταθέσει ἐκ Καλαμῶν εἰς Καρδίτσαν. Ὑπέβαλα μετὰ τῆς αἰτήσεώς μου καὶ τὰ ἔργα μου, τὰ ὁποῖα ἰδού, διὰ νὰ μὲ κρίνῃ ἡ Βουλὴ καὶ ὡς ἐπιστήμονα». Μνημονεύει τὸ περιεχόμενον τῶν ἀνὰ χεῖρας συγγραμμάτων του καὶ ἐξακολουθεῖ:

—Ἐρωτῶ ἤδη, ἐπιτρέπεται ὁ Ἀνορθωτὴς Ὑπουργὸς νὰ ἀνεχθῇ ὡς Ὑπουργὸς κατάστασιν ἐξευτελιστικὴν διὰ τὴν παιδείαν καὶ ὀλεθρίαν διὰ τὰ σχολεῖα, τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξα πρὸ ὀλίγου καὶ δύναμαι νὰ ἀποδείξω ὁπουδήποτε καὶ ἀπέναντι οἱουδήποτε, δημιουργηθεῖσαν ὑπὸ τῆς μεροληψίας τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, ἔστω καὶ ἂν αἱ καταγγελθεῖσαι πράξεις συνέβησαν πρὸ τῆς ὑπουργείας του; Τὸ Συμβούλιον, χαριζόμενον εἰς τὰ καταγγελθέντα πρόσωπα, παρεῖδε σοβαρωτάτας ἐπιληψίμους πράξεις αὐτῶν καὶ ἐμερολήπτησεν ὑπὲρ αὐτῶν. Τίς πρέπει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πολιτείαν ἀπὸ τοῦ νὰ θέσῃ τέλος τέρμα εἰς τοιαύτην κατάστασιν; Ἐγὼ πάντοτε κατήγγειλα, ὁσάκις κατήγγειλα, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως καὶ ἀπροκαλύπτως, μόνον ἡ συνείδησις καὶ ἡ πεποίθησίς μου ὑπηγόρευε καταγγελίας. Καὶ ἀναφέρω ἐπὶ πλέον δημοσίευσίν μου ἐν τῇ ἐφημερίδι «Ἀθῆναι» κατὰ τοῦ κ. Λάμπρου μὲ ρητὰς κατηγορίας, δι' ἣν δὲν ἀπεστολμήθη καταγγελία.

Τίς δὲ οὗτος ὁ καθηγητὴς κ. Λάμπρος, ὃν ἀνέλαβε νὰ καλύψῃ ὁ κ. Ὑπουργός, ἀπογυμνωθέντα παρ' ἐμοῦ; Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀπήντησεν ἐντεῦθεν προχθὲς ὡς ἐνοχος, ἐπρότεινε νὰ συσταθῇ ἐπιτροπὴ ἐκ βουλευτῶν διὰ νὰ ἐξετάσῃ ἂν ὁ κ. Λάμπρος μετέβη εἰς τὰς Βιβλιοθήκας τῆς

Εὐρώπης πρὸς μελέτην διὰ τὸ Δεσποτᾶτον τῆς Πελοποννήσου. Ἀλλὰ τίς τὸν ἐξουσιοδότησε πρὸς τοῦτο;

Βιβλιοθήκας περιῆλθον καὶ δαπάνας ὑπέστησαν χάριν τῆς Ἐπιστήμης καὶ ἄλλοι σοφώτεροι αὐτοῦ, ὁ Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος καὶ ὁ Ῥήγας Νικολαΐδης, ἀλλὰ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐσκέφθη νὰ φορολογήσῃ τὴν Πολιτείαν χάριν τῶν συγγραμμάτων του. Δὲν εἶνε τοιαύτη πρότασις, ὡς ἡ τοῦ κ. Λάμπρου περὶ βοηθήματος, προσβολὴ κατὰ τοῦ Συνεδρίου τούτου, τὸ ὁποῖον ἐκλήθη μόνον διὰ νὰ πατάξῃ τὰς ἐπιληψίμους κορυφάς; Ἀλλὰ καὶ διατί δὲν ἐζήτησεν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους; Καὶ ὅμως, ἀντὶ νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἀπὸ προχθὲς ὡς πρὸς τὸν κ. Λάμπρον ὁ Εἰσαγγελεύς, τὸν ἔλαβεν ὁ κ. Ὑπουργὸς διὰ νὰ τὸν καλύψῃ.

Προτείνω ἐγὼ νὰ συσταθῇ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν Βιβλιοθήκην Μαρασλῆ, διότι ἕνεκα τοῦ τρόπου τῆς διαχειρίσεως τῶν κατ' αὐτὴν παρὰ τοῦ κ. Λάμπρου καὶ τῶν συνεργῶν του, ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος δὲν ἀφῆκεν ἀποθανὼν οὐδὲν σχεδὸν ἐκ τῆς μεγάλης περιουσίας του εἰς τὸ Ἔθνος. Τόσον εἶχεν ἀποτροπιασθῇ. Ὅταν ἀποκαλυφθῶσι τὰ τῆς διαχειρίσεως τῆς Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ, θὰ ῥιφῇ τὸ Πανελλήνιον. Νὰ συσταθῇ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ τῆς διαχειρίσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, διὰ νὰ γνωσθῇ τί ἐγίνετο ἐν αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς παρὰ τοῦ κ. Λάμπρου καὶ τῶν συνεταίρων του, ὑπὸ τὸ ὄχυρωμα τῆς Προεδρίας τῆς Α. Υ. τοῦ Διαδόχου.

Διὰ νὰ ἐξετάσῃ πῶς συμβαίνει ὥστε ὁ κ. Λάμπρος νὰ ἀπέρχεται τακτικώτατα καὶ ἀπαραβάτως κατ' ἔτος εἰς Εὐρώπην μὲ ἐπιδόματα τοῦ Δήμου καὶ ἄλλα, πρὸς μελέτην τῶν Βιβλιοθηκῶν πάντοτε. Νὰ ἐξετάσῃ πάντα ταῦτα, διὰ νὰ πιστοποιηθῇ ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξαμεν συκοφάνται ποταποί.

(Μετὰ τὴν διακοπήν)

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἀπαντῶν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προσχεδίου κ. Δραγούμη, περὶ καταθέσεως τῆς γνώμης αὐτῆς κατὰ τὴν Δευτέραν). Ἀφοῦ ζητοῦνται ἄλλαι 5 ἡμέραι ἀκόμη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπήν, καίτοι ἀπὸ

20ημέρου ανετέθη αὐτῇ ἡ ἐργασία. παρακαλῶ νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ τέλος αὐτῶν ἡ Ἐπιτροπὴ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα ἄρθρα ἐπεξειργασμένα.

Δραγούμης: Τὴν Δευτέραν, μὴ ὑπολογιζομένην διότι θὰ ἔχωμεν κατατεθειμένην τὴν ἐργασίαν μας τὴν ἡμέραν αὐτήν. θὰ ἔχωμεν καὶ περισσότερα τῶν αἰτουμένων ἄρθρα.

Ὑποβάλλει κατόπιν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τὰ ἑξῆς νομοσχέδια :

1) Νομοσχέδιον περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΒ' τῆς 5 Νοεμβρίου 1909 καὶ ΓΥΓ' τῆς 16 Νοεμβρίου 1909. 2) νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1910 Β. Διατάγματος δι' οὗ ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις δρ. 13,280, 653.40 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθν. Στόλου τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910. 3) νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως ἄρθρου τοῦ νόμου ΑΧΚΗ' τοῦ ἔτους 1887 περὶ ἀποζημιώσεως ὁδοιπορικῶν ἐξόδων τῶν ἀνδρῶν τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ. 4) περὶ δυνάμεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1911. 5) περὶ καταρτισμοῦ στελέχους ἀξιωματικῶν τοῦ μηχανικοῦ. 6) περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ νόμου ΓΤΟΔ' (3374).

Ἀπαντῶν εἰς προηγηθείσας αἰτήσεις πληροφοριῶν, λέγει :

«Ὁ κ. **Μέρμιγγας** κατήγγειλε πρὸ ἡμερῶν γεγονότα ἐν σχέσει πρὸς τὴν μεταφορὰν ἀσθενῶν ἐμποιήσαντα αἴσθησιν. Ἐπ' αὐτῶν ἀπαντῶ πληροφοριῶν :

Ἡ μεταγωγικὴ ὑπηρεσία διέθετε πρὸς μεταφορὰν δύο μεταγωγικὰς ἁμάξας, ἐφθάρησαν αὗται. ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ προεκηρύχθη δημοπρασία δι' ἀντικατάστασιν καὶ μόλις τὴν Δευτέραν ἔληξεν αὕτη. Ἀλλὰ ἐνεφυλλοχώρησε διάστημα. καθ' ὃ ἠδύνατο νὰ ληφθῇ ἔγκαιρος πρόνοια. καὶ θὰ ζητηθῇ λόγος διὰ τὴν παράλειψιν ταύτην. Κατ' ἀναφορὰν τῶν ἁρμοδίων οὐδεὶς ἀσθενὴς προσήχθη πεζὸς εἰς τὸ νοσοκομεῖον Ὁ διευθύνων τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μηχανικοῦ ἀναφέρει ὅτι δύο στρατιῶται τοῦ σώματος, διότι περὶ αὐτῶν εἰδικῶς ἡ ἐρώτησις τοῦ κ. Μέρμιγγα. πάσχοντες ἐκ μηνιγγίτιδος. μετεφέρθησαν διὰ διπτύχου ἁμάξης. ἐθεραπεύθησαν ἤδη. Ἀσθενοφόροι ἅμαξαι 10 τὸ ὅλον κατεσκευάσθησαν τῷ

1905 παρεδόθησαν ἄνευ ἐγγράφου εἰς τὴν ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν, κατόπιν ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἄξιζον τίποτε».

Ἀπαντᾷ κατόπιν εἰς ἐπερώτησιν τοῦ κ. Καφεντζοπούλου. περὶ προαγωγῆς ὑπολοχαγῶν εἰς λοχαγούς. καὶ εἰς ἐπερώτησιν τοῦ κ. Γκλαβᾶ.

Σχεδιάσματα. Ζητεῖ νὰ ὑφισθῇ ἀπόψε τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀποσπάσεως στρατοῦ διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ἀρουραίων.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς συναινεῖ καὶ ἡ Βουλὴ δέχεται.

Σχεδιάσματα. Ὑποβάλλει πρότασιν νόμου περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Ἀχιλλοπουλείου Νοσοκομείου ἐν Βόλῳ. ἐκτυπωθησομένην πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὑποβάλλεται ζητηθεὶς πίναξ ἐμφαίνων τὸν «ἀριθμὸν ἐμμίσθων κλητήρων ὑπηρετούντων νῦν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστου δικαστηρίου Πρωτοδικῶν».

Μέρμιγγας. Ἐὰν καὶ σήμερον ἔτι ἐν τῇ πρωτευούσῃ μεταφέρωνται ἀσθενεῖς ἐπὶ κάρρων, χωρὶς ἐκτάκτου τινὸς καταστάσεως, δύναται νὰ μὴ ζητήσῃ τις ἄμεσον καὶ πλήρη ἄρσιν τῶν ἀφορμῶν τοιαύτης καταστάσεως ;

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.). Ἀδύνατον νὰ ἐπανληφθῇ τὸ προβὲν ἄτοπον μετὰ τὰ καταγγελθέντα, διέταξα νὰ μεταφέρωνται οἱ ἀσθενεῖς μὲ ἀγοραίαν ἅμαξαν ἐπὶ πληρωμῇ. μέχρι τῆς προμηθείας τῶν ἁρμοδίων μέσων.

Μέρμιγγας. Μεταφέρονται ἐπὶ κάρρου ἀσθενοῦς, χωρὶς ἐπικάλυμμα. Τινὲς ἀξιωματικοὶ πληρώνουν ἐξ ἰδίων. Ἔχομεν εἰς τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας ὑπολείμματα τοῦ παρελθόντος. ἀνθρώπους οἵτινες εἶνε ἐν τάξει πάντοτε ὡς πρὸς τοὺς τύπους. οὐδὲν εἰσφέροντες κατ' οὐσίαν. καταστρέφοντες μάλιστα αὐτήν. Καὶ αὐτοὶ μᾶς ἔθετον εἰς προσοχὴν ὁσάκις ἠθέλομεν νὰ ἀνακοινώσωμεν ἐλλείψεις τῆς ὑπηρεσίας. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ λείψουν πλέον καὶ πρὸς τοῦτο μᾶς ἔστειλαν ἐνταῦθα οἱ ἐκλογεῖς μας».

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ζητεῖ τὴν παράδοσιν αὐτῷ τῶν λεχθέντων παρὰ τοῦ κ. Μέρμιγγα ἐκ τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν.

Ὑποβάλλεται τροπολογία τοῦ κ. **Η. Ἀκρίβη** εἰς τὸ νομοσχέδιον περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν διαταγμάτων κλπ., ἐκτυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Κουτσόπης. (Περὶ Ἠλεκτρικῆς Ἑταιρείας καὶ τῶν ὑποχρεώσεων της πρὸς τὸ Δημόσιον). Ἡ Ἑταιρεία ὀφείλει εἰς τὸ Δημόσιον ἐνῷ ἠδύναντο νὰ εἶχον ληφθῇ πλέον τὰ ὀφειλόμενα. Ἡ ἀνάκρισις ὑπὸ τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ἤδη ἡ Ἑταιρεία, ἐπὶ δύο μῆνας ἀδρανεῖ καὶ ἀποκρύπτει μάλιστα τὰ πορίσματά της. Ἐγὼ ἐν τούτοις ἔμαθον αὐτά.

Θὰ πολεμήσω πολλὰς Ἑταιρείας, διότι εἶνε ἐντελῶς ἀνεξέλεγκτοι, καὶ ἤρχισα ἀπὸ τὴν Ἠλεκτρικήν.

Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς ἑταιρείας κατὰ τὸ 1909 παρουσίαζεν ἐνεργητικὸν 27 περίπου ἑκατομμύρια. Ἡ ἐλεγκτικὴ ἐπιτροπὴ εὗρεν ὅτι 13.000.000 ἔπρεπε ν' ἀφαιρεθῶσι. Δι' ἠλεκτρικοὺς σταθμοὺς καὶ ἐγκαταστάσεις ἀναγράφει τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἑταιρείας 20 περίπου ἑκατομμύρια. Ἡ ἐξαγορὰ τῆς Ἑταιρείας τῶν Ἐργοληψιῶν ἀντὶ 1½.000.000 ἦν ὑπερβολικὴ καὶ ἐκέρδισαν οἱ ἐπιτήδειοι.

Ἡ Ἑταιρεία, ἀναξιόχρεως, ἀναγράφει εἰς τὸ ἐνεργητικόν της ἐκ μετοχῶν 1 ἑκατομμύριον 3 χιλιάδας περίπου. Ἡ Ἑταιρεία συνῆψε δάνειον καὶ εἰσέπραξεν ἐπὶ ἔλαττον 2 περίπου ἑκατομμύρια. Καὶ ἐν τούτοις τὰ ἀναγράφει καὶ αὐτὰ εἰς τὸ ἐνεργητικόν της. Ὁ κ. Νικολαΐδης, ὁ διευθυντής, εἶπεν εἰς τὴν ἀνάκρισιν ὅτι ἐντὸς 5 ἐτῶν αἱ μετοχαὶ τῆς Ἑταιρείας δὲν θὰ ἀξίζουν τίποτε καὶ σκοπίμως δημοσιεύει τοὺς πλαστοὺς ὑπολογισμούς. Κατέθηκε δὲ εἰς τὴν Ἑταιρείαν τῶν Τροχιοδρόμων ὡς ἐγγύησιν 150.000 δραχ. τῆς Ἑταιρείας. Εἰς χεῖρας τῆς Δικαιοσύνης ὑπάρχει ἔκθεσις πραγματογνωμόνων. Ἡ Ἑταιρεία πρόκειται νὰ ἐκδώσῃ ὁμολογίας 5.000.000 καὶ νὰ κάμῃ δάνειον ἄλλων 5.000.000, ὅθεν ἡ ἀνάκρισις ἔπρεπε νὰ εἶχε φέρει ἤδη εἰς πέρας τὸ ἔργον της διὰ νὰ μὴ ὁμιλήσω ἤδη, διὰ νὰ παρεμποδίσω καὶ νέαν ληστευσιν τοῦ κόσμου.

Ἡ Ἠλεκτρικὴ Ἑταιρεία, καίτοι ἐξεχώρησε τὰ δικαιώματά της, ὀφείλει 850.000 δραχμ. πρὸς τὸ Δημόσιον. Ἐπώλει τὸ κιλοβάτ 95, 57 καὶ 27 λεπτὰ ἀντὶ 21.

Δύναται νομίζω νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ἀπόδοσις τοῦ ποσοῦ πρὸς τὸ Δημόσιον.

Παρὰ τῶν κ. **Κ. Μάνου** καὶ **Γ. Πολίτου** ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῶν ἐπιτεταραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων, ἐκτυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ συζήτησις γενικεύεται τῇ αἰτήσει 10 βουλευτῶν.

Κονδυλοπούλου Ζητεῖ ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς τῆς Δικαιοσύνης τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν τὴν κατάθεσιν πληροφοριῶν τινῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνάκρισιν κατὰ τῆς Ἑταιρείας.

Ὁ κ. **Δαζέας** ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀνορρᾶς τῶν κατοίκων τοῦ δήμου Ἀλαγωνίας, διὰ τὴν συγκοινωνίαν των, εἰς πρωτογενῆ κατάστασιν εὑρισκομένην. Λέγει ὅτι 500.000 δραχ. ἔδωκαν οἱ Ἀλαγώνιοι ἀφότου συνέστη τὸ ταμεῖον ὁδοποιίας. Δὲν ζητοῦν ἔλεος ἀπὸ τὸ Δημόσιον, ἀλλὰ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτοὺς πρόσθετος φορολογία χάριν τῆς συγκοινωνίας. Φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ κρατῶν εἰς χεῖρας του τὰ οὐσιαστικώτερα ζητήματα δι' ἃ ἐγένετο ἡ ἐξέγερσις, θὰ πράξῃ τὸ προσῆκον.

Ὑποβάλλει κατόπιν σχέδιον νόμου περὶ συστάσεως εἰδικοῦ ταμείου ὁδοποιΐας τοῦ δήμου Ἀλαγωνίας, ἐκτυπωθησόμενον πρὸς διανομήν.

Σ. **Θεοδωρόπουλος**. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ δήμου Ἀλαγωνίας, ὅστις μολονότι θὰ ἠδύνατο νὰ καταστῇ ἡ Ἑλβετία τῆς Ἑλλάδος ἕνεκα τῆς ὡραιότητος τῆς ῥύσεώς του καὶ τοῦ ὕψους του ἄνω τῆς θαλάσσης 600-1600 μέτρων καὶ τῶν δασῶν του εἶνε ἀποχωρισμένος τοῦ λοιποῦ Κράτους.

Ξηρός. Παρακαλεῖ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ λάβῃ πρόνοιαν διὰ τὰ πυρεῖα τὰ ὁποῖα τὸ μονοπώλειον παρέχει εἰς τοὺς ἐμπόρους Λαμίας, ὄντα ἐλεεινοῦ ποιοῦ.

Βεδδοπούλος. Ὁμιλεῖ ἐπὶ τῆς ἐλεεινότητος τοῦ παρεχομένου ὑπὸ τοῦ μονοπωλείου πετρελαίου καὶ συνιστᾷ τὴν ἀναφορὰν τῶν ἐμπόρων Λαμίας παραπονουμένων διὰ τὴν ἐλεεινότητα τῶν πυρείων, εἶτα ὑποβάλλει προσθήκην εἰς τὸ σχέδιον νόμου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τοῦ Δικαιοσύνης, περὶ ὑπολογισμοῦ τῆς μέχρι τοῦ ἀμετακλήτου τῆς ἀποράσεως χρόνου φυλακίσεως, ἐκτυπωθησομένην πρὸς διανομήν.

Πολυχρονιάδης. Λέγει ὅτι ἀπὸ ἔτους ἔχει ὑποβληθῇ παρὰ τοῦ κ. Μαγγίνα, ὡς Διευθυντοῦ τοῦ Ἀρεταιείου τότε, πρότασις ἀπολύσεως τοῦ Ἐπιμελητοῦ τοῦ Νοσοκομείου Ἀρεταιείου, οὐδὲν ἐγένετο ἐπ' αὐτῆς, ὑπεβλήθη κατόπιν νέα πρότασις καὶ παρὰ τοῦ διαδόχου τοῦ κ. Μαγ-

γίνα κ. Φωκᾶ καὶ ζητεῖ πληροφορίας ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας περὶ τοῦ τέλους τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ἀνυπερόπουλος. Ἡ πρότασις προῆλθεν ἐκ συγκρούσεως τοῦ Καθηγητοῦ καὶ Διευθυντοῦ κ. Μαγγίνα πρὸς τὸν Ἐπιμελητὴν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἐγχειρίσεων, δι' ἃς ὁ ἐπιμελητής, λόγῳ σωματικῆς ἀνεπαρκείας τοῦ Καθηγητοῦ, γηράσαντος λίαν, καὶ κατὰ δικαίωμά του ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ, ἐνόμιζεν ὅτι πρέπει νὰ τὰς ἐκτελῇ καὶ μόνος του. Πρὸς τούτοις δὲ ὁ κ. Φωκᾶς ἀκριβῶς χθὲς μοὶ ἔλεγεν ὅτι τὸν θεωρεῖ εὕρημα τὸν Ἐπιμελητὴν κ. Κοντολέοντα. Καὶ ἐπὶ 4 μῆνας καθ' οὓς δὲν ὑπῆρχε διευθυντής, δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ πρωτοβουλίαν ὁ Ἐπιμελητής; Ἡ Πρυτανεία δι' ἰδιωτικῆς ἀνακρίσεως ἐδικαίωσε τελείως τὸν Ἐπιμελητήν.

Ἀραβαντινός, Πετιμεζᾶς. Συνηγοροῦν ὑπὲρ τοῦ Ἐπιμελητοῦ κ. Κοντολέοντος.

Ὁ κ. **Π. Α. Πετροπουλάκης** ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν.

Ὁ κ. **Σκάμπης** λέγει, ὅτι ἡ θέσις τοῦ ἐπιμελητοῦ εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἐμπιστευτική, ἀπορεῖ δὲ πῶς δὲν ἀπολύεται οὗτος, ἀφοῦ ὑπάρχει ἄλλως τε εἰς χεῖρας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καὶ παραίτησις ἐκ μέρους τοῦ ἰδίου.

Ὁ κ. **Κοντούπης** δίδει ἐπίσης ἐξηγήσεις τινὰς σχετικῶς πρὸς τὸν ἐπιμελητὴν τοῦ Ἀρεταιείου Νοσοκομείου.

Ὁ κ. **Γρηγορίου** συνηγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς διαφόρων ἐπιτηδευματιῶν καὶ λέγει ὅτι πρέπει νὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Κυνουρίᾳ εἰσπρακτόρων, διότι οἱ ὑπάρχοντες δὲν ἐπαρκοῦσι.

Ὁ κ. **Παπαϊωάννου** συνηγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Βλαχοκατούνα, ζητούντων ὅπως τοῖς παραχωρηθῶσι γαῖαι τὰς ὁποίας κατεῖχον πρότερον.

Ὁ κ. **Παπαδημήτριος** ἀναβάλλει τὴν ἐπερώτησίν του διὰ τὴν προσεχῆ ἡμέραν τῶν ἐπερωτήσεων.

Ἐπίσης οἱ κ.κ. Γρηγορίου, Λυμπερόπουλος, Φωτεινόπουλος καὶ Κλάδης ἀναβάλλουσι τὴν ἐπερώτησίν των.

Ὁ κ. **Μπένος** λέγει τινὰ περὶ τῆς ταχυδρομικῆς συγκοινωνίας Ἀλιβερίου-Χαλκίδος, ἀλλ' ὁ κ. Πρόεδρος ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὸν λόγον, διότι παρὰ τὸν Κανονισμὸν ἐπιχειρεῖ ν' ἀναπτύξῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συστάσεις.

Οἱ κ.κ. Βλάχος καὶ Χρηστίδης παραιτοῦνται τῆς ἐπερωτήσεώς των.

Εἰσέρχεται μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Ἀνακοινοῦται ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπῆς, ἥτις ἀνευρίσκει δεδικαιολογημένην καὶ προτείνει τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ χορηγίας ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1930 ἐκ δραχμῶν 1.288.637.36.

Ὁ κ. **Νικηφορόπουλος** παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως ὑποβάλῃ τὰς σχετικὰς πρὸς τὸ νομοσχέδιον αἰτηθείσας πληροφορίας.

Ὁ κ. **Κυφομιχάλης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Λίαν προθύμως.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο τὸ νομοσχέδιον εἰς α' συζήτησιν.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται ὡς κατεπειγούσης ἀνάγκης τὸ ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον «περὶ χρησιμοποιήσεως τοῦ Στρατοῦ εἰς ἀλλοτρίας πρὸς αὐτὸν ὑπηρεσίας», ἀναγράφεται τοῦτο εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ ψηφίζεται εἰς α' συζήτησιν.

Ψηφίζεται ἐπίσης εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν ἄρθρον καὶ σύνολον ἡ πρότασις νόμου περὶ τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας τῶν τυχόντων ἀναβολῆς κατατάξεως κληρωτῶν ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον μόνον

Οἱ κατὰ τὸν νόμον περὶ Στρατολογίας τοῦ κατὰ γῆν Στρατοῦ τυχόντες ἀναβολῆς κατατάξεως κληρωτοὶ τοῦ κατὰ γῆν Στρατοῦ διανύουσιν ἐν τῷ ἐνεργῷ Στρατῷ ὑπηρεσίαν ἰσόχρονον πρὸς τὴν διανυθεῖσαν ὑπὸ τῶν κληρωτῶν τῆς ἀπογραφῆς εἰς ἣν ἀνήκουσι.

Ψηφίζεται εἰς β' συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου περὶ ὑπολογισμοῦ τοῦ μέχρι τοῦ ἀμετακλήτου τῆς ἀπορράσεως χρόνου τῆς φυλακίσεως ἐν τῇ καταγινωσκομένῃ ποινῇ.

Λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις τὴν 8. 1/2 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Ὁ Γραμματεὺς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κυριβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΖ'

Τῆς 11ης Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 4.40' μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Μπάνης τῆς Ἄρτης ὑποβάλλουν ἀναφορὰν περὶ τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος. 2) Οἱ κάτοικοι Σελλάδων τοῦ δήμου Πέτας ὑποβάλλουσιν ἀναφορὰν περὶ τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος. Ἐγγράφεται ἐπ' ἀμφοτέρων, ὅπως ὁμιλήσῃ ὁ κ. Σῆμος. 3) Ὁ Κτημ. Σύλλογος Κυμαίων παρακαλεῖ ὅπως ἐπαναληφθῇ ἡ διακοπεῖσα συγκοινωνία Βόλου—Σκιάθου—Σκοπέλου—Σκύρου καὶ Κύμης. Ἐγγράφονται ὅπως ὁμιλήσουν οἱ κ.κ. Μαυρίκης, Μπουρνιᾶς, Μπένος καὶ Χρυσοστάλης. 4) Ὁ Γ. Μπλίτος κάτοικος Ἄρτης ὑποβάλλει ἀναφορὰν διὰ διάφορα ἀγροτικὰ ζητήματα καὶ περὶ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ἀμβύκων. Ἐγγράφονται οἱ κ. κ. Σ. Σῆμος, Δογάνης καὶ Μαμάης. 5. Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Καλαμῶν ἐκφράζει εὐχήν, ὅπως ἡ Κυβέρνησις μεταξὺ τῶν ἄλλων της μέτρων συμπεριλάβῃ καὶ τὴν ἐκαθάρισιν τοῦ δικαστικοῦ σώματος ἀνασέλλουσα τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 88 τοῦ Συντάγματος 6) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Σπάρτης παρακαλεῖ ὅπως μὴ ἐπιψηφισθῶσι τὰ δικαστικὰ νομοσχέδια. 7) Οἱ κάτοικοι Σκουροχωρίου παρακαλοῦσιν, ὅπως τακτοποιηθῇ ἡ κοίτη τοῦ χειμάρρου «Κυρᾶς Λαγκάδι». 8) Διάφοροι φοιτηταί, οἵτινες διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς των δὲν ἐπρόφθασαν ν' ἀνανεώσουν τὴν ἐγγραφήν των, παρακαλοῦσιν ὅπως τοῖς ἐπιτραπῇ τοῦτο. Ἐγγράφεται ὅπως ὁμιλήσῃ ὁ κ. Μαυρίκης, καὶ 9) Ἐπιτροπὴ ἐκ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλων ὑποβάλλει ἀναφορὰν ἐν σχέσει πρὸς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Ἐγγράφονται ὅπως ὁμιλήσουν οἱ κ. κ. Κουλουμβάκης, Γκλαβᾶς, Κλάδης, Μπουρίδης, Πατσουράκος, Φωτήλας, Κουλούμπαρδος, Βέρριος, Πετρομανιάτης, Σκάσης, Θεοδωρόπουλος, Θεοδωρίδης, Γρηγορίου, Χρηστίδης, Κ. Μάνος, Σῆμος, Παπαναστασίου, Μιχαλέας, Πετμεζᾶς, Κυρέλλος, Ἀραβαντινός, Ἰγγλέσης,

Καρατζόπουλος, Δελλακοβίας, Μιχαλόπουλος, Μαβίλης καὶ Κουτσούπης.

Ἐπίσης ἀνακοινοῦνται αἱ ἑξῆς τροπολογίαι καὶ προτάσεις νόμων, αἵτινες θέλουσιν ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ: 1) 1) Τοῦ βουλευτοῦ κ. Ραπτιβᾶ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἄρθρων 201, 807 καὶ 808 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας». 2) Τοῦ κ. Παπαναστασίου ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ νομοπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπειῶν». 3) Τοῦ κ. Χρηστίδου ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικαγράφων» καὶ ἑτέρα ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων». 4) Τοῦ κ. Τσιριμώκου ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν». 5) Τοῦ κ. Ἀραβαντινοῦ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων». 6) Τοῦ κ. Πέρρου ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ διαθηκῶν». 7) Τοῦ κ. Δαζέα ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ διαθηκῶν». 8) Τοῦ κ. Μπρισιμιτζάκη ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων». 9) Πρότασις νόμου «περὶ ὑπαγωγῆς διοικητικῶς τῆς ἐπαρχίας Δομοκοῦ εἰς τὸν νομὸν Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος» ἐκ μέρους τῶν βουλευτῶν κ.κ. Τσιριμώκου, Ξηροῦ, Φωτιάδου, Φραγκίστα καὶ Γραμματίκα καὶ 10) τοῦ κ. Πετρομανιάτη ἐπὶ τοῦ προσχεδίου τοῦ Συντάγματος. Αὕτη παραπέμπεται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ἔτι πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι ὁ βουλευτὴς κ. Φιλιώρης ζητεῖ δύο μηνῶν ἄδειαν διὰ τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ Βουλὴ συναινεῖ καὶ ἡ ἄδεια χορηγεῖται.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ χορηγίας ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910 ἐκ δρ. 4.288,637.36.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρακαλεῖ ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου μέχρις ὅτου δοθῶσιν αἱ πληροφορίαι αἵτινες ὡς ἐκ τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν ἐμφαίνεται, ἐζητήθησαν ἐκ

μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀπὸ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργόν.

Ὁ κ. **Νεγροπόντης** λέγει ὅτι μόνον τινὰ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἐζήτησαν τὰς πληροφορίας ταύτας, τὰς ὁποίας ὅμως αὐτὸς ὡς πρόεδρος ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ ζητήσῃ.

Ὁ κ. **Καλλιμπόκης** δίδει ἐξηγήσεις τινὰς σχετικῶς πρὸς τὴν διεξαχθεῖσαν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς ἐπιτροπῆς συζήτησιν καὶ λέγει ὅτι ὁ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς πρέπει, ὁσάκις ὑποβάλλει πρὸς τὴν Βουλὴν τοιούτου εἴδους νομοσχέδια, νὰ τὰ ὑποβάλλῃ μὲ ὅλα τὰ δικαιολογητικά.

Ὁ κ. **Χάρης** δίδων ἐπίσης ἐξηγήσεις τινὰς λέγει ὅτι αἱ πληροφορίαι δύνανται νὰ κομισθῶσι κατὰ τὴν γ' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παρεμποδισθῇ ἡ εἰς β' συζήτησιν ἐπιψήφισις αὐτοῦ.

Πρόεδρος. Ἐγὼ ἤθελον νὰ γνωρίζω κατὰ πόσον αἱ πληροφορίαι αὐταὶ εἶνε σοβαραί, ὡς ἐπίσης ἐὰν αὐταὶ παρεχόμεναι θὰ εἶνε τοιαῦται ὥστε νὰ ἔχωμεν καιρὸν νὰ ἐπιληρωθῶμεν ἀμέσως τῆς εἰς γ' συζήτησιν ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου. Διὰ τοῦτο ἐγὼ θὰ ἐπεθύμουν ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις μόνον μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ε. Ρέπουλης (ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου εἰς γ' ἀνάγνωσιν ἡ ἀξίωσις τοῦ ἐντίμου συναδέλφου θὰ ἦτο ὀρθοτάτη. Ἀλλὰ πρόκειται ἤδη περὶ ἐπιψηφίσεως αὐτοῦ εἰς β' συζήτησιν. Ἐὰ αἱ κομισθησόμεναι πληροφορίαι εἶνε τοιαῦται ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη ὅπως διανεμηθῶσιν θ' ἀναβληθῇ ἡ γ' συζήτησις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δίδει ἐξηγήσεις τινὰς σχετικῶς πρὸς τοὺς λόγους οἵτινες ἐπέβαλλον τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, μεθ' ὃ τὸ νομοσχέδιον ψηφίζεται κατ' ἀρχήν, ἄρθρα σύνολον εἰς β' συζήτησιν. Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὁ βουλευτὴς κ. **Ἀκριβάκης** ὑποβάλλει πρότασιν περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἄρθρ. 9 τοῦ Συντάγματος, ἥτις παραπέμπεται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπήν.

Ψηφίζεται μετὰ ταῦτα τὸ νομοσχέδιον περὶ χρησιμοποιήσεως τοῦ στρατοῦ εἰς ἀλλοτρίας πρὸς αὐτὸν ὑπηρεσίας εἰς β' συζήτησιν.

Γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχὴν εἰς γ' συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου περὶ ὑπολογισμοῦ τοῦ μέχρι τοῦ ἀμετακλήτου τῆς ἀποφάσεως χρόνου τῆς φυλακίσεως ἐν τῇ καταγινωσκομένῃ ποινῇ.

Ἐπὶ τοῦ μόνου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου ὁ κ. **Δεβενικιώτης** ὑποβάλλει τροπολογίαν περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ μέτρου καὶ εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 1892 καταδικασθέντας.

Ὁ κ. **Βαλλιανάτος** ὑποβάλλει ἐπίσης τροπολογίαν ἀφορῶσαν τὴν προσμέτρησιν τοῦ χρόνου τῆς φυλακίσεως τῆς συνεπείᾳ ἐρήμην τελεσιδίκου ἀποφάσεως προερχομένης εἰς τὴν κατ' ἀνακοπὴν ταύτης καταγνωσθησομένην ποινήν, παρακαλῶν ὅπως αὕτη γίνῃ ἀποδεκτή.

Ὁ κ. **Γκιόνης** λέγει ὅτι οἱ νόμοι δὲν γίνονται διὰμερικὰ μόνον ἄτομα ὅτι δὲ ἡ Πολιτεία πρέπει πρὸς πάντας νὰ εἶνε εὐμενὴς καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἐπεκταθῇ τὸ μέτρον καὶ διὰ τοὺς πρὸ τοῦ 1892 καταδικασθέντας χάριν τῆς ἰσότητος τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. **Ν. Δεληγιάννης** (ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὴν τροπολογίαν τοῦ ἐκ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος βουλευτοῦ νομίζω ὅτι αὕτη εἰσάγει εἰς τὸ νομοσχέδιον διάταξιν ἐντελῶς περιττήν, καθόσον ἐκ τῆς κειμένης νομοθεσίας προκύπτει τὸ ζητούμενον διὰ τῆς προτάσεως· ἂν δέ τινες τῶν εἰσαγγελέων ἑρμηνεύουσιν ἄλλως, κακῶς πράττουσι τὸ τ. καὶ παρακαλεῖ ἕνεκεν τούτου αὐτὸν ὅπως μὴ ἐπιμείνῃ. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν προταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ ἐξ Ἀργολ. καὶ Κορινθίας δὲν δύναται νὰ τὴν δεχθῇ, διότι τὸ νομοσχέδιον δὲν ἀπονέμει χάριν τινά. Ὁ Δικαστὴς ὁ πρὸ τοῦ 1892 ἐδίκαζε λαμβάνων ὑπ' ὄψιν καὶ ὑπολογίζων ἐν τῇ συνειδήσει του τὸν χρόνον τῆς ὑποδικίας, οὕτως ὥστε ἐπέβαλε μικροτέραν πάντοτε ποινήν. Τὸ μέτρον ὅθεν τὸ προτεινόμενον ἤδη οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν οὐδ' ἀναφορὰν πρὸς τὴν περίστασιν τῶν πρὸ τοῦ 1892 καταδικασθέντων.

Ὁ κ. **Βαλλιανάτος** κατόπιν τῆς δηλώσεως ταύτης τοῦ κ. Ὑπουργοῦ παρητήθη τῆς ὑπὸ συζήτησιν προτάσεως του.

Προσέρχονται ἐν τῷ μεταξὺ οἱ μέχρι ὁρκισθέντες βουλευταὶ κ. κ. Σπ. Χαντζάρης καὶ Γ. Νέζος καὶ δίδουσι τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος νενομισμένον ὅρκον ἔχοντα οὕτω.

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὸν συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ὁ κ. **Ῥαγκάβης** λέγει ὅτι μετὰ τὴν δήλωσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης οὐ δὲν ἔχει νὰ εἴπῃ.

Ἀνεξάκης. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης δέν μοι ἐράνη πολὺ σοβαρόν. Διότι ἐὰν ὑπῆρξαν δικαστήρια συνέδρων λαβόντα ὑπ' ὄψιν τὸν χρόνον τῆς ὑποδικίας ὑπῆρξαν καὶ ἄλλα μὴ λαβόντα τοῦτον ὑπ' ὄψιν. Ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐρευνήσῃ θὰ ἴδῃ ὅτι ὑπῆρξαν δικαστήρια ἐπιβαλόντα τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ποινῆς. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι ἔργον Δικαιοσύνης θὰ εἶνε ἐὰν ἀπεδέχετο ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ν' ἀφαιρεθῇ ὁ χρόνος τῆς προφυλακίσεως καὶ ἀπὸ τοὺς πρὸ τοῦ 1892 καταδικασθέντας.

Ὁ κ. **Γιαννιᾶς** λέγει ὅτι οἱ καταδικασθέντες πρὸ τοῦ 1892 ὑπολογίζεται ὅτι ἐξέτισαν μέχρι σήμερον ποινὴν 19 ἐτῶν. Διὰ νὰ μένουν δ' ἀκόμη εἰς τὰς φυλακὰς πρέπει νὰ κατεδικάσθησαν εἰς ποινὴν ἀνωτέραν τῶν 19 ἐτῶν. Σκοπὸς τῆς ποινῆς, λέγει εἶνε ἡ ἠθικὴ βελτίωσις τοῦ κατηγορουμένου, ἄνθρωποι δὲ διαμείναντες ἐπὶ τόσα ἔτη εἰς τὰς φυλακὰς εἶνε ἐντελῶς ἀνίκανοι νὰ προξενήσουν κακόν τι. Τελευτῶν φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δὲν θά ἐπιμείνῃ, ἀλλ' ὅτι θὰ δεχθῇ τὴν ὑποβληθεῖσαν πρότασιν.

Σουλτάνης Λέγει ὅτι ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποβολῆς τοῦ νομοσχεδίου ἐξάγεται ὅτι τὰ δικαστήρια δὲν ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν τὴν προφυλάκισιν. καὶ συνηγορεῖ ὑπὲρ ἐπεκτάσεως τοῦ μέτρου.

Ποταμιάνος Δὲν ὑπάρχει ἀμφισβήτησις ὅτι ἡ προταθεῖσα τροπολογία εἶνε ἐντελῶς ἀλλοτρία πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ εἰσαγομένου νομοσχεδίου, παρὰ τὸ δίκαιον καὶ εὔλογον αὐτῆς. Εἶμαι ἐντελῶς πρόθυμος νὰ συνηγορήσω προκειμένου νὰ ὑποβληθῇ ειδικὸν νομοσχέδιον, ἀλλ' ἤδη φρονῶ ὅτι τὸ ἐν ζήτημα εἶνε ἄσχετον πρὸς τὸ ἄλλο.

Ναμπρακάκης. Λέγει ὅτι τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης δὲν εἶνε ὀρθὰ διότι ἀπὸ τοῦ

χρόνου τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως μέχρι τῆς ἀναιρέσεως τοῦ Ἀρείου πάγου, μεσολαβεῖ χρόνος, καθ' ὃν ὁ κατηγορούμενος διετέλει ἐν προφυλακίσει. τὴν ὁποίαν ὁ δικαστής. δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ προΐδῃ.

Ν. Δημητρακόπουλος. (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) ἡ ὑποβαλλομένη τροπολογία, ἀνεξαρτήτως τῶν φιλανθρώπων σκέψεων. δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν βάσιν τοῦ εἰσαγομένου νομοσχεδίου, οὐδὲ ὑπαγορεύεται ἐκ τῶν κανόνων τῆς ἰσότητος· ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι ἐμμένω εἰς τὴν γνώμην μου καὶ ὅτι τὴν ψῆφον μου συμφώνως πρὸς αὐτὴν θὰ κανονίσω ἐὰν ἄλλως ἡ Βουλὴ νομίσῃ θὰ κανονίσῃ συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην της τὴν ψῆφον της.

Δραγούμης. Ὑποβάλλει τὴν παρατήρησιν ὅτι τὸ νομοσχέδιον μόνον καθόσον πρόκειται περὶ προφυλακίσεως καθαρᾶς δὲν ἀνατρέχει πέραν τοῦ 1892. Ἠδύνατο ὅθεν ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ προχωρήσῃ περισσότερον ἀποδεχόμενος τὴν τροπολογίαν ἀφοῦ ἁπλούστερος καὶ δικαιότερος τρόπος πρὸς ἀπονομὴν χάριτος εἰς τοὺς πρὸ 20 ἐτῶν καταδικασθέντας δὲν ὑπάρχει. Θέλει ἀποδώσει δ' εἰς τὴν κοινωνίαν ἀνθρώπους, οἵτινες οὔτε δύναμιν ἀλλ' οὔτε διάθεσιν ἔχουν πλέον ὅπως παραβλάψουν τινά.

Ὁ κ. **Πεδ.. Ἰωαννόπουλος** λέγει ὅτι τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἐφαρμόζοντα τὸν νόμον ὡς ἔχει θὰ δέχωνται τὴν ἐπιεικεστέραν γνώμην καὶ θὰ ἐπεκτείνωσι τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ποινῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἀποτιόντων πρὸ τοῦ νόμου ΒΙΔ' καὶ ἀπορεῖ πῶς τὴν τοιαύτην γενικὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιεικείας ἀποκρούει ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης διὰ τῆς αἰτιολογικῆς του ἐκθέσεως καὶ ζητεῖ νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ τροπολογία.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο τὸ ἄρθρον μόνον τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐπίσης γίνεται δεκτὴ δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ κ. Δελακοβία καὶ ψηφίζεται τροποποιηθὲν τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου εἰς γ' συζήτησιν, ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 1.

Ὁ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως μέχρι τοῦ ἀμετακλήτου τῆς καταδίκης χρόνος φυλακίσεως ὑπολογίζεται εἰς τὴν διάρκειαν τῶν προσκαίρων ποινῶν τῶν περιοριζουσῶν τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ τῆς ἐντεταλμένης τὴν ἐκτέλεσιν τῶν

δικαστικῶν ἀποφάσεων ἀρχῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 511 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.

Ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν περὶ τοῦ νόμου τούτου καταγνωσθεισῶν ποινῶν, ὧν ἡ διάρκεια δὲν ἐλήξεν ἔτι.

Ἄρθρον 2.

«Αἱ διατάξεις τοῦ περὶ ὑπολογισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς προφυλακισεως ἐν τῇ καταγινωσκομένῃ ποινῇ ΒΙΔ΄ νόμου, ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν καταδικασθέντων πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου τούτου, ὧν ἡ ποινὴ δὲν ἐλήξεν εἰσέτι».

Ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ νόμου περὶ μὴ ἐνεργείας ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς ὁ κ. **Ἐξαρχόπουλος** ἐξηγεῖ τοὺς λόγους οἵτινες προεκάλεσαν τὴν ὑποβολὴν τῆς προτάσεως καὶ λέγει ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει ἐνεργείας ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν ἀφοῦ ἄλλως τε ὁ χρόνος τῆς παρούσης Βουλῆς θὰ εἶνε βραχύς.

Ὁ κ. **Δραγούμης** ἔχει διστάγμους τινας περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐκ τούτου ὁρονεῖ ὅτι ὠφέλιμον θὰ ἦτο ἐὰν εἴχομεν τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἐὰν ἡ γνώμη τῆς Κυβερνήσεως ἦτο σύμφωνος πρὸς τοὺς διστάγμους τούτους θὰ ἦτο περιττὴ ἡ περαιτέρω συζήτησις.

Ἐάν, λέγει, ψηφίσωμεν τὴν πρότασιν θὰ ὑποβιβάσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς εἰς μικρότερον τοῦ διπλασίου, ὃν ὁρίζει τὸ Σύνταγμα. Ἠδύνατο νὰ γίνῃ τοῦτο ἐὰν προετάσσετο ἡ μεταρρύθμισις τοῦ ἄρθρου 107 τοῦ Συντάγματος, ἐφόσον τοῦτο δὲν γίνεται δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιλειφθῶμεν τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου διότι ἐὰν τοῦτο πράξωμεν ἡ κατωφέρεια εἶνε μεγάλη καὶ τότε τὸ πᾶν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν.

Ὁ πρόγονος ἡμῶν Ἀριστοτέλης ἔδωκε τὴν ὑποθήκην τὴν ἐσαεὶ τηρητέαν νὰ φυλάττῃ τις τοὺς νόμους **καὶ** «πρὸ πάντων τὸ μικρὸν φυλάττειν» διότι ὁ μὴ πράττων οὕτω ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον ὅστις δαπανῶν μικρὸν κατὰ μικρὸν τὰ χρήματά του ἀπώλλυσι τὴν περιουσίαν του πᾶσαν.

Ὁ κ. **Τσιριμῶκος** λέγει ὅτι ὁ δισταγμὸς τοῦ ἀξιοτίμου προλαλήσαντος δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ εἶνε σεβαστός. Δὲν τῷ φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ πρότασις τῶν ἀξιοτίμων

συναδέλφων προσκρούει εἰς διάταξιν τινὰ τοῦ Συντάγματος, διότι τὸ Σύνταγμα δὲν κανονίζει ἐὰν εἶνε ἀναγκαῖον, κενωθείσης θέσεως νὰ γίνεται ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή. Προκειμένου περὶ Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς ἔδει εὐθὺς ἀμέσως νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ τῶν περιστάσεων αἵτινες ἦτο δυνατὸν νὰ συμβῶσιν λόγῳ τοῦ πολυαρίθμου τοῦ Σώματος. Καὶ ἡ πρόνοια αὕτη ἐλήφθη διὰ τῆς ὑποβληθείσης προτάσεως.

Μετὰ τοῦτο ὁ κ. Τσιριμῶκος συνιστᾷ ὅπως γίνῃ δεκτὴ τροπολογία καθ' ἣν διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς ἡ ἐκλογὴ πρὸς συμπλήρωσιν βουλευτοῦ ἀποβιώσαντος παραιτηθέντος, καταστάντος ἀνικάνου ἢ διορισθέντος εἰς ἔμμισθον ὑπηρεσίαν ἐκτὸς τῆς τοῦ Ὑπουργοῦ ἢ εἰς θέσιν ὑποθηκοφύλακος, φύλακος μεταγραφῶν συμβολαιογράφου καὶ δικαστικοῦ κλητῆρος ἢ ἐκλεγέντος Δημάρχου ἢ δημαρχικοῦ Παρέδρου καὶ ἀποδεξαμένου τὴν ἐκλογήν ὡς καὶ ἡ πρὸς ἀναπλήρωσιν βουλευτοῦ, οὗτινος ἡ ἐκλογὴ ἀκυρώθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἕνεκεν ἐλλείψεως προσόντων διατάσσεται μετὰ πάροδον ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς κενώσεως τῆς βουλευτικῆς ἕδρας, ἡ δὲ ψηφορορία ἐνεργεῖται ἐντὸς δέκα μηνῶν ἀπὸ ταύτης.

Ἡ διάταξις αὕτη ἰσχύει καὶ διὰ τὰς μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου κενωθείσας βουλευτικὰς ἕδρας.

Ὁ κ. **Ἀναστασιάδης** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ῥέρουν τοὺς ἀμέσους ἐπιλαχόντας.

Ὁ κ. **Παπαμιχαήλογλου** λέγει ὅτι ἡ εὐκολία εἶνε καλὸς ὁδηγὸς πρὸς λύσιν τῶν πολιτικῶν ζητημάτων. Διὰ τῆς μὴ συμπληρώσεως τῶν κενωθεισῶν βουλευτικῶν θέσεων παραβιάζεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἴσης ἀντιπροσωπεύσεως τῶν πολιτῶν ἄλλων τῶν νομῶν τοῦ Κράτους, ἥτις ἀναγράφεται καὶ εἰς τὸ ἄρθρον 68 τοῦ Συντάγματος. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ σκέψις, ὅπως καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη μὴ παραβιασθῇ καὶ ἀπορρίπτωμεν κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐπανάληψιν ἐκλογῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ προκαλέσουν μεγάλας δαπάνας καὶ θὰ θέσουν εἰς ἀνησυχίαν ὅλην τὴν κοινωνίαν. Ὡς προτροπωτέραν λύσιν θεωρεῖ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐκλογῶν διὰ τὰς κενωθείσας ἕνεκα ἀκυρώσεως τῶν ἐκλογῶν βουλευτικὰς θέσεις, τὴν πρόσκλησιν δὲ τῶν πρώτων ἐπιλαχόντων διὰ τὰς ἕνεκα θανάτου ἢ παραιτήσεως κενωθείσας θέσεις.

Ἀλεξάκης. Λέγει ὅτι ἡ πρότασις ἀντίκειται εἰς τὰς Διατάξεις τοῦ Συντάγματος, δὲν εἶνε δὲ ὀρθὸν ν' ἀποκλείσωμεν τοὺς νομοὺς τοῦ νὰ παρίστανται ἐνταῦθα διὰ τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ ἀντιπροσώπων. Ἐὰν συνέβαινεν νὰ ἐκλίπουν πάντες ἐξ ἑνὸς νομοῦ ἔπρεπε νὰ στερῆται ὁ νομὸς ἐκεῖνος ἀντιπροσώπων; Ἐπίσης δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ ἐνεργηθῇ ἐκλογὴ εἰς τμήματά τινα μόνον καὶ νὰ μὴ ἐνεργηθῇ τοιαύτη πρὸς πλήρωσιν κενωθεισῶν θέσεων, τοιαύτην λογικὴν δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ.

Ὁ κ. **Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι ἐὰν εἶνε σκόπιμος ἡ πρότασις δέν πρέπει νὰ φοβηθῶμεν, ὡς ὁ ἐξ Ἀττικοβοιωτίας συνάδελφος παρετήρησε, κίνδυνον διαλυσιθήσεως. Ἡ πρότασις δέον νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν, ἥτις νὰ ὑποχρεωθῇ ὅπως προσκομίσῃ αὐτὴν ἐντὸς προθεσμίας βραχυτάτης διὰ νὰ ἐπιψηφισθῇ. Οὕτω ἀποφεύγομεν καὶ τὸν ἐκλογικὸν σάλον καὶ τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους.

Τ. Ἠλιόπουλος. λέγει ὅτι θεωρεῖ καθῆκόν του ν'ἀποκρούσῃ τὴν πρότασιν ὡς ἀντισυνταγματικὴν, διότι δὲν ἀντιβαίνει αὕτη μόνον εἰς τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ γράμμα τοῦ Συντάγματος, ὅπερ καθορίζει τὸν ἀριθμὸν ἑκάστης ἐκλογικῆς περιφερείας ὡς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς. Μετὰ τοῦτο ὁ κ. Τ. Ἠλιόπουλος ἀντικρούει ἁπάσας τὰς προεκτεθείσας θεωρίας καταλήγει δ' ἐκφράζων τὴν γνώμην ὅτι ἡ πρότασις εἶνε ἀπαράδεκτος.

Ὁ κ. **Βοζίκης** λέγει ὅτι δὲν δύναται ν' ἀποδεχθῇ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου λεχθέντα, διότι ἐξ αὐτῶν ὁρμώμενος φθάνει εἰς δύο ἀπαράδεκτα τὸ μὲν 1ον πρὸς τὸ Σύνταγμα καὶ τὸ 2ον ὡς πρὸς τὸν Κανονισμόν.

Ὁ κ. **Ηὼπ** λέγει ὅτι πρὸ πάσης ἄλλης συζητήσεως ἔπρεπε νὰ εἶνε γνωστὴ ἡ ἐπὶ τῶν προτεινομένων γνώμη τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Τσιριμώκος** ἀπαντῶν πρὸς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Τ. Ἠλιοπούλου δίδει ἐξηγήσεις τινας σχετικῶς πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα.

Ὁ κ. **Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι ὁ κ. Βοζίκης ἔπλασε πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶπε ἵνα λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τ' ἀνατρέψῃ, δίδει δ' ἐξηγήσεις περὶ τῶν ὅσων πραγματικῶς εἶπεν.

Ὁ κ. **Καλομενόπουλος.** Δὲν φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ σταματήσῃ ἡ συζήτησις ὅπως ἀκουσθῇ πρῶτον ἡ γνώμη τῆς Κυβερνήσεως λέγει δὲ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν αὐστηρὰν προσήλωσιν εἰς τοὺς ἀριθμοὺς καὶ δὲν βλέπει οὐδεμίαν διάταξιν παρακωλύουσαν τὴν Βουλὴν ὅπως συζητήσῃ ἐπ' αὐτῆς. Ἡ πρότασις δὲν εἶνε ἀντισυνταγματικὴ, ἀλλὰ μόνον ἀφορᾷ εἰς τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου.

Ὁ κ. **Χρηστίδης** φρονεῖ ὅτι ἡ πρότασις κατ' οὐσίαν ἀφορᾷ τὴν μεταρρύθμισιν διατάξεως μὴ θεμελιώδους τοῦ Συντάγματος καὶ παρακαλεῖ ὅπως οὕτως ἔλθῃ ἡ πρότασις ὡς μεταρρυθμίζουσα τὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Κορυλλος** φρονεῖ ὅτι δύναται ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιληρθῇ τῆς ἀναθεωρήσεως ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος ἀναλόγως τῆς ἑκάστοτε παρουσιαζομένης ἀνάγκης

Ὁ κ. **Ραπαβάν** λέγει ὅτι ἀπέναντι τῶν λοιπῶν ἀνωμαλιῶν εἰς ἃς φθάνομεν ἀποδεχόμενοι οἱανδήποτε τῶν προτάσεων τῶν προλαληθέντων, μικροτέρα εἶνε ἡ ἀνωμαλία ἡ προκύπτουσα ἐκ τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἄρθ. 107 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Ζαβιτσάνος** λέγει ὅτι ἡ ὑποβληθεῖσα πρότασις ἀντίκειται εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ ἀπαραδέκτως ὑποβάλλεται ἐφ' ὅσον δὲν ὑποβάλλεται εἰς τὴν διαδικασίαν τὴν ὁριζομένην εἰς τὰ ψηφισθέντα ὑφ' ἡμῶν πρό τινων ἡμερῶν. Δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ μειωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Ἐλ. Βενιζέλος** (Πρόεδρος Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου) ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος λέγει ὅτι θὰ ἦτο διατεθειμένος ν' ἀποδεχθῇ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Τσιριμώκου ὑποβληθεῖσαν πρότασιν, ἀλλὰ νομίζει ὅτι πρέπει νὰ θέσωμεν εἰς κίνησιν τὴν εὐρυτέραν ἐξουσίαν τοῦ Σώματος τούτου, ὅπως εἰσέλθωμεν τοιουτοτρόπως εἰς τὴν οὐσίαν τῆς προτάσεως. Συνιστᾷ ὅπως ἡ πρότασις παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος, ἥτις ἐντὸς 5 ἡμερῶν νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της.

Ὁ κ. **Δραγούμης** δίδει τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπὴ τὴν προσεχῆ Δευτέραν θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ ὑποβάλῃ πάντα τ' ἀφορῶντα τὴν μελέτην της ἐπὶ τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Δαιζάκης** φρονεῖ ἐπίσης ὅτι ἡ πρότασις εἶνε ἀντισυνταγματική.

Μετὰ τοῦτο ὁ κ. Πρόεδρος θέτει εἰς ψηφοφορίαν τὴν ἐξῆς πρότασιν ἥτις γίνεται ἀποδεκτὴ δι' ἀναστάσεως.

Ἡ Βουλὴ ἀναγνωρίζουσα ὅτι ἡ πρότασις νόμου «περὶ μὴ ἐνεργείας ἐπαναληπτικῶν ἐκλογῶν διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς» ἀποτελεῖ πρότασιν τροποποιήσεως τοῦ Συντάγματος παραπέμπει ταύτην εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος καὶ ὁρίζει προθεσμίαν πρὸς ὑποβολὴν τῆς οἰκείας ἐκθέσεως μέχρι τῆς 14ης Φεβρουαρίου 1911.»

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπῶν ὁ κ. Δαμιανάκος λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι πρὶν ἢ ἡ Βουλὴ προβῇ εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου εἶνε ἀνάγκη ὅπως προσκομισθῇ ὁ φάκελλος ὁ σχετικὸς πρὸς πάσας ἐν γένει τὰς μέχρι τοῦδε συστάσας ἐπιτροπείας ἀπὸ τοῦ 1888 καὶ ἐντεῦθεν.

Ὁ κ. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Αἱ πληροφορίαι αὗται θὰ κατατεθῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐὰν τοῦτο ἐντελῶς δὲν ἤθελε κατορθωθῇ ποιοῦμαι τὴν δήλωσιν ὅτι οὐδεμίαν αὗται ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὸ νομοσχέδιον. καθόσον οὔτε τὸ δαπανηθὲν ποσὸν οὔτε ἡ ὑπάρχουσα ἐργασία ἔχουσι σημασίαν τινὰ πρὸς δημιουργίαν κρίσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου

Ὁ κ. Μπαλτατζῆς ἐλέγχει τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν διότι ὑποβάλλει πρὸς τὴν Βουλὴν, χωρὶς νὰ μελετήσῃ τὸν σχετικὸν φάκελλον, νομοσχέδιον προσωπικὸν ἀφ' ἑνός, θεωρητικὸν ἀφ' ἑτέρου καὶ μάλιστα ἔχον σημασίαν πλὴν τῆς δαπάνης 220000 δρ. εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ Κράτος δὲν δύναται νὰ δαπανήσῃ 200 χιλ. ὡς εἶπεν ὁ κ. Μιχαλακόπουλος, δι' ἀναπληρωματικὰς ἐκλογάς. Μετὰ τοῦτο ἀναφέρει πάσας τὰς γενομένας μέχρι τοῦδε ἀποπείρας πρὸς σύνταξιν ἀστικοῦ κώδικος καὶ ἐρωτᾷ ἐὰν εἶνε ἐπιτεταγμένον εἰς Κυβέρνησιν ἀναθεώρησις νὰ ἔχῃ μέλη αὐτῆς διοριζόμενα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἢ καὶ ταύτης τῆς Βουλῆς διὰ νὰ λάβωσι 15000 δρ. ἕκαστος δι' ἐργασίαν τὴν ὁποίαν δὲν θὰ κάμωσιν. Πρόκειται λέγει, περὶ ἐργολαβίας καὶ μάλιστα ἄνευ μειοδοτικῆς δημοπρασίας, διότι οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὑπῆρχον ἐπιστήμονες οἱ ὁποῖοι, πτωχότεροι ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐγνώριζεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, θὰ ἐδέχοντο νὰ εἰσφέρωσιν εὐθηνότερον τοὺς

κόπους των διὰ τὴν κατάρτισιν Ἀστικοῦ κώδικος. Τελευτῶν ζητεῖ ὅπως μὴ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις ἂν μὴ προσκομισθῶσι τὰ ζητηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. βουλευτοῦ Ἀρκαδίας ἔγγραφα.

Ὁ κ. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Διὰ παντῶν ἀπαντῶν εἰς τὸν προλαλήσαντα λέγει ὅτι ἀπεπειράθη οὗτος ν' ἀνοίξῃ μίαν πύλην ὀρθάνοικτον. ἀροῦ οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὰς γενομένας περιπετειώδεις ἀποπείρας πρὸς κατάρτισιν Ἀστικοῦ Κώδικος καὶ οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἑκατοντάδες χιλιάδων δραχμῶν ἐδαπανήθησαν χωρὶς οὐδὲν ἄξιον λόγου ἔργον τὰ κατορθωθῇ. Καὶ ὅταν εἰσηγούμην τῶν Δικαστικῶν νομοσχεδίων εἶπον ὅτι τὸ σύστημα καθ' ὃ εἰργάζοντο αἱ ἐπιτροπαὶ ἐκεῖναι ὑπῆρξε πλημμελὲς καὶ τοῦτο λαμβάνων ὑπ' ὄψιν ἀπεφάσισα νὰ εἰσηγηθῶ μέτρον δι' οὗ ἐλπίζω ὅτι θέλει κατορθωθῇ ἡ σύνταξις ἑλληνικῆς νομοθεσίας. Δὲν ἦτο ἐπιτεταγμένον εἰς Κυβέρνησιν νὰ σκεφθῇ περὶ ἀνορθώσεως ἂν μὴ πρώτιστα ἐσκέπτετο περὶ Δικαστικῆς νομοθεσίας ἀδιάφορον ἂν πρόκειται νὰ δαπανήσῃ 200 χιλ. κατὰ τὸν προαγορεύσαντα περισσοτέρας δὲ κατ' κατ' ἐμέ. Τὰ σφάλματα τοῦ παρελθόντος, ἅτινα ἀκριβῶς ἔψεξεν ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν καὶ τὴν δικαιολογητικὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα, λέγει, ὅτι ὁ προλαλήσας θ' ἀγνοῇ τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος διὰ ν' ἀγνοῇ τὴν ἔξοχον ἐπιστημονικὴν αὐτῶν ἀξίαν.

Ὁ κ. Ἀφεντάκης ἀνασκευάζει τὰ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ψαρρῶν λεχθέντα λέγων ὅτι δὲν εἶνε ὀρθὸν τὸ ὅτι μέλη τῶν ἐπιτροπῶν, ἐπληρώθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἀτυπωτὶ καὶ χωρὶς νὰ ἐργασθῶσιν.

Καραπάνος ποιεῖται τὴν δήλωσιν ὅτι καὶ αὐτὸς ἐπληρώθη ἄλλοτε. ὡς γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Ἀραβαντινὸς ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἦτο ὀργανωμένη ἡ ὑπηρεσία δὲν ἀπέφερε μέχρι τοῦδε οὐδὲν ἀποτέλεσμα.

Ὁ κ. Μπαλτατζῆς λέγει ὅτι μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ἀραβαντινοῦ τῷ ἐγεννήθη μείζων σύγχυσις ἢ πρότερον, παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ δηλώσῃ τί θὰ ψηφίσῃ ἡ

Βουλή, πρόσωπα τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ συντάξουν ἀστικὸν κώδηκα ἢ πρότασιν περὶ συντάξεως ἀστικοῦ κώδηκος.

Ὁ κ. **Μιχαλακόπουλος** λέγει ὅτι δὲν ἀνέμενε νὰ ῥιφθῶσιν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπαινιγμοὶ ὅτι ἄνθρωποι παρέχοντες τὴν πνευματικήν των ἐργασίαν δὲν πρέπει ν' ἀμείβωνται, παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ὅπως τὸν ἀπαλλάξῃ τῆς ἐπιτροπείας, διότι δὲν τοῦ ἀρέσκει νὰ ἐκτίθεται εἰς ὕβρεις.

Ὁ κ. **Πετιμεζᾶς** παρακαλεῖ ἐπίσης τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅπως τὸν ἀπαλλάξῃ, ἐπιθυμῶν νὰ συντελέσῃ, ὅπως, ἐκλείποντος τοῦ προσωπικοῦ χαρακτῆρος, ὅστις ἀπεδόθη ὑπό τινων εἰς τὸ νομοσχέδιον, ἀρθῇ πᾶν πρόσκομμα εἰς τὴν ἐπιψήφισιν αὐτοῦ, ἀφορῶντος εἰς ἔργα τοσαύτης χρησιμότητος.

Ὁ κ. **Λομβαρδινὸς** παραιτεῖται ἐπίσης.

Ὁ κ. **Καϊτσάνης** λέγει ὅτι, θὰ ἦτο εὐτυχέστερος ἐὰν οἱ παραιτούμενοι ἐδήλουν ὅτι προσφέρουν ἀμισθὶ τὰς ὑπηρεσίας των πρὸς τὸ Κράτος.

Ὁ κ. **Δεμερτζῆς** λέγει ὅτι, χωρὶς ν' ἀποδέχεται ὡς ὀρθὰς τὰς μομφὰς τοῦ Βουλευτοῦ ἐκ Ψαρρῶν ἀναγκάζεται νὰ παραιτηθῇ μόνον ἐκ πνεύματος ἀλλεγγύης πρὸς τοὺς συναδέλφους. Ἐξακολουθῶν ὑπολογίζει ὅτι κατὰ 5 ἑκατομμύρια θὰ ηὐξάνοντο αἱ πρόσοδοι τοῦ Κράτους ἐκ τῆς συντάξεως τοῦ Κώδηκος, διότι οἱ πολῖται θὰ εἶχον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Δικαιοσύνην, τὴν ὁποίαν τώρα δὲν ἔχουν. Οἱ Ἕλληνες δικασταί, λέγει, ἀποτελοῦν ἱδανικὸν δικαστικῶν λειτουργῶν, ἀδικεῖ ὅμως αὐτοὺς ἡ κακὴ ποιότης τῶν νόμων. Τελευτῶν λέγει, ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ συνταχθῇ κῶδιξ ἄνευ μεγάλης καὶ πολλῆς θυσίας.

Ὁ κ. **Πὼπ** δίδων ἐξηγήσεις τινας παρατηρεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτι ὁ ἔλεγχος δὲν ἀφορᾷ τοὺς βουλευτάς, ἀλλὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι παρητήθησαν τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐνῷ εἶχον παυθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς χθές, κατόπιν τῆς γενομένης συζητήσεως.

Ὁ κ. **Δραγούμης** χαρακτηρίζει τὰ λαβόντα χώραν ὡς λυπηρὰν διολίσθησιν καὶ ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι περισσότερον πάντων θὰ λυπῆται ὁ παραίτιος τῆς ὀλισθήσεως ταύτης βουλευτὴς ἐκ Ψαρρῶν. Ἐάν, λέγει, εὐθὺς ἀμέσως ἐγίνετο δεκτὴ ἡ τροπολογία μου δὲν θὰ ἐφθάνομεν εἰς τὸ

σημεῖον, ὥστε τὸ νομοσχέδιον ἐρχόμενον ἐνταῦθα μετὰ σεβαστῶν ὀνομάτων νὰ γίνῃ ἀφορμὴ τοιαύτης διολισθήσεως τῆς Βουλῆς. Τελευτῶν ὑποβάλλει σημείωμα τροπολογιῶν, παρακαλῶν ὅπως ψηφισθῇ ἀμέσως εἰ δυνατόν, τὸ νομοσχέδιον μετὰ τούτων.

Ὁ κ. Ν. **Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι ἀποδέχεται τὴν τροπολογίαν ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν, ὅπως καλλίτερον διατυπωθῇ αὐτὴν κατὰ τὴν γ' ἀνάγνωσιν.

Γίνεται δεκτὸν μετὰ τοῦτο τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, εἰς β' συζήτησιν.

Ὁ κ. Ε. **Βενιζέλος** (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν) καταθέτει ἔγγραφον ἀπάντησιν εἰς ἐπερώτησιν περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1911.

Λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 8.50' μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΗ'

Τῆς 12ης Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 4.45' μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 186 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Εὐρυτανίας παρακαλεῖ, ὅπως μὴ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ ἐπιδόσεως ποινικῶν δικογράφων κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν. 2) Ὁ Ν. Ἀγγελάκης ἐκ Βόλου ὑπηρετήσας ὡς Chef du Personnel εἰς τὸ «Μέγα Ξενοδοχεῖον» τῶν Παρισίων παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως τῷ χορηγήσῃ τὰ ἔξοδά του διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του. 3) Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ἐν Πειραιεῖ φορτηγίδων ὑποβάλλουσιν ἀναφορὰν περὶ καταργήσεως τῶν φαρικῶν τελῶν. 4) Ἡ Πανελλήνιος Φαρμακευτικὴ Ἑταιρία

ζητεῖ γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου ὡς πρὸς τὸν νόμον περὶ χαρτοσήμου. 5) Ὁ Π. Μπουρῆς κατ' ἐντολὴν τῶν κατοίκων Σχοινοχωρίου διὰ τηλεγραφικῆς ἀναφορᾶς του παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως ληφθῶσι μέτρα κατὰ τοῦ ἰατροῦ Κ. Μπούκουρα ὡς καταλαβόντος ἀδικαιολογήτως ἅπασαν τὴν περιφέρειαν Κολυμποῦζα τῶν Μυκηνῶν. 6) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ἠλείας ὑποβάλλει ὑπόμνημα παρακαλῶν, ὅπως τοῦτο ἀνακοινωθῇ τῇ Βουλῇ. 7) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Κερκύρας κηρύσσεται κατὰ τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων. 8) Ὁ Πρόεδρος τῆς Πανελληνίου Φαρμακευτικῆς Ἑταιρίας παραπονεῖται δι' ἀναφορᾶς του, ὅτι ὁ τμηματάρχης τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν κ. Γ. Κορινᾶς τοῦ παρημπόδισε τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι. Ἐπὶ ταύτης ἐγγράφονται ὅπως ὁμιλήσουν οἱ κ. κ. Κουλουμβάκας, Χρυσοστάλης καὶ Ἀλαβάνος. 9) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Ἀλλῶνος τῆς Καρυστίας παρακαλοῦσιν ὅπως τοῖς παραχωρηθῇ δίμηνος προθεσμία διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων. Ἐπὶ ταύτης ἐγγράφονται ὅπως ὁμιλήσουν οἱ κ. κ. Μπένος, Μπουρνιᾶς, Μαυρίκας, Χρυσοστάλης καὶ Σφακιανάκης. 10) Ἡ Σχολὴ τῶν ἀπόρων Αἰγίου ζητεῖ τὴν ἀρωγὴν τῆς Πολιτείας. Τὸ λόγον ζητοῦσιν ἐπὶ ταύτης τῆς ἀναφορᾶς οἱ κ. κ. Γκλαβᾶς, Φωτήλας καὶ Βέρριος.

Ὁ βουλευτὴς Λαρίσσης κ. Μπουρίδης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν διαγραφῶν καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν», ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Σῆμος καὶ Μιχαλακόπουλος ὑποβάλλουσι τροπολογίας ἐπὶ τοῦ προσχεδίου τοῦ Συντάγματος, αἵτινες καὶ παραπέμπονται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπήν.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως πολλοὶ βουλευταὶ ζητοῦσι τὴν πρόταξιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς προτάσεως νόμου περὶ δωρεὰν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ Θράκης, Μακεδονίας, Κρήτης, Ἠπείρου, Κύπρου καὶ Μικρᾶς Ἀσίας καταφευγόντων ἀπόρων φοιτητῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) φρονεῖ ὅτι

καὶ οἱ ἐξ Ἐξωτερικοῦ φοιτηταὶ δὲν εἶνε δίκαιον ν' ἀπαλλάσσονται τῶν τελῶν, λόγῳ τῶν μεγάλων δαπανῶν, ἃς ὑρίσταται τὸ Κράτος διὰ τὴν Παιδείαν. ἐκτὸς ἂν εἰδικοὶ λόγοι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ θὰ παρακαλέσω τοὺς κ.κ. βουλευτὰς νὰ μὴ ἐπιμείνουν εἰς τὴν πρόταξιν πρὶν ἢ συνεννοηθοῦν μετὰ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργοῦ.

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Μπουρνιᾶς, Ν. Ἀβέρωφ, Π. Πετροπουλάκης, Γ. Μπένος, Σ. Ψύχας, Π. Ἠλιόπουλος, Κ. Χατζηγιάννης, Α. Μονοκρούσος, Α. Κατριβάνος, Γ. Μουσούρης κλπ. ζητοῦσι τὴν πρόταξιν τῆς προτάσεως νόμου περὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ φόρου οἰνοπνεύματος τῶν ἀμβύκων κλπ.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) λέγει, ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτα συνδέονται πρὸς τὸ οἰκονομικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπομένως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ προταχθῶσιν ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει, καθόσον ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἰδίας περὶ αὐτῶν γνώμας.

Δ. Κουλουμβάκας (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλει τὰς αἰτηθείσας πληροφορίας σχετικῶς πρὸς τὸ νομοσχέδιον περὶ χορηγίας ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910 ἐκ δρ. 4,288,637.36.

Ἐπίσης δὲ ὑποβάλλει τροπολογίαν, καθ' ἣν αὐξάνονται τὰ ἔξοδα ταῦτα κατὰ 89,000 λόγῳ ἐκτάκτων δαπανῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Κουλουμβάκας** ὅστις δὲν εὑρίσκει ἀρκετὰ τὰ καταθέντα δικαιολογητικά, φρονεῖ δ' ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ εἶνε σαφεστέρα περὶ ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Ὅταν συζητῶνται ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις, αἱ Βουλαὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ζητῶσι τοιαύτας πληροφορίας, διότι εἶνε ἀδύνατον νὰ προσκομισθῇ ἐνταῦθα ὁλόκληρος ὁ ὄγκος τῶν φακέλλων, τὸν ὁποῖον ζητεῖ ὁ κ. βουλευτής. Ἐὰν ἡ Βουλὴ εὑρίσκῃ ὅτι εἷς τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν διέθεσε παρανόμως ποσόν τι δύναται νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ πολιτικὴν εὐθύνην.

Δραγούμις Ὑποθέτω ὅτι αἱ ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ὑπάγονται εἰς εὐθύνας παρωχημένας, διὰ τὰς ὁ-

ποίας μᾶλλον ἐγὼ θὰ ἤμην ὑποχρεωμένος ν' ἀπαντήσω. Οἱ νῦν ὑπουργοί, ὅσον δήποτε καὶ ἂν ἐπεθύμουν νὰ δικαιολογήσουν τοὺς προκατόχους των, μετὰ δυσκολίας ἐν τούτοις θὰ κατώρθουν ν' ἀνεύρουν δικαιολογίαν τινά. Ἐξακολουθῶν ἀναφέρει πῶς ἐπῆλθεν ἡ ἀνάγκη τῶν ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων λόγῳ τῆς ψευδοῦς, δυστυχῶς, ἀναγραφῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ καὶ μικροῦ περισσεύματος.

Ὁ κ. **Κουλουμβάκης** ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι πρέπει νὰ προσάγωνται ταχτικώτεροι οἱ λογαριασμοί.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν) πάντοτε ὁτάκις πρόκειται περὶ δαπανῶν αἱ Κυβερνήσεις ὑποχρεοῦνται νὰ προσάγουν τὰ δικαιολογητικά. Μοὶ ἐφάνη ὅμως ὑπερβολὴ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐζητήθη ἐκ μέρους τοῦ συναδέλφου, ἡ προσαγωγὴ δηλονότι ἁπασῶν τῶν ἀποδείξεων τῶν κατὰ μέρος δαπανῶν.

Τὸ ἐπ' ἐμοί, ἐν τούτοις, δηλῶ ὅτι θὰ προσαγάγω ἐνταῦθα ὅλους τοὺς ὄγκους τῶν ἀποδείξεων, τοὺς ὁποίους ἐζήτησεν ὁ ἀξιότιμος προλαλήσας.

Κουλουμβάκης. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐγὼ δὲν ἐζήτησα τοιοῦτό τι ἀλλὰ μόνον ὅπως οἱ λογαριασμοὶ συντάσσωνται ἐν τῷ μέλλοντι σαφέστερον.

Ε. Βενιζέλος. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀπολογισμοῦ ἀλλ' ἁπλούστατα περὶ ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων, αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὴν διαχείρισιν προηγουμένης, μάλιστα, Κυβερνήσεως.

Ε. Κουλουμβάκης. Ἐὰν ὡς εἶπεν ὁ κ. Πρωθυπουργός, δὲν πρόκηται περὶ ἀπολογισμοῦ, ἀλλὰ περὶ προϋπολογισμοῦ, τότε τὸ πρᾶγμα εἶνε σημαντικώτερον, διότι τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐξηντλήθησαν ἤδη παντελῶς αἱ σχετικαὶ πιστώσεις καὶ νῦν χωρὶς ἐπὶ τούτου δικαιολογίας καὶ μὲ τὰ μονοσύλλαβα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μᾶς ζητοῦνται πιστώσεις τόσων ἑκατομμυρίων, χωρὶς νὰ διαφωτιζώμεθα εἰς ποίαν εὑρισκόμεθα οἰκονομικὴν κατάστασιν.

Ὁ κι **Κουτσόπουλος** προσθέτει ἐπίσης ὅτι συμφωνεῖ πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ἔχει δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν προσάγονται αἱ πιστώσεις αὗται ὅπως ἐλαφρυνθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Κυβερνήσεως.

Γίνεται δεκτὸν εἰς γ' συζήτησιν μετὰ τοῦτο τὸ νομοσχέδιον κατ' ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον μόνον.

Ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910 χορηγοῦνται ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν τεσσάρων ἑκατομμυρίων, τριακοσίων ὀγδοήκοντα ἐννέα χιλιάδων, τετρακοσίων εἴκοσιν ὀκτὼ καὶ λεπτῶν εἴκοσι καὶ ἑνός, ἀριθ. 4,389.428.21, καταλογιζόμεναι εἰς τὰ ἐν τῷ προσαρτωμένῳ τῷ νόμῳ τούτῳ πίναξι ἀναγραφόμενα εἰδικὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τῶν ἐφεξῆς γενικῶν κεφαλαίων τοῦ, ὡς εἴρηται, προϋπολογισμοῦ :

Κεφάλαιον Β'	Ὑποχρεώσεις τοῦ Κράτους	δρ.	181,290.85
» Γ'	Διοικήσεις Οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους	»	779,647.36
« Δ'	Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν	»	141,500.—
» Ε'	» Δικαιοσύνης	»	97,500.—
» Ϛ'	» Ἐσωτερικῶν	»	408,560.—
» Ζ'	» Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως	»	279,580.—
» Η'	» Στρατιωτικῶν. .	»	2.448,300.—
» Θ'	» Ναυτικῶν . . .	»	50,050.—
	Ἐν ὅλῳ . . .	»	4.389,428.21

Γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον εἰς γ'. συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ χρησιμοποιήσεως τοῦ στρατείας ἀλλοτρίας πρὸς αὐτὸν ὑπηρεσίας, ἔχων οὕτω.

Ἄρθρον μόνον.

Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ Ὀργανισμοῦ τοῦ Στρατοῦ προβλεπομένων περιπτώσεων ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις Ἀξιωματικῶν, Ἀνθυπασπιστῶν καὶ ὁπλιτῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ πρὸς πρόληψιν ἀπειλουμένων καταστροφῶν ὑπὸ τῶν ἀρουραίων καὶ ἀκρίδων εἰς τὰς σπορὰς τῶν κατοίκων τοῦ Βασιλείου κατ' ἀπόφασιν πάντοτε τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ δι' ὡρισμένον χρόνον.

Ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ

νομοσχέδιον δὲν ἐτροποποιήθη κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ κ. Δραγούμη, πρόκειται δὲ ἤδη νὰ ψηφισθῇ νόμος στηριζόμενος ἐπὶ Β. Διατάγματος καὶ Διατάγματος μάλιστα ὅπερ μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ εἶνε ἐν ἰσχύϊ.

Γεωμάκης. κυρύσσεται κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, διὰ μακρῶν δ' ὁμιλῶν καταδεικνύει τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου τῆς κωδικοποιήσεως, ἥτις δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐ. τοῦ προχείρου. Ὁ περίβολος τοῦ Βουλευτηρίου λέγει, δὲν εἶνε παλαίστρα μικροφιλοτιμιῶν. Τοῦτο ἔπρεπε νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐκ τῶν βουλευτῶν μέλη τῆς ἐπιτροπῆς,, ἅτινα δίκην ταινίας κινηματογράφου παρείλασαν χθὲς ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ὑποβαλόντα τὰς παραιτήσεις των, ἐν τέλει συνιστᾷ τὴν μετάφρασιν τῶν Ἰταλικῶν κωδήκων αἵτινες ὑπὲρ πάντα ἄλλον προσιδιάζουν πρὸς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἤθη τῶν Ἑλλήνων.

Παπαναστασίου: Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι δὲν πρέπει νὰ προβῶμεν εἰς σύνταξιν ἢ ἀναθεώρησιν τῶν Κωδίκων τῆς νομοθεσίας μας, ἐὰν δὲν ἀπεκατεστάθημεν ἀκόμη ἐθνικῶς εἶνε ἐσφαλμένος. Ἡ διαφορὰ τοῦ δικαίου δὲν ἠμπόδισε τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν ἄλλων λαῶν π. χ. τῆς Ἰταλίας καὶ Γερμανίας. Ἐπίσης ἐσφαλμένος εἶνε ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιωρισθοῦν εἰς τὰς σχετικὰς ἐπιτροπάς. Προκειμένου νὰ γίνῃ τόσον ἐξαιρετικὴ ἐργασία θὰ ἦτο δυστύχημα ἂν ἀπεκλείοντο διακεκριμένοι ἐπιστήμονες διότι ἔτυχε νὰ εἶνε μέλη τῆς Ἀθεωρητικῆς Βουλῆς ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅτι γίνεται εἰς ἄλλα Κράτη (Ἑλβετίαν, Ἰταλίαν) εἰς παρομοίαν περίπτωσιν. Ἡ κριτικὴ κατὰ νομοσχεδίου πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸν κανονισμὸν τοῦ τρόπου τῆς νομοπαρασκευῆς τῆς ἐργασίας.

Ἐλάττωμα τοῦ νομοσχεδίου εἶνε ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ τὸν Ἀστικὸν Κώδικα, δὲν καθορίζεται ἡ μέθοδος τῆς ἐργασίας τῆς σχετικῆς ἐπιτροπῆς. Ποῖον νομοθετικὸν πρόσωπον δηλ. θ' ἀκολουθήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ κατὰ πόσον θὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ ὀφειλόμενον δίκαιον, τὸ ὁποῖον ἔχει ῥιζοβολήσει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ. Εἷς λόγος τῆς ἀστοχίας τῶν μέχρι τοῦδε ἐπιτροπῶν τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ὑπῆρξεν ὁ καθορισμὸς τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας. Εἰς τὴν Γερμανίαν πρὸ τῆς συστάσεως τῆς α' ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος διωρίσθη μία προεπιτροπὴ, ἡ ὁποία

κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἕκαστοι πιστώσεις ἐκ δραχ. 10.578.273 καὶ 35)00 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910», περὶ κυρώσεως Β. Διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἕκαστος πίστωσις ἐκ δραχ. 65 141 καὶ 65)00 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909».

«Περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 1.135.000 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείων τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910».

«Περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 336.537 καὶ 50)00 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909».

Ψηφίζονται μετὰ τοῦτο εἰς α' συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον τὰ νομοσχέδια «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΒ' τῆς 5ης Νοεμβρίου 1909 καὶ ΓΥΙ' τῆς 16ης Νοεμβρίου 1909» καὶ «περὶ ἀντικαταστάσεως ἐδαφίων τινῶν τοῦ νόμου ΓΥΑΒ' (3432) περὶ καταρτισμοῦ στελέχους ἀξιωματικῶν ἐφεδρείας τοῦ κατὰ γῆν Στρατοῦ».

Μετὰ τινας παρατηρήσεις τοῦ κ. Πῶπ ψηφίζεται ἐπίσης εἰς α'. συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ νομοσχέδιον περὶ τροποποιήσεως τῆς 5ης ᾗ τοῦ ἄρθρου 31. τοῦ νόμου ΓΤΟΔ' (3374).

Ἐπίσης ψηφίζεται κατ' ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον εἰς α' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως ἄρθρου τοῦ νόμου ΑΧΚΗ' τοῦ ἔτους 1887 περὶ ἀποζημιώσεως ὁδοιπορικῶν ἐξόδων τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ» μετὰ τινας παρατηρήσεις τοῦ κ. Κουτούπη.

Ψηφίζεται ἐπίσης κατ' ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον τὸ εἰς α' συζήτησιν νομοσχέδιον «περὶ δυνάμεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ κατὰ τὸ 1911».

Ἐπὶ τοῦ εἰς γ' συζήτησιν Νομοσχεδίου περὶ Νομοπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπειῶν ὁ κ. Πῶπ παρατηρεῖ ὅτι τὸ

καθώρισε τὴν μέθοδον τῆς ἐργασίας. Παρ' ἡμῖν θὰ ἦτο πρακτικὸν ἂν πρὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ συντάξεως τοῦ Ἀστ. Κώδικος μετερράζοντο τὰ κείμενα καὶ αἱ αἰτιολογικαὶ ἐκθέσεις τῶν ξένων Κωδίκων, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὡς πρότυπα.

Σπουδαιότατον ἐλάττωμα τοῦ τρόπου τῶν ἐργασιῶν νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπειῶν εἶνε ἡ μὴ παρασκευὴ τῶν ἐργασιῶν.

Ἐπὶ 14 ἔτη εἰργάζετο ἐν Γερμανίᾳ ἡ πρώτη Ἐπιτροπὴ διὰ τὸν Ἀστικὸν Κώδικα ἐν μυστικότητι, ἀλλὰ ἡ ζωὴ ἐν τῷ μεταξὺ ἐξελίσσετο καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς κατέστη ἐν τέλει ξένον πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς Γερμανίας. Ἄλλη Ἐπιτροπὴ ἐν Γερμανίᾳ κατόπιν εἰργάσθη 4 ἔτη ἐν δημοσιότητι, μὲ συνεργάτας πάντας τοὺς εἰδήμονας, καὶ οὕτω ἐτελειοποιήθη τὸ ἀτελὲς ἔργον τῆς πρώτης. Οὕτω πρέπει νὰ γίνῃ καὶ παρ' ἡμῖν.

Ἕτερον ἐλάττωμα τοῦ νομοσχεδίου εἶνε ἡ μεγίστη σπουδὴ μεθ' ἧς ἐπιζητεῖ τοῦτο νὰ τελειώσῃ ἡ ἐργασία. Εἰς 5 μῆνας καὶ εἰς ἓν ἔτος δὲν δύναται νὰ γίνῃ σοβαρὰ κριτικὴ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. Ἂς καθορισθῇ τὸ διάστημα τοὐλάχιστον 2 ἔτη καὶ ἂς μὴ ὁρισθῇ οὐδὲν χρονικὸν ὅριον εἰς τὴν Ἀναθεωρητικὴν Ἐπιτροπήν. Τὰ μέλη πρὸς τούτοις δὲν πρέπει νὰ εἶνε μόνον νομομαθεῖς. Οἱ ἁπλῶς νομικοὶ δὲν ἔρχονται εἰς τόσον μεγάλην ἐπαφὴν μὲ τὴν οἰκονομικήν, τὴν κοινωνικὴν ζωήν. Εἰς τὴν Γερμανίαν εἰς τὴν 6ην Ἐπιτροπὴν ἦσαν καὶ οἰκονομολόγοι. Εἰς τὴν Ἑλβετίαν περιελήφθησαν εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, καὶ ἐπαγγελματίαι, βιομήχανοι, γεωργοί, ἔμποροι, ἀντιπρόσωποι τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Ἂς γίνῃ καὶ παρ' ἡμῖν τοῦτο τοὐλάχιστον, ἀφοῦ δὲν ἔχομεν σχεδὸν θεωρητικοὺς οἰκονομολόγους. Ἂς αὐξηθῶν δὲ καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Τὰ σχέδια τῶν Κωδίκων καὶ αἱ ἐκθέσεις πρέπει νὰ εἶνε προσιτὰ εἰς πάντας. Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης νὰ ἀφεθῇ ἐλευθέρα εἰς πάντα, οἱονδήποτε, ὅστις θὰ θελήσῃ νὰ ἐργασθῇ σχετικῶς. Ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐπὶ τέλους ἂς μὴ ἐπιμείνῃ νὰ ψηφισθῇ ἀπόψε τὸ Νομοσχέδιον, ἀφοῦ βατίζεται εἰς Διάταγμα, ὅπερ ἐν μέρει λαμβάνομεν καὶ ἐν μέρει ὄχι ὑπ' ὄψιν. Ἂς μεταρρυθμισθῇ τὸ Νομοσχέδιον κατὰ τὰς

ὑποδείξεις ταύτας, καὶ εἴ τινας ἄλλας ὀρθὰς ἀκουσθείσας ἐντεῦθεν, καὶ κατόπιν ἂς προσαχθῇ.

Κουλουμβάκης. Δὲν ὑπέχω εὐθύνην δι' ὅσα ἐλέχθησαν χθὲς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, διότι ἐκινδύνευσαν νὰ πέσουν ὑπὸ δεινὴν παρεξήγησιν συνάδελφοι, πρόσωπα ἄξια πάσης τιμῆς καὶ ἐπιστημονικῶς καὶ ἐν γένει. Δίδω τὴν ἐξήγησιν ὡς ἀναμιχθεὶς ἀρχικῶς εἰς τὴν συζήτησιν.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ψηφισθῇ. Πῶς δύναται νὰ μορφωθῇ Ἀστικὸς Κῶδιξ χωρὶς νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας; Θὰ συντάσσεται χωριστὰ ὁ Ἀστικὸς Κῶδιξ, χωριστὰ ἡ Πολιτικὴ Δικονομία, χωριστὰ ὁ Ἐμπορικὸς Κῶδιξ παρὰ τῶν ἐπὶ μέρους Ἐπιτροπῶν; Δύναται νὰ συνταχθῇ Ἐμπορικὸς Κῶδιξ ἄνευ τῆς βάσεως τοῦ Ἀστικοῦ; Εἶνε δὲ δυνατὸν εἰς 5 μῆνας νὰ μελετήσουν οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι πάντας τοὺς κώδικας καὶ δὴ συγκριτικῶς καὶ νὰ συντάξωσι καὶ ἐκθέσεις;

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἂς ὑποχωρήσῃ ἐγκαίρως. Θέλει νὰ κρατήσῃ τὸ Διάταγμα, τὸ ἀκυρωθὲν διὰ τῆς α' συζητήσεως, καὶ πρὸ πάντων θέλει νὰ φυλάξῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐσκόπει ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα.

Ἐὰν δὲ ἔλθῃ ἄλλος Ὑπουργὸς ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἀλλάξῃ τὰ πρόσωπα τῶν Ἐπιτροπειῶν, τὸ Δημόσιον δὲν θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ πληρώσῃ τὰ πρῶτα;»

Καταλήγων ὁ κ. Κουλουμβάκης, ἀναιρέει, ὅτι ὁ κ. Γιωτόπουλος ἐκ τῶν προωρισμένων διὰ τοῦ Διατάγματος νὰ γίνουν μέλη κατ' ἐπιλογήν, ἀσχολεῖται μὲ συγγραφὰς ὑπὲρ τῆς θεωρίας τῆς μετευψυχώσεως καὶ πνευματικὰ πειράματα.

Μιχαηλακόπουλος. Ὁμιλῶ ἤδη ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἄνευ παρεξηγήσεως, ἀφοῦ διὰ τῆς παραιτήσεώς μου ἔλυσε τὸ προσωπικὸν ζήτημα. Ἐλέχθησαν ἀναριθῇ πράγματα ἀπὸ τοῦ βήματος. Ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἐγένετο ἄλλο, ἐγένετο ἐνοποίησις διαφόρων νομοθεσιῶν.

Καβαλιεράτος. Τὸ αὐτὸ περίπου θὰ γίνῃ καὶ ἐδῶ.

Μιχαηλακόπουλος. Παρ' ἡμῖν ὑπάρχει μόνον διαφορὰ βάσεως καὶ ὅταν κανονισθῇ αὕτη θὰ προσαρμοσθῇ καὶ τὸ ὅλον εὐκόλως.

Ἀριστιανόπουλος. Καὶ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ τὸ ζήτημα ἦν ζήτημα διαφορᾶς δικαίου.

Μιχαλακόπουλος. Ἐπρόκειτο ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ περὶ ἑνοποιήσεως διαφόρων Κωδίκων. Ἐδῶ μᾶλλον περὶ διαρρυθμίσεως πρόκειται, ὄχι ἀκριβῶς περὶ συντάξεως. Ἐκεῖ εἶχον καὶ σοβαρὰς διαφορὰς ἠθῶν καὶ ἐθίμων, πολλοὶ καὶ διάμεσοι βαθμοὶ πολιτισμοῦ ἦσαν τεθειμένοι πρὸ τῆς κρίσεως τῶν ἐπιτροπειῶν, προστριβαὶ οὐσιώδεις μεταξὺ τῶν τμημάτων τοῦ πληθυσμοῦ. Ἐν Ἰταλίᾳ δὲν ἐβράδυνεν ἡ σύνταξις, ἐν Γερμανίᾳ ἔγεινεν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ μελέτη συγκριτικὴ πρὸς τοὺς ἀλλοδαποὺς Κώδικας.

Ὡς πρὸς τὴν κεχωρισμένως ἐργασίαν τῶν Ἐπιτροπειῶν, ἂν ἐμέμφθη ὁ κ. ἐκ Λακωνίας Βουλευτής, τὴν διαφώτισιν καὶ τὴν λύσιν δίδει τὸ 6ον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου. Προβλέπει καὶ περὶ κοινῆς συνεργασίας, ἐκεῖ ὅπου εἶνε ἀνάγκη καὶ ἐπιβάλλεται αὐτή.

Λάσκαρης. Ἀπαντῶν εἰς τὸν κ. Κουλουμβάκην διὰ τὸν κ. Γιωτόπουλον, λέγει ὅτι ὁ κ. Γιωτόπουλος εἶνε ἐκ τῶν διαπρεπῶν ποινικολόγων, διὰ σύγγραμμά του ποινικόν, διὰ τὸν ἐκδοθέντα Α' τόμον αὐτοῦ, ἔλαβε παράσημον Ἰταλικόν, δικηγορεῖ εὐδοκιμώτατα ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ Κερκύρᾳ, ἄριστα δὲ ἔπραξεν ὁ κ. Ὑπουργὸς προστρέξας εἰς τὰ ρώτα του ὡς πρὸς τὸ ἔργον. Τὸ δὲ περὶ μετεμψυχώσεως σύγγραμμά του οὐδόλως μειοῖ τὴν ἀξίαν του ὡς νομολόγου καὶ νομικοῦ καὶ δὲν δύνανται νὰ σχετισθοῦν αἱ μεταρσιακαὶ ἀρχαί του πρὸς τὴν ἐπιστημονικήν του ἀξίαν.

Γκλαβᾶς. Λέγει ὅτι οἱ ὡς μέλη τῶν Ἐπιτροπειῶν ταχθέντες Βουλευταὶ δὲν ὤφειλον οὐδόλως νὰ παρέλθωσιν ἀπὸ τοῦ βήματος.

Παπαναστασίου. Ἀπαντῶν εἰς τὸν Μιχαλακόπουλον λέγει: «Ἔψεξα τὴν προθεσμίαν τὴν ταχθεῖσαν εἰς τὸ ἔργον τῶν Ἀναθεωρητικῶν Ἐπιτροπειῶν, ἐζήτησα δημοσιότητα τῆς ἐργασίας, ἐζήτησα ἀναβολήν, διότι βασίζεται τὸ νομοσχέδιον ἐν μέρει εἰς Β. Διάταγμα καὶ ἐν μέρει δὲν βασίζεται, ὁ δὲ κ. Μιχαλακόπουλος δὲν ἀπήντησεν ἐν σχέσει πρὸς τὰ αἰτήματά του ταῦτα».

Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Δι' ὅλα προέβλεψα, εἴμεθα κατ' οὐσίαν σύμφωνοι χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζετε, λάβετε ὑπομονὴν καὶ θὰ τὸ ἀντιληφθῆτε.

Ψηφίζεται κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον.

Ἄρχεται ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις. Ὁ κ. **Σκιαδαρέσης** ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου. «Ἐν Ἑπτανήσῳ, λέγει, ἰσχύει ὁ Ἰόνιος Κώδιξ, ληφθεὶς ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ἀλλὰ διαπλασθεὶς κατὰ τὰς τοπικὰς ἀνάγκας καὶ ἤθη. Ἐξάγω ὅτι μεταβολὴ τοῦ Ἑπτανησιακοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου ἐπί τινα χρόνον θὰ εἶνε ὀδυνηρὰ καὶ ἐπιβλαβὴς ἀκόμη. Διὰ τοῦτο ὑποβάλλω σχετικὴν τροπολογίαν, καθ' ἣν δύο τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος πρέπει νὰ ληφθῶσιν ἐκ νομομαθῶν Ἑπτανησίων, λόγῳ καὶ τοπικῆς νομικῆς πείρας των».

Ἡ τροπολογία, διδομένη ἐγγράφως, θὰ τυπωθῇ πρὸς διανομήν.

Ζαβιτσιάνος. Ἀναπτύσσει τοὺς λόγους τοὺς ἐπιβάλλοντας χάριν τελειοτέρας καὶ σκοπιμωτέρας συγκροτήσεως τοῦ ἔργου τὴν παραδοχὴν τῆς ἀνωτέρω τροπολογίας ὡς πρὸς τὴν Ἑπτάνησον.

Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ὀρθῶς σκέπτονται οἱ προλαλήσαντες. Ἀλλὰ εἰς Ἑλληνικὸν νομοθέτημα δὲν δύναται νὰ τεθῇ διάκρισις Ἑπτανησίων καὶ Θεσσαλῶν καὶ Πελοποννησίων. Ὁ Ἰόνιος δὲ Ἀστικὸς Κῶδιξ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ Ἑλληνικός. Καὶ ἐξ ἐφαρμογῆς δὲ καὶ ἐκ θεωρητικῶν ἐρευνῶν καὶ κατὰ γενικωτέραν ἀντίληψιν καὶ οἱ μὴ Ἑπτανήσιοι ἕλληνες νομομαθεῖς δὲν ἀγνοοῦν τὰ ἐν Ἑπτανήσῳ. Ἀλλὰ ἐν τούτοις ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, ὅπερ θὰ ὁρίσῃ τὰς Ἀναθεωρητικὰς Ἐπιτροπάς, θὰ ληφθῶσιν ἰδιαιτέρως ὑπ' ὄψιν ὅλαι αἱ ἐπὶ μέρους εἰδικότητες, ὥστε νὰ πληρωθῇ κατ' οὐσίαν ἡ σύστασις τῶν προλαλησάντων. Καὶ ὁ Ὑπουργὸς δύναται νὰ ὁρίσῃ τοιαῦτα εἰδήμονα πρόσωπα ἂν κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον.

Λάσκαρης. Ἡ ἔννοια τῶν λόγων τῶν δύο Ἑπτανησίων Βουλευτῶν ἦν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ πρόσληψις νομομαθῶν ἐκ τοῦ Τμήματος τῶν Ἑπτανησίων, χάριν τῆς ἀρτιότητος τοῦ ἔργου. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ διακρίσεως τοπικῆς. Ἔχει δὲ ἀφ' ἑτέρου δίκαιον ὁ κ. Ὑπουργός, μὴ θέλων νὰ περιληφθῇ ἐν τῷ νόμῳ ρητῶς τοιαύτη διάκρισις, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα δὲν δύναται, παρὰ νὰ εἶνε σύμφωνος καὶ ὡς πρὸς τοῦτο βεβαίως θὰ προνοήσῃ.

Ζαβιτσιάνος. Θὰ ἦτο σοβαρὰ καὶ πρόφασις κατ' ἀναλογίαν ἀντιπροσωπείας ἐν ταῖς Ἐπιτροπείαις, ἐν τῇ Ἐπιτροπείᾳ διὰ τὸ προσχέδιον τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ὅλων τῶν

τμημάτων τῆς Ἑλλάδος. Δύναται δὲ καὶ νὰ τεθῇ ἐν τῷ νόμῳ ἡ διάκρισις, ἄνευ οὐδεμιᾶς παρερμηνείας τοῦ πράγματος, ὥστε νὰ κρατήσῃ ὡς ἀρχὴ νομικὴ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Δὲν δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ κατ' ἄλλον τρόπον τὸ ζητούμενον παρ' ἡμῶν τῶν Ἑπτανησίων, τὸ οὐδόλως προσωπικόν, ἂν δὲν περιληφθῇ ρητῶς ἐν τῷ νόμῳ.

Βαλσαμάκης. Τὸ δικαίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ διορίζῃ τὰ πρόσωπα προεκάλεσε καὶ τὴν προηγηθεῖσαν συζήτησιν. Ἐν Ἑπτανήσῳ ὑπάρχουν σπουδαῖαι διαφοραὶ καὶ εἰς τὸ κληρονομικὸν δίκαιον καὶ εἰς ἄλλα, ἀγνωστοι ὅλως εἰς μὴ Ἑπτανησίους δικηγόρους. Ἡ Ἑπτάνησος δὲ ἐντελῶς παρηγνωνίσθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν Ἐπιτροπειῶν, ἐνῷ καὶ γενικῶς διὰ τὸ ἔργον ἔχει νομομαθεῖς ἱκανωτάτους. Συνιστῶ ἐν τέλει νὰ δεχθῇ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Σκιαδαρέση.

Νικ. Δημητρακόπουλος. (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἀποκρούω τὴν τροπολογίαν ὡς διετυπώθη, ἀλλὰ κατ' ἀρχὴν εὑρίσκω ὀρθὰς τὰς σκέψεις καὶ τὴν γνώμην ὑμῶν.

Σκιαδαρέσης. Ἐγὼ δὲν ὑπέβαλλον τὴν τροπολογίαν ὁρμώμενος ἀπὸ τῆς ἰδέας ὅτι δὲν ὑπάρχουν μὴ Ἑπτανήσιοι νομομαθεῖς ἐντριβεῖς καὶ εἰς τὴν Ἑπτανησιακὴν νομοθεσίαν, ἀλλὰ τὴν ὑπέβαλλον διὰ τὸ ἀσφαλέστερον τοῦ ἔργου.

Πάπ. Ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς διορίσῃ ὁ ἴδιος τὰ πρόσωπα θὰ στερηθῇ 5 καταλληλοτάτων, τῶν ὑποβαλλόντων χθὲς ἐντεῦθεν τὰς παραιτήσεις των βουλευτῶν. Ὅθεν, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κακοῦ, δύναται νὰ γίνῃ ὁ διορισμὸς τῶν Ἐπιτροπειῶν οὐχὶ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ, ἀλλὰ τῇ προτάσει τοῦ Συμβουλίου.

Πρόεδρος. Ἔληξεν ἡ συζήτησις.

Πεζ. Παπόπουλος. Εἰς τὴν β' παράγραφον νὰ λείψῃ τὸ «ἐφάπαξ» καὶ νὰ τεθῇ τὸ «μέχρι τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν». Διότι, ἂν τυχὸν ἀποθάνῃ εἷς ἢ καὶ πλείονες ἐκ τῶν ἀποτελεσάντων τὰς ἐπιτροπείας, θὰ ἀπαιτηθῇ, ἄνευ τῆς ἡμετέρας τροπολογίας, νὰ ἐπιληφθῇ ἐκ νέου τοῦ πράγματος ἡ Βουλή.

Πρόεδρος. Ἤδη ἔληξεν ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Παπαναστασίου** ἀποσύρει τὰς τροπολογίας

του «μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς γνώμας του ἐν τῷ Β. Διατάγματι, τῷ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νόμου».

Ὁ κ. **Σκιαδαρέσης** δηλοῖ ἐπίσης ὅτι ἀποσύρει τὴν τροπολογίαν του μετὰ τὰς βεβαιώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Ψηφίζεται κατόπιν τὸ Α' ἄρθρον, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἤτοι μὲ τὴν προσθήκην—μετὰ τὴν λέξιν «ἐπιτροπειῶν»—«ὧν ἡ τοῦ Ἀστικοῦ δικαίου θέλει εἶσθαι τουλάχιστον ἑξαμελής».

Ψηφίζονται ἀλληλοδιαδόχως καὶ τὰ λοιπὰ 7 ἄρθρα, ψηφίζεται καὶ τὸ σύνολον ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 1ον

Ἡ ἀμοιβὴ τῶν κατὰ τὰ ἄρθρ. 1-4 τοῦ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1911 Β. Δ. καταρτισθεισῶν ἐπιτροπειῶν, ὧν ἡ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου θέλει εἶσθαι τουλάχιστον ἑξαμελής, ὁρίζεται εἰς δρ. δεκαπέντε μὲν χιλιάδας δι' ἕκαστον μέλος τῶν πρὸς σύνταξιν προσχεδίου Ἀστικοῦ Κώδικος, προσχεδίου τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, προσχεδίου τοῦ Ποινικοῦ Νόμου καὶ τῆς Ποινικῆς Δικονομίας ἐπιτροπειῶν, εἰς δραχμὰς δὲ δέκα χιλιάδας δι' ἕκαστον μέλος τῆς πρὸς σύνταξιν προσχεδίου τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου Ἐπιτροπείας.

Τὰ ἀποτελέσαντα ἑκάστην τῶν τεσσάρων τούτων ἐπιτροπειῶν πρόσωπα ὁρισθήσονται διὰ Β. Δ. ἐφάπαξ ἐκδιδομένου ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου.

Ἡ ἀμοιβὴ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1911 Β. Δ. διορισθησομένων προσθέτων, πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἀναθεωρητικῶν Ἐπιτρπειῶν, μελῶν, ὁρίζεται εἰς τὸ ἓν τέταρτον τοῦ ποσοῦ τοῦ ὁρισθέντος δι' ἕκαστον ἐκ τῶν πρώτων μελῶν.

Ἄρθρον 2ον

Ἡ κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον 1 ἐδ. α' ἀμοιβὴ θέλει παρέχεσθαι εἰς τὰ μέλη ἑκάστης Ἐπιτροπείας τμηματικῶς καὶ ἀναλόγως τῆς ὑφ' ἑκάστης τούτων συντελουμένης ἐργασίας. Ἡ ὅλη ἐργασία τῶν Ἐπιτροπειῶν τούτων λογίζεται ὡς συντετελεσμένη ἅμα τῇ ἐκτυπώσει τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Β. Δ. ὁριστικοῦ σχεδίου τοῦ ὑπὸ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς ὑποβλητέου.

Τὸ ἑκάστοτε δοθησόμενον εἰς τὰ μέλη ἑκάστης Ἐπιτροπείας ποσὸν θέλει ὁρίζεσθαι ὑπὸ Συμβουλίου συγκειμένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Προέδρου τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν, τοῦ Προέδρου καὶ Ἀντιπροέδρου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν ἢ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀναπληρωτῶν, ἀποφαινομένων ἐν πλειοψηφίᾳ καὶ δι' ἠτιολογημένης ἐκθέσεως περί τε τῆς γενομένης ἐργασίας καὶ περὶ τοῦ ἀναλογοῦντος πρὸς τὴν συντελεσθεῖσαν ἐργασίαν καὶ πληρωτέου εἰς τὰ μέλη ἑκάστης Ἐπιτροπείας ποσοῦ.

Ἄρθρον 3ον

Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 1ον ἐδ. β' ἀμοιβὴ θέλει δοθῆ εἰς ἕκαστον πρόσθετον μέλος μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐργασίας τῆς οἰκείας Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπείας καὶ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Β. Δ. ἐκτύπωσιν τοῦ ὑπὸ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς ὑποβληθέντος σχεδίου.

Ἄρθρον 4ον

Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως μέλους τινὸς οἱασδήποτε ἐπιτροπείας, οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ θέλουσι λαμβάνει ἐκ τῆς ἀμοιβῆς αὐτοῦ ποσὸν ἀνάλογον πρὸς τὴν ὑπὸ τούτου συντελεσθεῖσαν ἐργασίαν, ὁριζομένην ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 Συμβουλίου μετὰ προηγουμένην γνώμην τῶν ὑπολοίπων μελῶν τῆς οἰκείας Ἐπιτροπείας.

Τὸ αὐτὸ θέλει ἰσχύει, καὶ ἂν ἕνεκεν ἀσθενείας ἀποχωρήσῃ μέλος τι.

Ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις ὁ διορισθησόμενος ἀντικαταστάτης τοῦ ἐκλιπόντος ἢ ἀποχωρήσαντος μέλους θέλει δικαιοῦσθαι εἰς τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἀμοιβῆς τούτου.

Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως μέλους τινὸς ἢ ὁλοκλήρου Ἐπιτροπείας, κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 5 τοῦ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1911 Β. Δ. προβλεπόμενα, οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀξίωσις ἐπὶ τῆς μήπω πληρωθείσης ἀμοιβῆς.

Ἄρθρον 5ον

Πλὴν τῶν κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα ἀμοιβῶν θέλει ἀναγράφεσθαι κατ' ἔτος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, μέχρι περατώσεως τῶν ἐργασιῶν τῶν διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1911 Β. Δ. συνισταμένων Ἐπιτροπειῶν, εἰδικὴ πίστωσις μὴ ὑπερβαίνουσα διὰ μὲν τὴν ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος Ἐπιτροπείαν τὰς δραχ. 10,000, δι' ἑκάστην τῶν λοιπῶν Ἐπιτροπειῶν τὰς δραχ. 7000. Τὰ ποσὰ ταῦτα θέλουσι χρησιμοποιεῖσθαι δι' ἀγορὰν βιβλίων, ἅτινα θὰ ἀνήκωσιν ἐφεξῆς εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, καὶ δι' ἀμοιβὴν γραμματέων καὶ τοῦ λοιποῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ, δι' ἔξοδα γραφείου καὶ διὰ δημοσιεύσεις. Τὰ ἑκάστοτε δαπανηθησόμενα ποσὰ θέλουσι καταβάλλεσθαι κατόπιν εἰδικῶς ἠτιολογημένου πρακτικοῦ τῆς οἰκείας Ἐπιτροπείας καὶ ἐγκρίσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ.

Μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 1 ἐδ. 3 δημοσίευσιν τῶν προσχεδίων καὶ αἰτιολογικῶν ἐκθέσεων, καθίσταται προσιτὴ εἰς πάντα ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης.

Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ Β. Δ. συσταθησόμεναι ἀναθεωρητικαὶ ἐπιτροπαὶ θέλουν καταρτισθῆ 1) ἐκ τῶν μελῶν, τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπειῶν καὶ 2) ἐξ ἑξ ἑτέρων μελῶν, ἐξ ὧν οἱ μὲν τρεῖς δέον νὰ εἶνε νομικοί, οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἀντιπρόσωποι οἰκονομικῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων ἢ θεωρητικοὶ οἰκονομολόγοι.

Ἄρθρον 6ον

Αἱ ἐργασίαι τῶν Ἐπιτροπειῶν καὶ αἱ ἀντικαταστάσεις τῶν ἀποτελεσάντων ταύτας μελῶν ἐνεργοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 5—12 τοῦ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1911 Β. Διατάγματος. Δύναται ἐν τούτοις, ἰδίᾳ πρὸς κανονισμὸν γενικῶν ζητημάτων, ἀφορώντων τὴν ὁμογένειαν τῶν παρασκευασθησομένων κωδίκων, νὰ γίνῃ καὶ ἀπὸ κοινοῦ πασῶν τῶν ἐπιτροπειῶν ἢ τινῶν ἐκ τούτων συνεργασία, ἧς αἱ λεπτομέρειαι ὁρίζονται διὰ διαταγῆς τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, μετὰ πρότασιν τῶν συνεργασθησομένων Ἐπιτροπειῶν ἐκδιδομένης.

Ἄρθρον 7ον

Οἱ δικαστικοὶ καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, αἱ ἐν τῷ Κράτει ἀρχαὶ καὶ τὰ συμβούλια τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων ὑποχρεοῦνται νὰ χορηγῶσιν εἰς τὰς συσταθείσας διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου 1911 Β. Δ. Ἐπιτροπείας πᾶσαν πληροφορίαν αἰτηθησομένην καὶ σχετικὴν πρὸς τὰς ἐργασίας αὐτῶν.

Ὁ παραβάτης ὑπόκειται εἰς πειθαρχικὴν καταδίωξιν.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Παρὰ τῶν κ.κ. Ἀθανασάκη, Δεμερτζῆ καὶ Νεγρεπόντη ὑποβάλλεται πρότασις Νόμου καθ' ἣν «τὸ ἄρθρον 14 τοῦ Νόμου ΓΤΗΖ' (ὑπ' ἀριθ. 3397) περὶ προσωρινῆς ἀτελείας τοῦ μεταποιουμένου σίτου καταργεῖται». Ἐκτυπωθήσεται πρὸς διανομήν. Παρὰ τοῦ κ. Ἀθανασάκη ὑποβάλλονται τροπολογίαι εἰς τὰ ἄρθρα 53 καὶ 55 τοῦ Νόμου περὶ Διαθηκῶν, ἐκτυπωθησόμεναι πρὸς διανομήν.

Παρὰ τῶν βουλευτῶν Κεφαλληνίας Ν. Χαριτάτου, Δ. Βινιεράτου, Σ. Τ. Φορέστη, Σ. Καβαλλιεράτου, Σπ. Κ. Ἰγγλέση καὶ Σταματιάδου ὑποβάλλεται πρότασις Νόμου «πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντὸς φόρου καὶ πάσης διατυπώσεως τῶν παραγαγόντων οἰνόπνευμα (σοῦμαν) ἐκ προϊόντων αὐτῶν, δι' ἀμβύκων μικρᾶς χωρητικότητος». Ἐκτυπωθήσεται πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ κ. Ν. Χαριτάτου ὑποβάλλεται τροποποίησις ἐπὶ τοῦ Νόμου περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων. Ἐκτυπωθήσεται πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ κ. Ν. Χαριτάτου ὑποβάλλεται τροποποίησις ἐπὶ τοῦ Νόμου περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν. Ἐκτυπωθήσεται πρὸς διανομήν.

Ἄρχεται β' συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ Διαθηκῶν.

Ψηφίζεται τοῦτο κατ' ἀρχήν, ψηφίζεται καὶ κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ σύνολον εἰς τὴν β' συζήτησιν.

Ἄρχεται β' συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ψηφίζεται τὸ νομοσχέδιον κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8ην καὶ 25' ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος — Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Στράτος — Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κονεδίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΘ'

Τῆς 14ης Φεβρουαρίου 1911

Ὥρᾳ 4.45' μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 190 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τῆς Βουλὴν τὰ ἑξῆς· 1) Οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Κεφαλληνίας ζητοῦσι χάριν. Τὸν λόγον λαμβάνουσιν οἱ κ.κ. Καβαλιεράτος, Τριγώνης καὶ Μουσούρης. (2) Οἱ ἀδελφοὶ Δημήτριος καὶ Ἀθανάσιος Κοντογεώργη κρατούμενοι ἐν ταῖς φυλακαῖς Παλαμηδίου ζητοῦσι χάριν. 3) Ὁ λαὸς τοῦ Δήμου Νεμέας ζητεῖ, ὅπως σταλῇ Κυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν ἐκ τῆς θερμηνίας ζημιῶν καὶ πληρωμῆς φόρων. Τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. Χρηστόπουλος. 4) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Κεφαλληνίας κηρύσσεται κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικοῦ ἐνσήμου. Τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. Καβαλιεράτος. 5) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ἀμφίας κηρύσσεται κατὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων. 6) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Κορίνθου κηρύσσεται κατὰ τοῦ νομοσχεδίων περὶ δικαστικοῦ ἐνσήμου, περὶ ἐρημοδικίας καὶ περὶ ἀνεκκλήτου. 7) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Λαρίσσης κηρύσσεται κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθ. 201, 450, 530, 807 καὶ 808 τῆς Πολιτ. Δικονομίας, τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικοῦ ἐνσήμου καὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐρημοδικιῶν. 8) Ὁ Μακεδονικὸς Σύλλογος «Μέγας Ἀλέξανδρος» κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης. 9) Ὁ ἐν Βερσοβᾷ Αἰγείρας Σύλλογος ἀλληλοβοηθείας «Ἅγιοι Ἀπόστολοι» παρακαλεῖ, ὅπως κατασκευασθῇ ἀμαξιτὴ ὁδὸς ἀπὸ Βερσοβᾶ μέχρι παραλίας. 10) Οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῶν τροχιοδρόμων ζητοῦσιν, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῆς φορολογίας τοῦ ἐπιτηδεύματος. 11) Οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Πύλου ζητοῦσι χάριν. 13) Ὁ λαὸς τοῦ δήμου Κλεωνῶν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ὅτι αἱ δημόσιοι ἀρχαὶ δὲν ἐβεβαίωσαν πλήρη καταγραφὴν σιτηρῶν τοῦ 1910 παρακαλεῖ τὴν Βουλήν, ὅπως ἀπαλλάξῃ παντὸς φόρου διὰ νόμου. 14) Οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Βόλου ζητοῦσι τὸ Βασιλικὸν ἔλεος.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ἀγαπητὸς ὑποβάλλει τριπολογίαν

ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ προσχεδίου τοῦ Συντάγματος. Παραπέμπεται εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Συντάγματος.

Ἐπίσης οἱ βουλευταὶ κ.κ. Τριγώνης καὶ Γαλανὸς ὑποβάλλουσι τροπολογίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Συντάγματος, αἵτινες παραπέμπονται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπήν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Μιχαλόπουλος ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ ἄρθρων τινων τοῦ Συντάγματος, αἵτινες παραπέμπονται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπήν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Τριγώνης ὑποβάλλει πρότασιν νόμου περὶ διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς ὑπαγωγῆς τοῦ δήμου Παρακαμπυλίων. Θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Εἰσέρχεται μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν των ἐπερωτήσεων

Ὁ κ. **Ἀλεξάκης** παραπονεῖται ὅτι παρελείφθη τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὴν Ἡμερησίαν διάταξιν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ ὅτι τὰ ὑποβληθέντα ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος σημειώματα εἶνε ἀόριστα καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐννοήσῃ τις ἐὰν πρόκειται περὶ ἐρωτήσεως, ἐπερωτήσεως ἢ συστάσεως.

Ὁ κ. **Ἀλεξάκης** ἐρωτᾷ κατὰ τίνα τρόπον ἐσχηματίσθη ἡ γνώμη περὶ τῆς ἀοριστίας τῶν ἐγγράφως ὑποβληθέντων ὑπ' αὐτοῦ θεμάτων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δίδει ἐξηγήσεις ἐπικαλούμενος τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ ἐκτυπουμένου ἀκόμη κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Ἀλεξάκης** ἀπαντᾷ ὅτι τὸ σημείωμά του εἶχεν ἀναγραφῆ καθ' ὃν τύπον καὶ ἄλλα ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει περιεχόμενα, ἄλλως τε ὁ νέος κανονισμὸς φρονεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ τεθῇ ἀκόμη ἐν ἰσχύι.

Ὁ κ. **Βοζίκης** λέγει ὅτι ἐκ τοῦ κανονισμοῦ προκύπτει τὸ σπουδαῖον ζήτημα τοῦ τίς θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ ἐὰν εἶνε ἢ ὄχι ἀόριστος ἐπερώτησίς τις, διότι ὁ κανονισμὸς δὲν περιλαμβάνει οὐδεμίαν εἰδικὴν διάταξιν ἥτις νὰ παρέχῃ εἰς τὸν Πρόεδρον τὸ δικαίωμα νὰ ἀπορρίπτῃ ὅσας κρίνῃ ἀορίστους προτάσεις· εὑρισκόμεθα λοιπὸν πρὸ ἐνὸς κενοῦ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀναγινώσκει τὸ 7 ἄρθρον, καθ' ὃ τὰ θέματα πρέπει νὰ εἶνε ὡρισμένως διατετυπωμένα.

Ὁ κ. **Βοζίκης** παραδέχεται μὲν τοῦτο ἀλλ' ἐρωτᾷ, τίς θὰ κρίνῃ ἐὰν τὸ θέμα εἶνε ἢ ὄχι ὡρισμένως διατετυπωμένον, πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Τὸ ζήτημα εἶνε τοῦτο· ὑπεβλήθη ὑπό τινος τῶν κ. κ. βουλευτῶν πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον σημειωμά τι δι' οὗ ἐζητοῦντο πληροφορίαι· ἀλλὰ τίνες πληροφορίαι: ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἐπερώτησις; ὁ κ. Πρόεδρος δὲν ἀνέγραψε τὸν κ. βουλευτὴν λόγῳ τῆς ἀοριστίας τοῦ σημειώματος του. Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἶνε ὁ ἐφαρμόζων τὸν κανονισμόν· ὁ πίναξ λοιπὸν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἐπερωτήσεων δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀξιώσωμεν ὅλοι νὰ καταρτίζεται παρ' ἡμῶν πρέπει δὲ διὰ τοῦτο ν' ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὸν Πρόεδρον τὸ μικρὸν τοῦτο δικαίωμα τοῦ νὰ κατατάσσῃ κατὰ τὴν ἰδίαν του κρίσιν τὰ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ βουλευτοῦ ὅπως πρῶτος ὁμιλεῖ ἐὰν ἔχῃ νὰ ἐκφράσῃ τὸ παράπονον ὅτι κακῶς ὁ κ. Πρόεδρος ἐκρινεν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δίδει καὶ πάλιν ἐξηγήσεις τινὰς λέγων ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ καταχθῇ ἡ ἐρώτησις τοῦ κ. Ἀλεξάκη.

Ὁ κ. **Ἑλ. Ἑλ.** λέγει ὅτι δίκαιον εἶνε νὰ δοθῇ ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Ἀλεξάκην, ὅστις βεβαίως δὲν θὰ ἐπεθύμει οὔτε νὰ θωπεύσῃ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν, οὔτε ν' ἀπευθύνῃ χαριεντισμοὺς πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας τοιοῦτον.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ τοῦτο καθότι ἔχει ἤδη καταρτισθῇ ἡ Ἡμερησία Διάταξις.

Ἑλ. Ἑλ. Νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλή.

Πρόεδρος οἱ παραδεχόμενοι ὅτι ἡ Ἡμερησία Διάταξις ἔχει καλῶς παρακαλοῦνται νὰ ἐγερθῶσιν.

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη.

Ἀπορρίπτεται ἐπομένως ἡ πρότασις ὅπως δοθῇ ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Ἀλεξάκην.

Ὁ κ. **Ἀλεξανδρής** (Ὑπουργὸς Παιδείας) καταθέτει ἀπάντησιν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Εὐβοίας κ. Λάσκαρη γενομένην ἐπερώτησιν.

Ὁ βουλευτὴς Φθιώτιδος κ. **Ν. Ξηρὸς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαθηκῶν, ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς κ.

Ρικκιάδη ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς ὅσον ἀφορᾷ τὰ 17 πρῶτα ἄρθρα τοῦ Συντάγματος, ποιούμενος μακρὰν αὐτῶν εἰσήγησιν.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) παρακαλεῖ ὅπως ἀποσταλῇ πρὸς ἐκτύπωσιν ἡ ὑποβληθεῖσα εἰσήγησις, ν' ἀναγραφῇ δ' ἡ συζήτησις ἀμέσως εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ὅπως ἀπὸ τῆς αὔριον ἄρξηται ἡ ἐργασία.

Ὁ κ. **Δραγούμης** λέγει ὅτι ἐλήφθη ἤδη μέριμνα περὶ ἐκτυπώσεως ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς. ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ ἐπίλοιπον ἔργον αὐτῆς. λέγει ὅτι αὔριον θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ προσαγάγῃ αὐτό.

Ὁ κ. **Οἰκονόμου** παραπονεῖται ὅτι ἐπὶ ὑποβληθείσης ὑπ' αὐτοῦ αἰτήσεως πληροφοριῶν δὲν ἀπήντησεν ἀκόμη ὁ ἁρμόδιος ὑπουργός.

Ὁ κ. **Ῥοδόπουλος** δίδει καταλλήλους ἐξηγήσεις.

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) καταθέτει ἔγγραφα ζητηθέντα ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Λαρίσης κ. Σχινᾶ. Ἐπίσης καταθέτει πληροφορίας τινὰς σχετικῶς πρὸς τὴν Ἠλεκτρικὴν Ἑταιρείαν, ζητηθείσας ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Κουλουμβάκη(

Π. Ἀλαπόπουλος. Παραπονεῖται ὅτι ὑπέβαλεν τὸ παρελθὸν Σάββατον εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Βουλῆς τρεῖς ἐπερωτήσεις 1) Περὶ τῆς μὴ ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου ΑΦΚ' περὶ φυλακῶν 2) Περὶ τοῦ λιμένος Κατακώλου καὶ 3) Περὶ παραβιάσεως τῆς Ἐνιαίας. καὶ δὲν ἐνεγράφησαν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει.

Ὁ κ. **Ῥοδόπουλος** συνιστᾷ ὅπως τὸ σημείωμα παραδοθῇ εἰς τὸ γραφεῖον.

Ὁ κ. **Φωκᾶς** παραπονούμενος ὅτι τῷ ἀπεδόθη ὁ τίτλος τοῦ ἀναρχικοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως προβαίνει εἶτα εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς ἐπερωτήσεώς του σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Μανωλάδος. Ἔχομεν. λέγει. τὴν ἀξίωσιν νὰ λάβωμεν γνῶσιν τῆς ἐγγράφου δηλώσεως τῆς Α. Υ. τοῦ Διαδόχου, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐδήλωσεν ὅτι ἔχει καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης παραιτεῖται μέρους τῆς Μανωλάδος. Ἐπίσης εἴχομεν τὴν ἀξίωσιν νὰ μάθωμεν διατὶ ἀπεστάλησαν ἀξιωματικοὶ πρὸς καταμέτρησιν τῶν ἐδαφικῶν ἐκτάσεων

τῆς Μανωλάδος. Ἐπειδὴ ὅμως ταῦτα. ἅτινα ἐζήτησα. δὲν κατετέθησαν ἀναβάλλω τὴν συζήτησιν. Παρακαλῶ δὲ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως καταθέσῃ τὸ ἔγγραφον τοῦτο ὡς καὶ πάντα τὰ ἔγγραφα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν Μανωλάδα. Ἐπίσης παρακαλεῖ ὅπως ὁρισθῇ εἰδικὴ ἡμέρα ἵνα συζητηθῇ τὸ θέμα τοῦτο.

Ἀποσύρεται μετὰ τοῦτο ἡ ὑπάρχουσα πρότασις δέκα βουλευτῶν περὶ ἐπεκτάσεως τῆς συζητήσεως λόγῳ τῆς μὴ καταθέσεως ἀκόμη τῶν αἰτηθέντων ἐγγράφων.

Π. Ἀλαπόπουλος εἶνε γνωστὸν λέγει ὁποίους καὶ ὁπόσους κινδύνους ἐγκυμονεῖ τὸ ζήτημα τῆς Μανωλάδος καὶ ἐπιφυλάσσεται νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ τὴν κατάθεσιν τῶν ἐγγράφων.

Ν. Πετροπουλάκης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἐξέλεξε τὰ καλλίτερα πρόσωπα ἐκ τῶν προταθέντων ὑπὸ τοῦ Νομάρχου διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Εὐαγγελιστρίας. ὄχι βέβαια ἐξ ἀδιαφορίας πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἱδρύματος. ἀλλὰ ἐξ ἀναρμοδίων ξένων εἰσηγήσεων. Καὶ ὅμως Ἐπιτροπὴ μὲ τὰ παραλειφθέντα πρόσωπα εἰργάσθη ἄριστα κατὰ καιρούς.

Κατὰ τὸ 89 ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ὑπὸ τὸν Ἰάκ. Μαῦρον ἀφῆκεν ἀποθεματικὸν 23,000. μετὰ ἐκτέλεσιν πλείστων ἔργων. Ὁ κ. Μαῦρος ἐπροτείνετο καὶ ἤδη παρὰ τοῦ κ. Νομάρχου μετ' ἄλλων. Ἡ ἰδία Ἐπιτροπὴ 73.000 δρχ. περίσσευμα παρέδωκε τῷ 1903. τῷ 1905 17.000. τὸ παρελθὸν ἔτος 29,000. Ἄλλων Ἐπιτροπῶν ἡ δρᾶσις ἰσοῦται σχεδὸν τῷ μηδενί. ἐφ' ὅσον δὲν ἀπέβαινεν ἐπιζημία εἰς τὸ ἵδρυμα. καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς. εὑρισκόμενος ἐν Τήνῳ πέρυσιν. ἐξέφρασε τὴν ἔκπληξίν του δι' ὅσα ἔμαθε καὶ ἀντελήφθη. Ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν περιέλαβεν ἐκ τῆς τόσον εὐδοκιμησάσης ταύτης Ἐπιτροπῆς, ἐν ᾗ καὶ οἱ κ. κ. Μαῦρος, Γάφος καὶ Μεσσηνέζης ἐκ νέου προταθέντες αὐτῷ παρὰ τοῦ Νομάρχου. εἰμὴ τὸν κ. Μαῦρον μόνον.

Κατόπιν, ἐξηγῶν ὁ ὁμιλῶν κατηγορίαν κατὰ τῆς ἐπαινουμένης παρ' αὐτοῦ Ἐπιτροπῆς, ἐκθέτει ὅτι κονδύλιον 2,000 δρχ. διὰ παραγγελίαν ὑφάσματος, πρὸς κατασκευὴν στολῶν ἱερέων. καὶ κονδύλιον 1,300 δρχ. χάριν τῆς ὑποδοχῆς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως δὲν ἐνεκρίθησαν. ἐν ᾧ ἐπεβάλλετο νὰ ἐγκριθοῦν. διότι σκοπιμώτατα διετέθησαν. Πρὸς τούτοις δὲν ἐνεκρίθησαν. κακῶς. καὶ ἄλλα κονδύλια, τὰ ὁ-

λον 5,800, τὰς ὁποίας ἠναγκάσθησαν νὰ πληρώσουν τὰ μέλη, καὶ τὰς ἐπλήρωσαν προθύμως. Αὐτὴ εἶνε ἡ κατηγορία. Ἐκφράζει δὲ ἐν τέλει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς θὰ περιλάβῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τοὺς κ. κ. Γάρον καὶ Μεσσηνέζην διότι ἡ Ἀνόρθωσις δὲ πρέπει νὰ σταματήσῃ πρὸ τοῦ ἱεροῦ ἱδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας.

Α. Αλεξανδρής (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ὁ Νομάρχης προέτεινε πρὸς ἐμὲ 14 πρόσωπα. 10 πρῶτον καὶ 4 κατόπιν. «κατὰ σειρὰν ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς φερεγγυότητος» ὡς λέγει τὸ ἔγγραφόν του. Δὲν θὰ ἐδίσταζον πιθανῶς νὰ ἀκολουθήσω ἄνευ παρατηρήσεως τῇ γνώμῃ τοῦ κ. Νομάρχου, ἀλλὰ μὲ ἐσταμάτησεν ἔγγραφον, ἐν ᾧ φαίνεται λίαν ἀνώμαλος ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ἱδρύματος κατὰ τὸ 1910. Κατελόγισα τὴν Ἐπιτροπὴν μὲ 6,110 δρ. νομίζω. Ἀσχέτως ὅλως πρὸς τὴν ἠθικότητα τῶν προσώπων τῆς Ἐπιτροπῆς, φαίνεται ὅτι ἔδειξαν ἀμέλειαν περὶ τὴν ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων των. Μεταξὺ τῶν προσώπων τῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν ἀκριβῶς καὶ οἱ κ.κ. Μαῦρος, Γάφος καὶ Μεσσηνέζης. Μετ' ὀλίγον καταφθάνει καὶ ἔγγραφον σχετικὸν μὲ πίστωσιν 1300 δρ. διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως. Ἐξ αὐτῶν ὅλαι σχεδόν, πλὴν 60 περίπου δραχμῶν, ἀπιολογοῦντο διὰ διακόσμησιν τῆς πόλεως μὲ δάφνας καὶ μυρσίνας! Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Νομάρχης, ὅστις κατόπιν ἐνταῦθα μοι συνιστᾷ τὰ 3 ταῦτα πρόσωπα ὡς περιληπτέα καὶ εἰς τὴν τὴν νέαν Ἐπιτροπήν, ἐξέφρασε τότε τὴν ἔκπληξίν του διὰ τὰς 1250 σχεδὸν δραχμὰς πρὸς διακόσμησιν τῆς πόλεως μὲ δάφνας καὶ μυρσίνας!!

Κατὰ δὲ τῶν προτιμηθέντων κατὰ συνείδησιν παρ' ἐμοῦ προσώπων οὐδεὶς ἦλθε νὰ εἴπῃ τι. Καὶ ἀντὶ εὐχαριστιῶν μᾶλλον διὰ τὴν ἄκραν πρυσοχήν μου περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἔτους τούτου, δέχομαι ἤδη ἐπιτιμήσεις καὶ ἐπιθέσεις.

Ι. Μαμάης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς συνεμορφώθη ἀποκλειστικῶς μὲ τὸν Νόμον. δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία ἀνάγκη νὰ ἔλθῃ ἐδῶ τὸ ζήτημα.

Πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον ὑποβάλλεται αἴτησις τῶν βουλευτῶν Ἀλαβάνου, Κουτσομητοπούλου. Κασίμη, Κουλουμβάκη, Βλάχου. Μπένου, Καίρη. Μαμάη, Καβαλλιεράτου, Καρέλλα κλπ. πρὸς γενίκευσιν τῆς συζητήσεως.

Βαφειαδάκης. Τὰ ὅσα συζητοῦνται ἐνταῦθα ἔπρεπε νὰ μένουν μόνον μεταξὺ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καὶ τῆς ὑπηρεσίας. Συγχαίρω δὲ τὸν κ. Ὑπουργόν, διότι ἐπροτίμησε τὰ πρόσωπα ἀκριβῶς ἐκεῖνα. τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ προτιμήσῃ χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐθνικοῦ ἱδρύματος. Ἐλησμόνησεν ἐν τούτοις ὁ κ. Πετροπουλάκης νὰ μᾶς ἀνακοινώσῃ ὅτι συνεργάζεται μὲ τὰ πρόσωπα, ὧν ὑπεραμύνεται, ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὅλως ἀνεπηρέαστον τὴν γνώμην του.

Ἀλαβάνος. Ἡ ἐπερώτησις τοῦ κ. Πετροπουλάκη εἶνε σχετικὴ μὲ τὰ συμφέροντα τῶν καταρρεόντων ἐν Τήνῳ κομμάτων. ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξέφυγεν ἡ διαχείρησις τοῦ ἱδρύματος. Ὁ Νομάρχης. συμφώνως πρὸς τὰ καθεστῶτα, οὐδὲν δικαίωμα εἶχε νὰ ὑποδείξῃ πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τὰ πρόσωπα καὶ μὲ συστάσεις ἰδιαιτέρας μάλιστα. Καὶ κακῶς ἐξέλεξεν ὡς ὀχύρωμα ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του ὁ κ. Πετροπουλάκης τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Νομάρχου. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ καλέσῃ τὸν Νομάρχην εἰς ἀπολογίαν διὰ τὴν ὑπέρβασιν τῶν καθηκόντων του. Ἡ θέσις τοῦ μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς παρουσιάζει μόνον εὐθύνας καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι τῶν παλαιῶν κομμάτων γῆν καὶ θάλασσαν κινοῦσι διὰ νὰ ὑπεισέλθωσιν εἰς τὴν Ἐπιτροπήν. Ἐνῷ οἱ ἐκλεγέντες παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ δὲν ἔχουσι καμμίαν ἀνάμιξιν εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ παρεκλήθησαν μάλιστα παρ' ἡμῶν (ἐρμῶς νὰ δεχθῶσι τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπειδὴ ἠρνοῦντο». Ἀνασκευάζει κατόπιν δι' ὀλίγων τὰς ὑπὸ τοῦ κ. Πετροπουλάκη ἀνακοινωθείσας λεπτομερείας ὡς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τοῦ ἱδρύματος ἐπὶ ὡρισμένα τινὰ ἔτη.

Διὰ τὸ 1905 λέγει ὅτι δὲν εἶχε τότε εἰσπράξεις τὸ ἴδρυμα διότι ἐκτάκτως ἡ Τουρκία ἠμπόδισε τοὺς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προσκυνητὰς καὶ ἐλάχιστοι αὐτῶν προσῆλθον. Συγχαίρει ἐν τέλει τὸν κ. Ὑπουργὸν διὰ τὴν ἐνέργειάν του.

Κουλουμβάκης. Ὁ κ. Ὑπουργός, ὡς ἀντελήφθην ἐκ τῆς συζητήσεως, ἔπραξε τὸ καθῆκον του. Ὡς πρὸς τὰς μνημονευθείσας ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ διαχειριστικὰς ἀνωμαλίας, οὗτος εἶπεν ὅτι δὲν προέβη περαιτέρω, διότι ἐπείσθη, ὅτι ἐξ ἀμελείας ὑπέπεσαν εἰς ἀνωμαλίας τὰ πρόσωπα τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ κατέθεσαν ἀμέσως τὸ ἔλλειμμα. Ζητήθη ἐν τούτοις ἀπὸ συνάδελφον παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ νὰ προβῇ

εἰς τιμωρίαν τοῦ Νομάρχου Κυκλάδων. ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν διερώτισεν ἀκριβῶς καὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ καθήκοντός του τὸ Ὑπουργεῖον περὶ τῶν προσληπτέων ὡς μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς προσώπων. Ἀλλὰ εἶνε βεβαιωμένον, ὅτι ὁ Νομάρχης οὗτος μόλις τότε εἶχε μεταβῇ εἰς Κυκλάδας καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φθάσῃ μέχρι τελείας ἐξακριβώσεως τῶν κατὰ τὰ ὑποδειχθέντα παρ' αὐτοῦ πρόσωπα. Προκαλῶ δὲ πάντα ἐντεῦθεν νὰ εἴπῃ ἂν ὑπολείπεται καὶ κατ' ἐλάχιστον ἄλλων συναδέλφων του ὡς πρὸς τὴν ὁριοτιμίαν. τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς συνειδήσεως ὁ Νομάρχης Κυκλάδων, ὅστις πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε ἔρμαιον κομμάτων.

Ἐπιτροπώδακες. Λέγει ὅτι διὰ τὰ πρῶτα 10 πρόσωπα τὴν πρότασιν πρὸς τὸν ὑπουργὸν τὴν ἔκαμεν ὁ Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας κ. Ἀλεξανδρόπουλος. Ὅτι τὰ ὑποστηριζόμενα ὡς ἱκανώτερα παρ' αὐτοῦ πρόσωπα. τὰ ὑποδειχθέντα παρὰ τῆς Νομαρχίας. ἀλλὰ μὴ προσληφθέντα παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ εἰς τὴν νέαν Ἐπιτροπήν, δὲν κατηγορήθησαν διὰ καταχρήσεις. ἐπὶ ἐλλείμματι δηλ.. ἀλλὰ δι' ὑπερβάσεις ἐξόδων. τὰς ὁποίας ἀμέσως ἐπλήρωσαν ἐξ ἰδίων, καίτοι τελείως δεδικαιολογημένας κατὰ τὴν συνείδησίν των. Ὅτι τὰ προτιμηθέντα ἀντ' αὐτῶν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ διὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐφάνησαν κτηματικῶς φερέγγυα, διότι ἔκαμον. ἐπὶ τῇ περιστάσει, μεταβίβασιν εἰς ἑαυτὰ πατρικῶν κτημάτων. Καὶ ἐν τέλει διακηρύττει. ὅτι οὐδεμίαν ἀπολύτως σχέσιν. εἴτε ἄμεσον εἴτε ἔμμεσον εἶχαν ἢ ἔχουν μὲ τὴν Δικηγορικήν του ἐνέργειαν τὰ πρόσωπα ὑπὲρ τῆς προσλήψεως τῶν ὁποίων συνηγορεῖ.

Πρόεδρος. Ἐρωτᾷ ἂν ἡ Βουλὴ δέχεται νὰ σταματήσῃ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἡ συζήτησις.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ.

Ἐλευθέριος Βενιζέλος. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἀπησχολήθημεν 2 1/2 ὥρας σχεδὸν διὰ συζήτησιν μὴ κοινοβουλευτικήν. Ὁ κ. βουλευτὴς Λακωνίας ἤλεγξε τὸν Ὑπουργόν, διότι οὗτος. ἀσκῶν τὸ δικαίωμά του. ἐξέλεξεν ὡρισμένα πρόσωπα. ἀντὶ ἄλλων. θεωρουμένων παρὰ τοῦ κ. βουλευτοῦ Λακωνίας ὑπερτέρων, ἐξέλεξεν ὡρισμένα πρόσωπα. τὰ ὁποῖα ἐν τούτοις δὲν δύνανται νὰ ἐξελεγχθῶσιν ὡς μὴ ἔχοντα τὰ ἀπαιτούμενα παρὰ

τοῦ νόμου προσόντα. Ἐὰν ὑπάρχῃ πλημμέλειά τις ἐν τῇ ὑποθέσει, προέρχεται μόνον ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ὑποδείξεως τοῦ Νομάρχου, ἐὰν δὲ ὁ Νομάρχης δὲν ἐξετέλεσεν ὄντως κατ' αὐστηρότητα τὸ καθῆκόν του, βεβαίως θὰ ἐξελεγχθῇ καὶ θὰ τιμωρηθῇ. Ἔλαβον δὲ τὸν λόγον κυρίως ἵνα ὑποδείξω, ὅτι τοιούτου εἴδους συζητήσεις καὶ τοιούτου τρόπου. τοιαύτης ἀσκόπου ἐκτάσεως δηλαδή. ἐπὶ ζητημάτων μὴ δικαιολογούντων αὐτήν. καλὸν εἶνε νὰ θεωρηθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς ὅτι πρέπει νὰ ἀποκλείωνται ἐν τῷ μέλλοντι.

Βρετσιμπόρικος. Ἀναπτύσσει ὅτι οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας Φίλ. Γεωργαντᾶς καὶ Γ. Δροσίνης ἀσκοῦσι καὶ ἄλλα ἐπιτηδεύματα. παρὰ τὸν Νόμον. Ὁ πρῶτος πληρώνει ὁρὸν ἐπιτηδεύματος ὡς Διευθυντὴς τοῦ Ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα. ὁ δεύτερος ὡς Γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν Ὠφελίμων Γνώσεων κλπ. λαμβάνων 400 δραχ. κατὰ μῆνα διὰ τὴν ἐκτὸς τοῦ Ὑπουργείου ἐργασίαν του ταύτην. Ὑπάρχει. προσθέτει,—εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ ὁ ὑπάλληλος Ἀγγέλου πληρώνων ὁρὸν ἐπιτηδεύματος. Ἐργάζεται δηλ. εἰς τὸν «Παρνασσὸν» ἐπὶ ἐπιμισθίῳ. Ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν πρέπει νὰ δικαιολογηθῇ ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ἀνωτέρω δημιουργήματα ἐγένοντο παρὰ τοῦ προκατόχου του καὶ νὰ σταματήσῃ πρὸ αὐτῶν. Ὑπάρχουν ὑπάλληλοι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον δι' οὓς δὲν ὑπάρχει αἰτιολογικὴ ἔκθεσις κατὰ τὸν νόμον.

Ὁ δὲ κ. Δροσίνης ἐξέδωκε μέχρι τοῦδε ἕστω καὶ μίαν ἐγκύκλιον πρὸς καθοδήγησιν τῶν διδασκάλων, ἀφοῦ δι' αὐτὸ εἶνε διωρισμένος ; Καὶ τί συνέβη μὲ τὴν διατίμησιν τῶν ἐγκεκριμένων βιβλίων παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἧς μέλη καὶ οἱ κκ. Δροσίνης καὶ Λάμπρος. θὰ γνωσθῇ δι' εἰδικῆς ἐπερωτήσεως. Ὁ δὲ κ. Ἀγγέλου, δημοδιδάσκαλος συνταξιοῦχος. διωρίσθη ἐπὶ Κυβερνήσεως κληθείσης Ἀνορθωτικῆς, ἥτις ἀπῄτει δίπλωμα διὰ τοὺς γραφεῖς. Ὁ κ. Γεωργαντᾶς ποῖον ἀναλυτικὸν πρόγραμμα. κατὰ τὸ καθῆκόν του καὶ τὴν ὑποχρέωσίν του. ἐξέδωκε μέχρι τοῦδε ;

Ὁ ὑπάλληλος Ἰωαννίδης προήχθη εἰς καθηγητὴν τοῦ Πρακτικοῦ Λυκείου. εἰς ὃν ὅμως ἀρνήθη ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λυκείου νὰ ἀναθέσῃ μάθημα φυσικῶν, ὡς ἀκατάρτιστον. Ἐπὶ τῇ βάσει ποίας ἐκθέσεως προήχθη ὁ Ἰωαννίδης; Πρέ-

πει νὰ ἀκούσωμεν πάλιν τὸν κ. Ὑπουργὸν ὀχορούμενον ὄπισθεν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου:

Βοζίκης. Κατὰ τὸν Λογιστικὸν Νόμον ἐπιτρέπεται εἰς ὑπάλληλον νὰ ἀσκῇ δύο ἐπιτηδεύματα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι διὰ τὸ ἓν λαμβάνει ἐπιμίσθιον, ἐφόσον τὸ ἐπὶ πλέον ἐπιτήδευμα δὲν εἶνε ἀνάρμοστον πρὸς τὸ κύριον. Ὡς πρὸς τὸν κ. Γεωργαντᾶν, λόγῳ τῆς ἐν τῷ Ὑπουργείῳ θέσεώς του, εἶχε δημιουργήσει πολλὰς καὶ μεγάλας δύσαρεσκείας, ἐτέθη δι' αὐτὸν καὶ μόνον, ἐν νομοσχεδίῳ σχετικῷ ψηφισθέντι κατὰ μίαν τῶν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν Κυβερνήσεων, ἐτέθη διάταξις, ὅπως τὸν ἀποκλείσῃ ἀπὸ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἑτέρας ἐργασίας του, ὡς Διευθυντοῦ τοῦ Ὀρφανοτροφείου Χατζῆ Κώστα. Ἀλλά, ὡς ψηφισθεῖσα μετὰ βίας ἡ διάταξις, δὲν ἐπέφερε τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα. Καὶ προέκυψε ζήτημα, δι' ὃ ἀπῃτήθη προσφυγὴ εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον.

Διὰ τὸν Ἀγγέλλου τὸ Νομικὸν Συμβούλιον, ἐρωτηθὲν ἐπίσης, ἀπεφάνθη ὅτι ἡ θέσις τοῦ Γραμματέως τῆς Σχολῆς τῶν ἀπόρων παίδων τοῦ «Παρνασσοῦ» δὲν προσκρούει νομικῶς εἰς τὴν θέσιν του ὡς γραμματέως α' τάξεως ἐν τῷ Ὑπουργείῳ. Τὸ νὰ πληρώνῃ τις δι' ἐπιτήδευμα δὲν συνεπάγεται ἀναγκαίως καὶ ὅτι ἀσκεῖ ἐπιτήδευμα, καὶ δὴ ἐπιτήδευμα προσκρούον εἰς τὴν ἀνάληψιν δημοσίας ὑπαλληλικῆς ὑπηρεσίας. Ταῦτα ἀνάγονται καὶ εἰς τὸν κ. Δροσίνην ὡς Γραμματέα τοῦ Συλλόγου τῶν Ὠφελίμων Γνώσεων.

Ὡς πρὸς τὸν κ. Ἰωαννίδην, ἐπὶ ὅσον ὑπάλληλον τοῦ Ὑπουργείου, σπουδάσαντα ἐν Εὐρώπῃ χημείαν καὶ φυσικά, διδάξαντα τὰ φυσικὰ εἰς τὸ Ε' Ἑλλ. Σχολεῖον ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τριετίαν, καθ' ἣν εἰργάζετο ἄνευ ἐπιμισθίου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, οὗτος ἔπαυσε μετὰ ζετίαν νὰ διδάσκῃ εἰς τὸ Ε'. Ἑλλ. Σχολεῖον καὶ παρέμεινεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὡς ὑπάλλαλος μὲ μισθὸν Ἑλληνοδιδασκάλου. Μετὰ ταῦτα, ἀποκτήσας τὰ προσόντα, διωρίσθη καθηγητὴς εἰς τὸ Λύκειον. Ἐχρημάτισε καὶ Ἐπιμελητὴς εἰς τὸ Χημεῖον. Ἄρα ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν παρηνόμησεν οὐδόλως διατηρῶν τοὺς ἄνω ὑπαλλήλους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀσκοῦντας καὶ ἄλλο ἐπιτήδευμα μὴ προσκροῦον εἰς τὸ σχετικὸν ἄρθρον 7 τοῦ Νόμου.

Ἀλεξανδρῆς (Ὑπ. Παιδ.) Κατηγγέλθη μοι ὅτι ὁ Τμηματάρχης κ. Γεωργαντᾶς ἤσκει καὶ ἄλλο ἐπιτήδευμα ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἐν τῷ Ὑπουργείῳ θέσιν του, τὸ τοῦ

Διευθυντοῦ τοῦ Ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα. Ἐζήτησα ἀμέσως τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἱδρύματος τούτου καὶ ἐπείσθην, ὡς Νομικός, ὅτι εἶνε δημοτικὸν ἵδρυμα καὶ δίκαιον εἶχον οἱ καταγγείλαντες. Ἐκάλεσα τὸν κ. Γεωργαντᾶν καὶ τῷ ὑπέδειξα ὅτι δὲν δύναται νὰ διατηρῇ καὶ τὰς δύο ὑπηρεσίας, τήν τε ἐν τῷ Ὑπουργείῳ καὶ τὴν ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ. Μοὶ παρουσίασε γνώμας διακεκριμένων νομομαθῶν περὶ τοῦ ἐναντίου. Τότε παρέπεμψα τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον καὶ ἀναμένω τὴν ἀπάντησιν, μεθ' ἣν θὰ πράξω ὡς πάντοτε τὸ καθῆκόν του. Ὁ κ. βουλευτὴς ὅμως Λακωνίας ἐδείχθη ἀνυπόμονος καὶ μάλιστα μοῦ ζητεῖ καὶ λόγον διὰ τὸν διορισμὸν ὑπαλλήλων, οἵτινες διωρίσθησαν παρὰ προκατόχων μου.

Μὲ ἤλεγξεν ὡς ἐπιπροσθέσαντα καθηγητὰς εἰς τὸ Πρακτικὸν Λύκειον, ἀλλὰ ἐγὼ εἰς μίαν ἡμέραν ἔκαμα οἰκονομίαν 50.000 δραχ. εἰς τὸ Κράτος, κατήργησα 15 περιττὰς θέσεις, διότι τὸ εὖρον Ἡρυτανεῖον. Ὁ κ. Ἰωαννίδης ὑπηρέτησεν 6 ἔτη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ἐσπούδασε 2 ½ ἔτη φυσικὴν καὶ χημείαν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἔχει ἐπαίνους διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν του ἐν τῷ Ἀστεροσκοπείῳ. Ἔχει πιστοποιητικὰ ὑπεραρκετὰ διὰ τὸν διορισμόν του καὶ τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον εὑρίσκεται ἐν τάξει διορίσαν αὐτὸν καὶ ἐγὼ δὲν ἠδυνάμην εἰμὴ νὰ ἐγκρίνω τὸν διορισμόν του. Ἐγώ, Κύριοι, οὐδέποτε ἐσκέφθην νὰ Ὑπουργεύσω παρὰ τὰς ὑποχρεώσεις μου, καὶ θὰ ἀποδεικνύεται τοῦτο πάντοτε πανταχοῦ, ἡ δὲ σπουδὴ καὶ ὁρμή, μεθ' ἧς ἐπιλαμβάνεται ἀπό τινος ὁ κ. βουλευτὴς ἐκ Λακωνίας τῆς ἐξελέγξεως τῶν κατὰ τὴν Ὑπουργείαν μου δὲν ἀποβαίνει βεβαίως ὑπὲρ αὐτοῦ.

Πατσουράκος. Γνωρίζομεν ὅλοι πῶς καταρτίζονται αἱ ἀποφάσεις τῶν Νομικῶν Συμβουλίων. Ὑπάρχει κληροδότημα Βόρτζου, πρὸς ἀποστολὴν νέων εἰς Εὐρώπην διὰ σπουδὰς κλπ. Ἠθέλησε νὰ σταλῇ καὶ ἡ δεσποινὶς Λασκαρίδου. Ἠρωτήθη τὸ Συμβούλιον καὶ ἀπέρριψεν ἀμέσως τὴν ἀντικειμένην πρὸς τὴν βάσιν τοῦ κληροδοτήματος πρότασιν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὸ Νομικὸν Συμβούλιον ἀκριβῶς ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς ἀποστολῆς γυναικός, εὑρὸν ἐπιχειρήματα ἐν τῷ κύκλῳ τῆς σοφιστείας. Αὐτὰ εἶνε τὰ Νομικὰ Συμβούλια. Οἱ δὲ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου, περὶ ὧν ὁ λόγος ἐνταῦθα,

οἱ ἀσκοῦντες δύο ἐπιτηδεύματα, ἢ θὰ εἶνε ἐπαρκεῖς μόνον διὰ τὸ ἓν ἢ μόνον διὰ τὸ ἕτερον, ἀδύνατον ὅμως δι' ἀμφότερα.

Ὑποβάλλεται τροπολογία παρὰ τοῦ κ. Ι. Χρυσοβελώνη ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαθηκῶν, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Κατατίθεται ἀπάντησις τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Γεωργίας κ. Ἐμ. Μπενάκη ἐπὶ ἐπερωτήσεως τοῦ κ. Α. Τρυγώνη περὶ τῆς εἰς τὸ δάσος Δερβενίστης ἐπιτραπείσης ἀνθρακοποιΐας.

Κατατίθεται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἡ αἰτηθεῖσα δι' ἐπερωτήσεως τοῦ κ. Φλαμπ ἐπιστολὴ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου, τῆς 25 Ἀπριλίου 1910 πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, δι' ἧς παραχωρεῖ τὰς καλλιεργησίμους ἐκτάσεις ἐν Ἀχαΐᾳ καὶ Ἠλείᾳ κτημάτων του εἰς τοὺς χωρικοὺς τοὺς ἐντὸς τῆς ζώνης τῶν κτημάτων τούτων, ἐπὶ ἀνταλλάγματι ἐπαφιεμένη, εἰς τὴν κρίσιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς.

Κατατίθενται παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Ν. Δημητρακοπούλου ἔγγραφα ζητηθέντα παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Λαρίσσης κ. Σχοινᾶ.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 9ην ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Λ'

Τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1911

Ὥρᾳ 4.40' ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 188 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς: 1) Ὁ Ι. Σπίνουλας ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος. 2) Οἱ καλλιεργηταὶ Μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν Δήμων Θορικίων καὶ Κρωπίας ζητοῦσι μείωσιν τοῦ μισθώ-

ματος. 3) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Εὐρυτανίας ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ἐκφράζει γνώμην ζητηθεῖσαν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ὅσον ἀφορᾷ τὸ νομοσχέδιον περὶ δικηγόρων. 4) Οἱ Ἀλ. Φαρμάκης ἰατρὸς καὶ Β. Οἰκονομίδης κτηματίας μέλη τοῦ ἐποπτικοῦ συμβουλίου Εὐρυτανίας ὑποβάλλουσιν ἀναφορὰν ἐναντίον τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Εὐρυτανίας Κ. Ζαργάνου, κλείσαντος αὐθαιρέτως τὰ σχολεῖα τῆς ἐπαρχίας. 5) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ζακύνθου κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικηγόρων καὶ ὑπὲρ τῶν νομοσχεδίων περὶ ἐφέσεως κατὰ προδικαστικῶν ἀποφάσεων, περιορισμοῦ τῶν λόγων τῆς ἀναιρέσεως, περὶ διακομικῶν ἀκυροτήτων κλπ. καὶ θεωρεῖ ταῦτα λυσιτελῆ. 6) Διάφοροι φορολογούμενοι ἐξ Ἀθηνῶν ζητοῦσι παράτασιν προθεσμίας πρὸς καταβολὴν τοῦ φόρου ἐπιτηδευμάτων καὶ οἰκοδομῶν. 7) Οἱ ἱερεῖς τοῦ δήμου Ὠλενείας ζητοῦσι τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ΓΧΖΣΤ' περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ τῆς περιουσίας αὐτῶν. 8) Οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Ἰθάκης ζητοῦσι μετριασμὸν τῆς ποινῆς. 9) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Τρικκάλων ὑποβάλλει ὑπόμνημα ἐν σχέσει πρὸς τὰ Δικαστικὰ Νομοσχέδια. 10) Οἱ κάτοικοι Ἄρτης ζητοῦσι τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ Ἀμβύκων καὶ 11) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Χαντζημίνου τῆς Λαρίσης ζητοῦσιν ἀναστολὴν τῆς πληρωμῆς τῶν φόρων.

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. **Θεοδωρόπουλος** ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ ἄρθρων τινῶν τοῦ Συντάγματος. Θέλουσιν ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Πετρόπουλος** ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ τῶν ἄρθρων 5, 12 καὶ 14 τοῦ Συντάγματος. Θέλουσι ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Διακάκος** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικοῦ ἐντίμου. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Σπυρόπουλος, Γαρδικιώτης, Μπουρίδης, Τσαζίρης, Βαβυλόπουλος, Φωτιάδης, Ζωγλοπίτης, Β. Γρίβας, Κωτίκας, Βλάτσος, Σταμούλης, Μαντόπουλος, Ἀγγελίδης κλπ. Ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ φορολογίας τοῦ οἰνοπνεύματος νόμου.» Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ἀναβάλλεται ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἔκτακτοι πιστώσεις ἐκ δραχ. 10.578,273 καὶ 35]00 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910 συζήτησις διότι ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ δὲν ὑπέβαλεν ἀκόμη τὴν ἔκθεσίν της.

Ὁ κ. **Φωτεινός** ζητεῖ ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος, ἥτις ἔχει ἀναγραφῇ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει.

Οἱ κ. κ. **Χρηστίδης** καὶ **Βαλλιανάτος** ζητοῦσι τὴν μεταβολὴν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης ὁ κ. **Πρόκοπος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ἥτις δὲν ἀποδέχεται ταύτην.

Ψηφίζονται μετὰ τοῦτο εἰς α' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν ἄρθρον καὶ σύνολον τὰ νομοσχέδια :

«Περὶ κυρώσεως Β. Διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχ. 65,141 καὶ 65]00 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909».

«Περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 1,135.000 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείων τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910».

«Περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 336,537 καὶ 50]00 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909».

Ἀναβάλλεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1910 Β. Διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις δρ. 13.280,653.40 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθν. Στόλου τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910».

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' συζήτησιν νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΒ' τῆς 5ης Νοεμβρίου 1909 καὶ ΓΥΓ' τῆς 16 Νοεμβρίου 1909» ὁ κ. **Ἰωπ** παρατηρεῖ ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν εἶνε συντεταγμένον συμφώνως πρὸς τὸν νόμον παρακαλεῖ δὲ ὅπως διατυπωθῇ σαφέστερον καὶ τοῦτο ἵνα μὴ ἐπιφέρῃ ἀνωμαλίαν τινὰ προκειμένου νὰ γίνῃ στρατολογία.

Ε. **Βενιζέλος** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὁ κ. βουλευτὴς ἀνησυχεῖ κατὰ τίνα νόμον θὰ γίνῃ ἡ στρατολογία ἐὰν ἤθελε ψηφισθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον. Ἡ ἀπάντησις εἶνε εὐχερής. Θὰ γίνῃ κατὰ τὸν νόμον τὸν νῦν ἰσχύοντα, τοιοῦτος δὲ εἶνε ἐκεῖνος τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ ὁποίου προτείνεται ἡ ἀναστολή. Ἡ ἀνησυχία τοῦ κ. βουλευτοῦ δὲν εἶνε βάσιμος.

Ὁ κ. **Ἰωπ** ἐξακολουθεῖ ὑποστηρίζων ὅτι τὸ νομοσχέδιον πρέπει νὰ διατυπωθῇ ἐπὶ τὸ σαφέστερον.

Ε. **Βενιζέλος** ἐλπίζω ὅτι αἱ ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔδωκα, ἐφώτισαν ἐπαρκῶς τὴν Βουλήν.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο τὸ α' ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐπὶ τοῦ β' ἄρθρου ὁ κ. **Ἰωπ** προσθέτει τινά.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** ἀπαντᾷ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ καταργήσεως οὐδενὸς νόμου, ἀλλὰ περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ἤδη ἐν ἰσχύι.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο τὸ β' ἄρθρον ὡς καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀναβάλλεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἀντικαταστάσεως ἐδαφίων τινῶν τοῦ νόμου ΓΥΑΒ' (3432) περὶ καταρτισμοῦ στελέχους ἀξιωματικῶν ἐφεδρείας τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ».

Ὁ κ. **Ἰωπ** λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως τῆς 5 ᾗ τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ νόμου ΓΤΟΔ' (3374)» λέγει ὅτι εἶχε ζητήσει πληροφορίας τινάς, αἵτινες παρακαλεῖ νὰ κομισθῶσιν.

Ε. **Βενιζέλος**, ἀπαντῶν λέγει ὅτι ἔδωκεν ἀμέσως τὰς πληροφορίας ταύτας, ἐὰν ὅμως ὁ κ. βουλευτὴς ἔχῃ ἀνάγκην καὶ ἄλλων πληροφοριῶν ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειάν του εἶνε ἕτοιμος νὰ τὰς προσκομίσῃ.

Ὁ κ. **Ἰωπ** λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἱκανοποιήσεως περιεργείας ἀλλὰ περὶ διατυπώσεως νομοσχεδίου ἥτις

δύναται νὰ προκαλέσῃ ἀνωμαλίας, τὰς ὁποίας ἐπιθυμεῖ νὰ διευκρινίσῃ.

Ψηφίζεται εἶτα τὸ νομοσχέδιον εἰς δ' συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον.

Ἐπίσης ψηφίζονται κατ' ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον τὰ εἰς β' συζήτησιν νομοσχέδια περὶ συμπληρώσεως ἄρθρου τοῦ νόμου ΑΧΚΗ' τοῦ ἔτους 1887 «περὶ ἀποζημιώσεως ὁδοιπορικῶν ἐξόδων τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ». ὡς καὶ «περὶ δυνάμεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1911.

Πρόεδρος. Συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Πρὶν ἡ προχωρήσῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν ἔχω ἀνάγκην νὰ δηλώσω τινά. Χθές, προκειμένου ν' ἀναγραφῇ σήμερον εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων, εἶπον ὅτι ἡ συζήτησις θὰ διεξαχθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκτὸς ἂν εἰς ὡρισμένην τινὰ περίπτωσιν ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐνόμιζεν ὅτι πρέπει νὰ ἐπιμείνῃ ὅπως ληφθῇ ὡς βάσις τὸ ἰδικόν της σχέδιον. Ἐκ τούτου δὲν ἔπεται ὅτι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑπ' ὄψιν νὰ θέτῃ ζήτημα ἐμπιστοσύνης. οὐδ' εἶνε ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως τοιαύτη. Ἀλλ' ἐνῷ τοιαύτη δὲν εἶνε τῆς Κυβερνήσεως ἡ πρόθεσις εἶνε φυσικὸν ὅτι ὅσον θὰ ἐνόμιζεν ὅτι βάσις τῆς συζητήσεως ἔπρεπε νὰ τεθῇ ἡ ἰδική της διατύπωσις θὰ ἐθεώρει ὅτι θὰ ἐπεβάλλετο εἰς αὐτὴν νὰ ῥίψῃ εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης συζητήσεως καὶ τὴν παραμονὴν αὐτῆς ἐν τῇ ἀρχῇ. πρόχειρον παράδειγμα τῆς τοιαύτης ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἦτο λ. χ. τὸ ζήτημα τοῦ τύπου, καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ Βουλὴ ἤθελε παρασυρθῇ νὰ ψηφίσῃ διάταξιν. καθ' ἣν θὰ ἦτο δυνατὴ παῦσις ἐφημερίδος διοικητική. ὡς ἐπίσης καὶ ἐάν τις ἤθελε ζητήσῃ ἀναθεώρησιν διατάξεως, ἥτις. κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως. εἶνε θεμελιώδης.

Δραγούμης ἔχω τὴν ἐλπίδα ὅτι αἱ ἐξηγήσεις αὐταὶ εἰς ἃς προέβη ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, θέλουσι χρησιμεύσει εἰς τὴν περαιτέρω πρόοδον τῆς συζητήσεως διότι ἐφ' ὅσον δὲν εἶνε ἐκτετυπωμένη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ προβῶμεν εἰς τὴν συζήτησιν.

Ἡ δήλωσις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἔθηκε τὰ πράγματα ἐπὶ ἐδάφους ὑγειοῦς.

Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν παρὰ μόνον μίαν πρόταστν καθ' ἣν κύριον ἔργον ἡμῶν εἶνε τὸ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ὅταν ἡ Βουλὴ μεταβαίνῃ εἰς τὰ θεμελιώδη, ὁρίζεται δηλονότι τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ. ἡ Κυβέρνησις ἔχει δικαίωμα νὰ παρέμβῃ καὶ νὰ ὑπομνήσῃ ὅτι τοιοῦτο δικαίωμα δὲν ἔχει ἡ Βουλή. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ ταῦτα ὀρθῶς εἶπεν ὅσα εἶπεν ὁ κ. πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Θὰ ἦτο ὅμως προτιμώτερον ἴσως ἐὰν μὴ ἔκαμεν τὴν ὑπόμνησιν ὅτι ἂν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο ἤθελε γίνει κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως συζήτησιν ἡ Κυβέρνησις θὰ παρῃτεῖτο.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Δραγούμης λέγει ὅτι οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀνάγκη νέου προσχεδίου ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐκ μέρους τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν ἀφοῦ ὑπῆρχε τὸ τῆς Βουλῆς τοῦ Μαρτίου τοῦ 1910. ὅπερ ἠδύνατο νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπήν. Τοιουτοτρόπως ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἔπασχεν ἀνυπαρξίαν ἀλλὰ θὰ ἐφρόντιζε νὰ μὴ ἐμφανίζεται ἑκάστοτε καὶ ἄνευ σοβαρᾶς ἀνάγκης. Ἐπίσης ὁ κ. Δραγούμης ἐκφράζει ἀπορίαν διὰ τὸ παράδειγμα τοῦ τύπου τὸ ὁποῖον μετεχειρίσθη ὁ κ. πρωθυπουργός. ἐκθέτει τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἤγαγον τὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὸ συμπέρασμα ν' ἀναγράψῃ τὴν εἰδικὴν περὶ παύσεως ἐφημερίδων διάταξιν ἐν τῷ προσχεδίῳ καὶ καταλήγει λέγων ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε ἀνελεύθερον, παρὰ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον ἐνέχει.

Ὁ κ. **Ἤπ** παρατηρεῖ ὅτι δικαίως εἶπεν ὁ κ. πρωθυπουργὸς ὅσα εἶπεν. διότι κατόπιν τῆς εἰσηγήσεως τὴν ὁποίαν χθὲς ἔκαμεν ὁ κ. Ῥακτιβὰν παρήχθη ἡ ἐντύπωσις ὅτι αἱ ἐλευθερίαι τοῦ τύπου εἶνε προνόμιαι παρεχόμεναι πρὸς τοὺς δημοσιογράφους.

Ὁ κ. **Δραγούμης** ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι μετὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα αἱ ἀμφιβολίαι ἤρθησαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἤλπιζα ὅτι δίδων ἐν ἀρχῇ τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔδωκα θὰ καθίστων περιττὸν τὸν λόγον τοῦ ἀξιοτίμου βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας, λόγον φέροντα εἰς συζήτησιν τὰς χθεσινάς μου δηλώσεις. Ὁ κ. βουλευτὴς Ἀττικοβοιωτίας ἠθέλησε

νὰ μεμορθῇ τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλ' ὀλίγον ἀργὰ πλέον, ὅτι οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὴν βουλευταὶ ἐνόμισαν ὅτι καθῆκον εἶχον νὰ διευκολύνουν τὸ ἔργον τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος διὰ τῆς ὑποβολῆς ἰδίου προσχεδίου. Ἐξηνέχθη δὲ καὶ θεωρία καθ' ἣν τοῦτο ἦτο περιττὸν ἀφοῦ ὑπῆρχε τὸ θέσπισμα τῆς Βουλῆς τοῦ Μαρτίου 1910, εἰς τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀρκεσθῶμεν. Ἀλλ' ἐλησμονήθη ὅτι μετὰ τὸ θέσπισμα ἐκεῖνο ἠκολούθησε Βασιλικὸς Λόγος, ὅστις ἀπεδέχετο πλέον τὴν ἀναθεώρησιν ἁπασῶν τῶν Διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἐξαιρέσει τῶν θεμελιωδῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὄχι μόνον δικαίωμα ἀλλὰ καὶ στοιχειώδη ὑποχρέωσιν εἶχον οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν βουλευταὶ νὰ εἴπωσι τοὐλάχιστον τὴν γνώμην των περὶ τῶν διατάξεων μέχρι τῶν ὁποίων ἠδύνατο νὰ ἐπεκταθῇ ἡ ἀναθεώρησις. Ἄλλως τε ὡς βουλευταὶ μόνον δὲν εἶνε δυνατὸν καὶ οὗτοι νὰ μὴ ἔχωσι τὴν γνώμην των. Ἀλλ' ὁ κ. βουλευτὴς ἔθιξε καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἄρθ. 14, τοῦ ἀφορῶντος τὸν τύπον. Ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρου ἐκείνου θὰ ἴδωμεν πῶς μία οἱαδήποτε Κυβέρνησις θὰ δύναται νὰ παύσῃ τὰς ἐχθρικῶς πρὸς αὐτὴν διακειμένας ἐφημερίδας· ἐτονίσθη ἐπίσης ὅτι τὸ σῶμα δυσφόρως ἔχει διὰ τὴν συχνὴν ἐμφάνισιν τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀγνοεῖ ὅτι τὸ Σῶμα τοῦτο εἶνε σχεδὸν κυρίαρχον, δὲν θέλει ὅμως παύσει τοῦ νὰ ἐκτελῇ τὸ στοιχειῶδες αὐτῆς καθῆκον, εἰς τὸ σῶμα δὲ ἐναπόκειται ν' ἀπαλλαγῇ τοιαύτης Κυβερνήσεως, ἥτις φαίνεται καταχρωμένη τῆς ἐξουσίας της.

Ὁ κ. **Καλλιγιάννης** διὰ μακρῶν ὁμιλῶν μετὰ τοῦτο λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις κακῶς ἀναμιγνύεται εἰς τὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, καθόσον ἐὰν ὑπάρξῃ διαφωνία τις ἡ διαφωνία θὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ στέμματος καὶ ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Τελευτῶν λέγει ὅτι ἐὰν ἡ Κυβέρνησις γινώσκῃ σὸ καθῆκόν της πρέπει νὰ τὸ πράττῃ ἐν εὐθέτῳ στιγμῇ, οὐχὶ δὲ ν' ἀπειλῇ προκαταβολικῶς εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξαναγκάζῃ ἡμᾶς νὰ ὑποχωρῶμεν διαρκῶς ἐκ τοῦ φόβου μήπως ἐμβάλωμεν τὸν τόπον μας εἰς μεγαλητέρας συμφοράς.

Σῆμος. Εἶχον ζητήσει, κύριε Πρόεδρε, τὸν λόγον, καθ' ἣν στιγμὴν εἶχον νομίσει ὅτι προώρως εἰσήλθομεν εἰς τὴν συζήτησιν περὶ τοῦ 14ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ

κατόπιν τῶν δηλώσεων τοῦ Ἡγέτου τῆς πλειονοψηφίας περὶ τοῦ Τύπου, αἱ ὁποῖαι θὰ καθησυχάσουν τὴν εὐλόγως ἀνησυχήσασαν κοινὴν συνείδησιν, δηλῶ ὅτι ἐπιφυλάσσομαι νὰ λάβω τὸν λόγον ἐν καιρῷ, ὁπότε θέλει ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς κατατεθεῖσα διάταξις περὶ τοῦ Τύπου, ἐνῷ εἶνε ἀνελεύθερος κατὰ τὸ γράμμα, εἶνε ἀφ' ἑτέρου καὶ ἀνεφάρμοστος κατ' οὐσίαν.

Ὁ κ. **Π. Καφαντάρης** Φρονεῖ ὅτι ἡ συζήτησις δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παρεμβαίνῃ εἰς τὰ τῆς ἀναθεωρήσεως ὡς τοῦτο καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ἐγένετο.

Ὁ κ. **Κοντογόνης** ἐκφράζει ἐπίσης τὴν γνώμην ὅτι τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς παρεμβάσεως, ἴσως μάλιστα καὶ πλειότερον τῶν ἄλλων ὡς ἐκλεκτότερα. Ἐξακολουθῶν, λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Συντάγματος ἐφρόντισεν ὅπως ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου μὴ ὑποστῇ κανένα περιορισμόν.

Μειχαλέας Κυβέρνησις μὴ ἐπιβαλλομένη εἰς τὴν ἀκολουθοῦσαν αὐτὴν πλειοψηφίαν δὲν δύναται νὰ κυβερνᾷ. Ἡ διατύπωσις γνώμης παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς συμμόρφωσιν τῆς πλειοψηφίας κατ' αὐτὴν εἶνε τι κοινοβουλευτικώτατον καὶ οὐδόλως εἶνε ἐνάσκησις πιέσεως ἐπὶ τῆς συνειδήσεως τῆς πλειοψηφίας, ὡς ἀπέβλεπε νὰ εἴπῃ ὁ κ. ἐκ Λακωνίας βουλευτής. Κατὰ τὴν ἐκδοχὴν δὲ ταύτην τοῦ πράγματος, αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἦσαν ἀκριβῶς οἷαι ὤφειλον νὰ εἶναι.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις ἐπεραιώθη.

Πών. Ἐγείρεται ὅπως ὁμιλήσῃ.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις ἐκηρύχθη περαιωμένη, ἐπὶ τῶν δηλώσεων τοῦ Ὑπουργοῦ δὲν θὰ ὁμιλήσετε.

Πών. Τὸ ζήτημα τῆς ἀναβολῆς εἶνε σχετικώτατον μὲ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Θέλω ἐν τούτοις νὰ μάθω τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ Συντάγματος δι' ὅλου, ὁπότε θὰ διανεμηθῇ ἡ ἔκθεσις μετὰ τῶν προσχεδίων. Ὡμίλησα ἤδη ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἐν σχέσει μὲ τὰς Κυβερνητικὰς δηλώσεις, ἀναπτύξας ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ψηφίσεως τῶν Συνταγματικῶν διατάξεων πρέπει νὰ τὸ ἀνα-

λάβῃ ἡ Κυβέρνησις ὡς ζήτημα ἐμπιστοσύνης. Ἐὰν δὲ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς δέχεται τὴν ἀναβολήν, νὰ δηλώσῃ τοῦτο ἤδη.

Ἐ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δηλοῦ ὅτι, μὴ ὑπάρχοντος οὐδενὸς ἀπολύτως λόγου ὅπως μὴ δεχθῇ τὴν πρότασιν περὶ ἀναβολῆς, δέχεται αὐτήν.

Πρόεδρος. Ἀναβάλλεται διὰ τὴν αὔριον καὶ θὰ ἀναγραφῇ πρῶτον μετὰ τὴν εἰς γ΄ συζήτησιν τῶν στρατιωτικῶν νομοσχεδίων.

Ἀκολουθεῖ γ΄ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινων τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ψηφίζεται τοῦτο κατ΄ ἀρχήν, κατ΄ ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 1.

Τὸ ἄρθρον 2 τῆς πολιτικῆς δικονομίας καὶ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ἀπὸ 1ης Μαΐου 1835 Β. διατάγματος «περὶ τῆς ἐπὶ Δικαστηρίου παραστάσεως τοῦ Δημοσίου, τῶν δήμων κλπ.» καταργοῦνται.

Ἄρθρον 2.

Εἰς τὸ ἄρθρ. 487 ἀριθ. 3 τῆς πολιτικῆς δικονομίας γίνεται ἡ ἑξῆς προσθήκη: Τὰ ἔξοδα ταῦτα ἐκκαθαρίζονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου, ἢ ὑπὸ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἀπευθύγεται ἡ ἐφ΄ ἧς ἡ παραίτησις πρᾶξις, ὑποβαλλομένου εἰς τοῦτον πίνακος ἐξόδων ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ παραιτηθέντος διαδίκου. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἐκτελεῖται παραχρῆμα.

Πρόεδρος. Ἀνακοινοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπὶ τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς παραπεμφθείσης εἰς αὐτὴν προτάσεως τῶν βουλευτῶν κ. κ. Γ. Ἐξαρχοπούλου, Κ. Καλομενοπούλου, Δ. Καρέλλα, Ε. Κυταριώτου, Ο. Τσενέ, Ι. Κασδόνη, Μ. Μπουφίδου, Ι. Κ. Μπρισιμιτζάκη, Ι. Χρυσοβελώνη περὶ μὴ διενεργείας προσωρινῶς ἀναπληρωματικῶν ἐκλογῶν, καθ΄ ἣν ἔκθεσιν ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποφαίνεται, διὰ 13 κατὰ 10 ψήφων, ὅτι ἡ Διπλῆ Βουλὴ σκόπιμον εἶνε ν΄ ἀποφασίσῃ διὰ προσωρινοῦ ψηφίσματος, ὅτι, διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, δὲν θὰ ἐνεργηθῶσιν ἐκλογαὶ λόγῳ θανάτου μελῶν αὐτῆς, ἢ ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς μελῶν δι΄ ἔλλειψιν προ-

σόντων. Ἀποφασίζεται ἡ ἐκτύπωσις καὶ διανομὴ τῆς ἐκθέσεως.

Παρὰ τῶν βουλευτῶν Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης κ. κ. Δ. Βενιεράτου, Νικ. Γ. Χαριτάτου, Σπ. Κ. Ἰγγλέση, Ν. Δ. Ραυτοπούλου, Σ. Καβαλιεράτου, Α. Βαλσαμάκη, Σ. Φορέστη, ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ ἀνεγέρσεως δικαστικοῦ μεγάρου ἐν Ἀργοστολίῳ τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Ἄρχεται Γ΄ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιδόσεως ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν.

Ζαβιτσιάνος. Ἡ πληθώρα τῶν ἐρημοδικιῶν ὀφείλεται κυρίως εἰς αἴτια μὴ αἰρόμενα διὰ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἀνεπαρκῆ λειτουργίαν τῆς σχετικῆς δικαστικῆς ὑπηρεσίας. Τὰ πρακτικά, τὰ ἀποτελοῦντα τὴν βάσιν τῆς κατ΄ ἀντιμωλίαν δίκης, δὲν τηροῦνται καλῶς. Αἱ ἔννοιαι τῶν μαρτύρων δὲν ἀποδίδονται ὑπὸ τοῦ Γραμματέως. Διὰ τοῦτο γίνεται διαρκῶς προσφυγὴ εἰς τὰς κατὰ προανάκρισιν ἐκθέσεις. Αἱ κατὰ τὴν ἐρήμην δίκην ὀθεν λαμβανόμεναι καταθέσεις τῶν μαρτύρων συμπληροῦνται ὑπὸ τῶν ἀνωμοτεὶ λαμβανομένων κατὰ τὴν προανάκρισιν ἐκθέσεων. Ἡ ἐξακρίβωσις τῆς ἀληθείας ἐξαρτᾶται καὶ ἐκ τῶν λέξεων τοῦ μάρτυρος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὕψους αὐτοῦ καὶ τοῦ εἴδους τοῦ λόγου. Διὰ ταῦτα κρίνω ὅτι σύγχρονος μὲ τὴν κατάργησιν τῆς ἐρημοδικίας πρέπει νὰ εἶνε καὶ διάταξις ἐπιβάλλουσα τὴν προανάκρισιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Ὡς πρὸς τὴν βελτίωσιν τῶν κατωτέρων ὀργάνων, δι΄ ἣν προνοεῖ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ἔχω νὰ εἴπω τὰ ἑξῆς:

Ὁ ὑπάρχων σχετικὸς νόμος προσέκοψεν εἰς τὴν ἐλεεινότητα καὶ ὀλιγότητα τῶν δικαστικῶν κλητήρων καὶ εἰς τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιδόσεων. Αἴρει τὸ νομοσχέδιον τὰ αἴτια: Ἐμμισθον θέσιν κλητῆρος ζητοῦν οἱ ἀθλιέστεροι, διότι ὁ μισθὸς εἶνε μηδαμινός. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου δημιουργεῖται αὔξησίς τις τῆς μισθοδοσίας τῶν κλητήρων, ἀλλὰ μὴ ἀποτελεσματική. Διότι, ἀφ΄ ἑτέρου, δημιουργεῖται διὰ τοῦ νομοσχεδίου περιπλοκὴ καὶ ἐπαύξησις τῆς ὑπηρεσίας των, ἐπιβάλλουσα εἰς αὐτοὺς καὶ δαπάνας, ὥστε κατὰ ταῦτα κατ΄ οὐσίαν ἀντὶ νὰ αὐξάνῃ πράγματι ὁ μισθὸς των νὰ μειοῦται. Ποῦ θὰ καταλήξωμεν λοιπόν; Νέοι καλοὶ κλη-

τῆρες δὲν θὰ προσέλθουν, θὰ μείνουν, ἂν θὰ μείνουν, οἱ ἀφόρητοι παλαιοί. Αὔξησις δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλητήρων θὰ ἐπέλθῃ διὰ τοῦ νομοσχεδίου; Ὑπέβαλεν ὁ κ. Ὑπουργὸς πίνακα, ζητηθέντα παρ' ἐμοῦ, τῶν ἐμμίσθων δικαστικῶν κλητήρων, ἀλλὰ μὴ ἐμφαίνοντα πόσοι εἶνε ἀπεσπασμένοι εἰς τὰς Εἰσαγγελίας πόσοι εἰς τας ἀνακρίσεις κλπ. Ὅθεν δὲν ἠδυνάμην νὰ βασισθῶ ἐπὶ τοῦ τοιούτου πίνακος διὰ νὰ φθάσω εἰς ἀσφαλῆ ἐξαγόμενα. Ἐν τούτοις, δύναμαι νὰ εἴπω, ὅτι ἡ πίστωσις τῶν 110,000 φρ. θὰ ἐπαρκέσῃ μόνον καὶ μόνον διά τινα αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν κλητήρων ὄχι καὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν.

Ν. **Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Εἶνε ζήτημα προϋπολογισμοῦ, ἂν ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον δύνανται αἱ 110,000 νὰ γίνουν καὶ 200,000, ὡς ὑποδεικνύεται ἄλλως τε ἐν αὐτῷ.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ἀριθμοῦ θὰ ἔχωμεν καὶ τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων διὰ τῶν χωροφυλάκων, κατὰ κανόνα πλέον, διότι ὑπάρχει μὲν καὶ ἤδη τοιαύτη διάταξις, ἀλλὰ περιέπεσεν εἰς ἀχρηστίαν. Πρὸς τούτοις, εἰς ἑκάστην ἐπίδοσιν προστίθεται ἓν δεκάλεπτον, τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ κάμω καὶ 20λεπτον, κατὰ τὰς πληροφορίας δὲ τῶν Εἰσαγγελέων ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄμισθοι κλητῆρες, πρόθυμοι, ἀντὶ τοῦ 10λέπτου, ἢ τοῦ 20λέπτου, νὰ ἀναλαμβάνωσι τὰς ἐπιδόσεις.

Μπουφίδης. Ὑπάρχει καὶ τὸ ζήτημα ἂν εἶνε δυνατὸν κατ' ἀρχὴν οἱ χωροφύλακες νὰ χρησιμεύουν διὰ τὴν ἐπίδοσιν.

Ζαβιτσιάνος. Καὶ ἐγὼ φρονῶ ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν. Ἀλλά, ὁπωσδήποτε, αἱ πολύπλοκοι διατυπώσεις τοῦ νομοσχεδίου δὲν ἐξουδετεροῦν πᾶσαν αὔξησιν δι' αὐτοῦ; Λάβωμεν τὴν Εἰσαγγελίαν Ἀθηνῶν. Εἰς τὸ Πλημμελειοδικεῖον Ἀθηνῶν ὑπηρετοῦν 10 τὸ ὅλον δικ. κλητῆρες. Οὗτοι, ἀνεπαρκεῖς, ἔχουν καὶ ἀπειρίαν ἄλλων ὑποχρεώσεων, κατὰ τὸν νόμον. Τὸ Πλημμελειοδικεῖον Ἀθηνῶν ἔχει 34 περίπου συνεδριάσεις κατὰ μῆνα. Ἔχομεν 350 δικόγραφα δι' ἑκάστην συνεδρίασιν αὐτοῦ, τὸ ὅλον 10,000 περίπου. Προσθέσατε τὰς κοινοποιήσεις ὅλων τῶν βουλευμάτων, ὅλα τὰ δικόγραφα, τὸν ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου ἐπὶ πλέον ἐπιβαλλόμενον μέγαν ἀριθμὸν δικῶν. Καὶ ἂν μόνον 100 δικόγραφα καθ' ἡμέραν εἰς καθένα κλητῆρα, ἐπὶ 5, ἀναλογίσωμεν, πῶς θὰ προορθάσῃ, ὑπολογιζομένων καὶ αὐτῶν τῶν Κυριακῶν ἀκόμη; Καὶ ἂν λάβωμεν ὅτι ζητεῖ κάτοικον Ἀθηνῶν ἐξ Ἀνάφης, ὀφείλει νὰ τρέξῃ εἰς τὰ Ἀναφιώτικα καὶ καθεξῆς. Καὶ 30 ἐπιδόσεις τοῦ εἴδους αὐτοῦ ἂν κάμῃ ἐκ τῶν 3,000 κατὰ μῆνα, θὰ δαπανήσῃ ὅλον τὸν μῆνα καὶ ὅλον τὸν μισθόν του ἀκόμη. Ἄρα αἱ περισσότεραι ὑποθέσεις δὲν θὰ εἰσάγωνται, ἄρα ἔχομεν ἀνάγκην περισσοτέρου ἀριθμοῦ κλητήρων.

Εἰς τὰς Ἐπαρχίας δὲ αἱ δυσχέρειαι εἶνε πολὺ μεγαλείτεραι, διότι ἔχομεν καὶ τὰς ἀγροτικὰς ἀποστάσεις, ὥστε αἱ 110.000 φρ. δὲν προσθέτουν οὐδέν, ὡς ἔχει τὸ νομοσχέδιον, οὔτε εἰς τὴν κατὰ ποιόν, οὔτε εἰς τὴν τὸ ποσὸν βελτίωσιν τοῦ σώματος τῶν δικαστ κλητήρων. Ὅθεν ὑποβάλω τὴν εὐχὴν νὰ ἐφαρμοσθῇ προηγουμένως ὁ νόμος ἐκεῖνος περὶ κλητήρων, διὰ νὰ ἐξακριβωθῇ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου αὐτοῦ καὶ ἡ ἀνάγκη νέου μέτρου.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικ.). Διὰ Β. Διατάγματος δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ.

Ζαβιτσιάνος. Ἡ δὲ κατάργησις τῆς ἐρημοδικίας εἶνε εὐχῆς ἔργον, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ βαθμηδόν, διότι ὁ θεσμὸς τῆς ἐρημοδικίας ἐγένετο καθεστὼς μὲ βαθείας ρίζας. Τὸ συμπέρασμά μου εἶνε ὅτι πρόκειται περὶ νομοσχεδίου σοφοῦ, ἀλλὰ προωρισμένου νὰ ναυαγήσῃ διὰ τὴν ἔλλειψιν καὶ πλημμέλειαν τῶν ὀργάνων. Καὶ φρονῶ ὅτι πραγματικὴ βάσις τῆς ἐν γένει Ἀνορθώσεως τῆς Δικαιοσύνης εἶνε ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ Δικαστικοῦ σώματος, ἐπιπροσθοῦντος, ὡς ἔχει νῦν, εἰς πᾶσαν σοβαρὰν ἀπόπειραν βελτιώσεως τῆς Δικαιοσύνης.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικ.). Παρακαλῶ νὰ μὴ θίγεται νῦν τὸ ζήτημα τοῦτο, θὰ ἔλθῃ ἐν καιρῷ, ὡς δεῖ.

Χρυσοχοΐδης. Ὁ θεσμὸς τῆς ἐρημοδικίας ἐξώκειλεν εἰς κατάχρησιν. Ἐντεῦθεν ἡ ὑπερπληθώρα τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων. Ἀλλὰ μὴ φθάσωμεν εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς ἐντελοῦς καταργήσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς ἀνακοπῆς.

Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικ.). Ἔχετε ὑπ' ὄψιν Σας τὴν ὑποβληθεῖσαν σχετικὴν τροπολογίαν;

Χρυσοχοΐδης. Ὄχι.

Δημητρακόπουλος. Συμφωνεῖ καὶ μὲ τὸν κ. Ζαβιτσιάνον καὶ μὲ τὸν κ. Χρυσοχοΐδην καὶ μὲ αὐτὸν τὸν κ.

Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης. Ὅτι δηλ. δὲν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ὑφιστάμενον τὸ κρατοῦν σύστημα καὶ καθεστὼς διαδικασίας. Ἀλλά, ἐρωτῶ, αἱ ἐγγυήσεις τῶν νομοσχεδίων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εἶνε ἐπαρκεῖς διὰ τὸν ἄνω σκοπόν;

Διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν ἤδη κλητήρων ἀπαιτοῦνται 47.400 δραχ. καὶ διὰ τοὺς νέους, διότι πρέπει νὰ αὐξηθῇ τοὐλάχιστον κατὰ ἕνα ὁ ἀριθμὸς τῶν κλητήρων εἰς ἕκαστον τῶν δικαστικῶν γραφείων τοῦ Κράτους, ἀπαιτεῖται ποσὸν 160.200. Διὰ τοῦ ποσοῦ ὅμως τῶν δεδομένων 62 περίπου χιλ. οὔτε κατὰ τὸ $^1/_3$ δὲν πληροῦται ὁ σκοπός. Δὲν δύναται δὲ νὰ μὴ αὐξηθῇ κατὰ ἕνα τοὐλάχιστον ὁ ἀριθμὸς εἰς πάντα τὰ Δικαστικὰ Γραφεῖα τοῦ Κράτους, πλὴν 8 ἢ 10, καὶ μάλιστα μὲ τὴν ἐπαύξησιν καὶ τὴν νέαν περιπλοκωτέραν σύνθεσιν τῆς ὑπηρεσίας, ἣν εἰσάγει τὸ νομοσχέδιον. Ἄρα αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλητήρων διὰ τοῦ νομοσχεδίου καθίσταται ἀδύνατος, εἰμὴ μόνον εἰς τὸ $^1/_3$ τῶν δικαστικῶν γραφείων. Ὡς πρὸς τὸν μισθὸν δέ, ἐκτὸς 3-4 Εἰσαγγελιῶν, ὧν οἱ κλητῆρες θὰ λαμβάνουν 2 δρχ. πλειότερον, οἱ ἄλλοι μισθοὶ εἶνε 60, 50, 40, 30 δρχ. μηνιαίως. Καὶ θὰ ἐκτελοῦν οἱ κλητῆρες οὗτοι ἄλλας ἰδιωτικὰς ἐργασίας καὶ θὰ εἶνε μᾶλλον εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἰδιωτικῶν πελατῶν των. Ὅθεν ἔπρεπε τοὐλάχιστον εἰς 100 δρχ. νὰ ἀνέλθῃ ὁ μισθὸς τῶν κλητήρων. Ἐπομένως, ἐγὼ θὰ καταψηφίσω τὸ νομοσχέδιον κατ' ἀνάγκην, ὡς ἄσκοπον, ἐὰν μείνῃ ὡς ἔχει.

Ὡς πρὸς τὴν ἐπίδοσιν παρὰ χωροφυλάκων, οὗτοι, τὸ πλεῖστον ἀγράμματοι, δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι προσόντα, ὧν στεροῦνται οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες. Καὶ ἀντὶ νὰ αὐξήσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων, ὡς ἐπιβάλλεται ἀπὸ πᾶσαν ἰδέαν Ἀνορθώσεως, διὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν τῶν πολιτῶν, θέλομεν νὰ τὰ ἀπασχολήσωμεν μὲ καθήκοντα ξένα πρὸς τὰ κύρια αὐτῶν καθήκοντα, ἀντικείμενα μάλιστα εἰς αὐτά, ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ πολιτειακοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς συνθέσεως.

Ἀλλὰ ἐπιβάλλεται διὰ τοῦ νομοσχεδίου καὶ νέα φορολογικὰ εἰς τοὺς κατηγορουμένους 10 ἢ 20 λεπτῶν.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἐκ τοιούτου νομοσχεδίου θὰ εἶνε πάλιν νὰ ἐκδίδωνται ἀποφάσεις ἐναντίον προσώπων, ἅτινα οὐ-

δέποτε ἔμαθον ὅτι εἶνε κατηγορούμενοι καὶ ἐναντίον λιπομαρτύρων ἀγνοούντων ὅτι ὑπῆρξαν λιπομάρτυρες. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔπρεπε νὰ συμβουλευθῇ καὶ δικηγόρους μὲ ἐμπειρίαν, παρακολουθούντας ἐν τῇ πραγματικότητι τὴν κίνησιν τῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης.

Πρόεδρος. Ἤθελον ἀποτολμήσει τὴν ἁπλῆν γνώμην, νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν, ἀφοῦ ὑπάρχουσι καὶ ἕτεροι 6 διὰ νὰ ὁμιλήσωσιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς.

Οἱ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἐγγεγραμμένοι θέλουν νὰ ὁμιλήσουν ἐπ' αὐτῆς καὶ ἀκολουθεῖ ὁ κ. Μουτούρης ἐπὶ τοῦ βήματος ὁ κ. Καλομοίρης.

Καλομοίρης. Φρονεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀριθμὸς βουλευτῶν ἐπαρκὴς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τόσον σπουδαίου νομοθετήματος καὶ ζητεῖ διακοπὴν καὶ ἐπανάληψιν τῆς συνεδριάσεως. Προτείνει διακοπὴν τῆς συνεδριάσεως ἐπὶ μίαν ὥραν.

Πρόεδρος. Ἡ ἀντίληψις τοῦ Προεδρείου εἶνε ἄλλη. Μόνον δι' ἐνστάσεως περὶ μὴ ἀπαρτίας δύναται νὰ διεκδικηθῇ ἡ γνώμη Σας. Δὲν δυνάμεθα νὰ διακόψωμεν.

Καλομοίρης. Τὸ νομοσχέδιον εἶνε προωρισμένον εἰς ἀποτυχίαν, λόγῳ τῶν ὑπαράγαν αὐστηρῶν διατάξεων αὐτοῦ, ἀνεφαρμόστων παρὰ τῶν δικαστῶν, ὡς ἀντικειμένων εἰς αὐτὴν τὴν ἀνάγκην τῆς πραγματικότητος. Ἕνεκα πολλαπλῶν δυσχερειῶν, ἐγκειμένων εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, αἱ κλήσεις δὲν δύνανται νὰ φθάνουν τὸ πλεῖστον ἐν καιρῷ πρὸς τοὺς εἰς οὓς ἀπευθύνονται, ἐνίοτε δὲ καὶ φθάνουσι, δὲν δύνανται νὰ ἔχουν ἀποτέλεσμα, λόγῳ ὑπερτέρας ἀνάγκης. Ὡς λ.χ. ὅταν ἀσθενῇ βαρέως ἡ σύζυγος τοῦ χωρικοῦ, ὁμόνοια καὶ κυρία σύντροφός του εἰς τὸν καθημερινὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς φύσεως καὶ ὑπὲρ τοῦ βιοπορισμοῦ ὅτε λόγος ὑπάρξεως τοῦ χωρικοῦ τῷ ἐπιβάλλει νὰ μὴ λάβῃ σύδηλος ὑπ' ὄψιν τὴν Δικαιοσύνην τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ πῶς κατόπιν θὰ δικαιολογηθῇ πρὸ τοῦ Δικαστηρίου διὰ τὴν καθυστέρησίν του ἀπέναντι δικαστῶν, οἵτινες, βαρυθύμως μεταβαίνοντες εἰς τὰς ἐπαρχίας, δὲν ἔχουσιν ὄρεξιν νὰ ἐξαντλοῦνται ἐπὶ τῆς ἕδρας των, ἐρωτῶντες καὶ ἐξετάζοντες ὅλας τὰς πραγματικὰς ἀφορμὰς τῆς ὑστερήσεως τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ μάρτυρος; Καὶ πῶς δύναται εὐκόλως ὁ πρὸς ὃν ἡ κλῆσις παρὰ τοῦ Δικαστηρίου, ὁ ἔχων ὡς προείπομεν σύζυγον βαρέως ἀσθενοῦσαν ὅταν λαμβάνῃ τὴν κλῆσιν, νὰ προμηθευθῇ εὐκόλως πιστο-

ποινητικὰ παρ' ἰατρῶν, ἀφοῦ δὲν εἶνε ὅλα τὰ χωρία ἕδραι ἰατρῶν, καὶ πῶς θὰ ἐξοικονομήσῃ 30 δρ. ὁ ἄπορος χωρικός: Ἀλλά, ἀφοῦ δὲν ἐξησφαλίσαμεν ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν ὅλην ἐκείνην εὐνομίαν, ἥτις προϋποθέτει τὴν εὐδοκίμησιν θεσμῶν ὡς ὁ εἰσαγόμενος διὰ τοῦ νομοσχεδίου, δὲν εἰσαγομεν μεῖζον κακὸν ψηφίζοντες τὸ μέτρον τοῦτο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ; Ὡς πρὸς δὲ τὴν περιστολὴν τῶν ἀνακοπῶν εἶνε αὕτη πραγματοποιήσιμος, εἶνε ἡ Ἑλλὰς ἔδαφος, ὡς τὰ ἐξ οὗ μεταφυτεύεται τὸ νομοσχέδιον διὰ τὴν ἀναστολήν, ἔδαφος ἀρωτριωμένον τόσον βαθέως καὶ ριζικῶς ὑπὸ τοῦ ἀρότρου τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτειακῆς προόδου, ὅπως ἐκεῖ ἐξ οὗ μεταφυτεύεται ὁ περὶ οὗ πρόκειται Νόμος;

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. **Μαυρομιχ** ὑποβάλλονται τροπολογίαι εἰς τὸ σχέδιον νόμου περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν, τυπωθησόμεναι πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος κ. **Π. Βερ**ρεῖται ὑποβάλλεται πρότασις περὶ ἀναγραφῆς ἐν τῷ Συντάγματι διατάξεως ἀφορώσης τὴν Ἐθνικὴν γλῶσσαν. Τυπωθήσεται πρὸς διανομήν.

Α. Θεοδωροπούλου. Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου μὴ θεωρῶν ὡς δικαίωμα ἀπόλυτον τοῦ κατηγορουμένου τὴν ἐρημοδικίαν, ἀλλὰ διαφωνεῖ πρὸς τὸ νομοσχέδιον ὡς πρὸς τοὺς ὅρους, ὑφ' οὓς θὰ εἶναι δεκτὴ ἡ ἀνακοπή, δεχόμενος τὸν περιορισμὸν τῆς ἐρημοδικίας μόνον ἐφ' ὅσον θὰ μείνῃ εἰς τὴν ἀπόλυτον κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἡ ἐκτίμησις τῶν κωλυμάτων τῆς προσελεύσεως κατὰ τὴν ἐρήμην δίκην, ὥστε οὐδεὶς νὰ ἀποκλείηται τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνακοπῆς, πλὴν τοῦ πράγματι ἀπειθήσαντος.

Ν. Δημητρακοπούλου (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Ὅμοιον ἀκριβῶς σκοπεῖ ἡ περιληφθεῖσα ἐν τῷ ἄρθρῳ 338 τοῦ νομοσχεδίου σχετικὴ τροπολογία.

Θεοδωροπούλου. Μόνον δὲν θέλω νὰ λέγῃ ὁ κατηγορούμενος ὅτι δὲν προσῆλθον διότι εἶνε δικαίωμά μου.

Πανουρίας. Πρέπει ὅμως μεταβληθῇ καὶ ἡ προδικασία.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 9 καὶ 5' ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Μίνως Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΑ'

Τῆς 16ης Φεβρουαρίου 1911

Ὥρᾳ 4.50' μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 193 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Μαυρομιχ** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) οἱ ἀπολυθέντες Εἰρηνοδίκαι καὶ γραμματεῖς ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα· 2) οἱ κάτοικοι Παραβολίων αἰτοῦσιν, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῆς πληρωμῆς φόρων· 3) οἱ ἐν Ἀραχώβῃ μέτοχοι τῆς «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσιν, ὅπως ἀναληθῇ τὸ ἱδρῦσαν τὴν «Ἀμοιβαίαν» Β. Διάταγμα· 4) οἱ ἐν Μεσολογγίῳ μέτοχοι τῆς «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσιν, ὅπως ἐξασφαλισθῶσι τὰ χρήματά των· 5) ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Κορινθίας ὑποβάλλει ὑπόμνημα μὲ διαφόρους σκέψεις ἐπὶ τοῦ ἀναθεωρουμένου πολιτεύματος· 6) οἱ ἐκ Κέας μέτοχοι τῆς «Ἀμοιβαίας» αἰτοῦσιν, ὅπως διαλυθῇ ἡ Ἑταιρεία «Ἀμοιβαία»· 7) οἱ ἐκ Λακωνίας κατάδικοι ζητοῦσι χάριν· 8) ἡ ἐκ Τρικκάλων Β. Παπαγεωργιάδου ζητεῖ χάριν διὰ τὸν κατάδικον σύζυγόν της· 9) οἱ ἐκ Πατρῶν Δ. Διαμαντόπουλος, Π. Διαμαντόπουλος καὶ Ἐλευθερία Διαμαντοπούλου ζητοῦσιν ὅπως τοῖς χαρισθῶσιν οἱ φόροι τῶν οἰκοδομῶν διότι κατεστράφησαν ἐκ πυρκαϊᾶς· 10) ὁ κατάδικος τῶν φυλακῶν Τρικκάλων Στ. Καγγαντῆς ζητεῖ χάριν· 11) διάφοροι κατάδικοι τῶν φυλακῶν Ζακύνθου ζητοῦσιν, ὅπως τοῖς χαρισθῇ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς των· 12) ὁ Νικ. Ἀγγελάκης ζητεῖ βοήθημα.

Ὁ βουλευτὴς κ. Νοταρᾶς ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων». Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὑποβάλλουσι τροπολογίας ἐπὶ ἄρθρων τινων τοῦ Συντάγματος οἱ βουλευταὶ κ.κ. Πολυχρονιάδης, Ξηρὸς καὶ Πετρομανιάτης.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ἰγγλέσης ὑποβάλλει πρότασιν περὶ προσθήκης ἄρθρου εἰς τὸ νομοσχέδιον «περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων».

Παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Λ. Κορομηλᾶ

ὑποβάλλεται νομοσχέδιον «περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων, τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν καὶ τῶν περιβολίων τῆς χρήσεως 1910 καὶ περὶ παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν τῆς εἰσπράξεως τῶν καθυστερουμένων ἐκ τῶν φόρων τούτων ἐπὶ ἐκπτώσει.

Κ. Κορομηλᾶς. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὑποβάλλω εἰς τὴν Βουλὴν τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ νομοσχέδιον περὶ χορηγίας 2 δωδεκατημορίων, ὅπερ παρακαλῶ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ψηφισθῇ ὡς τάχιστα.

Ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν τὸ πραγματικὸν ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν τοῦ Κράτους τὸ προερχόμενον ἐκ τῆς Γεν. Λογιστρίας τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Θὰ ὑποβάλλω ὅσον οὔπω νομοσχέδιον ἀνοργανώσεως τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, ὅπως συνεχίσῃ τὴν σύνταξιν τῶν γενι-Λογαριασμῶν τοῦ Κράτους ἀπὸ τοῦ 1880.

Ἐκ ποίων λόγων ἠὐξησαν ἀπὸ τοῦ 1908 τὰ ἔξοδα ὥστε νὰ καταλήξωμεν τέλος εἰς τὸ σημερινὸν οἰκονομικὸν κακὸν διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς φορολογίας, ἄνευ βεβαιότητος διὰ τὸ περίσσευμα τοῦ προϋπολογισμοῦ; Οἱ λόγοι οὗτοι εἶνε ἡ σύναψις δανείων μεγάλων διὰ τοὺς σιδηροδρόμους, ἡ ἵδρυσις Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Ὀργανισμοῦ Α.Β.Γ. τοῦ Διαδόχου, ὅστις, καίτοι ἀναστολείς, τῆς οὐδόλως ἀνέστειλε τὰς δαπάνας τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Ἠρὸς τούτοις λόγοι ἐθνικοί, ἡ περίθαλψις τῶν προσφύγων κλπ., ἠὔξησαν τὰς δαπάνας, ὑπῆρχε δὲ πεποίθησις εἰς τὴν ἐλαστικότητα τῆς ἀποδόσεως τῶν ἐμμέσων φόρων, ἥτις ὅμως δὲν ἐπηλήθευσε, πρὸ πάντων ἕνεκεν τῆς μεταναστεύσεως, στερησάσης τὸν τόπον πλείστων παραγωγικῶν καὶ καταναλωτικῶν στοιχείων. Οὕτω δὲ νῦν εἶνε ἐξογκωμέναι κατὰ 12,000,000 καὶ πλέον αἱ δαπάναι τοῦ Κράτους ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς πρὸ 10ετίας προϋπολογισμούς, τὰ δὲ διάμεσα ἔτη ἐβάρυναν ἀσυγκρίτως πλειότερον. Ἐπὶ πλέον εἴχομεν καὶ τὰς δαπάνας διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὰς συντάξεις. Διὰ τοῦτο, παρὰ τὰς φορολογικὰς ἐπιβαρύνσεις, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ περισσεύματα.

Αἱ ταμιακαὶ δυσχέρειαι, εἰς ἃς διὰ τοὺς ἄνω λόγους ἐνεπέσαμεν, μᾶς ἔρριψαν εἰς κρίσιν, ἐξ ἧς μόλις ἤδη ἀρχίζομεν νὰ ἐξερχώμεθα. Ἐὰν ἐξετάσωμεν τοὺς ἀπὸ τοὺς 1898-1908

προσωρινοὺς ἀπολογισμούς, θὰ ἴδωμεν ὅτι δεικνύουσι πλεονάσματα 145,129,000.

Ἀνεξέλεγκτος, ἐλλείψει τῶν μέσων, ἀπέβαινεν ἡ διάθεσις τῶν ἑκατομμυρίων τούτων, ἡ ἐξέλεγξις τῆς γενικῆς λήψοδοσίας τοῦ Κράτους. Ἤρξιν, ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ κ. Δραγούμη, ἐγένετο προσπάθεια ἐξελέγξεως διὰ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου καὶ ἐδείχθη, ὅτι τὰ πλεονάσματα εἶνε 9,742.000. Διότι οἱ ἀπολογισμοὶ περιέλαβον ἔκτακτα ἔσοδα ἀναφερόμενα εἰς ἔξοδα τῶν πρὸ τοῦ 98 χρήσεων. Ἐνῷ δὲ ἀνέγραφον ἔκτακτα ἔσοδα ἐκ δανείων, δὲν ἀνέγραψαν καὶ τὰ ἀντίστοιχα αὐτῶν ἔκτακτα ἔξοδα. Περιλαμβάνουσιν ἔσοδα δι' ἀπόδοσιν ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἢ ἔσοδα ἐκ νομισματ. διαφορᾶς ἀνήκοντα εἰς λογαριασμοὺς ἐκτὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ κλπ. ἥτοι ψευδῆ ἔσοδα ἐκ 135.387.000. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπολειπόμενον δὲν εἶνε ἀκριβῶς ἀληθές. Ἀργότερον θὰ ἀποδείξω ὅτι ὅλοι οἱ ἀπολογισμοὶ τοῦ 1898-1908, πλὴν 2 ἢ καὶ 3, κατέληξαν εἰς ἐλλείμματα. Ἀλλὰ ἔχομεν καὶ ἐλλείμματα ἐκ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ τοῦ 1896 μέχρι τέλους τῆς χρήσεως τοῦ 1908 δρχ. 21,912.000.

Ἡ χρῆσις τοῦ 1909 κλείει μὲ ἔλλειμμα 12. 74.000 ἐνῷ κατέληγε μὲ περίσσευμα ἀναγεγραμμένον 3,246.000. Αἱ πραγματικαὶ εἰσπράξεις τοῦ 1909 κατέληξαν εἰς ὑστέρησιν 6,000.000. Εἰς τὸ ἔλλειμμα συνετέλεσε καὶ ἔλλειμμα 1 1)2 περίπου ἑκατομμυρίων ἐκ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, τοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου κλπ., ἀναβιβάζον τὸ ὅλον ἔλλειμμα εἰς 26.230,000. Ἀλλὰ πρὸ τῆς λήξεως τοῦ 1909, ἐνῷ ἤρχισε καταδεικνυόμενον ὅτι ἐβαίνομεν εἰς ἔλλειμμα, ἐζητήθησαν ἔκτακτοι δαπάναι διὰ τὴν πολεμικὴν παρασκευὴν τοῦ Κράτους καὶ πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, δι' ἃς ἐγένετο σύναψις μεγάλου δανείου τὸ ἀντίτροπον δὲ τῶν δημιουργηθέντων ἐσόδων δὲν ἦν ἀνάλογον πρὸς τὰ νέα βάρη. Καὶ πρὸς τούτους, κατηργήθησαν δύο ἄμεσοι φόροι, ἀποδίδοντες 3.000.000. Ὁ προϋπολογισμὸς ὅμως ἔμελλε νὰ ἐπιβαρυνθῇ διὰ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ δανείου. Εὐτυχῶς περιωρίσθη τὸ μέγα δάνειον, ἠρκέσθημεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἑνὸς μόνου πολεμικοῦ πλοίου.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1910, καταρτισθεὶς ἐν βίᾳ, ἀνέγραψε τακτικὰ ἔσοδα 141.560,609. Ἀναθεωρηθεὶς

τὸν Δεκέμβριον, εὑρίσκεται μὲ πιθανὰ ἔσοδα 133,300.000, ἀσχέτως πρὸς τὸν φόρον τοῦ εἰσοδήματος. Διαφορὰ 8,000,000 μεταξὺ προβλέψεων καὶ ἀποδόσεων. Τὸ ὅλον ἔξοδα ἀνέγραψε 140,026,457. Προῆλθεν ἔκπτωσις 2,000.000 ἐκ τῆς μὴ ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ μονοπωλίου τῆς σακχάρεως νόμου καὶ 11,000,000 ἐξ ὑπηρεσίας διαφόρων Ὑπουργείων, 5,674,000 ἔχομεν ἀναπληρωματικὰς πιστώσεις ἤτοι τὰ πραγματικὰ ἔξοδα τοῦ 1910,εἶνε 134,450 000 καὶ τὸ ἔλλειμα τοῦ προϋπολογισμοῦ 1,400,000 ἀντὶ τοῦ περισσεύματος· Ἀλλὰ θὰ ἔχωμεν περίσσευμα. Διότι θὰ ἀναγραφῇ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ὁλόκληρον τὸ προϊὸν τοῦ ἐκ προκαταβολῆς συναφθέντος δανείου ἐκ 40,000.000 τὰ ἔξοδα θὰ αὐξηθοῦν εἰς 147,000.950 ἤτοι ἔχομενπερίσσευμα 25,350, 900 περίπου, δι' ὧν καλύπτονται σχεδὸν τὰ ἐλλείμματα τῶν ἀπολογισμῶν τοῦ 1898-08, τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, τοῦ Γεωργικοῦ Θεσσαλικοῦ Ταμείου κλπ. Ἐν τούτοις καὶ ἡ χρῆσις τοῦ 1910, ὡς πρὸς τὰς συνήθεις δαπάνας,καταλήγει εἰς πραγματικὸν ἔλλειμμα διότι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1911 ἐπεβαρύνθη μὲ ἕκτακτα ἔξοδα 2,000,000ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δανείου,μὲ 200,000 ἐκ τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων, μὲ 200,000 ὡς ἐκ τοῦ βοηθήματος τοῦ Δημοσίου εἰς τὰ ταμεῖα τῆς οἰνοποιΐας. Οὕτω ἐκτὸς τῆς ἀφαιρέσεως τῶν 3,000,000 διὰ τῆς καταργήσεως τῶν 2 φόρων, ἔχομεν καὶ ἐπιβάρυνσιν τοῦ Δημοσίου θετικὴν ἐκ τῆς καταργήσεως αὐτῶν. 653,000 δαπάνην κατ' ἔτος προσέθηκε ἡ ἐκκαθάρισις, ὡς προσέθηκε δαπάνην καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἀναγράφον ὑπὲρ τῆς παραγωγῆς τοῦ τόπου ἔξοδα ἀνώτερα ἢ πρὶν κατὰ 606,000.

Ἐν τούτοις,παρὰ τὰς ἐκτάκτους αὐτὰς ἐπιβαρύνσεις καὶ δαπάνας, τὰ ἔξοδα τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1911 ἀνέρχονται εἰς 135,094,000. Ἀνεγράφετο ὅντως πέρυσι περισσότερον ποσὸν διὰ τοὺς πρόσφυγας, 2,000.000 διὰ τὴν προμήθειαν σακχάρεως δαπάναι ὑπὲρ κεκλεισμένων χρήσεων, ὑπερβαίνουσαι τὸ σύνηθες μέτρον, δαπάναι ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν. Ἀλλ' ὅμως εἶχεν ὁ Προϋπολογισμὸς ἐκεῖνος ἀναγεγραμμένας ἀπιθάνους ἄλλας δαπάνας ὑπὲρ ὧν θὰ ἐζητοῦντο ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις

Ἐκθέτει εἶτα ὁ κ. Ὑπουργὸς τὰς ἐπὶ μέρους διαφόρους

δαπάνας τῶν προϋπολογισμῶν τοῦ 1910 καὶ τοῦ 1911 ἀναφέρων συγκριτικῶς τὰ ἔξοδα τῶν Ὑπουργείων καὶ ἐξακολουθεῖ :

—Ὁ Προϋπολογισμὸς συντετάχθη, πλὴν τῶν ἀναφερομένων ἐν τοῖς ἐσόδοις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων νόμων. Ὡς πρὸς τὰς δαπάνας ὑπὲρ τῆς Δικαιοσύνης ἐλήφθη μέτρον νὰ καλυφθῶσιν ἐκ τῆς λειτουργίας τῶν νόμων, οἵτινες θὰ ψηφισθῶσι.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν προνοεῖ ἐφέτος καὶ ὑπὲρ συντηρήσεως ὁδῶν δημοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν.

Αἱ μεγάλαι ἐπὶ πλέον διαφοραὶ παρατηροῦνται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Δημοσίου Χρέους, ἐν ταῖς συντάξεσι καὶ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Γεωργίας. Αἱ δὲ κυρίαι ἐπὶ ἔλαττον εἰς τὰ Ὑπουργεῖα τῆς Δικαιοσύνης, Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν.

Τὸ σύνολον τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν δαπανῶν ὑπολείπεται τοῦ περισυνοῦ κατὰ 4,000.000 περίπου. Ὁ Προυπολογισμὸς τοῦ 1911 θὰ καταλήξῃ εἰς ἔλειμμα. Ἤτοι παρουσιάζει τὸ ὅλον Ἔσοδα 130,600.000 ἀπέναντι ἐξόδων 135,000,000, ἤτοι διαφορὰν 1,400,000. Ὅσον δὲ καὶ ἂν εἴμεθα αἰσιόδοξοι διὰ τὰς ἀποδόσεις τὸ ἀνοιγὲν ἐκ τοῦ περισυνοῦ ἔτους χάσμα εἶνε δυσαναπλήρωτον, καὶ μόνον 1 ¼,000.000 δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν ὡς ἀσφαλὲς ἐπὶ πλέον ἔσοδον.

Περικοπὴ δαπανῶν ἄνευ ὀργανικῶν μεταβολῶν σημαίνει μείωσιν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐδαιμονίας τῆς χώρας. Δωρεὰν εἶνε ἀδύνατος ἡ βελτίωσις τῆς διοικήσεως, τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας κλπ. Νὰ περικόψωμεν ἐκ τῆς στρατιωτικῆς παρασκευῆς ἀδύνατον, ἀφοῦ χάριν αὐτῆς ἐδημιουργήθη κυρίως ἡ οἰκονομικὴ ἀνωμαλία. Ἀλλὰ πραγματικὴ βελτίωσις τῆς διοικήσεως σημαίνει καὶ αὔξησις τῶν πόρων.

Ὑποβάλλω δὲ καὶ τὰ ἀκόλουθα μέτρα, δι' ὧν ἀναμένω αὔξησιν πόρων, ἤτοι 1) νομοσχέδιον περὶ ἐπιβολῆς φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος τῶν σπειρομένων γαιῶν, καὶ 2) νομοσχέδιον περὶ συμπληρωματικοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος. Οὕτω τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1911 τὰ ἔσοδα ἀναβιβάζονται εἰς 136,277,000, καὶ τὰ ἔξοδα εἰς 135,094,000. Φέρομεν προϋπολογισμὸν ἔχοντα πλήρεις τὰς ὀργανικὰς πιστώσεις ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ, καὶ διὰ τῆς παρούσης Βουλῆς θὰ τεθῇ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τού-

του, ἐὰν τὸν ἐγκρίνῃ, ἡ βάσις τῆς πραγματικῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως τῆς χώρας.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ αὔξησις τῶν πόρων τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἣν δημιουργεῖ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τῶν μέτρων αὐτοῦ, θὰ καταστήσῃ ἡμᾶς ἱκανοὺς νὰ ἐπαρκέσωμεν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ νέου προϋπολογισμοῦ. Δὲν ἠδύνατο ἡ παροῦσα Κυβέρνησις νὰ ἀφίσῃ ἀνικανοποιήτους τὰς ἀνάγκας ἀκριβῶς ἐκείνας, αἵτινες ἐδημιούργησαν τὴν ἀνωμαλίαν τῶν τελευταίων ἐτῶν. Διὰ τῶν μέτρων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν πέποιθεν ἡ Κυβέρνησις ὅτι ἀνταποκρίνεται τελείως εἰς τὰ ἐξαγγελθέντα παρ' αὐτῆς πρὸς τὸν λαόν, εἰς τὸ ἰδιαίτερον καὶ ἐξαιρετικὸν αὐτῆς πρόγραμμα.

Ὡς πρὸς τὸν νέον φόρον ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ καμμία ἀντίρρησις ἀναφορικῶς πρὸς τὸ λογικὸν καὶ δίκαιον αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἕτερος δὲ φόρος εἶνε φόρος κατ' οὐσίαν δημοκρατικός. Πλήττει τὴν παραγωγὴν τὴν μείζονα διὰ ποσοστοῦ φόρου σχετικῶς ἐλαφροῦ. Ἐπὶ 100—110,000.000, εἰς ὅσα περίπου ὑπολογίζεται ἡ παραγωγὴ τῆς γῆς, ζητοῦνται 4,000.000 μόνον. Ἀπελεύθερωμεν εἰς τὸ μέγα εἰσόδημα τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, φορολογοῦμεν μόνον τοὺς παράγοντας πέραν τῶν προσωπικῶν ἀναγκῶν των, τοὺς μεταπωλοῦντας τὸν παραγόμενον σῖτον. Διότι ὡς πρὸς τὴν βάσιν τοῦ φόρου τούτου ἀντίρρησις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

Ὁ ὑποβληθεὶς προϋπολογισμὸς μοὶ φαίνεται κατ' ἐξοχὴν εἰλικρινὴς καὶ δὲν θὰ διαψεύσῃ τὰς γεννηθείσας προσδοκίας ἡ ἐπαλήθευσις αὐτοῦ. Ἀποτελεῖ τὴν ἐκκάθαρισιν τοῦ παρελθόντος καὶ ἀφετηρίαν εἰς νέαν οἰκονομικὴν πολιτικήν, εἶνε ἁπλῶς ἡ βάσις καὶ τὸ ἔρεισμα τῆς νέας ἀνορθωτικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ὅμως δὲν διαγράφεται οὐδόλως μόνον παρ' αὐτοῦ.

Τὸ ὅτι δὲ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τοῦ 1911 παρουσιάζει δαπάνην 2,222,451 πρὸς τροφὴν ἀνδρῶν σχετικῶς πρὸς τὸ 1,070,000 τοῦ 1910 καὶ ἡ ἀναγραφὴ κονδυλίου 200,000 διὰ τὴν ἱπποφορβήν, ὡς ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν στηνῶν τοῦ στρατοῦ, ἀρκεῖ νὰ δώσῃ τεκμήριον διὰ τὴν νέαν γραμμὴν τῆς στρατιωτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις θεμελιοῖ αὐτὴν ἐπὶ πραγ-

ματικοῦ πλέον ἐδάφους, περιλαμβάνουσαν πραγματικὸν περιεχόμενον.

Ὁ ἐντελῶς εἰρηνικὸς χαρακτὴρ τοῦ Κράτους τούτου καὶ ἰδιαίτατα τῆς παρούσης Κυβερνήσεως ὁρίζεται ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν ἀρτίαν στρατιωτικὴν αὐτοῦ σύνταξιν, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν πόρων αὐτοῦ, ὅπως, προφυλασσόμενον ἀπὸ πάσης προσβολῆς, ὀργανώσῃ καὶ προαγάγῃ ἐσωτερικῶς τὴν χώραν.

43 περίπου ἑκατομμύρια ἐκ τοῦ τακτικοῦ καὶ ἐκτάκτου προϋπολογισμοῦ ἔχομεν διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας. Ἐν τούτοις εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1912, ὅστις θὰ περικλείῃ πλήρες τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἔχωμεν 2 ½ περίπου ἑκατομμύρια διὰ τὴν ὑπηρεσίαν δανείου, δι' οὗ θὰ ἀντιμετωπίσωμεν καὶ ἄλλας ἀνάγκας, ὡς τὰ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα τῆς Θεσσαλίας κ.τ.λ.

Ἀλλὰ πῶς τοῦτο, ἐνῷ ὁ σημερινὸς προϋπολογισμὸς μόλις μᾶς ὑπόσχεται 1,000.000 περίπου περίσσευμα; Ἰδού: Μὲ τὸ δαπανώμενον ποσὸν τοῦ Ταμείου τῆς Ἀμύνης συμπληροῦνται οἱ ἐφοδιασμοὶ ἡμῶν καὶ τῇ βοηθείᾳ καὶ τοῦ νέου δανείου δὲν ἀ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ κρατῶμεν μακρὰν τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους τὰ χρήματα, ἅτινα κλείομεν ἤδη ἐπὶ τόκῳ εἰς τὰ δύο Ταμεῖα τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Οὕτω ὁ μέλλων, ὁ καὶ ὁριστικός, προϋπολογισμὸς τῆς Κυβερνήσεως, ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1912 θὰ παρουσιάζετο μὲ πλεόνασμα ἐσόδων 5,000,000 καὶ πλέον, μὴ λαμβανομένης τῆς βελτιώσεως τῆς διοικήσεως, τοῦ περιορισμοῦ τοῦ λαθρεμπορίου, τῆς βελτιώσεως τῶν εἰσπράξεων, τῆς πυκνώσεως τῶν ἀποδόσεων, ἥτοι 2,000,000 περίπου δραχμῶν. Ἀλλὰ τὸ περίσσευμα θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν βελτίωσιν ἐν γένει τῶν ὑπηρεσιῶν, δια τὴν δημιουργίαν ὑπηρεσιῶν, ὡς ἡ στατιστική, διὰ τὴν ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν, διὰ τὰ ἔργα τῆς συγκοινωνίας, διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ὑπηρεσίας τῆς εἰσπράξεως εἰδικῶς τῶν φόρων, διὰ τὴν αὔξησιν τῶν τακτικῶν δαπανῶν τῶν 2 πολεμικῶν Ὑπουργείων, διὰ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ λαοῦ διὰ τοῦ περιορισμοῦ πλητόντων τὰ εἴδη τῆς πρώτης ἀνάγκης φόρων.

Ἡ κατάστασις, οἵα εἰκονίσθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, δικαιολογεῖ τὴν αἰσιοδοξίαν, αἰτιολογεῖ αὐτοπεποίθησιν, δημιουργεῖ ἐμπιστοσύνην τοῦ ἔξω κόσμου. Καὶ ὑπὸ τοιαύτην ἀρετηρίαν δυνάμεθα νὰ στηρίξωμεν ἀσφα-

λῶς τὴν μεταβολὴν τῆς Ἀνορθώσεως ἀπὸ λόγων εἰς ἔργα, τὴν μεταβολὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς ἀληθῆ ἐκπολιτιστικὸν παράγοντα.

Ὁ κ. **Πρόκεδρος** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε τὴν ἔκθεσίν της, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑποβληθὲν ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ νομοσχέδιον, δι' οὗ ζητεῖται ἡ ἐπιψήφισις δύο δωδεκατημορίων, δι' ἧς θεωρεῖ ταύτην ἀναγκαίαν καὶ ἀπαραίτατον, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου δι οὗ ζητεῖται ἔκτακτος πίστωσις δρχ. χρ. 280.653.40 ἐπὶ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ταμείου τοῦ Στόλου. Ἡ ἐπιτροπὴ συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τούτου τοῦ νομοσχεδίου τὴν ἐπιψήφισιν.

Ὁ κ. **Πάππ** ζητεῖ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τῶν δωδεκατημορίων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δηλοῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ συζήτησιν ἐπὶ τῆς οὐσίας πρὶν ἢ ἡ Βουλὴ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἂν δέχεται τὴν πρόταξιν τοῦ νομοσχεδίου, ὡς κατεπείγοντος.

Ἡ **Βουλὴ** ἀποδέχεται τὴν πρόταξιν, ὁ δὲ κ. **Πρόεδρος** δίδει τὸν λόγον εἰς τὸν κ. **Πάππ**.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἶνε τυπικόν, παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. βουλευτὴν ὅπως δεχθῇ νὰ μὴ ὁμιλήσῃ, προκειμένου περὶ καθαρῶς τυπικοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Πάππ** φρονεῖ ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν εἶνε τυπικὸν ἀφοῦ συνδέεται πρὸς τὸν ὑποβληθέντα τὴν ἐσπέραν ταύτην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προϋπολογισμόν. Ἐκφράζει μετὰ τοῦτο ὁ κ. **Πάππ** τὰς ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος προϋπολογισμοῦ γνώμας του καὶ λέγει ὅτι οὗτος οὐδαμῶς μεριμνᾷ περὶ στρατοῦ, οὐδὲ περὶ ἄλλου τινὸς ἐξ ὅσων ὑπεσχέθη ἡ ἀνορθωτικὴ Κυβέρνησις, εἶνε δὲ μόνον φορολογικός, ἀφοῦ ἐπιβάλλεται ἡ ἑκατομμυρίων φορολογία εἰς τὰς πτωχὰς λαϊκὰς τάξεις.

Ὁ κ. **Κουτσόπης** κηρύσσεται κατὰ τῆς μεθόδου τῶν τῶν δωδεκατημορίων καὶ λέγει ὅτι τὰ περιεχόμενα εἰς τὰ δωδεκατημόρια κονδύλια πρέπει νὰ εἶνε καθαρῶς τυπικά, διότι ὡς τοιαῦτα τὰ θεωρεῖ ἡ Βουλὴ καὶ διὰ τοῦτο δὲν συζητεῖ ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ κ. Α. **Κορομηλᾶς** (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν) πληροφορεῖ τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑπ' ὄψιν νὰ ὑποβάλῃ νομοσχέδιον περὶ μεταβολῆς τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, οὕτως ὥστε ἐγκαίρως νὰ ψηφίζεται πάντοτε ὁ Προϋπολογισμός.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο εἰς α' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ νομοσχέδιον «περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, μέχρι τῆς ψηφίσεως τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τὴν Βουλὴν Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτοῦ τῆς ρηθείσης χρήσεως, ὡς ἐπίσης τῶν ἐσόδων τῶν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Ἀκχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου τῆς ἰδίας χρήσεως, μέχρι τῆς ψηφίσεως τῶν ὑποβληθέντων περὶ αὐτῶν εἰς τὴν Βουλὴν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν, καὶ περὶ χορηγίας πιστώσεων πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον ε. ἔ. ἐξόδων τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν διὰ τοὺς αὐτοὺς μῆνας ἐξόδων τῶν, ὡς εἴρηται, εἰδικῶν προϋπολογισμῶν», ὅπερ ἡ Βουλὴ ἀπεδέχθη ὡς κατεπεῖγον.

Ἐπίσης ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται ὡς κατεπείγουσαν τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Ἰατρίδου περὶ μὴ διενεργείας ἐκλογῶν διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς καὶ ψηφίζει αὐτὴν δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτω·

Ἡ Β' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἀσκοῦσα τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς πρὸς ἀναθεώρησιν καὶ μεταρρύθμισιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ψηφίζει

Διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἀναθεωρητικῆς ταύτης Βουλῆς δὲν διατάσσονται οὐδ' ἐνεργοῦνται ἐκλογαὶ πρὸς πλήρωσιν τῶν Βουλευτικῶν θέσεων τῶν κενουμένων ἕνεκα θανάτου τινὸς τῶν ἐκλεγέντων Βουλευτῶν, ἢ ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἕνεκα ἐλλείψεως προσόντων, ματαιοῦται δ' ἡ ἐνέργεια τῶν προκηρυχθεισῶν ἤδη τοιούτων ἐκλογῶν.

Η ἰσχὺς τοῦ παρόντος ψηφίσματος ἄρχεται ἀπὸ σήμερον· θέλει δ' ἐκδοθῆ καὶ δημοσιευθῆ τοῦτο διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Η μειοψηφία τῆς ἐξελεγκτικῆς διὰ τὴν ἐκλογὴν Ἄρτης ἐπιτροπῆς ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της.

Ο κ. Ξηρὸς προτείνει ὅπως θεωρηθῆ κατεπεῖγον καὶ ψηφισθῆ τὸ νομοσχέδιον «περὶ ἀπαλλαγῆς ἐκ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων, ἀροτριώντων κτηνῶν καὶ περιβολίων τῆς χρήσεως 1910 καὶ περὶ παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν τῆς εἰσπράξεως τῶν καθυστερουμένων ἐκ τῶν φόρων τούτων ἐπὶ ἐκπτώσει».

Ο κ. Μιχόπουλος ἐρωτᾷ Βουλὴν ἀποδέχεται τοῦτο καὶ τὸ νομοσχέδιον ψηφίζεται κατ' ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον εἰς α' συζήτησιν.

Ἀναβάλλεται μετὰ τοῦτο τὸ εἰς α' συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἑκατοντ. πιστώσεις ἐκ δρ. 10.578.273 καὶ 35)00 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910.

Ψηφίζονται μετὰ τοῦτο εἰς β, συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον τὰ νομοσχέδια:

«Περὶ κυρώσεως Β. Διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἑκατοντ. πίστωσις ἐκ δραχ. 65.141 καὶ 65]00 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909».

«Περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 1.135.000 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείων τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910».

«Περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 336.537 καὶ 50]00 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909».

Ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1910 Β. Διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἑκατοντ. πίστωσις δρ. 13.280.653.40

ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθν. Στόλου τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910».

Ο κ. Μιχόπουλος ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐκλογὴν Ἄρτης ὑπέβαλε τὴν ἔκθεσίν της, ἥτις θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει ὅπως ἀναγραφῇ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει τῆς ἐπαύριον ἡ συζήτησις περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης.

Ο Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας, Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας καταθέτει ἀπάντησιν εἰς ἐπερώτησιν τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ἀλεξάκη. Ο κ. Ξηρὸς ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαθηκῶν· θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ νομοσχέδιον περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΒ' τῆς 5 Νοεμβρίου 1909 καὶ ΓΥΓ' τῆς 16 Νοεμβρίου 1909, ὡς ἑξῆς.

Ἄρθρον 1.

Τὸ ἄρθρον 32 τοῦ ΓΥΒ' (ὑπ' ἀριθ. 3402) νόμου τῆς 5ης Νοεμβρίου 1909, περὶ στρατιωτικῆς προεκπαιδεύσεως, τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς.

«Ἄρθρον 32.— Ο χρόνος τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου ὁρισθήσεται διὰ Β. Διατάγματος».

Ἄρθρον 2.

Η 1η παράγραφος τοῦ ἄρθρου 135 τοῦ ΓΥΓ' (ὑπ' ἀριθ. 3410) τῆς 16ης Νοεμβρίου 1909 νόμου, περὶ στρατολογίας τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ, τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς.

«Ἄρθρον 135.— Ο χρόνος τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου ὁρισθήσεται διὰ Β. Διατάγματος. Διατάξεις τινὲς δύνανται νὰ τεθῶσι καὶ μεμονωμένως εἰς ἐφαρμογὴν διὰ Β. Διατάγματος».

Ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀντικαταστάσεως ἐδαρίων τινῶν τοῦ νόμου ΓΥΑΒ' (3432) «περὶ καταρτισμοῦ στελέχους ἀξιωματικῶν ἐφεδρείας τοῦ κατὰ γῆν Στρατοῦ».

Ψηφίζεται εἶτα εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ νομοσχέδιον περὶ τροποποιήσεως τῆς 5ης § τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ νόμου ΓΤΟΔ' (3374), ὡς ἑξῆς.

Ἄρθρον μόνον

Ἡ 5η ᾗ τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ νόμου ΓΤΟΔ' (3374) «περὶ μεταρρυθμίσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΣΙΒ' περὶ διοικήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ τοῦ Κράτους», τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

«Ἐπιτρέπεται ἡ μίσθωσις ἄνευ δημοσίου διαγωνισμοῦ, διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ὅταν τὸ ἀκίνητον ἀνήκῃ εἰς τὸ Μετοχικὸν Ταμεῖον τοῦ κατὰ γῆν Στρατοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν ἐπιστρατεύσεως ἢ Γενικῶν Γυμνασίων ἢ καὶ δι' ἐπειγούσας ἀνάγκας, μὴ ἐπιτρεπούσας χρονοτριβὴν δημοσίου διαγωνισμοῦ, μέχρι ποσοῦ μισθώματος τεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν κατ' ἔτος ἐν συνόλῳ, καὶ ὁπόταν πρόκειται περὶ μισθώσεως ἀκινήτων πρὸς χρῆσιν τοῦ Δημοσίου ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ».

Ἐπίσης γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχὴν ἄρθρον καὶ σύνολον εἰς γ' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ συμπληρώσεως ἄρθρου τοῦ νόμου ΑΧΚΗ' τοῦ ἔτους 1887 «περὶ ἀποζημιώσεως ὁδοιπορικῶν ἐξόδων τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ», ἔχον ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρον μόνον.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου ΑΧΚΗ' τοῦ ἔτους 1887 «περὶ ὁδοιπορικῶν ἐξόδων τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ» προστίθενται τὰ ἑξῆς ἑδάφια:

«Οἱ τὴν ἐπίβλεψιν ἐκτελουμένων νέων ἢ ἐπισκευαζομένων ὀχυρωματικῶν ἔργων, οἰκοδομῶν καὶ ὁδοποιητικῶν ἔργων, ἐπιφορτισμένοι στρατιωτικοὶ καὶ ἐκτὸς πάντοτε τῆς ἕδρας τοῦ Σώματος ἢ Στρατιωτικοῦ Καταστήματος, εἰς ὃ ὑπηρετοῦσιν ὡς τοποθετημένοι ἢ ἀπεσπασμένοι, ἀποστελλόμενοι ἐκτάκτως καὶ ἄνευ στρατοῦ ἀπολαμβάνουσιν ἡμερησίου ἐπιδόματος καὶ πέραν τῶν τριάκοντα ἡμερῶν ἀποδημίας καὶ ἐφ' ὅσον τὸ ἔργον ἐξακολουθεῖ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον».

«Διὰ Β. Διατάγματος θέλει κανονισθῇ τὸ χορηγηθησόμενον ἡμερήσιον ἐπίδομα πέραν τῶν τριάκοντα ἡμερῶν ἀποδημίας».

Ψηφίζεται ἐπίσης μετὰ τοῦτο κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον εἰς γ' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ δυνάμεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1911, ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 1.

Ἡ τακτικὴ δύναμις τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ ὁρίζεται

διὰ τὸ ἔτος 1911 εἰς 27621 ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας.

Αὔξησις τῆς δυνάμεως ταύτης ἐπιτρέπεται μόνον πρὸς κατάταξιν τῶν διαθεσίμων καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις προβλεπομέναις περιστάσεσιν ὑπὸ τῶν νόμων περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ στρατολογίας, ἐπὶ πλέον δὲ μέχρι δέκα πέντε χιλιάδων ἀνδρῶν ἐν ταῖς περιστάσεσι ταῖς προβλεπομέναις ὑπὸ τοῦ περὶ ἐφεδρείας νόμου.

Ἄρθρον 2.

Ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 79 τοῦ νόμου περὶ στρατολογίας τιθεμένων εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἀνδρῶν τῆς ἀπογραφῆς 1911 θέλουσι καταταχθῇ εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, κατὰ μέγιστον ὅρον, 13111, ἀναγκαιοῦντες πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ὁριζομένης τακτικῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

Πρόεδρος Συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων Διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Δ. Κ. Δάβης. Φέρει πρότασιν ἀπαραδέκτου κατ' ἀρχὴν πάσης συζητήσεως περὶ θρησκείας καὶ γλώσσης, ὡς ἀντιβαινούσης εἰς τὸ πνεῦμα τῶν θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Μιχαλακόπουλος** λαμβάνει τὸν λόγον ὑποστηρίζει τροπολογίαν του ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται πᾶσα ἐπιβολὴ κατὰ τῆς γλώσσης τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν κρίνῃ παραγρᾶφα ἀπορριπτέαν ἢ οὔ τὴν πρότασιν τοῦ προλαλήσαντος περὶ προσθήκης διατάξεως εἰς τὸ α' ἄρθρον τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται ὅπως ἡ πρότασις ἀπορριφθῇ παραχρῆμα, δυνάμει δὲ τοῦ Κανονισμοῦ παραπέμπεται αὕτη εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Σ. Δρογούδης. Ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι τὸ 1ον καὶ 2ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος δὲν πρέπει νὰ θιχθῶσιν, παραπέμποντες δ' εἰς αὐτὴν τὴν πρότασιν ταύτην τὴν ἀπάντησιν θὰ ἔχατε ἔγγραφον.

Ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 3ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τὴν ὥραν 8.25 μ. μ. ὁ κ. **Κωνσταντόπουλος** λαμβάνει πρῶτος τὸν λόγον τὴν ὥραν 8.25 μ. μ. καὶ ὑποστηρίζει

ὅτι ἡ ἔκφρασις «ἀναλόγως τῆς περιουσίας των» πρέπει ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς «κατὰ τὴν δύναμιν ἑκάστου ἐπὶ τῇ βάσει προοδευτικῆς φορολογίας».

Ἡ συνεδρίασις λύεται μετὰ τοῦτο τῇ 8.50' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος — Οἱ Γραμματεῖς

Ν. Στράτος — Ν. Ξηρός

Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΒ'

Τῆς 17ης Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 4.40' μ. μ. ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικά.

Ἐ. Κουλουμβάκις. Μετ' ἀπορίας μου βλέπω ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὅτι ἀσυζητητεὶ ἐγένετο δεκτὸν ψήφισμα περὶ μὴ διενεργείας ἐκλογῶν διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς. Τὸ μέρος τοῦτο τῶν πρακτικῶν εἶνε ἐν πάσῃ περιπτώσει διαγραπτέον, διότι τὸ ψήφισμα τοῦτο δὲν θίγει ἁπλῶς συνταγματικὴν διάταξιν θεμελιώδη, ἀλλ' ἀναστέλλει αὐτόχρημα τὴν παρ' ἡμῖν λειτουργίαν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ Πολιτεύματος, εἶνε ψήφισμα παντελῶς ἄκυρον καὶ δὲν ἀπαλλάσσει οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τῆς εὐθύνης τὴν Κυβέρνησιν, ἐὰν δὲν διατάξῃ τὴν ἐνέργειαν ἐκλογῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀπαντᾷ ὅτι ἡ παρατήρησις τοῦ κ. βουλευτοῦ ἀφορᾷ ἢ ἐσφαλμένην διατύπωσιν τῶν πρακτικῶν ἢ μομφὴν κατὰ τοῦ Προεδρείου. Ἐὰν πρόκηται περὶ τοῦ τελευταίου τούτου εἶνε ἕτοιμος νὰ ὑποστῇ τὸν ἔλεγχον, ἂν πρόκηται δ' ὅμως περὶ τῶν πρακτικῶν, ταῦτα εἶνε ἀκριβέστατα, διότι ἡ πρότασις ἐψηφίσθη, τοῦ κ. Κουλουμβάκη ἀπόντος κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην.

Π. Δ. Πλιώπουλος συμφωνεῖ μετὰ κ. Κουλουμβάκη, φρονεῖ ὅτι τὸ ψήφισμα εἶνε ἄκυρον καὶ ἀντικανονικῶς ἐψηφίσθη καὶ προτείνει ὅπως, προκειμένου περὶ ἐπικυρώσεως τοιούτου ψηφίσματος, ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Φωναί. Ἡ πρότασις ἐψηφίσθη.

Μετά τινας παρατηρήσεις τοῦ κ. **Κλάδη** τὰ πρακτικὰ ἐπικυροῦνται διορθωθέντα.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς:

1) Ὁ ἐνοικιαστὴς τοῦ δημοσίου φόρου Πατρῶν Θεοχάρης ζητεῖ, ὅπως μὴ χαρισθῇ ὁ φόρος εἰς δύο χορούς φιλαρμονικῆς. Τὸν λόγον ζητοῦσιν οἱ κ.κ. Δογάνης καὶ Φωτήλας. 2) Οἱ ἐκ Κορώνης μέτοχοι τῆς «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσι τὴν διάλυσιν ταύτης. 3) Οἱ κάτοικοι Περθωρίου, Τριπόλεως, ζητοῦσι μείωσιν τοῦ δημοτικοῦ φόρου τῶν ἀποτριώντων ὡς πενόμενοι. 4) Οἱ ἐκ Φιλιατρῶν μέτοχοι τῆς «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσι διάλυσιν καὶ ἐκκαθάρισιν ταύτης. Ζητοῦσι τὸν λόγον οἱ κ.κ. Πατσουράκος, Ἀνδρέου καὶ Μιχαλέας. 5) Οἱ δημοδιδάσκαλοι Κορίνθου Χ. Παπανικολάου, Λ. Σακελλαρίου, Ν. Πετρόπουλος, Εὐσ. Βασιλείου, Δ. Σπυρόπουλος, Χ. Νανόπουλος καὶ Γρ. Μπούργελας ζητοῦσι τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ των τοῦ ἔτους 1909 ἅτε προαχθέντες ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου καὶ μὴ λαβόντες αὔξησιν. Τὸν λόγον ζητεῖ ὁ κ. Χρηστόπουλος. 6) Οἱ κατάδικοι Ῥίου ζητοῦσι βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν φυλακῶν καὶ παῦσιν τῶν διωκούντων εὐνοουμένων καταδίκων. Ζητοῦσι τὸν λόγον οἱ κ. κ. Φωτήλας, Γκλαβᾶς, Δογάνης, Σουλτάνης, Ἀγαπητός, Λαμπρακάκης, Ποῦλος καὶ Μιχαλακόπουλος. 7) Ὁ Α. Ἀδαμίδης Βορρές, Ἠπειρομακεδών, ζητεῖ τὴν κατάργησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀθηνῶν. 8) Ὁ Ἠπειρομακεδών πεζοπόρος Ἀν. Ἀδαμίδης ζητεῖ ἀποπεράτωσιν τῆς ὁδοῦ Χαιρωνείας—Ἀραχώβης. 9) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Καρδίτσης ἐκφράζει τὴν γνώμην του ἐπὶ τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων. 10) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Πατρῶν ἐκφράζει τὴν γνώμην του ἐπὶ τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων.

Ὁ βουλευτὴς κ. Μεϊντάνης ὑποβάλλει προσθήκην ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, ἥτις παραπέμπεται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ μετὰ τοῦτο τὴν Βουλήν, ἂν ἀποδέχεται νὰ προταχθῇ ἡ Ἡμερησία Διάταξις τῶν νομοθετικῶν ἔργων, ὅπως συζητηθῶσι κατεπείγοντά τινα νομοσχέδια καὶ κατόπιν νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ Ἡμερησία Διάταξις τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τοῦτο καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν νομοθετικῶν ἔργων.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς κ. **Κορομηλᾶς** ὑποβάλλει τὰ νομοσχέδια «περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς πληρωμὴν τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον ὀφειλομένων ἐκ τῆς χρήσεως 1910 ἄνευ προσθέτων τελῶν καὶ τόκων ὑπερημερίας» καὶ «περὶ ἐκ δευτέρου ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου ΓΦΙΑ' τῆς 4 Ἰανουαρίου τοῦ 1910 περὶ μονοπωλίου τῆς σακχάρεως». Ἔτι δὲ τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων, τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν καὶ τῶν περιβολίων τῆς χρήσεως 1910 καὶ περὶ παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν τῆς εἰσπράξεως τῶν καθυστερουμένων ἐκ τῶν φόρων τούτων ἐπὶ ἐκπτώσει» καὶ δήλωσιν μετὰ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ «περὶ προσθήκης πιστώσεως διὰ τὴν θέσιν ταμιακτάρχου Β' τάξεως ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ Κεφ. 1 τοῦ εἰδικοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911 διὰ τοὺς ἀπὸ 1ης Μαρτίου καὶ ἐφεξῆς δέκα μῆνας τοῦ ἔτους ἐκ δρ. 3200.»

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἂν ἀποδέχεται αὐτά, ὅπως καὶ ταῦτα τὰ νομοσχέδια ἐγγραφῶσιν εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς σήμερον ὡς κατεπείγοντα καὶ συζητηθῶσιν.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ.

Ψηφίζεται εἶτα εἰς β' συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, τὸ νομοσχέδιον «περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, μέχρι τῆς ψηφίσεως τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τὴν Βουλὴν Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτοῦ τῆς ρηθείσης χρήσεως, ὡς ἐπίσης τῶν ἐσόδων τῶν εἰς ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ

τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου τῆς ἰδίας χρήσεως μέχρι τῆς ψηφίσεως τῶν ὑποβληθέντων περὶ αὐτῶν εἰς τὴν Βουλὴν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν, καὶ περὶ χορηγίας πιστώσεων πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον ἐ. ἔ. ἐξόδων τοῦ Κράτους ὡς ἐπίσης τῶν διὰ τοὺς αὐτοὺς μῆνας ἐξόδων τῶν, ὡς εἴρηται, εἰδικῶν προϋπολογισμῶν.

Γίνεται δεκτὸν εἰς β' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον «περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων, τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν καὶ τῶν περιβολίων τῆς χρήσεως 1910 καὶ περὶ παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν τῆς εἰσπράξεως τῶν καθυστερουμένων ἐκ τῶν φόρων τούτων ἐπὶ ἐκπτώσει».

Ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου τούτου. Οἱ κ. κ. **Γαλαβᾶς** καὶ Χηνιάδης ἐπιφέρουν παρατηρήσεις τινάς.

Ὁ κ. **Σχοινᾶς** παρακαλεῖ ὅπως συμπεριληφθῇ καὶ ἡ κατηγορία τῶν φορολογουμένων ἀμπελουργῶν, οἵτινες ἔχουν εἶδος σταφυλῶν ἐξ ὧν δὲν παράγεται οἶνος παρὰ μόνον οἰνόπνευμα.

Ὁ κ. **Κορομηλᾶς** (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Δὲν δύναται ν' ἀποδεχθῇ τὴν τροπολογίαν καθόσον τὸ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον ἀφορᾷ μόνον τοὺς ἐκ θεομηνίας παθόντας.

Ὁ κ. **Σχοινᾶς** παρακαλεῖ ν' ἀπαντήσῃ ὁ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς ἐὰν ὁρονῇ ὅτι δὲν ὑπέστησαν ζημίας οἱ ἀμπελουργοί.

Ὁ κ. **Καλαφάτης** λέγει ὅτι ἡ παρατήρησις τοῦ ἀξιοτίμου βουλευτοῦ Λαρίσης ἀφορᾷ μόνον τὴν ἐπαρχίαν Τυρνάβου, παρακαλεῖ δι' ὅπως γένηται δεκτὴ ἡ τροπολογία.

Ὁ κ. **Παπαστεργίου** συνηγορεῖ ἐπίσης ὑπὲρ τῆς ἀποδοχῆς τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ κ. Σχοινᾶ ὑποδειχθείσης τροπολογίας.

Σχοινᾶς. Κύριε Πρόεδρε, ἀπηύθυνα μίαν ἐρώτησιν εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς ὁποίας ὅμως δὲν ἔλαβον ἀκόμη ἀπάντησιν.

Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἡ ὑποβληθεῖσα τροπολογία οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον. Οἱ κ. κ. βουλευταὶ δύνανται νὰ καταθέσωσι πρότασιν νόμου, ἐφ' ἧς νὰ συζητήσῃ ἡ Βουλή.

Ψηφίζεται μετὰ τοῦτο εἰς β' συζήτησιν τὸ α' ἄρθρον ὡς

ἐτροποποιήθη. Ψηφίζεται ἐπίσης εἰς β' συζήτησιν τὸ 2ον καὶ 3ον ἄρθρον.

Ἐπὶ τοῦ 4ου ἄρθρου ὁ κ. **Ἀθανασόπουλος** ὑποβάλλει τροπολογίαν, ἵνα γίνεται ἀποδεκτή, ψηφιζομένου εἰς β' συζήτησιν τοῦ ἄρθρου μετὰ τῆς τροπολογίας ταύτης.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ζητεῖ ὅπως γίνῃ δεκτὴ ἡ προταθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ τροπολογία, δι' ἧς προστίθεται καὶ ὄγδοον ἄρθρον εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Ὁ κ. **Ἡρόδωρος** ἀναγινώσκει τὴν τροπολογίαν.

Ὁ κ. **Μιχαλακόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι διὰ τῆς προσθήκης ταύτης γίνεται μόνον ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν τοῦ βαρύνοντος τὰ σεισμοπαθῆ μέρη θὰ ἦτο ὅμως δίκαιον νὰ ἐπέλθῃ ἀπαλλαγὴ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν φόρων Διὰ τοῦτο θὰ παρεκάλουν τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅπως δώσῃ εἰς τὸν νόμον ἐλαστικότητά τινα.

Ὁ κ. **Σπηλιάνης** παρακαλεῖ ὅπως συμπεριληφθῶσιν εἰς τὸν νόμον καὶ οἱ ἐκ πλημμύρας παθόντες.

Ὁ κ. **Κορομηλᾶς** ἐπὶ πασῶν τῶν τροπολογιῶν θ' ἀπαντήσῃ ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὴν γ' συζήτησιν.

Ὁ κ. **Δογάνης** λέγει ὅτι δίκαιον θὰ ἦτο νὰ ἐπεκταθῇ ἡ ἀπαλλαγὴ καὶ ἐπὶ ἄλλων φόρων.

Ἐπίσης προσθέτει τινὰ ὁ κ. **Λαζαρίδης**.

Ὁ κ. **Γκιωνάκης** ὑποστηρίζει ὅτι πρέπει νὰ χαρισθῶσιν ἐπὶ μίαν πενταετίαν ὅλοι οἱ φόροι τοῦ δήμου Μερτουντίων.

Π. Ἠλιόπουλος, λέγει, ὅτι τὴν οἰκονομικὴν δυσπραγίαν ἐν Ἠλείᾳ ἐπηύξησαν καὶ οἱ ἀλλεπάλληλοι σεισμοί, καὶ ἰδίᾳ οἱ τοῦ προπαρελθόντος ἔτους οἵτινες ἦσαν καταστρεπτικοί, καὶ κατερείπησαν ὁλόκληρα χωρία τῶν δήμων Ἡνείας, Ἐλίσσης καὶ Μυρτουντίων. Ζητεῖ δ' ὅπως ἀπαλλαγῶσιν οὗτοι τῶν φόρων καὶ γίνουν δεκταὶ αἱ τροπολογίαι.

Ψηφίζεται εἶτα εἰς β' συζήτησιν τὸ 5ον ἄρθρον καὶ κατόπιν τὸ νομοσχέδιον ἐν συνόλῳ.

Ἕνεκα μὴ ἐγκαίρου ἐκτυπώσεως τῶν ἐκθέσεων τῆς πλειονοψηφίας καὶ τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις «περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης.»

Ἀναβάλλεται ἐπίσης ἡ α' συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν

ἔκτακτοι πιστώσεις ἐκ δραχ. 10,578,273 καὶ 35/00 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910».

Ψηφίζεται εἶτα κατ' ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον εἰς γ' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον. «περὶ κυρώσεως Β. Διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχ. 65.141 καὶ 65/00 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909» ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον Μόνον

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 28 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1910 Β. Διάταγμα, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909 ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχμῶν ἑξήκοντα πέντε χιλιάδων, ἑκατὸν τεσσαράκοντα μιᾶς καὶ λεπτῶν ἑξήκοντα πέντε. ἀριθ. 65.141.65, καταλογισθεῖσα ὑπὸ ἴδιον κεφάλαιον 47 τρὶς «Ἀποδόσεις ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1909 ἐνεργηθεισῶν εἰσπράξεων ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ΓΤΖΕ' τοῦ ἰδίου ἔτους ἐπιβληθέντων νέων καὶ ἐπὶ πλέον τῶν προϋπαρχόντων τελωνιακῶν τελῶν», ἄρθρον 1 «εἰσπράξεις τελωνιακῶν τελῶν εἰσαγωγῆς, ἀνήκουσαι εἰς τὸ Γεν. Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον, κατὰ τὸν νόμον ΓΥΙΔ' τοῦ ἔτους 1909».

Ψηφίζεται εἶτα εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν ἄρθρα καὶ σύνολον τὸ νομοσχέδιον «περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 1,135.000 ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείων τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910», ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦνται τὰ ὑπὸ χρονολογίαν 17 καὶ 28 Αὐγούστου, 8 Νοεμβρίου καὶ 20 Δεκεμβρίου 1910 καὶ 5 Ἰανουαρίου 1911 πέντε Β. Διατάγματα, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910 ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν ἑνὸς ἑκατομμυρίου, ἑκατὸν τριάκοντα πέντε χιλιάδων, ἀριθ. 1.135.000. καταλογισθεῖσαι εἰς τὰ ἐν τῷ προσαρτωμένῳ τῷ νόμῳ τούτῳ πίναξι ἀναγραφόμενα εἰδικὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τῶν ἑπομένων γενικῶν κεφαλαίων τοῦ

προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910:

Κεφάλαιον Δ'	Ὑπουργείου	Ἐξωτερικῶν δρ.	789.000
» Ϛ'	»	Ἐσωτερικῶν »	346.000
		Ἐν ὅλῳ..... δρ.	1,135.000

Ἐπίσης ὑπερίζεται εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχήν. ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ νομοσχέδιον «περὶ κυρώσεως Β. Διαταγμάτων. δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 336.537 καὶ 50 ο/ο ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν. τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909» ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦνται τὰ ἀπὸ 8. 9 καὶ 16 Ἰουνίου καὶ 27 Αὐγούστου 1910 τέσσαρα Β. Διατάγματα. δι' ὧν ἐχορηγήθησαν ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909 ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν τριακοσίων τριάκοντα ἓξ χιλιάδων. πεντακοσίων τριάκοντα ἑπτὰ καὶ λεπτῶν πεντήκοντα, ἀριθ. 336.537 καὶ 50/00, καταλογισθεῖσαι εἰς τὰ ἐν τῷ προσαρτωμένῳ τῷ νόμῳ τούτῳ πίνακι ἀναγραφόμενα εἰδικὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τῶν ἐπομένων γενικῶν κεφαλαίων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1909.

Κεφάλαιον Α'	Δημόσιον χρέος ...	δρ.	98.584.50
» Γ'	Διοίκησις Οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους ...	»	105.449.—
» Ϛ'	Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν	»	121.304.—
» Θ'	Ὑπουργ. Ναυτικῶν ..	»	11.200.—
	Ἐν ὅλῳ.....	δραχ.	336.537.50

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ εἰς α'. συζήτησιν νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1910 Β. Διατάγματος. δι' οὗ ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις δρχ. 13.280.653.40 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθν. Στόλου τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910.

Ὁ κ. **Πάππ** λαμβάνων τὸν λόγον ἐρωτᾷ ἐὰν τὰ ἐργοστάσια Ὀρλάνδο εἰς τὰ ὁποῖα ἐναυπηγήθη ὁ «Ἀβέρωφ»

κατέβαλαν τὴν τεταγμένην ποινικὴν ῥήτραν διὰ τὴν βραδύτητα τῆς παραδόσεως.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Ναυτικῶν). Ἀπαντᾷ ὅτι δὲν ἐπληρώθη ἀκόμη ἡ τελευταία δόσις καθ' ἣν θέλουσιν ὑπολογισθῇ πάντα ταῦτα. Ὅταν πληρωθῇ καὶ ἡ δόσις αὕτη τότε θὰ δύναταί τις νὰ μεμφθῇ τὴν Κυβέρνησιν διότι δὲν ἐξεπλήρωσε τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως.

Ὁ κ. **Πάππ** λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ μομφῆς ἀλλὰ περὶ πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας ἐπεθύμει νὰ ἔχῃ.

Ε. Βενιζέλος. Ἀπαντᾷ ὅτι ὁ κ. βουλευτὴς δύναται νὰ ζητήσῃ ὅσας θέλει πληροφορίας συμμορφούμενος πρὸς τὸν κανονισμόν. τὰς ὁποίας θέλει παράσχῃ προθύμως.

Ὑπερίζεται μετὰ ταῦτα εἰς α' συζήτησιν κατ' ἀρχήν. ἄρθρα καὶ σύνολον. Ὑπερίζονται ἐπίσης εἰς α' συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὰ νομοσχέδια. «Περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς πληρωμὴν τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον ὀφειλομένων ἐκ τῆς χρήσεως 1910 ἄνευ προσθέτων τελῶν καὶ τόκων ὑπερημερίας» καὶ τὸ «Περὶ ἐκ δευτέρου ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου ΓΦΙΑ' τῆς 4 Ἰανουαρίου 1910 «Περὶ μονοπωλίου τῆς σακχάρεως».

Εἰσέρχεται μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. **Ξυμπορόπουλος** ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν ἐπὶ τῆς ἀναμίξεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας εἰς τὰ τοῦ κοινοτικοῦ κτιρίου τοῦ ἐν Ἁγίῳ Νικολάῳ Ταινίας καὶ χαρακτηρίζει ταύτην παράνομον.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι θέλει ἐξετάσῃ καὶ θ' ἀπαντήσῃ.

Ὁ κ. **Δημητρόπουλος** ἐρωτᾷ τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως τοῦ κληροδοτήματος Αἰγινήτου. διότι δὲν ἐκπληροῦται ὁ σκοπὸς τοῦ διαθέτου.

Α. Ἀλεξανδρῆς. ἀπαντᾷ ὅτι θέλει εἰσαγάγῃ νομοσχέδιον προνοοῦν περὶ ἱδρύσεως παθολογικοῦ τμήματος ἐν τῷ Αἰγινητείῳ νοσοκομείῳ.

Οἱ κ. κ. **Κανάκης** καὶ **Μανδηλαρᾶς** παραπονοῦνται ὅτι δὲν ἐνηργήθη δεόντως ἡ κατὰ Νοέμβριον

1910 γενομένη δημοπρασία πρὸς καλλιέργειαν τῶν ἁλικῶν Ζακύνθου.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν). ἀπαντᾷ ὅτι θέλει ἐξετάσει τὰ τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. **Λιδωρίκης** παραπονεῖται ὅτι δὲν ἐνεργεῖται κατὰ νόμον ἡ φορολογία τῶν κατεργαζομένων καυσοξύλων εἰς τὸ ἐν Ἰτέᾳ βιομηχανικὸν ἐργοστάσιον τοῦ κ. Σ. Κοκκινοπούλου.

Ε. Μπενάκη (Ὑπουργὸς Γεωργίας) λέγει ὅτι θέλει ἐξετάσει τὸ ζήτημα καὶ θ' ἀπαντήσῃ.

Ὁ κ. **Χριστόπουλος** παραπονεῖται ὅτι, καίτοι εἶχε ζητήσει, δὲν ἀνεγράφη ὅπως ὁμιλήσῃ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Κλεωνῶν καὶ Νεμέας.

Ὁ κ. **Κουζουμβάκης** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν δημοτῶν Ἄβιας ἐναντίον τῶν ὁρισθέντων αὐτοῖς παρὰ τοῦ Νομάρχου ὁρόρων ἐπὶ τῶν ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι οἱ καθορισμοὶ τῶν Νομαρχῶν ὡς πρὸς τὸν φόρον τοῦτον δὲν ἐπικυροῦνται ἀμέσως, καταβαλλομένης πάσης προσπαθείας καὶ ἐνεργείας παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ὅπως ἀπαλλάσσονται ὅσον τὸ δυνατὸν οἱ ἄποροι Δῆμοι τῆς φορολογίας ταύτης ἐπὶ τῶν ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων καὶ ὁμοία πλήρης πρόνοια θὰ ληφθῇ καὶ διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ δήμου Ἄβιας, ὡς ἐβεβαίωσεν ἄλλως τε καὶ πρὸ ἡμερῶν.

Ξηρός. Ἐπερωτᾷ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Λαρίσης ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἀπὸ πολλοῦ καταγγελθεισῶν ἀνωμαλιῶν τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρείας «Ἀμοιβαία». Λέγει ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἐπεβλήθη εἰς αὐτὴν νὰ καταθέσῃ 200000 ὡς ἐγγύησιν διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐργασίας της, ἀλλὰ δὲν τὰς κατέθεσε καὶ ὅμως δὲν ἤρθη τὸ ὑπὲρ αὐτῆς Β. Διάταγμα. Καλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

Γκιωνάκης. Συνιστᾷ νὰ ἐπέμβῃ ἡ Πολιτεία διὰ τοῦ εἰσαγγελέως, νὰ διορισθοῦν ἐκκαθαρισταί, λέγει ὅτι τὰ πλείονα θύματα τῆς Ἑταιρείας εὑρίσκονται εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἐπέμβῃ.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν Ὑπουργὸν ἀπησχόλησεν ἀπὸ πολλοῦ ἡ

ὑπόθεσις τῆς Ἑταιρείας. Μετὰ μελέτην ἀπεράσισαμεν νὰ μὴ ἐγκριθῇ σύμβασις τῆς Ἑταιρείας διὰ δάνειον μετὰ τῆς Τραπέζης Μιτυλήνης, εἰς ἣν μεταβιβάζετο ἡ περαιτέρω διαχείρισις τῶν διασωθέντων ποσῶν. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει δικαίωμα νὰ διαλύσῃ τὴν Ἑταιρείαν, ἀλλὰ ὄχι καὶ νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐγγυήσεως. Δὲν διελύσαμεν ὅμως τὴν Ἑταιρείαν χάριν αὐτοῦ τοῦ συμφέροντος τῶν μετόχων. Οἱ παλαιοὶ μέτοχοι ἐλάχιστα θὰ χάσουν ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς Ἑταιρείας. Οἱ νεώτεροι οὐδέν. Τὰ ἔξοδα διαχειρίσεως τῶν καταβολῶν τῶν τελευταίων μετοχῶν ἀπερροήθησαν ἐξ ὁλοκλήρου καὶ πολλοστημορίων τι ἔχουν νὰ λάβουν. Τὴν ἀπόφασιν περὶ ἀπορρίψεως τῆς συμβάσεως μὲ τὴν Τράπεζαν Μιτυλήνης μεταβιβάσαμεν εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων, χωρὶς μὲ τοῦτο νὰ δεσμεύεται οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἡ ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργοῦ. Ὠφείλομεν ὅμως νὰ προνοήσωμεν κυρίως νὰ μὴ ἀπωλεσθοῦν εἰς τὸ ἑξῆς καταβολαὶ τῶν μετόχων. Τὰ κεφάλαια τῆς Ἀμοιβαίας ἐνδεδυμένα εἰς χρεώγραφα καὶ μεγίστης ἀξίας εἶνε κατατεθειμένα εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Ἐνηργήσαμεν νὰ μὴ θιχθοῦν πλέον, οὔτε δι' ἔξοδα διαχειρίσεως, ἅτινα ἐκαρατοῦντο ἐκ τῶν πρώτων καταβολῶν. Ἄρα ἡ ἐκκαρεμύστης τῆς ὑποθέσεως οὐδένα κίνδυνον δημιουργεῖ εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς Ἑταιρείας. Νεωτέρας ἤδη πληροφορίας δὲν ἔχομεν, μελετῶμεν δὲ σκοπιμωτέραν ἐνέργειαν.

Μεσ. Παπαπουλος. Κατόπιν τῶν βεβαιώσεων τοῦ Ὑπουργοῦ ἐλπίζω εἰς διάσωσιν τοῦ κεφαλαίου, καίτοι φοβοῦμαι μήπως τὸ ἐξαντλήσῃ ὅλον ἡ ἐκκαθάρισις.

Τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον ἐν τούτοις εἶνε ὅτι ἡ Ἑταιρεία ἔχει ἐπεκτείνει τὰς ἐργασίας της καὶ εἰς τὸν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνισμόν, ἰδίως ἐν Μ. Ἀσίᾳ, Κυδωνίαις λ. χ. Περγάμῳ κλπ., καὶ τὰ ἐκεῖ μέλη αὐτῆς (17,000 καὶ ἄνω) κατεδιώχθησαν ὡς μέλη Ἐθνικοῦ Σωματείου, καὶ ἐρωτοῦν ἐπανειλημμένως ἤδη, ἂν λειτουργοῦν νόμοι ἐν Ἑλλάδι καὶ φρονῶ μετ' αὐτῶν, ὅτι πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ ἀντιπροσωπευθοῦν τοὐλάχιστον εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν.

Ἐ. Ρέπουλης (Ὑπ. Ἐσ.). Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ γίνῃ ὅπως-ὅπως Συνέλευσις καὶ ἐκκαθάρισις ἐπὶ ζημίᾳ τῶν μετόχων. Τὸ συμφέρον τῶν μετόχων μᾶς ἐπέβαλλε νὰ μὴ ἄρωμεν τὸ διάταγμα τῆς ἀναγνωρίσεως. Ἀλλὰ ὁ φάκελλος

δύναται νὰ κατατεθῇ, διὰ νὰ λάβῃ καὶ λεπτομερῆ γνῶσιν ἡ Βουλή. Τὸ Ὑπουργεῖον ἀνεμίχθη νομικῶς, μόνον ἐζήτησα ἐν τούτοις καὶ ἐξωδίκους πληροφορίας, ἃς θὰ καταθέσω καὶ αὐτάς.

Ν. Πρόϊσκος Βάρθης. Ὁμιλεῖ περὶ τῆς μεταφορᾶς τῆς Διευθύνσεως τοῦ Μηχανικοῦ ἐκ Κερκύρας εἰς Μεσολογγιον. Λέγει ὅτι πρόκειται περὶ Καταστήματος, ὄχι περὶ σώματος ἢ μονάδος, ἄρα δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ τὸ γενόμενον ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς συγκεντρώσεως τῶν Σωμάτων. Ἐν Μεσολογγίῳ, λέγει, δὲν ὑπάρχει οἴκημα διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς διευθύνσεως τοῦ μηχανικοῦ, ἄρα θὰ ὑποβληθῇ τὸ Δημόσιον εἰς ἔξοδα, ἐνῷ ἐν Κερκύρᾳ, ἐν τῷ παλαιῷ φρουρίῳ, ὑπάρχει κατάλληλον οἴκημα.

Ὁ κ. **Προϊσκος** ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ συζήτησις γενικεύεται, τῇ ἐγγράφῳ αἰτήσει τῶν βουλευτῶν κ. κ. Χατζημιχάλη, Ζαβιτσάνου, Σκιαδαρέση, Πουλιάση, Κογεβίνα, Ἀρβανιτάκη, Καποδίστρια, Βαρούχα, Μαβίλλη, Ἀλεξάκη, Παπαναστασίου, Λυμπεροπούλου, Καβαλλιεράτου, Πώπ.

Κογεβίνας. Θεωρεῖ ὅτι ἡ μεταστάθμευσις τοῦ μηχανικοῦ θὰ εἶνε προσωρινή, οἱ λόγοι τῆς μεταστασθμεύσεως ἦσαν ἐπιβεβλημένοι.

Ζαβιτσάνος. Παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν διεύθυνσιν εἰς Κέρκυραν ἀφ' ὡς ἐκλείψῃ ὁ λόγος τῆς προσωρινῆς μεταστασθμεύσεως.

Ἐδ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἐπεβάλλετο παρὰ νόμου, ψηφισθέντος τῷ 1910, ἡ μεταστάθμευσις εἰς τὴν ἕδραν τῆς Μεραρχίας. Δὲν ἠδύνατο ἡ Κυβέρνησις ἄλλως νὰ πράξῃ καὶ τὰ γενόμενα ἐξυπηρετοῦν τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας. Οὐδὲ δύναται νὰ ἔχῃ βάσιν ἡ ὑπόνοια ὅτι ἡ Κυβέρνησις παρεῖδεν ἄνευ λόγου τὸ συμφέρον ἑνὸς τμήματος τῆς Ἑλλάδος χάριν ἄλλου.

Ν. Β. Βάρθης. Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς διευθύνσεως διασπείρονται πάντοτε εἰς πολλὰς πόλεις, τὰ διάφορα σώματα δὲν συνεκεντρώθησαν ἀκόμη ἐν Μεσολογγίῳ, ὥστε δὲν ὑπῆρχε κανεὶς λόγος νὰ προηγηθῇ ἡ μεταφορὰ τῆς διευθύνσεως ἐκ Κερκύρας.

Χρυσοστόμου. (Ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων τοῦ Κτηματικοῦ Συλλόγου Κυμαίων). Συνιστᾷ σχετικῶς νὰ ἀναλάβῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀγόνους γραμμὰς διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Β. Ναυτικοῦ, λ. χ. τῶν διὰ τὸ λαθρεμπόριον προωρισμένων. Λέγει ὅτι μεγάλα ποσὰ καταβροχθίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἑταιρειῶν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀγόνων γραμμῶν, ἀνατίθεται δὲ καὶ μία γραμμὴ εἰς δύο καὶ τρεῖς Ἑταιρείας, χωρὶς ὅμως νὰ ἐκπληροῦν αὗται καὶ τὰς ὑποχρεώσεις των.

Μαυρομμάτης. Συνιστᾷ νὰ διατηρηθῇ ἡ ὑφισταμένη συγκοινωνία Σκοπέλου, Σκιάθου, Σκύρου-Βόλου κλπ., ἀροῦ πρόκειται μόνον περὶ 400 δραχμῶν κατὰ μῆνα.

Β. Μπόνιας. Συνιστᾷ μέριμναν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς συγκοινωνίας, ἐπὶ σκοπιμωτέρᾳ ἐξυπηρετήσει τῶν περὶ ὧν πρόκειται μερῶν.

Ρέτσιος (Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἡ ὑπηρεσία ἐξηκρίβωσεν, ὅτι δὲν ἐξυπηρετεῖται σκοπίμως ἰδίως ἡ συγκοινωνία Σκοπέλου καὶ Κύμης, ἔδωκε διαταγὰς νὰ ἐκτελῆται ἡ συγκοινωνία δὶς τῆς ἑβδομάδος εἰς τὸ ἑξῆς καὶ πιστεύω ὅτι ἔχει ἀρχίσει νὰ γίνεται τοῦτο ἤδη.

Σίμος (Ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Μπάνης). Λέγει ὅτι εἶνε ἐγγεγραμμένος νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν ἀγροτῶν 4 χωρίων Ἄρτης. Ἐπὶ τῶν δύο πρώτων λέγει ὅτι ἀρκεῖται νὰ παραπέμψῃ αὐτὰς εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἄλλης ἀναφορᾶς κατοίκων Ἄρτης, σχετικῶς μὲ τὰ κτήματά των, εὑρισκόμενα εἰς τὴν Τουρκικὴν ζώνην. Λέγει ὅτι διὰ τοῦτο ὑφίστανται ὅλας τὰς ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ νόμου ἀπορρεούσας ὑποχρεώσεις. Ἐληφθησαν ἐν τῷ μεταξὺ πολλὰ καὶ διάφορα μέτρα, τῷ 82 ἀπερασίσθη νὰ εἰσάγωνται ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ἀτελῆ τὰ προϊόντα τῶν κτημάτων τούτων. Οἱ ἀναφερόμενοι παρακαλοῦσιν ἤδη, ὅπως ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἀμπέλους εἰς τὸ Τουρκικόν, περιληφθῶσι κατ' ἰδιαιτέραν πρόνοιαν ἐν τῷ παρασκευαζομένῳ σχετικῶς μὲ τοὺς ἀμπελικὰς μέτρῳ.

Ν. Καρπάνος. Συνιστᾷ ἐπίσης τὴν ἀναφορὰν τῶν κτηματιῶν Ἄρτης. Ὡς πρὸς ἄλλας δύο συναφεῖς ἀναφορᾶς ἐκεῖθεν, τῶν χωρίων Σελάδων καὶ Μπάνης, ἐπιφυλάσσεται, λέγει, νὰ ἐκθέσῃ ἐν καιρῷ τί ἀκριβῶς συμβαίνει ἐν σχέσει μὲ αὐτοὺς καὶ τί καταβάλλεται προσπάθεια νὰ παραστηθῇ ὅτι συμβαίνει.

Μαμάης (Ἐπὶ ἀναφορᾶς Γ. Μπλέντζου διὰ τὸ ζήτημα τῶν ἀμπέλων). Ἐπειδὴ ἡ Ἐπανάστασις μᾶς ἐδίκασεν

ἐρήμην εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἀμβύκων θὰ παρακαλέσω τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως νὰ ὁρίσῃ μίαν ἡμέραν ὅπως διακασθῶμεν κατ' ἀντιμωλίαν.

Δογάνης. Ζητεῖ ἐπίσης τὸν ὁρισμὸν μιᾶς συνεδριάσεως διὰ τὸ ζήτημα.

Χρηστίδης. Ὑποβάλλει πρωτάσεις νόμων: 1) ἐπὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου περὶ συμβάσεων ἐν γένει, 2) περὶ συστάσεως γραφείου ἐκτελέσεων καὶ περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐκτέλεσιν ἐκτελεστῶν ἐγγράφων προσώπων, 3) ἐπὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου περὶ κτήσεως ἀκινήτου.

Ι. Παπαδάμ. Λέγει ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν τηλεγραφικῶν ὑπαλλήλων ἐν Σύρῳ εἶνε ἀνεπαρκέστατος. βλάπτονται οὕτω ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια συμφέροντα, γίνεται κατ' ἀνάγκην προσφυγὴ εἰς τὸ Ἀγγλικὸν τηλεγραφεῖον, ἀφοῦ δὲ ὑπάρχει, ἕνεκα ἀποσπάσεων, περίσσευμα ὑπαλλήλων εἰς τὴν Γεν. Διεύθυνσιν, ἂς σταλῶσιν ἐξ αὐτῶν εἰς Σύρον. Καίζει κατόπιν τὴν Γεν. Διεύθυνσιν, ὡς φερομένην χαριστικῶς καὶ μεροληπτικῶς εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἀποσπάσεων. κατηγορεῖ αὐτὴν σχετικῶς μὲ Κανονιστικὸν Διάταγμα, ἀναφερόμενον εἰς τὰς διὰ διαγωνισμοῦ καταληφθησομένας θέσεις. Κατηγορεῖ πρὸς τούτοις τὴν Γεν. Διεύθυνσιν ὡς ἀκυρώσασαν δημοπρασίαν σχετικὴν μὲ τὰς ἀγόνους γραμμάς, λόγῳ χαριστικότητος. εἰς γνωστὸν πολιτευόμενον πρώην Ὑπουργόν. Κατηγορεῖ ἐπίσης τὴν Γεν. Διεύθυνσιν καὶ δι' ἄλλας ὑπερβασίας. λέγει ὅτι ὑπάλληλοι τινὲς τῆς Γεν. Διευθύνσεως, λόγῳ δεσμῶν πονηρῶν μὲ τὸ παρελθὸν καὶ στενότητος ἀντιλήψεως, ἐπιπροσθοῦν εἰς πᾶσαν προσπάθειαν ἀνορθώσεως. ἀποστρέφονται δὲ ἰδιαιτέρως τοὺς νέους βουλευτάς. Ἐπερωτᾷ τέλος καὶ διὰ τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ τηλεγραφοσήμου.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἐκ συμπτώσεως, λέγει, εἶνε ἑτοιμασμένος ν' ἀπαντήσῃ εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις πλὴν μιᾶς. Ὡς πρὸς τὴν δημοπρασίαν λέγει: «Ἀρότου ἐγενόμην Ὑπουργός, ἐδήλωσα ὅτι δὲν ἤμην διατεθειμένος νὰ κυρώσω δημοπρασίαν, εἴτε παράτυπον, εἴτε μὴ ἐξαντληθεῖσαν ἐντελῶς ὡς πρὸς πάντα δυνάμενον καὶ σκοπεῦντα νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν δημοπρασίαν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν δημοπρασίαν, δι' ἣν ἐπηρώτησεν ὁ κ. συνάδελφος, ἀνακοινῶ ὅτι εἶχα παρατηρήσει μεγάλην διαφορὰν ἐν τῇ προσφορᾷ,

σχετικῶς μὲ τὸ προηγούμενον ἔτος, μὲ ἐπληροφορήσαν ὅτι θὰ ἐπετυγχάνετο καὶ κατωτέρα τιμὴ ἐὰν αἱ Ἐπαιρεῖαι ἦσαν διεσπασμέναι. Εὑρέθην δηλ. πρὸ τράστ καὶ διέταξα τὴν ἐπανάληψιν τῆς δημοπρασίας. Τὸ δημόσιον ἐπέτυχε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ποσὸν ἐπ' ἐλαττον καὶ ἐκ τούτου νομίζω ὅτι δύναται τὸ δημόσιον νὰ διαθέσῃ μέρος διὰ τὴν πύκνωσιν τῆς συγκοινωνίας. Τὸ ἐπιτευχθὲν ποσόν, μετὰ τρεῖς δημοπρασίας κατῆλθεν εἰς 72,000 περίπου ἀπὸ 119.000.

Ὡς πρὸς τὸ τηλεγραφεῖον Σύρου: «Ὀλιγότης προσωπικοῦ παρατηρεῖται καὶ εἰς ἄλλας πόλεις. Ἐδήλωσα πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν Γεν. Διεύθυνσιν ὅτι τὸ ἀπεσπασμένον προσωπικὸν πρέπει νὰ σταλῇ εἰς τὰς θέσεις του. Τοῦτο δὲν ἐγένετο ἀπὸ μίαν δεκαετίαν. ἕνεκα ἀλλεπαλλήλων ἐκτάκτων ἀνάγκων τῆς ὑπηρεσίας.

Νῦν δὲν ὑπάρχει πλέον μεγάλη συγκέντρωσις προσωπικοῦ ἐν Ἀθήναις. Ἀλλὰ ἔχομεν ὄντως καὶ ἀνεπάρκειαν προσωπικοῦ. Ἡ δὲ Σύρος, ὅπου ἐκ τῶν 9 ὑπαλλήλων τοῦ Τηλεγραφείου της ὑπάρχουν μόνον 6, δὲν ἔρχεται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν ἠδικημένων ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ προσωπικοῦ πόλεων. Παντὸς ὅμως ἐγὼ ἔχω τὴν γνώμην. ἣν καὶ ὑπεστήριξα καὶ παρὰ τῇ Γεν. Διευθύνσει, ὅτι αἱ ἐμπορικώτεραι πόλεις πρέπει ὅπωσδήποτε νὰ προτιμῶνται τῶν ἄλλων, κατὰ τὸ ἐνὸν ἐννοεῖται. Ἡ ἐκκαθάρισις δὲ συνετέλεσε καὶ αὕτη εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν ὑπαλλήλων.

Ὁ Νόμος περὶ ἐντοπίων ὑπαλλήλων δὲν ἐφαρμόσθη, διότι ἐκ τῆς ἀμέσου ἐφαρμογῆς αὐτοῦ θὰ συνεκλονεῖτο ὁλόκληρος ἡ ὑπηρεσία καὶ ἐτέθη διάταξις ἐν τῷ Νόμῳ καθ' ἣν οὗτος διὰ Β. Δ. ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ἐγένετο δὲ τοῦτο χάριν διευθετήσεως τῶν πραγμάτων ἐν τῷ μεταξύ.

Ὡς πρὸς τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ τηλεγραφοσήμου. ὁ λόγος εἶνε τυπικός, ἀναγόμενος εἰς Λογιστικὴν δυσχέρειαν. ὅλως δὲ ἀζήμιος εἰς τὸ Δημόσιον.

Ἐμπειρικός. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς α' μειοδοτικῆς δημοπρασίας καὶ τῆς γ' εἶνε μόλις 29,000 δραχ., δὲν ὑπῆρχεν οὐδὲν τράστ, ἄρα ἡ Γεν. Διεύθυνσις εἶνε ἀναιτιολόγητος. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ πλοῖα τῶν Ἐταιρειῶν ὑστεροῦσιν ὡς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνέσεως τῶν ἐπιβατῶν. ἀλλὰ λόγος εἶνε ὁ ἐξοντωτικὸς ἀνταγωνισμός, ὃν δὲν πρέπει νὰ ὠθῇ εἰς ὑπερέντασιν τὸ Κράτος. Ὑπῆρχε καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἀνταγω-

νισμός, ἀλλὰ ἐπενέβη τὸ Κράτος καὶ περιώρισεν αὐτὸν ἐντὸς λογικῶν ὁρίων, ἐπέτυχεν ὅμως βελτίωσιν τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν ὅρων τῶν ταξειδίων.

Ὁ κ. **Πρόκοπος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ἐὰν δέχεται αὐτὴ, ὅπως ἀρθῇ κατ' ἀπόρασιν αὐτῆς ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν γλῶσσαν πρότασις τοῦ κ. Μιχαλοπούλου παρεπέμφθη εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ προσχεδίου τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων ἐπιτροπὴν, ἡ περὶ γλώσσης ἀναγεγραμμένη εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων συζήτησις ἀναβληθῇ, ἵνα γίνῃ, ὅτε θὰ κριθῇ ἡ πρότασις τοῦ κ. Μιχαλοπούλου, ὅτε θὰ εἶνε καὶ ἀποτελεσματικὴ ἡ συζήτησις.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἀπαντᾷ εἰς προϋποβεβλημμένην ἔγγραφον ἐρώτησιν τοῦ κ. Χριστοδουλιᾶ, ἀναφερομένην εἰς πραγωγὴν τῶν ἐχόντων θέσιν ὑπηρεσίαν ἀνθυπολοχαγῶν τοῦ ὑλικοῦ πυροβολικοῦ.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) Καταθέτει ζητηθέντα ἔγγραφα καὶ πληροφορίας.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις, ὅπως ἐπαναληφθῇ μετὰ μίαν ὥραν.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Ὥρᾳ 10.40' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Καμπουρόγλους** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῆς Πανελληνίου Φαρμακευτικῆς Ἑταιρείας, δι' ἧς παραπονεῖται αὕτη ὅτι ζητεῖται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου καὶ εἰς τὴν τήρησιν τῶν βιβλίων τῶν φαρμακείων, ἐνῷ ὁ νόμος ἐξαιρεῖ ταῦτα. Ἀλλὰ τοιαῦτα ζητοῦντες, λέγει, οἱ φαρμακοποιοὶ ἔσχον τὸ ἀτύχημα νὰ εὑρεθῶσι πρὸ μεγάλου ἀνδρός, τοῦ πανισχύρου ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Κορινθ, ὅστις ἐχαρακτήρισε τὴν ἀναφορὰν αὐθάδη καὶ προπετῆ. Ζητεῖ ἐν τέλει ν' ἀναγνωρισθῇ τὸ δίκαιον τῶν φαρμακοποιῶν.

Ὁ κ. **Χρυσοστάλης** ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς λέγει ὅτι πρέπει νὰ διδαχθῇ ὁ ὑπάλληλος οὗτος νὰ φέρεται προσηκόντως πρὸς τοὺς πολίτας.

Ὁ κ. **Κορομηλᾶς** (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι οἱ ὑπάλληλοι πρέπει βεβαίως νὰ φέρωνται καλῶς πρὸς τοὺς πολίτας, ὑπόσχεται δ' ὅτι θὰ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

Ὁ κ. **Γκιολιᾶς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῆς σχολῆς τῶν ἀπόρων Λιγίου, παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργὸν ὅπως ἀναγράψῃ μικρὰν πίστωσιν ἵνα μὴ κλεισῇ ἡ σχολή.

Ὁ κ. **Φωτιάδης** ὑποστηρίζει ἐπίσης τὴν ἰδίαν ἀναφοράν.

Ὁ κ. **Παλαιγεωργιάδης** παρακαλεῖ ἐπίσης ὅπως δοθῇ τὸ αἰτούμενον χορήγημα ὑπὲρ τῆς σχολῆς τῶν ἀπόρων Λιγίου.

Ὁ κ. **Σακελλαρίου** ἀναβάλλει τὴν ἐπερώτησίν του διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν.

Ὁ κ. **Δ. Γκιολιᾶς** λέγει ὅτι παρανόμως ἐπαύθη ὁ ὑποθηκοφύλαξ τῆς Β. πλευρᾶς Ἀθηνῶν καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ὅπως παράσχῃ τὰς σχετικὰς πληροφορίας.

Μ. Δημητρακόπουλος ἐφ' ὅσον δύναμαι νὰ γνωρίζω πρόκειται περὶ ἀπολύσεως λαβούσης χώραν ἐν ἔτει 1904. Θὰ καταθέσω ἐν τούτοις τὸν σχετικὸν φάκελλον.

Ὁ κ. **Κουρσούμης** ὑπεραμύνεται τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Στρατοῦ καὶ λέγει ὅτι ὑπῆρξαν πολλοὶ ἄδικοι αἱ κατ' αὐτῆς ἐπιθέσεις. Προκειμένου περὶ τοῦ ἐλέγχου, ὃν ἐπορόκειτο νὰ κάμῃ παραιτεῖται διότι ὡς λέγει ἡ Βουλὴ εἶναι κουρασμένη.

Αἰτήσει τῶν βουλευτῶν κ. κ. Μέρμηγκα, Γρηγορίου, Βάρβογλη, Χρηστίδου, Κουλουμβάκη, Καβαλλιεράτου, Π. Ἡλιοπούλου, Γαλαβᾶ, Σουλτάνη καὶ Γρανίτσα γενικεύεται ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Μέρμηγκας** ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος λεχθέντα ἐξιστορεῖ τὴν οἰκειότητα τῆς καταστάσεως τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας καὶ λέγει ὅτι ὡς πρὸς τὰ ἐπαρχιακὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεῖα εἶναι ἄγνωστος ἡ λέξις ἀσηψία: Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Μέρμηγκας λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν π. χ. νὰ ἐξέλθωσιν οὐδὲ μέχρις Ἀμαρουσίου, διότι ἡ ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία οὐδεμίαν δύναται νὰ παράσχῃ συνδρομήν.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Ἀλλ' ἐὰν οὕτως ἔχωσι τὰ πράγματα εὐθύνεται τὸ Κράτος τὸ ὁποῖον δὲν παρέσχε τὰ μέσα...

Μέρμηγκας εὐθύνονται ὅμως καὶ οἱ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ

οἱ ὁποῖοι δὲν παρητήθησαν ἀφοῦ δὲν εἶχον τὰ μέσα νὰ συντελέσουν τὸ καθῆκόν των. Ἐξακολουθῶν ὁ κ. **Μέρμηγκας** ἀκολούθως καταλήγει λέγων, ὅτι εἶπεν ὅσα εἶπεν διότι ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι πρόκειται περὶ πραγματικῆς ἀνορθώσεως.

Ὁ κ. **Ἀγαπητὸς** ὁμιλῶν σχετικῶς πρὸς τὸν συνοικισμὸν «Χάβαρι» παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν ὅπως συνταχθῇ νομοσχέδιον τι δι' οὗ νὰ δυνηθοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ ἐκείνου νὰ γίνουν κάτοικοι ἑνὸς γηπέδου ἕκαστος ποιεῖται δὲ τελευτῶν τὴν δήλωσιν ὅτι σκοπός του δὲν εἶνε νὰ ἐλέγξῃ τὴν Κυβέρνησιν ἀλλὰ τὴν διοίκησιν ἡ ὁποία στερεῖται συστήματος.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν δέχεται ὅπως ἀντὶ τῆς 4 μ. μ. τακτικῆς ὥρας τῶν συνεδριάσεων, ἡ συνεδρίασις τῆς αὔριον Παρασκευῆς γίνῃ τὴν 12. 5' π. μ.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τοῦτο καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται ὥρᾳ 11. 58' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ Χριστόπουλος
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΓ'

Τῆς 18 Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 12 5 π. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ δήλωσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ὅπως συμπεριληφθῇ ἐν τῷ ὑποβληθέντι εἰδικῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης τῆς χρήσεως 1911 ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη δρ. 200,000 διὰ τὴν ἀνέγερσιν στρατιωτικοῦ νοσοκομείου ἐν Λαρίσσῃ.

Ἐπίσης ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς.

1) Ἐνοικιασταὶ δημοσίων φόρων ζητοῦσιν ὅπως ἐπιβληθῶσιν εἰς φόρον δύο χοροὶ φιλαρμονικῆς. 2) Ὁ δικηγορικὸς σύλλογος Λαμίας ἐκφράζει γνώμας ἐπὶ δικαστικῶν νομοσχεδίων. 3) Οἱ ἐξ Ἀγυιᾶς μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσιν ἀνάκλησιν Β. Διατάγματος ἱδρύσεως ταύτης καὶ ἐκκαθάρισιν. 4) Ὑπογραμματεῖς καὶ γραφεῖς δικαστηρίων Ναυπλίου κηρύσσονται ὑπὲρ νομοσχεδίου περὶ δικηγορικοῦ ἐνσήμου. 5) Ὁ φοιτητὴς τῆς Νομικῆς Δ. Μαγειρίας ζητεῖ νὰ ἐπιτραπῇ τοῖς φοιτηταῖς ἡ συμπλήρωσις ἐλλειπουσῶν ἀνανεώσεων ἐγγραφῶν. Τὸν λόγον ζητεῖ ὁ κ. Σταμούλης. 6) Μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» ἐξ Ἄρτης ζητοῦσιν ἀνάκλησιν Β. Διατάγματος ἱδρύσεως ταύτης καὶ ἐκκαθάρισιν ταύτης. 7) Δημόται Ἐράνης τῆς Τριφυλίας ζητοῦσι προστασίαν κατὰ κλοπῆς σταφίδος των κατὰ ζύγισιν, παραλαβὼν τὴν ἐναποθήκευσιν ταύτης δι' ἐπιβλέψεως τῆς Πολιτείας. Τὸν λόγον ζητεῖ ὁ κ. Πετρομανιάτης. 8) Οἱ κάτοικοι Καραχωρίου Τρικκάλων παραπονοῦνται ὡς πιεζόμενοι ὑπὸ ἰδιοκτήτου τῶν ὑπ' αὐτῶν καλλιεργουμένων γαιῶν. Τὸν λόγον ζητοῦσιν οἱ κ. κ. Σταμούλης καὶ Θανόπουλος. 9) Οἱ φοιτηταὶ ζητοῦσι νὰ τεθῇ ἄρθρον ἐν τῷ Συντάγματι ὁρίζον ἐπίσημον γλῶσσαν τὴν καθαρεύουσαν. Παραπέμπεται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Μπρισιμιτζάκης** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου περὶ διαθεσιμότητος ἀντισυνταγματαρχῶν καὶ ταγματαρχῶν τῶν διαφόρων ὅπλων. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ἐπίσης ὑποβάλλουσιν ὁ βουλευτὴς κ. Βουρλούμης τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων κλπ. ὡς ἐπίσης ἑτέραν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἰδίου νομοσχεδίου ὑποβάλλουν οἱ κ. κ. Σουλτάνης καὶ Ποῦλος.

Ὁ κ. Στράτος ὑποβάλλει πρότασιν νόμου περὶ κατασκευῆς ὑδραγωγείου τῆς πόλεως Ἀμφιλοχίας.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει μεκὰ τοῦτο ὅτι ἐκ Βονίτσης ἀπεστάλη τηλεγράφημα ἀπευθυνόμενον καὶ πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Λόγῳ τοῦ ἐκτάκτου τοῦ περιεχομένου του θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ νὰ τὸ ἀναγνώσω ὁλόκληρον (ἀναγινώσκει).

«Ἀστυνομικὰ ὄργανα Βονίτσης συλλαβόντα πρὸ ἐννέα ἡμερῶν Ν. Σύρμον ἢ Νάκον κάτοικον Μοναστηρακίου ὡδήγησαν αὐτὸν ἀστυνομίαν Βονίτσης καὶ ἠξίουν ἀποκαλύψῃ δράστας ζωοκτονίας διαπραχείσης ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Ἀγνοῶν δὲ ὁ δυστυχὴς ἐβασανίσθη καταδαρεὶς ἀγρίως καὶ ἀπεστάλη

πρὸς Εἰσαγγελέα Λευκάδος, ὁπότε ἀπελύθη, ἀναχωρήσας τριταῖος καὶ αἱμοπτύων ἀφίκετο οἴκαδε, ὅπου μετ' ὀλίγας ὥρας ἀπεβίωσεν ἐγκαταλείπων πολυμελεστάτην καὶ πτωχὴν οἰκογένειαν υἱκρῶν τέκνων. Ἐπὶ θλιβερῷ καὶ ὠμῷ ἐγκλήματι κοινότης Μοναστηρακίου πανδήμως συλλαλητηρίῳ ἀνηνέχθη πρὸς Ἀρχὰς Βονίτσης διαταχθῇ νεκροψία, ἥτις ἀπέδειξε τὸν ἐκ τραυματικῆς πνευμονίας θάνατον συνεπείᾳ ἐπενεχθεισῶν κακώσεων ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας Βονίτσης. Καταγγέλλοντες ἀνηκούστους βιαιοπραγίας ἀστυνομίας ἐντεταλμένης προστασίαν φιλησύχων καὶ φορολογουμένων πολιτῶν παρακαλοῦμεν μεριμνήσητε διενεργηθῇ αὐστηροτάτη ἀνάκρισις πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ παραδειγματικὴν τιμωρίαν ἐνόχων ἀνθρωποκτονίας. Ἰδιαιτέρως ἐκτεύομεν Πρόεδρον Ἀνορθωτικῆς Κυβερνήσεως ἐπέμβῃ ὡς φιλάνθρωπος οἰκογενειάρχης στιγματίζων ἀπαίσια καὶ φρικαλέα κατορθώματα ὀργάνων Χωροφυλακῆς πρὸς ἀποφυγὴν ἐκτρόπων καὶ μεγάλων σκηνῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς κοινότητος Μοναστηρακίου Ἀνακτορίων».

Πολλοὶ Βουλευταί. Τὸν λόγον, κύριε Πρόεδρε.

Ἐμ. Βενιζέλος. Τὸ τηλεγράφημα αὐτὸ ἐλήφθη πρὸ ὀλίγων ὡρῶν· δὲν θέλω νὰ προδικάσω τὴν ἀλήθειαν ὅλων τῶν καταγγελλομένων, ἀλλ' εἶνε φανερὸν ποία ἐντύπωσις παρήχθη ἐξ αὐτῶν τῶν ἀγρίων γεγονότων, τὰ ὁποῖα καταγγέλει τὸ τηλεγράφημα. Ἀνεκοίνωσα τοῦτο εἰς τὸν συνάδελφόν μου κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος ἀμέσως ἀπέστειλε τηλεγράφημα πρὸς τὴν ἁρμοδίαν εἰσαγγελικὴν ἀρχήν, ὅπως κατεπειγόντως διεξαχθῇ ἀνάκρισις πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν καταγγελλομένων. Δύνασθε νὰ εἶσθε βέβαιοι, Κύριοι, ὅτι πλὴν τῆς ἀποφάσεως τῆς Δικαιοσύνης, ἡ ὁποία ἀναμένεται σύντονος καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς θὰ εἶναι ἀνάλογος ἐναντίον ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐμπεπλεγμένοι εἰς τὸ ἀνοσιούργημα τοῦτο πρὸς καθησύχασιν τῆς κοινῆς γνώμης, ἡ ὁποία δικαίως ἀνησυχεῖ.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Δὲν εἶναι ἀμφιβολία, Κύριοι, ὅτι πολλοὶ ἐζήτησαν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ τηλεγραφήματος, ὅπως ὁμιλήσωσι κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ ἐλέγχου, περίεργον θὰ ἦτο ἂν ὑπελείπετο καὶ εἷς μόνον βουλευτής, ὅστις νὰ μὴ ἐζήτει τὸν λόγον.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐδήλωσεν ἐπαρκῶς παρκῶς πρὸς τὴν Βουλὴν περὶ τῆς ἐνεργείας, ἥτις ἐπεβάλλετο εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Προκειμένου περὶ τῆς διοικητικῆς ἐνεργείας ἡ Βουλὴ γιγνώσκει ὅτι ἐνταῦθα ἀτυχῶς εἰσὶ περιωρισμένα τὰ ὅρια. Τὸ ἀτύχημα εἶναι ὅτι ἠθικῶς δὲν δύναται κἂν νὰ λέγηται Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνεύθυνος. ἀλλ' ὡς γιγνώσκει ἡ Βουλὴ ὁ νόμος ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν πᾶσαν ἐξουσίαν.

Μ. Καφαντάρης. Τοιοῦτον νόμον νὰ τὸν καταργήσωμεν.

Ἐμ. Ρέπουλης. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καθῆκον καὶ δικαίωμα ἔχει νὰ διατάξῃ πρὸ παντὸς ἀνάρεσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ τῆς διοικήσεως ἐν γένει τῆς Ἀστυνομίας ἐν σχέσει πρὸς τὰ δικαιώματα τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν νόμον ἐν γένει, ἐπειδὴ τὴν στιγμὴν ταύτην ἤκουσα διαμαρτυρίας περὶ τούτου θὰ δοθῇ προσεχῶς εἰς τὴν Βουλὴν ἡ εὐκαιρία νὰ συζητήσῃ ἐπ' αὐτοῦ.

Πρόεδρος. Δυστυχῶς ἐπὶ τοῦ θέματος δὲν ἐπιτρέπεται συζήτησις λόγῳ τοῦ Κανονισμοῦ. θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ὅμως ἡ Βουλὴ νὰ ἐξαγάγω ἓν συμπέρασμα. Αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἱκανοποιοῦσι τὴν κοινὴν συνείδησιν, νομίζω δὲ ὅτι ἑρμηνεύω τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς ποιούμενος σύστασιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποκατασταθῇ ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἀστυνομίας τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐθύνην

Πολλοὶ βουλευταί. Μάλιστα μάλιστα.

Ἐμ. Καλλονιάτης. Νὰ παύσουν αἱ ἀκαταλόγιστοι ἀποκεντρώσεις.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ψηφίζεται εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν ἄρθρα καὶ σύνολον τὸ νομοσχέδιον περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, μέχρι τῆς ψηφίσεως τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τὴν Βουλὴν Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτοῦ τῆς ῥηθείσης χρήσεως, ὡς ἐπίσης τῶν ἐσόδων τῶν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ

Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου τῆς ἰδίας χρήσεως, μέχρι τῆς ψηφίσεως τῶν ὑποβληθέντων περὶ αὐτῶν εἰς τὴν Βουλὴν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν, καὶ περὶ χορηγίας πιστώσεων πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον ἐ. ἔ. ἐξόδων τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν διὰ τοὺς αὐτοὺς μῆνας ἐξόδων τῶν, ὡς εἴρηται, εἰδικῶν προϋπολογισμῶν, ἔχον ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον 1.

Τὰ δυνάμει τῶν ἰσχυόντων νόμων ἀναγραφόμενα ἔσοδα τοῦ Κράτους ἐν τῷ ὑποβληθέντι εἰς τὴν Βουλὴν Γενικῷ Προϋπολογισμῷ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτοῦ τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, ὡς ἐπίσης τὰ δυνάμει τῶν ἰσχυόντων νόμων ἀναγραφόμενα ἔσοδα ἐν τοῖς ὑποβληθεῖσιν ὡσαύτως εἰς τὴν Βουλὴν εἰδικοῖς προϋπολογισμοῖς τῶν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου τῆς ἰδίας χρήσεως, βεβαιοῦνται καὶ εἰσπράττονται, μέχρι τῆς ψηφίσεως τῶν ὑποβληθέντων προϋπολογισμῶν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐν τούτοις καὶ ταῖς ὑποβληθησομέναις εἰς τὴν Βουλὴν τροποποιήσεσιν ἀναγραφὴν αὐτῶν, τηρουμένων κατά τε τὴν βεβαίωσιν καὶ τὴν εἴσπραξιν τῶν ἰσχυουσῶν περὶ αὐτῶν διατάξεων. Μέχρι δὲ τῆς ψηφίσεως τῶν ἰδίων προϋπολογισμῶν βεβαιοῦται ὁμοίως καὶ εἰσπράττεται καὶ πᾶν νέον ἔσοδον, ἀναγραφησόμενον ἐφεξῆς ἐν αὐτοῖς, δι' ὑποβληθησομένων εἰς τὴν Βουλὴν τροποποιήσεων τῶν προϋπολογισμῶν τούτων.

Ἄρθρον 2.

Πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον, Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους τούτου χορηγοῦνται πιστώσεις ἴσαι

πρὸς τρία δωδεκατημόρια τῶν ζητουμένων πιστώσεων, διὰ τὰ δυνάμει τῶν κειμένων νόμων ἀναγραφόμενα ἔξοδα ἐν τῷ ὑποβληθέντι εἰς τὴν Βουλὴν Γενικῷ Προϋπολογισμῷ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς ῥηθείσης χρήσεως, ὡς οὗτος τροποποιεῖται διὰ τῆς ὑποβληθείσης δηλώσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, φερούσης χρονολογίαν 17 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. καὶ ὁμοίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὑπὸ χρονολογίαν 11 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ.

Ἄρθρον 3.

Πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον, Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ὡς ἐτροποποιήθη ὁ προϋπολογισμὸς τούτου διὰ τῆς ἀπὸ 17ης Φεβρουαρίου 1911 δηλώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου, χορηγεῖται πίστωσις ἴση πρὸς τρί δωδεκατημόρια τῶν ζητουμένων πιστώσεων, διὰ τὰ δυνάμει τῶν κειμένων νόμων ἀναγραφόμενα ἔξοδα ἐν τοῖς ὑποβληθεῖσιν εἰς τὴν Βουλὴν εἰδικοῖς προϋπολογισμοῖς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911.

Ἄρθρον 4.

Διὰ τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ὡς ἐτροποποιήθη ὁ προϋπολογισμὸς τούτου διὰ τῆς ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου 1911 δηλώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου, τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, ὧν ἡ πληρωμὴ κατέστη ἢ κατασταθήσεται ὑποχρεωτικὴ ἐντὸς τῶν μηνῶν Ἰανουαρίου, Φεβρουαρίου καὶ Μαρτίου τοῦ ἔτους τούτου, δυνάμει νόμων ἢ διαιτέρων συμβάσεων καὶ

συμφωνιῶν, ἐπιτρέπεται ὑπέρβασις τῶν διὰ τοῦ νόμου τούτου χορηγουμένων πιστώσεων, ἐὰν αὗται δὲν ἐπαρκέσωσι πρὸς πληρωμὴν τῶν, ὡς εἴρηται, δαπανῶν.

Γίνεται κατ' ἀρχὴν δεκτὸν εἰς γ' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων, τῶν ἀροτριώντων ντηνῶν καὶ τῶν περιβολίων τῆς χρήσεως 1910 καὶ περὶ παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν τῆς εἰσπράξεως τῶν καθυστερουμένων ἐκ τῶν φόρων τούτων ἐπὶ ἐκπτώσει.

Ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπιφέρουσι παρατηρήσεις τινὰς οἱ κ. κ. **Κοτσοπουλάκης**, **Δημητρόπουλος** καὶ **Σοφιανόπουλος**.

Ὁ κ. Λ. **Κορομηλᾶς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), λέγει ὅτι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν δημητριακῶν καρπῶν περιλαμβάνεται καὶ ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1910 γενομένη σπορὰ αὐτῶν.

Ὁ κ. **Χριστόπουλος** βουλευτὴς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, λέγει ὅτι αἱ ὑποβληθεῖσαι μέχρι τοῦδε ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν ἐπελθουσῶν εἰς τὰ διάφορα προϊόντα καταστροφῶν δὲν στηρίζονται ἐπὶ καλῶν πληροφοριῶν καὶ δέον αὗται ν' ἀκυρωθῶσι, διαταττομένων τῶν κατὰ τόπους ἐπιτροπῶν νὰ προβῶσιν εἰς τὴν σύνταξιν νέων τοιούτων, μεταβαίνουσαι ἐπὶ τόπου καὶ περιγράφουσαι τὰ πράγματα ὡς ἔχουσι.

Ψηφίζονται εἶτα εἰς γ' ἀνάγνωσιν τὰ ἄρθρα 1, 2, 3 καὶ 4 τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐπὶ τοῦ 5ου ἄρθρου ὑποστηρίζουσι τὰς τροπολογίας των οἱ κ. κ. **Δραγούμης** καὶ **Βοσπορίδης**, **Σοφιανόπουλος** καὶ **Μπόσδας**, μεθ' ὃ τῇ προτάσει τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀναβάλλεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου συζήτησις.

Ψηφίζονται εἶτα εἰς β' συζήτησιν, κατ' ἀρχὴν ἄρθρα καὶ σύνολον, τὰ ἑξῆς νομοσχέδια :

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1910 Β. Διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις δραχμῶν 13,280.653.40 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910.

Περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον ὀφειλομένων ἐκ τῆς χρήσεως 1910 ἄνευ προσθέτων τελῶν καὶ τόκων ὑπερημερίας.

Περὶ ἐκ δευτέρου ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου ΓΦΙΑ'

τῆς 4ης Ἰανουαρίου 1910, περὶ μονοπωλίου τῆς σακχάρεως.

Προκειμένου νὰ συζητηθῇ τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης ὁ κ. Ν. Κοντογούρης ζητεῖ τὸν λόγον, ἀλλὰ προτάσει τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀναβάλλεται ἡ ἐπὶ ταύτης συζήτησις.

Ἡ Βουλή, προτάσει τοῦ κ. Προέδρου, ἀποφασίζει διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν της μέχρι τῆς 24 τρέχοντος μηνός, ὁριζομένης συνεδριάσεως διὰ τὴν 21 τρέχοντος μηνός, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 4 μ. μ.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν ὥραν 11.45' π. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ γραμματεῖς
Ἀθ. Χριστόπουλος
Λίνος Κυριβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΔ'.

Τῆς 24 Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 4.40' περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς·

1) Τηλεγράφημα κατοίκων Μεσσήνης κατὰ τῆς ἀπολύσεως τοῦ δημοδιδασκάλου Ι. Μπούτου, ζητούντων ἐπαναδιορισμὸν αὐτοῦ. 2) Ἀναφορὰ κατοίκων τῆς Νέας Σμολίας, ζητούντων ἐγκατάστασιν εἰς Ἐθνικὸν κτῆμα. 3) Τηλεγράφημα κατοίκων τῶν Μαλεΐκων ὑπὲρ τοῦ τηλεγραφητοῦ Γαρτουνίου, κατηγορηθέντος πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν. 4) Αἴτησις δημοτῶν τῆς Σπερχειάδος, ζητούντων χάριν τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων τοῦ 1910, ὡς καταστραφεισῶν τῶν ἀμπέλων των ἐκ περονοσπόρου. 5) Τηλεγράφημα τοῦ λαοῦ Ξηροχωρίου, παρακαλοῦντος ὅπως ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ φόρου τῶν σπειρομένων γαιῶν, ὡς ἐπιζήμιον καὶ καταθλιπτικώτατον εἰς τοὺς γεωργούς. 6) Τηλεγράφημα τῶν ἐν Καρυταίνῃ μετόχων τῆς «Ἀμοιβαίας», ζητούντων ἀνάκλησιν τοῦ Β. Δ. τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς καὶ ἐκκαθάρισιν αὐτῆς.

7) Ἀναφορὰ ἱερέων ἐκ Καλαβρύτων, ζητούντων ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ ἐνοριῶν καὶ εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν Ἐπαρχιῶν, τὰς ἐχούσας πληθυσμὸν ὀλιγώτερον τῶν 3,000. 8) Τηλεγράφημα κατοίκων Βονίτσης, διαψευδόντων ὅτι ὁ Ν. Σύρμος ἢ Νάκος ἀπέθανεν ἕνεκα ἀστυνομικῶν κακώσεων καὶ βεβαιούντων ὅτι ἀπέθανεν ἐκ γριππώδους πνευμονίας. 9) Ἀναφορὰ Κ. Β. Σβορώνου περὶ συγχωνεύσεως τῆς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, περὶ ἱδρύσεως Ἐθνικοῦ Συμβουλίου καὶ περὶ συστάσεως Ἀνωτάτης Ἀλβανικῆς Σχολῆς ἐν Κερκύρᾳ. 10) Αἴτησις κατοίκων Ἀμαλιάδος καὶ Ροβιάτας τῆς Ἠλιδος περὶ ἀποστολῆς μηχανικοῦ πρὸς μελέτην καὶ κατασκευὴν χαρακώματος εἰς τὸν ποταμὸν «Κουρλέσα». πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὑπερχειλίσεως. 11) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Βαρθολομιοῦ Ἠλείας καταγγελλόντων μεροληπτίαν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ἐν δημοπρασίᾳ πρὸς ἐνοικίασιν κτηρίου Δημ. Σχολῆς καὶ ζητούντων τὴν ἀκύρωσιν τῆς δημοπρασίας. 12) Ἀναφορὰ τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Σύρου κατά τινων ἐκ τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων, μετὰ τροπολογιῶν εἰς τὸ περὶ δικηγόρων. 13) Τηλεγράφημα τῶν δημοτῶν Τανάγρας, κηρυσσομένων κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογίας τῶν σπειρομένων γαιῶν. 14) Τηλεγράφημα τοῦ λαοῦ τοῦ Δήμου Καρυστίων ζητούντων τὴν ἐπαναπροσάρτησιν εἰς τὸν Δῆμον τῶν Ἐχινάδων νήσων.

15) Ἀναφορὰ πολιτοκρατουμένων Καλαμῶν, ζητούντων κατάργησιν τῆς προσωπικῆς κρατήσεως τῶν πτωχευσάντων καὶ τὸν περιορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς φυλακίσεως μετ' αὐξήσεως τοῦ ἐπιδόματος.

16) Ἀναφορὰ τοῦ λαοῦ τοῦ δήμου Ἀντικύρρας κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογίας τῶν δημητριακῶν καρπῶν ὑπὲρ ἱδρύσεως Κοινοτήτων ἄνευ τῶν Δήμων.

17) Ἀναφορὰ τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Καλαμῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰ δικαστικὰ νομοσχέδια.

18) Ἀναφορὰ τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἠλείας, συνιστῶντος ἀναστολὴν τοῦ περὶ ἰσοβιότητος τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων νόμου, πρὸς ἐκκαθάρισιν.

19) Τηλεγράφημα τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἕλληνος ὑπηκόου Ἀλκ. Βαρθολομαίου ἐναντίον τοῦ α' διερμηνέως τοῦ Προξενείου Ἰωαννίδου ὡς εἰσπράττοντος φόρον ἐπιτηδεύματος.

ἀνακοινοῦται διὰ τοῦ τηλεγραφήματος ὅτι τὸ ἑλλην. στοιχεῖον Σμύρνης ἐξηγέρθη ἐναντίον τοῦ διερμηνέως ὡς προδότου.

20) Ἀναφορὰ τῶν καταδίκων Λευκάδος ὅπως χαρισθῇ τὸ 1)3 τῆς ποινῆς των.

21) Ἀναφορὰ τοῦ καταδίκου Γερασ. Κολαΐτου πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς δίκης του.

22) Τηλεγράφημα καταστηματαρχῶν Ἄργους κατὰ τοῦ ἀστυνόμου.

23) Τηλεγράφημα τῶν κατοίκων Καζακλὰρ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογίας τῶν σπειρομένων γαιῶν.

24) Τηλεγράφημα μετόχων τῆς «Ἀμοιβαίας» ἐξ Αἰγίνης, ζητούντων ἀνάκλησιν τοῦ Β. Δ. καὶ ἐκκαθάρισιν. 25) Ἀναφορὰ ὁμοία τῶν ἐν Λαγκαδίοις μετόχων τῆς «Ἀμοιβαίας».

25) Ἀναφορὰ καταδίκων Πύργου ὅπως τοῖς χαρισθῇ τὸ 1)3 τῆς ποινῆς των.

26) Τηλεγράφημα τοῦ Συλλόγου τῶν Τεχνοεργατῶν Λαμίας κατὰ τοῦ νὰ τεθῇ ἐν τῷ Συντάγματι διάταξις καταργοῦσα τὴν δωρεὰν ἀπονομὴν τῆς Μέσης καὶ Ἀνωτέρας Ἐκπαιδεύσεως.

27) Τηλεγράφημα ἐκ Κεφαλληνίας τῶν μετόχων τῆς «Ἀμοιβαίας» ὑπὲρ ἀνακλήσεως τοῦ Β Δ. τῆς ἱδρύσεώς της καὶ ἐκκαθαρίσεως αὐτῆς.

28) Τηλεγράφημα τοῦ Ἐμπορ. Συλλόγου Μεσσήνης πρὸς ἐπαναφορὰν τοῦ ἀπολυθέντος δημοδιδασκάλου Κ. Μπούτου.

29) Ἀναφορὰ τῶν ἐφημερίων Καλλιφωνίας τῶν Καλαβρύτων, πρὸς γενικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ Ἐνοριῶν.

30) Ἀναφορὰ τῶν ἐργατῶν Πατρῶν ὅπως νομοθετηθῇ Γενικὴ Ἐργατικὴ Νομοθεσία. 31) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Ἀνδρανόβης τῆς Εὐρυτανίας διαμαρτυρομένων διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου των. 32) Τηλεγράφημα τῶν ἐν Πάρῳ μετόχων τῆς «Ἀμοιβαίας» πρὸς ἀνάκλησιν τοῦ Β. Δ. τῆς ἱδρύσεώς της. 33) Τηλεγράφημα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γεωργικοῦ Συλλόγου Λαρίσης κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογίας τῶν σπειρομένων γαιῶν. 34) Τηλεγράφημα τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Κορίνθου ὅπως μὴ ἀκυρωθῇ τὸ ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου περὶ

ήλεκτροφωτίσεως τῆς πόλεως. 35) Τηλεγραφήματα κατοίκων Ὀρχομενοῦ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογίας τῶν σπειρομένων γαιῶν. 36) Ὑπόμνημα τοῦ Δ. Γιαννουλάτου ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος. 37) Ἀναφορὰ καὶ ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Κασσωπαίων Κερκύρας ὑπὲρ λύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος. 38) Ὑπόμνημα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς Βαμβακοῦς ἐπὶ τοῦ Νόμου περὶ κοινοτήτων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μεταξᾶς**. Ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ μεταρρυθμίσεως διατάξεων τοῦ νόμου ΒΥΒ' τῆς 5 Ἀπριλίου 1896», ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου

Ὁ κ. **Ἀγαπητὸς** ζητεῖ ὅπως τῷ ἐπιτραπῇ νὰ συνεχίσῃ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεώς του, ἣν ἠθέλησεν ἀναπτύξῃ κατὰ τὴν πρωτελευταίαν συνεδρίασιν χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσῃ διότι διεκόπη.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δίδει ἐξηγήσεις σχετικῶς πρὸς τὴν διακοπήν, περὶ ἧς ἔκαμε λόγον ὁ προλαλήσας καὶ λέγει ὅτι δὲν διέκοψεν ἀλλ' ἀνέπτυξε τὴν γνώμην του, ἐὰν δὲ θέλει ν' ἀναγραφῇ καὶ πάλιν δύναται νὰ ζητήσῃ τοῦτο ὅπως ἐγγραφῇ συμφώνως πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὁριζόμενα.

Ὁ κ. **Ἀγαπητὸς** λέγει ὅτι δύναται νὰ ὁμιλήσῃ παρακαλεῖ δ' ὅπως ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τούτου.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀπαντᾷ ὅτι δὲν δύναται ἡ Βουλὴ νὰ ἐρωτηθῇ περὶ τούτου ἀλλὰ μόνον περὶ τοῦ ἂν κρίνῃ ὡς κατεπείγον τὸ ζήτημα περὶ οὗ θέλει νὰ ὁμιλήσῃ ὁ κ. Ἀγαπητὸς ὥστε νὰ προταχθῇ τοῦτο ἐν Ἡμερησίᾳ Διατάξει.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ μετὰ τοῦτο τὴν Βουλὴν ἥτις δὲν ἀποδέχεται τὴν πρόταξιν.

Ὁ κ. **Σκιαδαρέσης** παρακαλεῖ ὅπως ἀνακληθῇ τὸ Β. Διάταγμα περὶ φορολογίας τῆς ρητίνης καὶ ὅπως καθορισθῇ μία διατύπωσις καθ' ὅλον τὸ Κράτος. Αἰτήσει τῶν βουλευτῶν κ. κ. Χριστοπούλου, Γρηγορίου, Φωτήλα, Κουλουμβάκη, Κόνδη, Κουκιάδη, Λαζαρῆ, Παπασπυροπούλου, Θρόνου καὶ Τσαΐρη γενικεύεται ἡ συζήτησις.

Προσέρχονται οἱ μήπω ὁρκισθέντες βουλευταὶ κ. κ. Π. Ἀποστολίδης καὶ Γ. Τσοχώνης καὶ δίδουσι τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος νενομισμένον ὅρκον, ἔχοντα οὕτω:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπλη»ρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ὁ κ. **Χριστόπουλος** ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του πῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἔσπευσε ν' ἀκαλέσῃ τὸ Διάταγμα τῆς διατιμήσεως τῆς ρητίνης.

Ὁ κ. **Ἀγγελόπουλος** δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ πῶς ὁ κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργὸς φρονεῖ ὅτι δύναται νὰ μείνῃ Διάταγμα, ὅπερ εἶνε ἄκυρον, ἀφοῦ πρόκειται νὰ εἰσπραχθῇ φόρος ἄνευ νόμου, καὶ ἀφοῦ ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδήλωσεν ὅτι θὰ τὸ ἀνακαλέσῃ.

Ε. Μπενιζέλος (Ὑπουργὸς Γεωργίας). Δὲν εἶπον ὅτι θὰ τὸ ἀνακαλέσω, ἀλλὰ μόνον ὅτι θὰ μελετήσω τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. **Ἀγγελόπουλος** ἐξακολουθῶν, λέγει, ὅτι τὴν ψυχολογίαν ταύτην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας θὰ κατενόει ἂν παρεδέχετο ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰσήκουσε εἰς τὰς εἰσηγήσεις τῆς Ὑπηρεσίας, ἥτις παρέστησεν εἰς αὐτὸ κακῶς τὰ πράγματα.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι προτιμώτερον θὰ ἦτο ν' ἀναμένωσιν οἱ κ. κ. συνάδελφοι ἡμέρας τινὰς μεθ' ἃς θὰ φέρῃ τὸ ζήτημα ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας εἰς τὴν Βουλὴν ἐὰν δ' ὑπάρχωσιν ἀντιφρονοῦντες δύνανται τότε νὰ φέρωσι πρότασιν μομφῆς.

Ὁ κ. **Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι πρὸ παντὸς ἡ Κυβέρνησις ἔπρεπε νὰ καθησυχάσῃ τὴν ἐξεγερθεῖσαν εὐλόγως συνείδησιν ἀφοῦ εἰσπράττεται ὅλως ἀντισυνταγματικῶς ὁ φόρος ὅστις εἰσπράττεται.

Ὁ κ. **Νέγρης** φρονεῖ ἐπίσης ὅτι τὸ ζήτημα δὲν εἶνε τοιοῦτον ὥστε ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ περιμένῃ ν' ἀπαντήσῃ μετά τινας ἑβδομάδας, παρακαλεῖ δ' ὅπως ὁρίσῃ ἡμέραν ὡρισμένην καθ' ἣν νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα εἰς τὴν Βουλὴν γενικευθῇ δ' ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζήτησις κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Ε. Βενιζέλος. Τὴν Δευτέραν.

Ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει μετὰ τοῦτο ὅπως ἡ συζήτησις περὶ ἀνακλήσεως τοῦ Β. Διατάγματος τῆς φορολογίας τῆς ρητίνης διεξαχθῇ τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

Ἀγαπητός. Κύριε Πρόεδρε, τὸν λόγον, παρακαλῶ, ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ἀγαπητὸς ἔχει τὸν λόγον ἐπὶ παρατάσεως τοῦ Κανονισμοῦ.

Ὁ κ. **Ἀγαπητὸς** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκφράσῃ τις παράπονον ἢ σύστασιν πρὸς Ὑπουργὸν παρὰ μόνον ἐὰν περιβάλῃ αὐτὸ διὰ τοῦ τύπου τῆς μομφῆς τὸν ὁποῖον ἀπαιτεῖ ὁ Κανονισμός. Πρὸ ἡμερῶν λέγει, ἠρώτησα τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ἐὰν σκέπτεται ν' ἀναστείλῃ τὸν νόμον περὶ ἐπικηρύξεως ληστῶν, καὶ ἐπὶ τούτου οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔλαβον.

Ὁ κ. **Ν. Δημητρακόπουλος** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ ὅτι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου δὲν ἔπρεπε νὰ περιμένῃ κἂν ἀπάντησιν ὁ κ. βουλευτής, διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ προλέγῃ τὰ μέτρα, ἅτινα σκέπτεται νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλήν. Ἄλλως τε ἕκαστος βουλευτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ πρὸς ἐπιψήφισιν πᾶν μέτρον, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ὅτι παρεῖδεν ἡ Κυβέρνησις.

Ὁ κ. **Ἀγαπητὸς** ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ λεχθέντα, λέγει, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ νόμου ἀλλὰ περὶ Β. Διατάγματος, συνεχίζων δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ ὁμιλίαν του ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ σύστασις εἶνε ἐλαφρὸν εἶδος μομφῆς.

Ε. Βενιζέλος (πρόεδρος Κυβερνήσεως) παρακαλεῖ τὸν κ. βουλευτὴν ὅπως δεχθῇ νὰ ἐγγραφῇ τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

Ὁ κ. **Ἀγαπητὸς** ἀποδέχεται ὅπως ἐγγραφῇ διὰ τὴν Δευτέραν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δηλοῖ ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀναγραφὴν ἂν μὴ ὁ κ. βουλευτὴς δηλώσῃ ὅτι πρόκειται νὰ ἐλέγξῃ τὴν Κυβέρνησιν.

Ε. Βενιζέλος (πρόεδρος Κυβερνήσεως) Κύριε Πρόεδρε, ὁ κ. βουλευτὴς ἐδήλωσεν ὅτι ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν τῆς συστάσεως ἐννοεῖ ὅτι πρόκειται νὰ μεμφθῇ τῆς Κυβερνήσεως διὰ παράλειψίν της.

Πρόεδρος ἐὰν τοῦτο ἐννοῇ ὁ κ. βουλευτὴς οὐδεμίαν ἔχω ἀντίρρησιν ὅπως ἐγγραφῇ.

Ὁ κ. **Η. Ἀλιόπουλος** Παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ πρόνοια καὶ μέριμνα περὶ ταχείας ἐκτυπώσεως τοῦ Κανονισμοῦ καθόσον ἡ στέρησις αὐτοῦ θὰ γεννᾷ πάντοτε παρόμοια ζητήματα καὶ παρεξηγήσεις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀπαντᾷ ὅτι ἡ ἐκτύπωσις τοῦ Κανονισμοῦ ἐπερατώθη σήμερον.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀγγέλλει μετὰ τοῦτο ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ ἐπερατώθη.

Ὁ κ. **Λαγοπάτης** ἀναβάλλει τὴν ἐπερώτησίν του διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

Ὁ κ. **Θεοδωρόπουλος** παραιτεῖται ταύτης· ὁ κ. **Σ. Σίμος** παραιτεῖται ἐπίσης τῆς ἐπερωτήσεώς του.

Ὁ κ. **Α. Καβετζόπουλος** ἀναβάλλει τὴν ἐπερώτησίν του διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν λόγῳ τῆς ἀπουσίας τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ.

Ἐμ. Κυταφιόλος. Μετὰ τὴν σαφῆ καὶ κατηγορηματικὴν ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ τὴν γενομένην κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 17 παρόντος μηνὸς ἀπαντῶντος ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῶν ἀφορώντων τὴν ἀμοιβαίαν καὶ ἥτις ἀπάντησις ἱκανοποιεῖ καθ' ὅλα τοὺς μετόχους, νομίζω ὅτι σήμερον πᾶσα ἀνακίνησις τοῦ ζητήματος καὶ πᾶσα συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου παρέλκει.

Ἐὰν καλῶς ἀντελήφθην ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδήλωσε τότε ὅτι τὰ κεφάλαια εἰσὶν ἄθικτα, τὰ εὑρεθέντα χρήματα εἰσὶν κατατεθημένα, οἱ μὲν παλαιοὶ μέτοχοι οὐδὲν ἔχουσι νὰ χάσωσιν, ἡ δὲ παράτασις τῆς ἐκκρεμότητος ἐγένετο πρὸς τὸ συμφέρον καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν μετόχων. Ταῦτα πάντα διεμηνύσαμεν πάραυτα τηλεγραφικῶς πρὸς τοὺς ἐν Κέᾳ συμπατριώτας μας μετόχους οἵτινες μᾶς ἔκαμαν τὴν τιμὴν νὰ μᾶς ἀναθέσωσιν ὅπως γίνωμεν οἱ ἑρμηνευταὶ τῆς δικαίας παρακλήσεώς των ταύτης πρὸς τὴν κυβέρνησιν καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργόν. Θέλω παρακαλέσει σήμερον τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐὰν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς συνεδριάσεως τῆς 17 μέχρι σήμερον ἐγένετό τι προάγον τὴν ὑπόθεσιν τῶν μετόχων ἢ ἐὰν ὑπάρχει τι νεώτερον.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν) δίδει πληροφορίας τινάς.

Ὁ κ. **Φωτήλας** συνιστᾷ ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἀναφορὰ τῶν καταδίκων Ῥίου, παραπονουμένων κατὰ τῆς κακῆς ἐν γένει λειτουργίας τοῦ καταστήματος τῶν φυλακῶν. Δόγμα τῆς Κυβερνήσεως τῶν Φιλελευθέρων, λέγει, δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀποδεχθῶμεν ὅτι εἶνε ἡ ἐκδίκησις κατὰ τῶν κρατουμένων ἀλλ' ἡ ἠθικὴ αὐτῶν βελτίωσις.

Συνηγοροῦσιν ἐπίσης ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς οἱ κ. κ. **Ε. Μουδιώτης** καὶ **Σ. Ἀγαπητός**.

Ὁ κ. **Χριστόπουλος** συνηγορῶν ὑπὲρ ἀναφορᾶς τῶν δημοδιδασκάλων Κορίνθου λέγει ὅτι οἱ πτωχοὶ οὗτοι καὶ ἔντιμοι βιοπαλαισταὶ ἀναμένοντες νὰ θεραπεύσωσι τὰς πολλαπλὰς αὐτῶν ἀνάγκας ἐκ τοῦ γλίσχρου μισθοῦ των εὑρίσκονται εἰς οἰκονομικὴν στενοχωρίαν ἕνεκα τῆς ἐπιμόνου ἀρνήσεως τοῦ Ταμίου ὅπως πληρώσῃ τοὺς καθυστερουμένους μισθοὺς αὐτῶν. Ὑποστηρίζει ὅτι κατεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ δήμου Κορινθίων πρὸς τὸ Δημόσιον τὰ ὀφειλόμενα διὰ τὴν Δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν τῆς χρήσεως 1910 καὶ εἶνε ἄδικον νὰ μὴ σέβωνται οἱ ὑπάλληλοι τὸ δικαίωμα τῶν ἄλλων ὡς καὶ τὰς διαταγὰς τῶν προϊσταμένων ἀρχῶν, ἀφ' οὗ αὗται δὶς διέτεξαν τὸν ταμίαν νὰ πληρώσῃ τοὺς δημοδιδασκάλους· παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ διατάξῃ τηλεγραφικῶς τὸν ταμίαν περὶ τῆς πληρωμῆς.

Ὁ κ. **Ματσουκάκος** παραιτεῖται τῆς ἐπερωτήσεώς του.

Ὁ κ. **Α. Ἀνδρέου** ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Φιλιατρῶν διὰ τὴν «Ἀμοιβαίαν» παρακαλεῖ νὰ ἐπιταχυνθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ἡ ὑπόθεσις.

Θ. Μιχαλέας. Ἂς μένουν ἐλεύθεροι οἱ μεγαλόσχημοι νὰ κλέπτουν τὸ χρῆμα τοῦ λαοῦ.

Πρόεδρος. Δὲν εἶνε ἔκφρασις αὐτή.....

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Οὐδεὶς μένει ἐλεύθερος ἵνα κλέπτῃ. Ἡ ὑπόθεσις πρόκειται ἤδη νὰ λάβῃ ταχέως ἐν τέρμα.

Ὁ κ. **Α. Χριστόπουλος** παραιτεῖται τῆς ἐπερωτήσεώς του ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Κλεωνῶν.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τοῦ νομοθετικοῦ ἔργου.

Ἐπὶ τοῦ εἰς γ' συζήτησιν 5 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων, τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν καὶ τῶν περιβολίων τῆς χρήσεως 1910 καὶ περὶ παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν τῆς εἰσπράξεως τῶν καθυστερουμένων ἐκ τῶν φόρων τούτων ἐπὶ ἐκπτώσει.

Ὁ κ. **Ε. Γρηνίτσας** ὑποβάλλει τροπολογίαν.

Ὁ κ. **Φωτήλας** συνιστᾷ ὅπως γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ τροπολογία τοῦ κ. Βουρλούμη.

Οἱ κ. κ. **Ἀγγελιώτης** καὶ **Ἀποστολίδης** παρακαλοῦσιν ὅπως συμπεριληφθῶσιν εἰς τὸ νομοσχέδιον καὶ οἱ ἀμπελοκτήμονες Τυρνάβου, οἱ καταστραφέντες ὑπὸ Θεομηνιῶν.

Κουτσούπης. Συνιστᾷ ὅπως τὸ εὐεργέτημα εἰς τοὺς παθόντας ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τοὺς χάσαντας ἐκ θεομηνίας τὰ προϊόντα τῶν περιβολίων των, ἐπεκταθῇ διὰ τροπολογίας καὶ ὡς πρὸς τὸ 1911.

Κ. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Νῦν πρόκειται περὶ τοῦ φόρου τοῦ 1910 ὄχι περὶ παραγωγῆς ἀναγωμένης εἰς τὴν χρήσιν τοῦ 1911. Πρόκειται περὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ 1910 τῆς παθούσης ἐκ θεομηνίας.

Κωνσουμβάκης. Πρόκειται νὰ εὐεργετηθῶσιν ἐκεῖνοι οἵτινες καὶ καθ' ὅλον τὸ ἔτος τοῦτο θὰ εὑρίσκωνται εἰς ἀδυναμίαν. Πρόκειται ἄλλως τε περὶ τοῦ καθυστερουμένου φόρου τοῦ 1910. Διότι ἔχομεν ὁλοκληρωτικὴν καταστροφὴν περιουσιῶν ἀξίας ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἀποκλείουσαν τὴν κατάθεσιν τοῦ φόρου κατὰ τὰς τασσομένας προθεσμίας. Ἂς ἐξακριβωθῶσιν λοιπὸν ὅλοι οἱ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης εὑρισκόμενοι εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῆς πληρωμῆς.

Κ. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Περιλαμβάνονται καὶ οἱ παθόντες τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1911 τὸ διάστημα τὸ ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1910 μέχρι τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1911.

Κωνσταντινίδης Ροΐδης. Ζητοῦν τὴν εἰς τὰ πρακτικὰ σημείωσιν τῆς ἐξηγήσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Κουτσούπης. Ζητεῖ τὴν συμπερίληψιν εἰς τὸ νομοσχέδιον ἰδίας διατάξεως περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῆς παραγωγῆς τοῦ 1911.

Π. Πλιάτσικας. Λέγει ὅτι, τὸ Μπεζαΐτι καὶ τὸ Δενήβαλι κατεστράφησαν ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ζητεῖ, συμφώνως καὶ πρὸς τροπολογίαν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ Βουλευτῶν, ὅπως συμπεριληφθῶσι ταῦτα, ὅπως καὶ ἡ Ἀμαλιάς, εἰς τὸ

εὐεργέτημα τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῆς παραγωγῆς τοῦ 1909.

Πρόεδρος. Περιλαμβάνονται κατὰ τὸ νομοσχέδιον.

Σοφιανάκης. Ζητεῖ νὰ τεθῇ τροπολογία «περιλαμβάνουσα καὶ τοὺς παθόντας ἐκ πλημμυρῶν».

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Περιέχεται τοῦτο εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Πρόεδρος. Ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 5ου ἄρθρου ἐπεραιώθη, ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν σύνοψιν τῶν τροπολογιῶν.

Ψηφίζεται οὕτω, μετὰ τῶν γενομένων δεκτῶν εἰς αὐτὸ τροπολογιῶν καὶ τὸ 5ον ἄρθρον, ψηφίζεται καὶ τὸ σύνολον ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Ἀπαλλάσσονται τοῦ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐπιβεβλημένου φόρου τῶν ἀμπέλων, τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν καὶ τῶν περιβολίων τῆς χρήσεως 1910, ὡς καὶ τοῦ συμβεβαιωμένου ὁδικοῦ καὶ δημοτικοῦ φόρου, οἱ φορολογούμενοι, δι' οὓς ἐπὶ τῇ βάσει ὑποβεβλημένων ἤδη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἢ ὑποβληθησομένων ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου αἰτήσεων αὐτῶν ἢ ψηφισμάτων τῶν Δημοτικῶν Συμβουλίων ἢ ἀναφορῶν τῶν ἁρμοδίων Δημοτικῶν ἢ Διοικητικῶν ἀρχῶν ἐβεβαιώθη ἢ ἤθελε βεβαιωθῇ δι' ἐκθέσεων τῶν δημοσίων ἀρχῶν πλήρης καταστροφὴ εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν ἀμπέλων, τῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ τῶν περιβολίων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1910 ἐκ νόσου ἢ θερμηνίας.

Οἱ φορολογούμενοι δέ, δι' οὓς ἐβεβαιώθη ἢ ἤθελε βεβαιωθῇ ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀρχῶν ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω προϋποθέσει βλάβη πλέον τῶν 50 τοῖς ο/ο τοῦ μέσου ὅρου τῆς συνήθους παραγωγῆς, ἀπαλλάσσονται τοῦ ἡμίσεος τῶν φόρων τούτων.

Ἄρθρον 2.

Περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς ταύτης ἀποφαίνονται αἱ παρ' ἑκάστῃ οἰκον. Ἐφορίᾳ διὰ Β. Διατάγματος συσταθησόμεναι ἐπιτροπαί, πρὸς ἃς ἀποστέλλονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν αἱ αἰτήσεις, τὰ ψηφίσματα τῶν δημοτικῶν Συμβουλίων, αἱ ἀναφοραὶ τῶν Δημοτικῶν καὶ Διοικητικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ αἱ ἐκθέσεις τῶν Δημοσίων ἀρχῶν αἱ

ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν συνταχθεῖσαι, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὰς ἀποστολῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν ἄνω ἐγγράφων. Ἀποφαίνονται δὲ κατὰ πλειονοψηφίαν δι' ἡτιολογημένης ἐκθέσεώς των, ἐφ' ἧς ὁριστικῶς ἀποφαίνεται ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 3.

Οἱ καθυστεροῦντες τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων τῶν χρήσεων 1899 ἕως 1909 ἀπαλλάσσονται τῶν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐπιβαλλομένων προσθέτων τελῶν καὶ τόκων ὑπερημερίας, ἀπολαύουσι δὲ καὶ ἐκπτώσεως ἐπὶ τοῦ ὅλου πληρωτέου δημοσίου καὶ δημοτικοῦ φόρου, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 26 τοῦ ΒΦΟΔ' νόμου τῆς 5 Ἰουνίου 1899 ἐπιβεβλημένων προσθέτου φόρου καὶ ἐξόδων καταμερήσεως 60 τοῖς ο/ο διὰ τὰς μέχρι τοῦ 1902 χρήσεις, 50 δὲ τοῖς ο/ο διὰ τὰς ἀπὸ τοῦ 1903 μέχρι τοῦ 1909 χρήσεις, ἐὰν καταβάλωσι τὰ ὀφειλόμενα ὡς ἐξῆς.

Οἱ μὲν ὀφείλοντες φόρον ἀμπέλων ἐν ὅλῳ μέχρις ἑκατὸν δραχμῶν εἰς μίαν δόσιν, ἤτοι μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1911, οἱ δὲ ὀφείλοντες ἄνω τῶν ἑκατὸν δραχμῶν εἰς δύο ἴσας δόσεις, ἤτοι τὴν μίαν μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1911 καὶ τὴν ἄλλην μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1912.

Ἀπολαύουσιν ὡσαύτως ἐκπτώσεως 30 ο/ο οἱ καταβάλλοντες τὸν φόρον τῶν ἀμπέλων τῆς χρήσεως 1910 μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου 1911, ἀπαλλασσόμενοι συνάμα τῶν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐπιβαλλομένων προσθέτων τελῶν καὶ τόκων ὑπερημερίας.

Ἄρθρον 4.

Εἰς τοὺς τυχὸν καταβάλλοντας τοὺς φόρους τῶν ἀμπέλων, τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν καὶ τῶν περιβολίων τῆς χρήσεως 1910 ἐκ τῶν ἀπαλλαχθησομένων τῆς πληρωμῆς αὐτῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς καταβάλλοντας μετὰ τὴν 31 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. πρόσθετα τέλη καὶ τόκους ὑπερημερίας, ἐπιστρέφονται καὶ οὗτοι καὶ ταῦτα, ἐὰν ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου αἰτήσωνται τὴν ἐπιστροφήν, ἄλλως παραγράφεται τὸ δικαίωμα τοῦτο ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου.

Οἱ φορολογούμενοι, οἵτινες ἠτήσαντο ὁπωσδήποτε τὴν ἀπαλλαγὴν των ἀπὸ τῶν εἰρημένων φόρων, καὶ ὧν αἱ αἰτήσεις ἤθελον ἀπορριφθῇ ὁριστικῶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, δὲν ὑπόκεινται εἰς πληρωμὴν προσθέτων τελῶν

καὶ τόκων ὑπερημερίας, ἐὰν καταβάλωσι τὰ ὀφειλόμενα ἐκ τῶν φόρων τούτων μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1911.

Ἄρθρον 5.

Ἀπαλλάσσονται τῶν φόρων οἰκοδομῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων τῶν χρήσεων 1909, 1910 καὶ 1911, τοῦ φόρου ἀροτριώντων κτηνῶν τῶν χρήσεων 1909 καὶ 1910 καὶ τοῦ δημοτικοῦ φόρου ἀροτριώντων κτηνῶν τῆς χρήσεως 1911 οἱ ἐν τοῖς χωρίοις καὶ κωμοπόλεσιν, ἔνθα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1909 ἐγένοντο σεισμοὶ ἢ πλήμμυραι, φορολογούμενοι, ὧν αἱ οἰκοδομαὶ κατέρρευσαν ἢ ἔπαθον σπουδαίας βλάβας ἢ αἱ γαῖαι κατεκλύσθησαν.

Εἰς πάντας δὲ τοὺς φορολογουμένους τῶν χωρίων ὅσα ἔπαθον ἐκ σεισμῶν ἢ πλημμυρῶν παρέχεται προθεσμία μέχρι 31 Δ]βρίου 1911 πρὸς πληρωμὴν τῶν φόρων περιβολίων καὶ βοσκῶν, τῆς χρήσεως 1910 ἄνευ προσθέτου τέλους καὶ τόκου ὑπερημερίας.

Β. Διάταγμα θέλει καθορίσει τὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἰδίᾳ δὲ τὰ τῆς συστάσεως Ἐπιτροπῶν πρὸς καθορισμὸν τῶν φορολογουμένων, ὅσοι ὑπαχθήσονται εἰς τὸ εὐεργέτημα τῆς α' ᾗ τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἀκολουθεῖ γ' συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Δ κεμβρίου 1910 Β. Δ. χορηγίας ἐκτάκτου πιστώσεως 13,280,653.40 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910.

Ψηφίζεται τὸ νομοσχέδιον κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον, ἔχον οὕτω ;

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1910 Β. Διάταγμα, δι' οὗ ἐχορηγήθη ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δραχμῶν χρυσῶν 13.280.653.40 ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθν. Στόλου τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1910 καταλογισθεῖσα εἰς τὸ ἐν τῷ προσαρτωμένῳ τῷ παρόντι νόμῳ πίνακι ἀναγραφόμενον Κεφάλαιον καὶ ἄρθρον τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Ἀκολουθεῖ γ' συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον ὀφειλομέ-

νων ἐκ τῆς χρήσεως 1910 ἄνευ προσθέτων τελῶν καὶ τόκων ὑπερημερίας. Ψηφίζεται τὸ νομοσχέδιον κατ' ἀρχήν. Ἄρχεται ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις.

Ν. Γαρδικιώτης. Ζητεῖ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν τοῦ 1907 τῶν κατοίκων Τρικκάλων, ὧν αἱ οἰκοδομαὶ κατεστράφησαν τότε ἐκ τῶν πλημμυρῶν, οἵτινες ἐν τούτοις συμπεριελήφθησαν εἰς τοὺς κατόπιν γενομένους φορολογικοὺς καταλόγους. Ζητεῖ νὰ τεθῇ εἰς τὸ γ' ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου παράγραφος ἀπαλλακτικὴ τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν τοῦ 1907 τῶν παθόντων ἐκ πλημμυρῶν κατοίκων Τρικκάλλων.

Ἀποστολίδης. Συνηγορεῖ ὁμοίως ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπ. Οἰκ.). Δέχεται τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ φόρου τοῦ 1907 τῶν κατοίκων τῶν Τρικκάλων, ὧν αἱ οἰκοδομαὶ τότε κατεστράφησαν, ὄχι ἐν γένει ἔπαθον.

Ν. Γαρδικιώτης. Ὑπάρχουν καὶ βλάβαι οὐσιαστικαὶ ὑποβαλλοῦσαι εἰς δαπάνας ἴσας πρὸς οἰκοδομὴν νέας οἰκοδομάς.

Χ. Βοζίκης. Οἱ τότε Βουλευταὶ ἐζήτησαν μόνον ἀναστολὴν φόρων.

Α. Κορομηλᾶς. (Ὑπ. Οἰκ.). Νὰ τεθῇ ὡς ἄρθρ. 4ον ἡ ἑξῆς διάταξις : «Ἀπαλλάσσονται τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν τοῦ 1907 οἱ κάτοικοι ἐκεῖνοι Τρικκάλων ὧν αἱ οἰκίαι κατεστράφησαν ἢ ἐβλάβησαν σπουδαίως».

Χ. Βοζίκης. Συνιστᾷ νὰ ἀναγραφῇ γενικῶς «ὧν αἱ οἰκίαι ἐβλάβησαν».

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δέχεται τοῦτο.

Ψηφίζεται τὸ ἄρθρον 3ον.

Εἰς τὸ ἄρθρον τέταρτον προστίθεται ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ γενομένη δεκτὴ διάταξις, ἡ δὲ ἀρχικὴ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου 4 τροποποιεῖται ὑπὸ τοῦ κ Ὑπουργοῦ ὡς ἑξῆς :

Ἄρθρον 4.

Ἀπαλλάσσονται τελείως τοῦ φόρου οἰκοδομῶν τῆς χρήσεως 1907 οἱ [illegible] κάτοικοι τῆς αὐτῆς πόλεως, ὧν αἱ οἰκί

πας

λάσσονται τῆς πληρωμῆς προσθέτων τελῶν καὶ τόκων ὑπερημερίας, ἐὰν καταβάλωσι ταῦτα οἱ μὲν ἐκ τοῦ φόρου ἐπιτηδευμάτων καὶ οἰκοδομῶν ὀφειλέται μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου 1911, οἱ δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν ἐν γένει χρεῶν μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἰδίου ἔτους.

Ἄρθρον 2.

Οἱ ὀφειλέται, ὧν τὰ χρέη κατὰ τοὺς κειμένους νόμους εἰσὶν ἔντοκα, δὲν ἀπαλλάσσονται τῆς πληρωμῆς τόκων ὑπερημερίας, καὶ ἂν καταβάλωσι ταῦτα ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ παρόντος νόμου τασσομένων προθεσμιῶν.

Ἄρθρον 3.

Ὁ μήπω καταβληθεὶς φόρος οἰκοδομῶν τῆς πόλεως Τρικκάλων (Θεσσαλίας) τῆν χρήσεων 1907—1910 ἐπιτρέπεται νὰ καταβληθῇ ἄνευ προσθέτων τελῶν καὶ τόκου ὑπερημερίας κατὰ τὰς ἑξῆς προθεσμίας :

Ὁ τῆς χρήσεως	1910	μέχρι	τέλους	Ὀκτωβρίου	1911
» »	1909	»	»	Ἰουνίου	1912
» »	1908	»	»	Δεκεμβρίου	» καὶ
» »	1907	»	»	Ἰουνίου	1913

Ἄρθρον 4

Ἀπαλλάσσονται τελείως τοῦ φόρου οἰκοδομῶν τῆς χρήσεως 1907 οἱ φορολογούμενοι κάτοικοι τῆς αὐτῆς πόλεως, ὧν αἱ οἰκίαι ἐβλάβησαν ἐκ τῆς πλημμύρας τοῦ ἔτους 1907.

Διὰ Γ. Διατάγματος καθορισθήσεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος νόμου καὶ ὁ τρόπος τῆς βεβαιώσεως τῶν βλαβῶν.

Ἀκολουθεῖ γ' συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκ δευτέρου ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου ΓΦΙΑ' τῆς 4ης Ἰανουαρίου 1910 περὶ μονοπωλείου τῆς σακχάρεως

Ψηφίζεται τὸ νομοσχέδιον κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον μόνον.

Ἐπιτρέπεται, ὅπως διὰ Β. Διατάγματος, ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ δημοσιευομένου διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ 1911 ἔτους, ἀναστα λῇ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ΓΦΙΑ' νόμου τῆς 4 Ἰανουαρίου 1910 «περὶ μονοπωλίου τῆς σακχάρεως» μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὰς περὶ μονοπωλίου τῆς σακχάρεως διατάξεις αὐτοῦ, ἐπὶ δύο τὸ πολὺ ἔτη ἀπὸ τῆς 1 Δεκεμβρίου 1911, πλὴν τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ νόμου τούτου ὅπερ μένει ἐν ἰσχύι.

Τίθενται ἐν ἰσχύι ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1911 αἱ διατάξεις τοῦ προμνησθέντος νόμου ΓΦΙΑ' τῆς 4 Ἰανουαρίου 1910, αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὸ μονοπώλιον τῆς σακχαρίνης καὶ πάσης ἄλλης τεχνικῆς γλυκαντικῆς οὐσίας ἐγούσης μὲν

δύναμιν γλυκαντικὴν ὑπερτέραν τῶν ἐκ σακχαροκαλάμου, μὴ ἐχούσης ὅμως θρεπτικὰς ἰδιότητας τῶν τελευταίων τούτων, ὁρισθησομένης δὲ διὰ Β. Διατάγματος.

Ἕπεται συζήτησις ἐκ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης, ἧς ὁ κ. **Κυφεντζόπουλος** ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν ἐπὶ τῷ λόγῳ μὴ ἐγκαίρου διανομῆς ἀμφοτέρων τῶν ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ἐκθέσεων τῆς τε πλειονοψηφίας καὶ τῆς μειοψηφίας.

Κουζουμπάκης. Λέγει ὅτι ἡ διανομὴ ἔγινε τακτικώτατα καὶ ἐγκαίρως καὶ ζητεῖ νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις διότι πρόκειται περὶ κατατρισμοῦ τοῦ Σώματος.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἀφοῦ βουλευταὶ δηλοῦν ὅτι δὲν ἔλαβον τὴν ἔκθεσιν καὶ δὲν εἶνε ὥριμοι διὰ συζήτησιν δύναται ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ Προέδρου, νὰ ἀπορρνθῇ περὶ ἀναβολῆς.

Ἀντόπουλος. Δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναβολῆς ἀφοῦ ἡμεῖς οἱ συντάξαντες τὴν ἔκθεσιν τῆς μειοψηφίας θὰ ὁμιλήσωμεν ἀπὸ τοῦ βήματος.

Πάπ. Ἔχομεν οὐσιαστικοὺς λόγους τὴν ὑποδικίαν συναδέλφων καὶ τὴν ὑποδικίαν ὁλοκλήρου ἐπαρχίας, ὥστε δὲν αἰτιολογεῖται ἡ ἀναβολή. Δὲν εἶνε παντάπασι δικαίωμα τῆς Βουλῆς ν' ἀπορρνθῇ περὶ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ἢ μή.

Πρόεδρος. Ἡ αἰτίασις τῶν ζητούντων ἀναβολὴν συναδέλφων στηρίζεται εἰς ἀνωμαλίαν διανομῆς τῶν ἐκθέσεων, ἥτις προῆλθεν ἐκ τοῦ παρεμπεσόντος διαστήματος τῶν ἑορτῶν.

Κουζουμπάκης. Ἡ διανομὴ ἐγένετο τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην πρὸ τοῦ μεσονυκτίου.

Πρόεδρος. Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τὴν πρὸ τοῦ μεσονυκτίου εἶχεν ἀναγραφῇ ἡ συζήτησις τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Ἐστάλησαν ἐκ τοῦ τυπογραφείου κατὰ διαταγήν μου αἱ ἐκθέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ διενεμήθησαν κατὰ τὸ τελευταῖον διάστημα τῆς πρὸ τοῦ μεσονυκτίου τῆς Πέμπτης συνεδριάσεως, ἀλλὰ πλεῖστοι βουλευταὶ ἔλειπον τότε ἐκ τῆς αἰθούσης.

Ἐλ. Βενιζέλος. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἂς ἀσχοληθῶσιν οἱ μὴ μελετήσαντες τὰς ἐκθέσεις εἰς τὴν με-

λέστην αὐτῶν κατὰ τὸ ἐπικείμενον μετ' ὀλίγον διάλειμμα πρὸς δεῖπνον καὶ ἐπιστρέφοντες θὰ ὦσιν ἡτοιμασμένοι.

Πρόεδρος. Ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀναβολῆς.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὴν ἀναβολήν.

Διατάσσεται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ ἄμεσος διανομὴ τῶν ἐκθέσεων εἰς τοὺς μὴ λαβόντας τυχὸν ταύτας βουλευτάς.

Παρὰ τοῦ κ. **Μπενρίδη** ὑποβάλλεται σχέδιο νόμου περὶ μεταρρυθμίσεως διατάξεων τοῦ νόμου ΒΥΒ' τῆς 5ης Ἀπριλίου 1896.

Ὁ κ. **Ν. Καντακουζηνός**, ὡς εἰσηγητὴς τῆς πλειοψηφίας τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης, ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν τὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς, ἡ ὁποία τῇ ἀνετέθη. Ἀναγινώσκει τὰς καταθέσεις τοῦ εἰσαγγελέως, τοῦ ἀνακριτοῦ, τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν καὶ πολλῶν ἀξιωματικῶν καθ' ἃς ἔλαβε χώραν δωροδοκία ἐπιρεάσθη δὲ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς. Συνεχίζων δὲ λέγει:

Ὡς πρὸς τὴν δωροδοκίαν ὑπῆρχον μαρτυρίαι ὅτι ἐστάλησαν ἐκ Τραπέζης ἐνταῦθα εἰς Ἄρταν, εἰς τὸ ἐκεῖ Γραφεῖον τοῦ κ. Καραπάνου, 40.000 δραχ., γεγονὸς ἐντελῶς ἀσύνηθες, μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Ἄρτης. Διότι ποσὰ μεγάλα μόνον ἐξ Ἄρτης στέλλονται εἰς Ἀθήνας, οὐχὶ δὲ καὶ τἀνάπαλιν. Ὁ ἀντιπρόσωπος ἐν Ἄρτῃ τοῦ κ. Καραπάνου Δήμαρχος Ἀρταίων ἀπήντησεν ὅτι 10.000 μόνον ἐξ αὐτῶν διετέθησαν διὰ καθαρῶς ἐκλογικὰς δαπάνας. Λέγει δὲ ὁ Δήμαρχος ὅτι ὁ ἀντίθετος συνδυασμὸς ἐδαπάνησεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου 12.000 δραχ. Ἀπίθανοι βεβαιώσεις. Τοιαῦται χρηματικαὶ ἀποστολαὶ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Ἄρταν οὐδέποτε ἐγένοντο, κατὰ σύμπτωσιν δὲ μόνον εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν καὶ δὴ εἰς παραμονὰς ἐκλογῶν. Πρὸς τούτοις εἶνε προφανῶς ἀπίθανον ὅτι εἰς προεκλογικὰς ἡμέρας τὸ ἀποσταλὲν ποσὸν ἐχρησίμευσε πρὸς διακανόνισιν χρηματικῶν λογαριασμῶν τοῦ κ. Καραπάνου μετὰ τῶν ἐνοικιαστῶν του ὡς ἰσχυρίσθη ὁ ἀντιπρόσωπός του Δήμαρχος πρὸς ἡμᾶς.

Ἡ πεποίθησίς μου εἶνε ὅτι ἡ δωροδοκία ἐγένετο καὶ τὴν στηρίζω εἰς τὴν βεβαίωσιν τοῦ Νομάρχου Ἄρτης, τοῦ

Εἰσαγγελέως, τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν, τοῦ Ἀνακριτοῦ κλπ., κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀντίληψιν. Ἄλλως τε ἡ σύγκρισις τῶν ἀποτελεσμάτων εἰς τὸν δῆμον Θεοδωρίας ὡς πρὸς τοὺς 3 Καραπάνους καὶ τὸν κ. Σπυρομήλιον μὲ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκλογῆς τῆς 8ης Λυγούστου παρέχει ἰδιαιτέραν ὅλως ἔνδειξιν περὶ χρηματικῆς παρεμβάσεως.

Ἡ δυσαρμοσθήτητος δωροδοκία ἐπηρέασε καθ' ὅλον τὸν νομὸν Ἄρτης τοὐλάχιστον κατὰ 200 ψήφους. Καὶ εἶνε παράδοξον πῶς ἀκριβῶς δὲν παρεσύρθησαν πολὺ πλειότεροι, διότι τὸ τμῆμα ἐκεῖνο εὑρίσκεται ὑπὸ δυσμενεστάτας οἰκονομικὰς, κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς συνθήκας καὶ λόγῳ ἐκτάκτων περιπετειῶν, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τελείας σχεδὸν ἐγκαταλείψεως ἀπὸ μέρους τῆς Πολιτείας. Συγκοινωνία, ἐκπαίδευσις εὑρίσκονται ἐν τῷ τμήματι ἐκείνῳ τῆς Ἠπείρου εἰς κατάστασιν πρωτογενῆ. Οὐδὲν ἄλλο μέρος τῆς Ἑλλάδος ἀπολύτως πάσχει ἀπὸ τοιαύτην ἐγκατάλειψιν καὶ δυστυχίαν. Καὶ ἡ κατάστασις αὕτη δίδει ἀφορμὴν νὰ διακηρύξῃ τις ὅτι, ἀπέναντι ἄλλων ἀμφιβόλων προστασιῶν τοῦ λαοῦ, προτιμώτερον εἶνε νὰ δώσωμεν ἐντεῦθεν ἠθικὸν τόνον καὶ ἠθικὸν παράδειγμα, αἰτιολογοῦντες τὴν γενομένην διὰ τὴν ὅλην ὀπισθοδρόμησιν τοῦ Κράτους ἐξέγερσιν καὶ μὴ θέλοντες οὐδόλως νὰ κολάσωμεν τὰ γενόμενα ἐν Ἄρτῃ κατὰ τὴν ἐκλογὴν ἐκ τοῦ ὅτι δῆθεν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος γίνονται ἢ ἐγένοντο ὅμοιαι νοθεῖαι τοῦ φρονήματος. Διότι ἀκριβῶς εὑρισκόμεθα ἐνταῦθα διὰ νὰ ἐξομοιωθῇ πλέον τὸ μέλλον πρὸς τὸ καταδικασθὲν παρελθόν. Προκειμένου δὲ ἀποκλειστικῶς περὶ τῆς ἐκλογῆς ταύτης, φρονῶ, ὅτι, μετὰ τὰς μαρτυρίας τῶν ἐν Ἄρτῃ ἀνωτέρων ἀρχῶν, μετὰ τὰ βουλεύματα, μετὰ τὴν βοὴν τῆς κοινῆς γνώμης Ἄρτης, ἡ Βουλὴ ἔχει ὑποχρέωσιν ν' ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογήν, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τοὺς δύο τελευταίους, πρὸς ἐπανάληψιν.

Παπαστάσης Ζώης (εἰσηγητὴς τῆς μειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς). Ὡς πρὸς τὸ Βελεντζικόν, οἱ κάτοικοι αὐτοῦ ἐζήτησαν παρὰ τοῦ κ. Καραπάνου τὴν διόρθωσιν λογιστικοῦ λάθους εἰς τὴν μεταξὺ αὐτῶν καὶ αὐτοῦ δοσοληψίαν. Ἐὰν ὁ κ. Καραπάνος ὑπεσχέθη αὐτοῖς τὴν διόρθωσιν—εἴτε πρό, εἴτε κατά, εἴτε μετὰ τὴν ἐκλογὴν ὑπεσχέθη αὐτὴν—τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ οὐδόλως ἔνδειξιν σκοποῦ καὶ προθέσεως πρὸς ἐπηρεασμὸν τῶν ἐκλογέων. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου αὐτοῦ εἶνε

ὑποχρεωμένοι ἀναποφεύκτως νὰ ὑπακούουν εἰς τὸν κ. Καραπάνον, ὅστις εἶχε πάντοτε τὰ μέσα καὶ τὰς εὐκαιρίας νὰ τοὺς κάμνῃ νὰ ὑπακούουν τυφλῶς εἰς αὐτόν, διότι οὔτε τόκους, οὔτε τοκοχρεωλύσια πληρώνουν τακτικῶς οἱ κάτοικοι τῶν κτημάτων μᾶλλον αὐτῶν Βελεντζικοῦ. ἐν τούτοις δὲν τὸν ἠκολούθησαν εἰς τὰς τελευταίας ἐκλογάς. ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων. Ὡς πρὸς δὲ τὰς μαρτυρίας τῶν δικαστικῶν προσώπων. αὗται στηρίζονται μόνον ἐπὶ φήμης, δὲν εἶνε ἀποδεικτικαί. δὲν ἀποδεικνύουν δὲ οὐδόλως αἱ μαρτυρίαι ὅτι ἐγένετο ἐπηρεασμὸς ἀνατρέψας τὰ ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τοὺς δύο τελευταίους ὑποψηφίους. Ὡς πρὸς τὰς μαρτυρίας τῶν στρατιωτικῶν, αὗται περιστρέφονται εἰς τὸ ὅτι ἐγένετο ἀποκάλυψις ὅτι χωρικοὶ ἔλαβον ἀπὸ τοὺς Καραπάνους δρχ. 3 τὸ πολὺ ἕκαστος! Ἀλλά, προκειμένου περὶ πτωχοτάτων καὶ δυστυχῶν χωρικῶν, νομίζω ὅτι, ἐὰν ὁ κ. Καραπάνος ἦτο πράγματι ἠναγκασμένος νὰ ἀνοίξῃ τὰ ταμεῖα του διὰ νὰ κερδίσῃ τὴν ἐκλογήν, ἦτο δι' αὐτοὺς εὐκαιρία νὰ ἐπιτύχουν ἀσφαλῶς πάρα πολὺ περισσότερα. Θὰ ἦτο δὲ ἀστεῖον νὰ ἐκληφθῇ ὡς δωροδοκία ἡ λῆψις 3 ἢ 5 ἢ 15 δραχμῶν ἀπὸ χωρικούς, οἵτινες καὶ ἀνάγκην διατροφῆς εἶχον καὶ πορείαν 10 καὶ 15 ὡρῶν ἔμελλον νὰ διανύσουν ὅπως μεταβοῦν εἰς τὰ χωρία των νὰ ψηφίσουν. Διότι ἐκ Πραμάντων καὶ ἄλλων ὀρεινῶν δήμων χωρικοὶ παρεχείμαζον εἰς Ἄρταν».

Μία δὲ καὶ μόνη κατάθεσις, ἡ τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Βασιλείου, μένει ὡς σοβαρωτάτη, ἀλλὰ παρέχει βασιμωτάτας ὑπονοίας. »Ἀναπτύσσει ταύτας καὶ τελευτῶν λέγει, ὅτι ἐξ ὅλων ὅσα ἐξέθηκε προκύπτει ὅτι αἱ καταγγελίαι περὶ δωροδοκίας δὲν ἀποδεικνύονται, ἐπικαλεῖται δὲ πρὸς τοῦτο τὴν ἔκθεσιν τοῦ νομάρχου Ἄρτης, ὅστις σχετικὰς πληροφορίας ἀπέστειλε καὶ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, τὸν ὁποῖον παρακαλεῖ νὰ δηλώσῃ τίνα γνώμην ἐσχημάτισεν ἐξ αὐτῶν.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι κατὰ τὰς ὑπὸ τύπον ἡμιεπίσημον πληροφορίας τοῦ νομάρχου Ἄρτης ὁ Καραπανικὸς συνδυασμὸς ἦτο ὁ ἐπικρατέστερος.

Ὁ κ. **Ραυτόπουλος** ἀναγινώσκει μέρος τῆς καταθέσεως τοῦ κ. Νομάρχου καὶ ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι δὲν

εἶνε δυνατὸν λαμβάνων πάντα ταῦτα ὑπ' ὄψιν παρὰ νὰ δώσῃ ψῆφον ἐπικυρωτικήν.

Ὁ κ. **Βάρθης** λέγει ὅτι ἀρκετὰ ἐλέχθησαν ὥστε νὰ πεισθῇ ἡ Βουλή.

Ὁ κ. **Κεφάλος** ἀπορεῖ πῶς ὁ ἐκ Κεφαλληνίας συνάδελφος εἶπεν ὅσα εἶπεν ἀφοῦ οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία ὅτι δωροδοκία ἐγένετο καὶ ἡ ἐκλογὴ ἐπηρεάσθη ἐξ αὐτῆς. Ἐξακολουθῶν ἀναφέρει πάντα τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν ἤχθη εἰς τὸ συμπέρασμα ὅπερ ἐξήγαγεν. Ὁ πλοῦτος, λέγει τελευτῶν, εἶνε δύναμις. Ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθουν οἱ κατέχοντες τὴν δύναμιν ταύτην ὅτι τὰ χρήματά των πρέπει νὰ διαθέτωσι χάριν κοινωφελῶν ἔργων καὶ ὄχι πρὸς ἐξαγορὰν τῶν συνειδήσεων τῶν ἐκλογέων.

Ὁ κ. **Βάρθης** προσθέτει τινὰ ἀντικρούων τὸν προλαλήσαντα.

Ὁ κ. **Θ. Κοντούπης** λέγει ὅτι οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι δωροδοκία ἐγένετο, καθῆκον δ' ἔχομεν ν' ἀκυρώσωμεν τὴν ἐκλογήν, διότι ἂν δὲν πράξωμεν οὕτω δὲν βλέπω ποίαν διαφορὰν ἔχει ἡ Βουλὴ αὕτη ἀπὸ τὰς ἄλλας Βουλάς. Φοβοῦμαι δὲ ὅτι ἂν οὕτω ἠρχίσαμεν οὕτω καὶ θὰ τελειώσωμεν τὸ ἔργον μας.

Ὁ κ. **Ν Κοντογούρης** προσθέτει ἐπίσης τινά, ἀνασκευάζων τὰ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Κεφαλληνίας λεχθέντα, καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν της μόνον ἐπὶ τῶν καταθέσεων τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν οἵτινες ἰδίοις ὄμμασιν εἶδον ὅσα ἐξέθηκαν.

Ὁ κ. **Σ Σίμος** λέγει ὅτι πολλὰ ἐλέχθησαν, πολλὰ ὅμως παρελήφθησαν ἐκ τῶν οὐσιωδῶν. Δὲν εἶνε, λέγει, δύο καὶ τριῶν μόνον δραχμῶν ἡ γενομένη δωροδοκία ἀλλὰ εἰκοσιπενταδράχμων τὰ ὁποῖα πρόσωπα γνωστὰ εἰς τὸν ἐκεῖ τόπον, καὶ καθ' ὧν ὑπάρχουν βουλεύματα, διένειμον. Εἶνε ὕβρις πρὸς τὴν ἀντίληψιν τῆς Βουλῆς ἡ ἀμφισβήτησις ἂν ἐγένετο δωροδοκία. Δὲν ἐπιτρέπεται δὲ νὰ ἐξετάσωμεν τὸ πυσὸν τῆς δωροδοκίας διότι ἡ δωροδοκία εἶνε στίγμα.

Ὁ κ. **Χ. Δικαῖος** λέγει τινὰ ἀπαντῶν εἰς ὑπαινιγμὸν τοῦ βουλευτοῦ Κεφαλληνίας κ. Ραυτοπούλου.

Ὁ κ. **Μονοκρούσσος** λέγει ὅτι πρέπει νὰ παταξῇ ἡ Βουλὴ τὴν δωροδοκίαν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσων μετὰ τοῦτο τὴν συζήτησιν περαιωμένην, λέγει ὅτι ἡ ψηφοφορία θὰ διεξαχθῇ κεχωρισμένως.

Προκειμένου νὰ γίνῃ ἡ δι' ὀνομαστικῆς **κλήσεως** ψηφοφορία ὁ κ. **Πρόεδρος** τῆς **Κυβερνήσεως** παρακαλεῖ ὅπως γίνῃ αὕτη αὐρίον.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τοῦτο καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται ὥρᾳ 1.5' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΕ'.

Τῆς 25 Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 4. 45' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 188 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται διορθωθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς· 1) ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Χαλκίδος κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀναστολῆς τοῦ περὶ ἰσοβιότητος τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων νόμου μέχρι τῆς ἐκκαθαρίσεως αὐτῶν, 2) οἱ ἐν Ἄργει μέτοχοι τῆς «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσιν ἀνάκλησιν Β. Διατάγματος ἱδρύσεως ταύτης καὶ ἐκκαθάρισιν αὐτῆς. 3) ὁ ἀπόστρατος ἀνθυπομοίραρχος Ἐπ. Μαγκανάρος ζητεῖ ὅπως τῷ χορηγεῖται σύνταξις διότι ἦτο μέτοχος ἀλλὰ δὲν συνεπλήρωσε συμετοχήν, 4) κτηματίαι Τυρνάβου παρακαλοῦσιν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ φόρου ἀμπέλων τῶν ἀροτριώντων χρήσεως 1910. 5) οἱ γραμματεῖς καὶ γραφεῖς πρωτοδικείου Καλαμῶν κηρύσσονται ὑπὲρ νομοσχεδίου δικαστικοῦ ἐνσήμου. 6) οἱ Ἱερεῖς τῆς Ἀμφιλοχίας ζητοῦσιν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ ἐνοριῶν καὶ ἐν τῇ πόλειτων, 7) οἱ ἀπολυθέντες τηλεγραφικοὶ καὶ ταχυδρομικοὶ ὑπάλληλοι ὑποβάλλουσιν ἀναφορὰν περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἀποράσεων. Τὸν λόγον ζητοῦσιν οἱ κ. κ. Σταμούλης καὶ Καρᾶς, 8) ὁ κατάδικος Αἰ-

γίνης Θ. Ἀνδριώτης ζητεῖ ἀπονομὴν Β. χάριτος. Τὸν λόγον ζητεῖ ὁ κ. Φ. Νέγρης, 9) ἡ ὀρφανὴ θυγάτηρ τοῦ ἱεροψάλτου Χαΐδᾶ ζητεῖ αὔξησιν τῆς συντάξεώς της.

Ὁ βουλευτὴς Εὐβοίας κ. Ν. **Κάραβλος** ζητεῖ ἄδειαν πρὸς ἀποδημίαν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν χορηγῇ τὴν ἄδειαν.

Ἡ **Βουλὴ** συναινεῖ.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι πρώτη ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶνε ἐγγεγραμμένη ἡ ψηφοφορία περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς Ἄρτης.

Ὁ κ. **Μπέλλος** προτείνει ὅπως οἱ ὑποβάλλοντες τὴν περὶ ὀνομαστικῆς κλήσεως πρότασιν ἀποσύρωσι ταύτην.

Ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ἡ ψηφοφορία θὰ γίνῃ κεχωρισμένη, πρῶτον ὡς πρὸς τὸν κ. Πύρρον Καραπάνον καὶ εἶτα ὡς πρὸς τὸν κ. Ἀ. Γαρουφαλιᾶν.

Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ κ. κ. Ν. Δελλαβίας καὶ Π. Καρασεβδᾶς.

Πρόεδρος. Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς ὡς πρὸς τὸν κ. Πύρρον Καραπάνον λέγουσι «Ναί» οἱ δὲ λοιποὶ λέγουσιν «Ὄχι».

Γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα. Ἐπὶ ψηφοφορησάντων ἐν ὅλῳ 196, ἐψήφισαν ὑπὲρ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἐκλογῆς 120, κατ' αὐτοῦ 55 καὶ 21 ἠρνήθησαν ψῆφον, κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Γεωρ. Ποῦλος	
Νικ. Χρυσόγελος		Ἰω. Φαρμάκης	
Λεων. Παπαφώτης		Ἀντ. Ροντήρης	Ο
Ἀλέξ. Γρίβας		Ἀθαν. Τριγώνης	Ν
Σ. Ψύχας		Ἐπαμ. Λαμπρακάκης	
Παντ. Καρασευδᾶς	Ο	Ἰωάν. Κανάβος	
Ἐπ. Σουλτάνης	Ν	Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ο

Ἐλευθ. Σπετσέρης . . . . . .
Ἰωάν. Τσιγκόλης . . . . . Ν
Στέφ. Γρανίτσας . . . . . Ο
Γεώρ. Ἰατρίδης . . . . . Ν
Ἰωάν. Κουρκουμέλης . . . . .
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης . . Ν
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς . . . .
Ἰωάν. Ἀκρίδας . . . . . .
Θεορ. Θεοδωσόπουλος . . . Ο
Ἐμμ. Ρέπουλης . . . . ἀρν.
Δημ. Καλέργης . . . . . Ν
Ἀθ. Χριστόπουλος . . . . Ν
Γεώρ. Νέζος . . . . . .
Παν. Ἀραβαντινός . . . . . Ο
Ἰωάν. Τερζάκης . . . . . .
Παν. Φραντζῆς . . . . . .
Γεώρ. Παπασπυρόπουλος . .
Γεωργαντᾶς Θρόνος . . . . Ν
Γεώρ. Παρασκευόπουλος ἀρν.
Νικ. Κόνδης . . . . . Ν
Ἀθ. Σωτηριάδης . . . . . Ν
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος . .
Κώνστ. Καζαντζῆς . . . . Ν
Γερ. Νοταρᾶς . . . . . Ν
Δημ. Κούζης . . . . . .
Ἀνδρ. Σαρλῆς . . . . . Ο
Δημ. Ροῦσσος . . . . . Ν
Νικόλ. Δελακοβίας . . . Ν
Νικόλ. Σακελλάριος . . . . Ν
Γεώρ. Βλάσσης . . . . . .
Χαρ. Σπηλιόπουλος . . . . .
Νικ. Δημητρακόπουλος ἀρν.
Ἀναστ. Βάρβογλης . . . . Ν
Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος . . .
Ἰωάν. Π. Μανέτας . . . . Ν
Δημ. Πλαπούτας . . . . . .
Ἀλ. Παπαναστασίου . . . . Ο
Ἰωάν. Μπακάπουλος . . . . .
Δημ. Χηνιάδης . . . . . .
Δημ. Καρέλας . . . . . Ν
Ἀθ. Πετρόπουλος . . . . . .
Χαρ. Στασινόπουλος . . . . .
Κωνστ. Ρεβελιώτης . . . . .
Νικ. Τριανταφυλλάκος . . . Ν
Ἀθαν. Κατριβάνος . . . . Ν
Ἠλ. Φλέσσας . . . . . .
Ἰωάν. Πολίτης . . . . . Ν
Παναγ. Δεληβοριᾶς . . . .
Σπυρ. Τσαγκάρης . . . . . Ο
Θεόδ. Πέρρος . . . . . Ν
Χαρ. Βοζίκης . . . . . .
Ἀντ. Βούτσης . . . . . .
Νικόλ. Χαρδούβαλης . . . .
Περ. Ἀλεξάκης . . . . . .
Θεόδ. Γρηγορίου . . . . . Ν
Σπυρ. Σῦρος . . . . . Ο
Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος . . .
Περ. Κ. Καραπᾶνος . . . . Ν
Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς . . . . .
Πύρ. Καραπάνος . . . . . .
Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς . . . . .
Ἐλ. Βενιζέλος . . . . . Ο
Ἐμμ. Μπενάκης . . . . ἀρν.
Φωκ. Νέγρης . . . . . Ν
Παν. Χαρακόπος . . . . . .
Κωνστ. Ῥακτιβᾶν . . . . . Ν
Μιλτ. Νεγρεπόντης . . . . Ν
Γεώργ. Ζερβουδάκης . . . . .
Λάμπρος Κορομηλᾶς . . . . Ο
Πολύβ. Λαγοπάτης . . . . Ν
Γεώρ. Στρατούλης . . . . . Ο
Κωνστ. Μάνος . . . . . παρών
Κωνστ. Ἀραβαντινὸς . . . .
Τυρ. Ἠλιόπουλος . . . . ἀρν.
Δημ. Βενιζέλος . . . . . Ν
Μιχ. Γαλανὸς . . . . . Ο
Ἀνδρ. Παναγιωτόπουλος ἀρν.
Γεώρ. Πολίτης . . . . . Ν

Ἰωάν. Ἀθανασάκης . . . Ν
Γεώρ. Νικολαΐδης . . . . . .
Λουκᾶς Μπέλλος . . . . Ν
Ἀριστορ. Θεοδωρίδης . . . Ο
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης . . . Ν
Κωνστ. Δεμερτζῆς . . . ἀρν.
Θρασ. Πετμεζᾶς . . . . . Ο
Γεώρ. Καζανόβας . . . Ν
Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης . . Ο
Γεώρ. Σταμπάδος . . . . Ο
Θερ. Μιχαλόπουλος . . Ν
Δημ. Ἀνδρέου . . . . Ν
Δημ. Ζαβογιάννης . . . . Ν
Ἐμμ. Κυταριόλλος . . . Ν
Βασ. Κυρέλλος . . . . . .
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου . . . .
Νικ. Σπηλιώτης . . . . . .
Σπυρ. Παπαχατζῆς . . Ο
Ζάββας Βαρβιτσιώτης . . . Ν
Λουκ. Κουτσοπέταλος . . . .
Νικ. Ἀνδρεαδάκης . . . . Ο
Δημ. Λαζαρῆς . . . . . ἀρν.
Σπύρ. Θεοδωρόπουλος . . . Ο
Ἀναστ. Πουλῆς . . . . . .
Νικόλ. Ρούσης . . . . . Ο
Στέφ. Ν. Δραγούμης . . ἀρν.
Ἀλέξ. Ζαΐμης . . . . . .
Διον. Γκλαβᾶς . . . . . .
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος . Ο
Λ. Θ. Ροῦφος Κανακάρης . Ο
Κωνστ. Γοντικας . . . . . .
Νικ. Κοντογούρης . . . . Ο
Ἰωάν. Βέρριος . . . . . Ν
Πολ. Πολυχρονιάδης . . . Ο
Παν. Ζαΐμης . . . . . Ν
Δημ. Μάρκου . . . . . .
Γεώρ. Κατσιμπίρης . . . . .
Σπηλ. Ἀγαπητὸς . . . ἀρν.
Ἀλέξ. Φωτήλας . . . . ἀρν.
Ἀχιλ. Νοϊδᾶς . . . . . .
Θεόδ. Ψυχαλινός . . . . . .
Γ. Παπακυριακόπουλος . . . .
Βασίλ. Ἀντωνόπουλος . . . Ν
Ἀνδρ. Καφετζόπουλος . . . .
Λουκ. Φλαμῆς . . . . . .
Κωνστ. Πανουτζόπουλος . .
Νικ. Συριόπουλος . . . . . Ο
Θαν. Πετραλιᾶς . . . . . Ν
Πελ. Ἠλιόπουλος . . . . . .
Χρ. Κορύλλος . . . . . .
Ξεν. Σταυρουλόπουλος . . . .
Παν. Βουρλούμης . . . . . Ν
Νικ. Ῥαυτόπουλος . . . . Ο
Χρ. Μεϊτάνης . . . . . Ν
Διον. Πολυζωγόπουλος . .
Ἰωάν. Δογάνης . . . . . .
Γεώρ. Λαμπρινόπουλος . . . Ο
Γεώρ. Ἀβέρωφ . . . . Ν
Νικόλ. Σταματιάδης . . . . .
Δημ. Χρυσοστάλης . . . . .
Εὐάγ. Γεωργιάδης . . . . . Ν
Ἰωάν. Μπουρνιᾶς . . . . . Ν
Νικόλ. Ἀβέρωφ . . . . Ν
Γεώρ. Μπένος . . . . . .
Νικόλ. Κάραλης . . . . . Ν
Κωνστ. Χατζηγιάννης . . . . .
Δημ. Βάχλας . . . . . .
Γεώρ. Κοσόνας . . . . . Ν
Ἀποστ. Ἀποστολίδης . . .
Μιχ. Σφακιανάκης . . . . . Ν
Πλούτ. Μαυρίκης . . . . . Ν
Βασίλ. Ἀθανασούλας . . . Ο
Κωνστ. Χατζάκος . . . . . .
Γεώρ. Γαζέπης . . . . . .
Νικόλ. Πετσάλης . . . . . Ν
Ἰωάν. Λούντζης . . . . . .
Διον. Κουλούμπαρδος . . . Ν
Ἀναστ. Λούντζης . . . . . .

Καΐσαρ Ζέζας	Θωμᾶς Σκάσης . . . . . Ν
Διον. Κλάδης . . . . . Ν	Ἰάκ. Ἀβάζος . . . . . Ν
Νικ. Παπαδάτος	Δημ. Ζαμάνος . . . . . Ν
Κωνστ. Ζαβιτσᾶνος	Νικόλ. Καμπάνης . . . . .
Νικ. Βάρθης . . . . . Ν	Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος . . . .
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης . . .	Ἀλέξ. Μαλασπίνας . . . . Ν
Σπυρ. Χαντζάρης . . . . Ν	Γεώργ. Γαϊτᾶνος . . . . .
Παν. Μανωλίτσης	Ἀντ. Ρεβίνθης . . . . .
Λίνος Κογεβίνας	Μάρκ. Βαλληνδρᾶς . . .
Σπυρ. Βλαντῆς . . . . . Ν	Ν. Καλβοκορέσης . . . . . Ν
Εὐθ. Ἀ. Βελλιανίτης . . . Ν	Κωνστ. Ἀλαβᾶνος . . .
Χρ. Καποδίστριας	Δημ. Πετσετάκης . . . . Ν
Ἀνδρ. Κρητικὸς Βαρούχας Ν	Χαρίλ. Προβελέγγιος . . .
Λαυρέντιος Μαβίλης . . . Ο	Ἐυμ. Πατρίκιος . . . Ο
Κωνστ. Κατηρόρης . . . Ο	Ἰωάν. Μαμάης . . . . . Ν
Σπυρ. Λάσκαρης . . . . ἀρν.	Ἰω. Κασδόνης . . . . . ἀρν.
Βασιλ. Πουλιάσης	Ἀντ. Φραγκᾶσκος . . .
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης . . .	Δημ. Καΐρης . . . . . Ν
Διον. Βινιερᾶτος . . . . . Ν	Θαλ. Κουτούπης . . . . Ο
Παν. Λιβιερᾶκος	Γεώργ. Φικιώρης . . . . .
Σπυρ. Ἰγγλέσης	Κωνστ. Μέρμηγκας . . ἀρν.
Νικ. Χαριτάτος	Γεώργ. Οἰκονόμου . . . Ν
Ἀνδρ. Μονοκροῦσος . . . . Ο	Εὐστρ. Κουλουμβάκης . . . Ν
Πέτρ. Βασιλόπουλος	Ἰω. Λυμπερόπουλος . . . Ο
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης . . .	Νικόλ. Πετροπουλάκης. ἀρν.
Νικ. Ἀλιβιζάτος. . . . . Ν	Γεώργ. Τσοχώνης . . Ο
Σπ. Φορέστης.	Παναγ. Πετροπουλάκης . . Ο
Νικ. Δ. Ραυτόπουλος. . . Ν	Παν. Κουμάνταρος . . .
Ὄο. Τετενές . . . . . Ο	Ἰω. Ἀθηνογένης . . . . Ο
Γεώρ. Μουσούρης	Βασίλ. Μιχαλέας . . . . .
Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος .	Ἰω. Βαβανᾶκος . . . . Ο
Θεόδ. Κοντομίχαλος	Λεων. Καπετανάκης . . .
Λεων. Ἐμπειρίκος . . . . Ο	Ἰω. Πατσουρᾶκος . . . . Ν
Σταμ. Βαφειαδάκης . . . Ν	Χρ. Πετρέας . . . . . Ο
Δημ. Μάνθος	Πέτρ. Μαυρομιχάλης . . . Ν
Περ. Γρυπάρης . . . . . Ν	Ἰω. Φουρίδης . . . . . Ν
Κωνστ. Καλομενόπουλος. . Ν	Ἀναστ. Ἀβέρωφ . . . . . Ν
Τριαντ. Παπαδάκη	Ἰω. Χρυσοβελώνης . . . . .

Δημ. Οἰκονόμου . . . . . Ν	Θεμ. Κουτσομητόπουλος . .
Μιλτ. Μπουρίδης . . . . ἀρν.	Γεώρ. Σπηλιόπουλος. . . Ο
Νικόλ. Γεωργιάδης . . . Ν	Κωνστ. Τριγγέτας . . . . .
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν . . . Ν	Γεώρ. Ράλλης . . . . . Ν
Δημ. Κουκιάδης	Γεώρ. Μποῦτος . . . . . Ν
Γεώργ. Τσαξίρης	Ἰωάν. Κουρτάκης . . . . . Ο
Γεώργ Σχινᾶς . . . . . ἀρν.	Φώτ. Βακαλόπουλος . . . Ο
Γεώργ. Δρίβας	Ἀθ. Παπαχελᾶς . . . . .
Ἀλέξ. Κασσαβέτης . . . Ν	Μεν. Πιπιλῆς . . . . .
Κωνστ. Χρυσοχοΐδης	Ἰωάν. Λεωνίδας . . . . .
Γεώργ. Βλάχος	Πέτρος Γκίνης . . . . . Ν
Πελ. Ἀγγελίδης . . . . Ν	Ἀλέξ. Διομήδης . . . . Ν
Κωνστ. Γιαννακόπουλος ἀρν.	Ἀνδρ. Ἀναργύρου . . . . . Ν
Φίλ. Ζαρζάμπας	Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς . . . . .
Χρ. Μωραϊτης	Ἀλέξ. Παπαποστόλου . .
Νικ. Παπαϊωάννου . . . . . Ν	Δημ. Θεοδοσόπουλος . . . Ν
Μιχ. Φωτιάδης . . . . . Ν	Παυσ. Ζωγλοπίτης . . . . .
Βασίλ. Συβηβρίδης . . . . Ν	Γεώρ. Ζούκας . . . . .
Περ. Ἀποστολίδης . . . . . Ν	Κωνστ. Σταμούλης . . . . Ν
Λεων. Ἀναγνώστου . . . Ν	Ἰωάν. Κωτίκας . . . . .
Κωνστ. Ζησόπουλος . . . Ν	Βασίλ. Γρίβας . . . . .
Χριστ. Δικαῖος . . . . . Ο	Ἀθαν. Βαβυλόπουλος . . .
Σπηλ. Ντολιόπουλος . . . Ν	Νικ. Γαρδικιώτης. . . . . Ν
Παν. Φλέσσας . . . . . Ο	Δημ. Μπούσδρας . . . . .
Παν. Κασίμης	Γεώρ. Τάγιας Κῖρκος . . . Ν
Νικ. Παπαλέξης . . . . . Ν	Κωνστ. Παπακυρίτσης . . .
Δημ. Κάβρυρας . . . . . Ο	Χρ. Καρᾶς . . . . . ἀρν.
Μάρκ. Δαζέας . . . . . Ο	Ἀλκιβ. Θανόπουλος . . . . .
Ἀντ. Πετρομανιάτης . . . Ο	Νικ. Γιουβρῆς . . . . . Ν
Ἀθ. Περρωτῆς	Γεώρ. Καθάργιος . . . . .
Πέτρ. Ἰατρόπουλος	Χρ. Βλάτσιος. . . . . Ν
Παναγ. Καράπαυλος . . . Ν	Δημ. Κουκουλέτσος . . . Ο
Ἀνδρ. Κακκέβης	Γεώρ. Σπυρόπουλος . . . . Ο
Εὐστ. Μπαρδόπουλος . . . Ν	Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης . .
Γεώργ. Κορομηλᾶς	Γεώρ. Ράμμος . . . . .
Δημ. Κανελλόπουλος	Εὐθ. Μαντόπουλος . . . . Ν
Ἀθ. Αἰλιανὸς	Λάμπρος Περιστέρης. . . . Ν
Ἀντ Ζησιμόπουλος . . . Ο	Θεμ. Ραφαλιᾶς . . . . .

25-2-1911

Κυρ. Κυριαζόπουλος	
Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης	
Παναγ. Βερβενιώτης	
Γεώρ. Καλίτσης	N
Ἰωάν. Μάνος	O
Σπυρ. Ματσούκας	
Ρήγας Χατζηρρήγας	
Ἰωάν. Παπαλουκᾶς	
Ἰωάν. Τσιριμῶκος	N
Μιλτ. Σακελλαρίου	N
Κωνστ. Λιδωρίκης	
Θερ. Παπαϊωάννου	N
Νικ. Ξηρός	
Νικ. Φραγκίστας	
Ἰωάν. Γιδογιάννος	
Νάκος Πολιτόπουλος . . .	
Κωνστ. Περιβολιώτης . . .	N
Ἰωάν. Γιαμαρέλος . . .	N
Ἀνδρ. Μαρλᾶς	N
Δημ. Δεδούσης	N
Γεώργ. Σιγγούρης	
Στέφ. Σουμαρίπας	
Κ. Δημακωστούλας	N
Ἰω. Γραμματίκας	
Ἡρ. Βελλόπουλος	
Ἀθ. Χρηστίδης	
Γεώργ. Πώπ	N
Δημ. Βρατσάνος	N
Ἐμμ. Παγκάρας	

Ἐπικυροῦται εἶτα δι' ἀναστάσεως ἡ ἐκλογὴ ὅσον ἀφορᾷ τὸν κ. **Ἀντώνιον Γαροφαλιᾶν**.

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν Ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Κ. Ρακτιβάν. Ὑποβάλλει ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προσχεδίου τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος ὡς πρὸς προτάσεις βουλευτῶν ὑποβληθεῖσας αὐτῇ μετὰ τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ὑποβολὴν τῆς πρώτης ἐκθέσεως. Λέγει ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπέρριψε πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Μιχαλοπούλου περὶ περιλήψεως εἰς τὸ Σύνταγμα διατάξεως καθ' ἣν «ἀπαγορεύεται ἡ μετάφρασις τῶν Γραφῶν καὶ τοῦ Λειτουργικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας« καὶ ἑτέρας διατάξεως καθ' ἣν «ἐπίσημος γλῶσσα τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους εἶνε ἡ ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς καθαρευούσης». Ἀπέρριψε τὴν πρότασιν ταύτην διότι τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Συντάγματος ἐξασφαλίζουσιν ἀπολύτως, μετὰ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἀναπόσπαστον ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν γλῶσσαν αὐτῆς, πρὸς τούτοις ὑπάρχει καὶ ἡ πρόνοια τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης τὴν ὑπηρεσιακὴν μορφὴν τῆς γλώσσης, δι' ἣν ὑπεβλήθη καὶ παρὰ τοῦ κ. Βερροίου πρότασις, προστατεύει νόμος, ἐπιβάλλων καὶ ἀπόλυσιν ἔτι εἰς τοὺς στρεφομένους κατ' αὐτῆς ὑπαλλήλους, ἐπομένως δὲν

ὑπάρχει λόγος νὰ καθιερώσωμεν τὴν ἰδέαν ἀνυπάρκτου κινδύνου. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπέρριψε καὶ πρότασιν τοῦ κ. Κουλουμβάκη καθ' ἣν «οἱ θορυβοῦντες κατὰ τῆς ἐπισήμου γλώσσης δὲν εἶνε δεκτοὶ ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι», ὡς καὶ ἄλλας τινὰς ἀναγομένας εἰς τὴν πρόσκλησιν ἀλλοδαπῶν καὶ τὰς δημοσ. ὑπηρεσίας ἐν σχέσει μὲ τὴν στρατιωτικὴν θητείαν.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 3ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, εἰς ἐξακολούθησιν διακοπείσης ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεως.

Α. Θεοδωρίδης. Ὑπέβαλα τροποποίησιν εἰς τὸ 3ον ἄρθρον, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες συνεισφέρουσιν εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῆς «πρὸς τὸ φέρειν ἱκανότητος αὐτῶν», ἀντὶ «τῆς περιουσίας των». Ἡ Ἐπιτροπὴ μετερρύθμισε μόνον τὸ ἀναλόγως εἰς «κατὰ λόγον», ἀπέρριψε τὴν τροπολογίαν μου. Ἀλλὰ ἔχομεν ἐν Ἑλλάδι προφανῆ φορολογικὴν ἀνισότητα διὰ τὴν ἄμετρον ἐπικράτησιν τῶν ἐμμέσων φόρων. Οὗτοι εἶνε ἐπὶ τῆς καταναλώσεως, δηλ. ἐπὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης καὶ ὑπὲρ τὰς δυνάμεις τοῦ ἀτόμου πολλάκις καταναλισκομένων. Εἶνε 78% ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀμέσους, αὐτοὶ οἱ ἀντιστρόφως προοδευτικοὶ φόροι. Τὸ κρατοῦν σύστημα ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀναλογικὴν φορολογίαν, καὶ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν προοδευτικήν, ἥτις καὶ ἀντισυνταγματικὴ δυστυχῶς ἐχαρακτηρίσθη ἄλλοτε παρ' ἡμῶν. Τώρα πλέον δὲν ὑπάρχει κίνδυνος ὁμοίου χαρακτηρισμοῦ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ τῆς Ἀναθεωρήσεως, νομίζω ὅτι ἡ παροῦσα Βουλὴ δύναται νὰ παρεισαγάγῃ εἰς τὸ ἄρθρον διάταξιν καθιεροῦσαν τὴν ἀρχὴν τῆς προοδευτικῆς φορολογίας καὶ νὰ διερμηνεύσῃ οὕτω τὸ ὡριμάσαν φρόνημα τοῦ λαοῦ, ὅστις ἀπηύδησεν ἐκ τοῦ βάρους τῆς κατὰ μαθηματικὴν ἀναλογίαν φορολογίας. Καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα τῆς Τροιζῆνος καθιέρωσε τὴν διάταξιν, καθ' ἣν οἱ φόροι πληρόνονται «δικαίως καὶ ἀναλόγως», δηλ. πληρόνω ὄχι μόνον ὅσον ὑποχρεοῦμαι ἐκ τῆς γενικῆς ἀναλογίας ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς δυνάμεις μου. Ἀλλὰ μήπως φορολογοῦνται παρ' ἡμῖν ἐν πληρότητι καὶ δικαιοσύνῃ καὶ δι' αὐτῶν τῶν ἀμέσων φόρων οἱ πολῖται; Ποῦ ὁ φόρος τοῦ εἰσοδήματος τοῦ κεφαλαίου;

Οἰκονομικὴ ἀδικία καὶ δυσαρμονία καὶ μονομέρεια ἐπικρατεῖ καὶ ὁ τόπος πάσχει καὶ ἠρημώθη διὰ τῆς μεταναστεύσεως, ἡ τοκογλυφία θριαμβεύει καὶ θλίβει τυραννικώ-

τατα τὸν λαόν. Ἐκλήθημεν ἐνταῦθα συνεπείᾳ σοβαρῶν φαινομένων δυσαρέστου καταστάσεως, ἥτις δὲν αἴρεται δι' ἁπλῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ Συντάγματος. Τὸ δὲ «κατὰ λόγον» τῆς Ἐπιτροπῆς ἀντὶ τοῦ «ἀναλόγως» τοῦ κειμένου τοῦ Συντάγματος δὲν βλέπω τί μεταβάλλει. Ζητῶ νὰ τεθῇ ἡ ἐμὴ τροπολογία, καθιεροῦσα συνταγματικὴν ἀρχὴν προοδευτικῆς φορολογίας.

Παρὰ τοῦ κ. Α. **Κορομηλᾶ** Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβάλλεται νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου, τυπωθησόμενον πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας **Σπ. Θεοδωροπούλου** ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ ἐπιβολῆς φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος τῶν σπειρομένων γαιῶν.

Π. Πολυχρονιάδης. Ἀποκρούει τὴν ἀνάθεσιν στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας εἰς ἀλλοδαπούς ἐν καιρῷ πολέμου. Διότι —λέγει— τοὺς νικητὰς δημιουργοῦν ὄχι αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις καὶ ἁπλῶς τὸ εὐγενὲς φρόνημα, ἀλλὰ ἐγγενὲς αἴσθημα τῆς φιλοπατρίας, ὅπερ μόνον Ἕλλην δύναται νὰ ἔχῃ, προκειμένου περὶ Ἑλλάδος.

Μέρμηγκας. Σχετικῶς μὲ τὴν φράσιν τοῦ προσχεδίου «δύναται ν' ἀνατεθῇ δημοσία ὑπηρεσία . . εἰς μὴ πολίτας Ἕλληνας» ὁμιλεῖ περὶ κινδύνου μὴ Ὑπουργός τις ἀναθέσῃ δημοσίαν ὑπηρεσίαν εἰς ἀνθρώπους στερουμένους τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, διότι κατὰ τὸν Σαρίπολον πολίτης εἶνε ὁ ἔχων καὶ τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ ἀστικὰ δικαιώματα, ἀλλὰ ὁ στερούμενος διὰ καταδίκης τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων πῶς θὰ εἶνε πλέον πραγματικὸς πολίτης;

Ἐ. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) Ὁ ὅρος «πολίτης» δὲν εἶνε ἀκριβής, τὸ ἀκριβὲς εἶνε «ὁ ἔχων τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν», ἀλλὰ ἐπεκράτησε νὰ ἐναλάσσωνται αἱ λέξεις καὶ οἱ ὅροι οὗτοι. Ὡς πρὸς ἐνδεχομένας ἀνωμαλίας προνοοῦν εἰδικοὶ νόμοι. Εὐθὺς δὲ ὡς ψηφισθῇ τὸ Ἄρθρον θὰ ὑποβληθῇ νομοσχέδιον κανονίζον λεπτομερέστερον τὰ τοῦ ζητήματος τῆς ὀργανώσεως τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν παρὰ ξένων.

Κ. Μέρμηγκας. Δηλῶ ὅτι μετ' ἄλγους θὰ ψηφίσω

ὑπὲρ ἀναθέσεως δημοσίας ὑπηρεσίας εἰς ἀλλοδαπούς, καὶ δι' ὑπηρεσιῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ἄμυναν τῆς Χώρας. Πρόκειται μετ' ὀλίγον νὰ ἑορτάσωμεν ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς Ἐθνικῆς παλιγγενεσίας καὶ θὰ παριστάμεθα ἀπέναντι τοῦ κόσμου ὡς νήπια κηδεμονευόμενα ἔτι, θὰ τείνωμεν χεῖρα ἱκέτιδα πρὸς αὐτοὺς ὅπως μᾶς στηρίξωσιν ὡς παραλύτους;

Ε. Κουλουριώτης. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε τὸ «τετελεσμένον γεγονὸς» θὰ κατεψήφιζον τὴν διάταξιν περὶ ἀναθέσεως δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἰς ἀλλοδαπούς, διότι, παρ' ὅλην τὴν ἐνδεχομένην αὐτῶν μόρφωσιν καὶ ἐπιστημονικὴν ὑπεροχήν, δὲν δύνανται εὐκόλως νὰ συναφομοιώσωσι τὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν κρίσιν αὐτῶν πρὸς τὰς ἰδιαιτέρας τοπικὰς, φυλετικὰς καὶ ἐν γένει συνθήκας ἡμῶν.

Ὡς πρὸς τὴν ἀπορριφθεῖσαν περὶ γλώσσης πρότασίν μου ἀπέβλεπον καὶ ἀποβλέπω εἰς τὸ νὰ ἀσφαλισθῇ ἡ δημοσία ὑπηρεσία ἀπὸ ἐπιβλαβῶν ὀργάνων καὶ παραγόντων. θέτω διὰ τῆς προτάσεώς μου καθαρῶς πολιτικὸν ζήτημα, ὄχι γλωσσικόν. Ζητῶ νὰ ἀποκλείωνται τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας οἱ θορυβοῦντες κατὰ τῆς γλώσσης τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Δύναται λ. χ. εἷς ποιητὴς νὰ γράφῃ εἰς οἱανδήποτε γλῶσσαν θέλει, διότι ἡ γλῶσσα δὲν ἐπηρεάζεται οὐσιαστικῶς ἐν ἐν τῇ ἱστορικῇ πορείᾳ της παρ' ὀλίγων ἀτόμων, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ εἶνε οὗτος δημόσιος ὑπάλληλος καὶ ἐν ταυτῷ νὰ ὑβρίζῃ τὴν μορφὴν ἐκείνην τῆς γλώσσης, ἣν, εἴτε οὕτως ἢ ἄλλως, παραδέχεται ἡ πλειονότης τοῦ Ἔθνους καὶ ἡ κοινὴ συνείδησις, ἔστω ἐπὶ ὡρισμένην τινὰ περίοδον καὶ ἐποχήν. Δὲν δύναται τοιοῦτος δημόσιος ὑπάλληλος νὰ εὑρίσκεται ἐν διαρκεῖ ἀντιθέσει πρὸς τὴν κοινὴν συνείδησιν καὶ παράδοσιν, ὑβρίζων αὐτὴν διαρκῶς ὡς λόγιος, χωρὶς ἐπὶ τέλους ν' ἀποβῇ ἐπικίνδυνος ἕνεκα φανατισμοῦ προκαλουμένου κατ' ἀντίδρασιν. Λογίους δημοσίους ὑπαλλήλους διαρκῶς ὑβρίζοντας τοὺς ἀντιφρονοῦντας ἔχω ὑπ' ὄψιν. Καθίστανται οἱ τοιοῦτοι μονομανεῖς ἐν τέλει, ἄχρηστοι καὶ ἐπιζημιώτατοι καὶ ὡς ὑπάλληλοι, ὡς προεῖπον. Δὲν σπείρει δὲ ἀπόγνωσιν καὶ ἀναστάτωσιν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, ὁ διακηρύττων διὰ μελετῶν καὶ διατριβῶν κάθε τόσον, ὅτι ἡ ὅλη λαϊκὴ συνείδησις «πλανᾶται μὴ δεχθεῖσα τὴν γλωσσικὴν ἀντίληψιν τὴν ἰδικήν του, εἶνε ἠλιθία ἡ κοινὴ ἀντίληψις, εὑρίσκεται

ἐν γελοιωδεστάτῃ παραπλανήσει» καὶ τοιαῦτα. ἐνίοτε δὲ καὶ πολὺ χείρονα τούτων ; Ἀπὸ τῶν κύκλων τῶν τοιούτων λογίων, οὓς εὐλόγως δύναταί τις νὰ ὀνομάσῃ ἀνισορρόπους, ἕνεκα τῆς παθολογικῆς ἐπιμονῆς των τοὐλάχιστον εἰς τὰς γνώμας των περὶ γλώσσης καὶ φιλολογίας, ἀπέρρευσε καὶ τὸ ὄργανον ἐκτρόπων θεωριῶν καὶ ἀρχῶν περιοδικὸν « Ἀνεμώνη» καὶ ἡ περίφημος μετάφρασις τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Πάλλη. Ὁ δὲ Γραμματεὺς τοῦ Πανεπιστημίου χθὲς ἀκόμη δημοσιεύει δήλωσιν εἰς τὸν «Νουμᾶν», ἐν ᾗ καυχᾶται ἐπὶ τῷ ὅτι ἀποκαλεῖται «μαλλιαρὸς» καὶ θεωρεῖ τοῦτο τιμήν του καὶ δόξαν!

Μ.Γιαλινός. Ἡ ξηρὰ Συνταγματικὴ διάταξις εἶνε ἀδύνατον νὰ δημιουργίσῃ ἰσότητα τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν ἐρρίζον δὲν ληφθῇ πρόνοια παρὰ τῆς Πολιτείας, ὥστε νὰ ἀπολαύουν ὅλοι οἱ Ἕλληνες τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης τῆς παιδείας. Ἄλλως ἡ ἰσότης τῆς Συνταγματικῆς Διατάξεως εἶνε γράμμα κενὸν καὶ ἦχος.

Ὡς πρὸς τὴν παράγραφον ὅτι οἱ Ἕλληνες συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως «κατὰ λόγον» ἢ «ἀναλόγως»—ὅπερ τὸ αὐτὸ—τῆς περιουσίας των, φρονῶ ὅτι ἄνευ ἀνθρωπινοτέρας παιδεύσεως καὶ ζωοποιήσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἠθικὴν ἀναγέννησιν τῶν πολιτῶν, ἀδύνατος ἡ πραγματοποίησις ἐκείνου ἀκριβῶς ὅπερ ζητεῖ ἡ παράγραφος, ἡ περὶ φορολογίας ἔκφρασις, ἢ ἡ ἐπιδίωξις διὰ τοῦ πολιτεύματος ἀπολύτου δικαιοσύνης ἐν τῇ δημοσιονομικῇ πολιτικῇ. Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν περὶ ἀλλοδαπῶν ὑπαλλήλων, φρονῶ ὅτι μόνον οἱ πολιτογραφούμενοι ὡς Ἕλληνες πρέπει νὰ γίνωνται δεκτοὶ εἰς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους εἰς κρισίμους ὥρας, καθ' ἃς κρίνεται ἡ τύχη αὐτοῦ.

Ὡς πρὸς τοὺς τίτλους εὐγενείας, οὓς δὲν ἀναγνωρίζει τὸ συζητούμενον ἄρθρον, ὀφείλω νὰ εἴπω, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ, ἀφοῦ ἀπό τινος δημιουργοῦνται παρ' ἡμῖν ὑπὸ ἄλλον τύπον αἱ διακρίσεις, ὑπὸ τὸν τύπον τῶν κοινωνικῶν διακρίσεων καθ' ὧν οὐδὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ ἡ διάταξις.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἐπροτάθη εἰς τὸ ἄρθρον 3 ἡ ἐξαίρεσις ὅτι οἱ ἀλλοδαποὶ δὲν θὰ ἦσαν δεκτοὶ ἐν καιρῷ πολέμου. Ἀποκρούω διάταξιν ἀγνώ-

μονα πρὸς μεγίστας ὑπηρεσίας ξένων καὶ εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς τὸ Ἔθνος ὅλον.

Ἡ προσφυγὴ εἰς ξένα ἐπιστημονικὰ φῶτα διὰ τὸ στράτευμα ἱκανοποιήθη ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμέσου ἀποχωρήσεως ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἀλλοδαπῶν ἐν περιπτώσει περιπλοκῆς τῆς Πολιτείας εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν. Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τὴν ἀναγομένην εἰς τὴν φορολογίαν τῶν ἑλλήνων πολιτῶν, τὸ «ἀναλόγως» τῆς ὁποίας μετέβαλεν ἡ ἐπιτροπὴ εἰς «κατὰ λόγον», ὅπερ καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτό, δὲν ἔπταισε τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Συντάγματος καὶ ὅπως καὶ ἂν διαρρυθμισθῇ ἡ ἐν τῷ μέλλοντι δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τοῦ Κράτους δὲν θὰ ἐπηρεασθῇ οὐδόλως ἐκ μόνου αὐτοῦ, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν εἶνε διατυπωμένον. Δράττομαι δὲ τῆς εὐκαιρίας νὰ δηλώσω ὅτι ἡ γνώμη τῆς Κυβερνήσεως εἶνε ὅτι οὐχὶ ἀναλόγως τῆς περιουσίας ἢ τοῦ εἰσοδήματος, τῆς ἐκφράσεως λαμβανομένης ἐν μαθηματικῇ ἀκριβείᾳ καὶ ἀναλογίᾳ, ἀλλὰ ἀναλόγως τῶν δυνάμεων πολιτῶν πρέπει νὰ κανονισθῇ ἡ φορολογία. Ὅθεν συμφωνεῖ μὲ τὴν τροπολογίαν τὴν ὑποβληθεῖσαν παρὰ τοῦ κ. Θεοδωρίδου.

Γ.Πώπ. Ἐρωτῶ ἂν τὸ Στέμμα καὶ τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας ἀπαλλάσσονται ἢ οὔ παντὸς δασμοῦ, δὲν πρόκειται περὶ τοῦ ποσοῦ, ἀλλὰ περὶ τῆς ἀπολύτου δεσπόσεως τοῦ νόμου. ἐρωτῶ ἂν ἀπαλλάσσεται τὸ Στέμμα καὶ τὰ μέλη παντὸς δασμοῦ, ἀπαλλάσσονται τῶν ἀμέσων ἢ τῶν ἐμμέσων φόρων, ἀπαλλάσσονται μόνον τῶν ἀμέμέσων ἢ οὔ.

Ε. Βενιζέλος. Πρόκειται περὶ ἐρωτήσεως ἢ ἐπερωτήσεως καὶ παραπέμπω εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ, ὅτε καὶ θὰ ἀπαντήσῃ ἡ Κυβέρνησις τί σκέπτεται ἢ δὲν σκέπτεται ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἢ, ἄλλως λέξεσιν, ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Συντάγματος, πῶς δηλ. ἑρμηνεύομεν αὐτό.

Γ Πώπ Ἀπηύθυνα μόνον παράκλησιν δηλώσεως ἁπλῆς εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς. Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ μοὶ γεννᾶ τὴν σκέψιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶνε ἕτοιμος εἰς ἀπάντησιν, διότι φαίνεται ὅτι δὲν ἐθίχθη ἢ δὲν ἐξαντλήθη τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅτε ἐκανονίζετο ἡ μεταρρύθμισις.

Χ Βαζίμης. Ἡ σαφήνισις παρὰ τῆς Κυβερνήσεως δια-

τάξεώς τινος εἶνε ἑρμηνεία τῆς Βουλῆς, δὲν δεῖται ἰδιαιτέρας κατ' ἐπερώτησιν συζητήσεως, πρόκειται περὶ δηλώσεως ἀναγραφησομένης εἰς τὰ πρακτικά. Ἐρωτῶ ἂν ὁ δι' εἰδικοῦ νόμου καθορισμὸς τῶν τῆς προσλήψεως ἀλλοδαπῶν διὰ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας πρόκειται νὰ θίξῃ καὶ νὰ καταργήσῃ τὸν προξενικὸν νόμων ἢ οὔ.

Ἐκ τῶν Ὑπουργικῶν ἐδωλίων ἀπαντῶσιν ὄχι.

Ε.Κουλουμβάρας. Ὡς πρὸς τὰς δηλώσεις αἵτινες θ' ἀναγραφοῦν εἰς τὰ πρακτικὰ πρὸς καθοδήγησιν εἰς τὴν ἑρμηνείαν δὲν ἔχει δικαίωμα παρὰ ἡ Βουλὴ νὰ ποιῇ αὐτάς, ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μόνον ὡς βουλευτὴς δύναται νὰ ἐκδηλώσῃ γνώμην. Τὸ ἑρμηνεῦον Συνταγματικὴν διάταξιν. τὸ ἰσοδύναμον πρὸς τοιαύτην. ἀναγραφόμενον ἐν τοῖς πρακτικοῖς. πρέπει ν' ἀπορρέῃ μόνον ἀπ' αὐτῆς τῆς Βουλῆς, πρέπει νὰ παρέχῃ ἀνεπηρέαστον τὴν γνώμην ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν.

Σ.Δραγούμης. Τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος εἶνε ἡ παράστασις αὐτῆς τῆς ἀληθείας. Ἐσκόπουν καγὼ νὰ εἴπω ὁμοια. Ἡ Βουλὴ ἐψήφισε τὸ περὶ Ἀναθεωρήσεως ζήτημα ἄνευ Κυβερνητικῆς πρωτοβουλίας, ἀφ' ἑαυτῆς. καὶ ὁ λαὸς μᾶς ἐξουσιοδότησε διὰ τῶν καλπῶν νὰ προβῶμεν ὁμοίως περαιτέρω, συνεργαζόμενοι ἀπὸ κοινοῦ ἐνταῦθα. Καὶ οὐδεὶς ἐνταῦθα. οὔτε ἡ Κυβέρνησις. οὔτε ἄλλος τις. δύναται νὰ δηλώσῃ τι ἀναγραπτέον εἰς τὰ πρακτικὰ ὡς ἑρμηνείαν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν διατάξεων. Τὴν ἑρμηνείαν ἂς εὕρωσιν οἱ κατόπιν. Ἡ προερμηνεία θὰ ἦτο λίαν ἐπικίνδυνος. Τὰ δὲ πρακτικά. καὶ τὰ ἐπίσημα καὶ τὰ ἐπιβοηθητικὰ ἐστενογραφημένα. μόνον θὰ ἀπηχήσωσιν ἀκριβῶς τὰς γνώμας ἡμῶν καὶ μόνον ὅταν ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ ὁμογνωμόνως δώσῃ ἑρμηνείαν θὰ σημειωθῇ τοῦτο ἰδίᾳ καὶ κατηγορηματικῶς. Δὲν ἔχομεν κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν Συνταγματικῶν διατάξεων τὴν Κυβέρνησιν ἀντιμέτωπον, διότι δὲν θὰ νομοθετήσωμεν. δὲν ἔχομεν δικαίωμα καὶ δύναμιν πλειονοψηφίας καὶ μειονοψηφίας, ἔχομεν μόνον Κυβέρνησιν ἥτις θὰ ἐπιφέρῃ γνώμην ὅταν καλῆται παρὰ τῆς Βουλῆς. Καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲ πρὸ ὀλίγου, διὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ὡμίλησεν ἀντιθέτως πρὸς τὴν γνώμην ἡμῶν ταύτην.

Γ.Ταξίαρχος. Ὑποχρεωτικὴν ἑρμηνευτικὴν σημασίαν

ἔχουσιν αἱ γνῶμαι αἱ λαμβανόμεναι κατ' ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς.

Πρόεδρος. Ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 ἐπεραιώθη καὶ ἐρωτᾷ αὐτὴν ἐπὶ τῆς Τροπολογίας τοῦ κ. Θεοδωρίδου εἰς αὐτό. ἣν ἡ Βουλὴ παραδέχεται. ἀποφασίζουσα νὰ μεταβληθῇ ἐν αὐτῷ τὸν «κατὰ λόγον τῆς περιουσίας των» εἰς «ἀναλόγως τῶν δυνάμεών των» ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 3.

Οἱ Ἕλληνες εἶνε ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου, καὶ συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη. ἀναλόγως τῶν δυνάμεών των· μόνον δὲ πολῖται Ἕλληνες εἶνε δεκτοὶ εἰς ὅλας τὰς δημοσίας λειτουργίας. πλὴν τῶν δι' εἰδικῶν νόμων εἰσαγομένων εἰδικῶν ἐξαιρέσεων. Πολῖται εἶνε ὅσοι ἀπέκτησαν ἢ ἀποκτήσωσι τὰ προσόντα τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Εἰς πολίτας Ἕλληνας τίτλοι εὐγενείας ἢ διακρίσεως οὔτε ἀπονέμονται οὔτε ἀναγνωρίζονται.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ μίαν ὥραν.

Μετὰ τὴν Διακοπήν

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ὑπάρχει πρότασις τοῦ βουλευτοῦ κ. Μιχαλοπούλου περὶ προσθήκης 4ου ἄρθρου περὶ γλώσσης εἰς τὸ κείμενον τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης ὁ κ. Μιχαλόπουλος ἔχει πρῶτος τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Παπαναστάσης** φρονεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ συζήτησις ἐφ' ὅσον δὲν διενεμήθη εἰσέτι ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης.

Ὁ κ. **Μιχαλέας** φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις περὶ γλώσσης διότι ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι δι' οὐδένα ἄλλον σκοπὸν θὰ γίνῃ αὕτη παρὰ μόνον διὰ νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Καλομενόπουλος** φρονεῖ ἐπίσης ὅτι δὲν πρέπει νὰ διεξαχθῇ συζήτησις.

Ὁ κ. **Κουτσόπης** λέγει ὅτι μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ῥακτιβὰν γενομένην εἰσήγησιν ἡ συζήτησις κατέστη ὥριμος.

Ὁ κ. **Κλάδης** φρονεῖ ὅτι ἡ περὶ γλώσσης συζήτησις εἶνε κατ' ἀρχὴν ἀπαράδεκτος.

Ὁ κ. **Πετραλιᾶς** λέγει ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ συζήτησις.

Ὁ κ. **Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι δύναται μὲν νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις περὶ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως, δίδει δὲ ἐξηγήσεις τινὰς σχετικῶς πρὸς ὅσα αὐτὸς ἐξέθηκεν περὶ γλώσσης καὶ λέγει ὅτι εἶπε πῶς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μένωσιν ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ ὑπάλληλοι θορυβοῦντες κατὰ τῆς ἐπισήμου γλώσσης τοῦ Κράτους. Ποιεῖται ἐπίσης τὴν δήλωσιν ὅτι οὐδένα κίνδυνον διατρέχει οὔτε ἡ γλῶσσα οὔτε τὸ Ἔθνος.

Ὁ κ. **Μιχαλόπουλος** ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μιχαλοπούλου καὶ τῆς ἐπὶ ταύτης τροπολογίας τοῦ κ. Κουλουμβάκη δὲν εἶνε ἀπαράδεκτος, ἐρωτᾷ δὲ τὴν Βουλὴν ἂν δέχεται ἢ ὄχι τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως. Ἡ **Βουλὴ** δὲν δέχεται τὴν ἀναβολήν.

Ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς γλώσσης τὴν 10 καὶ 40′ μ. μ.

Ὁ κ. **Μιχαλόπουλος** ὑποστηρίζει τὴν τροπολογίαν του ἐπικαλούμενος διάφορα παραδείγματα ἐξ ἄλλων λαῶν.

Τῇ 11.12′ μ. μ. ὁ κ. **Μπουφίδης** ἀνερχόμενος ἐπὶ τὸ βῆμα λέγει ὅτι δὲν εἶνέ τι πρωτοφανὲς ἡ ἀναγνώρισις ἐπισήμου γλώσσης εἰς ἓν κράτος. Διότι μόνον ἂν τεθῇ ὁ περιορισμὸς οὗτος θὰ ἔχῃ τις δικαίωμα νὰ ἐλέγξῃ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως διατὶ διατηρεῖ εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας τοὺς διαφθορεῖς τῆς Ἐθνικῆς γλώσσης.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Μπουφίδης ἀναφέρει τὸ παράδειγμα τοῦ πρωτύπου σχολείου Βόλου ἐν ᾧ κοράσια ἄτινα ἠδύναντο νὰ γράφωσι τὴν καθαρεύουσαν εἰς μικροτέρας τάξεις διδάσκονται ἐκεῖ τὴν χυδαίαν. Ἀναγινώσκει πρὸς ἀπόδειξιν τούτου τὰς ἐκθέσεις 12ετίδος μαθητρίας

Ε. Κουλουμβάκης. Ποῖος διευθύνει τὸ σχολεῖον τοῦτο.

Ν. Μπουφίδης. ὁ κ. Δελμοῦζος.

Ε. Κουλουμβάκης. Ὁ κ. Δελμοῦζος ἀνήκει εἰς τὴν κοινωνιολογικὴν Ἑταιρείαν.

Ν. Μπουφίδης. Δὲν γνωρίζω εἰς ποίαν ἑταιρείαν ἀνήκει. Ἓν μόνον γνωρίζω, ὅτι εἰς ὁποιανδήποτε καὶ ἂν ἀνῆκεν Ἑταιρείαν ὤφειλε νὰ ἐκπληροῖ τὸ καθῆκόν του, διὰ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τοῦ ὁποίου ἔδωκεν ὅρκον.

Ι. Τσιριμῶκος. Ὑπεραμύνεται τοῦ κ. Δελμοῦζου, ὅστις, λέγει, εἶνε εἷς τῶν ἀρίστων παιδαγωγῶν.

Ὁ κ. **Μπουφίδης** ἀναφέρει ἐπίσης ὅτι εἰς τὸ ἀνωτέρω σχολεῖον δὲν διδάσκεται οὐδὲ μία κἂν προσευχή, διότι τὴν διδασκαλίαν ταύτην οἱ ἐκεῖ διδάσκοντες ὀνομάζουσι «φασαρίαν». Τελευτῶν κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς προτάσεως κ. Μιχαλοπούλου.

Ὁ κ. **Κουλούμπαρος** ἀπὸ τῆς 12.45′ ἀρχόμενος λέγει ὅτι ἡ γλῶσσα συμβαδίζει πάντοτε μὲ τὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς λαοῦ, δὲν παραδέχεται δὲ οὔτε τῶν καθαριστῶν, οὔτε τῶν χυδαϊστῶν τὰς θεωρίας διότι ἀμφοτέρων αἱ κεραλαὶ δὲν εἶνε ἀσφαλεῖς ἵνα κλίνῃ τις ὑπὲρ τούτου ἢ ἐκείνου.

Ε. Κουλουμβάκης. Λέγει ὅτι οἱ ἀποκληθέντες «μαλλιαροί», ὧν τὸν ἀποκλεισμὸν ἀπὸ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ζητεῖ διὰ προτάσεώς του χάριν τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ πρὸς ἀποτροπὴν σκανδάλων, ἔφθασαν ἐν τῷ φανατισμῷ των καὶ τῇ τυφλώσει των εἰς τὸ σημεῖον νὰ στραφοῦν ἀναρχικὸν ἐναντίον καὶ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ πάσης Ἐθνικῆς παραδόσεως. Ἀναφέρει σχετικῶς διάφορα γεγονότα καὶ πρόσωπα.

Φωτιάδης. Ἐπιτιθέμενος κατὰ τῶν «μαλλιαρῶν» ὡς τελείως ἀνοητανόντων καὶ ἀμαθῶν, φρονεῖ ἐν τούτοις ὅτι δὲν ὑπάρχει σοβαρὸς λόγος νὰ ἀναγραφῇ σχετικὴ διάταξις περὶ τῆς γλώσσης εἰς τὸ Σύνταγμα, ἀλλὰ ἀρκεῖ ἡ Βουλὴ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἀποδοκιμασίαν της κατὰ τῶν «μαλλιαρῶν», μετὰ τῆς πεποιθήσεως ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα θὰ ῥθάσῃ μίαν ἡμέραν εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος, καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐξασφαλίσῃ διὰ μέτρων ἀπ' αὐτῶν τὰς ὑπηρεσίας τῆς Παιδείας, ὡς καὶ νὰ λάβῃ μέτρα κατὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι ξένων προπαγανδιστικῶν Σχολῶν.

Πετσοπούλος. Ἀνάγκη ἀνωτέρα ἐπιβάλλει τὴν δημιουργίαν μιᾶς κοινῆς μορφῆς τῆς γλώσσης μεταξὺ τῶν διαφόρων φύλων ἑνὸς Γένους. Τοῦτο συμβαίνει μὲ τοὺς Ἕλληνας, οἱ Ἴωνες, ὡς μᾶλλον πεπολιτισμένοι, ἐδημιούργησαν τὴν κοινὴν μορφὴν τῆς πανελληνίου γλώσσης, τὴν Ἀττικήν, ἣν ἀνεγνώρισε κατόπιν καὶ ὁ Μακεδονισμός, εἰς ἣν μετὰ ταῦτα ἐγράφησαν αἱ Ἱεραὶ Γραφαὶ καὶ ἡ Φιλολογία τοῦ χριστιανικοῦ, τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἡ γλῶσσα τῶν Εὐαγγελίων ἦν ὁ συνδετικὸς κρίκος τῶν διακυμαινομέ-

νων ἑκάστοτε διαρρόων τμημάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατόπιν κατὰ τὴν ἡὼ τῆς Ἀναγεννήσεως, παρουσιάσθη κοινὴ συνδετικὴ γλῶσσα ἡ τῶν δημοτικῶν ᾀσμάτων καὶ ὅταν ἠρχίσαμεν εἰσερχόμενοι εἰς τὴν ἀναγέννησιν ἤρχισε κατ' ἀνάγκην σχηματιζόμενος καὶ κοινὸς πεζὸς λόγος, διὰ τοῦ Κοραῆ καὶ τῶν ἄλλων κατόπιν καλῶν πεζογράφων ἡμῶν, οἵτινες εὗρον ἐρείπια καὶ ἔκαμον οἰκοδόμημα καλὸν καὶ βάσιμον, μόνον δὲ τῶν ὕβρεων μὲ τὰς ὁποίας τοὺς κοσμοῦν ἑκάστοτε οἱ μαλλιαροὶ δὲν εἶνε ἄξιοι. Ἐσχηματίσθη τότε καὶ ροπὴ πρὸς ἄμεσον σύνδεσιν τοῦ Νεοελληνικοῦ λόγου μετὰ τοῦ ἀρχαίου, εὐγενὴς ἀπόπειρα, προωρισμένη ὅμως εἰς ἀποτυχίαν. Ἀντίρροπον τούτου εἶνε ὁ μαλλιαρισμός, ἀνισόρροπος φιλολογικὴ ἀπόφυσις.

Δυστυχῶς αἱ ἀποφύσεις αὗται ὑποστηρίζονται καὶ παρ' αὐτῆς τῆς Πολιτείας, ἔχουν δὲ ἐπὶ κεφαλῆς δύο Καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου. Εἰς αὐτῶν ἐνήργησε νὰ δοθοῦν ἀπὸ 10,000 δρ. εἰς δύο Γερμανοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λειψίας, ὅπως διδάσκωσι τὴν «Ἱστορίαν τῆς Ῥωμηοσύνης».

Εἰσέρχεται εἶτα ὁ ὁμιλῶν εἰς ὑπόμνησιν καὶ ἀνάπτυξιν σχετικῶν γεγονότων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, παραχωρηθέντος αὐτῷ κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ Προέδρου, καὶ ἑνὸς ἔτι τετάρτου τῆς ὥρας, ἐπὶ πλέον τῆς ἐξαντληθείσης ἡμισείας ὥρας.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 1ην καὶ 50′ μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος — Οἱ Γραμματεῖς

Ν. Στράτος — Ν. Ξηρὸς

Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΣΤ′

τῆς 26ης Φεβρουαρίου 1911.

Ὥρᾳ 4 45′ μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται διορθωθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς: 1) Οἱ κάτοικοι Βουρῶν τῆς Αἰγιαλείας παρακαλοῦσιν ὅπως διατηρηθῇ ὁ ἀστυνομικὸς αὐτῶν σταθμάρχης. 2) Οἱ κατάδικοι Χαλκίδος ζητοῦσι χάριν. 3) Οἱ κτηματίαι Ἀθηνῶν ζητοῦσιν ὅπως ἐπανέλθῃ ὁ νόμος περὶ συλλήπτρων. 4) Οἱ κάτοικοι Κύμης παρακαλοῦσιν ὅπως μὴ ἀποκλεισθῇ μειοδοσία πρὸς ἐνοικίασιν ἀστυνομίας εἰς οἰκίαν Χρονάιου. 5) Οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Αἰγίνης ζητοῦσι χάριν. 6) Ὁ Ι. Χριστάκης συνιστᾷ τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν. 7) Οἱ ἔμποροι τῆς Σελινίτσης τοῦ δήμου Λεύκτρου ζητοῦσιν ὅπως συσταθῇ ὑποτελωνεῖον ἐν τῇ κωμοπόλει των. 8) Οἱ κατάδικοι Ῥίου ζητοῦσι δικαιοσύνην ὡς ὑπερμέτρως καταδικασθέντες. 9) Οἱ κάτοικοι Καΐτσης τῆς ἐπαρχίας Καρδίτσης ζητοῦσιν ὅπως τὸ χωρίον των ὑπαχθῇ διοικητικῶς καὶ δικαστικῶς τῷ νομῷ Φθιώτιδος. 10) Οἱ κάτοικοι Στεβενίκου τῆς Λεβαδείας ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων χρήσεως 1910. 11) Ὁ ἐν Λαμίᾳ Σύλλογος τῶν Μακεδόνων ζητεῖ ὅπως καθιερωθῇ ἡ «καθαρεύουσα» καὶ 2ον ὅπως ἡ ἐκπαίδευσις παρέχεται δωρεάν. 12) Ὑπόμνημα τῶν ὑπαλλήλων τῶν Δημοσίων ἔργων τῶν ἀπολυθέντων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐκκαθαρίσεως.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Πρόεδρος. Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ὥρᾳ 5 μ. μ. Ὁ κ. **Κ. Μάνος** ἀρχόμενος τοῦ λόγου του λέγει ὅτι ἡ περὶ γλώσσης συζήτησις ἐν ταῖς παρούσαις στιγμαῖς εἶναι βυζαντινισμός. Ἀναγκάζεται ἐν τούτοις νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἕνεκεν τῆς ἀμαθείας τῶν ὑποβαλόντων τὴν αἴτησιν δι' ἧς ζητεῖται ὁ καθορισμὸς τῆς καθαρευούσης ὡς ἐπισήμου γλώσσης. Ἀλλὰ ποίας καθαρευούσης. Τῆς τοῦ Κόντου, ἢ τῆς τοῦ Μιστριώτου ἢ τῆς τοῦ Βερναρδάκη. Ἡ γλῶσσα εἶνε ζῶν ὀργανισμὸς καὶ ὑφίσταται τὰς περιπετείας ζῶντος ὀργανισμοῦ. Τὸ ν' ἀπολιθώσωμεν τὴν καθαρεύουσαν διὰ τοῦ Συντάγματος εἶνε τὸ αὐτὸ ὡσεὶ νὰ ἀπεφάσιζε τὸ συνέδριον τῶν ἀρχαίων ν' ἀποδεχθῇ μόνον τὴν γλῶσσαν τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν, ν' ἀπορρίψῃ δὲ καὶ Σοφοκλῆ καὶ Εὐριπίδην καὶ πρὸ πάντων τὸν Ξενοφῶντα, ὅστις, εἰρήσθω, μεταχειρίζεται καὶ βαρβαρικὰς λέξεις.

Ὁ κ. **Βέρροιος** ἀρχόμενος τῇ 5.12' μ. μ. ἀντικρούει τὸν προλαλήσαντα καὶ ἀναφέρει ὅτι οἱ μαλλιαροὶ διαφθείρουν τὴν Ἐθνικὴν γλῶσσαν ἀποκαλοῦντες τὸν «Παλαιολόγον« «Παλιοκουβέντα» καὶ τὴν «Ἠλέκτραν» «Κεχριμπάρα».

Κ. Μάνος. Εἶνε ψεύδη αὐτά.

Σ. Γρανίτσας. Νὰ μᾶς πῆτε ποῦ τὰ εὑρήκατε.

Βέρροιος. Ὅταν οὕτω λοιπὸν ἔχουν τὰ πράγματα δὲν ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία τὴν ὑποχρέωσιν νὰ θέσῃ ἕνα φραγμὸν εἰς τὴν κατάστασιν αὐτήν; Καὶ ἂν μὴ ἐμποδίσωμεν αὐτοὺς νὰ γράφουν ὅ,τι θέλουν ἀλλὰ τοὐλάχιστον νὰ μὴ βραβεύσωμεν αὐτοὺς διὰ παρασήμων, οὐδὲ νὰ τοὺς διατηρῶμεν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Τελευτῶν ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τοῦ κ. προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. **Παπαναστασίου** ὥρᾳ 5.40' μ. μ. ἀρχόμενος τοῦ λόγου του λέγει ὅτι πρὸ παντὸς τὸν ἐξέπληξεν ὁ τρόπος τῆς συζητήσεως καὶ ἡ καταφορὰ ἐναντίον οὐ μόνον ὁμάδος λογίων ἀλλὰ καὶ ἐναντίον ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους.

Ἡ ἀμάθεια, προκειμένου περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, δὲν εἶνε δεδικαιολογημένη διότι πλῆθος συγγραφέων ὑπάρχωσι συγγράψαντες περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, ἔπρεπε δὲ νὰ γνωρίζωσι πάσας τὰς λεπτομερείας ἐκεῖνοι, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ ἐκφράζωσι τὴν γνώμην των. Δὲν εἶνε ἡ δημοτική, ἀλλ' ἡ γραφομένη γλῶσσα ἡ προδίδουσα ἀδυναμίαν δημιουργικὴν ὡς ἐπίσης εἶνε αὐτὴ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μακρᾶς δουλείας.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Παπαναστασίου ἀναφέρει τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὁμιλεῖ δὲ καὶ περὶ τοῦ ἐν Βόλῳ σχολείου περὶ τοῦ ὁποίου ὡμίλησεν ὁ κ. Μπουφίδης, περὶ οὗ λέγει ὅτι δὲν ἐξέθηκεν ὀρθῶς τὰ πράγματα.

Ὁ κ. **Μπουφίδης** δίδει ἐξηγήσεις τινὰς σχετικῶς πρὸς ὅσα εἶπεν.

Θ. Κουτσούπης. Κύριε Πρόεδρε ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἤρξατο νὰ ὁμιλῇ ὁ κ. Παπαναστασίου παρατηρῶ ὅτι ὁ ῥήτωρ δὲν προστατεύεται.

Πρόεδρος. Δηλῶ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ προστατευθῇ ὁ ῥήτωρ ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦν νὰ γίνωνται αἱ διακοπαὶ αὗται, παρακαλῶ δ' ὅπως καὶ ὑμεῖς μὴ διακόπτετε ἐπιθυμοῦντες νὰ προστατεύσητε τὸν ῥήτορα.

Ὁ κ. **Παπαναστασίου** ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τεθῇ δεσμὸς εἰς τὴν γλῶσσαν, διότι τοῦτο πράττουσα ἡ Βουλὴ δὲν θ' ἀποδείξῃ ἄλλο τι παρὰ μόνον ὅτι ἀρνεῖται τὴν ζωήν. Τελευτῶν λέγει ὅτι δὲν θεωρεῖ σοβαρὰν τὴν πρότασιν περὶ ἀποβολῆς τῶν δημοτικιστῶν ἀπὸ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Πρὶν ἢ προβῆτε, λέγει, εἰς οἱασδήποτε ἀποφάσεις συλλογισθῆτε ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι ὁμοεθνεῖς ἡμῶν, χάριν τῶν ὁποίων πρέπει νὰ διατηρήσωμεν τὰς ἀτομικὰς ἐλευθερίας.

Ν. Γαλανός (ὥρα 6 καὶ 1/4). Δὲν θάπτονται ζητήματα σπουδαῖα ὑπὸ τὴν αἰτίασιν τῆς δῆθεν Βυζαντινικότητος. Ὅτε συνεζήτουν περὶ δογμάτων οἱ Βυζαντῖνοι, ὑπὸ κινδύνους καὶ πολέμους, ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ ἐχθροῦ ἐκτὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἶχε τεθῇ πρὸς αὐτοὺς παρὰ τῆς Δύσεως τὸ πρόβλημα, ἢ νὰ μὴ μείνωσιν ἐντὸς τοῦ διαγράμματος τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἢ νὰ δουλωθῶσιν ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἀλλά, ἐὰν συνεμορφοῦντο μὲ τὸ πρῶτον, θὰ συμπαρέσυρον εἰς πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀπώλειαν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Γένος. Ἔπεσαν μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀλλὰ ἐκ τῆς τέφρας των ἀνέκυψεν ὁ φοίνιξ τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐκήρυξεν ἀπαράδεκτον τὴν περὶ γλώσσης τῶν Γραφῶν καὶ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν πρότασιν, ἀλλὰ παρέλκουσαν. Περίληψις τοιαύτης προτάσεως ἐν τῷ Συντάγματι, ὡς πρὸς τὰς Γραφάς, δὲν εἶνε οὐδόλως ἔκθεσμος, διότι πάντοτε ἡ Ἐκκλησία ἐπισήμως ἐκηρύχθη κατὰ τῆς μεταφράσεως τῶν Γραφῶν. Μετάφρασις Γραφῶν εἶνε ἐπικίνδυνον ἐγχείρημα, ἂν μὴ ἀπολύτως ἀκατόρθωτος. Ἀπὸ ἰδιωτικῶν μεταφράσεων δὲν προστατεύεται ἡ Γραφή, ὡς πείθουσιν ἐμφανῆ παραδείγματα ἐκ τοῦ παρελθόντος. Ἐξ ἀτυχῶν καὶ ἀναρμοδίων μεταφράσεων τῆς Γραφῆς κινδυνεύει σοβαρῶς καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ αὐτὸς ὁ χριστιανισμός, ἄρα τὸ Γένος τὸ Ἑλληνικόν. Εἶμαι ἀπόλυτος φίλος τῆς ἐλευθερίας, ἀλλά, προκειμένου περὶ αὐτῆς τῆς βάσεως, ἐπιβάλλεται λογικὴ χαλιναγώγησις.

Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους, ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν βλέπει κίνδυνον, ἀλλὰ τὸ ὅτι εἰς συλλόγους

ἀντικαθαρευτικοὺς εἶνε ἐγγεγραμμένοι ἄνδρες ἔγκριτοι καθ' ὅλα τὰ ἄλλα, ἄνθρωποι τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν γραμμάτων καὶ δὴ βουλευταὶ καὶ Ὑπουργοί, εἶνε ἀπόδειξις κινδύνου, τὸν ὁποῖον δὲν εἶδον ἀκόμη ἡ Ἐπιτροπὴ ἀλλὰ βλέπομεν ἡμεῖς. Δὲν πρόκειται νὰ δημεύσωμεν ἡμεῖς τὴν ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης, ἂν καὶ δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἀντίθετος γνώμη περὶ τῆς πορείας καὶ τοῦ τέλους τῆς ἐξελίξεως, ἀλλὰ νὰ ἀποκλείσωμεν τὰς ἀποδεδειγμένως νοσηρὰς ὑπερβασίας. Ὁ λαὸς τείνει μᾶλλον πρὸς τὴν καθαρεύουσαν καὶ γνωρίζω τοῦτο ἐκ μακροτάτης συναφείας πρὸς ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Τὸ ὅτι δὲ ὑπὸ ἔποψιν παιδείας ὑστεροῦμεν ἕνεκα τῆς καθαρευούσης ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ «ράβδος ἐν γωνίᾳ ἆρα βρέχει».

Ἡ πολιτεία καὶ τὸ πολίτευμα ὑποχεοῦνται νὰ προστατεύωσι τὰς ὀργανικὰς δυνάμεις τὰς συντελούσας εἰς ἀσφαλῆ ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ. Δὲν εἶνε κατ' οὐσίαν ἀλλότριον τοῦτο πρὸς τὴν φύσιν τοῦ πολιτεύματος, ἔχομεν δὲ Ἑλληνικὰ πολιτεύματα ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτὴν ἔτι, διατυπούμενα «ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος». Ἂν τοῦτο δὲν παρέλκῃ, διατὶ θὰ παρέλκῃ ἁπλῆ πρόνοια τοῦ Συντάγματος διὰ τὴν κοινὴν γλῶσσαν, ἥτις, ὑπὸ τὸν τύπον τῆς καθαρευούσης, εἶνε ἀναποσπάστως ἐξειλιγμένη καὶ συνδεδεμένη καὶ μετὰ τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας καὶ μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Ἐκκλησίας;» (Παρελθούσης τῆς ἡμισείας ὥρας ἡ Βουλή, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ Προέδρου, συναινεῖ νὰ συνεχίσῃ ὁ ὁμιλῶν ἐπὶ 25′ ἔτι). «Ἐλέχθη πρὸ ὀλίγου ὅτι οἱ κλασικοὶ συγγραφεῖς εἶνε μεγάλοι νεκροί, ἶνε ὅμως οἱ μέγιστοι τῶν ζώντων ἐν τῇ πνευματικῇ παραδόσει καὶ δημιουργίᾳ. Ὅτε ὁ Ἰουλιανὸς ἠθέλησε νὰ ἀποκλείσῃ τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ γράμματα, περιφανέστατος πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας εἶπεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κατενεχθῇ σατανικώτερον καὶ βαθύτερον πλῆγμα κατὰ τῆς Χριστιανικῆς ἐπιδόσεως καὶ ἀναγεννήσεως παρὰ αὐτό.

Οἱ μαλλιαροὶ ἐπιδιώκουν τὸ νοσηρῶς κενὸν καὶ νοσηρῶς παράδοξον καὶ μετὰ τῆς γλώσσης συμπολεμοῦσι καὶ τὴν Θρησκείαν. Τὸ ἐν Βόλῳ πρότυπον Σχολεῖον διδάσκει ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἁπλοῦν σύμβολον, τὴν προσευχὴν ἀπέκλεισεν ἐπὶ τῷ ὅτι δῆθεν πρόκειται δι' αὐτῆς περὶ θρησκευτικοῦ καταναγκασμοῦ, ἀλλὰ ἐν Ἀμερικῇ καὶ τῶν Βουλῶν

καὶ τῶν Πανεπιστημίων καὶ τῶν Σχολείων ἡ ἐργασία ἀρχίζει ἑκάστοτε διὰ προσευχῆς.

Δὲν δυνάμεθα νὰ παρέλθωμεν τὸ ζήτημα ἄνευ ἀποφάσεως θετικῆς, διότι μᾶς παρακολουθεῖ ὅλον τὸ Πανελλήνιον, μέχρι Ἀμερικῆς, δὲν δυνάμεθα ἕνεκα νομικῶν λεπτολογιῶν νὰ παρέλθωμεν τὴν ὑπαγόρευσιν, τὴν παράκλησιν τοῦ Πανελληνίου πρὸς ἡμᾶς. Ἐλπίζω ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων δὲν θὰ θεωρήσῃ σύμφωνον πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ κόμματος τὸ νὰ προσκρούσῃ τοῦτο πρὸς τὴν κοινὴν συνείδησιν. Διότι μόνον ἡ τοιαύτη σύγκρουσις δύναται νὰ ὁδηγήσῃ τὸ κατὰ τὰ ἄλλα ἄπτωτον τοῦτο κόμμα εἰς ἀνέλπιδα πτῶσιν.

Ψυχάλεος. (ὥρα 7 καὶ 10′) Τὰ πάντα ὑπόκεινται εἰς τὸν ἀδιασάλευτον νόμον τῆς ἐξελίξεως. Πόθεν ὁ φόβος διὰ τὴν γλῶσσαν ἡμῶν, ὁ μεταβαλὼν τὴν Βουλὴν εἰς Ἀκαδημίαν καὶ ὑφαρπάζων πολύτιμον χρόνον: Ἐκ τοῦ ὅτι θὰ ἐπιβληθοῦν εἰς τὸ ὅλον τοῦ Γένους ἄνθρωποι τινὲς ἐλάχιστοι, γράφοντες εἰς ἰδίωμα ὅπερ οὐδεὶς ἐννοεῖ, οὔτε μεταξὺ των ἀκόμη ἐννοοῦν. Μάταιος καὶ γελοῖος φόβος. Ὁ λαὸς παρακολουθεῖ μόνος του τὰ πράγματα καὶ κρίνει καὶ καταδικάζει καὶ ἀπόδειξις ἡ καταβαράθρωσις ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν μεγάλου κύρους καὶ μεγίστης κυκλοφορίας, μόλις προσήγγισαν τὴν ὑπερβατικὴν καὶ ἔκτροπον γραμμὴν εἰς τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ καταναλίσκωμεν ἐνταῦθα χρόνον διὰ νὰ κρατήσωμεν ἐντὸς Συνταγματικῶν παγίδων τὴν ὁρμὴν τῆς γλώσσης, καλλίτερον θὰ ἦτο ἐὰν ἐσκεπτόμεθα νὰ ἐνισχύσωμεν ὁπωσδήποτε τοὺς κατεργαζομένους καλλιτεχνικῶς τὸν Ἑλληνικὸν λόγον, οἵτινες εἶνε πλεῖστοι καὶ ἄριστοι παρ' ἡμῖν, καὶ ἐν τῷ συνόλῳ παρουσιάζουσι τὴν Νεοελληνικὴν γλῶσσαν, διὰ τῶν ποικιλιῶν τῆς τεχνοτροπίας των καὶ τοῦ ὕφους των, ὡς Ἰριδα, ἥτις θὰ φθάσῃ σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογικῆς δημιουργίας.

Πετροπαυλάτος. (ὥρα 7 καὶ 20′). Καὶ ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀπὸ τῶν Πατριαρχείων καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ ἱδρύματος ὑψώθη φωνὴ περὶ κινδύνου τῆς Ἐθνικῆς γλώσσης, ἐπομένως δὲν δυνάμεθα νὰ παρέλθωμεν ἀδιάφοροι πρὸ αὐτῆς, ἀφίνοντες τὰ πράγματα νὰ τρέχουν ἐντελῶς μόνα των τὸν δρόμον των. Ὑπάρχει πραγ-

ματικὸς κίνδυνος, διότι οἱ «ψαλλιαροὶ» ἐξεπόνησαν καὶ πλεῖστα διδακτικὰ βιβλία εἰς τὸ ἰδίωμά των, τὰ ὁποῖα μάλιστα ἔχουν καὶ μεγάλην κυκλοφορίαν, ὥστε νὰ γενῶνται καὶ ὑπόνοιαι. Εὐκόλως δὲ διὰ τῆς προπαγάνδας καὶ τοῦ ἐπηρεασμοῦ τοῦ περιβάλλοντος δύναται καὶ οἱοσδήποτε νὰ παρασυρθῇ. Ἐν Ἑλλάδι παρουσιάζεται ἤδη τὸ ζήτημα ὑπὸ μορφὴν κινδύνου τῆς γλώσσης, ἄρα ἀνάλογα δύνανται νὰ εἶνε τὰ μέτρα τοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν νόμων ἡμῶν, διότι, ἄλλως, καὶ ἡ περὶ θρησκείας καὶ Ἐκκλησίας διάταξις τοῦ Συντάγματος ἡμῶν, ἡ ἐπικρινομένη, δὲν ἔχει θέσιν.

Προνοοῦντες κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τῆς γλώσσης, Κύριοι, προνοοῦμεν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ καλῶς ἐννουμένου συμφέροντος τοῦ Ἔθνους.

Μετεμεζᾶ (ὥρα 8 καὶ 20′). Ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ἐξεδήλωσα τὴν Ἐπιστημονι ἡν καὶ πολιτειολογικὴν γνώμην μου ἐπὶ τοῦ ζητήματος, τὴν καθιστῶσαν ἀπαράδεκτον τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μιχαλοπούλου. Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς, οἱ ἀπορρίπτοντες Συνταγματικὴν διάταξιν περὶ γλώσσης, ὀλιγώτερον εὐαίσθητοι ἀπέναντι τῶν μεγάλων καὶ ἱερῶν παραδόσεων τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν αἰσθάνομαι τὴν δύναμιν νὰ ἐπιτάξω ἐντεῦθεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν περὶ τοῦ πῶς θὰ ὁμιλῇ ἢ θὰ γράφῃ, διότι οὗτος ἔχει κανόνας ἐν τῇ γλώσσῃ ἀνωτέρους τῆς γνώμης, ἀντιλήψεως καὶ θελήσεως ἡμῶν ἐνταῦθα. Δὲν ἀνήκω οὔτε εἰς τὸν ἕνα οὔτε εἰς τὸν ἄλλον γλωσσικὸν αἱρεσιάρχην, ἀνήκω εἰς τὴν ὁλότητα τοῦ λαοῦ, εἰς ὃν οὐδεὶς δύναται νὰ θέσῃ πέδας καὶ κηρύσσω ἀναρμοδιωτάτην τὴν Βουλὴν νὰ καθιερώσῃ Συνταγματικὴν διάταξιν σχετικὴν μὲ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα.

Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ἔχει καὶ ἐπιστημονικήν, ἔχει καὶ ἐθνικὴν ἄποψιν, διὰ τὴν πρώτην εἴμεθα ἀναρμόδιοι, διὰ τὴν δευτέραν ἀρκεῖ τὸ ὅλον Γένος, ἔχομεν ὅμως ὑποχρέωσιν νὰ μὴ εἴμεθα ἀνελεύθεροι.

Σκάσσης (ὥρα 8.10′). Ἡ καθαρεύουσα γλῶσσα δὲν εἶνε θυγάτηρ τῆς ἀρχαίας, εἶνε αὐτὴ αὕτη ἡ ἀρχαία. Οἱ στρεφόμενοι κατ' αὐτῆς, ὡς μετὰ μανίας στρέφονται οἱ μαλλιαροί, ὁμοιάζουν μὲ τὰ ἀχάριστα βρέφη, τὰ δάκνοντα τοὺς μαστοὺς τῆς μητρὸς μετὰ τὴν ἀπομύζησιν τοῦ γάλακτος. Ὀφείλομεν νὰ περιφρουρήσωμεν τὴν γλῶσσαν, ὡς ἔπαλιν καὶ ἀκρόπολιν τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς συνοχῆς

τοῦ Ἔθνους, τὴν γλῶσσαν τὴν καθαρεύουσαν, ἥτις ὠργανώθη ὡς ἡ ἀρχαία.

Τὰ Συντάγματα δὲν εἶνε συλλογαὶ Πλατωνικῶν θεωριῶν, ἀντιπροσωπεύουσι τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς πόθους τῶν λαῶν, κοινὸς δὲ πόθος σήμερον πάντων σχεδὸν εἶνε ἡ περιφρούρησις τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης διὰ παντὸς δυνατοῦ περιορισμοῦ τῶν παθολογικῶς καὶ ἀμαθῶς στρεφομένων κατ' αὐτῆς.

Κ. Καρασεβδᾶς (Ὑπ. Οἰκονομικῶν). Ζητεῖ ὅπως χάριν διευκολύνσεως τοῦ ἔργου τῆς συζητήσεως τῶν οἰκονομικῶν μέτρων, συναινέσῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν παραπομπὴν εἰς ἐπιτροπὰς πρὸς μελέτην τῶν δύο ὑποβληθέντων παρ' αὐτοῦ νομοσχεδίων, τοῦ περὶ συμπληρώσεως τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ τοῦ περὶ ἐπιβολῆς φόρου ἐπὶ τῶν σπειρομένων γαιῶν.

Ἡ Βουλή, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, στέργει τὴν παραπομπὴν τῶν δύο τούτων νομοσχεδίων πρὸς ἐπεξεργασίαν.

Ὁ κ. Ῥαλλῆς ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ὀνόματα τῶν βουλευτῶν, ἐξ ὧν κατήρτισε τὰς ἐπιτροπάς, οἵτινες εἶνε διὰ μὲν τὸ πρῶτον νομοσχέδιον οἱ κ. κ. Σ. Ἀγαπητός, Χ. Μειντάνης, Λ. Θεοδωρίδης, Νεγρεπόντης, Πολίτης, Ἐμπειρίκος, Κουτούπης, Λάσκαρης, Διομήδης, Δεμερτζῆς, Ι. Μάνος, Τάκης, Λοιδωρίκης, Τσαζίρης, Κουλουμβάκης, Μπούσδρας, Πέρρος, Τριανταφυλλάκος, Κανακάρης, Γαρδικιώτης, διὰ δὲ τὸ δεύτερον οἱ κ. κ. Στράτος, Ποῦλος, Τσιγκόλης, Α. Χριστόπουλος, Γ. Παρασκευόπουλος, Ι. Πολίτης, Χ. Βοζίκης, Σ. Σίμος, Ι. Ἀθανασάκης, Φ. Νέγρης, Δ. Λαζαρῆς, Α. Μιχαλακόπουλος, Π. Βουρλούμης, Μ. Σφακιανάκης, Θ. Τετενές, Δ. Ζαμάνος, Ι. Ἀθηνογένης, Ι. Βαβανάκος, Α. Ἀβέρωφ, Μ. Μπουφίδης, Α. Κασσάβετης, Ν. Παπαλέξης, Δ. Μπούσδρας, Χ. Καρρᾶς, Δ. Τσιριμῶκος, Θ. Παπαιωάννου, Κ. Μάνος.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8ην καὶ 15′.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς συνεδριάσεως τὴν 10.28′ μ. μ. ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ κ. Ἀραβαντινὸς ὅστις λέγει ὅτι ἡ ἔκτασις ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος σημαίνει παραγνώρισιν τῆς συνταγματικῆς δικαιοδο-

σίας τοῦ Συνεδρίου. Ἡ γλῶσσα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ παραβλέπουσα τὰς ἀκροτήτας τοῦ μαλιαρισμοῦ καὶ τοῦ σχολαστικισμοῦ ἀκολουθεῖ τὸν δρόμον της, δὲν εἶνε δὲ δυνατὸν νὰ τεθῇ ὁ δεσμὸς οὔτε ὁ διὰ τῆς προτάσεως τοῦ ἐντίμου ἐξ Ἀττικοβοιωτίας συναδέλφου ἀλλ' οὔτε ὁ διὰ τῆς τοῦ ἐκ Λακωνίας συναδέλφου, ἡ ὁποία καὶ αὕτη τείνει εἰς περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παρέλκει εἰς τὸ Σύνταγμα ἀφοῦ δεσμευθεῖ τὸν ὑπάλληλον ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν γνώμην.

Ὁ κ. Ἀραβαντινὸς συνεχίζων λέγει, ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ πλέον ἡ πρὸς τ' ἀρχαῖα διαρκὴς ἐνασχόλησις διότι εἶνε καιρὸς νὰ σκεφθῶμεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἡμᾶς νὰ εἴμεθα μόνον ἀπόγονοι, ἀλλὰ καὶ πρόγονοι ἀπογόνων.

Ὁ κ. **Χρηστίδης** ὥρα 11. 5' μ.). Ὑπεραμύνεται τῆς καθαρευούσης καὶ κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μιχαλοπούλου.

Ὁ κ. **Στ. Γρανίτσας** ζητεῖ τὴν ἐξήγησιν ἐὰν ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται ὅτι ἡ μαλιαρὴ γλῶσσα εἶνε ὡς καὶ ἡ δημοτική, εἰς ἣν ἐγράφη ὁ Ἐθνικὸς Ὕμνος καὶ εἰς ἣν ἔγραψαν ἀριστοτέχναι ποιηταὶ ὡς ὁ Βαλαωρίτης. Λέγει ταῦτα διότι μερὶς βουλευτῶν, ὡς ὁ κ. Μπουφίδης, ὡμίλησαν βαναύσως τόσον κατὰ τῆς δημοτικῆς, ὅσον καὶ κατὰ τῆς μαλιαρᾶς.

Μπουφίδης. Δὲν ὡμίλησα βαναύσως ἐγὼ ποτέ, διότι ἐγὼ γνωρίζω πῶς νὰ ὁμιλῶ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δίδει τὴν ἐξήγησιν ὅτι, ἡ Βουλὴ διέκρινε τὴν γλῶσσαν εἰς ἣν ἐγράφη ὁ Ἐθνικὸς Ὕμνος ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν κατασκευάζουν τινές.

Δ. Γκλαβᾶς (ὥρα 11. 25) μ. μ.). Δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ Βουλὴ θ' ἀποδεχθῇ τὴν πρότασιν, ἀφοῦ παρομοία διάταξις περὶ γλώσσης ἔχει τεθῇ εἰς πολλὰ ξένα συντάγματα καὶ δὴ εἰς τὸ Ἑπτανησιακὸν καὶ τὸ Κρητικόν.

Ὁ κ. **Ναβίλης** (ὥρα 11. 46' μ. μ.) λέγει ὅτι δὲν ἐπεθύμει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἡ συζήτησις. Ἐπιθυμεῖ ὅμως ὅπως ἡ Βουλὴ κρίνῃ τὰς γνώμας του μετ' αὐστηρότητος, ἀρκεῖ μόνον ἡ ἐπίκρισις νὰ εἶνε ἰσόρροπος. Ὑπῆρξα, λέγει, μαθητὴς τοῦ Πολυλᾶ, ὅστις ἐπίσης ἦτο μαθητὴς καὶ φίλος τοῦ Σολωμοῦ, θεωρῶ δὲ καθῆκον τιμῆς νὰ κάμω ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τὴν δήλωσιν ὅτι εἶμαι δημοτικιστής.

Διὰ πρώτην φορὰν αἱ ἑλληνικαὶ καρδίαι ἠσθάνθησαν τὸ κάλλος τῆς ἀρχαίας τέχνης ὅτε ἐπαίχθη εἰς τὸ Βασιλικὸν «Ἡ Ἀντιγόνη».

Λόγῳ ἀταξιῶν ὁ κ. **Πρόεδρος** διατάσσει τὴν ἐκκένωσιν τοῦ θεωρείου τῶν φοιτητῶν.

Πολλοὶ Βουλευταὶ διαμαρτύρονται.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** διακόπτει τὴν συνεδρίασιν ἐπὶ 5'.

Ὥρᾳ 12. 3' μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. **Ναβίλης** συνεχίζει τὴν ἀγόρευσίν του.

Ἡ ἰδέα, λέγει, δὲν κινδυνεύει, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀπορριφθῇ ἡ ἀνελεύθερος πρότασις, χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς φυλῆς. Ἡ εὐγενεστέρα τῶν ἐλευθεριῶν εἶνε ἡ γλῶσσα, διὰ τῆς προτάσεως δὲ ζητεῖται νὰ τεθῇ εἰς ἀληθῆς γλωσσοδέτης εἰς τὰ στόματα τοῦ λαοῦ. Τίποτε δὲν δύναται νὰ μεταβάλλῃ τὴν γλῶσσαν παρεκτὸς ἀπὸ τὸν χρόνον, χυδαία γλῶσσα δὲν ὑπάρχει, ὑπάρχουν μόνον χυδαῖοι ἄνθρωποι.

Προτάσσει τοῦ κ. **Δραγούμη,** ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου** ἀποδέχεται, ὅπως παρατείνῃ ὁ κ. Ναβίλης τὴν ἀγόρευσίν του ἐπὶ ἡμίωρον.

Προτείνει εἶτα ὁ κ. **Ναβίλης** ὅπως ἐξετασθῇ πειθαρχικῶς ὁ καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Μιστριώτης, ἵνα ἐξακριβωθῇ ἐὰν εἶνε ἀληθῆ ὅσα καταγγέλλει, καὶ καταλήγει λέγων. "Αφετε τὴν προσήκουσαν ἐλευθερίαν εἰς τὰ διάφορα ρεύματα τῶν ἰδεῶν. Ἐκ τῆς συγκρούσεως δ' αὐτῶν θὰ γεννηθῇ ὁ σπινθήρ, ὁ ὁποῖος συγκεντροῖ τὴν θερμότητα καὶ τὸ φῶς τοῦ παρελθόντος τῆς φυλῆς.

Ὁ **Δάμιος** (ὥρᾳ 12. 35'). Ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως ἐξετάζων τις τὸ ζήτημα δὲν δύναται ἢ νὰ θλιβῇ διότι τοιαῦται συζητήσεις διεξάγονται ἐν τῇ Βουλῇ, ἐνῷ ἡ Ἀκαδημία μένει κεκλεισμένη. Ἀλλὰ ἔχομεν καὶ ἐν τῇ καθαρευούσῃ μαλλιαρούς, ὁ Δ. Βερναρδάκης, οἱ Βυζάντιοι ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς λόγιοι τοῦ «πονηροῦ κόμματος» ὑπὸ τῶν ἀκροτάτων καθαριστῶν τῆς ἐποχῆς των. Ὥστε, ἐὰν ἀναλάβωμεν τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μιχαλοπούλου ὡς ἔχει, θὰ ἔχωμεν ἐκ νέου ζητήματα εἰς τὸ μέλλον. Δὲν δυνάμεθα ἡμεῖς τὰ 3,000,000 νὰ κανονίσωμεν τὴν γλῶσσαν τῶν ἄλλων 8,000,000 Ἑλλήνων δι' ὅλον τὸ μέλλον. Ἂς ἀνοίξωμεν λοιπὸν τὰς πύλας τῆς Ἀκαδημίας τὸ ταχύτερον, διὰ νὰ μὴ μεταφέρεται τὸ γλωσσικὸν ζήτημα εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰς Βουλὰς καὶ

γίνεται ἀντικείμενον διαφόρων ἐκμεταλλεύσεων. Ἂς ἀρκεσθῶμεν εἰς τοὺς καθηγητάς, εἰς τοὺς φιλολόγους τοὺς ὁποίους ἔχομεν, ἀφοῦ καὶ ἡ Ρουμανία, ἔχουσα οἵαν γνωρίζομεν πάντες ὅτι ἔχει γλῶσσαν, ἐργάζεται διὰ τῆς Ἀκαδημίας της νυχθημερὸν πρὸς καθορισμὸν καὶ ἀνακάθαρσιν αὐτῆς. Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ ριφθέντος ἐνταῦθα ζητήματος, ἂς καθορίσωμεν εἰς τὸ Σύνταγμα, ὅτι «ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶνε ἡ ἐν ᾗ ἐγράφη τὸ Σύνταγμα». Οὕτω, μετά τινος ὑπερβασίας, δὲν θίγομεν τὸ φιλολογικὸν δικαίωμα καὶ τὸ φιλολογικὸν μέλλον τῆς γλώσσης καὶ συγχρόνως συντελοῦμεν εἰς ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐν τῷ παρόντι καὶ παύομεν παρουσιάζοντες τὸ Ἔθνος διηρημένον εἰς δύο μερίδας. Δυνάμεθα νὰ καταφύγωμεν καὶ εἰς Συνταγματικὴν διάταξιν χάριν τοῦ σκοποῦ, κατὰ τὸ λόγιον τοῦ Χριστοῦ «ἐὰν σὲ σκανδαλίζῃ ὁ ὀφθαλμός σου, ἔκβαλε αὐτόν».

Κατατοίπας (ὥρα 1. 5′). Ὑβρίσθησαν ἐντεῦθεν ὡς ἀνισόρροποι ποιηταὶ ἀνεγνωρισμένης ἀξίας, ὑβρίσθησαν καὶ Βουλευταί, μὴ συμφωνοῦντες φιλολογικῶς μὲ τοὺς ὑποβαλόντας τὴν πρότασιν, ὡς ἐχθροὶ τῆς θρησκείας, ὡς ἑστερημένοι ἐθνικοῦ αἰσθήματος κλπ. Ἡ «Κοινωνιολογικὴ Ἑταιρεία», εἰς ἣν ἀνήκομεν ἡμεῖς, ἔχει πολὺ ἀνωτέραν ἰδέαν καὶ περὶ θρησκείας καὶ περὶ πατρίδος ἀπὸ τοὺς κατακρίναντας τὰ μέλη αὐτῆς. Καὶ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ὀπαδοὶ τοῦ κ. Ψυχάρη καὶ τοῦ κ. Πάλλη, ἀλλὰ δὲν εἴμεθα ὀπαδοὶ τοῦ νῦν Μιστριώτη, εἴμεθα ὅμως ὀπαδοὶ τοῦ ἀλλοτε Μιστριώτη, ἐκείνου ὅστις τῷ 1872 ἐδημοσίευεν, ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ μόνον εἶνε ἡ ζῶσα ἡ δὲ καθαρεύουσα νεκρά. (Ἀναγινώσκει τὰ σχετικὰ χωρία ἐκ βιβλίου τοῦ κ. Μιστριώτη). Μόνον λοιπὸν ἀμάθεια καὶ πρόθεσις πρὸς δημοκοπίαν ὑπηγόρευσεν ὅσα ἐλέχθησαν ἐνταῦθα ἐναντίον τῶν μὴ ὁμοφρονούντων τῷ νῦν κ. Μιστριώτη, οἵτινες ὅμως δὲν εἶνε ὀπαδοὶ οὔτε τοῦ Ψυχάρη, οὔτε τοῦ Πάλλη, οὔτε τῶν μαλλιαρῶν, τῶν δημιουργῶν ψευδοῦς καὶ ἐκτρόπου μορφῆς γλώσσης. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει εὐθύνην, διότι δὲν ἔσπευσεν ὁπωσδήποτε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς ζήτημα, ὅπερ δὲν εἶνε οὐδόλως τῆς ἁρμοδιότητος τῆς Βουλῆς, ὅπερ ὅμως, λόγῳ τῆς ἐλαστικότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀσυνειδήτου συνδέσεώς του ὑπὸ τῶν δημιουργῶν αὐτοῦ μετὰ τῆς ἱερᾶς ἰδέας τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος, ἀπειλεῖ πράγματα. Διότι ὑπὸ τὸ ζήτημα αὐτὸ συνεσπειρώθησαν ὅλοι οἱ παταχθέντες ὑπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ προσπαθοῦσι νὰ τὸ χρησιμοποιήσωσι πρὸς ἀνατροπὴν καὶ ἐκμηδένισιν τῆς Ἐπαναστατικῆς καταστάσεως, ἐξ ἧς ἀπέρρευσεν ἡ παροῦσα Κυβέρνησις, πρὸς σύντριψιν αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Δελιγιαννάκης (ὥρα 1. 10′). Καυτηριάζει τὸν ὑπὸ προαγορεύσαντος χαρακτηρισμὸν ὡς «ἁπλοϊκῶν καὶ πρωτοτύπων» ἀνδρῶν οἷοι οἱ κ. Μιστριώτης, Τσιβανόπουλος κλπ., οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἰδιωτικὴν ἐπιτροπήν, παριστάνων αὐτοὺς ὡς φιλολογικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ καυχήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, λέγει ὅτι τὸ γλωσσικὸν ζήτημα παρουσιάζει ἤδη τοιαύτην σοβαρότητα ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀνώτατος Ἐθνάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Γ′ νὰ θεωρήσῃ ἐπιβεβλημένην τὴν ἀνάμιξίν του καὶ καλεῖ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν νὰ υἱοθετήσωσιν ἀνεπιφυλάκτως τὴν ὑποβληθεῖσαν πρότασιν.

Δεικτάκις (ὥρα 1. 33′). Ἐκπλήσσομαι διὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν ἀναφοράν, διὰ τὴν περὶ γλώσσης πρότασιν. Καλούμεθα νὰ δεσμεύσωμεν γλωσσικῶς τὸ Ἔθνος μέχρι συντελείας τῶν Αἰώνων, νὰ χαλκεύσωμεν μεσαιωνικὰ δεσμά. Ἐδημιουργήθη σύγχυσις μεταξὺ τῆς μαλλιαρωσύνης καὶ τῆς δημώδους γλώσσης καὶ πᾶς ὁ μὴ ἀνήκων εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ κ. Μιστριώτη ἐχαρακτηρίσθη ὡς μαλλιαρός, ὡς ἐχθρὸς τοῦ Ἔθνους. Φρονῶ ὅτι οὔτε ἡ καθαρεύουσα οὔτε ἡδημώδης καθ' ἑαυτὰς δύνανται νὰ ἐπαρκέσουν, ὅτι ἡ καθαρεύουσα ἐπαρκεῖ διὰ τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ διὰ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν μόνον ἡ δημώδης, ὄχι βεβαίως ἡ μαλλιαρή, ἐπαρκεῖ. Καὶ μίαν μόνη φιλολογικὴν καὶ ἐθνικὴν εὐχὴν ἔχω, ἣν βεβαίως δὲν θὰ ἐπιζήσω νὰ ἴδω πραγματοποιουμένην, νὰ καταστῇ πλήρης συναφομοίωσις τῶν δύο τούτων ρευμάτων τῆς γλώσσης, τοῦ καθαρεύοντος καὶ τοῦ δημώδους, ὥστε νὰ παρουσιασθῇ τὸ Ἑλληνικὸν μίαν ἡμέραν ἡνωμένον ἐν μιᾷ πλήρει, ἐνιαίᾳ, καθολικῇ καὶ ὡραίᾳ γλωσσικῇ φωνῇ. Ἀνήκω δὲ εἰς τὸν «Ἐκπαιδευτικὸν Ὅμιλον» διότι θεωρῶ τὴν ἐπιδιωκομένην παρ' αὐτοῦ Ἰδέαν ὡς μέλλουσαν νὰ λυτρώσῃ τοὺς Ἕλληνόπαιδας ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ ἐφιάλτου τῆς κατωτέρας Ἐκπαιδεύσεως, διότι μόνον παιδαγωγικὸς εἶνε ὁ σκοπὸς τοῦ Ὁμίλου καὶ ἄσχετος ὅλως πρὸς τὸν ἐπικληθέντα μαλλια-

ρισμόν. Θεωρῶ ὡς τὴν ὡραιοτέραν πρᾶξιν τοῦ βίου μου τὸ ὅτι συνετέλεσα εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ ὁμίλου αὐτοῦ. Νομίζω ὅτι ἡ πρώτη αὕτη Βουλὴ μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν θὰ στιγματίσῃ ἑαυτὴν ἐὰν θελήσῃ νὰ θέσῃ δεσμὰ εἰς τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν ζωὴν τῆς γλώσσης. Ὑπάρχουν νόμοι τιμωροῦντες ἐπαρκῶς καὶ ἁρμοδίως τοὺς ἐκτροχιαζομένους ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν δημοσίους ὑπαλλήλους. Ἀλλὰ οὐδεὶς νόμος οὐδεμία διάταξις, οὐδεμία Βουλή, οὐδεμία Ἐθνοσυνέλευσις, δύναται νὰ ἐπιβληθῇ εἰς ζήτημα ψυχικῆς καὶ αἰσθητικῆς διαθέσεως.

Γαϊτάνος. Ἐκφράζει χαρὰν διὰ τὴν σοβαρὰν συγκέντρωσιν τῆς Βουλῆς εἰς τὸ ζήτημα. Ἀναγινώσκει χωρία ἐκ μαλλιαρικῶν συγγραμμάτων ὅπως καταδείξῃ τὴν φρίκην τοῦ γλωσσικοῦ αὐτοῦ συστήματος. Τονίζει ὅτι πρόκειται περὶ οὐσιαστικωτάτου ζητήματος, ἀφορῶντος αὐτὴν τὴν ἱστορικὴν καὶ ἐθνικὴν ὑπόστασιν τῆς φυλῆς.

Ἡ Βουλή, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ Προέδρου, παρέτεινε τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Γαϊτάνου ἐπὶ 5 λεπτὰ πλέον τοῦ τεταγμένου ὁρίου.

Πετρακιάς (ὥρ. 2 1)2). Ἐλπίζω ὅτι ἡ πλειονοψηφία θὰ συναισθανθῇ τὴν ὑποχρέωσίν της πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀπαίτησιν ὑπὲρ τῆς γλώσσης καὶ θὰ ἱκανοποιήσῃ πανηγυρικῶς αὐτήν, διότι, ἄλλως, τὸ ζήτημα θὰ λυθῇ κατ' ἄλλον τρόπον ἐκτὸς τῆς Βουλῆς. Καὶ ἔπρεπε νὰ εἶχον ἤδη ἀπολυθῇ ὅσοι ἀνώτεροι ἢ κατώτεροι λειτουργοὶ τοῦ Κράτους ἀπεδείχθησαν ἐκ τῶν συζητήσεων ἀναμεμιγμένοι ὑπὲρ τῆς μαλλιαρωσύνης.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 2αν καὶ 35' μετὰ μεσονύκτιον ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΖ'

Τῆς 28ης Φεβρουαρίου 1911.

Τὴν 4ην καὶ 36' τελειώνει ἡ ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου, παρόντες 197.

Ἀναβάλλεται ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν διὰ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦται εἰς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰ φοιτητῶν διαμαρτυρομένων ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξαν ὄργανα κομματικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Ἐπίσης ψήφισμα ἐπιτροπῆς φοιτητῶν, συνταχθὲν προχείρως κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς εἰς τὸν περίβολον αὐτῆς, ἐναντίον τῶν χυδαίστων. Ὁμοίως ἀνακοινοῦνται 1) Αἴτησις τῶν δήμων Ὀλυμπίων καὶ Ὠλένης περὶ διακανονισμοῦ τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν χρεῶν. 2) Ἀναφορὰ τῆς Κοινότητος Μαξιατῶν ὅπως ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ φόρου ἐπὶ τῶν σπειρομένων γαιῶν 3) Ἀναφορὰ τῶν ὑπογραμματέων καὶ γραφέων τοῦ Πρωτοδικείου Καλαμῶν περὶ τροποποιήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικοῦ ἐνσήμου. 4) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τοῦ δήμου Ἀηλαντίων κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δεκάτης. 5) Ἀναφορὰ τοῦ συλλόγου τῶν καφεϋπαλλήλων Τρικκάλων περὶ καθορισμοῦ ἡμερῶν ἐπισήμων πρὸς ἀργίαν. 6) Εὐχὴ τοῦ δημ. συμβουλίου Νέσσωνος περὶ ὁρισμοῦ μονίμου ἕδρας τοῦ Εἰρηνοδικείου Κισσάμου ἐν Μ. Κεσελλί. 7) Ἀναφορὰ τοῦ Πολιτικοῦ Συλλόγου Δερβενίων ὑπὲρ τῶν φορολογικῶν νομοσχεδίων τῆς Κυβερνήσεως. 8) Ἀναφορὰ τῶν χωρικῶν Καποῦς περὶ βελτιώσεως τῆς θέσεώς των. 9) Ἀναφορὰ τοῦ δημάρχου Κρίσσης περὶ ἀπαλλαγῆς φόρων ἀμπέλων χρήσεως 1910. 10) Ἀναφορὰ τῶν ἐπιτηδευματιῶν Ἀμαλιάδος περὶ μειώσεως τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος. 11) Ἀναφορὰ τοῦ ἐν Ἀγρινίῳ ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ Μηχανικοῦ Γιαννακοπούλου σχετικὴ μὲ τὴν ἀποστράτευσίν του. 12) Ἀναφορὰ τοῦ καταδίκου Κυβαρᾶ περὶ χάριτος. 13) Εὐχαριστήριον τῶν καταδίκων Κυπαρισσίας ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ὑποβληθησομένου νομοσχεδίου περὶ ἀφνομῆς χαρίτων. 14) Ἀναφορὰ καταδίκων Παλαμηδίου πρὸς ἔγκρισιν μεταγωγῶν. 15) Ἀναφορὰ τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ Μεσολογγίου κατὰ τοῦ περὶ σπειρομένων γαιῶν νομοσχεδίου. 16) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Μενιδίου κατὰ τοῦ νο-

μοσχεδίου περὶ δεκάτης. 17) Ἀναφορὰ τῶν κτηματιῶν Μώλου κατὰ τοῦ περὶ φορολογίας τῶν σπειρομένων γαιῶν νομοσχεδίου. 18) Ἀναφορὰ ὑπογραμματέων καὶ γραφέων Πρωτοδικείου Κεφαλληνίας ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικοῦ ἐνσήμου. 19) Ἀναφορὰ κατοίκων Λεβαδείας κατὰ τοῦ περὶ σπειρομένων γαιῶν νομοσχεδίου. 20) Ὁμοία τοῦ λαοῦ Ἐλατείας. 21) Ἀναφορὰ τοῦ δήμου Αἰγειάλης περὶ χάριτος εἰς τοὺς Κ. καὶ Δ. Συνοδινοὺς καταδίκους. 22) Ὑπόμνημα τοῦ ἐν Πύργῳ συνδέσμου τῶν Σιγαροποιῶν. 23) Ἀναφορὰ τῶν ἐμπόρων Μεσολογγίου περὶ προαγωγῆς τοῦ τελωνείου εἰς Β' τάξεως. 24) Τῶν καταδίκων Κερκύρας περὶ χαρίσεως τοῦ $^1/_3$ τῆς ποινῆς των. 25) Τοῦ λαοῦ Θουρίας περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας. 26) Τῆς Κοινότητος Παπαδατῶν περὶ ἀποξηράνσεως τῶν ἑλῶν τῆς Τριχωνίτιδος. 27) Ψήφισμα τοῦ Βιοτεχνικοῦ Συνδέσμου τῶν ξυλουργῶν κατὰ τοῦ ἐν τῷ προσχεδίῳ 16 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. 28) Ἀναφορὰ τοῦ χωρίου «Βάγια» διὰ τὴν δεκάτην. 29) Τοῦ λαοῦ Χαιρωνείας κατὰ τῆς δεκάτης. 30) Τῆς ἐπαρχείας Δομοκοῦ κατὰ τῆς δεκάτης. 31) Τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ Μώλου κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ σπειρομένων γαιῶν. 32) Τῶν γεωργῶν Λαμίας καὶ Φθιώτιδος κατὰ τῆς δεκάτης. 33) Ὑπόμνημα τῶν λειτουργῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ νομοῦ Κυκλάδων περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ 16ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. 34) Ἀναφορὰ φοιτητῶν ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μιχαλοπούλου καὶ ὑπὲρ βεβαιώσεως παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅτι δὲι ὑπῆρξαν ἐν τῷ γλωσσικῷ ζητήματι ὄργανα κομμάτων. 35) Ἀναφορὰ κατοίκων Πύργου κατὰ τῆς μαλλιαρῆς γλώσσης. 36) Ψήφισμα τοῦ Δημ. Συμβουλίου Ἑρμουπόλεως διὰ τὴν γλῶσσαν. 37) Ὁμοία ἀναφορὰ τῶν καπνεργατῶν Καρδίτσης. 38) Ὁμοία τῶν λειτουργῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Λαμίας ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης. 39) Φοιτητῶν κατὰ τῶν χυδαιστῶν. 40) Τοῦ λαοῦ Κύμης ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης. 41) Τοῦ λαοῦ Μενιδίου ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης. 42) Τοῦ λαοῦ Καλαμῶν ὁμοίως. 43) Τοῦ λαοῦ Αἰγίου ὁμοίως. 44) Κοινότητος Κιάτου ὁμοίως. 45) Τῶν κατοίκων Λαμίας ὁμοίως. 46) Τῶν ἐν Ἀθήναις Λακεδαιμονίων ὁμοίως. Παρὰ τῶν βουλευτῶν κ.κ. Ζαβιτσάνου, Σκιαδαρέσι, Κογεβίνη ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ ὁριστικῆς ἐπε-

κτάσεως καὶ ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας Λευκάδος τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ ΒΣΙΓ' νόμου τοῦ 1894 περὶ τιμαρίων ἐν Κερκύρᾳ ὡς καὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ ΙΣΙΓ' νόμου τοῦ 1908.

Παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Τσαξίρη καὶ Σχοινᾶ ὑποβάλλεται πρότασις περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΒΙΓ' τῆς 7 Αὐγούστου 1892.

Μεθ' ὃ ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει τὰ ἑξῆς:

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως, κύριοι, προσῆλθεν ἐπιτροπὴ ἐκ φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία μοι ἐπέδωκε τὸ ψήφισμα τὸ ἀνακοινωθὲν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἀνακοινώσεων. Διὰ τούτου παρακαλοῦσι τὴν Βουλὴν ὅπως δεχθῇ τὴν πρότασιν περὶ προσθήκης συνταγματικῆς διατάξεως πρὸς προστασίαν τῆς καθαρευούσης, συγχρόνως δὲ δηλοῦσιν ὅτι ἀπέρυγον ἐπιμελῶς νὰ γίνωσιν ὄργανα κομματικῶν ἐκμεταλλεύσεων.

Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἀνεκοίνωσα ὅτι θέλω ὑποβάλει τὸ ψήφισμά των κατὰ καθῆκον εἰς τὴν Βουλήν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ φρασεολογία τοῦ ψηφίσματος ἦτο προϊὸν ἀπειρίας καὶ περιεῖχεν ἐκφράσεις ἐπιτακτικὰς ὅπως γίνῃ δεκτὴ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἡ πρότασις τοῦ κ. Μιχαλοπούλου ὡς ἔχει, ἀνεκοίνωσα εἰς τοὺς φοιτητὰς ὅτι θέλει ἀνακοινωθῇ τὸ ψήφισμά των ὡς ἐκδήλωσις ἐπιθυμίας καὶ παρακλήσεως, οὐχὶ ὡς ἐντολή, διότι ἐπιτακτικὴν ἐντολὴν ἡ Βουλὴ παρ' οὐδενὸς δύναται νὰ λάβῃ (βεβαίως, βεβαίως). Ἀνεκοίνωσα εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει συζητήσει τὸ ζήτημα καὶ ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς θέλει εἶναι προϊὸν τῆς ἐλευθέρας ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς, σφυγμομετρούσης καὶ ἀνταποκρινομένης πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ, οὐχὶ ὅμως ὑποκυπτούσης εἰς βίαν οἱουδήποτε (χειροκροτήματα). Συγχρόνως δὲ ἀπεδέχθην νὰ ἀνακοινώσω εἰς τὴν Βουλὴν τὴν γνωστοποίησίν των ὅτι ἀπέρυγον νὰ γίνωσιν ὄργανα κομματικῆς ἐκμεταλλεύσεως, προσθεὶς εἰς αὐτοὺς ὅτι . . .

Ὑπατ. Σκουζέ. Ἐγένετο ἀπόπειρα.

Πρόεδρος . . . . Ὅτι ἀκριβῶς τοὺς συγχαίρω διότι ἀντελήφθησαν σήμερον ὅτι ὀλίγου δεῖν χθὲς ἐγίνοντο θῦμα τῆς τοιαύτης ἐκμεταλλεύσεως καὶ τοὺς κατέστησα προσεκτικοὺς ὅπως ἀποβάλωσιν ἐκ τῶν τάξεων αὐτῶν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦσι νὰ σπείρωσι ζιζάνια εἰς τὴν

ήσυχίαν τοῦ Ἔθνους (χειροκροτήματα ζωηρὰ ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ τῶν ἀκροατηρίων). Παρακαλῶ ἡσυχίαν εἰς τὰ ἀκροατήρια.

Εἰσερχόμεθα εἰς **τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν** τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου κατὰ τὸν κανονισμόν.

Ὁ κ. Σακελλαρίου ἔχει τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Σακελλαρίου. Φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ παραραθῇ κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν ἡ Ἡμερησία Διάταξις τῶν ἐπερωτήσεων καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἡ Βουλὴ εὐθὺς εἰς τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ὅπως τεθῇ τέρμα εἰς ζήτημα, ὅπερ, κρατοῦν ἐν ἀγωνίᾳ καὶ λαὸν καὶ ἀντιπροσωπείαν, ἤρχισε νὰ γίνεται ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ἀνιέρου κομματικῆς.

Κουλουμβάκης. Συμφωνῶ πληρέστατα, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι καὶ πρέπει νὰ ἀποφύγωμεν τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Ἀλεξάκης. Ἐρωτῶ τὴν Κυβέρνησιν τί πράττει κατὰ τῶν ἀχρείων ἐκείνων ἐκμεταλλευτῶν ἱεροῦ ζητήματος, ἐὰν ὑπάρχουν τοιοῦτοι; Πῶς ὁ Εἰσαγγελεὺς δὲν ἔθεσε χεῖρα ἐπ' αὐτῶν; Ἀλλὰ διότι δὲν γίνονται ταῦτα, σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐκμεταλλευταί, ἀλλὰ τινὲς βλέπωμεν φάσματα.

Πρόεδρος. Ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν συναινῇ εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν γνώμην. Ἡ Βουλὴ παραδέχεται. Δηλοῖ κατόπιν ὅτι ἡ πρότασις τοῦ κ. Μιχαλοπούλου ἔχει ἀκόμη χρόνον συζητήσεως, κατὰ τὸν Κανονισμόν, 1.25', ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐντελῆ πάροδον τοῦ δωδεκαώρου, ἕκαστος τῶν ὁμιλούντων θὰ ὁμιλῇ μόνον 1]4 ἀντὶ ἡμισείας ὥρας.

Κλάδης. Εἶχα κηρυχθῇ ἐναντίον πάσης συζητήσεως ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ. Ἀλλὰ ἤδη θὰ λάβω τὸν λόγον, ὄχι διὰ νὰ παλινωδήσω πρὸς τὴν γνώμην μου, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδείξω πόσον δίκαιον εἶχον, νὰ ἀποδείξω τοῦτο μετὰ τὴν τροπὴν τὴν ὁποίαν κινδυνεύει νὰ λάβῃ τὸ ζήτημα ἐνταῦθα.

Ἡ Ἐθνικὴ ψυχὴ ἔχει ἰδεώδη, διερμηνευόμενα καὶ διὰ τῆς καθαρευούσης καὶ διὰ τῆς δημώδους, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀναγνωρίσωμεν διὰ συνταγματικῆς διατάξεως διχασμὸν τῆς Ἐθνικῆς ψυχῆς. Τὸ ζήτημα θεωρητικῶς ἐλύθη

διὰ προαγορεύσεως συναδέλφων, ἀλλὰ ἐγὼ θὰ ἐπικοινωνήσω μὲ τὴν ψυχὴν ἡμῶν.

Ἡ καθαρεύουσα δύναται νὰ διερμηνεύσῃ καὶ βακχικὰ καὶ θούρια ποιήματα. (Ἀναγινώσκει δύο τοιαῦτα ποιήματα). Ὥστε ἔχει τὴν θέσιν της καὶ ἐν τῇ ποιήσει ἀκόμη. Ὁ λαὸς αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης, τὰς θεωρεῖ ὡς διερμηνευούσας ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἑκάστη μία ἰδιαιτέρως τὴν ψυχήν του καὶ ἐὰν θέσωμεν Συνταγματικὴν διάταξιν ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης, δὲν θὰ προκύψῃ κατὰ τεκμήριον μείωσις τῆς δημώδους, διὰ τῆς ὁποίας μόνον δύναται νὰ ἐκσπάσῃ τὸ αἴσθημα; Τίς δύναται νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος πρὸ τῶν ἀνωτέρω λυρικῶν ποιημάτων τῆς δημώδους καὶ πῶς δὲν θὰ χαρακτηρισθῇ ὡς περιφρόνησις ὅλης τῆς πυριφλεγοῦς καὶ αἱματοβρέκτου καὶ ὑψηλῆς δημοτικῆς καὶ λυρικῆς ποιήσεως τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ ἡ περίληψις ἐξαιρετικῆς διατάξεως ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης ἐν τῷ Συντάγματι; Τοιαῦτα τροφεῖα λοιπὸν θ' ἀποδώσωμεν πρὸς τὴν γλῶσσαν ἐκείνην, ἥτις ἐγαλούχησε τὸν πάσχοντα Ἑλληνισμόν, ἀποδώσασα ἐξόχως τοὺς βαθυτέρους πόνους του καὶ τὰ σφοδρότερα συναισθήματά του καὶ ἐκφλέγει ὅλους ἡμᾶς ὅταν ἀπαγγέλλεται; Εἰς αὐτὴν τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν θέλετε νὰ θέσωμεν εἰς ἥσσονα θέσιν, ὡμίλουν καὶ ἐμελῴδησαν τὰ ἀγνότερα αἰσθήματά των ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὰ ὀστᾶ καλύπτουν τὰς φάραγγας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κρήτης καὶ τῆς Μακεδονίας, πεσόντων εἰς περιφανεῖς ἀγῶνας ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος, ἐκεῖνοι ὧν αἱ σκιαὶ παρακολουθοῦν ἡμᾶς βουλευομένους περὶ τοῦ Γένους. Τὴν ὡμίλησαν καὶ τὴν ἔγραψαν ὁ Δασκαλογιάννης καὶ ὁ Βλαχάβας, ἀλλὰ καὶ ὁ Σολωμὸς καὶ ὁ Βαλαωρίτης. Ἂς μὴ ψηφίσωμεν ἄδικον καὶ ἀνελεύθερον ψήφισμα.

Τσιριμώκος (ὥρα 5. 22'). Ἠσχολήθησαν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας μὲ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ ἐκεῖνοι ἐξ ἡμῶν ὅσοι δὲν εἶχον ἀσχοληθῇ μέχρι τοῦδε περὶ αὐτοῦ. Ἐγὼ ὁμολογῶ ὅτι οὐδὲν γνωρίζω ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, ἀσφαλῶς γνωρίζω ὅτι οὐδὲν γνωρίζω. Καὶ οἱ νομίζοντες ὅτι γνωρίζουσιν οὐδὲν γνωρίζουν μοὶ φαίνεται. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Μιχαλοπούλου ἀποβλέπει πρῶτον εἰς τὰς Γραφάς. Ἡ περὶ μὴ μεταφράσεως αὐτῶν πρόνοια διὰ τοῦ Συντάγματος στηρίζεται εἰς τὸ πνεῦμα τῶν δύο πρώτων

ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ἀπορρέει ἐξ αὐτῶν, δὲν ἀπέκρουσε τὴν σχετικὴν πρότασιν ἡ Ἐπιτροπή, τὴν ἀπαιτεῖ ἡ Ἐθνικὴ συνείδησις. Τὰ θεῖα ῥήματα δὲν δύνανται νὰ γίνωσιν ἀντικείμενον ἐξελίξεως γλώσσης. Αἱ μεταφραστικαὶ τῶν Γραφῶν ἀπόπειραι ἀνάγονται καὶ εἰς ἐποχὴν πρὸ τῶν Εὐαγγελιακῶν σκηνῶν, ἐκυκλοφόρησαν ἐν τῷ παρελθόντι μεταφράσεις ἀποδοκιμασθεῖσαι καὶ ἀφορισθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐγένοντο καὶ παρὰ θεολόγων καὶ κληρικῶν. Ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Πάλλη, εἰς γλῶσσαν ἀνοίκειον καὶ ἀτυχῆ, ἧς ὅμως μεταφράσεως ἐγένετο βδελυρωτάτη κομματικὴ ἐκμετάλλευσις, ἐδημιούργησε ζήτημα συγκλονίσαν ὅλην τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν. Ἐὰν ἡ Βουλὴ φρονῇ ὅτι δὲν προστατεύεται ἐντελῶς ἡ Διαθήκη τῆς Θρησκείας ἡμῶν διὰ τῶν δύο ἄρθρων, ἃς συμπληρώσῃ ταῦτα, ἢ ἀπολύτως, ἢ ἀφίνουσα ἐπιφύλαξιν καὶ διὰ τὴν Ἀνωτάτην ἁρμοδίαν καὶ ὑπεύθυνον Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν.

Ἐγένετο δέ, ἐν τῇ ἀναπινήσει τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, ἐκμετάλλευσις ἐκτὸς τῆς Βουλῆς τοῦ θρησκευτικοῦ μέρους τοῦ ζητήματος.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον μέρος τῆς προτάσεως ἡ ἐπιτροπὴ οὐδόλως ἀπεφάνθη κατὰ τῆς ἰδέας τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς καθαρευούσης ὡς ἐπισήμου γλώσσης, ἀλλὰ ἐθεώρησε περιττὴν τὴν ἀναγραφὴν εἰς τὸ Σύνταγμα διατάξεως σχετικῆς προστατευτικῆς, ἀναγνωρίζουσα μάλιστα ἐν τῇ ἐκθέσει της τὴν περὶ ἧς πρόκειται γλῶσσαν ὡς ἐπίσημον. Τὴν ἐθεώρησε περιττήν, λόγῳ τοῦ ὅτι εἶνε ἐξησφαλισμένη ἀφ' ἑαυτῆς ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος, καὶ διὰ νόμων. Ἀλλὰ θὰ ἐκστρατεύσωμεν ἡμεῖς, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τὸ πνεῦμα ὅλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, κατ' ἀνεμομύλων ὡς δὸν Κιχῶτοι, ὅπως ἀπαιτοῦν δῆθεν οἱ αὐτοαποκληθέντες φρουροὶ τῆς καθαρευούσης, κατ' ἀνεμομύλων, τῶν ὑπὸ τὸν κ. Ψυχάρην 10 ἢ 50 ἢ 100 ἀτόμων; Στρέφονται οἱ «φρουροὶ» τῆς καθαρευούσης κατ' αὐτῆς τῆς δημώδους, ὡς ὑπέρμαχοι τοῦ δασκαλισμοῦ, φοβοῦνται τὴν ἔκβασιν τῆς πάλης ἥτις διεξάγεται ὅπως ἀποκαθαρθῇ, καλλυνθῇ καὶ ἑνοποιηθῇ ἡ γλῶσσα, τῆς πάλης τῆς μεταξὺ τοῦ γραπτοῦ καὶ προφορικοῦ λόγου, τῆς πάλης ἥτις ἀποτελεῖ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δημιουργίαν, τὴν ἔξαρσιν καὶ τὸν πλοῦτον μιᾶς γλώσσης. Τοὺς φρουρούς οὐδεὶς τοὺς ἔταξεν ὑπὲρ τῆς κηδεμονεύσεως μιᾶς ὡρισμένης

καὶ ἰδιαιτέρας μορφῆς τῆς γλώσσης. Ὑπὸ πάντα τὰ ρεύματα καὶ ὑπὸ πάσας τὰς μορφὰς ὁ χρώμενος καὶ ταύτης καὶ ἐκείνης τῆς μορφῆς καὶ τῆς διακρίσεως τῆς γλώσσης, ἕλλην εἶνε, πάντοτε ἕλλην, καὶ εἰς τὴν σκέψιν καὶ εἰς τὸ αἴσθημα. Ἂς ἐντοπίσωμεν τὸ ζήτημα μόνον ἐπὶ ἐπιστημονικῆς βάσεως, μακρὰν θορύβου, συλλαλητηρίων καὶ φανατισμοῦ. Λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ οἱ πολλοί, ὅπως καὶ οἱ ὀλίγοι, δύνανται νὰ πλανηθῶσιν, ἐπλανήθησαν οἱ Ἰουδαῖοι σταυρώσαντες τὸν Χριστὸν ὡς κηρύττοντα καινὰ δαιμόνια, ἐπλανήθησαν οἱ Ἀθηναῖοι δηλητηριάσαντες τὸν Σωκράτην, ἂς πτοηθῶμεν μὴ καὶ ἡμεῖς πλανηθῶμεν σπεύδοντες.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐνταῦθα ὁμιλησάντων ὑπερήσπισε τὸ καταχρινόμενον ἀκαλλὲς καὶ ψευδοσύστατον ἰδίωμα τῶν μαλλιαρῶν. Ἀλλὰ κατεκρίθησαν δριμέως καὶ ἀνοικείως ἄνθρωποι ἔγκριτοι καὶ ἐπιστήμονες ἔγκριτοι, ἀποτελοῦντες τὸν «Ἐκπαιδευτικὸν Ὅμιλον». Εἰς τὸ καταστατικόν του δηλοῦται ῥητῶς, ὅτι σκοπός του εἶνε νὰ βασισθῇ ἡ κατωτέρα Ἐκπαίδευσις ἐπὶ τοῦ προφορικοῦ λόγου. Ὁ διευθύνων τὸ πρότυπον Σχολεῖον τοῦ Βόλου κ. Δελμούζος ἐν μελέτῃ του ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ Ψυχάρη καὶ τῶν κατ' αὐτόν. Ἐγὼ διαφωνῶ εἴς τινα σημεῖα μὲ τὸν «Ὅμιλον». Δὲν φρονῶ ὅτι εἶνε δυνατὸν ἀποτόμως, ὅσον φρονοῦν οἱ τοῦ «Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου», νὰ ἀντικατασταθῇ ἐν τῇ κατωτέρᾳ ἐκπαιδεύσει ἡ μηχανικὴ γλῶσσα διὰ τῆς ζώσης.

(Ἡ Βουλὴ παραχωρεῖ 5' λεπτὰ ἔτι πρὸς τὸν κ. Τσιριμῶκον, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου).

Τσιριμωκος. Ὁ ἄλλοτε Ἐπιθεωρητὴς τῶν Ἑλληνικῶν Σχολῶν ἐν Μακεδονίᾳ κ. Μπουντώνας ἐκφράζεται εἰς Ἐπιστημονικὸν σύγγραμμά του, ὅτι εἶνε σοβαρᾶς συζητήσεως ἄξια τὰ θέματα ἅτινα προβάλλει εἰς τοὺς γλωσσολόγους καὶ παιδαγωγοὺς ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Ὅμιλος. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἀποκλειστικῶς καθαρεύοντες καὶ αὐτοὶ οἱ ἀδιάλλακτοι δημοτικισταὶ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκ τῶν γραφόντων ἐσκιασμένοι ὁπωσδήποτε μὲ μαλλιαριστικὸν νέφος διαφωνοῦν ριζικῶς εἰς πολλὰ μεταξύ των καὶ ἀγωνίζονται καὶ παλαίουν καὶ συζητοῦν διαρκῶς ἀναμεταξύ των παρὰ τὴν ὁμοιογένειαν τῶν γνωμῶν των, ἀλλὰ ἐκ τῆς συζητήσεως καὶ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τούτου, ἀφ' οὗ δὲν πρέπει οὐδόλως νὰ χωρίσετε τὸ ἀλάνθαστον καὶ ἀμείωτον γλωσσικὸν καὶ αἰσθητικὸν αἴ-

σθημα τοῦ συνόλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους, θὰ προκύψῃ ἡ πρόοδος.

Ἔχω νὰ ὑπομνήσω πρὸς τοὺς ἐνταῦθα ἀντιπροσώπους τῶν φρουρῶν τῆς καθαρευούσης ὅτι, ζητοῦντες Συνταγματικὴν διάταξιν ὑπὲρ τοῦ ἐνδάλματός των, ἐργάζονται ἀκριβῶς πρὸς ἐπικράτησιν τῆς ἀντιθέτου γνώμης, διότι, κατὰ ψυχολογικὸν κανόνα, τὸ ἀπηγορευμένον καθίσταται ποθητότερον καὶ ἔχομεν παράδειγμα τὴν ἀορισθεῖσαν «Πάπισσαν Ἰωάνναν» τοῦ Ροΐδου. Ἐπειδὴ ἐν τούτοις τὸ ζήτημα ἐγένετο ἀντικείμενον κομματικῆς ἐκμεταλλεύσεως, τὸ δὲ Σῶμα τοῦτο εἶνε κυρίως πολιτικόν, δυνάμεθα νὰ θέσωμεν ἐπὶ τέλους διάταξιν εἰς τὸ Σύνταγμα, καθ' ἣν «ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶνε ἐκείνη εἰς ἣν διατυποῦνται τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, οἱ νόμοι καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν Δικαστηρίων. Ὡς πρὸς δὲ τὸ θρησκευτικὸν μέρος τοῦ ζητήματος, θέτομεν διάταξιν περὶ τοῦ ἀμεταβλήτου τῶν Ἑλληνιστὶ παραδοθεισῶν εἰς τὸν κόσμον Ἱερῶν Γραφῶν.

Ι. Πετροπουλάκης (ὥρα 6). Ἐξήντλησαν τὸ θέμα ἄλλοι ἁρμοδιώτεροί μου καὶ καλλιλογότεροι. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα περιῆλθεν εἰς ἡμᾶς ὡς ἱερὰ παρακαταθήκη διὰ μέσου τῶν τριακυμιῶν καὶ τῶν χασμάτων τῆς Ἱστορίας μας, χωρὶς νὰ ἀπωλέσῃ τοὺς καθολικοὺς καὶ βαθεῖς αὐτῆς χαρακτῆρας. Ὅτε ἐπέλαμψεν ἡ Ἀναγέννησις, ὁ Κοραῆς ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς ἀνακαθάρσεως καὶ λογοτεχνικῆς περισυλλογῆς αὐτῆς. Ἐγράφησαν ἀριστουργήματα εἰς τὴν δημοτικήν, ἀλλὰ εἶνε αὕτη ἀνεπαρκὴς διὰ τὸν πεζὸν λόγον. Ἡ Δημοτικὴ ἐγέννησε παραφυάδα, τὸν μαλλιαρισμόν, ὑφ' ἣν συνεκεντρώθησαν ὅλοι οἱ ἀγράμματοι, οἱ ἡμιμαθεῖς καὶ οἱ ἀνισόροποι κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἴσθημα. Φθίνοντος τοῦ ΙΘ' αἰῶνος παρουσιάσθη καὶ ὁ μέγας Αἱρεσιάρχης τοῦ μαλλιαρισμοῦ, ὁ ἐν Παρισίοις διδάσκων τὰς Ἀνατολικὰς γλώσσας κ. Ψυχάρης, οὗτινος ὅμως ἡ ἐμφάνισις δὲν εἶνε ἀκίνδυνος διὰ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, διότι ἐπηρέασε καὶ τὸν Κρουμβάχερ, ὅστις παραβάλλει τὴν γραφομένην καθαρεύουσαν πρὸς μούμιαν κλπ. Ὡς πρὸς τὸν σχετικὸν «Ἐκπαιδευτικὸν Ὁμιλον» ἐκφράζω λύπην διὰ τὰς γνώμας καὶ ἰδέας αὐτοῦ. Εἶνε, νομίζω, ἀπολύτως κεκηρυγμένος κατὰ τῆς καθαρευούσης.

Π. Καραπάνος (ὥρα 6. 20'). Παρὰ τὰς προσπαθείας τῶν φρουρῶν τῆς καθαρευούσης, παρὰ πᾶσαν Συντα-

γματικὴν διάταξιν καὶ φραγμούς, ἡ γλῶσσα θὰ ὁρμήσῃ εἰς εἰς τὸν σκοπόν, εἰς ὃν εἶνε τεθειμένη ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ τῆς Ἱστορίας νὰ φθάσῃ, καὶ τὸν ὁποῖον βλέπουν καλῶς πάντες οἱ φιλελευθέρως καὶ ἀπροκαταλήπτως περὶ αὐτῆς ἀσχολούμενοι. Ἀλλὰ ἡ πραγματοποίησις τοῦ γλωσσικοῦ Ἰδεώδους δὲν συμφέρει εἰς ὡρισμένην σπεῖραν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι τρέφονται καὶ ἀναδεικνύονται διὰ τοῦ ψεύδους τῆς τεχνητῆς γλώσσης. Καὶ κατεῖδον τὸν ἀτομικὸν πλέον κίνδυνον τὸν ὁποῖον διατρέχουν καὶ ἐδημιούργησαν τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἀναξίως μᾶς ἀπασχολεῖ. Ἀλλὰ μάτην, ἐπαναλαμβάνω, κόπτονται καὶ μαίνονται καὶ συκοφαντοῦν καὶ ὀργιάζουν εἰς βάρος τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῶν ἱερωτέρων τοῦ Ἔθνους. Ὅταν ὁ χρόνος θὰ συντελέσῃ τὸ ἔργον του, ὡς πρὸς τὸν αὐτοχειροτόνητον θεσμοφύλακα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ πολὺν διδάσκαλον τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, θὰ ἐπιλάμψῃ ἐξ αὐτοῦ πλέον τοῦ Ἀνωτάτου ἱδρύματος ἡ φλὸξ τῆς Ἀθηθείας καὶ τότε θὰ ἴδωμεν τίς θὰ εἶνε ἱκανὸς νὰ τὴν ἀποσβέσῃ. *

Ὁ κ. **Πρόκοπος** ἀγγέλλει ὅτι ἐξαντληθέντος τοῦ 12ώρου ἑκάστη συζήτησις δὲν θὰ διαρκῇ ἢ μόνον ἐπὶ ἓν τέταρτον, κατὰ τὸν Κανονισμόν.

Φουρίδης (ὥρα 6,25' μ. μ.) ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει Ἀκαδημία τὸ Συνέδριον τοῦτο εἶνε τὸ ἁρμοδιώτερον ὅπως συζητήσῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Πάντες σεβόμεθα τὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Βαλαωρίτου, ἀκριβῶς ὅπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐσεβάσθησαν τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη. Παρεπονέθησαν τινὲς ὅτι μετὰ δρημύτητος ἐπετέθησαν ἐναντίον αὐτῶν, ἀλλὰ μήπως ἐκεῖνοι ἐφείσθησαν τινος, ἐκεῖνοι οἵτινες ὕβρισαν πάντας ἡμᾶς.

Ἀπὸ ποῖα γλωσσάρια θὰ συλλέξωμεν λέξεις ἵνα ἀποτελέσωμεν τὴν ἐπίσημον γλῶσσαν; Ἀπὸ τὴν Μανιάτικην ἢ τὴν Τσακώνικην ἢ τὰς ἄλλας αἵτινες ὁμιλοῦνται εἰς τοὺς διαφόρους ἄλλους τόπους τῆς Ἑλλάδος. Πάντα τὰ ἐπιχειρήματα, ἅτινα ἐπεκαλέσθησαν οἱ ἀντιφρονοῦντες δὲν κατώρθωσαν νὰ μᾶς πείσουν, πρὸς τί λοιπὸν ἡ συζήτησις; Ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ ὅμως ἡ γνώμη ὅτι ἡ διατύπωσις τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Μιχαλοπούλου δὲν εἶναι ὁποία ἔπρεπε νὰ εἶνε, διότι πλὴν τῆς ἐκκλησίας πρέπει νὰ προστατευθῇ καὶ τὸ Σχολεῖον.

Γ. Κορομηλᾶς (ὥρα 6.28′ μ. μ.). Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διατρέχει τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Ἐὰν θελήσωμεν νὰ λάβωμεν ὡς βάσιν τοὺς φυσικοὺς κανόνας τότε οὐδένα πρέπει νὰ ἐμποδίσωμεν ἀλλὰ τότε δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα καὶ οὐδένα νόμον νὰ ψηφίσωμεν· τοῦτο εἶνε καὶ ἡ οὐσιώδης βάσις τῶν κοινωνιολόγων, ἀλλ' ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψει τοὺς ἐθνικοὺς καὶ βιολογικοὺς κανόνας θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ γλῶσσα ζῇ τελειοποιεῖται ἢ τοὐναντίον ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν πρόοδον ἢ μὴ τῶν ἐθνῶν ἀλλ' οἱ Βιολογικοὶ καὶ Ἐθνολογικοὶ κανῶνες ἐπιβάλλουσι τὴν ἐπιψήφισιν καὶ αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων δι' ἐνείνους οἵτινες ἐπιδιώξωσί ποτε τὴν παρεμπόδισιν τῆς τελειοποιήσεως τῆς γλώσσης δι' οἱωνδήποτε μέσων, ἔστω καὶ κατὰ πεπλανημένην ἀντίληψιν ἢ ἐντύπωσιν. Δὲν θέλω νὰ εἴπω ὅτι ὑπάρχουν ἕλληνες μὴ ἀγαπῶντες τὴν πατρίδα των, ὑπάρχει ὅμως διαφορὰ χαρακτήρων. Διότι ὑπάρχουν χαρακτῆρες ἀγαπῶντες καὶ πράττοντες πάντοτε τὸ ἀγαθόν· ἐνῶ ἐξ ἄλλου ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι χαρακτῆρες οἵτινες παρασύρονται καὶ πράττουσι τὸ κακόν. Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ψηφισθῇ τὸ προτεινόμενον ἄρθρον, ἀλλὰ καὶ διὰ τούτου οὐδὲν θὰ κατορθώσωμεν ἐφ' ὅσον δὲν ἀνοίγονται αἱ πύλαι τῆς Ἀκαδημίας.

Ν. Κοντογούρης (ὥρα 6.45′). Δὲν εἶμαι εἰδικὸς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εὑρίσκομαι καὶ πρὸ ἀνδρῶν οὐχὶ εἰδικῶν ἐπίσης διὰ τοῦτο δὲ λαμβάνω τὸν λόγον. Τὸ ζήτημα εἶνε ἐθνικὸν καὶ πολιτικόν. Ὁ ἀξιότιμος ἐξ Ἀττικοβοιωτίας συνάδελφος κ. Γαλανὸς μᾶς ἐπληροφόρησε περὶ τοῦ πόσον εὐπρόσδεκτος ὑπῆρξεν ἡ ὁμιλία του ἀνὰ τὰς κώμας καὶ τὰ χωρία δὲν μᾶς ἐπληροφόρησεν ὅμως ὁ ἔντιμος συνάδελφος περὶ τοῦ ἂν συνήντησε χωρίον, ἂν συνήντησε καὶ λίθον ἀκόμη ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὸν ὁποῖον ἀναποσπάστως νὰ μὴ εἶναι συνδεδεμένη ἡ δημοτικὴ γλῶσσα. Πρέπει νὰ κρίνωμεν τὰ ζητήματα ἄνευ προκαταλήψεως.

Ἀναγινώσκων ὁ κ. Κοντογούρης ἀγόρευσιν τοῦ κ. Μιστριώτου, ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ κ. Μιστριώτης λέγει ἐπὶ λέξει ὅτι «πατέρες ἡμῶν ὡμίλουν γλῶσσαν διὰ τῆς ὁποίας μόνον τὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος καὶ τὰ ταπεινότερα τῶν αἰσθημάτων ἠδύναντο νὰ ἐκδηλώσουν». Καὶ ὁμιλεῖ ὁ Μιστριώτης ἐναντίον τῶν δημοτικιστῶν διὰ τρόπου ὁ ὁποῖος δὲν ἐπιτρέπεται εἰς δημόσιον ὑπάλληλον. Δὲν εἶμαι δημοτικιστὴς καὶ γνωρίζουσι τοῦτο καλῶς πάντες ὅσοι συνδέονται πρὸς ἐμέ. Καὶ δὲν εἶμαι τοιοῦτος διότι δὲν εἶμαι φιλόλογος. Ἀλλὰ δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ μὴ διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῶν ζητούντων νὰ συγχίσωσι τοὺς θαυμαστὰς τῆς ἀπαραμίλλου δημοτικῆς γλώσσης μὲ τοὺς λεγομένους μαλλιαρούς, ἄρσονας τούτους κατασκευαστὰς λέξεων φανταστικῶν καὶ νὰ μὴ διαμαρτυρηθῶ ἐναντίον ἐκείνων οἱ ὁποῖοι καλοῦσιν ἀπροκαλύπτως προδότας ἀνθρώπους οἷος ὁ κ. Μαβίλης ὁ ὁμιλήσας ἐντεῦθεν ἐν ἱερῷ ἐνθουσιασμῷ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος. Ἀλλὰ μήπως ὁ λαὸς δὲν δακρύει ὅταν ἀκούῃ τὸν Ματσούκαν; Κατερχόμενος τοῦ βήματος δηλοῖ ὅτι θ' ἀπόσχῃ ψηφοφορίας, ἕνεκα τῆς γνώμης του ὅτι ἡ ψηφοφορία αὕτη δὲν ἐπέφερτο ν' ἀποτελέσῃ δόξαν τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

Λαμπρινόπουλος (ὥρα 7.5′). Ἡ ὀξύτης ἥτις παρατηρεῖται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἕνεκα τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἄνδρες εἰσελθόντες εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν δὲν ἀκολουθοῦσι τὴν διαμορφωθεῖσαν ὑπὸ τῆς πολιτείας γνώμην περὶ τῆς γλώσσης. Ἡ γλῶσσα δὲν διατρέχει κίνδυνον, διότι κίνδυνοι δὲν προέρχονται ἀπὸ ἀνθρώπους ἀνισορρόπους. Πρόκειται ἄρα μόνον περὶ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι φέρουσι τὸν μανδύαν τοῦ Δημοσίου λειτουργοῦ καὶ κατὰ τούτων ἡ πολιτεία ὀφείλει νὰ λάβῃ μέτρα.

Ἀποστολίδης (ὥρα 7.18′). Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὑπῆρξεν ἀδιαίρετος διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ οὐδεὶς οὐδὲ λίθον δύναται ν' ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῆς. Ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ δεχθῇ καὶ ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγραφὴν τῆς προτάσεως.

Ὁ κ. **Οἰκονόμου** παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του.

Ὁ κ. **Μπαυφίδης** παραιτεῖται ἐπίσης παρακαλῶν ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ ἐγγεγραμμένοι συνάδελφοι παραιτηθῶσιν.

Ὁ κ. **Ηρόεδρος** λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἀντίληψίν του ἐκορυφώθη ἡ Βουλὴ δὲν δύναται ὅμως νὰ κηρύξῃ περαιωμένην τὴν συζήτησιν πρὶν ἢ ἐρωτήσῃ ἕνα ἕκαστον τῶν ἐγγεγραμμένων.

Ὁ κ. **Ηρόεδρος** ἐρωτᾷ ἕνα ἕκαστον τῶν ἐγγεγραμμένων.

Ὁ κ. Ροντήρης μὴ παραιτούμενος ἀνέρχεται ὥρα 7. 35′ ἐπὶ τὸ βῆμα.

Δὲν εἶμαι, λέγει, σύμφωνος πρὸς τὴν γνώμην οὐδενὸς τῶν προαγορευσάντων. Νομίζω ὅτι διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα τὸ γλωσσικὸν πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν πρὸ παντὸς τὸν χαρακτῆρα αὐτῆς· καὶ ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνικὴ ἔχει μὲν χαρακτῆρα ἐθνολογικόν, εἶνε δ' ἐξ ἄλλου ἀντίθετον πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως τὸ νὰ δώσωμεν ὡρισμένην μορφὴν εἰς τὴν γλῶσσαν. Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ θέσωμεν τὸν ὅρον ὅπως ἐν τῇ παιδεύσει τηροῦνται οἱ τύποι τῆς γλώσσης τῆς συνδεούσης τὸ παρελθὸν πρὸς τὸ μέλλον.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Π. Καρασεβδᾶς** ὑποβάλλει πρὸς πρὸς τὴν Βουλὴν ψήφισμα ὅπερ ἀναγινώσκει ὁ κ. πρόεδρος.

Π. Λαγοπάτης (ὥρᾳ 7. 53′) εἰσὶν ὑποβεβλημέναι δύο τροποποιήσεις ἡ μία ἀφορᾷ τὴν περιφρούρησιν τῆς γλώσσης τοῦ εὐαγγελίου, ἡ ἄλλη ἀφορᾷ τὸν καθορισμὸν τῆς καθαρευούσης ὡς ἐπισήμου γλώσσης. Ποία ἡ φύσις τοῦ γλωσικοῦ ζητήματος παρ' ἡμῖν; Πρέπει νὰ ἐξετασθῇ τοῦτο ἐφ' ὅσον συνδέεται πρὸς ἐθνικά, θρησκευτικὰ ἢ κοινωνικὰ συμφέροντα, διότι οὕτω μόνον θὰ μορφώσωμεν τοὺς γενικοὺς κανόνας, οὓς πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν, ὅταν ἐκληθῶμεν νὰ ψηφίσωμεν Ἑλληνικὸν Σύνταγμα. Αἱ ἀλλαχοῦ διδασκόμεναι γενικαὶ ἀρχαί, ἐπεκράτησαν ἐκ διαφόρων ὅλως συνθηκῶν. Ὡς πρὸς τὴν τροποποίησιν τὴν ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον πρέπει νὰ παρατηρηθῇ ὅτι γλῶσσα καὶ περιεχόμενα τοῦ Εὐαγγελίου, μορφὴ καὶ οὐσία ἀποτελεῖ ἓν ὅλον οὕτως ὥστε ὅτε τὸ ἓν καταπέσει καταπίπτει τὸ ὅλον. Διὰ τοῦτο θὰ ἐπεθύμουν νὰ διακηρυχθῇ διὰ τοῦ Συντάγματος ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ἐπιτρέπεται νὰ θιχθῇ κἂν ὄχι μόνον ἵνα μεταφρασθῇ εἰς τὴν μαλιαρὰν ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὴν Ἰσοκράτειον. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄλλην τροπολογίαν ἔχει νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ γλῶσσα δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ ἀντικείμενον ἀνάγκης. Διὰ τοῦτο ἐνῷ ἡ Ἀττικὴ Διάλεκτος ἐπικρατήσασα ὡς κοινὴ γλῶσσα εἰς πάσας τὰς χώρας τὰς ὁποίας διὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατέκτησεν ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμός, ὑπέστη τόσας μεταβολὰς ἀναλόγως τοῦ ἑκάστοτε περιβάλλοντος καὶ τῶν συγχρόνων ἀναγκῶν, ἡ δὲ δημοτική, ἥτις διεμορφώθη ἐκ τῆς ἑκασταχοῦ λαλουμένης ὑπέστη τόσας ἀλλοιώσεις, κατὰ δὲ τὴν δουλείαν ἀπεχυδαιώθη. Καὶ δυνάμεθα νὰ προεικάσωμεν ὅτι ἡ καθαρεύουσα ἐξελισσομένη σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ἀποκαθάρῃ καὶ τὴν δημοτικήν, καὶ ἡ δημοτικὴ ἐκ τῆς σημέραι διαδόσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως καθαιρουμένης θὰ συναντήσῃ τὴν καθαρεύουσαν. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν ἑλληνικὴν σκέψιν ἂν μὴ ὑπῆρχεν ἡ καθαρεύουσα, ὅπως ἐπίσης θὰ ἠτόνει ἡ ποίησις ἂν μὴ ὑπῆρχεν ἡ Δημοτικὴ γλῶσσα ἡ ἐκφράζουσα τὰ συναισθήματα, τελευτῶν ὁ κ. Λαγοπάτης ὑποβάλλει ψήφισμα, ὅπερ παρακαλεῖ νὰ γίνῃ ἀποδεκτόν.

Νοταρᾶς (ὥρᾳ 8.7′). Λέγει ὅτι χειρίστην τῷ ἔκαμεν ἐντύπωσιν ὅτι ἄνθρωποι τῆς μορφώσεως τῶν κοινωνιολόγων μεταχειρίζονται τὰ φῶτά των ἐπὶ κακῷ τῆς Πατρίδος.

Θ. Κουτούπης. Ν' ἀνακαλέσητε τὴν φρᾶσιν....

Ὁ κ. **Πρόεδρος** καλεῖ τὸν ἀγορεύοντα ὅπως ἐρμηνεύσῃ τὴν φράσιν του.

Ε. Βενιζέλος ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. βουλευτὴς δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ἐπιμείνῃ εἰς φράσιν ἀρνουμένην πατριωτισμὸν εἰς οἱονδήποτε τῶν παρεδρευόντων βουλευτῶν.

Νοταρᾶς. Ἐγὼ δὲν ὕβρισα κανένα. Δυνατὸν νὰ σφάλλουν φρονοῦντες ὅσα φρονοῦν. Συνηγορεῖ εἶτα ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης.

Ζαβιτσάνος (ὥρᾳ 8. 15′). Ἡ συζήτησις παρεξέκλινε τῆς ἀρχῆς της. Διότι ἔπρεπεν ἐνταῦθα νὰ συζητηθῇ πρῶτον ποῖος εἶνε ὁ καλλίτερος τύπος τῆς γλώσσης, ἐξετασθῇ δὲ τοῦτο μόνον τὸ ζήτημα, περὶ τοῦ ἂν δύναται νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα ἡ τοιαύτη διάταξις. Ἐξακολουθῶν ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα ἡ διάταξις, ζητεῖ δὲ προστασίαν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τῶν συκοφαντιῶν τοῦ κ. Μιστριώτου.

Π. Ἡλιόπουλος (ὥρᾳ 8, 35′ μ. μ.) εὑρίσκει εὔλογον τὴν ἀνησυχίαν τοῦ λαοῦ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος καὶ ὑπεραμύνεται διὰ μακρῶν τῆς καθαρευούσης. Οὐδαμῶς, λέγει, εἶνε ἄτοπος ἡ ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγραφὴ τῆς περὶ γλώσσης διατάξεως, ἀφοῦ πρόκειται νὰ ἱκανοποιηθῇ ὁ ἔσω καὶ ἔξω Ἑλληνισμός.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν συναινεῖ ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρίασις.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται καὶ ἡ συνεδρίασις διακόπτεται ὅπως ἐπαναληφθῇ τὴν 10 μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Κ. Μέρμιγκας (ὥρα 10. 19′) Ἤμην διατεθειμένος ἐν ἀρχῇ δυσμενῶς ὡς πρὸς τὴν ἀπαίτησιν περὶ εἰσαγωγῆς διατάξεως ἐν τῷ Συντάγματι ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, ἤμην διατεθειμένος καὶ ἐναντίον τοῦ σεβαστοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ κινήματος ἕνεκα διατριβῆς του ἀναγομένης εἰς ἐθνικὸν θέμα. Ἀλλὰ ἤδη κατεῖδον ἐκ τῆς συζητήσεως καὶ ἄγνωστα σημεῖα τοῦ ζητήματος. Ὅτι ὑπάλληλοι στρέφονται, ὡς λόγιοι, ἀναφανδὸν καὶ ἀπροκαταλύπτως κατὰ τῆς πολιτείας τοὐτέστι κατὰ τῶν θεσμίων τῆς πολιτείας. Ὅτι θίγεται καὶ ἡ θρησκεία ἐκ τῆς τάσεως τῶν ἄκρως γλωσσικῶς φιλελευθέρων, ὄχι ἐκ προθέσεως βεβαίως. Ἔμαθον ὅτι ὑβρίσθη παρ' αὐτῶν καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Δημητριάδος. Εὑρισκόμεθα οὕτω πρὸ ὀργανώσεως συστήματος ἐκπαιδευτικοῦ παρ' ἀτόμων, ἐν οἷς καὶ πρῶτα φέροντες, βασιζομένου ἐπὶ τῆς διαφθορᾶς τῆς γλώσσης, συστήματος ὅπερ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ἐφείσθη. Ἡ διακήρυξις τοῦ «Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου» παρουσιάζει «κράτος ἐν κράτει». (Ἀναγινώσκει χωρία). Ἄλλως τε τὴν βάσιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος δὲν ἀποτελεῖ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, ὥστε καὶ οὕτω πλανῶνται. Πρόκειται προφανῶς περὶ πεπλανημένης ἀντιλήψεως, διότι πρόκειται περὶ προσώπων ἀξίων κατὰ τἆλλα πάσης ἐκτιμήσεως. Ἀποβλέπουν πρὸς τὸν θετικισμόν, θεωροῦν νεκρὰν γλῶσσαν τὴν τοῦ Εὐαγγελίου. Φοβοῦμαι τὴν ἀνεξιγλωσσίαν τῶν κοινωνιολόγων, τὴν θεωρῶ ὡς τὸν Δούρειον ἵππον, δι' οὗ θὰ εἰσέλθουν ἐκεῖ ὅπου ζητοῦν νὰ εἰσέλθουν. Ὅταν ἀκούω ἀπὸ τοὺς κοινωνιολόγους κήρυγμα περὶ ἀνεξιγλωσσίας ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν μου τὸ «φοβοῦ τοὺς Δαναοὺς καὶ δῶρα φέροντας». Διακρίνω ὕπουλον στρατηγικήν.

Α. Ρ. Καναπάρης (ὥρα 11—20′). Διαμαρτύρομαι κατὰ γνώμης τοῦ κ. Ζαβιτσιάνου ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἐν τῇ Βουλῇ ἦτο ξένη πρὸς αὐτήν, τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ποία ἐκ τῶν νῦν μορφῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶνε καλλιτέρα καὶ προτιμωτέρα ἦτον ὄντως ξένον πρὸς τὴν Βουλήν, ἀλλὰ δὲν ἦτο ξένον πρὸς τὴν Βουλὴν νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ἔχῃ δικαίωμα ἡ πολιτεία νὰ ἐπιβάλλῃ

ὡρισμένους κανόνας πορείας ὡς ὑπαλλήλων εἰς ἐκείνους οἵτινες δέχονται τὸν ὑπαλληλικὸν ζυγόν της. Ἐπιβάλλει νόμον ὡρισμένης συμμορφώσεως εἰς τόσας ἄλλας τάξεις ὑπαλλήλων, ὡς τοὺς στρατιωτικούς, καὶ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσῃ μίαν ὡρισμένην γραμμὴν στάσεως ἀπὸ τοὺς λογίους ἐκ τῶν κ. ὑπαλλήλων; Τοῦτο θὰ ἦτο πολὺ παραδοξώτερον ἀπὸ τὸ ἐὰν δὲν ἠσχολεῖτο οὐδόλως ἡ Βουλὴ μὲ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ ὁρονῶ ὅτι δύναται ὁπωσδήποτε νὰ περιορίσῃ ὑπερβασίας στρεφομένας κατ' αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως τῆς πολιτείας, ὡς ὀργανισμοῦ καὶ ἐθνικῆς πολιτείας.

Πετσάς (ὥρα 11. 16′). Διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ λεχθέντος ὅτι τὸ ζήτημα προῆλθεν ἐκ κομματικῆς ἐκμεταλλεύσεως, διότι, λέγει, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται καὶ ἐκ τοῦ Μητροπολίτου, τοῦ Πρυτάνεως, τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου κλπ. Ὁ Πατριάρχης ἀφ' ἑτέρου κρούει ἐντόνως τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Ἔχομεν καθῆκον νὰ προασπίσωμεν τὴν γλῶσσαν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους, τὴν γλῶσσαν τῶν Γραφῶν καὶ ὁ λαὸς θὰ ἐξακολουθήσῃ ὁμιλῶν ὅπως θέλει, χωρὶς νὰ δύναται νὰ τὸν ἐπηρεάσῃ ἡ Συνταγματικὴ διάταξις.

Γαλανὸς (ὥρα 11). Δὲν πρόκειται περὶ ἐκβιασμοῦ τῆς γλωσσικῆς ἐλευθερίας διότι ἡ γλῶσσα θ' ἀφεθῇ ἐντελῶς ἐλευθέρα ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς συγγραφῆς καὶ τῇ ἰδιωτικῇ. Ἡ ἀντίστασις εἰς τὴν περίληψιν διατάξεως δίδει ὑπόνοιαν ὅτι θέλουν οἱ ἀντίγνωμοι ἐντελῶς ἐλεύθερον τὸ ἔδαφος ὅπως ἐκπορθήσουν μίαν ἡμέραν καὶ τὰ ἐπίσημα χαρακώματα.

Οἱ Τουρκόφωνοι πληθυσμοὶ τῆς Μ. Ἀσίας δὲν ἴδρυσαν σχολεῖα διὰ νὰ διδαχθοῦν τὰ διάφορα τοπικὰ καὶ ριλόλογικὰ ἰδιώματα ἀλλὰ τὴν κοινῶς ὑπὸ τῶν Πανελλήνων ὁμιλουμένην καὶ νοουμένην γλῶσσαν. Προβάλλω πρότασιν ὅπως μετὰ τὴν περὶ τῶν Γραφῶν διάταξιν, τεθῇ καὶ διάταξις καθ' ἣν ἐπίσημος γλῶσσα εἶνε ἐκείνη εἰς ἣν συντάσσονται τὸ πολίτευμα, οἱ νόμοι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς νομοθεσίας τὰ κείμενα. Ἡ τιμὴ ἣν θὰ λάβῃ ἐκ τῆς ψηφίσεως τοιαύτης διατάξεως ἡ Συνέλευσις θὰ εἶνε ἐξαιρετική.

Καλομοιράκης (ὥρα 11.10′). Ὁ ὑπέροχος πολίτης καὶ ἐπὶ 10 ἔτη καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἀπὸ ἐτῶν ὑποδεικνύει τὸν κίνδυνον. Οἱ ἀποκηρύξαντες ἐντεῦθεν ἀλληλοδιαδόχως τὸν

μαλλιαρισμὸν δημοτικισταὶ συνάδελφοι ἡμῶν συνεργάζοντα ἐν τούτοις μετὰ μαλλιαρῶν ἐν τῷ Ἐκπαιδευτικῷ Ὁμίλῳ. Ὁ «Νουμᾶς» τὸ Εὐαγγέλιον αὐτὸ τῶν καλουμένων φιλελευθέρων ἐν τοῖς γλωσσικοῖς, φιλολογικοῖς καὶ ἐκπαιδευτικοῖς ζητήμασι, περιέχει ρυπαρώτατα καὶ βδελυρώτατα κατὰ τῶν ἱερωτάτων ἡμῶν δημοσιεύματα, ἅτινα εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀναγνώσω ἐγὼ ἐνώπιον ἡμῶν.

Εὑρισκόμεθα πρὸ συστηματικῆς καὶ δαπανηρᾶς προπαγάνδας, μὲ ἰδιαιτέρας ἐκδόσεις καὶ μὲ περιοδείας, διενεργουμένης ὑπὸ προσώπων ἅτινα τὸ πλεῖστον πᾶν ἄλλο εἶνε ἢ φιλόλογοι καὶ παιδαγωγοί. Καὶ ἐγώ, καίτοι διαγράφος, ἐνδιαφέρομαι μὲν γενικώτατα διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλολογικὰ ζητήματα, ἀλλὰ ὄχι καὶ νὰ κατέλθω εἰς πᾶσαν εἰδικὴν λεπτομέρειαν, ὡς οἱ τοῦ «Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου». Νομικῶς δέ, ἐὰν τὸ Σύνταγμα προνοῇ περὶ ζωῆς καὶ περὶ οὐσίας, δὲν δύναται νὰ προνοήσῃ περὶ μορφῶν.

Καταλήγων ὑποβάλλω πρότασιν ὅπως καταρτισθῇ ἐξεταστικὴ τῶν καταγγελθέντων περὶ ὑπόπτων ἐνεργειῶν τῶν μαλλιαρῶν καὶ μαλλιαριζόντων ἐκ βουλευτῶν Ἐπιτροπεία, διὰ νὰ ἴδωμεν ποῦ πράγματι εὑρισκόμεθα. Θέλω δὲ νὰ προσθέσω, ὅτι, ἂν κατέρρευσαν τὰ συστήματα τὰ πολιτικὰ τοῦ παρελθόντος, καθ' ὧν καὶ ἡμεῖς πρῶτοι εἴμεθα ἀντιτεταγμένοι, δὲν ἔπεται ὅτι ἐξεμηδενίσθησαν καὶ τὰ πρόσωπα, ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὰ ἀνάμιξις εἰς γενικώτερα ζητήματα. Ἄλλως τε τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων περιέχει λίαν ἐπίλεκτα μέλη ἐκ τῶν παλαιῶν κομμάτων, ἄξια πάσης τιμῆς καὶ εὐλαβείας, ὡς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ἄνδρα τόσον ἐξόχως διεξάγοντα τὸ δυσχερέστατον νῦν ἔργον του καὶ μὴ φειδόμενον οὐδενὸς ὅπως ἐπαρκέσῃ ἐν τῇ ἀποστολῇ του. Ταῦτα σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἀναμίξεως ἢ μὴ τῶν κομμάτων εἰς τὸ ζήτημα τὸ ἀπασχολοῦν ἡμᾶς.

Θεοδωρόπουλος (11.29'). Λυπεῖται ὅτι ἡ συζήτησις παρεξέκλινε εἰς Ἀκαδημαϊκότητα, ὡς μὴ ὤφελε, φρονῶν δ' ὅτι ἡ γλῶσσα δὲν εἶνε ὁ θεσμός, ἀλλ' ὑπόκειται εἰς ἐξέλιξιν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐξελίσσεται κατὰ τὸν αἰώνιον νόμον τῆς ἐξελίξεως, βαδίζουσα τὸν δρόμον της χωρὶς νὰ προσέχῃ εἰς τὰς ἀκρότητας τῶν ἑκατέρωθεν σχολαστικῶν στρατοπέδων θεωρεῖ πᾶσαν περὶ γλώσσης πρόβλεψιν τοῦ Συντάγματος ὡς παρέλκουσαν.

Γκλαβάς (11.32'). Ἤλπιζεν ὅτι ἡμεῖς ἤλθομεν εἰς συνάφειαν μὲ τὰ κόμματα ἐν τῷ γλωσσικῷ ζητήματι. Ἡμεῖς ἐν τούτοις εἴμεθα οἱ προλειάναντες τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων, οἱ πολεμηθέντες παρὰ τῶν κομμάτων ἀποκλειστικῶς διὰ συμβάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς πρώτας ἐκλογὰς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Καὶ ἡμεῖς θὰ ἐχρησιμεύομεν ὡς γέφυρα νὰ ἐπανέλθωσιν ἐκεῖνοι εἰς τὴν ἀρχήν, οἱ συμβολίζοντες τὸ ἐχθρικώτατον πρὸς ἡμᾶς παρελθόν; Ἀλλὰ μήπως ἐζήτησε πολιτικὰς ἐκμεταλλεύσεις ὁ Πατριάρχης; Ὁ ἀγὼν περὶ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ἤρχισε ἀπὸ τοῦ 1901, ἔκτοτε ἀνεφάνη ἡ ἀνάγκη τῆς λήψεως μέτρων πρὸς περιφρούρησιν τῆς ὁπωσδήποτε πλησσομένης ἐθνικῆς γλώσσης.

Ἔχω νὰ εἴπω καὶ διὰ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας ὅτι, ἂν ἀποδειχθῇ, ὅτι εἶνε ὄντως μέλος τοῦ «Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου», ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ θυσιάσῃ ἑαυτὸν πρὸ τοῦ Ἐθνικοῦ βωμοῦ, νὰ παραιτηθῇ, ἀλλ' ἐκ τῶν πληροφοριῶν μου τῶν βασίμων ἐπείσθην ἀκλονήτως ὅτι ὁ ἐν λόγῳ Ὑπουργὸς πόρρω ἀπέχει τοῦ νὰ εἶνε μαλλιαρός. Πέποιθα ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων θὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τῆς κοινῆς συνειδήσεως, ψηφίζουσα τὴν ὑποβληθεῖσαν πρότασιν.

Μιχαλέας (12.11). Ἐὰν ἡ γλῶσσα ἔχῃ δύναμιν οὐδὲν θὰ πάθῃ μένουσα ἀρρύθμιστος, θὰ νικήσῃ ἀφ' ἑαυτῆς. Ἀλλὰ συνεδριάζομεν, Κύριοι, καὶ συσκεπτόμεθα ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ὑπὸ τὸ κράτος ὀχλοκρατικῆς πιέσεως, ὑπὸ τὸ κράτος τρόμου, δημιουργηθέντος περὶ τὴν Βουλὴν διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν ὁδῶν καὶ εἰς τοῦτο θεωρῶ ὑπεύθυνον τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ὑποχρεοῦται νὰ θέσῃ τάχιστα τέρμα εἰς τοιαύτην ἀνάρμοστον κατάστασιν.

Ἀγαπητός (ὥρα 12.7'). Δηλῶ ὅτι ἡ ἀτομικὴ καλλαισθησία μου καὶ ἡ ἐθνικὴ αἴσθησίς μου δὲν δύναται νὰ ἀνεχθῇ τὸ ἐκ Παρισίων καὶ Ἀγγλίας γνωστὸν γλωσσικὸν κατασκεύασμα. Ἀνέχομαι καὶ δέχομαι τὴν ὁμιλουμένην ὡς γλῶσσαν τοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ τὴν γραφομένην ὡς τοῦ σκέπτεσθαι. Κοινὴ εὐχὴ βεβαίως εἶνε νὰ ἔχωμεν ἡμέραν τινὰ ὁμογενῆ γλῶσσαν καὶ κοινὴν δι' ὅλον τὸ Ἔθνος, κοινὴν τοῦ σκέπτεσθαι καὶ τοῦ αἰσθάνεσθαι. Τὸ κοινὸν τοῦτο ἰδανικὸν θέλουσι νὰ τὸ συντρίψωσιν οἱ ἄκροι καθαρισταὶ καὶ οἱ κλη-

θέντες μαλλιαροί. Θεωρῶ περιττὴν Συνταγματικὴν διάταξιν. Καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ ἡ ἐπίδρασις εἶνε ἀσήμαντος. Ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν εἶνε ἀνάγκη ἡ γλῶσσα νὰ εἶνε ὁμοιόμορφος, ἀλλὰ καὶ δυσχερέστατον τοῦτο. Διὰ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἄλλως ἡ ὁμοιομορφία τῆς γλώσσης ἀλλὰ ὄχι διὰ τοῦ Συντάγματος. Ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν ἡ ἀναγραφὴ εἰς τὸ Σύνταγμα περιοριστικῶν διατάξεων εἶνε ἀνελεύθερα καὶ ἀντιφιλελεύθερα.

Ἐτέθημεν πρὸ διλήμματος, τοῦ νὰ ἴδωμεν τὴν τάξιν διασαλευομένην, ἀλλὰ ἡ εὐθύνη τῆς ὑπὸ τοιούτους ὅρους ἐκδόσεως ἀποράσεως ἀνήκει ὁλόκληρος εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Συμπεράσματος (ὥρα 12.1' Ἡ ἐργασία διὰ τὴν προσέγγισιν τοῦ γραπτοῦ καὶ προφορικοῦ λόγου εἶνε ἐθνωφελὴς μᾶλλον. ἀπεδείχθη τοῦτο ἐκ τῶν συζητήσεων.

Ἡ ἀπόπειρα δημιουργίας μιᾶς ἐνιαίας γλώσσης εἶνε ἐθνικπτάτη. Μᾶς ἀντέταξαν οἱ ἀντιφρονοῦντες ὕβρεις, προσωπικὰς ἐπιθέσεις. Κατηγόρησαν τὸν κ. Πλαμπᾶν ὡς γράψαντα ἀντεθνικώτατα δημοσιεύματα. Ἐκεῖνον εἰς ὃν ἀνετέθη παρὰ τῆς Πολιτείας ἡ σύνθεσις τοῦ Ὕμνου τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ἀλλὰ οὐδὲν ἀπέδειξαν. Ἐπέρριψαν τόσα κατὰ τῶν ἄλλων παραγόντων τῆς προοδευτικῆς γλωσσικῆς κινήσεως, κατὰ τῶν σχετικῶν σωματείων, ἀλλὰ οὐδὲν ἀπέδειξαν. Καλούμενοι ν' ἀποδείξωσι λέγουσιν ὅτι δὲν καταδέχονται νὰ καταβῶσιν ἐπὶ τοῦ ἀποδεικτικοῦ ἐπιπέδου προφανῶν ἐγκλημάτων. Τί ἀπέδειξαν διὰ τὴν δῆθεν ἀνεπιστημοσύνην τοῦ κ. Πολίτου; Ὁ δὲ Χαλκοκονδύλης, ὃν καὶ αὐτὸν ἀνέφερον καθ' ἡμῶν, εἶνε ὁ μανιωδέστερος καθαριστής. Ἡ «Ἀνεμώνη» ἐγράφετο εἰς τὰ πεζὰ εἰς καθαρεύουσαν. Ἡ δὲ πλάνη των, ὅτι ἡ δημοτικὴ δὲν εἶνε δημιούργημα μακραίωνος καὶ μεγάλης γλωσσολογικῆς ἐξελίξεως, ἀλλὰ δουλείας ἢ ἀμαθείας, εἶνε στοιχειωδεστάτη. Ἀλλὰ ἡ ἀληθὴς συνείδησις τῆς Βουλῆς καὶ τῶν ἀκροατῶν ἔκρινε. Ἐξεμεταλλεύθησαν ἀνιέρως καὶ τὴν θρησκείαν. Μᾶς παρέστησαν ὡς ἀθέους καὶ ἀθρήσκους, ἀντεθνικοὺς διὰ τοῦτο, ἀποπειρωμένους νὰ θρακύσωμεν μετὰ τοῦ δῆθεν ἐθνικοῦ δεσμοῦ τῆς καθαρευούσης καὶ τὸν ἕτερον ἐθνικὸν δεσμὸν τῆς θρησκείας. Εἰς τὸν νομόν, εἰς ὃν κατῆλθον ἐγὼ εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα, ὁ ἀντίπαλος συνδυασμός, εἰς ὃν ἀνῆκον

τινὲς τῶν ἀντιγνωμονούντων πρὸς ἡμᾶς ἐνταῦθα, εἶχαν ὡς ἔμβλημά των τὰς λέξεις Θεὸς καὶ λαός, προϋποθέτοντες βεβαίως καὶ ρωνάζοντες πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα ἄθεοι καὶ αὐτοὶ μόνον εὐσεβέστατοι. Ἀλλὰ δυνάμεθα ν' ἀποδείξωμεν ὅτι συκοφαντούμεθα, διότι οὐδεμία ἀπολύτως τῶν κατηγοριῶν τούτων τῶν δημοκοπικωτάτων δύναται ν' ἀποδειχθῇ, δύναται ὅμως ν' ἀποδειχθῇ ὅτι οὐδόλως οὐδενὸς ὑπολειπόμεθα εἴτε ἐν τῷ πατριωτισμῷ εἴτε ἐν τῷ θρησκευτικῷ αἰσθήματι.

Πατσουράκος (ὥρα 12.10' μ. μ.). Ἀντικρούει πρῶτον τοὺς ὑπαινιγμοὺς τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Μάνου περὶ «πεδίων μαχῶν» ἀποδεικνύων ὅτι πολλὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του ἐφονεύθησαν ἐν Κρήτῃ καὶ διὰ τὴν Κρήτην, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ πατρός του καὶ ὁ ἀδελφός του κατὰ τὸ 1907. Μετὰ ταῦτα ἀναγινώσκει διαφόρους μεταφράσεις εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν «Χυδαιστῶν», μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ περικοπὰς ἐκ τοῦ «Δελτίου τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου» προκαλούσας τὸν ἄκρατον γέλωτα ἐν τῇ Βουλῇ. Ἐν τέλει δὲ δι' αὐτοῦ τοῦ «Δελτίου» ἀποδεικνύει ὅτι πάντες οἱ ὑπογράψαντες ἐν αὐτῷ εἶναι «χυδαῖσται» ἀναγινώσκων εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιχειρημάτων του παραπομπὰς ἐν αὐτῷ τῷ «Δελτίῳ» περιεχομένας εἰς ἔργα τοῦ Ψυχάρη καὶ Ἐφταλιώτη, καθὼς καὶ περικοπὰς ἐκ τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τῶν «Χυδαίστων» «Νουμᾶ».

Ν. Κοντογούρης (ὥρα 12.27'). Ἀσχέτως πρὸς τὸ πέρας τὸ ὁποῖον θὰ ἔχῃ ἡ συζήτησις εἶνε ἐπάναγκες ὅπως ἡ Κυβέρνησις διατάξῃ ἐνέργειαν ἀνακρίσεων πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν καταγγελιῶν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Μιστριώτη γενομένων. Τὴν μέθοδον τῶν καταγγελιῶν τὴν εἴδομεν καὶ εἰς τὴν Κρήτην, ὅπου παρόμοιαι κατεβλήθησαν ἐνέργειαι ὅπως παρουσιασθῇ ὁ Κρητικὸς λαὸς διχογνωμῶν εἰς τὰ ὅμματα τῆς Εὐρώπης. Διαμαρτύρομαι διὰ τὸν φανατισμὸν μεθ' οὗ διεξάγεται ἡ συζήτησις, φανατισμὸν ὁ ὁποῖος ἤγαγεν εἰς γνώμας ἀποτροπαίας.

Διότι ἤκουσα παρὰ βουλευτοῦ, μανιώδους ὑπερασπιστοῦ τῆς καθαρευούσης, ἤκουσα νὰ μοῦ εἴπῃ ὅτι ὁ Σολωμὸς ἦτο Ἰταλός. Ἀλλὰ ἡ ὡραιότης τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι τόσον μεγάλη ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις ὅτι εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν αὐτῆς εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ αἰωρηθῇ

κἂν λέξις μαλλιαρὴ καὶ ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας ἀξιότιμοι συνάδελφοι μᾶς ἀνέγνωσαν ἐντεῦθεν. Τελευταῖον τονίζων ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος ὑφίσταται κατὰ τῆς κρατούσης γλώσσης καὶ ὅτι οὐδεὶς ποτὲ θὰ δυνηθῇ ν' ἀνακόψῃ τὴν ζύμωσιν καὶ τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἐξέλιξιν, λέγει ὅτι ἡ Συνέλευσις δὲν πρέπει νὰ ψηφίσῃ πρότασιν ἥτις ἐὰν ἐψηφίζετο θὰ ἰσοδυνάμει πρὸς δήλωσιν τῆς Πολιτείας πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὅτι ἐννοεῖ νὰ ἔχῃ διάφορον γλῶσσαν ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ χρησιμοποιεῖ τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον.

Ἐ. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) ὥρα 12. 45', ἀνερχόμενος ἐπὶ τὸ βῆμα ποιεῖται μακροτάτην ἀνάπτυξιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς, ἀναφέρει τὴν ἐπακολουθήσασαν μετὰ τὴν μακραίωνα δουλίαν κληρονομίαν τῆς διγλωσσίας καταλήγει δὲ εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς, ὁπότε τὸ ζήτημα ἐξεμεταλλεύθη ὁ γλωσσικὸς κομματισμός. Ὁ κ. Μιστριώτης λέγει, ἦτο ἀρχηγὸς γλωσσικῆς σχολῆς καὶ εἶχεν ἀντιπάλους τοὺς κ. κ. Λάμπρο, Πολίτην καὶ Χατζηδάκην. Διὰ τοῦτο δὲ βλέπομεν ὅτι μετὰ τὰ Εὐαγγελιακὰ εἴχομεν τὰ Ὀρεστιακά, χωρὶς οὐδεὶς ἀπολύτως νὰ ὑπάρχῃ λόγος ὅπως δημιουργηθοῦν ταῦτα καὶ ὁδηγήσουν μάλιστα καὶ μέχρις αἱματοχυσίας. Ἀναφέρει ἀκολούθως πῶς ὁ κ. Μιστριώτης ἐπεσκέφθη αὐτὸν καὶ παρεκάλεσεν ἵνα προστατευθῇ ἡ γλῶσσα διὰ τοῦ Συντάγματος καὶ πῶς δὲν κατώρθωσεν νὰ πείσῃ τὸν κ. καθηγητὴν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσα δὲν εἶχεν ἀνάγκην προστασίας Συνταγματικῆς.

Ἀλλ' ἐνῶ ἐκ τῆς ἐνταῦθα διεξαχθείσης ἐπὶ τριήμερον ἤδη συζητήσεως ἀπεδείχθη ὅτι ἡ Βουλὴ εὐμενῶς θ' ἀπεδέχετο τὴν πρότασιν καὶ ἐπομένως οὐδεὶς λόγος ὑπῆρχεν ἀνησυχίας, ἤρξατο χθὲς γενομένη ἀπόπειρα στασιασμοῦ. Ἐγένετο δὲ καὶ ἀπόπειρα πολιτικῆς ἐκμεταλλεύσεως ζητήματος, ὅπερ βαθύτατα θίγει τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ ὅπερ ἐν καλλίστῃ πίστει ἐξήγειρε τοὺς φοιτητὰς καὶ μέγα μέρος τοῦ λαοῦ. Θὰ ἦτο τυφλὸς ὁ μὴ βλέπων ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη τῶν Ἀθηνῶν ἴσως δὲ καὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἀπαιτεῖ νὰ ληφθοῦν προστατευτικὰ μέτρα.

Νομίζω ἀναγκαῖον νὰ συστήσω εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως εἰς τὸ 1 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ψηφισθῇ προσθήκη καθ' ἣν νὰ ὁρίζεται ὅτι «ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ εἰς οἱονδήποτε ἄλλον λειτουργικὸν τύπον ἀπόδοσις τοῦ κειμένου τῶν ἱερῶν γραφῶν καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἄνευ γνώμης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας».

Ἀλλ' εἶνε τὸ μέτρον τοῦτο ἀρκετόν; Ὑπεβλήθη πρό τινος ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ κ. Π. Καρασεβδᾶ ψήφισμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις ὅπως συνταχθῇ Ἔστω καὶ ἄλλο ψήφισμα ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως (ἀναγινώσκει τὸ ψήφισμα). Τοῦτο λέγω διότι φρονῶ ἀκραδάντως ὅτι εἰς πολιτικὸν Σύνταγμα δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀναγραφὴ τοιαύτης διατάξεως, τὴν ὁποίαν ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος θὰ ἔκρινεν οὐχὶ πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν.

Ἂν ὅμως νομίζετε ὅτι καὶ τοῦτο δὲν θὰ ἤρκει ὅπως κατευνάσῃ τὴν ἐξέγερσιν τῆς κοινῆς γνώμης, δὲν εἰσηγοῦμεν μέν, ἀλλὰ δὲν θὰ εἶχον ἀντίρρησιν ὅπως συμπεριληφθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα ἡ τοιαύτη διάταξις.

Ἀλλ' ἔχω καθῆκον ταῦτα δεχόμενος νὰ διακηρύξω κατὰ τὸν ἐντονώτερον τρόπον, ὅτι ὡς ἔχων μάλιστα τὴν τιμὴν νὰ προΐσταμαι τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, δὲν δύναμαι νὰ ρθάσω εἰς τὸ σημεῖον ὅπως ἀπαγορεύσω εἰς τὸν δημόσιον ὑπάλληλον ἔξω τῆς ὑπηρεσίας του νὰ μεταχειρίζεται οἱανδήποτε θέλει γλῶσσαν.

Τὴν ὑποβληθεῖσαν ἐκ μέρους τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Κουλουμβάκη πρότασιν δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ, διότι θὰ ἀποτελέσῃ ψηφιζομένη ἕνα στιγματισμὸν Ἑλλήνων πολιτῶν. Θὰ ἦτο ἀνάξιον τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων νὰ ἀποδεχθῇ τὴν πρότασιν ταύτην. Οἱ Ἕλληνες πολῖται ἔχουν τὰς πεποιθήσεις των καὶ εἶνε αὗται σεβασταὶ εἴτε πολιτικαί, εἴτε φιλολογικαί, εἴτε φιλοσοφικαί, εἴτε ἐπιστημονικαὶ εἶνε. Εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι τὸ Συνέδριον δὲν δύναται νὰ ψηφίσῃ τὴν πρότασιν ταύτην. Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ περιλάβωμεν εἰς τὸ Σύνταγμα διατάξεις αἵτινες εἶνε τυραννικώταται.

Τοῦτο θέτω ὡς βάσιν τῶν σκέψεών μου διεκδικῶν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου τὸ δικαίωμα ὅπως ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας του γράφῃ εἰς γλῶσσαν τῆς ἀρεσκείας του.

Ἔχω τὸ δικαίωμα, ὅμως νὰ ἀξιώσω ὅπως ὁ δημόσιος ὑπάλληλος διὰ τῆς διαγωγῆς του μὴ προκαλῇ σκάνδαλον. Ὀνομάζω σκάνδαλον π. χ. τὴν ἐν μέσῳ τῆς κινή-

σεως αὐτῆς δήλωσιν ἥτις ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς πρόκλησις.

Ἐπειδὴ ὁμιλῶ περὶ ὑπαλλήλων πρέπει νὰ εἴπω καὶ πρὸς ἄλλην κατηγορίαν τοιούτων νὰ προσέξουν ὅπως μὴ διὰ τῆς διαγωγῆς των γίνωνται ὄργανα συνταράξεως τῶν λαϊκῶν τάξεων. Πρέπει ὅμως νὰ γίνῃ ἐξαίρεσις διὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐκπαιδεύσεως. Δι' αὐτοὺς ἡ ἐλευθερία περὶ ἧς ὡμίλησα εἶνε ἀσυμβίβαστος.

Ἐλπίζω ὅτι αἱ συστάσεις μου εἰσακουόμεναι θὰ ἀποκαταστήσωσι τὴν γαλήνην ἧς πρὸ παντὸς ἔχομεν ἀνάγκην ὅπως φέρωμεν εἰς πέρας τὸ ἔργον τῆς ἀνορθώσεως. Ἰδιαιτέραν δ' ἀπευθύνω διὰ τοῦτο ἔκλησιν πρὸς τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ὅπως συσπειρωθῶσιν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς αἰθούσης ταύτης, ἵνα ἐπιτύχωμεν τὴν γαλήνην. Βλέπετε καθ' ἑκάστην τὰς δυσχερείας τὰς ὁποίας συναντᾷ ὁ ἀγών μας, καὶ βλέπετε ἀκόμη ὅτι ἐκεῖνοι καθ' ὧν ἐστράφη ἡ ἐξέγερσις τοῦ λαοῦ, εἶνε ἕτοιμοι νὰ ἐπωφεληθῶσιν πάσης χαλαρώσεως, ὅπως ἐκ νέου καταλάβουν τὴν ἀρχήν.

Ὁ λαὸς ἂς γνωρίζῃ ὅτι ὁ ἀληθὴς κίνδυνος θὰ ἐπήρχετο ἂν ἐμπαιούστο ὁ ἀνορθωτικὸς ἀγών. Ἐλπίζω ὅτι ἂν ἡ Βουλὴ ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα αὐτῆς ὡς πρὸς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα συμφώνως πρὸς τὰς δηλώσεις μου θὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίαν ἀληθῆ πρὸς τὴν χώραν καὶ εἰς τὸν ἀνορθωτικὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ἐκλήθη νὰ συντελέσῃ καὶ τὸν ὁποῖον θὰ συντελέσῃ τὸ Συνέδριον τοῦτο (Χειροκροτήματα).

Δροσινόπουλος (ὥρα 2.10') Ἡ διαυγὴς ἀγόρευσις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως παρεσκεύασεν ἔδαφος ἐφ' οὗ ἐλπίζω ὅτι θέλει καταστῇ δυνατὸν εἰς τὴν Βουλὴν νὰ περατώσῃ ταύτην τὴν πρωΐαν τὸ ἀναγνῶν ἔργον τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ ἀπὸ δύο ἤδη ἡμερῶν.

Ἐκλαΐδης τὸ ἄγιον...

Δροσινόπουλος. Ἅγιον! Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀσκητικὸς βίος, ὅστις εἶναι ἅγιος, εἶναι καὶ ἀνωφελής. — Ἓν πρεσβεύων ἀπὸ χρόνων μακρῶν, ὅτι τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ πᾶν ἔθνος ἔχει καθῆκον συνειδήσεως νὰ διατηρῇ αὐτὸ τοῦτο πρὸ παντὸς πρεσβεύω περὶ τῆς ἡμετέρας γλώσσης, ἥτις ἐν βίῳ μακρῶν αἰώνων ἀπέδειξεν ὅτι δὲν τείνει εἰς ἀπώλειαν. Ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνικὴ ἐξηκολούθησε νὰ μένῃ γλῶσσα ἀξία τῆς ἀθανασίας, ἧς ἄξιον κατεστάθη καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος. Ἡ ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι αὐθυπόστατος, λαβοῦσα τὴν διατύπωσιν ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας ἐν τῷ πρώτῳ Συντάγματι τοῦ 1822, καὶ ἐπὶ ἕνα αἰῶνα σχεδὸν πλήρη ἀκλλοίωτον κατὰ βάσιν τηρήσασα τὸν ἀρχαῖον τύπον. Διὰ τοῦτο δὲ ὀρθῶς ὅτι εἰς μόνων τῶν ἕξ τότε Συνταγμάτων, ἁπάντων, μνείαν πρέπει νὰ περιορισθῇ ἡ πρὸς ὕφρισιν ὑποβεβλημένη πρότασις, ἣν ἀπεδέχθη ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπὶ τούτοις ὁ ἀγορεύων προσέθηκε πρακτικάς τινας παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προτάσεων τῶν βουλευτῶν κ. κ. Γαλάνου καὶ Μιχαλοπούλου καὶ τῆς θέσεως αὐτῶν ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ ἀναθεωρουμένου Συντάγματος καὶ περὶ τῆς συναφείας τῆς ἑτέρας τούτων, τῆς περὶ γλώσσης, πρὸς τὸ περὶ ἐκπαιδεύσεως ἄρθρον 16 τοῦ Συντάγματος, δι' ἣν ὡς θὰ ἦτο καλὸν ἂν ἀπὸ τοῦδε ἐψηφίζετο τὸ πρῶτον τμῆμα αὐτοῦ.

Γ. Θεοφανίδης (ὥρα 2.20'). Τὸ Εὐαγγέλιον λέγει, περιφρουρεῖται ὑπὸ τοῦ αἵματος τοῦ χυθέντος καὶ ὁ χύνων ἄλλον μεταπράσεις αὐτοῦ ἐκεῖθεν, ὁπόθεν δὲν ἔπρεπε νὰ ἐξέλθουν. Δὲν πρόκειται λοιπὸν περὶ ἐκείνου, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ζητήματος καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἤθελον νὰ ἔχω γνώμην ἡ Κυβέρνησις, διότι δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ ῥίπτωνται οἱ Ἕλληνόπαιδες εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρώτου μεταρρυθμιστοῦ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ὁμίλου.

Παρελθόντος τοῦ 15λέπτου χρονικοῦ διαστήματος, τοῦ ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὁ κ. Βρετάκος παρακαλεῖ τὸν ῥήτορα ὅπως διακόψῃ τὴν ἀγόρευσίν του.

Ὁ κ. Προεδρεύων παρατηρεῖ τὸν συζητοῦντα τίθησιν εἰς ψηφοφορίαν ὡς ἀποτέλεσμα τὰς προτάσεις τῶν βουλευτῶν κ. κ. Ἀρ. Φωτιάδ. Π. Καρασεβδᾶ καὶ Π. Λαγουμάτη περιεχούσας σχέδια ψηφισμάτων. Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει δι' ἀναστάσεως.

Ἡ πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊνῶν κ. Φωτιάδου, ἔχουσα οὕτω:

«Ἡ Διπλῆ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ συζητήσεως ἐπὶ προτάσεως βουλευτοῦ περὶ τοῦ ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη ἀναγραφῆς ἐν τῷ Συντάγματι διατάξεως καθοριζούσης τὴν ἐπίσημον γλῶσσαν, ἀπορρίπτει ἀνυπάρκτου τὴν ἀνάγκην ταύτην

ἀποδοκιμάζουσα συνάμα πάντα ἀποπειρώμενον τὴν στρέβλωσιν τῆς ὡραίας Ἑλληνικῆς γλώσσης».

2) Τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Π. Καρασεβδᾶ ἔχουσα οὕτω:

Ἡ Β' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ὑπ' ὄψιν ἔχουσα ὅτι ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους ὑπάρχει ἤδη ἀνεγνωρισμένη ἐν τῷ λεκτικῷ τύπῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος καὶ τῶν κειμένων τῶν νόμων καὶ τῶν διαστικῶν ἀποράσεων καὶ πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας ἐγγράφων τῶν δημοσίων ἀρχῶν, καὶ ὅτι πᾶσα κατὰ τῆς ἐπισήμου ταύτης γλώσσης ἐπέμβασις πρὸς παραφθορὰν ἐπαρκῶς ἀποκρούεται ἐκ τῆς κειμένης νομοθεσίας ἥτις δύναται ἐν ἀνάγκῃ καὶ νὰ συμπληρωθῇ. Θεωρεῖ ἕνεκα τούτου τοῦ λόγου μὴ ἀναγκαίαν τὴν ἀναγραφὴν ἐν τῷ Συντάγματι διατάξεως καὶ συνεπῶς δὲν παραδέχεται τὴν περὶ τούτου πρότασιν.

3) Τὴν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Π. Δαγκλῆ, ἔχουσα οὕτω.

«Ἡ διπλῆ Βουλὴ διαπιστοῦσα ὅτι ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶνε ἡ γλῶσσα δι' ἧς συντάσσονται οἱ νόμοι καὶ τὸ Σύνταγμα, πᾶσα δὲ παρεκτροπὴ δημοσίου ὑπαλλήλου κατὰ τῆς παραδεγμένης τοιαύτης γλώσσης δυναμένη νὰ προκαλέσῃ δημόσιον σκάνδαλον, ἀποτελεῖ ἀντικείμενον τῶν ποινικῶν διατάξεων τῶν νόμων, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου συνιστᾷ ὅπως ψηφισθῶσιν αἱ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Μ. Γαλανοῦ ὑποβληθεῖσαι προτάσεις ὡς ἀνταποκρινόμεναι ἐντελῶς πρὸς τὰς διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του διατυπωθείσας γνώμας.

Μεθ' ὃ ψηφίζεται δι' ἀναστάσεως ἡ πρότασις τοῦ κ. Μ. Γαλανοῦ περὶ προσθήκης εἰς τὸ 1 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος δευτέρου ἐδαφίου ἔχοντος οὕτω:

«Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶνε ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν συντάσσονται τὸ πολίτευμα καὶ τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας τὰ κείμενα· πᾶσα πρὸς παραφθορὰν ταύτης ἐπέμβασις ἀπαγορεύεται».

Γίνεται ἐπίσης δεκτὴ δι' ἀναστάσεως καὶ ἑτέρα πρότασις τοῦ κ. Μ. Γαλανοῦ περὶ προσθήκης τελευταίου ἐδαφίου εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος, ἔχοντος οὕτω:

«Τὸ κείμενον τῶν ἁγίων γραφῶν τηρεῖται ἀναλλοίωτον· ἡ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσις τούτου ἄνευ τῆς προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀπαγορεύεται ἀπολύτως».

Εἶτα ἀπορρίπτονται δι' ἀναστάσεως αἱ ἑξῆς προτάσεις.

Τοῦ κ. Γ. Θ[illegible] ἔχουσα οὕτω.

«Οἱ διαφθείροντες τὴν ἐν ἐξελίξει καὶ ὑπὸ τῆς ἀρχαίας πλουτιζομένην ἐθνικὴν γλῶσσαν ἡμῶν ἀποκλείονται παντὸς ἀξιώματος καὶ πάσης δημοσίας ὑπηρεσίας».

Τοῦ κ. Θεοφ. Βεκρή, ἔχουσα οὕτω:

«Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶναι ἡ Ἐθνικὴ γλῶσσα, ἀπηλλαγμένη ὀθνείων λέξεων, ξενισμῶν, διαλεκτικῶν τύπων, καὶ χυδαϊσμῶν, χρησιμεύουσα ὡς ὄργανον τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἐν πᾶσι τοῖς κλάδοις, καὶ τοῦ θείου κηρύγματος ἐν τοῖς Ναοῖς, ἐπιβαλλομένης τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς ἔν τε τοῖς δημοσίοις καὶ τοῖς ἰδιωτικοῖς ἐκπαιδευτηρίοις, προκαταρκτικοῖς ἢ ἀνωτέροις παντὸς βαθμοῦ καὶ τάξεως.

Τοῦ κ. Μιχαλοπούλου, ἔχουσα οὕτω:

Ἄρθρον 1ον δὶς

Ἀπαγορεύεται ἐπίσης πᾶσα κατὰ τῆς γλώσσης τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐπέμβασις καὶ ἐν γένει τῆς γλώσσης τῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 4ον

Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶνε ἡ καθαρεύουσα Ἐθνικὴ γλῶσσα, ἐν ᾗ καὶ πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἐγράψησαν τὰ ψηφίσματα τῶν Ἐθνικῶν Συνελεύσεων καὶ μετ' αὐτὴν οἱ Νόμοι τοῦ Κράτους καὶ τὰ Β. Διατάγματα καὶ ἐν ᾗ γράφονται μέχρι τοῦδε καὶ ἅπαντα τὰ ἔγγραφα τῆς δημοσίας καὶ δημοτικῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 5ον

Πᾶσα κατὰ τῆς ἐπισήμου γλώσσης τοῦ Κράτους ἐπέμβασις, τείνουσα νὰ δημιουργήσῃ κοινὸν σκάνδαλον ἀπαγορεύεται, Δημόσιος δὲ ἢ δημοτικὸς ὑπάλληλος ἢ ὑπάλληλος φιλανθρωπικοῦ ἢ ἄλλων ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ τὸν ἔλεγχον

τοῦ Κράτους διατελούτων ἱδρυμάτων, ὡρωμένος ἔνοχος τοιαύτης ἐπεμβάσεως, ἀπολύεται καὶ τιμωρεῖται.

Τοῦ κ. **Νέρμηκα**, ἔχουσα οὕτω:

Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ παρόντος Συντάγματος, τῆς ὁποίας ἐν γένει τὸν τύπον ὀφείλει ν' ἀκολουθῇ ἡ γλῶσσα παντὸς διδακτηρίου καὶ παντὸς ἐπισήμου γραφείου τοῦ Κράτους.

Τοῦ κ. **Σίμου**, ἔχουσα οὕτω:

«Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶναι ἐκείνη εἰς ἣν ἐγράφη τὸ παρὸν Σύνταγμα».

Τοῦ κ. **Ροντήρη**, ἔχουσα οὕτω:

«Τῆς γλώσσης θεωρουμένης ὡς στοιχείου ἑνότητος τοῦ Ἔθνους ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει καὶ τοῖς ἐπισήμοις ἐγγράφοις θέλουσι τηρεῖσθαι οἱ γραμματικοὶ ἐκεῖνοι τύποι, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν κοινὴν συνείδησιν ἐξασφαλίζουσι τὴν ἑνότητα τοῦ ἔθνους πρό τε τὸ ἔνδοξον αὐτοῦ παρελθὸν καὶ τὰ διάφορα τμήματα τοῦ ἑλληνισμοῦ».

Τοῦ κ. **Φουρίου**, ἔχουσα οὕτω:

«Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους εἶναι ἡ καθαρεύουσα, ἤτοι ἐκείνη εἰς ἣν γράφονται τὰ ἐκάστοτε πρακτικὰ τῆς Βουλῆς καὶ ἡ Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως.

Τοῦ κ. **Γκιόκα**, ἔχουσα οὕτω:

«Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους ἀναγνωρίζεται καὶ μόνη διδάσκεται ἐν τοῖς Σχολείοις ἐκείνη καθ' ἣν μέχρι τοῦδε συντάσσονται οἱ νόμοι τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς καὶ αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις».

Τοῦ κ. **Ρούσσου**, ἔχουσα οὕτω: Οἱ ἀσεβοῦντες περὶ τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν δὲν δύνανται νὰ γίνωνται δεκτοὶ ὑπάλληλοι δημόσιοι ἢ καὶ φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων ἐποπτευομένων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου. Οἱ ὄντες δὲ ὑπάλληλοι ἀπολύονται.

Καὶ τοῦ κ. **Κουλουμβάκη** ἐπὶ τοῦ 3ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ἔχουσα οὕτω: «Οἱ θορυβοῦντες κατὰ τῆς ἐπισήμου γλώσσης τοῦ Κράτους δὲν εἶνε δεκτοὶ ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι».

Τὴν πρότασιν ταύτην ἀποσύρει ὁ κ. Κουλουμβάκης, ὑποβάλλει δ' ὡς ἄρθρον 3 δὶς τροπολογίαν τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μιχαλοπούλου, ἔχουσαν οὕτω: Δημόσιος ἢ δημοτικὸς ὑπάλληλος ἐνεργῶν κατὰ τῆς ἐπισήμου γλώσσης τοῦ

Κράτους, κατὰ τρόπον δημιουργοῦντα κοινὸν σκάνδαλον ἀπολύεται τῆς δημοσίας ἢ δημοτικῆς ὑπηρεσίας.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως καὶ λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 3. 15' μετὰ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρός
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΗ'

Τῆς 1 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 4.55' μ. μ. ἄρχεται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου. Ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 190 βουλευτῶν.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Ἀναφορὰ τοῦ λαοῦ τοῦ δήμου Βουνὸ τῆς Τεγέας περὶ ἀποξηράνσεως τῆς λίμνης «Τάκας». 2) Τοῦ λαοῦ τοῦ δήμου Εὐρωστίας περὶ μειώσεως τοῦ δημοτικοῦ φόρου. 3) Τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Μεσσήνης ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης. 4) Ἀναφοραὶ τῶν Ἐφημερίων Καστρακίου καὶ Καλαμπάκας. 5) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Μαζείκων κατὰ τοῦ τηλεγραφητοῦ Α. Κορωνιοῦ. 6) Τῶν καταδίκων τῶν φυλακῶν Τριπόλεως ζητούντων χάριν. 7) Ἀναφορὰ τῶν μοναχῶν τῶν Μονῶν Ἁγίου Νικολάου, Ἁγίου Ἀθανασίου, Ἁγίων Θεοδώρων καὶ Μακελλαριᾶς ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ'. 8) Ἀναφορὰ τῶν ἐν Λαρίσσῃ μετόχων τῆς «Ἀμοιβαίας» ὑπὲρ τῆς ἀνακλήσεως τοῦ Β. Δ. τῆς ἱδρύσεώς της καὶ πρὸς διενέργειαν ἐκκαθαρίσεως αὐτῆς. 9) Τοῦ λαοῦ Πειραιῶς ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης. 10) Τοῦ λαοῦ Τριπόλεως ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης. 11) Τοῦ λαοῦ τοῦ δήμου Ἀρμινίου κατὰ τῆς δεκάτης. 12) Τοῦ λαοῦ Ἀταλάντης κατὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φόρου ἐπὶ τῶν σπειρομένων γαιῶν. 13) Τοῦ λαοῦ Δεσφίνης τῆς Ἀντικύρρας κατὰ τῆς δεκάτης. 14) Τοῦ λαοῦ Σπάρτης ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης. 15) Τοῦ λαοῦ Ἀμαλιάδος κατὰ ἐπικειμένης μεταθέσεως τοῦ ἀστυνόμου αὐτῶν. 16) Τοῦ λαοῦ τοῦ δήμου Εὔας ὅπως ἀρθῇ ἡ καταναγκαστικὴ εἴσπραξις φόρων μέχρι τῆς συγκο-

μιδῆς ἐ. ἔ. 17) Τοῦ Πατριωτικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν κατὰ ἐπιβολῆς νέων ἀμέσων ἢ ἐμμέσων φόρων.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Δικαίου ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἄρθρων 273, 280, 331, 332 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Ν. Δεληγιαννακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἀνακοινοῦ ζητηθείσας πληροφορίας ἐπὶ καταγγελίας κατὰ τοῦ δημάρχου Τανίας, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν Β. χαρίτων, ἐπὶ τῶν θανάτων καταδίκων κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, τῶν ἐκ μεταδοτικῶν νόσων πασχόντων καταδίκων, τῆς νοσηλεύσεως αὐτῶν, ἐπὶ ποινικῶν ἀπορράσεων κατὰ τὴν τελευταίαν 12ετίαν μεταξὺ ἰδιοκτητῶν καὶ ἐπιμόρτων καλλιεργητῶν κλπ.

Γ. Ἰω. Τὰ ἀναγεγραμμένα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν δύο φορολογικὰ νομοσχέδια, τὰ παραπεμφθέντα εἰς ἐπιτροπάς, δύνανται νὰ μελετῶνται καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἔμαθον δὲ ὅτι κυκλοφορεῖ καὶ δευτέρα ἔκδοσις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐπηυξημένη καὶ διορθωμένη. Εἶμαι μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ δὲν μᾶς παρεσχέθησαν τὰ στοιχεῖα τ' ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἐργασίαν ἡμῶν, ἐν τούτοις ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς συνετάχθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰσχυόντων νόμων.

Πρόεδρος. Ὁμιλεῖτε ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀντίκεισθε πρὸς τὸν Κανονισμόν.

Ἰω. Θὰ φθάσω εἰς τὸ συμπέρασμα. Ζητῶ τὴν πρόταξιν τῶν δύο παραπεμφθέντων εἰς ἐπιτροπὰς φορολογικῶν νομοσχεδίων.

Πρόεδρος. Ἐρωτῶ τὴν Βουλὴν ἐὰν δέχεται τὴν μεταβολὴν τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἡ Βουλὴ δὲν παραδέχεται.

Καπλανιμπάκης. Ἡ χθεσινὴ ἡμερησία διάταξις περιλαμβάνει καὶ ἀντικείμενα προκύψαντα ἐκ τῆς χθεσινῆς συζητήσεως. Ἡ σημερινὴ Ἡμερησία Διάταξις εἶνε συνέχεια τῆς χθεσινῆς καὶ προέχει ἤδη τὸ ζήτημα τῆς προτάσεώς μου περὶ συστάσεως ἐξεταστικῆς ἐκ βουλευτῶν ἐπιτροπῆς, ἥτις νὰ ἐξελέγξῃ τὰς σοβαρὰς περὶ ἀντεθνικότητος τῶν μαλλιαρῶν κατηγορίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ πρότασις θὰ ἀναγραφῇ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει μὲ τὴν σειράν της.

Καπλανιμπάκης. Ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἀναγραφῇ.

Πρόεδρος. Ἀναγράφεται ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος, ἡ πρότασις ὑμῶν ἦτο πόρισμα. δὲν εἶνε μέρος τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας. Δύναται νὰ ὁρίσῃ ἡ Βουλὴ πότε ν' ἀναγραφῇ.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.) Ν' ἀναγραφῇ τὴν προσεχῆ Πέμπτην.

Καπλανιμπάκης. Συμπίπτει νὰ εἶνε καὶ ἡμέρα κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.) Τότε ἂς ἀναγραφῇ τὴν προσεχῆ Τρίτην.

Ἰωαννίδης. Ἡ πρότασις τοῦ κ. ἐκ Λακωνίας συναδέλφου ἀφορᾷ σπουδαιότατον ἐθνικὸν ζήτημα. Θεωροῦνται ὕποπτοι ἐθνικῆς ὑπονομεύσεως οἱ λεγόμενοι μαλλιαροί, ἀφ' ἑτέρου δὲ καταγγέλλεται ὡς συκοφάντης ὁ διατυπώσας πρῶτος καὶ ἐπανειλημμένως τὰς καταγγελίας ταύτας καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Μιστριώτης. Πρέπει νὰ ἐξακριβωθῇ τί ἀκριβῶς ὑπάρχει ὑπὸ πάντα ταῦτα καὶ νὰ καθησυχάσῃ ἡ Ἐθνικὴ συνείδησις ἐκ τοῦ ῥωτὸς ὅπερ θὰ προκύψῃ ἐκ τοῦ ἐλέγχου. Ἡ κατάστασις ἀπέβη ἀφόρητος. Σήμερον ἀκόμη ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Λάμπρος εἰς ἐρώτησιν πολίτου ἐν τῷ Δικαστηρίῳ ἐὰν ὄντως μετέχει τῆς σπείρας τῶν μαλλιαρῶν ἀπήντησε «ναὶ καὶ τὸ καυχῶμαι, εἶμαι μαλλιαρός» καὶ εἰς ἔξαψιν τοῦ πολίτου ἐπὶ τῇ ἀπαντήσει του ἐπέτρεξεν εἰς παρευρισκόμενον χωροφύλακα νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου). Ἐζήτησα νὰ μὴ γίνῃ ἡ συζήτησις ἀμέσως διότι ἔχομεν καθῆκον, μετὰ τὴν χθεσινὴν τερμάτισιν τοῦ περὶ γλώσσης ζητήματος καὶ τὴν ἀπόρασιν τῆς Βουλῆς, νὰ ἐπαναφέρωμεν τὴν γαλήνην εἰς τὸν τόπον. Ἀλλὰ τὴν γαλήνην ταύτην θὰ ἐπαναφέρωμεν πλήρη καὶ κανονικῶς καὶ δηλῶ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι σήμερον τὴν πρωΐαν διετάχθη ὁ Εἰσαγγελεὺς νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ νόμον πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν κα-

ταγγελιῶν τοῦ καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Μιστριώτου, ἐπιρρίψαντος σοβαρωτάτας ἐπὶ ἀντεθνικαῖς ἐνεργείαις κατηγορίας ἐναντίον Ἑλλήνων, οἵτινες θεωροῦνται ἐξέχοντα κατὰ πάντα μέλη τῆς κοινωνίας ἡμῶν. Πρέπει νὰ ἀναλάμψῃ πλῆρες φῶς καὶ νὰ λάβῃ ἐν τέλει ἕκαστος κατὰ τὸ ἀνῆκον αὐτῷ. Τὸ πόρισμα τῶν ἀνακρίσεων θὰ προσκομισθῇ εἰς τὴν Βουλὴν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως. οὕτω δὲ συμφωνῶ ὅπως ἀναγραφῇ πρώτη ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει τῆς προσεχοῦς Τρίτης ἡ πρότασις τοῦ κ. ἐκ Λακωνίας βουλευτοῦ, ὅτε θέλομεν ἔχει ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ πορίσματα τῆς ἀνακρίσεως.

Μιχαλακόπουλος. Κατὰ βουλευτῶν, κατ' ἐγκρίτων μελῶν τῆς κοινωνίας ἡμῶν ὁ καθηγητὴς αὐτὸς τοῦ Πανεπιστημίου ἐπιρρίπτει σοβαρὰς κατηγορίας. Πρέπει νὰ ἐξακριβωθοῦν. Σήμερον δὲν δυνάμεθα νὰ συζητήσωμεν ἐπὶ τῆς παρεμπιπτούσης προτάσεως τοῦ κ. Κουλουμβάκη. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ φῶς τῆς ἐνοχῆς τῶν καταγγελλομένων παρὰ τοῦ κ. Μιστριώτη προσώπων. ἄλλως θ' ἀποδειχθῇ βεβαίως ὅτι ὁ κ. καθηγητὴς εἶνε συκοφάντης ἢ λίαν ἁπλοῦς. Εὔχομαι νὰ συζητηθῇ ἡ πρότασις τοῦ κ. Κουλουμβάκη, ἀλλά, ἀσχέτως, λέγω ὅτι δὲν θὰ ἀποβλέψῃ σοβαρῶς τὸ μᾶλλον εἰς τὴν χθεσινὴν ἀπόφασίν μας περὶ γλώσσης. Θὰ κριθῇ αὕτη παρὰ τῶν ἐπιγιγνομένων. τὸ δεύτερον μέρος τῆς ψηφισθείσης διατάξεως θὰ θεωρηθῇ παρ' αὐτῶν μᾶλλον ὡς γελοῖον, καθὸ ἐντελῶς περιττόν, διότι δὲν θὰ ὑπάρχῃ πράγματι κανεὶς ὁ πιστεύων ὅτι ἐκινδύνευε ἡ θὰ κινδυνεύσῃ ποτὲ ἡ μία καὶ μόνη Ἐθνικὴ ἢ Ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Ὑπομιμνήσκω δὲ ὅτι ὁ φερόμενος ὑπό τινων ὅτι ἔχει δῆθεν τὸ μονοπώλιον τοῦ πατριωτισμοῦ κ. καθηγητὴς οὐδόλως συνεκινήθη ὅτε πρὸ ἡμερῶν ὑπέβαλα ἐνταῦθα πρότασιν ἐπὶ πολὺ σπουδαιοτέρου ζητήματος. Τοῦτο, ὡς καὶ ἄλλα τινὰ ἀνάλογα φαινόμενα, δίδει βάσιν καὶ ὑπόνοιαν. ὅτι ὁ κ. καθηγητὴς δὲν εὑρίσκεται ἐν εἰλικρινείᾳ διαδίδων ὅσα διέδωκε καὶ δύναταί τις νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι ἡ ἀνάκρισις θ' ἀποδείξῃ μύθους ὅλα τὰ καταγγελλόμενα. ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται τότε ν' ἀμειφθῇ ὁ κ. καθηγητὴς κατα τὴν διαγωγήν του.

Κουλουμβάκης. Προτιμᾶτε ταχεῖαν ἡσυχίαν ἢ

ἀσφαλῆ; Ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου προκαλεῖ σήμερον δι' ἐφημερίδος νὰ τὸν ἐξετάσουν διὰ τὰς καταγγελίας του. Ἡ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τῆς προτάσεώς μου. καθ' ἣν δύναται νὰ ἐπέλθῃ πλήρης ἐξακρίβωσις τῶν πραγμάτων. σημαίνει ὅτι δὲν ἀποβλέπομεν εἰς ἀσφαλῆ ἡσυχίαν τῆς Πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας.

Πάρθης. Ἡ Κυβέρνησις ἔπραξε τὸ καθῆκόν της ἐν τῷ ζητήματι περὶ γλώσσης καὶ μετὰ τὴν δήλωσιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ διαταγῶν πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα νομίζω ὅτι πᾶς ἄλλος λόγος ἐνταῦθα παρέλκει. Ἀνήκω εἰς τὸ Θεατρικὸν κόμμα. ἀλλὰ διὰ τοῦτο μοὶ ἐπιβάλλεται περισσότερον νὰ διακηρύξω τὴν πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως ἐκτίμησίν μου.

Ἀλεξάκης. Φρονῶ ὁμοίως ὅτι μετὰ τὴν δήλωσιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ τῆς εἰσαγγελικῆς ἐνεργείας, παρέλκει πᾶσα συζήτησις ἐνταῦθα ὡς καὶ ἡ πρότασις τοῦ κ. Κουλουμβάκη. Ἐὰν ἔκαμνεν ἀπ' ἀρχῆς τὴν δήλωσιν. ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀντὶ νὰ μεταθέτῃ τὰς προθεσμίας διὰ τὴν συζήτησιν τῆς προτάσεως τοῦ κ. Κουλουμβάκη, θὰ ἀπεφεύγομεν ὅλην τὴν γενομένην συζήτησιν.

Ἡ γνώμη τοῦ κ. Μιχαλοπούλου ὅτι θὰ γελάσουν οἱ ἐπιγιγνόμενοι μὲ τὴν ψῆφισιν τῆς προτάσεως περὶ γλώσσης μοὶ φαίνεται βαρεῖα.

Μιχαλακόπουλος. Ἐξήγησα. Εἶπα θὰ γελάσουν διότι δὲν θὰ πιστεύσουν ποτέ ὅτι ἡ γλῶσσα διέτρεχε κίνδυνον.

Ἀλεξάκης. Ἀλλὰ διὰ τὰς Γραφάς ;

Μιχαλακόπουλος. Περὶ αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ δευτέρα γνώμη παρ' οὐδενὸς καὶ διὰ τοῦτο ἡ κρίσις μου δὲν ἀνεφέρετο εἰς τὸ περὶ Γραφῶν μέρος τῆς ψηφισθείσης διατάξεως.

Ζαβιτσιάνος. Ὁ κ. Καθηγητὴς κατηγόρησεν ὅτι ὑπάρχουν Ἕλληνες λόγιοι καὶ μὴ πληρωνόμενοι παρ' ἐθνικῶν ἐχθρῶν καὶ ὅτι οἱ βουλευταὶ οἱ ἐναντίον τῆς περὶ γλώσσης προτάσεως τοῦ κ. Μιχαλοπούλου ἦσαν ἐναντίον ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντιστῶσι εἰς τὰς πιέσεις ξένων πολιτικῶν. Ὁ κ. Καθηγητής. ἐὰν ἦτο καλῆς πίστεως. ὤφειλε νὰ καταγγείλῃ ὁ ἴδιος ἐγκλήματα ἐσχάτης προδοσίας, ἀφοῦ εἶναι δημόσιος ὑπάλληλος. Μὴ καταγγείλας, ὑπέχει ποινι-

κὰς εὐθύνας. Ἐὰν ἀποδειχθῇ συκοφάντης πρέπει νὰ συρθῇ εἰς τὴν εἰρκτὴν ἐκ τοῦ ὠτίου. Ἡ ἀπόρασις ἡ χθεσινὴ δὲν εἶνε οὐδόλως ἀξία τοῦ πνεύματος τοῦ Ἔθνους καὶ ὁ κ. Μιχαλακόπουλος, ὁ χαρακτηρίσας αὐτὴν βαρύτερον, ὤφειλεν ἀπὸ χθὲς νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

Δραγούμης. Ἡ σύστασις ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἐζήτησεν ὁ κ. Κουλουμβάκης ἐνέχει δυσπιστίαν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἐν τούτοις φρονῶ ὅτι ἄριον ἀνάγκη νὰ εἶνε ἐγγεγραμμένη εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν διὰ νὰ συζητήσωμεν καὶ ἀπορανθῶμεν ἐπ' αὐτῆς.

Πρόεδρος. Ἡ πρότασις δὲν εἶνε ἐγγεγραμμένη εἰς τὴν σημερινὴν Ἡμ. Διάταξιν διότι ἐγὼ ἐθεώρησα αὐτὴν ὡς προπαρασκευὴν ἐλέγχου γενησομένου παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελον ἀποδειχθῇ βάσιμα τὰ καταγγελλόμενα. Ἐὰν ὅμως ἡ Βουλὴ νομίζῃ ὅτι πρέπει ν' ἀναγραφῇ ἐν ἡμέρᾳ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, ἂς ἀπορασίσῃ τοῦτο.

Κ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἐὰν ἡ πρότασίς μου περὶ ἀναγραφῆς τῆς προτάσεως τοῦ κ. ἐκ Λακωνίας βουλευτοῦ διὰ τὴν προσεχῆ Τρίτην δὲν γίνῃ δεκτὴ παρὰ τῆς Βουλῆς τοῦτο σημαίνει ἔλλειψιν ἐμπιστοσύνης καὶ δύναται ἡ Βουλὴ ἐλευθέρως ν' ἀπορασίσῃ.

Δραγούμης. Πρότασις περὶ ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἐνέχει πάντοτε σπέρμα δυσπιστίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Σημαίνει ὅτι οἱ βουλευταὶ δὲν ἀποβλέπουσι μετ' ἐμπιστοσύνης εἰς τὰς ἀρχὰς δι' ὧν ἡ Κυβέρνησις ἐνεργεῖ. Ὅθεν καλῶς ἔπραξεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καθορίστας ὡς καθώρισε τὰ πράγματα.

Κο[illegible]. Ἡ νῦν Κυβέρνησις ἦλθε ν' ἀνορθώσῃ τὸ Κράτος, δὲν ἔχει καμμίαν εὐθύνην διὰ τὴν παράλυσίαν ἣν εὗρε. Ἄρα, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην, ἡ πρότασίς μου πόρρω ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε ἐμπιστοσύνης. Ἀλλὰ τιθεμένη ὑπὸ ψηφοφορίαν βεβαίως θ' ἀπορριφθῇ καὶ τότε θὰ μείνῃ τὸ σκότος ἐπὶ τῶν καταγγελλομένων.

Δεμερτζῆς. Προδήλως ἀποτελεῖ πρότασιν ἐμπιστοσύνης ἡ πρότασις τοῦ κ. Κουλουμβάκη. Ὁ κ. Καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων δὲν δύναται νὰ ζητῇ ἐμμέσως συστάσεις κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ὑπόκειται ἀσφαλῶς καὶ αὐτὸς εἰς τοὺς νόμους, διὰ νὰ τεθῇ δὲ τέρμα εἰς

τὴν ἐκμετάλλευσιν, ζητῶ νὰ τεθῇ ἀπόψε ἡ πρότασις εἰς ψηφοφορίαν καὶ νὰ ἀπορριφθῇ.

Κωνσταντόπουλος. Ἀνήκω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν ὁμάδα ἐκείνων πρὸς οὓς, ὡς ἀντιρρονούντας, ὁ κ. Καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ρίπτει τὴν σκιὰν τῶν κατηγοριῶν του. Ὁ κ. Καθηγητὴς ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς νὰ ὑποβάλῃ τὰς σοβαρὰς καταγγελίας του εἰς τὰς ἀρχὰς ἀφοῦ εἶνε καὶ ἀνώτερος Δημόσιος ὑπάλληλος. Ὑπάρχει ἀνησυχία μήπως ὁ Εἰσαγγελεύς, ἡ ἀνάκρισις, ὑποστῶσι πίεσιν καὶ παραλλάξωσι τὰ πράγματα εἰς βάρος τοῦ κ. Καθηγητοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ζητεῖται ἡ σύστασις κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ δύναται νὰ κλεισθῇ εὐκόλως καὶ ἐντελῶς τὸ στόμα τοῦ κ. Καθηγητοῦ ἐὰν ἔχῃ πραγματικὰ στοιχεῖα ἐγκλήματος τῶν ἀντιπάλων του; Οὗτος ἀπὸ πολλοῦ κατηγγέλλει διαρκῶς προδοσίας καὶ ἐξαγοράσεις, οὐδέποτε ὅμως ἠδυνήθη νὰ ἀποδείξῃ καὶ νὰ πείσῃ καὶ φαίνεται ὅτι τὰ γενικὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀναπινεῖ σανδαλωδῶς ἑκάστοτε τ' ἀναπινεῖ συναρμόζων αὐτὰ πάντοτε ἐπιτηδείως πρὸς ζητήματα προσωπικῶν ἀνταγωνισμῶν καὶ ἀντιπαθειῶν ἐν τῷ κύκλῳ τῶν γραμμάτων.

Καραβλαμπόπουλος. Δίδω ἐξήγησιν πρὸς τὸν ἐκ Κερκύρας Βουλευτὴν κ. Ζαβιτσιάνον. Δὲν ἔλαβα τὸν λόγον χθές, διότι δὲν ἐπαγγέλλομαι τὸν γλωσσολόγον. Ἔχω δὲ τὸ αὐτύχημα νὰ εἶμαι ὄχι μόνον καθαρεύων, ἀλλὰ καὶ ὑπερκαθαρεύων. Εἶπα ὅμως καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι θὰ φανῇ γελοῖα εἰς τὰς μελλούσας γενεὰς ὄχι ἡ ἀπόρασις ἡμῶν καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ θὰ φανῇ γελοῖος ὁ ρόθος ὑφ' οὗ κατελήφθημεν περὶ κινδύνου τῆς γλώσσης, τὸν ὁποῖον πάντες οἱ εὖ φρονοῦντες καὶ οἱ εἰδημονέστεροι γνῶσται τῶν πραγμάτων θεωροῦν ἐντελῶς ἀνύπαρκτον. Ὡς πρὸς τὰς Ἁγίας Γραφὰς ἡ Συνταγματικὴ πρόνοια δὲν παρεῖλκεν οὐδόλως καὶ οὐδόλως ἔθιξα τὸ ζήτημα τοῦτο.

Φωτιάδης. Τὴν συζήτησιν ἐδημιούργησε καὶ ἐξῆψεν ὁ ἄστοχος χαρακτηρισμὸς τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου ὡς γελοίας τῆς χθεσινῆς ἀπορράσεως τοῦ Σώματος.

Οὐδεὶς ἕτερος ἔχει τὸν λόγον

Πρόεδρος. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν πρότασιν τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου περὶ ἀναγραφῆς ὡς πρώτης εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς προσεχοῦς Τρί-

της τῆς προτάσεως τοῦ ἐκ Λακωνίας βουλευτοῦ κ. Κουλουμβάκη περὶ συστάσεως ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν διὰ τὰ καταγγελλόμενα ἐν σχέσει μὲ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, παρακαλοῦνται νὰ ἐγερθῶσι».

Ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν ἀναγραφήν.

Πρόεδρος. Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν συζήτησιν περὶ τῶν ἀναθεωρητέων Διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Εὑρισκόμεθα εἰς τὸ δον ἄρθρον.

Φωτιάδης. Ὑπέβαλα προσθήκην ἐπὶ τοῦ 4ου ἄρθρου.

Ρακτιβάν. Ἀπερρίφθη παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Φουρίδης. Ἐκπλήσσεται διὰ τὸ ἀναιτιολόγητον τῆς ἀπορρίψεως παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς. Λέγει ὅτι καὶ εἰς ξένα Συντάγματα ὑπάρχουν ἀνάλογοι ἐπιεικεῖς διατάξεις. Ἀναπτύσσει τὴν βάσιν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς προτάσεώς του, καθ' ἣν δὲν δύναταί τις νὰ φυλακισθῇ δι' ἰδιωτικὰ χρέη, ἂν δηλώσῃ ὅτι παραιτεῖται τῆς περιουσίας του ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν δανειστῶν. Ἐπιλέγει ὅτι τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα ἐνῷ παρουσιάζεται ὡς φιλελευθερωτάτης βάσεως, καταντᾷ τυρανικώτατον καὶ ἀνελεύθερον ἕνεκα οὐσιωδῶν παραλείψεων ἢ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων αὐτοῦ.

Νέγρης. Δὲν εἶνε τὸ ζήτημα ἀνάξιον λόγου, ἀπορῶ μὲ τὴν ἐπιτροπὴν ἥτις δὲν ἔκρινεν ἀξίαν μνείας τὴν προσθήκην, θὰ ἐπεθύμουν δὲ νὰ μάθω τοὺς λόγους, ἵνα ἀπαντήσω.

Δικαῖος. Ἐνομοθετήθη ἡ προσωπικὴ κράτησις χάριν ἀκριβῶς τοῦ ἐμπορίου, ἡ δὲ τροπολογία τοῦ κ. Φουρίδου δὲν ἔχει καὶ νομικὴν βάσιν, διότι τὸ μέτρον τῆς προσωπικῆς κρατήσεως τῶν ἐμπόρων εἶνε μέτρον συντηρητικόν, ἡ Πολιτεία ἂς κανονίζῃ εἰς τὸ μέλλον διὰ νόμων ἀναλόγως τὰ πράγματα.

Φουρίδης. Νομικὴ βάσις τῶν Συνταγμάτων εἶνε τὸ συμφέρον, τὸ αἴσθημα τοῦ λαοῦ. Μύρια κωλύμματα παρεμβάλλονται εἰς τὸν τίμιον πτωχεύσαντα ἔμπορον, τὸν μὴ ἔχοντα χρήματα οὔτε εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως νὰ κηρυχθῇ, ἐνῷ ὁ δόλιος χρεωκόπος θὰ ἔχῃ πάντοτε χρήματα.

Ρακτιβάν. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Φουρίδου, ὡς ἦτο διατετυπωμένη, εἶνε ἀντικείμενον καθαρῶς δικονομικὸν καὶ νομοθετικοῦ κανονισμοῦ, τοῦτο παρέλειψεν ὄντως ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐκφράσῃ ἐν τῇ ἐκθέσει της, ἀλλὰ αὐτὸς ἦν ὁ λόγος τῆς ἀπορρίψεως τῆς προτάσεως.

Θεοδωρίδης. Θεωρῶ τὸ ζήτημα τῆς προσωπικῆς κρατήσεως σπουδαιότατον, τὴν κατάργησίν της ὡς ἔνδειξιν ἀνθρωπισμοῦ, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας, αἵτινες ἠγέρθησαν ὅτε τὸ πρῶτον κατηργήθη ἡ προσωπικὴ κράτησις, κατηργήθη ἐν μέρει παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Ὑπουργοῦ Καραπαύλου. Ἀντίκειται πρὸς αὐτὸ τὸ δικαίωμα τὰς προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ ἐπομένως εἶνε τελείως καταδικαστέα, ἡ δὲ ἐπιτροπὴ ἐδει βαθύτερον νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὸ ζήτημα.

Μιμάης. Πρέπει προηγουμένως νὰ εὕρωμεν τρόπον ἐξακριβώσεως περὶ τοῦ ποῖος εἶνε ἔμπορος καὶ ποῖος ὄχι, διότι αὐτὸ κυρίως εἶνε τὸ ζήτημα ἐν τῇ πράξει.

Πρόεδρος. Ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀποφανθῇ δι' ἀναστάσεως ἂν δέχεται τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Φουρίδου.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει κατ' ἀρχὴν αὐτὴν ἔχουσαν οὕτω:

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 4ου προσθετέον καὶ 2ον ἐδάφιον ἔχον οὕτω:

«Οὐδέποτε δὲ στερεῖται τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας πολίτης Ἕλλην δι' ἰδιωτικὰ χρέη, ἐὰν δι' αἰτήσεως πρὸς τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας του δηλώσῃ ὅτι παραιτεῖται τῆς περιουσίας του ὑπὲρ τῶν δανειστῶν του».

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ 5ου ἄρθρου.

Παπουνιᾶς (ὥρᾳ 7.3') Προτείνει ὅπως μεταρρυθμισθῇ ἡ φράσις «ἂν ἡ σύλληψις κλπ.» οὕτω: «ἂν δὲ ἡ σύλληψις ἐγένετο ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ ἀνακριτοῦ ἐντὸς τοῦ δεδικαιολογημένου ἀποχρώντως ἐν τῷ συνοδεύοντι τὸν κρατηθέντα ἐγγράφῳ ἀναγκαίου πρὸς μεταφορὰν χρόνου» καὶ νὰ προστεθῇ τελευταία παράγραφος «ἡ ἀποζημίωσις καὶ ἱκανοποίησις καταβάλλεται εἰς τὸν κρατηθέντα ἐκ τοῦ μισθοῦ αὐτῶν γιγνομένης ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ταμίου κρατήσεως τοῦ $^1/_{10}$ τοῦ μισθοῦ κατὰ μῆνα ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἁρμόδιον ταμίαν κοινοποιήσεως ἀντιγράφου τῆς ἀποφάσεως».

Γκιλαβᾶς (ὥρᾳ 7.7'). Ζητεῖ Συνταγματικὴν διάταξιν πρὸς πλήρη περιφρούρησιν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου καὶ ἐπὶ πλέον νὰ πατάξῃ ἡ Βουλὴ τὰς καταχρήσεις τῶν δημοσίων ὀργάνων ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ, νὰ ὁρισθῇ ἀποζημίωσις εἰς τὸν ἀδίκως καταδιωκόμενον καὶ προσωποκρατούμενον ἐξ αὐτοῦ τοῦ μισθοῦ τοῦ ὑπευθύνου δημοσίου ὀργάνου. Ὑποβάλλει ἐν τέλει τὴν ἐξῆς τροποποίησιν

«ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως τὸ βραδύτερον νὰ κοινοποιεῖται τὸ ἔνταλμα».

Πετροπουλάκης (7. $^1/_2$). Προληπτικὰς διατάξεις δὲν πρέπει νὰ περιλαμβάνωσι τὰ Συντάγματα, ἀλλὰ μόνον ὅσας ἡ πεῖρα ὑποδεικνύει ἀναγκαίας. Ἡ καθιέρωσις τῆς πολιτικῆς ἀποζημιώσεως εἰς τὸν παθόντα παρὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἐπολεμήθη καὶ κατὰ τὸ 61 ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ὑπὸ σοβαρωτάτων νομομαθῶν, ὡς τοῦ Σαριπόλου, τοῦ Καλλιγᾶ κλπ. Προτείνει τέλος ν' ἀπαλειφθῇ ἡ τελευταία παράγραφος.

Δημητρίου (ὥρᾳ 8.12'). Ἂν ὑπάρχῃ διάταξις ὑποστᾶσα τὰ πάνδεινα εἶνε ἡ διάταξις αὕτη, ἡ δῆθεν ἀσφαλίζουσα τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου. Ὁμοφώνως πάντες ἀνεγνωρίσαμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ διάταξις περὶ χρηματικῆς ἀποζημιώσεως εἰς τὸν ἀδίκως κρατούμενον, καταδιωκόμενον, καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἰσχύουσα, θὰ ἀπέβαινε σωτήριος παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς τόση ἀκολασία κρατεῖ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ. Ἐάν, ὡς προεῖπεν ὁ ὁμιλήσας, δὲν ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι παραδείγματα ἀδίκου κρατήσεως καὶ καταδιώξεως ἐκ μέρους δικαστικῶν ὀργάνων, δὲν θὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ διάταξις, ὥστε δὲν προστρούει οὐδαμῶς ἐὰν τεθῇ. Νομίζω ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης, τὸ κρατοῦν ἐν τῷ ἡμετέρῳ πολιτεύματι, ἐπιβάλλει τὴν τελειοποιητικὴν τροποποίησιν ὡς πρὸς τὸ ἄνω ζήτημα.

Μεταξᾶς (ὥρᾳ 8.5'). Ὑποστηρίζει τὴν σκοπιμότητα τῆς προτάσεως του «Οὐδέποτε τὸ ἔγκλημα δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ πέραν τῶν 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως» διότι πολλάκις αἱ δικαστικαὶ ἀρχαί, ὡς καὶ αἱ ἐκτελεστικαί, παρερμηνεύουσαι τὸ «ἐπ' αὐτοφώρῳ» καταδιώκουσι καὶ συλαμβάνουσι πολίτας μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἀπὸ τῆς πράξεως, εἰς τὴν παρερμηνείαν δὲ ταύτην δίδουσιν ἀφορμὴν κυρίως τὸ α' καὶ γ' ἐδαφ. τοῦ ἄρθρου 168 τῆς Ποιν. Δικονομίας. Ὅθεν ἀνάγκη νὰ ὁρισθῇ ὅριον πέραν τοῦ ὁποίου νὰ μὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ πρᾶξις ὡς ἐπ' αὐτοφώρῳ. Ὑπεστήριξε προσέτι τὴν ἀναγραφὴν ἐν τῷ αὐτῷ 5ῳ ἄρθρῳ τοῦ Συντάγματος τῆς ἑτέρας προτάσεώς του «Μὴ ἀπαιτουμένης ἀδείας τινὸς πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν Πολιτικῶν ἢ τῶν Ποινικῶν δικαστηρίων» διότι ἄνευ τῆς προσθήκης ταύτης ἡ περὶ

ἀποζημιώσεως καὶ ἱκανοποιήσεως διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι δῶρον ἄδωρον, καθόσον διατηρεῖται ἐν ἰσχύϊ τὸ ἀπὸ 8 Ἰουλίου 1838 Β. Διάταγμα «Περὶ ἀγωγῆς κακοδικίου» ὅπερ παρακωλύει, λόγῳ τῶν διατυπώσεων, ἃς ὁρίζει, τὴν εἰσαγωγὴν ἀγωγῶν κατὰ τῶν ἐν ἄρθρῳ 65 τῆς Ποιν. Δικονομίας δικαστικῶν, ἀστυνομικῶν καὶ λοιπῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων ὑπαλλήλων.

Σαρηγιάννης (8.26)' Ὑποστηρίζει τὴν τροπολογίαν ἣν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλήν, ὅπως διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ ὑποπεσόντος εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς παρανόμου καταπαρατήσεως διασαφισθῇ ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται ἡ δολία προαίρεσις τοῦ ἀδικήσαντος, διότι, ὡς μὲν διετυπώθησαν αἱ σχέ εις τῆς ἐπιτροπῆς, βεβαίως τοῦτο ἐννοοῦν, ἀλλὰ θὰ ἦτο προτιμότερον πολὺ νὰ διασαφισθῇ τελείως τὸ ζήτημα τοῦτο. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι αἱ ποιναὶ τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου εἶνε αὐστηραὶ διὰ τὴν παράνομον καταπάρατησιν, ἀλλὰ τοῦτο θέλει βεβαίως προκαλέσει νομοθετικὴν πρόνοιαν, ὅπως διαρρυθμισθῶσιν αἱ σχετικαὶ διατάξεις καὶ κανονισθῇ σπουδαιότατον ζήτημα.

Καλλίφρων (ὥρᾳ 8. 12'). Ὁμιλεῖ περὶ μέτρων περιοριστικῶν τῆς αὐθαιρεσίας τῶν ἀναριτῶν, ζητεῖ νὰ ὁρισθῇ ὅπως μὴ ἔχῃ δικαίωμα ὁ ἀναριτὴς νὰ ἐκδίδῃ ἔνταλμα φυλακίσεως.

Καπελλάρος (ὥρᾳ 8. 15'). Εἰς τὰ ἀπομεμακρυσμένα μέρη ὁ ἀποσπασματάρχης εἶνε ὁ τυραννίσκος ὁ ἀπόλυτος, ἐχρειάσθησαν 7 ἡμέραι διὰ νὰ μεταφερθῇ ἄλλοτε χωρικὸς ἐκ τοῦ χωρίου Ἅγ. Θεόδωροι εἰς τὴν Κόρινθον, ἐπὶ δῆθεν ἀντιστάσει κατὰ τῆς ἀρχῆς, καθ' ἃς ὑπέστη τὰ πάνδεινα. Ζητῶ νὰ ὁρισθῇ ὅπως ἡ μεταφορὰ τῶν συλλαμβανομένων εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ἀναριτοῦ γίνεται οὐχὶ «ἐντὸς τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου χρόνου», ἀλλὰ καθ' ὥρας ὁριθησομένας κατὰ τὴν ἀπόστασιν.

Φουρλῆς (ὥρᾳ 8. 28'). Ζητεῖ νὰ τεθοῦν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότεροι φραγμοὶ κατὰ τῆς ἀδικίας, ζητεῖ νὰ προστεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα μετὰ τὸ «ἀπολύτως ἀναγκαίου χρόνου» τὸ «ὁρισθησομένου δι' εἰδικοῦ νόμου».

Ἠλιόπουλος. Ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ν' ἀποφανθῇ δι' ἀναστάσεως ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Φουρλίδου. Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει αὐτὴν κατ' ἀρχὴν ἔχουσαν οὕτω:

Μετὰ τὰς λέξεις «τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου πρὸς μεταγωγὴν χρόνου» νὰ προστεθῇ «ὁρισθησομένου δι' εἰδικοῦ νόμου».

Λύεται ἡ συνεδρίασις ὥραν 9—15'.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΘ'

Τῆς 2 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 4.50' περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται διορθωθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς προχθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. Πρόεδρος καλεῖ εἶτα τὸν βουλευτὴν κ. Α. Λούτζην, μήπω ὁρκισθέντα, ὅπως δώσῃ τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος νενομισμένον ὅρκον.

Ὁ κ. **Α. Λούτζης** προσερχόμενος δίδει τὸν κάτωθι ὅρκον·

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπλη»ρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο τὰ ἑξῆς. 1) Οἱ κάτοικοι Βελίτσης τοῦ δήμου Τιθορίας παρακαλοῦσιν ὅπως ἐπισκευασθῇ ἡ γέφυρα τοῦ χειμάρρου Καχάλη καὶ συστηθῇ τηλεφωνεῖον. 2) Ἡ Χάϊδω χήρα Λιχαδιώτου ζητεῖ μηνιαῖον ἐπίδομα ὡς ἀπωλέσασα τοὺς υἱούς της Εὐστάθιον καὶ Χρῆστον ἐν Μακεδονίᾳ καὶ μείνασα ἔρημος. 3) Μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» ἐκ Πατρῶν ζητοῦσι τὴν διάλυσιν ταύτης. 4) Ὁ Ν. Ἀλεξόπουλος πρώην τελωνιακὸς ὑπάλληλος ἐκ Καλημεριάνων διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἄδικον ἐκκαθάρισίν του. 5) Ὁ κατάδικος Ρίου Π. Παπανδρεόπουλος παρακαλεῖ ὡς νοσῶν νὰ μεταφερθῇ εἰς νοσοκομεῖον. 6) Διάφοροι κάτοικοι

Παλαιᾶς Κορίνθου ζητοῦσι προαγωγὴν σχολείου των ἣν δὲν ἐνέκρινε νομικὸς σύμβουλος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας. 7) Κατάδικοι Παλαμηδίου ζητοῦσιν ὅπως ἐγκριθῶσι μεταγωγαὶ πρὸς ἀραίωσιν διὰ λόγους ὑγείας. 8) Οἱ ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρέται παντοπωλείων καὶ οἰνοπωλείων παρακαλοῦσιν ὅπως ἐπεκταθῇ καὶ εἰς αὐτοὺς τὸ εὐεργέτημα τῆς Κυριακῆς Ἀργίας. 9) Οἱ ἐν Ἀθήναις γονεῖς ζητοῦσιν ὅπως μετὰ τὸν γάμον αἱ διδασκάλισσαι παύονται. 10) Διάφοροι κάτοικοι Φαρσάλων κηρύσσονται ὑπὲρ δεκάτης. 11) Ὁ κατάδικος Ρίου Ν. Σελινιόπουλος ζητεῖ ὅπως μεταφερθῇ εἰς Πάτρας. 12) Ὁ Π. καὶ Ε. Μαούνης κατάδικοι Αἰγίνης ζητοῦσιν ἀναθεώρησιν τῆς δίκης των ἢ Β. χάριν. 13) Λαὸς Πλατάνου Ἠλείας ζητεῖ ὅπως ληφθῇ πρόνοια πρὸς διακανονισμὸν τῶν χρεῶν. 14) Κάτοικοι Φανάρι Μαγούλας ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν φόρου ἀροτριώντων ἔτους 1909—1910. 15) Ἡ κοινότης Μπραχαμίου κηρύσσεται κατὰ νομοσχεδίου δεκάτης. 16) Ὁ ἐν Τριπόλει Σύλλογος τῶν Σαράτζιδων κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης. 17) Ὁ ἐν Ἀθήναις Σύνδεσμος τῶν Βυζαντίνων ἐκφράζει συγχαρητήρια τῇ Βουλῇ καὶ τῇ Κυβερνήσει διὰ τὴν λύσιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος καὶ 18) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Λετρίνων ζητοῦσιν ἀντιφηνγιγιτικὸν ὄρρον.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Ξηρὸς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ 16 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ, ἐπίσης ἑτέραν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἄρθρου ὑποβάλλει ὁ βουλευτὴς Κεφαλληνίας κ. **Μονογιός**.

Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ βουλευτὴς Ἀκαρνανίας κ. **Ι. Φουρτούνης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῶν ἄρθρων 85 καὶ 86 τοῦ Κυβερνητικοῦ Προσχεδίου τοῦ Συντάγματος. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Συντάγματος.

Ι. Παπαφωτίου (ὥρᾳ 5.45'). Ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου 5 δὲν ἐξασφαλίζει περισσότερον τὴν προσω-

πικὴν ἐλευθερίαν τῶν πολιτῶν, ὑποβάλλων δὲ σκέψεις τινας σχετικῶς πρὸς τὴν διατύπωσιν, ἥτις ἔδει νὰ δοθῇ εἰς αὐτό, λέγει ὅτι ὁ συλλαμβανόμενος πρέπει ἀμέσως νὰ προσάγηται εἰς τὸν Εἰσαγγελέα, ὅστις θὰ κρίνῃ περὶ τῆς προσαγωγῆς αὐτοῦ εἰς τὸν ἀνακριτήν.

Νέγρης (ὥρᾳ 5. 55′) λέγει ὅτι ἡ γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ προσθήκης εἰς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Συντάγματος δὲν πρέπει νὰ γένηται δεκτή.

Δαμάσκος (ὥρᾳ 6) προτείνει ὅπως ἀραιρεθῇ ἡ προθεσμία τῶν 24 ὡρῶν καὶ τεθῇ ἡ φράσις «ἄνευ ἀναβολῆς».

Καφετζόπουλος (ὥρᾳ 6.15′) ζητεῖ τὴν τελείαν ἀπάλειψιν τοῦ 5 ἄρθρου ἀφοῦ τοῦτο οὐδέποτε ἐφηρμόσθη. Ἐὰν ὅμως θελήσωμεν νὰ βελτιώσωμεν τὴν διάταξιν ταύτην τότε πρέπει νὰ ὁρισθῇ ὅπως ὁ συλλαμβανόμενος προσάγεται ἄνευ ἀναβολῆς καὶ τὸ πολὺ ἐντὸς 24 ὡρῶν.

Ὁ κ. **Καλλίας** ὑποβάλλει προσθήκην ἐπὶ τοῦ 5ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Κάλφωφας** (ὥρᾳ 6. 35′) κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς προσθήκης, ἣν θεωρεῖ ἀναγκαιοτάτην.

Δεμερτζῆς (ὥρᾳ 6. 45′). Ἡ ἐπιτροπὴ προσεπάθησε νὰ περιφρουρήσῃ περισσότερον τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν ὁρίζουσα τὸ 24ωρον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου θὰ ἐπεθύμουν νὰ διασαφινισθῇ ὑπὸ τίνα μορφὴν εἰσάγεται ἡ ἐπιβολὴ προστίμου εἰς τοὺς παρανόμως κρατηθέντας, ὡς ἰδιωτικὴ ποινὴ ἢ ὡς μέσον ἠθικῆς ἀποζημιώσεως διότι φρονεῖ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τοῦ πρώτου.

Σγουρός (ὥρᾳ 6. 53′) λέγει ἐπίσης ὅτι πρέπει νὰ προστατευθῇ ἡ ἐλευθερία τῶν πολιτῶν, τιθεμένου τοῦ ὅρου ἄνευ ἀναβολῆς.

Ἡ Ἐπανάστασις ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, τὸ Σύνταγμά μας δὲν πρέπει κατ' οὐδένα λόγον νὰ μείνῃ ὡς τὸ τοῦ 15, πρέπει νὰ ἀποδείξωμεν ἤδη εἰς τὸν λαὸν ὅτι ὄντως καὶ πραγματικῶς ἤμεθα φιλελεύθεροι ἄνδρες καὶ πρέπει νὰ περαιώσωμεν τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀναγεννήσεως δι' ἣν συνεκλήθημεν ἐνταῦθα.

Πετμεζᾶς (ὥρᾳ 7. 5′). Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν καθώρισεν ἐπακριβῶς τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδίκημα, ὡς φρονοῦσα ὅτι τοῦτο εἶνε ἔργον τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας. Ἐάν, ὡς ζητεῖ ὁ κ. Πετρέας, προσδιορίσωμεν τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδίκημα εἰς 24

ὥρας, θὰ ἐπιδεινώσωμεν τὸ πρᾶγμα, διότι ἀκριβῶς πρέπει, εἰ δυνατόν, νὰ τὸ προσδιορίσωμεν ὡς διάστημα ὀλιγώτερον τῶν 24 ὡρῶν. Οἱ ῥόβοι, οἱ ἐκδηλωθέντες ἐν ταῖς συζητήσεσι, ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ σχετικοῦ ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου, ὡς παρουσίασεν αὐτὸ ἡ Ἐπιτροπή, νομίζω ὅτι δὲν εἶνε εὔλογοι, διότι ἡ διατύπωσις εἶνε τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ δεσμεύῃ οὐδόλως τὴν κατόπιν ἐπέμβασιν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας πρὸς βαθμιαίαν βελτίωσιν τοῦ πράγματος.

Τὸ ἄρθρον, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό, νοεῖ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ κράτησις πέραν τῶν 24 ὡρῶν, ἐκτὸς ἀναποδράστου ἀνάγκης, ἡ δὲ φράσις «τὸ πολὺ» δὲν σημαίνει «τοὐλάχιστον». Ὁ κ. Νέγρης ἐζήτησε νὰ τεθῇ ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου μία νομοθετικὴ προαγγελία τρόπον τινά, δηλαδὴ νὰ ἐξαρτᾶται ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου ἐκ σχετικοῦ νόμου ψηφισθησομένου.

Νέγρης. Μόνον ἡ ἐνεργετικὴ σχετικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου νομίζω ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἄνευ νόμου.

Πετμεζᾶς. Ἡ ἀγωγὴ τὴν ὁποίαν θέλομεν νὰ εἰσαγάγωμεν εἶνε ἰδιωτικῆς ποινῆς, ἐὰν ὅμως ἐκληφθῇ ὅτι πρόκειται περὶ ἀστικῆς ἱκανοποιήσεως, τότε εἶμαι σύμφωνος μετὰ τοῦ κ. Νέγρη περὶ τῆς ἀνάγκης σχετικοῦ καὶ συναφοῦς νομοσχεδίου.

Κοκκόνης (ὥρᾳ 7. 17′). Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία ἐν Ἑλλάδι ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τοῦ χωροφύλακος. Οὗτος εἰσέρχεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολύτως σχετικῆς προπαιδεύσεως καὶ γνώσεως. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἄνευ κακῆς προθέσεως ἀκόμη δύναται νὰ ἀδικῇ τὸν πολίτην εἰς τὸ ἱερώτατον δικαίωμά του, τὸ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας. Ὅθεν ἀπαιτεῖται νὰ καθορίσωμεν ἐν τῷ Συντάγματι ἐπακριβέστατα τὰς διατάξεις τὰς σχετιζομένας ἀμέσως μὲ τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν. Ὁ ἁπλοῦς καθορισμὸς ἐν τῷ Συντάγματι τοῦ λόγου τῆς συλλήψεως διὰ τῆς λέξεως «ἐπ' αὐτοφώρῳ», χωρὶς νὰ ὁρίζεται ἐπακριβέστατα καὶ ὁ χρόνος, παρέχει ἔδαφος εἰς μεγίστην κατάχρησιν. Ἔχομεν πλεῖστα καὶ παλαιὰ καὶ προσφατότατα παραδείγματα Ὅθεν προτείνω τροπολογίαν, καθ' ἣν τὸ αὐτόφωρον ἀδίκημα μόνον ἐντὸς 12 ὡρῶν ἀπὸ τῆς τελέσεως τῆς πράξεως δύναται νὰ θεωρῆται ὡς τοιοῦτον.

Ν. Δημητρακόπουλος (Υπουργὸς Δικαιοσύνης). Πρέπει νὰ ὑψισθῇ τὸ ἄρθρον ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς. Πᾶσαι αἱ ἀντιλήψεις τῶν ὁμιλησάντων βουλευτῶν πληροῦνται ἐντελῶς καὶ διὰ τῶν τροποποιήσεων ἃς θὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Βουλήν Τινὲς ἐκ τῶν ὑποδειχθεισῶν παρατηρήσεων ἀναφέρονται εἰς ἐλλείψεις τῆς ἐφαρμογῆς μόνον. Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς προσαγωγῆς τοῦ συλληφθέντος εἰς τὸν ἀνακριτήν, δὲν ἐτηρήθη ἡ σχετικὴ διάταξις. Ἡ κατάστασις θὰ βελτιωθῇ πράγματι μόνον ἂν ὑπάρξῃ ἐφαρμογὴ εὐλαβεστέρα. δὲν πταίει οὔτε ἡ ἐν τῷ Συντάγματι διατύπωσις, οὔτε ἡ νομοθεσία. Πταίουν οἱ ἐφαρμόζοντες τὴν ἐφαρμογήν καὶ δὴ τὸ κέντρον τῆς Ἐφορείας. Ἡ περίληψις ὅθεν διατάξεων καὶ λεπτομερειῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ θὰ ἦτο ματαία. Ἡ διάταξις διὰ τῆς φράσεως «τὸ πολὺ» θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι ἐὰν καὶ ἐπὶ μίαν ἀκόμη ὥραν πέραν τῶν 24 ὡρῶν κρατηθῇ ὁ συλληφθείς, ὑπάρχει περίπτωσις παραβάσεως τοῦ Συντάγματος καὶ αἰτήσεως ἀποζημιώσεως. Ἐργασία δικονομική, καὶ ἐν γένει συμπλήρωσις καὶ ὅλων τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος δι' ὀργανικῶν νόμων. Θὰ πληρώσῃ τὰ κενά.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν διάταξιν περὶ παρανόμου καταπατήσεως. δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τοιαύτην καὶ τὴν ἀμέλειαν τῆς πλήρους ἐξακριβώσεως τῶν λόγων τῆς καταπατήσεως, ἀλλὰ ἡ εἰσαγωγὴ καὶ τοιαύτης διατάξεως δὲν εἶνε ἔργον τοῦ Συντάγματος ἀλλὰ νομοθετικῆς προνοίας.

Κωνσταντινίδης (ὥρα 8. 5′) Παράνομος καταπάτησις ἐξ ἀμελείας εἶνε ἀδύνατος. Καὶ ἡ δολία προαίρεσις καὶ ἡ ἀμέλεια εἶνε γνῶσις. Ὁ ὑποχρεούμενος νὰ ἔχῃ γνῶσιν καὶ παραμελῶν τοῦτο γίνεται οὐσιαστικῶς ἔνοχος δολίας προαιρέσεως. Ἔγκειται ἐν τῇ φύσει τοῦ πράγματος νὰ μὴ δύναται νὰ ἐννοηθῇ παράνομος καταπάτησις ἐξ ἀμελείας ἁπλῶς, ἄνευ δολιότητος. Διότι ὁ Ποινικὸς Νόμος μόνον γνῶσιν ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὰ ὄργανα τῆς ἐκτελέσεως. Παράνομος καταπάτησις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ, ἐπαναλαμβάνω. Δὲν ὑπάρχει ὅθεν λόγος νὰ μεταβληθῇ ἡ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς διατύπωσις. ἀλλὰ καὶ ἡ ἔννοια ἡ ἀποδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἀποκλείεται

Ἀκατανόητον δὲ εἶνε καὶ τὸ ὅτι αἱ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ ἔχουν δικαίωμα κρατήσεως μέχρι 24 ὡρῶν, ὡς κρατεῖ ἤδη παρ' ἡμῖν. Πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν πραγμάτων προτείνω καὶ ἐγὼ νὰ προστεθῇ πρὸ τοῦ «ἐντὸς 24 ὡρῶν» τὸ «ἄνευ ἀναβολῆς»

Χρυσοχοΐδης (ὥρα 8. 7′). Ζητεῖ νὰ ὁρισθῇ ἐν τῇ διατάξει, ὅτι ὁ συλληφθεὶς ἐντὸς τῆς ἕδρας τοῦ ἀνακριτοῦ προσάγεται ἄνευ ἀναβολῆς καὶ τὸ βραδύτερον ἐντὸς 24 ὡρῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) Παραπέμπει τὸν ἀγορεύοντα εἰς τὴν κατατεθειμένην παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης τροπολογίαν περιλαμβάνουσαν τὸ παρ' αὐτοῦ ὑποδεικνυόμενον.

Διωρίτης (ὥρα 8. 8′). Φρονῶ ὅτι ἡ ἀντικατάστασις τοῦ «ἄνευ ἀναβολῆς» ἐκ τοῦ 5ου ἄρθρου τοῦ μέχρι νῦν ἰσχύοντος Συντάγματος διὰ τοῦ «ἐντὸς 24 τὸ πολὺ ὡρῶν ἀπὸ συλλήψεως», κατὰ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς Ἐπιτροπῆς, δὲν εἶνε ὀρθή. Ἤδη ἐτέθη πάλιν διὰ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τὸ «ἄνευ ἀναβολῆς» ἀλλὰ ἀναιρεῖται διὰ τοῦ κατόπιν προστεθέντος ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπίσης «ἂν δέ... πρὸς μεταγωγὴν χρόνου». Εἰς τὰ Συντάγματα δὲν δυνάμεθα νὰ παρενθέτωμεν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε φρασεολογίαν. Ἡ δὲ τελευταία προσθήκη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ἀναγομένη εἰς τὸ πόσον καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπιβολῆς πρόστιμου κατὰ τῶν παρανόμως καταπατούντων εἶνε οὐσιαστικῶς περιττή. Ἡ περιστολὴ τῶν παρανόμων κρατήσεων μόνον διὰ νομοθετικῆς προνοίας δύναται νὰ γίνῃ, αἴτιον δὲ εἶνε καὶ ἡ μὴ τελεία παρὰ τῶν Δικαστηρίων ἐφαρμογὴ τῶν κειμένων νόμων. Ἀλλὰ εἶνε πρὸ πάντων καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς δεούσης ἐντυπώσεως παρὰ τῇ κοινωνίᾳ ἐκ παρανόμου κρατήσεως, ἐξ ἀδικίας κατὰ τοῦ ἱερωτάτου δικαιώματος τοῦ ἀνθρώπου. Κοινὴ ἐξέγερσις κατὰ τοιούτου ἀδικήματος θὰ ἦτον ἡ σωστικωτέρα ὁδὸς πρὸς ἀποτροπὴν καὶ περιορισμὸν αὐτοῦ. Τὸ Σύνταγμά μας δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐγχειρίσεων διὰ νὰ δώσῃ καρπούς. ἀλλὰ ἡ ῥίζα του δὲν εἰσέδυσεν ἀκόμη εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὥστε ἂς μὴ τὸ διασύρωμεν, διότι σχετικῶς εἶνε σοφόν.

Παλόπουλος (ὥρα 8.25′). Τέσσαρας ὁλοκλήρους ἡμέρας κατηνάλωσεν ἄλλοτε ἡ Συνέλευσις διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο, ὁ κ. Ὑπουργὸς κατήγγειλεν ἐντεῦθεν τὰ ὄργανα τῆς Δικαιοσύνης ὡς ἀδικοῦντα συχνὰ τὸν πολίτην εἰς τὸ ἱερώ-

τατον δικαίωμά του, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ἀναθεωρητέων διατάξεων ἔρθασαν οἱ γογγυσμοὶ καὶ τὰ παράπονα τῶν πολιτῶν καὶ ἠδύνατο νὰ ὁρισθῇ καὶ νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα διὰ μιᾶς μόνης φράσεως «Καταργεῖται ἡ προσωπικὴ κράτησις», βαρβαρώτατος θεσμός. Καὶ εἰς τὸ 4ον καὶ εἰς τὸ 5ον καὶ εἰς τὸ 6ον δὲ ἄρθρον περὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πρόκειται περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ δικαιώματος τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

Ἡ ἀσάφεια τοῦ σχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς δύο σημεῖα προυκάλεσεν ὅλην τὴν συζήτησιν καὶ φρονῶ ὅτι τὸ κείμενον τοῦ Συντάγματος πρέπει νὰ μείνῃ ὡς ἔχει, τοῦτο εἶνε συμφερώτερον, νὰ ληφθοῦν δὲ ὑπ' ὄψιν μόνον αἱ παρατηρήσεις τῶν κ. κ. Μπουρνιᾶ καὶ Καφεντζοπούλου.

Κατσιμπίρης. (ὥρᾳ 8.32'). Ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπεν ἐντεῦθεν ὅ,τι δίδει τὴν κλεῖδα τοῦ μυστηρίου τῆς νεκρώσεως καὶ τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων. Ὡμίλησεν ὡς ὡμίλησε περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Δικαιοσύνης παρ' ἡμῖν καὶ τὸν ἠκούσατε πάντες.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικ.) Αἱ σημεριναὶ παρατηρήσεις μου ἀφεώρων μόνον εἰς μεμονωμένας παραβάσεις κατωτέρων ὀργάνων.

Κατσιμπίρης. Θὰ ἔχῃ ὅμως ὁ κ. Ὑπουργὸς τὴν δύναμιν, ὅταν θὰ σκεφθῶμεν περὶ τῶν ὀργάνων τῆς Δικαιοσύνης, θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ πράξῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠμπόδισεν εἰς ἄλλην συνεδρίασιν τὴν Διπλῆν ταύτην Βουλήν, τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, νὰ πράξῃ, τὴν ἀποκάλυψιν τουτέστιν ὅλης τῆς σκιᾶς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀναγέννησιν αὐτῆς διὰ νέου φωτὸς προσώπων;

Ἀλεξάκης (ὥρᾳ 8.29'). Ἔχομεν καταχρήσεις καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν εἰσαγγελικῶν ἀρχῶν, αὗται κυρίως μᾶς ἀναγκάζουν νὰ ζητῶμεν περιορισμοὺς αὐτῶν εἰς τὸ μέλλον ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος. Ὑπάρχει καὶ βουλευτὴς πρώην Εἰσαγγελεύς, γνωρίζων ἐγκλήματα εἰσαγγελικῶν ἀρχῶν. Ὑπῆρξαν καὶ Εἰσαγγελεῖς νομιμοποιήσαντες πράξεις ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, θεωρήσασαι ἐπ' αὐτοφώρῳ πράξεις τελεσθείσας καὶ πρὸ ἑνὸς καὶ πρὸ δύο ἐτῶν καὶ τὰ συμβούλια ἠναγκάζοντο μετὰ μῆνας προφυλακίσεως κατόπιν νὰ ἀποφαίνωνται περὶ ἀπολύσεως καὶ μάλιστα καὶ ἐπ' ἀκροατηρίῳ ἔρθασαν τοιοῦτοι δυστυχεῖς

καὶ τὰ ὁρκωτὰ δικαστήρια, ἀθωοῦντα αὐτούς, ἀπεραίνοντο ὅτι δὲν ὑπῆρχεν οὐδεὶς λόγος συλλήψεως καὶ φυλακίσεως τῶν κατηγορηθέντων.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἔπρεπε νὰ βεβαιώσῃ ὅτι θὰ λάβῃ νομοθετικὴν πρόνοιαν ἀπολύτως κατὰ τὸ δυνατὸν ἐξασφαλίζουσαν τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν. Ὡμίλησε μὲν καὶ ὑπεσχέθη, ἀλλὰ ὄχι καθησυχαστικῶς καὶ ἐξασφαλιστικῶς. Ἀλλὰ τί πταίει ὁ Ὑπουργὸς διὰ τὰς παραβάσεις τῶν δικαστικῶν ὀργάνων καὶ πῶς θὰ τιμωρῇ; Θὰ τιμωρῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκθέσεων τῶν εἰσαγγελέων, εἰς τὸν ἔλεγχον δὲ ἐν τῇ Βουλῇ θὰ ἀπαντᾷ διὰ τῶν ἐκθέσεων αὐτῶν.

Τί ἔπταισε δὲ τὸ «ἐπ' αὐτοφώρῳ» καὶ ἐσχολιάσθη; Διαπρεπέστατος δικαστικὸς λειτουργὸς ἔλεγεν ἄλλοτε «καὶ τίς δύναται νὰ ὁρίσῃ τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ;» Ἡ ποινικὴ Διονομία ὁρίζει αὐτό, ἐν μέρει ὅμως. Ἔχομεν σχεδὸν συχνότατα Κύριοι, φρικτὸν καὶ οἰκτρὸν πρὸ ἡμῶν θέαμα, νὰ συλλαμβάνεται πολίτης καὶ νὰ κακοποιῆται δεινῶς παρὰ τοῦ ἀστυνομικοῦ ὀργάνου, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ διαμαρτυρηθῇ καταγγέλλει ὁ πολίτης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀστυνόμος καταγγέλλει ἐπὶ ἀντιστάσει κατὰ τῆς ἀρχῆς, συλλαμβάνεται λοιπὸν ὁ πολίτης μεταφέρεται πολλάκις ἀπὸ ἀποστάσεως εἰς ἀπόστασιν καὶ παρέρχονται καὶ 15 ἀκόμη ἡμέραι διὰ νὰ ρθάσῃ μέχρι τοῦ εἰσαγγελέως. Ἐὰν ἡ τελευταία προστεθεῖσα διάταξις ἔχει σκοπὸν τὸν ἐκφοβισμὸν μόνον, καλῶς, ἄλλως εἶνε ἀνεφάρμοστος.

Ἀραβαντινὸς (ὥρᾳ 9.2'). Εἰς διάταξιν Συνταγματικὴν ἦτον ἀδύνατον νὰ γίνῃ διατύπωσις περιλαμβάνουσα ὅλας τὰς λεπτομερείας καὶ ἀναλύσεις τοῦ πράγματος. Τὸ πλεῖστον ὅμως μέρος τῶν ἀτόπων προέρχεται ἐκ τῆς ἐλλείψεως συναισθήσεως τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης. Ἡ μεγαλειτέρα ἐγγύησις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Συντάγματος ἔγκειται εἰς τὴν ἔλλειψιν γνώμης καὶ αἰσθήματος, ὅτι τὸ πλῆγμα τοῦ μέρους εἶνε πλῆγμα τοῦ ὅλου.

Τὸ ὅτι τὸ Σύνταγμα εἶνε ἰσουπόχρεων δι' ὅλους ἐλησμονήθη παρ' ἡμῖν, ἐθεωρήθη πλέον ὅτι εἶνε μόνον διὰ τοὺς προστατευομένους καὶ τροφίμους τοῦ κόμματος καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἀμβλύτης τοῦ αἰσθήματος ἀπέναντι τῶν πασαβιασμῶν αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 5ου ἄρθρου ἐπεραιώθη.

Ἀναγινώσκονται αἱ τροπολογίαι βουλευτῶν.

Ὁ κ. Κλάδης παραιτεῖται τῆς προσθήκης του, ἐχούσης οὕτω :

Εἰς τὸ τέλος του 3 ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Συντάγματος, μετὰ τὰς λέξεις «εἴτε νὰ ἐκδώσῃ» νὰ προστεθοῦν «μετὰ γνώμην τοῦ ἁρμοδίου συμβουλίου».

Ἡ πρότασις τοῦ κ. Σχοινᾶ θεωρεῖται ὑπὸ τῆς Βουλῆς δι' ἀναστάσεως, ἐρωτωμένης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἀμέσως ἀπορριπτέα, ἔχει οὕτω :

«Δὲν δύναται νὰ παραταθῇ ἡ ἀνάκρισις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ βουλεύματος πέραν τῶν δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς προφυλακίσεως».

«Ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθεὶς προσάγεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν πλησιεστέραν δικαστικὴν ἀρχήν. Ἐν ἐλλείψει τοιαύτης εἰς τὴν πλησιεστέραν ἀστυνομικὴν ἀρχὴν ἀποφαινομένην ὑπευθύνως ἐντὸς 3 ὡρῶν ἂν πρόκειται περὶ ἐγκλήματος ἐπ' αὐτοφώρῳ ὁ παρανόμως συλλαβὼν καὶ παραπέμψας στερεῖται τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ τιμωρεῖται πειθαρχικῶς κατὰ τὸν νόμον».

Ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Μπουρνιᾶ** ἀπορριφθεῖσα παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου καὶ ἀποφανθείσης δι' ἀναστάσεως, ἔχει οὕτω :

Ἄρθρον 6.

Τὸ δεύτερον καὶ τρίτον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρ. 5 ὡς μεταρρυθμίζεται ἐν τῷ σχεδίῳ ἀφίησιν ἀόριστον εἰς τὸ συλλαβόν τινα ὄργανον τῆς δημοσίου ἀσφαλείας τὸν χρόνον, ὁ ὁποῖος θὰ εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖος πρὸς μεταγωγήν.

Ἐπίσης αἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων καταδικάζονται ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει καὶ εἰς ἱκανοποίησιν ὑπὲρ τοῦ κρατηθέντος δραχμῶν δέκα μέχρι διακοσίων δι' ἑκάστην ἡμέραν ἐπιφυλαττομένης καὶ πάσης ἄλλης νομίμου ἀποζημιώσεως, ἀλλὰ δὲν τίθεται καὶ ὅριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου δέον νὰ γένηται ἡ ἐκδίκασις τῆς ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει ποινικῆς καταδιώξεως, διότι γνωστόν, ὅτι αὐτὴ εἶνε εὔκολον νὰ παραγραφῇ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἱκανοποίησις τοῦ κρατηθέντος θὰ εἶνε ἐμπαιγμός, ἀφ' οὗ οἱ μισθοὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων εἶνε ἀκατάσχετοι. Τούτων ἕνεκεν σκόπιμον ἐθεώρησα τὴν διατύπωσιν τούτου οὕτω :

Ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ δι' ἐντάλματος συλλήψεως κρατηθεὶς προσάγεται εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀνακριτὴν ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων τὸ πολὺ ὡρῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως· ἂν δὲ οἱ σύλληψις ἐγένετο ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐντὸς τοῦ δεδικαιολογημένου ἀποχρώντως ἐν τῷ συνοδεύοντι τὰ κρατηθέντα ἐγγράφῳ ἀπολύτως ἀναγκαίου πρὸς μεταγωγὴν χρόνου. Ὁ ἀνακριτὴς ὀφείλει ἐντὸς τριῶν τὸ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς, εἴτε νὰ ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα, εἴτε νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως. Παρελθουσῶν τῶν τριῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς ἡμερῶν, χωρὶς νὰ ἐπιδοθῇ ἔνταλμα φυλακίσεως τῷ δεσμοφύλακι ἢ ἄλλῳ ἐπιτετραμμένῳ τὴν κράτησιν τοῦ συλληφθέντος, εἴτε πολιτικῷ ὑπαλλήλῳ, εἴτε στρατιωτικῷ, ὀφείλουσιν οὗτοι νὰ ἀπολύσωσι τὸν κρατούμενον παραχρῆμα. Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, ἀνεξαρτήτως τῆς ποινικῆς καταδιώξεως ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει ἐκδικαζομένης ἐντὸς 15 τὸ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐγχειρίσεως τῆς ἐγκλήσεως, καταδικάζονται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως καὶ εἰς ἱκανοποίησιν ὑπὲρ τοῦ κρατηθέντος δραχμὰς δέκα μέχρι διακοσίων δι' ἑκάστην ἡμέραν, ἐπιφυλαττομένης καὶ πάσης ἄλλης νομίμου ἀποζημιώσεως. Ἡ ἀποζημίωσις καὶ ἱκανοποίησις καταβάλλεται εἰς τὸν κρατηθέντα ἐκ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ γιγνομένης ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ταμίου κρατήσεως τοῦ $^1/_3$ τοῦ μισθοῦ κατὰ μῆνα ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἁρμόδιον ταμίαν κοινοποιήσεως ἀντιγράφου τῆς ἀποφάσεως».

Ἡ τοῦ κ. **Μονεμβάσι** ἀπορρίπτεται ὁμοίως, παρὰ τῆς Βουλῆς, ἔχουσα οὕτω :

Προτείνω ἵνα ἐν τῷ τελευταίῳ ἐδαφίῳ τοῦ ἄρθρου 5ου τοῦ Συντάγματος, ὡς φέρεται τοῦτο ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς ἐπιτροπῆς, 1) μετὰ τὰς λέξεις «οἱ παραβάται» τεθῇ ἡ λέξις «ἁπασῶν» τῶν ἀνωτέρω διατάξεων καὶ 2) ἡ ὁριζομένη εἰκοσιτετράωρος προθεσμία προσαγωγῆς τοῦ συλλαμβανομένου εἰς τὸν ἀνακριτὴν περιορισθῇ εἰς δώδεκα ὥρας.

Ἡ τροποποίησις τοῦ κ. **Πετρομιχελάκη** ἀπορρίπτεται ὁμοίως παρὰ τῆς Βουλῆς, ἔχουσα οὕτω :

Φρονῶ ὅτι πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ ἡ παράγραφος ἐπὶ τοῦ

ἄρθρου 5ου ἀπὸ τὴν λέξιν «ὑποχρεοῦται» μέχρι τέλους τοῦ ἄρθρου.

Ἡ τροπολογία τῶν κ. κ. **Σπυρομήλιου** καὶ **Λαμπρινιάδη** ἀπορρίπτεται ὁμοίως παρὰ τῆς Βουλῆς, ἔχουσα οὕτω:

Νὰ προστεθῇ μετὰ τὰς λέξεις «οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τιμωροῦνται ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει» τὸ ἑξῆς: «μὴ ἀπαιτουμένης δηλίας προαιρέσεως».

Ἡ τροποποίησις τοῦ κ. **Πετρέα** ἀποσύρεται παρ' αὐτοῦ, ἔχουσα οὕτω:

Εἰς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς νὰ προστεθῶσι μετὰ τὸ τέλος τοῦ 6ου ἐδαφίου τὰ ἑξῆς:

«Οὐδέποτε τὸ ἔγκλημα δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπ' αὐτοφώρῳ πέραν τῶν 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως».

Εἰς τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου νὰ προστεθῇ «μὴ ἀπαιτουμένης ἀδείας τινὸς πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς περὶ ἀποζημιώσεως καὶ ἱκανοποιήσεως ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν ποινικῶν καὶ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων»

Ἡ πρότασις τοῦ κ. **Μάνου** ἀπορρίπτεται ὁμοίως παρὰ τῆς Βουλῆς, ἔχουσα οὕτω:

Προτείνω ὅπως εἰς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Συντάγματος ἀντὶ τῆς φράσεως «Ἐξαιρουμένου τοῦ αὐτοφώρου ἐγκλήματος», τεθῇ «Ἐξαιρουμένου τοῦ αὐτοφώρου ἀδικήματος».

Ἀναγινώσκεται τὸ ἄρθρον 5ον ὡς ἐτροπολογήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ψηφίζει αὐτὸ δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 5.

Ἐξαιρουμένου τοῦ αὐτοφώρου ἐγκλήματος, οὐδεὶς συλλαμβάνεται, οὐδὲ φυλακίζεται ἄνευ ἠτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως. Ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ δι' ἐντάλματος συλλήψεως κρατηθεὶς προσάγεται εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀνακριτὴν ἄνευ τινὸς ἀναβολῆς, τὸ βραδύτερον δὲ ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως, ἂν δὲ ἡ σύλληψις ἐγένετο ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐντὸς τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου πρὸς μεταγωγὴν χρόνου. Ὁ ἀνακριτὴς ὀφείλει ἐντὸς τριῶν τὸ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς εἴτε ν' ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα, εἴτε νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως. Παρελθούσης ἀπράκτου ἑκατέρας τῶν προθεσμιῶν τούτων πᾶς δεσμοφύλαξ ἢ ἄλλος ἐπιτετραμμένος τὴν κράτησιν τοῦ συλληφθέντος, εἴτε πολιτικὸς ὑπάλληλος εἴτε στρατιωτικὸς ὀφείλει ν ἀπολύσῃ αὐτὸν παραχρῆμα. Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τιμωροῦνται ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει, ὑποχρεοῦνται δὲ εἴς τε τὴν ἀνόρθωσιν πάσης ζημίας προσγενομένης εἰς τὸν παθόντα καὶ προσέτι εἰς ἱκανοποίησιν αὐτοῦ διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ, ὁριζομένου κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, οὐδέποτε δὲ κατωτέρου τῶν ὁραχμῶν 10 δι' ἑκάστην ἡμέραν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Νικ. Σπηλιώτου ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικοῦ ἐνσήμου, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Διακόπτεται κατόπιν ἡ συνεδρίασις διὰ μίαν ὥραν.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Τὴν 11ην παρὰ 10' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως, ὧν ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἐπικύρωσις εἶχον ἀναβληθῇ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς συνεδριάσεως.

Ἄρχεται συζήτησις ἐπὶ τοῦ 6ου ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων Διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Σῆφις. (11 παρὰ 7'). Ἀπὸ τοῦ 64 πολιτικοὺς ἐγκληματίας δὲν ἔχομεν παρ' ἡμῖν. Θύμα τῆς σχετικῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος ὑπῆρξε πρῶτος ὁ Χαΐλας Τρικούπης. Τινὲς καὶ ἀπέθανον εἰς τὰς φυλακάς, ὡς ὁ ἀείμνηστος Ρόκκος Χοϊδᾶς. Δημοσιολόγοι διακεκριμένοι ἐστερήθησαν πολλάκις καὶ ἐπανειλημμένως τῆς ἐλευθερίας των διότι ὑπῆρξε κακοπιστία ἐκ μέρους τῶν ἐντεταλμένων τὴν ἑρμηνείαν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου τούτου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν μετερρύθμισεν αὐτὸ προσηκόντως. Λέγει τὸ ἄρθρον «δύναται τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων...». Τὸ δυνητικὸν εἶνε ἐλα-

στικόν. Ὁ μακαρίτης Κουσουλᾶκος, ἱδρυτὴς καὶ διευθυντὴς τοῦ «Σκρίπ», ἔμεινεν 6 μῆνας ἐν τῇ φυλακῇ, διότι ἀνήγγειλε τὴν διάλυσιν πριγκηπικοῦ συνοικεσίου καὶ ἐκεῖ ἔλαβε τὸ σπέρμα τοῦ θανάτου. Ὁ μακαρίτης δημοσιογράφος Ρίσβης ὅμοιον ἔπαθε. Συνιστῶ τὴν παραδοχὴν τῆς τροποποιήσεως τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν αἵρεσιν νὰ ὁρισθῇ εἰς ἕνα μῆνα τὸ δίμηνον διάστημα τῆς προφυλακίσεως.

Δικαῖος (ὥρᾳ 11.5′). Τοὺς μεγάλους κινδύνους ἐγὼ διαβλέπω ἐπὶ τοῦ νομοθετικοῦ ἐδάφους, ὅπως καὶ ἂν διατυπωθῶσιν ἐν τῷ Συντάγματι τὰ ἄρθρα. Ἀνάγκη ταχίστης λήψεως νομοθετικῶν μέτρων ἐν σχέσει μὲ τὴν προφυλάκισιν καὶ ὡς πρὸς τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα καὶ ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἀδικήματα. Αἱ καταχρήσεις αἱ γινόμεναι εἶνε μέγισται. Ἡ «κατ' οἰκονομίαν» προφυλάκισις, διὰ τῆς καλύψεως ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς νομιμότητος, δημιουργεῖ πολλὰς ἐγκλήματα. Ἀπησχολήθησαν σοβαρῶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο τῶν προσβολῶν κατὰ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ ἄλλων κρατῶν νομοθετικὰ σώματα. Πρέπει νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἀπόφασις περὶ προφυλακίσεως εἰς ὁλόκληρον τὸ Δικαστικὸν Συμβούλιον καὶ ὄχι μόνον εἰς τὸν ἀναριτήν.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Καὶ ἀλλαχοῦ τὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς προφυλακίσεως ἐκανονίσθησαν ὑπὸ πνεῦμα φιλελεύθερον ὡς ἐν Ἰταλίᾳ κλπ. Κατήρτισα καὶ θὰ ὑποβάλλω νομοσχέδιον θεμελιωδῶς κανονίζον τὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς προφυλακίσεως. Ἡ ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπόλυσις καθίσταται διὰ τῶν ὑποβληθησομένων νομοσχεδίων ὑποχρεωτικὴ καὶ διὰ τὰ ἐγκλήματα ἔτι τὰ τιμωρούμενα δι' εἰρκτῆς. Δι' αὐτῶν περιορίζονται σημαντικῶς αἱ περιπτώσεις τῆς προφυλακίσεως, αἴρονται αἱ ἀσάφειαι τοῦ χαρακτηρισμοῦ αὐτῆς. Εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιβάλλεται ἡ προφυλάκισις εἶνε ὑποχρεωτικὴ ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις, ὅπως καὶ δι' ἄλλης φύσεως ἐγκλήματα. Ὅσάκις ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων ἐπιτρέπεται κατὰ τὸν νόμον προφυλάκισις αὐτὴ κατ' οὐδένα λόγον δύναται νὰ διαρκέσῃ πλέον τῶν δύο μηνῶν.

Ἀραβαντινός (ὥρᾳ 11.24′). Ἡμεῖς νομοθετοῦμεν νῦν ἐπὶ τῇ βάσει ὡρισμένης καταστάσεως τοῦ δικαίου, ἀλλὰ μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ περὶ σχετικῶν νομοθετημάτων, δὲν δυνάμεθα νὰ παρίδωμεν ταῦτα. Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ψηφίζομεν τὸ Σύνταγμα θεωρεῖται κατὰ τὴν

κρατοῦσαν νομοθεσίαν πλεονέκτημα ἡ διάταξις. Ἀλλὰ τίς ἐγγυᾶται ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ ἄλλη ἀπολυταρχικὴ κατάστασις νὰ ἀνατρέψῃ τοὺς ὑμετέρους νόμους Κύριε Ὑπουργέ, ἢ ἔστω καὶ ἁπλῶς ἄλλη ὄχι φιλελευθέρα Κυβέρνησις νὰ καταλύσῃ τοὺς νόμους Ὑμῶν; Τὸ Κεφάλαιον τοῦτο τοῦ Συντάγματος εἶνε τὸ minimum τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ πολίτου καὶ πρέπει νὰ διατηρηθῇ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἡ διάταξις. Τὸ «δύναται» νὰ γίνῃ «ἐπιβάλλεται».

Ρακτιβάν (ὥρᾳ 11.29′). Τὸ δύναται σημαίνει «ἐπιτρέπεται».

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Μετὰ τὸ δύναται νὰ προστεθῇ τὸ πάντοτε. οὕτω νομίζω ὅτι ἐξοικονομεῖται τὸ ὅλον τοῦ ζητήματος.

Ρακτιβάν. Μένει σύμφωνος.

Κουλουμβάκης. Ἡ διόρθωσις τοῦ κ. Προέδρου εἶνε ὀρθοτάτη.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργ. τῆς Δικαιοσυνης). Συμφωνῶ μὲ τὴν διόρθωσιν, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἡ ἔννοια τῆς Βουλῆς, οὕτω τροποποιούσης τὴν διάταξιν, εἶνε ὅτι ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία δὲν κωλύεται να εἰσαγάγῃ νόμον καταργοῦντα ἢ περιορίζοντα ἢ τροποποιοῦντα ὁπωσδήποτε τὸν θεσμὸν τῆς προφυλακίσεως. Παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ ἡ διασάφησις αὕτη.

Μπουφίδης (ὥρᾳ 12.20′). Προτείνει νὰ ὑποχρεοῦται τὸ συμβούλιον νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ προφυλακισθέντος τῇ αἰτήσει τούτου καὶ ἐπὶ ἐγγυήσει οὐχὶ ἀνωτέρᾳ τῶν 1000 δρχ.

Πῶπ (ὥρᾳ 12.18′). Ζητεῖ ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ καθορίσῃ τὸν χρόνον τῆς προφυλακίσεως προκειμένου περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων.

Μιχαλακόπουλος (ὥρᾳ 11.15′). Πολιτικὰ ἀδικήματα δὲν εἶνε μόνον τὰ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως. Τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐγγυήσεως καὶ δὴ καὶ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγυήσεως τὴν προταθεῖσαν τροπολογίαν δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν. Προκειμένου περὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ὡς συνωμοσίας κατὰ τῆς πολιτειακῆς ὑποστάσεως τῆς χώρας, δὲν δυνάμεθα, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος, νὰ δεσμεύσωμεν τὴν δι αστικὴν ἐνέργειαν εἰς ὡρισμένον μικρὸν χρονικὸν διάστημα. Λάβετε ὑπ' ὄψιν πολυ-

σχιδῆ συνωμοσίαν κατὰ τοῦ καθεστῶτος εἰς ἣν ἐνέχονται καὶ ξένοι. Ὅθεν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ μείνῃ τὸ δύναται ὡς ἔχει.

Ἡλιόπουλος (ὥρᾳ 12.10′) Ὑποστηρίζει πρότασίν του περὶ ὑποχρέου τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως.

Πρόεδρος. Κηρύσσει τὴν συζήτησιν περαιωμένην. Ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Ἡλιοπούλου. Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει αὐτὴν παραχρῆμα, ἔχουσαν οὕτω:

«Ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων εἶνε ὑποχρεωτικὴ ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις ὁριζομένου καὶ τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου τῆς ἐγγυήσεως.»

Κηρύσσεται περαιωμένη ἡ ἐπὶ τοῦ 6ου ἄρθρου συζήτησις.

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ἐπὶ τοῦ 6ου ἄρθρου, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ψηφίζει αὐτὸ δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 6.

Ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων δύναται πάντοτε τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν τῇ αἰτήσει τοῦ προφυλακισθέντος νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπόλυσιν τούτου ἐπὶ ἐγγυήσει ὁριζομένῃ διὰ δικαστικοῦ βουλεύματος, καθ' οὗ ἐπιτρέπεται ἀνακοπή. Οὐδέποτε ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τούτων ἡ προφυλάκισις δύναται νὰ παραταθῇ πέραν τῶν τριῶν μηνῶν.

Ἀναγινώσκεται κατόπιν ἡ ἐξῆς ἑρμηνευτικὴ δήλωσις, γενομένη ἐπὶ τοῦ 6ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας καὶ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης κ. **Ν. Δημητρακοπούλου** καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς καὶ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. **Κ. Ρακτιβάν**:

«Ἡ διατύπωσις τοῦ α′ ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 6 ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας καὶ ὑπὸ τὴν σαφῶς προκύπτουσαν καὶ ρητῶς ἤδη δηλουμένην ἔννοιαν, ὅτι δι' αὐτῆς οὐδόλως ἀποκλείεται ἡ ἐν τῷ μέλλοντι εἰσαγωγὴ γενικῶν ἢ εἰδικῶν νόμων, καταργούντων ἢ περιοριζόντων τὴν προφυλάκισιν, ἢ

καθιστώντων τὴν ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπόλυσιν ὑποχρεωτικὴν διὰ τὸν δικαστήν.

Ἐννοεῖται ἐπίσης ὅτι ἡ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐδαφίῳ τιθεμένη τρίμηνος κατ' ἀνώτατον ὅριον διάρκεια τῆς προφυλακίσεως περιλαμβάνει τό τε στάδιον τῆς ὅλης ἀνακρίσεως καὶ τὸ τῆς ἐνώπιον τῶν συμβουλίων διαδικασίας ὁριστικῆς ἐκδικάσεως».

Τὴν δήλωσιν ταύτην ἀπεδέξατο ἡ Βουλὴ ἐγκρίνασα τὴν ἀναγραφὴν ταύτης εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ ὡς ἑρμηνευτικῆς τοῦ ψηφισθέντος 6ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Ἐπὶ τοῦ 7ου ἄρθρου ὁ κ. **Χριστίδης** ζητεῖ νὰ προστεθῇ ἐδάφιον, ὅπερ ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. **Προέδρου**, ἀπορρίπτει παραχρῆμα· τὸ ἐδάφιον ἔχει οὕτω:

«ἐδ. α′.) οἱ δὲ νόμοι πρέπει νὰ εἶναι ἐπιτακτικοὶ διὰ τοῦ «δικαιοῦται, ὑποχρεοῦται, πρέπει, ὀφείλει καὶ οὐδέποτε δυνητικοὶ» διὰ τοῦ «δύναται, θεωρεῖται». ἐδ. β′). Ἑρμηνεία νόμων ἱστορική, γραμματικὴ καὶ λογικὴ δὲν ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ ἐφαρμογὴ κατὰ τὴν δεδηλωμένην ἔννοιαν αὐτοῦ». Νόμος ἀσαφὴς δὲν ἐφαρμόζεται.

Ἐπὶ τοῦ 9ου ἄρθρου λαμβάνει τὸν λόγον ὥρᾳ 11ῃ ὁ κ. **Φουρίδης** ὅστις παρατηρεῖ ὅτι ἐν τῇ φράσει «ν' ἀναφέρωνται ἐγγράφως πρὸς τὰς ἀρχὰς» ἐξυπακούεται καὶ ἡ ὑποχρέωσις τῶν ἀρχῶν πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὴν ἀναφοράν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ τιθέμενον χρονικὸν ὅριον τοῦ ἑνὸς μηνὸς λέγει ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ μεταβληθῇ διότι ἄλλοτε μὲν τὸ χρονικὸν τοῦτο ὅριον δύναται νὰ εἶνε μικρότερον καὶ ἄλλοτε μεγαλήτερον.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὀφείλω νὰ καταστήσω γνωστόν, ὅπως καταστήσω περιττὴν τὴν ἐν τῷ θέματι τούτῳ ἀπασχόλησιν τοῦ κ. βουλευτοῦ, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ ψηφισθῇ κατὰ τὸ σχέδιον τῶν ἓξ βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων νῦν τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὅπερ δὲν θέτει τὸ χρονικὸν ὅριον τοῦ μηνός, οὐδὲ ὁρίζει τὸν τύπον τῆς ἀπαντήσεως.

Φουρίδης. Προσθέτει τινὰ ὑποστηρίζων τὴν γνώμην του.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Λέγει ὅτι ἐπιβεβλημένη μὲν εἶνε ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου 9

άνευ όμως τοῦ καθορισμοῦ τοῦ χρόνου καὶ ἄνευ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ τύπου τῆς ἀπαντήσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὸ β' ἐδάφιον δὲν θεωρεῖ ὀρθὸν νὰ ζητῆται εὐθύνη παρὰ τοῦ παραβαίνοντος μετὰ τὴν τελικὴν ἀπόφασιν, διότι ἀρκετὴ ἐγγύησις διὰ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν εἶνε ὅτι ἀδεία τῆς ἀρχῆς γίνεται τοῦτο.

Ἀραβαντινός (ὥρᾳ 12.18'). Τὸ σχέδιον τὸ ὑποβληθὲν ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν, ὡς καὶ τὸ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἰσάγωσι δύο γενναίας καινοτομίας ὅσον ἀφορᾷ τὸ 9 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος. Τὸ ἄρθρον 9 ὡς ἔχει εἶνε μία μεγάλη ἐγγύησις. Ἀλλ' ἡ μεγάλη αὕτη ἐγγύησις παρετηρήθη ἐν Ἑλλάδι ὅτι εἰς πολλὰς περιστάσεις ἦτο πρᾶγμα κενόν. Καταλήγει λέγων ὅτι εἶνε σύμφωνος πρὸς τὴν διατύπωσιν ὑπὲρ ἧς ἐκηρύχθη ἡ Κυβέρνησις.

Κουλουμβάκης (ὥρᾳ 12.30'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς διατυπώσεως τῆς ἐπιτροπῆς καὶ προτείνει ὅπως ἡ διάταξις γένηται δεκτὴ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ζαβιτσάνος (ὥρᾳ 12.35'). Παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἀπάντησις τῶν ἀρχῶν πρὸς τὸν ἀναφερόμενον πρέπει νὰ εἶνε ἔγγραφος.

Χρυσοβελώνης (12.38'). Λέγει ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ ὡρισμένη προθεσμία ἀπαντήσεως ἐν τῇ διατάξει, διότι ἄνευ αὐτῆς ἀδύνατον νὰ ἐκπληρωθῇ ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός.

Ὁ κ. **Μπουφίδης** παρατηρεῖ ὅτι δύναται μὲν ὁ ὑπάλληλος ν' ἀπαντήσῃ ἀλλὰ ν' ἀπαντήσῃ οὕτως ὥστε νὰ παρελκύσῃ τὸ ζήτημα.

Χρυσοβελώνης προσθέτει ὅτι ἡ ἀπάντησις δέον νὰ εἶνε καὶ ἠτιολογημένη.

Κουλουμβάκης παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶνε ἀξιοπρεπὲς νὰ διεξάγηται ἡ συζήτησις παρόντων μόνον 25 βουλευτῶν.

Πρόεδρος. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ λέγητε ὅσα λέγετε ἀφοῦ ὑπεβάλατε πρότασιν περὶ ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ οὕτω θὰ πεισθῆτε περὶ τῆς παρουσίας ἢ μὴ τῶν κ. κ. βουλευτῶν.

Α. Ρούσος. Λέγει ὅτι ἡ διάταξις θὰ ἀποβῇ χάρτης ἄγραφος ἂν μὴ τεθῇ χρονικὸν ὅριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ εἶνε ὑποχρεωμένος ὁ ὑπάλληλος ν' ἀπαντήσῃ.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι εἶνε ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὸν προλαλήσαντα, ἐκεῖνο ὅμως

τὸ ὁποῖον ἐζήτησεν οὗτος θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκπληρωθῇ διὰ νόμου τὸν ὁποῖον ἀναλαμβάνει ἡ Κυβέρνησις νὰ προσαγάγῃ ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος.

Ὁ κ. **Μιχαλακόπουλος** (ὥρᾳ 12. 50') ἀποδεχόμενος τὰς τροποποιήσεις τὰς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως γενομένας παρατηρεῖ ὅτι θὰ ἤρμοζε νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὴν διάταξιν καὶ ἡ περίπτωσις τοῦ ἀναφέρεσθαι πρὸς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. **Δαζέας** (ὥρᾳ 1. 2' μ. μ.) φρονεῖ ὅτι τὸ τελευταῖον ἐδάφιον πρέπει ἢ νὰ μὴ τροποποιηθῇ ἢ νὰ λείψῃ ἐντελῶς.

Ὁ κ. **Κουλουμβάκης** (1 8' μ. μ.). Λέγει ὅτι ἐὰν πράγματι ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται νὰ κομίσῃ νομοσχέδιον ὁρίζον τὴν προθεσμίαν, τί κωλύει αὐτὴν νὰ δεχθῇ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθεῖσαν τροπολογίαν, δι' ἧς τίθεται προθεσμία τριῶν μηνῶν.

Ὁ κ. **Πετμεζᾶς** (1.15') ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ α' ἐδαφίου.

Ὁ κ. **Φουρίδης** (1 23') δευτερολογῶν προσθέτει τινὰ συμπληρωματικῶς.

Ὁ κ. **Π. Πλιόπουλος** (ὥρᾳ 1.25' μ.μ.). Λέγει ὅτι δὲν εἶνε τι νέον τὸ πρᾶγμα, ὅπερ εἰσάγεται, διότι παρομοία διάταξις εἶχε γίνει καὶ ἐπὶ Ὄθωνος.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει εἶτα περαιωμένην τὴν συζήτησιν. Προκειμένου νὰ γίνῃ ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ἀναβάλλεται αὕτη διὰ τὴν αὐριανὴν συνεδρίασιν, μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 1.30' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Μ'

Τῇ 3 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5 μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 201 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται διορθωθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς· 1) Ἐκκαθαρισθέντες οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι ζητοῦσιν ἀναθεώρησιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐκκαθαρίσεως. 2) Ὁ εἰρηνοδίκης Φενεοῦ ὑποβάλλει ψήφισμα τοῦ λαοῦ κατὰ Δεκάτης. 3) Ἡ σηροτροφικὴ ἑταιρεία ζητεῖ βοήθημα. 4) Ὁ κατάδικος Παλαμηδίου Α. Δαραμοῦσκος διάμαρτύρεται διὰ καθυστέρησιν πραγμάτων του ἐν φυλακαῖς Πύργου. 5) Οἱ κάτοικοι τοῦ νομοῦ Ἠλείας ζητοῦσι προστασίαν τῆς καθαρευούσης. 6) Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων πέμπει ψήφισμα τοῦ Δημ. Συμβουλίου συγχαίροντος διὰ τὴν λύσιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος καὶ εὐχομένου ὅπως ἡ ἐν τῇ τελευταίᾳ παραγράφῳ τῆς διατάξεως λέξις «ἐπέμβασις» ἀντικατασταθῇ διὰ σαφεστέρας. 7) Ὁ λαὸς τοῦ Βόλου ἐκφράζει συγχαρητήρια διὰ τὴν λύσιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος. 8) Ὁ Γ. Καπετανάκης ὑποβάλλει τροπολογίαν εἰς τὴν περὶ γλώσσης διάταξιν τοῦ Συντάγματος. 9) Οἱ ἐκ Νησίου μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσιν ἀνάκλησιν Β. Διατάγματος ἱδρύσεως αὐτῆς. 10) Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων Μαρινάων, Σκληροῦ καὶ Κολοκύθας δήμου Πηνειῶν ζητοῦσιν ὅπως συμπεριληφθῶσιν εἰς ἐρανικοὺς καταλόγους πρὸς ἀποστολὴν μηχανικοῦ πρὸς σύνταξιν σχεδίου πρὸς συνοικισμόν. 11) Ὁ ἀπόστρατος ἐνωμοτάρχης Ν. Μίσχος διαμαρτύρεται διότι δὲν τῷ δίδεται σύνταξις καίτοι ἐπὶ 23 ἔτη ὑπηρετήσαντι, ἐπειδὴ τυγχάνει θυρωρὸς τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης 12) Οἱ γεωργοαμπελοκτήμονες Καζακλὰρ κηρύσσονται κατὰ τῆς δεκάτης καὶ τοῦ περὶ ἀπαγορεύσεως ἀμβύκων νόμου ὑπὲρ δὲ τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων. 13) Ἐπιτροπὴ τῶν ἐκκαθαρισθέντων ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς ὑποβάλλει ὑπόμνημα πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ δυνάμει τοῦ νόμου ΓΝΧΓ' συσταθέντος στρατιωτικοῦ Συμβουλίου. 14) Οἱ κάτοικοι Ἀετοῦ (Μποντιὰ) κηρύσσονται κατὰ δεκάτης. 15) Κτηματίαι περιχώρων Ἀθηνῶν ζητοῦσιν ὅπως ἀπαγορευθῇ ἡ νομὴ τῶν ποιμνίων ἐν τῇ περιφερείᾳ ἀπὸ Θυμαράκι μέχρις Ἀλυσσίδας καὶ ἀπὸ Βασιλικοῦ μέχρι Βαρουξῆ. 16) Οἱ πρόεδροι τῶν σωματείων Τριπόλεως παρακαλοῦσιν ὅπως ἡ μέση ἐκπαίδευσις ἐξακολουθήσῃ δωρεὰν παρεχομένη. 17) Ὁ τελειόφοιτος τῆς ἰατρικῆς Α. Δημητρίου ζητεῖ προνόμιον ἐφευρέσεως παντοσκοπικοῦ σφαιρικοῦ πρίσματος. 18) Ὁ ἐξ Ἀστακοῦ Δ.

Καρούσος ζητεῖ ὅπως ἀπαγορευθῶσιν αἱ ἠλεκτροκίνητοι σιγαροποιοὶ μηχαναί. 19) Ὁ ἔφεδρος ἀξιωματικὸς Διον. Ζαφειρόπουλος ζητεῖ παροχὴν συντάξεως λόγῳ ἀνδραγαθίας. 20) Τὸ Σωματεῖον σιγαροποιῶν καὶ καπνεργατῶν Ἀθηνῶν Πειραιῶς ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ σιγαροποιητικῶν μηχανῶν. 21) Οἱ Π. Σαλήκας, Γ. Σούκας, Π. Μπουρνᾶζος, Ν. Παπαδόγιαννης, Χ. Παρασκευόπουλος, Ι. Γκίκας ὑποβάλλωσιν αἴτησιν περὶ πωλήσεως λαχείων τοῦ στόλου.

Ὁ βουλευτὴς Τρικκάλων κ. Α. Βαβυλόπουλος ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ διαθηκῶν νόμου διὰ τὰς ἐν ἀλλοδαπῇ συντασσομένας πράξεις διαθέσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι κειμένων ἀκινήτων. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Δημοκωστούλας, Μωραΐτης, Ἀποστολίδης, Ξηρός, Χρυσοχοΐδης, Φραγκίστας καὶ Δεδούσης ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ ὑπαγωγῆς τῶν Δήμων Πτελεατῶν καὶ Ἀμαλιαπόλεως εἰς τὸν Νομὸν Λαρίσης κλπ.

Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐνέγχου.

Π. Ἀλεξάκης. Καίτοι ἐζήτησα ἀπὸ καιροῦ πληροφορίας παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας σχετικῶς πρὸς τὴν μὴ συμπλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ Διευθυντοῦ τῆς δασικῆς σχολῆς Βυτίνης ὡς καὶ περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου δὲν ἔλαβον ἀκόμη ἀπάντησιν.

Ε. Μπενάκης (Ὑπουργὸς Γεωργίας) σᾶς ἀπήντησα ἀπὸ τῆς 16 Φεβρουαρίου.

Π. Ἀλεξάκης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν μοῦ ἀπήντησε. χθὲς δὲ μόλις ὑπάλληλός τις τῆς Βουλῆς μοὶ ἐκόμισεν ἓν ἔγγραφον, φέρον παραδόξως ἡμερομηνίαν 16 Φεβρουαρίου. καὶ ἐν ᾗ ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἐρωτήματά μου.

Πρόεδρος. Ἐπιτρέπετε ἀπὸ τὸν Πρόεδρον μίαν διασάφησιν ;

Ἰω. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἔχετε ἀνάγκην ἀδείας.

Πρόεδρος. Ἡ ὑπόθεσις ἔχει ὡς ἑξῆς. Ὁ . συνάδελφος ἐζήτησε μίαν πληροφορίαν παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Γεωργίας, καὶ μετὰ πάροδον ἡμερῶν τινων, μὴ λαβὼν τὰς πληροφορίας, ἐζήτησε, συμφώνως πρὸς τὸν Κανονισμὸν νὰ ἀναγραφῇ σήμερον ὡς ἐπερωτῶν τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς Γεωργίας, διατὶ δὲν ὑπεβλήθησαν ἐμπροθέσμως αἱ ζητηθεῖσαι πληροφορίαι, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ ἐπερώτησίς του ἐτέθη συμφώνως πρὸς τὸν Κανονισμὸν ἐκ τῶν πρώτων. Ἀνεκοίνωσα ἐγὼ αὐτὰ εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅτι ὁ κ. Ἀλεξάκης ὑπέβαλε τοιαύτην ἐπερώτησιν καὶ ὅτι ἦτο ὀρθὸν νὰ δοθῇ ἀπάντησις. Ὁ κ. Ὑπουργὸς μοὶ εἶπεν ὅτι ἔδωκεν ἀπάντησιν. Μετέβην ἀμέσως αὐτοπροσώπως καὶ ἐξήλεγξα τὸ πρωτόκολλον τῆς Βουλῆς καὶ εἶδον ὅτι τοιαύτη ἀπάντησις δὲν εἶχε πρωτοκολληθῇ. Ἀνεκοίνωσα εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τοῦτο, καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι ἐστάλη ἡ ἀπάντησις ἐκ τοῦ Ὑπουργείου, ἐπροθυμοποιήθη δὲ νὰ ἀποστείλῃ ἀμέσως καὶ ἑτέραν, ἐγὼ ὅμως τὸν συνεβούλευσα νὰ ὑποβάλῃ οὐχὶ ἄλλην, ἀλλ' ἀντίγραφον τῆς πρώτης, ἥτις εἶχε διεκπεραιωθῇ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Γεωργίας. Χθὲς ὅμως τὸ ἑσπέρας ὁ ἀρμόδιος ὑπάλληλος τοῦ Γραφείου τῆς Βουλῆς ἀνεῦρεν τὴν ἀποσταλεῖσαν ὄντως ἐπερώτησιν, ἡ ὁποία εἶχεν ἀναμιχθῇ μὲ τὰς διαφόρους ἀναφοράς, ἐπέδωκε δὲ ταύτην ἀμέσως εἰς τὸν κ. Ἀλεξάκην. Ὥστε καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶνε ἐν τάξει ὡς ἐγκαίρως παρασχὼν τὰς πληροφορίας ταύτας καὶ ὁ κ. Ἀλεξάκης ὡς εἰσαγαγὼν τὴν ἐπερώτησιν. Ἀλλ' ὁ κ. Ἀλεξάκης δὲν ἠθέλησε νὰ πεισθῇ εἰς τὰς ἐξηγήσεις ταύτας χθὲς τὸ βράδυ, ἐπεζήτησε δ' ἵνα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς δῆθεν παραβιάσεως τοῦ Κανονισμοῦ ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ ἀναπτύξῃ τὴν κατ' οὐσίαν ἐπερώτησίν του. Νομίζω ὅτι, καίτοι τὸ ὀρθὸν ἦτο ὅπως ἡ ἐπερώτησις περιορισθῇ μόνον εἰς τὸ διατὶ δὲν ἀπήντησεν ἐμπροθέσμως ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ζητηθεισῶν πληροφοριῶν, ἐν τούτοις, ἐπειδὴ πάλιν ὁ κ. Ἀλεξάκης θὰ ἐγγραφῇ, ἵνα ἀναπτύξῃ τὴν ἐπερώτησίν του, διὰ τοῦτο ἐρωτῶ τὴν Βουλήν: δέχεται ὅπως ὁ κ. Ἀλεξάκης ἀναπτύξῃ τὴν κατ' οὐσίαν ἐπερώτησίν του;

Πολλοί. Μάλιστα, μάλιστα.

Πρόεδρος. Τῆς Βουλῆς ἀποδεχθείσης ὁ κ. Ἀλεξάκης δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀναπτύσσων τὴν κατ' οὐσίαν ἐπερώτησίν του.

Η. Ἀλεξάκης συνεχίζων λέγει ὅτι ἔχει τὴν ἀξίωσιν καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ψηφοφόροι εἰς τὴν σχολὴν Βυτίνης μαθητὰς νὰ λειτουργῇ ἡ Σχολὴ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους, διότι ὁ διευθυντὴς τοῦ Γεωργικοῦ Σταθμοῦ δὲν δύναται νὰ διδάσκῃ περὶ δασῶν, ὅπως δικαιολογούμενος ἀπαντᾷ ὁ κ. Ὑπουργός. Ἀκούω ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν νὰ μελετᾶται στραγγαλισμὸς τῆς σχολῆς ἐκείνης καὶ ἀκούω ὅτι θέλουσι νὰ μεταφέρωσι τὴν σχολὴν εἰς τὰς Ἀθήνας δοσολόγοι τινές οἵτινες δὲν δύνανται νὰ μένωσι μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν καὶ οἵτινες εὗρον ἴσως σύμφωνον τὸν κ. Ὑπουργόν. Ποιοῦμαι ὅμως τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ ἐν Βυτίνῃ σχολὴ ἱδρύθη διὰ λόγους σοβαροὺς καὶ σπουδαίους, παραλείπω δὲ νὰ εἴπω πῶς ἤθελε θεωρηθῇ ἡ μεταφορὰ τῆς σχολῆς, ἥτις ἱδρύθη ἐν Βυτίνῃ διὰ χρημάτων τοῦ Βυτινιώτου Τριανταφυλλίδου. Ἐξακολουθῶν λέγει, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς παρέβη τὸν νόμον ἐν τῷ καταρτισμῷ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Γεωργίας διότι ὁ νόμος ἀναφέρει ῥητῶς ὅτι μέλη τοῦ Συμβουλίου πρέπει νὰ εἶνε τέσσαρες καθηγηταὶ καὶ τρεῖς τμηματάρχαι τοῦ Ὑπουργείου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἐξεπληρώθη. Διότι εἰς τὸ Συμβούλιον ἔλαβε μέρος ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν δασῶν κ. Σπηλιόπουλος χωρὶς νὰ εἶνε τμηματάρχης.

Πρόεδρος. Αἰτήσει τῶν βουλευτῶν κ. κ. Νέγρη, Ζαβιτσάνου, Ἡλιοπούλου, Παπαχελᾶ, Ρούσου, Σουλτάνη, Βενιεράτου, Ρούφου, Χαριτάτου καὶ Θεοδωροπούλου γενικεύεται ἡ συζήτησις.

Κ. Καραπάνος κύριε Πρόεδρε, ἀπηγγέλθη κατηγορία κατὰ Ὑπουργοῦ ἐπὶ παραβάσει νόμου. Δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις ἂν μὴ ἀκουσθῇ ἡ δικαιολογία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Ε. Μπενάκης (Ὑπουργὸς Γεωργίας) παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον.

Ι. Μπικόπουλος ἐλέγχει τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς Γεωργίας διὰ τὰ καταγγελθέντα λέγει ὅτι ἐκ τοῦ παρανόμου καταρτισμοῦ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας θὰ προκύψουν παράνομοι ἀποφάσεις αἵτινες θὰ γεννήσουν ὑποχρεώσεις εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου καὶ ἐκφράζει τὴν ἔκπληξίν του διότι ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ γενομένην κατηγορίαν ἠρκέσθη μό-

νον νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ὑπόθεσις παρεπέμφθη εἰς τὸ Ν. Συμβούλιον.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὅστις ἄκουσε τοὺς προλαλήσαντας καὶ εἶδε τὴν ἱερὰν ἀγανάκτησιν μεθ' ἧς οὗτοι ὡμίλησαν διὰ τὰς παραβάσεις τάχα τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας θὰ ἐνόμιζεν ὅτι τοιαῦται εἶνε αἱ παραβάσεις αὗται ὥστε ἡ ὑπόστασις τοῦ Κράτους νὰ συγκλονίζηται. Ἀλλὰ ποῖαι εἶνε αἱ παραβάσεις αὗται; Ὅτε ἱδρύθη τὸ νέον Ὑπουργεῖον δὲν κατωρθώθη καὶ διὰ τὴν ἀτέλειαν τοῦ νόμου καὶ δι' ἄλλους ἀκόμη λόγους νὰ εὑρεθῶσι πρόσωπα κατάλληλα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ καὶ δὲν κατωρθώθη ἐπίσης νὰ εὑρεθῇ ὁ κατάλληλος διὰ τὴν θέσιν τμηματάρχου τοῦ δασικοῦ τμήματος. Ὑπῆρχεν ὅμως ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν δασῶν, περὶ οὗ ὡμίλησαν οἱ προλαλήσαντες, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ ἄριστος ἐκ πάντων τῶν παρουσιασθέντων ὑποψηφίων καὶ εἰς τὸν ὁποῖον διὰ τοῦτο ἀνετέθη ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἐπιθεωρητοῦ. Ὄχι δὲ καὶ τοῦ τμηματάρχου. Ὥστε καὶ κατὰ τύπους καὶ κατ' οὐσίαν οἱ νόμοι ἐξεπληρώθησαν. Ποῦ λοιπὸν αἱ παρανομίαι; Ἀλλ' ὅτε ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Γεωργίας εὑρέθη εἰς τὴν δυσκολίαν τοῦ νὰ συμπληρώσῃ τὸ Συμβούλιον ἐγένετο εἰς αὐτὸν ἡ εἰσήγησις ὅτι ἠδύνατο νὰ μετάσχῃ τοῦ Συμβουλίου ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν δασῶν. Καὶ μετέσχεν οὗτος ἄνευ διορισμοῦ μιᾶς καὶ μόνης συνεδριάσεως τοῦ Συμβουλίου, καθ' ἣν παμψηφεὶ τοῦτο ἐνήργησε τρεῖς μεταθέσεις. Βραδύτερον ὁ κ. Ὑπουργός, λόγῳ τῶν γεννηθεισῶν ἀμφιβολιῶν ἀπέστειλεν ἐρώτημα εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον ἐὰν δύναται κατὰ νόμον ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν δασῶν ν' ἀντικαθιστᾷ τὸν τμηματάρχην. Βεβαίως ἡ ἀπάντησις τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε, δὲν πρόκειται νὰ συγκαλύψῃ τὴν εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως. Φρονῶ ὅμως ὅτι πρὸ πάσης συζητήσεως πρέπει ν' ἀναμείνωμεν τὴν ἀπάντησιν ἐκείνην.

Ε. Καυλοκεφάλας. Οἱ Ὑπουργοὶ εὐθύνονται ὅταν βλάπτωσι τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους καὶ τηροῦντες τοὺς νόμους. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας καίτοι δὲν παρέβη νόμον τινὰ βλάπτει ἐν τούτοις τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους μὴ συμπληρῶν τὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς δασικῆς Σχολῆς Βυτίνης. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ κ. Ἀλεξάκη τὸ ἀφορῶν τὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν δασῶν, ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ πρᾶξις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας ὑπῆρξε παράνομος.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, λέγει, εἶπεν ὅτι τὸ Νομικὸν Συμβούλιον θὰ λύσῃ τὸ ζήτημα. Τοῦτο δὲν ἐπετρέπετο νὰ λεχθῇ, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν δέχεται ἐρωτήματα ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία.

Γ. Πώπ. Ἀφ' ἧς στιγμῆς εἰς τὰς γενομένας καταγγελίας ἐπὶ παραβάσει νόμου ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἀπήντησε διὰ δισυλλάβου ἠγέρθη πολιτικὸν ζήτημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀκριβῶς θὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις. Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Πώπ ἀναγινώσκει ἔγγραφον καθ' ὃν ὁ Α. Πολυχρόνης συνελήφθη ἐν Κηφισιᾷ κόπτων δένδρα, ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας, ἀλλὰ προφορικῆς τοιαύτης ἐκ μέρους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, καθ' ἣν ἀκόμη ἐποχὴν ἦτο καὶ δὲν ἦτο τοιοῦτος.

Ν. Σπράτος λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει παρανομία ἐφ' ὅσον ὁ κ. Σπηλιόπουλος δὲν διωρίσθη τμηματάρχης καὶ ἐφ' ὅσον ὁ περὶ οὗ πρόκειται ὑπάλληλος κατεῖχε τὴν θέσιν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ καὶ πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου περὶ Γεωργίας. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ἂν δύναται ὁ ἐπιθεωρητὴς νὰ συνεργάζηται μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ ὡς τμηματάρχης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁ νόμος σιωπᾷ. Ἐξηγεῖ ἀκολούθως πῶς ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου βασιζομένη ἐπὶ Διατάγματος τῆς Γεωργίας ἦχθη εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἦτο δυνατὸν ν' ἀνατεθῇ εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν ἡ ἀναπλήρωσις καὶ οὐχὶ ὁ διορισμὸς τμηματάρχου. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐκτελεστικὸν Διάταγμα τοῦ νόμου ΒΡΞΒ' φρονεῖ ὅτι τοῦτο δὲν κατηργήθη. Ὥστε ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ὑπάρχει παρανομία. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ Συμβουλίου συμφωνεῖ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ συμμετοχὴ εἰς τοῦτο ὡς μέλους τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργὸς εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι δὲν εἶχεν εἰμὴ δύο τμηματάρχας πρὸς σύνθεσιν τοῦ Συμβουλίου, ἐνῷ ὁ νόμος ἀπαιτεῖ τὴν συμμετοχὴν εἰς τοῦτο τριῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι τὸ Διάταγμα τοῦ 1893 ὁμοιορρόφως εἶχεν ὑπὸ πάντων τῶν Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν ἑρμηνευθῇ καὶ ἐφαρμοσθῇ καὶ δυνάμει τούτου ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν δασῶν ἀντικαθιστῶν τὸν τμηματάρχην συνυπέγραφεν ὑπευθύνως μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ. Εἶναι προφανὴς ἄρα ἡ καλὴ πίστις τοῦ Ὑπουργοῦ ἔχοντος νὰ ἐφαρμόσῃ διάταγμα ἀμφιβόλου

ερμηνείας καὶ ζητήσαντος ἀμέσως τὴν γνώμην τοῦ νομικοῦ συμβουλίου ἅμα ὡς διὰ τῆς ὑποβληθείσης ἐπερωτήσεως εὑρέθη ἀπέναντι διατυπώσεως ἀντιθέτου γνώμης. Τελευτῶν ἀναφέρει ὅτι πάντες οἱ ἑκάστοτε Ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν τοιαύτην ἑρμηνείαν εἶχον δώσει εἰς τὸ Διάταγμα τοῦ 1893 ὥστε πάντοτε ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν δασῶν συνυπέγραφεν ὑπευθύνως μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ ὡς τμηματάρχης.

Ν. Κοντογούρης. Τὸ ζήτημα τῆς συμμετοχῆς τοῦ κ. Σπηλιοπούλου εἰς τὸ συμβούλιον δὲν ἦτο ἄξιον τόσων μακρᾶς συζητήσεως. Τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων δὲν εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἐδέχετο παρανομίας ἔστω καὶ ἂν αὐταὶ ἐγένοντο τυχὸν παρ' Ὑπουργοῦ ἀνήκοντος εἰς αὐτό. Ἀλλά, διὰ νὰ ἐλέγξωμεν σοβαρῶς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας, πρέπει ν' ἀναμείνωμεν νὰ προσκομίσῃ τὴν κεφαλαιώδη ἐργασίαν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν κλάδων, οἵτινες τῷ ἀνετέθησαν. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις εὗρεν ἐρείπια νόμων ἐκ τοῦ παρελθόντος. Μὴ χρησιμοποιῶμεν τὴν δυσχέρειαν τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ δίδῃ εὐκόλους καὶ μακρὰς ἀπαντήσεις εἰς τὸ νὰ ἐπιτιθέμεθα κατ' αὐτοῦ καὶ νὰ θέλωμεν μάλιστα νὰ κατειρωνευώμεθα αὐτοῦ. Οἱ ἐπικρίναντες αὐτὸν συνάδελφοι, παρὰ τὴν ἀβρότητα μεθ' ἧς ἐπεδίωξαν νὰ περιβάλουν τὰς εἰρωνίας των, ἠδίκησαν τὸν Ὑπουργόν. Ὅταν ὁ κ. Ὑπουργός, ἐπαναλαμβάνω, προσκομίσῃ ἐνταῦθα τὸ οὐσιαστικὸν μέρος τῆς ἐργασίας του, τὴν γεωργικὴν καὶ ἐργατικὴν νομοθεσίαν, τότε ὑπάρχει πραγματικὸν καὶ βάσιμον ἔδαφος κρίσεως καὶ ἐπικρίσεως.

Λιγοπάτης. Δὲν εἶνε ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐκ τῶν εὐγλώττων, ὥστε νὰ δύναται καὶ νὰ ἀπαντᾷ εὐχερῶς, νὰ δύναται ν' ἀπαντᾷ καὶ λογοκοπικῶς. Δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων τῶν εὐφραδεστάτων οἵτινες δύνανται νὰ μᾶς κάμνωσι νὰ χάνωμεν καὶ χρόνον. Καὶ δὲν γνωρίζω ἐὰν ἡ ρητορικὴ εὐχέρεια εἶνε διὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας καὶ τοῦ Ἐμπορίου προτιμώτερα τῆς πεφωτισμένης ἐμπειρίας, ἥτις διακρίνει τὸν νῦν Ὑπουργόν.

Τὸ ζήτημα εἶνε ὅτι ὁ κ. Σπηλιόπουλος εἶνε νομίμως διωρισμένος. Γνωρίζω ὅτι ὁσάκις, δὲν εἶνε διωρισμένος εἰς τὴν διεύθυνσιν ἑνὸς κλάδου ὁ ἐνδεδειγμένος, καλεῖται πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ὁ ἀρχαιότερος σχετικὸς ὑπάλληλος. Ὁ Ὑπουργὸς ἠκολούθησε τὸ τοιοῦτον καθεστώς. Ἡ δὲ γνώμη καὶ

ἀπόφασις τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου εἰς ἣν παρεπέμφθη τὸ ζήτημα, δὲν θὰ καλύψῃ βεβαίως τὴν εὐθύνην τοῦ Ὑπουργοῦ, ἀλλὰ θὰ διαφωτίσῃ τοὐλάχιστον ἡμᾶς, ὥστε νὰ συζητῶμεν βασίμως καὶ πρέπει ὀφεν ν' ἀναμείνωμεν. Καὶ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας εἶνε εἰς κατάστασιν δημιουργίας ἀκόμη.

Ἀλεξάκης. Διαφωνοῦν πρὸς ἐμὲ οἱ ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργοῦ ὁμιλήσαντες μόνον ὡς πρὸς λεπτομερείας. Ὁ κ. Ὑπουργός, κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νόμου, ὀφείλῃ νὰ στείλῃ τὸν κ. Σπηλιόπουλον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ὑπηρεσίαν, ἥτις ἔχει ἀνάγκην, τὸ Δασαρχεῖον Βυτίνης καὶ ἡ Σχολὴ ἔχουν ἀνάγκην ὑπαλλήλου. Τὸ μοναδικὸν ἐκεῖνο δάσος ἔχει ἀνάγκην Δασάρχου καὶ ἡ Σχολὴ Διευθυντοῦ. Κατὰ τὸν νόμον ὁ Ἐπιθεωρητὴς δὲν διευθύνει τμῆμα, ἀλλὰ γραφεῖον. Ὁ δὲ Σπηλιόπουλος ἐπὶ προκατόχου Ὑπουργοῦ εἶχε τιμωρηθῇ διὰ παύσεως τριμήνου ἐπὶ ἀσυμβιβάστῳ εἰς ὑπάλληλον διαγωγῇ.

Καρασεβδᾶς. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀνῃρέθη διὰ νεωτέρας ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως Ράλλη.

Ἀλεξάκης. Οἱ διενεργήσαντες δὲ τὰ κατὰ τὸν κ. Σπηλιόπουλον, οἱ σύμβουλοι τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, πταίουν, ἐγὼ δὲν αἰτιῶμαι ἀποκλειστικῶς τὸν κ. Ὑπουργόν.

Τάκης. Ἀπὸ 6 μηνῶν ἡ Σχολὴ Βυτίνης στερεῖται διευθυντοῦ δασολόγου καὶ 3 μῆνες ὑπολείπονται μέχρι τῶν ἐξετάσεων. Θὰ τοὺς δώσουν πτυχία, θὰ τοὺς κάμουν δασοκόμους; Φρονῶ ὅτι πρέπει ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ διατάξῃ ἕνα ἐκ τῶν 4 δασολόγων νὰ μεταβῇ νὰ τοὺς διδάξῃ κατὰ τοὺς ὑπολοίπους 3 μῆνας. Οἱ δασολόγοι αὐτοὶ ἐσπούδασαν εἰς Εὐρώπην δαπάναις τοῦ Κράτους. Ἐρωτῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν θὰ στείλῃ δασολόγον εἰς τὴν Σχολήν;

Πετρέας. Ἂν οἱ ἐπικρίναντες ἐμελέτων καλῶς τὸ ἄρθρον 24 τοῦ νόμου δὲν θὰ ἐπέκρινον τὸν Ὑπουργόν. Ὁ νόμος δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Ὑπουργὸν νὰ διορίζῃ ἀναπληρωτὴν ἕνα τῶν τριῶν τμηματαρχῶν· ἂν δὲ διὰ τὴν ἔλλειψιν προσώπου, ἔχοντος τὰ τοῦ τμηματάρχου προσόντα διώρισε τὸν δασολόγον κ. Σπηλιόπουλον, δὲν παρενόμησεν ὁ κ. Ὑπουργός, καὶ δύναται μὲν ἡ σύμπραξις τούτου εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον εἶνε παράτυπος, αἱ ἀποφάσεις ὅμως τοῦ Συμβουλίου εἰσὶ νόμιμοι διότι ἔλαβον μέρος ἓξ

ἄλλα μέλη, ἐν ᾧ διὰ τὴν ἀπαρτίαν αὐτοῦ ἀρκοῦσι μόνον τὰ πέντε μέλη.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Γενικεύω τὴν συζήτησιν, διότι βλέπω πρόθεσιν μορφῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ τῷ ὅτι δῆθεν προσέλαβον εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου ἄνδρα μὴ ἁρμόδιον. Προσέλαβον ὡς συνεργάτας μου ὄχι τοὺς ἀρίστους τῶν φίλων μου, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀρίστων. Ὄχι ἐκ τῶν δυναμένων νὰ ἐξυπηρετήσουν τελεσφορώτερον κομματικῶς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ τοὺς κρινομένους ὡς εἰλικρινέστερον διερμηνεύοντας τὸ πνεῦμα τοῦ κόμματος καὶ θεωρουμένους ἐπαρκεστέρους ἀπὸ τὴν κοινὴν συνείδησιν. Ἐνέδειξα διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἄνθρωπον μὴ ἔχοντα μὲν τὸ χάρισμα τοῦ λόγου, ἀλλὰ ἁρμοδιώτατον διὰ τοὺς κλάδους τοῦ Ὑπουργείου τούτου. Οὔτε ἠδυνάμην νὰ λάβω ὑπ' ὄψιν ἐὰν τυχὸν ὁ πλοῦτος αὐτοῦ θὰ ἐφαίνετο ἴσως εἷς τινας οὐχὶ ὡς προσόν. Συνεκόμιζε πλοῦτον εἰς τὴν ξένην, ἀλλὰ καὶ ἐτίμα ἐν αὐτῇ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ ἦν κοινωφελέστατος. Δὲν ἐθεώρησα ποτέ, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαός, στραφεὶς ἀπό τινος ἐναντίον τῆς πλουτοκρατίας, ὡς νευρώδης τὰ δημόσια καὶ ἐγκαθιδρυούσης ὀλιγαρχίαν, ἐστράφη καὶ ἐναντίον τοῦ πλούτου. Δὲν ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ τόσον ὀλίγον μορφωμένον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Πλουτοκράται ἀληθῶς λέγονται ὅσοι, εἴτε ἔχοντες πλοῦτον, εἴτε μή, χρησιμοποιοῦσι καὶ ἐκμεταλλεύονται τὰ πιστωτικὰ ἱδρύματα καὶ τὰς οἰκονομικὰς ἑνώσεις πρὸς χρηματισμὸν οὐχὶ πάντοτε θεμιτόν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας καὶ τοῦ Ἐμπορίου ἀπέκτησε τὸν πλοῦτον δι' ἐντίμου ἐργασίας τιμῶν τὸ Ἐθνικὸν ὄνομα. Ἐπροτίμησα αὐτὸν μόνον ὡς ἄνθρωπον τῶν ἔργων. Ἔπρεπε δὲ νὰ φανῶσι τοὐλάχιστον γενναῖοι οἱ ἐλέγχοντες, ὁρμήσαντες ἀνεπιφυλάκτως κατ' αὐτοῦ πρὶν ἡ θέσῃ ὑπὸ τὴν κρίσιν ἡμῶν τὴν ὁλικὴν πραγματικὴν ἐργασίαν του.

Προκειμένου δὲ περὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος, αὕτη ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι, μὴ συμπληρωθεισῶν ἀκόμη ὅλων τῶν θέσεων τοῦ Ὑπουργείου καὶ ὑπάρχοντος ὑπαλλήλου αὐτοῦ, ὅστις εἶνε καὶ ἐπιθεωρητὴς τῶν δασῶν καί, κατὰ τὸν νόμον, καλεῖται εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀπόντος Τμηματάρχου, ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔσχε τὴν γνώμην ὅτι δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὸν τμηματάρχην καὶ ἐν τῇ συνθέσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου. Μόλις ὅμως ἠγέρθη γνώμη, ὅτι τοῦτο πιθανὸν νὰ μὴ προσαρμόζεται ἐντελῶς πρὸς τὸν Νόμον, ἡ μετοχὴ τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ εἰς τὸ Συμβούλιον ἀνεστάλη καὶ τὸ Νομικὸν Συμβούλιον θ' ἀπορανθῇ ὁριστικῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Καλλιγιάννης. Τὸ ὕφος τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πλειονοψηφίας δὲν ἦτο γενναῖον πρὸς ἡμᾶς τὰς μικρὰς μονάδας. Ἐγκώμιον ἀρκετὸν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἦτο αὐτὸ τὸ ὅτι ἐγένετο Ὑπουργός. Ἡμεῖς ἀμφισβητοῦμεν τὴν χρησιμότητα ὁλοκλήρου τῆς Κυβερνήσεως, ὥστε δὲν ὑπῆρχε ζήτημα χρησιμότητος ἢ μὴ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, ἀμφισβητοῦμεν τὴν χρησιμότητα τῆς ὅλης Κυβερνήσεως, ἐπικρίνομεν αὐτὴν ἐν τῇ ὅλῃ πολιτικῇ της, καὶ διὰ τοῦτο ἀνήκομεν εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν.

Ὡς πρὸς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἣν ὡμολόγησε καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργός, τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἀπολογεῖσθαι καὶ ἀγορεύειν, ἀπαντῶ ὅτι Ὑπουργοὶ μὴ δυνάμενοι νὰ συνεργασθῶσι μετὰ τῆς Βουλῆς, δὲν δικαιοῦνται νὰ εἶνε Ὑπουργοί.

Βοζίκης. Ἡ πλειοψηφία τείνει εἰς τὸ νὰ παρεμποδίσῃ τὸν ἔλεγχον. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐνόμισεν ὅτι πρόκειται περὶ προσωπικοῦ ζητήματος καὶ ὡμίλησεν ὑπὲρ τοῦ ἀτόμου τοῦ κ. Μπενάκη μετὰ τοιαύτης θέρμης, μεθ' ὅσης δὲν θὰ ὡμίλει οὐδὲ ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἐλέγχου σοβαρῶν πράξεων ἰδικῶν του. Δὲν ἐνδιαφερόμεθα ἡμεῖς νὰ μάθωμεν πῶς ἐγένετο Ὑπουργὸς ὁ κ. Μπενάκης. Ἐγὼ δὲ προτιμῶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον Ὑπουργοὺς τῶν ἔργων, πολὺ περισσότερον ἀπὸ Ὑπουργοὺς καὶ τῶν ὡραιοτέρων λόγων. Ἀλλὰ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἔσπευσε νὰ γενικεύσῃ τὸ ζήτημα.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Κάτωθεν τοῦ ἐλέγχου κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ ὑπῆρχε πρόθεσις ἐλέγχου κατ' αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως, ὡς περιλαβούσης ἀναρμόδια πρόσωπα.

Ἀλεξάκης. Ἐγὼ δὲν ἐπέρριψα εὐθύνην εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Βοζίκης. Θέλω νὰ εἴπω ὅτι οἱ φίλοι τῆς Κυβερνήσεως δὲν πρέπει νὰ εἶνε ἐπιρρεπεῖς εἰς διακοπάς, διότι ἐξηγοῦνται αὐταὶ ὡς τείνουσαι εἰς συγκάλυψιν καὶ ἀναστολὴν τοῦ ἐλέγχου.

Τὸν διορισμὸν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν δασῶν ὡς μέλους τοῦ Διοικ. Συμβουλίου οὐχὶ ὡς διευθύνοντος τὸ Τμῆμα ἠθελήσαμεν νὰ ἐλέγξωμεν.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν πρόκειται περὶ διορισμοῦ ἀλλὰ περὶ συμμετοχῆς.

Βοζίκης. Καὶ ἡ συμμετοχὴ δὲν εἶνε βεβαίως πρᾶξις ἀξία νὰ φέρῃ εἰς τὸ ἱερώτατον τὸν κ. Ὑπουργόν, ἀλλὰ ἦτον ἀξία κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου. Ὡς πρὸς δὲ τὰς ἐξομοιώσεις καὶ τὰς συσχετίσεις μὲ τὸ παρελθὸν χάριν αἰτιολογίας ἀπάδουν αὐταὶ πρὸς τὸν μελλοντικὸν προορισμὸν τοῦ Κυβερνητικοῦ κόμματος, προορισμὸν φερόμενον ὡς ὅλως ἀντίθετον πρὸς τὰ καθεστῶτα τοῦ παρελθόντος.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ Ὑπουργὸς δὲν διέπραξε τὴν παρανομίαν, τὴν διέπραξαν ἄλλοι ὅμως, εἶνε δὲ ἀληθὲς ὅτι ὁ Ὑπουργός, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἔλαβε γνῶσιν τῆς παρανομίας, προσεπάθησε νὰ τὴν σταματήσῃ.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας κ. Ἰ. Μανέτα ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τοῦ 19ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Γκλαβᾶς. Ἡ ἐκκαθάρισις ἠρήμωσε τὰς τάξεις τῶν ὑπαλλήλων. Τοῦτο ἀνέπτυξε καλῶς ὁ κ. Στράτος καὶ δὲν εἶνε τοῦτο ἐπουσιώδης ἀφορμὴ τῶν ὑπηρεσιακῶν ἀνωμαλιῶν.

Ὡς πρὸς τὸν κ. Σπηλιόπουλον ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ πολιτευτὴς κ. Καλογερόπουλος ὡς Ὑπουργὸς παρέβη τὴν μεταξὺ τῆς πολιτείας καὶ τοῦ κ. Σπηλιοπούλου, ὑποτρόφου τοῦ Κράτους ἐν Εὐρώπῃ, σύμβασιν, ἀπολύσας αὐτὸν τῆς ὑπηρεσίας ἄνευ λόγου, ἐπειδὴ ὁ κ. Σπηλιόπουλος εἶχε ὑποβάλει αἴτησιν θεραπείας,

Ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα γενικώτερον παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὄντως ἡ πρόσληψις Ὑπουργῶν οὐχὶ ἐκ τῶν κομματικῶν κύκλων, ὡς ἐγένετο μέχρι τοῦδε δυστυχῶς, ἐγκαινιάζει ὅλως νέαν πολιτικὴν λεωφόρον. Καὶ παρὰ ἀνδρός, ὡς ὁ κ. Μπενάκης, ἐγὼ ἀποδέχομαι τὰ βέλτιστα διὰ τοὺς κλάδους οἵτινες τῷ ἀνετέθησαν.

Γ. Ἡώπ. Μήπως ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐκόμισεν ἐκ τῆς ξένης ἄνδρα ἄριστον μὲν κατὰ πάντα, φιλογενέστατον καὶ εὐεργετικώτατον κοινωνικῶς, ἀλλὰ κάκιστον Ὑπουργόν; Αὐτὸ ἠθέλομεν νὰ μάθωμεν διὰ τοῦ ἐλέγχου. Δὲν μᾶς ἐνδιέφερε δὲ νὰ μάθωμεν ἂν ὁ Ὑπουργὸς ἦτον ἐν γνώσει τῆς

διαπραχθείσης παρανομίας, ἂν ἐργάζεται ὑπὸ τὴν πλάνην ἢ τὴν ἀνάγκην. Ἐδόθησαν διασαφήσεις. Ἀλλὰ αὐταὶ δι' ἡμᾶς τοὺς ἐλέγξαντας εἶνε ἀνεπαρκέστατοι.

Ματσουράκος. Ἐπρόσεξα κυρίως εἰς τρία σημεῖα τῆς τελευταίας ὁμιλίας τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, εἰς τὸ ὀργίλον τοῦ ὕφους, τοὺς ἰσχυρισμούς του ὅτι ἐξέλεξε τοὺς Ὑπουργούς του μεταξὺ τῶν ἀριστέων καὶ εἰς τὴν ἁρμονίαν μὲ τὴν κοινὴν γνώμην. Παρατηρῶ ὅτι «τῇ ὀργῇ ἕπεται ἡ ἀξυνεσία» καὶ αὐταὶ εἶνε κακὸν μόνον διὰ τοὺς χρωμένους. Κατήγγειλα πρὸ πολλοῦ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας ὡς σταλέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ χρημάτων τοῦ Κράτους καὶ ἐκεῖ ἐπιδοθέντα εἰς ἔργα ἀλλότρια τῆς ἀποστολῆς του, τὸν κατήγγειλα καὶ ὡς μαλλιαρόν, καὶ ὅμως οὐδεμία ἐδόθη ἀπάντησις. Ἡ δὲ κοινὴ συνείδησις καὶ ἡ κοινὴ γνώμη τί θέσιν ἔχουν ἐνταῦθα σήμερον, ἀφοῦ χθὲς ἀκόμη, προκειμένου νὰ αἱματοκυλισθῇ τὸ ἔθνος, ἔλεγε κάτω ὁ ἀνάξιος Ὑπουργός;

Ἰχονᾶς. Ὑποστηρίζει ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας δὲν εἶνε μαλλιαρός, ἀλλὰ ὑπέρμαχος τῆς καθαρευούσης καὶ γνωρίζει τοῦτο ἄριστα καὶ αὐτὸς καὶ ὅσοι συνδέονται ἀπὸ πολλοῦ μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ.

Ι. Πετροπουλάκης. Ἀνήκω κατὰ πεποίθησιν εἰς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων καὶ εὐτυχῶς αἱ πεποιθήσεις μου μέχρι τοῦδε δὲν διεψεύσθησαν. Φρονῶ δὲ ὅτι πρέπει νὰ εὑρεθῶμεν πολὺ ἐπιφυλακτικώτεροι καὶ εὐλαβέστεροι προκειμένου περὶ ἐλέγχου Ὑπουργῶν, οἵτινες καὶ τὸ Ἔθνος ἐτίμησαν καὶ κοινωνικαὶ κορυφαὶ εἶνε καὶ παρ' ὧν ἀναμένομεν δημιουργίαν ἐν κλάδῳ ζωτικωτάτῳ. Δὲν ἐπεθύμουν νὰ λάβω καὶ ἐγὼ τὸν λόγον, ἀλλὰ ἐνόμισα τέλος ὅτι ἡ συνειδησίς μου μὲ ὑποχρεοῖ εἰς τοῦτο.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις κηρύσσεται περαιωμένη. Κατετέθη ἡ ἑξῆς πρότασις παρὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Ἀνδρέου:

«Ἡ Βουλή, μετὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἐκφράζει τὴν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην αὐτῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν».

Κουλουμβάκης. Τὸ ἀπόλυτον τί θέσιν ἔχει; Νομίζω ὅτι δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Βουλῆς.

Τσιριμῶκος. Τὸ ἀπόλυτον σημαίνει τὸ ἀντίθετον τοῦ περιωρισμένου.

Πρόεδρος. Αὐτὴ εἶνε ἡ πρότασις. Ἄρχεται ἡ ψηφοφορία. Οἱ δεχόμενοι τὴν πρότασιν λέγουσι Ναί, οἱ μὴ δεχόμενοι ταύτην λέγουσιν Ὄχι.

Καλοῦνται ὡς ψηφολέκται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου οἱ κ.κ. Κ. Μάνος καὶ Ἐμ. Κυταριόλος.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου γίνεται ἡ διαλογὴ καθ' ἣν, ἐπὶ 223 ψηφοφορησάντων, 211 ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς προτάσεως, 6 κατ' αὐτῆς καὶ 1 ἀρνήθη ψῆφον, συμφώνως πρὸς τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας:

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Παν. Ἀραβαντινός	Ν
Νικ. Χρυσόγελος	Ν	Ἰωάν. Τερζάκης	Ν
Λεων. Παπαφώτης		Παν. Φραντζῆς	Ν
Ἀλέξ. Γρίβας	Ν	Γεώρ. Παπασπυρόπουλος	Ν
Σ. Ψύχας		Γεωργαντᾶς Θρόνος	Ν
Παντ. Καρασευδᾶς	Ν	Γεώρ. Παρασκευόπουλος	Ν
Ἐπ. Σουλτάνης	Ν	Νικ. Κόνδης	Ν
Γεωρ. Ποῦλος		Ἀθ. Σωτηριάδης	Ν
Ἰω. Φαρμάκης	Ν	Κωνστ. Οἰκονομόπουλος	Ν
Ἀντ. Ροντήρης	Ν	Κωνστ. Καζαντζῆς	Ν
Ἀθαν. Τριγώνης	Ν	Γερ. Νοταρᾶς	
Ἐπαμ. Λαμπρακάκης		Δημ. Κούζης	Ν
Ἰωάν. Καναβὸς		Ἀνδρ. Σαρλῆς	Ν
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ν	Δημ. Ροῦσσος	Ν
Ἐλευθ. Σπετσέρης		Νικόλ. Δελακοβίας	Ν
Ἰωάν. Τσιγκόλης	Ν	Νικόλ. Σακελλάριος	Ν
Στέφ. Γρανίτσας	Ν	Γεώρ. Βλάσσης	Ν
Γεώρ. Ἰατρίδης		Χαρ. Σπηλιόπουλος	Ν
Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Ν	Νικ. Δημητρακόπουλος	Π
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ν	Ἀναστ. Βάρβογλης	Ν
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς		Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος	
Ἰωάν. Ἀκρίδας		Ἰωάν. Π. Μανέτας	ἀρν.
Θεοφ. Θεοδωρόπουλος	Ν	Δημ. Πλαπούτας	
Ἐμμ. Ρέπουλης	Π	Ἀλ. Παπαναστασίου	Ν
Δημ. Καλέργης		Ἰωάν. Μπακόπουλος	Ο
Ἀθ. Χριστόπουλος	Ν	Δημ. Χηνιάδης	Ν
Γεώρ. Νέζος		Δημ. Καρέλας	Ν

Ἀθ. Πετρόπουλος	Ν	Λουκᾶς Μπέλλος	Ν
Χαρ. Στασινόπουλος		Ἀριστομ. Θεοδωρίδης	Ν
Κωνστ. Ρεβελιώτης		Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης	
Νικ. Τριανταφυλλάκος		Κωνστ. Δεμερτζῆς	Ν
Ἀθαν. Κατριβάνος	Ν	Θρασ. Πετμεζᾶς	Ν
Ἠλ. Φλέσσας	Ν	Γεώρ. Καζανόβας	Ν
Ἰωάν. Πολίτης	Ν	Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης	Ν
Παναγ. Δεληβοριᾶς		Γεώρ. Σταμπάδος	
Σπυρ. Τσαγκάρης	Ν	Θεμ. Μιχαλόπουλος	Ν
Θεόδ. Πέρρος	Ν	Δημ. Ἀνδρέου	Ν
Χαρ. Βοζίκης	Ο	Δημ. Ζαβογιάννης	Ν
Ἀντ. Βούτσης	Ν	Ἐμμ. Κυταριόλλος	Ν
Νικόλ. Χαρδούβαλης	Ν	Βασ. Κυρέλλος	
Περ. Ἀλεξάκης	Ο	Ἀριστοτ. Σακελλαρίου	Ν
Θεόδ. Γρηγορίου	Ν	Νικ. Σπηλιώτης	
Σπυρ. Σῖμος	Ν	Σπυρ. Παπαχατζῆς	Ν
Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος		Σάββας Βαρβιτσιώτης	Ν
Περ. Κ. Καραπᾶνος	Ν	Λουκ. Κουτσοπέταλος	Ν
Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς	Ν	Νικ. Ἀνδρεαδάκης	Ν
Πύρ. Καραπάνος		Δημ. Λαζαρῆς	Ν
Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς		Σπύρ. Θεοδωρόπουλος	Ν
Ἑλ. Βενιζέλος	Π	Ἀναστ. Πουλῆς	Ν
Ἐμμ. Μπενάκης	Π	Νικόλ. Ρούσης	Ν
Φωκ. Νέγρης	Ν	Στέφ. Ν. Δραγούμης	
Παν. Χαρακόπος		Ἀλέξ. Ζαΐμης	
Κωνστ. Ρακτιβὰν		Διον. Γκλαβᾶς	Ν
Μιλτ. Νεγρεπόντης	Ν	Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος	
Ρεώργ. Ζερβουδάκης		Λ. Θ. Ροῦφος Κανακάρης	
Λάμπρος Κορομηλᾶς	Π	Κωνστ. Γόντικας	Ν
Πολύβ. Λαγοπάτης	Ν	Νικ. Κοντογούρης	Ν
Γεώρ. Στρατούλης	Ν	Ἰωάν. Βάρρειος	
Κωνστ. Μάνος	Ν	Πολ. Πολυχρονιάδης	Ν
Τιμ. Ἠλιόπουλος	Ν	Παν. Ζαΐμης	
Δημ. Βενιζέλος	Ν	Δημ. Μάρκου	
Μιχ. Γαλανὸς	Ν	Γεώρ. Κατσιμπίρης	Ν
Ἀνδρ. Παναγιωτόπουλος	Ν	Σπηλ. Ἀγαπητὸς	Ν
Γεώρ. Πολίτης	Ν	Ἀλέξ. Φωτήλας	Ν
Ἰωάν. Ἀθανασάκης	Ν	Ἀχιλ. Χοϊδᾶς	
Γεώρ. Νικολαΐδης	Ν	Θεόδ. Ψυχαλινός	

Γ. Παπακυριακόπουλος . . .	Νικ. Παπαδάτος . . . . .
Βασίλ. Ἀντωνόπουλος . . . Ν	Κωνστ. Ζαβιτσᾶνος . . . . . Ν
Ἀνδρ. Καφετζόπουλος . . . Ν	Νικ. Βάρθης . . . . . Ο
Λουκ. Φλαμῆς . . . . . Ν	Ἀναστ. Σκιαδαρέσης . . . Ν
Κωνστ. Πανουτζόπουλος Ν	Σπυρ. Χαντζάρης . . . . . Ν
Νικ. Συριόπουλος . . . . . Ν	Παν. Μανωλίτσης . . . . . Ν
Θαν. Πετραλιᾶς	Λίνος Κογεβίνας . . . . . Ν
Πελ. Ἡλιόπουλος . . . . . Ν	Ἀνδρ. Κεραληνός . . . . .
Χρ. Κορύλλος	Σπυρ. Βλαντῆς . . . . . Ν
Ξεν. Σταυρουλόπουλος	Εὐθ. Α. Βελλιανίτης . . . .
Παν. Βουρλούμης . . . . . Ν	Χρ. Καποδίστριας . . . . . Ν
Νικ. Ῥαυτόπουλος . . . . . Ν	Ἀνδρ. Κρητικὸς Βαρούχας . .
Χρ. Μεϊτάνης	Λαυρέντιος Μαβίλης . . . Ν
Διον. Πολυζωγόπουλος . . Ν	Κωνστ. Κατηφόρης . . . Ν
Ἰωάν. Δογάνης . . . . . Ν	Σπυρ. Λάσκαρης . . . . . Ν
Γεώρ. Λαμπρινόπουλος . . .	Βασιλ. Πουλιάσης . . . . .
Γεώρ. Ἀβέρωφ	Κωνστ. Ἀρβανιτάκης . . .
Νικόλ. Σταματιάδης . . . . Ν	Διον. Βινιεράτος . . . . . Ν
Δημ. Χρυσοστάλης . . . . . Ν	Παν. Λιβιεράκος . . . . .
Εὐάγ. Γεωργιάδης	Σπυρ. Ἰγγλέσης . . . . . Ν
Ἰωάν. Μπουρνιᾶς . . . . . Ν	Νικ. Χαριτάτος . . . . . Ν
Νικόλ. Ἀβέρωφ	Ἀνδρ. Μονοκρούσος . . . . Ν
Γεώρ. Μπένος	Πέτρ. Βασιλόπουλος . . . . .
Νικόλ. Κάραλης	Ἀνδρ. Βλασαμάκης . . . Ν
Κωνστ. Χατζηγιάννης . . . Ν	Νικ. Ἀλιβιζάτος . . . . . Ν
Δημ. Βάχλας	Σπ. Φορέστης . . . . .
Γεώρ. Κοσόνας	Νικ. Δ. Ραυτόπουλος . . .
Ἀποστ. Ἀποστολίδης . . .	Ὀθ. Τετενές . . . . . Ν
Μιχ. Σφακιανάκης . . . . . Ν	Γεώρ. Μουσούρης . . . . .
Πλούτ. Μαυρίκης . . . . . Ν	Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος .
Βασίλ. Ἀθανασούλας . . . . Ν	Θεόδ. Κοντομίχαλος . . . .
Κωνστ. Χατζάκος	Λεων. Ἐμπειρῖκος . . . . Ν
Γεώρ. Ραζέπης . . . . . Ν	Σταυ. Βαφειαδάκης . . . Ν
Νικόλ. Πετσάλης	Δημ. Μάνθος . . . . .
Ἰωάν. Λούντζης	Περ. Γρυπάρης . . . . Ν
Διον. Κουλούμπαρδος . . . Ν	Κωνστ. Καλομενόπουλος . .
Ἀναστ. Λούντζης	Τριαντ. Παπαδάμ . . . . . Ν
Καῖσαρ Ζέζας	Θωμᾶς Σκάσης . . . . . Ν
Διον. Κλάδης . . . . . Ν	Ἰάκ. Ἀβάζος . . . . . Ν

Δημ. Ζαμάνος	Ἀγαμέμνων Σλῆμαν . . . Ν
Νικόλ. Καμπάνης . . . . . Ν	Δημ. Κουκιάδης . . . . .
Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος . . . Ν	Γεώργ. Τσαξίρης . . . . .
Ἀλέξ. Μαλασπίνας	Γεώργ Σχινᾶς . . . . . Ν
Γεώργ. Γαϊτάνος . . . . . Ν	Γεώργ. Δρίβας . . . . . Ν
Ἀντ. Ρεβίνθης . . . . . Ν	Ἀλέξ. Κασσαβέτης . . . .
Μάρκ. Βαλληνδρᾶς	Κωνστ. Χρυσοχοΐδης . . . .
Ν. Καλβοκορέσης . . . . . Ν	Γεώργ. Βλάχος . . . . . Ν
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος . . . . Ν	Πελ. Ἀγγελίδης . . . . . Ν
Δημ. Πετσετάκης	Κωνστ. Γιαννακόπουλος . . Ν
Χαρίλ. Προβελέγγιος	Φίλ. Ζαρζάμπας . . . . .
Ἐυμ. Πατρίκιος	Μιλτ. Δάλλας . . . . .
Ἰωάν. Μαμάης . . . . . Ν	Χρ. Μωραΐτης . . . . . Ν
Ἰω. Κασδόνης	Νικ. Παπαϊωάννου . . . . . Ν
Ἀντ. Φραγκᾶσκος	Μιχ. Φωτιάδης . . . . . Ν
Δημ. Καΐρης	Βασίλ. Συβηρίδης . . . . Ν
Θαλ. Κουτούπης . . . . . Ν	Περ. Ἀποστολίδης . . . . Ν
Γεώργ. Φιλιώρης	Λεων. Ἀναγνώστου . . . Ν
Κωνστ. Μέρμηγκας . . . . Ν	Κωνστ. Ζησόπουλος . . . Ν
Γεώργ. Οἰκονόμου . . . . Ν	Χριστ. Δικαῖος . . . . . Ν
Εὐστρ. Κουλουμβάκης . . . Ο	Σπηλ. Ντολιόπουλος . . . Ν
Ἰω. Λυμπερόπουλος . . . Ν	Παν. Φλέσσας . . . . .
Νικόλ. Πετροπουλάκης . . .	Παν. Κασίμης . . . . .
Γεώργ. Τσοχώνης . . . . Ο	Νικ. Παπαλέξης . . . . .
Παναγ. Πετροπουλάκης . . Ν	Δημ. Κάβουρας . . . . . Ν
Παν. Κουμάνταρος	Μάρκ. Δαζέας . . . . . Ν
Ἰω. Ἀθηνογένης	Ἀντ. Πετρομανιάτης . . . Ν
Βασίλ. Μιχαλέας . . . . Ν	Ἀθ. Περρωτῆς . . . . . Ν
Ἰω. Βαβανᾶκος . . . . . Ν	Πέτρ. Ἰατρόπουλος . . . . Ν
Λεων. Καπετανάκης	Παναγ. Καράπαυλος . . . .
Ἰω. Πατσουρᾶκος	Ἀνδρ. Κακκέβης . . . . . Ν
Χρ. Πετρέας . . . . . Ν	Εὐστ. Μπαρδόπουλος . . . Ν
Πέτρ. Μαυρομιχάλης	Γεώργ. Κορομηλᾶς . . . Ν
Ἰω. Φουρίδης	Δημ. Κανελλόπουλος . . . .
Ἀναστ. Ἀβέρωφ . . . . . Ν	Ἀθ. Αἰλιανός . . . . .
Ἰω. Χρυσοβελώνης . . . . Ν	Ἀντ Ζησιμόπουλος . . . . Ν
Δημ. Οἰκονόμου . . . . . Ν	Θεμ. Κουτσομητόπουλος Ν
Μιλτ. Μπουρίδης . . . . . Ν	Γεώρ. Σπηλιόπουλος . . . Ν
Νικόλ. Γεωργιάδης	Κωνστ. Τριγγέτας . . . Ν

Γεώρ. Ράλλης		Εὐθ. Μαντόπουλος	Ν
Γεώρ. Μπούτος	Ν	Λάμπρος Περιστέρης	Ν
Ἰωάν. Κουρτάκης	Ν	Θερ. Ραφαλιᾶς	
Φώτ. Βακαλόπουλος	Ν	Κυρ. Κυριαζόπουλος	Ν
Ἀθ. Παπαχελᾶς	Ν	Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης	
Μεν. Πιπιλῆς		Παναγ. Βερβενιώτης	
Χρ. Καραβίτης		Γεώρ. Καλλίτσης	Ν
Παν. Μερλόπουλος		Ἰωάν. Μάνος	Ν
Ἰωάν. Λεωνίδας	Ν	Σπυρ. Ματσούκας	
Πέτρος Γκίνης		Ρήγας Χατζηρρήγας	Ν
Ἀλέξ. Διομήδης	Ν	Ἰωάν. Παπαλουκᾶς	
Ἀνδρ. Ἀναργύρου	Ν	Ἰωάν. Τσιριμῶκος	Ν
Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς		Μιλτ. Σακελλαρίου	Ν
Ἀλέξ. Παπαποστόλου		Κωνστ. Αἰδωρίκης	
Δημ. Θεοδοσόπουλος	Ν	Θερ. Παπαϊωάννου	Ν
Παυσ. Ζωγλοπίτης		Νικ. Ξηρός	Ν
Γεώρ. Ζούκας		Νικ. Φραγκίστας	Ν
Κωνστ. Σταμούλης	Ν	Ἰωάν. Γιδογιάννος	
Ἰωάν. Κωτίκας		Νάκος Πολιτόπουλος	
Βασίλ. Γρίβας	Ν	Κωνστ. Περιβολιώτης	Ν
Ἀθαν. Βαβυλόπουλος	Ν	Ἰωάν. Γιαμαρέλος	Ν
Νικ. Γαρδικιώτης	Ν	Ἀνδρ. Μαρλᾶς	
Δημ. Μπούσδρας	Ν	Δημ. Δεδούσης	Ν
Γεώρ. Τάγιας Κῖρκος	Ν	Γεώργ. Σιγγούρης	
Κωνστ. Παπακυρίτσης		Στέφ. Σουμαρίπας	Ν
Χρ. Καρᾶς		Κ. Δημοκωστούλας	Ν
Ἀλκιβ. Θανόπουλος	Ν	Ἰω. Γραμματίκας	Ν
Νικ. Γιουβρῆς	Ν	Ἠρ. Βελλόπουλος	
Χρ. Βλάτσιος		Ἀθ. Χρηστίδης	Ν
Δημ. Κουκουλέτσος	Ν	Γεώργ. Πώπ	Ο
Γεώρ. Σπυρόπουλος	Ν	Δημ. Βρατσάνος	
Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης		Ἐμμ. Παγκάρας	
Γεώρ. Ράμμος	Ν		

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8 καὶ $^1/_2$ ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κ. γελίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΑ'.

Τῆς 4 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5.10' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παόντων 187 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται διορθωθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς: 1) Αἴτησιν κατοίκων πόλεως Ἀθηνῶν παρακαλούντων ὅπως ληφθῇ πρόνοια περὶ συντηρήσεως τῶν ἄλλοτε δημοσίων ὁδῶν. 2) Διάφοροι κάτοικοι Ἀθηνῶν ζητοῦσιν ὅπως ματαιωθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ περὶ ἐνοριῶν νόμου. 3) Ὁ Σύλλογος τῆς Λαϊκῆς Ἐκπαιδεύσεως ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ παροχῆς διὰ τοῦ Συντάγματος ἐλευθερίας εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ἐκπαίδευσιν. 4) Μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» ἐκ Βόλου ζητοῦσιν ἀνάκλησιν Β. Διατάγματος ἱδρύσεως ταύτης. 5) Οἱ κατάδικοι Ρίου ζητοῦσιν ἀραίωσιν ὡς ἀποθανόντων 3 ἐκ τοῦ συνωστισμοῦ. 6) Ὁ Δήμαρχος Ἰθώμης ὑποβάλλει αἴτησιν τοῦ λαοῦ ζητούντος βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς του. ὡς μὴ ἐπαρκούντων τῶν ὑπ' αὐτῶν καλλιεργημένων κτημάτων. 7) Μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» ἐκ Γαλαξειδίου ζητοῦσιν ἀνάκλησιν Β. Διατάγματος, ἱδρύσεως ταύτης. 8) Κατάδικοι Παλαιοῦ Στρατῶνος ζητοῦσι χάριν τοῦ $^1/_3$ τῆς ποινῆς των. 9) Κοινότης Ἑλλήνων διαμαρτυρομένων ἐκ Πατρῶν ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ διατάξεως περὶ θρησκείας. 10) Ἐκ τοῦ Βρυῶλιν (Ν. Γόρκης) Ἕλληνες φυλακισθέντες δι' ἐνόχους πράξεις διευθύνσεως ὑπερωκεανείου ζητοῦσι προστασίαν. 11) Ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου καλεῖ τὸ Προεδρεῖον καὶ ἅπαντας τοὺς κ. κ. βουλευτὰς εἰς τὴν τελετὴν τῆς παραδόσεως τῶν Ἀκαδημαϊκῶν ἀρχῶν· καὶ 12) Διάφοροι κάτοικοι Πλατάνου Ναυπακτίας διαμαρτύρονται κατὰ τηλεγραφήτου αὐτῶν Δ. Παπαθανασίου.

Ὁ βουλευτὴς Ἀρκαδίας κ. **Χατζηάβας** ὑποβάλλει προπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ Συντάγματος, ἵνα θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀγγέλει ὅτι πρῶτον ἀντικείμενον

τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶνε ἡ λῆψις ἀποφάσεως σχετικῶς πρὸς τὸ 9 ἄρθρον τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, διὰ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει πρότασις περὶ ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ὁ κ. **Μπακόπουλος** ζητεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ψῆφόν του.

Ὁ κ. **Προέδρος** λέγει ὅτι τοῦτο ἀπαγορεύει ὁ Κανονισμός.

Σ. Δραγούμης πότε τέλος πάντων, κύριε Πρόεδρε, θὰ ἔχωμεν τετυπωμένον τὸν νέον Κανονισμόν

Ὁ κ. **Προέδρος** δίδει ἐξηγήσεις λέγων ὅτι παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας διαμαρτυρίας του ἡ ἐκτύπωσις ἐπιβραδύνεται ἂν καὶ ἅπας ἔχει στοιχειοθετηθῇ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Τυπογραφείῳ.

Ι. Μπακόπουλος λέγει ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ σχεδίου τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργὸς) ἔχω ἀνάγκην νὰ ζητήσω καὶ ἐγὼ τὴν ἐπιείκειαν τῆς Βουλῆς, ἵνα ἐξηγήσω τὴν διατύπωσιν, ἥτις ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν βουλευταὶ συνιστῶμεν ὅπως ληφθῇ ὡς βάσις τὸ σχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ δεύτερον ἐδάφιον αὐτῆς ἀποσύρομεν τὰς ἀντιρρήσεις, τὰς ὁποίας εἴχομεν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὅτι μετὰ τὴν τελικὴν ἀπόφασιν πρέπει μόνον νὰ γίνηται ἡ καταδίωξις, καὶ δεχόμεθα ὅτι καλῶς ἔχει ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, διότι τοῦτο εἶνε μᾶλλον φιλελεύθερον, καὶ προσχωροῦμεν εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον μέρος συνιστῶμεν νὰ μὴ περιληφθῇ ἐν τῷ Συντάγματι ἡ λέξις «ἠτιολογημένως»· ἐπίσης δὲ νὰ παραλειφθῇ καὶ ὁ χρόνος τοῦ «ἑνὸς μηνός», διότι ἀμφότερα εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνα, δὲν γνωρίζομεν ποῦ θὰ μᾶς φέρωσι· νὰ εἴπωμεν δὲ ὅτι ἡ ἐπιδίωξις τοῦ δικαιώματος γίνεται κατὰ τὸν σχετικὸν νόμον, ὁ ὁποῖος καὶ θὰ ὑποβληθῇ, ὅπως καὶ τόσοι ἄλλοι νόμοι, οἱ ὁποῖοι διάφορα θέματα ὀργανοῦσιν. Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις αὐτὰς πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ δεχθῇ νὰ ψηφίσῃ τὸ ἄρθρον ὡς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου.

Α. Μιχαλακόπουλος. Καὶ νὰ ψηφίσῃ τὸ ἄρθρον

ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι δὲν περιλαμβάνονται αἱ αἰτήσεις πληροφοριῶν.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐλέχθη, καὶ νομίζω ὅτι δύναται νὰ γραφῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι ὅταν λέγωμεν ἀναφοράν, ἐννοοῦμεν τὴν προσφυγὴν πρὸς ἀρχὴν προϊσταμένην, οὐχὶ δὲ τὴν αἴτησιν πληροφοριῶν διὰ τὴν παροχὴν τῶν ὁποίων πάντως εἶνε ἠθικῶς ὑπεύθυνος ἑκάστη ἀρχή, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δύναται ν' ἀναγνωρισθῇ τοῦτο ὡς ὑποχρέωσις συνταγματική, διότι δύναται γίνῃ καὶ κατάχρησις τοῦ τοιούτου δικαιώματος, τὴν ὁποίαν πρέπει ν' ἀπορύγωμεν.

Ε. Κουλουμβάκης. Ἐρωτᾷ ποία λογικὴ ἐμποδίζει τὴν παραδοχὴν τῆς προτάσεώς του, ὅπως ὁρισθῇ προθεσμία τρίμηνος. Ἀφοῦ τοῦτο γίνῃ, δύναται εἶτα νέος νόμος νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν προθεσμίαν καὶ εἰς ἓν ἔτος ἀκόμη.

Γ. Πάππ παρακαλεῖ τὸν κ. Κουλουμβάκην ὅπως ἀποσύρῃ τὴν περὶ ὀνομαστικῆς κλήσεως πρότασίν του.

Ε. Κουλουμβάκης λέγει ὅτι ἐντὸς τῆς Βουλῆς θέλει νὰ τὸν πείθῃ ὁ κ. συνάδελφος καὶ οὐχὶ νὰ τὸν παρακαλῇ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ἐπὶ τοῦ 9 ἄρθρου ὑπάρχουσι διάφοροι τροπολογίαι, ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλει ἐρωτήσει τὴνΒουλήν.

Ἀπορρίπτεται παραχρῆμα δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Ν. Δεληκοβίου**, ἔχουσα οὕτω:

«Εἰς τὸ 9ον ἄρθρον πρέπει νὰ προστεθῇ διάταξις «ὅτι ὁ πολίτης ὁ ἀδικούμενος ἐκ τῆς σιωπῆς τῆς ἀρχῆς δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν, αὕτη δὲ νὰ ὑπόκηται εἰς τὰς παρὰ τοῦ νόμου εἰδικὰς ποινάς».

Ἐπίσης ἀπορρίπτονται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως αἱ κάτωθι τροπολογίαι:

Τοῦ κ. **Ι. Μπουρνιᾶ**, ἔχουσα οὕτω:

«Ἕκαστος ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀναφέρωνται ἐγγράφως πρὸς τὰς ἀρχάς, ὑποχρεουμένας πρὸς ταχεῖαν ἐνέργειαν καὶ ἀπάντησιν πρὸς τὸν ἀναφερόμενον ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς τὸ πολύ, ἄλλως τιμωροῦνται πειθαρχικῶς».

Τοῦ κ. **Ι. Ἀκρίβη**, ἔχουσα οὕτω:

«Ἡ διὰ τοῦ προσχεδίου τῆς Κυβερνήσεως προτεινομένη

ἀναθεώρησις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Συντάγματος νὰ συμπληρωθῇ οὕτω: Πρὸ τῆς λέξεως «ἐγγράφως» νὰ τεθῶσιν αἱ λέξεις «προφορικῶς ἢ». Καὶ μετὰ τὴν λέξιν «ἀναφερόμενον» νὰ προστεθῇ «Προφορικῶς ἢ ἐγγράφως διὰ τῆς ἐγγυτέρας πρὸς τὴν κατοικίαν ἢ διαμονήν του, δημοσίας ἢ δημοτικῆς ἀρχῆς ἐντὸς ἀναλόγου προθεσμίας».

Καὶ τοῦ κ. Α. Χριστοπούλου, ἔχουσα οὕτω:

«Ἕκαστος ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ ἔχουσι τὸ δικαίωμα, τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ν' ἀναφέρωνται προφορικῶς, ἢ ἐγγράφως πρὸς τὰς ἀρχάς, ὑποχρεωμένας πρὸς ταχεῖαν ἐνέργειαν καὶ ἀπάντησιν πρὸς τὸν ἀναφερόμενον πάντοτε ἐγγράφως αὐτῷ τούτῳ ἀπ' εὐθείας, ἢ διὰ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς του».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** θέτει μετὰ τοῦτο ὡς ἐξῆς τὸ ζήτημα.

Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἄρθρον 9 τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, λέγουσι «ναί». οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι, λέγουσιν «ὄχι».

Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ κ. κ. Ν. Δελακοβίας καὶ Ι. Πατσουράκος.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλει τὸ ἀποτέλεσμα, καθ' ὃ ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 205. Εἶπον «ναὶ» 188 καὶ «ὄχι» 17, κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον ψηφοφορίας:

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ν
Νικ. Χρυσόγελος	Ν	Ε. Σπετσέρης	
Λ. Παπαφώτης		Ι. Τσιγκόλης	Ο
Α. Γρίβας	Ν	Στέφ. Γρανίτσας	
Σερ. Ψύχας		Γ. Ἰατρίδης	
Π. Καρασεβδᾶς	Ν	Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Ν
Ἐπ. Σουλτάνης	Ν	Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	
Γ. Ποῦλος		Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	
Ι. Φαρμάκης		Ἰωάν. Ἀκρίδας	
Ἀντ. Ροντήρης		Θεοφ. Θεοδωρόπουλος	
Α. Τριγώνης	Ο	Ἐμμ. Ρέπουλης	Ν
Ε. Λαμπρακάκης		Δημ. Καλέργης	
Ἰωάν. Κανάβος	Ν	Ἀθ. Χριστόπουλος	Ν

Γεώργ. Νέζος		Ἀντ. Βούτσης	
Παν. Ἀραβαντινός	Ν	Νικ. Χαρδούβαλης	
Ἰωάν. Τερζάκης	Ν	Περ. Ἀλεξάκης	Ν
Παν. Φραντζῆς		Θεόδ. Γρηγορίου	
Γεώργ. Παπασπυρόπουλος		Σπ. Σῦμος	Ν
Γεωργαντᾶς Θρόνος	Ν	Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος	Ν
Γεώργ. Παρασκευόπουλος		Περ. Κ. Καραπᾶνος	Ν
Νικ. Κόνδης	Ν	Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς	
Ἀθ. Σωτηριάδης	Ν	Πύρ. Καραπᾶνος	
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος	Ν	Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς	
Κωνστ. Καζαντζῆς	Ν	Ἐλευθ. Βενιζέλος	Ν
Γερ. Νοταρᾶς		Ἐμμ. Μπενάκης	Ν
Δημ. Κούζης	Ν	Φωκίων Νέγρης	Ν
Ἀνδρ. Σαρλῆς	Ν	Παν. Χαροκόπος	
Δημ. Ροῦσσος	Ν	Κ. Ρακτιβὰν	Ο
Νικόλ. Δελακοβίας	Ο	Μιλτ. Νεγρεπόντης	Ν
Νικόλ. Σακελλαρίου	Ν	Γ. Ζερβουδάκης	
Γεώργ. Βλάσσης	Ν	Λάμπρος Κορομηλᾶς	Ν
Χαρ. Σπηλιόπουλος	Ν	Π. Λαγοπάτης	Ν
Νικ. Δημητρακόπουλος	Ν	Γεώρ. Στρατούλης	Ν
Ἀναστ. Βάρβογλης	Ν	Κ. Μάνος	Ν
Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος	Ν	Τιμ. Ἠλιόπουλος	Ν
Ἰω. Π. Μανέτας	Ν	Δημ. Βενιζέλος	
Δ. Πλαπούτας		Μιχ. Γαλανὸς	
Ἀλ. Παπαναστασίου	Ν	Α. Παναγιωτόπουλος	
Ἰωάν. Μπακόπουλος	Ν	Γεώρ. Πολίτης	Ν
Δημ. Χηνιάδης	Ν	Ἰωάν. Ἀθανασάκης	Ν
Δημ. Καρέλας	Ν	Γεώρ. Νικολαΐδης	
Ἀθ. Πετρόπουλος	Ν	Λουκᾶς Μπέλλος	
Χαρ. Στασινόπουλος		Ἀριστομ. Θεοδωρίδης	Ν
Κωνστ. Ρεβελιώτης		Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης	
Νικ. Τριανταφυλλάκος	Ο	Κωνστ. Δεμερτζῆς	Ν
Α. Κατριβάνος	Ν	Θρ. Πετμεζᾶς	Ν
Ἠλ. Φλέσσας		Γεώρ. Καζανόβας	Ν
Ἰωάν. Πολίτης	Ν	Ἰω. Μπρισιμιτζάκης	Ν
Παν. Δεληβοριᾶς		Γεώρ. Σταμπάδος	
Σπυρ. Τσαγκάρης		Θεμ. Μιχαλόπουλος	Ν
Θ. Πέρρος	Ν	Δημ. Ἀνδρέου	Ν
Χαρ. Βοζίκης	Ν	Δημ. Ζαβογιάννης	

Ἐμμ. Κυταριύλλος . . . . N	Νικ. Ραυτόπουλος . . . . N
Βασίλ. Κυρέλλος	Χρ. Μεϊτάνης . . . . . O
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου . . N	Διον. Πολυζογόπουλος . . N
Νικ. Σπηλιώτης . . . . . N	Ἰω. Δογάνης . . . . . N
Σπ. Παπαχατζῆς . . . . . N	Γεώρ. Λαμπρινόπουλος . N
Σάββας Βαρβιτσιώτης . . . N	Γεώργ. Ἀβέρωφ . . . . .
Λουκᾶς Κουτσοπέταλος . .	Νικ. Σταματιάδης . . . . . N
Νικ. Ἀνδρεαδάκης	Δημ. Χρυσοστάλης . . . . N
Δημ. Λαζαρῆς	Εὐάγ. Γεωργιάδης . . . .
Σπ. Θεοδωρόπουλος	Ἰω. Μπουρνιᾶς . . . . . N
Ἀναστ. Πουλῆς	Νικ. Ἀβέρωφ . . . . . N
Νικόλ. Ρούσης . . . . . N	Γεώρ. Μπένος . . . . .
Στέφ. Ν. Δραγούμης . . . N	Νικόλ. Κάραλης . . . . .
Ἀλέξ. Ζαΐμης	Κωνστ. Χατζηγιάννης . . N
Δ. Γκλαβᾶς	Δημ. Βάχλας . . . . .
Α. Μιχαλακόπουλος . . . N	Γεώρ. Κοσόνας . . . . .
Λ. Θ. Ροῦφος Κανακάρης . N	Ἀπόστ. Ἀποστολίδης . . N
Κωνστ. Γόντικας . . . . . N	Μιχ. Σφακιανάκης . . . . N
Ν. Κοντογούρης . . . . . N	Πλούτ. Μαυρίκης . . . . N
Ἰω. Βέρροιος	Βασ. Ἀθανασούλας . . . . .
Πολ. Πολυχρονιάδης . . . O	Κωνστ. Χατζάκος . . . . .
Παν. Ζαΐμης . . . . . N	Γεώρ. Γαζέπης . . . . . N
Δ. Μάρκου . . . . . N	Νικ. Πετσάλης . . . . .
Γεώργ. Κατσιμπίρης . . . N	Ἰω. Λούνζης . . . . . N
Σπηλ. Ἀγαπητὸς	Διον. Κουλούμπαρδος . . . N
Α. Φωτήλας . . . . . O	Ἀναστ. Λούτζης . . . . . N
Α. Χοϊδᾶς	Καῖσαρ Ζέζας . . . . .
Θεόδ. Ψυχαλινὸς	Διον. Κλάδης . . . . . N
Γ. Παπακυριακόπουλος . . N	Νικόλ. Παπαδάτος . . . . N
Βασίλ. Ἀντωνόπουλος . . . N	Κωστ. Ζαβιτσᾶνος . . . . N
Α. Καφετζόπουλος . . . . N	Νικ. Βάρθης . . . . . N
Λ. Φλαμῆς . . . . O	Ἀναστ. Σκιαδαρέσης . . . N
Κων. Πανουτζόπουλος . . N	Σπυρ. Χατζάρης . . . . . N
Νικ. Συριόπουλος . . . . N	Παν. Μανωλίτσης . . . . . N
Θαν. Πετραλιᾶς	Σπ. Κογεβίνας . . . . . N
Π. Ἡλιόπουλος . . . . . O	Σπυρ. Βλαντῆς . . . . . N
Χρ. Κορύλλος	Εὐθύμ. Α. Βελλιανίτης . . .
Ξεν. Σταυρουλόπουλος . . .	Χρ. Καποδίστριας . . . . .
Παν. Βουρλούμης . . . . . N	Ἀνδρ. Κρητικὸς . . . . .

Λαυρ. Μαβίλης . . . . . N	Ἰωάν. Μαμάης . . . . . N
Κωνστ. Κατηφόρης	Ἰωάν. Κασδόνης . . . . . N
Σπυρ. Λάσκαρης . . . . N	Ἀντ. Φραγκῆσκος . . . . .
Βασίλ. Πουλιάσης	Δημ. Καΐγης . . . . .
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης . . .	Θαλ. Κουτούπης . . . . .
Διον. Βινιερᾶτος . . . . . N	Γεώργ. Φικιώρης . . . . .
Παν. Λιβιερᾶτος	Κωνστ. Μέρμηγκας . . . N
Σπυρ. Ἰγγλέσης . . . . N	Γεώρ. Οἰκονόμου . . . . . N
Νικόλ. Χαριτάτος . . . . . N	Εὐστρ. Κουλουμβάκης . . . O
Ἀνδρ. Μονοκρούσος . . . . N	Ἰωάν. Λυμπερόπουλος . . . N
Πέτρος Βασιλόπουλος . . .	Νικ. Πετροπουλάκης . . .
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης . . . N	Γεώργ. Τσοχώνης . . . . N
Νικ. Ἀλιβιζᾶτος . . . . . N	Παναγ. Πετροπουλάκης . . N
Σπυρ. Φορέστης	Παν. Κουμάνταρος . . . . N
Νικ. Ραυτόπουλος . . .	Ἰωάν. Ἀθηνογένης . . . . . O
Ὄθων Τετενὲς . . . . . N	Βασίλ. Μιχαλέας . . . . . N
Γεώργ. Μουσούρης . . . . . N	Ἰωάν. Βαβανᾶκος . . . . .
Σωκρ. Ἀν. Καβαλλιερᾶτος . .	Ἰωάν. Πατσουρᾶκος . . . O
Θεόδ. Κοντομίχαλος	Χρ. Πετρέας . . . . . N
Λεων. Ἐμπειρῖκος	Πέτρος Μαυρομιχάλης . . .
Σταμ. Βαφειαδάκης . . . N	Ἰωάν. Φουρίδης . . . . .
Δημ. Μάνθος	Ἀναστ. Ἀβέρωφ . . . . .
Περ. Γρυπάρης . . . . . N	Ἰωάν. Χρυσοβελώνης . . . . O
Κωνστ. Καλομενόπουλος . . .	Δημ. Οἰκονόμου . . . . . N
Τριαντάφ. Παπαδάμ . . . N	Μιλτ. Μπουφίδης . . . . N
Θωμᾶς Σκάσης . . . . . N	Νικ. Γεωργιάδης . . . . .
Ἰάκ. Ἀβάζος . . . . . N	Ἀγαμέμνων Σλῆμαν . . . . O
Δημ. Ζαμάνος . . . . . N	Δημ. Κουκιάδης . . . . .
Νικ. Καμπάνης . . . . . N	Γεώρ. Τσαξίρης . . . . . N
Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος . . . . N	Γεώρ. Σχοινᾶς . . . . .
Ἀλέξ. Μαλασπίνας	Γεώρ. Δρίβας . . . . . N
Γεώρ. Γαϊτάνος	Ἀλέξ. Κασσαβέτης . . . .
Ἀντ. Ρεβίνθης . . . . . N	Κωνστ. Χρυσοχοΐδης . . . N
Μάρκος Βαλληνδρᾶς	Γεώρ. Βλάχος . . . . .
Νικόλ. Καλβοκορέσης . . . . N	Πελ. Ἀγγελίδης . . . . . N
Κωνστ. Ἀλαβάνος	Κωνστ. Γιαννακόπουλος . . .
Δημ. Πετσετάκης . . . . N	Φίλ. Ζαρζάμπας . . . . .
Χαρ. Προβελέγγιος . . .	Χ. Μωραΐτης . . . . . N
Ἐμμ. Πατρίκιος . . . . . N	Νικ. Παπαϊωάννου . . . . .

Μιχ. Φωτιάδης	N	Δημ. Θεοδοσόπουλος	
Βασίλ. Συληβρίδης	N	Παυσ. Ζωγλοπίτης	N
Περ. Ἀποστολίδης	N	Γεώρ. Ζούκας	N
Λεων. Ἀναγνώστου		Κωνστ. Σταμούλης	N
Κωνστ. Ζησόπουλος		Ἰωάν. Κωτίκας	
Χ. Δικαῖος	N	Βασίλ. Γρίβας	N
Σ. Ντολιόπουλος		Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος	N
Παν. Φλέσσας	N	Ν. Γαρδικιώτης	N
Π. Κασίμης		Δημ. Μπούσδρας	
Ν. Παπαλέξης		Γεώργιος Τάγιας	
Δημ. Κάβουρας	N	Κωνστ. Παπακυρίτσης	
Μ. Δαζέας	O	Χρ. Καρᾶς	N
Α. Πετρομανιάτης	N	Α. Θανόπουλος	N
Ἀθ. Περρωτῆς	N	Νικ. Γιουβρῆς	
Π. Ἰατρόπουλος		Γεώργ. Καθάργιος	
Π. Καράπαυλος	N	Χρ. Βλάτσιος	
Ἀνδρ. Κοκκέβης	N	Δημ. Κουκουλέτσος	
Εὐστ. Μπαρδόπουλος	N	Γεώρ. Σπυρόπουλος	
Γεώργ. Κορομηλᾶς	N	Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης	N
Δημ. Κανελλόπουλος		Γεώργ. Ράμμος	
Ἀθ. Αἰλιανός		Εὐθ. Μαντόπουλος	
Ἀντ. Ζησιμόπουλος		Λάμπρος Περιστέρης	
Θεμ. Κουτσουμητόπουλος	N	Θεμ. Ραφαλιᾶς	
Γεώρ. Σπηλιόπουλος	N	Κυρ. Κυριαζόπουλος	
Κωνστ. Τριγγέτας	N	Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης	
Γεώρ. Ράλλης	N	Παναγ. Βερβενιώτης	
Γεώρ. Μποῦτος	N	Γεώργ. Καλλίτσης	N
Ἰωάν. Κουρτάκης	N	Ἰωάν. Μάνος	O
Φώτ. Βακαλόπουλος	N	Σπυρ. Ματσούκας	
Ἀθ. Παπαχελᾶς	N	Ρήγας Χατζηρρήγας	N
Μαν. Πιπιλῆς		Ι. Παπαλουκᾶς	N
Χρ. Καραβίτης		Ἰωάν. Τσιριμῶκος	N
Παν. Μερλόπουλος		Μιλτ. Σακελλαρίου	
Ἰωάν. Λεωνίδας		Κ. Λιδωρίκης	
Πέτρος Γκίνης		Θεμ. Παπαϊωάννου	N
Ἀλέξ. Διομήδης	N	Ν. Ξηρὸς	N
Ἀνδρ. Ἀναργύρου	N	Νικ. Φραγκίστας	N
Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς		Ἰωάν. Γιδογιάννος	
Ἀλέξ. Παπαπαστόλου		Νικ. Πολιτόπουλος	

Κωνστ. Περιβολιώτης	N	Ἰωάν. Γραμματίκας	N
Ἰωάν. Γιαμαρέλος	N	Ἡρ. Βελλόπουλος	N
Ἀνδρ. Μαρλᾶς		Ἀθ. Χρηστίδης	N
Δημ. Δεδούσης	N	Γεώργιος Πῶπ	N
Γεώργ. Σιγγούρης		Δημ. Βρατσάνος	N
Στέφ. Σουμαρίπας	N	Ἐμμ. Παγκάρας	
Κωνστ. Δημοκωστούλας	N		

Ἑπομένως τὸ ἄρθρον 9 ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἐξῆς:

Ἄρθρον 9.

«Ἕκαστος ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ ἔχουσι τὸ δικαίωμα, τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, νὰ ἀναφέρωνται ἐγγράφως πρὸς τὰς ἀρχάς, ὑποχρεουμένας εἰς ταχεῖαν ἐνέργειαν καὶ ἔγγραφον ἀπάντησιν πρὸς τὸν ἀναφερόμενον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Μόνον μετὰ τὴν τελικὴν ἀπόφασιν τῆς πρὸς ἣν ἡ ἀναφορὰ ἀρχῆς καὶ τῇ ἀδείᾳ ταύτης ἐπιτρέπεται ἡ ζήτησις εὐθυνῶν παρὰ τοῦ ὑποβαλόντος τὴν ἀναφορὰν διὰ παραβάσεις ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσας».

Ὁ βουλευτὴς Τρικκάλων κ. **Μπουκουβάλας** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ ἄρθρ. 14 Συντάγματος, ὡς διετυπώθη τοῦτο ὑπὸ τῶν ἐξ βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων Κυβέρνησιν.

Μ. Δραγούμης παρατηρεῖ ὅτι αἱ τροπολογίαι αὗται θὰ ἠδύναντο ν' ἀναπτύσσωνται κατὰ τὴν συζήτησιν ἀφοῦ ἡ ἐπιτροπὴ ἔχει ἤδη ἐξετάσει πάντα τὰ ζητήματα.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι αἱ τροπολογίαι ὑποβάλλονται ἀθρόαι καὶ μάλιστα ἐπὶ ἄρθρων ψηφισθέντων ἤδη. Πρὸς ἐξοικονόμισιν χρόνου λοιπὸν ἀδείᾳ τῆς Βουλῆς προβαίνομεν εἰς τὴν ἐξῆς διάκρισιν. ἡ ὁποία εἶνε σύμφωνος πρὸς τὸν κανονισμόν. Προκειμένου περὶ προτάσεως προσθήκης διατάξεως εἰς τὸ Σύνταγμα, τὸ Προεδρεῖον ὑποχρεοῦται νὰ παραπέμψῃ τὴν πρότασιν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος προκειμένου περὶ τροπολογίας ὑποβαλλομένης ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ ὑποβεβλημένου ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συντάγματος προσχεδίου, ἡ ὁποία δὲν εἶνε πλέον προσθήκη, ἀλλὰ τροπολογία τοῦ ὑποβεβλημένου προσχεδίου.

Ν. Δημητρακόπουλος. Θὰ θεωρῆται τροπολογία κατὰ τὴν συζήτησιν.

Πρόεδρος. Τότε κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου θὰ καλῆται ὁ ὑποβαλὼν τὴν τροπολογίαν, καθ' ὃ ἔχει δικαίωμα ἄλλως τε ἐκ τοῦ κανονισμοῦ, ν' ἀναπτύσσῃ τὴν τροπολογίαν καὶ θ' ἀποφαίνηται ἡ Βουλή, ἐὰν κρίνῃ ταύτην ἀπορριπτέαν παραχρῆμα ἢ παραπεμπτέαν εἰς τὴν ἐπιτροπήν.

Ἂν ἡ Βουλὴ εὕρῃ τὴν τροπολογίαν τοσοῦτῳ βάσιμον ὥστε νὰ κρίνῃ ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθῇ αὕτη εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, θὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις τοῦ ἄρθρου, θὰ ἀποφανθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ἀσχοληθῇ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς ἄλλα ζητήματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, διότι οὕτω πράττοντες δὲν θὰ ἀπασχολοῦμεν τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπαναφέροντες αὐτὴν εἰς πράγματα περὶ τῶν ὁποίων ἀπεφήνατο γνώμην.

Φ. Νέγρης. Νὰ τὸ διατυπώσητε εἰς τὰ πρακτικά.

Πρόεδρος. Θὰ κάμω τὴν διατύπωσιν προσωπικῶς ὥστε νὰ ἔχῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς ἐν τοῖς πρακτικοῖς, διότι εἶνε ἀπόφασις ἑρμηνευτικὴ τοῦ Κανονισμοῦ.

Πρόεδρος. Ἐπὶ τοῦ 10ου ἄρθρου ὑπάρχουσι προσθῆκαι τῶν κ. κ. Δελακοβίᾳ καὶ Μπουρνιᾶ, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀπεφάνθη ἡ Ἐπιτροπή.

Ἀναγινώσκει τὸ τμῆμα τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς τὸ ἀφορῶν ἀμφοτέρας τὰς τροπολογίας ταύτας καὶ καθ' ὃ αἱ προσθῆκαι αὗται δὲν κρίνονται σκόπιμοι.

Ν. Δελακοβίας. Λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο δι' οὗ ἀναγνωρίζεται εἰς τοὺς πολίτας τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι εἶνε τὸ ἱερώτερον πάντων λυπεῖται δὲ διότι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐγνωμοδότησεν ὡς ἐγνωμοδότησεν παραλείψασα ἵνα ἀσφαλίσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο δι' ἐγγυήσεων.

Ὑποστηρίζων τὴν προσθήκην συνιστᾷ ὅπως ἡ Βουλὴ ἀποδεχθῇ ταύτην, δι' ἧς ἐξασφαλίζεται τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Εἶνε δυνατὸν νὰ συγχέεται τὰ καθήκοντα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας πρὸς τὰ τῆς δικαστικῆς;

Ν. Δελακοβίας. Δυστυχῶς παρανομοῦσι, κύριε Πρόεδρε τὰ ὄργανα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας· αὐτὸ ἡ πεῖρα τοῦ παρελθόντος μᾶς διδάσκει.

Ὁ κ. **Μπουρνιᾶς** παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του.

Τίθενται εἶτα εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἀπορρίπτονται δι' ἀναστάσεως ἡ πρότασις τοῦ κ. **Μπουρνιᾶ**, ἔχουσα οὕτω:

«Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι ἡσύχως καὶ ἀόπλως· μόνον εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις δύναται νὰ παρίσταται ἡ ἀστυνομία».

Καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ 10ου ἐπίσης ἄρθρου πρότασις τοῦ κ. **Ν. Δελακοβίᾳ** ἔχουσα οὕτω:

«Ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι εἶνε ἄνευ ἐγγυήσεως διὰ τοῦτο πρέπει ν' ἀναγραφῇ ὅτι ἡ διάλυσις τῶν ἐν ὑπαίθρῳ συναθροίσεων δύναται ν' ἀπαγορευθῇ μετὰ ἔγγραφον γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτοπίου δικαστικῆς καὶ διοικητικῆς ἀρχῆς, καὶ ἐν ἐλλείψει δικαστικῆς, τῆς δημοτικῆς· ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἀλλὰ δέον ν' ἀναγραφῶσι καὶ ποιναὶ κατὰ τῶν αὐθαιρέτως διαλυόντων τὰς συναθροίσεις ταύτας, καὶ πρὸ παντὸς στέρησις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων».

Ἐπὶ τοῦ 11ου ἄρθρου ὁ κ. **Κάβουρας** λαμβάνει τὸν λόγον ὥρᾳ 6 40' μ. μ. καὶ ὑποστηρίζει ὅτι προκειμένου περὶ συλλόγων παρεκτρεπομένων τοῦ σκοποῦ αὐτῶν καὶ ἐπιδιωκόντων τὴν ἀνατροπὴν τοῦ πολιτεύματος π.χ. δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀναμένωμεν δικαστικὴν ἀπόφασιν. Ἐπιλέγει δέ:

«Ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ δύναται, ἐν περιπτώσει κινδύνου, καὶ ἄνευ ἀποδείξεων, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ δικαστικὴ παρέμβασις, νὰ ἐπεμβαίνῃ καὶ νὰ διαλύῃ τοὺς συλλόγους, οὓς ἤθελε κρίνει ἐπικινδύνους. Δηλ., ἐὰν ὑφιστάμενος πολιτικὸς Σύλλογος συνωμοτίσῃ κατὰ τοῦ πολιτεύματος, δὲν δύναται ν' ἀποτραπῇ τὸ κακὸν ἐὰν μείνῃ τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει, ἤτοι ἐὰν δὲν ἔχῃ τὸ δικαίωμα ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ νὰ διαλύῃ τοὺς ὑποπτους καὶ πλημμελοῦντας συλλόγους. Ἄλλως τε, τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Συντάγματος λέγει ὅτι ἡ Διοικητικὴ ἀρχὴ δικαιοῦται νὰ διαλύῃ τὰς συναθροίσεις, ἐφ' ὅσον φρονεῖ ὅτι ἐξ αὐτῶν ὑπάρχει κίνδυνος κατὰ τῆς ἐννόμου τάξεως. Ἐὰν ψηφίσωμεν τὴν προσθήκην, θὰ ἔλθωμεν εἰς οὐσιαστικὴν ἀντίφασιν πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο. Νομίζω δὲ ὅτι, ὁπωσδήποτε, εἶνε ἐπικίνδυνος ἡ ἀνάθεσις τοιούτου δικαιώματος εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχήν, οἷον παρέχεται ὑπὸ τῆς προσθήκης τῆς Ἐπιτροπῆς, διότι αἱ ἀποφάσεις τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς εἶνε ἀνεύθυνοι.

Ἐμ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Αἱ παρατηρήσεις εἶνε ἄξιαι προσοχῆς. Δὲν θεωρῶ ἁρμοδί-

ους τοὺς δικαστὰς νὰ ἀποφαίνωνται ἐπὶ πολιτικῶν ζητημάτων λόγῳ τοῦ ὅτι, ἕνεκα τῆς φύσεως τοῦ ἐπιτηδεύματος αὐτῶν καὶ τῆς ἕξεως, ἡ ἀντίληψίς των θὰ εἶνε μᾶλλον προσωπική. Καλὸν νὰ ὁρίσωμεν, ὅτι ἡ διάλυσις τοῦ συνεταιρισμοῦ ἐπέρχεται, ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῶν νόμων, μόνον κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀραβαντινός. Ἐννοεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπόφασιν Διοικητικοῦ Δικαστηρίου.

Ε. Βενιζέλος. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Προκειμένου, ἐννοεῖται, διὰ τοὺς συνεταιρισμοὺς τοὺς μὴ ἔχοντας οἰκονομικὸν σκοπόν—δηλ. ἀνωνύμους Ἑταιρείας, παραβιασάσας τὰ καταστατικά των κλπ. Ὑπὸ τὴν αἵρεσιν ταύτην δυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν τὴν προσθήκην τῆς Ἐπιτροπῆς.

Διομήδης (ὥρα 7. 2′). Εἰς τὸ ἄρθρον 11 τοῦ Συντάγματος δὲν περιελαμβάνοντο, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν συνταξάντων τότε τὸ ἄρθρον, τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα. Σὺν τῷ χρόνῳ ὑπήχθησαν καὶ οἱ τοιοῦτοι συνεταιρισμοὶ ὑπὸ τὸ ἄρθρον. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἤδη παράδειγμα διαλύσεως συνεταιρισμοῦ, διὰ τὴν ἀπορίαν τρόπου διαλύσεως. Οἱ συνεταιρισμοὶ οὕτω μένουν ἔρμαιον τῶν δυναμένων νὰ ἐκμεταλλευθοῦν αὐτούς. Ὅθεν, ὑπάρχει ἀπόλυτος ἀνάγκη νομολογίας, πρὸς διαρρύθμισιν ἐν τῷ μέλλοντι ὅλων τῶν σχετικῶν ζητημάτων, διδομένου ὅτι συνεταιρισμοὶ καὶ περισσότεροι καὶ πολυπλοκώτεροι ἀποβαίνουν σὺν τῷ χρόνῳ. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νῦν νόμων δὲν δύνανται νὰ ἐπιτευχθῶσι δικαστικῶς κωλύμματα πρὸς παράβασιν τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Σωματείου.

Μπουφίδης (ὥρα 7. 12′). Ἐσφαλμένη γνώμη ἡ τελευταία. Τὸ καταστατικὸν εἶνε μόνον συμφωνητικὸν ὑποχρεωτικὸν διὰ τὰ μέλη. Κατὰ τοῦτο ἡ προσθήκη τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἔχει πλέον λόγον, εἶνε μᾶλλον κινδυνώδης. Θὰ ἀποδεχόμην καὶ ἐγὼ τὴν ἐξάρτησιν τῶν σωματείων ἀπὸ τῆς καθαρῶς δικαστικῆς ἀρχῆς.

Ἐὰν ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα τῆς διαλύσεως τῶν συνεταιρισμῶν, καὶ δὴ ἐργατικῶν, οἵτινες συχνὰ ἀντιπίπτουσι πρὸς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, τοῦτο θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀνελεύθερον. Ἐγὼ ὅμως ἔχω δυσπιστίαν πρὸς πρόσωπα ἔχοντα οἱανδήποτε ἐξάρτησιν ἀπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Ἀραβαντινός. Θὰ καταρτίζωνται καὶ ἐκ δικαστῶν μορφώσεως καὶ ἐξ αἱρετῶν μελῶν. Τοῦτο θὰ εἶνε ἐγγύησίς τις. Δίδομεν ἤδη εἰς τοὺς νομοθέτας τοῦ μέλλοντος κατεύθυνσίν τινα πρὸς τελικώτερον καθορισμόν. Σήμερον ἐξαιροῦμεν τὰ Σωματεῖα ἀπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ τὰ θέτομεν ὑπὸ τὴν Δικαστικὴν ἀρχήν.

Μπουφίδης. Ἡ δὲ διάλυσις μόνον περιουσιακὴν ἔννοιαν, ὄχι πραγματικήν, οὐσιαστικήν, δύναται νὰ ἔχῃ.

Δρακουλίδης. Καὶ ποίαν ἄλλην δύναται νὰ ἔχῃ.

Μπουφίδης. Διότι τὴν στιγμὴν τῆς περιουσιακῆς διαλύσεως τὰ μέλη ἐπανέρχονται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Συντάγματος εἰς σύμπηξιν νέου Σωματείου, ἀφοῦ δὲν δύναται νὰ αἴρεται ἀπ' αὐτῶν τὸ δικαίωμα τῆς εἰς σωματεῖα ὀργανώσεως. Ὅθεν, ἐὰν μείνῃ τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει ἐν τῷ παλαιῷ Συντάγματι καὶ φρονῶ, αἱ περιουσιακαὶ σχέσεις δύναται νὰ ρυμθίζωνται κατὰ τὸν ἀστικὸν νόμον. Προκειμένου ὅμως νὰ ὑπόκεινται εἰς καθημερινὰς διαλύσεις σωματεῖα ἐξ αἰτίας τῆς προσθήκης τῆς Ἐπιτροπῆς κηρύσσομαι κατ' αὐτῆς.

Φωτιάδης (ὥρα 7. 27′). Ἡ διάταξις τῆς Ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ ἀπαλειφθῇ. Ἡ πολιτεία δὲν δύναται νὰ ἀσφαλισθῇ ἀπὸ ἐπικινδύνων ὡς πρὸς αὐτὴν σωματείων, ἄνευ ἀναθέσεως τῆς ἐπεμβάσεως ὡς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Καὶ τὸ Διοικητικὰ ἀκόμη Δικαστήρια τὰ θεωρῶ ἀνεπαρκῆ, διότι παρακαίρως δύνανται νὰ ἐπέμβουν, χωρὶς δηλ. νὰ δύνανται νὰ προλάβουν τὸ κακόν. Ἐνδεχόμενον νὰ ἔχωμεν κατάχρησιν τῆς Διοικητικῆς ἀρχῆς, τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἀλλὰ θὰ ἔχωμεν ὡς ἀντίρροπον τὸν κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον. Ἡ Διοικητικὴ ἀρχὴ ἄλλως τε προβλέπει, ὁ κοινὸς δικαστὴς ὄχι, διότι πρέπει νὰ εὑρεθῇ πρὸ παραβιάσεως ὡρισμένης διατάξεως. Καὶ διὰ νὰ γίνῃ διάλυσις ὡρισμένου σωματείου πρέπει νὰ παραπεμφθοῦν πρῶτον εἰς δίκην τὰ μέλη καὶ νὰ καταδικασθοῦν. Ἀνάγκη νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὸ σύνολον κυρίως καὶ ὄχι μόνον τὸ μέρος. Ζητῶ τὴν ἀπάλειψιν τῆς προσθήκης τῆς Ἐπιτροπῆς. Δὲν ζητῶ ἀνελεύθερόν τι.

Μοζίκης (ὥρα 8. 22′). Ἐν τοῖς νόμοις δὲν ὑπάρχουσι διατάξεις καθορίζουσαι τὴν σύμπηξιν Συλλόγων. Παρετηρήθη ἐσχάτως παραβίασις ὑπὸ τῶν μελῶν τῶν καταστατικῶν Συλλόγων, ἐκμετάλλευσις αὐτῶν πολιτική, οἰκονομική

κλπ. Ἐγὼ ἐν τῇ ἐπιτροπῇ ἀνέπτυξα ὅτι ἀπαιτεῖται ρύθμισις δι' ἰδιαιτέρου νόμου τῶν κατὰ τὰ Σωματεῖα ἐν γένει, διότι τὸ «δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς τηρήσεως τῶν νόμων τοῦ Κράτους» δὲν ἀφορᾷ εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν συλλόγων. Ἀλλὰ ἡ Ἐπιτροπὴ καταλήγει εἰς ὅλως ἄλλην γνώμην, ἐξ ἧς ὅμως παραδόξως ἀλλὰ καὶ εὐλόγως, δὲν μένω δυσηρεστημένος. Ἐπιτυγχάνεται ἀντιστρόφως διὰ τῆς προσθήκης τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐζήτουν ἐγώ.

Ἐλ. **Βενιζέλος** (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ πολιτεία, ὑπὸ τὸν ὅρον πάντοτε νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἡ σύστασις Σωματείου ἀπὸ προηγουμένην ἄδειαν, δύναται νὰ κανονίσῃ διὰ νόμων πᾶσαν λεπτομέρειαν λειτουργίας τῶν Σωματείων.

Βοζίκης. Οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἐτόλμησεν ἡ Διοίκησις νὰ διαλύσῃ Σωματεῖον, ἐκ φόβου μήπως ἀποδοθῇ εἰς τοιαύτην ἐνέργειαν πνεῦμα πολιτικόν, φατριασμός. Καὶ οὕτω δὲν ἔχομεν ἀνακλήσεις Διαταγμάτων ἱδρύσεως Σωματείων, ὑπάρχουσι δὲ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὑπογεγραμμένα Β. Διατάγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἐτολμήθη νὰ δημοσιευθῶσι.

Τὸ λεχθὲν ὅτι οἱ δικασταὶ τοῦ ἀστικοῦ καὶ τοῦ ποινικοῦ δικαίου δὲν εἶνε ἁρμόδιοι νὰ κρίνουν, δὲν εἶνε ὀρθόν, μόνον οἱ τακτικοὶ δικασταὶ νομίζω εἶνε ἁρμόδιοι νὰ βεβαιώσουν τὴν παράβασιν τοῦ νόμου. Οὔτε πρόκειται περὶ ἀναγραφῆς εἰς τὸν νόμον διατάξεων δυσνοήτων καὶ δυσεφαρμόστων. Μᾶς ἐκπλήσσει ὅμως τὸ ἀόριστον τῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος ἐν σχέσει μὲ τὸ ἄγνωστον τῆς ἐπικειμένης σχετικῆς νομοθεσίας. Ἡ νομοθετηθησομένη σχετικὴ νομοθεσία θὰ καθορίσῃ συγκεκριμένως τὰ πράγματα, χωρὶς νὰ ἀνατροπῇ ἡ ἐν τῷ Συντάγματι βάσις, ὡς συνέβη καὶ μὲ τὴν Συνταγματικὴν διάταξιν περὶ δικαστῶν, τὴν περὶ ἰσοβιότητος.

Πρόκειται δὲ κυρίως περὶ οἰκονομικῆς διαλύσεως Σωματείων. Παρετηρήθη ἐσχάτως τάσις τῶν συνεταιρικῶν ὀργανισμῶν εἰς ἀνάμιξιν καὶ εἰς γενικώτερα ζητήματα. Τοῦτο σημαίνει ἀνάπτυξιν τοῦ λαϊκοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην πρέπει νὰ ὑποβοηθήσωμεν καὶ προαγάγωμεν ἐν τῇ γεννέσει της, ὄχι νὰ πνίξωμεν διὰ τῆς παρεμβάσεως εἰς αὐτὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, οὕτω δὲ θὰ λείψῃ καὶ ἡ ποικίλη ἐκμετάλλευσις.

Α. Παπαναστασίου (7.58′). Δὲν ἀνέμενον νῦν νὰ χαρακτηρισθῇ ἀνελευθέρα ἡ ὑπὸ συζήτησιν διάταξις. Ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ κρίνει περισσότερον ἀμεροληπτως περὶ τῆς τηρήσεως τῶν νόμων ὑπὸ τῶν διαφόρων ἑνώσεων παρὰ ἡ διοικητικὴ ἀρχή. Τὸ φιλελεύθερον τῆς διατάξεως ἀποδεικνύει αὐτὴ ἡ ἱστορία τοῦ θεσμοῦ τῶν κανονιστικῶν ὅρων, ἡ ὁποία θέλει εἰσαχθῇ ἀναγκαστικῶς μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς προτεινομένης διατάξεως. Κυρίως πρόκειται περὶ τῶν οἰκονομικῶν ἑνώσεων, εἰς ἃς ὑπάγονται καὶ αἱ ἐπαγγελματικαί, διότι ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ ἀπέβη ἀνεπαρκὴς πρὸς προστασίαν τοῦ συμφέροντος τῶν μελῶν τῶν ἑνώσεων αὐτῶν, ἀνωνύμων ἑταιριῶν κλπ. Δι' αὐτὰς παρίστανται κυρίως ἡ ἀνάγκη τῆς διαγραφῆς κανονιστικῶν ὅρων. Τὸ Σύνταγμα τοῦ 64 παραπέμπει τὰς οἰκονομικὰς ἑνώσεις εἰς τὸ Ἐμπορικὸν Δίκαιον. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ περιληφθῶσιν εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ αἱ δι' ἃς δὲν μεριμνᾷ τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τοῦ 64.

Ἐπίσης ἀδικαιολόγητος εἶνε ὁ φόβος ὅτι ἐκ τῆς ἀποκλειστικῆς ἀναθέσεως τῆς διαλύσεως τῶν ἑνώσεων, θὰ κινδυνεύσουν συμφέροντα τοῦ Κράτους.

Ἡ προτεινομένη διάταξις ἀποτελεῖ τὸ προανάκρουσμα νομοθετικῆς μεταρρυθμίσεως καὶ διὰ τοῦτο τὴν θεωρῶ σκόπιμον.

Ἀμπελᾶς (8.10′). Ἀκριβῶς τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος ἐπιβάλλει ἄκραν ἐλευθερίαν ὡς πρὸς τοὺς Συλλόγους. «Εἰς τὰ Κράτη ὅπου ἐλεύθεροι οἱ συνεταιρισμοί, οἱ μυστικοὶ συνεταιρισμοὶ εἶνε ἄγνωστοι»,—εἶπεν ὁ φιλόσοφος. Ἡ προσθήκη ἐξυπηρετεῖ πολιτικὸν σκοπόν, ἀλλὰ καὶ κοινωνικὸν σκοπόν, ὡς προστατεύουσα δηλ. τὴν μειοψηφίαν τοῦ συνεταιρισμοῦ κατὰ τῆς πλειοψηφίας αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπὶ κεφαλῆς ὀργάνων αὐτοῦ. Τὰ μέλη δύνανται βεβαίως νὰ ἐναγάγωσι τὰ Σωματεῖα, ἀλλὰ ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις τοῦ ἀστικοῦ νόμου καὶ τῆς ἀστικῆς δικονομίας. Ἡ προστασία λοιπόν, ἣν ἐπάγομεν, εἶνε μία ἐγγύησις διὰ τὴν μειοψηφίαν, ἀδικουμένην, πιεζομένην παρὰ τῆς πλειοψηφίας. Κατὰ τὴν γνώμην μου δὲ τὸ ἄρθρον περιλαμβάνει καὶ ἐννοεῖ ὅλους τοὺς συνεταιρισμούς.

Ἄλλο τὸ συνέρχεσθαι καὶ ἄλλο τὸ ἀποτελοῦν νομικὸν πρόσωπον, ὅπερ ἡ Πολιτεία δύναται νὰ σχετίσῃ μὲ τὴν

ρύθμισιν ὡρισμένων νομοθετημάτων. Ἡ διάταξις ἡ εἰσαγομένη εἶνε φιλελευθέρα, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἡ παροῦσα κατάστασις τῆς ἀναρχίας εἶνε μᾶλλον ἐπιζήμιος δ' ἀ τὴν ἐργατικὴν ἰδέαν καὶ τὴν ἐργατικὴν κίνησιν, δι' ἣν ἰδιαιτέρως ἡμεῖς ἐνδιαφερόμεθα. Ἡμεῖς θέλομεν νὰ προοδεύσῃ ἡ ἐργατικὴ κίνησις καὶ ἀνάπτυξις ὠργανωμένη.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Ἡρισιμιντζάκη ὑποβάλλονται προσθῆκαι καὶ τροπολογίαι ἐπὶ τοῦ 14ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, τυπωθησόμεναι πρὸς διανομήν.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις.

Ὥρα 10ὴ καὶ 25′ ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Κανελλοπουλάκης (ὥρα 10.26′). Τὸ θέμα εἶνε πολυσχιδές. Τρεῖς ἐννοίας περιλαμβάνει τὸ ἄρθρον, τοῦ συνεταιρισμοῦ, τὸ ὅτι πρέπει νὰ τηρῶνται οἱ νόμοι, τὸ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρισμοῦ δὲν ὑπόκειται εἰς προηγουμένην τῆς Κυβερνήσεως ἄδειαν. Οἱ συνεταιρισμοὶ διαιροῦνται γενικῶς εἰς τοὺς μὴ ὑπάρχοντας ἄνευ τῶν προσώπων καὶ εἰς τοὺς νοουμένους ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἀνεξαρτήτους πρὸς τὰ πρόσωπα. Τὸ παλαιὸν Σύνταγμα δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐπαγγελματικὰς Ἑνώσεις, τὰς Συντεχνίας. Διότι οἱ συντάκται ἐνεπνέοντο ἐκ τῶν ἰδεῶν τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως. Ὅτε δέ, μετὰ τὸ 64, ἤρχισαν κρατοῦσαι αἱ σοσιαλιστικαὶ ἰδέαι, ἐπειδὴ οἱ ἐργάται δὲν ἠσθάνοντο ἑαυτοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ ἀπέναντι τοῦ Κράτους, ἤρχισαν σχηματιζόμεναι καὶ κρατοῦσαι αἱ ἐπαγγελματικαὶ Ἑνώσεις. Ἐὰν τὸ ἄρθρον 11 περιελάμβανεν αὐτάς, δὲν θὰ ἀπῃτεῖτο ἡ ἔγκρισις διὰ τὰς Ἀνωνύμους Ἑταιρείας. Τὸ ὅτι δὲ ἄλλο ἡ ἄδεια καὶ ἄλλο ἡ ἔγκρισις δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἀπὸ πρακτικῆς καὶ καθαρῶς πολιτικῆς ἀπόψεως.

Θὰ δώσωμεν νῦν εἰς τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ Συντάγματος τοῦ 64 ἔννοιαν εὐρυτέραν τῆς ἣν εἶχε πρότερον; Αὐτὸ δὲν ἐννοεῖ ἐπαγγελματικοὺς συλλόγους, ἐμπορικοὺς συνεταιρισμούς, οὓς ἄφισε νὰ κανονίζωνται ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν καὶ τῶν ἀστικῶν νόμων. Ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης τοῦ 64 λέγει «τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους». Ἐννοεῖ ἆρά γε ὅτι ἐκ τῆς μὴ τηρήσεως τῶν νόμων πηγάζει τὸ δικαίωμα τῆς διαλύσεως παρὰ τῆς ἀρχῆς; Ὄχι, ἐντελῶς

ὄχι. Ὁ συνεταιρισμὸς εἶνε τι ἀνεξάρτητος τῶν προσώπων. Καὶ τὰ πρόσωπα, ἂν καὶ ἔχωσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι, δὲν δύνανται ὅμως νὰ ἔχωσιν, ὡς ὁ βουλευτής, ἀσυλίαν. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἔννοια τοῦ «τηροῦντες τοὺς νόμους» καὶ ὄχι ὅτι ἐκ τῆς ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως ἐξαρτᾶται ἡ ὕπαρξις ἢ μὴ τῶν Σωματείων. Ἀφοῦ τὸ Σωματεῖον γεννᾶται, δρᾷ, προχωρεῖ, πῶς θὰ εἴπῃ τις εἰς αὐτό, «καταλύω τὴν ὕπαρξίν σου εἰς τὴν τάδε ἢ τὴν τάδε στιγμήν». Ἐὰν ἄλλη ἦτον ἡ ἔννοια τῆς ἐν τῷ Συντάγματι τοῦ 64 διατάξεως, τοῦ «τηροῦντες τοὺς νόμους», θὰ ἦτο τραγέλαφος. Μόνον δὲ πολιτικοὶ Σύλλογοι, δυνάμενοι νὰ συγκρουσθῶσι πρὸς τὸ καθεστώς, θὰ εἶχον ἀνάγκην προστασίας ἀπέναντι τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὄχι οἰκονομικοί, ἐμπορικοί, ἀστικοί. Καὶ ἀνδεχθῶμεν ὅτι οἱ τοῦ 64 νομοθέται ἐνοοῦν ὅλων τῶν εἰδῶν τοὺς συνεταιρισμούς, τὸ τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ δικαστήριον—συμφώνως πρὸς τὴν προσθήκην τῆς Ἐπιτροπῆς—θὰ δικάζῃ καὶ ἀνωνύμους Ἑταιρείας καὶ ἐμπορικοὺς συνεταιρισμούς; Ἆρα πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἄρθρου δὲν περιλαμβάνονται συνεταιρισμοὶ παντὸς εἴδους. Θὰ ὑπεστήριζον τὴν περίληψιν καὶ ἐπιστημονικῶν ἑταιριῶν. Ἀλλὰ οἱ ἐργατικοὶ συνεταιρισμοί, οἱ ἀπορρεύσαντες ἐκ τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ στρεφόμενοι ἐμμέσως κατὰ τῶν κεφαλαιούχων, ὁδηγοῦν, ἐκτὸς τῆς προόδου, καὶ εἰς πολλὰς παρεκτροπάς. Ὁ σοσιαλισμὸς εἰσῆλθεν ἤδη ὁριστικῶς εἰς τὸ νεώτερον πνεῦμα καὶ ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ σοσιαλιστικὸν θὰ φθάσῃ εἰς παρεκτροπὰς παρ' ἡμῖν, εἴτε ὅτι θὰ στραφῇ τὸ νῦν καθεστὼς κατὰ τῶν σοσιαλιστικῶν συνεταιρισμῶν. Ἑπομένως, ἀφοῦ πρόκειται περὶ Πολιτείας εἰλικρινῶς καὶ διαρκῶς φιλελευθέρας τάσεως, ἡ παράγραφος τῆς Ἐπιτροπῆς εἶνε περιττή. Εἶνε ἀναχρονισμὸς ἀνελευθερώτατος, δεσμὰ διὰ τὴν πολιτικὴν πρόοδον τοῦ τόπου ἡ ἐξάρτησις τῶν πολιτικῶν Συλλόγων ἐκ τῶν Δικαστηρίων, ἅτινα μόνον ὡς πρὸς τοὺς ἐμπορικοὺς καὶ ὁμοίους συνεταιρισμοὺς ἔχουσι θέσιν.

Θεοδωρίδης (ὥρα 11.4′). Συμφωνῶ μὲ τὸ πόρισμα τῆς ὁμιλίας τοῦ προαγορεύσαντος. Δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι δύναται ὑπὸ τὸ ἡμέτερον πολίτευμα καὶ παρ' ἡμῖν νὰ παρουσιασθῇ περίπτωσις διαλύσεως σωματείου πολιτικοῦ ἐν περιπτώσει μὴ τηρήσεως τῶν νόμων.

Αἱ ἐπαγγελματικαὶ ἑνώσεις, παρ' ἡμῖν τοὐλάχιστον, ἀνέπτυξαν πνεῦμα πολίτου, αἴσθημα τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου, τῶν πραγματικῶν δικαιωμάτων, ὄχι τῶν ἀναγεγραμμένων ἀρτίως ἀλλὰ νεκρῶς εἰς τὸ Σύνταγμα, οὐδὲν κακὸν πασήγαγον εἰς τὸν τόπον. Μάτην ὑποπτευόμεθα λοιπὸν τὰς μόλις ἀπό τινος συμπηχθείσας παρ' ἡμῖν ὀργανωτικῶς καὶ δημιουργικῶς ἐπαγγελματικὰς ἑνώσεις, διότι ὡς προϊὸν φιλυποψίας δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ προσθήκη τῆς Ἐπιτροπῆς.

Κλάδος (11.10). Ἡ προσθήκη εἶνε μᾶλλον ἐξασφαλιστική, οὐδόλως προσκρούουσα εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας, ἀποβλέπει εἰς ἰσοστάθμισιν τῶν δικαιωμάτων τῆς πλειονότητος ἑνὸς σωματείου ἀπέναντι τῆς δολιότητος ἢ τῆς πιεστικότητος τῶν ὀλίγων ἐπιτηδείων ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ, ἅτινα ἤθελον ἐκμεταλλευθῇ ἰδιοτελῶς ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Σωματείου.

Χρυσοχοΐδης (11.12′). Δὲν ἦτο τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ Συνταγματικοῦ ἡμῶν χάρτου νὰ περιλάβῃ κανόνας ἀφορῶντας συνεταιρισμοὺς τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου. Ἄρα δὲν ἐννοεῖ αὐτοὺς τὸ Σύνταγμα καὶ δὲν ὑπάρχει φόβος ἐπεκτάσεως τῆς δικαστικῆς ἐνεργείας καὶ ἐπ' αὐτῶν. Οὔτε ὑπάρχει ἀντίφασις μεταξὺ τῆς προσθήκης καὶ τῆς διατηρουμένης διατάξεως τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἔννοια δὲ τοῦ ἄρθρου εἶνε, ὅτι ἡ ὕπαρξις μὲν τῶν συνεταιρισμῶν δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ Κράτους, ὁ βίος ὅμως αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Ἡ πολιτεία ἔχει δικαίωμα καὶ συμφέρον νὰ ἐπιτηρῇ ἐὰν οἱ συνεταιρισμοὶ τηρῶσι τὸ σύνολον τῶν νόμων τοῦ Κράτους, ἵνα μὴ τυχὸν προσβάλλεται τοῦτο ἐκ τῶν συνεταιρισμῶν, νὰ παρακολουθῇ ἐὰν τηρῶνται οἱ Κανονισμοὶ τῶν συνεταιρισμῶν, νὰ ἐπιβλέπῃ ἐὰν ἄτομα τινά, μέλη τινὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ πιέζωνται, ἀδικοῦνται ὑπὸ ἄλλων τοῦ αὐτοῦ συνεταιρισμοῦ. Ὥστε τὸ Κράτος ἐπιβλέπει οὕτω καὶ γενικῶς τὴν σχέσιν συνεταιρισμοῦ καὶ Πολιτείας καὶ τῶν ἀτόμων τοῦ συνεταιρισμοῦ τὸ δίκαιον. Καὶ ποῖος θ' ἀποφανθῇ ἐὰν παρεβιάσθησαν οἱ Νόμοι, τὸ Καταστατικόν, ἐὰν ὁλόκληρος ὁ συνεταιρισμὸς ἀδικῇ τὸ Κράτος, ἢ ἐὰν μέλη τοῦ συνεταιρισμοῦ ἀδικοῦν ἄλλα; Ὄχι βεβαίως ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἡ Διοικητικὴ ἀρχή, ὡς ἀναρμοδία. Ἁρμοδία εἶνε μᾶλλον ἡ Δικαστική, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ὁρισθῇ ἀπὸ

τοῦδε ἐν τῷ Συντάγματι ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὸ πρᾶγμα, οἱ Νόμοι βαθμηδὸν θὰ καθορίσουν. Ὡς γενικὴ λοιπὸν ἀρχὴ ἡ προσθήκη εἶνε ἀρίστη.

Δικαῖος (11.26′). Καὶ ἂν οὐδεμία Συνταγματικὴ ἐγγύησις ἐξησφάλιζε τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρισμοῦ, οὐδεμία νομοθετικὴ ἐξουσία θὰ ἠδύνατο νὰ παραβιάσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ φυσικοῦ δικαίου. Θὰ ἦτο ὡς ἐὰν παρεβιάζετο τὸ δικαίωμα τοῦ κοινωνικῶς ζῆν. Ἄρα καμμία διάκρισις τῶν συνεταιρισμῶν κοινωνικῶς δύναται νὰ γίνῃ. Καὶ οἱ οἰκονομικοὶ συνεταιρισμοὶ εἶνε μείζονος σημασίας τῶν πολιτικῶν καὶ ὁ νομοθέτης τοῦ Συντάγματος τοῦ 64 δὲν ἀπέκλεισε τοὺς οἰκονομικοὺς συνεταιρισμοὺς ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐν αὐτῷ διατάξεως. Ἐὰν δὲν εἶχεν αὐτοὺς ἐν νῷ θὰ ἦτον ὡς ἐὰν τοὺς ἀπηγόρευε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὸ μέλλον. Ἔχομεν γένος συνεταιρισμῶν, ὑπὸ τὴν μορφὴν τῶν ἠθικῶν, φιλανθρωπικῶν, πολιτικῶν καὶ τὴν τῶν οἰκονομικῶν. Ἀφῆκεν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἀρρύθμιστον μέχρι τοῦδε τὸ εἶδος τῶν ἠθικῶν καὶ ὁμοίων συνεταιρισμῶν. Καὶ θέλουσα ἤδη νὰ ρυθμίσῃ, ἀπὸ τῆς ἀποψίως τῆς ἐννόμου τάξεως, εὑρίσκεται ἐντὸς ἀκριβῶς τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ δικαιώματος καὶ τοῦ γράμματος τοῦ Συντάγματος. Αὐτὴν δὲ τὴν στιγμὴν σκεπτόμεθα μήπως, φοβούμεθα μήπως ἀπὸ τῆς ἀποψεως τῆς νομοθετικῆς σκέψεως σχετικῶς πρὸς τὴν διάλυσιν πολιτικῶν σωματείων μήπως ἡ ἐντολὴ τῆς νομοθεσίας ἐνεργοῦσα Ἐκτελεστικὴ ἐξουσία προβῇ εἰς κατάχρησιν τοῦ δικαιώματος τῆς διαλύσεως τῶν πολιτικῶν συνεταιρισμῶν. Ἂς θέσωμεν λοιπὸν εἰς τὸ Σύνταγμα ἐγγύησιν, καίτοι δὲν ἔχει πρακτικὴν σημασίαν ἡ προσθήκη, ἂς δεχθῶμεν αὐτὴν χάριν τῶν φόβων.

Νέγρης (11. 36′) Νομίζω ὅτι ἡ προσθήκη δὲν ἀσφαλίζει τὰς ἀτομικὰς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου, φέρει ἀντίθετα ἀποτελέσματα. Ἐὰν τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι ἀπορρέει ἐκ τοῦ Συντάγματος, ἡ προσθήκη θὰ συντελῇ νὰ διαλύεται ὁ συνεταιρισμός, Α. διὰ νὰ ἀναφανῇ ἀμέσως ὑπὸ τὸ ὄνομα Β· θὰ ἦτο ὅθεν ἀστεία τοιαύτη προσθήκη. Ἀλλὰ ἡ προσθήκη εἶνε καὶ μάχαιρα, διδομένη παρὰ τῆς Πολιτείας διὰ νὰ ἀποκόψῃ τὰς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου. Ἂς λάβωμεν τὸν Σύνδεσμον τῶν Τροχιοδρομικῶν ὑπαλλήλων. Ἀναγνωρίζω τὸ δικαίωμα τῆς ἀπεργίας, φρονῶν ὅτι πρέπει νὰ

πραγματοποιῆται ἄνευ παραπτωμάτων. Ἀλλὰ τὰ παραπτώματα πρέπει νὰ συνεπάγουν τὴν δικαστικὴν διάλυσιν;

Ἡ Δικαστικὴ ἀρχὴ θὰ ἐνεργῇ ὑπὸ τὰς πιέσεις τῆς ἑκάστοτε Κυβερνήσεως καὶ θὰ καταλύεται ἡ ἰσότης καὶ ἡ πολιτικὴ δικαιοσύνη. Ὡς πρὸς δὲ τὸν φόβον καὶ τὸ δεδομένον τῆς διασπάσεως εἰς δύο Σωματεῖα, ἐπὶ ζημίᾳ ἀμφοτέρων τῶν τμημάτων, μὴ ζητῶμεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐπεισοδιακὸν τοῦτο φαινόμενον βάσιν αἰτιολογίας ἀστείας, ὡς εἶπον, καὶ ἐπικινδύνουμαλλον διατάξεως.

Καφαντζόπουλος (ὥρᾳ 12.15′). Πρόκειται ἁπλῶς, ὡς πρὸς τὴν προσθήκην, περὶ μιᾶς προσθέτου διατάξεως, εὑρισκομένης εἰς τοὺς κειμένους νόμους. Καὶ ἂν δὲν θέσωμεν τὴν προσθήκην, ἡ κοινωνικὴ ἀνάγκη, ἐκ τῆς πληθώρας τῶν συνεταιρισμῶν, ἐπαγγελματικῶν καὶ ἐργατικῶν, θὰ ἐπιβάλῃ τὴν ταχείαν νομοθετικὴν πρόνοιαν, πρὸς ρύθμισιν τελειοτέραν τῶν Σωματείων, ἀναφερομένην πρὸ πάντων εἰς τὰς περιουσιακὰς σχέσεις αὐτῶν. Ἂς ἀφίσωμεν λοιπὸν εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὸ ἔργον, ὡς μέχρι τοῦδε, καὶ οἱ νομοθέται ἂς λαμβάνουν βαθμηδὸν καὶ εἰδικῶς πρόνοιαν, ἀναλόγως τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων τοῦ μέλλοντος.

Μιχαλακόπουλος (ὥρᾳ 12.8′). Ἡ κίνησις τῶν ἐπαγγελματικῶν συνεταιρισμῶν εἶνε νῦν ἀναμφισβήτητος. Τὸ ἄρθρον περιλαμβάνει καὶ τοὺς πολιτικούς. Οἱ συνεταιρισμοὶ τοῦ ἀστικοῦ καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου δὲν παρέχουσι καταφανῆ χαρακτηριστικά, ὡς οἱ πολιτικοί, παρέχουσιν ὅμως στοιχεῖα κοινὰ μὲ τοὺς ἐπαγγελματικούς, οἵτινες εἶνε κοινωνικοί, ἀλλὰ οὐχὶ οἰκονομικοί.

Οἱ οἰκονομικοὶ ἔχουν σκοπὸν τὴν διανομὴν κερδῶν πρὸς τὰ μέλη καὶ ἀνήκουν ἢ εἰς τὸ ἀστικόν, ἢ εἰς τὸ ἐμπορικὸν δίκαιον. Δὲν δυνάμεθα ἤδη νὰ ἀποφανθῶμεν ἐὰν παρ' ἡμῖν οἱ οἰκονομικοὶ συνεταιρισμοὶ ἐπιβάλλουν νὰ περιφρουρηθῇ συνταγματικῶς τὸ δικαίωμα τῆς δημιουργίας αὐτῶν. Ὡς πρὸς τοὺς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικούς, ὡς καὶ τοὺς ἐ-

παγγελματικούς, συνεταιρισμούς, ἐνομίσαμεν ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ, ὅτι πρέπει νὰ περιληφθῶσιν εἰς Συνταγματικὴν ἐγγύησιν. Μήπως αἱ Συντεχνίαι δὲν ἦλθαντο πολιτικῆς γραμμῆς, εὐρυτέρας βεβαίως, ὄχι κομματικῆς, ἐννοῶ; Διὰ τοῦτο ἔρχονται εἰς σύγκρουσιν πρὸς γενικώτερα συμφέροντα ἄλλων. Ἡ πολιτεία ὅθεν ὀφείλει ν' ἀσκήσῃ δικαιώματα προληπτικὰ καὶ δικαιώματα κατασταλτικά. Ἡ δὲ προσθήκη οὐδαμῶς ἀφορᾷ τοὺς ὅρους τῆς ὑπάρξεως Νομικῶν προσώπων, ἀναγομένους εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου — τὸ ἀναπτύσσομεν ἐν τῇ ἐκθέσει. Ὁ νομοθέτης τοῦ 44 καὶ τοῦ 64, λέγων ὅτι πρέπει τὰ Σωματεῖα νὰ τηρῶσι τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, δὲν ἠννόει ἄρσιν τοῦ καταστατικοῦ δικαιώματος τοῦ Κράτους. Τί θὰ ἐμπόδιζεν ἡ διάλυσις τὴν ἀνασύστασιν τοῦ Σωματείου; Ἔχει ὅμως καὶ περιουσίαν τὸ Σωματεῖον, ἥτις μεταβιβάζεται ἀλλαχοῦ, καὶ τοῦτο σημαίνει. Δὲν σημαίνει ἂν τὰ ἴδια πρόσωπα θὰ συνέλθουν κατόπιν νὰ κάμουν ἄλλον Σύλλογον.

Καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου εἶνε ἐπικρατέστερον τὸ πνεῦμα τοῦ συνεταιρισμοῦ, δὲν ἀρνοῦνται εἰς τὸν νομοθέτην τὸ δικαίωμα τῆς διαλύσεως. Ἄρα τὰ Σωματεῖα δύνανται νὰ διαλύωνται. Ἡ κοινωνικὴ ὁμὰς προάγει ἴδια συμφέροντα, ἀλλὰ ἔχομεν καὶ διάφορα καὶ ἀντίθετα συμφέροντα ἄλλης ὁμάδος καὶ ἡ Πολιτεία παρουσιάζεται ὡς ρυθμιστὴς ἐν τῷ μέσῳ, προστατεύει ἑαυτήν, προστατεύει μίαν ἑκάστην ὁμάδα, καὶ ἡ προσθήκη ἐξασφαλίζει οὐ μόνον τὴν μὴ παράλογον καὶ ἄδικον διάλυσιν τῶν σωματείων, τῶν ἐργατικῶν συνεταιρισμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωνικὴν εἰρήνην. Εἶνε φιλελευθέρου καὶ δικαίου ἀκριβῶς πνεύματος, καὶ διὰ τοῦτο ψηφιστέα.

Π. Παπόπουλος (12 14′ μ. μ.) Ἡ Συνέλευσις πρέπει νὰ εἶνε εὔνους πρὸς τὸν θεσμὸν τοῦ συνεταιρίζεσθαι καὶ νὰ μὴ ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς οὐδένα περιορισμόν. Ἤκουσα τὰς γνώμας τῶν προλαλησάντων ἀλλ' ἐξ ὅλων αὐτῶν δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην τῆς προταθείσης προσθήκης ἐν τῷ ἄρθρῳ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) Ἡ προσθήκη αὕτη περιορίζει, κύριε βουλευτά, τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν.

Π. Παπόπουλος. Ἀκριβῶς περὶ τούτου πρόκειται, κύριε Πρόεδρε, διότι φρονῶ ὅτι ἡ ἔκφρασις θὰ παρανοηθῇ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περαιωμένην τὴν συζήτησιν.

Ἀπορρίπτεται μετὰ τοῦτο παραχρῆμα ἡ ἐπὶ τοῦ 11

ἄρθρου τροπολογία τοῦ κ. **Δελακοβία**, ἔχουσα οὕτω:

«Φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ προστεθῇ «ἐκτὸς ἀνωνύμων ἑταιριῶν, τραπεζῶν καὶ ἑταιρειῶν προμηθείας ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων».

Ψηφίζεται δὲ δι' ἀναστάσεως τὸ 11ον ἄρθρον ὡς ἐξῆς:

Ἄρθρον 11.

Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι, τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, οἵτινες ὅμως οὐδέποτε δύνανται νὰ ὑπαγάγωσι τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς προηγουμένην τῆς Κυβερνήσεως ἄδειαν.

Συνεταιρισμός τις δὲν δύναται νὰ διαλυθῇ ἕνεκα παραβάσεως τῶν διατάξεων τῶν νόμων εἰμὴ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἐπὶ τοῦ 12 ἄρθρου λαμβάνει τὸν λόγον ὥρα 12.25' ὁ κ. **Λάσκαρης**. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία, λέγει, οὐδὲν ἤθελεν εἶνε ἄνευ τῆς ἀσυλίας τοῦ οἴκου· εἰς πάντα τὰ φιλελεύθερα πολιτεύματα ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα περιβάλλεται ὑπὸ περιορισμῶν τινων οὕτως ὥστε νὰ μὴ γίνεται κατάχρησις τῆς ἀσυλίας τοῦ οἴκου· οὐδέποτε ἐπιτρέπεται εἰς ὑπενωμοτάρχας καὶ χωροφύλακας, παρεκτὸς τοῦ τακτικοῦ ἀνακριτοῦ, ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα εἰς πάντα τὰ φιλελεύθερα πολιτεύματα. Δὲν ἐννοῶ πῶς ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα ἐθεωρήθη μέτρον ἀστυνομικόν, ἐνῷ αὕτη εἶνε κατ' ἐξοχὴν μέτρον ἀνακριτικόν. Ἡ ἀσυλία τοῦ οἴκου παρ' ἡμῖν καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐπαρχίας εἶνε οὐτωπία. Τελευτῶν συνιστᾷ ὅπως ληφθῶσιν οὐσιώδη μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀσυλίας τοῦ οἴκου καὶ ὑποβάλλει διασκευὴν τῆς τροπολογίας του δὶς τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ Συντάγματος.

Π. Ἰλιόπουλος (ὥρα 12.45') συνιστᾷ ἐπίσης ὅπως τεθῇ ἡ διάταξις περὶ ἧς ὡμίλησεν ὁ προλαλήσας εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ προστατευθῶσιν οἱ πολῖται.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περαιωμένην τὴν συζήτησιν.

Ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν τῶν βουλευτῶν κ. κ. Πετρέα, Ξυροῦ, Μπουρνιᾶ, Θεοδωρίδου, Γαλανοῦ καὶ Δελακοβία.

Ὁ κ. **Ι. Πετρέας** ἀποσύρει τὴν τροπολογίαν του ἣν ἔχουσαν οὕτω·

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 12 νὰ προστεθῇ· «Μὴ ἀπαιτουμένης ἀδείας τινος πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς περὶ ἀποζημιώσεως ἱκανοποιήσεως ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν ἢ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων».

Ἀπορρίπτεται παραχρῆμα ἡ τροπολογία τοῦ κ. Ν. Δελακοβία, ἔχουσα οὕτω·

Πρέπει ῥητῶς ν' ἀναγραφῇ ὅτι ἀπαγορεύονται τὰ καταλύματα ἐκτὸς ἐν καιρῷ πολέμου.

Ἐπίσης ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ κ. Α. Χρηστίδου, ἔχουσα οὕτω·

«Πάντοτε ἐν ἡμέρᾳ ἐπικειμένου δὲ κινδύνου προφανῶς ἐνεργεῖται ἡ ἔρευνα καὶ ἐν νυκτί».

Τίθεται εἶτα εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Κερκύρας κ. Σ. Λάσκαρη, ἔχουσα οὕτω:

«Ἡ κατοικία ἑκάστου εἶναι ἄσυλον. Ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα ἐνεργεῖται ὑπὸ μόνης τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσῃ, οὐδέποτε δ' ἐν καιρῷ νυκτός, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος. Ἐπιτρέπεται δὲ ἡ εἴσοδος εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν ἐν πάσῃ ὥρᾳ εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ ὄργανα αὐτῆς ἐν περιπτώσει πλημμύρας πυρκαϊᾶς καὶ ἀραυγῆς ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ εἰς βοήθειαν.

Ψηφίζεται εἶτα δι' ἀναστάσεως τὸ 12ον ἄρθρον, ἔχον ὡς ἐξῆς:

Ἄρθρον 12.

Ἡ κατοικία ἑκάστου εἶνε ἄσυλον. Οὐδεμία κατ' οἶκον ἔρευνα ἐνεργεῖται εἰμὴ ὅτε καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει.

Οἱ παραβάται τῶν διατάξεων τούτων τιμωροῦνται ἐπὶ καταχρήσει τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς, ὑποχρεοῦνται δὲ εἰς πλήρη ἀποζημίωσιν τοῦ παθόντος καὶ προσέτι ἱκανοποίησιν αὐτοῦ διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ ὁριζομένου κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, οὐδέποτε δὲ κατωτέρου τῶν δραχμῶν ἑκατόν.

Μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρα 12.50' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΒ'

τῆς 5 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5 μ. μ. ἀκριβῶς ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται διορθωθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. πρόεδρος ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Οἱ ἐν Αἰγίνῃ καπνοπῶλαι καὶ καπνεργάται ζητοῦσιν ὅπως ἐπιβληθῇ φόρος εἰς τὰς σιγαροποιητικὰς μηχανάς. 2) Ὁ κατάδικος Καλαμῶν Δ. Παπαμικρούλης ζητεῖ ἀναθεώρησιν τῆς δίκης του. 3) Ὁ ἐν Ἀγρινίῳ ἀπόστρατος μοίραρχος Κ. Εὐθυμίου αἰτεῖται ὅπως διορθωθῇ ἐν τῷ μητρώῳ ἡ ἡλικία του καὶ ἐπαναχθῇ ἐν ἐνεργείᾳ. 4) Οἱ ἐν Τρικκάλοις μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσιν ἀνάκλησιν Β. Διατάγματος ἱδρύσεως ταύτης. 5) Κατάδικοι Ρίου διαμαρτύρονται διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Φωτήλα περὶ τοῦ ἐπιστάτου Σοριανοπούλου λεχθέντα ἐν τῇ Βουλῇ. 6) Ὁ γεωργικὸς πληθυσμὸς τοῦ δήμου Δρυμίας κηρύσσεται κατὰ νομοσχεδίου δεκάτης 7) Οἱ κατάδικοι Παλαιοκηδίου ζητοῦσι χάριν.

Ὁ βουλευτὴς Μεσσηνίας κ. Ι. Κουρτάκης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ εἰδικοῦ ταμείου ὁδοποιΐας τοῦ δήμου Ἀλαγωνίας. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ βουλευτὴς Αἰτωλοακαρνανίας κ. Ἀθ. Τριγώνης ὑποβάλλει τροπολογίας ἐπὶ τῶν ἄρθρων 95 καὶ 101 τοῦ Συντάγματος. Θέλουσιν ἐκτυπωθῇ καὶ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀγγέλλει ὅτι ὁ κ. Βάρθης ἐζήτησεν ὅπως ὁρισθῇ ἡμέρα πρὸς συζήτησιν τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἐκκαθαρισθέντων ἀξιωματικῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργὸς) λέγει ὅτι δὲν γνωρίζει ποίαν ἀκριβῶς ἡμέραν θὰ εἶνε ἕτοιμος ὅπως διεξαχθῇ ἡ συζήτησις αὕτη.

Ν. Βοζίκης ζητεῖ πρόταξιν ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει τῆς συζητήσεως περὶ τῶν ἀναθεωρητέων Διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ε. Γαρουφαλιᾶς λέγει ὅτι πολλοὶ βουλευταὶ δὲν εἶνε παρεσκευασμένοι διὰ τὴν συζήτησιν τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων, διότι δὲν ἀνέμενον τὴν μεταβολὴν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως. Ἡ μεταβολὴ αὕτη δὲν εἶνε μόνον ἀντικοινοβουλευτική, ἀλλ' αὐτόχρημα ἀντισυνταγματική, πόθεν δὲ ἡ Κυβέρνησις ἤντλησε τὸ δικαίωμα νὰ παρελκύσῃ τὸ κύριον ἔργον τῆς Διπλῆς Βουλῆς καὶ νὰ προτάξῃ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα σύμπας ὁ δικηγορικὸς κόσμος ἀπεδοκίμασεν. Ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει κἂν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπερμβαίνῃ εἰς τὸν διακανονισμὸν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, προκειμένου περὶ Διπλῆς Βουλῆς. Τελευτῶν παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως συναινέσῃ νὰ προταχθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων Διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ ἀξιότιμος προλαλήσας εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν πρόταξιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων ἄρθρων, ἀλλὰ μόνον εἰς ἀπειρίαν του δύναται ν' ἀποδοθῇ ὅτι ἐπεχείρησε νὰ κατηγορήσῃ τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ παραβάσει τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Κανονισμοῦ. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ Κανονισμοῦ λέγει ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως δύναται νὰ προβῶσιν εἰς τὸν διακανονισμὸν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως. Καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εὑρίσκονται ἤδη ἐν τάξει.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀναφέρει λόγους, οἵτινες ἐπέβαλον τὴν πρόταξιν τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων, καθόσον ταῦτα εἶνε καὶ ἐπείγοντα.

Ἐξηγεῖ μετὰ ταῦτα τὴν σπουδαιότητα τῶν προταχθέντων δικαστικῶν νομοσχεδίων καὶ ζητεῖ τὴν ἀπόρριψιν τῆς προτάσεως περὶ μεταβολῆς τῆς Ἡμερησίας Διαταξεως.

Ἤθελον παρακαλέσει λέγει, καὶ τὸν ζητήσαντα τώρα τὸν λόγον κ. Βουλευτὴν καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν μέλλοντας ν' ἀγορεύσωσι νὰ μὴ ἐπεκτείνωσι τὴν συζήτησιν εἰς ἐπίρριψιν μομφῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν μετεβλήθη ἡ ἡμερησία διάταξις ἄλλως σήμερον καταρτισθεῖσα, καθόσον ἔχομεν πρὸς τοῦτο κατὰ τὸν Κανονισμὸν τὸ δικαίωμα. Θὰ ἦτο δὲ τοιαύτη συζήτησις ἀπώλεια

χρόνου. Δηλῶ ἐν τούτοις καὶ πάλιν, ὅτι ἡ ἡμερησία διάταξις θὰ παραμείνῃ μὲ ἀναγεγραμμένα τὰ δικαστικὰ νομοσχέδια ἐν ἀρχῇ.

Γ. Πώπ. Φρονεῖ ὅτι δὲν ὑπῆρχε λόγος μεταβολῆς τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, ἀφοῦ οὐδένα κίνδυνον θὰ διέτρεχεν ἡ Ἑλλὰς ἂν μὴ προυτάσσοντο τὰ νομοσχέδια περὶ διαθηκῶν, δεδομένου ὄντος ὅτι κύριον ἔργον τῆς Διπλῆς Βουλῆς εἶνε ἡ ἀταθεώρητος τοῦ Συντάγματος.

Ε. Γαρδικιώτης ἐπιμένει, ὅτι ἡ Διπλῆ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς τὸ νομοθετικὸν ἔργον ἐφ' ὅσον τὸ Σύνταγμα ὑφίσταται ὑπὸ αἵρεσιν.

Π. Ἀλεξάκης. Ἦτο δικαίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅπως ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Κυβερνήσεως μεταβάλῃ τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν συναινέσει καὶ τῆς Βουλῆς, τοῦτο οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ. Ἀλλ' ἦτο πρόσφορος ἡ μεταβολὴ αὕτη ἀφοῦ ἤδη ἤρχισεν ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Συντάγματος; Ἐπίσης δὲν φρονεῖ ὅτι ἠδύνατο ὁ κ. Πρωθυπουργὸς νὰ πρόταξιν νομοσχεδίου, καθ' ὃν σύμπας ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐξηγέρθη.

Πρόεδρος. Μὴ ὑπαρχόντων 10 βουλευτῶν ὅπως συστήσωσι τὴν πρότασιν περὶ μεταβολῆς τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ἡ συζήτησις κηρύσσεται περαιωμένη.

Ἀ' ἀντικείμενον Ἡμ. Διατάξεως εἶνε ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν.

Ὁ κ. **Γαρδικιώτης** ζητεῖ ἀναβολήν.

Μὴ ὑπαρχούσης προτάσεως ὑπογεγραμμένης ὑπὸ 10 βουλευτῶν ὁ κ. **Πρόεδρος** δίδει τὸν λόγον εἰς τὸν κ. **Ι. Καρδιτσιώτην** ὅστις κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου διότι θεωρεῖ ὅτι τοῦτο θέλει συντελέσει εἰς ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως καὶ μείωσιν τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων.

Η. Πλυτόπουλος. Εὑρίσκει ὅτι ἡ εἰκονομία τοῦ ὅλου Νομοσχεδίου εἶνε ἐναντίον τῶν νέων ἰδεῶν περὶ δικαίου. Ἐκεῖνα τὰ σημεῖα, ἅτινα συνεκίνησαν εὐλόγως τοὺς δικηγορικοὺς συλλόγους νὰ ἐξενέγκωσι γνώμην ὅτι τὸ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχέδιον εἶνε ἀποκρουστέον κατὰ βάσιν παραμένουσι καὶ μετὰ τὴν τροποποίησιν. Κατ' οὐδένα λόγον δυνάμεθα χάριν εὐκολίας τῆς ὑπηρεσίας νὰ δεχθῶμεν ἀρχὴν αἴρουσαν τὴν ἐγγύησιν τῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν. Ἡ καταπολέμησις τῆς ἐρημοδικίας θὰ ἐπιτευχθῇ ὅταν ζητηθῶσιν οἱ

λόγοι τῆς ὑπάρξεως. Ἡ ἀπονομὴ τῆς Δικαιοσύνης δὲν εἶνε παγὶς ἀλλὰ πρέπει νὰ παρέχωνται ὅλα τὰ μέσα τῆς Ἀμύνης. Δὲν εἶνε πρέπον οὔτε κοινωνικὸν νὰ περιορίσωμεν ἡμεῖς ἐδῶ τὰς ἐγγυήσεις τῶν πολιτῶν καὶ νὰ ἀναγνωρίσωμεν φυλακίσεις ἄνευ ἀπολογίας καὶ χωρὶς νὰ παρέχωμεν τὰ μέσα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀθωότητος· καταλήγων λέγει ὅτι οὐδόλως θὰ συντελέσουν τὰ ὑποβληθέντα νομοσχέδια εἰς ἐλάττωσιν τῆς ἐγκληματικότητος καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅπως πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ μιμηθῇ τὸν συνάδελφόν του Μονὶς ἐν Γαλλίᾳ, ὅστις κατ' αὐτὰς εἰσήγαγε εἰς τὴν Γαλλικὴν Βουλὴν ποινικὰ νομοσχέδια δι' ὧν μεταβάλλονται ριζικῶς ἐπὶ τὸ κοινωνικώτερον καὶ ἀνθρωπινότερον αἱ ποιναὶ καὶ Διατάξεις.

Ν. Σακελλαρίου. Φρονεῖ ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον εἶνε τὸ μόνον κατάλληλον μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει. κηρύσσεται δὲ κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ αὐτοῦ. Εἰς τὰς λεπτομερείας εὑρίσκει ἀσαφίας τινας, τὰς ὁποίας ἀναφέρει, παρακαλῶν ὅπως γίνωσιν αὗται ἀποδεκταί.

Φωτιάς. Κατακρίνων τὸ νομοσχέδιον λέγει ὅτι οἱ νόμοι συντάσσονται ὅταν ὡριμάσῃ ἡ κοινὴ συνείδησις. Τοὐναντίον ὅμως, ἐκ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἐξηγέρθη ἡ κοινὴ συνείδησις αὕτη, λέγει, βαρύνει περισσότερον καὶ περισσότερον καὶ ἀπὸ τὴν γνωμὴν τῆς ὁλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἀπὸ τὴν γνώμην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅστις προσεκόμισε τὸ νομοσχέδιον καταρτισθὲν ὑπ' ἐκείνης.

Ὁ κ. βουλευτὴς εὑρίσκει ἐντελῶς ἄδικον τὸν περιορισμὸν τῶν ἐρημοδικιῶν, τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει τὸ νομοσχέδιον. Ἐν τέλει συνιστᾷ νὰ μὴ ἐπιζητῶμεν τὴν ταχεῖαν ἀπονομὴν τῆς Δικαιοσύνης ἀλλὰ τὴν ἀπονομὴν αὐτῆς.

Ταμαρέλος. Λέγει ὅτι ἡ αὐστηρότης τὴν ὁποίαν ἐπεδείξατο ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὰς ἐκπροθέσμους ἀνακοπάς, τὸν ἠνάγκασε νὰ λάβῃ τὸν λόγον. Θεωρεῖ ἀναγκαιοτάτην οὐχὶ μόνον τὴν ἐκπρόθεσμον ἀνακοπὴν ἀλλὰ καὶ τὴν δευτέραν ἀνακοπήν.

Ἐν τέλει ὁ κ. βουλευτὴς ὑποβάλλει σχετικὴν τροπολογίαν διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς ὁποίας, λέγει, θὰ βελτιωθῇ

κατὰ πολὺ τὸ νομοσχέδιον, ὅπερ εὑρίσκει κατὰ τὰ ἄλλα σκοπιμώτατον.

Ν. Ξηροπόλους κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, διότι εἰσάγει τὴν καθιέρωσιν ταχύτητος πρὸς ἐκδίκασιν τῶν κατηγοριῶν, καθίστησι τοὺς δικαστὰς προσεκτικούς, καὶ ἀπαλλάσσει ἐπαχθῶν δαπανῶν τοὺς κατηγορουμένους.

Καλῶς Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, τοῦ νομοσχεδίου, διότι θεωρεῖ λυσιτελεῖς τὰς περὶ ἐρημοδικιῶν διατάξεις, μελλούσας νὰ διδάξωσι τὸν λαὸν τὴν ἀποφυγὴν τῶν ἐγκλημάτων.

Πατρέας .Πταίουν τὰ εἰσαγγελικὰ γραφεῖα, ἐν οἷς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μένουν τεθαμμέναι αἱ δικογραφίαι, τὰ εἰρηνοδικειακὰ γραφεῖα κλπ. Τὸ νομοσχέδιον δὲν δύναται νὰ θεραπεύσῃ τὴν ὑστέρησιν ταύτην. Μόνον τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν δικῶν, ἐὰν ἀπαγορεύσῃ τὴν ἀνακοπήν, δύναται νὰ προλάβῃ ἀλλὰ τότε θὰ στέλωνται καθ' ἡμέραν εἰς τὰς φυλακὰς ἄνθρωποι ἀθῶοι. Θὰ ἐκηρυσσόμην κατὰ τῆς ἀνακοπῆς ἐν γένει, ἐὰν ἠδυνάμην νὰ ἔχω πεποίθησιν, ὅτι θὰ ἐδίκαζον ἀνθρωπίνως οἱ δικασταί.

Αἱ ἐρημοδικεῖαι προέρχονται κυρίως ἀπὸ δισταγμὸν τοῦ κατηγορουμένου νὰ ἀντιμωλήσῃ, ἐξεταζομένων τῶν μαρτύρων αὐτοῦ κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς τοὺς μάρτυρας τῆς κατηγορίας, διότι διὰ τοὺς δικαστὰς οἱ μάρτυρες τῆς ὑπερασπίσεως εἶνε κατὰ 99 ο/ο ψευδομάρτυρες καὶ ὡς τοιούτους τοὺς μεταχειρίζονται οἱ δικασταί. Οὕτω δὲν ὑπάρχει εὐθυκρισία δικαστηρίου καὶ ἡ ἐρημοδικεία καθίσταται ἀνάγκη. Δευτέρα αἰτία εἶνε ἡ ἀδυναμία, ἣν ἀνέπτυξαν προσηκόντως ἄλλοι. Τρίτη αἱ ἀδικαιολόγητοι ἀναβολαὶ τῆς ὑποθέσεως· πρὸς τούτοις δὲ ἡ ἔλλειψις προσηκούσης κλητεύσεως τοῦ κατηγορουμένου. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ὁ ἔσχατος λόγος. Διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου δὲν ἐπέρχεται βελτίωσις, ἐὰν δὲν ληφθῶσι μέτρα νὰ εἰσάγωσιν οἱ εἰσαγγελεῖς τάχιστα τὰς ὑποθέσεις. Ἀλλὰ καὶ πολυτέλεια ἐπιδόσεων εἰσάγεται διὰ τοῦ νομοσχεδίου. Ἠδυνάμεθα νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐπιδόσεως τῶν πολιτικῶν δικογράφων.

Ἄλλοτε τὸ νομοσχέδιον, διάφορον μόνον κατά τινας λεπτομερείας, ἐγένετο νόμος, ἀλλὰ προσέκρουσεν ἀμέσως εἰς τὴν ἐφαρμογήν. Ὁ τότε εἰσαγγελεὺς ἐν Καλάμαις κ. Μανουσόπουλος παρετήρησε καὶ ὑπέδειξεν ἀμέσως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὸ ἀδύνατον τῆς ἐφαρμογῆς. Οὔτε ἡ αὔξησις λοιπὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλητήρων δύναται νὰ καταστήσῃ ἐνημερωτέραν τὴν ὑπηρεσίαν. Οἱ δὲ χωροφύλακες εἶνε ἀναρμοδιώτατοι διὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν δικογράφων ἐκτὸς τῶν ἄλλων λόγων, καὶ ἕνεκα ἀστυνομικῶν ἐπηρεασμῶν. Ὥστε καλλίτερον νὰ ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ δι' ἄλλων μέτρων ὁ κ. Ὑπουργὸς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Ἂν ὅμως ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπιμένῃ εἰς τὴν ψήφισιν, συνιστῶ ν' ἀπαληφθῇ ἡ 2α παράγραφος τοῦ ἄρθρου 145, τὰ ἐδάφια 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου 331 καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 371 ἡ διάταξις ἡ σχετικὴ μὲ τὴν ἀναβολὴν τῆς ὑποθέσεως.

Πελοποννήσιος Μένουσιν ἐρημοδικαζόμενα ἀδικήματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ μένουσι καὶ ἂν ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον. Ἐν δὲ τῇ δικαστικῇ περιφερείᾳ Λαμίας ὅλα τὰ ἀδικήματα δικάζονται κατ' ἀντιμωλίαν μόνον συνεπείᾳ ὑπαρχούσης εὐεργετικῆς διατάξεως νόμου, ὅστις εἶναι δημιούργημα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἥτις ἐν τούτοις καταργεῖται διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου. Ἡ δὲ ἐλαχίστη αὔξησις τοῦ μισθοῦ τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος καὶ ἡ προσθήκη τοῦ δεκαλέπτου, ἡ εἰς 60 ἢ 70 δραχ. τὸ ὅλον ἀνάγουσα τὸν μισθὸν τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος, ἀδύνατον νὰ συντελέσῃ πρὸς βελτίωσιν ὡς πρὸς τὴν ἐπίδοσιν τῶν δικογράφων, διότι αἱ δαπάναι τῶν μεταβάσεων ἀπὸ τούτου εἰς τόπον εἶνε πολὺ μεγαλείτεραι ἕνεκα τῶν ἀποστάσεων. Οὔτε αἱ 100 ἢ 120, εἰς ἃς δύναται ν' ἀναβιβασθῇ κατὰ μῆνα διὰ τοῦ 20 λέπτου ὁ μισθός, δύνανται νὰ εἶνε συντελεστικαί.

Οὔτε δὲ ἡ ταχεία ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης τελεσφορεῖται διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀλλὰ ἠδύνατο δι' ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς εἰσαγγελεῖς νὰ συστήσῃ καὶ τὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο ὁ κ. Ὑπουργός, ἐντὸς 2 ½ μηνῶν ἠδύνατο νὰ λήγῃ ἑκάστη ὑπόθεσις, ἀρκεῖ νὰ ἠναγκάζοντο οἱ Εἰσαγγελεῖς νὰ σπεύδωσιν εἰς ἀνακοίνωσιν τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων. Αἱ δαπάναι δὲ τοῦ δημοσίου αὐξάνονται διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀντὶ νὰ ἐλαττῶνται, ὡς φρονεῖ ὅτι θὰ γίνῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐρημοδικιῶν. Διότι, καταργουμένης τῆς ἐρημοδικίας, ἀφαιροῦνται ἐκ τοῦ Δημοσίου 350,000 περίπου κατ' ἔτος δι' ἕκαστον Πλημμελειοδικεῖον.

Συνιστῶ τῷ κ. Ὑπουργῷ ν' ἀρίσῃ νὰ λειτουργήσῃ ἐπί τινα χρόνον ὁ ὑπάρχων νόμος, σορὸς καὶ ἔργον τῶν χειρῶν του, διότι αἱ διὰ βαρείας ὑποθέσεις ἐρημοδικίαι δὲν ἀναιροῦνται διὰ τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου.

Χρυσοχοΐδης Θεωρῶ τὸ νομοσχέδιον ἀνελεύθερον, διότι, ἐφαρμοζομένου αὐτοῦ, θὰ καταντήσῃ νὰ δικάζωνται ἄνθρωποι ἀναπολόγητοι. Αἱ ἐκ κακοβουλίας ἐρημοδικίαι, αἱ ἐκ δολίας προερέσεως τοῦ κατηγορουμένου, εἶνε τὸ βαρύτερον κακὸν τοῦ θεσμοῦτῶν ἐρημοδικιῶν. Τὰς ἐξ ἀδυναμίας ἐρημοδικίας, ἐξ ἀνωτέρας βίας ἢ ἄλλου ἀνυπερβλήτου κωλύμματος, οὐ ἡ ἐκτίμησις «ἀφίεται τῇ κρίσει τοῦ δικαστηρίου», δὲν προλαμβάνει διὰ τῶν σχετικῶν διατάξεών του τὸ νομοσχέδιον. Διότι ὁ τρυγητός, ὁ θερισμός, οἱαδήποτε γεωργικὴ ὑπόθεσις δύναται νὰ εἶνε ἀνυπέρβλητον κώλυμμα, μὴ ὑποκείμενον ὅμως εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ. Διότι οὗτοι, ἀνειδήμονες τοῦ ἀποκλειστικοῦ βίου τῶν γεωργῶν, τῶν συνθηκῶν τῶν ἰδιαιτέρων ἑκάστου τόπου, οὐδόλως δύνανται συνήθως νὰ ἐκτιμήσωσιν ἀληθῶς καὶ δικαίως τὰς αἰτιολογίας τοῦ ἀγρότου. Ὅθεν δὲν πρέπει οὐδόλως νὰ ἀφίσωμεν κυριαρχικὸν δικαίωμα κρίσεως εἰς τοὺς δικαστάς.

Ἡ ἔλλειψις ἐπίσης προχείρων χρηματικῶν μέσων, ὡς συνηθεστάτη ἄλλως τε, εἶνε καὶ αὐτὴ κώλυμμα. Ὅταν δὲ οἱ μάρτυρες τοῦ κατηγορουμένου κλητεύωνται παρὰ τοῦ κατηγορουμένου καὶ δὲν παρουσιάζωνται, ὁ κατηγορούμενος, ἐμφανιζόμενος, εὑρίσκεται εἰς τὸ δίλημμα ἢ ν' ἀρεθῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ περὶ τοῦ οὐσιώδους ἢ μὴ τῆς ἀξίας τῶν μαρτύρων του, ἢ νὰ ἐρημοδικήσῃ.

Ν. Δημητρακόπουλος. (Ὑπουρ. τῆς Δικαιοσύνης) Ἀναχωρεῖτε ἐξ ἀφετηρίας ὅτι τὸ δικαστήριον εἶνε ἀδιάλλακτον κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Ἀλλὰ τὰ ἴδια δικαστήρια δὲν θὰ κρίνουν καὶ κατ' οὐσίαν τὴν ὑπόθεσιν καὶ εὑρίσκετε αὐτὰ τόσον ἐπικίνδυνα κατὰ τοῦ κατηγορουμένου προκειμένου περὶ τῆς ἀναβολῆς;

Χρυσοχοΐδης. Δὲν ἀποδίδω τὸν κίνδυνον τοῦ κατηγορουμένου εἰς κακοβουλίαν τῶν δικαστῶν, ἀλλὰ εἰς ὑποκειμενικὰς σκέψεις, αἵτινες ἔχουσι πολλάκις ὀλεθριώτερα ἀποτελέσματα. Ὁ λόγος δι' ὃν ζητεῖται ἡ ἄρσις τοῦ μέσου τῆς ἀνακοπῆς εἶνε ἡ σύντμησις τοῦ χρόνου τῆς διαδρομῆς

τῶν δικῶν. Περιλαμβάνει διάταξιν σχετικὴν τὸ νομοσχέδιον. Ἀλλὰ προτείνω προπολογίαν τελεσφορωτέραν: Νὰ τεθῇ παράγραφος ὁρίζουσα παράβολα αὐστηρά, νὰ πληρώνουν δηλ. οἱ κατηγορούμενοι πρὸς τὴν πολιτείαν εἰς χρῆμα πᾶσαν ζημίαν αὐτῆς ἐκ τῶν ἐρημοδικιῶν. Τὸ νομοσχέδιον ὅμως ἀπαγορεύει καὶ τὴν β' ἀνακοπήν. Δηλαδὴ δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε ἡ ἀπόδειξις τοῦ κατηγορουμένου τοῦ β' κωλύμματος. Καὶ μάλιστα δὲν γίνεται δεκτὸς ν' ἀγακόψῃ ἐκ δευτέρου, ἂν δὲν εἶνε ἤδη εἰς τὰς φυλακάς. Ἂν μείνῃ τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει, θὰ ψηφίσωμεν νομοσχέδιον ἀνελεύθερον, ἀπάδον ἐντελῶς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ κόμματος, εἰς ὃ ἀνήκει ὁ ὑποβαλὼν κ. Ὑπουργός.

Κουλουμβάκης Ὅταν ἐλάβομεν ὡς δεδόμενον, ὅτι πρὸ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων δικάζονται πλεῖσται ὑποθέσεις, ἃς ἀναγνωρίζομεν ὡς συνεπείας ψευδῶν μηνύσεων, ὑποθέσεις ἀνυπόστατοι, πῶς θέλομεν ν' ἀφίσωμεν διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ἀναπολογήτους τοὺς κατηγορουμένους; Ἀλλὰ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἶνε ἔργον τοῦ κ. Βοκοτοπούλου.

Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικ.). Πλανᾶσθε.

Κουλουμβάκης. Ὁ κ. Βοκοτόπουλος ἐδημοσίευσεν ἐν ἀντιπαραβολῇ εἰς τὸ «Ν. Ἄστυ» τὰ δύο νομοσχέδια.

Ἀλλὰ ἔχει ἀσφαλισθῇ ἡ ἐπίδρασις τῶν ποινικῶν δικογράφων; Διότι ἡ ἐπιτυχία τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἐξαρτᾶται, ὅταν θὰ γίνῃ νόμος, ἐκ τῆς ἐπιτυχίας ἄλλου νομοσχεδίου τοῦ περὶ δικαστικῶν κλητήρων, ἀλλὰ ἔχομεν ἐξησφαλισμένον ὅτι θὰ ἔχωμεν διὰ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ περὶ κλητήρων, γενομένου νόμου καὶ ἐφαρμοζομένου, ἐπαρκὲς κατὰ ποιὸν καὶ κατ' ἀριθμὸν σῶμα δικαστικῶν κλητήρων;

Διὰ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ ὑπὸ συζήτησιν τίθεται κανὼν ἐπιτρεπτικὸς ἕνεκα ἀπολύτου ἀδυναμίας. Ἀλλὰ ἡ ἀπόλυτος ἀδυναμία δὲν ἀναγράφεται εἰς νόμους, εἶνε ἀφ' ἑαυτῆς ἀνεγνωρισμένη ἀρχή. Ἄλλο δόγμα παραγνωρίζεται διὰ τοῦ νομοσχεδίου, τὸ «μὴ ἀνήκουστον τὸν πολίτην δικάζεσθαι καὶ καταδικάζεσθαι». Πῶς εἶνε δὲ δυνατὸν νὰ παρατείνεται ἡ φυγοποινία ἐπ' ἄπειρον; Ἂς ψηφίσωμεν τὸ περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων νομοσχέδιον, ἂς ἀσφαλίσωμεν τὴν ταχείαν κοινοποίησιν τῶν

ἀποφάσεων, τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀποφάσεων ἐντὸς 24 ὡρῶν, τὴν ταχείαν σύλληψιν τῶν φυγοποίνων κλπ., καὶ τότε προστρέχομεν εἰς τὰ μέτρα τοῦ παρόντος νομοσχεδίου. Συμβαίνει νὰ ἐξετάζωνται 55 μάρτυρες, οἱ 50 νὰ καταθέτουν σοβαρὰ ὑπέρ, οἱ 5 ἀόριστα, ὁ εἰσαγγελεὺς θὰ κλητεύσῃ τοὺς 5 ἐκείνους μόνον, ὅσας ἀναφορὰς καὶ ἂν ὑποβάλλεται πρὸς αὐτόν. Ἡμεῖς πολλάκις οἱ δικηγόροι συνιστῶμεν εἰς τοὺς κατηγορουμένους ἐρημοδικίαν, διότι βλέπομεν ὅτι δὲν ἐκλητεύθησαν μάρτυρες πλειστάκις ἐξετασθέντες εἰς τὴν ἀνάκρισιν, σπουδαῖα ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου καταθέσαντες. Ἀπόκειται μὲν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου ἡ οὐσία τῶν ὑποθέσεων, ἀλλὰ οἱ δικασταί, ὡς ἔχουσιν ἤδη τὰ πράγματα εἶνε ἀδιόρθωτοι. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γίνεται σεῖς οἱ Τιτᾶνες τῆς ἀναμορφώσεως τῆς Δικαιοσύνης, θέσατε τοὺς πρώτους λίθους, προοδοποιήσατε καὶ ἡ δόξα ὑμῶν θὰ εἶνε ἀρκετή.

Μπαλτατζόπουλος. Τὸ νομοσχέδιον ἔν τισι εἶνε ἀπραγματοποίητον, ἔν τισι πραγματοποιήσιμον, ἀλλὰ ἐπικινδύνως πραγματοποιήσιμον. Παραπέμπω εἰς τὴν 6' παράγραφον τοῦ α' ἄρθρου. Πῶς θὰ κλητευθῶσι κάτοικοι χωρίων, παὐδημεὶ ἀπόντες;

Δὲν ἔχω κακὴν ἰδέαν διὰ τοὺς δικαστὰς τοῦ τόπου μου, ὑπὸ ἔποψιν ἐντιμότητος ἔρχονται εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, ἀλλὰ ὁ τρόπος καθ' ὃν διεξάγονται αἱ δίκαι ματαιοῖ πᾶσαν καλὴν πρόθεσιν. Εἶνε ἀδύνατον λ. χ. νὰ μελετήσῃ ὁ δικαστὴς ἐπὶ τῆς ἕδρας του 100 δικόγραφα, ὅσαι περίπου ὑποθέσεις δικάζονται συνήθως εἰς τὰ μεγάλα Πλημμελειοδικεῖα.

Τριγώνης. Ἀκολουθεῖ τὸ νομοσχέδιον τὴν ὁμοιοπαθητικήν, τὴν συμπτωματικὴν θεραπείαν, οὐχὶ τὴν ριζικήν. Τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακοπῆς εἶνε ἱερόν, ἡ ἀναίρεσις αὐτοῦ εἶνε ἄρνησις τῆς δικαιοσύνης. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην πολιτείαν περιβάλλεται τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακοπῆς μὲ τόσους περιορισμούς, μὲ ὅσους παρ' ἡμῖν. Ὁ λόγος τῆς ἀνακοπῆς εἶνε κυρίως ὄχι ὁ ἐκ τῆς ἀτελοῦς ἢ πλημμελοῦς κλήσεως τῶν κατηγορουμένων, ἀλλ' ἄλλος. Μέχρι τοῦ 1880 αἱ ἐρημοδικίαι ἦσαν ἐλάχιστοι. Κατόπιν ἐγεννήθη δυσπιστία πρὸς τοὺς δικαστάς, ὡς γενομένους ἐξαρτήματα τῆς πολιτικῆς, καὶ ἐζήτουν οἱ κατηγορούμενοι ἄλλα δικαστήρια διὰ νὰ δικασθοῦν, διὰ νὰ μὴ καταδικασθοῦν ἀθῷοι ὄντες. Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου περι-

ωρίσθη ὄντως εἰς τὸ ἐλάχιστον ὅριον τὸ κακὸν τῆς ἐπιδράσεως τοῦ φατριασμοῦ.

Προδικασία δὲν γίνεται πλήρης. Ἡ ἀνακοπὴ εἶνε δικαίωμα συνδεόμενον οὐσιαστικῶς μὲ τὴν ὑπεράσπισιν. Ἀλλὰ τί θέλουσιν αἱ δίκαι περὶ παρανόμου ὑλοτομίας, περὶ παρανόμου βοσκῆς, διὰ παραβάσεις σιδηροδρομικάς, αἵτινες καταλαμβάνουσι τὸ πλεῖστον τῶν πινακίων τῶν Πλημμελειοδικείων; Ἀναθέσατε αὐτὰς εἰς τὰ Εἰρηνοδικεῖα. Τί θέλει τὸ ἀνύπαρκτον ἔγκλημα τῆς ἀδίκου ἐπιθέσεως, τὸ ὁποῖον πληημυρεῖ ἐπίσης τὰ πινάκια τῶν Πλημμελειοδικείων; Ἀραιώσατε λοιπὸν τὰς δίκας εἰς ὁρμήδια δικαστήρια. Ἐγὼ θὰ καταψηφίσω τὸ νομοσχέδιον.

Ἀγγελίδης. Θὰ ψηφίσω τὸ νομοσχέδιον ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς συστήσῃ τῷ κ. Ὑπουργῷ τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἱδρύσῃ ταχυδρομεῖα εἰς ὅλα τὰ χωρία τοῦ Κράτους. Διότι ἐντὸς 3 ἡμερῶν ὀφείλουσι νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον αἱ κλήσεις καὶ αἱ ἐπιδόσεις καὶ τοῦτο προϋποθέτει ἀρτίαν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν.

Ε. Βενιζέλος. (Πρ. τῆς Κυβερνήσεως) Ἀνησυχεῖται τὰ περὶ ἀγροτικῶν διανομέων μέτρα.

Νέγρης. Προϋποθέτει ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀρτιότητα τῶν δικαστικῶν κλητήρων. Ἀλλὰ τοῦτο ἡ πεῖρα ἀποδεικνύει ἀνέφικτον, ὑφ' ἃς συνθήκας καὶ νομικὰς διατάξεις εὑρίσκεται τὸ σῶμα τῶν δικαστικῶν κλητήρων καὶ αἵτινες οὐσιαστικῶς δὲν βελτιοῦνται διὰ τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου. Θὰ καταψηφίσω τὸ νομοσχέδιον.

Ἀραβαντινός (ὥρα 9—12'). Εἶμαι κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ὡς πρὸς τὴν βάσιν αὐτοῦ. Τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν εἶνε ὡς ὀγκόλιθοι, μὴ ἀνατραπέντα. Ὁ Σύλλογος ὑποδεικνύει τὰ καλλίτερα μέσα κατὰ τῶν ἐρημοδικιῶν, ἀλλὰ ταῦτα δὲν περιελήφθησαν εἰς τὰς τροπολογίας τοῦ νομοσχεδίου. Τὸ νομοσχέδιον εἶνε ἀνεπιστημονικόν, ἀφιλοσόφητον, ἀντικείμενον εἰς τὰς νέας ἀρχὰς τῆς Ποινικῆς Δικονομίας. Θὰ καταψηφίσω αὐτό.

Παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Σ. Θεοδωροπούλου ὑποβάλλονται τροπολογίαι εἰς τὸ σχέδιον νόμου περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου, τυπωθησόμεναι πρὸς διανομήν.

Τσιγκόλης. Ἔχω ἴσως νὰ εἴπω τι μὴ λεχθέν. Ὁ

κ. Πρωθυπουργὸς εἶπεν ὅτι παράνομος νόμος εἶνε ἐφηρμοσμένος καὶ ἐν Κρήτῃ. Ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ μελετήσω τὴν Κρητικὴν Δικονομίαν, ἀλλὰ λαμβάνεται ἐγγύησις ὑπὲρ τοῦ καταγγελομένου, ἔχει ἐπὶ πλέον ὁ κατηγορούμενος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως. Ἐν Κρήτῃ δὲ ὑπάρχουν καὶ Ἐφετεῖα κατὰ μικρὰς περιφερείας. Παρ' ἡμῖν τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως ὡς πρός τινα μέρη τῆς Ἑλλάδος θὰ ἦτο δῶρον ἄδωρον. Ἀλλὰ τὸ νομοσχέδιον οὔτε τὸ δικαίωμα αὐτὸ παρέχει. Διατὶ δὲ θέλετε νὰ μᾶς στερήσετε τοῦ δικαιώματος τῆς β' ἀνακοπῆς: Ὅθεν, τοῦ δικαιώματος τῆς ἐρημοδικίας δὲν πρέπει νὰ στερηθῶμεν ἂν δὲν μᾶς δοθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως, τοὐλάχιστον μὴ μᾶς στερῆται τοῦ δικαιώματος τῆς β' ἀνακοπῆς.

Θεοφ. Θεοδωροπούλου. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ καταψηφίσω τὸ νομοσχέδιον, καὶ ἕνεκα τινῶν ἐκ τῶν προεκτεθέντων ὑπὸ ἄλλων λόγων καὶ ἕνεκα τοῦ ὅτι γνωρίζω, ὅτι διὰ λόγους ἀναγκαστικοὺς μακρῶν ἀποστάσεων εἶνε ἀδύνατος ἡ ἔγκαιρος κοινοποίησις τῶν δικογράφων. Ἑπομένως διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐφαρμοζομένου, θὰ πληθύνῃ ἡ φυγοποινία. Ἐκ τῆς Εὐρυτανίας, ἐκ κατοίκων τῆς ὁποίας ἀποτελεῖται τὸ πλεῖστον ἡ πελατεία μου καὶ ἣν γνωρίζω καλλίτερον πλεῖστοι παραχειμάζουσι 2 καὶ 3 ἡμέρας μακράν, ὥστε νὰ εἶνε ἀδύνατος ἡ ἔγκαιρος κοινοποίησις. Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων θὰ καταψηφίσω τὸ νομοσχέδιον.

Παπαλουκᾶς. Παρὰ τὰς ἐπενεχθείσας παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τροποποιήσεις εἰς τὸ νομοσχέδιον, τοῦτο εἶνε ἀπροσάρμοστον εἰς τὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς εὑρίσκεται καὶ βιοῖ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅθεν θὰ καταψηφίσω αὐτό.

Ροΐδης. Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου.

Πρόεδρος. Κηρύσσει περαιωμένην τὴν συζήτησιν.

Ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν πρότασιν πολλῶν Βουλευτῶν, πλέον τῶν 15, περὶ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορίας. Ἀναβάλλεται αὐτὴ κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν.

Λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ ὥραν 9 καὶ 10 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβινᾶς

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΜΓ'.

Τῆς 7ης Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5 μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 Βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Προσέρχεται εἶτα ὁ μήπω ὁρκισθεὶς Βουλευτὴς Μεσσηνίας κ. Δ. Ἀναστασόπουλος καὶ δίδει τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος νενομισμένον ὅρκον, ἔχοντα οὕτω:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ »εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα »καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυ»νειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς:

1) Ἡ Αἰκατερίνη Κορωναίου διαμαρτύρεται ὅτι ὁ σύζυγός της κρατεῖται ἐπὶ 20 ἤδη μῆνας ὡς ὑπόδικος. 2) οἱ μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» Γόμφων ζητοῦσι διάλυσιν ταύτης. 3) οἱ κάτοικοι Περπαίνης ζητοῦσιν ὅπως ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ σπειρομένων γαιῶν. 4) ἡ κτηματικὴ ἀδελφότης Καλαμῶν ζητεῖ ὅπως ὁ φόρος τῶν ἐσπεριδοειδῶν βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται κατὰ τὴν συγκομιδήν. 5) οἱ γαλακτοπῶλαι Ἀθηνῶν ζητοῦσι τροποποίησιν τοῦ περὶ Κυριακῆς ἀργίας νόμου. 6) ὁ λαὸς Ἀγρινίου ζητεῖ ὅπως ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ σπειρομένων γαιῶν. 7) ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Μεσολογγίου παρακαλεῖ ὅπως ἀποσυρθῶσι τὰ ὑποβληθέντα δικαστικὰ νομοσχέδια. 8) ὁ γεωργικὸς πληθυσμὸς Ἁλμυροῦ κηρύσσεται κατὰ δεκάτης. 9) ὁ σύλλογος τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου Πατρῶν κηρύσσεται ὑπὲρ ἐπιβληθέντος νομοσχεδίου περὶ εἰσοδήματος. 10) ὑπόμνημα τῶν Πατέρων τῆς ἱστορικῆς τῶν Καλαβρύτων Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου. 11) οἱ ἐν Χαλκίδι, Ζακύνθῳ, Ἀστακῷ, Ἀγρινίῳ, Πύργῳ, Κερκύρᾳ, Λαρίσσῃ, Σύρῳ, Ναυπλίῳ, Καλάμαις, Βόλῳ καὶ Τρικκάλοις, σιγαροποιοί, ζητοῦσι δι' ἀναφορῶν των ὅπως ἐπιβληθῇ φόρος εἰς τὰ μηχανοποίητα σιγαρέττα. 12) οἱ Π. Γκεντιλίνης καὶ Α. Γκεντιλίνη ζητοῦσι ἐξόφλησιν τῆς 1000δράχμου βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως τοῦ ἀποβιώσαντος Γερ. Γκεντιλίνη. 13)

ὁ Σύλλογος Καλαβρυτῶν παρακαλεῖ ὅπως παύσῃ ἡ ἀπηνὴς καταδίωξις τῶν ὀφειλετῶν τοῦ Δημοσίου, 14) πολῖται τινες ἐκ Λεονταρίου παρακαλοῦσιν ὅπως μὴ μεταβληθῇ τὸ ἄρθρ. 16 τοῦ Συντάγματος, 15) ὁ λαὸς Περαχώρας παρακαλεῖ ὅπως ἐπιβληθῇ φορολογία ἐπὶ τῶν σπειρομένων γαιῶν, 16) οἱ κατάδικοι Λαρίσης ζητοῦσι χάριν τοῦ 1]3 τοῦ ποινῆς των, 17) ὁ λαὸς Καζακλὰρ ζητεῖ ἀνέγερσιν διδακτηρίου ἀρρένων, 18) οἱ κυβερνῆται πλοίων Α. Μπρᾶσκος καὶ Α. Μοντὴς διαμαρτύρονται διότι τὸ τελωνεῖον Χαλκίδος ὑπέβαλεν αὐτοὺς πληρωμὴν πορθμείων πλειόνων τοῦ νομίμου, 19) ἁλιεῖς Λευκάδος διαμαρτύρονται κατὰ τῶν μέτρων τοῦ λιμεναρχείου, 20) ἐκκαθαρισθέντες οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι ζητοῦσιν ἐπαναφορὰν εἰς τὰς θέσεις των, 21) ὁ δῆμος Τευθρώνης διαμαρτύρεται κατὰ φόρου ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων, 22) Σύλλογος Ἐμπορουπαλλήλων Χαλκίδος ζητεῖ τὴν διὰ νόμου ἐπιβολὴν Κυριακῆς ἀργίας πανταχοῦ, 23) δήμαρχος Τυρνάβου ὑποβάλλει ψηφίσματα Δ. Συμβουλίου περὶ δωρεὰν παροχῆς παιδείας καὶ περὶ ἀποσύρσεως νόμου δεκάτης, 24) οἱ ἐν Τάραντι Ἕλληνες σπουδασταὶ δασολογίας ζητοῦσιν ὅπως προκειμένου ν' ἀποσταλῶσιν ὑπότροφοι ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, 25) ἀμαξοκαραγωγεῖς Ἀθηνῶν ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος, 26) κατάδικοι Σύρου ζητοῦσι χάριν τοῦ 1]3 τῆς ποινῆς των, 27) ὑποδιδάσκαλοι δήμου Ὠλένης τῆς Ἠλείας ζητοῦσι σύνταξιν καὶ αὔξησιν μισθοῦ, 28) κάτοικοι Πιάνης τοῦ δήμου Φαλάνθου ζητοῦσιν ἀπόσυρσιν δεκάτης καὶ 29) ἀπόστρατοι ἀνθυπολοχαγοὶ ἐκ Καλαμῶν ζητοῦσιν αὔξησιν συντάξεώς των.

Ὁ Βουλευτὴς κ. **Καφετζόπουλος** ὑποβάλλει πρότασιν περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ι. Μπουρνιᾶς λέγει ὅτι ἂν καὶ παρῆλθε εἰς καὶ ἥμισυς μήν, δὲν ἀπήντησεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπὶ πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας ἐζήτησε σχετικῶς πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ ταμείου τῶν μεταλλευτῶν τὸν καὶ Διευθυντὴν τοῦ Γ. Λογιστηρίου, παρακαλεῖ δ' ὁλόκληρον τὴν Κυβέρνησιν ὅπως λάβῃ μέριμναν ὑπὲρ τοῦ ταμείου.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι τὰς πληροφορίας ταύτας εἶχε ζητήσει πρὶν ἢ τὰς ζητήσῃ ὁ κ. συνάδελφος. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γ. Λογιστηρίου δὲν εἶνε ἀδικαιολόγητος ἂν δὲν προσεκόμισεν ἀκόμη τὰς πληροφορίας ταύτας λόγῳ τῶν ἀσχολιῶν του ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Αἰτήσει τῶν βουλευτῶν κ. κ. Κουτούπη, Θεοδωροπούλου, Ἀραβαντινοῦ, Παπαναστασίου, Πετμεζᾶ, Κοντογούρη, Ζαβιτσάνου, Χρυσοχοΐδη, Σκιαδαρέση καὶ Ἀποστολίδου γενικεύεται ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Θ. Κουτούπης** λέγει ὅτι ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γεν. Λογιστηρίου εἶνε ἀπρεπὴς πρὸς πάντας τοὺς βουλευτάς, οἱ δὲ τρόποι του κακοήθεις.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ἐννοεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ κατάστασις ὅπως ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γεν. Λογιστηρίου νομίζει ὅτι εἶνε ἀνώτερος παντός. Ἐὰν τοῦτο εἶνε ἀληθὲς θὰ τιμωρηθῇ. Ὀφείλω ὅμως νὰ ὁμολογήσω ὅτι εἶνε ἔντιμος ἄνθρωπος καὶ οὐχὶ κακοήθης.

Μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν παραιτοῦνται τῆς ὁμιλίας των πάντες οἱ ζητήσαντες τὸν λόγον.

Φ. Νέγρης λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀξιώσῃ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐπιβάλῃ εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου ἵνα μέχρι τῆς προσεχοῦς Δευτέρας ὑποβάλῃ τὰς αἰτηθείσας πληροφορίας.

Ε. Ρέπουλης παρακαλεῖ ὅπως ὁρισθῇ ἡμέρα συζητήσεως ἡ ἡμέρα καθ' ἣν θέλουσι προσκομισθῇ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα. Ἐὰν τὰ ἔγγραφα ταῦτα δὲν προσκομισθῶσι μέχρι τῆς Δευτέρας, δύναται τότε ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιληφθῇ τῆς συζητήσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀγγέλλει μετὰ ταῦτα ὅτι ὁρίζεται ἡ προσεχὴς Δευτέρα πρὸς συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς λειτουργίας τοῦ ταμείου τῶν μεταλλευτῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργὸς) καταθέτει πληροφορίας τινὰς αἰτηθείσας ὑπὸ βουλευτῶν.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Καταθέτει ἐπίσης πληροφορίας αἰτηθείσας ὑπὸ βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Φουρίος** (ὥρα 5.57' μ. μ.) ἀπαντᾷ ἐπὶ ὑποβληθείσης πληροφορίας τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Υ-

πουργοῦ καὶ λέγει ὅτι ἡ Σπάρτη δύναται καὶ πρέπει νὰ καταστῇ ἕδρα συντάγματος λόγῳ τῆς ἱστορίας αὐτῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ τόπου, μὴ εὑρισκομένου εἰς εὐχάριστον θέσιν.

Π. Ἠλιόπουλος (ὥρα 6.1' μ. μ.). Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀπαντήσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν σχετικῶς πρὸς αἰτηθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ πληροφορίαν διὰ τὸν λιμένα Κατακώλου καὶ λέγει ὅτι ἡ ζητουμένη ἐκβάθυνσις τοῦ λιμένος εἶνε ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων ἔργων, διότι ὡς σήμερον ἔχει ὁ λιμὴν οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἐκφόρτωσιν ἐμπορευμάτων, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὴν ἀποβίβασιν ἐπιβατῶν συντελεῖ. Ἀναφέρει τὴν ἱστορίαν τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος, ἥτις χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1854, ἐπικρίνει τὴν ἔλλειψιν εἰδικῶν μελετῶν, εἰς ἃς ἀποδίδει τὴν καταστροφὴν τῶν διαφόρων ἔργων καὶ εἰδικῶς τούτου ὑπὲρ τῆς κατασκευῆς τοῦ ὁποίου ἐδαπανήθησαν πλέον τῶν 14 ἑκατομμυρίων δραχ. καὶ ἐπίκειται νὰ καταστραφῇ καὶ πρέπει νὰ ληφθῇ ἔγκαιρος φροντὶς διὰ νὰ μὴ ἀποσυντεθῇ ὁ βραχίων τοῦ λιμένος, ὅπως ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἀποσυντίθεται, καὶ παρακαλεῖ νὰ ἐγκριθῇ ἡ πρᾶξις τῆς λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς Κατακώλου.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἐνέκρινε τὴν αἴτησιν οὐχὶ διότι δὲν ἀνεγνώριζε τὴν ἀνάγκην τοῦ ἔργου, ἀλλὰ διότι ἐθεώρει ὅτι ἔπρεπε νὰ προφυλάξῃ τὸ λιμενικὸν ταμεῖον ἀπὸ ζημιῶν. Διὰ τὴν ἐκβάθυνσιν τοῦ λιμένος χρειάζονται 94 χιλιάδες δραχμῶν, αἵτινες δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸ ταμεῖον. Ἐὰν τὸ λιμενικὸν ταμεῖον ἐξεύρῃ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν βεβαίως τὸ Ὑπουργεῖον θέλει ἐγκρίνῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐκβαθύνσεως.

Π. Ἠλιόπουλος (ὥρα 6. 12') δευτερολογῶν προσθέτει τινά, λέγων ὅτι δύναται νὰ γίνῃ προκαταρκτικὴ ἐργασία μὲ τὰ ὑπάρχοντα χρήματα.

Γ. Σπηλιόπουλος ζητεῖ ὅπως ὁρισθῇ ἡμέρα συζητήσεως διὰ τὴν ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀπαντᾷ ὅτι ὑπάρχει ἀναγεγραμμένη ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει παρομοία ἐπερώτησις, θὰ διεξαχθῇ δὲ ἡ συζήτησις ὅταν ῥθάσωμεν εἰς τὴν σειρὰν ἐκείνης.

Σ. Ἀγαπητὸς ἀρκεῖται εἰς συστάσεις τινάς, ὑποβληθείσας διὰ τοῦ γραφείου τῆς Βουλῆς σχετικῶς πρὸς τὸν συνοικισμὸν Χάβαρι.

Α. Διακολάμπριος παρακαλεῖ ὅπως ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἡ ἐπερώτησις περὶ ἀνακλήσεως Β. Διατάγματος τῆς φορολογίας τῆς ῥητίνης.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ καὶ ἡ ἐπερώτησις ὁρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

Κ. Χαγιπάτης ὑποστηρίζει ἀναφορὰν καλλιεργητῶν μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν δήμων Θωρικίων καὶ Κορωπίας, ζητούντων ἐπιείκειαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν πληρωμὴν ὀφειλομένων χρεῶν πρὸς τὴν Μονὴν Πετράκη, λόγῳ καταστροφῆς των. Ἐπικαλεῖται Κυβερνητικὴν ἐπέμβασιν πρὸς χριστιανικωτέραν διεκδίκησιν ἐκ μέρους τῶν ἡγουμένων τῶν δικαιωμάτων των.

Συνηγοροῦν ἐπίσης ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Δ. Ἀνδρέου** καὶ **Κ. Θεοδωροπούλου**.

Κ. Ζαβιτσάνος ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ Ι. Σπίνουλα, ἐκ Γαστουρίου τῆς Κερκύρας, καταγγέλλει δὲ ὅτι ὄργανα τινὰ τῆς ἐκεῖ ὑπηρεσίας, ψευδῶς ἐπιστοποίησαν ὅτι λόφος τις παρὰ τὸ Ἀχιλλεῖον ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς λατομεῖον, ἐνῷ πράγματι τοιοῦτό τι δὲν συμβαίνει, ἀναφέρει ἀκολούθως τοὺς λόγους οἵτινες προὐκάλεσαν τὴν πιστοποίησιν ταύτην, λόγους, μηδένα ἔχοντας ἄλλον σκοπὸν ἢ τὸ νὰ φανῶσιν ἀρεστοὶ οἱ ὑποδείξαντες πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα.

* Παραδειγματικὴ τιμωρία, ἐπιλέγει, πρέπει νὰ ἐπακολουθήσῃ κατὰ τῶν ὀργάνων τῶν ἐκθεσάντων τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ Ἔθνους, ἀποβλεπόντων μόνον εἰς παράσημα, πρέπει νὰ ἀναλάβουν τὴν ἰδιοκτησίαν των οἱ στερηθέντες αὐτῆς ὅλως παρανόμως ἰδιοκτῆται.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν). Δηλοῖ ὅτι ἔχει ἀνάγκην νὰ μελετήσῃ τὴν ὅλην μακρὰν ὑπόθεσιν καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ν' ἀναμείνῃ τὸ πέρας τῆς μελέτης του, μεθ' ἣν θὰ προβῇ εἰς ἀνακοίνωσιν.

Κυφεντζόπουλος (Ἐπὶ ἀναφορᾶς τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου Πατρῶν). Ἐργατικοὶ Σύλλογοι τῶν Πατρῶν διατηροῦν νυκτερινὴν Σχολὴν χάριν τῶν ἐργατῶν, ἥτις ὑπεστηρίζετο ἐνιαυσίως καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ ὑπὸ τῆς Κυβερ-

νήσεως δι' ἐπιδρομάτων. Πέρυσιν ἀπεκόπη ἡ συνδρομή, δθ-θεν χάριν οἰκονομιῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπευθύνεται τὸ Κέντρον καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Κυβέρνησιν, πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ κακοῦ. Ἐφέτος μάλιστα εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀγορασθῶσι καὶ ὄργανα φυσικῆς, πρόκειται δὲ περὶ μικροῦ τινος «Παρνασσοῦ» ἐν Πάτραις, τοιαύτη εἶνε ἡ Σχολὴ τοῦ Ἑ. Κέντρου Πατρῶν, διότι ἀπ' αὐτῆς διδάσκουσι καὶ ὁμιλοῦσι πάντες οἱ πεευματικῶς καὶ ἠθικῶς ἐξέχοντες ἐν Πάτραις.

Πελ. Ἰωαννόπουλος. Ἐλπίζει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν θὰ δώσῃ τὴν προσήκουσαν προσοχὴν εἰς τὸ ζήτημα.

Μιχαλακόπουλος. Συνιστᾷ ὁμοίως τὴν ἀναφορὰν τοῦ Ε. Κέντρου Πατρῶν.

Ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις ἐπερωτήσεως ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν ἐκκαθαρισθέντων πταισματοδικῶν, εἰρηνοδικῶν καὶ γραμματέων.

Σουλιώτης (Ἐπὶ ἀναφορᾶς τῆς κοινώτητος Μοναστηρακίου Ἀνακτορίων). Ὁμιλεῖ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναφορᾶς διὰ τὴν ἐνέργειαν καταδιωκτικοῦ ἀποσπάσματος, προβάντος πρὸ διμήνου καὶ πλέον εἰς παρεκτροπὰς ἐν οἰκίᾳ τοῦ χωρίου, ἐξ ἀφορμῆς καταδιώξεως φυγοδίκου τινός. Ἐνηργήθη, λέγει, ἀνάκρισις, ἀλλά, καίτοι παρῆλθε δίμηνον, οὐδὲν ἐγένετο. Ἡ ἀτιμωρησία τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀποσπάσματος ὑπευθύνου ἀξιωματικοῦ ἀπέθρασυνε τὰ κατώτερα ἀστυνομικὰ ὄργανα καὶ συλλαβόντα ταῦτα ἕτερον πολίτην Νάκον ὀνόματι, ἔδειραν αὐτὸν ἀνηλεῶς, τὸν ἀπέστειλαν εἰς Λευκάδα, ὁ εἰσαγγελεύς, μὴ εὑρὼν ἐνοχήν, τὸν ἀφῆκεν ἐλεύθερον, ἀλλά, μέχρις οὗ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκον του, ἀπέθανεν ἐκ τῶν κακώσεων καὶ τῆς αἱμοπτυσίας. Συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἄμεσον ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων καὶ παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων, διότι ἐὰν κινδυνεύῃ ἡ δημοσία ἀσφάλεια, κινδυνεύει οὐχὶ ἀπὸ τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας.

Περ. Κόρμπαγος. Ἐκφράζω καὶ ἐγὼ τὴν ὀλίψιν μου διὰ τὰ καταγγελθέντα παρὰ τοῦ προλαλήσαντος. Ἡ χωροφυλακὴ βρίθει ἀναξίων ὀργάνων καὶ ἔπρεπε πρῶτον ἐν αὐτῇ νὰ διενεργηθῇ ἐκκαθάρισις. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ νομοσχέδιον, δι' οὗ νὰ θέσῃ τὸ Σῶμα τῆς χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Βεβαιῶ τὴν Βουλὴν ὅτι, ὁσάκις κατηγγέλθησαν παρεκτροπαὶ τῶν ὀργάνων τῆς χωροφυλακῆς ἡ ἐνέργεια ὑπῆρξεν ἄμεσος καὶ ἡ τιμωρία βαρυτάτη. Ὁμολογῶ ὅτι ἐν τῷ παρελθόντι οὐχὶ ὅλα τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας προσήρμοσαν τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Δὲν ἐννοοῦν δὲ ἀκόμη τὰ τοιαῦτα ὄργανα, ὅτι διὰ τῆς διαγωγῆς των δημιουργοῦν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ Κράτος εἶνε ὁ ἐχθρὸς τῆς κοινωνίας καὶ τῶν πολιτῶν καὶ ὅτι, ἕνεκα τῆς διαγωγῆς των αὐτῆς, καθιστῶσι τὸν λαὸν δύσπιστον, ὥστε ν' ἀπορεύγῃ καὶ τὴν συνδρομήν του πρὸς αὐτοὺς νὰ παρέχῃ ἐν τῷ ἔργῳ των τῆς καταδιώξεως τῶν κακοποιῶν.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, βεβαιῶ καὶ πάλιν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὅτι καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως παταύσεται οἱαδήποτε ἀδικία ὀργάνου τῆς ἀστυνομίας ἐναντίον πολίτου.

Λ. Θηνιόπουλος. (Ἐπὶ ἀναφορᾶς κατοίκων Καλαρίου). Ὁ Νομάρχης Τρικκάλων, μεταβὰς εἰς τὸ χωρίον οὗτινος οἱ κάτοικοι ἀδικοῦνται παρὰ τοῦ ἰδιοκτήκτου, ἠρκέσθη μόνον νὰ συστήσῃ εἰς τοὺς χωρικοὺς νὰ κάμουν τὰ ἐπονειδιστα ἐκεῖνα κολλιγικὰ συμβόλαια. Ὁ ἄγριος ἰδιοκτήτης τοῦ Καλαρὰρ Χατζηαργύρου πέρυσιν, ἀναγκασθέντων τῶν χωρικῶν ἕνεκα τῆς διαγωγῆς του νὰ ἐγκαταλείπουν τὸ ἴδιον ἔδαφος καὶ νὰ περιτρέχουν τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα ἐν χειμῶνι διὰ νὰ εὑρουν γαίας, διέταξε τὴν καταυρήμνισιν τῶν οἰκιῶν των καὶ τὴν ἀροτρίασιν αὐτῶν, θεώμενος μάλιστα τὸ θέαμα ἀπὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς κονακίου του, καὶ αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν ἠθέλησε νὰ κρημνίσῃ καὶ νὰ σπείρῃ τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ ἀντέστησαν οἱ ἐργάται, καὶ αὐτὸ τὸ σχολεῖον ἔτι ἠθέλησε νὰ κρημνίσῃ. Ἐὰν ἐστρέφετο ἡ ἐνέργεια τοῦ εἰσαγγελέως κατὰ τοῦ τοιούτου ἰδιοκτήτου δὲν θὰ εἴχομεν νῦν τὰς ἀναφορὰς καὶ τὰ παράπονα καὶ νέαν δυστυχίαν τῶν χωρικῶν αὐτῶν. Ἐὰν δὲν ληφθῶσι μέτρα κατὰ τῶν ὁμοίων ἰδιοκτητῶν θὰ ἔχωμεν ταχέως ὄχι ἐξέγερσιν, ἀλλὰ ἐπανάστασιν.

Σκηνιόπουλος. Τὰ συμβόλαια μεταξὺ κολλίγων καὶ ἰδιοκτητῶν ὑποχρεώνουν μόνον καὶ διαρκῶς τὸν κολλύγαν, οὐδέποτε τὸν ἰδιοκτήτην, τὰ δὲ ποινικὰ δικαστήρια ἐπέτειναν καὶ καθιέρωσαν ἀκόμη περισσότερον τὸ κακὸν διὰ

τῶν ἑκάστοτε σχετικῶν ἀποφάσεών των. Αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ οὐδέποτε ἐπελήφθησαν αἰτήσεων ἀγροτῶν ἢ κολλίγων, ἀλλὰ προθυμώτατα ἐπιλαμβάνονται αἰτήσεων, ἢ καταγγελιῶν ἰδιοκτητῶν, ἢ ἐκμισθωτῶν. Δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως ἄγονται ὅλων τῶν χωρίων οἱ κάτοικοι πρὸ τοῦ Πλημμελειοδικείου διὰ πράξεις δι' ἃς δὲν εἶνε ὑπεύθυνοι, ἀλλὰ μᾶλλον ἔνοχοι εἶνε οἱ ἐκμισθωταί. Διότι οἱ ἐκμισθωταὶ κυρίως εἶνε θηριώδεις, ἄπληστοι κερδοσκόποι, ἐνῷ οἱ πλεῖστοι ἰδιοκτῆται φέρονται καλῶς. Εἰς τὸ Καλαρὰρ ὁ ἰδιοκτήτης δὲν ἀφίνει τοὺς χωρικοὺς νὰ καλλιεργήσουν καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς εἰς ὃν κατέφυγον τοῖς εἶπεν ὅτι ἔχουν μὲν τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην ἀποζημίωσιν διὰ τὴν παρεμπόδισιν, ἀλλὰ ὄχι νὰ καλλιεργήσουν.

Ἡ παροῦσα Κυβέρνησις, ἐκπροσωποῦσα πολιτικὴν μερίδα, ἥτις φαίνεται καὶ θέλει νὰ εἶνε φιλελευθέρα καὶ εὐεργετικὴ διὰ τὸν λαόν, φρονῶ ὅτι ὀφείλει νὰ μὴ διαψεύσῃ τὸ ὄνομά της καὶ νὰ προστατεύσῃ ἀναξιοπαθοῦντα λαόν.

Ε. Ρεπούλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερ.) Οἱ Νομάρχαι Τρικκάλων καὶ Λαρίσσης κατώρθουν μεταβαίνοντες εἰς τὰ μέρη ὅπου ἠγείροντο διενέξεις κολλίγων καὶ ἰδιοκτητῶν, νὰ συνδιαλλάσσουν τὰ πράγματα, ἀλλὰ μεθ' ἑκάστην ἀναχώρησίν των ἡ ῥῆξις ἐπανελαμβάνετο. Κατὰ τὸ τελευταῖον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἔγγραφον τοῦ Νομάρχου ἐπανελήφθησαν αἱ διαπραγματεύσεις πρὸς συμβίβασιν. Ἔχω τὰς ἐκθέσεις τῶν Νομαρχῶν διὰ τὰ συμβάντα μεταξὺ κολλίγων καὶ ἰδιοκτητῶν ἢ ἐνοικιαστῶν τῶν χωρίων Καλαράρ, Μάρκου καὶ ἑτέρου τινὸς καὶ δύνανται οἱ κ. κ. βουλευταὶ νὰ ἴδωσιν ἐν αὐταῖς τί συνέβη καὶ συμβαίνει. Εἷς ἐν τῶν χωρίων τούτων, κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Νομάρχου, ὁ συμβιβασμὸς ἐματαιώθη, διότι τὴν τελευταίαν στιγμὴν οἱ κολλίγοι ἀπῄτησαν νὰ περιληφθῇ εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ χωρικὸς ἀπὸ διετίας ἀπὼν τοῦ χωρίου καὶ θεωρούμενος ἔκπτωτος.

Ἐ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἐφόσον ἡ παροῦσα Κυβέρνησις εὑρίσκεται ἐν τῇ ἀρχῇ δὲν θὰ λήξωσιν αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς πρὶν ἢ ρυθμισθῶσι νομοθετικῶς αἱ σχέσεις μεταξὺ ἰδιοκτητῶν καὶ καλλιεργητῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καθεστῶτος, ὅπερ ἐκράτει, εἴτε κατὰ γραπτόν, εἴτε, κατ' ἠθικὸν δίκαιον κατὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας.

Ν. Γαρδικιώτης. Πρόκειται ὄχι περὶ Θεσσαλικοῦ, ἀλλὰ περὶ ἐθνικοῦ ζητήματος. Ἀπὸ 10ετίας. Κύριοι, οἱ ἰδιοκτῆται Θεσσαλίας διαρκῶς ἐμφανίζονται πρὸ τῶν ἀρχῶν καὶ αὐτοὶ τίθενται ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν διάθεσίν των. Τοὺς κολλίγους ὅμως, παραπονουμένους καὶ καταγγέλλοντας, αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ παραπέμπουν εἰς τὰς εἰσαγγελικάς, αὗται δὲ ἀπαντοῦν πάντοτε ὅπως ὁ Εἰσαγγελεὺς Καρδίτσης πρὸς τοὺς κατοίκους Καλαρίου, δηλ. τί νὰ σᾶς κάμωμεν, ναί, ὁ ἰδιοκτήτης διὰ μπράβων σᾶς ἐξεδίωξεν, ἀλλὰ νὰ πᾶτε εἰς τὰ δικαστήρια, ἤτοι τοὺς παραπέμπουν εἷς τὰς ἑλληνικὰς καλένδας. Αἱ ἀρχαί, τὸ μὲν ἐξ ἀγνοίας τῶν πραγμάτων, τὸ δὲ ἐξ ἐπηρεασμοῦ ἕνεκα ἀποκλειστικῆς σχέσεως αὐτῶν μὲ τοὺς ἰδιοκτήτας μόνον, στρέφονται πάντοτε σχεδὸν κατὰ τοῦ χωρικοῦ καὶ ἔγεινεν ἡ τοιαύτη τακτικὴ αὐτῶν, ἔγεινεν ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως, ἡ κυριωτάτη ἴσως αἰτία τῆς ἐντάσεως τῶν σχέσεων ἰδιοκτητῶν καὶ κολλίγων. Δὲν δημοκοποῦμεν, ἀλλὰ λέγομεν ἀλήθειαν. Παρακαλῶ νὰ συστήσῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὰς ἀρχὰς ἡ Κυβέρνησις δικαίαν καὶ ἰσόρροπον διαγωγήν, μέχρις ὅτου ὁ νόμος ἀποκαταστήσῃ τὰ πράγματα ἐπὶ ἄλλης βάσεως.

Παντόπουλος. Ὁ ἰδιοκτήτης Καραλὰρ ἀπῄτησεν ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς νὰ συντάξωσι μετ' αὐτοῦ νέα συμβόλαια διὰ νὰ τοὺς παραχωρήσῃ γαίας, ἐν τούτοις, ὅτε ἄρχεται τὸ γεωργικὸν ἔτος καὶ ὤφειλε νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ ἐπὶ τούτου κατὰ τὰ κρατοῦντα, δὲν τοὺς εἰδοποίησε καὶ νῦν, ὅτε οἱ χωρικοὶ πρόκειται νὰ σπείρωσι τοὺς ὑψίμους καρποὺς, περᾶται νὰ τοὺς ἐκδιώξῃ.

Ὡς πρὸς τὸ χωρίον Μάρκου ὁ ἰδιοκτήτης παραπέμπει τοὺς χωρικοὺς νὰ καλλιεργήσουν τοὺς ὑψίμους καρποὺς εἰς ἔκτασιν ἥτις εἶνε κατὰ 3.000 περίπου στρέμματα μικροτέρα ἐκείνης εἰς ἣν ἐκαλλιέργουν μέχρι τοῦδε καὶ καλύπτεται πρὸς τούτοις κατὰ μέρος καὶ ἀπὸ ὕδατα. Ἀνάλογα τινὰ συμβαίνουν ἐν τῷ χωρίῳ Βροχοῦ ὅπου μετέβησαν ἔφιπποι χωροφύλακες νὰ ἐκδιώξουν τοὺς χωρικούς.

Μπούσδρας. Ἰσχυρὰ στρατιωτικὴ δύναμις ἐστάλη εἰς τὸ χωρίον Βροχοῦ παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως Καρδίτσης, παραμένουσα διαρκῶς ἐκεῖ, καὶ εἰς δίκην δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως ἐκάλεσε τοὺς χωρικούς. Ἡ ὑπερβασία καὶ ἡ σπουδὴ αὕτη

τοῦ. Εἰσαγγελέως ἐξυπηρετεῖ τὴν ἰδιοτροπίαν καὶ τὸ πεῖσμα τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ χωρίου Ὀρφανά, ἀνακοινῶ ὑπευθύνως πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι οὗτος, θέλων νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς χωρικούς, παρέσυρε τὸν Νομάρχην νὰ μεταβῇ δὶς εἰς τὸ χωρίον καὶ νὰ τοὺς βεβαιώσῃ, ὅτι, ἂν φύγουν ἀπὸ τὸ χωρίον, θὰ λάβῃ ἕκαστος 800—1000 δραχ., κατατεθειμένας δῆθεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Τοὺς ἐβεβαίωσεν ὡς ἀρχὴ καὶ τὸν ἐπίστευσαν. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἔλαβον τίποτε καὶ ἔκτοτε πλανῶνται πένητες, καὶ ἄστεγοι εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ δὲν ἔχουν τὰ ἔξοδα νὰ κάμουν οὔτε ἀγωγήν. Ὁ Νομάρχης λέγεται Πάγκαλος.

Ε. Ρεποιώτης (Ὑπ. Ἐσ) Πῶς δὲν κατηγγέλθη τοιοῦτον γεγονὸς παρά τινος, παρὰ τῶν ἐκ Θεσσαλίας βουλευτῶν, ὥστε νὰ ἐξακριβωθῇ.

Ἀποστόλης. Ἐγένετο ἐπὶ τοῦ προκατόχου Ὑπουργοῦ, εἰς ὃν κατηγγέλθη ἀμέσως.

Ν. Γαρδικιώτης. (Ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Ν. Σμόλιας). Αὕτη εἶνε συνοικισμὸς παρὰ τὰ σύνορα ἀποτελεσθεὶς τὸ πρῶτον τῷ 1881 διὰ μεταναστεύσεως ἐντεῦθεν τῆς γραμμῆς μέρους τῶν κατοίκων τῆς ἐν τῷ Τουρκικῷ ἀπομεινάσης κατὰ τὴν προσάρτησιν Παλαιᾶς Σμόλιας. Δὲν εἶχον δὲ πρὸς καλλιέργειαν εἰμὴ 1500 μόνον στρέμματα γῆς. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 97 εἰς τὰ Μακεδονικὰ ἔσχον ἀνάμιξιν ἐθνικὴν οἱ κάτοικοι τῆς Π. Σμόλιας, ἠναγκάσθησαν βαθμηδὸν νὰ ἔλθουν καὶ οὗτοι, ἐκτὸς ὀλίγων, εἰς τὴν Νέαν Σμόλιαν. δὲν ἠδύναντο ὅμως νὰ κάμνουν εὔκολον χρῆσιν τῶν ἐν τῷ Τουρκικῷ κτημάτων των.

Πρὸς τούτοις δέ, ἤδη, συνεπείᾳ τῶν τελευταίων κατὰ τὰ μεθόρια συμπλοκῶν, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διέταξε νὰ μὴ βόσκουν καὶ καλλιεργοῦν οἱ κάτοικοι εἰς ἀπόστασιν πέραν τῶν 300 μέτρων, διότι τὰ κτήματά των ὅλα εὑρίσκονται κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 97 τμῆμα τῆς περιοχῆς τῆς Ν. Σμόλιας περιελήφθη εἰς τὸ Τουρκικὸν διὰ τῆς νέας διαρρυθμίσεως τῶν συνόρων. Νῦν ὁ συνοικισμὸς ἀνέρχεται εἰς 100 περίπου οἰκογενείας καὶ ἐπειδὴ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐξοικονομηθῶσιν ἤδη ὅλοι οἱ κάτοικοι αὐτῆς διὰ τῶν ὀλίγων στρεμμάτων, τὰ ὁποῖα τοῖς ἀπομένουν, παρακαλῶ τὴν Κυ-

βέρνησιν, ἥτις ἐκατομμύρια ἐδαπάνησε διὰ τοὺς πρόσφυγας, νὰ λάβῃ πρόνοιαν καὶ διὰ τοὺς πολυπαθεῖς φιλοπάτριδας Νεοσμολιώτας, παρέχουσα εἰς αὐτοὺς ἐπὶ τοκοχρεωλυτικῇ ἐξοφλήσει, πρὸς καλλιέργειαν ἐγγὺς κείμενον ἐθνικὸν λειβάδιον.

Τάκης. Οἱ κάτοικοι οὗτοι διὰ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἐδεσμεύθησαν εἰς τὴν ἐργασίαν των καὶ θὰ κινδυνεύσουσι ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης. Ἡ θέσις των εἶνε δυσχερεστάτη, διὰ τοῦτο συνιστῶ καὶ ἐγὼ νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς αὐτοὺς ἐθνικαὶ γαῖαι, καθ' ὃν τρόπον παρεχωρήθησαν εἰς τοὺς πρόσφυγας τὰ Στεφανοβίκεια κτήματα. Πρόκειται περὶ πατριωτῶν καὶ φιλοτίμων Ἑλλήνων.

Καρᾶς. Συνιστᾷ ὁμοίως ἄμεσον ἀποκατάστασιν τῶν κατοίκων τῆς Σμόλιας παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων.

Σπυρόπουλος. Οἱ κάτοικοι δὲν δύνανται ἤδη νὰ ἐργασθοῦν, ἐνῷ τώρα ἔχομεν τὸν τρίτον μῆνα τῆς καλλιεργείας, δὲν δύνανται νὰ ἐργασθοῦν ἕνεκα τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου, παρακαλῶ καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν ἄλλων τὴν Κυβέρνησιν νὰ σπεύσῃ νὰ ἐξοικονομήσῃ αὐτοὺς δι' ἐθνικῆς γῆς. Ὑποβάλλουσα σχέδιον νόμου.

Βικαλόπουλος. Ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Μεσσήνης πρὸς ἐπαναφορὰν τοῦ ἀπολυθέντος δημοδιδασκάλου των Μπούτου.

Σφακιανάκης. (Ἐπὶ ἀναφορᾶς ἐκ Ξηροχωρίου διὰ τὸν φόρον τῶν σπειρομένων γαιῶν). Δηλοῖ ὅτι θὰ ὁμιλήσῃ μετὰ τὴν παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπεξεργασίαν τοῦ ὑποβληθέντος σχετικοῦ νομοσχεδίου.

Χρυσόστομος. Φρονεῖ ὅτι τὰ πράγματα παρεστάθησαν εἰς τοὺς συμπολίτας του ἐξογκωμένα παρ' ἐκείνων, οἵτινες ἐκπέσαντες τῆς ἀρχῆς, ἔσπευσαν νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὰ διάφορα ζητήματα καὶ ἰδίως τὰ νέα οἰκονομικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως, πρὸς δημοκοπίαν καὶ διασάλευσιν τοῦ νέου Κυβερνητικοῦ καθεστῶτος. Ἀλλὰ εἶναι βέβαιος, λέγει, ὅτι θ' ἀποδειχθῇ τάχιστα, ὅτι ματαίως ἤλπισαν εἰς ἀναβίωσιν τοῦ παρελθόντος καὶ ἀδίκως ἀνησύχησαν οἱ πολῖται Ξηροχωρίου.

Φ. Νέγρης. Συνιστᾷ τὴν ἀναφορὰν τοῦ Θ. Ἀνδριώ-

του εἰς τὴν εὐμένειαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ διότι ἔχει διανύσει ἤδη 26 ἔτη εἰς τὰς φυλακὰς καὶ διότι ἡ διαγωγὴ αὐτοῦ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὑπῆρξεν ἄμεμπτος, ὡς δύναται νὰ βεβαιωθῇ ὁ κ. Ὑπουργός. Νομίζει δὲ ὅτι ἡ εὐμένεια αὕτη δέον νὰ ἐπεκταθῇ γενικῶς εἰς ἅπαντας τοὺς καταδίκους, τοὺς εὑρισκομένους ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας, καὶ χάριν φιλανθρωπίας, ἀλλὰ καὶ χάριν δημοσίου συμφέροντος, διότι δυστυχῶς αἱ δαπάναι τῆς διατροφῆς τῶν καταδίκων βαίνουσιν ὁσημέραι αὐξάνουσαι, ὑπερβάσαι τὸ 1908, τὴν τελευταίαν χρῆσιν ἧς ἔχομεν ἀπολογισμόν, τὸ 1,600,000 δρχ.

Μαμάης. Ζητεῖ τὴν κατάθεσιν τῶν φακέλλων τῶν ἀφορώντων τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ὑπαλλήλων τῶν Δημοσίων ἔργων, προκειμένου νὰ γενικευθῇ ἡ ἐπὶ τῆς σχετικῆς ἐπερωτήσεως συζήτησις.

Ἐμμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Οἱ φάκελλοι ὁμιλοῦν μᾶλλον διὰ τοὺς διατηρηθέντας ὑπαλλήλους καὶ τὰ μόνα πρακτικά, τὰ ὁποῖα δύναμαι νὰ καταθέσω, εἶνε τὰ Διατάγματα ἅτινα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν «Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως». Ὥστε ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Βουλὴν στοιχεῖα πραγματικὰ ἐξελέγξεως. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον διηνήργησε τὴν ἐκκαθάρισιν, ἐμόρφωσε γνώμην συνεπείᾳ τῶν πληροφοριῶν ἃς εἶχε περὶ τῶν ὑπαλλήλων.

Μαμάης. Ἡμεῖς ἔχομεν ἴδια στοιχεῖα διὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα πρὸς γενικὴν συζήτησιν, ἂς καταθέσῃ δὲ καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅ,τι ἔχει.

Ἐμμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Στοιχεῖα τὸ Ὑπουργεῖον, ἐπαναλαμβάνω, δὲν δύναται νὰ φέρῃ ἂς ἔλθῃ τὸ ζήτημα δι' ὑποβολῆς σχεδίου νόμου περὶ ἐπαναφορᾶς τῶν ἀπολυθέντων.

Κουλουμβάκης. Συνιστῶ νὰ ὁρισθῇ κοινὴ ἡμέρα συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος περὶ τῶν ἐκκαθαρισθέντων ἀξιωματικῶν καὶ περὶ τῶν ἐκκαθαρισθέντων ὑπαλλήλων τῶν δημοσίων ἔργων.

Ἡ Βουλή, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. **Προέδρου** ἐπὶ τῆς προτάσεως περὶ ὁρισμοῦ ἰδίας ἡμέρας συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ὑπαλλήλων τῶν Δημοσίων Ἔργων, δὲν δέχεται αὐτήν.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8ην καὶ 50′ μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρός
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΔ′

Τῆς 8ης Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5 μ.μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 190 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται διορθωθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Ὁ Σ. Ζαβιτσάνος πέμπει πρόγραμμα τοῦ κατὰ Ἰούλιον συγκληθησομένου συνεδρίου περὶ φυλῶν. 2) Ὁ Δήμαρχος Ναυπλίου ὑποβάλλει πρᾶξιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῆς κατασχέσεως τῶν σφραγίδων τοῦ Δήμου ἀπὸ τοῦ Δημοσίου. 3) Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Λαρίσης παρακαλεῖ ὅπως μὴ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ Συντάγματος. 4) Ὁ Σύλλογος παντοπωλῶν Λαρίσης ζητεῖ ὅπως μὴ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ Συντάγματος. 5) Ἀναφοραν ἐμπόρων Πειραιῶς περὶ βλαβῶν εἰς τ' ἀποτιθέμενα ἐπὶ τῆς προβλῆτος τοῦ λιμένος σιτηρά. 6) Ὁ νομάρχης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ὑποβάλλει ψήφισμα τοῦ Δημ. Συμβουλίου Παρακαμπυλίων περὶ μὴ ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ σπειρομένων γαιῶν. 7) Οἱ ἐν Κορίνθῳ Σύλλογοι ζητοῦσιν ὅπως μὴ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ Συντάγματος. 8) Οἱ ποτοποιοὶ Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα. 9) Ὁ Δήμαρχος Τροιζηνίων ὑποβάλλει ψήφισμα τοῦ Δημ. Συμβουλίου περὶ ἀπαλλαγῆς ἐπὶ 2—3 ἔτη τοῦ φόρου τῶν ἐσπεριδοειδῶν. 10) Οἱ κλητῆρες τῶν Ὑπουργείων ζητοῦσιν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ των καὶ σύνταξιν. 11) Ὁ Ι. Καρέττας πρόσφυξ ἐν Εὐξεινουπόλει ζητεῖ ὅπως δοθῇ τίτλος ἰδιοκτησίας τοῖς ἐξ ἰδίων ἐπὶ ἐθνικοῦ ἐδάφους οἰκοδομήσασι καὶ 12) Ψήφισμα τῶν φοιτητῶν τοῦ

Ἐθν. Πανεπιστημίου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Πρωτευούσης εὐχαριστούντων τὴν Ἐθν. Ἀντιπροσωπείαν διὰ τὴν περιφρούρησιν τῆς γλώσσης καὶ τῆς θρησκείας.

Ὁ βουλευτὴς Μεσσηνίας κ. **Ν. Δικαῖος** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ διαθηκῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Θ. Μιχαλόπουλος** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Σομαρίπας** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Μανέτας** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ Συντάγματος. Πᾶσαι αὐταὶ θέλουσιν ἐκτυπωθῆ καὶ παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ε. Κουλουμβάκης ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς προτάσεως του περὶ διορισμοῦ ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος, λέγει ὅτι παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν του εἶδε κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς ὑποβολῆς τῆς προτάσεως νὰ μεταβληθῆ εἰς γλωσσικὴν συζήτησις, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει πολιτικήν. Ἐξακολουθῶν ἀναπτύσσει τὰς γνώμας του περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος καὶ λέγει ὅτι μία εἶνε ἡ γλῶσσα ἡ ἑλληνικὴ καὶ ὅταν γράφωνται ποιήματα καὶ ὅταν γράφωνται συγγράμματα. Ἀλλὰ προσεκομίσθη κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν ὁλόκληρος βιβλιοθήκη βιβλίων γεγραμμένων εἰς τὴν γλωσσικὴν ἐκείνην αἵρεσιν, ὑπὲρ ἧς ἔχουσι κηρυχθῆ ἄνθρωποι ἐπικίνδυνοι πλέον, διότι δὲν ἐπιτρέπεται ἀμφιβολία εἰς τὸ ἑξῆς ὅτι πρόκειται περὶ ὄντως ἐπικινδύνων ἀνθρώπων.

Ἀναφέρει ἀκολούθως πῶς ὑπάλληλός τις ἐν Κρήτῃ εἰς τὸν ὁποῖον περισκόπη ὁ μισθὸς ἐξελιπάρει ὅπως ἀνακοινωθῆ εἰς τὴν ἐκεῖ Συνέλευσιν ὅτι ὁ μισθός του περικόπτεται διότι ἦτο μαλιαρός. Ἀναφέρει ἐπίσης καὶ ἄλλα τινα παραδείγματα τὰ ὁποῖα λέγει ἔχων ὑπ' ὄψιν ἐνόμισεν ὅτι εἶχε καθῆκον νὰ προκαλέλη τὴν σύστασιν ἐξεταστικῆς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπείας κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος.

Νομίζω λέγει, ὅτι ἡ πρότασίς μου πρέπει νὰ γίνη ἀποδεκτὴ, διότι εἶνε ἀνάγκη νὰ βεβαιώσῃ ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ ἐὰν συμβαίνωσι παρ' ἡμῖν πράγματα τὰ ὁποῖα ν' ἀπαιτοῦν ὄχι μόνον Κυβερνητικὴν ἀλλὰ καὶ νομοθετικὴν ἐπέμβασιν. Δὲν ὑπετέθη ὀρθῶς ὅτι ἡ πρότασίς μου ἦτο πρότασις μομφῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, διότι μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης δὲν πρόκειται περὶ πραγμάτων ἐκ τῆς ἐνεργείας τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, ἐν δὲ τῷ σκοπουμένῳ ὑπὸ τῆς προτάσεώς μου δὲν πρόκειται παρὰ περὶ ἐνεργείας τῆς Συνελεύσεως ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Π. Καρολίδης ὡμίλησαν πολλοὶ ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἀλλ' ἠπατήθησαν ὑποθέσαντες ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει διγλωσσία. Δὲν ὑπάρχει διγλωσσία ἐν Ἑλλάδι. Ἄλλο εἶνε ποίησις καὶ ἄλλο πεζὸς λόγος, ἄλλο γραπτὸς καὶ ἄλλο προφορικὸς λόγος. Καταγγέλλει ἀκολούθως τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ν. Πολίτην ὅτι ἔλαβε 1600 μάρκα ἀπὸ τὸν Κρουμβάχερ διά τινα συλλογὴν παροιμιῶν, ὑπάλληλον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅτι συνέταξεν ἔγγραφον εἰς γλῶσσαν μαλιαρὰν καὶ τὸν καθηγητὴν κ. Σουρέαν ὡς μαλιαρόν. Τελευτᾷ συνιστῶν τὸν καταρτισμὸν τῆς κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Α. Παπαναστασίου ἐκφράζει τὴν ἔκπληξίν του διὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τῶν προλαλησάντων καὶ λέγει ὅτι ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κ. Μητσριώτης ἐδημοσίευσεν ἐνυπογράφως ὅτι οἱ ὑποστηρίξαντες τὴν μὴ ἀναγραφὴν ἐν τῷ Συντάγματι τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν γλῶσσαν διατάξεως δὲν ἐνήργουν ἐκ πεποιθήσεως, ἐπείσθη ὅτι πρέπει νὰ καταρτισθῆ ἐξεταστικὴ τῶν πραγμάτων ἐπιτροπή. Παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως δεχθῆ καὶ σχηματίσῃ τὴν ἐν λόγῳ ἐπιτροπὴν ὡς τάχιστα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργὸς) ὅταν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔγινε λόγος περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἐδήλωσα ὅτι κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν ἔλαβεν ἐντολὴν ἡ ἀναριτικὴ ἀρχὴ νὰ καλέσῃ τὸν προκαλοῦντα τὰ ζητήματα ταῦτα ὅπως ἀποδειχθῆ οὕτω ἂν ὑπάρχουν ὄντως ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπιβουλεύουσι τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα γινόμενοι ὄργανα ἄλλων. Ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος ὅμως πρὸς τὸ ὁποῖον βαίνει, ἡ ἀνάκρισις φαίνεται ὅτι οἱ συνταράσσοντες τὴν δημοσίαν γνώμην ἐν Ἑλλάδι οὐδαμῶς εἶνε διατεθειμένοι νὰ παράσχουν πληροφορίας δικαιολογούσας τὰς καταγγελίας των. Διὰ ταῦτα, ἐὰν ἡ περιπτώσει ἡ πρότασις περὶ καταρ-

τισμοῦ ἐξεταστικῆς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπῆς, δὲν ἤθελεν ἔχει μορφὴν μομφῆς, ἡ Κυβέρνησις οὐ μόνον ἤθελεν ἀποδεχθῇ, ἀλλὰ καὶ θὰ συνήστα τὸν καταρτισμὸν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅπως εἰδικευθῇ ἡ ἐντολή, ἥτις ἤθελε δοθῇ εἰς αὐτήν.

Ἡ διὰ τῆς προτάσεως τοῦ ἀξιοτίμου ἐκ Λακωνίας βουλευτοῦ διδομένη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐντολὴ εἶνε ἀόριστος· καὶ λέγω ὅτι εἶνε ἀόριστος, διότι κατ' αὐτήν, ἡ χρῆσις παντὸς ἄλλου ἰδιώματος γλωσσικοῦ, πλὴν τῆς καθαρευούσης, προκρίνεται ὡς ἐπιβουλεύουσα τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συγχίνει τὴν δημοσίαν γνώμην ἐν Ἑλλάδι δὲν εἶνε ἡ χρῆσις τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος ἀλλ' εἶνε ἡ ὑπόνοια ὅτι οἱ τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο ἰδίωμα ὑποστηρίζοντες πράττουσι τοῦτο οὐχὶ ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως ἀλλὰ ἢ λαμβάνοντες χρήματα ἢ ὑποκύπτοντες εἰς παροτρύνσεις ἄλλων.

Τελευτῶν παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως συναινέσῃ ἵνα τὴν προσεχῆ Πέμπτην συνέλθῃ ἀπὸ τῆς 3 μ. μ. πρὸς ἐκλογὴν διὰ μυστικῆς ψηφορορίας θμελοῦς ἐπιτροπῆς.

Σ. Δραγούμης. Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἀποδεχθέντος τὴν πρότασιν, θὰ ἦτο περιττὸν νὰ ἀνηρχόμην ἐπὶ τὸ βῆμα ἂν μὴ εἶχον ἀνάγκην νὰ καταστήσω σαφῆ τὴν γνώμην, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς προχθὲς ἐξήνεγκον.

Ποία ἡ θέσις τῆς Κυβερνήσεως, ὁσάκις προτείνεται σύστασις κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς;

Ἡ Κυβέρνησις ἐδικαιοῦτο καὶ εἶχε καθῆκον νὰ ἐξετάσῃ οὐχὶ μόνον τὸ ποινικὸν μέρος διὰ τῶν ἀρχῶν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ὅλην ὑπόθεσιν, ἔπρεπε δὲ νὰ μὴ προκαλῇ τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς διότι ἀπολαμβάνει πλήρως τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ἡ πρότασις, εἴτε θέλομεν εἴτε δὲν θέλομεν, ἐνέχει ἔννοιαν ἐλλείψεως πλήρους ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔννοιαν ἦλθον νὰ ἐξηγήσω σαφέστερον τὴν γνώμην ἣν προχθὲς ὑπέβαλον. Ὡς μονὰς ἐνταῦθα ὁμιλῶν θέλων δηλώσει ὅτι φοβοῦμαι μήπως ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠσθάνθη ἐπαρκῶς ὅτι οὕτω πράττουσα δὲν εἶχε πεποίθησιν ὅτι θὰ εἶχεν ἐκ τῶν προτέρων βεβαιωμένην τὴν μεγάλην ὑποστήριξιν τῆς Βουλῆς.

Διὰ ταῦτα δηλῶ ὅτι θὰ μετάσχω τῆς ψηφορορίας τὴν ἐσπέραν ταύτην ἀρνούμενος ψῆφον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Λυποῦμαι διότι εὑρίσκομαι εἰς ριζικὴν διαφωνίαν μὲ τὸν ἀξιότιμον προλαλήσαντα βουλευτὴν Ἀττικοβοιωτίας. Ὑπετέθη, ὑπὸ τοῦ κ. προλαλήσαντος, ὅτι ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἔστερξε νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἀποδοχὴν προτάσεως περὶ ἐκλογῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἔπραξε τοῦτο, διότι δὲν ἔχει ἀπόλυτον βεβαιότητα ὅτι δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς ψήφου τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς.

Σ. Δραγούμης. Δὲν εἶπον τοῦτο. Εἶπον, ὅτι δὲν ἀποδίδετε τὴν προσήκουσαν ἀξίαν εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐμπιστοσύνης ἥτις παρέχετε εἰς ὑμᾶς ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νομίζω, ὅτι ἡ διόρθωσις δὲν ἀποτελεῖ διόρθωσιν· ὅ,τι ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος εἶνε τοῦτο, ὅτι ἐνῷ ἡ Κυβέρνησις ἀπολαύει ἀναμφισβητήτως τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς, δειλὴ ὅμως οὖσα καὶ ὀλίγον ἔχουσα τὸ θάρρος, δυστάζει περὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς ἀσφαλοῦς καὶ διὰ τοῦτο ἐδέχθη τὴν πρότασιν, ἵνα μὴ εὑρεθῇ ἐν μειοψηφίᾳ ὁπότε θὰ ἠναγκάζετο νὰ καταλείπῃ τὴν ἀρχήν. Νομίζω, ὅτι τὸ συμπέρασμα εἶνε τοῦτο, ὅτι καταγγέλλεται ἡ Κυβέρνησις, ὅτι ἐδέχθη ἐκλογὴν τῆς συστάσεως ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, διότι ὑποτιμᾷ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς, καὶ φόβῳ μήπως ἔχουσα ἐναντίαν γνώμην εὑρεθῇ ἐν μειοψηφίᾳ.

Σ. Δραγούμης. Δὲν εἶπον τοιοῦτό τι. Ἐγὼ εἶπον, ὅτι δὲν ἀποδίδετε εἰς τὴν πλειονοψηφίαν, ἥτις σᾶς παρακολουθεῖ τὴν προσήκουσαν δύναμιν ὅπως στηριχθῆτε ἐπ' αὐτῆς ἵνα φθάσητε εἰς τὰ σκοπούμενα ἀποτελέσματα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέχομαι τὴν ἐξήγησιν καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ λεχθέντα ὑπ' ἐμοῦ δὲν ἔχουσιν πλέον λόγον.

Ἐὰν ὅμως, κύριοι Βουλευταί, ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ εἰσηγηθῶ πρὸς ὑμᾶς τὴν ἀποδοχὴν τῆς προτάσεως, ἔπραξα τοῦτο οὐχὶ διότι εἶχον ἀμφιβολίαν τινὰ περὶ τοῦ ποία θὰ εἶναι ἡ ψῆφος τῆς Βουλῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως, οὔτε διότι δὲν ἐθεώρουν ἐπαρκὲς ἔρισμα τὴν πλειοψηφίαν τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθε μόλις προχθὲς ἀπὸ τὰς κάλπας διὰ τῆς ψήφου τοῦ λαοῦ, ὅπως στηριχθῶ

ἐπ᾽ αὐτῆς καὶ διεξέλθω τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλ᾽ ἐὰν ἐδέχθην τὴν πρότασιν περὶ συγκροτήσεως ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἔπραξα τοῦτο, διότι οὐδαμῶς ἀναγνωρίζω τὴν θεωρίαν τὴν ἐξενεχθεῖσαν, κατὰ τὴν ὁποίαν πᾶσα συγκρότησις ἐξεταστικῆς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπῆς καὶ ὅταν γίνεται ἀκόμη τῆς Κυβερνήσεως εἰσηγουμένης ἔχει ἔννοιαν τινὰ δυσπιστίας πρὸς αὐτήν. Ἔχομεν καθημερινῶς τὰ παραδείγματα ἄλλων Κοινοβουλίων, ὅπου αἱ ἐξεταστικαὶ ἐπιτροπαί, καὶ ὅταν ἀκόμη προέρχωνται ἐκ τῆς κοινοβουλευτικῆς πρωτοβουλίας γίνονται δεκταὶ ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων καὶ συνιστῶνται ἐπιτροπαὶ χωρὶς νὰ θεωρηθῇ, ὅτι τοῦτο ἀνατρέπει τὴν ἔννοιαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Ὅθεν ὑπολείπεται νὰ ἐξετασθῇ τοῦτο μόνον, ἐὰν ἦτο σκόπιμος καὶ ἐνδεδειγμένη ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἡ συγκρότησις τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἢ θὰ ἦτο ἀρκετόν, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὸν ἀξιότιμον ἐξ Ἀττικοβοιωτίας Βουλευτὴν προέβαινε μόνη εἰς τὰς ἀναγκαίας ἐρεύνας διὰ νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τούτων πρὸς τὸ Σῶμα καὶ πρὸς τὸν λαόν.

Ἀλλά, κύριοι, ὡμίλησα σαρῶς, ὡμίλησα μετὰ εὐθύτητος, ὡμίλησα εἰλικρινῶς καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ὅτε σύνεζητεῖτο τὸ γλωσσικὸν ζήτημα πρὸ ἡμερῶν καὶ σήμερον πάλιν ἐν σχέσει πρὸς τὸν καταρτισμὸν ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς. Δὲν ἔχω νὰ κρύψω ἀπὸ ὑμᾶς, ὅτι οὔτε ἐλαχίστη ὑπόνοια διέρχεται διὰ τοῦ πνεύματός μου, ὅτι ἐν τῇ κινήσει τῇ μεγάλῃ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, ἡ ὁποία ἀποδεικνύει πολλὴν ζωτικότητα, καὶ διὰ τοῦτον τὸν λόγον δὲν μὲ ἀνησυχεῖ, δὲν περνᾷ ἀπὸ τὴν διάνοιάν μου, ὅτι εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν κίνησιν, ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν ἄποψιν αὐτὴν εἶναι εὐχάριστος, διότι ἀποδεικνύει ὡς εἶπον ζωτικότητα, οὐτ᾽ ἐπὶ στιγμὴν διέρχεται τὴν διάνοιάν μου, ὅτι ὑπάρχουσιν ἀνομολόγητοι σκοποί, οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκονται τάχα ὑπ᾽ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔχουσιν ἀντίθετον γνώμην πρὸς ἐκείνην, ἣν ἔχουσιν οἱ ὑπέρμαχοι τῆς καθαρευούσης. (Χειροκροτήματα). Πῶς ὑπὸ τοιούτους ὅρους θὰ ἠθέλατε νὰ προέλθω ἐγώ. Κυβέρνησις, ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας εἰς ἐρεύνας καὶ ἐξετάσεις διὰ νὰ βεβαιωθῶ καὶ νὰ βεβαιώσω ἄλλους ἐὰν ὑπάρχωσιν ὄντως «οἱ ἐπιβουλεύοντες τῇ ἐθνικῇ γλώσσῃ», γινόμενοι ὄργανα ἄλλων, εἴτε ἐπὶ χρήμασιν, εἴτε δι᾽ ἄλλους

ἀνομολογήτους σκοπούς; Θὰ ἦτο εἰλικρινὴς τοιαύτη ἐνέργεια καὶ θὰ ἦτο τιμητικὴ διὰ τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν τοιαύτη ἐνέργεια; Ἀλλὰ θὰ μοὶ εἴπῃ τις· διατί ἀφοῦ ἔχεις τοιαύτην γνώμην περὶ τῶν πραγμάτων, διατί τότε στέργεις ν᾽ ἀσχοληθῇ ἡ Βουλὴ διὰ τὴν σύστασιν ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως διαφωτίσῃ εὐρύτερον τὸ ζήτημα τοῦτο; Διότι, κύριοι, ἐὰν ἀξιῶ νὰ σέβωνται οἱ ἄλλοι τὰς γνώμας μου καὶ τὰς πεποιθήσεις μου σέβομαι καὶ ἐγὼ τὰς γνώμας καὶ τὰς πεποιθήσεις τῶν ἄλλων. Θὰ ἤμην τυφλός, ἐὰν δὲν ἀνεγνώριζον, ὅτι ἐν μέγα μέρος τῆς γνώμης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ σήμερον ἀνησυχεῖ ἕνεκα τοῦ γλωσσικοῦ τούτου ζητήματος καὶ τὴν ἀνησυχίαν τούτου τὴν γεννᾷ ἡ ὑπόνοια ἡ ἐγκατεσπαρμένη ὑπὸ ὡρισμένων προσώπων, ὅτι ἡ ὑπάρχουσα διαφορὰ τῶν γνωμῶν δὲν εἶναι πρόσφορον διαφόρου ἀντιλήψεως ἀλλ᾽ ὅτι οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἑτέραν τῶν γνωμῶν γίνονται ὄργανα ἄλλων σκοπῶν ἀνομολογήτων.

Ἐφ᾽ ὅσον δὲ ἀναγνωρίζω τοῦτο καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ ἀναγνωρίσω, διότι θὰ ἐθεωρούμην ὡς εἶπον τυφλός, ἐὰν δὲν τὸ ἀνεγνώριζον, ἀφοῦ συνετάραξε τὸ ζήτημα τοῦτο οὐχὶ μόνον κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ἀλλὰ καὶ κατὰ δύο προηγουμένας τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, νομίζετε ὅτι θὰ ἐξεπλήρουν τὸ καθῆκον μου ὡς κυβερνήτου τῆς χώρας, ἐὰν στηριζόμενος εἰς τὴν ἐν τῇ Βουλῇ πλειονοψηφίαν καὶ εἰς εἰ τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν ἔχω ὅτι τίποτε δὲν συμβαίνει ἐγκληματικὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἔλεγον ὅτι ἀδιαφορῶ διὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων καὶ στηριζόμενος, ὡς εἶπον εἰς τὴν πλειονοψηφίαν καὶ καταχρώμενος τὴν δημοσίαν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ὡς κυβερνήτης διαθέτω, ἐὰν ὑπάρξῃ ἀνάγκη τις θὰ κάμω χρῆσιν αὐτῆς κατὰ τῶν ἐχόντων ἀντίθετον γνώμην, θὰ καταπνίξω εἰς τὸ αἷμα τοὺς ἀντιφρονοῦντας, ἵνα ἐπιβάλω ἐγὼ τὰς ἰδικάς μου ἰδέας. Καὶ ἐφ᾽ ὅσον ἀκριβῶς ἡ παροῦσα Κυβέρνησις ἐκήρυξε πάντοτε ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τῆς προηγουμένης Βουλῆς τῆς διαλυθείσης, ὅτι σεβομένη αὐτὴν τοὺς νόμους πρὸ παντὸς καὶ παρέχουσα ἑαυτὴν ὑπόδειγμα εἰς τοὺς πολίτας, εἶναι ἀπορασισμένη ἐν τούτοις εἰς πᾶσαν περίστασιν νὰ ἐπιβάλῃ τὸ κράτος τῶν νόμων, εἴτε εἰς ἄτομα εἴτε εἰς ὁμάδας αἱ ὁποῖαι ἤθελον εὑρεθῇ εἰς ἀντίθεσιν πρὸς αὐτούς, ἐφ᾽ ὅσον λέγω, ἡ παροῦσα

Κυβέρνησις τοιαύτας διεκήρυξεν ἀρχάς, καὶ εἶναι, κύριοι, ἐνδεχόμενον ὅτι ἐν τῇ περαιτέρω ἐξελίξει τῶν πραγμάτων ἡ Κυβέρνησις αὕτη θὰ εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιβάλῃ τὸ Κράτος τῶν νόμων, δὲν νομίζετε ὅτι εἶνε ἐπιβεβλημένον νὰ ἐξαντλήσῃ προηγουμένως πᾶν μέσον, τὸ ὁποῖον ἦτο πρόσφορον νὰ ῥίψῃ φῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ὅπως διασκεδάσῃ τὰς ἀμφιβολίας αἱ ὁποῖαι διαταράσσουσι τὴν ψυχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἀποκαταστήσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ ἀληθές; Αὐτοὶ εἶνε λόγοι, κύριοι βουλευταί, οἱ ὁποῖοι μὲ ἤγαγον ὅπως εἰσηγηθῶ πρὸς ὑμᾶς τὴν ἀποδοχὴν τῆς συστάσεως τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐλπίζω, ἢ μᾶλλον εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Βουλή, ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς ἡ μεγάλη, θέλει ἀποδόσει τοιαύτην ἔννοιαν, εἰς τὴν ἐκ μέρους μου εἰσήγησιν πρὸς ἀποδοχὴν τῆς προτάσεως ταύτης καὶ ὅτι δὲν θὰ διστάσῃ νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ψῆφισιν τῆς προτάσεως.

Μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως παραιτοῦνται τοῦ λόγου των πάντες οἱ ἐγγεγραμμένοι ὅπως ὁμιλήσουν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** θέτει εἰς ψηφοφορίαν τὴν ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως** ὑποβληθεῖσαν πρότασιν ἔχουσαν ὡς ἑξῆς.

«Ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει τὴν κατάρτισιν κατὰ τὸ ἄρθρον 58ον τοῦ Συντάγματος ἐννεαμελοῦς ἐξεταστικῆς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν ἵνα ἐξετάσῃ, ἂν ἐν τῷ γλωσσικῷ ζητήματι ὑπάρχωσιν οἱ γενόμενοι ὄργανα ἐπιβουλῆς κατὰ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων».

Ἡ πρότασις αὕτη γίνεται δεκτὴ δι' ἀναστάσεως.

Εἶτα, προτάσει τοῦ κ. **Πρωθυπουργοῦ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου**, ἀναβάλλεται ἡ ἐκλογὴ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς προσεχοῦς Πέμπτης γενησομένη διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, ὁρισθέντος ὅπως ἡ συνεδρίασις κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἄρξηται ἀπὸ τῆς 2 μ. μ.

Ἄρχεται τὴν 7ην ὥραν ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς.

Σῆμος. Ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ καὶ ὄχι ὡς δημοσιογράφος θὰ ὁμιλήσω. Ὁ τύπος εἶνε δικαίωμα τοῦ λαοῦ, ὄχι προνομία ἀτόμων καὶ ὡς Ἰδέα πρέπει νὰ κριθῇ ἐνταῦθα

νῦν. Ἡ Συνέλευσις τοῦ 1864 διὰ μακρῶν ἠσχολήθη μὲ τὸν τύπον. Φιλελευθέρως ἔκρινεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ὁ Καλλιγᾶς μόνον περιορισμὸν ἐν σχέσει μὲ τὰ ζητήματα τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου ὑπέδειξεν, ὁ Ἰάλεμος ἠθέλησε νὰ ὁρισθοῦν τὰ δυσδιάκριτα ὅρια τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου. Ὁ Σκιπόλος ὑπερμύνθη θερμότατα τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τοῦ τύπου καίτοι, ὡς ἐδήλωσεν, ἦν ὁ ἥκιστα εὐνοούμενος παρὰ τῶν τότε ἐφημερίδων. Ἡ ἐν τῷ μέχρι τοῦδε Συντάγματι περὶ τύπου διάταξις ἀνεγράφη ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ἐκείνης. Ἔκτοτε ὁ ἑλληνικὸς τύπος ἐπετέλεσε κολοσσιαίας προόδους, εἶνε ὁ μόνος κλάδος, ὁ τιμῶν ἀληθῶς τὸν τόπον, ἐπροόδευσεν ἄνευ κεφαλαίων, ἄνευ συνεταιρισμῶν, ὑπερβαίνει, ἀναλόγως, καὶ τὸν Ρουμανικόν, τὸν καλλίτερον θεωρούμενον ἐν τοῖς Βαλκανικοῖς Κράτεσι. Τὰς μεγίστας ὑπηρεσίας, ἃς προσέφερεν ὁ τύπος ἐν Ἑλλάδι, τὰς γνωρίζετε πάντες.

Ἐν Ρουμανίᾳ ἀπολαύει ὁ τύπος ἀπολύτου ἐλευθερίας. Ὅτε ὁ Ι. Βρατιάνος ἐψήφισε νόμον περιοριστικὸν τοῦ τύπου, ὁ Ρωσσέτη ἐδημιούργησε τοιαύτην ἀντίδρασιν, ὥστε ἔπεσεν ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ νόμος κατηργήθη. Οὔτε ἄδεια πρὸς ἔκδοσιν ἐφημερίδος ἀπὸ ξένους ὑπηκόους ἀπαιτεῖται. Τὸ «Ἀδεβέρουλ», μὲ μεγίστην κυκλοφορίαν, ἐξεδόθη πένθιμον τὴν ἡμέραν τῆς ἐπετείου τοῦ Βασιλέως Καρόλου, ἐπετέθη ὑβριστικώτατα κατ' αὐτοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν του βίον, ὁ Βασιλεὺς ἀντέστη εἰς πᾶσαν καταδίωξιν, κατὰ τὰς τελευταίας δὲ ἐκλογὰς ὁμοια ἀνέγραψε κατὰ τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ δὲν κατεδιώχθη οὐδόλως. Ἡ Κυβέρνησις ἐδημιούργησε συνδικᾶτον τοῦ τύπου, μὲ περιουσίαν ἑκατομμυρίων, καταθέσασα κεφάλαια, δὲν δύναταί τις νὰ γίνῃ μέλος τοῦ συνδικάτου ἄνευ ψηφίσεως παρὰ τῆς Βουλῆς, οὐδέποτε δὲ ὁ τύπος αὐτὸς ἀνέγραψε πράγματα διακινδυνεύοντα τὰ συμφέροντα καὶ τὰ μυστικὰ τοῦ Κράτους καὶ ὅστις ἤθελε πράξει τοιοῦτόν τι παρὰ τὴν κοινὴν συμφωνίαν θὰ ἀπεβάλετο ἀμέσως τοῦ συνδικάτου.

Ἐπὶ τοῦ θέματος δέ, τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου ὡς διερρυθμίσθη παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς ὁμιλῶν, λέγω ὅτι ἔχει διατάξεις, αἵτινες δὲν πρόκειται νὰ ψηφισθῶσι. Ἡ διάταξις «Ἐν ὅλως ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσι.....» καὶ λοιπὰ νομίζω ὅτι δὲν ἔχει θέσιν, διότι δὲν ὑπάρχει σχεδὸν παράδειγμα γεγονότος αἰτιολογοῦντος αὐτήν, εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι, ὁσάκις

ἡ Κεβέρνησις ἠθέλησε νὰ συνενοηθῇ ἰδιαιτέρως μετὰ τῶν Διευθυντῶν τῶν ἐφημερίδων ἐπὶ σχετικῶν ζητημάτων, δὲν εὗρεν ἀπορυγήν.

Βενιζέλος. Συνιστᾶ, ὡς παρελθούσης τῆς ἡμισείας ὥρας, νὰ ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ παράτασιν αὐτῆς διὰ τὸν ἀγορεύοντα.

Ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται τὴν παράτασιν τῆς ὁμιλίας τοῦ ἀγορεύοντος ἐπὶ 10 ἔτι λεπτά.

Σίμος. « Ὁσάκις ἐγένετο κατάσχεσις φύλλου, ἡ κυκλοφορία αὐτοῦ ἐτριπλασιάσθη καὶ τὸ κακόν, ὅπερ ζητοῦμεν διὰ τῆς διατάξεως ν' ἀποτρέψωμεν, ἐπετάθη. Ἄλλως τε μόνον προληπτικὴ κατάσχεσις δύναται νὰ γίνῃ καὶ νὰ ὀνομασθῇ τοιαύτη, ὅταν δηλ. παραδίδωνται ἀπὸ τὰ πιεστήρια εἰς τὸ πρακτορεῖον. Οὔτε αὐτὴ ἡ Στρατιωτικὴ Ἐπανάστασις ἠθέλησε νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν τύπον καὶ τὸ λέγω πρὸς τιμήν της.

Κανδηλάκης Χ. Δὲν θὰ ἔθιγε τὴν ἐπανάστασιν ἡ ἐπιβολὴ ἐπὶ τοῦ τύπου, διότι ἡ Ἐπανάστασις δὲν συζητεῖ, διατάσσει. Ἐγὼ δὲ σᾶς ἔφερα ἄρθρα πρὸς δημοσίευσιν τότε καὶ ἀρνήθησε νὰ τὰ δημοσιεύσητε.

Σίμος. Τὴν ἐπανάστασιν τὴν ἐδημιούργησεν ὁ τύπος καὶ θὰ ἦτον ἀνακόλουθος πρὸς ἑαυτόν, ἐὰν ἐδημοσίευεν ἄρθρα ἐναντίον της. Ὡς πρὸς τὰς στρατιωτικὰς εἰδήσεις δέχομαι τὴν σχετικὴν διάταξιν. Ὡς πρὸς τὰ μυστικὰ τοῦ Κράτους ἀποκρούω αὐτὴν διότι δὲν ἀναγνωρίζω μυστικὰ τοῦ Κράτους δυνάμενα νὰ ρθάσουν μέχρι τῶν ἐφημερίδων. Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν περὶ περιορισμοῦ τοῦ τύπου διὰ τὴν προσβολὴν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου εἶμαι ἀπολύτως κεκαρυγμένος ὑπὲρ αὐτῆς, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ καθορισθῇ λεπτομερέστατα διὰ νομοθετικῆς προνοίας, διὰ τὸν ρόθον τῆς συγχύσεως τῶν πραγμάτων. Εἰς προσβολὰς τῶν ἀτόμων ἐν σχέσει μὲ τὸν ἰδιωτικὸν βίον των δὲν ὑποπίπτουν οἱ ἄξιοι τοῦ ὀνόματος δημοσιογράφοι καὶ πρέπει νὰ γνωρίζετε, Κύριοι, ὅτι οὗτοι παλαίουν διαρκῶς κατὰ τῆς τοιαύτης ἐκφαυλίσεως καὶ ἐξολιστρήσεως τοῦ τύπου. Κηρύσσομαι κατὰ τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ κατὰ τοῦ Κυβερνητικοῦ σχεδίου, κηρύσσομαι ὑπὲρ τροπολογίας, ἥτις εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν μελέτην τῶν κ. βουλευτῶν καὶ ἥτις ὑποθέτω ὅτι συνετάχθη κατὰ συνεννόησιν Κυβερνήσεως καὶ Ἐπιτροπῆς.

Ἡσσ. Οὐσιαστικῶς τὰ ἐν τῇ τροπολογίᾳ ταύτῃ δὲν διαφέρουν τῶν ἐν ταῖς διατάξεσι τοῦ προσχεδίου καὶ τοῦ Κυβερνητικοῦ σχεδίου.

Σίμος. Θὰ ἐξετασθῇ τοῦτο. Μὴ θελήσετε, Κύριοι, δεσμεύοντες τὸν τύπον, νὰ δεσμεύσετε τὴν ἰδικήν Σας ἐλευθερίαν, τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν, τῆς σκέψεως καὶ τῆς συνειδήσεως.

Πρωτοπαπαδάκης. (7.40'). Ἐξιστορεῖ τὴν μεγάλην δύναμιν τοῦ τύπου ὅστις εἰ μὲν ἐπιλαμβάνεται τῶν ζητημάτων ἀπὸ Ἐθνικῆς καὶ ὑψηλῆς ἀπόψεως, μεγάλας ὑπηρεσίας παρέχει εἰς τὸ Κράτος, διότι οὕτω διαπλάττει τὴν κοινὴν τοῦ Ἔθνους γνώμην καὶ συντελεῖ εἰς μόρφωσιν αὐτῆς, εἰ δ' ἀντιθέτως καθίσταται πρόξενος μεγάλου κακοῦ. Μεθ' ὃ ὁμιλεῖ περὶ τῶν προσθων τοῦ ἡμετέρου τύπου, ὃν διακρίνει ὡς τύπον ἐκτελοῦντα ὄντως τὸν προορισμόν του καὶ εἰς τύπον ὑστερούντα· κατὰ τοῦ τύπου τούτου θέλει περιορισμούς τινάς. Ἀπό τινος, ἐξακολουθεῖ, παρουσιάσθησαν καὶ παρ' ἡμῖν ἐφημερίδες προσβάλουσαι αὐτὰ τὰ δημόσια ἤθη. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἠσχολήθη, ὑποβάλλω ὅθεν ἐγὼ τροπολογίαν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν διάταξιν τοῦ προσχεδίου « Ἐν ὅλως ἐξαιρετικαῖς περιστάσεσι.....», ἐρωτῶ ὅτι αὕτη πρέπει νὰ διορθωθῇ διότι, ὡς ἔχει ἐν τῷ προσχεδίῳ, δύναται νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς κατάχρησιν ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας. Ὑποβάλλω ἰδικήν μου τροπολογίαν. Προκειμένου περὶ στρατιωτικῶν εἰδήσεων, εἶμαι ἀπολύτως σύμφωνος εἰς περιοριστικὰ μέτρα, διότι ἐκ τῆς ἀκριτομυθίας τοῦ τύπου μέγιστα δεινὰ δύνανται νὰ προέλθουν εἰς τὴν χώραν ὡς συνέβη τῷ 1897, ὡς ἐπίσης συνέβη κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχήν, ὅτε ἐματαιώθη ἐν Κρήτῃ ἡ κατάληψις παρὰ τῶν χριστιανῶν τῆς Ἱεράπετρας, ἐξ αἰτίας ἀκριτομυθίας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου. Θὰ εἶχε δὲ ἡ κατάληψις μεγάλας συνεπείας ὡς πρὸς τὸ ὅλον Κρητικὸν ζήτημα, ἐὰν ἐπραγματοποιεῖτο.

Τὴν ἀστικὴν εὐθύνην τοῦ τύπου τὴν ἀποδέχομαι, συμφώνως πρὸς τὸ Σύνταγμα περὶ ἰσότητος ὅλων τῶν πολιτῶν καὶ τῆς ἀσυλίας τοῦ οἴκου. Διότι ἡ ἰσχυρὰ αὕτη δύναμις εἰσδύει καὶ μέχρι οἱουδήποτε ἀσύλου, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἀντί-

στοιχον δύναμιν πρὸς ἐξουδετέρωσιν οἱ διακινδυνεύοντες. Ὅθεν κηρύσσομαι ὑπὲρ ὁλοκλήρου τῆς τελευταίας διατάξεως τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ προσχεδίου.

Μπεϊνάβρας. (7.55′) Ἡ χώρα θὰ εὑρεθῇ καὶ πάλιν ἐν τῷ μέλλοντι εἰς ἐξωτερικὸν κίνδυνον, καὶ ἴσως ταχέως, καὶ ὀφείλομεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῶν παρεκτροπῶν τοῦ τύπου, αἵτινες τόσον ἐζημίωσαν κατὰ τὸ 1897 καὶ κατὰ τὰ Μακεδονικά. Δὲν δυνάμεθα νὰ θέσωμεν τὸν τύπον ὑπεράνω τῆς ὑποχρεώσεως τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος, οὐδὲ δυνάμεθα σήμερον τοὐλάχιστον νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὰς ἀτομικὰς ἐλευθερίας ἀνωτέρας τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους. Καὶ ἀφοῦ οἱ συντάκται τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 θέτουν τὸν περιορισμὸν ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως, ἀναγνωρίζουν ἑπομένως τὴν ἀνάγκην τοῦ περιορισμοῦ τοῦ τύπου, δὲν θὰ ἀναγνωρίσωμεν ἡμεῖς περιορισμὸν προκειμένου περὶ σωτηρίας τῆς χώρας, ἣς δὲν εἶνε ἀνώτερος ὁ Βασιλεύς; Ζητῶ ὄχι μόνον προληπτικὸν μέτρον διὰ κατασχέσεως ἐπιληψίμων εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν δημοσιευμάτων, ἀλλὰ καὶ ποινικὴν τιμωρίαν.

Τῷ 1897 ὅλαι αἱ λεπτομέρειαι, αἱ διαταγαὶ ἐδημοσιεύοντο εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ διεβιβάζοντο ἔξω διὰ τῶν πρεσβειῶν, πολλὰ δὲ σώματα ἑλληνομακεδόνων κατεστράφησαν διὰ τῆς προαναγραφῆς ἐν τῷ Ἀθηναϊκῷ τύπῳ λεπτομερειῶν τῆς ἐξόδου των καὶ τῶν κινήσεών των. Ὁ τύπος κατέστησε δυστυχῶς αὐτὸς ἑαυτὸν ἄξιον τοιούτων περιορισμῶν αὐστηρῶν καὶ ἀνελευθέρων ἴσως, ἀλλὰ σωστικῶν διὰ τὴν χώραν. Τὸ φρονούμενον ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ στρέφῃ ἑκάστοτε τὴν περιοριστικὴν διάταξιν κατὰ τῶν ἐχθρικῶς αὐτῇ διακειμένων ἐφημερίδων ἀνατρέπεται ἐὰν ἀναθέσωμεν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ν' ἀποφαίνεται ἐπὶ τοῦ ἐπιληψίμου ἢ μὴ τῆς πράξεως. Σχετικὴν τροπολογίαν ὑποβάλω. Ὅταν δὲ ὁ τύπος διὰ τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ἐν γένει προόδου προστατήσηται μόνιμον κατὰ πάντα δημοσιογραφικὴν ἀρετήν, δύναται ν' ἀρθῇ ἡ διάταξις, διότι τὸ Σύνταγμα εὐχερῶς θὰ δύναται ἐν τῷ μέλλοντι νὰ διαρρυθμίζεται. Ψηφίζοντες τὰς ἀναγραμένας εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν περιοριστικὰς διατάξεις, προσφέρομεν μεγίστην ἐθνικὴν ἐκδούλευσιν.

Κάβουρας (ὥρᾳ 8.5′). Καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Ἐ-

πιτροπὴ διὰ τῶν διατάξεών των οὐδὲν ἄλλο ἢ λογοκρισίαν καὶ ἀνελεύθερον περιορισμὸν ἐπιδιώκουν ν' ἀσκήσουν.

Ἐκ τῆς παρεκτροπῆς ἑνίων ἐφημερίδων ἐδημιουργήθη προκατάληψις, ἥτις παρέσυρε τὴν Ἐπιτροπήν. Τὰ δημοσιευθέντα κατὰ τὸ 1897 οὐδεμίαν σπουδαίαν σημασίαν εἶχον, διότι οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν δὲν ἐπερίμενον νὰ φωτισθοῦν ἀπὸ τὸν τύπον περὶ τῶν σχεδίων καὶ κινήσεων ἡμῶν. Διὰ τοὺς ὀλίγους παρεκτρεπομένους, μᾶλλον τυχοδιώκτας καὶ ἐκβιαστὰς δημοσιογράφους, ἀρκεῖ ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων τιμωρία. Μὴ περιλάβωμεν λοιπὸν εἰς τὸν κλοιὸν τοιούτων περιοριστικῶν διατάξεων, οἵαι αἱ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς σχεδίοις, μὴ περιλάβωμεν τὸν ἀληθῆ τύπον, τὸν διερμηνεύοντα τὴν κοινὴν γνώμην καὶ συμβολίζοντα διὰ τοῦτο τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως.

Ἐὰν ψηφίσωμεν αὐτάς, ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης καταργεῖται, διότι θὰ γίνουν μεγάλαι καταχρήσεις. Ὅθεν, ὡς πρὸς τὸν δημόσιον βίον, πρέπει νὰ ἀπορρίψωμεν πᾶν προληπτικὸν μέτρον. Δὲν πιστεύω ἕλλην δημοσιογράφος νὰ ἀναγράψῃ δημοσιεύματα ἐν ἐπιγνώσει ὅτι ταῦτα παραβλάπτουν σπουδαίως τὴν πολιτείαν καὶ τὴν κοινωνίαν. Ὡς πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, δέχομαι τὴν διάταξιν τῆς Ἐπιτροπῆς, διότι ὄντως ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν δημοσιογράφοι μὴ σεβασθέντες οὐδόλως τὸν ἰδιωτικὸν βίον, χάριν ἐκβιάσεως.

Ὑποψίβιος (ὥρᾳ 8.17′). Δὲν πρόκειται περὶ ἀσυλίας τοῦ τύπου, ὥστε παρεξέκλινεν ἡ συζήτησις. Πρόκειται περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου. Ἡ ἀναγραφὴ εἰς τὸ Σύνταγμα προληπτικῶν μέτρων θὰ ἦτον ἀναχρονισμός, ὡς ἐὰν ἠθέλομεν νὰ προδεσμεύσωμεν αὐτὴν τὴν σκέψιν. Ἐνῷ δυνάμεθα νὰ περιορισθῶμεν εἰς αὐστηρὰ μέτρα κολασμοῦ. Ἡ προληπτικὴ διάταξις τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ἀρχομένη διὰ τοῦ ἐν ὅλως ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσι . . . » προξενεῖ ἄλγος, ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὴν μόρφωσιν τῶν μελῶν αὐτῆς.

Δύναταί νὰ γράφῃ, ὅτι θέλει ἡ τιμωρία θὰ ἐπέλθῃ νομίμως μετὰ τὴν πρᾶξιν, ὄχι νὰ θέλωμεν νὰ δεσμεύσωμεν τὴν σκέψιν πρὸ τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῆς. Ἡ ψήφισις τοιούτων ἀνελευθέρων διατάξεων θ' ἀποτελέσῃ μαύρην σελίδα εἰς τὰ χρονικὰ τῆς πολυτικῆς ἡμῶν Ἱστορίας.

Ραπτόβιν (ὥρᾳ 8. 24′). Αἱ διατάξεις τῆς Ἐπιτρο-

πῆς εἶνε ἐλαφρότεραι τῶν διατάξεων τοῦ σχεδίου τῶν 6 βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν. Αἱ λεπτομέρειαι θὰ ὁρισθῶσι διὰ τοῦ ψηφισθησομένου νόμου, εἰς ὃν θὰ παραπέμπῃ τὸ Σύνταγμα. ἄλλως, βεβαίως εἶνε ἀνεφάρμοστοι αἱ διατάξεις τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἴσως τὸ προστεθὲν εἰς τὰς συνεπείας «ἐπὶ ἀπειλῇ παύσεως» ἐτάραξε τινάς, δύναται ὅμως νὰ ἀπαλειφθῇ τοῦτο, χωρὶς νὰ μειωθῇ ὁ νοῦς καὶ ὁ σκοπὸς τῆς διατάξεως.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπί τινα ὥραν.

Ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις τὴν 10ην καὶ 25′.

Γεώργιος. Τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν συνυπάρχουσιν ἐν τῷ τύπῳ, ἀλλὰ τὸ καλὸν ὑπερέχει. Δὲν ἔπταισεν ὁ τύπος διὰ τὸ 97, ἀλλὰ ἡ διοικητικὴ πολυτέλεια, ἣν εἴχομεν δημιουργήσει ἀντὶ στρατοῦ καὶ στόλου.

Ἡ προληπτικὴ περιοριστικὴ διάταξις περὶ τύπου, ἡ τεθεῖσα εἰς τὸ ἄρθρον 14 τοῦ Συντάγματος παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Κοινοβουλίου τούτου, εἶνε στιγματιστική. Δὲν ἔχομεν Πολιτείαν ἀπολυταρχικήν. Τὸ ἄρθρον τοῦ μέχρι νῦν ἰσχύοντος Συντάγματος διεκανόνισε φιλελευθερώτερον τὰ κατὰ τὸν τύπον. Ποῦ καὶ πῶς εἶδον οἱ τῆς Ἐπιτροπῆς τοὺς μεγάλους κινδύνους, τοὺς ὁποίους διατρέχει τὸ Κράτος ἐκ τοῦ τύπου καὶ ἔσπευσαν νὰ παρενθέσουν τὴν ἀγρίαν περὶ αὐτοῦ προληπτικὴν διάταξιν: Διὰ τῆς περὶ θρησκείας καὶ Βασιλέως διατάξεως δὲν ἀσφαλίζεται οὔτε ἡ θρησκεία, οὔτε ὁ Βασιλεύς, παρέχομεν μόνον τροφὴν εἰς τὴν δημοκοπίαν. Ἐγένετο εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τοῦ 1864, τὴν ψηφίσασαν τὸ Σύνταγμα πάλη μεταξὺ Καλλιγᾶ καὶ Σαριπόλου, ἀλλὰ ὁ ἱστορικὸς τῆς Συνελεύσεως λέγει, ὅτι αἱ ὑπὲρ ἀπολύτου, ὡς πρὸς τὰ δημόσια, ἐλευθερίας τοῦ τύπου ἀγορεύσεις τοῦ Σαριπόλου θ' ἀποτελέσωσι περιφανὲς μνημεῖον ἐν τῇ Κοινοβουλευτικῇ ἡμῶν ἱστορίᾳ. Ἐπεκράτησε τότε ἡ γνώμη τοῦ Καλλιγᾶ, τὴν διάταξιν ἐτήρησε καὶ ἡ Ἐπιτροπή, ἀλλὰ ἐγὼ προτείνω τὴν ἀπάλειψιν αὐτῆς. Ἐὰν δὲ ἡ διάταξις «Ἐν ὅλως ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσι . . . . . » ψηφισθῇ, πῶς θὰ δύναταί τις νὰ ἐλέγχῃ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως; Ἐὰν ἐλεγχθῇ ὡρισμένη ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἐὰν ἐλεγχθῇ δημοσίως παρὰ δημοσιογράφου.

πολιτικὴ λ. χ. προσκειμένη τῇ Γαλλίᾳ, ἢ τῇ Ἀγγλίᾳ κλπ., δὲν θὰ δύναται εὐκόλως ὁ δημοσιογράφος οὗτος νὰ καταδιωχθῇ ὡς ἀντικείμενος εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ τοῦ Κράτους, εἰς θεμελιώδη συμφέροντα αὐτοῦ τοῦ Κράτους, καὶ δὲν θὰ παρέχεται θύρα καὶ εἰς ἐπεμβάσεις ξένων ἐπιτετραμμένων; Δὲν παραγνωρίζωμεν τὰς ὑπερβασίας τοῦ τύπου, προκειμένου περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ κύκλου, οὐδὲ θέλομεν κολακεύσωμεν αὐτόν. Ἀλλά, «περιορίζοντες, ὅσον ὑποδεικνύει ἡ Ἐπιτροπή, τὰς ἐλευθερίας τοῦ τύπου, περιορίζομεν τὰς ἐλευθερίας αὐτὰς τοῦ λαοῦ, τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν, θέλοντες ὅμως νὰ φρονεύσωμεν τὴν Ἰδέαν, γιγαντοῦμεν αὐτήν» λέγει ὁ Σαρίπολος. Καὶ ἐγὼ προσθέτω, ὅτι διὰ καταπνίξεως τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας τοῦ τύπου οὐδὲν ἄλλο πράττομεν ἢ νὰ ὑποδεικνύωμεν εἰς αὐτὸν τὰς συνωμοτικὰς τρίβους. Προκειμένου δὲ περὶ δῆθεν ἐξασφαλίσεως ἀπὸ τῆς ἀκριτομυθίας αὐτοῦ μυστικῶν τοῦ Κράτους, ἐγὼ δὲν δέχομαι οὐδόλως ὅτι ἔχει τὸ Κράτος τοῦτο μυστικὰ δέοντα προφυλάξεως, δι' ἃ ἐλάχιστον δὲν ὑπάρχουν μυστικὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ἐμ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Οὐδεὶς βεβαίως ὑπάρχει ὁ θέλων νὰ δεσμεύσῃ μεταξὺ ἡμῶν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, ἁπλῶς τῶν παρεκτροπῶν τοῦ τύπου ἠθελήσαμεν πάντες νὰ ἐπέλθῃ κολασμός. Ἐκρίθη ὅτι τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864 δὲν ἐπρονόει ἐπαρκῶς διὰ τὸν κολασμὸν τοῦτον. Ἀπὸ τῆς ἰδέας ταύτης ἀγόμενοι καὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν συνάδελφοι βουλευταὶ προέτειναν προσθήκην τινὰ εἰς τὸ ἄρθρον τὸ σχετικὸν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864, τὴν προσθήκην κατὰ τὴν ὁποίαν «ἡ κατασχεσις ἐπετρέπετο καὶ ἕνεκα δημοσιευμάτων ἀπειλούντων ἐξωτερικοὺς κινδύνους κατὰ τῆς Ἐπικρατείας.» Ἐξ ἀφορμῆς ἴσως αὐτῆς τῆς προσθήκης καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ σχεδίου τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος προέτεινε μίαν ἄλλην διατύπωσιν τοῦ Συντάγματος, εὐρυτέραν ἴσως. Ἐὰν ἀναγνωρίσῃ ὅτι καὶ ἡ διατύπωσις ὑμῶν τῶν βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν δὲν ὑπῆρξεν ἐντελῶς ἐπιτυχής θὰ δικαιοῦμαι τότε νὰ εἴπω ὅτι καὶ ἡ τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ὑπῆρξε παρακολουθήσασα κατὰ τοῦτο τὴν ἀποτυχίαν τοῦ σχεδίου τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν. Καὶ ἡ μία διατύπωσις καὶ ἡ ἄλλη ἐνῷ ἐνεπνέοντο ἀπὸ τὰς καλ-

λίστας προθέσεις δὲν κλείουσι δυστυχῶς τὴν θύραν ἐνδεχομένων καταχρήσεων πρὸς περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας πλέον τοῦ Τύπου.

Διὰ τοῦτο ἔλαβον τὸν λόγον πρὸ πολλῶν ἄλλων συναδέλφων, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι ζητήσει τὸν λόγον, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλει συμφωνήσει ἡ Βουλὴ πρὸς τὴν διατύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἔχω νὰ τῇ προτείνω, καὶ ὅτι αἱ ἀγορεύσεις τῶν ἀξιοτίμων συναδέλφων δύνανται νὰ ἀναβληθῶσι διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τύπου, μακροῦ ἀποτελουμένου ἀπὸ 90 τόσα ἄρθρα, τὸ ὁποῖον θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν παροῦσαν Βουλὴν καὶ θὰ ψηφισθῇ, ἐὰν μείνῃ καιρὸς νὰ ψηφισθῇ. Ἐκεῖ λοιπὸν νομίζω ὅτι δύνανται εὐρύτερον νὰ συζητηθῶσι τὰ τοῦ τύπου. Σήμερον προτείνω τὰ ἑξῆς :

Εἰς τὸ ἄρθρον 14 τοῦ Συντάγματος, ἐκεῖ, ὅπου ἐπιτρέπεται ἡ κατάσχεσις ἕνεκα προσβολῶν κατὰ τῆς Θρησκείας καὶ τοῦ Βασιλέως, νὰ προστεθοῦν, ὡς τρίτη περίπτωσις αἱ προσβολαὶ κατὰ τῆς Δημοσίας ἠθικῆς. Διότι δυστυχῶς, ὅπως εἶνε διατετυπωμένον τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τὸ ἀπαγορεῦον εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν, πλὴν τῶν ὀνομαστικῶς ἀναφερομένων ἐν τῷ ἄρθρῳ αὐτῷ περιπτώσεων τῆς κατασχέσεως, δὲν δύνασθε νὰ κατάσχητε μίαν ἄσεμνον δημοσίευσιν ἐντύπου, φυλλαδίου, ἢ περιοδικοῦ, ἢ μίαν ἄσεμνον δημοσίευσιν, ἡ ὁποία ἐκτίθεται εἰς τὰς δημοσίας ὁδούς, διότι καὶ αὐτὴ ὑπάγεται εἰς τὸν τύπον, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ κατάσχεσις. Προτείνω λοιπὸν τοῦτο. Κατὰ τὰ λοιπὰ τὸ ἄρθρον θὰ μείνῃ ὡς ἔχει, προστιθεμένης μόνον, ἐλπίζω συναινούσης ὅλης τῆς Βουλῆς, διότι δὲν εἶδον νὰ παρουσιάζεται καμμία ἀντίρρησις, καὶ τῆς προνοίας τῆς λαμβανομένης διὰ τὴν προσβολὴν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, προστιθεμένης, λέγω, τῆς διατυπώσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐχούσης οὕτω: «Ὁ τε ἐκδότης ἐφημερίδος καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐπιληψίμου δημοσιεύματος, πλὴν τῆς κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπιβαλλομένης ποινῆς, εἰσὶν ἀείποτε ἀστικῶς καὶ ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι εἰς πλήρη ἀνόρθωσιν πάσης προσγενομένης ζημίας καὶ εἰς ἱκανοποίησιν τοῦ παθόντος διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ, ὁριζομένου κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, οὐδέποτε δ' ἐλάσσονος τῶν δραχμῶν διακοσίων.»

Τώρα ὅπως ἐπαρκέσωμεν εἰς τὴν ἀνάγκην, ἡ ὁποία προεκάλεσε καὶ τὴν διατύπωσιν τοῦ ἰδικοῦ μας σχεδίου καὶ

τὴν διατύπωσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἄνευ ὅμως τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ ἐγκλείσωσιν ἀμφότεραι αἱ διατυπώσεις, ὅπως εἶπον πρὸ ὀλίγου, θὰ προέτεινον νὰ γίνῃ δεκτὴ αὐτὴ ἡ διατύπωσις. «Ἐν περιπτώσει ἀπειλουμένου πολέμου δύναται, καθ' ἓν τρόπον ὁ νόμος ἤθελεν ὁρίσει, νὰ ἀπαγορευθῇ ἐπὶ ἀπειλῇ κατασχέσεως καὶ ποινικῆς καταδιώξεως, ἡ δημοσίευσις εἰδήσεων ἢ ἀνακοινώσεων ἀναγομένων εἰς κινήσεις στρατοῦ ἢ εἰς μέσα ἀμύνης, ἢ εἰς τὰ μυστικὰ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους». Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τὴν ἀναγομένην εἰς τὰ μυστικὰ τοῦ Κράτους, προτείνω ν' ἀπαλειφθῇ ὡς ἄσκοπος.

Γ Παρασκευόπουλος (11 3'). Ὁ τύπος εἶνε πράγματι ἡ πρώτη δύναμις τοῦ τόπου, ἔσχεν ἐνίοτε βαθυτέραν ἐπίγνωσιν καὶ πρόγνωσιν ἢ αἱ Κυβερνήσεις καὶ ἡ κοινὴ πολιτικὴ συνείδησις. Εἶνε ὁ μεγαλείτερος παράγων τῆς ἐθνικῆς κινήσεως καὶ ζωῆς. Ἐν Ἀγγλίᾳ οὐδεμία περιοριστικὴ διάταξις ἐν τῷ Συντάγματι ὑπάρχει, περιοριστικοὶ νόμοι μόνον, καὶ ὁ Ἀγγλικὸς τύπος εἶνε ὁ ἐθνικώτερος καὶ ὁ ἠθικώτερος τύπος τοῦ κόσμου. Ἂς ἀφίσωμεν τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἡμετέρου τύπου εἰς τὸν χρόνον. Εἰς ποίαν ἐθνικὴν περίπτωσιν οἱ Ἕλληνες δημοσιογράφοι δὲν ἐκτέλεσαν ὑπερόχως τὸ καθῆκόν των; Ἂς ἐλπίσω ὅτι ἡ Συνέλευσις δὲν θὰ θελήσῃ νὰ χαλκεύσῃ δεσμὰ κατὰ τοῦ τύπου.

Δεμερτζῆς (11.9'). Ἐθεώρησα ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ διάταξιν προληπτικὴν περὶ τύπου ὡς εἰσάγουσαν ἐμμέσως τὴν λογοκρισίαν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν περὶ εἰσαγωγῆς διατάξεως περὶ δημοσίας ἠθικῆς πρότασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, φρονῶ ὅτι καὶ αὐτὴ δύναται νὰ ὁδηγήσῃ εἰς κατάχρησιν, διότι ἡ δημοσία ἠθικὴ ἐπιδέχεται διαφόρους ἑρμηνείας. Ἡ κατάσχεσις λόγῳ προσκρούσεως πρὸς τὴν δημοσίαν ἠθικὴν ἐπὶ τῇ βάσει κρίσεως τοῦ δικαστηρίου, δύναται νὰ μὴ εἶνε ἐν ἀληθείᾳ ἠτιολογημένη.

Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τὴν ἀναφερομένην εἰς ἐπικείμενον πόλεμον, πάλιν ἡ ἐκτίμησις τοῦ χρόνου τῆς ἐκρήξεως αὐτοῦ εἶνε λίαν ἐλαστική. Τὰ ἀναγόμενα εἰς ἕνα πόλεμον γεγονότα, παρατιθέμενα ὑπὸ τοῦ τύπου πρὸ τῆς κοινῆς γνώμης, παρέχουσιν εἰς αὐτὴν τὸ μέτρον τῆς κρίσεώς της ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ὥστε θεωρῶ τὴν πρότασιν λίαν εὐρεῖαν, ἐκτὸς ἂν τροποποιήσωμεν αὐτὴν

οὕτω «ἐν περιπτώσει γενικῆς ἢ μερικῆς ἐπιστρατεύσεως....» διότι ἡ ἐπιστράτευσις εἶνε ἀντικειμενικὴ ἔνδειξις πράγματι ἐπικειμένου πολέμου καὶ δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ δικαιολογῆται ἀποκρύπτουσα τὰ μέσα καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀμύνης τῆς χώρας.

Μεταμεσονύκτιος (11.15′). Ὑψώνω καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν μου ὑπὲρ τῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας τοῦ τύπου. Ἤρχισα νὰ φοβοῦμαι μήπως ἡ ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος γίνῃ πρόξενος βλάβης μᾶλλον. ἢ ὠφελείας. Προσθέτομεν διατάξεις ἔνθα δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ προστεθῶσι καὶ ἀφαιροῦμεν ἔνθα ἔδει νὰ ὑπάρχωσι.

Ὁ τύπος εἶνε ὁ ἥλιος μετὰ τῶν κηλίδων αὐτοῦ. Εἶνε τὸ μόνον ἐλεύθερον βῆμα, ἡ μόνη φωνὴ ὑπὲρ τοῦ ἀδικουμένου πολίτου. Τίς εἶνε ὁ κυριώτερος παράγων τῆς στρατιωτικῆς ἐπαναστάσεως, ἥτις ἀνεκάλυψε τὰς τόσας ἐλλείψεις τῆς χώρας; Καμμία ἐπανάστασις δὲν κατέληξεν εἰς ἀφαίρεσιν ἐλευθεριῶν καὶ ἡ παροῦσα Συνέλευσις θὰ πράξῃ τοῦτο; Νομίζω ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ὡς ἦτο ἦτο καλῶς τεθειμένον καὶ μόνη ἡ διάταξις ἡ ἀφορῶσα τὰ ἰδιωτικὰ δύναται νὰ προστεθῇ, ὡς καὶ ἡ σχετικὴ μὲ ἐπιστράτευσιν. Οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ ἐπιβληθῇ κατὰ τῆς ἐφημερίδος, ἥτις εἶνε σήμερον τὸ βιβλίον τοῦ ἀγρότου καὶ ὁ πνευματικὸς ὁδηγὸς καὶ τοῦ τελευταίου χειρώνακτος.

Μεταφέρει (11.26′). Εἶχα ζητήσει διὰ τροπολογίας μου τὴν ἀπάλειψιν τοῦ 5ου καὶ 6ου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ ὑπὸ κρίσιν Συντάγματος καί, κατόπιν, τῆς προστεθείσης παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς διατάξεως, τῆς ἀναγομένης εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις. Εἶχα ὑποβάλει γνώμην περὶ προσθήκης περιοριστικῆς διατάξεως, ἀναγομένης εἰς κήρυξιν πολέμου, ἢ ἐπιστράτευσιν. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ αὐτὴν ὑπ' ὄψιν. Νῦν εὐχαρίστως βλέπω τὴν στροφὴν πρὸς τὴν γνώμην μου ταύτην. Ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι δύνανται νὰ τεθῶσιν ἄλλαι περιοριστικαὶ διατάξεις κατὰ τοῦ τύπου, προληπτικαὶ διατάξεις εἰς τὸ Σύνταγμα. Ὁ τύπος καθ' ὅλα τὰ ἄλλα πρέπει νὰ εἶνε ἀπολύτως ἀδέσμευτος. διότι ὁμοιάζει τὸν μολοσσόν. ὅστις ἀγρυπνεῖ τὴν νύκτα περὶ τὸ ποίμνιον. Ὁ φύλαξ μολοσσὸς δὲν δύναται νὰ δεσμευθῇ.

Μιχαλάκης (12.22′). Αἱ πρὸ ὀλίγου γενόμεναι δηλώσεις παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως δὲν μὲ εὐρί-

σκουσι καθ' ὅλα σύμφωνον. Ὁ περιορισμὸς τοῦ τύπου εἰς Συνταγματικὰς πολιτείας εἶνέ τι ἐπονειδιστον. Τὸ ἐν τοῖς νόμοις ἀόριστον ἐπάγεται τὸ αὐθαίρετον τῆς ἑρμηνείας αὐτῶν, ἡ ἀσάφεια τῶν νόμων διακινδυνεύει αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀτόμων. Τὰ δικαστήρια.κρίνοντα περὶ τύπου, θὰ μεταβληθῶσιν εἰς αὐθαίρετα κριτήρια, θὰ σπείρωσι θυέλλας κατὰ τῆς Πολιτείας. Ἐλευθερία δὲ ὑπάρχει ὅπου ἐλλείπει ἡ δημοσιότης; Ὁ τύπος ἐγένετο μὲν ἐνίοτε καὶ ὄργανον κακοῦ, ἀλλὰ καὶ προέλαβε πλειστάκις μεγάλα κακά. Θέλετε, ψηφίζοντες ἀνελευθέρους καὶ τυραννικὰς διατάξεις κατὰ τοῦ τύπου, νὰ δώσωμεν ἔδαφος ἐνεργείας εἰς ἐκείνους, ἀφ' ὧν μόλις ἠδυνήθημεν νὰ λυτρωθῶμεν; Ἡ πολιτικὴ σύνεσις καὶ τὸ καλῶς ἐννοούμενον πολιτικὸν συμφέρον μὲ κωλύουν νὰ εἶμαι σαφέστερος. Αἰσθάνομαι ὅτι μοὶ ἐπιβάλλεται νὰ καταψηφίσω οἱανδήποτε πρότασιν προληπτικοῦ περιορισμοῦ τοῦ τύπου, ὡς ἀληθὴς φίλος τῆς ἐλευθερίας.

Βαξεβάνης (ὥρα 12—15′). Λέγει ὅτι, ὑπὸ τὴν σημερινὴν μορφὴν τῆς ἀνεξαρτησίας του. ὁ τύπος εἶνε ὄχι τόσον ὁ διερμηνεύων τὴν κοινὴν γνώμην, ἀλλὰ ὁ μορφῶν καὶ ποδηγετῶν τὴν κοινὴν γνώμην, ἀναλύει τοὺς λόγους. οἵτινες ἤγαγον τὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν προσθήκην διατάξεων εἰς τὸ 14 ἄρθρον, λέγει ὅτι ὁ τύπος δὲν ἔχει κανονισμὸν πορείας, μόνος δὲ κανονισμὸς εἶνε αἱ διατάξεις αὐται. αἵτινες δὲν εἶνε δέσμευσις τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου—ἐλευθερίας ὑποκειμένης καὶ αὐτῆς ὑπὸ ὅρους προκειμένου περὶ τοῦ ἀγαθοῦ συνόλου—εἶνε γνώμων προληπτικὸς πορείας τοῦ τύπου.

Ἀλλ' ἐπειδή, προσθέτει, ἐχαρακτηρίσθησαν βαρέως ὡς προληπτικὴ δέσμευσις τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας τοῦ τύπου, ὑποχωρεῖ καὶ αὐτὸς πρὸ τῆς τοιαύτης ἐν τῇ Βουλῇ διερμηνευθείσης καὶ παρὰ πολλῶν τονισθείσης γνώμης, ζητεῖ μόνον ἐπὶ τῆς ὑπὸ μελέτην τῶν βουλευτῶν τροπολογίας. τῆς ἀνηκούστης εἰς ἕνα τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν, ἀλλὰ ἀνυπογράφου, τῆς τροπολογίας ἣν ὑπεδείξεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὡς περιληπτέας μετ' ἄλλων εἰς τὸ ἄρθρον ἀντὶ τῶν διατάξεων τῆς ἐπιτροπῆς, νὰ γίνῃ ἀντικατάστασις τοῦ «ἐν περιπτώσει πολέμου....» διὰ τοῦ «ἐν περιπτώσει ἐπιστρατεύσεως...»

Αἱ Βουλαὶ δέ, ἐπιλέγει, μὴ δεσμευόμεναι ἀπὸ τὰς Συν-

ταγματικὰς διατάξεις, δύνανται νὰ διακανονίζωσι διὰ νόμων τὰς λεπτομερείας τοῦ ζητήματος.

Μπενιζελάκος (ὥρᾳ 12.8'). Ὑποβάλλων προπολογίαν «δι' ἀδικήματα τοῦ τύπου δὲν ἐπιτρέπεται προφυλάκισις», λέγει, ὅτι ἂν ψηφισθῶσιν αἱ διατάξεις τῆς ἐπιτροπῆς οἱ δυνάσταιθὰ δύνανται νὰ δυναστεύωσιν εὐκολώτερον, διότι θὰ ἀνεβλυνθῇ τὸ ὄργανον τῆς κοινῆς διαμαρτυρίας καὶ ἀμύνης κατ' αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδὲν πράγματι θὰ ἐπιτευχθῇ ὡς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον διὰ τῶν διατάξεων τούτων σκοπόν. Ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ δικαστικὴ ἐκτίμησις ὡς πρὸς τὴν ἐνοχὴν τοῦ τύπου εἶνε μᾶλλον ἐπισφαλής, καὶ νῦν δὲ ἡ κατάχρησις τῆς ἐξουσίας εἶνε τοιαύτη, ὥστε παραπέμπονται εἰς δίκην ὡς ἐξ ἴσου ἔνοχοι καὶ διευθυνταὶ ἐφημερίδων μετὰ τῶν δημοσιευόντων ἐν αὐταῖς ἐνυπογράφως διατριβάς.

Γούναρης (12.20'). Ἡ διάταξις ἐν τῷ ἄρθρῳ τοῦ ὑπὸ διαρρύθμισιν Συντάγματος, ἡ ἀναφερομένη εἰς κατάσχεσιν ἐφημερίδων διὰ προσβολὴν κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἢ τοῦ Βασιλέως, ἐνεγράφη μᾶλλον ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως, συμφωνῶ δὲ μὲ τὴν πρότασιν περὶ προσθήκης καὶ τῆς περιπτώσεως τῆς προσβολῆς τῆς δημοσίας ἠθικῆς. Τὴν προσβολὴν ἢ μὴ δύνανται νὰ καθορίζουν αἱ ἀρχαί. Δὲν δύναται δὲ νὰ λαμβῇ ὡς κριτήριον τῆς δημοσίας ἠθικῆς ἡ διαρρέουσα γνώμη τούτων ἢ ἐκείνων τῶν ὁμάδων, ὡς ἐνδεικτικὴ ἀρχὴ ἡ προταθεῖσα τρίτη διάταξις εἶνε ὀρθοτάτη.

Προκειμένου περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους, ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι ἡ διάταξις ἡ ἀναγομένη εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις καὶ προστεθεῖσα παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, πρέπει νὰ μείνῃ. Δὲν ἀρκεῖ δὲ μόνον ἡ περίπτωσις ἐπικειμένου πολέμου ἢ ἐπιστρατεύσεως, ἵνα αἱ περὶ τούτων δημοσιεύσεις βλάψουν οὐσιωδῶς, ἀρκεῖ ἡ ἀναγραφὴ καὶ μιᾶς ἁπλῶς εἰδήσεως ἵνα ἐπέλθῃ μεγίστη βλάβη εἰς τὴν χώραν, διότι μὴ λησμονῶτε, ὅτι τὸ Ἔθνος ἡμῶν διατελεῖ ὑπὸ ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, εἶνε εὐπαθὲς καὶ εὐζηλώτυπον καὶ ἐκ λόγων, οἵτινες δι' ἄλλας χώρας δὲν ἔχουν καμμίαν σημασίαν. Ἐνόσῳ λαμβάνομεν πρόνοιαν περὶ ποικίλης προστασίας τῶν ἀτόμων, ὀφείλομεν νὰ προνοήσωμεν καὶ περὶ τοῦ δημοσίου συμφέροντος, οἱ εὐσυνείδητοι δημοσιογράφοι δὲν δεσμεύονται οὐδόλως ἐκ τῶν διατάξεων τούτων.

Ὡς πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν βίον συμφωνῶ εἰς αὐστηρὰν διάταξιν, διότι ὁ ἰδιωτικὸς βίος εἶνε ἱερώτατος.

Ἀποστολίδης. Παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἐν τῷ ἄρθρῳ «νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς . . .» εἶνε σόλοικον, ἔπρεπε νὰ προηγῆται τοῦ «δημοσιεύῃ» τὸ «ἀνακοινῇ δημοσίᾳ», ὥστε τὸ «δημοσιεύῃ» ν' ἀναφέρηται μόνον εἰς τὸ κατωτέρω : «ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου . . .».

Λύεται ἡ Συνεδρίασις τὴν 11 καὶ 11'.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρός
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΕ'.

Τῆς 9 Μαρτίου 1911

Ὥρᾳ 1.50' μ.μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Μοσχόπουλος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Τὸ ἐκπαιδευτικὸν τμῆμα τῆς ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων ζητεῖ γλῶσσαν δι' ἅπαντα τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα τὴν καθαρεύουσαν. 2) Λεμβοῦχοί τινες Κερκύρας διαμαρτύρονται δι' ἀπαγορεύσεις τινας τοῦ λιμενάρχου αὐτῶν. 3) Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Καρδίτσης ζητεῖ ἐξακολούθησιν τῆς δωρεᾶν παροχῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. 4) Ὁ νομάρχης Κερκύρας πέμπει ψήφισμα Δημ. Συμβουλίου Ἀρμεναγιτῶν περὶ τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος Κερκύρας. 5) Ὁ νομάρχης Κερκύρας πέμπει ψήφισμα Δήμου Μελιτέων περὶ λύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος Κερκύρας. 6) Ὁ Εἰρηνοδίκης Ναυπάκτου ὑποβάλλει ἀναφορὰν ἀμαξοκαραγωγέων περὶ ἐπισκευῆς ὁδοῦ. 7) Οἱ κάτοικοι Βρεστενίτσης ζητοῦσι συνδρομήν, πρὸς ἀνέγερσιν Ναοῦ παρὰ Δημοσίου. 8) Ὁ Παναγειρατικὸς Σύλλογος (Πρόδος) ὑποβάλλει ψήφισμα ὅπως ἀπορριφθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος Ἑταιρεία. 9) Οἱ ἐξ Ἀνδριτσαίνης μέτοχοι «Ἀμαλίας» ζητοῦσι διάλυσιν ταύτης. 10) Στρατιωτικοὶ κατάδικοι Ναυπλίου ζητοῦσι με-

τριασμὸν τῆς ποινῆς. 11) Ἀμπελοκτήμονες Ἀσταχοῦ ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν φόρου ἀμπέλων 1910. 12) Δικηγορικὸς Σύλλογος Τριπόλεως ζητεῖ καταψήφισιν δικαστικῶν νομοσχεδίων. 13) Πρόεδροι Συλλόγων Νησίου ζητοῦσιν ἀποστολὴν πειστηρίων ἐγγράφων τῷ κ. Ἀνακριτῇ διὰ τὰς καταχρήσεις τῶν λιμενοϋδραυλικῶν ἔργων. 14) Ἐμπορικὸς Σύλλογος Πύργου ζητεῖ ἐκβάθυνσιν τοῦ λιμένος. 15) Οἱ ἐργατικοὶ Σύλλογοι Ἀγουλινίτσης ζητοῦσιν ὅπως μὴ μετατεθῇ τὸ ἐκεῖ κατάστημα τῆς Προνομιούχου 16) Πολλοὶ φοιτηταὶ ἀποδοκιμάζοντες τὰς ἐνεργείας τῆς ἐπιτροπείας ζητοῦσι τὴν λειτουργίαν τοῦ Πανεπιστημίου ὡς μεγίστας ὑριστάμενοι βλάβας ἐν ἀργίᾳ τούτου ὄντος. 17) Αἴτησιν κατοίκων δήμου Σπερχειάδος παραπονουμένων κατὰ συστήματος δεκάτης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τρεῖς δήμους Σκυλοῦντος, Ἄριος καὶ Κολλωνίδων.

Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ κ. **Χρηστίδης** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ ζητεῖ ὅπως ἐξετάσῃ τὸ Προεδρεῖον διατί δὲν ἐτυπώθησαν καὶ δὲν διενεμήθησαν προτάσεις νόμων ὑποβληθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ τὴν 17 παρελθόντος μηνός.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι θὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα.

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Κατσιμπίρης (ὥρᾳ 5.15'). Λέγει ὅτι ὑπάρχει μερὶς τύπου ἡ ὁποία ἐπεμβαίνει καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη τὸ οἰκογενειακὸν ἄσυλον, ὑπάρχει μερὶς τοῦ τύπου ἐκβιαστικὴ καὶ κατὰ τῆς μερίδος ταύτης ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν περιοριστικὰ μέτρα, μέτρα τὰ ὁποῖα ἐξ ἄλλου ἤθελον ἀποβῇ ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς ἐναρέτου καὶ σεμνῆς δημοσιογραφίας.

Φλάμης. Δὲν μᾶς φέρετε ἓν παράδειγμα.

Κατσιμπίρης. Σεῖς εἴσθε ὁ πλέον ἀναρμόδιος ὅπως μὲ διακόψητε ἀφοῦ ἐπλαστογραφήσατε τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεχθέντα καὶ τὰ ἐδημοσιεύσατε ἠλλοιωμένα εἰς τὸ «Σέλας». Ἐξακολουθῶν κηρύσσεται κατὰ τῆς ἀναγραφῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ τῆς διατάξεως καθ' ἣν «ἐπιτρέπεται ἡ κατάσχεσις, μετὰ τὴν δημοσιευσιν, ἕνεκα προσβολῆς κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως.

Παλαιχρονιάδης (ὥρᾳ 5. 45'). Κηρύσσεται ἀπολύτως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου, δεχόμενος μόνον τὴν προσθήκην τῆς ἐπιτροπῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἰδιωτικὸν βίον.

Φλάμης παρακαλεῖ ὅπως τῷ ἐπιτραπῇ νὰ ὁμιλήσῃ ἀναφυέντος ζητήματος προσωπικοῦ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Κατσιμπίρη.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ καὶ ὁ κ. **Φλάμης** ἀνερχόμενος ἐπὶ τὸ βῆμα λέγει ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ ἐφημερίς του ἤρξατο ἐκδιδομένη ἐν Πάτραις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐν τῷ νομῷ Ἀχαϊοήλιδος ηὐρύνθησαν καὶ διεδόθησαν αἱ ἀνορθωτικαὶ καὶ φιλελεύθεραι ἰδέαι. Προσθέτει ἐπίσης τινὰ ἀνασκευάζων τὰ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος λεχθέντα.

Ὁ κ. **Κατσιμπίρης** ἀπαντῶν λέγει ὅτι δὲν ἔθιξε πρόσωπα ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, ὡς ἔπραξεν ὁ κ. συνάδελφος, ἀλλὰ διήρεσε τὸν τύπον εἰς δύο μερίδας, τὴν ἀκολουθοῦσαν τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ἀκολουθοῦσαν τὴν ὁδὸν τῆς κακίας.

Λήξαντος τοῦ προσωπικοῦ ἐπεισοδίου ἐξακολουθεῖ ἡ ἐπὶ τοῦ 14ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος συζήτησις.

Θ. Κοντούπης (6.15'). Ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀναγραφῆς στρατιωτικῶν εἰδήσεων πρέπει νὰ θεσπισθῇ οὐχὶ διὰ συνταγματικῆς διατάξεως, ἀλλὰ διὰ νόμου. Ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος διότι εἴδησιν στρατιωτικὴν ἀποτελοῦσι καὶ διάφοροι παραγγελίαι, αἵτινες πολλάκις δὲν εἶνε ἄμοιροι καταχρήσεων.

Δραγούμης (ὥρᾳ 6.28'). Ἐξηγῶν τοὺς λόγους δι' οὓς ἡ Ἐπιτροπὴ ὡρμήθη εἰς τὴν τοιαύτην διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 14 λέγει ὅτι αὐτὴ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ ψήφισμα τῆς 18 Φεβρουαρίου 1910, καθ' ὃ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 14, ἀφίνει ἀπροστάτευτα τὰ συμφέροντα τῆς ἐπικρατείας. Ἐξακολουθῶν λέγει: Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν τῇ προστεθείσῃ παρ' αὐτῆς διατάξει εἶχεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἐμφάνισιν κινδύνου πολέμου, δύναται μὲν ν' ἀποσοβηθῇ ἐπικείμενος πόλεμος, ἀλλὰ ἡ περίπτωσις τοῦ κινδύνου μόνον εἶνε ἐν Ἑλλάδι ἡ συνήθης. Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχεν ὑπ' ὄψιν της σημεῖον στρατιωτικῶν κινήσεων καὶ πράξεων καὶ σημεῖον ἄλλων ἐνεργειῶν, περιλαμβανουσῶν ἀπόρρητα τοῦ Κράτους, ἡ περὶ ὧν ἀκριτομυθία δύναται νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ὅλην προνοιαν καὶ οἰκονομίαν τῶν Κυβερνώντων ἀπέναντι τοῦ

ἐμφανιζομένου κινδύνου. Μοὶ ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξενίσθη διατί γίνεται λόγος περὶ ἀποκαλύψεως ἀπορρήτων τοῦ Κράτους διὰ τῶν ἐφημερίδων, ἀφοῦ ἐν τῇ Βουλῇ λέγονται πάντα. Ἀλλὰ δὲν ἀνακοινοῦται πολλάκις πρὸς τὴν Βουλὴν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως παράκλησις ἀπαγορευτικὴ θίξεως καὶ ἀναλύσεως ὡρισμένων θεμάτων; Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων ἐπὶ παντὸς δημοσίου παράγοντος, δημόσιον δὲ παράγοντα μεγίστης σημασίας ἀποτελεῖ ὁ τύπος. Ἡ ἀπαγόρευσις δὲν σημαίνει λογοκρισίαν, ὡς ἔκρινέ τις τῶν προλαλησάντων. Τὸ πρᾶγμα θὰ διατυπωθῇ κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ στήσωσιν αἱ Κυβερνήσεις τὰς ὁρμὰς τῶν θελόντων νὰ γράψωσιν ἐπὶ θεμάτων ἀπηγορευμένων ὡς ἐπικινδύνων, ὡς ἀναστέλουσι συμβουλευτικῶς τὰς ὁρμὰς τῶν θελόντων νὰ ὁμιλήσωσιν ἐν τῇ Βουλῇ βουλευτῶν ἐπὶ ὁμοίων θεμάτων. Ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τοιούτου τινὸς περιορισμοῦ, τότε τίς ὁ λόγος τοῦ νόμου περὶ ἀπορρήτου κλήσεως τῶν ἐφεδρειῶν;

Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπιβάλλει διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ ἀπαγορεύει συμβουλευτικῶς, ἀποβλέπει εἰς εὐόδωσιν πράξεων, αἵτινες, χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ συνόλου, δὲν εὐοδοῦνται ἂν δὲν τηρηθῶσι μυστικαί, συμβουλεύει σιωπὴν ὑπὸ ἠθικὴν καὶ ἐθνικὴν εὐθύνην τοῦ συμβουλευομένου. Ἀληθὲς ὅτι τὰ ἀγαθά, τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα δὲν ἀπολείπουν οὐδόλως ἀπὸ τὸν σοβαρὸν Ἑλληνικὸν τύπον καὶ ἐγὼ ὡς Ἠρωθυπουργὸς δύναμαι, ἐπὶ συγκεκριμένης σχετικῆς περιπτώσεως, νὰ ἐπιμαρτυρήσω τοῦτο προσωπικῶς. Ἀλλὰ δύναται νὰ βασισθῇ τις διὰ πάντοτε εἰς μόνον τὸ ἀγαθὸν αἴσθημα καὶ πρέπει νὰ ἠσυχονήσωμεν καὶ τοὺς ἄλλους παράγοντας τοῦ κακοῦ, τὴν καινωθρίαν, τὴν βίαν, τὸν συναγωνισμόν, τὴν ἔλλειψιν ἀσφαλοῦς καὶ ἀπολύτου μέτρου περὶ τῆς σημαντικότητος ἢ μὴ ἔστω καὶ μιᾶς μεμονωμένης εἰδήσεως, ἐξ ἧς πιθανὸν καὶ νὰ ἐξαρτᾶται τὸ πᾶν διὰ τὴν χώραν ἡμῶν; Εἶμαι φιλελευθερώτατος, ἀπολύτως φιλελεύθερος, οὐδέποτε ἐψήφισα καταπιεστικὰ μέτρα, ἀλλὰ ἀνωτέρα ἀνάγκη καὶ πεῖρα μὲ ἄγει εἰς τὸ νὰ ἐπιμένω εἰς τὴν ἀρχικὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς.

(Παρελθούσης τῆς ἡμισείας ὥρας, ἡ Βουλὴ δίδει παράτασιν χρόνου εἰς τὸν ἀγορεύοντα, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου).

Σήμερον δέ, μὲ τὴν τελειότητα τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, ἡ σημασία τῆς ἀμέσου διακοινώσεως πρὸς τὸν ἀντίπαλον εἰδήσεων σοβαρῶν, ἐν ὥρᾳ κινδύνου εἶνε μεγίστη. Ἡ ἀκριτομυθία οἱουδήποτε εἶνε καταστρεπτική. Σήμερον ἡ θέσις τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἀσυγκρίτως δεινοτέρα, εἰπέρ ποτε ἄλλοτε. Εὑρέθα ὑπὸ χειμασμὸν καὶ δυσμένειαν μόνον, οὐς εὐμενὲς οὐδεὶς τείνει πρὸς ἡμᾶς, καὶ δὲν πρέπει νὰ κάμωμεν ὅλοι θυσίας ἐν τοῖς μικροῖς χάριν τῶν μεγαλειτέρων συμφερόντων; Ὅθεν ὁρῶ, ὅτι ἡ διατύπωσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἦν καλὴ καὶ προσήκουσα. Τελειοποιῶν δὲ πῶς, κατὰ τὴν γνώμην μου, τὴν τελευταίαν τροπολογίαν τὴν ἀνυπόγραφον, ἥτις εἶνε ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς καὶ ἀπεδόθη εἰς ἕνα τῶν 6 Βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, συνεστήθη δὲ καὶ ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήτεως χθές, κατατίθετο αὐτήν, ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἐν καιρῷ.

Ὡς πρὸς τρίτην διάταξιν περὶ Δημοσίας Ἠθικῆς, διστάζω ν' ἀποδεχθῶ αὐτήν.

Μάπ (ὥρα 7. 12'). Καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν 6 Βουλευτῶν τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐργασία ἐγένετο ἄνευ προσοχῆς. Ὡς μέλος τῆς οἰκογενείας τοῦ τύπου ἐπιθυμῶ τὴν τελείωσιν αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο πλειοδοτῶ ὁλοψύχως ὑπὲρ τῆς τελευταίας διατάξεως τοῦ προσχεδίου. Ἀλλά, ὡς πρὸς τὰς ἄλλας, ὑπάρχει καὶ σύγχυσις, ἐκτὸς τῆς ἐλλείψεως προσοχῆς, καὶ ἀπορῶ, ἀφοῦ μεταξὺ τῶν 6 Βουλευτῶν τῆς Κυβερνήσεως οἱ 4 εἶνε δημοσιογράφοι. Ὑπάρχει δὲ σύγχυσίς τις καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τελευταίαν διάταξιν. Ὅταν θὰ ἐλθωμεν εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἐκδικάσεως τῶν κατὰ τῶν δημοσιογράφων καταγγελιῶν θὰ ὁμιλήσωμεν καὶ τότε θὰ ὁμιλήσωμεν ἐπὶ τῆς πιθανῆς καὶ δυνατῆς συγχύσεως ἀδικημάτων τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, συγχύσεως ἡ ὁποία ἐγένετο καὶ αὐτὸς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Αὐτὸς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἐπανελθὼν τῷ 97 ἐκ τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν καὶ δημοσιογραφήσας ἐπὶ τοῦ πολέμου ἐσύρετο, ἐπὶ μῆνας ἀπὸ Πλημμελειοδικείου εἰς Πλημμελειοδικεῖον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἔθιξε τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῆς Α. Υ. τοῦ Διαδόχου. Ἡ δὲ ἀλληλοδιάδοχος μετα-

βολὴ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου ἀποδεικνύει τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀγνωμίαν, κἰ νέαι τροπολογίαι, ἡ ἀνώνυμος Κυβερνητικὴ τροπολογία, εἶνε κατ' οὐσίαν σύμφωνοι πρὸς τὴν διάταξιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ κοινὸς σκοπὸς εἶνε ἡ δέσμευσις, ἡ φίμωσις, ἡ ἐξάντλησις τοῦ τύπου. Οὐδὲν ἄρθρον Συντάγματος περὶ τύπου, μετὰ τὸ Ρωσικόν, εἶνε αὐστηρότερον τοῦ σχετικοῦ ἐν -ῷ Συντάγματι ἡμῶν τοῦ 1864. Οἱ συντάκται αὐτοῦ παρέπεμπον καὶ εἰς τὸ 95ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος εἰς οὐχὶ ἁρμόδιον δικαστήριον. Καὶ ὅμως καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὴν ὑπεραυστηρότητα ταύτην. Ὁ δὲ κ. Πρωθυπουργὸς εἶπε χθές, ὅτι ὁ κανονιστικὸς περὶ τύπου νόμος θὰ ψηφισθῇ, ἐὰν ὅμως ἔχωμεν καιρόν. Ἔπρεπεν ἐν τούτοις νὰ εἶνε προσκεκομισμένον ἀπὸ τοῦδε τὸ περὶ τύπου νομοσχέδιον. Ἡ ἠθικὴ ἔννοια τοῦ νόμου εἶνε ἡ προστασία τῶν τιμίων δημοσιογράφων, διότι οἱ μὴ τίμιοι εἶνε πάντοτε ἀδέσμευτοι. Τὸ ἀνελεύθερον ἄρθρον τοῦ 64 ἔρχεσθε νὰ τὸ κάμετε τυρανυκώτερον. Θέλετε διὰ τῶν νέων διατάξεών σας νὰ κάμετε τὸν δημοσιογράφον ὄργανον καὶ θεράποντα τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας, ἐπιβάλλοντες κατάσχεσιν, ὑποβάλλοντες ὅρια ἠθικῆς, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς δύναται νὰ γνωρίσῃ. Ἤλεγξα δριμύτατα ὡς δημοσιογράφος. Ἔχει ὁ δημοσιογράφος πολλάκις ἀντίληψιν ἠθικῆς ἀρτιωτέραν παντὸς ἄλλου, διεμαρτυρήθην ὡς τοιοῦτος δριμέως μέν, ἀλλὰ ἀπὸ καλῆς πίστεως, διὰ τὴν παρακολούθησιν παρὰ τῶν ἀρχόντων ἀνηθίκου θεάματος ἐνταῦθα, καθ' ἣν στιγμὴν τὴν σκιὰν τοῦ πένθους ἔρριπτε πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἡ ὁλοκαύτωσις Ἑλληνίδος πόλεως πρὸς Βορρᾶν. Κατεδιώχθην τότε, ἐμηνύθην, ἐκλήθην περὶ μέσας νύκτας ἐσπευσμένως, ἐξετάφη συμβουλευτικῶς περὶ τύπου νόμος, ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἐπισείσας μοι τὴν ἀπειλὴν ἐκ τῆς μηνύσεως, μοὶ εἶπε, «δύνασαι νὰ ἀπαλλαχθῇς τῶν συνεπειῶν, ἐὰν ὑποσχεθῇς καὶ ὅτι δὲν θὰ σχολιάσῃς τὴν μετὰ δύο ἡμέρας ἀναχώρησιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἐξ Ἀθηνῶν.»

Αὐτὴ εἶνε ἡ περὶ ἠθικῆς ἀντίληψις καὶ ζητεῖτε νὰ παράσχωμεν ἐντεῦθεν ὅπλα ἐπικίνδυνα κατὰ τοῦ τύπου; Οἱ ἐσωτερικοὶ κίνδυνοι εἶνε πάντοτε παράλληλοι πρὸς τοὺς ἐπισεισθέντας ἐξωτερικούς, δὲν ἀπέλειπον οὐδόλως, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς παρίδωμεν ἐντελῶς.

(Ἡ Βουλή, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἐπιτρέπει παράτασιν 10' εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἀγορεύοντος).

Ὡς πρὸς τὴν ἀπειλὴν πολέμου, ἐγὼ φρονῶ εἰλικρινῶς ὅτι εὑρισκώμεθα πάντοτε ἐν διαρκεῖ ἀπειλῇ πολέμου, ἐὰν δὲ ἐπρόκειτο μόνον περὶ πλήρους ἀπαγορεύσεως τῆς ἀναγραφῆς πάσης κινήσεως στρατιωτικῶν σωμάτων θὰ ἤμην σύμφωνος. Ποία δὲ ἔννοια διπλωματικότητος ὑπάρχει εἰς τὴν ἐπιταγὴν «μὴ γράφετε, διότι ἀπειλεῖται πόλεμος». Καὶ δὲν ἀναλογίζεσθε τὴν κοινωνικήν, τὴν ἐμπορικὴν ἀναστάτωσιν, ἥτις θὰ δημιουργηθῇ ὅταν ἐκπηδήσῃ κατόπιν ἀπὸ τὰ δημοσιογραφικὰ γραφεῖα ἡ εἴδησις ὅτι ἀπειλεῖται πόλεμος: Θέσατε ξηρῶς, σαφῶς καὶ μόνον ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ ἀναγραφὴ πάσης κινητοποιήσεως στρατοῦ, ἀλλὰ μὴ θέτετε τὴν σχετικὴν διαταγὴν μόνον προσχηματικῶς, πρὸς συγκάλυψιν ἄλλων ὑπούλων καὶ ὀλεθρίων μετ' αὐτῆς συμπεφυρμένων διατάξεων. Ἡ δὲ διὰ τῆς «Ἐφ. τῆς Κυβερνήσεως» καθημερινὴ διαφήμισις πάσης πολεμικῆς παραγγελίας δὲν εἶνε ἀποκάλυψις πρὸς ὅλους τῶν πολεμικῶν μυστικῶν τοῦ Κράτους;

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρ. Κυβερνήσεως). Ἔπαυτε τοῦτο γινόμενον.

Πώπ. Εἰς Κράτη ἐξαρθρώσεως πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ ὁ ἔλεγχος ἐκ τοῦ τύπου, ἀλλὰ διὰ τῶν νέων διατάξεων καταλύεται ὁ ἐπὶ τῶν δημοσίων, χάριν τῆς τιμῆς τοῦ τύπου πρέπει νὰ κολάσωμεν αὐστηρῶς πᾶσαν ὡς πρὸς τὰ ἰδιωτικὰ παρεκτροπὴν τοῦ τύπου, πρὸς πάταξιν τῶν παρασίτων καὶ ἐκβιαστῶν δῆθεν δημοσιογράφων. Ἀλλὰ μὴ πνίξωμεν τὸν δημόσιον ἔλεγχον τοῦ τύπου.

Ἀφ. Βενιζέλος (8.10'). Ἐλευθερία τοῦ τύπου εἶνε μία ἀρνητικὴ ἔννοια. Σημαίνει τὸ νὰ γράφῃ τις ὅσα διανοεῖται, ἄνευ προληπτικοῦ ἐλέγχου. Ἡ εὐθύνη τοῦ γράφοντος, μετὰ τὴν δημοσίευσιν, ἐπὶ παραβάσει τῶν νόμων, ἀπομένει. Ὅλα ἀληθῶς τὰ Συντάγματα καθιεροῦσιν ἀπόλυτον τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, ἀρίνοντα εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν τὸν καθορισμὸν τῶν κατασταλτικῶν μέσων. Ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 64 ἐν τῶν κατασταλτικῶν μέσων τὸ περιορίζει, ἐνῷ τὰ ἄλλα Συντάγματα τὴν καταστολὴν τὴν ἀφίνουν ἐλευθέραν, καὶ ἐν τούτοις κατεκρίθη ὡς ἀνελεύθερον.

Διὰ τῆς τροποποιήσεως δὲ τῆς ἐπιτροπῆς ζητεῖται νὰ

ἐπεκταθῇ τὸ δικαίωμα πρὸς καταστολὴν ὅπερ ἔχει ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία μέχρι κατασχέσεως προκειμένου περὶ κινδύνου δημοσίου συμφέροντος. Ἀλλὰ πρὸς πρόληψιν καταχρήσεως ἡ ἐπιτροπὴ καθορίζει ἐν τῷ Συντάγματι τὴν κατάσχεσιν μόνον ἐν περιπτώσει στρατιωτικῶν κινήσεων. Αἱ ἀπαγορεύσεις εἰσάγονται μόνον διὰ νὰ κανονίσουν τὴν εὐθύνην ἐν περιπτώσει παραβάσεως, δὲν ἀποτελοῦν προληπτικὸν μέτρον. Τὴν περίληψιν ὅμως διατάξεως περὶ κατασχέσεως, προκειμένου περὶ ἀναγραφῆς εἰδήσεως ἀναγομένης εἰς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις μετὰ ἀπαγόρευσιν τῆς Κυβερνήσεως, ἀποκρούω, τὴν τροπολογίαν δηλ. ἣν ὑπεστήριζε ὁ κ. ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας σεβαστὸς πολιτευτής. Διότι οὐδέποτε ὁ ἑλληνικὸς τύπος ἠρνήθη νὰ ὑπακούσῃ εἰς κυβερνητικὰς συστάσεις περὶ μὴ ἀναγραφῆς εἰδήσεων, ἐὰν δὲ ἀναγράφωνται ἀπηγορευμέναι εἰδήσεις τοῦτο προέρχεται ἀπὸ ἀκριτομυθίαν λάλων ὑπουργῶν. Ὡς πρὸς διάταξιν ἀναγομένην εἰς προσβολὰς κατὰ τῆς δημοσίας ἠθικῆς ἔχω ἐνδοιασμούς, ἂν καὶ βδελύσσομαι τὰ δημοσιεύματα τὰ μόνον σκοπὸν ἔχοντα τὴν διέγερσιν τῶν κατωτέρων ἐνστίκτων τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀστυνομία βεβαίως ἔχει καὶ σήμερον ἁρμοδιότητα διὰ τὸ ζήτημα. Ἀλλὰ καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐπιτραπῇ καὶ ἡ κατάσχεσις, ἡ ἐξαφάνισις τοῦ ἐπιληψίμου ἐντύπου, ἀλλὰ χάριν ἐγγυήσεως νὰ ἐξαρτηθῇ αὕτη ἐκ τῶν ὅρων οὓς θὰ καθορίσῃ νόμος ἐκδοθησόμενος. Ὅθεν προτείνω νὰ προστεθῇ εἰς τὴν διάταξιν «ἐν περιπτώσει προσβολῆς δημοσίων ἠθῶν, ὡς ἤθελεν ὁρίζει καὶ κανονίζει νόμος». Διὰ τοῦ περιορισμοῦ τούτου δὲν παρέχομεν ἀόριστον δικαίωμα κρίσεως ἐπὶ τῶν ἠθικῶς ἐπιληψίμων, τῶν ἀσέμνων δημοσιευμάτων καὶ ἐντύπων, εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἤγετο ἀπὸ ἀνελευθέρου πνεύματος. Δὲν ἠδυνάμεθα νὰ περιορίσωμεν ἐλευθερίαν, ἧς ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα εὑρισκόμενοι εἴμεθα τέκνα δύνατάί τις εἰπεῖν, διότι εἴμεθα τέκνα τῆς Ἐπαναστάσεως, τοῦ δημιουργήματος τούτου τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου.

Βασιλειάδης (8.7'). Διὰ τῶν ἐπικρινομένων διατάξεων ἐπιδιώκεται μόνον ἡ ἀσφάλεια τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου, τῶν δημοσίων συμφερόντων. Τὰ Συντάγματα θέτουν ὡς ὅρον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου τὴν τήρησιν τῶν νόμων. Ἀλλὰ ποῦ παρ' ἡμῖν ἡ σχετικὴ νομολογία; Καὶ ἐπειδὴ

ἴσως δὲν ψηφισθῶσι τοιοῦτοι νόμοι μέχρι νέας ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῶν διατάξεων πρὸς χαλάρωσιν τῆς ὁρμῆς τοῦ τύπου εἰς παραβίασιν τῶν ὑψίστων συμφερόντων καὶ τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ δημοσίου.

Κρεμπεδιώτης (7.14'). Δικαίωμα ἀπόλυτον ἔχει τὸ Κράτος νὰ ἀμυνθῇ κατὰ παντὸς ἐξωτερικοῦ κινδύνου. Καὶ ἂν αὐτοὶ οὗτοι οἱ δημοσιογράφοι ἀναγνωρίζουν τὴν ἀνάγκην τῆς προστασίας τοῦ ἀτόμου, πῶς δὲν συνομολογοῦσι καὶ περὶ τῆς ὑπερτέρας ἀνάγκης τῆς προστασίας τῆς Πολιτείας; Τὸ παρελθὸν μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ τύπος, οὐχὶ ἐκ κακοβουλίας, ὑπέπεσεν εἰς φοβερὰ ἀδικήματα. Τὸ σῶμα τοῦ Δημαρᾶ καὶ τοῦ Καραβαγγέλη, ἐξελθὸν ὀλίγον πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου τοῦ 97 ἐκ Βόλου, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς Καβάλλαν, γνωσθέντος τούτου διὰ τοῦ τύπου ὅτε ἀκόμη εὑρίσκετο ἐν Ξηροχωρίῳ τὸ σῶμα, εὑρέθη, μόλις ἀπεβιβάσθη εἰς τὸ Τουρκικόν, πρὸ ἰσχυρᾶς δυνάμεως ἐχθροῦ ἀναμενούσης αὐτὸ καὶ κατεκόπησαν ὅλοι οἱ γενναῖοι ἐκεῖνοι ἄνδρες μέχρις ἑνός. Τὸ μέγα σῶμα Καψαλοπούλου, εἰσελθὸν εἰς τὸ Τουρκικὸν ἐκ Κουβλετσίου, εὑρέθη ἀμέσως ἔξωθεν τῶν συνόρων πρὸ δυνάμεως ἐχθροῦ. Ἤτις τὸ ἀπεσυνέθεσε. Τοῦτο συνέβη ἐπίσης λόγῳ προαναγραφῆς τῆς ἐξόδου του παρὰ τῶν ἐφημερίδων.

Σίμος. Τὸ ἐν περιπτώσει πολέμου τὸ δεχόμεθα.

Ηλιόπ. Ἐπρότεινα νὰ τεθῇ ἀπαγόρευσις ὡς πρὸς τὴν ἀναγραφὴν τῶν στρατιωτικῶν εἰδήσεων.

Ψυχοβελώνης. Ἀφοῦ δὲ πρόκειται μόνον περὶ ἐπιπολαίων ἢ ἰδιοτρόπων δημοσιογράφων—διότι οἱ σοβαροὶ καὶ εὐσυνείδητοι οὐδέποτε θὰ ὑποπέσουν ὑπὸ τὰς διατάξεις ταύτας—διατί δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Πολιτείαν νὰ ἀσφαλισθῇ προληπτικῶς; Ἀλλὰ εἶνε στοχασμὸς ἀρά γε ἡ ἀναγραφὴ εἰδήσεων, ὥστε νὰ κοπτώμεθα ὅτι κινδυνεύει ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως;

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διά τινα ὥραν.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 10.30' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Γουγούσης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἣν καὶ ἀναπτύσσει.

Παπαδοπούλος (10.53′) λέγει ὅτι προκειμένου μὲν περὶ τῶν προληπτικῶν μέτρων ταῦτα ἔχουσι καταδικασθῇ, ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πλαγίως προληπτικὰ μέτρα οἷον εἶνε π. χ. ἡ κατάσχεσις τῶν φύλλων μετὰ τὴν δημοσίευσιν, ταῦτα ἐπιβάλλονται τοὐναντίον. Τελευτῶν συνιστᾷ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἄρθρου, ὡς τοῦτο διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀναστάσιος (11.17′) προτείνει τὴν προσθήκην ἐν τῷ ἄρθρῳ μετὰ τὰς λέξεις «κατὰ τὴν προσβολὴν τῆς θρησκείας» τῶν λέξεων «ἢ ἄλλης θρησκείας ἀνεκτῆς ἐν τῷ κράτει».

Βενιζέλος (11.20′) κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τυπου ὑπὸ μόνην τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι πρέπει νὰ τεθῶσι περιορισμοί τινες ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἰδιωτικὸν βίον.

Καλογαμβάκης (ὥρα 11. 28′). Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου περὶ προσβολῆς τῆς θρησκείας εἶνε ἄσκοποι. ἀφοῦ οὐδέποτε ἐφηρμόσθησαν. Ἡ κατάσχεσις, ἥτις καθιεροῦται, δὲν εἶνέ τι ἄλλο παρὰ δήμευσις, ἥτις θὰ ἐνεργῆται χωρὶς τὸ ἀδίκημα νὰ εἶνε ἀποδεδειγμένον.

Θέλω, λέγει, καὶ ἐγὼ δρακοντείους διατάξεις, προκειμένου περὶ προσβολῶν κατὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Ἀλλὰ ἀναστέλλομεν τὴν πολιτικὴν πρόοδον τοῦ τύπου καὶ μὲ τὸνελάχιστον περιορισμόν, ὡς πρὸς τὸν ἔλεγχον τῶν δημοσίων. Ἂς θέσωμεν διάταξιν ἀπαγορεύουσαν τὴν ἀναγραφὴν στρατιωτικῶν εἰδήσεων, μὴ παρεχομένων ὑπὸ τῶν δύο πολεμικῶν Ὑπουργείων, ἀλλὰ οὐχὶ μὲ τὸν ὅρον «ἐπικειμένου πολέμου», ἀφοῦ ἀπὸ τριετίας τοὐλάχιστον εὑρισκόμεθα διαρκῶς ὑπὸ ἀπειλὴν πολέμου. Καὶ ταῦτα ἀφοῦπρὸ ὀλίγου ἀκόμη χρόνου, πρὸ 8 μηνῶν, δὲν ἐδημοσίευον αἱ ἐφημερίδες στρατιωτικὰς εἰδήσεις, παρὰ μόνον τὰς ἀποστελλομένας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου διὰ χωροφύλακος ἐντὸς φακέλλου. Ἄρα δὲν δυνάμεθα νὰ καταδικάσωμεν προληπτικῶς ὡς ἀντεθνικοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες εἶνε Ἕλληνες ὡς πάντες ἡμεῖς οἱ ἄλλοι.

Ἐσκεπτόμην νὰ προκαλέσω ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἀλλὰ αἱ δεύτεραι σκέψεις σοφώτεραι καὶ ἀφίνω εἰς τὸ Βενιζελικὸν κόμμα ὁλόκληρον τὴν εὐθύνην τῆς ψηφίσεως ἀνελευθέρων διατάξεων κατὰ τὸν 20ὸν αἰῶνα.

Δυζέπις (ὥρα 12). Ἐν πολλοῖς ἐξαντληθείσης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 14 τοῦ Συντάγματος, περιορίζω λέγει, τὰς παρατηρήσεις μου ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἐδαφίου

τοῦ ἄρθρου τούτου κατὰ τὸ σχέδιον τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς. Τίς ἡ ἀνάγκη περιλήψεως νέας περιοριστικῆς τοῦ Τύπου διατάξεως ἐν τῷ Συντάγματι, ἀφοῦ ὅτι γενικῶς περιοριστικὸν ἠδύνατο νὰ περιληφθῇ περιελήφθη ἐν τῷ Συντάγματι τοῦ 64; Ἐγὼ θὰ ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς σκοποῦσαν μόνον τὴν διατύπωσιν τῆς τιμῆς, διότι οὐδένα ἄλλον σκοπὸν δύναμαι ν' ἀνεύρω ἐν τῇ διατάξει τῆς Ἐπιτροπῆς. Καὶ οὕτω ἐπιβάλλομεν ποινάς, ὡς ἐκεῖναι αἱ ἐν Ἀμερικῇ τῆς πληρωμῆς χρημάτων δι' ἓν ρίλημα, αἱ κινοῦσαι τὸ μειδίαμα εἰς τὸν Ἕλληνα. Ἀγόμεθα εἰς καινοτομίαν ξένην εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἤθιμα. Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως, ἡ παρεχομένη διὰ τοῦ ἄρθρου τοῦ μέχρι τοῦδε Συντάγματος, εἶνε ἀπατηλή. Θέλομεν νὰ καταστήσωμεν τοὺς ὅρους τῆς παροχῆς αὐτῆς χείρονας. Νομίζω δὲ ὅτι τῶν δημοσίων ἀνδρῶν ὁ ἰδιωτικὸς βίος εἶνε συναφέστατος πρὸς τὸν δημόσιον καὶ διὰ τῆς προτεινομένης προσθήκης περιορίζεται ὁ δημόσιος ἔλεγχος.

Μιχαλόπουλος (ὥρα 12. 14′). Καίτοι ἰατρός, θὰ τολμήσω νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ ζητήματος πολιτικοῦ. Εἶπον χθὲς ὅτι ὁ περιορισμὸς τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου εἶνε τί ἐπονείδιστον. Εἶπον ἄλλοι ἐνταῦθα, ὅτι τὸ αἴσχος τοῦ 97 ὀφείλεται εἰς τὸν τύπον. Ἐγώ, ὅστις παρηκολούθησα αὐτὸν ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους, γνωρίζω εἰς τί ὀφείλεται ἡ ἥττα ἐκείνη. Ὀφείλεται εἰς τὴν φιλαρχίαν τῶν κυβερνητῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὴν πολεμικὴν γυμνότητα, εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν στρατηγῶν, εἰς τὴν ἀμάθειαν τῶν ἀρχηγῶν καὶ εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν καὶ δειλίαν τῶν Σωματαρχῶν, οἵτινες, διατασσόμενοι νὰ βαδίσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, κατελαμβάνοντο ἐκ κωλυκοπόνων. ὀφείλεται εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀπὸ τοῦ ἐξώστου ἐκήρυσσον ὅτι θὰ τεθῶσιν ἐπικεφαλῆς τριακοσίων χιλιάδων Ἑλλήνων εἰς ἐκείνους, οἵτινες, ὅτε ἡ Ἀγχίαλος ἐγίνετο ὁλοκαύτωμα, ἐχειροκρότουν ἐν Κηφισίᾳ τὸν Ζύπ. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως διεσκέδαζον, εἰς τοιούτους δὲ θέλουν νὰ παραδώσωσι πάλιν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου τοῦ τύπου, κρίνοντος ἐπὶ τῶν κοινῶν. Κατὰ τί δὲ πράγματι ἔχει νὰ πτοηθῇ καὶ νὰ ζημιωθῇ ἐκ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου ἄνθρωπος ἔντιμος; Νομίζω ὅτι μόνον ἡ ἐξῆς διάταξις δύναται νὰ τεθῇ ἐν τῷ Συντάγματι: «Ἀφ' ἧς στιγμῆς

ληρυχθῇ πόλεμος ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν δημοσίευσιν πάσης σχετικῆς εἰδήσεως».

Καὶ δὲν τολμῶ νὰ πιστεύσω, ὅτι φιλελευθέρα Βουλὴ φιλελευθέρα Κυβέρνησις θὰ χαράξῃ περὶ τὸν τύπον γραμμὴν τυραννίας.

Ἀναγνώστης (ὥρᾳ 12. 22′). Προκειμένου περὶ κατασχέσεως ἐφημερίδων ἐν περιπτώσει προσβολῆς τῆς δημοσίας ἠθικῆς, νομίζω ὅτι θὰ ἦτον ἀκριβεστέρα διατύπωσις ἡ τῆς κατασχέσεως δημοσιευμάτων προσβαλόντων τὴν δημοσίαν αἰδώ. Τὴν γνώμην ταύτην δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ Βουλή.

Πετ. Παπαφιλίππου (ὥρᾳ 12. 25). Ἀνησυχοῦμεν τὰς μεγίστας ὑπηρεσίας τοῦ τύπου πρὸς τὸν τόπον, ἀποδίδομεν εἰς αὐτὸν ἀδίκως τὸν ἀτυχῆ πόλεμον τοῦ 97. Ἐθέσαμεν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ Προκρούστου τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος καὶ μὲ μαγειρεύματα διαφόρων διατάξεων τείνομεν νὰ στραγγαλίσωμεν τεχνικῶς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν κοινῶν. Δὲν πρέπει λέγει νὰ θέσωμεν βέβηλον χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 14. Διὰ περιστροφῶν ρθάνει ἡ Ἐπιτροπή, καὶ μετὰ τὰς τόσας διαφωνίας, εἰς περιορισμοὺς τοῦ τύπου. Ὁ περιορίζων αὐτόν, παρασκευάζει συνωμοσίας. Θεωρῶ τὸν τύπον ὡς τὴν θεμελιωδεστέραν ἀρχὴν καὶ τὴν ἔκτην αἴσθησιν τῶν νεωτέρων λαῶν καί, ἂν περιορίσωμεν τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ, τότε εἰς ἡμᾶς δὲν ἀπομένει πλέον ἢ ἡ δόξα τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Κηρύσσομαι κατὰ πάσης προσθήκης.

Βέρροιος (1—26′) Δὲν ἐννόησα ἐκ τῶν λεχθέντων πῶς θὰ δεσμευθῇ ὁ τύπος ἐφεξῆς, διὰ τῆς ψηφίσεως τῶν νέων διατάξεων, ἐν τῷ ἐλέγχῳ αὐτοῦ ἐπὶ τῶν κοινῶν. Οὐδεμία ἀπαγόρευσις καὶ παρεμπόδισις εἰσάγεται διὰ τῶν διατάξεων καὶ οὐδεμία παρεμπόδισις τῆς ἐλευθέρας ἐνασκήσεως τοῦ ἔργου τῆς σοβαρᾶς δημοσιογραφίας. Χαλινοῦνται μόνον οἱ ἀνάξιοι τῆς ἀποστολῆς τῆς δημοσιογραφίας ἐργάται αὐτῆς, τὴν ὕπαρξιν τῶν ὁποίων οὐδεὶς καὶ ἐκ τῶν ἐντεῦθεν παρόντων δημοσιογράφων ἠρνήθη.

Μιχαηλόπουλος (1—15′). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Ἀγγελόπατη ἐν σχέσει μὲ τὴν προσθήκην τρίτης διατάξεως περὶ προσβολῶν κατὰ τῆς Δημοσίας ἠθικῆς, ἐπικαλούμενος καὶ τὰς γνώμας τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ

τῆς ὀλεθρίας ἐπιδράσεως ἀσέμνων δημοσιευμάτων ἐπί τε τὴν διάνοιαν καὶ τὸ ἦθος τῶν νέων.

Φλάμπιας (1.5′). Ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου εἶνε ἀναφαίρετον δικαίωμα τοῦ λαοῦ. Εὑρισκόμεθα εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν πνέει ἄνεμος ἐλευθερίας πανταχόθεν. Καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ἄπορον, πῶς Κυβέρνησις φιλελευθέρων, πῶς Ἐπιτροπὴ πεφωτισμένων ἐπιστημόνων, κατέληξαν εἰς γνώμην περιοριστικὴν τοῦ ἐλέγχου τοῦ τύπου ἐπὶ τῶν δημοσίων. Ἐλησμονήσαμεν ὅτι εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ νέα κατάστασις τῶν πραγμάτων, ἥτις ἔφερε καὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα. Διὰ τῶν διατάξεων, ὧν προτείνεται ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὸ Σύνταγμα, φερόμεθα ὁλοταχῶς πρὸς τὰ ὀπίσω. Δὲν δύνανται ἀληθῶς φιλελεύθεροι βουλευτῆροι νὰ ψηφίσωσι τοιαύτας διατάξεις.

Ἐμ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Σπουδαιότεραι ἐκ τῶν προταθεισῶν τροπολογιῶν εἶνε ἡ ἀναγομένη εἰς τὴν δημοσίευσιν στρατιωτικῶν κινήσεων, ἡ ἀναγομένη εἰς τὰς πολιτικὰς εὐθύνας τοῦ ἐκδότου καὶ τοῦ συγγραφέως ἐπιληψίμου ἄρθρου καὶ ἡ ἀναγομένη εἰς τὰ ἄσεμνα δημοσιεύματα. Ὡς πρὸς τὴν πρώτην, νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ θέσωμεν διάταξιν ἀπαγορευτικὴν ἐπὶ ἀπειλῇ κατασχέσεως κλπ. καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον μελλούσης διὰ νόμου καθορίσεως τοῦ τρόπου, διάταξιν ἀπαγορευτικὴν δημοσιεύσεως εἰδήσεων ἢ ἀνακοινώσεων ἀναγομένων «εἰς στρατιωτικὰς κινήσεις, ἢ εἰς ἔργα ὀχυρώσεως τῆς χώρας». Ὡς πρὸς τὴν δευτέραν, δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τὴν διατύπωσιν, «ἐπιτρέπεται κατ' ἐξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς προσβολῆς τῆς θρησκείας καὶ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως, καὶ ἕνεκα ἀσέμνων δημοσιευμάτων, προσβαλλόντων καταφανῶς τὴν δημοσίαν αἰδώ, κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας περιστάσεις». Δι' εἰδικοῦ νόμου δύνανται νὰ καθορισθῶσιν ἐπακριβῶς ποῖα τὰ δημοσιεύματα τὰ προσβάλλοντα τὴν δημοσίαν αἰδώ, νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ δὲ ἡ διάταξις ἄνευ τῆς ψηφίσεως τοῦ εἰδικοῦ νόμου. Ὑποθέτω ὅτι τοιαύτη διαρρύθμισις τοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος δὲν δύναται νὰ προκαλέσῃ ἀντίρρησιν, προφανῶς δὲ δὲν δύναται νὰ ἐνδιαφέρῃ εἰμὴ μόνον τὸν μὴ σοβαρὸν τύπον.

Ἐμ. Π. Ζητῶ τὴν παντελῆ ἀφαίρεσιν τῆς ἐννοίας τῆς κατασχέσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν δημοσίαν αἰδὼ καὶ ὡς πρὸς τὰς στρατιωτικὰς κινήσεις. Ὡς πρὸς τὴν τροπολογίαν τοῦ

κ. ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας βουλευτοῦ, τὴν ἀφορῶσαν τὰ ἄσεμνα δημοσιεύματα, δέχομαι ταύτην καὶ ἐγώ, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐξαιρεθῇ ὁ ἡμερήσιος τύπος.

Βενιζέλος. Ἐὰν ἄσεμνα δημοσιεύματα ἴδωσι τὸ φῶς εἰς φύλλον ὅπερ θὰ ἐκδοθῇ συνεχῶς ἐπὶ 5 ἢ 10 ἡμέρας καὶ ἔπειτα θὰ διακοπῇ; Ὁ καθαυτὸ καὶ σοβαρὸς ἡμερήσιος τύπος οὐδὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ ἐκ τῆς σχετικῆς διατάξεως, ἣν προτείνομεν τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ Σύνταγμα, διότι ἂν ἐξολισθήσῃ, θὰ τιμωρηθῇ διὰ τῆς ἀποκηρύξεως παρὰ τῶν ἀναγνωστῶν του.

Ὑπ. Ἡ ἀπειλὴ τῆς κατασχέσεως νὰ περιορισθῇ εἰς ποινικὴν δίωξιν μόνον. Καὶ νὰ προστεθῇ ὅτι γίνεται μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Προσέξωμεν μήπως, καταδυναστεύοντες τὴν διάνοιαν, καταστήσωμεν τὸν τύπον δοῦλον τῆς πολιτικῆς.

Πρόεδρος. Κηρύσσει τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου περαιωμένην.

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῶν ὑποβληθεισῶν διαφόρων ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τροπολογιῶν.

Ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Η. Ἀραβαντινοῦ** ἀποσύρεται παρ' αὐτοῦ, ἔχουσα οὕτω:

«Ἐπιτρέπεται δὲ κατ ἐξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἕνεκα προσβολῆς κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως ἢ κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς ὡρισμένας περιστάσεις ἕνεκα ἀσέμνων δημοσιευμάτων, προσβαλόντων καταφανῶς τὴν δημοσίαν αἰδῶ»;

Ἡ προσθήκη τοῦ κ. **Α. Τριγώνη** ἀποσύρεται παρ' αὐτοῦ, ἔχουσα οὕτω:

«Ἐπιτρέπεται κατ' ἐξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἕνεκα .... ὡς καὶ ἕνεκα προσβολῆς τῶν χρηστῶν ἠθῶν ἢ τῆς αἰδοῦς.»

Ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Δ. Μπούσδρα** ἀπερρίφθη δι' ἀναστάσεως παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἔχουσα οὕτω:

«Τὸ προτελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 14, ὅπερ ἄρχεται ἀπὸ τῆς φράσεως «ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει» καὶ λήγει «οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν Εἰσαγγελέα» νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ ἑξῆς:

«Εἰδικὸν Συμβούλιον, ὅπερ νόμος ἤθελεν ὁρίσῃ, θέλει

κρίνῃ τῇ εἰσηγήσει τοῦ οἰκείου Ὑπουργοῦ περὶ τοῦ ἐπιλητέου δημοσιεύματος».

Αἱ προσθῆκαι καὶ τροπολογίαι τοῦ κ. **Ι. Μαυρομιχάλη** ἀπεσύρθησαν παρ' αὐτοῦ, ἔχουσαι οὕτω:

Φρονῶ ὅτι ἡ πρώτη παράγραφος ἀπὸ τὰς λέξεις: Ἐπιτρέπεται δὲ κατ' ἐξαίρεσιν κτλ. δέον νὰ μεταρρυθμισθῇ ὡς ἑξῆς:

«Ἐπιτρέπεται δὲ κατ' ἐξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν, ἕνεκα προσβολῆς κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἢ τῶν δημοσίων ἠθῶν ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως· ἐπιτρέπεται δι' ὡσαύτως ἡ κατάσχεσις καὶ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως ἕνεκα ἀνακοινώσεων ἀναφερομένων εἰς στρατιωτικὰς μετακινήσεις ἢ εἰς μέσα ἀμύνης ὧν ἡ δημοσίευσις ἀπηγορεύθη πρότερον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἀπειλουμένου, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῆς, πολέμου. Ἐν περιπτώσει οἱασδήποτε κατασχέσεως ὀφείλουσιν ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ ταύτης καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον κτλ.»

Μετὰ τὴν ἄνω διατύπωσιν ἡ δευτέρα παράγραφος καθίσταται ἀπαλειπτέα.

Τὴν ἀπειλὴν παύσεως τῶν φύλλων θεωρῶ ὑπεράγαν ἀπολυταρχικὴν καὶ ἄδικον περιορίζουσαν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου ὀφθερὸν δ' ὅπλον εἰς χεῖρας ἀπολυταρχικῶς κυβερνούντων, δι' ὃ κηρύττομαι κατ' αὐτῆς.

Τὸ πρὸς ἀποζημίωσιν ὡς ἐλάχιστον ὅριον καθοριζόμενον ποσὸν τῶν δραχ. 200 δέον νὰ ἀπαλειφθῇ, καθόσον τοῦτο εἶναι ἀντικείμενον νόμου, ἄλλως, νὰ καθορισθῇ καὶ τὸ ἀνώτατον ὅριον μέχρι δραχ. τριῶν χιλιάδων».

Ἡ Προσθήκη τοῦ κ. **Χρηστίδου**, ἀπεσύρθη παρ' αὐτοῦ ἔχουσα οὕτω:

«Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 14 νὰ προστεθῇ ἐδάφιον α', τὸ ἑξῆς:

«Ἡ ἔννοια τῆς φράσεως «στοχασμούς του» ἐμφαίνει τὸ ὅτι ἀνάγεται εἰς τὰς κρίσεις τοῦ δημοσιεύοντος, περὶ τῆς ἀληθείας τῶν στοχασμῶν του ἐδάφ. β' «ἀπαγορεύεται πᾶν δημοσίευμα, δι' οὗ ἀπειλοῦνται ἐσωτερικοὶ ἢ ἐξωτερικοὶ κίνδυνοι».

ἐδ. γ') «Ἀπαγορεύεται ἡ δημοσίευσις γεγονότων ἐπιβλαβῶν εἰς τὸ πρόσωπον ἢ τὸ ἐπάγγελμα, ἢ τὸ ἠθικὸν τοῦ πολίτου, ἢ ἁπλοῦ ἰδιώτου, ἐὰν τὸ γεγονὸς δὲν ἔχει πιστο-

ποιηθῇ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, ἢ δικαστικῆς ἀποράσεως».

Ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Λεβιδιώτη** ἀπερρίφθη παρὰ τῆς Βουλῆς δι' ἀναστάσεως, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἔχουσα οὕτω:

Αἱ ὑπάρχουσαι Ἐφημερίδες διατηροῦνται· «εἰς τὸ μέλλον ὁ ἐκδότης Ἐφημερίδος δέον νὰ εἶνε πολίτης Ἕλλην, πρὸ δεκαετίας ἐγκατεστημένος, νὰ λάβῃ ἄδειαν παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ πανεπιστημιακοῦ διπλώματος καὶ ἐγγυήσεως χρηματικῆς ὁριζομένης ὑπὸ τοῦ νόμου διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν συνδρομητῶν καὶ τῶν προστίμων». Φρονῶ, ὅτι ἀφοῦ ζητοῦσι διὰ τοὺς διδασκάλους προσόντα, πρέπει ν' ἀπαιτήσωμεν τοιαῦτα διὰ τοὺς διδασκάλους τῆς κοινωνίας. Ἐξουσία οἱα εἶνε ὁ τύπος δὲν πρέπει νὰ μένῃ ἀκανόνιστος εἰς ἀνθρώπους ἀμαθεῖς καὶ πολλάκις ἀγνώστου προελεύσεως.

Ἡ τροπολογία τῶν κ. κ. **Σ. Σίμου, Δ. Κλάδη, Ν. Κοντογούρη, Κ. Ἀλαβάνου, Β. Ἡλιοπούλου, Ν. Παπαδήμου, Π. Καραπάνου, Α. Πετρομιχάλη, Χ. Γρανίτσα** ἀπερρίφθη ἐπίσης, ἔχουσα οὕτω:

Ἀντὶ τοῦ ἐδαφίου «εἰς μόνον πολίτας Ἕλληνας κλπ., νὰ τεθῇ «Εἰς μόνον Ἕλληνας μὴ ὑποπεσόντας εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἄρθρων 22 καὶ 24 τοῦ ποιν. νόμου προβλεπομένας ποινὰς ἐπιτρέπεται ἡ ἔκδοσις ἐφημερίδων».

Ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Ἀθ. Τριγώνη** ἀπερρίφθη ἐπίσης, ἔχουσα οὕτω:

Μετὰ τὰς λέξεις «ἢ κατὰ τοῦ Βασιλέως» νὰ τεθῇ ἡ φράσις ἢ ἕνεκα ἀπειλουμένης βλάβης τῶν συμφερόντων τῆς Ἐπικρατείας νὰ τεθῇ δον ἐδάφιον ὡς ἑξῆς·

«Πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ὑποχρεώσεων τούτων ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιβληθῇ ἐν περιπτώσει ὑποτροπῆς κατάθεσις ἐγγυήσεως ὡς ὅρος τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος παραιτέρω»

Ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Παπαευριπίδου** ἀπερρίφθη ἐπίσης, ἔχουσα οὕτω:

Νὰ προστεθῇ ἐν τέλει:

«Δι' ἀδικήματα τοῦ τύπου δὲν ἐπιτρέπεται προφυλάκισις».

Ἡ τροποποίησις τοῦ κ. **Χ. Πετρίδη** ἀπουρέσται παρ' αὐτοῦ, ἔχουσα οὕτω:

Ἐκ τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Συντάγματος τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἀπαλειφθῶσιν·

α') Ὁλόκληρον τὸ ἐδ. ε' καὶ ς' ἤτοι ἀπὸ τὰς λέξεις «Ἐπιτρέπεται δὲ κατ' ἐξαίρεσιν κλπ.» μέχρι τῶν λέξεων «Οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν Εἰσαγγελέα» συμπεριλαμβανομένων.

β') Ὁλόκληρος ἡ ζ «Ἐν ὅλως, ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσι κλπ. μέχρι τῶν λέξεων «Παρὰ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου» συμπεριλαμβανομένων.

Νὰ προστεθῶσιν δὲ τὰ ἑξῆς «Ἐν περιπτώσει κηρύξεως πολέμου ἢ ἐπιστρατεύσεως, ἕνεκεν ἀπειλουμένης κηρύξεως πολέμου, ἀπαγορεύεται ἡ δημοσίευσις εἰδήσεων ἢ ἀνακοινώσεων ἀναγομένων εἰς στρατιωτικὰς ἐργασίας ἐπὶ ἀπειλῇ καταισχύνης τοῦ φύλλου, ποινικῆς καταδιώξεως καθ' ὃν τρόπον ὁ νόμος ἤθελεν ὁρίσει».

Ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Λαγοπάτη** ἀποσύρεται παρ' αὐτοῦ, ἔχουσα οὕτω:

Ἡ ὑποβεβλημένη τροπολογία περὶ καταισχύνης καὶ «ἕνεκα προσβολῆς . . . τῆς δημοσίας ἠθικῆς» νὰ διατυπωθῇ καὶ τροποποιηθῇ ὧδε:

«ἢ δι' ἄσεμνα δημοσιεύματα προσβάλλοντα καταφανῶς τὴν δημοσίαν αἰδώ».

Εἶτα ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται τροπολογίαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, καθ' ἣν ἐν τῷ Ε' ἐδαφίῳ τοῦ ἄρθρου 14 μετὰ τὴν φράσιν «. . . ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως» προστίθεται: «ἢ κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας περιστάσεις ἕνεκα ἀσέμνων δημοσιευμάτων, προσβαλόντων καταφανῶς τὴν δημοσίαν αἰδώ». Ἐπίσης δέχεται τροπολογίαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, καθ' ἣν τὸ α' ἐδάφιον τῆς Β' παραγράφου τοῦ ἄρθρου 14, κατὰ τὸ κείμενον τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ἤτοι τό: «Ἐν ὅλως ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσι δύναται ν' ἀπαγορευθῇ, ἐπὶ ἀπειλῇ καταισχύνης, ποινικῆς καταδιώξεως καὶ παύσεως τοῦ φύλλου, ἡ δημοσίευσις εἰδήσεων, ἢ ἀνακοινώσεων ἀναγομένων εἰς στρατιωτικὰς ἐργασίας, ἢ εἰς ζητήματα σχετιζόμενα πρὸς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους, λόγῳ κινδύνου τῶν συμφερόντων τῆς Ἐπικρατείας, καθ' ὃν τρόπον ὁ νόμος ἤθελεν ὁρίσει», μεταβάλλεται εἰς: «Δύναται, καθ' ὃν τρόπον ὁ νόμος ἤθελεν ὁρί-

σει, ν' ἀπαγορευθῇ, ἐπὶ ἀπειλῇ κατασχέσεως καὶ ποινικῆς καταδιώξεως, ἡ δημοσίευσις εἰδήσεων ἢ ἀνακοινώσεων, ἀναγομένων εἰς στρατιωτικὰς κινήσεις, ἢ εἰς ἔργα ὀχυρώσεων τῆς χώρας».

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται ἑρμηνευτικῶς ὅτι ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν «στρατιωτικαὶ κινήσεις» νοοῦνται κινήσεις τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, ὑπὸ δὲ τὴν ἔκφρασιν «ἔργα ὀχυρώσεων» νοοῦνται ὀχυρώσεις τῆς χώρας σκοποῦσαι τὴν ἀπὸ ξηρᾶς καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἄμυναν.

Ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται τροπολογίαν τοῦ κ. Δραγούμη, καθ' ἣν ἀλλάσει ἐν τῷ ἄρθρῳ 14 τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ θέσις τῶν τελευταίων δύο παραγράφων Γ' καὶ Δ', τιθεμένης τῆς Δ' εἰς τὴν θέσιν τῆς Γ' καὶ τἀνάπαλιν.

Ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ Προέδρου, δέχεται τὴν ἀπάλειψιν ἀπὸ τῆς τέως Δ'. ἤδη δὲ Γ' παραγράφου τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς πῆς λέξεως **ἀείποτε**.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 1ην καὶ 40' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΣΤ'.

Τῆς 10 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 3 μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ Καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 196 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς: 1) ὁ Ι. Θεοδωρακάκος Εἰρηνοδίκης Χαλκίδος ζητεῖ ὅπως ψηφισθῇ νόμος πρὸς ὑποστήριξιν καὶ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων τῶν κατὰ τὸ 1897 παθόντων. 2) Ὁ Κ. Ζάκας διευθυντὴς τῆς ἐφημ. «Πρόοδος» κατηγορούμενος ὑπὸ διευθυντοῦ ὑποκαταστήματος Τραπέζης Ἀμαλιάδος ζητεῖ ἀπομάκρυνσιν τούτου ὡς ἐπηρεαζομένων τῶν μαρτύρων ἐκ τῆς παρουσίας του. 3) Ἡ Ἀν. Σκουμπούρη διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐπὶ 15 μῆνας

καθυστέρησιν συντάξεών της παρὰ τοῦ Ν. Ἀπομ. Ταμείου. 4) Δικηγορικὸς Σύλλογος Λαρίσης πέμπει ὑπόμνημα περὶ Δικαστικῶν νομοσχεδίων. 5) Κατάδικοι Παλαμηδίου ζητοῦσι τιμωρίαν τοῦ ἐπιστάτου, ὡς καθυστεροῦντος ὅσα τὸ Δημόσιον χορηγεῖ αὐτοῖς. 6) Ὁ κ. Θ. Φιλιππακόπουλος Δ. κλητὴρ Πατρῶν ζητεῖ βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν Δικ. κλητήρων. 7) Ἱερεῖς Δήμων Παραχελωΐτιδος Μεσολογγίου ζητοῦσι γενικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ ἐνοριῶν νόμου. 8) Μοναχοὶ Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας παρακαλοῦσιν ὅπως τεθῇ Νόμος περὶ αὐτοδιοικήσεως τῶν Μονῶν. 9) Ἕλληνες Ν. Ὑόρκης ζητοῦσιν ὅπως ληφθῇ πρόνοια ὅπως ἱδρυθῶσιν Ἑλληνικὰ σχολεῖα. 10) Λαὸς δήμου Δελφίνων ὑποβάλλει ψήφισμα κατὰ Δεκάτης. 11) Κάτοικοι Ζαχάρως ζητῶσιν ὅπως διακανονισθῶσι ὑπὲρ αὐτῶν τὰ ὅρια τῶν δήμων Ἀρίνης καὶ Σκυλοῦντος. 12) Κάτοχοι σιγαροποιητικῶν μηχανῶν ὑποβάλωσιν ὑπόμνημα. 13) Ὁ Δήμαρχος Σουδενῶν Π. Ρεκοίτης διαμαρτύρεται κατὰ ταμίου Καλαβρύτων ὡς μὴ πληρώνοντος παρὰ διαταγὴν νομάρχου ἔξοδα διοικήσεως δήμου. 14) Δημόται Κρανιῶνος τῆς Λαρίσης ζητοῦσι μεταρρύθμισιν τοῦ νόμου περὶ ἀροτριώντων κτηνῶν. 15) Οἱ κάτοικοι Τσερνίτσης τῆς Ἀλαζωνίας διαμαρτύρονται κατὰ ἐπισκόπου τῶν μὴ χειροτονοῦντος ἱερέα. 16) «Ἡ πρὸς ἔννομον ἄμυναν τῆς Ἐθνικῆς γλώσσης ἐπιτροπεία» ζητεῖ ὅπως παρέχεται δωρεὰν ἡ Δημοτικὴ Ἐκπαίδευσις καὶ διὰ βιβλίων εἰς καθαρεύουσαν γεγραμμένην. 17) Δήμαρχος Προσχίου ὑποβάλλει ψήφισμα ὅπως ἡ ἐκπαίδευσις παρέχεται δωρεάν. 18) Ὁ ἐμπορικὸς Σύλλογος Βόλου παρακαλεῖ ὅπως μὴ τεθῇ ἐν τῷ ἄρθ.16 τοῦ Συντάγματος ὅπως ἡΜέση Ἐκπαίδευσις παρέχεται ἐπὶ διδάκτροις. 19) Οἱ λειτουργοὶ τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως Καρδίτσης αἰτοῦσιν ὅπως μὴ τεθῇ ἡ διάταξις τῆς ἐπὶ διδάκτροις παροχῆς τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως ἐν τῷ Συντάγματι. 20) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Βρανέζιον τοῦ δήμου Ὀρχομενίων ὑποβάλλουσιν ἀναφορὰν κατὰ τῆς ἀνωνύμου ἑταιρίας πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαΐδος.

Ὁ βουλευτὴς Ἀργολιδοκορινθίας κ. **Δελακοβίας** ὑποβάλλει τροπολογίας καὶ προσθήκας ἐπὶ τῶν ἄρθρων 35, 36, 37, 40, 49, 54 καὶ 65 τοῦ Συντάγματος, αἵτινες θέλουσιν ἐκτυπωθῇ καὶ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀγγέλλει μετὰ τοῦτο ὅτι κατὰ προειλημμένην ἤδη ἀπόφασιν θέλει προταχθῇ ἡ μυστικὴ ψηφοφορία πρὸς ἐκλογὴν ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας διὰ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης.

Εἰσέρχεται ἐπομένως ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Τῶν νομοθετικῶν ἔργων

Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ βουλευταὶ κ. κ. Γαρδικιώτης καὶ Βάρθης καὶ ἄρχεται ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τούτων ἡ μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορία.

Γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα.

Ἐπὶ ψηφοφορησάντων ἐν ὅλῳ 229.

Ἔλαβον ψήφους οἱ κ.κ. Ἰ. Καναβὸς 106. Π. Λαγοπάτης 123, Γ. Πολίτης 99, Δ. Οἰκονόμου 113, Π. Ἰατρόπουλος 107, Π. Γρυπάρης 108, Ι. Μπακόπουλος 74, Χ. Βοζίκης 73, Κ. Λοιδωρίκης 73, Δ. Γαλαβᾶς 25, Ἰ. Φουρίδης 32, Ι. Πατσουράκος 38, Μ. Μπουφίδης 26, Γ. Σιγγούρης 7, Ν. Δελακοβίας 6, Α. Χρηστίδης 6, Ε. Κουλουμβάκης 4, Π. Ἀποστολίδης 4, Θ. Μιχαλόπουλος 4, Γαϊτάνος 3, Μαρλᾶς 3, Γαλανὸς 3, Μέρμηγκας 2 καὶ Χρυσοβελώνης 1.

Ἐπομένως ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς οἱ κ. κ. Ἰ. Καναβός, Π. Λαγοπάτης, Γ. Πολίτης, Δ. Οἰκονόμου, Π. Ἰατρόπουλος, Π. Γρυπάρης, Ι. Μπακόπουλος, Χ. Βοζίκης καὶ Κ. Λοιδωρίκης.

Τὸν ἀντικείμενον ἡμερησίας διατάξεως εἶνε ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ κύρους τῆς ἐπαναληπτικῆς ἐκλογῆς Μεσσηνίας.

Ἀναγινώσκεται ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἡ ἐκλογὴ ἐπικυροῦται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως.

Τὸν Ἀντικείμενον Ἡμερησίας διατάξεως, συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Συντάγματος, ὅπερ ἀναγινώσκεται ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς χθές.

Γ. Πῶπ ζητεῖ τὴν ἀπάλειψιν τῆς φράσεως «ἀπολαύοντας τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων».

Ἡ **Βουλὴ** συναινεῖ καὶ ἡ φράσις ἀπαλείφεται.

Γ. Πῶπ μετὰ τοῦτο ἐπιμένει ὅπως ἡ ψηφοφορία γίνῃ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Δ. Γκιλαβᾶς** καὶ **Ν. Δελακοβίας**.

Πρόεδρος. Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἄρθρον 14 τοῦ Συντάγματος ὡς ἐτροποποιήθη λέγουσι «ναὶ» οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν «ὄχι».

Διαρκούσης τῆς ψηφοφορίας ὁ κ. **Στεφ. Δραγούμης** παρατηρεῖ ὅτι ἔδει νὰ μὴ ἀπαλειφθῇ ἡ φράσις ἀπολαύοντας τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων» ἥτις ἐνυπῆρχε καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει μία παρεξήγησις ἡ ὁποία θὰ διευκρινισθῇ διὰ τῶν ὀλίγων τὰ ὁποῖα θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ εἴπω πρὸς τὴν Βουλήν. Τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ κ. βουλευτοῦ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ὅτι ἡ παράγραφος αὕτη εἶνε αὐτὴ αὕτη ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 δὲν εἶνε ἀκριβές· τοῦτο δὲ παρετηρήσαμεν καὶ πάντες ὅταν ἐπρόκειτο σήμερον νὰ γίνῃ ἡ ψηφοφορία· ὅτι, δηλαδὴ εἰς τὸ σχέδιον τοῦ ἄρθρου ὅπως συνηρμολογήθη μετὰ τῶν τροπολογιῶν τῆς χθὲς ὑπῆρχεν ἡ προσθήκη «ἀπολαύοντας τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων» εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον, ἡ ὁποία δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ ἄρθρον 14 τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος· ἡ δὲ προσθήκη αὕτη ἦτο ἀπόβλητος, διότι ἐστέρησε γυναῖκας αἱ ὁποῖαι δὲν ἀπολαύουσι πολιτικῶν δικαιωμάτων νὰ ἐκδίδωσιν ἐφημερίδα ἐνῷ παρὰ Κυρίᾳ πρὸ μακροῦ χρόνου ἐκδίδεται ἐφημερίς. Διὰ τοῦτο ἐζητήθη πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ψηφοφορίας ν' ἀφαιρεθῇ ἡ παρεμπίπτουσα αὕτη φράσις.

Σ. Δραγούμης. Ζητεῖ ὅπως τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἀναγραφῶσιν εἰς τὰ πρακτικά.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα.

Ἐπὶ ψηφοφορησάντων ἐν ὅλῳ 217.

Εἶπον «ναὶ» 202 καὶ «ὄχι» 14. Εἷς δὲ ἀρνήθη ψῆφον.

Κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον

Νικ. Α. Στράτος .....Ν	Σερ. Ψύχας .....Ν
Νικ. Χρυσόγελος.....Ν	Π. Καρασεβδᾶς .....Ν
Α. Παπαφώτης.....Ν	Ἐπ. Σουλτάνης.....Ν
Α. Γρίβας.....Ν	Γ. Πούλος.....Ν

Τιμ. Ἡλιόπουλος	Ν
Δημ. Βενιζέλος	Ν
Μιχ. Γαλανός	Ν
Α. Παναγιωτόπουλος	Ν
Γεώρ. Πολίτης	Ν
Ἰωάν. Ἀθανασάκης	Ν
Γεώρ. Νικολαΐδης	Ν
Λουκᾶς Μπέλλος.	Ν
Ἀριστομ. Θεοδωρίδης	
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης ..	Ν
Κωνστ. Δεμερτζῆς	Ν
Θρ. Πετμεζᾶς	Ν
Γεώρ. Καζανόβας	
Ἰω. Μπρισιμιτζάκης	Ν
Γεώρ. Σταμπάδος	
Θεμ. Μιχαλόπουλος	Ν
Δημ. Ἀνδρέου	Ν
Δημ. Ζαβογιάννης	Ν
Ἐμμ. Κυταριόλλος	Ν
Βασίλ. Κυρέλλος	Ν
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου...	Ν
Νικ. Σπηλιώτης	
Σπ. Παπαχατζῆς	
Σάββας Βαρβιτσιώτης...	Ν
Λουκᾶς Κουτσοπέταλος....	
Νικ. Ἀνδρεαδάκης	
Δημ. Λαζαρῆς	Ν
Σπ. Θεοδωρόπουλος	Ν
Ἀναστ. Πουλῆς	Ν
Νικόλ. Ρούσης	
Στέφ. Ν. Δραγούμης ..	Ν
Ἀλέξ. Ζαΐμης	
Δ. Γκλαβᾶς	Ν
Δ. Μιχαλακόπουλος	Ν
Α. Θ. Ροΐδης Κανακάρης ...	
Κωνστ. Γόντικας	
Ν. Κοντογούρης	Ν
Ἰω. Βέρριος	Ν
Πολ. Πολυχρονιάδης....	Ο

Παν. Ζαΐμης	
Δ. Μάρκου	Ν
Γεώργ. Κατσιμπίρης	Ν
Σπηλ. Ἀγαπητός	Ν
Α. Φωτήλας	Ν
Α. Χοϊδᾶς	Ν
Θεόδ. Ψυχαλινός	Ν
Γ. Παπακυριακόπουλος...	Ν
Βασίλ. Ἀντωνόπουλος...	Ν
Α. Καρεττζόπουλος	
Λ. Φλαμῆς	Ο
Κων. Πανουτζόπουλος	
Νικ. Συριόπουλος	Ν
Θαν. Πετραλιᾶς	
Π. Ἡλιόπουλος	Ο
Χρ. Κορύλλος	Ν
Ξεν. Σταυρουλόπουλος...	
Παν. Βουρλούμης	Ν
Νικ. Ραυτόπουλος	Ν
Χρ. Μεϊτάνης	
Διον. Πολυζογόπουλος..	Ο
Ἰω. Δογάνης	
Γεώρ. Λαμπρινόπουλος....	
Γεώργ. Ἀβέρωφ	Ν
Νικ. Σταματιάδης	Ν
Δημ. Χρυσοστάλης	Ν
Εὐάγ. Γεωργιάδης	
Ἰω. Μπουφνιᾶς	Ν
Νικ. Ἀβέρωφ	Ν
Γεώρ. Μπένος	Ν
Νικόλ. Κάραλης	
Κωνστ. Χατζηγιάννης ..	Ν
Δημ. Βάχλας	Ν
Γεώρ. Κοσόνας	Ν
Μιχ. Σφακιανάκης	Ν
Πλούτ. Μαυρίκης	Ν
Βασ. Ἀθανασούλας	
Κωνστ. Χατζάκος	

Ι. Φαρμάκης	
Ἀντ. Ροντήρης	
Α. Τριγώνης	Ν
Ε. Λαμπρακάκης	Ν
Ἰωάν. Καναβός	Ν
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος ..	Ν
Ε. Σπετσέρης	
Ι. Τσιγκόλης	Ν
Στέφ. Γρανίτσας	Ν
Γ. Ἰατρίδης	Ν
Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Ν
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης ..	Ν
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	
Ἰωάν. Ἀκρίδας	Ν
Θεοφ. Θεοδωρόπουλος ...	Ν
Ἐμμ. Ρέπουλης	
Δημ. Καλέργης.	Ν
Ἀθ. Χριστόπουλος	Ν
Γεώργ. Νέζος	Ν
Παν. Ἀραβαντινός	Ν
Ἰωάν. Τερζάκης	
Παν. Φραντζῆς	Ν
Γεώργ. Παπασπυρόπουλος	Ν
Γεωργαντᾶς Θρόνος	Ν
Γεώργ. Παρασκευόπουλος.	Ν
Νικ. Κόνδης	Ν
Ἀθ. Σωτηριάδης	Ν
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος...	
Κωνστ. Καζαντζῆς	
Γερ. Νοταρᾶς	
Δημ. Κούζης	Ν
Ἀνδρ. Σαρλῆς	Ν
Δημ. Ροΐσσος	
Νικόλ. Δελακοβίας	Ν
Νικόλ. Σακελλαρίου.....	
Γεώργ. Βλάσσης	Ν
Χαρ. Σπηλιόπουλος.....	
Νικ. Δημητρακόπουλας ..	Ν
Ἀναστ. Βάρβογλης.....	Ν

Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος...	Ν
Ἰω. Π. Μανέτας	Ν
Δ. Πλαπούτας	
Ἀλ. Παπαναστασίου.....	
Ἰωάν. Μπακόπουλος....	
Δημ. Χηνιάδης	Ν
Δημ. Καρέλας.....	Ν
Ἀθ. Πετρόπουλος	Ν
Χαρ. Στασινόπουλος ...	Ν
Κωνστ. Ρεβελιώτης	
Νικ. Τριανταφυλλάκος....	
Α. Κατριβάνος	Ν
Ἠλ. Φλέσσας.....	Ν
Ἰωάν. Πολίτης.	Ν
Παν. Δεληβοριᾶς	
Σπυρ. Τσαγκάρης	Ν
Θ. Πέρρος.	Ν
Χαρ. Βοζίκης	
Ἀντ. Βούτσης	Ν
Νικ. Χαρδούβαλης.....	
Περ. Ἀλεξάκης	Ο
Θεόδ. Γρηγορίου	
Σπ. Σῖμος.	Ν
Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος	
Περ. Κ. Καραπᾶνος.....	
Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς	Ν
Πύρ. Καραπᾶνος	
Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς	
Ἐλευθ. Βενιζέλος	Ν
Ἐμμ. Μπενάκης	
Φωκίων Νέγρης	Ν
Παν. Χαρακόπος	
Κ. Ρακτιβάν	Ν
Μιλτ. Νεγροπόντης.....	Ν
Γ. Ζερβουδάκης.....	Ν
Λάμπρος Κορομηλᾶς.....	Ν
Π. Λαγοπάτης	
Γεώρ. Στρατούλης.....	Ν
Κ. Μάνος	

Γεώρ. Γαζέπης	Ν
Νικ. Πετσάλης	
Ἰω. Λούνζης	Ν
Διον. Κουλούμπαρδος	
Ἀναστ. Λούτζης	Ν
Καῖσαρ Ζέζας	
Διον. Κλάδης	Ο
Νικόλ. Παπαδάτος	
Κωστ. Ζαβιτσᾶνος	
Νικ. Βάρθης	Ο
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης	Ν
Σπυρ. Χατζάρης	
Παν. Μανωλίτσης	Ν
Σπ. Κογεβίνας	Ν
Σπυρ. Βλαντῆς	Ν
Εὐθύμ. Α. Βελλιανίτης	
Χρ. Καποδίστριας	Ν
Ἀνδρ. Κρητικὸς	
Λαυρ. Μαβίλης	Ν
Κωνστ. Καπφόρης	Ν
Σπυρ. Λάσκαρης	Ν
Βασίλ. Πουλιάσης	
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης	
Διον. Βινιεράτος	
Παν. Λιβιεράτος	
Σπυρ. Ἰγγλέσης	Ν
Νικόλ. Χαριτάτος	Ν
Ἀνδρ. Μονσαρρῦσος	
Πέτρος Βασιλόπουλος	
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης	Ν
Νικ. Ἀλιβιζᾶτος	
Σπυρ. Φορέστης	Ν
Νικ. Ραυτόπουλος	
Ὄθων Τετενὲς	
Γεώργ. Μουσούρης	Ο
Σωκρ. Ἀν. Καβαλλιεράτος	
Θεόδ. Κοντομίχαλος	
Λεων. Ἐμπειρίκος	Ν
Σταμ. Βαρειαδάκης	Ν
Δημ. Μάνθος	Ν
Περ. Γρυπάρης	Ν
Κωνστ. Καλομενόπουλος	
Τριαντάφ. Παπαδᾶμ	
Θωμᾶς Σκάσης	Ν
Ἰάκ. Ἀβάζος	Ν
Δημ. Ζαμάνος	Ν
Νικ. Καμπάνης	Ο
Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος	Ν
Ἀλέξ. Μαλασπίνας	
Γεώρ. Γαϊτᾶνος	
Ἀντ. Ρεβίνθης	
Μάρκος Βαλληνδρᾶς	
Νικόλ. Καλβοκορέσης	Ν
Κωνστ. Ἀλαβάνος	Ν
Δημ. Πετσετάκης	Ν
Χαρ. Προβελέγγιος	
Ἐμμ. Πατρίκιος	Ν
Ἰωάν. Μαμάκης	ἀρν.
Ἰωάν. Κασδόνης	Ν
Ἀντ. Φραγκῖσκος	
Δημ. Καΐρης	
Θαλ. Κουτούπης	
Γεώργ. Φικιώρης	
Κωνστ. Μέρμηγκας	Ν
Γεώρ. Οἰκονόμου	
Εὐστρ. Κουλουμβάκης	Ο
Ἰωάν. Λυμπεροπουλος	
Νικ. Πετροπουλάκης	
Γεώργ. Τσοχώνης	
Παναγ. Πετροπουλάκης	Ν
Παν. Κουμάνταρος	Ν
Ἰωάν. Ἀθηνογένης	
Βασίλ. Μιχαλέας	Ν
Ἰωάν. Βαβανᾶκος	Ν
Ἰωάν. Πατσουρᾶκος	
Χρ. Πετρέας	Ν
Πέτρος Μαυρομιχάλης	
Ἰωάν. Φουρίδης	Ο

Ἀναστ. Ἀβέρωφ	
Ἰωάν. Χρυσοβελώνης	Ν
Δημ. Οἰκονόμου	Ν
Μιλτ. Μπουρίδης	
Νικ. Γεωργιάδης	Ν
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν	Ν
Δημ. Κουκιάδης	Ν
Γεώρ. Τσαξίρης	
Γεώρ. Σχοινᾶς	Ν
Γεώρ. Δρίβα	Ν
Ἀλέξ. Κασσαβέτης	
Κωνστ. Χρυσοχοΐδης	
Γεώρ. Βλάχος	Ν
Πελ. Ἀγγελίδης	Ν
Κωνστ. Γιαννακόπουλος	Ν
Φίλ. Ζαρζάμπας	
Χ. Μωραΐτης	Ν
Νικ. Παπαϊωάννου	Ν
Μιχ. Φωτιάδης	Ν
Βασίλ. Συληβρίδης	Ν
Περ. Ἀποστολίδης	Ν
Λεων. Ἀναγνώστου	
Κωνστ. Ζησόπουλος	
Χ. Δικαῖος	Ν
Σ. Ντολιόπουλος	Ν
Παν. Φλέσσας	Ν
Π. Κασίμης	Ν
Ν. Παπαλέξης	Ν
Δημ. Κάβουρας	
Μ. Δαζέας	
Α. Πετρομανιάτης	Ν
Ἀθ. Περρωτῆς	Ν
Π. Ἰατρόπουλος	
Π. Καράπαυλος	
Ἀνδρ. Κοκκέβης	
Εὐστ. Μπαρδόπουλος	Ν
Γεώργ. Κορομηλᾶς	
Δημ. Κανελλόπουλος	Ν
Ἀθ. Αἰλιανός	
Ἀντ. Ζησιμόπουλος	Ν
Θεμ. Κουτσομητόπουλος	Ν
Γεώρ. Σπηλιόπουλος	Ν
Κωνστ. Τριγγέτας	Ν
Γεώρ. Ράλλης	Ν
Γεώρ. Μποῦτος	Ν
Ἰωάν. Κουρτάκης	Ν
Φώτ. Βακαλόπουλος	Ν
Ἀθ. Παπαχελᾶς	Ν
Μαν. Πιπιλῆς	
Ἰωάν. Λεωνίδας	
Πέτρος Γκίνης	Ν
Ἀλέξ. Διομήδης	Ν
Ἀνδρ. Ἀναργύρου	
Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς	
Ἀλέξ. Παπαπαστόλου	
Δημ. Θεοδοσόπουλος	
Παυσ. Ζωγλοπίτης	Ν
Γεώρ. Ζούκας	Ν
Κωνστ. Σταμούλης	Ο
Ἰωάν. Κωτιάς	Ν
Βασίλ. Γρίβας	Ν
Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος	Ν
Ν. Γαρδικιώτης	Ν
Δημ. Μπούσδρας	Ν
Γεώργιος Τάγιας	
Κωνστ. Παπακυρίτσης	
Χρ. Καρᾶς	Ν
Α. Θανόπουλος	
Νικ. Γιουβρῆς	Ν
Γεώργ. Καθάργιος	
Χρ. Βλάτσιος	Ο
Δημ. Κουκουλέτσος	Ν
Γεώρ. Σπυρόπουλος	Ν
Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης	Ν
Γεώργ. Ράμμος	Ν
Εὐθ. Μαντόπουλος	
Λάμπρος Περιστέρης	Ν
Θεμ. Ραφαλιᾶς	

Κυρ. Κυριαζόπουλος		Νικ. Πολιτόπουλος	Ν
Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης		Κωνστ. Περιβολιώτης	
Παναγ. Βερβενιώτης		Ἰωάν. Γιαμαρέλος	Ν
Γεώργ. Καλλίτσης		Ἀνδρ. Μαρλᾶς	Ν
Ἰωάν. Μάνος	Ν	Δημ. Δεδούσης	Ν
Σπυρ. Ματσούκας		Γεώργ. Σιγγούρης	Ν
Ρήγας Χατζηρρήγας		Στέφ. Σουμαρίπας	Ν
Ι. Παπαλουκᾶς	Ν	Κωνστ. Δημοκωστούλας	Ν
Ἰωάν. Τσιριμῶκος	Ν	Ἰωάν. Γραμματίκας	
Μιλτ. Σακελλαρίου	Ν	Ἠρ. Βελλόπουλος	
Κ. Λιδωρίκης	Ν	Ἀθ. Χρηστίδης	
Θερ. Παπαϊωάννου	Ν	Γεώργιος Πὼπ	Ο
Ν. Ξηρὸς		Δημ. Βρατσάνος	
Νικ. Φραγκίστας	Ν	Ἐμμ. Παγκάρας	
Ἰωάν. Γιδογιάννος			

Ἑπομένως τὸ ἄρθρον 14 ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 14.

«Ἕκαστος δύναται νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ὁ τύπος εἶνε ἐλεύθερος. Ἡ λογοκρισία, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο προληπτικὸν μέτρον ἀπαγορεύονται. Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ κατάσχεσις ἐφημερίδων καὶ ἄλλων ἐντύπων διατριβῶν, εἴτε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως, εἴτε μετ' αὐτήν. Ἐπιτρέπεται δὲ κατ' ἐξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν, ἕνεκα προσβολῆς κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως ἢ κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας περιστάσεις ἕνεκα ἀσέμνων δημοσιευμάτων προσβαλόντων καταφανῶς τὴν δημοσίαν αἰδώ· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως, ὀφείλουσι καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, καὶ τοῦτο ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς διατηρήσεως ἢ τῆς ἄρσεως τῆς κατασχέσεως· ἄλλως ἡ κατάσχεσις αἴρεται αὐτοδικαίως. Ἀναλοπὴ κατὰ τοῦ βουλεύματος ἐπιτρέπεται εἰς μόνον τὸν δημοσιεύσαντα τὸ κατασχεθέν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Δύναται καθ' ὃν τρόπον ὁ νόμος ἤθελεν ὁρίσῃ ν' ἀπαγορευθῇ, ἐπ' ἀπειλῇ κατασχέσεως καὶ ποινικῆς καταδιώξεως ἡ δημοσίευσις εἰδήσεων ἢ ἀνακοινώσεων ἀναγομένων εἰς στρατιωτικὰς κινήσεις ἢ εἰς ἔργα ὀχυρώσεως τῆς χώρας. Εἰς τὴν κατάσχεσιν ἐφαρμόζονται αἱ ἀνωτέρω διατάξεις.

Ὅτε ἐκδότης ἐφημερίδος καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐπιληψίμου δημοσιεύματος ἀναφερομένου εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον πλὴν τῆς κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπιβαλλομένης ποινῆς, εἰσὶν ἀστικῶς καὶ ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι εἰς πλήρη ἀνόρθωσιν πάσης προσγενομένης ζημίας καὶ εἰς ἱκανοποίησιν τοῦ παθόντος διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ, ὁριζομένου κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, οὐδέποτε δ' ἐλάσσονος τῶν ὀραχμῶν διακοσίων.

Εἰς μόνον πολίτας Ἕλληνας ἐπιτρέπεται ἡ ἔκδοσις ἐφημερίδων.

Ἀναγινώσκονται μετὰ τοῦτο καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Εἶτα ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου.

Π. Βουβλούπης. Παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 21 τοῦ κανονισμοῦ αἱ ἀναφοραὶ παραπέμπονται εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπήν, ἥτις ὑποβάλλει ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῶν εἰς τὴν Βουλήν, ἐγγραφομένων ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν πᾶς Βουλευτὴς δύναται νὰ λάβῃ τὸν λόγον. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐτόνισε διότι ἂν ἐφηρμόζετο ἡ Ἡμερησία Διάταξις δὲν θὰ μετεβάλλετο εἰς σινδόνα ἀλλὰ θὰ περιωρίζετο εἰς πραγματικὸν Κοινοβουλευτικὸν Ἔλεγχον, ἐνῷ τώρα ἔχομεν παρέλασιν βουλευτῶν συνηγορούντων ὑπὲρ τοπικῶν συμφερόντων καὶ ὁ Ἔλεγχος μετεβλήθη εἰς προεκλογικὴν ἐνέργειαν ἢ μέσον διαφημίσεως.

Πρόεδρος. Δὲν πράττω τί ἕτερον εἰμὶ νὰ ἐφαρμόζω τὸν κανονισμὸν μετ' ἀπολύτου αὐστηρότητος. Ὁ κανονισμὸς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν δύο διαδικασίας ἀναγνωρίζει· τὴν παραπομπὴν τῶν ἀναφορῶν εἰς ἐπιτροπήν, ἥτις εἶνε ὑποχρεωμένη κατὰ δεκαπενθήμερον νὰ ὑποβάλῃ ἔκθεσιν πρὸς τὴν Βουλὴν ὁπότε ἡ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκθέσεως ταύτης συζήτησις εἶνε γενική, ἢ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ ἀπ' εὐθείας συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν, ἐὰν βουλευταὶ θελήσωσι νὰ λάβωσι τὸν λόγον ἐπ' αὐτῶν.

Τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἀναφορῶν ἐκάλεσα δι' ἀρχαιρεσίας, ἀλλ' οἱ κ.κ βουλευταὶ οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὴν δὲν ἠδόκησαν νὰ προσέλθωσι. Κατὰ συνέπειαν ὑπαίτιος τῆς ἀταξίας εἶνε ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ὄχι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς.

Εἷς βουλευτὴς Διορίσατε ἄλλην ἐπιτροπήν.

Πρόεδρος. Δὲν εἶπον ὅτι δὲν προσῆλθον ὅλοι οἱ βουλευταί, ἀλλ' ὅτι δὲν ἐγένετο ἀπαρτία. Καὶ τοῦτο λέγω, ἵνα προλάβω τὰς διαμαρτυρίας τῶν κ.κ. βουλευτῶν, οἱ ὁποῖοι μετ' ἐπιμελείας προσῆλθον, ἀλλὰ δὲν ἦσαν ἀρκετοί, ὥστε νὰ συντελεσθῇ ἀπαρτία, καὶ οὕτω ἐματαιώθη ὁ σκοπὸς τῆς συνεδριάσεως τῆς ἐπιτροπῆς. Προκειμένου περὶ ἀναγραφῆς ἐν τῇ ἡμερησίᾳ Διατάξει τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου τῶν ἀναφορῶν, ὅταν οἱ κ.κ. βουλευταὶ ζητῶσι τὸν λόγον, δὲν δύναμαι ἢ νὰ ἀναγράψω αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμερησίᾳ Διατάξει καὶ δώσω εἰς αὐτοὺς τὸν λόγον, διότι τοῦτο ἐπιβάλλει ὁ κανονισμὸς τῆς Βουλῆς. Βεβαίως συνομολογῶ ὅτι οἱ κ. κ. βουλευταὶ ἔχουσι πλειστάτων ὅσων δίκαιον ζητοῦντες τὸν λόγον ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν καὶ ὁμιλοῦντες ἐπ' αὐτῶν, διότι, ὑφ' οὓς ὅρους σήμερον πολιτευόμεθα, ἡ Βουλὴ τέτακται ὅπως ἀκούῃ τὰ παράπονα τῶν πολιτῶν, λαμβάνῃ γνῶσιν τούτων καὶ συντελῇ καὶ αὐτὴ εἰς πιστὴν καὶ ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τῶν νόμων καὶ οὐχὶ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἰς διόρθωσιν ὅλων τῶν ἀπαιτούντων διόρθωσιν πραγμάτων τοῦ Κράτους. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀνεγράφη καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου τοῦ ἀναφέρεσθαι πρὸς τὴν Βουλήν· οἱ δὲ κ. κ. βουλευταὶ εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ λαμβάνωσι τὸν λόγον καὶ ἀναπτύσσωσι τὰ παράπονα τῶν συμπολιτῶν των ἢ καὶ ὁμάδων πολιτῶν, τὰ ὁποῖα διατυποῦσιν οὗτοι πρὸς τὴν Βουλήν, διότι τοιουτοτρόπως λαμβάνει γνῶσιν ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις τῶν εὐλόγων παραπόνων τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν. Εἶνε δὲ τοῦτο

ἀκόμη καὶ λογοδοσία πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτῶν ὅτι ἐπιμελοῦνται τῶν συμφερόντων τῶν ἐκλογικῶν συλλόγων, οἱ ὁποῖοι ἐξέλεξαν τοὺς βουλευτάς.

Ἀλλὰ δὲν δύναμαι ἢ νὰ συνομολογήσω, ὅτι, ὑφ' οὓς ὅρους γίνεται ἡ συζήτησις ἐπὶ ἀναφορῶν, στερεῖται τούτου τοῦ πρακτικοῦ ἀποτελέσματος, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς τὴν Βουλὴν συστηματικῶς νὰ ἐξελέγχωνται καὶ νὰ συζητῶνται κυριώτατα θέματα, τὰ ὁποῖα διὰ τῶν ἀναφορῶν θίγονται καὶ νὰ προβαίνῃ ἡ Βουλὴ εἰς διατύπωσιν προτάσεων ἐπ' αὐτῶν, διότι, ἐφ' ὅσον οἱ κ.κ. βουλευταὶ λαμβάνουσι τὸν λόγον πρὸς ἀνάπτυξιν οἱασδήποτε ἀναφορᾶς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γενικευθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν καὶ ζημιευθῇ ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς εἰς μίαν ἁπλῆν παρέλασιν τῶν βουλευτῶν διὰ τοῦ βήματος καὶ ἀνακοίνωσιν ὑπ' αὐτῶν τῶν αὐτῶν πραγμάτων, ἐν ᾧ ἂν πλεῖστα θέματα συναφῆ, τῶν ὁποίων βρίθει ἡ Ἡμερησία Διάταξις ἤθελον παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, μὴ ζητούντων τὸν λόγον τῶν κ. βουλευτῶν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν. Θὰ εἴχομεν συζήτησιν εἰς τακτὴν ἡμέραν καὶ ὥραν καθ' ἣν ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ θὰ ἠδύνατο νὰ λάβῃ μέρος. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ συζήτησις θὰ ἦτο σκοπιμωτέρα καὶ θὰ κατέληγεν εἰς πρότασιν θετικὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι μία εὐχή, τὴν ὁποίαν δύναμαι νὰ διατυπώσω πρὸς τοὺς κ. βουλευτάς, ἵνα ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν γίνεται πρακτικωτέρα. Ἀλλὰ παρατηρῶ ἐπίσης ὅτι ἕνεκα τῆς πληθώρας τῶν ἀναφορῶν καὶ τῆς περὶ αὐτῶν συζητήσεως ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπασχολῆται εἰς πλείονας τῶν 20 ἢ 30 ἀναφορῶν ἢ τῶν 20 ἢ 30 ἐν συνόλῳ θεμάτων καθ' ἑκάστην συνεδρίαν ἐννοεῖται δ' ὅτι ἐφ' ὅσον εἶναι δύο αἱ ἡμέραι τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου αὐξάνει διπλασίως ὁ κατάλογος τῶν θεμάτων, διότι τὰ προστιθέμενα θέματα εἶναι περισσότερα τῶν ἀφαιρουμένων καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ πληθὺς τῶν ἀναφορῶν κωλύει τὴν πραγματικὴν ἐπερώτησιν, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ πραγματικὴ ἐπερώτησις νὰ εὕρῃ σειρὰν ἀναπτύξεως ἐν τῇ Βουλῇ· ἂν δ' ἀρ' ἑτέρου μία ἐπερώτησις πραγματικὴ διεξαχθῇ εἰς μίαν συνεδρίασιν καταναλίσκει ὁλόκληρον τὴν συνεδρίασιν καὶ παρακωλύει τὴν ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν ἄλλων θεμάτων. Περὶ αὐτῶν ὅμως ἀφίενται οἱ κ. κ. βουλευταὶ κατ' ἰδίαν νὰ κανονίσωσι τὸν τρόπον, ὃν

νομίζουσι σκοπιμώτερον νὰ διεξαγάγωσι τὰ ἔργα των, διότι ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ πράξω ἄλλο τι εἰμὴ νὰ προσκαλέσω μίαν ἔτι φορὰν τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν ἀναφορῶν, ἵνα συνέλθωσι καὶ προβῶσιν εἰς τὰς ἀρχαιρεσίας.

Ε. Κοντοσιφάκης. Συχνὰ θὰ ἔρχωνται ἐνώπιον ἡμῶν τοιαῦτα θέματα, ἐφ' ὅσον ἔχομεν κανονισμόν, ὅστις νομίζει ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ διεξαχθῇ συζήτησις μεταξὺ ἑνὸς βουλευτοῦ καὶ ἑνὸς Ὑπουργοῦ, τῶν ἄλλων ἀδιαφορούντων. Ὁ κανονισμὸς τὸν ὁποῖον ἔχομεν εἶνε κανονισμὸς ἀντικείμενος εἰς τὸ Πολίτευμα, τὸ ὁποῖον ἔχομεν.

Σπ. Φορέστης ζητεῖ ὅπως ἄρξηται ἐργαζομένη ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπή.

Πρόεδρος. Θέλω καλέσει διὰ τὸ προσεχὲς Σάββατον τὴν ἐπιτροπήν, ὅπως προβῇ εἰς τὰς ἀρχαιρεσίας.

Ἀναβάλλεται, αἰτήσει τῶν ἐγγεγραμμένων κ. κ. βουλευτῶν, δια τὴν προσεχῆ Δευτέραν ἡ ἐπερώτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἐκκαθαρισθέντων πταισματοδικῶν, εἰρηνοδικῶν καὶ γραμματέων.

Ἐπίσης ἀναβάλλεται ἡ ἐπερώτησις ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Ἀνδρανόβης Εὐρυτανίας, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἐκκαθαρισθέντων τηλεγραφικῶν καὶ ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων.

Δ. Γκιόκας. Ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶ καταδίκων Ρίου, ἐπικαλεῖται τὴν ἐπέμβασιν τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως τῶν φυλακῶν.

Α. Φωτήλας. Ὑποστηρίζει τὴν ἰδίαν ἀναφορὰν συνιστῶν ὅπως ληφθῇ μέριμνα, ἂν μή τι ἄλλο, ἀλλὰ τοὐλάχιστον πρὸς ἀπονομὴν τῆς χάριτος.

Π. Παλιόπουλος παρακαλεῖ ἐπίσης ὅπως ληφθῶσι γενικὰ μέτρα διὰ τὰς φυλακὰς καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς κρατουμένους.

Θ. Παπαϊωάννου. Ἐπικαλεῖται τὴν μέριμναν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑγιεινὸν μέρος τῶν φυλακῶν.

Ι. Βέρροιος. Ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς θέλει μεριμνήσει ὑπὲρ ὅσων οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι συνέστησαν.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῶν φυλακῶν προέλαβε

τοὺς ἀξιοτίμους συναδέλφους, διὰ τῶν ὑποβληθέντων νομοσχεδίων, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ αἰσθήματα τῆς φιλανθρωπίας ὑφ' ὧν ὁρμῶνται οἱ ἐρωτήσαντες συνάδελφοι, ταῦτα δὲν εἶνε παντάπασι ξένα καὶ πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' εἰς τοιαῦτα ζητήματα εἶνε πάντοτε κακὸς σύμβουλος ἡ καρδία. Δὲν θέλω ν' ἀρνηθῶ τὴν ὑπόστασιν τοῦ δικαιώματος πρὸς ἀπονομὴν χάριτος, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ὑπερτάτη προσοχὴ περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ὅπερ κλονίζει τὴν ἰσχὺν τοῦ νόμου καὶ τοῦ ὁποίου ἡ φιλάνθρωπος χρῆσις ἐμβάλλει εἰς πολλοὺς τὴν ἐλπίδα τῆς ἀτιμωρησίας. Ἐν τέλει συνιστᾷ ὅπως μὴ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν τοιαύτη συζήτησις, προσθέτων ὅτι ὁσάκις δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ διασαλευθῇ τὸ γενικώτερον τῆς πατρίδος συμφέρον αὐτὸς οὗτος θέλει συμβουλεύσει εἰς τὸν Βασιλέα τὴν χρῆσιν τοῦ δικαιώματός Του τούτου.

Σπ. Υγγλάκης. Συμμερίζομαι πληρέστατα τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς σκέψεις τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, παρακαλῶ δὲ αὐτὸν θερμῶς, ὅπως λάβῃ μέριμναν καὶ ἀπονεμηθῇ χάρις εἰς ἐκείνους τῶν καταδίκων, οὕστινας συνέστησαν εἰς τὴν Βασιλικὴν χάριν τὰ ἔνορκα δικαστήρια, διότι οἱ ἔνορκοι εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσωσι τὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς ἐξετελέσθη τὸ ἔγκλημα.

Ι. Φουρτούνης. Ἡ ἀνόρθωσις πρέπει νὰ ᾖ καὶ μέχρι τῶν φυλακισμένων. Δὲν ἱκετεύομεν χάριτας, ζητοῦμεν ἀπόδοσιν πραγματικῆς δικαιοσύνης. Εἶνε πασίγνωστον πῶς ἀπενέμετο ἡ Δικαιοσύνη μέχρι τῆς 15ης Αὐγούστου—μεταθέσεις, ἐπηρεασμοὶ δικαστῶν, ἐκβιάσεις μαρτύρων. Συνέβη ἐν Κυπαρισσίᾳ, ἐνῷ 12 ἔνορκοι ὑπέγραψαν ὑπὲρ ἐπιβολῆς τοῦ ἐλαχίστου ὅρου τῆς ποινῆς, τὸ δικαστήριον νὰ μὴ συμμορφωθῇ, ποῦ λοιπὸν ἡ ἰσχὺς τοῦ λαϊκοῦ δικαστηρίου; Ἄνθρωπος καταδικασθεὶς δὶς εἰς θάνατον ἔλαβε χάριν, ἄνθρωποι εἰς ἡλικίαν 18 καὶ 20 ἐτῶν καταδικασθέντες καὶ διανύσαντες ἐν τῇ φυλακῇ 25 καὶ 30 ἔτη, δὲν δικαιοῦνται ἐπὶ τέλους νὰ λάβωσι τὴν χάριν τοῦ 1/3 τῆς ποινῆς των; Ὅθεν ἡμεῖς, οἱ ἔχοντες συνταγματικὴν ἐξουσίαν καὶ μὴ ἀπεκδυθέντες αὐτῆς εἰσέτι, δυνάμεθα νὰ πραγματοποιήσωμεν τοῦτο, ψηφίζοντες ὑποβληθησόμενον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως νομοσχέδιον.

Θ. Πετμεζᾶς Μὲ φέρει εἰς τὸ βῆμα σχετικὴ ἀναφορὰ

τῶν καταδίκων Αἰγίνης. Δὲν θέλω νὰ ἐξαναγκάσω τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ παρέχω αὐτῇ στοιχεῖα κρίσεως καὶ μορφώσεως γνώμης ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Θέλω νὰ προκαλέσω τὰς σκέψεις τῆς Κυβερνήσεως. Μήπως δὲν εἶνε ἀρκούντως εὔλογοι ἀφορμαὶ ὁ τρόπος τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀπονομῆς τῆς χάριτος ἐν τῷ παρελθόντι;

Β. Μιχαλέας Ἀποβλέπω μόνον εἰς τὴν Ἰδέαν, εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἔθνους. Ἡ πολιτεία μου καὶ ὡς ἀτόμου καὶ ὡς βουληφόρου δὲν παρεσάλευσε ποτὲ ἀπὸ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Δὲν ἐδημοκόπησα καὶ διὰ τοῦτο δὲν παρελογίσθην ποτέ, εἶμαι φίλος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν ἰδικήν μου ἐλευθέραν ἀντίληψιν καὶ κρίσιν, ἀλλά, προκειμένου περὶ τοῦ ζητήματος ὅπερ μᾶς ἀπασχολεῖ, ἐναποθέτω ἀνεπιφυλάκτως πᾶσαν μέριμναν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὡς ἁρμοδιωτάτην.

Θεμ. Μιχαλόπουλος Ἡ Πολιτεία ἐπέβαλεν εἰς τοὺς καταδίκους καὶ σωματικὴν κάκωσιν, ποινὴν μὴ ἐπιβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ νόμου, δι' ἣν πρέπει νὰ ζητήσουν καὶ ἀποζημίωσιν οὗτοι ἀπὸ τὴν Πολιτείαν, ἐπέβαλε τὴν ρῆσιν καὶ ἄλλας νόσους, αἵτινες λυμαίνονται τὰς φυλακάς. Πρέπει δὲ ἡ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ νὰ ἀποβλέψῃ κυρίως, διὰ μέτρων περὶ καταλλήλου μορφώσεως τοῦ λαοῦ, εἰς τὸ νὰ προλαμβάνεται τὸ ἔγκλημα. Νὰ νομοθετήσωμεν πρὸ πάντων προληπτικὰ μέτρα. Μήπως εἶνε εὐχάριστον εἰς τὴν Πολιτείαν νὰ ἐπιβάλῃ ποινὰς εἰς τέκνα αὐτῆς, ἅτινα, διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον, ἐξωλίσθησαν εἰς ἔγκλημα; Δὲν θὰ εἶνε δὲ ἐκτὸς τῆς ἀνθρωπιστικῆς ἀποστολῆς ἡμῶν καὶ νὰ κρίνωμεν ἤδη ἐπιεικῶς καταδίκους, οἵτινες, διανύσαντες 20 καὶ 30 ἔτη ἐν ταῖς φυλακαῖς καὶ ἄγοντες ἡλικίαν 40 καὶ 45 ἐτῶν, φαίνονται ὡς ὀγδοηκοντούτεις, ἕνεκα τῶν δεινοπαθιῶν. Ἀναθέτω τὸ ζήτημα εἰς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὸ φιλοδίκαιον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ι. Πετροπουλάκης. Ἂς κρίνωμεν τὸ ζήτημα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σκοπιμότητος καὶ τῆς νομιμότητος καὶ οὐχὶ ἁπλῶς κατὰ τὸ αἴσθημα τῆς συμπαθείας πρὸς τοὺς ἀτυχήσαντας συμπολίτας ἡμῶν. Ἂς λάβῃ ἡ Κυβέρνησις ἀφ' ἑνὸς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἰατρῶν τῶν φυλακῶν, ἀφ' ἑτέρου τὴν φρικώδη κατάστασιν τινῶν ἐκ τῶν φυλακῶν, ὡς τοῦ

Ρίου, τοῦ Παλαμηδίου, ἐν αἷς κρατοῦνται ἄνθρωποι διανύσαντες 30 ὅλα ἔτη ἐν ταῖς φυλακαῖς, καὶ ἃς δώσῃ Β. Χάριν εἰς τοὺς διανύσαντας 25 ἔτη καὶ ἄνω ἐν ταῖς φυλακαῖς καταδίκους. Δὲν ὑψῶ τὴν φωνήν ἀδιακρίτως ὑπὲρ οἱουδήποτε καταδίκου, ὅστις τυχὸν μὲ παρεκάλεσεν, ἀλλὰ ὑψῶ κατὰ συνείδησιν τὴν φωνὴν ὑπὲρ τῶν ὡς ἄνω καταδίκων.

Σ. Κοβαλιόπουλος. Γενικὸν μέτρον, ὡς ὑπεσχέθη ὁ κ. Ὑπουργός, ἴσως δὲν προφθάσωμεν νὰ λάβωμεν. Ἔχομεν θύματα δικαστικῆς πλάνης, ἀλλὰ καὶ θύματα τῆς Πολιτείας, ἕνεκα τῆς ἀθλιότητος τινῶν τοὐλάχιστον ἐκ τῶν φυλακῶν. Ἔχομεν ἐπίσης καταδίκους διανύσαντας 20 καὶ 25 ἔτη ἐν ταῖς φυλακαῖς, ἐπιδείξαντας δὲ ἀρίστην διαγωγὴν καὶ ὡς πρὸς τούτους λογικῶς νομίζω ἐπιβάλλεται ἡ ἐλευθέρωσις διὰ χάριτος. Ἔχομεν ἐπίσης ἐγκαθείρκτους προφανῶς ἀδίκως καταδικασθέντας. Ὁ Εἰσαγγελεὺς κ. Τσουκαλᾶς ὑπέβαλεν ἔκθεσιν, κατόπιν ἐρεύνης, ζητῶν τὴν ἄμεσον ἀπόλυσιν ἑνὸς εἰς 20 ἔτη, καταδικασθέντος, καταδικασθέντος ἐν Κεφαλληνίᾳ ἐκ πλάνης, ἀποδιετίας εὑρίσκεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἡ ἔκθεσις, διεμαρτυρήθην πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἠξιώθην νὰ λάβω τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν ὅτι θὰ ληφθῇ γενικὸν μέτρον. Ὑπιστάτης τις τῶν φυλακῶν Κεφαλληνίας κατεδικάσθη εἰς 4 1]2 ἐτῶν φυλάκισιν, ὡς ἐξαγαγὼν τῆς φυλακῆς καταδίκους διὰ χρέη φυλακισμένους, καθ' ὑπόδειξιν τοῦ νῦν Δημάρχου Ἀργοστολίου, ὑπὸ τοῦ ἀποίου καὶ ἐπροδόθη κατόπιν, ἔπαθε μετὰ 8 μῆνας ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐκ φυματιώσεως, ὑπέβαλε τραγικὴν ἀληθῶς ἔκθεσιν ὁ Νομάρχης κ. Δάσιος, τί θὰ γίνῃ ἐπ' αὐτῆς; Ἄδηλον. Ἐξέθηκα τὰ γεγονότα, ἐτόνισα τὸ δίκαιον τοῦ πράγματος, ὁ κ. Ὑπουργὸς ἂς πράξῃ ὅ,τι ὑπαγορεύει ἡ συνείδησις, ἡμεῖς δὲν ζητοῦμεν ἄλογον καὶ ἄδικον καὶ προσωπικόν τι.

Ν. Βορδῆς. Πλεῖστοι τῶν καταδίκων ἡμάρτησαν ἐκ τυχαίων περιστατικῶν. Ἂς ἐξαγάγωμεν τῶν φυλακῶν τοὺς διανύσαντας 20 ἔτη ἐν αὐταῖς καὶ φθάσαντας τὸ 60ον. Ἡ Διπλῆ αὕτη Βουλή, πρὸ ἐπαναστάσεως πρὸς ἀνόρθωσιν καὶ ἀποκατάστασιν, θὰ ἀναφερθῇ μὲ ἰδιαιτέραν εὐφημίαν ἀπὸ τὸν ἱστορικὸν τοῦ μέλλοντος, ἐὰν διαθέσῃ τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ διὰ τοὺς πανδυστυχεῖς ἐκείνους, οἵτινες δὲν εἶνε ἴσως ὀλίγον θύματα τῆς καταστάσεως τοῦ παρελθόντος, ἥτις κατεδικάσθη.

Α. Σκιαδαρέσης. Ἀντὶ φυλακίσεως ἡ Πολιτεία ἔθαψε ζῶντας τοὺς καταδίκους, διότι τάφοι εἶνε αἱ Ἑλληνικαὶ φυλακαί. Ἡ Ἐπανάστασις ἐστρέφετο καθ' ὁλοκλήρου τοῦ παρελθόντος, τὸ παρελθὸν τοῦτο δὲν εἶνε ἐν μέρει ἔνοχον εἰς τὴν πτῶσιν τινῶν ἐκ τῶν καταδικασθέντων; Ἔγειναν τόσαι ἐκκαθαρίσεις καὶ δὲν θὰ γίνῃ μία ἀναθεώρησις διὰ τὴν ἀθλιεστέραν καὶ ἀδυνατωτέραν μερίδα τῆς κοινωνίας;

Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φαντασθῇ τις ὅτι Συνέλευσις Ἀναρθωτικὴ καὶ Κυβέρνησις φιλελευθέρα θὰ παρέλθουν ἀδιάφοροι πρὸ τῆς κραυγῆς τῆς ὀδύνης, ἥτις ἀναδύεται ἀπὸ τὰ βάθη τῶν ἀνηλίκων καὶ ἀπαιωτάτων ἑλληνικῶν εἱρκτῶν.

Ι. Ματσοπράκος. Συνιστᾷ εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν μελέτην ἀναφορᾶς ἐμπόρων Σελινίτσης περὶ ἱδρύσεως ὑποτελωνείου ἐκεῖ.

Χ. Πετρέας. Λέγει, ὅτι ἐν Σελινίτσῃ ὑπάρχει ἐμπόριον, δὲν ὑπάρχει παρὰ ὑποφυλακεῖον, ἀναγκάζονται οἱ ἔμποροι νὰ καταφεύγουν εἰς Δίωρον ἀπέχον ὑποτελωνεῖον Καρδαμύλης.

Θ. Κουτούπης. Τὸ ἐμπόριον ἐν Σελινίτσῃ βαίνει προοδευτικῶς. Αἱ δαπάναι τοῦ ὑποτελωνείου θὰ καλυφθῶσιν ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἐκεῖ μικροαλαθρεμπορίου καὶ τῆς ἀσφαλοῦς αὐξήσεως τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος Σελινίτσης. Ἐπὶ πλέον δὲ συγκοινωνία ἐν Μάνῃ εἶνε τι ἀνύπαρκτον.

Β. Μιχαλέας. Ξηρὸν καὶ ἄγονον εἶνε τὸ μέρος αὐτό, ἡ Μάνη ὅλη, ἀλλὰ ἡ πατρὶς τῆς ἐλευθερίας. Παράσχωμεν τὰ μέσα τῆς ζωῆς εἰς ἀνθρώπους ἀξίους αὐτῆς καὶ πάντοτε ὠφελίμους καὶ τῇ ὁλότητι τῆς Πατρίδος. Εἷς τινα σημεῖα τῆς Μάνης διεξάγεται καλὸν ἐμπόριον, μὴ προστατευθὲν ὅμως παρὰ τοῦ Κράτους οὐδόλως μέχρι τοῦδε. Μόνον τελωνοσταθμαρχεῖα τινὰ ὑπάρχουν. Τὸ Κράτος 120 φρ. πληρώνει ἤδη εἰς τὸν ὑποφύλακα, εἰς τὸν τελωνοσταθμάρχην θὰ πληρώνῃ 140. Ἄρα δαπάνην δὲν θὰ ὑποστῇ, οἱ κάτοικοι ὅμως θὰ εὐ ολυνθῶσι μεγάλως, ὅθεν συνιστῶ καὶ ἐγὼ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ διὰ τῆς ἀναφορᾶς αἰτουμένου παρὰ τῶν ἐμπόρων Σελινίτσης.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Δηλοῖ ὅτι θὰ σχηματίσῃ γνώμην ἀμ' ὡς λάβῃ τὴν ἀναφορὰν εἰς χεῖρας.

Π. Μαυρίκης. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς κατοίκων Κύμης

κατὰ τῆς ἐνοικιάσεως καταστήματος ἀστυνομικοῦ, ὡς ἀκαταλλήλου, γενομένης διὰ μειοδοσίας. Ζητεῖ ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τὴν ἀκύρωσιν τῆς μειοδοσίας.

Φ. Νέγρης. Ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κτηματιῶν Ἀθηνῶν ἐν σχέσει μὲ τὰ σύλληπτρα τῶν ἀγροφυλάκων. Ζητεῖ, συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τῶν κτηματιῶν, ἵν' ἐξηκριβώσῃ τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἀγροφυλακῆς εἰς τὴν χωροφυλακήν, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς πληρωμῆς παρ' αὐτῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν δικαιωμάτων. Δέχονται νὰ καταβάλουν ἀφ' ἑαυτῶν ταῦτα καὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ προβαίνουν εἰς τὴν συγκομιδὴν τοῦ καρποῦ πρὸ τούτου. Οὕτω, πρόκειται περὶ φορολογίας, παρουσιαζούσης τὸ καλὸν ὅτι δὲν ἀπαιτοῦνται δαπάναι μεταξὺ Κράτους καὶ φορολογουμένων. Νομίζω ὅτι, χάριν τῆς ἀσφαλίσεως τοῦ προϊόντος, ὤφειλε νὰ προηγηθῇ νομοσχέδιον περὶ ἀγροφυλακῆς, πρὸ τῆς παρουσιάσεως φορολογικῶν τῶν σπειρομένων γαιῶν νομοσχεδίων. Ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἀγροφυλακῆς δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν 4.000.000 δρ. κατ' ἔτος ἄνευ δαπανῶν, ἄνευ καταθλίψεως τῶν φορολογουμένων. Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὑπάρχει ἐξέγερσις κατὰ τοῦ φόρου τοῦ ἐκ γαιῶν εἰσοδήματος, ἕνεκα τοῦ ζητήματος τοῦ ἐνοικιαστοῦ κυρίως, ὅπερ δὲν ἐξοικονομεῖται κατ' οὐδένα τρόπον, φρονῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ παρασκευάσῃ νομοσχέδιον περὶ ἀγροφυλακῆς, ἐξ οὗ θὰ ὁδηγηθῶμεν περαιτέρω.

Ν. Ρούσης. Παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονα καὶ τὴν αἴτησιν τῶν κτηματιῶν Ἀθηνῶν.

Α. Πετροπουλάτος. Ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως ἐν Μεσσηνίᾳ ἥτις εὑρίσκεται εἰς δυσάρεστον σημεῖον. Ἡ Μεσσηνία, ἥτις τόσα εἰσφέρει εἰς τὸ Κράτος, ἐὰν εἶχεν ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν καλλιτέραν, θὰ εἰσέφερεν ἔτι πλείονα. Ἄνευ αὐξήσεως καὶ ἐξασφαλίσεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, δὲν δύναται νὰ προέλθῃ ὑλικὴ ἀνάπτυξις τοῦ τόπου, ἥτις εἶνε θεμέλιον πάσης ἄλλης προόδου αὐτοῦ. Ἡ δὲ δημιουργία ἀγροτικῆς τάξεως εἶνε ὁ πρῶτος ὅρος τῆς ὑλικῆς προαγωγῆς τῆς χώρας. Παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ λάβῃ μέτρα περὶ αὐτῆς.

Α. Προβατίς. Παρακαλεῖ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως, ἐν συνεννοήσει μὲ τὸν τῆς Γεωργίας, λάβωσι τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς περιορισμὸν καὶ ἐξάλειψιν τῆς ἀγροζημίας, ἥτις λυμαίνεται ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν

Μεσσηνίας, τοὐλάχιστον νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐρετεινὴ παραγωγή.

Σπηλιόπουλος. Τὸ ζήτημα τῶν ἀγροζημιῶν εἶνε σπουδαιότατον διὰ τὸν τόπον. Ἄνευ αὐστηροτάτων μέτρων, δημιουργεῖται ἀναγκαίως καταφυγὴ τῶν ἀδικουμένων καὶ πασχόντων εἰς τὰ ὅπλα. Ἡ Κυβέρνησις καὶ διὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ διὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἔδωκε τεκμήρια ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας. Ἡ παγίωσις τῆς ἀγροτικῆς τάξεως πρέπει νὰ εἶνε κεφαλαιῶδες ἄρθρον τοῦ ἀνορθωτικοῦ προγράμματος καὶ περὶ τὰ κτήματά των οἱ ἐκλογεῖς μας, κατὰ τὰς προεκλογικὰς περιοδείας μας, συνέπτυσσον καὶ συνεκεφαλαίουν ἐν τῇ σκέψει των τὸν Ἀνορθωτικὸν ἀγῶνα. Αὐξήσατε τὸν πλοῦτον τῆς χώρας διὰ τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ τότε δύνασθε νὰ ζητήσετε ποσοστὰ ἐξ αὐτοῦ διὰ τὸ Κράτος καὶ θὰ τὰ λάβετε ἄνευ γογγυσμοῦ.

Ι. Μαμάης. Συτιστᾷ τὴν ἀναφορὰν τῶν κτηματιῶν Ἀθηνῶν.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Καὶ ἄλλοτε ὑπεδείχθησαν ἐλλείψεις τοῦ ὑρισταμένου νόμου καὶ ἀναγνωρίζω καὶ ἐγὼ τοιαύτας. Ἀλλὰ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὁ νόμος ἔχει ἐλλείψεις, ἢ μήπως πταίει τὸ ὅλον σύστημα τῆς κατωτάτης τοπικῆς διοικήσεως; Ὁ νόμος νοθεύεται ὄντως καὶ πλαστογραφίαι ἀκόμη διαπράττονται κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀγροφυλάκων. Ὅθεν ἡ ἀποκατάστασις ἀγροτικῆς ἀσφαλείας συνδέεται πρὸς τὸ ὅλον σύστημα τῆς δημοτικῆς διοικήσεως, ὡς πρὸς ὃ θὰ ὑποβάλωμεν μέτρα ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς, ὥστε νὰ μὴ ἀπέλθῃ ἐντεῦθεν αὕτη ἀμελέτητος ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας. Πρέπει δὲ νὰ πληρωθῶσι κενὰ τοῦ νόμου περὶ ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ πρὸς τοῦτο συγκομίζομεν καὶ μελετῶμεν τὰ πορίσματα τῆς πείρας ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς μόνον αὐτοῦ, ἀσχέτως πρὸς τὸ ζήτημα τῶν σχετικῶν ἐλλείψεων τῆς συναφοῦς κατωτάτης τοπικῆς διοικήσεως. Μελετῶμεν τὰ πράγματα καὶ ἐν σχέσει πρὸς νέον δημοτικὸν καθεστώς. Ἔχομεν ἤδη ἕτοιμον νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῆς ἐφίππου χωροφυλακῆς, ὥστε καὶ τὸ Κράτος νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸν εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν.

Ὡς πρὸς κλονισμοὺς τῆς ἀγροτικῆς τάξεως, ὅπως ἀγγέλλεται λ. χ. ἐκ Θουρίας, πράττομεν πάντοτε πᾶν τὸ δυνατόν, ἀποστέλλονται εἰς τὰ συνταρασσόμενα μέρη ἔφιπποι χωροφύλακες, κατ' ἀναλογίαν τῆς ὑπαρχούσης δυνάμεως.

Ι. Μπακόπουλος. Ἡ παραλυσία τῆς ἀγροτικῆς τάξεως προέρχεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἀπηγορεύθη εἰς τοὺς χωροφύλακας ἡ εἴσπραξις συλλήπτρων.

Δ. Γκλαβᾶς. (Ἐπὶ ἀναφορᾶς ἐκ Διακοφτοῦ). Εἰς τὸ Διακοφτὸ τοῦ δήμου Βουρῶν ὑπηρετεῖ ἀπό τινος ὡς ἀστυνόμος ὁ ὑπενωμοτάρχης Σωτηρόπουλος, οἱ κάτοικοι, θεωροῦντες αὐτὸν πρότυπον δραστηριότητος καὶ ἀμεροληψίας καὶ εὐεργετικώτατον εἰς τὸν τόπον, μοὶ ἐνεχείρισαν, διερχομένῳ ἐκεῖθεν, ἀναφορὰν διὰ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁμοίαν δὲ ἀπέστειλαν ἤδη καὶ εἰς τὴν Βουλήν, ὅπως συστήσῃ τῷ Συμβουλίῳ τῆς Χωροφυλακῆς, ἵνα ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ Διακοφτὸ τὸν ἄνευ λόγου μετατεθέντα ἤδη ἐκεῖθεν ἀστυνόμον. Συνιστῶ τὴν δικαίαν ἀπαίτησιν τῶν κατοίκων.

Α. Φωτιάδης. Συνιστᾷ ὁμοίως τὴν ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Διακοφτοῦ.

Σ. Ἀγαπητός. Συνιστᾷ ἐπίσης τὴν ἀναφορὰν ταύτην.

Α. Φωτιάδης. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Ἀμαλιάδος καὶ Ροβιάτας διὰ τὰς ἐπιζημίους πλημμύρας τοῦ ποταμοῦ Κουρλέσα, συνιστᾷ ἀποστολὴν μηχανικοῦ πρὸς κατασκευὴν σχετικῶν ἔργων.

Δ. Πολυζωγόπουλος. Συνιστᾷ ὁμοίως τὴν ἀναφορὰν ταύτην.

Θ. Σκάσης. Ζητεῖ ὅπως αἱ ἀναβαλλόμεναι ἐπερωτήσεις ἀναγράφωνται εἰς τὸ ἀριστερὸν τῆς ἐπομένης Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἐπερωτήσεων.

Λ. Βαζίκας. Ὑπάρχουν καὶ ἐπερωτήσεις ἀναβαλλόμεναι ἀκουσίως τῶν ἐγγεγραμμένων βουλευτῶν, ὡς ὅταν λ. χ. ἀπουσιάζουν οἱ σχετικοὶ Ὑπουργοί, αὐταὶ δὲν δύνανται νὰ ἀναγράφωνται μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὸ ἀριστερόν.

Πρόεδρος. Προτείνω νὰ δεχθῇ ἡ Βουλή, ὅπως τίθενται εἰς τὸ τέλος τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἐπερωτήσεων ὅλα τὰ θέματα, ὧν ἡ ἀναβολὴ δὲν γίνεται διὰ ταύτην ἡμέραν.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Εὔλογον θεωρῶ νὰ τηρῶν τὴν σειρὰν των αἱ ἀναφοραί, ὅταν μα-

ταιοῦνται ἐξ αἰτίας ἀπουσίας Ὑπουργοῦ. Ἡ ἐπερώτησις ἡ ἀναγομένη εἰς ἔλεγχον τῆς Κυβερνήσεως, εἰς ζήτησιν εὐθύνης παρ' αὐτῆς, τῆς ὁποίας καὶ ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν πρὸς προσκόμισιν τῶν σχετικῶν μὲ τὴν ἐπερώτησιν, δὲν δύναται νὰ μὴ προτιμᾶται. Συνιστῶ νὰ διαρρυθμισθῇ οὕτω τὸ πρᾶγμα.

Ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται, τὴν γνώμην ταύτην τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Α. Φωτιάδης. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν ἐργατῶν Πατρῶν.

Πελ. Πλιόπουλος. Ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως τῶν φυλακῶν, ἀποδίδει ταύτην εἰς τὴν ἔλλειψιν πάσης πολιτικῆς μερίμνης. Ἀναφέρει ὅτι ἱκανὸν χρῆμα ἐκ διαφόρων κληροδοτημάτων πρὸς βελτίωσιν αὐτῶν ὑπάρχει καὶ νόμος ἐπίσης, ὁ ΑΦΚ', προβλέπει περὶ φυλακῶν ἐνγένει. Ἀλλὰ τὸ μὲν χρῆμα διασπαθίζεται εἰς ἄλλας δῆθεν ἀνάγκας, ὁ δὲ νόμος παραβιάζεται καθημερινῶς, ὡς ἀδιαρρυθμίστων ὅλων ἡμῶν. Συνιστᾷ ὅπως ληφθῇ πρόνοια περὶ τῶν φυλακισμένων καὶ τῶν φυλακῶν ἐν γένει.

Π. Ἀραβαντινός. Ζητεῖ νὰ σταλῇ ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, ἕτερον εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπὴν καὶ τρίτον νὰ κρατηθῇ διὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀπαγορεύσεως ἢ μὴ τῆς κατασκευῆς σιγαρέτων διὰ μηχανῶν ἥτις θὰ γίνῃ.

Ι. Πασσαγιάκος. Κατὰ εἰδικὸν νόμον, μέρος ἐκ τῆς πωλήσεως ἐκμαγείων τῶν ἔργων τῆς ἀρχαίας τέχνης εἶνε πόρος τοῦ Κράτους. Ὅτε ἐκλήθη ἡ Κυβέρνησις νὰ μετάσχῃ εἰς τὴν Βιοτεχνικὴν ἔκθεσιν τοῦ Μιλάνου καὶ τὴν Καλλιτεχνικὴν τῆς Ρώμης τοῦ 19 1, βιομήχανοι ἀρμόδιοι ἀπέτρεψαν ἀπὸ συμμετοχῆς, διὰ τὸν λόγον τῆς ἀνεπαρκείας. Ἄλλοι ὑπεστήριξαν τὸ ἐναντίον, κατίσχυσαν οὗτοι καὶ ἀπεφασίσθη ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν δι' ἐκμαγείων τῶν ὡραιοτέρων τῶν προγόνων ἡμῶν, διὰ φωτογραφιῶν τοπείων τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ μικρογραφιῶν τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, ἐπὶ τῇ βάσει εἰκόνων ἃς ἔφερεν ἐξ Ἁγίου Ὄρους ὁ κ. Λάμπρος καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ταξείδιον ἔλαβε 12,000 δρ. Ἡ καταρτισθεῖσα διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ ἔκθεσιν ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ἐκ τοῦ προϋπ)σμοῦ τοῦ Κράτους 60.000, ἡ

κατασκευὴ τῶν ἐκμαγείων ἀνετέθη εἰς Ἰταλὸν καὶ ἡ λῆψις τῶν φωτογραφιῶν εἰς Γερμανικὸν κατάστημα. Τῆς Ἐπιτροπῆς μετέχουν καὶ πρόσωπα ἄριστα, ἀλλὰ ἀθηνοῦς θελήσεως. Ἀξίας δὲ 300.000 δραχμῶν ἐκμαγεῖα δωρεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν Ἰταλικὴν Κυβέρνησιν, μὲ ἀντάλλαγμα τὸ ἐνοίκιον τοῦ χώρου τῆς Ἐκθέσεως, τὸ πολὺ—πολὺ δηλ. 5-10,000 δραχ. Καὶ τοῦτο ἔγινεν, ἐνῷ αἱ Ἀθῆναι στεροῦνται Μουσείου ἐκμαγείων, ἡ πόλις, ἥτις εἶνε τὸ κέντρον τῆς ἀρχαιολογικῆς κινήσεως. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία οὔτε εἴδησιν ἔχει τοῦ πράγματος, διότι οἱ καλοὶ ἀρχαιολόγοι εἶνε τεθειμένοι εἰς τὸ ἀριστερόν.

Εἰς Ἰταλίαν μεταβαίνουσιν λοιπὸν οἱ κ.κ. Λάμπρος καὶ Καββαδίας, ὁ μὲν πρὸς τοποθέτησιν τῶν ἐκμαγείων, ὁ δὲ διὰ τὰ ὁμοιώματα τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων. Ὁ Καββαδίας νῦν δὲν εἶνε, κατὰ τὴν γνώμην μου, εἰς θέσιν νὰ ἐκπροσωπήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ θὰ ἀδικήσῃ τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀντιπρόσωπός της ἐν Ἰταλίᾳ.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργ. Ἐτωτερ.). Ἐγὼ παρεκάλεσα τὸν προομιλήσαντα νὰ μὴ κάμῃ λόγον διὰ τὴν δωρεὰν πρὸς τὴν Ἰταλικὴν Κυβέρνησιν ἐκμαγείων ἀξίας 300,000 ἢ μή. Τὸ διατί τὸ λέγει ἡ συνείδησις ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς. Δὲν πρόκειται δὲ περὶ δωρεᾶς τοιαύτης. Καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Σικάγου ἀπεστείλαμεν ἐκμαγεῖα ὁμοια ἄτινα ἀφέθησαν ἐκεῖ ὡς δωρεὰ πρὸς τὴν Ἀμερικανικὴν Κυβέρνησιν καὶ τοῦτο φαίνεται ὅτι προῆλθεν ἐξ οἰκονομικοῦ ὑπολογισμοῦ, διότι ἡ μεταφορά των ἐνταῦθα θὰ ἐστοίχιζε πολλαπλασίως. Ἡ ἀνακινηθεῖσα ἤδη ὑπόθεσις ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 1907, ὥστε οὐδόλως σχετίζεται μὲ τὴν Κυβέρνησιν ταύτην. Πληροφορῶ δὲ τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ ἐν Ρώμῃ ἔκθεσις εἶνε καλλιτεχνική, ἀλλὰ καὶ ἱστορικὴ καὶ ἀρχαιολογική. Σκοπεῖ τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀρχαίας Ρώμης, ἡς θὰ παρίστατο ἐν τῇ ἐκθέσει ἡ Ἑλλὰς ὡς μία Ἐπαρχία. Τότε ἠρωτήθη ἡ Ἑλλὰς καὶ ἐὰν θὰ ἤστεργεν νὰ ἀντιπροσωπευθῇ ἐμφανίζουσα ἐν ἰδίῳ τμήματι τὴν εἰκόνα τῆς ἀρχαίας δεδοξασμένης αὐτῆς Τέχνης. Ἐκρίθη λοιπὸν καλὸν νὰ γίνῃ συμμετοχή, ἐλήφθησαν ἐκμαγεῖα καὶ ἀναπαραστάσεις τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, συμπεριλαμβανομένης ὁλοκλήρου, τοῦτο ἦν ἐθνικώτατη καὶ σωστὰ ἔμπνευσις. Θὰ τεθῇ δὲ

τὸ τμῆμα τὸ Ἑλληνικὸν ἐξαιρετικῶς ἐν ταῖς θέρμαις τοῦ Διοκλητιανοῦ, ὅπου οὐδὲν ἄλλο ἔθνος αὐτοτελῶς θὰ ἀντιπροσωπευθῇ. Λυποῦμαι δὲ διότι ἡ ἀξία τῶν ἐκμαγείων εἶνε κατωτέρα τῶν 200,000 δραχ. καὶ δὲν εἶνε 1,000,000 διὰ νὰ δωρηθῇ εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Αἱ δὲ ἀποσταλησόμεναι φωτογραφίαι μνημείων, εἰκόνων καὶ τοπείων Ἑλληνικῶν, αἱ παραγγελθεῖσαι εἰς κατάστημα τοῦ Βερολίνου, μοναδικὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν καὶ οὗ ὁ τεχνίτης ἦλθε κατὰ παράκλησιν πρὸς τὸν Γερμανὸν Αὐτοκράτορα καὶ ἦλθεν ἀδαπάνως ὡς πρὸς ἡμᾶς, θὰ συντελέσουν καὶ εἰς ἐμφάνισιν τῶν ἀρχαιολογικῶν μερῶν μας, πρὸς τοῖς ἄλλοις. Ἡ μόνη ὠφέλεια εἰς τὸν Γερμανὸν τεχνίτην θὰ εἶνε αἱ πλάκες. Αὐτὰ πάντα εἶχον συντελεσθῇ ὅτε ἀνῆλθον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Καὶ ὁ κ. δὲ Λάμπρος καὶ ὁ κ. Καββαδίας καὶ ὁ κ. Ἰακωβίδης στέλλονται ἐκεῖ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ταξινομήσεως τῶν μνημείων. Ὁ κ. Καββαδίας εἶνε ζήτημα ἂν θὰ δεχθῇ νὰ μεταβῇ, ἀλλὰ εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὴν συναρμολόγησιν τῶν ἐνθεμάτων, σχετικῶς μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνελίξεως τῆς Τέχνης. Ὁ κ. Ἰακωβίδης εἶναι ὁ ἁρμοδιώτερος διὰ τὸ καλλιτεχνικὸν τμῆμα, ὅπερ δὲν θὰ εἶνε ἐν τῇ θέσει τῶν θερμῶν, ὁ δὲ κ. Λάμπρος εἶνε ἐπίσης ὁ ἁρμόδιος, διότι αὐτὸς εἶνε ὁ συλλέξας καὶ συγκεντρώσας τὴν σειρὰν τῶν εἰκόνων τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων. Τὸ ποσὸν τῶν 60,080 δὲν εἶνε οὐδόλως ὑπερβολικόν, διαχειριστὴς εἶνε ὁ κ. Μπασιᾶς καὶ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κ. Βαλαωρίτης».

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ψαρρῶν κ. Βρατσάνου ὑποβάλλονται τροπολογίαι εἰς τὸ σχέδιον νόμου περὶ αὐξήσεως ἐργατῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου, τυπωθησόμεναι πρὸς διανομήν.

Ι. Μαυρομιχάλης. Ὀφείλομεν πρωτίστως νὰ σεβώμεθα τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Κατὰ τὸν νόμον τὰ ἐκμαγεῖα πωλοῦνται ὡς πόρος τοῦ Κράτους, χάριν δημιουργίας Μουσείου ἐκμαγείων ἐν Ἀθήναις. Ἕκαστον τῶν ἀγαλμάτων πωλεῖται 300—500 δραχ. διὰ Β. Δ. καὶ χάνομεν $^1/_9$ ἑκατομμύριον. Τοῦτο εἶνε σπατάλη καὶ τοῦτο ὑπέδειξα, δὲν ἔθιξα δὲ οὐδόλως νομίζω τὸ Ἰταλικὸν Ἔθνος, τὴν μετὰ τοῦ ὁποίου

ὑψηλὴν σχέσιν τῆς Ἑλλάδος ἔσπευσα νὰ διαχωρίσω ἐντελῶς ἀπὸ τοῦ ζητήματος.

Ἐ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Βεβαιῶ ὑπευθύνως ὅτι ἡ ἀξία τῶν ἐκμαγείων ἐκείνων εἶνε 14,000 δραχμῶν. 9.000 θὰ ἐδαπανῶντο διὰ τὴν μεταφορὰν καὶ ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις δίδει εἰς ἀντάλλαγμα ἄλλα ἐκμαγεῖα ἀξίας 20.000 δραχμῶν. Ἤλπιζον ὅτι ὁ κ. βουλευτὴς Λακωνίας, μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, δὲν θὰ ἐλάμβανε τὸν λόγον, ἀλλ' αὐτὸς ὡμίλησε. Ὑποθέτω ὅτι εἰς τὰς ὁμιλίας του, τὰς ὁποίας ἠκούσατε πρὸ ὀλίγου, τὸν ὤθησε μᾶλλον ἡ συμμετοχὴ ὡρισμένου προσώπου εἰς τὴν ἐπιτροπήν, ἢ αὐτὸ τοῦτο τὸ ζήτημα. Καὶ δικαιοῦμαι, νομίζω, νὰ ἐκφράσω λύπην, διότι ἀντιθέσεις ἰδιωτικαί, σύγκρουσις τοῦ κ. βουλευτοῦ ἐκ Λακωνίας πρὸς ἓν πρόσωπον ἀπησχόλησεν ἐπανειλημμένως τὴν Βουλήν, ἀσχέτως πρὸς τὴν χρηστότητα τῆς συνειδήσεως τοῦ κ. βουλευτοῦ. Συνεδριάσεις κατηναλώσαμεν μὲ τὰς πανομοιοτύπους ἐπιθέσεις τοῦ κ. βουλευτοῦ, ἀλλὰ δὲν ἤρμοζε νὰ εὑρεθῶμεν καὶ σήμερον ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ πρὸ τοιαύτης ὑπερβασίας, τρεῖς ἡμέρας δηλαδὴ πρὸ ἐκείνης, καθ' ἣν ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος θὰ καλέσῃ τὴν Βουλήν, διὰ νὰ χαιρετίσῃ αὐτὴ ἀδελφικὸν Ἔθνος ἑορτάζον τὴν 50ετηρίδα τῆς Ἑνώσεώς του, τὸ Ἔθνος ὅπερ ἀνέμιξεν ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του ὁ κ. βουλευτὴς ἐκ Λακωνίας.

Ι. Μαυρομιχάλης. Διαμαρτύρεται, λέγων, ὅτι εἰς τὴν ἐπερώτησίν του δὲν ἐκίνησεν αὐτὸν ἐχθρότης πρὸς πρόσωπόν τι.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 9ην καὶ 10′ ὥραν μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κυγεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΖ'

Τῆς 11 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5 μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 196 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Βοζίκης** ὁμιλῶν ἐπὶ τῶν πρακτικῶν ζητεῖ ὅπως ἐρμηνευθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐὰν πράγματι πρόκειται περὶ πολιτικῆς μειοψηφίας, ὅσον ἀφορᾷ τὰ τρία τελευταῖα μέλη τῆς ἐκλεγείσης ἐννεαμελοῦς ἐπιτροπῆς. Ἐὰν, λέγει, πρόκηται περὶ τούτου, θὰ εὑρεθῶμεν ἐκτὸς τοῦ Κανονισμοῦ, καθόσον τὰ ψηφοδέλτια δὲν κατηρτίσθησαν ὡς ἔδει νὰ καταρτισθῶσιν. Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο ἀντικανονικῶς, διότι τὰ μέλη τῆς μειοψηφίας ὑπεδείχθησαν ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας, δὲν εἶνε δὲ συνεπῶς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐλευθέρως ἤθελε νὰ ἐκλέξῃ ἡ μειονοψηφία. Διὰ τοῦτο δηλοῖ ὅτι παραιτεῖται, καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ δεχθῇ τὴν παραίτησίν του, ἐκτὸς ἐὰν ἤθελε δοθῇ ἡ προτήκουσα ἑρμηνεία εἰς τὰ πρακτικά.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ κανονισμὸς, κύριοι βουλευταί, καθιεροῖ, προκειμένου περὶ ἐκλογῆς ἐπιτροπῶν, εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως ἐν αὐταῖς καὶ τῆς μειοψηφίας. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἀπὸ ἄλλου μέσου ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὑποδεικνύονται εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ἵνα καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐξασφάλισις τῆς μειοψηφίας, ὅπως θὰ ἦτο καὶ τὸ μέτρον τοῦ ἑνιαίου τῆς ψήφου, καθ' ὃ ἕκαστος βουλευτὴς θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ὑποδεικνύῃ ἕνα μόνον, ὁ κανονισμὸς ἡμῶν ἐθεώρησεν ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ὅταν ἕκαστον ψηφοδέλτιον περιέχῃ τὰ $^2/_3$ τῶν ἐκλεκτέων.

Ἐπὶ τῇ βάσει τούτου ἡ πλειοψηφία δὲν δύναται νὰ ἐκλέξῃ τὸ ὅλον τῶν ἐκλεκτέων προσώπων, ἀλλὰ ἀντιπροσωπεύεται ἀσφαλῶς καὶ ἡ μειοψηφία διὰ τοῦ $^1/_3$ ὑπὸ ἕνα ὅρον, ὅτι ἡ μειοψηφία εἶνε ἱκανῶς ἰσχυρά, ὥστε ν' ἀποτελῇ τὸ $^1/_3$ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Διὰ τοὺς γνωρίζοντας, κύριοι βουλευταί, τὰ κατὰ τὴν λεγομένην ἀντιπροσώπευσιν τῆς μειοψηφίας, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι

οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει δὲν δύναται ὑποθέτω ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς, νὰ κατακριθῇ ὡς ποιήσασα κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας αὐτῆς. Ὡς παρετήρησε πολὺ ὀρθῶς ὁ ἀξιότιμος κ. βουλευτὴς εὑρέθη ἐνώπιον ἑνὸς ψηφοδελτίου, τὸ ὁποῖον εἶχε καταρτισθῇ καὶ εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἐξεπροσωπεῖτο ἡ μειοψηφία. Τί συνέβη δὲν δύναμαι νὰ γνωρίζω, διότι ἡ ψηφοφορία ἦτο μυστική· ὑποθέτω, ὅτι πολλὰ τῶν μελῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς τάξεις τῆς πλειοψηφίας, ἀναγνωρίζοντα ὅτι ἔπρεπε ἡ ἐπιτροπὴ νὰ περιλάβῃ καὶ ἐπιφανῆ μέλη τῆς μειοψηφίας ἐν τῇ Βουλῇ ἐκ συνεννοήσεως ἔρριψαν τὰ ψηφοδέλτια ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων προῆλθον εἰς τὸ μέσον, ὡς ὑποδειχθέντες διὰ τῆς μειοψηφίας, οἱ τρεῖς βουλευταὶ κ. κ. Μπακόπουλος, Βοζίκης καὶ Λιδωρίκης. Διὰ τοῦτο, νομίζω, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ ἐξ Ἀρκαδίας ἔχει κανονικῶς καὶ οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος νὰ παραιτηθῇ καὶ στερήσῃ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς παρουσίας του, ἡ ὁποία εἶναι ἀναγκαιοτάτη ἐν τῇ ἐπιτροπῇ. Ἡ Βουλὴ προσεπάθησε νὰ ἐκλέξῃ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν φανατισμένα καὶ περὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἡ πεποίθησις, ὅτι δὲν ἄγονται ἐκ προκαταλήψεως καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐλπίζω ὅτι θ' ἀναγνωρίσῃ ὁ κ. βουλευτὴς ἐξ Ἀρκαδίας, ὅτι ἡ ἐκλογὴ καλῶς ἔχει καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἀπόρασιν τῆς παραιτήσεως.

Ε. Κουλουριώτης. Ὁ Κανονισμὸς ἔχει ὑπ' ὄψιν διαίρεσιν τοῦ Κοινοβουλίου εἰς πλειοψηφίαν καὶ μειοψηφίαν. Διὰ ν' ἀποφασισθῇ ὁ καταρτισμὸς ἐπιτροπείας σημαίνει ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ καὶ διαφωνία τις. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως ἡ Βουλὴ ἦτο σύμφωνος καὶ μάλιστα οἱ ἀντιφρονοῦντες δὲν διεφέροντο πολιτικῶς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ συνεπῶς μὴ ὑπαρχούσης τῆς ἐννοίας τῆς ἐμπιστοσύνης, δὲν ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἡ ἐκλογὴ ὡς ἐγένετο ἀλλ' ἔδει νὰ ἐκλεγῶσι πρόσωπα ἅτινα ἐλευθέρως θὰ ἐκρίνοντο κατάλληλα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Ν. Βοζίκης λέγει ὅτι τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἡ μειονοψηφία δέον ν' ἀποτελῇ τὸ 1/3 τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, δὲν εἶνε σύμφωνον πρὸς τὸν Κανονισμόν. Ἐγὼ ἐζήτησα καὶ παρακαλῶ ὅπως ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς σημασίας, ἣν ἔχει ἡ διεξαχθεῖσα ψηφοφορία.

Πολλοὶ βουλευταί. Δὲν ὑπάρχει λόγος. Ἡ ψηφορία διεξήχθη ἤδη.

Ε. Βενιζέλος. Δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀποφανθῇ ἡ Βουλή, διότι οὕτω καταστρέφεται τὸ μυστικὸν τῆς ψηφορορίας.

Σ. Δραγούμης. Μοὶ φαίνεται ὅτι ἐτέθη ἐνταῦθα ζήτημα ἀνεπιδέκτον λύσεως. Ἐζητήθη παρὰ τῆς Βουλῆς, ἥτις δὲν γνωρίζει πῶς ἐψήφισεν ὁ εἷς ἢ ὁ ἕτερος, πρᾶγμα ἀδύνατον. Ἐὰν οἱ κ. κ. βουλευταὶ ἀνήκωσιν εἰς τὴν μειονοψηφίαν καὶ ἀμφιβάλλωσι περὶ τῆς σημασίας, τῆς δοθείσης εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ παραιτηθῶσιν. Τοιαύτη ἔρευνα ὅμως, οἵα ζητεῖται νὰ γίνῃ, θὰ παρεβίαζε τὸ μυστικὸν τῆς ψηφορορίας. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Βοζίκη θὰ εἶχε λόγον ἂν ὑπῆρχε μειοψηφία, διότι οἱ 10 ἢ 15 βουλευταί, οἵτινες ἐμφανίζοντες ἑκάστοτε ὡς ἀντιπολιτευόμεναι μονάδες, δὲν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν μειοψηφία. ἥτις νοεῖται πάντοτε ὡς πολιτικὸν κόμμα.

Ε. Κουλουμβάκης ζητεῖ τὴν διαγραφὴν ἀπὸ τῶν πρακτικῶν ὁλοκλήρου τοῦ μέρους. ὅπερ ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας.

Ἐπικυροῦνται μετὰ τοῦτο τὰ πρακτικά.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς: 1) Τὸ πολιτικὸν Κέντρον Πατρῶν ζητεῖ ὅπως ἡ κατωτάτη καὶ Μέση ἐκπαίδευσις παρέχεται δωρεάν, 2) Ὁ Μέγα-Οἰκονόμος καὶ διδάσκαλος Π. Βασιλείου ἀποδίδει τὴν μεγαλοποίησιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος εἰς τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ εἰς τὰ κόμματα. 3) Καλλιεργηταὶ τσιφλικίων Καρδίτσης ζητοῦσι ταχεῖαν λύσιν τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος. 4) Οἱ ἰδιοκτῆται οἰκιῶν Ἀθηνῶν ζητοῦσιν ὅπως γίνεται ἡ ἔξωσις τῶν ἀρνουμένων ἐνοίκια ἀπ' εὐθείας τῇ ἐπερβάσει τῆς Ἀστυνομίας. 5) Δήμαρχος Ἰθώμης ὑποβάλλει ψήφισμα τοῦ λαοῦ Χαρμαίνης, διαμαρτυρομένου ὅτι δὲν ἀρκοῦσι τὰ κτήματα ἅτινα καλλιεργοῦσι. 6) Ὁ κατάδικος Αἰγίνης Τ. Μαγκογιάννης ζητεῖ χάριν. 7) Οἱ δημόται Τευθρώνης ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν ὁρόρου ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων. 8) Οἱ Α. Παπαγιαννόπουλος καὶ Χ. Διδάχος ἐκ κάτω Ἀχαΐας ζητοῦσιν ἵδρυσιν γεωργικῆς Τραπέζης καὶ διακανονισμὸν χρεῶν. 9) Λαὸς Ἀταλάντης διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρ. 15 τοῦ προσχεδίου καταργησιν μέσης Ἐκπαιδεύσεως (10) Ὁ Δ. Κανελλόπουλος ἐκ Μουριᾶς τῆς Ἠλείας διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δημ. Σχολείων λύσαντος τὴν μετ' αὐτοῦ σύμβασιν περὶ ἐνοικιάσεως σχολείου ἄνευ λόγου καὶ προβάντος εἰς νέαν τοιαύτην 11) φυλακισμένοι κατάδικοι καὶ ὑπόδικοι ἐκ τῶν φυλακῶν Σπάρτης ζητοῦσι χάριν καὶ σύστασιν Κακουργιοδικείου 12) Ὁ Α. Ἀναστασόπουλος πρώην ἐπιτηρητὴς ἁλικῆς Λευκάδος ἐκ Καλαβρύτων ζητεῖ τὰς ἀποδοχάς του ἐκ 12 χιλιάδων δραχμῶν 13) Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Μεσογείων συνοικισμῶν τῶν προσφύγων ζητοῦσιν ἐπαναφορὰν τοῦ 14 ἄρθρου τοῦ Νόμου ΓΣΒ' τοῦ 1907 14) Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανικὸς Σύλλογος «Τρεῖς Ἱεράρχαι» ζητεῖ ὅπως ἀπαλειφθῇ ἡ ἐν τῷ ἀναθεωρηθέντι 2ῳ ἄρθρῳ γενομένη προσθήκη.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Καρᾶς** καὶ **Πατσουράκος** ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 16 ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Κλάδας** προτείνει τὸ ἀπαράδεκτον τοῦ ἄρθρου 16 διότι φρονεῖ ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶνε θεμελιῶδες.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἥτις ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν περὶ ἀπαραδέκτου.

Ὥρα 6. 5' μ. μ. ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ Συντάγματος.

Χ. Βοζίκης (ὥρᾳ 6. 5' μ. μ.) Ἡ ἐκπαίδευσις καθ' ὅλους τοὺς βαθμοὺς ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν τοῦ Κράτους, ἂν δ' ἀνετέθη ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἰς τοὺς δήμους, τοῦτο ἐγένετο διὰ λόγους καθαρῶς οἰκονομικούς. Ὥστε ὡς πρὸς τὴν δωρεὰν παροχὴν τῆς ἐκπαιδεύσεως εἴμεθα πάντες σύμφωνοι διαφωνῶ ὅμως ὡς πρὸς τὸ παρεχόμενον δικαίωμα τοῦ νὰ δύναται ἡ Βουλὴ διὰ νόμου νὰ κανονίσῃ ἀνάλογον εἰσφορὰν τῶν δήμων διὰ τὰς δαπάνας τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως Ἂν τοῦτο γίνῃ θὰ ἔχωμεν ὑπὸ διάφορον τύπον τὴν προηγουμένην διάταξιν. Αἱ ἀνάγκαι τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἀνεπτύχθησαν ἐπὶ τοσοῦτον. ὥστε οἱ δῆμοι μὴ ἐπαρκοῦντες πλέον, κατέστησαν ὑποχείριον τῆς

Κυβερνήσεως. Εἶνε ἀνάγκη ὅπως οἱ δῆμοι ἐλευθερωθῶσι παντὸς φόρου, μάλιστα δὲ καθ' ἣν ἐποχὴν μελετᾶται νὰ καταργηθῶσιν οὗτοι, ὅπως ἰδρυθῶσιν αἱ κοινότητες.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ποιεῖται τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις ἐν γένει θὰ παρέχεται δαπάναις τοῦ Κράτους.

Μετὰ τοῦτο παραιτεῖται τῆς περαιτέρω ὁμιλίας του ὁ κ. **Ν. Βοζίκης**.

Ἐλευθ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι βουλευταί, ἀφ' ἧς διενεμήθη τὸ σχέδιον τῶν βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὕστερον, ἀφ' ἧς ἐγένετο γνωστὴ ἡ διατύπωσις τῆς συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς, ἤρχισε δημιουργουμένη μία κυλοσσιαία παρεξήγησις, ἡ ὁποία εἶναι ἄπορον πῶς κατώρθωσε νὰ ριζοβολήσῃ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ παρατείνεται ἐπὶ δύο ἤδη ὁλοκλήρους μῆνας καὶ νὰ μὴ προφθάνῃ καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως νὰ λαμβάνῃ τηλεγραφήματα καθ' ἑκάστην ζητοῦντα νὰ μὴ στερηθῇ ὁ λαὸς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, νὰ μὴ καταργηθῇ ἡ ὑπὸ τοῦ Κράτους παρεχομένη μέση ἐκπαίδευσις.

Διὰ νὰ ἴδητε πόσον τρομερὰ εἶναι αὐτὴ ἡ παρεξήγησις θὰ σᾶς ἀναγνώσω ἓν τηλεγράφημα τὸ ὁποῖον ἔλαβον αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀπὸ τὸν Ἐμπορικὸν Σύλλογον Βόλου, ὁ ὁποῖος συνελθὼν εἰς συνεδρίασιν τῇ 9 Μαρτίου καὶ σκεφθεὶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως: «ἀποφαίνεται »ὅπως παρακληθῇ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Ἐπιτροπή, ὅπως ἐν »τῷ ἄρθρῳ 14 τοῦ Συντάγματος μὴ ἀναγραφῇ ἡ τροποποίη»σις, δι' ἧς τὸ Κράτος ἀπαλλάσσεται τῶν δαπανῶν τῆς μέ»σης ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ διατηρηθῇ ἡ ὑποχρέωσις ὅπως τὸ »Κράτος ἐξακολουθῇ παρέχον δαπάναις αὐτοῦ καὶ τὴν μέ»σην ἐκπαίδευσιν».

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ καὶ μόνου τοῦ τηλεγραφήματος βλέπετε ποῦ ἐστηρίχθη αὐτὴ ἡ πλάνη. Τὸ ἄρθρον τὸ παλαιὸν τοῦ Συντάγματος, τοῦ ὁποίου προετάθη ἡ τροποποίησις καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, παρηρμηνεύθη καὶ παρενεβλήθη εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς κοινῆς φαντασίας διάταξίς τις, καθ' ἣν ἡ μέση ἐκπαίδευσις βαρύνει τὸ Κράτος, τὴν ὁποίαν διάταξιν ἀφήρεσε τάχα καὶ τὸ σχέδιον τῶν βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἡ Συνταγματικὴ Ἐπιτροπή. Ἀλλὰ δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἀνα-

γνώσητε τὸ ἄρθρον 16 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 διὰ νὰ ἴδητε ὅτι κανένα λόγον δὲν κάμνει περὶ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἐπομένως ὅτι, ὡς πρὸς τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν, οὐδεμία τροποποίησις προετάθη οὔτε ὑπὸ τῶν βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων Κυβέρνησιν, οὔτε ὑπὸ τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐπομένως τὸ καθεστὼς μένει καθ' ὁλοκληρίαν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν, ὁποῖον τοῦτο ὑρίστατο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ὑπαρίσεως τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864.

Ἡ τροποποίησις τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ Συντάγματος, ἡ ὁποία ἐγένετο ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ ὁποῖον δὲν ἀπομακρύνεται οὐσιωδῶς ἀπὸ τοῦ τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἐπεδίωκε τοῦτο ἐπειδὴ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864 ὁμιλεῖ μόνον περὶ τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως, ἡ ὁποία, ὡς γνωρίζετε εἶναι ἡ Πανεπιστημιακή, ὁρίζον ὅτι αὕτη γίνεται δαπανῇ τοῦ Κράτους, ἐν τῷ παρελθόντι δὲ ἠγέρθη μακρὰ συζήτησις ἂν ἡ διάταξις αὕτη, καθ' ἣν ἡ ἀνωτάτη ἐκπαίδευσις παρέχεται δαπάνῃ τοῦ Κράτους, ἐννοῇ ὅτι παρέχεται καὶ δωρεὰν ὑπὸ τὸ Κράτους, μὴ δικαιουμένου νὰ ἐπιβάλῃ οἱονδήποτε τέλος εἰς τοὺς ἀπολαύοντας τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῆς, καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς λόγος ἐγίνετο περὶ δωρεὰν παροχῆς τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, ἀνεφέρετο δὲ τοὐναντίον ὅτι αὕτη εἶνε εἰς βάρος τῶν δήμων κατὰ πρῶτον λόγον, τοῦ Κράτους ἐρχομένου ἐπικούρου μόνον, διὰ τοῦτο ἐνόμισαν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν βουλευταὶ καὶ ἡ συνταγματικὴ ἐπιτροπὴ ὅτι ἡ ἀνεστραμμένη αὕτη πυραμὶς ἔπρεπε νὰ τεθῇ εἰς τὴν βάσιν της τὴν ὀρθήν, ὁριζομένων ἐν τῷ Συντάγματι τοῦ λοιποῦ, ὅτι ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις — τὴν ὁποίαν ὀρθότερον πρέπει νὰ ὀνομάσωμεν στοιχειώδη διότι, ὑποθέτω ἡ ὀνομασία τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐγένετο μία ἐκ τῶν μεγαλειτέρων αἰτιῶν, διὰ τὰς ὁποίας αὕτη ἐρρίφθη εἰς βάρος τῶν δήμων — ὅτι ἡ στοιχειώδης λοιπὸν ἐκπαίδευσις παρέχεται δωρεὰν ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ εἶνε ὑποχρεωτική. Δὲν ἐθεώρησαν δὲ ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ μνεία τις περὶ τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως, διότι οὐδεὶς ἐσκέφθη ποτέ, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ καταργήσῃ τὸ Κράτος τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ν' ἀναθέσῃ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν τὴν

ἐκπλήρωσιν αὐτῆς τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ Κράτους. Ἐν τούτοις, ἀφοῦ ἅπαξ ἐνεφυλλοχώρησεν αὐτὴ ἡ παρεξήγησις, δὲν δυσκολεύομαι νὰ προτείνω ὅπως διατυπωθῇ ἡ διάταξις αὕτη κατὰ διάφορον λεκτικὸν εἰς διατύπωσιν. ἀλλὰ οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν ἀπέδωκαν εἰς τὴν τροποποίησιν καὶ οἱ βουλευταὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἡ συνταγματικὴ ἐπιτροπή, διατυπωθῇ, λέγω, τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἄρθρου ὡς ἑξῆς :

«Ἡ ἐκπαίδευσις, διατελοῦσα ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, ἐνεργεῖται δαπάνῃ αὐτοῦ», μὲ γενικὴν διάταξιν, καθιερούσαν ἤδη πρώτην φορὰν ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν ὅ,τι ἦτο καθιερωμένον ἤδη διὰ τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 (πολὺ ὡραῖα ! πολὺ ὡραῖα !).

Ἐλπίζω ὅτι μετὰ τὴν διάταξιν ταύτην, ἡ ὁποία δὲν τροποποιεῖ πλέον τὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 ὅσον ἀφορᾷ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν, ὅπως ὑπέθεσαν καὶ τὰ ἀξιότιμα μέλη τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Βόλου, ἀλλὰ τοὐναντίον συμπληροῖ τὴν διάταξιν αὐτήν, διὰ νὰ περιλάβῃ καὶ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν διάταξιν τὴν ῥυθμίζουσαν τὰ τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ περαιτέρω συζήτησις ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου.

Α. Ἀθηνέου. «Δωρεάν» Κύριε Πρόεδρε, νὰ τεθῇ.

Ἐμ. Βενιζέλος. Τὰ τέλη δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καταργηθῶσιν, ἐν ὅμως δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι οὐδέποτε διενοήθημεν ν' αὐξήσωμεν τὰ ὑπάρχοντα τέλη.

Γ. Ἰω. Ἀντὶ «στοιχειώδης» ἐκπαίδευσις νὰ τεθῇ «κατωτέρα», ἵνα μὴ ὑποτεθῇ στοιχειώδης μόνον ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ γραφή.

Ἐ. Βενιζέλος παρέχω τὴν πληροφορίαν ὅτι στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν ἐννοοῦμεν τὴν ἠθικήν, θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν διδασκαλίαν, ἡ ὁποία εἶνε ἀναγκαία διὰ τὴν ἁρμονικὴν ἀνάπτυξιν τῶν σωματικῶν καὶ ψυχικῶν δυνάμεων εἰς πάντα πολίτην καὶ ἡ ὁποία δίδει τὰς στοιχειώδεις γνώσεις καὶ τὰς δεξιότητας τὰς ἀναγκαιούσας εἰς τὸν βίον.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος **τῆς Κυβερνήσεως** παρομνᾷ τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει μεριμνήσει περὶ αὐξήσεως τῶν ἐτῶν τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ πέραν τῶν 6 καὶ ὅτι ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις

δὲν θέλει ἐπιβαρύνει τοῦ λοιποῦ τοὺς δήμους διότι θὰ παρέχεται δωρεὰν ὑπὸ τοῦ Κράτους, συνιστᾷ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἄρθρου, ὡς τοῦτο διεμορφώθη, δηλῶ ὅτι θέλω ἀποκρούσει οἱανδήποτε ἄλλην προσθήκην, διότι τὸ Σύνταγμα δὲν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς Πανδέκτην.

Δὲν δυνάμεθα, λέγει, ἡμεῖς ν' ἀποκλείσωμεν ἀπὸ τὰ διδακτικὰ βιβλία ποίημα ἢ ἄλλο γραπτὸν μνημεῖον ὅπερ δὲν εἶνε γεγραμμένον εἰς τὴν ἐπίσημον γλῶσσαν, διότι ἡ δημοτικὴ ἡμῶν ποίησις εἶνε ἓν τῶν κειμηλίων, τὸ ὁποῖον, ἐὰν ἠθέλομεν ν' ἀποκλείσωμεν, θὰ ἐφρονεύαμεν ἠθικῶς τὸ ἔθνος. (Χειροκροτήματα).

Ἀκολούθως δηλοῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει παρακολουθήσει ἐπανάληψιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, λέγει ὅτι ἐλεύθερον εἶνε τὸ βῆμα πρὸς τοὺς ἀντιφρονοῦντας βουλευτὰς ὅπως ἀναπτύξωσι τὰς ἰδέας των, ἐριστᾷ ὅμως τὴν προσοχὴν τῶν φίλων τῇ Κυβερνήσει, μήπως ὁ ἀγὼν τῆς ἀναρρώσεως κινδυνεύσῃ, καὶ συνιστᾷ εἰς αὐτοὺς ὅπως ταχθῶσι περὶ αὐτήν, ἵνα τὸ ἄρθρον ὑφισθῇ ὡς Αὐτὴ τὸ διετύπωσεν. Ἀναφέρει τὸν ὄγκον τῆς ἐργασίας, ὃν ἔχει νὰ ἐκτελέσῃ ἡ παροῦσα Βουλὴ καὶ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ φίλοι τῆς Κυβερνήσεως θ' ἀφίσουν μόνον τοὺς διαφωνοῦντας ν' ἀναπτύξουν τὰς τυχὸν ἀντιθέτους ἰδέας των.

Μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως παραιτοῦνται τῆς ὁμιλίας των οἱ κ. κ. Κορομηλᾶς, Τσιριμῶκος, Μπουρίδης, Κογεβίνας, Δογάνης, Ζαβιτσάνος, Καμπάνης, Σκιαδαρέσης, Διομήδης, Λιμπερόπουλος, Σουμαρίπας, Καρᾶς, Πετσάλης, Χριστοφίδης, Θ. Μιχαλόπουλος, Γ. Σιγκούρης, Πετρομανιάτης, Δελακοβίας, Μονοκρούσος, Ἐξαρχόπουλος, Βέρριος, Ἀνδρέου, Παβλόπουλος Μέρμιγκας, Ῥοῦφος, Βότσης, Παπαναστασίου, Πατσουράκος, Βελόπουλος, Κασίμης, Μπέλος, Ἀποστολίδης, Δαζέας, Κλάδης, καὶ Σῶμος.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ συναινεῖ ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρίασις ἐπὶ ὥ'.

Ὥρᾳ 7. 25', ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. **Λοιπορίκης** ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ βῆμα. Κατὰ τὸ πλεῖστον, λέγει, κἀ γνῶμαι, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶνε σύμφωνοι πρὸς τὰς ἰδικάς μου, μόνον εὑρίσκω τὸ ἐλάττωμα ὅτι περιέχουσιν ἀορίστιαν τινά. Εὑρίσκει καταλληλοτέραν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως διατυπώ-

σεως τὴν διατύπωσιν τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς. Πρέπει νὰ διαρρυθμισθῇ οὕτω τὸ Συνταγματικὸν πολίτευμα, ὥστε πλήρης ἐλευθερία ν' ἀφίεται εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ὑπὸ τῆς πολιτείας. Ἐπίσης διὰ τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου καθίσταται ἀπρόσβλητον τὸ δικαίωμα τοῦ ἱδρύειν ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἐνῷ ἡ διάταξις ἔδει νὰ εἶνε δυνητική.

Σ. Δραγούμης, παρατηρεῖ ὅτι δυνητικὴ εἶνε ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου.

Κ. Λογοθέτης. Χαίρω πολὺ ὅτι τοιαύτη ἑρμηνία δίδεται ὑπὸ ἀνδρῶν δυναμένων νὰ δώσωσι ταύτας. Μὲ τὰς ἐπιφυλάξεις ταύτας δηλοῖ ὅτι εὐχαρίστως θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ προτεινομένου ἄρθρου.

Δ. Κόκκινος. (7.50' μ. μ.). Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον χρῄζει συνταγματικῆς κυρώσεως εἶνε τὸ ἂν δύναται ἕκαστος πολίτης νὰ ἱδρύῃ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα. Τοῦτο τὸ ἰδιωτικὸν δικαίωμα ἀνεγνώρισαν αἱ προηγούμεναι Συνελεύσεις. Τοῦτο δὲ ὤφειλε νὰ κυρώσῃ καὶ νῦν ἡ Συνέλευσις. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς λοιπὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου φρονῶ ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη συνταγματικῆς κυρώσεως, διότι ἡ πολιτεία ἀναμφισβητήτως ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δαπανᾷ διὰ τὴν Παιδείαν, ἀφοῦ ἐπιβάλλει ταύτην καὶ λέγει ὅτι εἶνε ὑποχρεωτική. Στρέφων ἀκολούθως τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος λέγει ὅτι ἂν τὰ Συντάγματα τοῦ 1843 καὶ τοῦ 1864 ἀνέθηκαν τὰς δαπάνας τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως εἰς τοὺς δήμους τοῦτο ἐγένετο λόγῳ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν σχολείων, ἅτινα ὑπῆρχον τότε καὶ λόγῳ τοῦ μικροῦ μισθοῦ τὸν ὁποῖον ἐλάμβανον τότε οἱ διδάσκαλοι. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Μέσην καὶ Ἀνωτάτην Ἐκπαίδευσιν λέγει ὅτι οὐδένα κίνδυνον διατρέχει ἡ Παιδεία ἂν ὑποχρεωθῇ ἡ σπουδάζουσα νεολαία νὰ πληρώνῃ δίδακρά τινα, συνεισφέρουσα καὶ αὐτὴ πρὸς τὸ Κράτος. Τελευτῶν συνιστᾷ ὅπως ψηφισθῇ τὸ ἄρθρον, ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς.

Δ. Μίχου (8.10' μ. μ.). Λέγει ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρου 16 ὡς τοῦτο διετυπώθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, δημιουργοῦνται διακρίσεις πολιτῶν, διότι δυνατὸν ἄλλαι Κυβερνήσεις νὰ θέσωσι τέλη εἰς τὴν Μέσην ἢ Ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν.

Οὕτω δὲ καταργεῖται ἓν δικαίωμα ὅπερ ἔχει ὁ λαὸς νὰ τῷ παρέχεται δωρεὰν ἡ μέση καὶ ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις

ρητῶς δὲ ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Ἐπιτροπῆς ὑποδεικνύεται ἡ ἐπιβολὴ διδάκτρων, ἅτις θὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν νὰ καταστήσῃ τὴν Παιδείαν προνόμιον τῶν πλουσίων πρὸς βλάβην τῶν ἀπορωτέρων τάξεων.

Κ. Κωνσταντινίδης (8.23'). ὁμιλῶν ἐπὶ τροπολογίας του λέγει ὅτι ἀναμφιβόλως ἡ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ παρέχηται δωρεάν. ἐκφράζει δὲ τὴν χαρὰν του διὰ τὴν τοιαύτην διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐλπίζει ὅτι, μετὰ τὰς γενομένας συζητήσεις, οὐδεμία Βουλὴ θὰ σκεφθῇ ὅπως αὐξήσῃ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τέλη.

Ἀκολούθως, στρέφων τὸν λόγον εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ λεχθέντα δὲν ἐννοεῖ διατί κινδυνεύει ἡ ἀνόρθωσις ἐκ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἐπιψηφίσεως τοῦ ἄρθρου καὶ δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὸν πανικὸν ὑφ' οὗ κατελήφθη ἡ Κυβέρνησις. Ἡ ἀνόρθωσις δὲν ἤρχισε σήμερον οὐδὲ χθές, ἀλλ' ἀπὸ ἐτῶν. ἡ δὲ πρὸς τὰ πρόσω πορεία τοῦ ἔθνους δὲν δύναται ν' ἀνακοπῇ οἱοιδήποτε καὶ ἂν κυβερνῶσι.

Γ. Θεοτόκης (8.44'). Παρακαλεῖ ὅπως δοθῇ δήλωσις ὅτι εἰς τὴν λέξιν «δωρεὰν» συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ βιβλιόσημον καὶ χαρτόσημον ἀπολυτηρίων καὶ ἐνδεικτικῶν.

Κ. Μέρμιγγας (8.40'). Λέγει ὅτι εὑρίσκονται ἐν τάξει πάντες ἐκεῖνοι. οἵτινες ὑπεραμυνθέντες ἐν προηγουμένῳ ἄρθρῳ τῆς καθαρευούσης, θὰ ψηφίσωσιν ἤδη τὸ 16 ἄρθρον ὡς διετυπώθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Κ. Παπαφίλιππος. Τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον ἐν τῇ ἀγορεύσει του ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ρητῶς εἶπεν ὅτι διὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐκπαιδεύσεως θεωρεῖ ἀσυμβίβαστον καὶ τὴν ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας των ἀνάμιξιν αὐτῶν πρὸς παραφθορὰν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης.

Δ. Μανουσογιάννης (8.50'). Κηρύσσεται κατὰ τοῦ 16ου ἄρθρου, ὡς τοῦτο διετυπώθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, φρονῶν ὅτι τοῦτο εἶνε ἀνελεύθερον διότι παρεμβάλλει προσκόμματα εἰς τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ, ὅπως ἀποκτήσωσι τὴν ἀνάπτυξιν. ἥτις θὰ εἶνε εὐχερὴς εἰς τὰς πλουσίας τάξεις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει μετὰ τοῦτο τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 16ου ἄρθρου περαιωμένην. ἀνακοινοῖ δὲ ὅτι ὑπάρχει πρότασις τοῦ κ. Α. Χρηστίδου περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ Συντάγματος.

Ἀκολούθως ὁ κ. **Πρόεδρος** τίθησιν εἰς ψηφοφορίαν

τὰς κάτωθι τροπολογίας ἐπὶ τοῦ 16ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, αἵτινες, ἀναγινώσκονται καὶ ἀπορρίπτονται δι' ἀναστάσεως.

1) Τοῦ κ. Α. Χρηστίδου ἔχουσαν οὕτω :

«Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶνε δι' ἅπαντας ὑποχρεωτική, καὶ παρέχεται ὑπὸ τοῦ Κράτους δωρεάν. Εἰδικὸς νόμος θὰ καθορίσῃ τὰ τῆς ἀποδόσεως παρὰ τῶν Δήμων ἢ κοινοτήτων ἢ διοικητικῶν περιφερειῶν κατὰ τὴν ὡρισμένην ἢ τὴν γενησομένην διοικητικὴν διαίρεσιν τοῦ Κράτους.

Ἕκαστος Ἕλλην πολίτης ἔχει δικαίωμα νὰ συνιστᾷ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ἡ δὲ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης θὰ γίνηται κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε καθιερωμένα, ἅπερ ἀποτελοῦσιν ἱερὸν γλωσσικὸν θεσμόν, ἀπαγορευομένου παντὸς ἑτέρου νέου συστήματος οἱουδήποτε καὶ ὁπωσδήποτε τείνοντος νὰ μεταβάλῃ, ἔστω καὶ κατὰ κεραίαν τὰ γλωσσικὰ μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένα ἔν τε τῇ καθερευούσῃ, τῇ καθομιλουμένῃ, ἥτις εἶνε ἡ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, καὶ τῇ τῶν κλασικῶν συγγραμμάτων. Ἡ δὲ διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν εἰς ἐκπαιδευτήρια ὑπὸ Ἑλλήνων, ἢ ἄλλων ἀλλοδαπῶν, θὰ γίνηται κατὰ τὸ ἑκάστοτε πρόγραμμα τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, οὕτως, ὥστε νὰ μὴ θίξῃ πόσως τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἤθη τοῦ Ἕλληνος, καὶ μὴ ἀντίκηται εἰς τὴν καθιερωμένην ἀρχὴν τῆς δημοσίας τάξεως.

2) Τοῦ κ. **Θ. Μιχαλοπούλου**, ἔχουσαν οὕτω :

Ἡ ἐν τῷ Δημοτικῷ σχολείῳ ἐπιτυγχανομένη γλωσσικὴ μόρφωσις δέον νὰ καθιστᾷ τοὺς παῖδας ἱκανοὺς νὰ ἐννοῶσι τὰς μὴ ὑπερβαινούσας τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν περικοπὰς τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, καθὼς καὶ πᾶν βιβλίον, περιέχον ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν ὕλην, γεγραμμένον ἐν γλώσσῃ καθαρευούσῃ.

3) Τοῦ κ. **Ι. Μανίτα**, ἔχουσαν οὕτω:

Ἡ ἐν γένει ἐκπαίδευσις τυγχάνει ὑπηρεσία τοῦ Κράτους καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην τούτου ἐποπτείαν.

Ἡ στοιχειώδης καὶ ἡ μέση ἐκπαίδευσις παρέχονται δωρεὰν ὑπὸ τοῦ Κράτους, ἡ δὲ πρώτη εἶναι δι' ἅπαντας ὑποχρεωτική.

Ἐπιτρέπεται εἰς ἰδιώτας καὶ εἰς νομικὰ πρόσωπα ἡ ἵδρυσις ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων, λειτουργούντων κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Ἀπαγορεύεται ἡ εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν γένει εἰσαγωγὴ ἢ χρῆσις βιβλίων, γεγραμμένων εἰς γλωσσικὸν τύπον διάφορον τοῦ ἐπισήμου. Εἰδικὸς νόμος, ὡρισθησόμενος διαρκούσης τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς ἢ ἐντὸς τῆς πρώτης συνόδου τῆς ΙΘ' βουλευτικῆς περιόδου, τὸ βραδύτερον θὰ καθορίσῃ τὰς λεπτομερείας τῆς διατάξεως ταύτης καὶ τὰς συνεπείας τῆς παραβάσεως αὐτῆς.

1) Τῶν κ.κ. **Ι. Πατεσιράκου** καὶ **Ν. Κορῆ**, ἔχουσαν οὕτω :

Τὸ δεύτερον ἐδάφιον ν' ἀντικατασταθῇ ὡς ἑξῆς:

«Ἡ στοιχειώδης καὶ ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις ἐνεργοῦνται δαπάνῃ τοῦ Κράτους, μὴ ἐπιτρεπομένου ἐπ' αὐτῶν οὐδενὸς τέλους· ἡ στοιχειώδης ὅμως ἐκπαίδευσις εἶνε δι' ἅπαντας ὑποχρεωτική».

5) Τοῦ κ. **Ν. Πετρέα**, ἔχουσαν οὕτω·

«Ἀπαγορεύεται ἡ εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια εἰσαγωγὴ διδακτικῶν βιβλίων, μὴ γεγραμμένων εἰς τὴν ἐπίσημον τοῦ Κράτους γλῶσσαν».

6) Τοῦ κ. **Ν. Χαριτάτου**, ἔχουσαν οὕτω:

«Ἡ ἐκπαίδευσις καθόλου παρέχεται δαπάνῃ τοῦ Κράτους. Καὶ ἡ μὲν στοιχειώδης εἶναι δι' ἅπαντας ὑποχρεωτικὴ καὶ παρέχεται δωρεάν, ἡ δὲ μέση καὶ ἀνωτάτη ὑπόκειται εἰς ἀνάλογα τέλη.

Ἐπιτρέπεται εἰς ἰδιώτας καὶ εἰς νομικὰ πρόσωπα ἡ ἵδρυσις ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, λειτουργούντων κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους».

7) Τοῦ κ. **Ν. Σημιτέλου**, ἔχουσαν οὕτω :

«Ἡ ἐκπαίδευσις παρέχεται δαπάνῃ τοῦ Κράτους καὶ τελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν αὐτοῦ δυναμένου νὰ ἐπιβάλῃ ἀνάλογα τέλη εἰς τὴν μέσην καὶ ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν».

8) Τοῦ κ. **Α. Μονεμβασίου**, ἔχουσαν οὕτω :

«Ἡ ἐκπαίδευσις ἐνεργεῖται δαπάνῃ τοῦ Κράτους. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συνιστᾷ Ἐκπαιδευτικὰ Καταστήματα συμμορφούμενος μὲ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους».

9) Καὶ τοῦ κ. **Ε. Κουλουμβάκη**, ἔχουσαν οὕτω :

«Ἀπαγορεύεται πρόγραμμα ἐκπαιδεύσεως, τεῖνον εἰς παραθραύσιν τοῦ τύπου τῆς ἐπισήμου γλώσσης. Ἀπολύεται δὲ πᾶς λειτουργὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως ὁπωσδήποτε ἂν ἐπιδεικνύῃ τάσεις πρὸς τοιαύτην παραφθοράν».

Ἀποσύρει εἶτα τὴν τροπολογίαν του ὁ κ. **Α. Χαντζόπουλος**, ἔχουσαν οὕτω :

«Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις, ἥτις διὰ πάντας εἶνε ὑποχρεωτική, ἡ μέση καὶ ἡ ἀνωτάτη τοιαύτη παρέχεται δωρεὰν ὑπὸ τοῦ Κράτους, δυναμένου νὰ ἐπιβάλῃ τέλη εἴς τε τὴν μέσην καὶ ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν ἀναλόγως τῆς ἰδίας ἢ πατρωνυμικῆς περιουσίας τοῦ μαθητοῦ καὶ φοιτητοῦ.

Ἐπιτρέπεται εἰς ἰδιώτας καὶ εἰς νομικὰ πρόσωπα ἡ ἵδρυσις ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, ἡ λειτουργία τῶν ὁποίων θέλει εἶσθαι σύμφωνος πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους».

Ἐπίσης, ἀποσύρει τὴν τροπολογίαν του ὁ κ. Θ. Κουτσομητόπουλος, ἔχουσαν οὕτω :

«Ἡ ἐκπαίδευσις λειτουργεῖ φροντίδι τῆς Πολιτείας ὡς δημοσία ὑπηρεσία.

Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶνε διὰ πάντας ὑποχρεωτική, παρέχεται δὲ δωρεὰν ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Εἰδικὸς νόμος θέλει καθορίσει τὰ τῆς ἀποδόσεως παρὰ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων πρὸς τὸ Δημόσιον ἀναλόγου πρὸς τοὺς πόρους αὐτῶν συμμετοχῆς εἰς τὴν δαπάνην διὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν.

Ἐπιτρέπεται εἰς ἰδιώτας ἢ εἰς νομικὰ πρόσωπα ἡ ἵδρυσις ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων λειτουργούντων κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, οἵτινες θὰ ὁρίσωσι καὶ τὰ προσόντα τῶν διευθυνόντων τὰ τοιαῦτα ἱδρύματα, ὡς καὶ τὸν κατὰ πλῆθυσμὸν ἐπιτρεπόμενον ἀριθμὸν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων».

Γίνεται δεκτὴ εἶτα δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Φθιώτιδος κ. **Ι. Ψειροπαύλου**, ἔχουσα οὕτω :

«Ἡ ἐκπαίδευσις, διατελοῦσα ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην Ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, ἐνεργεῖται δαπάνῃ αὐτοῦ.

Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶναι δι' ἅπαντας ὑποχρεωτική, παρέχεται δὲ δωρεὰν ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ἐπιτρέπεται εἰς ἰδιώτας καὶ εἰς νομικὰ πρόσωπα ἡ ἵδρυσις ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, λειτουργούντων κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους».

Ψηφίζεται εἶτα δι' ἀναστάσεως τὸ 16ον ἄρθρον, ἔχον ὡς ἑξῆς :

Ἄρθρον 16.

«Ἡ ἐκπαίδευσις, διατελοῦσα ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, ἐνεργεῖται δαπάνῃ αὐτοῦ.

Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶνε δι' ἅπαντας ὑποχρεωτική, παρέχεται δὲ δωρεὰν ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ἐπιτρέπεται εἰς ἰδιώτας καὶ εἰς νομικὰ πρόσωπα ἡ ἵδρυσις ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων, λειτουργούντων κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους».

Ὁ κ. **Γ. Βλάχος** προτείνει ὅπως γίνῃ δεκτὴ καὶ ἀναγραφῇ εἰς τὰ Ἐπίσημα πρακτικὰ δήλωσις, ἑρμηνεύουσα τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 16 ἔννοιαν τῆς «στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως».

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν ἑρμηνευτικὴν ταύτην δήλωσιν τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ Συντάγματος ἔχουσαν οὕτω :

«Ἐν τῇ στοιχειώδει ἐκπαιδεύσει περιλαμβάνεται πᾶσα ἡ νῦν καλουμένη δημοτικὴ ἐκπαίδευσις, ἔστω καὶ ἂν ὁ κύκλος τῶν ἐτῶν τῆς ὑποχρεωτικότητος ὑπερβῇ τοὺς ἓξ ἐνιαυτούς».

Τίθεται εἶτα εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 15 τροπολογία τοῦ κ. Λ. Χρηστίδου καὶ ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως, ἔχουσα οὕτω :

Τὸ ἄρθρον 15 καταργεῖται, καὶ θεσπίζεται ἄρθρον ἔχον οὕτως :

«Ὅρκος ἐπὶ δικαστηρίου ἐπὶ πολιτικῶν διαφορῶν οὔτε »ἐπάγεται οὔτε ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐπιβάλλεται, ἐπακτὸς »ἢ διακαστικὸς ὅρκος, ὡς μὴ ἀποτελῶν μέσον ἀποδεικτικόν. »ἀλλὰ κλονισμὸν καὶ μείωσιν τοῦ πρὸς τὴν θρησκείαν σε»βάσμοῦ»

Λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις, ὥρᾳ 9. μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κοτσίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΗ

Τῆς 12 Μαρτίου 1911.

Τὴν 5ην καὶ 10' παρατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 193 Βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Πρόεδρος. Ἀνακοινῶ πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι ὁ βουλευτὴς Μεσσηνίας κ. Μερλόπουλος τοῦ ὁποίου ἀκυρώθη

ἐν μέρει ἡ ἐκλογή, ἐξελέγη καὶ πάλιν. Κατ' ἐμὴν γνώμην, στηριζομένην εἰς τὴν τάξιν, ἥτις τηρεῖται ἐν τῇ Βουλῇ πάντοτε, ὁσάκις βουλευτὴς τοῦ ὁποίου ἀκυρώθη ἡ ἐκλογὴ ἐπιτυγχάνει ἐκ νέου, πρέπει ἐκ νέου νὰ ὁρκίζεται. Παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ν' ἀποφανθῇ ἐὰν συμφωνῇ πρὸς τὴν γνώμην ταύτην.

Θεοδωρὸς Ζαν. Ζαννετίδης. Βεβαίως, βεβαίως.

Πρόεδρος. Ὥστε ὁ κ. Μερλόπουλος παρακαλεῖται νὰ προσέλθῃ νὰ ὁρκισθῇ, παρακαλεῖται νὰ προσέλθῃ καὶ ὁ βουλευτὴς Ζακύνθου κ. Ζέζας ὅπως ὁρκισθῇ.

Προσέρχονται καὶ δίδουσι τὸν νενομισμένον ὅρκον οἱ βουλευταὶ κ.κ. Μερλόπουλος Μεσσηνίας καὶ Καῖσαρ Ζέζας Ζακύνθου, ἔχοντα οὕτω :

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ ὁμουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς :

1) Τηλεγραφικὴ ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Καρδιτσομαγούλας, καταγγελλόντων διαρπαγὴν 400 στρεμμάτων γαιῶν Ζαππείων. 2) Ἀναφορὰ τοῦ Κτηματικοῦ Συλλόγου Σικυωνίων, ζητοῦντος προσθήκην εἰς τὸ ἄρθρον 17 τοῦ Συντάγματος, ὅπως μὴ θεωρῆται ἀναίρεσις ἰδιοκτησίας ἡ ἀναγκαστικὴ ἐκρίζωσις τῶν σταφιδαμπέλων. 3) Ἀναφορὰ τοῦ ἀγωνιστοῦ Ν. Φωτάκη Καπετανάκη, περὶ ἐπαναφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν σύνταξιν, ἐξ ἧς ἐξέπεσε μετ' ἀποδόσεως καὶ τῶν καθυστερουμένων δόσεων αὐτῆς. 4) Ἀναφορὰ γονέων μαθητῶν ἐξ Ἀμφίσσης ζητούντων τὴν ἀνάκλησιν τοῦ Ἑλληνοδιδασκάλου Σταματέου. 5) Ἀναφορὰ τοῦ ἐν Ἁγ. Ματθαίῳ ὁμωνύμου Συλλόγου, ζητοῦντος ἀποστολὴν θείκου χαλκοῦ. 6) Ἀναφορὰ τοῦ λαοῦ τῆς κωμοπόλεως Λάκκου ζητοῦντος τὴν δωρεὰν παροχὴν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως 6) Ἀναφορὰ τοῦ Λαοῦ Μεσσηνίας ζητοῦντος νὰ μὴ τροποποιηθῇ τὸ 16ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος. 7) Ἀναφορὰ τοῦ Συλλόγου τῶν Παντοπωλῶν Τυρνάβου νὰ μὴ μεταρρυθμισθῇ τὸ 16ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος. 8) Αἴτησις τῶν κατοίκων Σοφάδων περὶ τροποποιήσεών τινων εἰς τὸ Νομοσχέδιον τῆς δεκάτης. 9) Ὑπόμνημα τοῦ πρώην Ἐφόρου Γ.

Καθαρίου ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκκαθάρισίν του. 10) Ἀναφορὰ τῶν ἐν Μαγνησίᾳ Ἑλλήνων σχετικῶς μὲ τὸν κατ' αὐτῶν διενεργούμενον ἀποκλεισμόν. 11) Ἀναφορὰ πολιτῶν ὑπὲρ τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατουμένων Τροχισδρομικῶν ὑπαλλήλων. 12) Αἴτησις τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Χαλίλης τοῦ δήμου Σπερχειάδος τῆς Φθιώτιδος πρὸς λῆψιν μέτρων κατὰ πλημμυρῶν ἐκχειλιζόντος χειμάρρου. Συνιστᾷ αὐτὴν ὁ βουλευτὴς κ. Τσιριμῶκος.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Π. Χατζηφήγα ὑποβάλλεται προσθήκη ἄρθρου εἰς τὸ νομοσχέδιον περὶ Διαθηκῶν, τυπωθησομένου πρὸς διανομήν.

Ὁ βουλευτὴς Λακωνίας κ. Ι. Φουρίδης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ 18ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, τυπωθησομένην πρὸς διανομήν.

Ὑπὸ τῶν βουλευτῶν κ.κ. Κ. Περιβολιώτου, Ν. Βρ. Βάρθη, Α. Σκιαδαρέση, Β. Μιχαλέα, Κουμαντάρου, Ηλ. Ἡλιοπούλου, Σπετσιέρη, Ἀποστολίδου, Ν. Γαρδικιώτου, Ε. Κουλουμβάκη, Ν. Δελιακοβίτ, Α. Περιστέρη, Γ. Σταυροπούλου, Σπ. Φορέστη κλπ. ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ ἐκτελέσεως τῶν μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν ἑλλ. δικαστηρίων ἐπιβεβλημένων ποινῶν.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν

Ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχεδίου νόμου περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν.

Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ κ.κ. Ν. Βρ. Βάρθης καὶ Δ. Γκλαβᾶς.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ ἀποτέλεσμα, καθ' ὅ.

Ἐψήφισαν τὸ ὅλον 212, ἐξ ὧν 178 ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου καὶ 38 κατὰ τῆς ἀρχῆς. 4 δὲ ἀρνήθησαν ψῆφον, συνῳδὰ τῷ ἑπομένῳ πρωτοκόλλῳ ψηφοφορίας.

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Παντ. Καρασευδᾶς	Ν
Νικ. Χρυσόγελος		Ἐπ. Σουλτάνης	
Λεων. Παπαφώτης		Γεωρ. Πούλος	Ν
Ἀλέξ. Γρίβας	Ν	Ἰω. Φαρμάκης	
Σ. Ψύχας	Ν	Ἀντ. Ρουπάκης	Ν

Ἀθαν. Τριγώνης . . . . . Ο	Δημ. Πλαπούτας . . . . .
Ἐπαμ. Λαμπρακάκης . . . Ο	Ἀλ. Παπαναστασίου . . . . .
Ἰωάν. Καναβὸς . . . . . Ν	Ἰωάν. Μπακόπουλος . . . Ο
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος . Ν	Δημ. Χηνιάδης . . . . . Ν
Ἐλευθ. Σπετσέρης . . . . Ο	Δημ. Καρέλας . . . . . Ν
Ἰωάν. Τσιγκόλης	Ἀθ. Πετρόπουλος . . . Ν
Στέρ. Γρανίτσας	Χαρ. Στασινόπουλος . . . Ν
Γεώρ. Ἰατρίδης . . . . . Ν	Κωνστ. Ρεβελιώτης . . . . .
Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Νικ. Τριανταφυλλάκος . . Ο
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης . .	Ἀθαν. Κατριβάνος . . . . . Ν
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς . . Ν	Ἠλ. Φλέσσας . . . . . Ν
Ἰωάν. Ἀκρίδας . . . ἀρν.	Ἰωάν. Πολίτης . . . . .
Θεοφ. Θεοδωρόπουλος	Παναγ. Δεληβοριᾶς . . . Ν
Ἐμμ. Ρέπουλης	Σπυρ. Τσαγκάρης . . . . . Ν
Δημ. Καλέργης	Θεόδ. Πέρρος . . . . . Ν
Ἀθ. Χριστόπουλος	Χαρ. Βοζίκης . . . . . Ο
Γεώρ. Νέζος . . . . . Ν	Ἀντ. Βούτσης . . . . . Ν
Παν. Ἀραβαντινός	Νικόλ. Χαρδούβαλης . . . .
Ἰωάν. Τερζάκης	Περ. Ἀλεξάκης . . . . . Ο
Παν. Φραντζῆς	Θεόδ. Γρηγορίου . . . . .
Γεώρ. Παπασπυρόπουλος. Ν	Σπυρ. Σῆμος . . . . . Ν
Γεωργαντᾶς Θρόνος . . . . Ν	Κωνστ. Γ. Καραπάνος . . .
Γεώρ. Παρασκευόπουλος . Ν	Περ. Κ. Καραπάνος . . . .
Νικ. Κόνδης . . . . . Ν	Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς . . . Ο
Ἀθ. Σωτηριάδης	Πύρ. Καραπάνος . . . . .
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος . .	Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς . . . .
Κωνστ. Καζαντζῆς . . . . Ν	Ἑλ. Βενιζέλος . . . . . Ν
Γερ. Νοταρᾶς	Ἐμμ. Μπενάκης . . . . . Ν
Δημ. Κούζης . . . . . Ν	Φωκ. Νέγρης . . . . . Ο
Ἀνδρ. Σαρλῆς . . . . . Ν	Παν. Χαρακόπος . . . . .
Δημ. Ροΐσσος	Κωνστ. Ρακτιβάν . . . . .
Νικόλ. Δελακοβίας . . . . Ν	Μιλτ. Νεγρεπόντης . . . . Ν
Νικόλ. Σακελλάριος . . . . Ν	Γεώργ. Ζερβουδάκης . . . . .
Γεώρ. Βλάσσης . . . . . Ν	Ἀλμπρος Κορομηλᾶς . . . .
Χαρ. Σπηλιόπουλος	Πολύβ. Λαγοπάτης . . . . Ν
Νικ. Δημητρακόπουλος . Ν	Γεώρ. Στρατούλης . . . . . Ν
Ἀναστ. Βάρβογλης . . . . . Ν	Κωνστ. Μάνος . . . . .
Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος . Ν	Τιμ. Ἠλιόπουλος . . . . . Ν
Ἰωάν. Π. Μανέτας . . . . Ο	Δημ. Βενιζέλος . . . . . Ν

Μιχ. Γαλανὸς . . . . . Ν	Γεώρ. Κατσιμπίρης . . . . .
Ἀνδρ. Παναγιωτόπουλος . Ν	Σπηλ. Ἀγαπητὸς . . . . Ν
Γεώρ. Πολίτης . . . . . Ν	Ἀλέξ. Φωτήλας . . . . . Ν
Ἰωάν. Ἀθανασάκης . . . . Ν	Ἀχιλ. Χοϊδᾶς . . . . . Ν
Γεώρ. Νικολαΐδης . . . . . Ν	Θεόδ. Ψυχαλινός . . . . . Ν
Λουκᾶς Μπέλλος . . . . Ν	Γ. Παπακυριακόπουλος . .
Ἀριστομ. Θεοδωρίδης . . . Ν	Βασίλ. Ἀντωνόπουλος . . Ν
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης . . Ν	Ἀνδρ. Καρετζόπουλος . . . .
Κωνστ. Δεμερτζῆς . . . . Ν	Λουκ. Φλαμπᾶς . . . . . Ν
Θρασ. Πετμεζᾶς	Κωνστ. Πανουτζόπουλος Ν
Γεώρ. Καζανόβας	Νικ. Συριόπουλος . . . . Ν
Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης . . Ν	Θαν. Πετρελιᾶς . . . . .
Γεώρ. Σταμπάδος	Πελ. Ἠλιόπουλος . . . . Ο
Θεμ. Μιχαλόπουλος	Χρ. Κορύλλος . . . . . Ν
Δημ. Ἀνδρέου . . . . . Ν	Ξεν. Σταυρουλόπουλος . . .
Δημ. Ζαβογιάννης	Παν. Βουρλούμης . . . . . Ν
Ἐμμ. Κυταριόλλος	Νικ. Ῥαυτόπουλος . . . . Ν
Βασ. Κυρέλλος	Χρ. Μεϊτάνης . . . . .
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου . . Ν	Διον. Πολυζωγόπουλος . . Ο
Νικ. Σπηλιώτης	Ἰωάν. Δογάνης . . . . .
Σπυρ. Παπαχατζῆς	Γεώρ. Λαμπρινόπουλος . . . Ν
Σάββας Βαρβιτσιώτης	Γεώρ. Ἀβέρωφ . . . . . Ν
Λουκ. Κουτσοπέτσλος	Νικόλ. Σταματιάδης . . . Ν
Νικ. Ἀνδρεαδάκης	Δημ. Χρυσοστάλης . . . . .
Δημ. Λαζαρῆς . . . . . Ν	Εὐάγ. Γεωργιάδης . . . . .
Σπύρ. Θεοδωρόπουλος . . . Ν	Ἰωάν. Μπουρνιᾶς . . . . . Ν
Ἀναστ. Πουλῆς	Νικόλ. Ἀβέρωφ . . . . . Ν
Νικόλ. Ρούσης . . . . . Ν	Γεώρ. Μπένος . . . . . Ν
Στέρ. Ν. Δραγούμης . . . Ν	Νικόλ. Κάραλης . . . . .
Ἀλέξ. Ζαΐμης	Κωνστ. Χατζηγιάννης . . . .
Διον. Γαλαβᾶς . . . . . Ν	Δημ. Βάχλας . . . . . Ν
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος. Ν	Γεώρ. Κοσόνας . . . . . Ν
Λ. Θ. Ροΐδης Καναπάρης. Ν	Ἀποστ. Ἀποστολίδης . Ν
Κωνστ. Γόντικας . . . . . Ν	Μιχ. Σρακιανάκης . . . . .
Νικ. Κοντογούρης . . . . Ν	Πλούτ. Μαυρίκης . . . . . Ν
Ἰωάν. Βέρριος . . . . . Ν	Βασίλ. Ἀθανασούλας . . . .
Πολ. Πολυχρονιάδης . . . . Ν	Κωνστ. Χατζάκος . . . . .
Παν. Ζαΐμης . . . . . ἀρν.	Γεώρ. Γαζέπης . . . . . Ν
Δημ. Μάρκου . . . . . Ν	Νικόλ. Πετσάλης . . . . .

Ἰωάν. Λούντζης . . . . . N	Κωνστ. Καλομενόπουλος . . .
Διον. Κουλούμπαρδος	Τριαντ. Παπαδάκη . . . . .
Ἀναστ. Λούντζης . . . . . N	Θωμᾶς Σκάσης . . . . . N
Καῖσαρ Ζέζας . . . . . N	Ἰάκ. Ἀβάζος . . . . . N
Διον. Κλάδης . . . . . N	Δημ. Ζαμάνος . . . . .
Νικ. Παπαδάτος	Νικόλ. Καμπάνης . . . . . O
Κωνστ. Ζαβιτσᾶνος	Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος . . . N
Νικ. Βάρθης . . . . . O	Ἀλέξ. Μαλασπίνας . . . . .
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης	Γεώργ. Γαϊτᾶνος. . . . .
Σπυρ. Χαντζάρης	Ἀντ. Ρεβίνθης . . . . .
Παν. Μανωλίτσης . . . . . N	Μάρκ. Βαλληνδρᾶς . . . . .
Λίνος Κογεβίνας . . . . . N	Ν. Καλβοκορέσης . . . . . N
Σπυρ. Βλαντῆς . . . . . N	Κωνστ. Ἀλαβᾶνος . . . . . N
Εὐθ. Α. Βελλιανίτης	Δημ. Πετσετάκης . . . . . N
Χρ. Καποδίστριας	Χαρίλ. Προβελέγγιος . . . . .
Ἀνδρ. Κρητικὸς Βαρούχας . .	Εὐμ. Πατρίκιος . . . . .
Λαυρέντιος Μαβίλης . . .	Ἰωάν. Μαμάης . . . . . N
Κωνστ. Κατηφόρης	Ἰω. Κασδόνης . . . . . N
Σπυρ. Λάσκαρης . . . . . N	Ἀντ. Φραγκᾶσκος . . . . .
Βασιλ. Πουλιάσης	Δημ. Καΐσης . . . . . O
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης . .	Θαλ. Κουτούπης . . . . .
Διον. Βινιερᾶτος . . . . . N	Γεώργ. Φιλιώρης . . . . .
Παν. Λιβιερᾶκος	Κωνστ. Μέρμηγκας . . . N
Σπυρ. Ἰγγλέσης . . . . . N	Γεώργ. Οἰκονόμου . . . . .
Νικ. Χαριτάτος . . . . . N	Εὐστρ. Κουλουμβάκης . . . O
Ἀνδρ. Μονοκροῦσος . . . . . O	Ἰω. Λυμπερόπουλος . . . .
Πέτρ. Βασιλόπουλος	Νικόλ. Πετροπουλάκης . . . .
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης . . . ἀρν.	Γεώργ. Τσοχώνης . . .
Νικ. Ἀλιβιζάτος	Παναγ. Πετροπουλάκης . . N
Σπ. Φορέστης . . . . . N	Παν. Κουμάνταρος . . . . . N
Νικ. Δ. Ραυτόπουλος . . .	Ἰω. Ἀθηνογένης . . . . .
Ὀθ. Τετενές	Βασίλ. Μιχαλέας . . . . N
Γεώρ. Μουσούρης . . . . . O	Ἰω. Βαβανᾶκος . . . . .
Σωκ. Ἀν. Καβαλλιερᾶτος O	Ἰω. Πατσουρᾶκος . . . . . O
Θεόδ. Κοντομίχαλος . . . N	Χρ. Πετρέας . . . . .
Λεων. Ἐμπειρίκος . . . . N	Πέτρ. Μαυρομιχάλης . . . .
Σταμ. Βαφειαδάκης . . . N	Ἰω. Φουρίδης . . . . . N
Δημ. Μάνθος	Ἀναστ. Λιβέρως . . . . .
Περ. Γρυπάρης . . . . . N	Ἰω. Χρυσοβελώνης . . . . N

Δημ. Οἰκονόμου	Γεώρ. Σπηλιόπουλος . . . N
Μιλτ. Μπουρίδης . . . . ἀρν.	Κωνστ. Τριγγέτας . . . N
Νικόλ. Γεωργιάδης . . N	Γεώρ. Ράλλης . . . . .
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν . . . N	Γεώρ. Μπούτος . . . . .
Δημ. Κουκιάδης . . . . N	Ἰωάν. Κουρτάκης . . . . . N
Γεώργ. Τσαζίρης . . . . . N	Φώτ. Βακαλόπουλος . . . N
Γεώργ Σχινᾶς . . . . . N	Ἀθ. Παπαχελᾶς . . . . . N
Γεώργ. Δρίβας . . . . . N	Μεν. Πιπιλῆς . . . . . N
Ἀλέξ. Κασσαβέτης . . . . N	Παν. Μερλόπουλος . . . . . O
Κωνστ. Χρυτοχοΐδης . . . . O	Δ. Ἀναστασόπουλος . . . N
Γεώργ. Βλάχος . . . . . N	Ἰωάν. Λεωνίδας . . . . .
Πελ. Ἀγγελίδης . . . . O	Πέτρος Γκίνης . . . . . N
Κωνστ. Γιαννακόπουλος . . N	Ἀλέξ. Διομήδης . . . . N
Φίλ. Ζαρζάμπας . . . . . O	Ἀνδρ. Ἀναργύρου . . . O
Χρ. Μωραΐτης . . . . . N	Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς . . . . .
Νικ. Παπαϊωάννου . . . . N	Ἀλέξ. Παπαποστόλο . . . .
Μιχ. Φωτιάδης	Δημ. Θεοδοσόπουλος . . .
Βασίλ. Συληβρίδης	Παυτ. Ζωγλοπίτης . . . N
Πασ. Ἀποστολίδης	Γεώρ. Ζούκας . . . N
Λεων. Ἀναγνώστου . . . N	Κωνστ. Σταμούλης . . . N
Κωνστ. Ζηπόπουλος . . . N	Ἰωάν. Κωτίκας . . . . N
Χριστ. Δικαῖος . . . . . N	Βασίλ. Ρίβας . . . . N
Σπηλ. Ντολιόπουλος . . . N	Ἀθαν. Βαβουλόπουλος . . N
Παν. Φλίσσας . . . . N	Νικ. Γαρδικιώτης . . . . N
Παν. Κατίμης . . . . . N	Δημ. Μπούσδρας . . . . N
Νικ. Παπαλέξης	Γεώρ. Τάγιας . . . . . N
Δημ. Κάβουρας . . . . . N	Κωνστ. Παπακυρίτσης . . .
Μάρκ. Δαζέας	Χρ. Καρᾶς . . . . N
Ἀντ. Πετρομανιάτης . . . . N	Ἀλκιβ. Θανόπουλος . . . N
Ἀθ. Περρωτᾶς . . . . N	Νικ. Γιουβρῆς . . . . N
Πέτρ. Τατρόπουλος . . .	Γ. Καθάργιος . . . . . N
Παναγ. Καράπαυλος . . .	Χρ. Βλάτσιος . . . . . O
Ἀνδρ. Κακλέβης . . . . N	Δημ. Κουκουλέτσος . . . O
Εὐστ. Μπαρδόπουλος . . . N	Γεώρ. Σπυρόπουλος . . . . N
Γεώργ. Κορομηλᾶς . . .	Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης N
Δημ. Κανελλόπουλος	Γεώρ. Ράμμος . . . . . N
Ἀθ. Λιλιανὸς	Εὐθ. Μαντόπουλος . . . . N
Ἀντ Ζησιμόπουλος . . . N	Λάμπρος Περιστέρης . . . N
Θεμ. Κουτσομητόπουλος N	Θεμ. Ραφαλιᾶς . . . . .

Κυρ. Κυριαζόπουλος	Νάκος Πολιτόπουλος . . . N
Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης . .	Κωνστ. Περιβολιώτης . . . .
Παναγ. Βερβενιώτης . . .	Ἰωάν. Γιαμαρέλος . . . . N
Γεώρ. Καλλίτσης . . . . . N	Ἀνδρ. Μαρλᾶς . . . . . N
Ἰωάν. Μάνος . . . . . N	Δημ. Δεδούσης . . . . .
Σπυρ. Ματσούκας	Γεώργ. Σιγγούρης . . . . .
Ρήγας Χατζηρρήγας	Στέρ. Σουλαρίπας . . . . . N
Ἰωάν. Παπαλουκᾶς	Κ. Δημοκωστούλας . . . . . N
Ἰωάν. Τσιριμῶκος . . . . . N	Ἰω. Γραμματικας . . . . .
Μιλτ. Σακελλαρίου . . . . N	Ἡρ. Βελλόπουλος . . . . . O
Κωνστ. Διδωρίκης . . . . . O	Ἀθ. Χρηστίδης . . . . .
Θεμ. Παπαιωάννου	Γεώργ. Πώπ . . . . . O
Νικ. Ξηρός	Δημ. Βρατσάνος . . . . . N
Νικ. Φραγκίστας . . . . . N	Ἐμμ. Παγκάρας . . . . .
Ἰωάν. Γιδογιάννης	

Ἄρχεται εἶτα ἡ κατ' ἄρθρον ψήφισις τοῦ νομοσχεδίου.

Λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου ὁ κ. **Βέττας-ποῦλος**, ζητεῖ νὰ γνωρίσῃ τὰς ὑποσχεθείσας παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τροπολογίας, αἵτινες, λέγει, ἐὰν εἶνε οὐσιώδεις, ἐπιβάλλουν τὴν παραπομπὴν τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπήν, πρὸς μελέτην καὶ συναρμολόγησιν τῶν τοιούτων τροπολογιῶν.

Ὑποβάλλει εἶτα διαρρόδρους παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου. Λέγει ἐπὶ πλέον ὅτι πολλοὶ συνοικισμοὶ τῆς Ἀρκαδίας ἀποδημοῦσι πανοικεί, καὶ μετὰ τοῦ ἱερέως καὶ μετὰ τοῦ παρέδρου ἀκόμη, εἰς τὰς παραχειμάσεις, ὅθεν προτείνει τὴν ἀπάλειψιν καὶ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς σχετικῆς β' παραγράφου τοῦ Α' ἄρθρου.

Ἐπιλέγει δὲ: «Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν Διατάξεων ταύτης, εἶνε ἀπραγματοποίητος. Δὲν ἔχομεν δικαίωμα ἡμεῖς νὰ ἐπιβάλωμεν ἀγγαρείαν καὶ ποινήν. Καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε ἐγγράμματοι πάντοτε οἱ ἀγγαρευόμενοι. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι πλείστων χωρίων οἱ κάτοικοι διαχειμάζουσι πανοικεὶ εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος. Τὸ ἄρθρον ἐν γένει τὸ Α' εἶνε καὶ ἀνεφάρμοστον, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνον καὶ διὰ τὸν κατηγορούμενον καὶ διὰ τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν».

Ὡς πρὸς τὸ β' ἄρθρον λέγει ὅτι πρέπει ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ παρατηθῇ τοῦ ἐδαφίου τοῦ ἀναγομένου εἰς προσβολὴν τῆς ἐπιδόσεως ὡς πλαστῆς, ἀφίνων τὸν νόμον ὡς ἔχει.

Αἱ παρατηρήσεις του, λέγει, σκοποῦν τὴν προστασίαν τῶν ἀδίκως ἀγομένων ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων.

Γ. Μανσούρης. Ὑποστηρίζει τροπολογίαν του εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον, εἰδικῶς δηλ. ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 145 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, ζητῶν νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ προτελευταῖον ἐδάφιον τῆς παραγράφου Β'.

«Διὰ τῆς προτελευταίας διατάξεως, λέγει, τῆς β' παραγράφου τοῦ νομοσχεδίου ἀναγνωρίζονται σύνοικοι τοῦ κατηγορουμένου ἐν ταῖς φυλακαῖς, ἀλλὰ δύναται ἡ κοινοποίησις νὰ ἐνεργηθῇ εἰς σύνοικον. Δὲν θὰ ἔχωμεν δὲ πλείστους κινδύνους ὡς πρὸς τὸ κῦρος τῶν κοινοποιήσεων; Ζητῶ ὅθεν τὴν ἐξάλειψιν τῆς προτελευταίας ταύτης διατάξεως, μένοντος τοῦ πράγματος ὡς ἔχει νῦν, ἀφοῦ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέχρι τοῦδε κρατοῦντος καθεστῶτος οὐδὲν παράπονον ἠγέρθη καὶ κίνδυνος δύναται νὰ προέλθῃ μόνον ἐκ περιττῆς νομοθετικῆς διαρρυθμίσεως τοῦ πράγματος.

Ν. Γρηγοριάδης. Προκαλεῖ ἑρμηνευτικὴν δήλωσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης — πρὸς ἀναγραφὴν εἰς τὰ πρακτικὰ — ὡς πρὸς τὸ α' ἐδάφιον τῆς Β' παραγράφου τοῦ Α' (145) ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου, καθ' ἣν ἡ κοινοποίησις τοῦ ἐγγράφου, ἐν ἀγνοήσει τοῦ τε καλουμένου καὶ τῶν συνοίκων νὰ παραλάβωσιν αὐτό, ἢ ἐν ἀπουσίᾳ πάντων τούτων ἐκ τῆς οἰκίας, δύναται νὰ γίνεται ἐν ἀντιγράφῳ πρὸς τὰ ἐν τῷ ἐδαφίῳ ἀναφερόμενα πρόσωπα, ἢ ἀρχὰς οὐχὶ κατὰ προτίμησιν, ὡς ἐκ τῆς σειρᾶς τῆς ἀναγραφῆς, ἀλλ' ἀδιακρίτως.

Ἐξακουθῶν δὲ λέγει: «Τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ Β' ἄρθρου ἀνάγεται εἰς τὴν πταισματοδικειακὴν διαδικασίαν, ὁ ὅρος χρηματικὴ ποινὴ ἀντίκειται, πρέπει νὰ γραφῇ ὁ ὅρος «πρόστιμον». Δὲν ἀναγράφεται δὲ παρά τινος δικαστηρίου ἀπαγγέλλεται, ὥστε οὕτω ἀπαιτεῖται εἰδικὴ διαδικασία, ἤτοι τὸν μάρτυρα ἢ κατηγορούμενον τὸν ἀρνηθέντα νὰ παραλάβῃ τὸ κοινοποιούμενον ἔγγραφον θὰ ἐκάλει εἰς τὸ δικαστήριον δι' ἰδίας κλήσεως.

Ν. Καπετάνιος. Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τῆς Α' Παραγρ. τοῦ Β' ἄρθρου «Ἡ προσβολὴ τῆς ἐπιδόσεως.....» θεωρεῖ τὸ ὑπ' αὐτοῦ καθοριζόμενον ὡς νεώτερισμὸν τινὰ ἐπὶ τὸ αὐστηρότερον, μάλιστα λίαν αὐστηρόν.

Ν. Δημητρακόπουλος. (Ὑπ. Δικ.) Ἡ διάταξις ἔχει πρακτικὸν σκοπόν.

Π. Ἀλεξάκης. Στερεῖται τῶν μέσων τῆς ἀποδείξεως ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ πλαστότητι καὶ προσελθών.

Ν. Δημητρακόπουλος. Καὶ ἂν ἀλλοθεν λαβὼν γνῶσιν προσέλθῃ πάλιν δὲν ἔχει νὰ πάθῃ τί ἡ ὑπεράσπισις. Ἐὰν συνέπεσεν ὁ κατηγορούμενος οὗτος νὰ εἶνε τόσον ἐπιμελής, ὥστε νὰ ἔχῃ προπαρασκευάσῃ ὑπεράσπισιν ἀρτίαν, ὁ δικαστὴς δὲ πείθεται περὶ τούτου, διατί νὰ μὴ προβῇ ἡ δίκη; Διὰ τοῦτο ἀνατίθεται εἰς τὸν δικαστὴν νὰ κρίνῃ ἐὰν εὑρίσκεται πρὸ περιστάσεως, καθ' ἣν δὲν δικαιολογεῖται ἡ πρόοδος τῆς δίκης, ἢ ἂν εὑρίσκεται πρὸ περιστάσεως καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος καὶ ἄλλοθεν λαβὼν γνῶσιν, καὶ οὐχὶ ἐγκαίρως, εὑρίσκεται ὅμως μὲ ἀρτίαν τὴν ὑπεράσπισιν, ὥστε νὰ μὴ δικαιολογῆται ἡ ἀναβολὴ τῆς δίκης. Διατί νὰ μὴ ἀνατίθεται εἰς τὸν δικαστὴν ἡ κρίσις αὕτη;

Ι. Μπακόπουλος. Διότι σκοπὸς τῶν νόμων εἶνε ἡ περιστολὴ τῆς δικαστικῆς αὐθαιρεσίας.

Ν. Δημητρακόπουλος. Ἐὰν σεῖς ἀναχωρῆτε ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ὅτι οἱ δικασταὶ εἶναι ἐχθροὶ καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀπευθυνώμεθα πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς δημίους βεβαίως αἱ σκέψεις σας εἶναι ὀρθαί. Ἐγὼ ὅμως νομίζω ὅτι ἡ τῶν νόμων παραφυλακὴ σοφῶς εἶναι ἀνατεθειμένη πρὸς τὸν δικαστὴν καὶ εἶναι ἀδύνατον αἱ ἐκ τοῦ νόμου ἐγγυήσεις νὰ εἶναι τοιαῦται, ὥστε νὰ εἶναι ξέναι πρὸς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ. Προκειμένου περὶ τῆς ἀναβολῆς ἢ τῆς προόδου τῆς δίκης θὰ εἶναι ἀπελπιστικὸν νὰ μὴ ἀναθέτωμεν αὐτὴν εἰς τὸν δικαστήν, ἀφοῦ εἰς αὐτὸν ἀναθέτομεν μετὰ πεποιθήσεως τὴν ὅλην οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, δηλαδὴ τὸ πᾶν.

Ἀναμένω δὲ ἤδη νὰ τελειώσουν ὅλοι, διὰ νὰ μὴ ἐπέρχεται ἀπώλεια χρόνου καὶ θὰ ἀπαντήσω εἰς πάσας τὰς ἀντιρρήσεις, εἶμαι δὲ τελείως πεπεισμένος ὅτι θὰ ἄρω μερικὰς διαφωνίας, αἱ ὁποῖαι ὑφίστανται ἴσως διότι αἱ ἐξηγήσεις ἀπὸ μέρους μου δὲν ἐγένοντο πλήρως. Νομίζω ὅτι ἐπείσθη τελείως ἡ Βουλὴ ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει.

Π. Λαγοπάτης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἔθετον ὑπὸ τὴν γνώμην σας τὸν φόβον μου μήπως ἡ διάταξις αὕτη, καθ' ὃν τρόπον διατυποῦται δώσῃ κατεύθυνσιν εἰς αὐστηροτέραν τροπὴν τῆς κρίσεως τοῦ δικαστοῦ, ὄχι διότι δὲν

ἐμπιστεύομαι εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διότι ἡ διάταξις αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς θέτουσα κατ' ἀρχὴν τὴν μὴ ἀναβολὴν τῆς δίκης καὶ εἰς σπανιωτάτας περιπτώσεις τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος τούτου, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον, ὡς προεῖπον, ἡ προσβολὴ τοῦ ἐπιδοτηρίου ὡς πλαστοῦ, πάντως πρέπει νὰ ἀποδίδεται εἰς ὡρισμένα πρόσωπα καὶ νὰ ἐπάγεται μεγάλην εὐθύνην διὰ τὸν προσβάλλοντα, ὥστε νὰ μὴ μένῃ τεκμήριον, ὅτι ἁπλῶς πρὸς στρεψοδικίαν ἐγένετο ἡ προσβολή.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργ. Δικ.). Δύναται νὰ ὑπάρχῃ πραγματικὴ πλαστογραφία καὶ ὅμως, ἀληθοῦς ταύτης ὑποτιθεμένης, νὰ μὴ παρουσιάζεται οὐδὲν οὐσιαστικὸν κώλυμμα δικαιολογοῦν τὴν μὴ πρόοδον τῆς δίκης. Ὑποθέσατε ὅτι ὁ κλητὴρ πιστοποιεῖ πλαστῶς ὅτι ἐκοινοποίησε τὴν 12ην ἐνῶ ἐκοινοποίησε τὴν 10ην.... Δὲν θέλω νὰ εἴπω ὅτι περιλαμβάνονται μόνον αἱ περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας στρεψοδίκως ὑποβάλλεται ἡ ἔνστασις, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖναι, καθ' ἃς οὐχὶ οὐσιωδῶς ὑποβάλλεται.

Π. Λαγοπάτης. Ἀλλοίμονον, ἐὰν πρόκειται νὰ παγιδεύσωμεν τοὺς κατηγορουμένους. Ἡ παρατήρησίς σας νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὰ πρακτικά.

Ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις δὲν εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ εἰσέλθῃ εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας, βεβαιοῖ μόνον ἀδρομερῶς τὰ γεγονότα, πρόσωπα καὶ πράγματα, κατὰ τὴν κυριωτέραν δὲ θεωρίαν τοῦ πράγματος εἰς τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχῃ κατηγορούμενος, ἡ φύσις αὐτῆς μόνον στοιχειώδη βεβαίωσιν τοῦ πράγματος ὑπόσχεται. Ἔχω ὑποβάλλει σχετικὴν τροπολογίαν, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω καὶ ἂν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν. νῦν δὲ τὴν τροποποιήσω οὕτω: «Ὁ Εἰσαγγελεὺς ἀναγράφει τὰ ὀνόματα τῶν κληθευθέντων μαρτύρων οὐχὶ ὑποχρεωτικῶς ἐκ τῶν ἐξετασθέντων παρὰ τῆς ἀνακρίσεως».

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης). Δὲν ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Π. Λαγοπάτης. Ἐὰν νομίζεται ὅτι πρόκειται ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἄλλου νομοσχεδίου, πρόξασε ὅτι νομίζετε.

Ε. Δημητρακάκης. Κατεψήφισα τὸ νομοσχέδιον ἕνεκα

τοῦ Β' ἄρθρου. Ἡ ἐργασία τοῦ κλητῆρος δεκαπλασιάζεται, διότι θὰ δίδῃ πλέον τοῦ ἑνὸς ἐπιδοτήρια καὶ ἀντίγραφα καὶ λοιπά, θὰ συντάσσῃ 4 ποινικὰ δικόγραφα. Διότι τὰ χωρία εἶνε σχεδὸν ἔρημα κατὰ τὰς καθημερινάς, αἱ ἀποστάσεις εἶνε τεράστιαι, ἡ συγκοινωνία ἄγνωστος εἰς ἐπαρχίας τινὰς τῆς Ἑλλάδος. Αὐξάνεται δηλαδὴ κατὰ 4 ἀκόμη δικόγραφα ἡ κλήτευσις, καὶ οὕτω ὄχι 100 δικόγραφα, ὡς εἶπεν ὁ κ. Ζαβιτσᾶνος, ἀλλὰ πολὺ πλέον θὰ ἀναλογοῦν καθ' ἑκάστην εἰς ἕκαστον κλητῆρα. Μὲ τὴν μικρὰν δὲ αὔξησιν τοῦ μισθοῦ καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλητήρων οὐδὲν κατορθοῦται, οὐδὲν ἐπιτυγχάνεται.

Α. Κάβουρας. Δὲν αὐξάνουν αἱ ἐπιδόσεις, ἀντίγραφα γίνονται καὶ θὰ εἶνε ἔντυπα.

Ε. Λαμπρακάκης....Ἄρα καὶ τὰ ἐπιδοτήρια θὰ συντάσσωνται πλαστῶς διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν προσώπων, καὶ τὸ νομοσχέδιον, καθιστάμενον ταχέως ἀνεφάρμοστον, θὰ καταργηθῇ, ἀφοῦ ὅμως τυραννηθῇ πρῶτον ὁ κόσμος. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον δὲ καὶ τὰ μέσα τῆς ἐπιδόσεως καθιεροῦται κυκεὼν διὰ τοῦ νομοσχεδίου. Ἐπιβάλλομεν δὲ εὐθύνας καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐπιβάλλεται δι' αὐτοῦ ἀγγαρεία, ὡς εἰς τὴν διὰ τοῦ ἱερέως ἐπίδοσιν. Δύναται ὁπωσδήποτε νὰ γίνῃ ἐφαρμόσιμον, ἴσως δὲ καὶ εὐεργετικόν, τὸ νομοσχέδιον, ἂν αὐξηθῇ ἐπαρκῶς ὁ μισθὸς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν δικαστικῶν κλητήρων. Καὶ ἐκεῖνοι, ὧν κατὰ 20 δραχ. αὐξάνεται ὁ μισθός, ἀδύνατον νὰ δεχθοῦν, πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διότι δὲν δύνανται νὰ κάμουν ἄλλην ἐργασίαν ἕνεκα τῆς πληθώρας τῶν νέων ὑποχρεώσεων, δι' ὧν ἐπιβαρύνονται. Καταργῶν δὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἐρημοδικίας ὁ κ. Ὑπουργός, δημιουργεῖ πράγματι καὶ ἀσφαλῶς ἐρημοδικίας».

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Τρικκάλων κ. Κ. Παπακυρίτση ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τοῦ 17ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, ἐκτυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Α. Φωτήλας. Φέρει διαφόρους παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου. Λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἐξαιρεθῶσιν ἀπὸ τῶν προσώπων τῆς παραδόσεως τοῦ ἐγγράφου, ἐν τῇ περιπτώσει τῆς ἀρνήσεως τοῦ καλουμένου πρὸς παραλαβήν κλπ., οἱ εἰδικοὶ πάρεδροι, διότι πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν εἶνε ἀγράμματοι, ἔχουν ἐμπαθείας κλπ. Ἐπίσης λέγει ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ προθεσμία ἐν τῇ ὑποβολῇ τῶν ἐκθέσεων πρὸς τὴν καλέσασαν

ἀρχήν. Ἐπίσης ν' αὐξήσῃ ἡ προθεσμία ἀπὸ 3 ἡμέρας ἕως ἓξ, καὶ τέλος ὅπως μόνον ἐν ἐλλείψει ἀστυνομικῆς ἀρχῆς ἀνατεθῶσι δικαστικὰ καθήκοντα εἰς τὰ λοιπὰ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἀναφερόμενα πρόσωπα.

Α. Βιλαμπάκης. Ὑποβάλλει τροπολογίαν εἰς τὸ α' ἄρθρον (145) λαμβάνων ἀφορμὴν κυρίως ἐκ τῆς Κεφαλληνίας, ἐκ τῶν χωρίων τῆς ὁποίας πλεῖστοι ἀπουσιάζουσι, ἵνα μὴ εὑρίσκεταί τις ἐρημοδικασμένος χωρὶς νὰ λάβῃ ἐπιδοτήριον.

Α. Μπέλλος. Ζητεῖ νὰ γίνουν 8 ἡμέραι αἱ 3 τοῦ α' ἐδαφίου τοῦ Α' ἄρθρου (145), ὡς μὴ ἀρκεταὶ διὰ νὰ παρασκευάσῃ ὁ κατηγορούμενος τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως.

Η. Ἀλεξάκης. Εἶχε πιστεύσει, λέγει, ὅτι μετὰ τὰς σοβαρὰς ἐπικρίσεις τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς καὶ μετὰ τὴν θύελλαν ἣν ἤγειρε τοῦτο, ἡ Κυβέρνησις θὰ τὸ ἀπέσυρε, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐφάνη ὅτι ἤρχισε νὰ διστάζῃ περὶ τῆς ὀρθότητος καὶ τοῦ ἐφαρμοσίμου αὐτοῦ, διότι οὕτω μόνον δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ἐπὶ τόσας ἡμέρας ἀναβολὴ τῆς ψηφοφορίας. Σχετικῶς μὲ διάταξιν τοῦ Α' ἄρθρου, λέγει ὅτι, ἐάν, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπιδίδεται ἡ κλῆσις εἰς ἕνα τῶν συνοίκων ἢ ὑπηρετῶν τῆς οἰκίας, ὁ πρὸς ὃν ἡ κλῆσις εὑρίσκεται ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἢ καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐπιδόσεως, δὲν θὰ εἶνε ἄδικος ἡ ἐρημοδίκασις αὐτοῦ; Ὅθεν πρέπει νὰ πιστοποιῇ ὁ κλητήρ, ἐξακριβῶν, ἐν τῷ ἐγγράφῳ, ἂν ἀπουσιάζῃ ὁ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ἡ κλῆσις. Δὲν ἀρκοῦν δὲ αἱ 15 ἡμέραι τῆς προθεσμίας διὰ νὰ εἰδοποιηθῇ καὶ προσέλθῃ νὰ δικασθῇ ὁ ἐγκαλούμενος, διότι πολλάκις, προκειμένου δηλ. περὶ τοῦ πτωχοῦ καὶ βιοπαλαιστοῦ λαοῦ, καὶ αὐτοὶ οἱ οἰκεῖοι δὲν γνωρίζουν ποῦ ἀκριβῶς εὑρίσκεται ὁ ἄνθρωπός των, ὥστε νὰ δύνανται νὰ τὸν εἰδοποιήσουν ἐγκαίρως. Ἀνάρμοστος δὲ εἶνε ἡ ἰδιότης τοῦ ἱερέως πρὸς τὴν ἀποστολὴν δι' ἧς ἐπιφορτίζεται διὰ τῆς Β' παραγράφου τοῦ Α' ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου, ἀνάρμοστος καὶ πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ ἱερέως ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀλλὰ καὶ συγκρούεται πρὸς αὐτὰ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. Ἐπίσης θεωρεῖ πλημμελῆ τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἐπιδόσεως εἰς τοὺς εἰδικοὺς παρέδρους, λέγει ὅτι μόνον ἡ ἀστυνομία εἶνε κατάλληλος διὰ τὰς ἐπιδόσεις καὶ θεωρεῖ κινδυνώδη, ἐπίφοβον

διὰ τὴν κοινωνικὴν ἡσυχίαν, τὴν παράγραφον τοῦ Β' ἄρθρου, δι' ἧς ἐπιβάλλεται πρόστιμον μέχρι 50 δραχ. εἰς τοὺς ἀρνουμένους νὰ παραλάβωσι τὸ ἔγγραφον.

Δ. Κ. Δάμης. Ζητεῖ τὴν ἐπέκτασιν τῆς προθεσμίας τῶν 3 ἡμερῶν. ζητεῖ νὰ ἀγγαρευθῇ μόνον ἐλλείψει ἀστυνομικῆς ἀρχῆς, ἥτις ἔχει ὄργανα ἀποστολῆς τῶν κλητηρίων, ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ εἰδικὸς πάρεδρος, ὅστις ὅμως πλειστάκις εἶνε ἀγράμματος, ὁ ἱερεὺς δὲ δύναται νὰ γίνῃ μισητός.

Κ. Γοντικας. Ὡς ἔχουν τὰ πράγματα ἐν τῷ νομοσχεδίῳ δὲν ἐπιτυγχάνεται ἀπολύτως ἡ ἔγκαιρος εἰδοποίησις τοῦ κατηγορουμένου διὰ πταισματικὴν παράβασιν, ἀνακοπὴν δὲν δύναται νὰ κάμῃ, ἄρα θὰ καταδικασθῇ ἀναπολογήτως.

Π. Λαγοπάτης. «Ἀπόντος τῆς οἰκίας ἀλλ' εὑρισκομένου ἐν τῇ πόλει τοῦ κατηγορουμένου» ὑποθέτω ὅτι εἶνε ἡ ἔννοια, ὄχι ἐὰν εἶνε βεβαιωμένον ὅτι ἀπουσιάζει μακρὰν ἐκτὸς τῆς πόλεως.

Κ. Γόντικας. Ἂς ἐξηγήσῃ ὁ κ. Ὑπουργός. Ἡ β' παράγραφος ν' ἀπαλειφθῇ ὁλόκληρος, νὰ ὁρισθῇ νὰ ἐπιδώσῃ ἀντίγραφον ὁ κλητήρ, ἀπόντος τοῦ κατηγορουμένου, εἰς τὸν ἱερέα, τὸν πάρεδρον, κλπ., οἵτινες νὰ βεβαιοῦν ἂν ὁ κατηγορούμενος εὑρίσκεται εἰς τὸν οἶκον ἢ ὄχι». Προσθέτει ὅτι πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῇ νὰ μὴ δικάζηται ἀναπολόγητος ὁ πολίτης, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ δικαστικὸς κλητήρ.

Κ. Σταμούλης. Ἡ προθεσμία τῆς ἐπιδόσεως τῆς κλήσεως πρὸς τὸν κατηγορούμενον ν' αὐξηθῇ. Ἡ μὴ τήρησις τῶν διατυπώσεων αὐτῶν συνεπάγεται τὴν ἀκυρότητα αὐτῶν, διότι μέχρι τοῦδε ὑπῆρχον δικαστήρια ἑρμηνεύοντα διαφορετικῶς, καὶ νὰ τεθῇ ἑρμηνεία ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Κ. Ζαβιτσιάνος. Ἐπειδὴ ὁ κίνδυνος τῆς ἐρημοδικίας εἶνε μέγας νὰ παραταθῇ ἡ προθεσμία τῶν 3 ἡμερῶν.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ζητῶ νὰ μείνῃ τὸ α' ἄρθρον ὡς ἔχει. Οἱ κατηγορούμενοι τὴν πρώτην κλῆσιν τὴν περιφρονοῦν, ἔχομεν δέ, ἕνεκα τοῦ ὅτι οὐδέποτε ἔμειναν εὐχαριστημένοι οἱ κατηγορούμενοι ἀπὸ τὴν πρώτην ἀπόφασιν τοῦ Πλημμελειοδικείου, καὶ β' ἀνακοπὴν ἀλλὰ καὶ γ' ἀκόμη ἥτις ὅμως δὲν φαίνεται, περὶ ἧς δὲν γίνεται λόγος. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν β' παράγραφον, τὴν ἀνάθεσιν δηλ. τῆς ἐπιδόσεως εἰς τὸν ἱερέα κλπ., νομίζω ὅτι, προκειμένου περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων, δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἀγγαρεία ἡ ἀνάθεσις τοιαύτης ἐνεργείας εἰς αὐτούς. λάβωμεν δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὑπάρχουν καὶ κατηγορούμενοι κακότροποι, μὴ θέλοντες, ὄχι μὴ δυνάμενοι νὰ συμμορφωθῶσι.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν παράγραφον τοῦ Β' ἄρθρου, δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἀδίκημα ὡς ἰδιόγνωμον, διὸ ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα ἀποδεικτικὴ διαδικασία, ἀλλὰ τὸ ἴδιον δικαστήριον δύναται νὰ δικάζῃ, ἂν συντρέχουν αἱ περιστάσεις τοῦ νόμου, κατὰ τὴν ἀρχὴν ὅτι ὁ δικαστὴς τοῦ κυρίου εἶνε καὶ δικαστὴς τοῦ παρεμπίπτοντος. Ἄλλως θὰ δικασθῇ κατὰ τὴν τακτικὴν διαδικασίαν. Εἶνε ἀδίκημα κατὰ τῆς πολιτείας. Ἡ δὲ ἔνστασις τῆς πλαστότητος τοῦ ἐπιδοτηρίου εἶνε παρ' ἡμῖν οὐχὶ ἐκ τῶν ἀσυνήθων μέσων τῆς Ἀμύνης.

Ἡ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου καταφορὰ προέρχεται ἐκ δυσπιστίας πρὸς τοὺς δικαστικοὺς κλητῆρας, ἀλλὰ αὕτη ἐπεκτείνεται καὶ πρὸς τοὺς δικαστάς, ἀλλὰ οὕτω δὲν θὰ φθάσωμεν ποτὲ εἰς μέτρα βελτιώσεως τῆς δικαιοσύνης.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Γ. Γαρουφαλιᾶ, Θ. Θεοδωροπούλου, Λαμπρακάκη, Παπαθανασιάδου, Μπακοπούλου, Σπετσιέρα, Ἀλεξάκη, Μουσούρη καὶ Πολυζωγοπούλου ὑποβάλλεται πρότασις ἀναβολῆς τῆς ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεως εἰς τὸν μετὰ τὴν περαίωσιν τοῦ ἀναθεωρητικοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς χρόνον, πρὸς ἐπεξεργασίαν καὶ μελέτην τοῦ νομοσχεδίου.

Α. Γεροφωκᾶς. Τὸ νομοσχέδιον εἶνε ἀνεφάρμοστον. Θὰ πληρωθοῦν αἱ φυλακαὶ πτωχῶν συμπολιτῶν μας. Ἡ Κυβέρνησις, παρ' ὅλην τὴν ἀντίδρασιν ἐνταῦθα κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, ἐπιμένει. ζητεῖ νὰ τὸ περιβάλῃ διὰ ζητήματος ἐμπιστοσύνης. Ἂς ὑποχωρήσῃ καὶ ἂς δείξῃ ὅτι σέβεται τὴν ἐλευθερίαν τῆς γνώμης, ἡ ἐπιμονή της εἶνε ἐναντία τοῦ πνεύματος τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων. Μὴ περιάγετε ἡμᾶς τοὺς φίλους σας εἰς λίαν στενόχωρον θέσιν. Ἀφοῦ μέχρι τοῦ Πάσχα πρέπει νὰ ψηφίσωμεν τὸ Σύνταγμα, πῶς θέλετε νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοιούτου νομοσχεδίου.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Προχθὲς ἐπὶ ζητήματος καταρτισμοῦ Ἡμερησίας Διατάξεως, ἐκφράσατε αὐτὸν ἀντικοινοβουλευτικὸν καὶ ἀντισυνταγματικόν. Ἆρα δὲν δύνασθε νὰ ἀξιῶτε ὅτι εἶσθε φίλοι τῆς Κυβερνήσεως.

ἐκτὸς ἂν ἀποβλέπετε εἰς τὸ νὰ καταφέρετε ἀσφαλέστερα τὰ πλήγματα κατ' αὐτῆς.

Α. Γκοφρᾶς. Δὲν εἶμαι σύμφωνος ὡς πρὸς τὸ συμπέρασμα ὅπερ ἐξάγετε ἐκ τῆς ἀφορμῆς τῆς περὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως διαφωνίας μας. Ἀπαντῶν μόνον εἰς τὴν ἀπροκάλυπτον ἀποκήρυξιν μου, λέγω ὅτι δὲν γνωρίζει ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ποῖοι οἱ ἀληθεῖς φίλοι του, δὲν γνωρίζει ἐκ Κοινοβουλευτικῆς ἀπειρίας, προτείνω νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ὅπως ἀποφανθῇ δι' ἀναστάσεως, ἐὰν δέχεται τὴν περὶ ἀναβολῆς πρότασιν ἢ ὄχι, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ὑποβάλλεται πρότασις 15 βουλευτῶν περὶ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορίας.

Καλοῦνται ψηφολέκται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου οἱ κ. κ. Γκλαβᾶς καὶ Βάρθης καὶ ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ἐπὶ τῆς προτάσεως τῆς ἀναβολῆς.

Ληξάσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς ὁ Πρόεδρος ἀγγέλλει πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπαρτία ἐπειδὴ ἐψήφισαν μόνον 169 βουλευταί.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 10—10'.

Ὁ Πρόεδρος — Οἱ γραμματεῖς

Ν. Στράτος — Ν. Ξηρὸς

Λίνος Κυγεΐνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΜΘ'.

Τῆς 14 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5. 5' μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 189 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς: 1) Αἴτησιν τῶν βουλευτῶν κ. κ. Α. Σκιαδαρέση καὶ Κατηφόρη πρὸς ἀναστολὴν τῆς εἰσπράξεως τῶν ὀφειλομένων πρὸς τὸ Δημόσιον ἐν τῷ Νομῷ Κερκύρας. 2) Οἱ οἰνοπνευματοποιοὶ Κερκύρας καὶ Κεφαλληνίας ὑποβάλλουσι ὑπόμνημα, ὅπερ θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ. 3) Κυρίαι τῆς ἐπιτροπῆς προσφύγων Εὐξεινουπόλεως ζητοῦσι συμπλήρωσιν τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν. 4) Ὁ Σύλλογος Πατρῶν «Κέντρον» προτείνει μεταρ-

ρυθμίσεις ἄρθρων τοῦ Συντάγματος. Παραπέμπεται εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν. 5) Κάτοικοι τοῦ χωρίου Μπουχιάτη ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν πληρωμῆς φόρων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1909 καὶ ἀποστολὴν μηχανικοῦ πρὸς ἐκτίμησιν ζημιῶν καὶ διανομὴν βοηθημάτων τοῖς παθοῦσιν ἐκ τῶν σεισμῶν. 6) Λαϊκὸς Σύλλογος Πύργου-Οἰτύλου παρακαλεῖ Βουλὴν μὴ ἐπιβάλῃ δίδακτρα Μ. Ἐκπαίδευσιν. 7) Οἱ κάτοικοι Δημητσάνης καὶ περιχώρων διαμαρτύρονται κατὰ διαταγῆς Ὑπουργείου Δικαιοσύνης περὶ μεταβάσεως τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐκεῖ Εἰρηνοδικείου εἰς χωρία Παλούμπα καὶ Χάτουνα πρὸς ἐκδίκασιν πολιτικῶν καὶ ποινικῶν ὑποθέσεων. 7) Ὁ Ι. Τσλεβάντης καταγγέλλει παρανομίας τοῦ ἐν Καΐρῳ προξένου Δ. Βερενίκη, καθ' οὗ ὑπέβαλε καὶ μήνυσιν πρὸς τὸν εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν. 8) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Κλεωνῶν καταγγέλλουσιν ὅτι ὁ συμβολαιογράφος Χιλιομοδίου δὲν ἵσταται εἰς τὴν περιοπήν του. 9) Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Κορίνθου παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ πρόνοια περὶ συμπληρώσεως τῆς ἐκεῖ εἰσαγγελικῆς θέσεως. 10) Ὁ Γ. Κόντης ὑποβάλλει ἔγγραφον αὐτοῦ καὶ σκέψεις περὶ τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος Κερκύρας. 11) Ὁ λαὸς τοῦ δήμου Φαλάρων παρακαλεῖ Κυβέρνησιν ὅπως ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐλαιοδεκάτην διὰ φόρου ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς. 12) Ὁ Πρόεδρος τοῦ Κτηματικοῦ Συλλόγου Μεστήνης παρακαλεῖ Βουλὴν ν' ἀναγράψῃ διάταξιν ἐν τῷ Συντάγματι ἐπιτρέπουσαν ὑποχρεωτικὴν ἐκρίζωσιν σταφιδαμπέλου καὶ ἄνευ ἀποζημιώσεως. 13) Ἡ Κοινότης Μουρσιτάνου τοῦ Μεσολογγίου ζητεῖ ἐφαρμογὴν τῶν νόμων περὶ διαθέσεως καὶ διανομῆς τῆς Ἐθνικῆς γῆς ἐπὶ καταπατηθεισῶν ὑπὸ τῆς Ἐθν. Τραπέζης γαιῶν. 14) Ἔποικοι ὁμογενεῖς κληροῦχοι τοῦ χωρίου Ριζόμυλος τῆς Λαρίσης ζητοῦσι τὴν Κυβερνητικὴν ἀρωγήν. 15) Ἔποικοι ὁμογενεῖς τοῦ χωρίου Ριζόμυλος ζητοῦσι τὴν διὰ νόμου δευτέραν διανομὴν γαιῶν. 16) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Οἰνιάδος τῆς ἐπαρχίας Βονίτσης ζητοῦσιν ν' ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ ἐπιβολῆς φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος τῶν σπειρομένων γαιῶν. 17) Οἱ ὑπηρετοπαντοπῶλαι Ἀθηνῶν ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα ζητοῦντες ἐπέκτασιν Κυριακῆς ἀργίας εἰς ἀνακούφισιν καὶ τοῦ κλάδου αὐτῶν. 18) Οἱ κάτοικοι Ἀμαλιάδος ζητοῦσι διακανονισμὸν τῶν χρεῶν. 19) Οἱ

κάτοικοι Κισύρκων ὑποβάλλουσι διαφόρους σκέψεις των. 20) Ἡ ἐν Ἠλείᾳ ἱερὰ Μονὴ τῶν Βλαχερνῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ ἀναθεωρήσεως τοῦ νόμου ΡΥΙΔ΄ περὶ γενικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου. 21) Ὁ Ι. Τζαρόπουλος ὑποβάλλει μελέτην περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς κλπ. 22) Οἱ κατάδικοι Καρπενησίου ζητοῦσι χάριν τοῦ $^1/_3$ τῆς ποινῆς των. 23) Οἱ ἐν Ἀθήναις μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσι διάλυσιν ταύτης. 24) Πρόσφυγες Στενημαχίται καὶ Καβακλιῶται ζητοῦσιν ὁριστικὴν ἐγκατάστασιν. 25) Οἱ κάτοικοι Βόλου ζητοῦσιν ὅπως ἐπαναληφθῇ ἡ ἐντὸς τῆς ἡμέρας μετὰ τῶν Ἀθηνῶν σιδηροδρομικὴ συγκοινωνία. 26) Ὁ Τεγεατικὸς Σύνδεσμος ζητεῖ ὅπως τῷ χορηγεῖται βοήθημα. 27) Ὁ Ε. Στεφανίδης ὑποβάλλει σχέδιον νόμου περὶ διαθηκῶν θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ. 28) Οἱ καπνεργάται Ἀργοστολίου ζητοῦσιν φορολογίαν μηχανοποιήτων σιγαρέτων θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ βουλευτὴς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος κ. **Γ. Λαμπρινόπουλος** ὑποβάλει πρότασιν Νόμου περὶ προσθήκης ἐν τῷ Νόμῳ ΓΧΚ΄ περὶ ἀναγραφῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν πιστώσεως πρὸς συνδρομὴν τοῦ Κράτους εἰς δημοσυντήρητά τινα Γυμνάσια κλπ., ἐδαφίου πρὸς ἀναγραφὴν πιστώσεως καὶ διὰ τὸ Γυμνάσιον Πύργου ποσοῦ ἐκ 12 χιλιάδων δραχμῶν ἐτησίως.

Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ βουλευτὴς Μεσσηνίας κ. **Μ. Λαζάρης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν».

Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ βουλευτὴς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. **Α. Θεοδωρίδης** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου περὶ προσθήκης εἰς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Συντάγματος νέου ἐδαφίου καταργοῦντος τὴν ἐπικήρυξιν.

Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπήν.

Μετὰ τοῦτο ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐγερθεὶς εἶπε τὰ ἑξῆς:

Κύριοι βουλευταί, πεντηκονταετία συμπληροῦται σήμερον, ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔθνος μέγα καὶ εὐγενὲς ἐπετέλεσε τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἑνότητα, ἐξησφάλισε τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἐλευθερίας καὶ ὥρμησεν εὐθὺ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν αὐτοῦ Ἀναγέννησιν. Τὸ ἡρωϊκὸν Πεδεμόντιον ὀργανωθὲν ἐν εὐνομίᾳ καὶ χρηστότητι διοικήσεως ἀπετέλεσε τὸν πυρῆνα τῆς Ἰταλικῆς ἀναγεννήσεως, ἐδημιούργησε Κράτος, τοῦ ὁποίου ὁ λαὸς ἐνεσάρκωσε τοὺς παλμοὺς τῶν καρδιῶν τῶν ἁπανταχοῦ τῆς γῆς Ἰταλῶν πατριωτῶν, τοῦ ὁποίου οἱ σώφρονες καὶ σοφοὶ Κυβερνῆται κατηύθυνον δεξιῶς τὴν Ἐθνικὴν πολιτικήν, τοῦ ὁποίου ὁ ὑψηλόφρων καὶ Ἱπποτικὸς Βασιλικὸς οἶκος τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἐθνικῶν ἰδανικῶν ἐτόνισε ταῦτα καὶ κατηύθυνεν εἰς θρίαμβον πλήρη. Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἡ Ἰταλικὴ Χερσόνησος ὑπῆρξε πεδίον αἱματηρῶν καὶ ἐνδόξων ἀγώνων, ἀγώνων καθ' οὓς ἠμιλλήθησαν πρὸς ὑπερευδοκίμησιν οἱ ἡγήτορες, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ὁπλῖται τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ πρὸς τοὺς ἁπανταχόθεν τῆς γῆς συρρεύσαντας καὶ αὐτοθυσιασθέντας Ἰταλοὺς πατριώτας. Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἡ οἰκουμένη ὁλόκληρος ἐθαύμασε τὴν ἡρωϊκὴν καὶ στρατηγικὴν μορφὴν τοῦ μεγάλου Ἰωσὴφ Γαριβάλδη, τὴν πυρίνην φιλοπατρίαν τοῦ Ἰωσὴφ Μαντζίνη, τὴν πολιτικὴν περίνοιαν τοῦ μεγάλου Καβούρ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἱπποτισμὸν καὶ τὴν φιλοπατρίαν τοῦ μεγάλου Βίκτωρος Ἐμμανουήλ. Καὶ τὸ ἐθνικὸν ἔργον συνετελέσθη. Τὴν 27 Μαρτίου 1861 τὸ ἐν Τουρίνῳ συγκληθὲν συνέδριον τῶν ἀντιπροσώπων τῶν τμημάτων τῆς κηρυξάσης τὴν ἕνωσιν Ἰταλικῆς γῆς, καθηγίασε καὶ καθιέρωσε τὴν δημιουργίαν τοῦ Ἰταλικοῦ Βασιλείου καὶ ἀνεκήρυξε πρωτεύουσαν τοῦ Ἰταλικοῦ Κράτους τὴν κοσμοκρατείραν Ῥώμην.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι αἱ ἰταλικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἐγκατεστάθησαν ἐν τῇ αἰωνίᾳ πόλει εἰμὴ μετὰ 9 ἔτη, καὶ μετὰ νέους συνεχεῖς καὶ αἱματηροὺς ἀγῶνας, ἀλλ' εἶνε ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς ἡμέρας τῆς 27 Μαρτίου 1861 τὸ ἰταλικὸν βασίλειον ὥρμησεν εὐθὺ πρὸς τὴν ἀναγέννησιν αὐτοῦ καὶ ἀπετέλεσεν ἐκτοτε μέρος τῆς χορείας τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων.

Ἐπισκοποῦντες τὰ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης γεγονότα, ἐπισκοποῦντες τὰ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐντεῦθεν πεπραγμένα, ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ ἱστορικὴ αὕτη ἡμέρα δὲν εἶνε μόνον ἡμέρα ἀγαλλιάσεως ἑνὸς εὐγενοῦς Ἔθνους ὅτι εἶδε τὸ τέρμα τῶν αἱματηρῶν αὐτοῦ ἀγώνων, ὅτι

ἐδε τὴν ἐπίτευξιν τῶν προαιωνίων αὐτοῦ πόθων, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη εἶνε ἡμέρα ἀρετηρίας νέου ἐθνικοῦ βίου, ἡμέρα ἀναγεννήσεως ἑνὸς ἐνδόξου καὶ ἡρωϊκοῦ λαοῦ. Ἐν τῷ ἔργῳ δὲ τούτῳ τῷ εἰρηνικῷ θέλομεν ἀναγνωρίσει, κύριοι, ὅτι ὁ Ἰταλικὸς λαὸς ἐν τῷ πατριωτισμῷ αὐτοῦ ὑπῆρξε τὸ ἔρεισμα τῶν προσπαθειῶν τῶν σοφῶν αὐτοῦ πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ὅτι ὁ ὑψηλόφρων Βασιλικὸς Οἶκος κατευθύνων δεξιῶς καὶ τονίζων τὴν ἀδιάσπαστον ἐνέργειαν λαοῦ καὶ πολιτευτῶν ἐδημιούργησεν ἐν Ἰταλίᾳ κράτος, ἐν ᾧ ἡ διοίκησις ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐν ᾧ ὁ πολιτισμὸς ἐνεκαίνισε νέαν περίοδον τῶν τεχνῶν ἀνταξίαν τῶν παραδόσεων τῆς Ἰταλικῆς τέχνης. Ὀφείλομεν ἔτι νὰ θαυμάσωμεν ὅτι ἐὰν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἡ ἀναγέννησις τῆς νεωτέρας Ἰταλίας ὑπῆρξεν ἀσφαλὴς καὶ πλήρης, ἐν τῇ ἐξωτερικῇ δράσει τοῦ Ἰταλικοῦ βασιλείου δὲν ἀπεξενώθη ἡ ἐπίσημος Ἰταλία τῶν ἱερῶν φιλελευθέρων παραδόσεων τοῦ Ἰταλικοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὅτι ἡ μὲν Ἰταλικὴ Πολιτεία ἔτεινε πάντοτε τὸ οὖς εὐήκοον καὶ τὴν φωνὴν παρήγορον πρὸς τοὺς ἐπίσης ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν ἀγωνιζομένους, ὁ δὲ Ἰταλικὸς λαὸς τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ προσήνεγκε καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔχυσεν ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιζομένων (εὖγε εὖγε! ραγδαῖα χειροκροτήματα).

Ἡ σημερινὴ ἐπέτειος, κύριοι, εἶνε ἡμέρα χαρμοσύνου ἀγαλλιάσεως τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἰταλῶν. Δὲν φθονοῦμεν τοὺς ἐπιτελέσαντας τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν ἔργον. Τοὐναντίον οἱ μικροί, οἵτινες εὑρεθέντες πρὸ ἐμποδίων ἀνυπερβλήτων δὲν ἠδυνήθησαν ἔτι νὰ συμπληρώσωσι τὸ ἔργον, ὅπερ ἔταξεν εἰς αὐτοὺς ἡ μοῖρα, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἴδωσι πληρούμενα ἔτι τὰ ἐθνικὰ αὐτῶν ἰδανικά, ἔχουσιν ὑπόδειγμα τὸν ἀκατάβλητον ἡρωϊσμὸν τῶν Ἰταλῶν πατριωτῶν καὶ οἱστρηλατοῦνται ἐκ τοῦ ὑποδείγματος τούτου ὅπως ὁρμήσωσιν εἰς νέους ἀγῶνας (νέα ραγδαῖα καὶ παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Ἀλλ' ἐὰν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς αἰσθάνεται σήμερον ἴσην χαρὰν πρὸς τὸ ἑορτάζον Ἰταλικὸν Ἔθνος, χαρὰν δικαιολογουμένην ὅτι ἑορτάζει Ἔθνος ὅπερ ἐπέτυχεν ἤδη ἐν τῇ πληρώσει τῶν Ἐθνικῶν αὐτοῦ ἰδεωδῶν, αἰσθάνεται δ' ὁμῶς ἐπίσης τὴν χαρὰν τὴν ὀφειλομένην εἰς τὴν φυσικὴν εὐγνω-

μοσύνην πρὸς τὸ Ἔθνος ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τέκνα πολύτιμα καὶ εὐγενῆ ἠγωνίσθησαν ὡς συνοπλῖται τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων κατὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἀλυτρώτων ἀγῶνας ἡμῶν. (Νέα παταγώδη χειροκροτήματα).

Ἐφ' ὅσον δ' ἀπὸ πάσης γωνίας τῆς Ἑλληνικῆς γῆς δύναται μόνον ἔπαινος καὶ θαυμασμὸς νὰ ἀκουσθῇ ὑπὲρ τῶν εὐγενῶν Ἰταλῶν, οἵτινες ἐθυσιάσθησαν κατὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς ἀγῶνας, ἐφ' ὅσον τὸ αἷμα τὸ Ἰταλικὸν συνεζυμώθη μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ ἐπότισε τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος, ἀγωνιζομένης ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῶν ὁρίων αὐτῆς, ὁ θαυμασμὸς ἡμῶν καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ἡμῶν πρὸς τὸ Ἰταλικὸν Ἔθνος θέλει εἶναι ἄϊδιος.

Ἐλπίζω, κύριοι, ὅτι ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ θέλει συναινέσει ἡ Βουλὴ ἵνα ἐξουσιοδοτήσῃ τὸ Προεδρεῖον ὅπως ἀπευθύνῃ πρὸς τὴν Ἰταλικὴν Βουλὴν ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐκπροσωπούσης τὸν ἐλεύθερον καὶ τὸν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἑλληνισμόν. (Παρατεταμένα καὶ ἐγκάρδια χειροκροτήματα).

Ἐμ. Γουπάρης (Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἡ Ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία ἀγομένη αἰσθημάτων καὶ καθῆκον ὑπέρτατον εὐχάριστον ἐπιτελοῦσα ἀπηύθυνε σήμερον ἡ Κυβέρνησις τηλεγράφημα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν Ἰταλικὴν διερμηνεύουσα ἀδελφικὸν πρὸς αὐτὴν τε καὶ τὸν Ἰταλικὸν λαὸν χαιρετισμὸν καὶ θερμὰ καὶ ἐγκάρδια συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς ἑνώσεως τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ ταὐτοχρόνως διετύπωσε καὶ εὐχὰς διαπύρους ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἰταλικοῦ Ἔθνους. Ἔθνους ἀδελφοῦ, μεθ' οὗ διὰ δεσμῶν ἀρρήκτων, ἐδραζομένων ἐπὶ παραδόσεων ἐνδόξων, παραδόσεων τῶν ὁποίων θεματοφύλακες εἰσὶ τὰ δύο Ἔθνη, συνδέεται τὸ Ἔθνος τὸ Ἑλληνικόν. Ἔθνους, ὅπερ μετὰ τὴν συντέλεσιν τῆς ἑνότητος αὐτοῦ ἔργῳ νὰ κατάσχῃ ἣν σήμερον κατέχει περιφανῆ θέσιν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν μεγάλων Ἐθνῶν, θέσιν ἀνταξίαν τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου αὐτοῦ παρελθόντος. (Ζωηρὰ καὶ παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Ἀ. Βλαντίκας. Ἡ πρότασις τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου ἡμῶν, κύριοι βουλευταί, ἀνταποκρίνεται βεβαίως εἰς τὰ αἰσθήματα συμπάσης τῆς Βουλῆς. Συμπληροῦνται πεντηκονταετία ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ πρώτη,

Ἰταλικὴ ὀνομασθεῖσα. Βουλὴ ἐψήφισε νόμον, διὰ τοῦ ὁποίου εἰς τὸν μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης Βασιλέα τοῦ Πεδεμοντίου Βίκτωρα Ἐμμανουὴλ τὸν Β' ἀπενεμήθη ὁ τίτλος «Βασιλέως τῆς Ἰταλίας» συμβολίσας τὴν μετ' ὀλίγον χρόνον πραγματωθεῖσαν ἕνωσιν τοῦ Ἰταλικοῦ Ἔθνους.

Ἂγλ' ἐὰν ἡ ἐπίσημος Ἰταλία τελῇ τὴν ἑορτὴν ταύτην τὴν ἐθνικὴν ἐπὶ τῇ ἀποκαταστάσει τοῦ Ἔθνους, τὸ Ἰταλικὸν Ἔθνος πρὸς τῇ ἀποκαταστάσει αὐτοῦ ἑορτάζει σήμερον τὴν διὰ ταύτης καθιέρωσιν τοῦ μεγάλου ἐκείνου δόγματος, τὸ ὁποῖον θᾶττον ἢ βράδιον θὰ ἀποτελέσῃ τὴν μόνην λογικήν, τὴν μόνην νόμιμον βάσιν παντὸς πολιτειακοῦ ὀργανισμοῦ. Διότι ἐν μέσῳ τῆς διαπάλης τῶν ὑλικῶν συμφερόντων, ἥτις μόνη φαίνεται ἀπασχολοῦσα τὰ μεγάλα κράτη τῆς Εὐρώπης, τὸ Ἰταλικὸν Ἔθνος, προαχθὲν εἰς μεγαλεῖον καὶ δύναμιν καὶ κατέχον ἤδη τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῷ θέσιν μεταξὺ αὐτῶν, διατηρεῖ, ὅπως καὶ πρὸ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτοῦ, ἀκμαῖον τὸ αἴσθημα καὶ τὴν λατρείαν τοῦ δόγματος ἐκείνου ὑπὲρ παντὸς Ἔθνους, ὑπὲρ παντὸς λαοῦ, δικαιουμένων λόγῳ ἱστορικῶν παραδόσεων καὶ ἄλλων νὰ ἐπικαλῶνται τὸ δόγμα ἐκεῖνο. Διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ψάλτου τῶν προσφύγων τῆς Πάργας Ἰωάννου Βογορίδ μέχρι τοῦ ὑμνῳδοῦ τῶν Ἑλληνικῶν ἀνοίξεων Ἰωσουὲ Καρδούτση, ἡ Ἰταλικὴ λύρα ἀπέδωκε πάντοτε τοὺς συμπαθεστέρους ἤχους ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν.

Διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ Σανταρόζα μέχρι τοῦ Φράττη τὸ εὐγενὲς Ἰταλικὸν αἷμα ἐπεζήτησε πάντοτε μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ νὰ βάψῃ τὰ πεδία τῶν ἡμετέρων μαχῶν.

Ἡ Ἰταλία λαμβάνει σήμερον, κύριοι Βουλευταί, ἀπειράριθμα συγχαρητήρια ἀπὸ πάσης γωνίας τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐν τῶν μᾶλλον εὐπροσδέκτων θὰ εἶναι ὀθυμήρης καὶ εὐγνώμων ἀσπασμὸς τῆς Ἑλλάδος, ὃν τὸ Ἐθνικὸν τοῦτο Συνέδριον θὰ ἀποστείλῃ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ λόφου τῆς Ἀκροπόλεως εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἔνθα τελεῖται ἡ μεγάλη τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐθνικοτήτων, ἑορτή.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ εἶτα ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Γενούῃ ἀποδημοῦντος βουλευτοῦ κ. Λιβιεράτου, συνιστῶντος τὴν λῆψιν τοῦ μέτρου, ὅπερ ἐλήφθη ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς

προχθεσινῆς συνεδριάσεως, μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν) ἀπαντῶν εἰς ἐπερώτησιν τοῦ κ. Δ. Γκλαβᾶ, σχετικῶς πρὸς μὴ κατατεθέντα ἔγγραφα διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐρέας, λέγει ὅτι τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἀναζητοῦνται ἤδη καὶ θέλουσι κατατεθῇ ἐντὸς ὡς ἀνευρεθῶσιν.

Ε. Μπενάκης (Ὑπουργὸς Γεωργίας) ἀπαντῶν εἰς ἐπερώτησιν τοῦ κ. Π. Ἀλεξάκη, ἀπουσιάζοντος, ὅτι τὸ νομικὸν συμβούλιον δὲν ἀπήντησεν ἀκόμη εἰς τὸ ὑποβληθὲν αὐτῷ ἐρώτημα σχετικῶς πρὸς τὸν καταρτισμὸν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν) καταθέτει διαφόρους πληροφορίας αἰτηθείσας ὑπὸ βουλευτῶν.

Ν. Δεδιακόπουλος ὁμιλῶν σχετικῶς πρὸς τὰ κατατεθέντα ἔγγραφα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὴν ὁδὸν Ἁγίας Πελαγίας ἐν Κυθήροις, λέγει ὅτι πρὸ δεκαετίας ἐνεκρίθη πρὸς κατασκευὴν τῆς ἄλλως τε μικρᾶς ταύτης ὁδοῦ προϋπολογισμὸς 23 χιλιάδων μόνον. Ἔκτοτε ἐδαπανήθησαν 90 χιλιάδες καὶ ἡ ὁδὸς εὑρίσκεται ἀκόμη ἐν τῷ κατασκευάζεσθαι, χωρὶς κἂν ν' ἀπαιτῇ τεχνικόν τι ἄξιον λόγου ἔργον. Καταγγέλλει ἀκολούθως πῶς ἐδαπανήθησαν ἐν Κυθήροις 500 χιλιάδες διὰ κατασκευὴν ἔργων, ὧν ἡ ἀξία δὲν ὑπερβαίνει τὰς 200 χιλιάδας καὶ πῶς κατεσκευάσθησαν ἐν Κυθήροις ἐννέα δημοτικὰ σχολεῖα στοιχήσαντα 250 χιλιάδας, διὰ νὰ καταπέσωσιν ἐντὸς ὀλίγου χρόνου. Ὁμιλεῖ γενικῶς περὶ τῆς ἀθλιότητος τῶν δημοσίων ἔργων καὶ ἀναφέρει τὴν κατεδάφισιν τοῦ ὀρυρίου Κυθήρων διὰ τὸν ἀερισμὸν τῆς οἰκίας πολιτικοῦ ἰσχύοντος, καὶ δι' ἣν τὸ Κράτος ἐδαπάνησεν ἀσκόπως περὶ τὰς 7 χιλ. δραχμῶν.

Ι. Μπουρνιᾶς ἐλέγχων τὴν λειτουργίαν τοῦ ταμείου τῶν Μεταλλευτῶν λέγει, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1901 δὲν συνεδρίαζε τὸ Συμβούλιον τοῦ ταμείου παρὰ μόνον τετράκις, ὁσάκις ἐτύγχανε νὰ εἶνε πρόεδρος αὐτοῦ ὁ καὶ νῦν τοιοῦτος, ἐνῷ κατ' ἄλλα ἔτη συνεδρίαζε καὶ δεκάκις, ἐν τούτοις πάντοτε ἐλάμβανε τὸν μισθόν του ὁ κ. πρόεδρος. Τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τῶν ἐρωτήσεών μου ἔμειναν ἄνευ ἀπαντήσεως διὰ

τοῦτο δὲν θ' ἀπασχολήσω ἐπὶ πολὺ ὑμᾶς σήμερον. Θὰ λάβω τὴν τιμὴν ν' ἀπασχολήσω ὑμᾶς καὶ πάλιν ὅταν λάβω τὰς αἰτηθείσας πληροφορίας τί ἔγειναν τὰ 2 1)2 τοῖς ἑκατόν, τὰ ὁποῖα ἀρίνουν ἐκ τοῦ ἡμερομισθίου των οἱ ἐργάται, ὅπως μίαν ἡμέραν ἀνακουφισθῶσιν ἐκ τοῦ ταμείου, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀπάντησις ἡ παρασχεθεῖσα μοι εἶνε ὅτι οὐδὲν εἰσεπράχθη μέχρι τοῦδε καὶ οὕτω καθυστεροῦνται δεκαετίας ὅλης μέχρι σήμερον εἰσπράξεις.

Φ. Μάνος. Ἐλέγχων ἐπίσης τὴν λειτουργίαν τοῦ ταμείου τῶν μεταλλευτῶν, λέγει, ὅτι ὁ νῦν πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου καὶ διευθυντὴς τοῦ Γεν. Λογιστηρίου παρανομεῖ, διότι ὁ νόμος ὁρίζει ὅπως τὸ Συμβούλιον συνεδριάζει ἅπαξ τοῦ μηνός. Εἶνε ἀνάγκη ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν της ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος.

Δ. Κ[illegible] (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Ἀπαντᾷ ὅτι τὸ ζήτημα δὲν ἀνήκει εἰς τὴν ἁρμοδιότητα αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὅμως πρόκειται περὶ ἀνωτάτου ὑπαλλήλου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν κρίνει ἀναγκαῖον νὰ δώσῃ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θέλει προβῆ εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐν λόγῳ ὑπαλλήλου ἐὰν πρόκειται περὶ παρανομίας.

Ε. Ρ[illegible] (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Δίδει ἐξηγήσεις τινας σχετικῶς πρὸς τὴν λειτουργίαν τοῦ ταμείου.

Ι. Φ[illegible] ἀναβάλλει τὴν ἐπερώτησίν του περὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν κληροδοτημάτων καὶ τῆς ἀποστολῆς νεανίδων εἰς Εὐρώπην, λόγῳ ἀπουσίας νοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Δ. Κ[illegible] λέγει ὅτι οἱ προξενικοὶ δικασταὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σμύρνης παρέμειναν ἐνταῦθα ἐπὶ μακρὸν ἐπ' ἀδείᾳ, οὕτω δὲ ἐδυσχεράνθη ἡ λειτουργία τῶν ἐν ταῖς ἀνωτέρω πόλεσιν προξενικῶν δικαστηρίων.

Ι. Θ[illegible] (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν) ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος λεχθέντα, δίδει ἐξηγήσεις σχετικῶς πρὸς τὰς χορηγηθείσας ἀδείας. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἕτερον μέρος τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. βουλευτοῦ λέγει, ὅτι οὐδαμῶς ἐχώλαινεν ἡ ὑπηρεσία τῶν προξενικῶν δικαστηρίων διότι δυνατὸν μὲν νὰ δυσχαιραίνηται κατά τι, οὐδέποτε ὅμως αὕτη χωλαίνει ἐκ τῆς λειτουργείας δι' ἑνὸς καὶ μόνου δικαστοῦ. Ἀκολούθως δίδει τὴν ἐξήγησιν ὅτι ἐκράτησεν

ἐνῶ τὸν κ. Λάμπρον πρὸς χρησιμοποίησιν αὐτοῦ ἐν καταρτισθείσῃ ἐπιτροπῇ χάριν νομοσχεδίων καταρτισθέντων.

Γ. Β[illegible] ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν πρόσφύγων Καβακλιωτῶν. Ἐξέζεινουπολιτῶν τῶν χωρίων Καστρὶ καὶ Φιλιππουπόλεως, διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀστοργίαν τῆς πολιτείας καὶ καταγγέλλει τὸν ἐργολάβον Λαμπρόπουλον ὡς μὴ ἐκτελέσαντα τὰς ὑποχρεώσεις του.

Ὁ κ. [illegible] ὁμιλεῖ ἐπίσης ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς καὶ καταγγέλλει διαφόρους καταχρήσεις.

Ἀξιῶ τῶν τάχιστον συγκρότισιν Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέλεγξιν διὰ τὰς ἐπὶ καταχρήσει κατηγορίας. Εἶνε αὐταί, ἀσχέτως πρὸς ὀνόματα, ὅτι ἀντὶ σίτου ἠγόραζον τοιοῦτον μεμιγμένον μετ' ἄμμου, ὅτι ἠγόραζον σῖτον, οὗτινος τὴν τιμὴν εἰς τὰς ἀποδείξεις συνεπλήρουν κατόπιν, μετήρχοντο ἐκβιασμούς κλπ. Ὁμιλῶ τέλος περὶ ὅλων τῶν πρόσφύγων καὶ ζητῶ πρόνοιαν δι' αὐτούς. Ἀπόψε ἐνταῦθα ἐν Ἀθήναις ὑπάρχουν εἰς δημόσιον οἴκημα 60 οἰκογένειαι πεινῶσαι, ἐλθοῦσαι διὰ νὰ ζητήσωσιν ἀντίληψιν.

Εἶνε ἀκόμη καιρὸς νὰ προλάβωμεν τὴν ἐθνικὴν καταισχύνην, πρόκειται καὶ περὶ φιλανθρωπίας. Ἀλλὰ πρόκειται κυρίως περὶ θυμάτων τῆς ὑψίστης ἀφοσιώσεως εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἰδέαν.

Ε. Ρ[illegible] (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Τὰ τῆς περιθάλψεως ἀνάγονται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, τὰ τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς τὸ τῶν Οἰκονομικῶν. Τὸ Κράτος ἐδαπάνησε πέραν τῶν δυνάμεών του διὰ τοὺς πρόσφυγας. Οἱ προομιλήσαντες διετύπωσαν ἐνταῦθα πόρισμα ἀντιλήψεως ἰδικῆς των περὶ τοῦ ὅτι ἡ διαχείρισις τῶν διὰ τοὺς πρόσφυγας χρημάτων δὲν ἦτον οἵα ἔπρεπε νὰ εἶνε. Διὰ τὴν διαχείρισιν τῶν πρὸς περίθαλψιν χρημάτων ἠθέλησα καὶ ἐγὼ νὰ μάθω. Τὸ ἔργον δὲν εἶνε οὐδόλως εὐχερές. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἔχω καθῆκον νὰ ὑποβάλω ἔκθεσιν πείθουσαν τὴν Βουλὴν περὶ τῆς ἐντιμότητος τῆς διαχειρίσεως, ἄλλως, αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις ἔχει βεβαίως καθῆκον νὰ ὑποβάλῃ πρότασιν περὶ συγκροτήσεως ἐπιτροπῆς, ἂν πιθανῶς καὶ δὲν θ' ἀποφύγωμεν διὰ τὸ δυσχερέστατον τῆς ἐξελέγξεως.

Α. Κ[illegible] (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Καθ' ἑκάστην προστίθενται νέα θύματα τῆς ἀποτυχίας τῆς ἐγκα-

ταστάσεως τῶν προσφύγων ἐν Ἑλλάδι. Τὸ ἔργον τῆς ἐγκαταστάσεως ἦν καὶ φύσει δυσχερέστατον, λόγῳ τῆς πληθύος τῶν προσφύγων, καὶ ἀνώτερον τῶν χρηματικῶν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐγκαταστάσεως ἀπαιτοῦνται 3 ἴσως ἑκατομμύρια ἀκόμη, ἃς ἀναλογισθῶσι δὲ οἱ κ. βουλευταὶ ποῖον βάρος προστίθεται οὕτω εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Καὶ χρήματα ἂν εἴχωμεν, δὲν ὑπάρχουν γαῖαι νὰ ἀγοράσωμεν.

Ἡ δὲ ἀραίωσις ἀπαιτεῖ νέας μεταφορὰς τῶν συνοικισμῶν, νέας δαπάνας καὶ νέας δυσχερείας. Τινὲς δὲν ἔλαβον οὐδόλως γαίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐγκατάστασις ἔγεινεν ἄλογος καὶ δυσάρμοστος, τοὺς πλείστους τῶν προσφύγων καταστήσασα ἀνιάνους νὰ ἐργασθῶσι σκοπίμως. Τινὲς δὲ καὶ δὲν θέλουν νὰ ἐργασθῶσι, ἦσαν ἄλλως τε καὶ καταπεπονημένοι ἐξ ἀσθενειῶν καὶ περιπετειῶν. Τὰ ἡμερομίσθια εἶνε μεγάλα καὶ ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ὄχι δι' ὀλίγας ἡμέρας, τοῖς ἐπροτάθη νὰ μεταβοῦν δὲν ἠθέλησαν, οὔτε εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ὀχυρωμάτων μετέβησαν. Δὲν εἶνε ὅλοι γεωργοί, ἐγκατέστησαν ἐπιτηδευματίας εἰς γεωργικοὺς συνοικισμούς, εἰς ἄλλους γεωργοὺς ἔδωκαν ἀνεπαρκεστάτας γαίας. Τὸ ζήτημα εἶνε ὀξὺ τὴν στιγμὴν αὐτήν. Μόλις ἀνελάβομεν τὴν ἐξουσίαν ἐλάβομεν τὰ χρήματα ἐκ τοῦ δανείου, ὅσα εἶχον ἀπομείνει, χωρὶς μάλιστα νὰ ἔχωμεν δικαίωμα, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι τῆς πείνης. Ἤδη θὰ σκεφθῇ ἡ Κυβέρνησις τί θὰ πράξῃ.

Σ. Ἰγγλέσης. Νὰ κληθῶσιν εἰς ἐξέτασιν οἱ μηχανικοὶ διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἑτοιμορρόπου τῶν οἰκιῶν τῶν προσφύγων, τὰς ὁποίας ἐγκατέλειψαν διὰ τοῦτο τινὲς αὐτῶν.

Ε. Ρέπουλης (Υπ. Εσ.) Οὐδεμία ἀναφορὰ ἐστάλη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καταγγέλουσα ὅτι ὑπάρχουν οἰκήματα ἑτοιμόρροπα. Ἤδη θὰ δώσω τηλεγραφικῶς ἐντολὴν εἰς τὸν ἀρμόδιον μηχανικὸν νὰ πληροφορηθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Ν. Βρᾶιλας Βάρθης. Παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ προσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν πίνακα πόσοι πρόσφυγες ἦλθον ἐκ Βουλγαρίας καὶ πόσοι εὑρίσκονται ἤδη ἐνταῦθα.

Α. Κορομηλᾶς (Υπ. Οἰκ.) Δὲν γνωρίζω βεβαίως προχείρως, ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι τινὲς ἐπέστρεψαν, εἴτε διότι εἶχον ἐν νῷ ἀπ' ἀρχῆς νὰ ἐπιστρέψωσιν, εἴτε διότι δὲν

ἔμειναν εὐχαριστημένοι, ὁπωσδήποτε καταβάλλεται προσοχὴ ἵνα μὴ ἀπέρχωνται μετὰ τὴν λῆψιν βοηθήματος.

Θ. Πετμεζᾶς. Ζητεῖ νὰ μάθῃ διατὶ ἐξηφανίσθησαν ἐκ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τρεῖς σχετικαὶ ἀναφοραὶ σιγαροποιῶν κλπ.

Πρόεδρος. Παρέχω τὴν ἐξῆς ἐξήγησιν.

Κατόπιν τῆς γενομένης προτάσεως τοῦ Βουλευτοῦ κ. Βουρλούμη κατά τινα τῶν τελευταίων συνεδριάσεων εἶδον ὅτι ὑπῆρχον πολλαὶ ἀναφοραὶ ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, ἐγκατεσπαρμέναι ἀτάκτως εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου καὶ τῶν ὁποίων ἡ συζήτησις θὰ ἐβράδυνεν, ἕνεκα τοῦ ὄγκου, τὸν ὁποῖον ἔχει ἡ ἡμερησία διάταξις. Ἐπειδὴ τινὲς τῶν ἀναφορῶν τούτων ἀναφέρονται εἰς θέματα σπουδαῖα, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἀντικείμενα κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, ὥστε νὰ τύχωσι συζητήσεως ὑπὸ τύπον ἐπερωτήσεως, ἐθεώρησα ὀρθὸν νὰ ἐφαρμόσω τὸν κανονισμὸν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν τούτων καὶ ἀπέστειλα αὐτὰς δι' ἐγγράφου μου πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ συντάξῃ ἔκθεσιν ἐπ' αὐτῶν καὶ ὑποβάλῃ αὐτὴν εἰς τὴν Βουλήν, διὰ νὰ καταχωρηθῇ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου καὶ γίνῃ συζήτησις ταχτική.

Θ. Πετμεζᾶς. Θὰ παρακαλέσω νὰ ἐπισπεύσητε τὴν ἐγγραφὴν εἰς τὴν ἀμέσως ἐπομένην συνεδρίασιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Πρόεδρος. Εἰς τὸ ἔγγραφον τὸ ὁποῖον ἀπέστειλα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν διατυπώ τὴν παράκλησιν ἵνα ἡ ἐπιτροπὴ ἐν τάχει ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της. Μεταξὺ τῶν ἀναφορῶν, αἱ ὁποῖαι παρεπέμφθησαν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν εἶνε αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὸ ζήτημα τῶν σιγαροποιῶν εἰς τὸ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ, εἰς τὸ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ὑπαλλήλων τοῦ τηλεγραφικοῦ καὶ ἰαματικοῦ κλάδου, εἰς τὸ περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου. Ὅλα αὐτὰ εἶναι θέματα εὐρυτέρας ἐξετάσεως κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Βουλῆς. Ἐλπίζω, ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει ἐν τάχει ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς. Δὲν διστάζω δὲ νὰ παρακαλέσω τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν νὰ φέρῃ αὐτὴ κατὰ προτίμησιν τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν σιγαροποιῶν, διὰ νὰ γίνῃ ἐπ' αὐτῆς συζήτησις τὴν

προσεχῆ Πέμπτην. Κατὰ τὸν κανονισμὸν παραπέμπω εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν τὰς ὑποβληθείσας ἀναφοράς. Ἐπὶ τοιούτου θέματος δύνανται καὶ οἱ κύριοι Βουλευταί, ἐὰν θέλωσι, νὰ ζητήσωσι τὸν λόγον καὶ νὰ συζητήσωσιν ἀσχέτως πρὸς τὴν παραπομπὴν τῶν ἀναφορῶν πρὸς τὴν ἐπιτροπήν. Καὶ δημοσίᾳ δὲ ὑποβάλλω τὴν παράκλησιν εἰς τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως σπεύσῃ αὐτὴ καὶ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της.

Α. Καφαντζόπουλος. Δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς λόγος διὰ νὰ κάμῃ ἔκθεσιν ἡ ἐπιτροπή. Πρόκειται περὶ ἀναφορᾶς ταυτοσήμου, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, δηλαδὴ ἐκ Πατρῶν, ἐκ Καλαμῶν καὶ τὰ λοιπά. Πρόκειται περὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς.

Πρόεδρος. Θὰ σᾶς δώσω ἀκόμη μίαν ἐξήγησιν. Ἐὰν γίνῃ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ὡς αὐτὴ ὑπεβλήθη, δὲν δύνανται νὰ λάβωσι μέρος ἄλλοι παρὰ οἱ ἐγγραφέντες, ἐὰν ὅμως κατόπιν γίνῃ συζήτησις μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως, τότε πᾶς τις δύναται νὰ λάβῃ τὸν λόγον. Τοῦτο χάριν τῆς εὐκολίας σας.

Β. Μιχαλέας. (Περὶ πλημμελοῦς λειτουργίας τῶν Δημοσίων ἔργων). Ἴσως ἀναγκασθῇ ὁ κ. Πρόεδρος, ὡς εἶνε διατετυπωμένη ἡ ἐπερώτησις, ἐφ' ἧς θὰ ὁμιλήσω, νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ τὸν λόγον.

Πρόεδρος. Οὐδόλως ἄνευ λόγου. Δύναται ὁ ἔλεγχος ὑμῶν νὰ εἶνε ὅσον δήποτε αὐστηρὸς ἐφόσον βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀληθείας, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀναμίζετε ὀνόματα προσώπων ἐκτὸς τῆς Βουλῆς, μὴ δυναμένων νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτά.

Β. Μιχαλέας. Θὰ ἀποκαλύψω καταχρήσεις ἑκατομμυρίων εἰς βάρος τοῦ λαοῦ καὶ θὰ εὑρεθῶσιν ἐνταῦθα βουλευταί, οἵτινες θὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ τὸν λόγον . . Δὲν θὰ ἐπιμείνω ἀπόψε εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ θέματός μου. Θὰ ὑποβάλω ὅμως εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νόμου σχετικὸν πρὸς αὐτὸ καὶ ἐκ τῆς ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεως θὰ δειχθῇ διατί ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἔχει οὔτε στρατὸν οὔτε στόλον.

Δ. Χρυσοστόμης. Ἐλέγχω τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδικῶν διὰ τὴν ἐξῆς παράβασιν. Πρὸ μηνῶν ἀπεκαλύφθη ἀπάτη τῶν πρακτόρων ἀδελφῶν Βουγάσαρη κατὰ νησιωτῶν μεταναστῶν, οἵτινες, ὅτε ἐπέ-

στρεψαν ἐκ τῶν περιπετειῶν των, συνέλαβον οἱ ἴδιοι τὸν ἕνα Βουγάσαρην, ἀλλὰ ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς συνέταξε τὸ ἐξῆς ἔγγραφον διὰ νὰ δημιουργήσῃ ἀφορμὴν ἀπολύσεως, διότι, ἐκτὸς τῶν ἐπιστρεψάντων 25 μεταναστῶν, ἐπεριμένοντο καὶ ἄλλοι 30, θύματα ὁμοίως τῶν ἀδελφῶν Βουγάσαρη, οἵτινες ἦσαν ἐπὶ πολὺ πάροικοι τοῦ κ. Εἰσαγγελέως. (Ἀναγινώσκει τὸ ἔγγραφον, ἐξ οὗ ἐξάγει αὐτὸς πόρισμα, ὅτι ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς πρέπει νὰ πληρώσῃ 1800 δρχ. εἰς τοὺς 25 μετανάστας καὶ τὰ ληστευθέντα χρήματα ἀπὸ τοὺς ἑτέρους 30, τοὺς ἐν ἐπιστροφῇ ὄντας ὅτε συνελήφθησαν οἱ ἀδελφοὶ Βουγάσαρη, οἵτινες, ἀπολυθέντες ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως ὅτε εὑρίσκοντο ἐν τῇ Εἰσαγγελίᾳ, εἶνε ἤδη εἰς Ἑλβετίαν, ἀφοῦ ἐτακτοποίησαν τὰς ἐργασίας των, εἶνε δὲ εἰς τὰς φυλακὰς οἱ ἐν Ξηροχωρίῳ ἀντιπρόσωποι τῶν Βουγάσαρη, οἵτινες ὅμως εἶνε θύματα, διότι τὰ χρήματα τῶν νησιωτῶν τὰ ἔλαβον οἱ ἀδελφοὶ Βουγάσαρη).

Α. Παπαμιχαλόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἐφόσον ἠδυνήθην ν' ἀντιληφθῶ, ὁ κ. βουλευτὴς εὑρίσκεται ἐν τῷ ἀδίκῳ. Δὲν ἠθέλησε νὰ συμμορφωθῇ μὲ ὄντα κανονισμόν, νὰ ἀποταθῇ ἐγκαίρως πρὸς τὸν Ὑπουργόν, παρ' οὗ νὰ λάβῃ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας. Ἐγὼ ὅθεν ἤμην ἀνέτοιμος, εἰς δὲ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἶνε ἐγγεγραμμένος ὁ κ. βουλευτὴς εἰς ἐπερώτησιν «περὶ τοῦ πλημμελῶς τῆς Δημοσίας ἀσφαλείας ἐν Ἀθήναις». Νομίζω ἐν τούτοις καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ὁ κ. βουλευτὴς εὑρίσκεται ἐν πλάνῃ, διότι πρόκειται περὶ Εἰσαγγελέως ἀξίου πάσης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως. Θὰ ἐξελέγξω τὰς αἰτιάσεις καὶ ἔχω τὴν γνώμην ὅτι θὰ ἀποδειχθῇ τὸ ἀβάσιμον αὐτῶν. Ἐφόσον δὲ τὸ ἔγγραφον ἔχει σχέσιν μὲ τὴν εἰσαγγελικὴν ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐνδεικνύει, ὑποθέτω, μέτρον προνοίας ὑπὲρ τῶν παθόντων μεταναστῶν, ὡς τὰ περὶ ὁμάδος πολιτῶν ἀδικουμένων καὶ μὴ δυναμένων νὰ τύχωσιν ἄλλης ἀντιλήψεως, εἴτε διαιτησίας, εἴτε δικαστικῆς. Τηρῶ πάντοτε τὴν ἐπιφύλαξιν νὰ ἐξετάσω ἀκριβέστατα τὰ γεγονότα, ὡς κατηγγέλθησαν.

Γ. Μαρκεζινόπουλος. (Ἐπὶ ἀναφορᾶς περὶ καταργήσεως τοῦ νόμου περὶ ἐνοριῶν). Παρουσιάζομεν ἀπὸ τοῦ 1909 τὸ φαινόμενον νομοθετικῆς πολυτοκίας, ἀληθῶς μοναδικῆς. Λόγος εἶνε ὅτι, ὅταν οἱ λαοὶ ἐξεγείρωνται, ζητοῦσιν ἐσπευ-

σμένως καὶ ἐπιτακτικῶς τὴν ἀνόρθωσιν τῶν κοινῶν. Βεβαίως δὲ αἱ ἀτέλειαι τῶν νομοθετημάτων τῶν ἀπὸ τοῦ 1909 Συνόδων ἀνάγκη νὰ ἐπανορθωθῶσιν. Ἐψηφίσθησαν ὄντως καὶ νομοθετήματα βελτιοῦντα τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας. Ἐκ τῶν πλημμελῶν ὅμως εἶνε ὁ νόμος περὶ ἐνοριῶν, καίτοι συνειργάσθησαν δι' αὐτὸν καὶ εἰδημονέστατα πρόσωπα ὡς ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης κλπ. Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ὅτι ὁ κλῆρος πρέπει νὰ ἔχῃ ἐπαρκῆ τὰ μέσα τῆς συντηρήσεώς του. Οὐδεὶς παραγνωρίζει τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, ὅτε ἐφρονημάτιζε τὴν Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν, καὶ κατόπιν καὶ νῦν. Ἡ Πολιτεία οὐδόλως ἐσκέφθη ποτὲ νὰ ἐνισχύσῃ αὐτὸν εἰς τὸ ἔργον του καὶ τὸν ἐγκατέλειψεν ἐξαιρετικῶς ἐξ ὅλων τῶν κλάδων. Καὶ ἐν τούτοις, παρ' ὅλας τὰς οἰκονομικὰς καὶ ἄλλας δυσχερείας, ὁ κλῆρος πάντοτε ἐτήρησε καὶ ὑπὲρ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατὸν ἀκόμη τὴν ἀξιοπρέπειάν του καὶ τὸ ὕψος τῆς θέσεώς του ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Ὁ νόμος ὅμως περὶ ἐνοριῶν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ; Ὁ Ὑπουργὸς ὁ δημοσιεύσας τὸ Β. Δ. τῆς λειτουργίας τοῦ νόμου, ἔθηκεν ἐν ἰσχύϊ ὡρισμένα ἄρθρα. Ἰδοὺ αἱ ἀτέλειαι τοῦ νόμου: Αἱ εἰσφοραὶ τῶν ναῶν προέρχονται ἐκ τῆς ἐκουσίας προσφορᾶς τῶν ἐνοριτῶν, ἐκ τῆς κινητῆς ἢ ἀκινήτου περιουσίας τῶν ναῶν καὶ ἐκ περιφορᾶς δίσκων. Ἀλλὰ ὁ νομοθέτης προσέθηκε καὶ 50λεπτον κατὰ μῆνα εἰσφοράν, ὑποχρεωτικὴν εἰς ἑκάστην οἰκογένειαν. Τοῦτο τὸ μέτρον ἀποδεικνύει ὅτι ὁ προτείνας αὐτὸ δὲν ἐψυχολόγησεν ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ φόρος οὗτος πρόκειται νὰ εἰσπραχθῇ ὅπως ὁ τῶν οἰκοδομῶν καὶ καὶ οἱ ἄλλοι δημόσιοι φόροι. Μὲ ἀρκετοὺς φόρους ἔχει ἐπιβαρυνθῇ ὁ ἑλληνικὸς λαός. Ὁ Ἑλληνισμὸς ὅμως δὲν ἔχει ἀνάγκην γραπτοῦ νόμου διὰ νὰ εἰσφέρῃ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λειτουργῶν αὐτῆς, τὸν προάγει ἐν τῇ ὑποχρεώσει ταύτῃ ὁ ἄγραφος νόμος τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐθνικῆς παραδόσεως. Ἀλλὰ καὶ ἄστοχον καὶ ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως ὑπῆρξε τὸ μέτρον τοῦτο. Ὑπάρχουν ἐν Ἀθήναις 40 ναοί, δύνανται νὰ ἐξασφαλισθῶσι δι' ἕκαστον αὐτὸν 400 ἐνορῖται, ὡς διαγράφει ὁ Νόμος, δηλ. 16.000 ἐνορῖται ἐν Ἀθήναις; Καὶ ὁ εἰσαγόμενος διὰ τοῦ νόμου νέος τρόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐπιτρόπων εἶνε ἄστοχος. Οἱ ἐπίτροποι πρέπει

νὰ ἐκλέγωνται ὑπὸ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, τὰ ὁποῖα εἶνε εἰς θέσιν νὰ διακρίνουν καὶ νὰ γνωρίζουν ποῖα τὰ κατάλληλα πρόσωπα εἰς τὰ ὁποῖα νὰ ἐμπιστευθοῦν τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῶν ναῶν.

Κατὰ τὸν νόμον ἐπίσης, οἱ ἐνορῖται θὰ ἐκλέγουν ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοὺς ἐφημερίους των, ἐπανερχομένου οὕτω ἀπρεποῦς καθεστῶτος, τὸ ὁποῖον μόλις κατωρθώσαμεν νὰ ἀποσκορακίσωμεν.

Ἐξ ἄλλου, ὁ νόμος εἶνε ἀντισυνταγματικός, διότι δεσμεύει τὰς δημοτικὰς περιουσίας, οἷαι εἶνε οἱ ναοί. Οἱ δῆμοι δὲ ἐγγυῶνται διὰ τὴν συνομολόγησιν δανείων πρὸς ἀνέγερσιν νέων καὶ ἀποπεράτωσιν παλαιῶν τοιούτων.

Ἀναφέρω δὲ σχετικῶς, ὅτι ὁ Δῆμος Ἀθηναίων ἐγγυήθη διὰ δάνειον 70.000 διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ πολιούχου Ἀθηνῶν Ἁγ. Διονυσίου, ἀλλὰ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐψηφίσθη ὁ νόμος, τὸ δάνειον μένει ἀνεκτέλεστον καὶ δὲν γνωρίζω πῶς θὰ τελειώσῃ ὁ ναὸς οὗτος.

Παρακαλῶ ὅθεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ σκεφθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ νὰ ἐργασθῇ κατ' ἄλλην τελεσφορώτερον καὶ ὀρθότερον τρόπον ἐπὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ κλήρου.

Δ. Κάβουρας. Οἱ κάτοικοι τῆς Εὔας, καὶ τῆς ἐπαρχίας Μεσσήνης ἐν γένει, ἀφοῦ ἐπλήρωσαν χρέη δύο καὶ τριῶν ἐτῶν καταδιώκονται ἤδη παρὰ τοῦ Ταμίου διὰ νὰ πληρώσουν χρέη ἀπὸ δεκαετίας ὀφειλόμενα.

Κ. Κοροπλῆς (Ὑπ. Οἰκ.). Ἐκ φόρων;

Δ. Κάβουρας. Ἐκ φόρων. Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἀναστείλῃ τὴν καταδίωξιν ταύτην.

Ε. Μπαρδόπουλος. Ζητεῖ ἐπιείκειαν, τοὐλάχιστον μέχρι τοῦ φθινοπώρου, ὅτε θὰ γίνῃ ἡ συγκομιδή.

Α. Περρωτὴς. Ἡ καταναγκαστικὴ εἴσπραξις εἰς ἐποχὴν καλλιεργείας εἶνε ἄσκοπος, ἄλλοι φεύγουν καὶ ἄλλοι ὁδηγοῦνται εἰς τὰς φυλακάς, ὅπου καὶ μένουν κατ' ἀνάγκην. Ἐπιβάλλεται καὶ ἀπὸ λόγον φιλανθρωπίας ἡ ἀνοχὴ καὶ ἐπιείκεια πρὸς τοιούτους πολίτας κατὰ τοιαύτην ἐποχήν.

Φ. Βακαλόπουλος. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀναφορᾶς, προσθέτων ὅτι λαὸς ὡς ἐκεῖνος, γενναῖος πάντοτε εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου εἰσφορᾶς, οὐδόλως θὰ ἐζήτει ἐπιείκειαν καὶ ἀνοχήν, ἄνευ ἀνυπερβλήτου ἀνάγκης.

Α. Παπαμιχαλόπουλος. Συνηγορεῖ ὁμοίως ὑπὲρ τῆς ἀναφορᾶς.

Ἰ. Θεοδωρόπουλος. Ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Βουνοῦ, οἵτινες, ἕνεκα τῆς παραμεμενῆς λίμνης Τάκας πλημμυρούσης, ἔχουν ὡς κυριωτάτην τροφὴν τὴν κυνίνην, ἀντὶ τοῦ ἄρτου. Εἰς τὴν Μαντινείαν περὶ τὰς 200.000 στρέμματα καλλιεργοῦνται περιοδικῶς ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῶν ἐκχειλιζουσῶν ἐκεῖ λιμνῶν κτλ. ὅτε εἶνε καὶ πλήρωμα οἱ κάτοικοι λοιπὸν πάσχουν ἐκ τῶν σχηματιζομένων ἑλῶν καὶ τὰ προϊόντα καταστρέφονται. Ἐμελέτησα τὸν φάκελλον ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ νομομηχανικοῦ Ἀρκαδίας καὶ εἶδον τὴν ἀτυμφωνίαν καὶ τὴν σύγκρουσιν τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων ἐν σχέσει μὲ τὴν μελέτην διὰ ξήρανσιν.

Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ μηχανικοῦ Βουγιούκα μόνη ἡ λίμνη Ὀρχομενοῦ καλύπτει 140.000 στρέμματα. Ζητοῦν οἱ κάτοικοι νὰ ἀποστραγγισθῇ τὴν ἔκτασιν τῶν λιμνῶν ἐν συνεργείῳ μηχανικῶν. νὰ προϋπολογισθῇ δὲ ἡ δαπάνη καὶ νὰ καταβάλλωσιν οἱ κάτοικοι πᾶσας τὰς δαπάνας τῆς ἀποξηράνσεως. Καὶ ἄλλοτε ἀνέφερα τὰ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὴν Βουλήν. Ὡς πρὸς τὴν λίμνην Τάκα ὁ νομομηχανικὸς λέγει ὅτι κατέβη εἰς τὴν λίμνην εὗρε δεξαμενὰς ὑδάτων. σπήλαια κλπ.. οἱ κάτοικοι ἀμφισβητοῦν τοῦτο εἶνε ὅ χωρὶς περὶ τὴν λίμνην. οἱ χωρικοὶ εἶνε εἰς ἀπαισίαν καὶ οἰκτροτάτην κατάστασιν ἐκ τῶν ἑλωδῶν πυρετῶν.

Ἡ ἀγροτικὴ ἀξία τῶν γαιῶν ἀνέρχεται εἰς 1500 δρχ. κατὰ στρέμμα (εἰς τὴν Τεγέαν καὶ εἰς 21]2 000) διότι ἕνεκα τῆς φιλοπονίας των κατοίκων οὐδέποτε εὑρίσκονται ἐν ἀγρανάπαυσει αἱ ἐκτάσεις, καλύπτονται ὅμως ὑπὸ τῶν ὑδάτων καὶ καταστρέφονται τὰ προϊόντα. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν δύναται νὰ κατωρθώσῃ, εἴτε διὰ Β.Δ., εἴτε διὰ παρεμβάσεως τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, νὰ γίνῃ ἡ μελέτη τῆς ἀποξηράνσεως τῶν λιμνῶν καὶ οἱ προϋπολογισμοὶ αὐτῆς.

Α. Παπαμιχαλόπουλος. Ἡ πολιτεία ἔχει ἀναλάβει ἐξαιρετικὴν ὑποχρέωσιν διὰ τὰ Μαντινειακὰ ἕλη, διότι εἰς τὰ 1906 ἕνεκα τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Λυτίππου. ἐπεβλήθη βαρύτατος ὁρος ἐπὶ τῆς ἰνδικῆς καναβέως. κυριωτάτου προϊόντος τῆς ἐπαρχίας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς διεμαρτυρήθησαν. ζητήσαντες νὰ ἐπιβληθῇ βαθμηδὸν ὁ χάρις τῶν καπνοπαραγωγῶν ἐπιβληθεὶς ἐκεῖνος ὁρος. ὥστε νὰ λάβουν καὶ οἱ κάτοικοι νὰ καλλιεργήσουν ἄλλα προϊόντα. Τοῦτο δὲν ἐγένετο. κατ' ἀκολουθίαν ἡ πολιτεία ὠφειλε ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα. ὅπως μὴ καταστραφοῦν οἱ γεωργοὶ τῆς Μαντινείας. Πρώτιστον μέτρον. ὅπερ ἔπρεπε νὰ λάβῃ ἡ πολιτεία εἶναι ἡ ἀποξήρανσις τῶν ἑλῶν. Πρὸς τοῦτο ἀνάγκη νὰ προηγηθῇ μελέτη. ἥτις ἄλλως δύναται νὰ γίνῃ χωρὶς νὰ ἐπιβαρυνθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους. διότι δυνάμει τοῦ νόμου περὶ ἰνδικῆς καναβέως ἐπιβάλλεται ἡ διάθεσις τῶν ἀποκειμένων εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἐσόδων ἐκ τούτου διὰ τὴν παρασκευαστικὴν μελέτην, ἥτις δύναται νὰ ὁρισθῇ καὶ ἁπλῶς διὰ Β. Δ. Ἡ ἀποξήρανσις εἶνε βεβαίως ἄλλο ἔργον ἐκ τῆς ἀποξηράνσεως θὰ ὠφεληθῇ πιθανώτατα τὸ Κράτος περὶ τὸ 1 1/2 ἑκατομμύριον. ἀλλ' οἱ κάτοικοι θὰ καταβάλλουν προθύμως τὰς διὰ τὴν ἀποξήρανσιν ἀπαιτηθησομένας δαπάνας.

Ἰ. Δημητρόπουλος. Ὑπάρχει, ἐφ' ὅσον γνωρίζω, ἑλλὴν μηχανικὸς, ἐκτὸς ὑπηρεσίας ἤδη, ὅστις, μέλος ὢν τῆς Γαλλικῆς ἀποστολῆς, εἶχε κάμει μελέτην διὰ τὴν ἀποξήρανσιν ἐκ τροχιᾶς ἡ Κυβέρνησις νὰ προμηθευθῇ αὐτήν.

Α. Παπαμιχαλόπουλος. Τὰ χρήματα τὰ εἰσπραττόμενα διὰ τὴν ἰνδικὴν κάνναβιν, εἶνε ἐπαρκῆ διὰ τὴν μελέτην. Πέμπω τοποθέτησιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ πράξῃ πᾶν τὸ δυνατόν.

Χ. Βαλτάνης. Ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως μικρὰ πίστωσις ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους διὰ τὴν μελέτην τῆς ἀποξηράνσεως θὰ γίνῃ ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἀποξηράνσεως.

Ε. Καπετανάκης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Τὸ ἔργον τῆς ἀποξηράνσεως τῶν ἑλῶν καὶ τελμάτων ἀπασχολεῖ σοβαρώτατα τὴν Κυβέρνησιν. ἡ μελέτη θὰ γίνῃ ταχέως. περιδεύει μάλιστα ἤδη εἰδικὸς Ὁλλανδὸς ὑδραυλικός. ἐπὶ τούτῳ κληθεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Α. Παπαντωνόπουλος. Ζητεῖ νὰ ληφθῇ πρόνοια ἐκτὸς τῆς παρασκευῆς τῆς μελέτης, καὶ περὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν καταβοθρῶν, ἔργου ὅπερ ἐγίνετο καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἀκόμη.

Κ. Ἀριστομενόπουλος. Συνιστᾷ εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν τὴν ἀναφορὰν τῶν δημοτῶν Εὐρωστίνης, περὶ ἐλαττώσεως τοῦ ἐπιβληθέντος ὅρου ἐπὶ τῶν ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων, διότι αὕτη εἶνε λίαν δεδικαιολογημένη. Βεβαίως αἱ ἀπαθαλίαι τῆς δημοτικῆς διοικήσεως ἐπέφεραν

ὥστε ὁ δῆμος νὰ παύσηται χρεώστης πρὸς τὸ Δημόσιον. ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἐξεκαθαρίσθησαν αἱ δοσοληψίαι μεταξὺ Δήμου καὶ Δημοσίου εἶνε κατάφωρος ἡ ἀδικαιολόγητος ἐπιβάρυνσις τῶν δημοτῶν Εὐρωστίνης διὰ τοῦ βαρέως μέτρου καὶ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τοῦ εἰσαχθέντος φόρου, ὅστις δέον νὰ ἀρθῇ.

Γ. Βλάσης. Ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ δήμου Εὐρωστίνης οὐδέποτε ἐπεβλήθη φόρος ἐπὶ τῶν ὠνίων καὶ μάλιστα καὶ ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων κατ' ἐπέκτασιν. Ὁ Νομάρχης ἐπέβαλεν ὅμως ἐφέτος τοιοῦτον καὶ προύκάλεσε καὶ Β. Δ. περὶ αὐτοῦ. Οἱ κάτοικοι ἐξηγέρθησαν, διότι εὑρίσκονται ἐν μεγάλαις στερήσεσι, ὥθεν καὶ μεταναστεύουσιν εἰς Ἀμερικήν. ὁ λαὸς Ζαχώλης ἐν συλλαλητηρίῳ ἐζήτησε τὴν ἀπαλλαγὴν τοὐλάχιστον ἀπὸ τὸν φόρον ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων, ἐλάχιστα ὀφείλει διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν ὁ δῆμος οὗτος πρὸς τὸ Δημόσιον, ἐὰν δὲ δὲν εἰσεπράχθησαν αὐτὰ δὲν πταίει αὐτός, διότι εἶνε εὔπορος ὁ δῆμος καὶ δὲν ἐπεδιώχθη καλῶς ἡ εἴσπραξις. Ζητῶ νὰ ἐξαιρεθοῦν παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ οἱ κάτοικοι οὗτοι τῶν προσθέτων τούτων δύο φόρων.

Ν. Σακελλαρίου. Δὲν ἐξηκριβώθη ἀκόμη ἂν ὀφείλῃ ἢ ὄχι ὁ δῆμος εἰς τὸ δημόσιον, ὁ δῆμος καταλογίζει τὸ Δημόσιον καὶ ἀντιστρόφως. ὥθεν ἀδικώτατα ἐπεβλήθη ὁ φόρος.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπ. Ἐσ.) Ὁ δῆμος οὗτος ὑπάγεται εἰς τὸν Νομὸν ἐν ᾧ πολιτεύομαι καὶ ἐγώ. ὁ Νομάρχης ἐπέβαλε τὸν φόρον ἐπὶ τῇ βάσει οὐχὶ μικροῦ ποσοῦ, ὡς πράγματι ὀφειλομένου παρὰ τοῦ Δήμου πρὸς τὸ Δημόσιον, ἐμείωσα τὸν φόρον, ἐὰν ὅμως ὄντως ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν ὀφείλει βεβαίως θὰ ἀρθῇ.

Δ. Γκιωνάκης. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Μακῶν κατὰ τοῦ τηλεγραφητοῦ Γορτυνίου, ἡ καθ' οὗ λέγει, ἀνάκρισις παρὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἦν κατὰ συμπαιγνίαν. ὅστις ὑβρίζει τοὺς προσερχομένους εἰς τὸ τηλεγραφεῖον, φορολογεῖ τοὺς λαμβάνοντας ἐπιταγὰς ἐξ Ἀμερικῆς, ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν δολλαρίων, ἀνοίγει τὰς ἐπιστολὰς καὶ ὑπεξαιρεῖ χρήματα, παραβιάζει τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν, ἵνα ἀνακαλύψῃ ἐνεργείας κατ' αὐτοῦ. Οἱ κάτοικοι θὰ χειροδικήσουν εἰς τὸ τέλος, ἐὰν δὲν ἀπαλλαχθοῦν τοῦ τηλεγραφητοῦ τούτου.

Ἐμ. Ρέπουλης (Ὑπ. Ἐσ.). Ὠφειλον οἱ κάτοικοι νὰ ἐπικαλεσθῶσι πρῶτοι τὴν παρέμβασιν τῆς διαστικῆς ἐξουσίας. Ἐὰν ὁ ἐπιθεωρητὴς ἔκαμε συμπαιγνίαν, θὰ διατάξωμεν τότε ἡμεῖς ἄλλην ἐπιθεώρησιν.

Φωτήλας. Οὐδεμίαν πράγματι εὐθύνην ἔχει ὁ κ. Ὑπουργός, πλεῖσται καταγγελίαι ὑπεβλήθησαν κατὰ τοῦ τηλεγραφητοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ μένουν εἰσέτι ἐκκρεμεῖς.

Καφαντζόπουλος. Αἱ ὑπογραφαὶ τῆς ἀναφορᾶς κατὰ τοῦ τηλεγραφητοῦ εἶνε προσώπων πάνυ ἀξιοπίστων. Τοὐλάχιστον νὰ ἐκτοπισθῇ ἐκεῖθεν, σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον, μέχρι πέρατος τῶν ἀνακρίσεων.

Γκιωνάκης. Τετραμηνία ὁλόκληρος παρῆλθε ἀφότου ἡ Εἰσαγγελία Πατρῶν ἐδέχθη τὰς καταγγελίας καὶ οὐδὲν ἐνήργησεν. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐκτοπίσῃ αὐτόν, θ' ἀναγκασθῶ νὰ ὠθήσω τοὺς συμπολίτας μου νὰ ἐφαρμόσουν τὸν νόμον τοῦ Λύντς.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.). Ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. Βουλευτὴς θὰ εἶνε ἕτοιμος νὰ ὑποστῇ καὶ ὅλας τὰς συνεπείας, αἵτινες συμπαρομαρτοῦν εἰς τοιαύτας συμβουλάς.

Γκιωνάκης. Βεβαίως.

Λύεται ἡ συνεδρίασις ὥραν 9 1]2.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ Ν'

Τῆς 15ης Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5ῃ καὶ 15' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 196 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ τηλεγράφημα, ὅπερ ἀπηύθυνε χθὲς πρὸς τὴν Ἰταλικὴν Βουλήν,

ἐπὶ τῇ 50ετηρίδι τῆς Ἰταλικῆς παλιγγενεσίας, κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδριάσει ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ἐντολήν, ἔχον οὕτω :

Ἐξοχώτατον Πρόεδρον

τῆς Ἰταλικῆς Βουλῆς

Ῥώμην

Τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς Ἰταλικῆς Παλιγγενεσίας, ἀνακαλοῦσαν εἰς τὸν θαυμασμὸν τοῦ κόσμου τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας ἑνὸς μεγάλου καὶ εὐγενοῦς Ἔθνους, συνεορτάζει μεθ' ὑμῶν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ὑπὲρ τῶν ἰδανικῶν τοῦ ὁποίου ἔρρευσεν ἐν τοῖς πεδίοις τῶν ἀγώνων τὸ πολύτιμον αἷμα τῶν Ἰταλῶν Φιλελλήνων, δημιουργῆσαν ἀϊδίους δεσμοὺς ἀδελφότητος δύο λαῶν, οὓς διέκριναν ἐνάμιλλοι φιλελεύθεραι παραδόσεις καὶ ἐθνικὰ ἰδεώδη.

Ἡ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἐνετείλατό μοι ὅπως διαβιβάσω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, καὶ δι' αὐτῆς πρὸς τὰ ἔντιμα μέλη τῆς Ἰταλικῆς Βουλῆς, τὰ θερμότατα συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ Πανιταλικῇ ἑορτῇ καὶ τὰς ἀδελφικὰς καὶ ἐγκαρδιωτάτας εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου καὶ τοῦ κλέους τοῦ Βασιλείου τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ Ἰταλικοῦ Ἔθνους.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς
τῶν Ἑλλήνων
Νικόλαος Στράτος

Ἀνακοινοῖ κατόπιν καὶ τὴν τηλεγραφικὴν ἀπάντησιν τοῦ Προέδρου τῆς Ἰταλικῆς Βουλῆς εἰς τὸ ἀνωτέρω τηλεγράφημα, ἔχουσαν οὕτω :

Ἐξοχώτατα

Τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς

Ἀθήνας

Ἀπὸ τὴν Ῥώμην, τὴν συνδεομένην μετὰ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος δι' ἀθανάτων ἱστορικῶν ἀνα-

μνήσεων, ὁ Ἰταλικὸς λαὸς διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ, τῶν ὁποίων καθίσταμαι διερμηνεύς, ἀνταποδίδει τὸν χαιρετισμὸν τῆς Ἑλλάδος, τῆς ἐνδόξου ταύτης προδρόμου τῆς Ἰδέας τῶν ἐθνικοτήτων, τῆς ἐπαληθευσάσης τὴν ὑπεροχὴν τοῦ δικαίου ἐπὶ τῆς ἰσχύος, εὐχαριστῶν τὴν Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν ἐπὶ τῇ τόσον πρόφρονι καὶ εὐγενεῖ συμμετοχῇ αὐτῆς εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς ἡμετέρας πεντηκονταετηρίδος.

Ἐν ὀνόματι ἐπίσης τῶν συναδέλφων μου ἐκφράζω τὰς θερμοτέρας εὐχάς, ὅπως τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἀείποτε ἐνάμιλλον πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῶν παραδόσεών της.

Ὁ Πρόεδρος
Μάρκορα

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς :

1) Ἀναφορὰ τῶν ἱερέων Καστρίου τοῦ Δήμου Τανίας τῆς Κυνουρίας, παρακαλούντων νὰ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ ἱεροῦ κλήρου, νὰ ἐφαρμοσθῇ δὲ καὶ εἰς τὰς κωμοπόλεις ὁ περὶ Ἐκκλησ. Ταμείου Νόμος. 2) Ψήφισμα τοῦ Κτηματικοῦ Συλλόγου Μηλεῶν ἡ «Δήμητρα» περὶ συμπεριλήψεως εἰς τὸ νομοσχέδιον καὶ φορολογίας ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν. 3) Ἀναφορὰ τῶν χωρίων τοῦ Δήμου Κορινθίων περὶ ἀναστολῆς τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων ἐπὶ 3 μῆνας ἕνεκα ἐξαιρετικῆς ἀφορίας.

Παρὰ πολλῶν βουλευτῶν ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 10 ἐδ. γ'. τοῦ περὶ συντάξεως τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ΧΛΒ' νόμου, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊσήλιδος κ. Χρ. Μειτάνη, ὑποβάλλεται προσθήκη εἰς τὸ 18ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊσήλιδος κ. Χρ. Κορύλλου ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐθν. Τυπογραφείου, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Χρυσοστόμης (Ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως).

Ζητεῖ ἐξηγήσεις ἐπὶ τῆς ἀφαιρέσεως παρ' αὐτοῦ τοῦ λόγου ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν ἐν τῇ συζητήσει ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ ἀπυξηράνσεως λιμνῶν ἐν Μαντινείᾳ.

Πρόεδρος. Δὲν ἔδωκα τὸν λόγον πρὸς ὑμᾶς, ἐπειδή, ἐνῷ ἐζητήσατε τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς λίμνης Τάκας, περιλαμβανομένης εἰς τὸ θέμα τῆς ἐπερωτήσεως, ἠρχίσατε νὰ ὁμιλῆτε περὶ λίμνης τῆς Καρυστίας. Οὕτω ἔγινα ὑποχρεωμένος νὰ ἐφαρμόσω τὸν Κανονισμόν. Ἄλλως τε, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ἔλλειψιν τριβῆς πρὸς τὸν Κανονισμὸν τῶν διὰ πρώτην φορὰν ἐκλεγέντων βουλευτῶν διέταξα τὴν μὴ ἀναγραφὴν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἀνακλήσεως ὑμῶν εἰς τὴν τάξιν.

Χρυσοστόλης. Εὐχαριστῶ.

Πρόεδρος. Ἐπαναλαμβάνεται ἡ ματαιωθεῖσα δι' ἔλλειψιν ἀπαρτίας ψηφοφορία ἐπὶ τῆς προτάσεως τῆς ἀναβολῆς τῆς εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἄρθρον ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν διωγράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν.

Πώπ. Ἐφόσον φαίνεται ἤδη γνωστὸν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας θεωρῶ μετὰ τῶν ἄλλων βουλευτῶν τῶν συνυπογραψάντων τὴν πρότασιν περιττὸν νὰ γίνῃ αὕτη.

Πρόεδρος. Ὥστε παραιτεῖσθε πάντες τῆς προτάσεως περὶ ἀναβολῆς ;

Πώπ. Μπακόπουλος καὶ οἱ λοιποὶ ἐκ τῶν ὑπογραψάντων τὴν περὶ ἀναβολῆς πρότασιν δηλοῦσιν ὅτι παραιτοῦνται.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ριζικὴ καὶ θεμελιώδης εἶνε ἡ πλάνη ἀφ' ἧς ὡρμήθησαν οἱ ὑποστηρίξαντες κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου ὅτι κίνδυνος ὑπάρχει μέγιστος νὰ μὴ περιέρχωνται αἱ κλήσεις εἰς γνῶσιν τῶν κατηγορουμένων, πλεῖστοι δὲ τοιοῦτοι νὰ δικάζωνται ἐρήμην, τιθέμενοι δὲ ὑπὸ τὰς αὐστηρὰς διατάξεις τῆς ἀνακοπῆς, νὰ εὑρεθῶσιν εἰς κίνδυνον ἀναπολόγητοι νὰ καταδικασθῶσι. Ἐτονίσθη δὲ ὁ κίνδυνος κυρίως ὡς πρὸς τὰς περιστάσεις τῆς ἐπιδόσεως εἰς τὴν κατοικίαν, ἐνῷ ὁ καλούμενος εὑρίσκεται εἰς ἄλλην πόλιν, ἢ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ἢ εἶνε ἀγνώστου διαμονῆς.

Ἡ πολεμικὴ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου στηρίζεται εἰς μίαν ῥιζικὴν καὶ πεπλανημένην προϋπόθεσιν, τὴν προϋπόθεσιν

ὅτι τὸ νομοσχέδιον προβλέπει καὶ κανονίζει ἐπιδόσεις εἰς τὴν κατοικίαν, νοουμένην ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου, εἰς τὴν κατοικίαν—τοῦτέστιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου ὁ καλούμενος ἔχει τὸ κέντρον τῶν ὑποθέσεών του. Ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ταύτην θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ νοηθῇ ὅτι θὰ ἐγίνετο ἐπίδοσις καὶ θὰ ἐπηκολούθουν αἱ συνέπειαι αὐταὶ αἱ αὐστηραὶ καὶ εἰς τὴν περίστασιν, καθ' ἣν εἶχε μὲν τὸ κέντρον τῶν ὑποθέσεων ὁ καλούμενος εἰς τὴν α πόλιν, οὗτος ὅμως διέμενεν εἰς ἄλλην πόλιν, διέμενεν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἢ οὗτος ἦτο ἀγνώστου διαμονῆς. Ἐλησμονήθησαν ὅμως δύο τινὰ θεμελιώδη, δύναμαι δὲ νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπορίαν πῶς ἄνδρες-ἔμπειροι, ὡς εἶναι ἀναμφιβόλως ὅσοι ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὡμίλησαν, κυριώτατα δὲ πάντων οἱ ἀξιότιμοι ἐξ Ἀρκαδίας βουλευταί, περιέπεσον εἰς πλάνην, τὴν ὁποίαν δικαιοῦμαι νὰ θεωρήσω ἀδικαιολόγητον: Ἐλησμόνησαν ἐν πρώτοις, ὅτι διὰ τοὺς ἀγνώστου διαμονῆς, διὰ τοὺς κατηγορουμένους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι παρόντες, ἵνα μεταχειρισθῶ τὴν ἔκφρασιν τῶν ἐκτεθέντων διατάξεων τῆς Ποινικῆς Δικονομίας τῶν μὴ μεταβληθεισῶν, διὰ τοὺς κατηγορουμένους τῶν ὁποίων ἀγνοεῖται ὁτόπος τῆς διαμονῆς δὲν ἔχουσιν οὐδεμίαν ἐφαρμογὴν οὔτε τὰ ἄρθρα τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, τὰ ὁποῖα μεταρυθμίζονται διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, οὔτε τὸ νομοσχέδιον. Εἶναι ἄραγε ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσω εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι εἰδικὴ διαδικασία, οὐδόλως θιγομένη διὰ τοῦ νομοσχεδίου, ὑπάρχει κατὰ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων, ἄσχετος ἐντελῶς πρὸς τὴν διατύπωσιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου καὶ πρὸς τὰς συνεπείας αὐτοῦ; Ἀλλὰ θὰ μοὶ εἴπητε: ἀπομένει ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ ἐπίδοσις γίνεται εἰς τὴν α πόλιν, εἰς τὴν κατοικίαν—κατοικίαν νοουμένην κατὰ τὸ Ἀστικὸν Δίκαιον—εἰς τὴν πόλιν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ κέντρον τῶν ὑποθέσεων αὐτοῦ ὁ καλούμενος, ἐν ᾧ εὑρίσκεται οὗτος εἰς ἄλλην πολιν ἢ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Οὐδὲν τούτων συμβαίνει, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον, ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν προβλέπει περίστασιν κατοικίας οὕτωσι νοουμένην, ἀλλὰ ἀποβλέπει εἰς τὴν διαμονήν, εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὸ μέρος ὅπου πράγματι ὑρίσταται καὶ οὐχὶ κατὰ νομικὸν πλάσμα κατοικεῖ. Καὶ ἵνα γνωσθῇ τοῦτο δὲν ἦτο οὔτε κἂν ἀνάγκη νὰ ἀναγνωσθῇ τὸ νομοσχέδιον θὰ ἤρκει ἴσως νὰ μνησθῇ τις τῶν διατάξεων τῆς ἰσχυούσης Δικονο-

μίας, νὰ μνησθῇ τις τῆς ἑρμηνείας, ἡ ὁποία ἐδόθη σταθερῶς καὶ παγίως ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἐφαρμογῆς, καὶ θὰ ἔχει πάντα ταῦτα νὰ συνδυάσῃ μὲ ἓν βλέμμα, ἄνευ σπουδῆς πολλῆς, ἄνευ μελέτης πολλῆς, πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου, διὰ νὰ διαγνώσῃ ὅτι ἦτο τελείως ἀδικαιολόγητος ἡ πλάνη, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπέπεσαν οἱ κ. συνάδελφοι οἱ οὕτωσὶ ὁμιλήσαντες. Εἶναι ἀνάγκη τάχα νὰ ὑπομνήσω εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι αἱ διατάξεις τῆς ἰσχυούσης Διακονομίας ὁμιλοῦσι περὶ ἐπιδόσεως διὰ τῆς ἀρέσεως τῆς κλήσεως εἰς τὸν οἶκον τοῦ καλουμένου, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσω ὅτι ἔρις ἐγεννήθη ἑρμηνευτική, τί ἄρα γε ἐννοοῦν καὶ ἂν ἡ Ποινικὴ Διακονομία ὑπὸ ταύτην τὴν διατύπωσιν ἐννοεῖ τάχα τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον πράγματι διαμένει ὁ καλούμενος ἢ μήπως ἐννοεῖ τὴν κατοικίαν ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου νοουμένην, εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσω ὅτι σταθερῶς καὶ ἀνέκαθεν καὶ ἡ Πίστημα καὶ ἡ Νομολογία εἶπον ὅτι οὕτωσὶ νοεῖται οὐχὶ ἡ κατοικία τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου, ὁ τόπος ὅπου ἔχει τὸ κέντρον τῶν ὑποθέσεων αὐτοῦ ὁ καλούμενος, ἀλλ' ἐννοεῖται ἡ διαμονή, ἡ κατοικία εἰς τὴν ὁποίαν πράγματι αὐτὸς παραμένει;

Τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ συντάκτης τοῦ νομοσχεδίου καὶ εἰσηγητὴς αὐτοῦ διετύπωσε τὸ πρᾶγμα κατὰ τρόπον ἀνεπίλεκτον οἱασδήποτε παρερμηνείας καὶ ἀμφισβητήσεως. ἐκύρωσε τουτέστι διὰ τῶν διατάξεων αὐτοῦ ἐκείνην τὴν ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν καὶ δίδει σταθερῶς ἡ ἐπιστήμη ἡ κρατοῦσα παρ' ἡμῖν καὶ τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἡ νομολογία, αἴρουσα τὰς ἀμφιβολίας, αἱ ὁποῖαι ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς ἀμφιβόλου πως ἐκφράσεως τῆς ἰσχυούσης νομοθεσίας. Καὶ εἶπεν ὁ συντάκτης καὶ εἰσηγητὴς τοῦ νομοσχεδίου: τὸ δικόγραφον ἐγχειρίζεται εἰς τὸν καλούμενον καὶ εἰς περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, εἶναι ἀδύνατος τουτέστιν ἡ ἐγχείρισις εἰς αὐτὸν τοῦτον, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν γεννᾶται ἀμφιβολία, δύναται νὰ ἐγχειρισθῇ εἰς τὴν κατοικίαν ὁπωσδήποτε νοουμένην, δύναται νὰ ἐγχειρισθῇ εἰς τὴν διαμονήν του, τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν ὅταν πρόκειται πρόκειται περὶ ἐγχειρίσεως πρὸς αὐτὸν τοῦτον—λέγω ἂν τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν τί γίνεται; τὸ νομοσχέδιον ἀπαναφ. ἀπαντᾷ δὲ κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος, ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἀμφιβολίαν καὶ τὴν ἀπασχόλησιν τῆς Βουλῆς καὶ τὴν πολεμικὴν ἐναντίον τοῦ νομοσχεδίου, καὶ λέγει (ἀναγινώσκει):

«Ἐὰν ὁ κλητὴρ δὲν εὑρίσκῃ τὸν καλούμενον ἐν τῷ τόπῳ τῆς διαμονῆς ἢ τῆς κατοικίας του, ἐγχειρίζει τὸ ἔγγραφον πρός τινα τῶν συνοίκων αὐτοῦ ἢ ὑπηρετῶν». Ποῦ: «... τῆς οἰκίας ἔνθα διαμένει.»

Τί προϋποθέτει τοῦτο; Εἶναι ἀνάγκη ἄραγε νὰ ἀπαντήσῃ τις καὶ ἂν ἀπαντήσῃ δὲν θὰ εἶναι ἠναγκασμένος ὑπὸ τῆς βίας τῶν πραγμάτων νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς λέξεις τοῦ νομοσχεδίου «τῆς οἰκίας ἔνθα διαμένει»;

Ὅταν τοῦτο εἶναι δεδομένον, Κύριοι, ἐρωτῶ, τίνα ἐφαρμογὴν ἔχει ἡ περίπτωσις, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον εὐγλώττως ἐτόνισεν ὁ ἀξιότιμος ἐξ Ἀρκαδίας βουλευτής, ἡ περίστασις, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς ἄλλην πόλιν εὑρίσκεται ἢ εἰς τὸ ἐξωτερικόν; Ἀλλ' ἂν εἰς ἄλλην πόλιν εὑρίσκεται, ἢ εἰς ἄλλην πόλιν διαμένῃ, εἰς ἐκείνην τὴν πόλιν πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐπίδοσις καὶ, ἐὰν γίνῃ, ἡ ἐπίδοσις εἰς τὴν κατοικίαν κατὰ τὸ Ἀστικὸν δίκαιον νοουμένην, εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ κλῆσις εἶναι ἄκυρος καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ εἰσαγωγὴ δίκης. Θὰ ἀποτέλει δὲ τοῦτο παράβασιν τοῦ κλητῆρος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑποχρεωμένος εἰς τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ διαμένει, νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐπίδοσιν.

Θὰ παρεπλανήθησαν πάντες οἱ οὕτωσὶ κρίναντες ἐκ τοῦ β' ἐδαφίου, εἰς τὸ ὁποῖον λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν περίπτωσιν ἐκείνην, καθ' ἣν δὲν ἤθελε κανεὶς εὑρεθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ καλουμένου. Ἀλλ' ἐρωτῶ, εἶναι ἀνάγκη τάχα νὰ σκεφθῇ τις, ὅτι τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ μόνον ὅταν εὑρίσκεται διαμονὴ καὶ κατοικία εἰς ἄλλην πόλιν, ἢ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, καὶ δὲν εἶναι δυνατόν, δὲν εἶναι εὔλογον νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ τοῦ μελετῶντος εἰς τὴν αὐτονόητον περίστασιν, καθ' ἣν διαμένει ἐν τῇ πόλει, διαμένει ἐν τῇ οἰκίᾳ, τὴν στιγμὴν ὅμως ἐκείνην, τὴν ὥραν ἐκείνην, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν γίνεται ἡ ἐπίδοσις, οὐδείς, οὔτε ὁ καλούμενος, οὔτε οἱ οἰκεῖοι, οὔτε οἱ σύνοικοι, εὑρίσκωνται εἰς τὴν οἰκίαν; Εἶναι τοῦτο ἀδύνατον εἰς τοὺς ἀστικοὺς πληθυσμούς; Δὲν εἶναι δὲ συνηθέστατον, θέλω νὰ εἴπω, εἰς τοὺς ἀγροτικοὺς πληθυσμούς; Ἰδοὺ ἡ περίστασις τὴν ὁποίαν προεῖδε τὸ β' ἐδάφιον. Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν περιττὰ διὰ τοὺς θέλοντας νὰ ἀναγνώσωσι τὸ νομοσχέδιον.

ἐρωτῶ, ἀφ' οὗ αἱ προϋποθέσεις ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀνεχώρησαν οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι, αἱ ὁποῖαι ἂν ἦσαν ἀληθεῖς θὰ ἐδικαιολόγουν τὰ συμπεράσματα, ἀφ' οὗ αἱ προϋποθέσεις ἤρθησαν, δὲν νομίζετε ὅτι κατέπεσον ἐντελῶς ἐν ταυτῷ ὅλα τὰ συμπεράσματα καὶ ὅλοι οἱ ὄρθοι τῶν ἀντιρρονούντων;

Ενάγ. Γαφυρόπουλος. Ἂν ὁ δικαστικὸς κλητὴρ συντάξῃ ἐπιδοτήριον καὶ βεβαιώσῃ ἐν αὐτῷ ὅτι ἐκοινοποίησεν ἢ ἐτοιχοκόλλησε τὸ κλητήριον θέσπισμα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κατηγορουμένου, ἐν ᾧ ὁ κατηγορούμενος δὲν εὑρίσκεται ἐν τῷ τόπῳ αὐτῷ, ἀλλ' εὑρίσκεται εἰς ἄλλον τόπον.....

Δημητρακόπουλος. Μὲ ἐρωτᾶτε; Ὑπ' αὐτὸ τὸ ἐπιδοτήριον θὰ δικασθῇ ἐρήμην ἢ ὄχι;

Ε. Γεωργαντόπουλος. Περιμένατε νὰ τελειώσω. Αὐτὴ ἡ ἐξήγησις τὴν ὁποίαν δίδετε ἀφορᾷ τὴν ἑρμηνείαν ὅτι εἶνε δυνατόν, ἂν μαλλονὑποχρεοῦται ὁ κλητὴρ νὰ μὴ κοινοποιήσῃ τὸ κλητήριον θέσπισμα ἐν τῇ κατοικίᾳ, ἀλλ' ὀφείλει πλέον ἐὰν δὲν εὑρίσκεται ἐκεῖ ὁ κατηγορούμενος, νὰ τὸ κοινοποιήσῃ εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς του· ἀλλὰ τοῦτο τί πρακτικὸν ἀποτέλεσμα θὰ ἔχῃ, ἀφ' οὗ κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἀπαγορεύεται ἡ ἀναβολὴ καὶ ἐπιτρέπεται εἰς δύο περιπτώσεις;

Δημητρακόπουλος. Ἡσυχεῖτε καὶ θὰ ἴδητε ὅτι θὰ ἀρθῶσι καὶ αὐταὶ αἱ ἀντιρρήσεις, διότι, ἀγωνιζόμενος καὶ στηρίζων συλλογιστικὴν διαδικασίαν ἐπὶ παραβάσεως τοῦ κλητῆρος, θὰ ἴδητε ὅτι ἡ παράβασις θὰ εἶναι μόνον κίνδυνος εἰς ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν συλλογισμός τις νὰ θεμελιωθῇ ἐπὶ παραβάσεως τοῦ νόμου. Ὅταν ὁ νόμος διατάσσῃ νὰ γίνεται ἡ κοινοποίησις εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου μένει ὁ καλούμενος, ἔρχεσθε καὶ μοὶ λέγετε ὅτι δὲν ἐγένετο ἐκεῖ ἡ κοινοποίησις καὶ σᾶς ἀπαντῶ αὐτὸ εἶναι μία παράβασις, ἀλλὰ καὶ ἡ παράβασις αὕτη, ἡ ἐπαγομένη κινδύνους διὰ τοὺς κλητῆρας εἶναι παράβασις ἀκίνδυνος διὰ τὸν λαόν, διότι εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι οὕτωσὶ ἀκύρως ἐγένετο ἡ κοινοποίησις, ὄχι μόνον θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ καθίσταται γνωστὸν εἰς τὴν καταδιωκτικὴν ἀρχήν, ὥστε νὰ μὴ εἰσάγηται ἡ ὑπόθεσις καὶ προσκαλῆται ἐρημοδικία, ἀλλὰ πάντως θὰ εἶναι δυνατόν, ἀποδεικνυομένου τοῦ πράγματος, νὰ λάβῃ

χώραν κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου ἀνακοπή. Ὡς πρὸς τὴν ἔνστασιν κατὰ τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ Α' ἄρθρου, ἀπαντῶ ὅτι πρόκειται περὶ προνοητικῆς διατάξεως, περιορισμοῦ ἡλικίας, καθ' ἣν ὑπάρχει ἀντίληψις καὶ αὐτυνειδησία. Ἐλέχθη πρὸς τούτοις ὅτι ὑπάρχουν καὶ μέρη τῆς Ἑλλάδος ὅπου οὔτε ἱερεύς, οὔτε πάρεδρος κλπ. ὑπάρχει. Ἀλλὰ ἡ σχετικὴ διάταξις ἐφαρμόζεται μόνον ὅπου εἶνε δυνατὴ ἡ ἐφαρμογή της. Ἡ ἔλλειψις τῆς διατυπώσεως ταύτης δὲν παρακωλύει τὴν πρόοδον τῆς δίκης. Ἡ χρησιμότης ὅμως τῆς διατυπώσεως τοιαύτης διατάξεως εἶνε σπουδαία. Ἡ ἔκθεσις ἑνὸς τῶν πρωτοπόρων τούτων θὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸ νὰ γνωρίζῃ ἡ καταδιωκτικὴ ἀρχὴ ἂν πρέπει νὰ εἰσαγάγῃ ἢ μὴ τὴν δίκην εἰς τὸ ἀκροατήριον. Δὲν ἠγνοήσαμεν δὲ τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῇ διατάξει πρόσωπα, ὡς ἐτονίσθη, ἀλλὰ ἡ Πολιτεία ἔχει δικαίωμα νὰ ζητῇ τὴν συνδρομὴν τῶν μελῶν αὐτῆς προκειμένου περὶ ὑψίστης λειτουργίας αὐτῆς, ὡς ἡ δικαιοσύνη, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τὴν κλῆσιν μαρτύρων, οἵτινες, μὴ προσερχόμενοι, τιμωροῦνται, ὅπως μὲ τὸν θεσμὸν τῶν ἐνόρκων κλπ. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν διάταξιν «Ἡ προσβολὴ τῆς ἐπιδόσεως ὡς πλαστῆς δὲν ἐμποδίζει τὴν πρόοδον τῆς ποιν. δίκης, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου δύναται αὐτὴ νὰ προχωρήσῃ», ἤτις προσεβλήθη ἀδιαλλάκτως, ἀπαντῶ:

Εἶπον οἱ πολεμήσαντες: Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ τὸ Δικαστήριον, εἰς οὗ τὴν κρίσιν ἀναθέτετε τὰ πάντα, ἂν εἶνε πλαστὴ ἢ ὄχι ἡ ἐπίδοσις; Ἐλέχθη ὑπὸ βουλευτοῦ, εἰς ἀπάντησιν, ὅτι οὐχὶ σπανίᾳ δυστυχῶς χρῆσις ψευδοῦς προσβολῆς ἐνστάσεων πλαστότητος καὶ ἐν ταῖς ἀστικαῖς καὶ ταῖς ποιναικαῖς δίκαις γίνεται. Συμφωνῶ μᾶλλον μὲ τὴν ἀπάντησιν ταύτην, μὲ τὴν ἀντίρρησιν ταύτην. Πλειστάκις δὲ ὑποβάλλονται ἐνστάσεις περὶ πλαστότητος ἀληθεῖς κατὰ τὴν Δικονομικὴν αὐτῶν βάσιν, ἀκίνδυνοι ἄρα διὰ τὸν προτείνοντα, ἀλλά, ἕνεκα τῆς τυπικῆς αὐτῶν ἀληθείας, παγίδες διὰ τὸ οὐσιαστικὸν δίκαιον. Εἰς τὰς ἀστικὰς δίκας παρουσιάζεται πολλάκις ἔνστασις πλαστότητος τοῦ ἐπιδοτηρίου, ὅτι δὲν ἐπεδόθη τῷ κατηγορουμένῳ τὸ ἐπιδοτήριον ὅπερ ὅμως εὑρίσκεται εἰς τὰ ἔγγραφα. Ἰσχύτως ὑποβλήθη τοιαύτη τις ἔνστασις καὶ πρὸ αὐτοῦ τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ὅταν ὑποβλήθη σχετικὸν ἐρώτημα πρὸς τὸν

Δικαστηρίου, ἀπήντησαν: ἡ Πολιτικὴ Δικονομία μᾶς παρέχει δικαίωμα ὑποβολῆς τοιαύτης ἐνστάσεως». Οὕτω δὲ πίπτει θῦμα ἡ Δικαιοσύνη τῆς δεσποτείας τῶν διατάξεων τῆς Δικονομίας.

Μιχ. **Γαρουφαλιᾶς.** Εἴπετε ὅτι, ἐὰν προσβληθῇ τὸ ἐπιδοτήριον ὡς πλαστόν, τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τὴν πρόοδον τῆς δίκης.

Ν. **Δημητρακόπουλος.** Κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου

Μιχ. **Γαρουφαλιᾶς.** Μάλιστα. Ἐπεθύμουν νὰ μάθω πρῶτον ἐὰν ἓν ἐπιδοτήριον προσβαλλόμενον ὡς πλαστὸν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχῃ νομικὴν ὑπόστασιν, νομικὴν ὕπαρξιν· καὶ, δεύτερον, ἐπεθύμουν νὰ μάθω, ἐὰν ἐπιτρέπεται δυνητικῶς εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ νὰ διατάσσῃ τὴν πρόοδον τῆς δίκης, τότε ποῖον τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα, ποῖον τὸ πρακτικὸν ὄφελος διὰ τὸν κατηγορούμενον τὸν προσβάλλοντα τὸ ἐπιδοτήριον ὡς πλαστόν; Ποῖον τὸ ὄφελος ἐὰν ἐπιτρέπεται νὰ δημιουργῇ δίκην ἐπὶ πλαστότητι ἄνευ πρακτικοῦ ἀποτελέσματος, τῆς ὁποίας αἱ συνέπειαι θὰ ἦνε βαρύταται διὰ τὸν κατηγορούμενον, διότι, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ πλαστότης ἦναι ψευδής, θὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει, καὶ ἐνῷ ὁ δυστυχὴς πρόκειται νὰ ἀπολογηθῇ δι' ἓν πταῖσμα καὶ νὰ τιμωρηθῇ μόνον μὲ ποινὴν 10 ἡμερῶν, θὰ κινδυνεύῃ νὰ ὑποστῇ ποινὴν πέντε ἐτῶν; Ποῦ εἶνε ἡ πρακτικότης;

Ν. **Δημητρακόπουλος.** Ἀμφιβάλλω ἂν ὁ κ. συνάδελφος θὰ πεισθῇ νὰ παράσχῃ αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν συγγνώμην, ὅταν κατανοήσῃ τὸ ὀλίσθημα, εἰς τὸ ὁποῖον περιέπεσεν. Εἶπεν ὁ κ. συνάδελφος: εἰς ποῖον νομικὸν κανόνα στηρίζεται τὸ γεγονὸς καὶ ἡ διάταξις, νὰ παρέχηται, ἐνῷ εἶνε πλαστὸν τὸ ἐπιδοτήριον, εἰς τὸ δικαστήριον τὸ δικαίωμα νὰ προχωρῇ τὴν δίκην; Ἀπάντησις: εἰς τοῦτον τὸν νομικὸν κανόνα».... Ἡμεῖς δὲν ἑρμηνεύομεν ἐδῶ κειμένην νομοθεσίαν. Ἐλησμόνησεν ὁ κ. συνάδελφος ὅτι δὲν εὑρισκόμεθα ἐνώπιον δικαστηρίου; λησμονεῖ ὅτι πολλάκις ἡ πρακτικὴ ὑπερβάλλουσα καὶ τὰ ἐσκαμμένα, προσέχουσα δὲ εἰς τὴν οὐσίαν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων τῆς Δικονομίας, ἀφορμωμένη ἀπὸ γενικωτέρας ἀρετηρίας καὶ ἀρχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἔνστασις ὑποβάλλεται ἄνευ ἐννόμου συμφέροντος καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀκόμη τῶν κειμένων διατάξεων, εἶπεν, ὅτι: κύριε, ἂν καὶ δὲν ἔχω διάταξιν, ἀπορρίπτω τὴν ἔνστασίν σου ὡς στρεψόδικον, ὅτι τὸ ἐπιδοτήριον εἶνε πλαστόν, διότι δὲν ὑπάρχει συμφέρον. Ἀλλ' ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν εὑρισκόμεθα εἰς σῶμα δικαστικόν, ἀλλ' εἰς νομοθετικὸν συνέδριον, καὶ ἑπομένως, ὅταν μοὶ ὑποβάλλετε αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν, σᾶς ἀπαντῶ: εἰς τοῦτον τὸν κανόνα, τὸν ὁποῖον θεμελιοῦμεν.

Ἡ δευτέρα παρατήρησις τοῦ διακόψαντός με κ. συναδέλφου, ἡ εἰς ταύτην τὴν διάταξιν ἀναγομένη, ὑπῆρξεν ἐρώτησίς τις τρομακτικὸν ἔχουσα τὸ περιεχόμενον «Καὶ δὲν συλλογίζεσθε ποῖαι ποιναὶ θὰ ἐπακολουθήσωσιν ἐναντίον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ψευδῶς ὑπέβαλε τοιαύτην ἔνστασιν καὶ τοιαύτην προσβολὴν κατὰ τῆς πλαστότητος;» Συλλογιζόμεθα καὶ χωρίζομεν τὰς δύο περιστάσεις, τὴν περίστασιν τῆς διώξεως τοῦ κακουργήματος, τῆς διώξεως τοῦ ἀδικήματος εἰς τὸ ὁποῖον ὑπέπεσεν ὁ κλητήρ, διότι ἐπλαστογράφησε, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ καταδιωχθῇ ἵνα ἀνορθώσωμεν τὸ Κράτος τοῦ προσβληθέντος νόμου, καὶ τὴν περίστασιν τῆς πρόοδου τῆς ποινικῆς δίκης, καὶ λέγομεν: ἐὰν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ποινικῆς δίκης κατ' οὐδὲν ἀπολύτως συμβάλλῃ τὸ γεγονὸς τοῦ ἐὰν ἦνε ἢ ὄχι πλαστὸν τὸ ἐπιδοτήριον, ἡ δίκη πρέπει νὰ προχωρῇ, νὰ ταμῇ κατ' οὐσίαν τὸ οὐσιαστικὸν δίκαιον, καὶ νὰ παραμείνῃ ἡ δίκη ἐκείνη, ὅπως πάντοτε θὰ παραμείνῃ, ἵνα ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν ἐκείνην, ἡ ὁποία θὰ ἀνορθώσῃ τὸ προσβληθὲν δίκαιον ἐπιβαλλομένων τῶν προσηκουσῶν ποινῶν.

Ν. **Χαριτᾶτος.** Ζητεῖ ν' ἀναγραφῇ, κατ' ἀπόρασιν τῆς Βουλῆς, ὁλόκληρος ἡ ὁμιλία τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικά, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἑρμηνεία τοῦ νόμου.

Χ. **Βοζίκης.** Τοιαύτη ἀπόφασις νῦν θὰ ἐσήμαινε ψήφισιν τοῦ νόμου μεθ' ὅλων τῶν ἄρθρων αὐτοῦ.

Ε. **Κουλουμβάκης.** Ἀποκρούει ἐπίσης τὴν πρότασιν τοῦ κ. Χαριτάτου.

Πρόεδρος. Ἐὰν ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον, ἀναγράφεται ἑρμηνευτικὴ δήλωσις.

Σ. **Δραγούμης.** Ὥστε τὸ πρᾶγμα μένει ἠρτημένον.

Ι. **Μαυρόπουλος.** Διατί ἐπιμένει ὁ κ. Ὑπουργὸς τόσον εἰς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ὡς ἐὰν εἶνε τὸ ὅλον ἔργον

του τῆς ἀναμορφώσεως τῆς Δικαιοσύνης: Καὶ εἶνε τόσον σοφοὶ οἱ τεταγμένοι νὰ ἐφαρμόσωσιν αὐτὸ ὅσον ὁ κ. Ὑπουργός, ὁστις ἀνέλυσεν αὐτὸ πρὸ ὀλίγου κατὰ τὴν νομικὴν σοφίαν του, καταχειροκροτηθείς:

Λέγει εἰς τὸ α' ἄρθρον τὸ νομοσχέδιον. ὅτι «μόνην συνέπειαν ἔχει πρόστιμον 10 δραχ.». Ἡ πορεία τῆς δίκης δὲν λαμβάνεται οὐδόλως ὑπ' ὄψει. Ἡμεῖς κατακρίναμεν τὴν διατύπωσιν. τὸ λεκτικὸν τοῦ νομοσχεδίου. διότι μόνον αὐτὴ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἑρμηνευτικὴ βάσις. Ἑρμηνευτικὴν βάσιν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὁ ἱερεύς. ὁ πάρεδρος, ὁ δικ. κλητήρ, τὴν ἐπιστημονικὴν ἄποψιν καὶ σύνθεσιν. Παρέβαλε δὲ τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἐπιδόσεως εἰς τοὺς ἱερεῖς. παρέδρους κλπ. πρὸς τὴν ἀνάθεσιν, τὴν ἀναγκαστικὴν ἀνάθεσιν εἰς τοὺς πολίτας τοῦ ἔργου τοῦ ἐνόρκου.

Α. Τριγώνης. Τὸ ἔργον τοῦ ἐνόρκου εἶνε δικαίωμα. δὲν εἶνε ὑποχρέωσις.

Ι. Παπαδόπουλος. Μᾶς εἶπεν ἄλλος βουλευτὴς προχθές. ὅτι ὁ ἱερεύς, ὁ πάρεδρος κλπ. εἶνε δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἀλλὰ πῶς ἄνευ ὅρκου καὶ μισθοῦ: Δὲν δύναμαι νὰ ἐπαναλάβω ὅσα οὐχὶ δι' ὀλίγων εἶπα ἤδη ἐντεῦθεν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου. ἐπαναλαμβάνω μόνον ὅτι τοῦτο θὰ γίνῃ αἰτία πολλῶν δεινῶν εἰς τοὺς πολίτας, ὄχι εἰς τοὺς ἐνόρκους.

Α. Ἀναγνώστου. Εἰς τὸ α' ἄρθρον εὑρίσκω ὅτι ἡ προθεσμία διὰ τοὺς κατηγορουμένους πρέπει νὰ εἶνε μακροτέρα τῆς διὰ τοὺς μάρτυρας. Διότι ἐὰν ἡ προθεσμία εἶνε ἡ ὑτή. δὲν προφθάνει ὁ κατηγορούμενος νὰ κλητεύσῃ τοὺς μάρτυρας τῆς ὑπερασπίσεως. Προτείνω αἱ τρεῖς ἡμέραι νὰ γίνουν πέντε.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπ. Δικ.). Αἱ τρεῖς ἐτέθησαν ἀντὶ τῶν 24 ὡρῶν τῆς ἰσχυούσης νομολογίας.

Α. Ἀναγνώστου. Πολλάκις συμβαίνει ἄλλο νὰ εἶνε ἡ κατοικία καὶ ἄλλο ἡ διαμονή. Πολὺ ὀρθῶς εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι ἡ ἐγχείρησις θὰ γίνεται εἰς τὴν διαμονήν. Ἀλλὰ εἰς τὴν τελευταίαν διάταξιν τῆς α' παραγράφου τοῦ α' ἄρθρου ἔχομεν «τῆς διαμονῆς ἢ τῆς κατοικίας του» νὰ διαγραφῇ τὸ «ἢ τῆς κατοικίας του» πρὸς ἀπορυγὴν συγχύσεως.

Εἰς τὴν τελευταίαν διάταξιν νὰ τεθῇ «μὴ ἐχόντων γνωστὴν κατοικίαν». ἀντὶ ἁπλῶς κατοικίαν. Τὴν α' διάταξιν

τῆς β' παραγράφου τὴν εὑρίσκω καθιερῶσαν πολυδαίδαλον ἐνέργειαν. Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τῆς β' παραγράφου «ἐὰν ὁ κληθεὶς εὑρίσκεται.....τῶν φυλακῶν» εἶνε αὕτη σοφῶς τεθειμένη. Προσθέτει καὶ ἄλλας τινὰς παρατηρήσεις ὁ κ. βουλευτὴς καὶ καταλήγεται τοῦ βήματος.

Ε. Λεπιδοπετσιώτης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς μὲ ἤλεγξε διὶ ὅσα εἶπον προχθές. Δὲν εἶπον ὅμως ἐγώ, ὅτι ὁ κλητὴρ θὰ λαμβάνῃ τὸ ἐπιδοτήριον ἀπὸ τὴν ἕδραν τοῦ δικαστηρίου διὰ νὰ τὸ μεταφέρῃ μέχρι τοῦ ἀπωτάτου χωρίου τῆς περιφερείας. Γνωρίζω ὅτι ὑπάρχουν διάμεσα εἰρηνοδικεῖα.

Μὲ κλητῆρας, οἵτινες οὐδέποτε ἐξῆλθον τῆς ἕδρας τοῦ Εἰρηνοδικείου. ἀλλὰ στέλλουν τὰ διώγραφα μὲ ὁδηγούς, μὲ τοιούτους κλητῆρας θὰ ἐπιδίδωνται διώγραφα αὐξανόμενα τεραστίως διὰ τοῦ νομοσχεδίου. χωρὶς νὰ αὐξάνεται εἰμὴ κατ' ἐλάχιστον ὁ μισθὸς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κλητήρων, ὑπὸ τοιούτους λοιπὸν ὅρους περιμένομεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν διωγράφων: Θὰ αὐξήσωμεν μόνον ματαίως κατὰ 110.000 τὸν προϋπολογισμὸν καὶ οὐδὲν ἄλλο. Δὲν δύναται δὲ νὰ εἶνε ἔντυπον, εἰμὴ κατ' ἐλάχιστον, τὸ διώγραφον, ὥστε ἡ ἀντιγραφὴ θ' ἀπασχολῇ καὶ αὐτὴ πολὺ τοὺς κλητῆρας. Εἶνε δὲ ἐπασχόλησις καὶ τὸ νὰ τρέχῃ ὁ κλητὴρ νὰ εὑρίσκῃ τὸν ἱερέα, τὸν πάρεδρον κλπ.. ὅπου εὑρίσκονται οὗτοι εἰς ἑκάστην στιγμήν.

Δημιουργεῖ τὸ νομοσχέδιον τρεῖς κλητεύσεις, τρία ἐπιδοτήρια. ἅτινα ἔλλειπον μέχρι τοῦδε. Καλοῦνται δηλαδὴ ὁ παθών, ὁ μηνυτὴς καὶ δύο μάρτυρες τῆς κατηγορίας. αὔξησις λοιπὸν τῶν διωγράφων εἰς 4 ἐν συνόλῳ. Ἂς ἀρίσωμεν νὰ ἐφαρμοσθῇ πρῶτον τὸ περὶ δικαστικῶν κλητήρων νομοσχέδιον. καὶ, ἐν ἐπιτυχίᾳ αὐτοῦ, τότε ψηφίζωμεν καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν ἐρημοδικιῶν. Παράδειγμα δὲ προσβολῆς ποινικοῦ διωγράφου ἐν τοῖς Πλημμελειοδικείοις ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. Διότι ὁ νόμος τοῦ 1887 περὶ ἐρημοδικιῶν, περὶ ἀποδοχῆς τῶν ἐκπροθέσμων ἀναιρεσεων. ἀπέλεισε τὴν περίπτωσιν τῆς προσβολῆς περὶ πλαστότητος. Τί νὰ προσβάλλῃ δὲ ἕνας διωκόμενος διὰ νὰ σταματήσῃ τὴν δίκην; Ὁ δὲ ἰσχύων ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1910 μέχρι σήμερον νόμος δέχεται καὶ χρηματικὴν καταβολήν. Ὑπάρχουν παραδείγματα προσβολῆς περὶ πλαστότητος μόνον εἰς τὰ ἀνώτερα δικαστήρια. ἢ

μᾶλλον ἐν μόνον μονομερές. Δύο μαθηταί. 14 καὶ 15 ἐτῶν. ἐφόνευσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ τὸν καθηγητήν των. ἡ ἀνάκρισις ἐνηργήθη ταχύτατα, ἐδικάσθησαν εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον Πατρῶν. Ἕνεκα ὅμως τῆς φοβερᾶς προκαταλήψεως τῆς κοινωνίας, ἐξ ἧς ἐκινδύνευον δύο κεφαλαί, προσέβαλεν ἡ ὑπεράσπισις, κατ' ἀνάγκην, τὰ ἐπιδοστήρια ὡς πλαστὰ καὶ ἡ δίκη ἐγίνετο ἐπιεικεστέρως μετὰ ἕνα ἢ δύο μῆνας. Πότε δὲ ὁ κατηγορούμενος ἔχει συμφέρον νὰ προσβάλῃ ἐπιδοστήρια ὡς πλαστά: Ὅταν κοινοποιηθῇ ἡ κλῆσις πρὸς ἐμφάνισιν διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἀνακοπήν του καὶ δὲν προσέλθῃ καὶ ἀπορριφθῇ ἡ ἀνακοπή του καὶ κατόπιν προσέλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον. Ἄλλη σύμφορος περίπτωσις ὑπάρχει. Ὅταν ἐπὶ τοῦ Β' ἄρθρου θὰ ὁμιλήσω, διότι τὸ πρῶτον ὁποιονδήποτε θὰ τὸ ψηφίσωμεν, θὰ ἀποδείξω ὅτι ἡ δαπάνη τοῦ δημοσίου αὐξάνεται μεγάλως διὰ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ, ἀσκόπως, ἀλόγως καὶ ἀδικαιολογήτως.

Πρωτόπαπας. Ἐξήλθατε τοῦ θέματος, ἐξήλθατε τοῦ θέματος, πρόκειται μόνον περὶ τοῦ Α' ἄρθρου.

Ε. Κουλουμπάτσιος (Ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ). Ἀνεπτύχθησαν νομολογίαι καὶ ἀνελύθησαν θεωρίαι καὶ διεγράφησαν ἀρχαὶ καὶ ἐδαπανήθη ῥητορεία, διατί; διὰ ζήτημα τοιχοκολλήσεως ἐπιδοστηρίων—καὶ ἐπικολούθησαν καὶ χειροκροτήματα. Καὶ ἐνῷ ὁ δρέψας τοιαῦτα χειροκροτήματα κ. Ὑπουργὸς ἔδρεψεν αὐτὰ ἐν πάσῃ ἀνέσει, χωρὶς νὰ λεχθῇ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐξῆλθε τοῦ θέματος, παρεμποδίζεται πᾶς βουλευτὴς ἀναπτύσσων ἀντίθετον γνώμην.

Ἐπικρίνει κατόπιν ὁ κ. βουλευτὴς τὸ Α' ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ἀναλύων αὐτό.

Μ. Δαζέας. Ἡ προσκόλλησίς μου πρὸς τὸ νομοσχέδιον, ὅπερ θεωρῶ ὡς ἓν τῶν πολυτιμοτέρων μέτρων ὑπὲρ τῆς Δικαιοσύνης, μοὶ ὑπαγόρευσε τὴν σύνταξιν τροπολογίας, ἣν θὰ παρακαλέσω τὴν Βουλὴν νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ν' ἀναπτύξω.

Αἰτία τῶν ἐρημοδικιῶν εἶνε κατὰ τὰ $^{1}/_{10}$ ὄχι ἡ δυσχέρεια τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ ὁ ἀναλογισμὸς τῶν συνεπειῶν τῆς ἐμφανίσεώς του, ἡ πιθανότης τῆς κρατήσεως αὐτοῦ ἐπ' ἄγνωστον εἰς τὰς φυλακὰς καὶ ὅλων τῶν ταύτῃ παρεπομένων δεινῶν.

Ἐρημοδικοῦσι δὲ ἵνα κερδίσωσι τὸν ὀλίγον χρόνον μέχρι τῆς ἀνακοπῆς, δηλ. ἕνα ἢ δύο μῆνας. Ἂν λοιπὸν ἦτο

δυνατὸν ὁ νόμος νὰ παράσχῃ πλήρη εὐκολίαν εἰς τὸν κατηγορούμενον, ὥστε ὁ Ὑπουργὸς νὰ ἐμμένῃ εἰς τὴν ἰδέαν του περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἀνακοπῆς, ἐκτὸς μόνον ἐν περιπτώσει ἀνωτέρας ἀνάγκης, ἀπολύτου ἀδυναμίας, τοῦτο θὰ ἦτο τὸ ἄριστον. Τοῦτο δὲ ἐπιδιώκει ἡ τροπολογία μου. (Ἀναπτύσει κατόπιν τὴν τροπολογίαν του.)

Πρωτόπαπας. Κηρύσσει τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ Α' ἄρθρου περαιωμένην καὶ ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰς ὑποβεβλημένας τροπολογίας.

Ἐρωτᾷ κατόπιν τὴν Βουλὴν ἐπ' αὐτῶν ἀλληλοδιαδόχως, ὅπως ἀποφαίνηται αὕτη ἐπὶ μιᾶς ἑκάστης τούτων δι' ἀναστάσεως:

Α') Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Βαλσαμάκη, ἣν ὑποβάλλων εἰς αὐτὴν ὑποτροπολογίαν, υἱοθετεῖ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Ἡ Βουλὴ παραδέχεται τὴν τροπολογίαν ταύτην ἔχουσαν οὕτω:

Ἐπὶ τῆς Β' ᾗ τοῦ ἄρθρου 145 καὶ μετὰ τὰς λέξεις «παραδιδομένης εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἀτελῶς» νὰ προστεθῇ «βεβαιοῦντες ἐν αὐτῷ τὴν τυχὸν ἀποδημίαν ἐκ τοῦ δήμου τοῦ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις».

Β') Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Α. Φωτήλα, ἧς ἡ Βουλὴ δέχεται μόνον τὴν β' παράγραφον, ἔχουσαν οὕτω: Ἐν τῇ 3ῇ περιόδῳ τοῦ ἄρθρου 145 ἀντὶ «ἡ κοινοποίησις γίνεται διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος» νὰ τεθῇ «ἡ κοινοποίησις γίνεται διὰ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων», ἀπορρίπτουσα τὸ λοιπὸν μέρος αὐτῆς.

Γ') Ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν τῶν κ. κ. Μουσούρη, Λαγοπάτη, Π. Πετροπουλάκη, Κ. Λιδωρίκη καὶ Θ. Παπαϊωάννου, Καζαντζῆ, Λαγοπάτη καὶ Τσιριμώκου, Ἰγγλέση καὶ Χρηστίδου, ἃς ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει.

Οἱ κ. κ. Ι. Ἀκρίδας, Χαριτάτος καὶ Μπουρίδης ἀποσύρουσι τὰς ὑποβεβλημένας παρ' αὐτῶν τροπολογίας.

Ψηφίζεται εἶτα τὸ α' ἄρθρον ὡς ἐτροπολογήθη, καὶ διακόπτεται ἡ συνεδρίασις.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 9.56 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νομοσχεδίου λαμβάνει τὸν λόγον ὁ βουλευτὴς κ. **Παπαδόπουλος**, ὅστις λέγει ὅτι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ νομοσχεδίου ἐν τῇ ἀναθέσει αὐτοῦ ὁρμῇ ὅπως φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐφημοδικιῶν παρορᾷ ἀδικήματα, ἅτινα προκύπτουσιν ἔνθεν κἀκεῖθεν. Διάταξιν παρομοίαν πρὸς τὴν ἐν τῷ 2 ἄρθρῳ οὐδαμοῦ τοῦ κόσμου δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν, παρεκτὸς μόνον εἰς τὴν Γερμανίαν ὅπου ὑπάρχει παρεμφερὴς διάταξις ἀποτυχοῦσα ὅμως καὶ ἐκείνη. Διότι ἡ διάταξις αὕτη ἐν Γερμανίᾳ ἠνάγκασε τὸν Γερμανὸν δικαστὴν ν' ἀπομακρυνθῇ τῶν κειμένων τοῦ νόμου. Ἐὰν δὲ τοῦτο ἐγένετο ἐν Γερμανίᾳ φαντάζεσθε ἂν καὶ πρὸς στιγμὴν θὰ ἦτο ἀνεκτὴ παρ' ἡμῖν ἡ διάταξις αὕτη. Δὲν εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἀκολασίας τοῦ ἀδικήματος, ἀλλὰ τοῦτο διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν ἀναίρεσιν ἑνὸς δικαιώματος. Ἐὰν ἔχωμεν δικαστὰς εὐσυνειδήτους εἶνε ἀδύνατον νὰ στηριχθῇ ἀνακοπὴ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος νομοσχεδίου. Εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην θέτομεν βεβαίως κανόνας Δικαίου, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα ν' ἀπορρίπτωμεν καὶ ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐθέσπισεν ἡ σοφία τῶν αἰώνων. Καὶ λέγω τοῦτο διότι τὸ νομοσχέδιον ἀπορρίπτει παντελῶς δευτέραν ἀνακοπήν, περὶ τῆς ὁποίας οὐδεὶς λόγος ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ. Νομοσχέδιον λοιπὸν περιέχον τὰς δύο ταύτας ἀτελείας, τὰς σπουδαιοτάτας, δὲν πρέπει νὰ ψηφισθῇ. Ἐψήφισα ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου μετ' ἐπιφυλάξεως, ἐψήφισα τὸ α' ἄρθρον δηλῶ ὅμως ὅτι θὰ καταψηφίσω τὸ 2 ἄρθρον.

Ν. Δεληγιαννόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Παρηκολούθησα μετὰ προσοχῆς τὸν προαγορεύσαντα. Ἀλλὰ μήπως ὑπερβάλλομεν τὰ πράγματα καὶ μὴ ἀνευρίσκωμεν κινδύνους ἐκεῖ ὅπου πράγματι δὲν ὑρίστανται τοιοῦτοι. Ὑπεστηρίχθη ὅτι οὐδεμία νομοθεσία περιέχει τοιαύτην διάταξιν. Μετεχειρίσθησαν πάντες τὸ ἐπιχείρημα τῆς Γερμανικῆς νομοθεσίας χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζουν ὅτι τὸ παράδειγμα τοῦτο ἐπικαλούμενοι ἔβλαπτον τὸ ἀγκιστρον. Ἡ Γερμανικὴ ποινικὴ δικονομία ἀριθμεῖ ἡλικίαν ὑπερτρικοντατετῆ καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ φαντασθῇ τις ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη ἀνέχθησαν οἱ Γερμανοὶ διάταξιν ἐκτρέπουσαν εἰς ἀδικήματα;

Ἐννοοῦμεν νὰ καταργήσωμεν τὴν ἀνακοπὴν ὡς δικαίωμα καὶ ν' ἀναγνωρίσωμεν ταύτην μόνον ὡς ἀνάγκην. Λύτη εἶνε ἡ βάσις ἐφ' ἧς ἐρείδεται τὸ νομοσχέδιον.

Περατῶν τὰς σκέψεις του ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς δὲν ἀναγνωρίζει οὐδὲ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς τὸν κίνδυνον, ἀφοῦ οὐδέποτε ἀποκρούεται ἡ ἀνακοπὴ ὅταν ἡ ἀπουσία τοῦ κατηγορουμένου ὑπῆρξε δεδικαιολογημένη κατὰ τὸν νόμον. Ὡς πρὸς τὴν δευτέραν ἀνακοπὴν νομίζει ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει κίνδυνος διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ κατηγορουμένου, διότι ἂν ὑποτεθῇ ὅτι οὗτος κωλυθῇ νὰ προσέλθῃ κατὰ τὴν δικάσιμον τῆς ἀνακοπῆς του, τὸ Δικαστήριον δύναται νὰ ἀναβάλῃ τὴν δίκην διὰ τὴν προσεχῆ δικάσιμον, διότι ἡ σχετικὴ διάταξις τοῦ νόμου εἶνε δυνητική. Καὶ μόνος ὁ Εἰσαγγελεὺς θὰ δύναται νὰ ἀναβάλῃ τὴν δίκην καὶ ἄνευ εἰδοποιήσεως παρὰ τοῦ κατηγορουμένου.

Ι. Παπαδόπουλος. Ὁ Εἰσαγγελεὺς εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ μὴ ἀναβάλῃ τὴν δίκην.

Ν. Δεληγιαννόπουλος. Ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ νόμου συνάγεται ἀσφαλῶς ὅτι ἡ διάταξις εἶνε δυνητική. Ἄλλως ἡ τοιαύτη ἑρμηνεία δύναται νὰ συστηθῇ εἰς τοὺς Εἰσαγγελεῖς διὰ ἐγκυκλίου.

Ι. Χρυσοβελώνης λέγει ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου εἶνε ἀθικοποιητικός, ἀφοῦ καθιερώνει τὴν καινοτομίαν ὅτι ἡ ἀνακοπὴ δὲν εἶνε δικαίωμα ἀλλ' ἀνάγκη ἐπὶ τούτοις συνιστᾷ πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ὅπως δεχθῇ τὴν τροπολογίαν του ὥστε ἡ θύρα τῆς δευτέρας ἀνακοπῆς νὰ μὴ κλεισθῇ εἰς ἐξαιρετικὰς καὶ μεγάλας περιστάσεις.

Χ. Κορυάλλος. Λέγει ὅτι πολλοὶ ὡμίλησαν ἀλλὰ πάντες ὑπὲρ τῶν ἀδικούντων οὐδεὶς δὲ ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων. Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ θέλει καταστείλῃ τὰ ἀδικήματα καὶ ἰδίως τὴν ζωοκλοπήν.

Ι. Παπαγωνιάς. Κατ' ἀρχὴν κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὸ δεύτερον ἄρθρον ὑποδεικνύει ἀσαφίας τινάς. Τελευτῶν λέγει ὅτι ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ Κυβέρνησις ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ δευτέρου ἄρθρου θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ.

Κ. Λυμπερόπουλος. Κηρύσσεται κατὰ τοῦ νομοσχεδίου. Ἡ δευτέρα ἀνακοπὴ κατὰ τὴν γνώμην του εἶνε ἀπαραίτητος, ἀπορεῖ δὲ πῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπικαλέσθη τὰ ἐν Γερμανίᾳ γνωστοῦ ὄντως ὅτι ἄλλα εἶνε τὰ ἐκεῖ ἤθη καὶ ἔθιμα.

Ν. Βοζίκας. Λέγει ὅτι, τὸ δικάζεσθαι ἐρήμην ἀνε-

γνωρίσθη ὡς δικαίωμα τοῦ κατηγορουμένου ἵνα παρασκευάσῃ τὴν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, διότι μέχρι τῆς δίκης ὁ κατηγορούμενος οὐδὲν στοιχεῖον γνωρίζῃ ὥστε νὰ ρυθμίσῃ τὴν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ ἐρημοδικία εἶνε ἀπαραίτητος, καὶ ἐτέθη ὡς ἐγγυητικὴ διάταξις καὶ διότι δὲν ἐπιτρέπεται ἔφεσις κατὰ τῶν ἀποράσεων τῶν πλημμελειοδικῶν.

Ὁ κατηγορούμενος ἐν τῷ νομοσχεδίῳ παρίσταται ὡς ἐχθρὸς, τοσοῦτῳ μάλιστα ἐπικίνδυνος ἐχθρὸς, ὥστε νὰ ἐπισωρεύωνται κατ' αὐτοῦ ποιναὶ ἐπὶ ποινῶν. Τὸ νομοσχέδιον διαπνέεται ὑπὸ μανίας ἐνεργητικῆς καταδιώξεως διότι δημιουργεῖ ἀναριθμήτους κατηγορουμένους, καθ' ὧν ἐπιβάλλονται χρηματικαὶ ποιναὶ, ὡς εἶνε οἱ σύνοικοι καὶ ὑπηρέται τοῦ κατηγορουμένου, οἱ δήμαρχοι, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ἐρημέριοι κλπ. Τὰ τῆς ἐπικλήσεως τῆς γερμανικῆς νομοθεσίας, ἴδεν εἶνε ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ κατ' αὐτοῦ, διότι ἐν Γερμανίᾳ ἐζητήθη ἡ μεταρρύθμισις τῆς τοιαύτης διατάξεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει, ὅτι ἐν τῇ πρακτικῇ ἠστόχησεν αὕτη. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἰσάγεται ἡ ἔφεσις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν Πλημμελειοδικῶν. Ὡς πρὸς τὴν δευτέραν ἀνακοπὴν ἀπορεῖ, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰς τοὺς συνηγοροῦντας ὑπὲρ ταύτης δὲν ἀπήντησεν. Ἀλλὰ πῶς συζητοῦμεν περὶ δευτέρας ἀνακοπῆς ἀφοῦ ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν μᾶς ἐπιτρέπει οὔτε τὴν πρώτην; Ἐκπλήσσεται εἶτα ὅτι ἡ Κυβέρνησις αἰτιᾶται τὴν Βουλὴν ὡς μὴ ἐργαζομένην, ἐνῷ ἡ Κυβέρνησις, ἥτις τοσοῦτον δηλοῖ, ὅτι ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ συνταγματικοῦ ἔργου, προτάσσει τοιαῦτα νομοσχέδια.

Ἡ Κυβέρνησις μετὰ τοσούτου πείσματος υἱοθετήσασα τὰ νομοσχέδια, κλονίζει τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Λαοῦ καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διότι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν δὲν ἔχουν ἄλλα σπουδαιότερα μέτρα διὰ τὴν ἀνόρθωσιν ἀπὸ τὰ νομοσχέδια αὐτά.

Α. Φωτιάδης. Ὑποβάλλει παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἄρθρου, παρακαλῶν τὴν Βουλὴν ὅπως σοβαρῶς σκεφθῇ περὶ αὐτῶν.

Θ. Παπαϊωάννου. Λέγει ὅτι ἐψήφισεν ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ὑποθέτων ὅτι ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς θὰ ἐδέχετο τροποποιήσεις τινὰς ὅσον ἀφορᾷ τὸ

2ον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου. Ὑποδεικνύει εἶτα τὴν ἀποδοχὴν τροποποιήσεών τινων ὑποβληθεισῶν ὑπὸ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Πετροπουλάκη, Χρυσοβελώνη καὶ Ἐξαρχοπούλου καὶ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς θὰ θελήσῃ ν' ἀποδεχθῇ ταύτας.

Γ. Ἐξαρχόπουλος. Ὑποστηρίζει τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθεῖσαν τροπολογίαν.

Ν. Καμπάνης. Ἀναπτύσσει τροπολογίαν του ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἄρθρου καὶ τονίζει ὅτι ἡ ἐκφρασθεῖσα ἐναντία πρὸς τὸ νομοσχέδιον γνώμη τῶν δικηγόρων βουλευτῶν ὡς καὶ τῶν δικηγορικῶν Συλλόγων δὲν πρέπει ν' ἀποδιωθῶσιν εἰς τὰς διαδόσεις ὅτι βλάπτονται τὰ συμφέροντά των, ἀλλ' εἰς τὴν πεποίθησίν των ὅτι διὰ τοῦ νομοσχεδίου θὰ ἐπέλθωσιν ἀντίθετα τῶν ποθουμένων ἀποτελέσματα.

Γ. Μανιάτης. Ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν τροπολογίας του ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου καὶ παρακαλεῖ ὅπως γίνωσιν ἀποδεκταὶ αὗται.

Ε. Χαριτοπούλου. Ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν τὰς γνώμας του ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου καὶ κηρύσσεται κατ' αὐτοῦ.

Κ. Ρακτιβάν. Λέγει ὅτι προτιμώτερον θὰ ἦτο ἐάν, ἀντὶ τῆς ἑρμηνευτικῆς ἐγκυκλίου, ἣν ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι θὰ ἐκδώσῃ, περιληφθῇ ἡ ἑρμηνεία ἐν τῷ νόμῳ. Ἐπίσης ὅσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν ἀνακοπὴν ἐν περιπτώσει ἀνωτέρας βίας λέγει ὅτι αὕτη πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ.

Ε. Καλλονιμάκης. Μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου καὶ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας ἐγὼ τοὐλάχιστον θεωρῶ περιττὴν πᾶσαν περαιτέρω συζήτησιν.

Μ. Παπαδάκης ἀναπτύσσει τροπολογίαν του, ἥτις παρακαλεῖ ὅπως γίνῃ ἀποδεκτή.

Π. Σαγγουνάκης δηλῶ ὅτι ἐψήφισα τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ἐψήφισα καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον αὐτοῦ. Ἤδη, προκειμένης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ 2ου ἄρθρου δηλῶ ὅτι θέλω καταψηφίσει αὐτό, διότι παραβλάπτει τὰ συμφέροντα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι μᾶς ἀπέστειλαν ἐνταῦθα.

Ε. Γρηγοριάδης παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ὅπως ὑποχωρήσῃ καὶ δεχθῇ τὰς ὑποβληθείσας τροπολογίας καθόσον δεχόμενος τὰς τροπολογίας θέ-

λει ἀποδείξῃ ὅτι σέβεται καὶ δὲν θέλει νὰ ἐκθέσῃ τὸ Σῶμα.

Κ. Δεμερτζῆς συντάσσεται τῇ γνώμῃ τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Ρακτιβὰν μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι δὲν θεωρεῖ ἐπάναγκες ὅπως περιληφθῇ εἰς τὸν νόμον ἡ ἐρμηνεία περὶ ἧς ὡμίλησεν ὁ κ. συνάδελφος, μετὰ τὰς ἐξηγήσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς δευτέρας ἀνακοπῆς ἐν περιπτώσει ἀνωτέρας βίας φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ ὁ κ. Ὑπουργός.

Λ. Θεοδωρακόπουλος ὑποστηρίζει τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ρακτιβὰν, αὐτοῦ καὶ τῶν ἑτέρων πέντε βουλευτῶν ὑποβληθεῖσαν τροπολογίαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν ἀνακοπὴν ἐπὶ ἀνωτέρας βίας, ἥτις εἶνε τόσον μᾶλλον δεδικαιολογημένη ὅσον ἡ μὲν ἐπιτυχία τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐφαρμογῆς τῶν νέων περὶ ἐπιδόσεως ὁρισμῶν οἵτινες δὲν ἐφηρμόσθησαν, ἐξ ἄλλου ἐλλείπει παρ' ἡμῖν ἐπὶ πλημμελημάτων τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἐφέσεως, ὅπερ χορηγεῖται εἰς πταισματικὰς δίκας καὶ εἰς τὰς ἀστικὰς καὶ περιουσιακὰς ὑποθέσεις καὶ ἐκ τρίτου τὰ τριμελῆ Πλημμελειοδικεῖα δὲν παρέχουσι τὰ ἐχέγγυα ἀρτίας ἀπονομῆς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. Ἡ ὑποστηριζομένη τροπολογία εἶνε ἀπαύγασμα τῆς βαθυτέρας ἐπιστημονικῆς πεποιθήσεως τῶν ὑπογραψάντων αὐτὴν ἑπτὰ ἐπιστημόνων.

Ὁ κ. **Δ. Γαλανός** ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινας.

Β. Μαχαίρας. Ἀνῴλθον ἐπὶ τὸ βῆμα ἵνα διαμαρτυρηθῶ κατὰ τοῦ λεχθέντος ὅτι ἡ μὲν Κυβέρνησις πίπτει ἡ δὲ πλειοψηφία ὑπακούει. Οἱ εἰπόντες ταῦτα ἠδίκησαν καὶ τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Κυβέρνησιν.

Ὁ κ. **Ι. Γεωργιάδης** ὑποβάλλει παρατηρήσεις τινας.

Ἐπ. Παναγιωτόπουλος Θεωρεῖ τὴν ἀνακοπὴν κατ' ἐρημοδικίας ὡς μέσον ἐγγυήσεως τῶν πολιτῶν. Ἐπιμένει τὸν κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ὅστις εἶπεν ὅτι ἔδοκαν τὸ ἄγκιστρον οἱ συντάκται τοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν ὑπομνήματος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, ἐνῶ τοῦτο εὑρίσκει διδακτικὸν καὶ φωτιστικὸν διὰ τὴν Βουλήν. ἀναφέρει ὅτι τὸ νομοσχέδιον μεταβάλλει τὴν Δικαιοσύνην εἰς παγίδα. Ἀναγινώσκει τὸ Γερμανικὸν νομοσχέδιον δι' οὗ προτείνεται ἡ κατάργησις τῆς ἐκεῖ ὁμοίας ἰσχυούσης Διατάξεως μολονότι ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἱκαναὶ ἄλλαι ἐγγυήσεις ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου.

Ε. Σπηλιάδης ὑποβάλλει παρατήρησίν του, παρακαλῶν τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅπως ἀποδεχθῇ ταύτην.

Ε. Καλλιγᾶς καταψέγει τὸ νομοσχέδιον καὶ λέγει ὅτι τοῦτο ἐμπνέει μῖσος πρὸς τοὺς νόμους.

Ἀγγελίδης λέγει ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου ἐν ᾗ περιπτώσει γίνωσι δεκταὶ αἱ τροπολογίαι τῶν κ. κ. Ρακτιβὰν καὶ Μπουρίδου.

Κ. Ζαβιτσάνος ὑποστηρίζει ὅτι ἡ δευτέρα ἀνακοπὴ δὲν ἔπρεπεν ἀπολύτως νὰ εἶνε ἀπαράδεκτος, ἀλλ' ὅτι αὕτη ἔδει νὰ ἐπιτρέπεται προκειμένου περὶ λόγων ἀνωτέρας βίας.

Τσουκνίδας ὁμιλεῖ ἐπίσης δι' ὀλίγων κατὰ τοῦ νομοσχεδίου.

Ν. Σταυρόπουλος ὑποβάλλει παρατήρησίν του.

Ὁ κ. **Μπουζιγιώτης** παρακαλεῖ ἐπίσης ὅπως γίνῃ δεκτὴ ἡ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ κ. Μπουρίδου ὑποβληθεῖσα τροπολογία.

Μετὰ τοῦτο ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περαιωμένην τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 2ου ἄρθρου.

Ἀποσύρουσι τὰς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογίας των οἱ βουλευταὶ κ. κ. Κ. Χρυσοχοΐδης, Π. Πετροπουλάκης, Π. Λαγοπάτης, Ι. Ἀμπίδας, Α. Φωτήλας, Ν. Χαριτάτος κα. Μ. Μπουφίδης.

Ἀπορρίπτονται αἱ τροπολογίαι τῶν κ. κ. Ν. Καμπάνη, Π. Ἐξαρχοπούλου, Γ. Μουσούρη, Ν. Χαριτάτου καὶ Κ. Λεβωρίκη.

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τῶν κ. κ. Ρακτιβὰν, Πετμεζᾶ, Διομήδους, Ἀραβαντινοῦ, Ζαβιτσάνου, Δεμερτζῆ, Παπαναστασίου, Χρυσοβελώνη καὶ Ἐξαρχοπούλου ὑπάρχει πρότασις περὶ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπογεγραμμένη ὑπὸ 15 βουλευτῶν.

Πρόεδρος. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροπολογίαν λέγουσι «ναι» οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν «ὄχι». Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ βουλευταὶ κ. κ. Δ. **Μιχαλακόπουλος** καὶ Ε. **Γεωργιάδης** ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ ψηφοφορία.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς εὑρέθη ὅτι ἐπὶ ψηφοφορησάντων ἐν ὅλῳ 185 εἶπον «ὄχι» 135, «ναὶ» 46, καὶ 4 ἀρνήθησαν ψῆφον κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον.

Νικ. Α. Στράτος . . . . . Ο
Νικ. Χρυσόγελος . . . . Ο
Α. Παπαρώτης . . . . . Ο
Α. Γρίβας . . . . . Ο
Σ. Ψύχας . . . . . Ο
Η. Καρασεβδᾶς . . . . . Ο
Ἐπ. Σουλτάνης . . . . . Ο
Γ. Πούλος . . . . . .
Ι. Φασμάκης . . . . . Ν
Αντ. Ροντήρης . . . . .
Α. Τριγώνης . . . . . ἀρν.
Ε. Λαμπρακάκης . . . . Ν
Ἰωάν. Κανάβος . . . . Ο
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος . .
Ἀθ. Σπετσέρης . . . . . Ν
Ι. Τσιγκόλης . . . . . Ν
Στέρ. Γρανίτσας . . . . Ο
Γ. Ἰατρίδης . . . . . Ο
Ἰωάν. Κουκουμέλης . . . . .
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης . Ο
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς . Ο
Ἰωάν. Ἀλρίδας . . . . . Ο
Θεόφ. Θεοδωρόπουλος . . . Ν
Ἐμμ. Ρέπουλης . . . . Ο
Δημ. Καλέργης . . . . . Ν
Ἀθ. Χριστόπουλος . . . . Ο
Γεώρ. Νέζος . . . . . .
Παν. Ἀραβαντινὸς . . . Ν
Ἰωάν. Τερζάκης . . . . . .
Παν. Φραντζῆς . . . Ν
Γεώρ. Παπασπυρόπουλος . Ο
Γεωργαντᾶς Θρόνος . . . . Ο
Γεώρ. Παρασκευόπουλος. . .
Νικ. Κόνδης . . . . . Ο
Ἀθ. Σωτηριάδης . . . . . .
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος . . .
Κωνστ. Καζαντζῆς . . .
Γερ. Νοταρᾶς . . . . . Ο
Δημ. Κούζης . . . . . Ο
Ἀνδρ. Σαρλῆς . . . . . Ο
Δημ. Ροῦσσος . . . . . .
Νικ. Δελακοβίας . . . . . .
Νικόλ. Σακελλαρίου . . Ο
Γεώρ. Βλάσσης . . . . . Ο
Χαρ. Σπηλιόπουλος . . . .
Νικ. Δημητρακόπουλος . . Ο
Ἀναστ. Βάρβογλης . . . . . .
Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος . . Ο
Ἰωάν. Η. Μανέτας . . . . .
Δ. Πλαπούτας . . . . . .
Ἀλ. Παπαναστασίου . Ν
Ἰωάν. Μπακόπουλος . . . .
Δημ. Χηνιάδης . . . . . Ο
Δημ. Καρέλας . . . . . Ο
Ἀθ. Πετρόπουλος . . . . Ο
Χαρ. Στασινόπουλος . . . .
Κωνστ. Ρεβελιώτης . . . . . .
Νικ. Τριανταφυλλάκος . . . .
Α. Κατριβάνος . . . . . .
Ἠλ. Φλέσσας . . . . . Ο
Ἰωάν. Πολίτης . . . . . Ο
Παν. Δεληβοριᾶς . . . . Ο
Σπυρ. Τσαγκάρης . . . . . Ο
Θ. Πέρρος . . . . . Ο
Χαρ. Βοζίκας . . . . . Ν
Ἀντ. Βούτσης . . . . . Ο
Νικ. Χαρδούβαλης . . . . . .
Περ. Ἀλεξάκης . . . . . .
Θεόδ. Γρηγορίου . . . . . .
Σπυρ. Σῦμος . . . . . Ο
Κωνστ. Γ. Καραπάνος . . . .
Περ. Κ. Καραπάνος . . . .
Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς . . . . Ν
Ηύρ. Καραπάνος . . . . . .
Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς . . . . . .
Ἐλ. Βενιζέλος . . . . . Ο
Ἐμμ. Μπενάκης . . . . . .
Φωκ. Νέγρης . . . . . .

Παναγ. Ναρκόπος . . . . Ἀλέξ. Ζαΐμης . . . . . .
Κ. Ραπτιβάν . . . . Ν Δ. Γκλαβᾶς . . . . . Ο
Μλτ Νεγρεπόντης . . . Ο Ν. Μιχαλακόπουλος . . . Ο
Γ. Ζερβουδάκης . . . . . Δ. Θ. Ροῦφος Καναλάρης . Ο
Λάμπρος Κορομηλᾶς . . . Κωνστ. Γουτσας . . . Ο
Η. Λαγοπάτης . . . . Ο Ν. Κοντογούρης . . . . Ν
Γεώρ. Στρατούλης . . . . Ο Ἰωάν. Βέρριος . . . Ο
Κ. Μάνος . . . . . Πολ. Πολυχρονιάδης . . .
Τρ. Ἡλιόπουλος . . . Ο Παν. Ζαΐμης . . . . . .
Δημ. Βενιζέλος . . . . . Δ. Μάρκου . . . . . .
Μιχ. Γαλανὸς . . . . . Ο Γεώρ. Κατσιμπίρης . . .
Α. Παναγιωτόπουλος . . . . Σπηλ. Ἀγαπητὸς . . . . . .
Γεώρ. Πολίτης . . . . . Ο Α. Φωτήλας . . . . . Ο
Ἰωάν. Ἀθανασάκης . . . Ν Α. Χοϊδᾶς . . . . . Ο
Γεώρ. Νικολαΐδης . . . . . Θεόδ. Ψυχαλινὸς . . . . . Ο
Λουκᾶς Μπέλλος . . . . . Γ. Παπακυριακόπουλος . . .
Ἀριστομ. Θεοδωρίδης . . . . Βασίλ. Ἀντωνόπουλος . . Ο
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης . . Ο Α. Καφετζόπουλος . . . . .
Κωνστ. Δεμερτζῆς . . . Ν Δ. Φλαμῆς . . . . . Ο
Θεμ. Πετμεζᾶς . . . . . Ν Κωνστ. Πανουτζόπουλος . Ο
Γεώρ. Καζανόβας . . . . . Νικ. Συριόπουλος . . . . Ο
Ἰωαν. Μπρισιμιτζάκης . . Ο Θαν. Πετραλιᾶς . . . . . .
Γεώρ. Σταμπάδος . . . . . Ο Πελ. Ἡλιόπουλος . . . . . Ν
Θεμ. Μιχαλόπουλος . . . . Ο Χρ. Κορύλλος . . . . . Ο
Δημ. Ἀνδρέου . . . . . Ο Ξεν. Σταυρουλόπουλος . . .
Δημ. Ζαβογιάννης . . . . . Παν. Βουρλούμης . . . . . Ο
Ἐμμ. Κυταριόλλος . . . . Ο Νικ. Ραυτόπουλος . . . . . .
Βασ. Κυριλλος . . . . . Ο Χρ. Μεϊντάνης . . . . . Ν
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου . . Ο Διον. Πολυζογόπουλος . . Ν
Νικ. Σπηλιώτης . . . . . Ἰωάν. Δογάνης . . . . . .
Σπυρ. Παπαχατζῆς . . . . Ο Γεώρ. Λαμπρινόπουλος . . Ο
Σάββας Βαρβιτσιώτης . . . Γεώργ. Ἀβέρωφ . . . . . .
Λουκ. Κουτσοπέταλος . . . Νικόλ. Σταματιάδης . . . .
Νικ. Ἀνδρεαδάκης . . . Ο Δημ. Χρυσοστάλης . . . . . .
Δημ. Λαζαρῆς . . . . . Ο Εὐάγ. Γεωργιάδης . . . . . .
Σπυρ. Θεοδωρόπουλος . . . Ἰωάν. Μπουρνιᾶς . . . . . Ο
Ἀναστ. Πουλῆς . . . . . Ο Νικόλ. Ἀβέρωφ . . . . . Ο
Νικόλ. Ρούσης . . . . . Ο Γεώρ. Μπένος . . . . . Ο
Στέφ. Ν. Δραγούμης . . . . . Νικόλ. Κάραλης . . . . . .

Κωνστ. Χατζηγιάννης		Σπ. Φορέστης	
Δημ. Βάχλας	Ο	Νικ. Ραυτόπουλος	
Γεώρ. Κοσόνας	Ο	Ὀθ. Τσενὲς	
Ἀποστ. Αποστολίδης	Ο	Γεώρ. Μουσούρης	Ν
Μιχ. Σρακιανάκης	Ο	Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος	
Πλούτ. Μαυρίκης	Ο	Θ. Κοντομίχαλος	
Βασίλ. Ἀθανασούλας		Λεων. Ἐμπειρίκος	
Κωνστ. Χατζάκος		Σταμ. Βαρελαδάκης	
Γεώρ. Γαζέπης	Ο	Δημ. Μάνθος	
Νικόλ. Πετσάλης	Ν	Περ. Γρυπάρης	Ο
Ἰωάν. Λούντζης	Ο	Κωνστ. Καλομενόπουλος	
Διον. Κουλούμπαρδος		Τριαν. Παπαδάμ	
Ἀναστ. Λούντζης		Θωμᾶς Σκάσης	Ο
Καῖσαρ Ζέζας	Ο	Ἰάκ. Ἀβάζος	
Διον. Κλάδης		Δημ. Ζαμάνος	Ο
Νικ. Παπαδάτος		Νικόλ. Καμπάνης	Ν
Κωνστ. Ζαβιτσάνος	Ν	Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος	Ν
Νικ. Βάρθης		Ἀλέξ. Μαλασπίνας	
Ἀναστ. Σαιδαρέσης	Ν	Γεώρ. Γαϊτάνος	Ο
Σπυρ. Χατζάρης		Ἀντ. Ρεβίνθης	
Ηαν. Μανωλίτσης	Ο	Μάρκ. Βαλληνδρᾶς	
Σπ. Κογεβίνας	Ν	Νικολ. Καλβοκορέσης	
Σπυρ. Βλαντῆς	Ο	Κωνστ. Ἀλαβάνος	Ο
Εὐθ. Α. Βελλιανίτης		Δημ. Πετσετάκης	Ο
Χρ. Καποδίστριας		Χαρίλ. Προβελέγγιος	
Ἀνδρ. Κρητικὸς		Ἐμμ. Πατρίκιος	
Λαυρ. Μαβίλης	Ν	Ἰωάν. Μαμάης	
Κωνστ. Κατηρτῆς	Ν	Ἰωάν. Κασδόνης	Ο
Σπυρ. Λάσκαρης	ἀρν.	Ἀντ. Φραγκίσκος	
Βασίλ. Πουλιάσης		Δημ. Καΐρης	
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης		Θαλ. Κουτούπης	Ν
Διον. Βινιεράτος	Ο	Γεώρ. Φικιώρης	
Ηαν. Λιβιεράτος		Κωνστ. Μέρμηγκας	
Σπυρ. Ἰγγλέσης	Ο	Γεώρ. Οἰκονόμου	Ο
Νικ. Χαριτάτος	ἀρν.	Εὐστρ. Κουλουμβάκης	
Ἀνδρ. Μονοκρούσος		Ἰωάν. Λυμπερόπουλος	Ν
Πέτρ. Βασιλόπουλος		Νικ. Πετροπουλάκης	Ο
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης	ἀρν.	Γεώργ. Τσοχώνης	
Νικ. Ἀλεβιζάτος		Παναγ. Πετροπουλάκης	

Ηαν. Κουμάνταρος		Ἀθ. Περρωτῆς	Ο
Ἰωάν. Ἀθηναγένης	Ν	Π. Ἰατρόπουλος	
Βασίλ. Μιχαλέας	Ο	Π. Καράπουλος	
Ἰωάν. Βαβανᾶκος		Ἀνδρ. Κακλέβης	Ο
Ἰωάν. Πατσουρᾶκος		Εὐστ. Μπαρδόπουλος	Ο
Χρ. Πετρέας	Ν	Γεώργ. Κορομπλῆς	
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Ν	Δημ. Κανελλόπουλος	Ο
Ἰωάν. Φουρίδης		Ἀθ. Αἰλιανὸς	
Ἀναστ. Λεβέρωρ		Ἀντ. Ζησιώπουλος	Ο
Ἰωάν. Χρυσοβελώνης	Ν	Θεμ. Κουτσομητόπουλος	Ο
Δημ. Οἰκονόμου		Γεώρ. Σπηλιόπουλος	Ο
Μιλτ. Μπουφίδης	Ν	Κωνστ. Τριγγέτας	
Νικ. Γεωργιάδης		Γεώρ. Γάλλης	
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν	Ο	Γεώρ. Μπούτος	
Δημ. Κουκιάδης	Ο	Ἰωάν. Κουρτάκης	Ο
Γεώρ. Τσαξίρης	Ο	Φώτ. Βακαλόπουλος	Ο
Γεώρ. Σχινᾶς		Ἀθ. Παπαχελᾶς	Ο
Γεώρ. Δρίβας		Μαν Ηιπιλῆς	Ο
Ἀλέξ. Κασσαβέτης		Π. Μερλόπουλος	
Κωνστ. Χρυσοχοΐδης	Ν	Δ. Ἀναστασόπουλος	
Γεώρ. Βλάχος	Ο	Ἰωάν. Λεωνίδας	
Πελ. Ἀγγελίδης	Ν	Πέτρος Γκίνης	Ο
Κωνστ. Γιαννακόπουλος	Ο	Ἀλέξ. Διομήδης	Ν
Φίλ. Ζαρζάμπας		Ἀνδρ. Ἀναργύρου	
Χ. Μωραΐτης	Ν	Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς	
Νικ. Παπαϊωάννου	Ν	Ἀλέξ. Παπαποστόλου	
Μιχ. Φωτιάδης		Δημ. Θεοδοτόπουλος	Ο
Βασίλ. Συληβρίδης		Παυσ. Ζωγλοπίτης	Ο
Περ. Αποστολίδης		Γεώρ. Ζούκας	
Λεων. Ἀναγνώστου		Κωνστ. Σταμούλης	Ο
Κωνστ. Ζησόπουλος		Ἰωάν. Κωτίκας	Ο
Χ. Δικαῖος	Ο	Βασίλ. Γρίβας	Ο
Σ. Ντολιόπουλος	Ο	Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος	Ν
Ηαν. Φλέσσας	Ο	Ν. Γαρδικιώτης	
Π. Κασίμης	Ο	Δημ. Μπούσδρας	
Ν. Παπαλέξης		Γεώργιος Τάγιας	Ν
Δημ. Κάββουρας	Ο	Κωνστ. Παπακυρίττης	
Μ. Δαζέας		Χρ. Καρᾶς	
Α. Πετρομιχελάκης	Ο	Α. Θανόπουλος	

Νικ. Γιουβρῆς	Κ. Αιδωρίκης . . . . .
Γ. Καθάργιος . . . . . Ο	Θεμ. Παπαϊωάννου. . . .
Χρ. Βλάτσιος	Ν. Ξηρὸς . . . . . Ο
Δημ. Κουκουλέτσος. . . . Ν	Νικ. Φραγκίστας . . . . .
Γεώρ. Σπυρόπουλος . . . . Ο	Ἰωάν. Γιδογιάννος . . . . .
Ἀλέξ.Γιαννούσιος Τάκης.	Νικ. Πολιτόπουλος . . . .
Γεώρ. Ράμμος. . . . . Ο	Κωνστ. Περιβολιώτης . . . . .
Εὐθ. Μαντόπουλος.	Ἰωάν.Γιαμαρέλος. . . . . Ο
Λάμπρος Περιστέρης.	Ἀνδρ. Μαρλᾶς . . . . . Ο
Θεμ. Ραφαλιᾶς	Δημ. Δεδούσης . . . . . Ο
Κυρ. Κυριαζόπουλος. . . .	Γεώργ. Σιγγούρης . . . . . Ν
Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης. .	Στέφ. Σουμαρίπας. . . . . Ο
Ἰαν. Βερβενιώτης	Κωνστ. Δημοκωστούλας . . Ν
Γεώργ. Καλλίτσης.	Ἰωάν. Γραμματίκας. . . . .
Ἰωάν. Μάνος . . . . . Ο	Ἠρ. Βελλόπουλος . . . . .
Σπυρ. Ματσούκας.	Ἀθ. Χρηστίδης. . . . . Ο
Ρήγας Χατζηρρήγας . . .	Γεώργιος Ἰωπ. . . . . Ν
Ι. Παπαλουκᾶς . . . . . Ο	Δημ. Βρατσάνος . . . . .
Ἰωάν. Τσιριμῶκος	Ἐμμ.Παγκάρας. . . . . Ν
Μιλτ. Σακελλαρίου	

Ἐπομένως ἡ πρότασις ἀπερρίφθη. Ἐπὶ τοῦ εἰς γ' συζήτησιν 2ου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου, ὑπάρχει πρότασις δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπογεγραμμένη ὑπὸ 15 βουλευτῶν. Ἕνεκεν ἀπουσίας ὅμως τῶν ὑποβαλλόντων τὴν αἴτησιν βουλευτῶν ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ἀνακαλεῖται. Ψηφίζονται εἶτα εἰς γ' συζήτησιν τὰ ἄρθρα 2. 3. 4. 5. 6.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 7 ὁ κ. **Γόντικας** ὑποβάλλει τροπολογίαν, καθ' ἣν εἰς τὸ τέλος δέον νὰ προστεθῇ ἡ φράσις «καὶ εἶνε πάντοτε δεκτὴ ἐκπροθέσμως, ἡ δευτέρα», τοῦτο δὲ διότι εὑρέθησαν δικαστήρια ἐσχάτως ἅτινα ἀπέρριψαν ἐκπροθέσμους καὶ δευτέρας ἀνακοπὰς καίτοι κατ' ἔθιμον ἐγένοντο ἄχρι τοῦδε δεκταί, ἐπέρχεται δ' ἐντεῦθεν ἀνισότης καὶ ἀδικία. Ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν τροπολογίαν διὰ τῆς φράσεως «εἶνε πάντοτε δεκτὴ» ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ὑποχρεωτικῶς εἶνε δεκταὶ δεύτεραι καὶ ἐκπρόθεσμοι ἀνακοπαί. Ψηφίζεται εἶτα τὸ ἄρθρον 7 εἰς γ' συζήτησιν ὡς ἐτροποποιήθη.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 8 ὑπάρχει τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ κ. Ἰ. Τσιριμώκου, ἥτις ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως.

Ὁ κ. **Γ. Σιγγούρης** προτείνει ὅπως ἐκ τοῦ ἄρθρου 8 ἀπαλειφθῇ ἡ διάταξις τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου ἡ καταργοῦσα τὸ ἄρθρον 5 τοῦ ΓΧΞΘ' (3669) νόμου, καθ' ὃ ὁ κατ' ἀντιμωλίαν δικαζόμενος κατηγορούμενος ἐπλήρωνε τὸ ἥμισυ τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν.

Στέφ. Σαμαρίπας λέγει ὅτι τοῦτο δὲν χρήζει ὑπομνήσεως διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔκαμε πρὸ μικροῦ τὴν δήλωσιν ταύτην περὶ μὴ καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ ἐν λόγῳ νόμου.

Ψηφίζεται εἶτα εἰς γ' συζήτησιν καὶ τὸ ἄρθρον 8.

Ἀπορρίπτεται τροπολογία τοῦ κ. Δαζέα περὶ προσθήκης 9ου ἄρθρου καὶ ψηφίζεται τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου, ἔχοντος οὕτω.

Ἄρθρον 1.

Τὰ ἄρθρα 145, 146, 163 καὶ 274 τῆς ποινικῆς δικονομίας, τροποποιοῦνται οὕτω·

Ἄρθρον 145.—Ἡ κλῆσις γίνεται ἐγγράφως καὶ κοινοποιεῖται εἴς τε τὸν κατηγορούμενον καὶ τοὺς μάρτυρας, εἰς ἐκεῖνον μὲν πέντε, εἰς τούτους δὲ τρεῖς τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ὡρισμένης καὶ ἐν αὐτῇ καθ' ἡμέραν καὶ ὥραν μνημονευομένης δικασίμου, ἀναφέρει δὲ τὸ ὄνομα τοῦ καλουμένου καὶ τὴν δικαστικὴν ἀρχήν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας δέον νὰ ἐμφανισθῇ. Τὸ κλητήριον θέσπισμα δέον ν' ἀναφέρῃ προσέτι συνοπτικῶς τὸ πταῖσμα, νὰ ὑπογράφηται ὑπὸ τῆς καλούσης ἀρχῆς καὶ νὰ εἶνε ἐσφραγισμένον διὰ τῆς ἐπισήμου σφραγῖδος ταύτης. Ἡ κοινοποίησις γίνεται διὰ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων παραδιδόντων τὸ κοινοποιητέον ἔγγραφον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ καλουμένου. Ἐὰν ὁ κλητὴρ δὲν εὑρίσκῃ τὸν καλούμενον ἐν τῷ τόπῳ τῆς διαμονῆς ἢ τῆς κατοικίας του, ἐγχειρίζει τὸ ἔγγραφον πρός τινα τῶν συνοίκων αὐτοῦ ἢ ὑπηρετῶν τῆς οἰκίας, ἔνθα διαμένει, ἐξαιρουμένων ἐκ τούτων τῶν παίδων ἡλικίας κατωτέρας τῶν 16 ἐτῶν, κατὰ τὴν ἀνεξέλεγκτον τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος ἀντίληψιν.

Ἀρνουμένου τοῦ τε καλουμένου καὶ τῶν συνοίκων ἢ ὑπηρετῶν νὰ παραλάβωσι τὸ κοινοποιούμενον ἔγγραφον, ἢ μηδενὸς ἐκ τῶν τελευταίων τούτων ἐν τῇ οἰκίᾳ εὑρεθέντος, κολλᾷ τοῦτο εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἀντίγραφον δὲ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ κλητῆρος γενόμενον παραδίδει οὗτος εἰς τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχήν, ἢ εἰς τὸν διδάσκαλον, ἢ εἰς τὸν εἰδικὸν

πάρεδρον, ἢ εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ κοινωτικοῦ Συμβουλίου, ἢ εἰς τὸν ἱερέα τοῦ τόπου τῆς ἐπιδόσεως, καὶ συντάσσει ἔκθεσιν ὑπογραφομένην ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ παραλαμβάνοντος, ὑποβαλλομένην δὲ εἰς τὴν καλοῦσαν ἀρχὴν καὶ ἐπισυναπτομένην εἰς τὴν δικογραφίαν πρὸς πληροφορίαν τοῦ δικάζοντος πταισματοδίκου. Οἱ πρὸς οὓς ἐγένετο ἡ παράδοσις αὐτὴ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν κληθέντα ἀμελλητὶ καὶ νὰ ἀναφέρωσι τὰ τῆς εἰδοποιήσεως εἰς τὴν καλέσασαν ἀρχὴν δι' ἀναφορᾶς ἀνοικτῆς παραδιδομένης εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἀτελῶς, βεβαιοῦντες ἐν αὐτῇ τὴν τυχὸν ἀποδημίαν τοῦ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις. Παράλειψις τῆς ὑποχρεώσεως των ταύτης μόνην συνέπειαν ἔχει τὴν τιμωρίαν τῶν παραβατῶν διὰ προστίμου δραχ. 10, φυλαττομένων τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων τοῦ Ποιν. νόμου, ἐὰν συντρέχῃ περίπτωσις. Ἐὰν ὁ κληθεὶς εὑρίσκηται φυλακισμένος, ἐγχειρίζεται τὸ δικόγραφον εἰς αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, ὁπότε σύνοικοι θεωροῦνται οἱ μετ' αὐτοῦ συγκρατούμενοι, ὁ ἐπιστάτης ἢ ὁ ὑπεπιστάτης τῶν φυλακῶν. Ὁ ἐπιστάτης ἢ ὁ ὑπεπιστάτης τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχμῶν πεντήκοντα κατ' ἐλάχιστον ὅρον, ἐὰν ἀρνηθῇ νὰ παραλάβῃ τὸ δικόγραφον ἢ ὑπογράψῃ τὸ ἐπιδοτήριον.

Ἐπὶ προσώπων μὴ ἐχόντων κατοικίαν ἡ ἐπίδοσις γίνεται διὰ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς, ἐγχειριζούσης τὴν κλῆσιν ἢ τὸ κλητήριον θέσπισμα εἰς χεῖρας τοῦ καλουμένου, συνταστομένου ἀποδεικτικοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἑπομένου ἄρθρου 146.

Ἄρθρον 146.—Περὶ τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον κοινοποιήσεως ὀφείλει ὁ κλητὴρ νὰ συντάσσῃ ἐπὶ τόπου ἀποδεικτικόν, ἐν τῷ ὁποίῳ σημειοῦται ἀκριβῶς τὸ ἔτος, ὁ μήν, ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς κοινοποιήσεως, ὁ τόπος, ἔνθα αὕτη ἐγένετο, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου, εἰς ὃ παρεδόθη ἡ κλῆσις ἢ τὸ κλητήριον θέσπισμα. Ὑπογράφεται δὲ τὸ ἀποδεικτικὸν ὑπὸ τοῦ κλητῆρος καὶ τοῦ προσώπου, εἰς ὃ παρεδόθη τὸ κοινοποιηθὲν ἔγγραφον. Ἐὰν τὸ πρόσωπον τοῦτο δηλώσῃ ὅτι εἶνε ἀγράμματον, ἢ δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ, ἢ ἐὰν ἀρνῆται νὰ ὑπογράψῃ, ἢ ἐὰν τὸ κοινοποιούμενον ἔγγραφον κολλᾶται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καλουμένου κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, γίνεται ἐν τῷ ἀποδεικτικῷ μνεία περὶ τούτων προσλαμβανομένου ὑπὸ τοῦ κλητῆρος μάρτυρος, οὗτινος δέον ν' ἀναφέρηται τὸ ὄνομα καὶ ἐπάγγελμα ἐν τῷ ἀποδεικτικῷ.

καὶ ὅστις προσυπογράφει αὐτό, ἐὰν γινώσκῃ γράμματα. Ὁ κλητὴρ ὀφείλει προσέτι νὰ σημειώσῃ ἐπὶ τοῦ κοινοποιουμένου ἐγγράφου τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω χρονολογίαν, τὸν τόπον τῆς κοινοποιήσεως καὶ τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ τοῦτο παρεδόθη, ἢ τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ τὸ ἐκάλλησε, καὶ νὰ ὑπογράψῃ τὴν σημείωσιν ταύτην. Ἡ προσβολὴ τῆς ἐπιδόσεως ὡς πλαστῆς δὲν ἐμποδίζει τὴν πρόοδον τῆς ποιν. δίκης, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου δύναται αὕτη νὰ προχωρήσῃ.

Κατὰ τῶν ἀρνουμένων νὰ παραλάβωσι τὸ κοινοποιούμενον ἔγγραφον ἢ νὰ ὑπογράψωσι τὸ ἀποδεικτικὸν ἀπαγγέλλεται χρηματικὴ ποινὴ μέχρι 50 δραχμῶν.

Ἄρθρον 146 (δὶς).—Ἡ ὑπὸ τοῦ κλητῆρος ἐξ ἀσυγγνώστου ἀμελείας παράβασις τῶν διατάξεων τῶν προηγουμένων ἄρθρων 145 καὶ 146 τιμωρεῖται διὰ χρηματικῆς ποινῆς, ἥτις ἐν ὑποτροπῇ δὲν δύναται νὰ εἶνε κατωτέρα τῶν δραχμῶν 50. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ἐπέρχεται αὐτοδικαίως ἔκπτωσις τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος ἀπὸ τῆς θέσεώς του καὶ ἀνικανότης εἰς ἀνάληψιν οἱασδήποτε δικαστικῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ ἓν ἔτος. Ἡ ποινὴ αὕτη δύναται νὰ ἐπιβληθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοῦ ἐκδικάζοντος τὴν ποινικὴν ὑπόθεσιν, ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελεν ἀνακαλυφθῇ ἐπ' ἀκροατηρίου ἡ παράβασις, εἴτε παρίσταται ὁ κλητὴρ εἴτε μή. Ἐπιρυλάσσεται δὲ μείζων ποινή, ἐὰν ὑπάρχῃ βαρυτέρα τοῦ ποινικοῦ νόμου παράβασις, κατὰ παντὸς τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις ὑπευθύνων.

Ἄρθρον 163.—Ἡ κοινοποίησις γίνεται κατὰ τὰ ἄρθρα 145 καὶ 146 εἰς μὲν τὸν κατηγορούμενον 8 τοὐλάχιστον, εἰς δὲ τοὺς μάρτυρας καὶ πραγματογνώμονας 3 τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ἐν αὐτῇ τῇ κλήσει ὡρισμένης πρὸς ἐμφάνισιν δικασίμου ἡμέρας. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἢ ὁ μάρτυς, ἢ ὁ πραγματογνώμων κατοικῇ εἰς ἄλλον παρὰ τὸν τῆς ἕδρας τοῦ δικαστηρίου τόπον, προστίθενται ἀκτὼ ἡμέραι, ὁσάκις ὁ τόπος οὗτος εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ δικαστηρίου, ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει προστίθενται δέκα πέντε ἡμέραι. Αἱ παρεκτάσεις αὗται τῶν προθεσμιῶν τηροῦνται καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον 145 γινομένων κλήσεων.

Ἄρθρον 271.—Ἡ ἐπίδοσις τοῦ ἐγκλητηρίου μετὰ τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος καὶ ἡ κλῆσις τοῦ κατηγο-

ρουμένου καὶ τῶν μαρτύρων γίνεται ἐπιμέλειᾳ τοῦ παρὰ τοῖς ἐφέταις εἰσαγγελέως ἢ τοῦ παρ' αὐτοῦ ὑποκατασταθέντος εἰσαγγελέως τῶν πρωτοδικῶν κατὰ τοὺς ἐν τοῖς ἄρθροις 145. 146 καὶ 190 § 1 ὡρισμένους τύπους.

Ἄρθρον 2.

Τὰ ἄρθρα 334—340 τῆς ποινικῆς δικονομίας τροποποιοῦνται οὕτω.

Ἄρθρον 334. — Ἐὰν τις τῶν μαρτύρων ἢ τῶν πραγματογνωμόνων νομίμως κλητευθείς (ἄρθρ. 144 κ.ἑ.) δὲν ἐμφανισθῇ, δύναται νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ Πταισματοδικείου κατὰ γνωμοδότησιν τοῦ δημοσίου κατηγόρου ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως εἰς πρόστιμον δραχμῶν 5 μέχρι 15 καὶ εἰς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων τῆς ἀποφάσεως καὶ ἐν περιπτώσει ἀναβολῆς τῆς δίκης ἕνεκα τῆς μὴ ἐμφανίσεως τοῦ καταδικασθέντος εἰς πάσας ἀνεξαιρέτως τὰς συνεπείᾳ τῆς ἀναβολῆς δαπάνας τῆς δίκης, ἐκκαθαριζομένας καὶ ὁριζομένας ἐν συνόλῳ ἐν τῇ αὐτῇ ἀπορράτει ὁλογράφως καὶ δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν. Ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις κοινοποιεῖται εἰς τὸν καταδικασθέντα (ἄρθρ. 144 κ. ἑ.) μετὰ τῆς κλήσεως πρὸς ἐμφάνισιν κατὰ τὴν ὁριστθεῖσαν νέαν τῆς ὑποθέσεως δικάσιμον. Εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν ὑποβάλλονται δι' ὁμοίας ἀποφάσεως καὶ οἱ ἐμφανισθέντες μὲν μάρτυρες ἢ πραγματογνώμονες, ἀλλ' ἄνευ νομίμου λόγου ἀποποιούμενοι τὸν ὅρκον ἢ τὴν μαρτυρίαν ἢ τὴν γνωμοδότησίν των, ἐπιφυλασσομένης καὶ τῆς μεγαλειτέρας ποινῆς ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 267 τοῦ Ποιν. Νόμου. Ἡ διὰ βίας προσαγωγὴ δύναται νὰ διαταχθῇ ὑπὸ τοῦ πταισματοδίκου κατὰ τοῦ μάρτυρος ἢ πραγματογνώμονος, ὅστις δὲν ἐνεφανίσθη καὶ κατὰ τὴν μετ' ἀναβολὴν νέαν τῆς ὑποθέσεως δικάσιμον.

Ἄρθρον 335. — Ὁ κατὰ τὸ ἐδάφιον 1 τοῦ προηγουμένου ἄρθρου 334 καταδικασθεὶς μάρτυς ἢ πραγματογνώμων δύναται νὰ ἀνακόψῃ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν κοινοποιήσεώς της, κατὰ τοὺς ἐν τῷ ἑπομένῳ ἄρθρῳ 338 ὅρους, συνταξομένης ἐκθέσεως ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν δικαστηρίου, αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου, ἐν ᾗ δέον ν' ἀναφέρηται ὁ νόμιμος λόγος τῆς μὴ ἐμφανίσεώς του. Ἐὰν δὲ ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐξεδικάσθη, ἡ ἀνακοπὴ εἶνε δεκτὴ μέχρι καὶ τῆς ἡμέρας τῆς νέας δικασίμου κατὰ τὰ προειρημένα. Ἡ ἀνακοπὴ εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν ἐπιμελείᾳ τοῦ δημοσίου κατηγόρου κατὰ τὴν αὐτὴν τῆς κυρίας ὑποθέσεως δικάσιμον, δι' ἣν ἐκλήθη καὶ ὁ μάρτυς νὰ ἐμφανισθῇ, δικάζεται δέ, καὶ ἂν ἔτι ἀναβληθῇ ἡ κυρία ὑπόθεσις. Ἂν δὲ ἡ ὑπόθεσις, καθ' ἣν ὁ κληθεὶς μάρτυς καταδικάσθη, ἐξεδικάσθη ἤδη ἢ ἄλλως ἔπαυσεν ἡ διαδικασία κατὰ τὸ ἄρθρον 5. τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἡ ἀνακοπὴ εἰσάγεται πρὸς ἐκδίκασιν τὴν ἑπομένην ἀπὸ τῆς συντάξεως ταύτης δικάσιμον. Ἐὰν ὁ ἀνακόπτων ἐμφανιζόμενος αὐτοπροσώπως ἀποδείξῃ ὅτι ἕνεκα τοῦ ἐν τῇ ἀνακοπῇ του ἀναφερομένου νομίμου κωλύματος ἀπελείφθη, γίνεται δεκτὴ μετ' ἀρνασιν τοῦ δημοσίου κατηγόρου καὶ τοῦ τυχὸν παρόντος κατηγορουμένου κατὰ τὴν κυρίαν δίκην καὶ ἐξαφανίζεται ἡ ἀνακοπτομένη ἀπόρασις. Ἄλλως ἀπορρίπτεται ἡ ἀνακοπὴ καὶ καθίσταται ἀμετάκλητος ἡ ἀνακοπτομένη ἀπόρασις. Ἀναβολὴ τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ κωλύματος, ὑπερ ὁ ἀνακόπτων ἐπικαλεῖται, οὐδέποτε συγχωρεῖται. Ἐὰν ὁ μὴ ἐμφανισθεὶς καὶ καταδικασθεὶς μάρτυς δὲν συμμορρωθῇ πρὸς τὴν δευτέραν κλήτευσιν, ἡ ἀνακοπή του ἀπορρίπτεται. Κατὰ τῆς ἀπορράσεως τῆς ἀπορριπτούσης τὴν ἀνακοπὴν δὲν ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ.

Ἄρθρον 336. — Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος νομίμως κλητευθεὶς (ἄρθρ. 144 κ. ἑ.) δὲν ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως, οὔτε κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 25 διὰ πληρεξουσίου κατὰ τὴν ὡρισμένην διὰ κλητηρίου θεσπίσματος ἡμέραν, δικάζεται ἐρήμην. Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται, αἱ λοιπαὶ ἀποδείξεις καθυποβάλλονται καὶ ἀκουσθείσης τῆς κατηγορίας ἀπαγγέλλεται ἀμέσως ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος, ἐμφανισθεὶς ἐν τῇ δίκῃ, ἀποχωρήσῃ ὁποτεδήποτε ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου, λογίζεται ὡς κατ' ἀντιμολίαν δικαζόμενος. Ὁ γραμματεὺς ὀφείλει ἐπὶ πειθαρχικῇ ποινῇ προστίμου δραχμῶν 25 τουλάχιστον, ἵνα ἐντὸς εἴκοσι τὸ βραδύτερον ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως πέμψῃ πρὸς τὸν κατήγορον ἀντίγραφα αὐτῆς εἰς ἀριθμὸν ἴσον πρὸς ἐκεῖνον τῶν καταδικασθέντων, συνάμα δὲ νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς περιφερείας, ἐν ᾗ ἐδρεύει τὸ δικαστήριον, πίνακα τῶν ἐξόδων τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας, ἤτοι τῶν τελῶν τοῦ πρακτικοῦ, τῆς ἀπορράσεως καὶ τῶν ἐκθέσεων περὶ τῆς κλητεύσεως τῶν κατηγορουμένων πρὸς βε-

βαίωσιν καὶ εἴσπραξιν. Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῆς ἀποφάσεως σημειοῦνται ὁλογράφως καὶ δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων τούτων καὶ τὸ Ταμεῖον, εἰς ὃ γενήσεται ἡ πληρωμή. Ὀφείλει ἐπὶ τῇ αὐτῇ ποινῇ νὰ τηρῇ βιβλίον, ἔνθα σημειοῖ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἡμερομηνίαν τῶν ἐκδιδομένων ἐρήμην καταδικαστικῶν ἀποφάσεων, καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ ἐγγράφου, δι' οὗ ὑπέβαλε τῷ δημοσίῳ κατηγόρῳ τὰ ἀντίγραφα αὐτῶν καὶ πρὸς τὸν Ταμίαν τὸν κατάλογον τῶν ἐξόδων.

Ἄρθρον 337. — Ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν τὸ βραδύτερον, ἀφ' ἧς λάβῃ ὁ κατήγορος τὰ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀντίγραφα τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων, ὀφείλει, ἐπὶ χρηματικῇ ποινῇ προστίμου δραχ. 25 τοὐλάχιστον, νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὸν καταδικασθέντα (ἄρθρ. 145 καὶ 146) τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν, ἥτις μὴ ἀνακοπεῖσα προσηκόντως κατὰ τὰ κατωτέρω ἐκτελεῖται. Ἐπὶ τῇ αὐτῇ ποινῇ ὀφείλει νὰ τηρῇ βιβλίον, ἐν ᾧ σημειοῦται ἡ χρονολογία τῶν διαβιβαζομένων αὐτῷ ἐρήμην καταδικαστικῶν ἀποφάσεων, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ χρονολογία τοῦ ἐγγράφου, δι' οὗ ἀπέστειλε ταύτας πρὸς κοινοποίησιν.

Ἄρθρον 338. — Ἀνακοπὴ κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως ἐπιτρέπεται μόνον: 1) ἐὰν δὲν τηρηθῶσιν αἱ περὶ τὰς προθεσμίας διατάξεις κατὰ τὸ ἄρθρ. 164· καὶ 2) ἐὰν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἐνεφανίσθη ἕνεκα νομίμου κωλύματος. Νόμιμα κωλύματά εἰσι μόνον περιπτώσεις ἀνωτέρας βίας, ἢ ἄλλων ἀνυπερβλήτων αἰτίων, εἰδικῶς ἠτιολογημένων ἐν τῇ ἀποφάσει τοῦ ἀποδεχομένου τὴν ἀνακοπὴν δικαστηρίου. Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ ἐκδόντος τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν δικαστηρίου ἐντὸς δέκα μὲν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως αὐτῆς, ἐὰν ἡ ἐρήμην ἀπόρασις ἐκοινοποιήθη προσωπικῶς εἰς τὸν καταδικασθέντα, ἐντὸς τριάκοντα δὲ ἡμερῶν, ἐὰν δὲν τῷ ἐκοινοποιήθη προσωπικῶς· ἐκπρόθεσμος ἀνακοπὴ εἶνε τότε μόνον δεκτή, ἐὰν ἡ προθεσμία παρῆλθεν ἐξ ἀνωτέρας βίας εἰδικῶς ἠτιολογημένης ἐν τῇ ἀποφάσει. Ὑπὸ τοῦ ἀνακόπτοντος κατατίθεται συγχρόνως γραμμάτιον τοῦ Ταμίου ἢ τοῦ ἁρμοδίου δημοσίου εἰσπράκτορος, ὅτι κατεβλήθησαν ὑπ' αὐτοῦ ἢ ὑπ' ἄλλου συγκαταδικασθέντος τὰ ἔξοδα τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας. Τὸ γραμμάτιον τοῦτο προσαρτᾶται εἰς τὴν περὶ ἀνακοπῆς ἔκ-

θεσιν ἐπὶ ποινῇ ἀπαραδέκτου αὐτῆς. Ἐν τῇ ἐκθέσει μνημονεύεται ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ χρονολογία τοῦ γραμματίου καὶ τὸ πληρωθὲν ποσόν, πρέπει δὲ νὰ περιέχωνται καὶ οἱ λόγοι τῆς μὴ ἐμφανίσεως τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὴν ἐρήμην δίκην καὶ τῆς μὴ ἐμπροθέσμου ἀσκήσεως τῆς ἀνακοπῆς ἐπὶ ποινῇ ἀπαραδέκτου.

Ἄρθρον 339. — Ἡ ἀνακοπὴ γνωστοποιεῖται ἀμελλητὶ τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι ἢ τῷ πληρεξουσίῳ ἢ ἀντικλήτῳ αὐτοῦ τῷ διωρισμένῳ παρὰ τῇ ἕδρᾳ τοῦ Δικαστηρίου ὑπὸ τοῦ κατηγόρου, ἐπὶ χρηματικῇ ποινῇ δραχ. 50 τοῦ παραλείψαντος τὴν γνωστοποίησιν, καὶ εἰσάγεται ἐπιμελείᾳ τούτου ἄνευ κλητεύσεως τοῦ ἀνακόπτοντος τὴν πρώτην τακτικὴν δικάσιμον ποινικῶν ὑποθέσεων πρὸς συζήτησιν μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας ἀπὸ τῆς συντάξεως αὐτῆς. Ἐὰν ἀποδειχθῇ ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 338 § 1 λόγος τῆς ἀνακοπῆς, γίνεται αὐτὴ δεκτή, ἀκυροῦται ἡ κατ' ἐρήμην διαδικασία καὶ ἡ ἀπόφασις καὶ διατάσσεται ἡ ἐπιμελείᾳ τοῦ κατηγόρου νέα τῆς ὑποθέσεως εἰσαγωγὴ καὶ ὁ προσδιορισμὸς αὐτῆς εἰς ἑτέραν δικάσιμον ὁριζομένην ἐν τῇ ἀποφάσει ἄνευ κλητεύσεως τοῦ ἀνακόπτοντος καὶ τῶν παρόντων μαρτύρων, καὶ ἡ πρὸς τὸν καταβαλόντα τὰ ἔξοδα τῆς ἐρήμην δίκης ἐπιστροφὴ αὐτῶν. Δύναται οὐδὲν ἧττον τὸ δικαστήριον νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει, ἐὰν τὸ αἰτήσῃ ὁ κατηγορούμενος ἢ ἂν τὸ αἰτήσωσι πάντες οἱ διάδικοι, καὶ ἐὰν θεωρῇ ἐπαρκῆ τὰ ὑπάρχοντα ἀποδεικτικὰ μέσα. Ἐὰν ἀποδειχθῇ τὸ ἐν τῇ ἀνακοπῇ ἀναφερόμενον νόμιμον κώλυμα, γίνεται αὐτὴ δεκτὴ καὶ ἐξαφανίζεται ἡ ἀνακοπτομένη ἀπόφασις, καὶ προβαίνει ἡ συζήτησις τῆς ὑποθέσεως ἐφαρμοζομένων καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἑπομένου ἄρθρου 340. Ἀπορριπτομένης τῆς ἀνακοπῆς ὡς ἀνυποστηρίκτου, ἢ ὡς μὴ βασίμου, καταδικάζεται ὁ ἀνακόπτων εἰς τὰ ἔξοδα τῆς κατ' ἀνακοπὴν δίκης καὶ ἐκτελεῖται ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις. Δευτέρα ἀνακοπὴ εἶνε πάντοτε ἀπαράδεκτος.

Ἄρθρον 340. — Νέοι μάρτυρες πλὴν τῶν ἐξετασθέντων ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἢ τῇ προανακρίσει ἐνόρκως εἰσὶ πάντοτε παραδεκτοί, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐξετασθέντων ὀφείλει νὰ καλῇ ὁ δημόσιος κατήγορος ἢ ὁ εἰσαγγελεὺς τὸν παθόντα, τὸν μηνυτὴν καὶ δύο τοὐλάχιστον ἐκ τῶν οὐσιωδεστέρων. Ἐὰν

παρευρίσκωνται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων, ἐξετάζονται καὶ οὗτοι κατ' αἴτησιν ἑνὸς τῶν διαδίκων ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀναγινώσκονται καὶ λαμβάνονται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ὑπ' ὄψιν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας τὰ πρακτικὰ τῆς κατ' ἐρήμην δίκης, τὰ περιέχοντα τὰς καταθέσεις τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων, αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων αἱ ἐν τῇ προδικασίᾳ γενόμεναι, εἰς ἃς οἱ ἐξετασθέντες ἐπ' ἀκροατηρίου ἀνεφέρθησαν, αἱ ἔνορκοι ἐν τῇ προαναφορᾷ ληφθεῖσαι καταθέσεις τῶν μαρτύρων καὶ αἱ ἐγκύρως συνταχθεῖσαι ἐκθέσεις τῶν ἐμπειροτεχνῶν.

Ἄρθρον 3.

Τὸ ἄρθρον 341 καταργεῖται.

Ἄρθρον 4.

Τὰ ἄρθρα 352, 379 καὶ 380 τροποποιοῦνται οὕτω :

§ 1. Ἄρθρον 352. Ἐκτὸς τῆς ἀνακοπῆς (ἄρθρ. 338—340) ὑπάρχει καὶ τὸ ἔνδικον μέσον τῆς τε ἐφέσεως καὶ τῆς ἀναιρέσεως.

§ 2. Ἄρθρον 379. Κλητευθέντος νομίμως καὶ μὴ ἐμφανισθέντος μάρτυρός τινος ἢ πραγματογνώμονος, οὗτινος ἡ μαρτυρία εἶνε οὐσιωδῶς ἀναγκαία εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, τὸ δικαστήριον δύναται, προτείνοντος τοῦ εἰσαγγελέως, τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἢ τοῦ κατηγορουμένου, ν' ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως εἰς ὑστέραν ὡρισμένην συνεδρίασιν.

§ 3. Ἄρθρον 380. Ἀποφασισθείσης τῆς ἀναβολῆς ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 334. Ἐὰν δὲ ὁ καταδικασθεὶς μάρτυς ἢ πραγματογνώμων ἔκαμεν ἀνακοπήν, ἢ δὲν ἐνεφανίσθη κατὰ τὴν νέαν δικάσιμον τῆς ὑποθέσεως, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 335.

Ἄρθρον 5.

Τὰ ἄρθρα 381 καὶ 382 καταργοῦνται.

Ἄρθρον 6.

Τὸ ἄρθρον 403 τροποποιεῖται οὕτως :

Ἄρθρον 403. — Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος νομίμως κλητευθεὶς δὲν ἐνεφανίσθη οὔτε αὐτοπροσώπως οὔτε κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 25 δι' ἐπιτρόπου ἐκ τῶν δικηγόρων, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 336.

Ἐρήμην οὔσης τῆς δίκης, ἀποφασίζεται ἐν τῇ αὐτῇ

ἀποφάσει ἡ πρᾶξις καὶ ἡ ἐφαρμοστέα ποινή. Κατὰ δὲ τὰ ἄλλα γίνεται ψηφοφορία κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 395 ὡρισμένα. Διὰ τὴν ἀπόφασιν ἐφαρμόζονται οἱ ὁρισμοὶ τοῦ ἄρθρου 337.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν κατ' αὐτῆς ἀνακοπὴν ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 338—340 Ποιν. Δικονομίας.

Ἄρθρον 7.

Ἡ ἀνακοπὴ τῶν πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου ἐρήμην δικασθέντων διέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου ΑΥΞΒ' τῆς 28 Μαΐου 1887 καὶ εἶναι πάντοτε δεκτή.

Ἄρθρον ..

Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ΓΧΞΘ' (3669) νόμου, περὶ βιβλίου ἐγγραφῆς ἀνακοπῶν καὶ ἐφέσεων, καὶ πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα νόμον καταργοῦνται.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἀρχεται μετὰ δύο μῆνας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Πρόεδρος. γ' συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν τῶν ποινικῶν δικογράφων προσώπων».

Ψηφίζεται εἰς γ' συζήτησιν ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου.

Ἀπορρίπτονται αἱ ἐπὶ τοῦ 2ου ἄρθρου τροπολογίαι τῶν βουλευτῶν κ. κ. Χαριτάτου, Λιδωρίκη, Παπαϊωάννου, Νοταρᾶ καὶ Χρηστίδου, ψηφίζεται εἶτα τὸ ἄρθρον 2 εἰς γ' συζήτησιν.

Ὁ κ. **Στ. Κομναρίπης** συνιστᾷ ὅπως συμπεριληφθῶσι καὶ οἱ κλητῆρες τοῦ Πρωτοδικείου Λαμίας εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἐδαφ. γ'.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 ὑπάρχουσι τροπολογίαι τῶν βουλευτῶν κ. κ. Θ. Πετμεζᾶ, Π. Ἀραβαντινοῦ, Ι. Μπρισιμιτζάκη, Ι. Μάνου καὶ Γ. Πολίτου αἵτινες ἀπορρίπτονται.

Γίνεται δεκτὴ ἡ τροπολογία τοῦ κ. Φωτήλα καὶ ψηφίζεται τὸ ἄρθρον 3 εἰς γ' συζήτησιν, ὡς ἐτροποποιήθη.

Ψηφίζεται ἐπίσης εἰς γ' συζήτησιν τὸ ἄρθρον 4, ὡς καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει δικαστικῶν κλητήρων ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστου τῶν πρωτοδικείων τοῦ

Κράτους καὶ παρ' ἑκάστῳ τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 3 τοῦ ΥΜΔ' νόμου κατονομαζομένων δικαστικῶν γραφείων, ὁρισθησόμενος τὸ πρῶτον διὰ Β. Δ. ἅμα τῇ ἰσχύι τοῦ νόμου τούτου, δύνανται ἑκάστοτε νὰ μεταβάλληται διὰ Β.Διατάγματος ἐντὸς τῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ἀναγραφομένης ἐτησίας πιστώσεως, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας βεβαιουμένων δι' ἠτιολογημένης γνωμοδοτήσεως τοῦ ἁρμοδίου δικαστικοῦ συμβουλίου, ἥτις προκαλεῖται ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἄρθρον 2.

Ἡ μηνιαία ἀποζημίωσις τῶν κατὰ τὸν νόμον ΥΜΔ' τοῦ 1871 ἔτους διοριζομένων ἐμμίσθων κλητήρων ὁρίζεται ὡς ἑξῆς·

α') τῶν ὑπηρετούντων παρὰ ταῖς εἰσαγγελίαις τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν ἐφετείων καὶ παρὰ τοῖς ἀνακριτικοῖς γραφείοις εἰς δραχμὰς 50.

β') τῶν ὑπηρετούντων παρὰ τῇ εἰσαγγελίᾳ τῶν ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικῶν καὶ τοῖς πταισματοδικείοις Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς εἰς δραχμὰς 80.

γ') τῶν ὑπηρετούντων παρὰ ταῖς εἰσαγγελίαις τῶν πλημμελειοδικῶν Τριπόλεως, Καλαμῶν, Κυπαρισσίας, Πατρῶν, Ἠλείας, Κεφαλληνίας καὶ Μεσολογγίου καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἐν ταῖς ἕδραις τούτων πταισματοδικείοις εἰς δραχ. 70.

δ') τῶν ὑπηρετούντων παρὰ ταῖς λοιπαῖς εἰσαγγελίαις πλημμελειοδικῶν καὶ τοῖς ἐν ταῖς ἕδραις τούτων εἰρηνοδικείοις καὶ εἰδικοῖς πταισματοδικείοις εἰς δραχμὰς 60.

ε') τῶν ὑπηρετούντων παρὰ δικαστικοῖς γραφείοις ἐκτὸς ἕδρας πρωτοδικείου, ἀλλ' ἐν ἕδρᾳ ἐπαρχίας, πλὴν τῶν Πάξων, Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ τῶν παρὰ τοῖς εἰρηνοδικείοις Ὑπάτης, Οἰνοῦντος, Θερμοπυλῶν, Καστορείου, Φαρῶν, Δύμης Αἰτωλικοῦ, Μακρυνείας, Ξηρομέρου, Προσχίου, Ἀποδωτίας Πρόννων, Ἐρρύσσου, Ποτιδανίας, Κρουσταλλίου εἰς δραχμὰς 50.

ς') τῶν ὑπηρετούντων παρὰ τοῖς λοιποῖς εἰρηνοδικείοις εἰς δραχμὰς 40, πλὴν τῶν παρὰ τοῖς εἰρηνοδικείοις Πάξων, Μυκόνου, Κέας, Κύθνου, Σερίφου, Κιμώλου, Φολεγάνδρου, Σικίνου, Ἴου, Ἀμοργοῦ, Ἀνάφης, ὧν ἡ μηνιαία ἀποζημίωσις ὁρίζεται εἰς δραχμὰς 30.

Ἄρθρον 3.

Ἡ κοινοποίησις τῶν ποιν. δικογράφων κατὰ τὰς διατυπώσεις τῶν ἄρθρων 145, 146, 163 καὶ 274 τῆς ποιν. δικονομίας, ὡς ταῦτα ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ νόμου «περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν», γίνεται καὶ διὰ χωροφυλάκων, εἰς περίπτωσιν δὲ ἀναπορεύκτου καὶ κατεπειγούσης ἀνάγκης δύναται νὰ γίνῃ καὶ δι' ἀμίσθων δικαστικῶν κλητήρων, ἂν ὁ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις κατοικῇ ἢ διαμένῃ ἐν ᾧ τόπῳ καὶ ὁ δικαστικὸς κλητὴρ ἢ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τούτου μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ δύο χιλιόμετρα.

Ἐπίσης ἡ κοινοποίησις αὕτη δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ τοῦ ταχυδρομείου κατὰ τὰ διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος ὁρισθησόμενα.

Ἄρθρον 4.

Οἱ ἔμμισθοι ἢ ἄμισθοι δικαστικοὶ κλητῆρες καὶ οἱ χωροφύλακες, ἐπιδίδοντες κατὰ τὰς διατυπώσεις τῶν ἄρθρων 145, 146, 163 καὶ 274 τῆς ποιν. δικονομίας, ὡς ταῦτα ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ νόμου «περὶ ἐπιδόσεως τῶν ποινικῶν δικογράφων καὶ τῶν κατὰ τὰς ποινικὰς δίκας ἐρημοδικιῶν», τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις τούτοις ποινικὰ δικόγραφα, λαμβάνουσι δικαιώματα ὑπολογιζόμενα πρὸς εἴκοσι λεπτὰ δι' ἕκαστον προσερχόμενον ἐπὶ τῇ κλήσει μάρτυρα ἢ κατηγορούμενον, πλὴν ἐκείνων εἰς οὓς ἡ ἐπίδοσις ἐγένετο ἐν φυλακῇ. Τὰ δικαιώματα ταῦτα ἐκκαθαρίζονται ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ οἰκείου ποιν. δικαστηρίου μετὰ τῶν λοιπῶν δικαστικῶν ἐξόδων εἰς βάρος τοῦ καταδικασθέντος· ἐν περιπτώσει δ' ἀναβολῆς τῆς δίκης ἕνεκεν ἀπολείψεως τῶν μαρτύρων, εἰς βάρος τῶν ἀπολιπομένων μαρτύρων.

Ὁ τρόπος τῆς πληρωμῆς τῶν δικαιωμάτων τούτων εἰς τοὺς κλητῆρας καὶ χωροφύλακας κανονισθήσεται διὰ Β. διατάγματος.

Καταργεῖται ὁ νόμος ΑΩΟΓ' τοῦ 1890 καὶ πᾶσα ἄλλη διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα νόμον.

Μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 5. 10' τῆς πρωΐας.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΑ'

Τῆς 16 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5.10 μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Ὁ Γεωργικὸς λαὸς Φαρσάλων παρακαλεῖ ὅπως ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ φόρου τοῦ εἰσοδήματος τῶν σπειρομένων γαιῶν. 2) Κατάδικοι Ἁλαμηδίου διαμαρτύρονται κατὰ συναδέλφων των κατηγορησάντων τὸν ἐπιστάτην αὐτῶν ὡς καταχραστοῦντα τὰ χορηγούμενα αὐτοῖς χρήματα. 3) Ἐπίμορτοι καλλιεργηταὶ Καπίστης διαμαρτύρονται κατὰ ἰδιοκτησίας χωρίου Ἀσπασίας Ζούλια. 4) Οἱ κλητῆρες τῆς κεντρικῆς διοικήσεως τῶν Ὑπουργείων ζητοῦσιν μικρὰν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ των καὶ σύνταξιν. 5) Οἱ ἔμποροι τῶν συνοικιῶν ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς Κυριακῆς ἀργίας. 6) Οἱ κατοικοῦντες τὴν συνοικίαν Ἀεριόφωτος παρακαλοῦσιν ὅπως ἀπαγορευθῇ εἰς τὴν Ἑταιρείαν Ἀεριόφωτος ἡ ἐπὶ πλέον ἔδρυσις γαιανθρακοαποθηκῶν. 7) Οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Τριπόλεως ζητοῦσι χάριν. 8) Ὁ Β. Ψιλάκης, πρώην γυμνασιάρχης, ζητεῖ ὅπως τῷ χορηγηθῶσι 5 χιλιάδες δραχμῶν, ἃς ἐδαπάνησε διὰ τὴν ἔκδοσιν Γενικῆς Ἱστορίας τῆς Κρήτης. 9) Ἡ πολιτικὴ ἀδελφότης Ἄργους «Ἠὼς» ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ Γερουσίας. 10) Οἱ κάτοικοι Μαραθουπόλεως ἀναφέρουσιν ὅτι παθόντος τοῦ γραμματοδιδασκάλου των ἐξ ἡμιπληγίας μένουσιν ἄνευ τοιούτου. 11) Ὁ ἐκ Φαναρίου Ν. Καραπαναγιώτης ζητεῖ ὅπως τῷ ἐπιτραπῇ νὰ προσέλθῃ πρὸ τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως ἐκθέσῃ τὰς ἰδέας αὐτοῦ περὶ Βουλῆς καὶ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων. 12) Οἱ κάτοικοι τοῦ Δήμου Προσυμναίων διαμαρτύρονται διὰ ψηφίσματος, διὰ τὴν φορολογίαν τῶν σπειρομένων γαιῶν. 13) Τὰ ἐν Μεσσήνῃ Σωματεῖα ζητοῦσιν ἀποστολὴν ἀντιπροσώπου τοῦ Δημοσίου, ὡς πολιτικοῦ ἐνάγοντος κατὰ τὴν δίκην τῶν Ζάνου, Ῥὼς κλπ. 16) Οἱ καπνοπῶλαι Πατρῶν ζητοῦσιν ἐπιψήφισιν νόμου ἀποβλέποντος εἰς τὴν πώλησιν καπνοῦ. 15) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Καρδίτσης ὑποβάλλει ψήφισμα περὶ τῶν δικαστικῶν νομοσχεδίων. 16) Ὁ δήμαρχος Μακρινείας πέμπει ψήφισμα

τῶν δημοτῶν του περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν ἀμπέλων τοῦ 1910 ὡς καταστραφείσης τῆς παραγωγῆς. 17) Ὁ λαὸς τοῦ χωρίου Δαραμαρίου τοῦ Δήμου Ἠλαταιῶν διαμαρτύρεται δι' ἔλλειψιν ὑποδιδασκάλων καίτοι ὑπάρχει πίστωσις. 18) Ὁ Ἀθ. Ματάλας ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων καὶ περὶ κοινοτήτων. 19) Οἱ κάτοικοι Ἀραχώβης ὑποβάλλουσιν ἀναφορὰν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογίας τῶν σπειρομένων γαιῶν. 20) Οἱ βουλευταὶ Κερκύρας κ.κ. Α. Σκιαδαρέσης καὶ Κ. Κατσφώρης ὑποβάλλουσιν ἀναφορὰν περὶ τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας τοῦ Δήμου Ταρίων μετὰ τῆς Λευκάδος καὶ κατασκευῆς προκυμαίας καὶ τοποθετήσεως φανοῦ ἐν τῷ λιμένι Βαθύ.

Μετὰ ταῦτα ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Ὥρᾳ 5. 22' μ. μ. ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 17ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Ἐπὶ τὸ βῆμα ἀνέρχεται ὁ βουλευτὴς κ. Ν. **Γεωργιάδης**. Διεξέρχεται τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα Θεσσαλίας καὶ λέγει ὅτι τοῦτο ἐδημιουργήθη οὐχὶ ἐκ τῆς δημοκοπίας τῶν πολιτικῶν, ὡς, λέγεται, ἀλλ' ἐκ τοῦ πόθου τὸν ὁποῖον ἔχουσι καὶ οἱ ἀγρόται Θεσσαλοὶ ὅπως δυνηθῶσι νὰ εἴπωσιν ἡμέραν τινὰ ὅτι, ἐλεύθεροι, κατοικοῦσιν οἰκίαν, ἡ ὁποία εἶνε ἰδική των, καὶ καλλιεργοῦσιν ἀγρὸν ὁ ὁποῖος εἶνε ἰδικός των. Ἐδημιουργήθη ἐκ τοῦ πόθου ὅπως γίνῃ καὶ ἐν Ἑλλάδι ὅτι ἔγινεν εἰς πάντα τὰ ἐλεύθερα ἔθνη, ὅπου ἐδημιουργήθησαν τοιαῦτα ζητήματα. Ἐννοοῦσιν οἱ Θεσσαλοὶ ἀγρόται ὅτι πρέπει νὰ ἐξαγοράσωσι τὰ κτήματα ταῦτα καὶ ἐπειδὴ τοῦτο δὲν δύνανται νὰ κατορθώσουν ζητοῦσι τὴν Κυβερνητικὴν ἐπέμβασιν, οὐχὶ βεβαίως ἐπὶ βλάβῃ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς ἡ συνεδρίασις διακόπτεται ἐπὶ 5 λεπτά.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. Γεωργιάδης ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀγόρευσίν του καὶ περιγράφει τὴν κατάστασιν τῶν ἐπιμόρτων καλλιεργητῶν συνιστῶν ὅπως μὴ παραταθῇ ἡ τοιαύτη κατάστασις. Δυνάμεθα, λέγει, ἀκόμη νὰ ἐνδοιάζωμεν διὰ τὴν λύσιν ζητήματος, τὸ ὁποῖον οὐδένα οὐδαμοῦ θὰ βλάψῃ; Τοῦτο πράττοντες θὰ συντελέσωμεν εἰς τὸ νὰ μεταβάλωμεν εἰς ἔρημον τὴν χώραν τῆς

Θεσσαλίας, διότι ἐκεῖ ὅπου νῦν βασιλεύει ἡ δυστυχία καὶ ἡ ἐλεεινότης θὰ βασιλεύσῃ ἡ χαρὰ καὶ τὸ ἄριστον πάντων θὰ βασιλεύσῃ ἡ γλυκύτης τῆς ἐλευθερίας.

Ἀλλὰ, λέγουσιν οἱ Τσιρλικοῦχοι, ὅτι θ' ἀπαιτηθῶσι πρὸς τοῦτο πολλὰ ἑκατομμύρια, πλὴν τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές, διότι τοῦτο θὰ γίνῃ διὰ χρεωλυτικοῦ δανείου εἰς τὸ ὁποῖον θὰ σπεύσουν νὰ λάβωσι μέρος πάντα τὰ κεφάλαια, τὰ ὁποῖα μένουν νεκρὰ ἤδη.

Τελευτῶν, λέγει, ὅτι εἶνε ἀνακριβὲς τὸ ἐπιχείρημα τῶν τσιρλικούχων, καθ' ὃ ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις θὰ διασαλεύσῃ τὴν τάξιν, διότι οἱ Θεσσαλοὶ εἶνε λαὸς φιλήσυχος, συνιστᾷ δὲ τὴν ἐπιψήφισιν τῆς ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν ὑποβληθείσης τροπολογίας.

Κ. Γεωλακούπης (6' μ. μ.). Ἡ διάταξις τοῦ 17ου ἄρθρου ἐν τῇ πράξει ἀπεδείχθη ἐλλιπής. Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐνέχει σπουδαιοτάτην σημασίαν καὶ ἐνέχει τοιαύτην σημασίαν διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀφορᾷ τὸ ἀπαραβίαστον τῆς ἰδιοκτησίας. Ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ Θεσσαλικοῦ ζητήματος λέγει ὅτι ἐπιτακτικὴ εἶνε ἡ λύσις αὐτοῦ. Ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ὅσον τάχιστον ἢ βράδιον θὰ ἐπέμβῃ τὸ Κράτος καὶ θὰ προτείνῃ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως. Τοῦτο πρᾶγμα δὲν εἶνε δυνατὸν ποσῶς νὰ εὑρεθῇ προ δυσχερειῶν, πρὸ τῶν ὁποίων ὅμως δὲν πρέπει νὰ διστάσῃ. Ὑπὸ ταυτόσημον ὁρμώμενοι ἰδεῶν ὑπεβάλαμεν τὴν τροπολογίαν, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ δὲν ἔκρινε σκόπιμον ν' ἀποδεχθῇ, ἐπὶ τῷ λόγῳ μόνῳ ὅτι εἰς τὰ Συντάγματα μόνον γενικοὶ κανόνες ἀναγράφονται. Τὸ ζήτημα, κύριοι, εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἠθικὸν καὶ οἰκονομικόν, ὡς τοιοῦτον δὲ εἶνε ἔργον αὐτοῦ τούτου τοῦ Συνεδρίου καὶ οὐχὶ τῆς μελλούσης νομοθετικῆς ἐξουσίας, ὡς εἶπεν ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπή.

Ὁ λαὸς ἐλπίζει παρὰ τοῦ Συνεδρίου τούτου ὅτι θὰ θέσῃ βάσεις νέας πολιτικῆς καὶ οὐχὶ ὅτι θ' ἀναβάλῃ προκειμένου περὶ σπουδαιοτάτων ζητημάτων. Ἡ πολιτικὴ τῆς ἀναβολῆς εἶνε ἡ πολιτικὴ τοῦ παρελθόντος. Ἀνάγκη ἐνδείκνυται δημοσίᾳ ν' ἀρθῇ τὸ στίγμα τῆς δουλείας, ὅπερ φέρεται ἐν Θεσσαλίᾳ. Ὅ,τι σήμερον ζητεῖ ὁ Θεσσαλὸς γεωργὸς δύναται μὲν νὰ ἱκανοποιῇ τοὺς πόθους του, ἀλλ' εἶνε κατ' ἐξοχὴν πλήρωσις ἀνάγκης ἐθνικῆς. Ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ Συνέδριον τοῦτο θὰ δώσῃ ὡρισμένην κατεύθυνσιν εἰς

τὸ ζήτημα καὶ ὅτι δὲν θὰ θελήσῃ νὰ παρίδῃ τὴν διαμαρτυρίαν τοῦ Θεσσαλικοῦ λαοῦ, λαοῦ ἀξίου πρεπούσης τύχης. Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ θελήσωμεν νὰ καταδικάσωμεν τὸν Θεσσαλικὸν λαὸν καὶ μετ' αὐτοῦ τὴν γεωργίαν.

Ὁ κ. **Μπούσδρας** ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν ἀναρρίψεων ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῆς ἀναρρίψεως τῶν συγχαροποιῶν, ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Δ. Μπαλάφας (6.20). Ὑποστηρίζει ὅτι ὁ ὅρος Δημοσία ἀνάγκη πρέπει νὰ ἀντικατασταθῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ 17 τοῦ Συντάγματος διὰ τοῦ ὅρου Δημοσία ὠφέλεια, καθ' ὅσον ὁ ὅρος οὗτος ἀνταποκρίνεται εἰς τοὺς κοινωνικοὺς σκοπούς, ἐν ᾧ ὁ ὅρος ἀνάγκη δὲν ἐπαρκεῖ. Εἶτα διεξέρχεται τὴν ἱστορίαν τῆς καθιερώσεως τῶν τσιρλικάτων, ἀναφερομένην εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν τιμαρίων καὶ ὑποστηρίζει τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν διότι περὶ ἐκουσίας τοιαύτης δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος, ἀφοῦ οἱ τσιρλικαοῦχοι μὴ θέλοντες νὰ διαρρύγῃ αὐτῶν τοιαύτη ἐπικερδὴς κάρπωσις ἢ δὲν πωλοῦσι τὰς ἰδιοκτησίας των ἢ ζητοῦσι δι' αὐτὰς ὑπερόγκους τιμάς. Διὰ νὰ γίνῃ ὅμως ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις πρέπει νὰ γραφῇ τοῦτο εἰς τὸ Σύνταγμα.

Ὁ Θεσσαλὸς σήμερον δὲν δύναται νὰ ἐπισκευάσῃ κἂν τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ διαμένει, διότι ὁ ἰδιοκτήτης ῥοβεῖται μήπως ἀντιποιηθῇ δικαιώματα ἐπ' αὐτῆς. Ἡ κατάστασις ἐν Θεσσαλίᾳ εἶνε πολὺ χειροτέρα τῆς δουλείας, ἀτιμάζει δὲ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους. (Ἀπορρίπτει Βουλῆς παράτασις τοῦ ἡμιώρου). Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Μπούσδρας ἀναφέρει ὅτι ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις οὐδένα γεννᾷ κίνδυνον περιπλοκῶν μετὰ τῆς ὁμόρου ἐπικρατείας καὶ τελευτᾷ λέγων ὅτι ἐὰν τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα λυθῇ, ἡ Θεσσαλία αὐξάνουσα εἰς οἰκονομικὴν ἀκμήν, θέλει καταστῇ τὸ οἰκονομικὸν στήριγμα τῆς χώρας καὶ θέλει χρησιμεύσει ὡς ἐνθάρρυνσις τῆς Ἑλληνικῆς ἰδέας.

Δ. Σχοινᾶς (ὥρα 7. 10'). Θεωρεῖ ἀναπόρευστον τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἐνεργηθῇ αὕτη κατὰ τρόπον ἐξ οὗ οὐδεὶς ἤθελεν ἀδικηθῇ.

Ἡ ἔκφρασις «δημοσία ὠφέλεια» περιλαβεῖν εὐρυτέραν ἔννοιαν, ἀλλὰ δύναται νὰ τεθῇ ἀντ' αὐτῆς τὸ «δημοσία ἀνάγκη». Ἀμφότεραι ὅμως ἔχουσιν ἔννοιαν συμβατικήν. Δὲν δύνανται νὰ ἀναγραφῶσιν ἐν τῷ Καταστατικῷ Χάρτῃ ὅλαι αἱ δυναταὶ περιπτώσεις. Ἡμεῖς εἰς τὴν ἔκφρασιν τὴν

ὁποίαν θὰ προτιμήσωμεν, ἂς δώσωμεν ὡρισμένην σημασίαν, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἑρμηνεύηται αὐθαιρέτως εἰς τὸ μέλλον. Ὑπῆρχεν ἐν τῷ παρελθόντι τὸ σινικὸν τεῖχος τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἀπαλλοτριώσεως καὶ διὰ τοῦτο αἱ Κυβερνήσεις δὲν ἠδύναντο νὰ λάβωσι μέτρα πρὸς ἄρσιν τῆς ἀθλιότητος τῶν καλλιεργητῶν. Ἐν τῇ ἐπιτροπῇ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων ἐκρίθη ἡ ἀπαλλοτρίωσις ὡς ἐθνική, ἀνωτέρα τῆς δημοσίας, ἀνάγκη, ἀλλὰ ἐν τῇ Βουλῇ δὲν ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας ἡ γνώμη αὕτη καὶ τὰ ἀποτελέσματα τὰ εἴδομεν. Ἠγοράσθησαν εἰς διπλασίαν καὶ τριπλασίαν τιμὴν κτήματα διὰ τοὺς πρόσφυγας, ἐνεκατεστάθησαν οὗτοι εἰς νοσηρόνα μέρη δυσαρμόστως καὶ ἀκαταλλήλως, οἱ συνοικισμοὶ ἀπέτυχον καὶ ἡ δυστυχία μαστίζει αὐτοὺς ἤδη.

Φρονῶ ὅτι ἐν τῷ Συντάγματι πρέπει νὰ ἀναγραφῇ ὡς ὅρος ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις. Δηλ. νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀδεια εἰς αὐτό, ὥστε ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ δύναται εἰς σπουδαίας περιστάσεις, ἀρρωμενῆ ἀπὸ τῆς διατάξεως τῆς ἀδείας, νὰ ἀποφασίζῃ ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν. Ἐγὼ θὰ ἐκφράσω τὴν σκέψιν μου, ἀδιαφορῶν δι' ἐνδεχομένας δυσαρεσκείας τῶν καλλιεργητῶν, ὅτι δὲν φαίνεται ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ λυθῇ σήμερον τὸ Θεσσαλικὸν ζήτημα δι' ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἀλλὰ ἂς θεσπίσωμεν ἐνταῦθα ὡς πρὸς τὸ μέλλον.

Οἱ ἰσχυρισμοὶ τῶν ἐναντίον τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, ὅτι ἡ γῆ τὴν ὁποίαν κατέχουν οἱ μεγαλοκτηματίαι εἶνε ἀχώριστος ἀπ' αὐτῶν νόμῳ καὶ φύσει, εἶνε ἀστήρικτοι. Πῶς, λόγῳ δημοσίας ἀνάγκης, ἐκτοπίζεται ὁ χωρικὸς ἀπὸ τὸ μικρόν κτῆμά του, ἀπὸ τὴν οἰκίαν του καὶ τὴν περιοχὴν αὐτῆς, μεθ' ἧς μὲ τόσας καὶ τόσας συγκινήσεις καὶ περιπετείας καὶ παραδόσεις εἶνε συνδεδεμένος, ὅταν πρόκειται νὰ κατασκευασθῇ σιδηροδρομικὴ γραμμή, ἡ δημοσία ἀμαξιτὴ ὁδός; Ζητοῦμεν μόνον νὰ προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ἡ ἐπεξήγησις ὅτι «Ἡ Συνέλευσις ψηφίζουσα ὡς ψηφίζει τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐννοεῖ καὶ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν τσιφλικίων».

Τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν διὰ τὰς μεγάλας περιστάσεις δυνάμεθα καὶ πρέπει νὰ θεσπίσωμεν ἐν τῷ Συντάγματι. Καὶ εἰς τὰς πόλεις γίνεται τὸ αὐτὸ διὰ νομοθετικῶν μέτρων. Τὰ περὶ ἀπαλλοτριοῦνται, ὅπως τὸ Δημόσιον

διὰ τῆς καθ' ὑπερτίμησιν πωλήσεως αὐτῶν ὡς οἰκοπέδων, καλύψῃ τὰς δαπάνας τῶν ἔργων, εἰς τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦται νὰ προβῇ ἐπὶ μέρους τινὸς τῆς πόλεως, ὡς εἶνε ἡ ἐπέκτασις τῆς ὁδοῦ Κορᾶῃ ἐνταῦθα.

Ἡ «Κτηματικὴ Ἕνωσις», ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης, ὁπωσδήποτε, ἐξάπαντος ζημιοῦται διὰ τῆς ἐξαγορᾶς τοῦ κτήματός του κατ' ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν, ἰσχυρίζεται καὶ ὅτι, ἂν ἐφαρμοσθῇ αὕτη, θὰ διασαλευθῇ ἡ δημοσία τάξις ἐν Θεσσαλίᾳ. Ψευδὴς ἰσχυρισμός, διότι ὑπομονητικώτερος καὶ μᾶλλον συνεπὴς εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του λαὸς ἄλλος ἀπὸ τὸν Θεσσαλικὸν δυσκόλως δύναται νὰ εὑρεθῇ. Ἀρκεῖ νὰ πιστεύσῃ καὶ νὰ ἐλπίσῃ βασίμως, ὅτι ἡ Πολιτεία ὁριστικῶς ἀπεφάσισε νὰ βελτιώσῃ τὴν τύχην αὐτοῦ, τοῦτο δὲ δύναται νὰ γίνῃ μόνον διὰ τῆς ἀναγραφῆς διατάξεως περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως.

Κ. Χρυσοχοΐδης (8—7') Ἐζήτησα μετ' ἄλλων Θεσσαλῶν συναδέλφων νὰ συμπεριληφθῇ ἐν τῷ 17ῳ ἄρθρῳ ἡ διάταξις ὅτι «Εἰδικὸς νόμος θέλει προνοήσει περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν μεγάλων ἐν Θεσσαλίᾳ ἰδιοκτησιῶν καὶ τῆς δημιουργίας μικρῶν ἰδιοκτησιῶν». Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τοῦ προσχεδίου Ἐπιτροπῆς, ἥτις ἀπέρριψε τὴν πρότασιν ἡμῶν, ἔχει δύο γνώμας, κατὰ τὴν μίαν περιττεύει ἡ διάταξις, ὡς ἐνεχομένης τῆς ἐννοίας αὐτῆς ἐν τῇ μορφῇ τοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, κατὰ τὴν ἄλλην δὲν δύναται νὰ συμπεριληφθῇ ἐν τῇ περιπτώσει τῆς δημοσίας ἀνάγκης, τῆς δημοσίας ὠφελείας. Ἐν τούτοις, ἂν δὲν λυθῇ τὸ ἄλυτον ζήτημα, ἐὰν δηλ. ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις δύναται νὰ περιληφθῇ ἐν τῇ περιπτώσει, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς δημοσίας ἀνάγκης, ὁ μέλλων χρηματοδότης θὰ στηριχθῇ εἰς τὸ ὅτι ὁ σχετικὸς νόμος εἶνε ἀντισυνταγματικός. Ἀρα νῦν τὸ Συνέδριον πρέπει ὁριστικῶς, ἐν ἀποφάσει αὐτοῦ περὶ τοῦ 17ου ἄρθρου, νὰ ἑρμηνεύσῃ σαφῶς τὸ πρᾶγμα πρὸς ἀποκλεισμὸν πάσης ἐν τῷ μέλλοντι ἀμφισβητήσεως καὶ περιπλοκῆς.

Αἱ ἀντιρρήσεις λοιπὸν κατὰ τῆς τροπολογίας ἡμῶν, ἐξαγόμεναι ἐκ τῆς ἐκθέσεώς τῆς μειοψηφίας τῆς Ἐπιτροπῆς εἶνε δύο. Σημειωτέον ὅτι, λέγοντες ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ νοῶμεν κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τσιφλικίων. Πρῶτον ὅτι δὲν εἶνε μία τῶν περι-

πτώσεων τῆς δημοσίας ἀνάγκης ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις. Ἀπαντῶ ὅτι εἶνε ἡ κυριωτάτη. Διότι ἐκ τῶν πρωτίστων παραγόντων τῆς εὐημερίας ἑνὸς Ἔθνους εἶνε αἱ πλουτοπαραγωγικαὶ δυνάμεις αὐτοῦ. Ἆρα πᾶσα μέριμνα ὑπὲρ αὐτῶν εἶνε ζήτημα συμφέροντος τῆς Πολιτείας καὶ πρὸς ἑαυτὴν καὶ πρὸς τοὺς πολλούς. Αὐτοὺς ὑποχρεοῦται καὶ ἔχει συμφέρον ἡ Πολιτεία νὰ μεταβάλῃ εἰς μικρὰς ἰδιοκτησίας, μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὸ συμφέρον τῶν ὀλιγωτέρων ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς. Τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς καλλιεργησίμου πεδιάδος τῆς Θεσσαλίας εἶνε τσιφλίκια. Οἱ νῦν τσιφλικιοῦχοι, τριακόσιοι τὸ ὅλον περίπου, δὲν εἶνε καὶ γεωργοί, ἔτυχε νὰ εὕρωσι τὸν καλλίτερον τρόπον τοποθετήσεως καὶ τοκιστικῆς αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων των, πλὴν πέντε ἢ ἓξ. Ἐρώτησον δὲ ἡ γῆ ἀνήκει εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες δὲν συνέδεσαν ἑαυτοὺς ἀναποσπάστως μὲ αὐτήν, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι οὗτοι θὰ κάμωσι τὴν γῆν νὰ παρακολουθήσῃ τὴν γενικὴν πρόοδον, χάριν τοῦ γενικοῦ καλοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας, διὰ τῶν τελωνειακῶν νόμων τῆς Ἑλλάδος ἐπῆλθεν ἄμεσος καὶ ἀπότομος αὔξησις τῶν τιμῶν τοῦ σίτου καὶ ἐπομένως ὁμοία ὑπερτίμησις καὶ αὔξησις τῶν κεφαλαίων τῶν ἰδιοκτητῶν. Καὶ οἱ πληρώνοντες τελωνειακὸν δασμόν, ὅλοι δηλ. οἱ ἄλλοι ἡμεῖς, πληρώνομεν μόνον διὰ νὰ αὐξάνουν τὰ εἰσοδήματα 200 ἢ 300 ἀνθρώπων. Ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως ἐδαπανήθησαν παρὰ τοῦ Κράτους ἑκατομμύρια διὰ σιδηροδρόμους καὶ ἀμαξιτὰς ὁδοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἆρα αἱ τιμαὶ τῶν προϊόντων ηὐξήθησαν. Ἀλλὰ ἡ τιμὴ τῶν τσιφλικίων ἐδιπλασιάσθη καὶ ἐτριπλασιάσθη ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου, δηλ. κυρίως οἱ τσιφλικιοῦχοι ὠφελήθησαν ἐκ τῶν θυσιῶν καὶ τῆς ἐνεργείας ταύτης τοῦ Κράτους.

Φόρον δι' ὑδραυλικὰ ἔργα πληρώνουν ὅλοι οἱ Θεσσαλοί, 300,000 πολῖται, ἀλλὰ διατί; Μόνον διὰ νὰ βελτιωθῶσιν αἱ ἰδιοκτησίαι 200 ἢ 300 ἀνθρώπων, διότι τὸ ἥμισυ τῆς ἐπιβαρύνσεως αὐτῆς θὰ καταναλωθῇ μόνον εἰς ὄφελος τῶν τσιφλικιούχων.

Νομίζω ὅτι ἤλθομεν διὰ νὰ ἐφαρμόσωμεν δικαιοσύνην, νὰ καταλύσωμεν τὴν ἀνισότητα, νὰ λήξῃ ἡ κατάστασις καθ' ἣν τὰ $^9/_{10}$ τοῦ λαοῦ θυσιάζονται διαρκῶς χάριν τῶν ὀλίγων. Πολλάκις κατεσκευάσθησαν ὁδοὶ ἁμαξηταὶ παρὰ τοῦ

Δημοσίου, ὄχι δι' ἐξυπηρέτησιν κοινῆς ἀνάγκης, ἀλλὰ διὰ νὰ διευκολυνθῇ ἡ μεταφορὰ τῶν σιτηρῶν δύο ἢ τριῶν τσιφλικιούχων, οἵτινες κερδίζουν ἐκ τούτου 1 ἢ 2 λεπτὰ καὶ μάλιστα ἐζήτησαν καὶ νὰ πληρωθοῦν ἀπὸ τὸ δημόσιον τὸν χῶρον, ὃν ἀπηλλοτρίωσεν αὐτὸ διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὰς ὁδούς — νὰ τὰς κατασκευάσῃ πρὸς διευκόλυνσίν των! Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι, ἐὰν δαπανήσῃ τὸ Κράτος 6,000,000 δι' ὑδραυλικὰ ἔργα, τὸ ἥμισυ ἐξ αὐτῶν θὰ ὠφελήσῃ ἀποκλειστικῶς 200 ἢ 300 τσιφλικιούχους. Τινὲς αὐτῶν μετέβαλον τὰ τσιφλίκιά των εἰς λειβάδια, ἐρημώσαντες οὕτω τὸν τόπον, ἄλλοι παραδίδουν τὰ τσιφλίκιά των εἰς ἐνοικιαστάς, προσπαθοῦντες μόνον νὰ ἐξασφαλισθῶσι διὰ παντὸς μέσου ὡς πρὸς τὸ ἐνοίκιον — ἀλλὰ οὕτω ἀναστέλλεται ἡ γεωργικὴ πρόοδος, τὸ Κράτος δὲ τότε δύναται νὰ ἐπέμβῃ. Ἄλλοι ἔφερον καλλιεργητὰς καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐκ Τουρκίας, οἱ ὁποῖοι ἐγκαίρως ὅμως ἔφυγον, ἀλλὰ οὕτω δὲν ζημιοῦται τὸ Κράτος καὶ στρατολογικῶς; Ἆρα καὶ αὐτὴ εἶνε περίπτωσις ἐθνικῆς ἀνάγκης. Συγκρίνατε ἐν γένει τοὺς πληθυσμοὺς τῶν μικρῶν ἰδιοκτησιῶν, τῶν κεφαλαιοχωρίων, πρὸς τοὺς τῶν τσιφλικίων καὶ θὰ ἐννοήσετε τὴν στρατιὰν καὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης.

Τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἡμετέρας διατάξεως πρέπει νὰ τὴν ἐξασφαλίσωμεν διὰ τοῦ Συντάγματος. Δηλαδὴ ἂν θέσωμεν εἰς τὸ Σύνταγμα ὅτι μίαν τῶν περιπτώσεων τῆς δημοσίας ἀνάγκης θεωροῦμεν καὶ αὐτὴν τὴν ὡρισμένην, τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἐπιμόρτων καλλιεργητῶν εἰς μικροϊδιοκτησίας, τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν τσιφλικίων. Διότι, ἀλλως, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ νὰ ψηφίσῃ μέλλουσα Βουλὴ νόμον περὶ ἀπαλλοτριώσεως, ὡς ἀντισυνταγματικόν. Ἢ νὰ δώσωσι παρῇ ἐρμηνευτικὴν ἑρμηνείαν εἰς τὸν ὅρον «δημοσία ἀνάγκη» τοῦ Συντάγματος, ἀποκλείουσαν τὸν ἀνωτέρω τρόπον.

Νομίζω ὅτι οὕτω τὸ Συνέδριον τοῦτο λύει ὕψιστον ζήτημα τῆς Νέας Ἑλλάδος.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8 καὶ 40'.

Ὁ Πρόεδρος
Κ. Δηλιάνης

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Μ. Ἀγγελόπουλος

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΒ'

Τῆς 17 Μαρτίου 1911

Τὴν δην ὥραν. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 188 βουλευτῶν.

Προσέρχεται καὶ λαμβάνει τὸν νενομισμένον ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὅρκον ὁ βουλευτὴς Κυκλάδων κ. Χαρίλαος Προβελέγγιος, ἔχοντα οὕτω :

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω »εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς 15ης καὶ τῆς 16ης Μαρτίου.

Ἀνακοινοῦνται εἶτα πρὸς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τὰ ἑξῆς : 1) Αἴτησις Ἑλλήνων πολιτῶν περὶ λήψεως μέτρων κατὰ τῶν ἐφημερίδων τῶν δημοσιευουσῶν ἀνιέρους μεταφράσεις τῶν Ἱερῶν Γραφῶν 2) Ὑπόμνημα τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν ἐπὶ τοῦ περὶ ἐντύμου δικαστικοῦ νομοσχεδίου. 3) Αἴτησις κτηματιῶν τοῦ δήμου Νηλείας τῆς ἐπαρχίας Βόλου. 4) Ὑπόμνημα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς Βαμβακοῦς περὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν Κοινοτήτων. 5) Ἀναφορὰ κατοίκων Ἀθηνῶν περὶ παρανόμου καταργήσεως τοῦ Γ' Ὑποθηκοφυλακείου. 6) Ἀναφορὰ τοῦ δημοσιογράφου Γ. Οἰκονομοπούλου, παρακαλοῦντος νὰ ληφθῶσι μέτρα κατὰ τῶν συμβούλων τῆς ἑταιρείας Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων, ὡς παρανόμως ἐξαγαγόντων σταφίδα. 7) Αἴτησις τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Φουμηροῦ τῆς Ὠλένης, ζητούντων τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ διδασκάλου Μ. Παπαηλιού, ὡς καταγορουμένου δι' 7 ἐγκληματικὰς πράξεις καὶ ἀπρεπῶς διάγοντος. 8) Ψήφισμα τοῦ λαοῦ Σοφάδων, ζητοῦντος ὅπως ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ σπειρομένων γαιῶν. 9) Ὑπόμνημα τοῦ Ράλλη Α. Ράλλη, ὡς πληρεξουσίου τῶν πρόσφυγων Ἀγχιαλιτῶν, δι' οὗ ζητεῖ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Νέας Ἀγχιάλου. 10) Ἀναφορὰ τῶν Σ. Κόκου, Ι. Ἀλεξανδρῆ, Π. Χρυσοστάλη, Α. Πολυβάκη καὶ Μ. Σαμαντούρη, κατοίκων Δοκοῦ τῆς Χαλκίδος, καταγγελλόντων ὅτι ὁ Ν. Δράκος κατέλαβεν ἐθνικὰς γαίας αἵτινες εἶχον παραχωρηθῇ εἰς αὐτούς. 11) Ἀναφορὰ πτωχῶν ἰδιοκτητριῶν οἰκίσκων τῶν συνοικιῶν Ἀθηνῶν, ζητουσῶν ὅπως γίνεται ἡ ἔξωσις τῶν τὰ ἐνοίκια ἀρνουμένων ἀπ' εὐθείας, τῇ ἐπεμβάσει τῆς Ἀστυνομίας 12) Ὑπόμνημα τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν ἐκφράζοντος τὴν λύπην του διὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ περὶ ἐφημοδικῶν νομοσχεδίου καὶ παρακαλοῦντος ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἀποσύρῃ τὰ λοιπὰ νομοσχέδια ὡς ἐπιβλαβῆ. 13) Ἀποδοκιμασια τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βελανιδιᾶς κατὰ τῶν Ἡγουμενοσυμβουλίων τῶν ζητούντων καταργησιν τοῦ περὶ Ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου νόμου. 14 Τηλεγραφικὴ ἀναφορὰ τῶν Κουτσουρλιανιτῶν τῶν Τρικκαλων ζητούντων ἐγκατάστασιν ἐν τοῖς κτήμασι τὰ ὁποῖα κατέχουσιν. 15) Ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων περαιτέρω ἄρθρων αὐτοῦ, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν. 16) Ἀναφορὰ τοῦ Γ. Οἰκονομοπούλου δημοσιογράφου, ζητοῦντος ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μεσσηνίας ὡς παρανομοῦντος, ἐξ οὗ καὶ ἐξηγέρθη κατ' αὐτοῦ ὁ Μεσσηνιακὸς λαός. 17) Ὑπόμνημα τῶν σιγαροποιῶν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπομνήματος τῶν κατόχων σιγαροποιητικῶν μηχανῶν.

Ι. Μπαμπόπουλος. Ἡ ἐξεταστικὴ ἐκ βουλευτῶν Ἐπιτροπὴ ἤρξατο ἤδη τῶν ἐργασιῶν της, τρὶς ἐξήτασε τὸν καθηγητὴν κ. Μιστριώτην. Χθὲς ἐλήφθη ἐπιστολὴ προσώπου τινός, παρ' οὗ ἡ Ἐπιτροπὴ ἀνέμενε τὴν ἐξακρίβωσιν γεγονότος τινὸς σχετικωτάτου καὶ ὃν τινα εἶχε καλέσει νὰ παρουσιασθῇ χθὲς π. μ. ἐνώπιόν της, ἐκθέτοντος, ὅτι, διὰ λόγους ὡρισμένους, δὲν δύναται νὰ προσέλθῃ καὶ παρακαλοῦντος νὰ μεταβῇ εἰς τὴν κατοικίαν του μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ νὰ λάβῃ τὴν κατάθεσίν του. Ἤδη τί πρέπει νὰ πράξῃ ἡ Ἐπιτροπή; Τοιαύτη περίπτωσις παρουσιάσθη καὶ ἄλλοτε, παρουσιάσθη καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου ὡρίσθη διὰ νόμου νὰ προσέρχωνται ὑποχρεωτικῶς οἱ καλούμενοι πρὸς ἐξέτασιν παρὰ κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν. Ἐν Βελγίῳ ἐπίσης ἐψηφίσθη νόμος, ἐν Γαλλίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν ὅμως δὲν ὑπάρχει. Νῦν ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναμένει παρὰ τῆς Βουλῆς γνώμην καὶ ἀπόφασιν διότι δύναται νὰ εὑρεθῇ καὶ β' καὶ γ' τοιαύτης περιπτώσεως.

Ν. Δημητρακόπουλος (Υπ. Δικ.). Η ανάγκη οργανικού νόμου, ορίζοντος εν τοίς καθέκαστα το έργον και τα δικαιώματα των εξεταστικών Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, είνε αναμφισβήτητος. Δυστυχώς τοιούτον δεν έχομεν. Αλλά δεν μένει και εντελώς ανεπεράσπιστον το έργον αυτών. Δημόσιοι υπάλληλοι, καλούμενοι, είνε υποχρεωμένοι να προσέρχωνται. Οπωσδήποτε, φρονώ ότι και προς μίαν δημοσίους υπαλλήλους δύναται ενεστώτως η Επιτροπή να απασθή μετά κύρους. Δύναται δε η Κυβέρνησις και να εισηγηθή επί τη ευκαιρία ταύτη νόμον κανονίζοντα οριστικώς πλέον τα του ζητήματος.

Ι. Βενιζέλος. Να υποβληθή το ταχύτερον το νομοσχέδιον.

Φλ. Βενιζέλος. Μήπως τοιούτος νόμος έπρεπε τυχόν έλθει εις αντίθεσιν προς το καθεστώς της διακρίσεως των τριών εξουσιών και είνε ανάγκη να προέλθη εις ψήφισμα η Συνέλευσις;

Ν. Δημητρακόπουλος. Δεν φρονώ ότι δύναται να άληθεύση τούτο.

Απαντά κατόπιν εις υποβληθείσας παρά των βουλευτών κ.κ. Μεϊτάνη, Κασίμη, Μαυρίκη ερωτήσεις περί ζητηθείσας πληροφορίας.

Υποβάλλει έπειτα νέα διαστικά νομοσχέδια, τα οποία υποβάλλει λέγει, από τούδε, ίνα λάβωσι καιρόν οι κ. βουλευταί να μελετήσωσιν επαρκώς αυτά μέχρι του πέρατος της επιψηφίσεως των άρθρων του Συντάγματος. Είνε ταύτα:

1) Περί τροποποιήσεως των άρθρων 181 και 51 του Πολιτ. Διατονομίας. 2) Περί μεταρρυθμίσεως των περί έκπλανήσεως εις ασέλγειαν διατάξεων του ποινικού νόμου. 3) Περί μεταρρυθμίσεως των διατάξεων των άρθρων 207, 208, 228 και 216 της Ποινικής Δικονομίας, των αναγομένων εις την προφυλάκισιν. 4) Περί αναστολής της εκτελέσεως της ποινής.

Φλ. Βενιζέλος. Ευχαριστώ τον κ. Υπουργόν της Δικαιοσύνης διά τας παρασχεθείσας πληροφορίας, ζητεί να πυοβή εις ανάρωσιν των δημοπρασιών των ενοικιάσεων των εισαγγελιακών γραφείων, άτινα χρησιμοποιούνται από τους Εισαγγελείς ως κατοικίαι των, αριεμένων ως γραφείων των χειροτέρων δωματίων.

Εισέρχεται κατόπιν η Βουλή εις την

Ημερησίαν Διάταξιν των Επερωτήσεων.

Παρά του βουλευτού κ. Πετραλιά υποβάλλεται έγγραφος παράκλησις προς το Προεδρείον όπως εγγραφή εις την Ημ. Διάταξιν των επερωτήσεων επερώτησις, διατί η Κυβέρνησις δεν έλαβε μέτρα διά τας γινομένας όχλαγωγίας καθ' εκάστην εν τη οδώ των Ναυτικών σκανδάλων, αλλ' επιτρέπει να γίνωνται, διαδηλώσεις περιφερομένου επί κεφαλής τούτων εις τας οδούς του κατηγόρου πλωτάρχου κ. Μ. Α. Τσουκαλά.

Την αναγραφήν της επερωτήσεως κατά πρόταξιν εν τη Ημ. Διατάξει υποστηρίζει και αίτησις δέκα βουλευτών, αίτινες ζητούν ίνα γενικευθή η συζήτησις.

Ο κ. Πρόεδρος ερωτά την Βουλήν εάν συναινή.

Φ. Βενιζέλος (Πρόεδρος της Κυβερνήσεως). Είμαι σύμφωνος, εφόσον πρόκειται περί ελέγχου της Κυβερνήσεως. Η Βουλή δέχεται δι' αναστάσεως να προταχθή η επερώτησις.

Σ. Ράλλης. Η απόφασις αύτη της Βουλής δύναται να χρησιμεύση και ως ερμηνεία επί του Κανονισμού.

Ι. Μεϊτάνης (Πρόεδρος της Κυβερνήσεως). Τι σχέσιν έχει. Έμεινα σύμφωνος διότι εγώ άλλοτε είπον, ότι αι επερωτήσεις αι αναγόμεναι εις έλεγχον της Κυβερνήσεως δύνανται να προτάσσωνται εν τη Ημ. Διατάξει των επερωτήσεων, είτε προφθάσασι, είτε μη προφθάσασι να εγγραφώσιν εν αυτή.

Η Βουλή ερωτωμένη παρά του κ. Προέδρου, δέχεται την πρότάξιν της επερωτήσεως.

Φλ. Βενιζέλος. Κατά το πέρας εκάστης συνεδριάσεως του Ναυτοδικείου συναθροίζονται εις την αίθουσαν αυτού άνθρωποι πλείστοι, οίτινες δεν παρακολουθούσι την δίκην, διότι την δίκην παρακολουθούσι μόνον 200 ή 300 άνθρωποι, οίτινες, άμα τη λύσει της συνεδριάσεως, παραλαμβάνουσιν εν αλλαλαγμοίς και θορύβω τον κατήγορον πλωτάρχην και άγουσιν αυτόν εν θριάμβω ανά τας αγυιάς του Πειραιώς, φέροντα και την στολήν του και εορωνούντα και λόγους μάλιστα. Ζητώ να απαντήση η Κυβέρνησις, διατί επιτρέπει τοιαύτα έκτροπα.

Ἐ. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.) Ἡ ἐπερώτησις, παρετήρησα, ὅτι δὲν ἀπέβλεπεν εἰς ἔλεγχον τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ εἰς συστάσεις.

Τὰ γενόμενα κατὰ τὴν δίκην δὲν μοὶ μετεδόθησαν ὑπὸ ἀρχῆς τινος. ὥστε νὰ κατίδω ἐὰν ὑπάρχῃ κίνδυνός τις τῆς δημοσίας τάξεως ἢ ὄχι. Θεωρῶ τὰ γενόμενα, ἐφ' ὅσον γνωρίζω αὐτὰ ἀνεπισήμως, ἄτοπα. Ἐὰν δηλ. ὑποτεθῇ, ὅτι δύνανται νὰ ἐπηρεάσωσι τὴν Δικαιοσύνην. Ἀλλὰ δύναταί τις νὰ ἔχῃ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς συγκροτοῦντας τὸ δικάζον Ναυτοδικεῖον, ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης. Ἐγὼ κατ' ἀνάγκην καὶ καθ' ὑποχρέωσιν ἀπεράνθην ἤδη ἐπὶ τῆς δικαζομένης ὑποθέσεως. ἀλλὰ νομίζω ὅτι πᾶσα ἄλλη ἄνευ λόγου παρέμβασις θὰ ἠδύνατο νὰ παρεξηγηθῇ.

Φ. Κοντούπης. Αἱ συναθροίσεις γίνονται κατὰ παραγγελίαν καὶ διὰ χρηματικῶν θυσιῶν γνωστοῦ πολιτευομένου, ὅστις προσπαθεῖ διὰ τοιούτων ἐνεργειῶν νὰ δημιουργήσῃ πράγματα εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ν' ἀνατρέψῃ αὐτήν. Εἶνε ὁ ἴδιος ὅστις ἵστατο καὶ ὄπισθεν τῶν διὰ τὴν γλῶσσαν ὀχλαγωγιῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.) Ἐντὸς τῆς αἰθούσης τοῦ δικαστηρίου οὐδεμία παρέκτροπὴ ἐγένετο, ἀρχὴ τοιαύτης καπεστάλη ἀμέσως παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Ναυτοδικείου.

Δ. Γαλάβης. Ἄρχεται ὁμιλῶν ἀπὸ τοῦ βήματος ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς δικαζομένης ἐν τῷ Ναυτοδικείῳ ὑποθέσεως.

Ἐ. Βενιζέλος. (Πρ. Κυβ.) Παρακαλῶ κ. βουλευτὰ μὴ θίγετε τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως. Ὅταν περατωθῇ ἡ δίκη εἶμαι πρόθυμος εἰς πᾶσαν συζήτησιν.

Β. Μιχαλάκης. Μεταξὺ τῶν χειροκροτησάντων ἤμην καὶ ἐγὼ κατὰ πεποίθησιν, ἴσως δὲ καὶ ἄλλοι. Εἴμεθα λοιπὸν ἡμεῖς ἐγκάθετοι;

Φ. Κοντούπης. Δὲν ἠμφισβήτησα ὅτι ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀπὸ χρηστοῦ τοῦ συνειδότος ἐπευφημοῦντες, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι εἶνε ἐγκάθετοι.

Β. Μιχαλάκης. Ἐὰν ἡ δίκη λάβῃ ἔκβασιν, οἵαν ἀπεύχομαι, ἐγὼ θὰ λάβω τὸν λόγον ἐνταῦθα καὶ θὰ ἐκθέσω τὰ τῆς ὑποθέσεως καὶ τότε θὰ ἴδωμεν.

Ε. Κουλουμβάκης. Ὡς ἐπερώτησις εἶνε ἀνυπόστατος. Ὡς σύστασις εἶνε ὑποπτος ὡς πρὸς τοὺς σκοπούς της.

ὄχι ὡς πρὸς τὰς αἰτίας της. Οἱ ἐπευφημοῦντες τὸν κατήγορον ἐν τῇ δίκῃ, εἴτε πληρώνονται τινες αὐτῶν, ὅπερ ἐγὼ δὲν πιστεύω, εἴτε ὄχι, ἐπευφημοῦσι πράγματι ἢ καὶ ἔστω πλανώμενοι ἕνα ἐλεγκτὴν καταχρήσεων καὶ παρανομιῶν, παλαίοντα ἀπὸ μακροῦ χρόνου. Ὅταν ἡ σύστασις τεθῇ εἰς ἐνέργειαν θὰ συζητήσωμεν πάλιν ἐνταῦθα καὶ θὰ κρίνωμεν ἐὰν δὲν ἔπρεπε καὶ δὲν ἐπεβάλλετο νὰ ὦσι πολυπληθέστεραι καὶ ἐντονώτεραι αἱ ἐπευφημίαι.

Φ. Κοντούπης. Δηλῶ ἐκ νέου ὅτι δὲν ἐξέφερα καμμίαν γνώμην, εἴτε κατὰ εἴτε ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου. δὲν ἔθιξα τὴν οὐσίαν, νομίζω ὅμως ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἐπέμβασις τῆς ἀστυνομίας πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεπηρεάστου πορείας τῆς δίκης, κινδυνευούσης πιθανῶς ἐκ τῶν γινομένων ἐκδηλώσεων.

Δέκα βουλευταὶ ὑποβάλλουσι πρότασιν περὶ προτάξεως πρὸς συζήτησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 12 ἐν τῇ Ημ. Διατ. τῶν ἐπερωτήσεων ἐπερωτήσεως.

Ν. Κονταγούρης (ἐκ τῶν ὑπογραψάντων τὴν πρότασιν). Ἀναπτύσσει ὅτι ἐκ τῆς προτάξεως πρὸς συζήτησιν τῆς ἐπερωτήσεως ταύτης θὰ προληφθῇ ἄτοπον μέλλον. νὰ προκύψῃ ἐξ ἐπικειμένης πλημμελοῦς ἐνεργείας τῶν Δημοσίων Ἔργων ἐπὶ ζητήματος πληρώσεως θέσεων ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Κ. Ῥέππος (Υπ. Ἐσωτ.) Ἂς ὁρίσῃ ἀκριβέστερον ὁ κ. βουλευτὴς περὶ τίνος πρόκειται, ἵνα κρίνωμεν, καὶ κατόπιν νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς προτάσεως τῆς προτάξεως.

Ν. Κονταγούρης. Πρόκειται περὶ ἐνεργείας διαγωνισμοῦ, θὰ εἶνε δὲ ἄσκοπος ἡ ἐπερώτησις μὴ γενομένη νῦν. ἄλλως τε εἶνε ὑποβεβλημένη πρὸ ἡμερῶν.

Ἐρωτωμένη ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἐπὶ τῆς προτάσεως περὶ προτάξεως ἀπορρίπτει αὐτὴν δι' ἀναστάσεως.

Λ. Ζαΐμης. Ὑποβάλλει πρότασιν περὶ προτάξεως τῆς περὶ Ἀμοιβαίας ἐπερωτήσεως.

Πρόεδρος. Τὴν δευτέραν νὰ προταχθῇ ἐπερώτησις περὶ τῆς «Ἀμοιβαίας». Ἐρωτῶ τὴν Βουλὴν ἂν δέχεται τοῦτο.

Ἡ Βουλὴ παραδέχεται.

Θ. Θεοδωρόπουλος. Παραιτεῖται τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 ἐπερωτήσεώς του.

Ὑποβάλλεται παρὰ τῶν κ. κ. Ν. Γαρδικιώτου καὶ Μπουρίδου πρότασις ἵνα δέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀναβολὴν τῶν ὑπ' ἀριθ. 2 καὶ 3 ὁμοιογενῶν ἐπερωτήσεων διὰ τὴν Δευτέραν.

Ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται τὴν ἀναβολὴν δι' ἀναστάσεως.

Ἀναβάλλονται αἱ μέχρι τοῦ ἀριθ. 8 ἐπερωτήσεις κατ' αἴτησιν τῶν ἐγγεγραμμένων ἐπ' αὐτῶν βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκεται παρὰ τοῦ Γραμματέως ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς ἐπὶ πολλῶν ἀναφορῶν καὶ ὑπομνημάτων σιγαροποιῶν περὶ ἐπιβολῆς προσθέτου φόρου ἐπὶ τῶν μηχανημάτων σιγαρέτων.

Κ. Μεταξόπουλος. Εἰσηγούμενος τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, λέγει ὅτι αὕτη ἀπεράνθη ὑπὲρ τῆς φορολογίας τῶν μηχανημάτων σιγαρέτων ἐκ τοῦ λόγου ὅπως ἐκ τοῦ κέρδους τοῦ πραγματοποιουμένου διὰ τῶν μηχανῶν ληφθῇ φόρος, ἐξ οὗ νὰ ὠφεληθῇ εὐλόγως καὶ τὸ Δημόσιον. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου καὶ ὄχι ἐκ πνεύματος ἀντιπροοδευτικοῦ ὡρμήθη ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἀπόφασίν της περὶ ἐπιβολῆς φόρου.

Ν. Δ. Πάππας. Οὐδὲν ἔχει νὰ κερδίσῃ ἐν τῷ παρόντι ἡ κοινωνία ἐκ τῆς λειτουργίας μηχανῶν σιγαρέτων, ὅπως ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς δι' ἀτμοῦ συγκοινωνίας καὶ ἄλλων προοδευτικῶν μέσων, ὅτε τὰ συμφέροντα τῶν ὀλιγωτέρων ἀτόμων δὲν δύνανται κατ' ἀνάγκην νὰ λαμβάνωνται ἐξ ὁλοκλήρου ὑπ' ὄψιν. Ἐκ τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ φόρος, ὥστε νὰ καταστῇ ἀδύνατος ἡ ἐργασία δι' αὐτῶν, νὰ ἐξασφαλισθῇ δὲ ὁ ἄρτος τόσων ἀτόμων καὶ οἰκογενειῶν, κατασκευαστῶν χειροποιήτων σιγαρέτων, οὕτινος ἐστερήθησαν πλεῖστοι καὶ κινδυνεύουν νὰ στερηθῶσιν ἅπαντες οἱ σιγαροποιοὶ μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των.

Δ. Γαλανάκης. Λέγει ὅτι ἐν Γερμανίᾳ, τῇ πατρίδι τῶν σιγαροποιητικῶν μηχανῶν, κατ' ἀπαίτησιν τῶν καταναλωτῶν τὰ ἐξ αὐτῶν σιγαρέτα ἔχουσι σῶμα. Ὅτι εἶνε ἀνθυγιεινότατα, ἀδιορθώτως ἀνθυγιεινά, παρὰ τὰ τεχνάσματα τῶν ἐργοστασιαρχῶν. Ὅτι, ἐπειδὴ θὰ ἀρχίσῃ νὰ γίνεται ἐντεῦθεν ἐξαγωγὴ τοιούτων σιγαρέτων καὶ μὴ τὸ ἐξωτερικὸν

κόν, Λονδῖνον, Αἴγυπτον καὶ Ἀμερικήν, ὅπου ὁ Ἑλληνικὸς καπνὸς ἔχει καταναλώσιν, θὰ ἐκπέσῃ ἐκεῖ ἡ ἐκτίμησις τοῦ Ἑλληνικοῦ καπνοῦ. Ὅτι τὸ παρὸν ἔτος τὰ καπνὰ τοῦ Ἀγρινίου, τὰ ἄριστα, ἔμειναν τελείως ἀξήτητα ἀπὸ τοὺς κατόχους μηχανῶν ἐργοστασιάρχας καπνοῦ. Ἄρα σὺν τῷ χρόνῳ οἱ καπνοπαραγωγοὶ θὰ ὑποστῶσι τὴν μεγαλειτέραν βλάβην. Πρὸς τούτοις οἱ μικροὶ καπνέμποροι ἀδύνατον νὰ συναγωνισθῶσι καὶ νὰ ὑπάρξωσι. 1.000 δὲ σιγαροποιοὶ θὰ μείνωσιν ἐντὸς ὀλίγου ἑκτὸς ἐργασίας καὶ θὰ μεταβληθῶσι κατ' ἀνάγκην εἰς λαθρεμπόρους διὰ νὰ ζήσουν. 2.000 ἐξεπατρίσθησαν ἀφότου εἰσήχθησαν αἱ μηχαναί.

Ὑποβάλλει :

Ὁ θρίαμβος τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ αἴσθημα καὶ τὸ φρόνημα τοῦ Ἐργατικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος. Οὗτος ἀνέμενε καὶ ἀναμένει ἔτι ἀνακούφισιν καὶ δικαιοσύνην παρὰ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως. Ἡ Κυβέρνησις πέποιθα ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ἐργατικὰς ἀνάγκας. Διότι ἡ πενία καὶ ἡ πεῖνα εἶνε καλὸς σύμβουλος καὶ ἂν σήμερον ἔχωμεν ἐργατικὰς διαφορτυρίας ζοφερὰς, αὔριον πυκνοτέρας ἔχομεν καὶ ἐργατικὰς ἐπαναστάσεις. Δηλῶ ὅτι θὰ ὑποβάλω καὶ σχέδιον νόμου, τὸ ὁποῖον παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ.

Δ. Φωτεινάκης. Διακρίνει φόρος ἐπὶ τῶν μηχανῶν καὶ φόρος ἐπὶ τῶν μηχανοποιήτων σιγαρέτων .....

Κ. Κανακαρίδης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ Κυβέρνησις ἀπεράσισε νὰ φορολογήσῃ τὰς μηχανὰς κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν καὶ διὰ τοὺς ἐργάτας καὶ διὰ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον. Εἶχα καὶ ἐγὼ νὰ εἴπω πολλὰ διὰ τοὺς ἐργάτας, διότι τοὺς εἶδον πασχοντας καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ. Ὑπεδείχθη μάλιστα εἰς τοὺς σιγαροποιοὺς νὰ διορθώσουν τὸ ὑπόμνημά των σχετικῶς μὲ ὅσα ὑποδεικνύουν.

Θ. Κυπραῖος. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ σιγαροχάρτου δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ περιμείνῃ τὴν ὑποβολὴν νόμου ὁ κ. Ὑπουργός, δύναται νὰ προβῇ διὰ Β. Διατάγματος.

Δ. Κανακαρίδης. Περιλαμβάνεται εἰς τὸ ὑπόμνημα.

Θεμ. Ἀνδρεάδης. Ἐλπίζει ὅτι ἡ Πολιτεία θέλει εὐεργετικῶς ἐπέμβῃ ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν, ὅπως θέσῃ τέρμα εἰς τὴν πάλην μεταξὺ ἐργατῶν καὶ βιομηχάνων, πρὸς τὸ συμφέρον καὶ αὐτῶν καὶ αὐτῆς. Συνιστᾷ θέρμως τὴν ἀναφορὰν

τῶν ἐργατῶν Πύργου. Παριστᾶ τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν τῶν ἐργατῶν ἐν τῷ καπνοκοπτηρίῳ καὶ προκαλεῖ τὴν ἀντίληψιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Σ. **Θεοδωρόπουλος.** Θεωρεῖ ὅτι τὸ ζήτημα εἶνε διπλῆς ἁρμοδιότητος· πρῶτον τῆς ἁρμοδιότητος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ δεύτερον τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας. Πρῶτον ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δέον νὰ μεταρρυθμίσῃ τὸ διάταγμα τὸ κανονίζον τὸ ποσὸν τοῦ παρεχομένου σιγαροχάρτου κατ' ὁκᾶν καπνοῦ μετασκευαζομένου εἰς μηχανοποίητα σιγαρέττα καὶ ἐλαττώσῃ τὸ ποσὸν αὐτοῦ· διότι σήμερον παρέχονται 1560 μέτρα σιγαροχάρτου ἐπὶ 20 ὁκάδ. καπνοῦ. ἐπειδὴ δὲ μέσος ὅρος μήκους σιγαρέττου, ὡς γνωστόν, εἶνε 0.068 τοῦ Μ. ἄρα μία ὁκᾶ καπνοῦ μετασκευάζεται εἰς 960 σιγαρέττα. λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι 20 φύλλα σιγαροχάρτου καταστρέφονται ἐν τῷ μηχανήματι ἐπὶ ἑκάστης ὁκᾶς καπνοῦ, 980 φύλλα εἶνε ἀναγκαῖα δι' ἑκάστην ὁκᾶν, ἄρα διὰ τὰς 20 ὁκάδας ἀπαιτεῖται 19,600 φύλλα, ἐνῷ τώρα χορηγοῦνται 22,940. Ἄρα χορηγοῦνται τοιουτοτρόπως 3ε,000 φυλλάδια σιγαροχάρτου ἐν συνόλῳ κατὰ μῆνα, τὴν λαθρεμπορικὴν δὲ εἰσαγωγὴν αὐτοῦ εἰς τὴν δημοσίαν κατανάλωσιν συνοδεύει ἀναγκαίως καὶ κατανάλωσις λαθραίου καπνοῦ, τὸν φόρον τοῦ ὁποίου ζημιώνεται τὸ δημόσιον ταμεῖον. ἐκ μόνου δὲ τοῦ σιγαροχάρτου ζημιώνεται τὸ δημ. ταμεῖον ἐν ὅλῳ 450,000 δραχ. περίπου ἐτησίως.

Ἔπεται ἡ ἁρμοδιότης τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ὡς πρὸς τοῦτο ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν μεγίστην ζημίαν τῆς Κοινωνικῆς Οἰκονομίας, ἥτις γίνεται διὰ τῆς λειτουργίας τῶν σιγαροποιητικῶν μηχανημάτων· 5 τοιαῦτα λειτουργοῦντα σήμερον ἐξετόπισαν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν των κατὰ στατιστικὴν τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου Ἀθηνῶν 565 μέχρι τοῦδε ἐργάτας· εἰδικῶς 75 ἐπὶ 119 ἐργατῶν ἐν Πύργῳ μένουν ἄεργοι ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς σιγαρομηχανῆς Καραβασίλη. Ἐκ τῶν σιγαροποιῶν τῶν Ἀθηνῶν 32 μέχρι σήμερον ἀνεχώρησαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 9 δὲ ἀναχωροῦν ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος. Ἐν γένει ἡ Κοινωνικὴ Οἰκονομία ζημιοῦται 500,000 δραχ. περίπου ἐτησίως ἂν ὑπολογισθῇ πρὸς 3 δραχ. ἡμερομίσθιον ἑκάστου ἐργάτου. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐπιμαρτυρῶ τὴν ἀπόρασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καὶ πρὸς πληρεστέραν διαφώτισιν αὐτοῦ

καὶ τῆς Βουλῆς καταθέτω στατιστικὰς σχετικὰς πληροφορίας.

Προτάσει τοῦ κ. Παπαντζέου δέχεται ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἵνα αἱ στατιστικαὶ αὗται τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι.

Η. Ἀριβαντινός. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ν' ἀπαγορεύσῃ ἀπὸ τοῦδε τὴν προμήθειαν παρὰ τῶν ἐργοστασιαρχῶν σιγαροχάρτου πλέον τοῦ ἀναγκαιοῦντος αὐτοῖς διὰ τὰ μηχανοποίητα σιγαρέτα. Πρὸς τούτοις ἀνάγκη νὰ εὑρεθῇ τρόπος ὅπως διακρίνωνται καλῶς τὰ χειροποίητα σιγαρέτα ἀπὸ τῶν μηχανοποιήτων.

Γ. Κανδιώνες. Μετὰ τὴν δήλωσιν τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ὀλίγας λέξεις ἔχω νὰ εἴπω πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντολῆς τῶν συμπολιτῶν μου καπνεμπόρων καὶ καπνεργατῶν, οἵτινες καὶ δι' εἰδικῆς ἀναφορᾶς ἀνηνέχθησαν πρὸς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς. Παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἵνα. κατὰ τὴν πρόνοιαν ἣν. ὡς ἐδήλωσε, μέλλει νὰ λάβῃ. ἐπιβάλῃ ἐπὶ τῶν μηχανοποιήτων σιγάρων τοσοῦτον φόρον ὅσος ἀπαιτεῖται ὅπως ἐπέλθῃ ἐξίσωσις εἰς τὴν ἀξίαν, εἰς τὸ κόστος τῶν μηχανοποιήτων σιγαρέττων πρὸς τὰ χειροποίητα τοιαῦτα, καθόσον ἐκτὸς τῆς πολυπληθοῦς τάξεως τῶν καπνεργατῶν, ὑπὲρ ὧν πᾶσα προσήκει προστασία, δέον νὰ προστατευθῇ καὶ ἄλλη πολυπληθὴς καὶ ἀξία προστασίας τάξις, ἡ τῶν μικρῶν καπνεμπόρων, οἵτινες μὴ δυνάμενοι, δι' ἔλλειψιν τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων νὰ ἀποκτήσωσι μηχανάς, δὲν δύνανται νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τοὺς κατόχους τοιούτων, οἵτινες διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ, ἂν μὴ ἐπέλθῃ τοὐλάχιστον ἡ ἄνω ἐξίσωσις, θέλουσι ἐξαντλήσει καὶ καταστρέψει αὐτούς, οὕτω δὲ, περιοριζομένης τῆς ἐργασίας εἰς χεῖρας ὀλίγων, θέλουσιν ἐπακολουθήσει αἱ γνωσταὶ ὀλέθριοι συνέπειαι.

Κ. Ζαβιτσιάνος. Πᾶσα ἐπὶ πλέον συζήτησις, μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, θὰ ἐπεβράδυνε τὸ ζήτημα, ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἐργατῶν. Ὡς ἔχει τὸ ζήτημα, ἐπιβάλλεται τοιαύτη αὐθαίρετος ἀνάμιξις τῆς Πολιτείας. Ἐξέχει ἄλλως τε καὶ τὸ ζήτημα τῆς λαθρεμπορικῆς προμηθείας σιγαροχάρτου. Πρόκειται δὲ καὶ περὶ δημιουργίας ἐξαιρετικῆς ποιότητος σιγαρέττων, ἄρα ἐνδιαφέρει ἡ ὑπόθεσις τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν.

Α. Πετρουλιᾶς. Παραιτεῖται μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ.

Κ. Δεμερτζῆς. Νομίζω ὅτι πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ συνταχθῶ πρὸς τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος ἐξέφερεν καὶ συντάσσομαι ὑπὲρ τῆς ἰδέας ὅτι τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ παρέμβῃ καὶ ὑποστηρίξῃ τὰς τάξεις ταύτας, ἀφοῦ ἐκ τούτου οὐδαμῶς θέλει ἐπέλθῃ βλάβη εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, οὐδὲ εἰς τὴν πρόσοδον ἐν γένει.

Ι. Ἀκρίβας. Ὅπως συναγωνισθῇ ὁ μικρὸς καπνοπώλης τὸν μεγάλον τοιοῦτον εἶνε ἠναγκασμένος ν' ἀγοράζῃ καπνὰ μικροτέρας ποιότητος. Τοῦτο ὅμως ζημιοῖ τὴν καλὴν παραγωγὴν τοῦ καπνοῦ, ἡ ὁποία διατίθεται ἐντὸς τοῦ Κράτους.

Π. Καραπαῦλος. Εἶσθε κ. συνάδελφε, ὑπὲρ τῆς φορολογίας τῶν μηχανοποιήτων σιγαρέτων;

Ι. Ἀκρίβας. Μάλιστα.

Π. Καραπαῦλος. Πᾶσα συζήτησις ἐπομένως εἶνε περιττή.

Ι. Ἀκρίβας. Ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι διὰ τῶν μηχανῶν περισσεύει ἡ καλὴ ποιότης ἐξ οὗ προέρχεται κατάπτωσις τῆς τιμῆς.

Μ. Δυζένος. Ὡς μέλος τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἐπεξηγεῖ τοὺς λόγους, οἵτινες ἤγαγον τὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν ἀνάγκην ὅπως προσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἀπόφασίν της, μετὰ τὰς δηλώσεις ὅμως τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, φρονεῖ ὅτι πᾶσα συζήτησις παρέλκει.

Σπετσιέρης. Κηρύσσεται ἐπίσης ὑπὲρ τῆς φορολογίας τῶν σιγαροποιήτων σιγαρέτων καὶ ζητεῖ ὅπως ληφθῇ μέτρον διὰ τὴν παραγωγήν.

Ε. Κοτσιμπιβάκης. Φρονῶ ὅτι μετὰ πολλῆς εὐρύτητος ἔδει νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις καὶ εἰς τὴν γνώμην ταύτην ἐπιμένω κατόπιν τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ. Διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι θὰ ἐπιβάλῃ φορολογίαν εἰς ἓν νέον κεφάλαιον, ὅπερ ἔρχεται εἰς τὸν τόπον· Τούτου τεθέντος πρόκειται νὰ τεθῇ μία φορολογία, ἡ ὁποία οὐδαμῶς ὑποστηρίζει τοὺς ἐργάτας. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα ἐνδιαφέρει ἕνα ὁλόκληρον ἐργατικὸν κόσμον. Ἐὰν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀπόψεως ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα θὰ ἴδωμεν ὅτι ἄλλη φορολογία πρέπει νὰ τεθῇ, μεγαλητέρα, εἰς τὰ μηχανοποίητα σιγαρέτα. Ἐὰν δ' εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ μηχανοποίητα σιγαρέτα δυσφημοῦσιν ἐν τῶν σημαντικωτέρων προϊόντων τῆς χώρας καὶ ἀφ' ἑτέρου, ὡς ὑπεστηρίχθη —ὅπερ ἐγὼ ἀγνοῶ— εἶνε βλαβερὰ εἰς τὴν ὑγείαν τότε δὲν πρέπει νὰ προσαχθῇ φορολογικὸν νομοσχέδιον, ἀλλὰ νομοσχέδιον ἀπαγορευτικόν. Τελευτῶν ἐκφράζει τὴν γνώμην του, καθ' ἣν αἱ δηλώσεις τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ δὲν ὑπῆρξαν ἱκανοποιητικαί.

Α. Τριγώνης. Παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν ὅπως ἐξεύρῃ τρόπον πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς παραγωγῆς, προκειμένου νὰ μελετήσῃ τὴν φορολογίαν τῶν μηχανῶν καὶ ὑποδεικνύει, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὴν ἐξίσωσιν τῶν καπνοπωλῶν πρὸς τοὺς καπνεμπόρους ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος ἵνα οὕτω πολλαπλασιαζομένων τῶν καπνεμπόρων ἀναπτυχθῇ ὁ συναγωνισμὸς ὡς πρὸς τὴν ἀγορὰν τοῦ καπνοῦ.

Ἡ συζήτησις μετὰ τοῦτο κηρύσσεται περαιωμένη.

Ὑποβάλλεται αἴτησις 10 βουλευτῶν ὅπως προταχθῇ ἡ ὑπ' ἀριθ. 97 ἐπερώτησις.

Ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται.

Ἀπόντος τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργοῦ ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις περὶ τῆς φορολογίας τῆς ῥητίνης.

Ἐπίσης ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου ἡ ἐπερώτησις περὶ ὁριστικῆς ἐπεκτάσεως καὶ ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας Λευκάδος τῶν διατάξεων τοῦ ἀρ. 22 τοῦ νόμου ΑΨΓ' τοῦ 1894.

Δ. Γκιαβῆς. Λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συζητηθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Παναιγειρατικοῦ Συλλόγου ἡ «Πρόοδος» ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος Ἑταιρεία, τὴν ἐσπέραν ταύτην καὶ ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

Δ. Κάβουρας. Ζητεῖ ὅπως κατὰ τὴν συζήτησιν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ πρότασίς του περὶ συστάσεως ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς τῶν πραγμάτων.

Α. Θεοδωρίδης. Κηρύσσεται κατὰ τῆς παραπομπῆς εἰς ἐπιτροπήν, φρονῶν ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ φῶς διὰ τῆς δημοσίας συζητήσεως ἐπὶ τῶν γενομένων ὑπὸ τῆς Προνομιούχου παραβιάσεων τῆς συμβάσεως εἰς βάρος τῶν παραγωγῶν, βοηθούσης καὶ τῆς ἑταιρίας τῶν οἴνων καὶ οἰνοπνευμάτων.

δημιουργήματος αὐτῆς, ὡς καὶ τῆς Ἀθηναϊκῆς Τραπέζης, μὲ τὴν κοινὴν σχεδὸν διοίκησιν, ἣν ἔχουσιν καὶ αἱ τρεῖς. Ἡ παραπομπὴ εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον περιττὴ ὅσον αἱ παραβιάσεις βεβαιοῦνται διὰ δύο δικαστικῶν βουλευμάτων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ κατατεθῶσιν μετὰ τῶν λοιπῶν σχετικῶν ἐγγράφων, καὶ μάλιστα ὅτι ἔχει ἤδη ἐρωτήσει τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν τί σκέπτεται νὰ ἐνεργήσῃ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος κατὰ τῆς ἑταιρίας οἴνων καὶ οἰνοπνευμάτων. Κηρύσσεται ἐπίσης ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς.

Π. Πολυχρονιάδης. Νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα συζητήσεως.

Ἀθ. Παπαχελᾶς. Ἂς ὁρισθῇ ἀπὸ τὴν Βουλὴν μία ἡμέρα, ἀλλὰ νὰ κατατεθῶσι τὰ ἐγγραφα.

Ν. Στράτος (Πρόεδρος). Ἐκτὸς τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Παναιγειρατικοῦ Συλλόγου «ἡ Πρόοδος», ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος Ἑταιρεία, περὶ τῆς ὁποίας γίνεται συζήτησις, εἶνε ἀναγεγραμμένη κατόπιν ὑπ' ἀριθμὸν 16 καὶ ἐπερώτησις τοῦ κ. Π. Ἡλιοπούλου «διὰ τὰς παραβάσεις τῆς Ἐνιαίας». Λοιπὸν καθ' ἣν περίπτωσιν ἤθελε συναινέσει ἡ Βουλὴ ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις καὶ ὁρισθῇ θέμα, τότε θὰ ὁρισθῇ ἓν θέμα γενικόν. (μάλιστα, μάλιστα). Ἀνακοινῶ δὲ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὑπάρχει πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. Κάβουρα, ὅστις προτείνει ὅπως διορισθῇ, κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος, ἐξεταστικὴ ἐπιτροπή, καὶ παρακαλεῖ ἵνα ἐξετάσῃ αὕτη ἂν ἡ Προνομιοῦχος Ἑταιρεία, πρὸς προστασίαν τῆς παραγωγῆς καὶ ἐμπορίας τῆς σταφίδος, παρέβιασε τὰς συμβάσεις τῆς 17 Ἰουλίου 1905 καὶ τῆς τοῦ 1906 πρὸς βλάβην τῶν σταφιδικῶν πληθυσμῶν καὶ τοῦ Κράτους. Λοιπόν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει καὶ πρότασις περὶ συστάσεως ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἐκτὸς τῶν ἐγνέα βουλευτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐζήτησαν τὸν λόγον, πρέπει νὰ ὁρισθῇ γενικώτερον θέμα. Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἐπιθυμῇ, νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νομίζω ὅτι ἐὰν θὰ κατελήγομεν εἰς τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς τῆς προτάσεως ἦτο δυνατὸν μόνον νὰ καταλήξωμεν μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι ὑποβάλλονται. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀποκρούσω ἀπολύτως τὴν σύστασιν ἐξεταστικῆς τῶν πραγμάτων Ἐπιτροπῆς, διότι δὲν πρόκειται νὰ ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὰ δικαιώματά της ἱδρύοντες ἐδῶ — μέσα διαφόρους ἐπιτροπάς, αἱ ὁποῖαι νὰ μεταβῶσι νὰ ἐνεργήσωσι τοῦτο καὶ ἐκεῖνο. Ἐὰν ἀπαραίτητον εἶνε τοῦτο, δὲν θὰ εἶμαι ἐγώ, ὁ ὁποῖος θ' ἀντιταχθῶ, ἀλλὰ πρέπει νὰ πεισθῇ ἡ Βουλή· πῶς θὰ πεισθῇ ἡ Βουλὴ χωρὶς συζήτησιν; πῶς λοιπὸν προηγεῖται πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον θὰ εἶνε πόρισμα τῆς μακρᾶς σζητήσεως; Παρακαλῶ, λοιπόν, ν' ἀποσυρθῇ ἡ πρότασις, ἢ, ἐὰν ἐπιμένωσι, ν' ἀπορριφθῇ.

Πρόεδρος. Ποιοῦμαι τὴν ἀνακοίνωσιν εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἔχει ὑποβληθῇ ὑπὸ τοῦ κ. βουλευτοῦ Μεσσηνίας πρὸ πέντε ἡμερῶν, δὲν ἀνεκοίνωσα δὲ ταύτην ἀκριβῶς εἰς τὴν Βουλήν, διότι ἔκαμον τὰς αὐτὰς παρατηρήσεις εἰς τὸν κ. βουλευτήν, ὅτι προτάσεις περὶ διορισμοῦ ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς εἶνε προτάσεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι πόρισμα συζητήσεως καὶ δὲν εἶνε αὐθύπαρκτοι καὶ αὐτοτελεῖς. Λοιπὸν ἔπρεπε πρῶτον νὰ γίνῃ συζήτησις καὶ ἐὰν ἐκ τῆς συζητήσεως ἤθελε φθάσει ἡ Βουλὴ εἰς συμπέρασμα ὅτι πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἡ παράβασις, τότε νὰ ὑποβληθῇ ἡ πρότασις περὶ συστάσεως ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς. Διὰ τοῦτο ἀνακοινῶ ὅτι ὁ κ. Κάβουρας εἶπεν ὅτι ὑποβαλὼν τὴν πρότασιν ταύτην δὲν ἐννοεῖ νὰ προηγηθῇ τῆς συζητήσεως αὕτη. Ἐννοεῖται τώρα ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ συζητήσῃ μετ' εὐρύτητος, διότι πρέπει νὰ εἶνε σοβαραὶ αἱ παραβάσεις διὰ νὰ γίνῃ συζήτησις περὶ ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς.

Δ. Κάβουρας. Δὲν ἐζήτησα ἐγὼ νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ πρότασις πρὶν ἡ γείνῃ συζήτησις. Ὑπεβλήθη πρότασις καὶ εἶπον ὅτι ἐὰν τὸ πόρισμα εἶνε τοιοῦτον, τότε νὰ γίνῃ συζήτησις περὶ τῆς προτάσεώς μου.

Πρόεδρος. Κύριοι, ἐὰν ἡ συζήτησις ἐξακολουθήσῃ, προηγεῖται ὁ κ. Π. Ἡλιόπουλος.

Π. Ἀριβαντινός. Ἐπὶ τοῦ παρεμπίπτοντος τὸν λόγον.

Πρόεδρος. Δὲν ὑπάρχει παρεμπίπτον, ἀφοῦ ὁ κ. Κάβουρας ἀπέσυρε τὴν πρότασιν.

Ἀγ. Χοϊδᾶς. Ὑπάρχει ἡ πρότασις τοῦ κ. Θεοδωρίδη περὶ ἀναβολῆς, καὶ περὶ καταθέσεως τοῦ φακέλλου.

Πρόεδρος. Δὲν ἤμην ἐδῶ ὅταν ὡμίλει ὁ κ. Θεοδωρίδης καὶ σᾶς εὐχαριστῶ ποῦ τὸ λέγετε καὶ τὸ ἔμαθον.

Ἀχ. Χοϊδᾶς. Ὁ κ. Θεοδωρίδης ἐζήτησε τὴν κατάθεσιν τοῦ φακέλλου τοῦ εὑρισκομένου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, τοῦ ὀγκωδεστάτου.

Πρόεδρος. Ἀφορῶντος τὰς καταγγελομένας παραβάσεις.

Ἀχ. Χοϊδᾶς. Μάλιστα Καὶ συγχρόνως ἐζήτησε νὰ ὁρισθῇ καὶ ἡμέρα εἰδικὴ συζητήσεως, καὶ δικαίως, διότι θὰ λάβωσι πολλοὶ τὸν λόγον καὶ θ' ἀπασχοληθῇ πολὺ ἡ Βουλή.

Πρόεδρος. Κατὰ συνέπειαν ἡ πρότασις τοῦ κ. Θεοδωρίδη, ὡς παρεμπίπτουσα καὶ ἀναβλητική, διακόπτει τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν συζήτησιν τῆς οὐσίας.

Ἀθ. Παπαχελᾶς. Θὰ παρακαλέσω πρὸς τούτοις τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ διατάξῃ νὰ προσκομισθῶσιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς πάντα τὰ ἔγγραφα ἐκεῖνα τὰ εὑρισκόμενα ἐν ταῖς Εἰσαγγελίαις Πατρῶν, Ναυπλίου, Καλαμῶν, καὶ ἀφορῶντα παραβάσεις τῆς Ἐνιαίας διαχειρίσεως τῆς σταφίδος. Τὰ βουλεύματα τὰ γνωρίζομεν.

Δ. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὅλαι αὐταὶ αἱ πληροφορίαι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ φακέλλῳ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐκεῖ ἔχετε ὅλα τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ ἐπιληφθῆτε καὶ σχηματίσητε γνώμην. Εἶνε περιττὸν νὰ ζητήσωμεν νέα καὶ νὰ ἀναστατώσωμεν τὰς Εἰσαγγελίας.

Α. Παπαχελᾶς. Ἐὰν εἶνε πλήρη τὰ στοιχεῖα, τότε βεβαίως.

Πρόεδρος. Λοιπὸν βλέπω ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς Βουλῆς εἶνε ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως καὶ ὁρισμοῦ ἡμέρας. Θὰ ἐτόλμων νὰ προτείνω εἰς τὴν Βουλήν, ἐπειδὴ ἡ Δευτέρα εἶνε διὰ τὴν συζήτησιν τῆς Ἀμοιβαίας, ἡ ὁποία θὰ καταναλώσῃ πολὺν χρόνον, νὰ ὁρίσῃ διὰ τὴν Πέμπτην τὸν ὁρισμὸν τοῦ θέματος.

Ἀχ. Χοϊδᾶς. Δὲν θὰ μεσολαβήσῃ διάστημα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταθέσεως τοῦ φακέλλου;

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ὑπουργὸς πότε νομίζει ὅτι θὰ καταθέσῃ τὸν φάκελλον;

Δ. Κορομηλᾶς. Τὸ Σάββατον ἢ τὴν Δευτέραν.

Πρόεδρος. Λοιπὸν ὁ κ. Ὑπουργὸς δηλοῖ ὅτι μέχρι τῆς Δευτέρας θὰ εἶνε δυνατὴ ἡ κατάθεσις τοῦ φακέλλου.

Α. Χοϊδᾶς. Χρειάζεται ἓν διάστημα μετὰ τὴν κατάθεσιν.

Πρόεδρος. Λοιπὸν τὴν μεταπροσεχῆ Δευτέραν.

Α. Χοϊδᾶς. Μάλιστα.

Φ. Βρκαλόπουλος. Σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ θ' ἀπαρακαλέσω τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, προκειμένου νὰ γίνῃ ἡ δίκη τῆς Ἑταιρείας «Ζάννος καὶ Ρὼς» νὰ διορίσῃ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον θὰ παραστῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγον.

Πρόεδρος. Αὐτὸ εἶνε ζήτημα τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, κύριε βουλευτά, ὄχι τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἐκάματε σύστασιν προχθὲς καὶ ἐστάλη ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τῆς Βουλῆς εἰς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Καταθέτει διαφόρους πληροφορίας αἰτηθείσας ὑπὸ βουλευτῶν.

Κ. Ἀλιπορτιώτης. Ἀναβάλλει τὴν ἐπερώτησίν του διὰ παραβάσεις τῆς Ἐνιαίας διὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν γενικὴ θέλει διεξαχθῇ συζήτησις ἐπὶ τῆς Ἐνιαίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. Δ. Γκλαβᾶς ὑποβάλλει πρότασιν νόμου περὶ διακανονισμοῦ τῶν χρεῶν, ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Πελ. Ἠλιόπουλος. Συνιστᾷ τὴν ἀναφορὰν τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἐπιτηδευματιῶν τῆς πόλεως Ἀμαλιάδος καὶ ζητεῖ ὅπως διαταχθῇ διοικητικὴ ἀναθεώρησις πρὸς ἄρσιν τοῦ ἀδίκου τούτου.

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἐπιτηδευματιῶν Ἀμαλιάδος ὁ κ. Δ. Γκλαβᾶς παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν ὅπως ἀναθεωρήσῃ τὸν κατάλογον τῶν ἐπιτηδευμάτων, διότι οἱ φόροι τῶν ἐπιτηδευματιῶν ὑπερηυξύνθησαν εἰς τὸ διπλάσιον.

Κ. Γόντικας. Ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς λέγει ὅτι δυστυχῶς δὲν εἶνε δυνατὸν πρὸς τὸ παρὸν νὰ διορθωθῇ τὸ κακὸν ἢ δι' εἰδικοῦ νόμου δίδοντος παράτασιν.

Δ. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Παρέχει τὴν ἐξήγησίν ὅτι ἡ κατάταξις τῶν ἐπιτηδευματιῶν ἐγένετο δικαία, οἱ δὲ παραπονούμενοι κατετάχθησαν εἰς τὴν κατωτάτην κατηγορίαν.

Α. Τριγώνης. Ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ ἐξ Ἀγρινίου ἀνθυπολοχαγοῦ Γιαννακοπούλου.

Ε. **Βενιζέλος** (Υπουργὸς Στρατιωτικῶν) λέγει ὅτι οὐδὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ διότι τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον δὲν ἀνεγνώρισεν ὅτι ὁ περὶ οὗ λόγος ἀνθυπολοχαγὸς ἔπαθεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

Φ. **Νέγρης** ὑποστηρίζων ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Μενιδίου, παραπονουμένων κατὰ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν σπειρομένων γαιῶν, εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς ὃν ἀνευρίσκει πολλάς, κατὰ τὴν γνώμην του, λελανθασμένας ἀναγραφάς, ἄνευ τῶν ὁποίων ὁ προϋπολογισμὸς θὰ παρουσίαζεν ἰσοζύγιον καὶ χωρὶς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιβολῆς τῶν νέων φόρων.

Α. **Κορομηλᾶς** (Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐκφράζει τὴν ἔκπληξίν του ὅτι ὁ προλαλήλας ἐπεχείρησε νὰ κάμῃ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1911, ἐνῷ ὁ ἴδιος διστάζων ἀνέπτυξε τὰ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ 1910. Αἱ δαπάναι ἀνεγράφησαν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ μετὰ πάσης εἰλικρινείας καὶ αἱ δαπάναι αὗται δὲν εἶνε εἰ ονικαὶ ἀλλὰ πραγματικαί. Καὶ ἂν ὅμως ὑποτεθῇ ὅτι οὕτως ἔχουσι τὰ πράγματα, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι θὰ ἔχωμεν ἰσοζύγιον, τοῦτο μόνον εἶνε τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος; Τὸ Κράτος ἔχει ὑποχρεώσεις πρὸς τὸν λαόν, παρὰ τοῦ ὁποίου διαρκῶς ζητοῦνται θυσίαι, πρέπει δ' ὅτι δὲν ἐγένετο εἰς τὸ παρελθὸν νὰ γίνῃ νῦν καὶ νὰ θεραπευθῶσιν αἱ τοσαῦται ἐπείγουσαι ἀνάγκαι.

Φ. **Νέγρης**. Δευτερολογῶν λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν αὐτὸς τοὐλάχιστον νὰ ὑπερψηφίσῃ νομοσχεδίου, δι' ὧν ὁ πτωχὸς λαός, ὁ καὶ νῦν στερούμενος τοῦ ἄρτου, θὰ ἐπιβαρυνθῇ διὰ νέων φόρων. Ὁ λαὸς μετὰ δυσκολίας κατορθώνει σήμερον νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς πρώτας αὐτοῦ ἀνάγκας, καὶ γνωρίζω τοῦτο διότι ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἀντελήφθην τὸ πρᾶγμα. Διότι εἰσῆλθον εἰς τὴν καλύβην τοῦ χωρικοῦ καὶ εἶδον τὴν πενίαν, ἥτις τὸν μαστίζει, ὑπὸ τοιούτους λοιπὸν ὅρους πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιβαρύνωμεν τὸν λαὸν μὲ νέους φόρους;

Ἐ. **Βενιζέλος** (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ κ. Φ. Νέγρη λεχθέντα λέγει ὅτι, εἶνε ἀδύνατον ν' ἀνορθωθῶσι τὰ καθ' ἡμᾶς ἂν μή, πρὸ παντός, ἀνακουφισθῶσιν αἱ πιεζόμεναι διὰ βαρείας φορολογίας λαϊκαὶ τάξεις καὶ ἂν μὴ ἀποκατασταθῇ ἡ φορολογικὴ ἰσότης καὶ δικαιοσύνη. Πῶς εἶνε δυνατόν, ὅταν ἔχετε πᾶσαν ἐκ τῆς γῆς παραγωγὴν φορολογουμένην διὰ βαρέων δασμῶν, πῶς εἶνε δυνατὸν τὴν μόνην παραγωγήν, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ κεφαλαίου, τὸ ὁποῖον ἔπλασεν ὁ Θεὸς καὶ τὸ ὁποῖον ἐλάχιστα ἡ ἀνθρωπίνη δραστηριότης, τοὐλάχιστον παρ' ἡμῖν, ἐπηύξησε διὰ τῆς ἐργασίας της, πῶς θέλετε σεῖς τὸ προερχόμενον ἀπὸ τοιούτου κεφαλαίου εἰσόδημα νὰ τὸ ἀφήσετε ἀφορολόγητον;

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν δυσπραγεῖ διότι πληρώνει φόρον 5 ἢ 6 τοῖς ἑκατόν, ἀλλὰ δυσπραγεῖ ἕνεκεν τῶν ἐμμέσων φόρων, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἕκαστον ἐμπόρευμα ἀγοράζει συνήθως εἰς τιμὴν πολλαπλασίαν τῆς ἀξίας του. Καὶ ἐὰν δυσπραγῇ ὁ γεωργικὸς πληθυσμός, δυσπραγεῖ διότι τὸ Κράτος οὐδεμίαν τῷ παρέχει γεωργικὴν ἀσφάλειαν.

Ἀλλὰ μήπως ἡ βαρυτάτη φορολογία ἡ τεθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἔξωθεν εἰσαγομένου σίτου, καὶ ἡ ὁποία ηὔξησε τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου κατὰ 10 ἕως 15 λεπτὰ μήπως αὐτὴ τοὐλάχιστον ηὔξησε τὴν παραγωγὴν τῶν δημητριακῶν καρπῶν;

Δὲν βλέπετε ὅτι ἡ Θεσσαλία, λόγῳ τῆς μέχρι τοῦδε τηρηθείσης γεωργικῆς πολιτικῆς, οὐ μόνον δὲν ἀνεπτύχθη εἰς καλλιέργειαν ἀλλὰ καὶ τείνει ὁσημέραι νὰ μεταβληθῇ εἰς ἁπλοῦς λειμῶνας.

Καὶ πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἐλπίσητε ὅτι ἡ Κυβέρνησις θ' ἀποσύρῃ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ὅταν κρίνῃ ὅτι δι' αὐτοῦ ἀποκαθίσταται ἡ δικαιοσύνη ἐν τῇ φορολογίᾳ, δικαιοσύνην ἡ ὁποία πεποίθαμεν ὅτι θ' ἀγάγῃ εἰς τὸ σημεῖον ὥστε διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1912 νὰ κληθῇ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἰς ἔναρξιν βαθμιαίας ἀνακουφίσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῶν βαρυτάτων ἐμμέσων φόρων, οἵτινες πλήττουσιν ἀντικείμενα πρώτης ἀνάγκης καὶ οἵτινες καθιστῶσι τὸν βίον τοσοῦτον δυσβίωτον;

Ἀλλ' οὔτε εἶνε ἀληθές, κύριοι, ὅτι ζητοῦμεν βάρη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, χάριν πολιτικῆς, ἂν ἴσως θὰ ἐνόμιζεν ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος τυχοδιωκτικήν.

Τὰ βάρη τὰ ὁποῖα ζητοῦμεν ἀπὸ τὸν λαὸν διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας εἶναι δαπάνη παραγωγική. Ζητοῦμεν νὰ παράσχωμεν εἰς τὸ Κράτος τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας ἄνευ τοῦ ὁποίου ἀδύνατον ν' ἀφοσιωθῇ ὁ λαὸς εἰς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς προόδου.

Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ καταλογίνωμεν ὅτι δαπανῶμεν

πολλὰ διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας καθ' ἣν στιγμὴν ὁ προϋπολογισμός μας ὁ στρατιωτικὸς εἶνε ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἄλλας δαπάνας τοῦ Κράτους, ὁ μικρότερος τῶν προϋπολογισμῶν τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων Βαλκανικῶν Κρατῶν. (Χειροκροτήματα).

Λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 9 50' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Καγεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΓ'

τῆς 18 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5 μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 193 Βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Οἱ ἐργολάβοι τῶν Δημοσίων Ἔργων τῆς ἐπαρχίας Μεσολογγίου ὑποβάλλουσιν ἀναφορὰν περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ φόρου τοῦ ἐπιτηδεύματός των. 2) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Εὐπαλίων τῆς Δωρίδος ζητοῦσιν ὅπως ἀποσυρθῇ τὸ Νομοσχέδιον περὶ σπειρομένων γαιῶν. 3) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Σαμαίων παρακαλοῦσιν ὅπως κατασκευασθῇ κοίτη διὰ νὰ μὴ ὑπερεκχυλίσῃ ὁ διαρρέων τὴν Σάμην χείμαρρος. 4) Οἱ ἐν Πάτραις διαμαρτυρόμενοι Ἕλληνες διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ ἱεροκήρυκος Πατρῶν, ὡς ἀποκαλέσαντος αὐτοὺς αἱρετικούς, μασόνους, ἀντιχρίστους καὶ ἐξεγείραντος κατ' αὐτῶν τὸν λαόν. 5) Οἱ ἐμποροϋπάλληλοι Βόλου ζητοῦσιν ὅπως μὴ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἀναφορὰ ἐμπόρων Ἀθηνῶν πρὸς καπάργησιν τῆς Κυριακῆς ἀργίας. 6) Οἱ κάτοικοι Μουσυνίτσης διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ τηλεγραφητοῦ Μαυρολιθαρίου ὡς ἀρνουμένου τὴν παράδοσιν τῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐπιταγῶν διὰ λόγους κτηματικούς. 7) Ὁ εἰρηνοδίκης Κουρήτιδος πέμπει ψήφισμα τοῦ λαοῦ τῶν δήμων Παμφίας, Ἀμβρακίας καὶ Παρειηνίων περὶ ἀναθέσεως τῆς ἐκδικάσεως τῶν πταισμάτων του εἰς τὸ Εἰρηνοδικεῖον Κουρήτιδος. 8) Ὁ Δήμαρχος Λευκαδίων ζητεῖ τὴν ἐπιστάθμευσιν οἱουδήποτε σώματος στρατοῦ εἰς Λευκάδα. 9) Οἱ κάτοικοι Βιδισόβης (Ἀετοῦ) παρακαλοῦσιν ὅπως ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ σπειρομένων γαιῶν καὶ 10) Οἱ οἰνοπαντοπῶλαι Πειραιῶς ζητοῦσι τὴν διὰ Νόμου κατάργησιν τῆς Κυριακῆς ἀργίας.

Κ. Ρακτιβάν. Εἰσηγεῖται πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος, ἀναγομένων εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Πολιτείας, τὴν Ἀντιβασιλείαν, τὴν Βουλὴν κλπ. Ἀναλύει τὰς γνώμας τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τῆς Γερουσίας, τῆς Θανατικῆς ποινῆς κλπ., προϊὼν δὲ λέγει:

«Ἡ ἐπιτροπὴ κατέληξεν εἰς ἀρνητικὴν ἀπόφασιν ὡς πρὸς τὸν ἄνευ χαρτοφυλακίου Πρωθυπουργόν. Διότι παρουσιάζει ἡ τοιαύτη θέσις τοῦ Πρωθυπουργοῦ περισσότερα μειονεκτήματα ἢ ὠφελήματα. Ἡ θέσις αὐτοῦ μόνον ὡς συμβούλου καὶ ὁδηγοῦ τῶν Ὑπουργῶν δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ.

Ἐπίσης ὡς πρὸς τὸν θεσμὸν τῶν Ὑφυπουργῶν, ὡς ἄσκοπον καὶ δυσάρμοστον.

Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 34, ἐπεφέραμεν διόρθωσίν τινα ἐξωτερικήν. Ὡς πρὸς τὸ 36, συμφώνως καὶ πρὸς τὸ προσχέδιον τῶν βουλευτῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ τροποποιεῖ αὐτό, θέτει δίμηνον προθεσμίαν: Εἰς τὸ 37 βραχύνομεν τὰς προθεσμίας, εἰς ἃς συγκαλοῦνται οἱ ἐκλογεῖς ἐν περιπτώσει διαλύσεως. Ὡς πρὸς τὸ 38 ἀπεδέχθημεν τὸ σχέδιον τῶν 6 βουλευτῶν, μόνον δὲ μίαν λεκτικὴν μεταβολὴν ἐπιφέρομεν. Εἰς τὸ 39, περὶ δικαιώματος τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀμνηστείας, φέρει ἡ Ἐπιτροπὴ μεταβολήν. Ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν 6 βουλευτῶν προετάθη νὰ θεσπισθῇ ἰδιαίτερος νόμος σχετικὸς μὲ τὴν ἀποδημίαν τοῦ Βασιλέως, ἔκρινεν ὅμως ἡ Ἐπιτροπὴ ἄλλως τὸ πρᾶγμα καὶ ὥρισεν, ὅπως, ἐν ἀποδημίᾳ τοῦ Βασιλέως οὐχὶ πλέον τῶν 4 μηνῶν, ὁ Βασιλεὺς δύναται ν' ἀναθέσῃ τὴν ἀντιβασιλείαν εἰς τὸν Διάδοχον ἢ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ὡς πρὸς τὴν σύγκλησιν τῆς Βουλῆς ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδέχθη, ὅτι, ἂν ἡ Βουλὴ δὲν συγκληθῇ διὰ τὸν τεταγμένον χρόνον δύναται νὰ συνέλθῃ αὐτοδικαίως καλοῦσα καὶ τοὺς Υ-

πουργούς, πρὸς ἀπαρτίαν δὲ ἀρκεῖ τὸ τὸ 1]4 τῶν βουλευτῶν — προκειμένου δηλ. περὶ ἐνάρξεως. Ὡς πρὸς λήψιν ὅμως ἀποφάσεως διατηρεῖται ἡ παλαιὰ διάταξις, πλὴν μιᾶς ἐξαιρέσεως.

Ὡς πρὸς τὸ 57—προκειμένου περὶ εἰς τρεῖς συζητήσεις ψηφίσεως νομοσχεδίου—ἡ Ἐπιτροπὴ τακτοποιεῖ ἄλλως τὰ κατὰ τὰς συζητήσεις, σκοπιμώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ νομοθετήματα—κωδικες ἀναγόμενοι εἰς τὸ ἀστικὸν ἢ δημόσιον δίκαιον—μὴ δυνάμενα νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς τὴν νέαν διαρρύθμισιν καὶ δι' αὐτὸ ρυθμίζει ἄλλως τὰ κατὰ τὸ εἶδος αὐτὸ τῶν νομοθετημάτων.

Ὡς πρὸς τὸ 59—περὶ τοῦ ὑπὸ ποίους ὅρους δύνανται νὰ εἰσπράττεται φόρος—ἡ Ἐπιτροπὴ μεταρρυθμίζει ἄλλως αὐτό. Ἔχομεν ὅμως τοὺς τελωνειακοὺς δασμούς οἱ ὁποῖοι δὲν πίπτουν εἰς τοὺς ὅρους αὐτούς. Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον τὸ ἀναγόμενον εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ μὴ ἐγκρίνουσα τὸν γνωστὸν τρόπον τῆς ψηφίσεως, μετερρύθμισεν αὐτό.

Ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει τὴν διαγραφὴν τῆς διατάξεως τῆς διὰ σφαιριδίων ψηφίσεως.

Τροποποιοῦνται ἐπίσης τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν βουλευτῶν. Ὡς πρὸς τὰ προσόντα τῶν βουλευτῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐγνωμάτευσεν, ὅτι ἡ καταγωγὴ ἐκ τῆς ἐπαρχίας παρέλκει, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ δύο ἔτη ἐγκατάστασις. Ἀπέβλεψε δὲ ἡ Ἐπιτροπὴ μᾶλλον εἰς τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογέως. Ἀναλόγως δὲ μετερρύθμισε τὸ ἄρθρον. Τὴν τῆς ἡλικίας διάταξιν ἐτήρησεν. Ἰσχυρὰ ὅμως μειοψηφία θέλει τὸ 25ον ἔτος ὡς ὅριον ἐκλογῆς βουλευτοῦ, ἄλλη δὲ μειοψηφία τὸ 21ον. Ὡς πρὸς τὸ ἀσυμβίβαστον, περιελάβομεν εἰς αὐτὸ, ἐκτὸς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τοὺς ἀμίσθους ὑπαλλήλους, τοὺς νομικοὺς Συμβούλους τῶν Τραπεζῶν κλπ. Καθορίζομεν δὲ καὶ τὰς συνεπείας τοῦ ἀσυμβιβάστου, μὴ καθοριζουένας ἐν τῷ παλαιῷ Συντάγματι. Ὡς πρὸς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν ἀναθέτει ταύτην εἰς δικαστικὸν Συμβούλιον, ἐκλεγομένων ἐν κληρωτίδι ὅλων τῶν Ἐφετῶν τοῦ Κράτους καὶ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν. Ὡς πρὸς τὴν ἀποζημίωσιν, αἱ 2,000 τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος γίνονται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς 3.000 δια τὰς τακτικὰς Συνόδους, ἀποτελοῦσαι τὴν ἐτησίαν ἀμοιβὴν τοῦ βουλευτοῦ. 600 δὲ ὥρισεν ἡ

Ἐπιτροπὴ δι' ἑκάστην ἔκτακτον Σύνοδον. Ὥρισε κράτησιν ἐν ἀπουσίαις τοῦ βουλευτοῦ πλέον τῶν 5 κατὰ μῆνα, ἐκτὸς ἂν ἡ ἀπουσία γίνεται τῇ ἀδείᾳ τῆς Βουλῆς. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐθεώρησεν ὡς παρέλκον ἐντελῶς τὸ 76ον ἄρθρον. Ἐὰν δὲ ἡ Βουλὴ ἀποδεχθῇ τὴν περὶ κρατήσεων διάταξιν, δύναται νὰ θέσῃ αὐτὴν εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἄρθρου 76.

Δ. Ρ. Καναπάρης (ὥρα 6. 12'). Ὑποστηρίζει τὸ ἀπαράδεκτον τοῦ ἄρθρου 17ου τοῦ Συντάγματος. Λέγει: —«Δὲν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν, ἂν ἡ τοιαύτη, ἢ τοιαύτη γνώμη μου ὡς βουλευτοῦ θὰ δυσαρεστήσῃ τοὺς μὲν, ἢ τοὺς δέ. Ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ἀπαραδέκτου, διερμηνεύω τὴν γνώμην πολλῶν, οἵτινες δὲν δύνανται βεβαίως νὰ ἀντιτεθῶσιν εἰς τοὺς χειμάρρους αἰσθηματολογικῆς ρητορείας, δι' ἧς περιεγράφη ἡ δυστυχία τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἀγροτῶν, τὴν ὁποίαν παντες, ὅσοι γνωρίζουν αὐτὴν τὴν συναισθάνονται ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ νῦν.... (Ζητοῦν ἀλληλοδιαδόχως τὸν λόγον παρὰ τοῦ Προεδρείου πολλοὶ βουλευταί).

Ἐμμ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ παρεμβολὴ εἰς τὴν κυρίαν συζήτησιν τῆς περὶ ἀπαραδέκτου προτάσεως θὰ περιπλέξῃ τὸ ζήτημα. Προτείνω ὅπως, ἀφοῦ ἠκούσαμεν τοὺς ζητήσαντας νὰ λφθῇ ἰδιαιτέρα πρόνοια ἐν τῷ Συντάγματι σχετικῶς πρὸς τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα, ἀκούσωμεν καὶ τοὺς ἀντιφρονοῦντας καὶ κατόπιν, ἀφοῦ ὁμιλήσουν πάλιν τινὲς, 5 ἢ 6, ἐκ τῶν πρώτων, νὰ ἐπιτραπῇ κἀὶ εἰς ἐμὲ τέλος νὰ ἐκφέρω γνώμην ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Ἄλλως τε καὶ ὁ Κανονισμὸς ὁρίζει τὴν ἐξ ὑπαμοιβῆς συζήτησιν.

Πρόεδρος. Ἡ περὶ ἀπαραιτήτου συζήτησις καταναλίσκει ὥραν ἐκ τοῦ 12ώρου πρὸς τὸν ῥήτορα. Δύνασθε νὰ περιορισθῆτε εἰς τὴν ἔννοιαν: «ὄντος θεμελιώδους τοῦ ἄρθρου 17, δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε προσθήκη, οὔτε ἀφαίρεσις».

Ε. Κουλουμπάκης. Δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὸ 12ωρον ἡ συζήτησις. Ὁ κ. βουλευτὴς ὁμιλῶν ὡς ὁμιλεῖ, ἐὰν εἴρει ζήτημα, περὶ τοῦ ἂν ἡ συνέλευσις εἶνε συντακτικὴ ἢ οὔ.

Δ. Ρ. Καναπάρης... Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας πρῶτος ἠθέλησε νὰ δώσῃ πρακτικὴν, ὠργανομένην καὶ σκόπιμον κατεύθυνσιν εἰς τὸ Κράτος τοῦτο. Ἐχάθη πρωΐρως. Ἀπόπειραν ὁμοίαν ἔκαμε καὶ ἕτερος ἐξέχων πολιτικὸς ἀνήρ, ἀλλὰ ἀποτυχοῦσαν. Ἡ δίψα τοιαύτης πολιτικῆς καὶ διακυβερ-

νήσεως, μὴ πραγματοποιηθείσης μέχρι τοῦδε, ἐδημιούργησε τὴν στρατιωτικὴν ἐπανάστασιν, μὲ ἐλπίδα τὴν ἐσωτερικὴν συγκρότησιν τοῦ Κράτους, πρὸς σκόπιμον καὶ ἀναλλοίωτον κατεύθυνσιν, καὶ τὴν πολεμικὴν κατάρτισιν. Ἐλπίζω εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐξεγέρσεως ἐκείνης. Ἀλλὰ ἀπαιτεῖται σεβασμὸς πρὸς ἀνωτέρους τινὰς κανόνας τοῦ φυσικοῦ δικαίου, ὑπερκειμένους παντὸς ἄλλου. Κανόνας ἀνεξαλείπτους καὶ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν συμβίωσιν. Κανόνας οἵτινες εἶνε καὶ τὰ ὅρια εἰς σύνταξιν Καταστατικοῦ Χάρτου. Ἂς ἀνατρέψωμεν τοὺς θεμελιώδεις ὅρους τῆς συγκροτήσεως τῆς κοινωνίας ἡμῶν καὶ ἂς ἀναιρέσωμεν εἶτα καὶ τοὺς ὅρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου. Ἐσεβάσθη αὐτοὺς καὶ αὐτὴ ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις. Ὅλα τὰ νεώτερα πολιτεύματα τοὺς ἀπεδέχθησαν. Καὶ οἱ Γερμανοί αὐτοί, οἱ μὴ δεχόμενοι περιορισμοὺς ἐκ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, δημιουργοῦν ἄλλους τεχνητούς, κατ' ἀνάγκην.

Ὑποχρεούμεθα ἤδη νὰ μὴ πράττωμεν οὐδὲν θίγον τὴν κοινωνικὴν ἀλληλεγγύην. Τὸ Κράτος τοῦ δικαίου εἶνε καὶ τὸ Κράτος τῆς προόδου καὶ τἀνάπαλιν. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ ἐλέγξῃ καὶ νὰ τιμωρήσῃ τὸ Κράτος ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ αὐτοῦ, ἐν τῇ ὑπερβάσει του ἐναντίον τοῦ δικαίου; Ἡ τιμωρία ἐπέρχεται ἀφ' ἑαυτῆς, χάνει τὸ τοιοῦτον Κράτος τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν πολιτῶν, εἰσέρχεται εἰς τὸν μαρασμὸν καὶ τὴν φθίσιν. Βεβαίως δὲ ἡ Πολιτεία δύναται διὰ βαρῶν νὰ ἐκμηδενίσῃ τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου, τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τοῦ φυσικοῦ δικαίου.

Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην λαμβάνομεν πέλεκυν καὶ θέλομεν νὰ ἀποκόψωμεν πᾶσαν ἐλπίδα προόδου τοῦ τόπου τούτου, νὰ ἀπρμακρύνωμεν ὁριστικῶς τὰ κεφάλαια — διότι αἱ πρόσοδοι τοῦ ἐθνικοῦ τῆς χώρας πλούτου δὲν ἐπαρκοῦν νὰ κινῆται καὶ παράγεται αὐτὴ δι' ἰδίων κεφαλαίων — νὰ καταλύσωμεν ὁριστικῶς τὴν πίστιν τοῦ Κράτους, νὰ θανατώσωμεν τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ ὡς Κράτους κατὰ τὴν σημερινὴν ἔννοιαν. Καὶ δύναμαι νὰ μὴ συζητήσω περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου; Συζητῶν ἐπὶ τοῦ ἀπαραδέκτου δὲν προεξοφλῶ τὴν γνώμην μου διὰ τὸ θεσσαλικὸν ζήτημα, δὲν δεσμεύω οὐδόλως αὐτήν, διότι φρονῶ, ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ τοὺς καλλιεργητάς, πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεώς των, πρὸς ἐξαγωγὴν ἐκ τῆς δυστυχίας των. Καὶ τοῦτο εἶνε

ἄλλο ζήτημα καὶ δημιουργεῖ ἄλλην συζήτησιν καὶ ὑπάρχουν ἄλλα μέτρα δι' αὐτό. Ἀλλὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο δι' ἀνατροπῆς θελεμιώδους στοιχείου τοῦ πολιτειακοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν, τῆς Ἰδέας τοῦ Κράτους, δὲν θὰ συμφωνήσω οὐδόλως. Εἰσάγοντες εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τὴν διάταξιν τῶν ἐκ Θεσσαλίας συναδέλφων, ἐξάγομεν ἐκ τοῦ οἰκοδομήματος τῆς Πολιτείας ἀκρογωνιαῖον λίθον — καὶ τοῦτο πρέπει νὰ ἐννοήσῃ τὸ Συνέδριον τοῦτο. Καὶ πᾶσα ἄλλη μεταβολὴ τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ τέως Συντάγματος καταδικαστέα ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, ὑφ' ἣν ὡμίλησα.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Τὸ παρεμπίπτον, μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ προλαλήσαντος, πρέπει νὰ θεωρηθῇ λῆξαν. Ἐπλανήθη ὁ προομιλήσας. Τὸ ἄρθρον, ὡς διατυποῦται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ὄχι μόνον δὲν ἔθιξε τὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας, ἀλλὰ καὶ τὰ διερρύθμισε θετικώτερον. Ἄρα δὲν δύναται νὰ γίνῃ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀπαραδέκτου. Αἱ προτεινόμεναι τροπολογίαι θὰ πολεμηθῶσι κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ τὴν σειρὰν τῆς συζητήσεως.

Α. Ρ. Κυπριάρης. Θεωρῶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐν τῷ τέως Συντάγματι διάταξιν θεμελιώδη καὶ ὑπὲρ τὸ Σύνταγμα.

Σ. Δραγούμης. Τὸ ἄρθρον τοῦτο, εἰλημμένον ἐκ τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας, ἀφοῦ περιελήφθη εἰς τὸ πρῶτον Σύνταγμα, ἐξηλείφθη κατόπιν καὶ ἔμενεν εἰς τὸν Ἀστικὸν Κώδικα.

Πρόεδρος: Οἱ παραδεχόμενοι τὴν πρότασιν περὶ ἀπαραδέκτου τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου παρακαλοῦνται νὰ ἐγερθῶσιν».

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει αὐτὴν δι' ἀναστάσεως.

Εἰσέρχεται εἶτα εἰς τὴν κατ' οὐσίαν συζήτησιν.

Ν. Ξηρὸς (6.48'). Ἡ συζήτησις πρέπει νὰ τεθῇ ἐπὶ ἐπιπέδου ἀληθείας, ἐπιστημονικοῦ. Ἀφορμὴ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 17 συζήτησιν ἔδωκε ζήτημα συγκινῆσαν ἐπ' ἐσχάτων τὴν κοινὴν γνώμην; ἀπασχολῆσαν καὶ προηγηθείσας Βουλάς. Τὸ ζήτημα τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπιμόρτων καλλιεργητῶν. Θὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τὴν κοινωνικὴν — τῆς κοινωνικῆς ἁρμονίας καὶ ἰσορροπίας — καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ συμφέροντος τῆς πλουτοπαραγωγῆς τῆς χώρας. Εἶπον οἱ

ἀντιφρονοῦντες, ὅτι τὸ σύστημα τῆς ἐπιμόρτου καλλιεργείας, τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ, ἀποτελεῖ στῖγμα τοῦ πολιτισμοῦ. Διαφωνῶ πρὸς τὴν γνώμην ταύτην. Πρόκειται περὶ συστήματος ἐφαρμοζομένου καὶ ἀλλαχοῦ, ἐφαρμοσθέντος καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι, μὴ δυναμένου δι' ἀνωτέρους λόγους, διὰ λόγους ἀνάγκης, νὰ ἀρθῇ ἐκεῖθεν ὅπου κρατεῖ. Ἡ ἐπίμορτος καλλιέργεια ἐν Θεσσαλίᾳ παρουσιάζει βεβαίως πιέσεις κατὰ τῶν μορτιτῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ μορτῖται ἀσκοῦσι τοιαύτας πιέσεις κατά τινων ἰδιοκτητῶν, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ κρίνῃ τις, ποίαι εἶνε αἱ μεγαλείτεραι καὶ αἱ σοβαρώτεραι. Εἷς κτῆμα τι ἀπεστάλη ὅπως ἔλαρχος διὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ τὸν ἰδιοκτήτην καὶ ὅπως ἐξεδιώχθη παρὰ τῶν μορτιτῶν.

Ἀλλὰ συμφέρει εἰς τὴν γεωργικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κράτους, ἡ κατάργησις τῆς μεγάλης καλλιεργείας; Τοῦτο πρωτίστως πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν. Ἀπό τινος ὁμογενεῖς πλουτήσαντες ἐν τῇ ξένῃ, ἠγόρασαν ἐν Θεσσαλίᾳ κτήματα. Ἄτινα, ὡς ὑποδείγματα μεγάλης καλλιεργείας, εἶνε ἤδη πρότυπα. Τὸ μέγα κτῆμα τῆς Οἰνιάδος ἐν Θεσσαλίᾳ, ἀγορασθὲν ἀπὸ τὸν κ. Πλατανιώτη, ἀποδίδει ἔκτοτε πολλαπλάσια. Ἐπίσης τὰ Ζωγράφεια κτήματα τῆς Θεσσαλίας πρόκεινται μέγα παράδειγμα τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου, ὅτι ἄνευ κεφαλαίων, ἄνευ ἐνιαίας διοικήσεως, δὲν δύναται νὰ προοδεύσῃ ἡ παραγωγή. Δὲν γνωρίζω πῶς καὶ διὰ ποίων μεθόδων κατωρθώθη νὰ πιστευθῇ τὸ ἐναντίον.

Γ. Φίκιονόγλου. Τί μεθόδους ἐννοεῖτε. Ἐξηγηθῆτε, διότι ἄλλως θίγετε ἡμᾶς.

Ν. Ξηρός. Δὲν ἐπρόκειτο νὰ θίξω κανένα καὶ δι' αὐτὸ δὲν θέλω νὰ δώσω ἐξηγήσεις.

Πρόεδρος. Ἡ ἀντίληψίς μου εἶνε, ὅτι ὁ ἀγορεύων οὔτε ἐσκέφθη νὰ θίξῃ, οὔτε ἔθιξε δι' ὅσων πρὸ ὀλίγου εἶπε κανένα ἐκ τῶν ἀντιφρονούντων συναδέλφων. Αὐτὴ δὲ εἶνε καὶ ἡ ἀντίληψις τοῦ ἀγορεύοντος.

Ν. Ξηρός. Δὲν δύνανται νὰ ἀξιώσουν οἱ ἀντιφρονοῦντες νὰ ἀναιρεθοῦν δικαιώματα τρίτων καὶ φυσικὰ καὶ ἔννομα. Ἂν γίνῃ τοῦτο, θὰ δημιουργηθῇ τοιαύτη σύγχυσις, τοιαύτη ζοφώδης κατάστασις, ὥστε θὰ ἔχωμεν εὐθὺς μετ' ὀλίγον ἐπανάστασιν ἐν Θεσσαλίᾳ. Δὲν παρορῶ τὸν ὅρον τῆς ἀποζημιώσεως, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀποζημίωσιν ἀκριβῶς ἔγκειται

ὅλη ἡ περιπλοκὴ τοῦ ζητήματος, δηλαδὴ ὁ κόμπος, μὲ ἄλλας λέξεις.

Περίπτωσις δὲ δημοσίας ἀνάγκης δὲν ὑπάρχει, δὲν εἶνε τοιαύτη περίπτωσις, διότι θὰ ληφθῶσιν αὐθαιρέτως τὰ κτήματα, διὰ νὰ δοθῶσιν, ἔστω ἐπὶ ἀμοιβῇ, εἰς ἄλλα ἄτομα, ἢ ὁμάδας. Δημοσία ἀνάγκη θὰ ἦτον, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ δημιουργηθῇ πεδίον στρατιωτικῶν ἀσκήσεων, βολῶν καὶ λοιπὰ ὅμοια. Θέτομεν δὲ ἐκτὸς συναλλαγῆς πλέον ὅλας τὰς ἄλλας μεγάλας ἰδιοκτησίας ἐν Ἑλλάδι, διότι, εἰσαγομένης τῆς διατάξεως τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν εἰς τὸ ἄρθρον, οὐδεὶς θὰ εἶνε τόσον παράφρων, ὥστε νὰ δαπανήσῃ καὶ νὰ κοπιάσῃ πρὸς βελτίωσιν τοῦ κτήματός του, διὰ νὰ τοῦ τὸ ἀφαιρέσουν κατόπιν αὐθαιρέτως ὅ,τι ὥραν θέλουν. Τὸ σύστημα τῆς ἄνευ ἐπιλογῆς ἀπαλλοτριώσεως μεγάλων κτημάτων εἶνε ὀλέθριον, ἀπέτυχεν οἰκτρῶς. Μόνον δι' ἐκουσίας ἀπαλλοτριώσεως δυνάμεθα νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἐπιμόρτους καλλιεργητάς.—«Θεσπίζω τὴν ἐκουσίαν ἀπαλλοτρίωσιν, θέτω ὅριον τῆς τιμῆς κατὰ τὸ ἐξηκριβωμένον εἰσόδημα τῆς τελευταίας 4ετίας, ἢ 5ετίας, ἐπὶ τῇ βάσει τόκου 5 ο/ο».—Εἰς αὐτὸ τὸ μέσον μόνον δυνάμεθα καὶ ἐπιτρέπεται νὰ καταφύγωμεν.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο προσφέρουν οἱ μεγαλοκτηματίαι τῆς Θεσσαλίας κτήματά των πρὸς πώλησιν, ἀλλὰ—δὲν γνωρίζω βεβαίως ἐγὼ διατί—δὲν γίνονται δεκτὰ οὕτω καὶ ζητεῖται ἐπιμόνως ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις. Τοιαύτη ὅμως ἐνέργεια τῆς Πολιτείας ἀντίκειται καὶ πρὸς τὸ θετὸν καὶ πρὸς τὸ ἄγραφον δίκαιον, οὐδὲν θὰ ἐπιτύχῃ ὡς πρὸς τὸν σκοπόν, θὰ δημιουργήσῃ νέας θυέλλας, ζημίας σπουδαιοτάτας εἰς τὸν τόπον καὶ θὰ παραστήσῃ τὸ Κράτος τοῦτο ὡς Κράτος παραβιάσεως καὶ ἀνομίας.

Δ. Χρυσοστόμης (ὥρᾳ 7. 20'). Προτείνει νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ «ἰαματικῶν ὑδάτων» καὶ τὸ «λιμνῶν». Λέγει:—Ἂν γίνῃ οὕτω καὶ ληφθῇ πρόνοια εἰς τὸ μέλλον δι' εἰδικοῦ νόμου περὶ λιμνῶν, τὸ Κράτος θὰ ὠφεληθῇ μεγάλως. Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας εἶπεν ὅτι γαῖαι κεκαλυμμέναι ὑπὸ ὑδάτων ἀνήκουν εἰς τὸ Δημόσιον.

Πρόεδρος. Κατὰ τὸ ἄρθρον 40 τοῦ Κανονισμοῦ ἐρωτῶ τὴν Βουλὴν ἂν θεωρῇ τὴν ἔγγραφον ταύτην πρότασιν τοῦ κ. βουλευτοῦ ἀμέσως ἀπορριπτέαν ἢ παραπεμπτέαν εἰς τὴν Ἐπιτροπήν.

Πρ. Τ. ναζείλιος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Νὰ ἀρίσωμεν τὸ ζήτημα εἰς τὸ τέλος τῆς συζητήσεως.

Α. Βαλαωρίτης (ὥρα 7.25΄) Τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ προλαλήσαντος εἶνε ἀστήρικτα καὶ δὲν θὰ σταματήσω πρὸ αὐτῶν. Περιορίζομαι εἰς τὴν πρότασιν τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν. Ὁ κατακτητὴς κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἐσεβάσθη τὰς ἰδιοκτησίας τῶν κατοίκων. Κατόπιν ἐξεβίασαν αὐτοὺς μεγιστάνες καὶ ἰσχυροί. τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ζητήσωσι τὴν προστασίαν τοῦ ἐν Κων/πόλει ἱεροῦ τεμένους τοῦ Ἐβκαφίου. ἐπὶ ἀποδόσει ὡρισμένου ποσοστοῦ ἐκ τοῦ εἰσοδήματος. Ὁ Ἀλῆ πασᾶς ἐξαπέστειλε σκοπίμως εἰς Θεσσαλίαν ἄταπτα στίφη. οἱ κάτοικοι προσέφυγον εἰς αὐτὸν διὰ νὰ τὰ ἐκδιώξῃ. οὗτος ἐζήτησε νὰ ἐξαστήσωσιν ἐξ αὐτοῦ τὰ κτήματα. διὰ νὰ λάβῃ ἀφορμὴν νὰ ἐπέμβῃ. Οὕτω,καὶ δι' ἄλλων ἀκόμη νεωτέρων περιπλοκῶν καὶ παραβιάσεων καὶ ἐκμεταλλεύσεων. ἐπηκολούθησεν ἡ βαθμιαία ἀφαίρεσις τῆς Θεσσαλικῆς γῆς ἀπὸ τοὺς πρώτους καὶ κυρίους κατόχους αὐτῆς. τοὺς νῦν ἐπιμόρτους καλλιεργητάς. Ἡ ἱστορία εἶνε γνωστοτάτη καὶ ἀνέφερον αὐτὴν μόνον διότι ὁ προλαλήσας κ.Ξηρὸς ἐτόνισεν ὅτι αἱ μεγάλαι κτήσεις τῆς Θεσσαλίας εἶνε νομιμώτατα.

Μέχρι τῆς προσαρτήσεως τῆς Θεσσαλίας. τῷ 1881. τοιαύτη ἦτον ἡ ἐξέλιξις τῆς ἰδιοκτησίας ἐν αὐτῇ. Ἐκτότε. οὐ μόνον δὲν ἠδυνήθησαν οἱ καλλιεργηταὶ ν' ἀνακτήσωσιν ἀπωλεσθέντα δικαιώματα. ἀλλὰ ἔχασαν καὶ ὅσα εἶχον ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Τότε οἱ ἰδιοκτῆται καὶ οἱ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐνοικιασταὶ δημοσίων γαιῶν ἀκόμη. οἵτινες κατώρθωσαν νὰ ἐμφανισθῶσιν ὡς ἰδιοκτῆται—ἐπέτυχον νὰ ἀπατήσωσι τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, νὰ παρασύρωσιν αὐτὴν εἰς βίαν κατὰ τῶν καλλιεργητῶν. οἵτινες ἐξηναγκάσθησαν οὕτω νὰ συνάψωσι τὰ περιώνυμα ἐκεῖνα κολλιγικὰ συμβόλαια. τὰ ἔχοντα ὅρους ἀνελευθέρους καὶ διὰ τοῦτο ἄκυρα. Ὅθεν οἱ Θεσσαλοὶ ζητοῦντες ἐπανόρθωσιν τῶν γενομένων. δὲν ζητοῦσι τι ἄδικον. οὔτε ἀδύνατον. Τὸ μορτιτικὸν καθεστὼς. διατηρούμενον καὶ παρ' ἡμῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Διπλῆν Βουλήν. θὰ δημιουργήσῃ τάχιστα καταστάσιν πραγμάτων ἐπικίνδυνον. Ἐὰν λυθῇ τὸ γεωργικὸν ζήτημα. ἐὰν ἀκολουθήσωμεν γεωργικὴν πολιτικήν. δηλαδὴ ἐνισχύσωμεν τὴν ἔγγειον πρόσοδον, τὰ ἑκατομμύρια ἄτινα ἐξάγονται

εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, θὰ μένουν ἐν τῇ χώρᾳ. Εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐγγείου προσόδου ὑπάγεται ὁ ὑγιὴς καταμερισμὸς τῆς ἰδιοκτησίας. Ὑπὸ ἀπόλυτον κανόνα ἐκτιμήσεως δὲν ὑπάγεται τὸ καθεστὼς οὔτε τῆς μικρᾶς. οὔτε τῆς μεγάλης ἰδιοκτησίας. Ἐξαρτᾶται τὸ ζήτημα ἐξ ὅρων καὶ περιστάσεων. (Ἡ Βουλὴ. ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ Προέδρου, παρέχει 10΄ ἔτι εἰς τὸν ῥήτορα. ὡς ἐξαντληθέντος τοῦ ἡμίωρου αὐτοῦ). Ἐν Ἑλλάδι κυρίως τὸ σύστημα τῆς μικρᾶς ἰδιοκτησίας δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ. ἕνεκα τῶν κλιματολογικῶν ὅρων τῆς χώρας. Τὸ μόνον μέσον ἐνισχύσεως τῆς παραγωγῆς. ἄρα καὶ τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, εἶνε ἡ μικρὰ ἰδιοκτησία. Αὕτη δημιουργεῖται δι' ἑκουσίου. ἢ ἀκουσίου ἀπαλλοτριώσεως. Ἐν τῇ πρώτῃ. ἢ θὰ ἀρνηθῶσι. ἢ θὰ ζητήσωσιν ὑπερόγκους τιμὰς οἱ ἰδιοκτῆται. Ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ μέσον τῆς ἑκουσίου ἀπαλλοτριώσεως ἀπέτυχε. Οἱ ἰδιοκτῆται τῆς Θεσσαλίας ἐγνώσθη ὅτι ἀπετάθησαν καὶ πρὸς τὴν Τουρκικὴν Πρεσβείαν. Δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι ἓν Κράτος ἔχει δικαίωμα νὰ ρυθμίζῃ τὰ καθ' ἑαυτὸ ὡς βούλεται! διὰ λόγους δημοσίας ἀνάγκης. Τὸ ἄρθρον δὲ 6 τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συνθήκης. κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Θεσσαλίας. ῥητῶς λέγει ἐν τῇ α' διατάξει αὐτοῦ ὅτι λόγῳ δημοσίας ἀνάγκης. δύναται νὰ γίνῃ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις τῶν κτημάτων. Δεχόμενοι τὴν διάταξιν τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν. θὰ λυτρώσωμεν χιλιάδας Θεσσαλῶν Ἑλλήνων ἀπὸ δεινοτάτους βιωτικοὺς ὅρους. θὰ ἀνορθώσωμεν τὸ δίκαιον, θὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν ὑλικὴν πρόοδον τῆς χώρας.

Ι. Παπαμιτζόπουλος (ὥρα 8η). Ἡ ἰδιοκτησία ἐθεωρήθη ἀνέκαθεν ὡς τι ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπῆρχε καὶ Θεὸς τῆς ἰδιοκτησίας. ὁ «Ὅριος» Θεός. Εἶνε ἓν τῶν τριῶν ἱερῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. ὅπως τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς. τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας. Πλεῖστα Συντάγματα ὡς τοιοῦτον διαγράφουν τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας. Τὸ Βελγικόν. τὸ Αὐστριακόν, τὸ Ἰταλικόν. Μόνον ἐν περιπτώσει ἀνάγκης τοῦ Κράτους. ὡς δημοσίου προσώπου. ἀναγνωρίζεται ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις. Ὁ Βένθαμ λέγει, ὅτι ὁ νόμος καὶ ἡ ἰδιοκτησία ἐγεννήθησαν ὁμοῦ. πρὸ τοῦ νόμου δὲν ὑπῆρχεν ἰδιοκτησία. Τὸ Ρουμανικὸν Σύνταγμα. ὅπερ ἐπεκαλέσθησαν οἱ ἀντιφρονοῦντες καθώρισε τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιβάλλεται ἡ ἀναγ-

καστική ἀπαλλοτρίωσις. Τὴν ὁδοποιΐαν, τὴν δημοσίαν ὑγείαν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμύνης τῆς χώρας. Ἂν ἐξεποίησε δέ, ἂν ἔδωκε γαίας δημοσίας πρὸς τοὺς χωρικοὺς ἡ Ρουμανικὴ Κυβέρνησις, ἔδωκε τὰς κατασχεθείσας μοναστηριακὰς γαίας, καταλυθέντων τῶν μοναστηρίων. Κατόπιν, δι' ἀγορῶν γαιῶν ἐνεκαθίστα βαθμηδὸν χωρικούς, θέλοντας καὶ δυναμένους νὰ ἐργασθῶσι, δὲν ἐξεβίαζε πώλησιν ἀκουσίαν. Καὶ ἐν Ἰρλανδίᾳ ὅμοιόν τι ἐγένετο. Ὁ Λουτσάττι, ἀγορεύων πρό τινος διὰ τὸν Καβούρ, εἶπεν, ὅτι ἐκεῖνα τὰ Κράτη προοδεύουσιν, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἰδιοκτησία εἶνε ἡγγυημένη. Οὐδεὶς ἀντιλέγει εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς τύχης τῶν Θεσσαλῶν καλλιεργητῶν, πάντες θλιβόμεθα διὰ τὰ δεινά των. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι τρόποι ἄγοντες εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Τὸ Κράτος ὅμως δὲν ἀντέχει, ὡς βεβαρυμένον μεγάλως ἤδη, εἰς τὸ ν' ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς ἐξαγορᾶς τῶν μεγάλων κτημάτων τῆς Θεσσαλίας, ὡς ἐπρότεινε, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὁ πρῶτος ἀγορεύσας ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἔντιμος καὶ σεβαστὸς ἀντιπρόσωπος Λαρίσσης κ. Γεωγιάδης. Ἀλλά, πρὸ πάντων, αὐθαίρετος κατάλυσις τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας σημαίνει κατάλυσιν αὐτῆς τῆς βάσεως τῆς Πολιτείας.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 10ῃ ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ι. Ἀθανασάκης (ὥρᾳ 10 5'). Νομίζω ὅτι δὲν δύναται σοβαρῶς ν' ἀμφισβητηθῇ ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 17 εἶνε θεμελιώδης. Τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας εἶνε ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀτόμου, τὸ ἀτομικὸν συμφέρον πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ τῆς «Δημοσίας ἀνάγκης» ἢ τῆς «Δημοσίας ὠφελείας».

Ἀλλὰ γεννᾶται τὸ ζήτημα τί ἐννοοῦμεν λέγοντες «δημοσίαν ἀνάγκην» ἢ «δημοσίαν ὠφέλειαν»; Δὲν φαντάζομαι ὅτι θὰ ὑπάρξῃ Βουλή, ἡ ὁποία θὰ κρίνῃ ὡς «δημοσίαν ἀνάγκην «τὸ ν' ἀφαιρέσῃ τὸ κτῆμα ἑνὸς καὶ νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὸν ἕτερον. Τοῦτο δὲν εἶνε «δημοσία» ἀλλ' εἶνε «ἰδιωτικὴ ὠφέλεια». Δὲν φρονῶ ὅτι ἔχομεν ἐξουσίαν νὰ πράξωμεν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ νομίζω ὅτι ἡ διεξαγομένη συζήτησις εἶνε πλατωνικὴ ἁπλῶς, διότι δὲν φαντάζομαι ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῶσιν ὅσα σήμερον συζητοῦμεν.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Ἀθανασάκης, λέγει ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητεῖται θὰ ἐπιφέρῃ βλάβην, ἀντὶ ὠφελείας.

Ὀφείλω, λέγει, νὰ διαμαρτυρηθῶ, κύριοι διὰ τὸ λεχθὲν ἐντεῦθεν ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ γεωργοὶ εἶνε δοῦλοι. Οὐδεὶς δοῦλος ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι. Ἄλλα εἶνε τὰ αἴτια τῆς κακοδαιμονίας, τῆς κακοδαιμονίας ἡ ὁποία ἀφορᾷ οὐ μόνον τοὺς γεωργοὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς τσιφλικούχους, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ἔχουσιν ὑποθηκευμένα τὰ κτήματά των. Τὰ αἴτια ταῦτα εἶνε ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πάντες γνωρίζομεν, εἶνε, ἐκτὸς τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν, ἡ ἔλλειψις ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καὶ ἡ τοκογλυφία.

Αὐτὰ εἶνε τὰ πράγματα, κύριοι, δὲν γνωρίζω ἐὰν εἶνε ὀρθὴ ἡ γνώμη μου, νομίζω ὅμως ὅτι εἶμαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἐπαναπαύω τὴν συνείδησίν μου.

Μ. Μπουφίδης (10. 30'). Ἀντικρούων πάντας τοὺς ὁμιλήσαντας κατὰ τῆς ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν ὑποβληθείσης τροπολογίας ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν τὰ τῆς καταστάσεως τῶν ἐπιμόρτων καλλιεργητῶν Θεσσαλίας καὶ ἀναφέρει, πλὴν ἄλλων, ὅτι οἱ τσιφλικοῦχοι ἀπαιτοῦσι νὰ λαμβάνωσι τὸ $^1/_3$ καὶ ἐκ τοῦ εἰσοδήματος ἀγρῶν, τοὺς ὁποίους οἱ καλλιεργηταὶ μὲ ἰδικά των χρήματα ἠγόρασαν.

Γ. Μπόπ παρατηρεῖ ὅτι ἡ δικαιολογία τοῦ ποσοστοῦ εἶνε τὸ ὅτι ἐπειδὴ συγκομίζονται ἐν τῷ αὐτῷ ἁλωνίῳ ἡ ἡ ἐσοδεία τῶν τσιφλικούχων καὶ ἡ ἐσοδεία τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐπιμόρτου ὑπάρχει κίνδυνος ἵνα ὁ σωρὸς τοῦ κολλήγου αὐξηθῇ εἰς βάρος τοῦ σωροῦ τοῦ ἰδιοκτήτου.

Μ. Μπουφίδης. Δὲν εἶνε, λέγει, αὕτη ἡ ἐξήγησις. Διότι τὸ κτῆμα ἐκεῖνο ἐγένετο πλέον ἰδιοκτησία τοῦ ἀγρότου, κτηθεῖσα δι' ἱδρώτος καὶ δι' αἵματος. Καὶ ὅμως ὁ Ὀσποδάρος ἰδιοκτήτης ζητεῖ τὸ τρίτον ἐκ τῆς ἐσοδείας τοῦ κτήματος, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν γεωργόν, καὶ ἂν ὁ γεωργὸς δὲν ὑποκύψῃ ὑπάρχουν καὶ δικαστήρια ἑλληνικά, ὑπάρχει καὶ μητρυιὰ δικαιοσύνη, ἡ ὁποία, ὡς συνέβη ἐν Καρδίτσῃ, ἀναγνωρίζει ὅτι ὁ ἀγρότης ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὸν φόρον τῆς ὑποστελείας, ἄλλως πρέπει νὰ ἐκδιωχθῇ ἀπὸ τὸ κτῆμα, ὅπερ εἶνε ἰδικόντου.

Ἐὰν δὲ πάντες εὑρίσκομεν «δημοσίαν ἀνάγκην» προκειμένου περὶ κατασκευῆς μιᾶς ὁδοῦ, ἢ μιᾶς γεφύρας κλπ. πῶς δὲν θ' ἀναγνωρίσωμεν δημοσίαν ἀνάγκην τὴν στιγμὴν

καθ' ἣν τετρακόσιαι χιλιάδες λαοῦ σᾶς φωνάζουσιν ὅτι δὲν δύνανται πλέον νὰ εἶνε δοῦλοι.

Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀνεξαρτησίαν ἀντετάχθη μία συμμαχία, ἡ ὁποία αὐτοεκλήθη ἱερὰ διὰ νὰ βεβηλώσῃ τὸ ἅγιον αὐτὸ ὄνομα. Εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῶν Θεσσαλῶν ἀντετάχθη μία ἄλλη συμμαχία, μὴ τολμήσασα νὰ βεβηλώσῃ τὸ ὄνομα τῆς ἱερότητος καλυθεῖσα ὅμως κτηματικὴ ἕνωσις.

Κατὰ τῆς ἱερᾶς συμμαχίας ἀντετάχθη ἡ ἀνθρωπότης καὶ ἐβοήθησε τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζομένους· νῦν, καλῶ ὑμᾶς, Ἕλληνες πατριῶται, ὅπως ὑπάρξητε ἐλευθεροτύποι τῶν Θεσσαλῶν (χειροκροτήματα).

Ν. Σκληβάνης (11) ἀναγνωρίζει ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας εἶνε ἱερόν, ἀλλ' ἔτι ἱερώτερον εἶνε τὸ δικαίωμα τοῦ Κράτους ὅπως θέτῃ ἐκποδὼν πᾶν ἐμπόδιον, ὅπερ ἀντιτίθεται εἰς κεφαλαιώδη συμφέροντα τῆς χώρας. Ἐφ' ὅσον ἐν Θεσσαλίᾳ ἐξακολουθεῖ ἡ διαπάλη μεταξὺ κολλήγων καὶ ἰδιοκτητῶν ἡ γεωργία εἶνε ἀδύνατον νὰ προοδεύσῃ. Τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ ἤδη τὴν Βουλὴν δὲν εἶνε ζήτημα μόνον Θεσσαλικόν, ἀλλ' εἶνε ζήτημα γενικόν, ζήτημα ἑλληνικόν, ζήτημα φιλοτιμίας. Ἀναφέρει ἀκολούθως τὸ παράδειγμα τῆς Ρουμανίας τῆς ὁποίας ὁ Πρωθυπουργὸς Κούζας ἐγένετο ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐν καταστάσει πολὺ χειροτέρᾳ τῆς τῶν Θεσσαλῶν καὶ ἀναφέρει τὰ ὠφέλη τὰ προκύψαντα ἐκ ταύτης εἰς τὴν Ρουμανίαν. Κηρυσσόμενος ὅμως ὑπὲρ τῆς διανομῆς τῶν γαιῶν τονίζει καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως τῆς μεγάλης ἰδιοκτησίας διότι ἡ μεγάλη ἰδιοκτησία διευκολύνει τοὺς μικροὺς ἰδιοκτήτας. Ζητήματα διεθνοῦς φύσεως δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀναρρῶσιν, ἀλλ' ἵνα καὶ οὗτος ὁ κίνδυνος ἐκλίπῃ ἂς ἀπαλλατριωθῶσι τὰ ἑλληνικὰ μόνον κτήματα.

Τελευτῶν λέγει ὅτι μέγας τίτλος τιμῆς διὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἦτο νὰ ὀνομασθῇ σωτὴρ τῶν Θεσσαλῶν γεωργῶν.

Κ. Χαϊτζιάνος (11.30'). Ἡ ἰδιωτικὴ περιουσία βεβαίως καθορίζεται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου ἡ μεγάλη ὅμως σπουδαιότης σὺν τῷ χρόνῳ ἐπέβαλε καὶ τὴν διὰ συνταγματικῆς διατάξεως περιφρούρησιν αὐτῆς.

Κηρύσσεται ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τῆς συνταγματικῆς προστασίας μόνον τῆς κυριότητος καὶ προτείνει ὅπως ἀντὶ

τοῦ ὅρου τῆς «δημοσίας ἀνάγκης» τεθῇ ὁ ὅρος τῆς «κοινῆς ὠφελείας». Τελευτῶν τάσσεται ὑπὲρ τῆς διατυπώσεως τὴν ὁποίαν προτείνει ἡ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς διατυπώσεως τοῦ ὅρου τῆς «κοινῆς ὠφελείας» καὶ ὑποστηρίζει τὴν τροπολογίαν τὴν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν.

Ἀκολούθως ὁ κ. Κ. Χαϊτσάνος λέγει ὅτι εἰς παρομοίαν κατάστασιν εὑρίσκονται οἱ ἀγρόται Κερκύρας, ὅτι δὲ οἱ βουλευταὶ Κερκύρας προσεχῶς θέλουσιν ὑποβάλει νομοσχέδιον ὅπερ ἀποβλέπει εἰς τὴν βαθμιαίαν, ἀλλ' ὁριστικὴν ἄρσιν τῆς ἀγροτικῆς δουλείας τῶν Κερκυραίων. Τάσσεται ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῶν Θεσσαλῶν καὶ προσθέτει ὅτι ἂν μὴ συμπεριληφθῇ αὕτη εἰς τὸ Σύνταγμα τοὐλάχιστον νὰ γίνωσι δηλώσεις τοιαῦται, ὥστε οἱ μετέπειτα νόμοι νὰ μὴ θεωρηθῶσιν ἀντισυνταγματικοί.

Ἡ Λύσις αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴν μιᾶς πολιτικῆς σοβαρᾶς γεωργικῆς τὴν ὁποίαν θ' ἀκολουθήσωμεν. Ἐὰν ἐρθάσαμεν εἰς κρίσιμον σημεῖον, ἐφθάσαμεν εἰς αὐτὸ διότι δὲν ἐξεμεταλλεύθημεν ὡς ἔδει τὰς παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς χώρας.

Ὁ κ. Μιχάλακος λέγει μετὰ ταῦτα ὅτι οἱ ἐγγεγραμμένοι εἶνε τοσοῦτοι ὥστε θὰ καταστῇ ἀδύνατον νὰ περατωθῇ ἡ συζήτησις, ὅσον δήποτε καὶ ἂν παραταθῇ αὕτη, προτείνει δ' ὅπως λυθῇ ἡ συνεδρίασις ἵνα ἡ Βουλὴ συνεδριάσῃ κύριον τὴν 10 τῆς πρωΐας

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν πρότασιν τοῦ κ. Προέδρου καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται ὥρᾳ 12ῃ.

Ὁ Πρόεδρος
Χ. Στρέϊτ

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΔ'.

τῆς 19 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 10.50' π. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 188 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς· 1) Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀνδραβίδας ἐξαιτοῦνται ἀναστολὴν τῆς ἀναγκαστικῆς εἰσπράξεως τοῦ φόρου μέχρι τῆς συγκομιδῆς τοῦ προσεχοῦς Αὐγούστου. 2) Οἱ κατάδικοι Καλαμῶν ζητοῦσι χάριν τοῦ $^1/_3$ τῆς ποινῆς των. 3) Ὁ ἀπόστρατος ἐνωμοτάρχης Ἀν. Παναγιωτόπουλος ζητεῖ καθιστερούμενα χρηματικά του δικαιώματα ἐκ κατασχέσεως λαθεμπορικῶν εἰδῶν. 4) Τὸ Δημοτ. Συμβούλιον Ἀρμενίου ζητεῖ ὅπως ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ σπειρομένων γαιῶν. 5) Οἱ μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» τοῦ δήμου Εὐρυμενῶν ζητοῦσι προστασίαν τῶν εἰς τὴν «Ἀμοιβαίαν» καταθέσεών των· καὶ 6) ἡ Αἰκατερίνη Κορωναίου διαμαρτύρεται ὅτι ὁ σύζυγός της διατελεῖ ἐπὶ 20 μῆνας ὑπόδικος.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν.

Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ 17ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. **Α. Παπαναστάσιον** (10.53') ὅστις διεξερχόμενος τὰ αἴτια, ἅτινα ἤγαγον πρὸς τὴν ἐπανάστασιν, ὑποδεικνύει ὅτι ὁ μεγαλήτερος συντελεστὴς τῆς κακοδαιμονίας ἦτο ἡ ἔλλειψις καθορισμοῦ οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ἐρειδομένης εἰς σπουδαίαν μελέτην τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας.

Κακίζει τὴν Πολιτείαν, ἥτις καὶ μετὰ τὴν πρασάρτησιν τῆς Θεσσαλίας ἐξηκολούθησε τὴν ἰδίαν τακτικήν, ἐνῶ ἔδει στρεφομένη πρὸς τὴν Θεσσαλικὴν γῆν νὰ ἐπιλύσῃ τὰ ἐν αὐτῇ ζητήματα, οὐχὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν γεωργικῶν πληθυσμῶν, οἱ ὅροι τῆς ὑπάρξεως τῶν ὁποίων δὲν εἶχον τυχαίαν τὴν ἐξέλιξιν.

Ἀκολούθως λέγει ὅτι ἂν προέκυψαν ἀγαθά τινα ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως, πρῶτον μεταξὺ τούτων εἶνε ὅτι ὑψώθη ἡ σημαία τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὁποίας ἀνέλαβε τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων.

Ἀλλὰ πρέπει καλῶς νὰ κατανοηθῇ ὅτι γεωργικὴ πολιτικὴ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ γεωργίας ἐν Θεσσαλίᾳ, ἡ ὁποία πάλιν δὲν δύναται νὰ προκόψῃ καὶ ἀναπτυχθῇ ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἡ ἀγρία πάλη μεταξὺ ἰδιοκτητῶν καὶ κολλήγων.

(Ἀποφάσει τῆς Βουλῆς παράτασις 5' λεπτῶν).

Στρέφεται ἀκολούθως περὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ 17ου ἄρθρου καὶ ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς ἐννοίας αὐτοῦ λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ συντάξῃ αὐτὸ οὕτως, ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀπαραβιάστου τῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἱκανοποιηθῶσιν αἱ δίκαιαι ἀπαιτήσεις τῶν δυστυχῶν καλλιεργητῶν.

Τελευτῶν λέγει ὅτι οὐδεμία ἐπιστημονικὴ ἀνακολουθία θέλει συμβῇ ἂν γίνῃ δεκτὴ ἡ ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν προταθεῖσα τροπολογία.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** δηλοῖ ὅτι θ' ἀναγκασθῇ, ἐφαρμόζων αὐστηρῶς τὸν Κανονισμόν, νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸ ἑξῆς παρατάσεις ἀγορεύσεως, καθόσον οἱ ἐγγεγραμμένοι ὅπως ὁμιλήσουν ὑπερβαίνουν τοὺς 80, ἡ δὲ συζήτησις δύναται οὕτω νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπ' ἄπειρον.

Κ. Ροΐλος (11.32'). Ὑπάρχουσι, λέγει, δικαιώματα καὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Συνελεύσεως, ἀλλ' ὑπὲρ τὰ δικαιώματα ταῦτα ὑπάρχουσι τὰ δικαιώματα ἐκεῖνα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως ἑνὸς Κράτους. Τοιαῦτα δὲ εἶνε τὸ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου καὶ τὸ τῆς ἰδιοκτησίας. Δὲν ἀρνοῦμαι, ὅτι δυνατὸν νὰ ὑπάρξωσι καὶ ἐξαιρέσεις τινὲς ἀπαλλοτριώσεως διὰ λόγους δημοσίας ἀνάγκης. Δημοσία ὅμως ἀνάγκη δὲν ὑφίσταται ὅταν ἡ ἰδιοκτησία ἀπαλλοτριοῦται, ἵνα περιέλθῃ εἰς κατοχὴν ἰδιωτῶν καὶ οὐχὶ εἰς κοινὴν χρῆσιν. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει καθῆκον, πρὶν ἢ οἱ κ. κ. βουλευταὶ ἐκφέρωσι τὴν γνώμην των, νὰ ἐκφέρῃ τὴν ἑαυτῆς γνώμην, χωρὶς πάντοτε νὰ παρασυρθῇ ἢ νὰ ρυμουρλκηθῇ εἴτε ἐξ ἀγορεύσεων ἄλλων βουλευτῶν εἴτε κολακεύουσα λαϊκὰς ἀδυναμίας.

Ἡ ἀναγραφὴ ἐν τῷ Συντάγματι διατάξεως περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως θὰ σπείρῃ ζιζάνια, ὧν τ' ἀποτελέσματα θὰ γείνουν ταχέως αἰσθητά. Ἐφ' ὅσον δὲν κανονίζεται ἡ γεωργικὴ πολιτικὴ τοῦ Κράτους δὲν θὰ πράξωμεν

ἄλλο ἢ νὰ δώσωμεν εἰς τὸν λαὸν ἐλπίδας, αἵτινες θ' ἀνάψουν πυρκαϊάν.

Γ'. Συμβίωσις (11.55'). Τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον δὲν ἔχει μόνον ἐξαιρετικὴν σπουδαιότητα, διότι ἀφορᾷ ἓν ἐκ τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτου, ἀλλὰ διότι θίγει τὸν θεσμὸν ἐπὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ ὁποίου εἶνε ἐδραιωμένη ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία. Ὅσον ὅμως ἀρχαία εἶνε ἡ ἀναγνώρισις τοῦ δικαιώματος τούτου, τόσον ἀρχαία εἶνε καὶ ἡ ἀναγνώρισις ἐκ μέρους τῆς κοινωνίας τῆς ἀνάγκης περιορισμῶν εἰς τὸ δικαίωμα τοῦτο. Παράλληλα ἀπόλυτα δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχωσι κατ' ἀνάγκην, ὅταν τὸ ἀτομικὸν δικαίωμα ἔλθῃ εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὸ γενικὸν καλόν, τὸ ἓν θὰ περιορίσῃ τὸ ἕτερον.

Ὁ βαθμός, καθ' ὃν ἑκάστην θὰ ὑποχωρήσῃ εἶνε ἐνδεικτικὸν τῶν πολιτικῶν ἀντιλήψεων μιᾶς ἐποχῆς.

Ἕνεκα τῶν προλαλησάντων μίαν μόνην μίαν ἄποψιν νέαν, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν ὀλιγώτερον σπουδαίαν, θὰ θίξω.

Τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα εἶνε μία φάσις τῆς μεγάλης δίκης, ἥτις διεξάγεται πρὸ τῆς ἀνθρωπότητος μεταξὺ τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας, τῶν ἰδιοκτητῶν δηλονότι τῶν μέσων παραγωγῆς πρὸς τὴν ἄκληρον μερίδα. Εἶνε ἡ πρώτη φάσις, διότι ἀφορᾷ τὴν πηγὴν ταύτην τῆς ὑλικῆς ὑποστάσεως τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν ἀγροτικὴν ἰδιοκτησίαν.

Δὲν εἶνε δὲ δυνατὸν νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἡ σύγκρουσις τῶν ἀντιτιθεμένων συμφερόντων, διότι οἱ πολιτικοὶ θεσμοί, καθιεροῦντες τὴν ἰσότητα τῶν πολιτῶν δὲν δύνανται νὰ εἶνε τελεσφόροι ὅταν τοιαῦται οἰκονομικαὶ διαφοραί, τοιαῦται βιωτικαὶ συνθῆκαι κρατοῦσιν.

Ἐὰν ἀλλαχοῦ ἡ πίεσις ἀσκουμένη ὡς ἐκ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τῶν πολιτευομένων καὶ δίδουσα τὴν κατεύθυνσιν τῆς συγχρόνου πολιτικῆς τῶν κρατῶν εἶνε μεγάλη καὶ φθάνει μέχρι καταχρήσεως ἐν Ἑλλάδι, ἔχομεν καθῆκον νὰ διευθετήσωμεν, προληπτικῶς ἐνεργοῦντες, τὸ ζήτημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἡ καλλιτέρα βάσις τῆς ὀλεθρίας πολιτικῆς τῆς πλειοδοσίας ὑποχρέσεων.

Ἐξακολουθῶν ἀναφέρει τὰ τελευταῖα ἐν Ἀγγλίᾳ πολιτικὰ γεγονότα. Τὰ δύο κυριώτερα σημεῖα τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων. Εἶνε ἔμ-

μεσα μέτρα πρὸς ἀπαλλοτρίωσιν. Τὰ μέτρα ταῦτα στηρίζονται εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ αὔξησις τῆς ἀξίας πρέπει νὰ φορολογῆται ἐπαχθῶς ὅταν δὲν εἶνε προϊὸν ἐργασίας.

Ἐξετάζει τὰ μέλλοντα νὰ ἐπακολουθήσωσι κατόπιν τῆς ἀνορθώσεως τῶν κοινῶν, ἥτις θὰ ἔχῃ ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας.

Ἀλλὰ διὰ νὰ φθάσῃ ἐκεῖ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὑπέστη θυσίας. Ἔτι πλέον νέαι θυσίαι ζητοῦνται καὶ θὰ ζητηθῶσιν ἄφιον ὑπὸ τύπον χρεωλυτικοῦ δανείου, τοῦ ὁποίου τὸ κυριώτερον μέρος θὰ διατεθῇ πρὸς ἀνόρυξιν ὑδραυλικῶν ἐν Θεσσαλίᾳ.

Εἶνε ἢ δὲν εἶνε ταῦτα βάσις, εἰς ἣν νὰ στηριχθῇ μία βαρυτάτη φορολογία, ἥτις νὰ ἐπιφέρῃ ἐπιτρεπομένης καὶ τῆς εἰς κτήματα πληρωμῆς, τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα;

Ἀντὶ τῶν ἐμμέσων τούτων μέτρων δὲν εἶνε προτιμώτερον τὸ εἰλικρινὲς καὶ εὐθὺ τῆς ἀναγραφῆς τῆς διατάξεως ταύτης εἰς τὸ Σύνταγμα, ἵνα ἀρθῶσι καὶ αἱ συχνὰ μέλλουσαι νὰ γεννηθῶσιν ἀμφισβητήσεις ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου τούτου διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν νομίζει ἡ Βουλὴ ὅτι ἐμπεριέχεται ἡ ἔννοια καὶ παρέλκει ἡ προσθήκη;

Ἔχω ὑπ' ὄψει μου λέγων ταῦτα τὴν γνώμην σεβαστοῦ πολιτευτοῦ διοικήσαντος τὸν τόπον, ὅστις ἀμφισβητεῖ τὴν ὑποχρεωτικὴν ἑρμηνευτικὴν σημασίαν ἑρμηνευτικῶν τυχὸν δηλώσεων.

Σπ. Δομπορίμης. Ἐκτὸς ἐὰν ὁλόκληρον τὸ σῶμα μηδενὸς διαφωνοῦντος, λάβῃ τοιαύτην ἀπόφασιν.

Γ. Τσαμπίρης. Ἤθελον νὰ προκαλέσω τὴν δήλωσιν ταύτην διὰ νὰ καταδείξω τοὺς κινδύνους τῆς ἀοριστίας δι' ἣν περίπτωσιν θεωρηθῇ ἀναγκαῖον νὰ ἐνθῇ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ προβῇ, ἐὰν καὶ ὅταν τὸ νομίσῃ ἐπίκαιρον, εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν.

Θέλω ἐπίσης νὰ ἀναιρέσω τὸ ἐπιχείρημα τὸ λεχθὲν ὅτι δὲν εἶνε δίκαιον νὰ δοθῇ τόσον ἐπισφαλὴς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐγγύησις εἰς τὸ ἵδρυμα, ὅπερ θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τῆς ἐξαγορᾶς καὶ μεταπωλήσεως.

Τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑποσχεθέντα μέτρα ἐὰν ἐκτελεσθῶσιν θὰ ὑπερτριπλασιάσωσι καὶ τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν γαιῶν.

Ἐπιλέγει ὅτι οἱ ἀόρατοι, ἀλλ' ὑπαρκτοὶ κοινωνικοὶ νό-

μοι, οἵτινες διέπουν τὴν ἐξέλιξιν, θὰ ἐπιφέρουν τὸ σήμερον ὑφ' ἡμῶν ἐπιδιωκόμενον, εἴτε προστεθῇ εἴτε δὲν προστεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα ἡ σχετικὴ διάταξις.

Κ. Σταμπουλής (12.13'). Ἐξεικονίζει διὰ μακρῶν τὸν βίον τῶν ἀγροτῶν Θεσσαλῶν καὶ λέγει ὅτι ἐὰν ἡ Πολιτεία δὲν σπεύσῃ εἰς ἐπίλυσιν τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος θ' ἀναγκάσῃ εἰς ἐκπατρισμὸν 200 χιλιάδας ἀλκίμων ἀνδρῶν, οἵτινες ἀποτελοῦσι μεγίστην δύναμιν διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς πατρίδος. Ἡ παροῦσα, λέγει, Βουλή, ἐλθοῦσα μετὰ μίαν ἐπανάστασιν, πρέπει νὰ ἐνισχύσῃ τὰς ἐλπίδας τῶν πενομένων ἐκείνων πληθυσμῶν, οἱ ὁποῖοι μόνον κατ' εὐφημισμὸν δύνανται ν' ἀποκαλῶνται ἐλεύθεροι.

Ὥρᾳ 12.30 μ. μ. διακόπτεται ἀποράσει τῆς Βουλῆς ἡ συνεδρίασις ἵνα ἐπαναληφθῇ τῇ 3. μ. μ.

Μετὰ μεσημβρίαν

Ὥρᾳ 3.35 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Πρόεδρος. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Τ. Ἡλιόπουλος.

Τ. Ἡλιόπουλος. Κύριε Πρόεδρε παρακαλῶ ὅπως διακοπῇ, εἰ δυνατόν, ἐπί τινα λεπτὰ ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ἤτις ἀποδέχεται τοῦτο καὶ ἡ συνεδρίασις διακόπτεται ἐπὶ 10' λεπτά.

Ὥρᾳ 4.5' ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρίασις.

Τ. Ἡλιόπουλος (4.5'). Τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας εἶνε ἐκ τῶν ἱερωτέρων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, συμφυὲς πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ὑπόστασιν καὶ οὐτινος ἡ προστασία, κατὰ τὸν Λόκε, ἀποτελεῖ τὸν κυριώτατον σκοπὸν τῆς Πολιτείας. Πρέπει ἐπομένως ἡ Βουλὴ μετὰ μεγίστης περισκέψεως ν' ἀποφασίσῃ, χωρὶς οὐδαμόθεν νὰ ἐπηρεασθῇ. Δὲν ὑπάρχει πρὸ ἡμῶν οὔτε Θεσσαλικὸν οὔτε ἀγροτικὸν ζήτημα. Ὑπάρχει ζήτημα συνταγματικόν.

Ἀκολούθως θεωρεῖ σφαλερὰν τὴν γνώμην καθ' ἣν τὸ Θεσσαλικὸν ζήτημα, ἀποτελεῖ περίπτωσιν «δημοσίας ἀνάγκης» καὶ ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ὁ νόμος ὅστις ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἤθελε ψηφισθῇ θὰ ἦτο ἀντισυνταγματικός. Οὐδέποτε ἐπιτρέπεται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς «δημοσία ἀνάγκη» ἢ «δημοσία ὠφέλεια» ἡ μετάθεσις τῆς κυριότητος ἀπὸ ἑνὸς προσώπου εἰς ἕτερον, διότι τοιοῦτος χαρακτηρισμὸς

θὰ ἐσημείου μέγα βῆμα πρὸς τὰς κοινωνιστικὰς ἰδέας, αἵτινες, ἂν ἐπικρατήσουν, θὰ ἔχουν ὀλέθρια ἀποτελέσματα διὰ τὴν χώραν. (Ἀποράσει τῆς Βουλῆς χορηγεῖται παράτατις τοῦ ἡμιώρου).

Καταλήγων λέγει ὅτι ἡ μόνη δυνατὴ μέριμνα διὰ τὸ Θεσσαλικὸν ζήτημα εἶνε ὁ διακανονισμὸς τῶν σχέσεων μεταξὺ κολλήγων καὶ ἰδιοκτητῶν.

Κ. Παπαφίτσιος (4.40'). Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν καὶ λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εὕρῃ αὕτη ἰσχυρὰν ἀντίδρασιν, διότι οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι εἶνε ἱερὸν τὸ δίκαιον τῶν πεινώντων καὶ ἐν ἀπογνώσει διατελούντων Θεσσαλῶν, οἵτινες ζητοῦσι τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν εἰς πολίτας ἐλευθέρους καὶ οὐχὶ δούλους.

Τελευτῶν ζητεῖ παρὰ τῆς Βουλῆς ὅπως ἀποδεχθῇ τὴν τροπολογίαν τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν ἱκανοποιοῦσα οὕτω τὴν Θεσσαλίαν διὰ τὸ ἔγκλημα, ὅπερ διέπραξε κατ' αὐτῆς ἐν τῷ παρελθόντι.

Κ. Γόντικας (5.7'). Πάντα τὰ δικαιώματα εἶνε ἱερὰ καὶ ἀπαραβίαστα, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ δικαιώματα ὑπόκεινται εἰς περιορισμοὺς ὅταν πρόκηται περὶ γενικωτέρων συμφερόντων. Καὶ ἡ παρελθοῦσα Βουλὴ ἦτο σύμφωνος πρὸς τὴν συνταγματικὴν λύσιν τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος, διότι καὶ αὕτη ἔκρινεν ὡς ἀναθεωρητέον τὸ ἄρθρον 17. Ὁ ὅρος «δημοσία ἀνάγκη» δύναται νὰ παραμένῃ ὡς ἔχει, διότι περιλαμβάνει ἔννοιαν εὐρυτάτην.

Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ ἐπιτρέπεται ὁ περιορισμὸς τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας χάριν κοινῆς ὠφελείας, ἀφοῦ ἐπιτρέπεται ἡ παραβίασις αὐτοῦ διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἑνὸς ὑδραγωγείου ἢ μιᾶς ὁδοῦ εἰς χωρίον, κατοικούμενον ὑπὸ 300 ἀνθρώπων; Μήπως τοῦτο τὸ συμφέρον ἀποτελεῖ «κοινὴν ὠφέλειαν» μεγαλητέραν τῆς τῶν Θεσσαλιωτῶν πληθυσμῶν; Ὅσον ἀφορᾷ τὰς δυσχερείας τὰς ἐκ τῶν Διεθνῶν Συνθηκῶν, ταύτας θὰ ἐξετάσῃ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία, ὅταν θὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματος. Τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα δὲν εἶνε μόνον Θεσσαλικόν, ἀλλ' εἶνε καὶ Πελοποννησιακόν. Διότι καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν συνεζητεῖτο τὸ μέτρον τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκριζώσεως τῶν σταφιδαμπέλων προετάθη καὶ τότε τὸ ἄρθρον 17, καὶ τὸ μέτρον ἀπεκρούσθη ἵνα ἐφαρ-

μισθῇ βραδύτερον ὑπὸ τῆς Προνομιούχου, ὑπὸ μορφὴν ἐκουσίας ἐκχιζώσεως καὶ ἐπιβαρυνθῶσιν οἱ σταφιδοπαραγωγοὶ μὲ φόρον 50 τοῖς ἑκατόν. Πρέπει λοιπὸν νὰ καθορισθῇ ἡ ἔκτασις τῆς «δημοσίας ἀνάγκης» πρὸς ἀποφυγὴν παρομοίων κινδύνων.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβερν.) Ὑποβάλλει σχέδιον ψηφίσματος πρὸς τὴν Δ. Βουλὴν ὅπως ἀπὸ τοῦδε διατάξῃ τὴν δημοσίευσιν καὶ ἰσχὺν τοῦ ἀναθεωρηθέντος ἄρθρου 3 τοῦ Συντάγματος ἐπιβαλλομένην, ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπειγούσης ψηφίσεως νόμου ρυθμίζοντος τὰ τῆς δικαιοδοσίας τῆς Γαλ. ἀποστολῆς, πρὸς ἀνάθεσιν εἰς τοὺς ἀποστολοῦντας αὐτὴν ἀξιωματικοὺς καὶ τῆς διοικήσεως στρατευμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν.

Ἐπίσης ὑποβάλλει τὰ νομοσχέδια «περὶ προσκλήσεως ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν διὰ τὸν Στρατὸν τῆς ξηρᾶς», «περὶ ἐκτελέσεως ἐπισκευῶν εἰς τοὺς ὑπάρχοντας παλαιοὺς στρατῶνας καὶ σταύλους καὶ περὶ κατασκευῆς συμπληρωτικῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν ἐπάρκειαν τῶν στρατωνισμῶν» καὶ «περὶ ἐκτελέσεως ὀχυρωματικῶν ἔργων διὰ τῶν πόρων τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης».

Γ. Μαυρομιχάλης (5. 40′). Ὑποβάλλει τροπολογίαν ὅπως ἡ ἀπαλλοτρίωσις ἐπιτρέπηται οὐ μόνον διὰ «δημοσίαν ἀνάγκην» ἀλλὰ καὶ διὰ «δημοσίαν ὑγείαν».

Πρόεδρος. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Καφετζόπουλος.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδ. Κυβ.) Κύριε Πρόεδρε, ἡ συζήτησις μέχρι τοῦδε ἐγένετο μόνον ἐπὶ τῆς τροπολογίας τῶν ἀξιοτίμων ἐκ Θεσσαλίας βουλευτῶν. Φρονῶ ὅτι θὰ ἦτο σκόπιμον ἂν μέλος τι τῆς ἐπιτροπῆς παρέλθῃ ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀνακοινώσῃ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τροπολογιῶν, αἵτινες ἔχουσιν ὑποβληθῇ.

Ὥρᾳ 5. 41′ μ. μ. ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ κ. **Σ. Δραγούμης**.

Σ. Δραγούμης. Ἡ πρότασις τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν δὲν εἶνε γενικὴ Εἰσάγεται δι' αὐτῆς δίκαιον ἐφαρμοσθησόμενον εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Δὲν εἶνε ἡ Θεσσαλία εἰς χείρονα θέσιν τῆς ἄλλης Ἑλλάδος κτηματικῶς. Ἡ Φθιῶτις ἔχει πλήρες τὸ σύστημα τῆς μεγάλης ἰδιοκτησίας, εὐτυχοῦσα ὑπ' αὐτό, παρ' ὅλα τὰ μοιραῖα ἔπαπα. Ἡ Εὔβοια, ἡ Ἀττικὴ ἐπίσης καὶ ἡ Πελοπόννησος ἀκόμη.

Ἡ ἰδιοκτησία ἐν Θεσσαλίᾳ κανονίζεται ἐκ συνθηκῶν τετραπλῶν. Ἡ συνθήκη μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας κατὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας εἶνε ἀπόρρητα συνθήκης τῆς Τουρκίας καὶ τῶν 4 Δυνάμεων. [Ἡ Βουλὴ συναινοῦ εἰς παράτασιν κατὰ 20′ τῆς ἀγορεύσεως, μὴ ὑπολογιζομένην εἰς τὸ 12ωρον]. Ἡ πρόνοια τῆς πρώτης συνθήκης τῆς διπλῆς τοῦ 81 ἐγένετο γενική, ὄχι μόνον διὰ τοὺς Ὀθωμανοὺς ὑπηκόους, ἀλλὰ δι' ὅλους ὅσοι διετέλουν ὑπήκοοι τῆς Τουρκίας μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ὑπογραφῆς τῆς συνθήκης. Εἶχε συμφέρον ἡ Τουρκία νὰ γίνῃ τοῦτο. Τὸ κείμενον δὲ τῆς τοιαύτης συνθήκης διέπει νῦν τὰ πράγματα, κυρωθὲν παρὰ τῶν Δυνάμεων. Ὑπάρχουσι δὲ ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ὑπήκοοι τῶν ὑπογραψασῶν Δυνάμεως, ὡς ὁ πρὸ ὀλίγου ἀποθανὼν Μαυρογορδάτος. Οὕτω, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ θίγωμεν τὴν Ἑλληνικὴν περιουσίαν, θὰ εἶνε προνομιοῦχος ἡ ξένη περιουσία, καὶ θέλω νὰ μοὶ εἴπητε περὶ τῆς ἠθικῆς ἐντυπώσεως ἐκ τούτου.

Ἀντιπροσωπεύω ἐνταῦθα μίαν μόνον ψῆφον. Ἡ πρώτη ψηφοφορία, ἐγερθεῖσα ἐνταῦθα ὑπὲρ τῶν πασχόντων Θεσσαλῶν, εἶνε ἡ ἐμή. Ὑπ' αὐτὴν παρεπέμφθη νομοσχέδιον εἰς τὴν Ἐπιτροπήν. Ὕψωσα φωνὴν ὑπὲρ τῆς Θεσσαλίας ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως.

Ἐν τῇ συνθήκῃ γίνεται λόγος περὶ δημοσίας ὠφελείας οὐχὶ ἀπλῶς περὶ ἀνάγκης, ἄρα ἐρχόμεθα εἰς τὸ Σύνταγμα τὴν διάταξιν ταύτην διότι ἡ συνθήκη — κατὰ τὸ Γαλλικὸν κείμενον, τὸ ὀρθότερον — εἶνε νόμος μὴ ἀμφισβητήσιμος. Λέγει λοιπὸν ἡ συνθήκη ὅτι δύναται νὰ γίνῃ ἀπαλλοτρίωσις τῶν μεγάλων κτημάτων, λόγῳ δημοσίας ὠφελείας, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐπεκταθῇ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἄνευ νόμου δὲ ἡ ἀπαλλοτρίωσις ἀδύνατος καὶ ὁ νόμος θὰ προκύψῃ κατόπιν πλήρους καὶ λεπτομερεστάτης μελέτης. Ἡ Συνθήκη δὲ μετὰ τῶν Μ. Δυνάμεων καὶ τῆς Τουρκίας δὲν ἔχει ὀλιγωτέραν ἰσχὺν τοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, ἂν συμπεριλάβῃ τοῦτο τὴν διάταξιν τῶν Θεσσαλῶν Βουλευτῶν.

Μετὰ τὸ 97 αἱ Μ. Δυνάμεις, ὡς πληρεξούσιαι τῆς Ἑλλάδος ἄνευ ὅρων, διεπραγματεύθησαν τὴν μετὰ τῆς Τουρκίας συνθήκην, ὡς ἀντιπροσωπεύουσαι ἑαυτὰς καὶ μεσίτριαι καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι αὐταὶ θὰ εἶνε αἱ μέλλουσαι διαιτήτριαι. Τὸ κείμενον τῆς συνθήκης συνετάχθη ἐν Κων-

σταντινουπόλει καὶ τὸ ὑπεγράψαμεν ἁπλῶς ἡμεῖς. (Ἀναγινώσκει τὴν συνθήκην).

Τὰ λεχθέντα εἶνε ἀρκετὰ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα. Ἐπιτρέπεται ὑποθέτω εἰς ἐμὲ νὰ παρακαλέσω τοὺς Θεσσαλοὺς συναδέλφους νὰ θελήσωσι νὰ βεβαιωθῶσι, ὅτι τὸ δίκαιον αὐτῶν σκέπτεται ὑπὸ τῆς Συνθήκης. Δὲν πρέπει ὅθεν νὰ σπεύσωσι, νὰ σπεύσωμεν.

Γ. Σχοινᾶς. (6 37′) Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος θεωρεῖ περιττὴν τὴν συμπερίληψιν εἰς τὸ 17 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τῆς διατάξεως τῶν Θεσσαλῶν Βουλευτῶν. Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν καὶ ἄλλας περιττὰς διατάξεις εἰς αὐτό, ὡς τοῦ περὶ τοῦ ἀμεταφράστου τῶν Γραφῶν; Εἶνε ὅμως ἀνάγκη ἡ συμπερίληψις τῆς διατάξεως. Τὰ κτήματα τὰ μεγάλα τῆς Θεσσαλίας ἐσχηματίσθησαν καὶ ἀνήκουσιν ἤδη εἰς ὀλίγα ἄτομα δι' αὐθαιρέτου καταπατήσεως τοῦ δικαίου. Τὰ δὲ κολλιγικὰ συμβόλια ἀναιροῦν τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐλευθερίαν τῆς σκέψεως, αὐτὴν τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν. Ἀναιροῦν τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος. Ἐκδιώκονται, δυνάμει αὐτῶν, καὶ ἐν μέσῳ χειμῶνι οἱ καλλιεργηταὶ ἐκ τῶν κτημάτων. Τοὺς καθιστῶσιν ἀλήτας καὶ πλάνητας. Χωρία ὁλόκληρα ἐν Θεσσαλίᾳ ἐρημώθησαν, ἐγκατελείφθησαν, ἕνεκα τοῦ κρατοῦντος ἐπὶ τῶν κτημάτων καθεστῶτος, ὅπερ προσπαθοῦμεν νὰ καταλύσωμεν. Εἶπον ἀντιφρονοῦντες ὅτι ἡ ἰδιοκτησία εἶνε δικαίωμα ἱερόν. Ἀλλά, ἂν οἱ μεγαλοκτηματίαι φέρωσιν αὖριον Τούρκους καὶ ἐγκαταστήσωσι εἰς τὰ κτήματα, ἐκ διώκοντες ἡμᾶς καθ' ὁ ἔχουν δικαίωμα, ἡμεῖς πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸ ἔδαφος ὅπου ἐγεννήθημεν, τὸ ἔδαφος τῶν προπατόρων μας;

Πρὶν ἢ κατέλθω τοῦ βήματος, ἔχω καθῆκον νὰ ὑποδείξω τοὺς ἀναπορεύκτους μεγάλους κινδύνους ἐκ τῆς μὴ λήψεως μέτρων παρὰ τῆς παρούσης Διπλῆς Βουλῆς διὰ τοὺς ἀγρότας Θεσσαλούς.

Ε. Φουρίδης (7—7′). Τὸ ἄρθρον 17, ὡς εἶνε διατετυπωμένον ἐν τῷ Συντάγματι τοῦ 64, λέγει, κατὰ τὴν γνώμην μου, ὅτι ἡ ἀποζημίωσις θὰ προηγηθῇ τῆς καταλήψεως. Ἐγεννήθη ὅμως ζήτημα ἑρμηνείας ἐσφαλμένης. Ὅθεν ἐπερίττευον αἱ προσθῆκαι καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ σχεδίου τῶν 6 βουλευτῶν καὶ δυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν ψήφισμα ἑρμηνευτικόν.

Παφίτσιος. Ὑπολειπομένων ὀλίγων μόνον λεπτῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ 12ώρου, ἐρωτᾶ τὴν Βουλὴν ἐὰν συναινῇ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης νὰ περιορισθῶσιν αἱ ἀγορεύσεις εἰς 1]4 τῆς ὥρας.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ.

Ν. Φωτιάδης. (7.10′). Ἀγγέλλει πρῶτον ὅτι ἦν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν τσιφλικίων, τῆς μεταβάσης πρὸ 15ετίας εἰς Θεσσαλίαν, καὶ ὅτι εἶνε ὁ μόνος ἐν τῇ Συνελεύσει ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἐκείνης ἄρα θὰ ἔχῃ νὰ προσθέσῃ τι ἐνδιαφέρον καὶ ἄγνωστον, λέγει — ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐκείνης:

— Ἡ ἐπιτροπὴ ἐκείνη ἐγνωμοδότησεν ὑπὲρ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἔστω καὶ ἂν ἐγνωμοδότησεν περὶ ὡρισμένης μόνον ἐκτάσεως. Εἶπον οἱ ἀντιλέγοντες, ὅτι προσβάλλεται τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως. Ἀλλὰ ἐκείνη εἶνε ἰδιοκτησία ἰδιόρρυθμος, ὄχι κοινή, ὡς ἡ μικρά. Ἔχομεν δὲ πρὸ ἡμῶν μέτρον ἐθίμου. Πρέπει νὰ διακανονίσωμεν ἡμεῖς τὰς σχέσεις γαιοδότου καὶ καλλιεργητοῦ ἐντεῦθεν. Ὅλα ὅσα εἶπον οἱ Θεσσαλοὶ βουλευταὶ εἶνε ἀληθέστατα περὶ τῆς ἀθλιότητος τῶν ἀγροτῶν. Καὶ ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν μικρὸν ἰδιόκτητον ἀγρόν, ὃν ἔχουν, δὲν εἶνε ἐλεύθεροι, ὑπάρχουν συμβόλαια καὶ δι' αὐτὸν ἀκόμη. Οἱαδήποτε ἰδιοκτησία, προκειμένου περὶ ζητημάτων ἀπειλούντων τὴν ἔννομον τάξιν, πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ. Ἀλλὰ μήπως πρόκειται νὰ λυθῇ σήμερον ὁριστικῶς τὸ θεσσαλικόν, τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα; Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ περιορισθῶμεν ἐνταῦθα μόνον εἰς τὸν διακανονισμὸν τῶν σχέσεων κατὰ τὸ ἀρχαῖον τοπικὸν ἔθιμον, εἰς τὴν ἐπαναφορὰν δηλ. τοῦ τουρκικοῦ ἱραδὲ τοῦ 64, τοῦ κανονίζοντος ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰς σχέσεις. Ἔχω πρότασιν κανονισμοῦ τῶν σχέσεων κατὰ τὸ ἔθιμον, ἣν θεωρῶ ὡς περιληπτέαν καὶ αὐτήν, ὡς συνταγματικὴν διάταξιν εἰς τὸ 17 ἄρθρον.

Α. Παπαναστασίου (7.27′). Ἔχομεν πρῶτον ζήτημα τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας ἀνάγκης. Ἀνεπτύχθη ἀρκετά, ἀλλὰ προσθέτω, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας εἶνε θεσμὸς ἱστορικός, ἀπορρέων ἐκ τῆς Πολιτείας—

ὄχι φυσικός—ἄρα καὶ δυνάμενος νὰ μεταρρυθμισθῇ ὑπὸ τῆς Πολιτείας.

Διάσημος πολιτειολόγος λέγει, ὅτι «τὸ δικαίωμα τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως συμβιβάζει τὸ μέγα πρόβλημα τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας καὶ τοῦ ἀνωτέρου γενικοῦ συμφέροντος. Ἄνευ τοῦ δικαιώματος τούτου, ἡ ἀτομικὴ ἰδιοκτησία ἤθελεν ἀποβῆ κατάρα τῆς κοινωνίας». Πολιτεία δὲν εἶνε ἄλλο ἢ ἡ ὠργανομένη κοινωνία. ἄρα ὅταν, ζήτημα κοινωνικῆς τάξεως ἐπιβάλλῃ, ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις εἶνε λογικωτάτη.

Ἐν Πρωσσίᾳ τῷ 1898 ἐπετράπη διὰ νόμου ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις κτημάτων πρὸς ἐγκατάστασιν Πολωνῶν. καίτοι τὸ Σύνταγμα δὲν ἐπιτρέπει ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν, εἰμὴ ὑπὸ ὡρισμένους ἄλλους ὅρους δημοσίας ἀνάγκης. Καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ πρό τινος ἐψηφίσθη νόμος περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, πρὸς δημιουργίαν μικρῶν ἰδιοκτητῶν. Καὶ διὰ τὴν Ἰρλανδίαν ὅμοιον μέτρον ἐλήφθη.

Ἀπρόσβλητος εἶνε μόνον ἡ συνολικὴ ἀξία τῆς περιουσίας τοῦ πολίτου, τοῦ ἀτόμου, ὄχι ἡ ὡρισμένη ἔκτασις γῆς τὴν ὁποίαν κατέχει. Ἡ Θεσσαλία πάσχει ἀκριβῶς ἕνεκα τοῦ ἀγροτικοῦ, τοῦ οἰκονομικοῦ ὀργανισμοῦ: Ἔχομεν μεγάλην ἰδιοκτησίαν καὶ μικρὰν καλλιέργειαν, ἔχομεν τὴν ἐπίμορτον καλλιέργειαν—ἁρμόζουσαν μόνον εἰς πρωτογόνους οἰκονομικὰς σχέσεις, εἰς βαρβάρους ἐποχάς. Ὁ ἐπίμορτος καλλιεργητής, ἀκριβῶς ἕνεκα τοῦ ὅρου νὰ δίδῃ ποσοστὸν ἐκ τῆς ἀνεκκαθαρίστου προσόδου, ἀποκτᾷ ἐλαττώματα καὶ μειώσιν ἐν γένει τῆς ἱκανότητός του καὶ τῆς θέσεώς του. Ἀλλὰ ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις θὰ προσέκοπτεν εἰς χρηματικὰς δυσχερείας, ἐὰν τὸ Κράτος ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τὰ χρηματικὰ μέσα, καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ τὰ διέθετεν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν πιστωτικῶν ὅρων ἐν Θεσσαλίᾳ, διὰ τὰ ἕλη κλπ.

Πρὸς τούτοις θὰ ἐπεβάρυνε τοὺς ἀγρότας μὲ τὰ χρεωλύσια, ἐνῷ ἂν ἐξασφαλίσωμεν τὴν καταβολὴν τοῦ γεωμόρου εἰς χρῆμα ἀντὶ εἰς εἴδος, ἐὰν καθορίσωμεν τὴν λύσιν τῆς σχέσεως τοῦ καλλιεργητοῦ πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην, οὕτω θὰ ἠδύναντο οἱ καλλιεργηταί, ὅταν θὰ εὕρισκον πιστώσεις, ἐὰν εἶνε φίλεργοι, νὰ γίνωνται ταχέως ἰδιοκτήται. Δὲν φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ περιπλέξωμεν ἤδη τὸ ζήτημα εἰς

τὰ στενὰ ὅρια Συνταγματικῆς διατάξεως. Ὅθεν ὑποβάλλω σχετικὴν πρότασιν ψηφίσματος . . . (Ἀναγινώσκει τὸ ψήφισμα).

Πρόεδρος. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν ἀναρορῶν ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ ὑπομνήματος τῶν ποτοποιῶν, ἥτις τυπωθήσεται πρὸς διανομήν.

Θ. Τσιντσὲ (ὥρᾳ 8. 10΄). Ἐπὶ Κούζα οἱ Ῥουμάνοι ἦσαν ἄνευ ἰδιοκτησίας, ἐσκέφθησαν τότε ὅτι ἕνα Κράτος δὲν δύναται νὰ ζήσῃ, νὰ προοδεύσῃ, νὰ ἔχῃ ἀσφάλειαν ἄνευ μικρῶν ἰδιοκτητῶν. Οἱ συντηρητικοί, ὑπὸ τὸν Καταρτζήν, ἦσαν ἐναντίον, διότι ἐνόμιζον ἄωρον ἀκόμη τὸ ζήτημα. Ἐπὶ ὁλοκλήρους ἡμέρας ἐσυζητεῖτο τὸ ζήτημα, τὴν τελευταίαν ἡμέραν ὁ Καταρτζῆς ἐδολοφονήθη, ἐξερχόμενος τοῦ Βουλευτηρίου, τότε ἐψηφίσθη νόμος μερικῆς ἀπαλλοτριώσεως καὶ ἐδημιουργήθησαν οἱ μικροὶ ἰδιοκτήται τῆς Ῥουμανίας. Δὲν προεκλήθη ὅθεν τὸ ζήτημα ἐξ ἐπαναστάσεως. Ἐπανάστασις ἐγένετο τῷ 1895 ἕνεκα τῆς μεγάλης πιέσεως καὶ τυραννίας τῶν ἰδιοκτητῶν, ἔπαιρνε 2 καὶ 3 ὁ ἰδιοκτήτης καὶ 1 ὁ χωρικός, ἦτον ἡ ἐπανάστασις δικαία. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν εἶδα, ὅτι ἰδιοκτῆται κατὰ τύπους ὄχι κατ' οὐσίαν ὑπάρχουν εἰς αὐτήν, δὲν δύνανται νὰ ἐπιβάλλουν τὸ ἰδικόν των σύστημα τῆς καλλιεργείας, νὰ ὁρίσουν δηλ., πότε θὰ γίνῃ σπορά, θερισμὸς κλπ., εἶδα ἀφ' ἑτέρου ὅτι οἱ χωρικοὶ δὲν τοὺς φθάνει ὅ,τι πέρνουν οὔτε γιὰ ψωμί, ὅν καὶ λέγεται ὅτι πέρνουν τὰ 2]3. Ἔχω λοιπὸν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ κατάστασις πρέπει ριζικῶς ν' ἀλλάξῃ. Διότι πῶς νὰ ὑπάρχῃ πρόοδος, ἀφοῦ οἱ ἰδιοκτῆται μένουν εἰς τὸ Παρίσι, τὴν Κων]πολιν καὶ παντοῦ ἀλλοῦ παρὰ εἰς τὰ κτήματά των ἐν Θεσσαλίᾳ; Οἱ ἰδιοκτῆται τῆς Θεσσαλίας δὲν ἔκαμαν τίποτε διὰ τὴν πρόοδον τῶν κτημάτων καὶ τὴν βελτίωσιν ἐν γένει τῶν χωρικῶν. Δὲν εἶνε κατ' οὐσίαν καὶ πράγματι ἰδιοκτῆται. Ἐὰν τοὺς πάρωμεν ἐν μέρος καὶ τοὺς ἀφίσωμεν τὰ ἄλλα μέρη τοῦ κτήματός των, τότε θὰ πολλαπλασιασθῇ ἡ ἀξία αὐτῶν μετὰ μίαν δεκαετίαν, ἐὰν ὅμως συγχρόνως κανονίσωμεν τὰς σχέσεις ἰδιοκτητῶν καὶ καλλιεργητῶν, καθιστῶντες αὐτοὺς μικροϊδιοκτήτας ἐν συναφείᾳ πρὸς τοὺς ἰδιοκτήτας. Διότι δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν μεγάλην ἰδιοκτησίαν. Ἐπιτρέπεται δὲ ἐπὶ τέλους νὰ ἔχωμεν κάθε μέρα ἐπαναστάσεις; Νὰ εἴσθε βέ-

βαιοι ὅτι ἐὰν ἓν μέρος τῶν κτημάτων δοθῇ εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ κανονισθῶσιν αἱ σχέσεις αὐτῶν μὲ τοὺς ἰδιοκτήτας κατὰ τὸ ἀρχαῖον τοπικὸν ἔθιμον, ὡς πρὸς τὴν ἐταιρικὴν καλλιέργειαν τοῦ ὑπολοίπου, θὰ δημιουργηθῇ τοιαύτη κατάστασις, ὥστε αὐτοὶ οἱ ἰδιοκτῆται νὰ ἐπιζητοῦν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μορτιτῶν εἰς μικροιδιοκτήτας, προσφέροντες τὰ κτήματά των εἰς πώλησιν.

Α. Ἀποστολίδης (ὥρᾳ 8.15′). Ἀνέρχομαι τὸ βῆμα ὑπὸ δυσμενεῖς συνθήκας. Ἀπὸ ἐτῶν ἀσχολοῦμαι μὲ τὸ ἀγροτικὸν Θεσσαλικὸν ζήτημα, ἐδημοσιογράφησα ἐπανειλημμένως ὑπὲρ αὐτοῦ, ὑπόμνημα καὶ πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἔχω ὑποβεβλημμένον, γνωρίζω ἄριστα τὸ ζήτημα, κατάγομαι ἐκ τῶν χωρίων τῶν πενεστῶν. Οἱ πενέσται ἀπὸ αἰώνων ὑρίστανται ἐν Θεσσαλίᾳ. Τῷ 1881 δὲν εἴχομεν πλέον τὸ σθένος νὰ ζητήσωμεν ριζικὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως, τῷ 1897 ὑπέστημεν μεγίστην καὶ ἀνεπανόρθωτον καταστροφήν, οἱ Βολιῶται μόνον ἐπλήρωσαν 52.000 λίρας εἰς εἶδος πρὸς τὸν Τοῦρκον, μὴ ἐπιστραφείσας ἀκόμη. Ἀπὸ τοῦ 1900 ἀνέτειλε χαραυγὴ βελτιώσεως καὶ διὰ τὴν Θεσσαλίαν. Λειτουργοῦν ἔκτοτε 80 ἀλωνιστικαὶ μηχαναί, οἱ ἐκ Ρουμανίας ὁμογενεῖς ἰδιοκτῆται εἰσήγαγον καλλιεργητικὴν πρόοδον, ἀλλὰ καὶ κακὰς συνηθείας, ἠθέλησαν διὰ μιᾶς νὰ ἐφαρμώσουν τελειοποιημένους κανόνας καλλιεργείας εἰς χωρικοὺς ἀμορφώτους, ἐπῆλθον προστριβαί, ἐντεῦθεν δὲ αἱ ἐξώσεις τῶν χωρικῶν καὶ οὕτω προέκυψε τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα ἐν τῇ ὀξύτητι αὐτοῦ. Τινὲς δὲ τῶν χλευασθέντων ἐνταῦθα τσιφλικιούχων εἶνε ἐθνικαὶ κορυφαί, μεγάλας θυσίας ὑποστάντες εἰς κρισίμους ἐθνικὰς περιστάσεις χάριν τοῦ λαοῦ καὶ διακινδυνεύσαντες πολλάκις.

Καὶ διὰ τῆς ἑκουσίας ἀπαλλοτριώσεως καὶ διὰ τῆς ἀκουσίας ἀπαλλοτριώσεως εἰς ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα φθάνομεν· τὸ ζήτημα εἶνε νὰ λάβωμεν ἤδη μίαν ὡρισμένην ἀπόφασιν.

Παρὰ τῶν βουλευτῶν κ: Γ. Ν. Μπούτου, Θεμιστ. Κ. Κουτσομητοπούλου, Ἀθ. Αἰλιανοῦ, Θ. Σταμούλη, Ἀναστ. Κοκκέβη, Μ. Δαζέα, Ἀντ. Πετρομανιάτη, Γ. Κορομηλᾶ, Ἀθ. Παπαχελᾶ, Χ. Δικαίου, Ἰω. Κουρτάκη, Π. Φλέσσα, Φ. Βακαλοπούλου, Ἀθ. Περρωτῆ, Δ. Κάβουρα, Ἰατροπούλου, Μενελ. Παπιλῆ ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ συ-

στάσεως εἰδικοῦ ταμείου τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων ἐν τῷ χειμάρρῳ Νέδοντι κλπ., ἐκτυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Λάμπρου Κορομηλᾶ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κ. Ἀποστόλου Ἀλεξανδρῆ ὑποβάλλεται Δήλωσις περὶ ἐπιτευκτέων μεταβολῶν ἐν τοῖς εἰδικοῖς προϋπολογισμοῖς τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Φ. Κυπριανίδης (ὥρᾳ 10.20′). Ὑπαίτιοι τῆς ἀνακύψεως τοῦ Θεσσαλικοῦ ζητήματος ἐν τῇ συζητήσει περὶ τοῦ 17ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος εἶνε ὄχι οἱ Θεσσαλοί.

Ἐν ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ ἀπόλυτος ἀτομικὴ ἐξουσία ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. Ἀντίκειται πρὸς τὸ κοινωνικὸν συμφέρον καὶ τὴν κοινωνικὴν ἀνάγκην. Λύτὴ καὶ αὐτὸ εἶνε ἡ Δημοσία, ἡ κοινή, ἀνάγκη —ὠφέλεια. Τάσσομαι, κατ' ἀνάγκην, μὲ τὸν ὅρον τοῦ σχεδίου τῶν 6 βουλευτῶν. Νομοθέτησις ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως δὲν ἀντίκειται οὐδόλως εἰς τὸ Σύνταγμα. Καὶ ὡς σοσιαλιστὴς καὶ ὡς ἐπιστήμων φρονῶ τοῦτο. Δὲν θὰ ταχθῶ ὅμως ὑπὲρ τῆς προτάσεως τῶν Θεσσαλῶν βουλετῶν, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς προτάσεως ψηφίσματος τοῦ κ. ἐξ Ἀρκαδίας βουλευτοῦ. Διότι διὰ τῆς πρώτης προδικάζεται τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν Ἑλλήνων ἀγροτῶν. Ὡς πρὸς τὸ παρὸν ζητῶ ἀναθεώρησιν καὶ βελτίωσιν τῆς σχέσεως τῶν καλλιεργητῶν καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν. Ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐμφυτεύσεως, πρὸς ἐγκατάστασιν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν καλλιεργητῶν, ἐτάχθησαν καὶ ἄλλαχοῦ. Ἔχουσι δὲ συμφέρον οἱ καλλιεργηταὶ νὰ μὴ ἐξαντλήσωσι τὸ Κράτος διὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν κτημάτων.

Δὲν εἶνε δὲ μόνον οἰκονομικός, ἀλλὰ καὶ πολιτικὸς λόγος ὁ ἐπιβάλλων τὴν λύσιν τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος τῆς Θεσσαλίας.

Χ. Θεοδωρόπουλος. Ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 17ου τοῦ Συντάγματος.

Κ. Δεμερτζῆς (ὥρᾳ 11.25′) Ἡ ἔννοια τῆς δημοσίας ἀνάγκης, ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐξωτερικόν τι γνώρισμα, εἶνε εὐμετάβολος καὶ ἐξελισσομένη. Σήμερον δὲν εἶνε ἡ τῆς παραδόσεως πρὸς δημοσίαν χρῆσιν ἀτομικῆς κτήσεως, ὡς ἄλλοτε. Τὸ Σύνταγμα ἀφίνει εἰς τὴν νομοθετικὴν

ἐξουσίαν νὰ χαρακτηρίσῃ τὰς διαφόρους περιπτώσεις τῆς δημοσίας ἀνάγκης. Δὲν τάσσομαι δὲ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τῆς Θεσσαλικῆς ὁμάδος. Ἀναγνωρίζω τὸ σαθρὸν τῆς καταστάσεως ἐν Θεσσαλίᾳ ἀλλὰ νῦν ἡ Συνέλευσις πρέπει μόνον νὰ καθορίσῃ σαφῶς τὸ ζήτημα καὶ τὰς περιπτώσεις τῆς δημοσίας ἀνάγκης, ὄχι ὅμως νὰ προκαθορίσῃ τὸν τρόπον τῆς λύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος, νὰ ὁρίσῃ τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν πρὸς δημιουργίαν μικρῶν ἰδιοκτησιῶν. Αὕτη εἶνε τὸ ἔσχατον μέσον, ἀλλὰ δὲν εἶνε οὐδόλως δημοσία ἀνάγκη. Δυνάμεθα μόνον νὰ ἄρωμεν Συνταγματικῶς τὴν ὑπάρχουσαν ἀβεβαιότητα, ὅτι δηλ., ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη νὰ λυθῇ τὸ Θεσσαλικὸν ζήτημα δι' ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, δὲν θὰ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ αὕτη ὡς ἀντισυνταγματικὸν μέτρον. Νὰ ὁρισθῇ ὅτι ἐὰν κυριαρχικῶς ποτε ἀποφανθῇ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία περὶ ὡρισμένης τινος περιπτώσεως ὡς περιπτώσεως δημοσίας ἀνάγκης, δὲν θὰ θεωρηθῇ τοῦτο ἀντισυνταγματικόν. Καὶ τυπικῶς εἴμεθα ἀναρμόδιοι νὰ ἐπιληφθῶμεν ἐγγυτέρας λύσεως τοῦ Θεσσαλικοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς δὲ θὰ ζημιώσῃ τοιαύτη λύσις καὶ τὴν χώραν ὅλην, διότι θὰ ἀρχίσῃ ἐπερχομένη ἐπιζήμιος καὶ ἀνώμαλος διακύμανσις τῆς κτηματικῆς καταστάσεως καὶ περιουσίας ἐν Θεσσαλίᾳ.

Δ. Κοτσοπούλειος (ὥρᾳ 11.10'). Τὰ αἴτια τῆς κακοδαιμονίας τῶν Θεσσαλῶν ἀγροτῶν εἶνε τὸ σύστημα τῆς καλλιεργείας. Ὁ ἰδιοκτήτης δὲν εἶνε γεωργός, εἶνε μᾶλλον τοκιστής. Ὁ κολλίγας, μὴ ἔχων οὐδὲν ἄμεσον καὶ σπουδαῖον ὄφελος, δὲν ἔχει καμμίαν διάθεσιν νὰ ἐργασθῇ φιλοτίμως καὶ παραγωγικῶς. Τὰ κεφαλοχώρια ὅμως καὶ κατάφυτα καὶ πολὺ παραγωγικώτερα εἶνε, ἐνῷ τὰ ἄλλα ἀθλιέστατα ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τῆς δημιουργίας μικρῶν ἰδιοκτησιῶν, θὰ μεταβληθοῦν ἄρδην οἱ ὅροι τῆς καταστάσεως, δὲν εὑρισκόμεθα πρὸ δημοσίας ἀνάγκης: Τὰ δὲ μεγάλα κτήματα ἐν Θεσσαλίᾳ εἰς οὐδὲν χρησιμεύουσιν, διότι τὰ πλεῖστα μεταβάλλονται εἰς λειβάδια. Τὰ δὲ προσφερόμενα ἤδη ἑκουσίως πρὸς πώλησιν μεγάλα κτήματα προσφέρονται εἰς μεγάλας τιμὰς καὶ ἐπειδὴ ἐνδεχόμενον τινὲς καλλιεργηταὶ ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ των νὰ ἀνοράσωσιν αὐτὰ καὶ νὰ μὴ δύνανται κατόπιν νὰ τὰ ἀποπληρώσωσι καὶ νὰ δυστυχήσωσιν οὗτοι, πρέπει νὰ παρέμβῃ ἤδη ἡ Κυβέρνησις καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο. Πρὸς τούτοις, καὶ ἐθνικὸς λόγος ἐπιβάλλει τὴν ταχίστην λύσιν τοῦ Θεσσαλικοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος.

Α. Δημητρίου (ὥρᾳ 11). Τὸ ζήτημα τὸ ἀπασχολοῦν ἡμᾶς νῦν εἶνε τὸ τῆς ἐννοίας τοῦ ὅρου «δημοσία ἀνάγκη». Συντάγματά τινα ὁρίζουν στενῶς τὴν ἔννοιαν, δηλ. θεωροῦν δημοσίαν ἀνάγκην τὴν ὁδοποιίαν, τὴν δημοσίαν ὑγείαν καὶ τὴν ἐθνικὴν ἄμυναν. Ἡμεῖς, μὴ καθορίζοντες ἐν τῷ ἡμετέρῳ Συντάγματι εἰδικὰς περιπτώσεις, ἀποκλείομεν τὴν στενότητα τῆς ἐννοίας. Ἡ κατάστασις τῶν Θεσσαλῶν ἀγροτῶν ἐπιβάλλει ὄντως ἄμεσον ἐπέμβασιν τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ συγκεκριμένου καθορισμοῦ τοῦ τρόπου τῆς λύσεως τοῦ Θεσσαλικοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος, δηλ. τῆς ἐννοίας τῆς δημοσίας ἀνάγκης, δὲν δύναται εἰμὴ μόνον ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ κάμῃ. Ὡς πρὸς δὲ τὸν ἀκριβῆ ὁρισμὸν τῆς ἀποζημιώσεως μόνον ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, οὐχὶ ἡ διοικητική, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο.

Δ. Γκιόλιας. Ὑποβάλλει ὑπὸ τροπολογίαν εἰς τὴν τροπολογίαν τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν.

Ν. Κομπάνος (11.15'). Ἔλλειψις προνοίας τῶν μέχρι τοῦδε Κυβερνήσεων συνετέλεσεν, ὥστε ἀντικείμενον νομοθετικῆς προνοίας νὰ γίνῃ συνταγματικόν. Ἡ ἔννοια τῆς δημοσίας ἀνάγκης εἶνε ἡ διατύπωσις τοῦ κ. Δραγούμη. Ἀρίστη λύσις εἶνε ἡ τῆς μερικῆς ἀπαλλοτριώσεως. Αὕτη δὲν ἀναιρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας.

Οὐδεμίαν ἐρμηνείαν τῆς Διατάξεως τοῦ Συντάγματος δυνάμεθα νὰ κάμωμεν, οὐδὲν ψήφισμα νὰ ψηφίσωμεν. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία εἶνε ἡ μόνη εἰς ἣν ἀπόκειται νὰ καθορίσῃ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Φ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ πρότασις τῶν βουλευτῶν ἐκ Θεσσαλίας δὲν ἔχει κανὲν συνταγματικὸν κώλυμα νὰ τεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα. Τὸ λέγω ὑπευθύνως. Οὐδεὶς δύναται νὰ στερηθῇ τῆς ἰδιοκτησίας του ἂν δὲν προηγηθῇ εὔλογος ἀποζημίωσις καὶ στέρησις δὲν γίνεται ἂν δὲν ὑπάρχῃ λόγος ἐξυπηρετήσεως τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Ἀναχρονιστικὸν εἶνε νὰ φρονῶμεν, ὅτι τὸ Κράτος δὲν δικαιοῦται νὰ ἀποφαίνεται περὶ τοῦ ἂν ὑπάρχῃ δημόσιον συμφέρον. Δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ὁ ἰδιώτης, λαμβάνων τὴν

προτήκουσαν ἀποζημίωσιν. «δὲν δέχομαι, διότι οὕτω μοῦ ἀρέσει».

Καὶ ἡ κατάκτησις εἶνε ἀτυχῶς νόμιμος τρόπος κτήσεως. Δὲν δύναται ὅθεν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ ἀνατρέξῃ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς δημιουργίας τῶν τσιφλικίων, διὰ νὰ ἐξελέγξῃ πῶς διὰ βίας ἐδημιουργήθησαν. Κακὴν ὅμως οἰκονομικὴν πολιτικὴν θὰ μετήρχετο τὸ Κράτος ἂν προέβαινεν εἰς ὁλοκληρωτικὴν ἀπαλλοτρίωσιν. Ὁ συνδυασμὸς τῆς μεγάλης καὶ τῆς μικρᾶς ἰδιοκτησίας εἶνε ὁ ἄριστος. Μέρος τῶν κτημάτων τῶν Θεσσαλικῶν ἀπαλλοτριούμενον, θὰ ἔφερεν ἀποτέλεσμα τὴν ἐνίσχυσιν τῆς μεγάλης ἰδιοκτησίας διὰ τῆς μικρᾶς καὶ τἀνάπαλιν. Καὶ οἱ ἰδιοκτῆται πάσχουν ἐκ τῆς νῦν καταστάσεως καὶ μόνον ἐκ πεπλανημένης ἀντιλήψεως τῶν συμφερόντων των ἀντιτίθενται εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν κολλίγων εἰς μικρὰς ἰδιοκτήτας. Κεφαλαιῶδες κοινὸν συμφέρον ὑποχρεοῖ τὸ Κράτος νὰ προβῇ εἰς ἀναγκαστικὴν ἐκποίησιν μέρους τῶν τσιφλικίων.

Ἀλλὰ πρακτικῶς δὲν θὰ ὠφέλει περίληψις τῆς προτάσεως τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν εἰς τὸ ἄρθρον, διότι τὸ πᾶν πάλιν θὰ ἔμελλε νὰ λυθῇ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὴν μέλλουσαν νομοθετικὴν ἐξουσίαν τοῦ τόπου. Γενομένη δὲ δεκτὴ νῦν ἄνευ ἀνάγκης, θὰ ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ δυσχερείας, αἵτινες, ὁπωσδήποτε, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ παροραθῶσι παρὰ ὑπευθύνως ἀγορεύοντος ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Ἐρώσον δὲν δυνάμεθα σήμερον νὰ λάβωμεν γενικὸν μέτρον δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, δὲν πρέπει νὰ λάβωμεν τοιοῦτον εἰδικῶς δι' ἓν μόνον μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἐρχόμενοι οὕτω εἰς ἀντίθεσιν πρὸς συνθήκην, ἣν οὐδεὶς βεβαίως εἶνε διατεθειμένος νὰ παραβιάσῃ.

Ἡ τελεσφορωτέρα ὁδὸς λύσεως θὰ ἦτον ἡ τῆς ἐκουσίας ἀπαλλοτριώσεως, πρὸς ἐγκατάστασιν δὲ ἐπιλογῆς καλλιεργητῶν εἰς αὐτό. Ὅλοι οἱ τσιφλικιοῦχοι τῆς Θεσσαλίας δὲν θὰ ἐζήτουν νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὴν περίστασιν καὶ τὸ ζήτημα. Ὑπάρχουν τινὲς αὐτῶν καὶ πατρικῶς φερόμενοι πρὸς τοὺς κολλίγους. Τὸ Κράτος δὲ ἔχει καὶ ἄλλα μέσα νὰ ἐπιτύχῃ ἀβιάστως τὸν σκοπόν. Διὰ τοῦ μεγάλου εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐπὶ τοῦ σίτου, διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ παντὸς σχεδὸν ἀμέσου φόρου ἐπὶ τῆς μεγάλης ἰδιοκτησίας δὲν ἠνώει τὸ Κράτος τοὺς μεγάλους ἰδιοκτήτας; Διὰ σκληροτεραγήλου δὲ εἰσπράξεως τοῦ φόρου τῶν σπειρομένων γαιῶν δὲν θὰ ἠδύνατο τὸ Κράτος νὰ ἐξαναγκάσῃ τοὺς ἰδιοκτήτας νὰ συμμορφωθῶσι; Διὰ τῆς νομοθετικῆς δὲ ρυθμίσεως τῶν σχέσεων ἰδιοκτητῶν καὶ κολλίγων ὁ μέγας ἰδιοκτήτης θὰ ἠδύνατο βεβαίως νὰ γίνῃ προθυμώτερος εἰς παραχώρησιν ἐπὶ δικαίᾳ ἀμοιβῇ μέρους τοῦ κτήματος αὐτοῦ πρὸς τοὺς καλλιεργητάς. Ὁ διακανονισμὸς τῶν σχέσεων ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προοδοποίησιν εἰς τὴν ὁλικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ἡ ἐπὶ μορτῇ καλλιέργεια εἶνε πράγματι μία τῶν ἀγαθωτέρων ἑνώσεων κεφαλαίου καὶ ἐργασίας. Ἀλλὰ διὰ τὰ μέρη ὅπου ὁ καλλιεργητὴς δὲν εἶνε δουλοπάροικος, ὡς ἐν Θεσσαλίᾳ, ἀλλ' ἐλεύθερος πολίτης, μὲ μικράν τινα ἰδιοκτησίαν καὶ αὐτός, καλλιεργῶν συγχρόνως ἐταιρικῶς καὶ τὸ μέγα κτῆμα τοῦ κυρίου του.

Ὅταν διακανονισθῶσιν αἱ σχέσεις, ἀποκατασταθῇ οὕτω ἡ δυνατὴ ἁρμονία καλλιεργητῶν καὶ ἰδιοκτητῶν, ὅταν ἀντιληφθῶσι καὶ πιστεύσωσιν οἱ ἰδιοκτῆται, ὅτι συνταγματικὸν κώλυμμα εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν δὲν ὑπάρχει, αὐτοὶ οἱ μεγάλοι ἰδιοκτῆται θὰ ἐπισπεύσωσι τὴν λύσιν.

Ἀναγκαῖον μόνον εἶνε νὰ ἀποβλέψῃ τὸ Κράτος ἀπορασιστικῶς καὶ ἐμμόνως εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, δι' οἰκονομικοὺς λόγους, διὰ πολιτικοὺς λόγους, δι' ἐθνικοὺς λόγους. Τὴν λύσιν τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ἡ Κυβέρνησις ἧς προΐσταμαι, θὰ ἐπιδιώξῃ ἐμμόνως.

Ὅταν μετέβην πρὸ τῶν ἐκλογῶν εἰς Θεσσαλίαν ὑπῆρξα ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἐπιφυλακτικός, διότι δὲν εἶχα μελετήσει ἐντελῶς τὸ ζήτημα. Παρεξηγήθην ἕνεκα τούτου. Δὲν ἠδυνάμην ὅμως νὰ ἀναλάβω ὑποχρεώσεις, ἃς δὲν θὰ ἠδυνάμην ἴσως νὰ πραγματοποιήσω. Ἔκτοτε ὅμως ἡ Κυβέρνησις ἐμελέτησε πληρέστερον τὸ ζήτημα καὶ προσῆλθε εἰς ὁριστικὴν γνώμην καὶ ἀπόφασιν.

Ἔχω ὑπ' ὄψιν ὅτι 250,000 στρέμματα περιλαμβάνουν τὰ Ζάππεια κτήματα, μὲ 5,000 περίπου ψυχάς, δύνανται 2,000 οἰκογένειαι, ἐὰν λάβῃ ἑκάστη 100—120 στρέμματα, νὰ ἐγκατασταθῶσι. Διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων 200 χιλιάδες στρέμματα θὰ κερδηθῶσι. Ὅταν δέ, μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Συντάγματος, παρουσιασθῇ πρὸ ὑμῶν ὁλόκληρος ἡ γεωργικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως,

θὰ πεισθῆτε ὅτι κυριώτατον μέλημα τῆς Κυβερνήσεως εἶνε ἡ λύσις τοῦ Θεσσαλικοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος οὐχὶ ἐμπειρικῶς.

Ὑπὸ ταῦτα, ἐλπίζω ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ βουλευταὶ θὰ ἀποσύρουν τὴν πρότασίν των καὶ θὰ ψηφίσωμεν οὕτω τὸ ἄρθρον μεταβάλλοντες τὸν ὅρον «δημοσία ἀνάγκη» εἰς ὠφελειαν πρὸς ἔνδειξιν τῆς νεωτέρας ἀντιλήψεως. Πρὸς τούτοις δύναμεθα νὰ εἰσαγάγωμεν καὶ τροποποίησιν. Τὸ β' ἐδάφιον τοῦ σχεδίου τῶν 6 βουλευτῶν νὰ γίνῃ δεκτὸν εἰς τὸ ἄρθρον.

Τὰ δὲ τοῦ νομοθετικοῦ κανονισμοῦ, ἰδιαίτατα πάντων τῶν ἰαματικῶν πηγῶν, εἶνε ἐπιβεβλημένον—διότι πρόκειται περὶ κυριωτάτων πόρων τῆς χώρας.—

Μ. Παπαφίππας. Ἐξ ὀνόματος πάντων τῶν ἐκ Θεσσαλίας συναδέλφων μου δηλῶ ὅτι μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἀποσύρομεν τὴν τροπολογίαν μας, ὑποβάλλομεν δὲ πρὸς ἔγκρισιν τὸ παρὸν ψήφισμα· (ἀναγινώσκει).

Φωναί. Νὰ τὸ ψηφίσωμεν.

Ἐλευθ. Βενιζέλος. Ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ λεκτικοῦ τοῦ ψηφίσματος.

Σ. Δραγούμης. Παρατηρεῖ ὅτι δὲν δύναται ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ἡ Βουλὴ ν' ἀποδεχθῇ τὸ ψήφισμα καθ' ἣν θέλει ψηφισθῇ καὶ τὸ ἄρθρον.

Πρόεδρος. Ὁ κ. βουλευτὴς ὑπέβαλε πρότασιν, ἵνα τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν, ἀφοῦ ἐννοεῖται, προηγουμένως ψηφισθῇ τὸ 17ον ἄρθρον. Ταῦτα κατὰ τὴν κρατήσασαν ἄχρι τοῦδε συνήθειαν.

Π. Ἀριθμητικός. Λέγει ὅτι αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἠὔφρανον τὴν καρδίαν του καὶ ὡς ἀνθρώπου καὶ ὡς πολίτου, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ Κράτος ὑψώθη ὅσον τῷ ἥρμοζεν ὑψηλὰ ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀνεγνωρίσθησαν τ' ἀνθρώπινα δίκαια καὶ κατερρίφθη τὸ μορμολύκειον τῆς ἰδιοκτησίας.

Ἐ. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Θὰ ἐπεθύμουν νὰ δώσω μίαν ἐξήγησιν πρὸς τὴν Βουλήν, διότι ἕνεκεν τῶν κοινωνιστικῶν ἰδεῶν, ἃς ἔχει ὁ λαλῶν δύναται νὰ ἐπέλθῃ παρεξήγησίς τις. Ἐγὼ εἶπον ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας εἶνε στενώτερον ἀπὸ τὸ δικαίωμα τοῦ Κράτους, ἀγωνιζομένου ὑπὲρ τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Διὰ τοῦτο δ' αἱ

παρατηρήσεις μου δὲν ἔπρεπε νὰ προκαλέσουν τὴν ἀνευλαβῆ παρατήρησιν τοῦ κ. βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

Γ. Θεοτόκης. Λυποῦμαι διότι μοιαπεδόθη ἔλλειψις σεβασμοῦ πρὸς τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Ὁμολογῶ ὅτι ἠσθάνθην μεγάλην θλῖψιν, διότι αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐνεθάρρυναν τοὺς κοινωνιστὰς ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ν' ἀποκαλέσωσι τὴν ἰδιοκτησίαν μορμολύκειον.

Ἐ. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Δὲν ἐκπλήττομαι, κύριοι, διότι ὁ κατελθὼν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου βουλευτὴς πρὸ ὀλίγου εἶπεν, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κ. ἐξ Ἀργολιδοκορινθίας συνάδελφον, ὅτι αἱ ἰδέαι τὰς ὁποίας ἐκφράζει δὲν εἶνε παράδοξοι, ἀφοῦ τοιαύτας ἐξέφρασαν κοινωνιστικὰς ἰδέας καὶ ἕτεροι ἱστάμενοι ὑψηλότερα. Ὅταν βεβαίως ὁ κ. βουλευτὴς ἐξ Ἀττικοβοιωτίας, ἀγορεύσας πρὸ ὀλίγου σᾶς εἶπεν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία δὲν συγκινεῖται ἀκόμη ἀπὸ κοινωνιστικὰ ζητήματα, ὅταν ὁ κ. βουλευτὴς Ἀττικοβοιωτίας, φράσσων τοὺς ὀφθαλμούς, ὅπως κάποιον πτηνόν, δὲν βλέπει τὸν κίνδυνον, ὁ ὁποῖος εἶνε ὄχι πολὺ μακράν, ὅταν νομίζῃ, ὅτι εἰς πολιτείαν μὴ κοινωνιστικὴν ἐπιβάλλεται νὰ μετέρχεται πάντοτε καὶ πολιτικὴν μὴ κοινωνιστικήν, ὅταν δὲν ἐνθυμεῖται, ὅτι χώρα ἀπολυταρχική, χώρα ἔχουσα ἔτι φεουδαρχικὰ στοιχεῖα πολλὰ καὶ ἐν τῷ πολιτικῷ καὶ κοινωνικῷ ὀργανισμῷ της ἐνὸς ὅλου τετάρτου αἰῶνος, κατήρτισε πλήρη ἐργατικὴν νομοθεσίαν (χειροκροτήματα παρατεταμμένα) ὅπως διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς δώσῃ εἰς τοὺς ἐργάτας, ὅ,τι εἶνε δυνατὸν νὰ δώσῃ σύμφωνα μὲ τὰς ἀξιώσεις τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ (εὖγε, εὖγε).

Ἐνῷ διὰ τῆς ἄλλης ἐπισείει πρὸς τὸν ἐργατικὸν αὐτὸν πληθυσμὸν ὅλας τὰς λόγχας τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας διὰ νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῶν ἰδεῶν τῆς κοινωνιστικῆς δημοκρατίας, ὅταν ταῦτα παραγνωρίζῃ, ὅταν νομίζῃ ὅτι ἡ δύναμις τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος εἶνε νὰ μὴ βλέπῃ παντάπασι τὸν κίνδυνον, ὁ ὁποῖος ἐπέρχεται κατὰ τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα ἐπὶ τὰ κάτω, κίνδυνον τὸν ὁποῖον ἕνα μέσον ἔχει νὰ προλάβῃ, νὰ προλαμβάνῃ τὰς ἐκρήξεις διὰ τῆς ἐγκαίρου ἱκανοποιήσεως τῶν δικαίων ἀξιώσεων τῶν τάξεων ἐκείνων τῶν ἐργατῶν τῶν ἀποκλήρων τῆς κοινωνίας. Ὅταν τοιαύτην ἀντίληψιν ἔχῃ ὁ κ. βουλευτὴς Ἀττικοβοιωτίας,

δὲν ἐκπλήττομαι βεβαίως, διότι τοιαύτας ἐξέφερεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἰδέας. Ἀλλ' ἐγὼ ἐδήλωσα ἐρχόμενος ἐν μέσῳ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅτι εἰς πᾶσαν περίστασιν θὰ εἴπω πρὸς αὐτὸν τὴν ἀλήθειαν. Καὶ εὑρέθην εἰς τὴν ἀνάγκην τὴν ἐσπέραν ταύτην νὰ διακηρύξω τὴν ἀλήθειαν, ὅτι, ὅπου ἡ ἀτομικὴ ἰδιοκτησία, ὡς ἐν Θεσσαλίᾳ, εὑρίσκεται ἀντιστρατευομένη πρὸς ὅλα τὰ μεγάλα συμφέροντα τοῦ Κράτους, καὶ τὰ γεωργικὰ καὶ τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ ἀνθρωπιστικὰ καὶ τὰ ἐθνικά, ἡ ἰδιοκτησία ἡ ἀτομικὴ ὀφείλει νὰ δεχθῇ ὅπως ὑποχωρήσῃ, λαμβάνουσα πλήρη ἀποζημίωσιν ἵνα κατορθώσῃ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ Κράτος τοὺς μεγάλους αὐτοῦ σκοπούς. Ὅταν εἶπον τοῦτο ἐξεπλήρωσα στοιχειώδες καθῆκον. (Εὖγε, χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγαί). Ὁ κ. βουλευτὴς Ἀττικοβοιωτίας, ὁ ὁποῖος μαζύ μου κατῆλθε ζητῶν τὰς ψήφους τοῦ λαοῦ τῆς Ἀττικοβοιωτίας ὑπὸ πρόγραμμα σαφές τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἀπέκρυψεν, ἔχει δικαίωμα, ἐὰν πιστεύῃ ἀληθῶς, ὅτι κατεπρόδωσα τὸ πρόγραμμά μας ὅτι κατεπρόδωσα τὸν ἀγῶνα τῶν φιλελευθέρων, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὲ ἐγκαταλείψῃ καὶ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐκ τῶν τάξεων τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων. Ἀλλ' ἐγὼ αἰσθάνομαι τὸ καθῆκον νὰ βαδίσω εὐθὺς εἰς τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον ἐχάραξα. (Ζητωκραυγαὶ καὶ χειροκροτήματα). Δὲν θὰ ἀπομακρυνθῶ τοῦ δρόμου τούτου, οὐδ' ἐὰν ἔβλεπον ἑαυτὸν ἐγκαταλειπόμενον παρ' ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς (Εὖγε καὶ χειροκροτήματα). Θὰ προσέθετον ἀκόμη ὅτι δὲν θὰ ἐγκατέλειπον τὸν δρόμον αὐτὸν ἐὰν ἔβλεπον ἐμαυτὸν παραγνωριζόμενον, παρανοούμενον ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. (Χειροκροτήματα καὶ εὖγε). Εἶνε καθῆκον τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν νὰ πίπτωσι μὲ τὰς ἰδέας αὐτῶν, διότι παρέχοντες αὐτοὺς θύματα τῶν ἰδεῶν των παρασκευάζουσι καὶ διευκολύνουσι τὸ ἔργον εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ἔλθωσιν ὀπίσω. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει δὲν εἶνε ὁ θρίαμβος τοῦ προσωπικοῦ ἐγώ, ἀλλ' ὁ θρίαμβος τῆς ἰδέας. Εἶνε ἡ ἐπιτυχία τῶν ἐθνικῶν σκοπῶν, τὰς ὁποίας ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ Κράτος τοῦτο.

Ταῦτα εἶνε ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἀποβλέπω, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχομεν νὰ ἐπιδιώξωμεν διὰ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Ὅσοι νομίζουσι τὸ ἔργον δυσχερές, ὅσοι δὲν αἰσθάνονται τοὺς ὤμους αὐτῶν ἰσχυροὺς ὅπως βαστάσωσι τὸν

Σταυρόν, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸν ἀγῶνα, ἐὰν νομίζωσι μάλιστα ὅτι ἐγὼ κατεπρόδωκα αὐτόν. Διότι ἐγὼ ἔχω ἥσυχον τὴν συνείδησιν. Ἐγὼ εἰς πᾶσαν περίστασιν, — καὶ τὸ ἐγὼ αὐτό, παρακαλῶ, νὰ νὸ σημειώσητε ὡς ἐκθηλοῦν τὴν ἔννοιαν τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία ἔχει τὴν τιμὴν νὰ διευθύνῃ τὰς τύχας τῆς Χώρας,—εἰς πᾶσαν περίστασιν θὰ εἶμαι τὸ ἀσφαλέστερον ἔρεισμα τῆς τάξεως καὶ τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος. Ἀλλὰ δὲν θέλω τὸ καθεστὼς τοῦτο ἀκινητοῦν, δὲν τὸ θέλω μόνον ὑπὸ τὴν παλαιὰν αὐτοῦ διαρρύθμισιν ὅπως σωρευθῇ αἰφνιδίως εἰς ἐρείπια, ἀλλὰ τὸ θέλω ἀκολουθοῦν τὴν πρόοδον, προσαρμοζόμενον πρὸς τὰς καθ' ἡμέραν περιστάσεις, ἵνα κατορθώσῃ νὰ βοηθήσῃ τὸ Κράτος τοῦτο νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ ἀποστολήν. (Εὖγε, εὖγε, χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγαὶ ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ τοῦ ἀκροατηρίου).

Ἡ πρᾶσις τῆς Βουλῆς διακόπτεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 5'.

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. Δ. Δαμβέρης παρατηρεῖ ὅτι οὐχὶ μόνον ἐν Θεσσαλίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀττικῇ ὑπάρχει ἀγροτικὸν ζήτημα.

Ν. Βάγιας παραιτεῖται τοῦ λόγου, μὴ ἔχων τι ἄλλο νὰ προσθέσῃ μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Ἤδη ἀναμένει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑποσχεθέντων.

Ε. Κοντοσταμάτης (1.13') Ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, λέγει, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν διατύπωσιν αὐτῆς καὶ νὰ ὑπεραμυνθῇ τοῦ ὅρου «δημοσία ἀνάγκη». Ἡ ἰδιοκτησία εἶνε ἀναπόσπαστος τοῦ ἀτόμου καὶ εἶνε ἐπομένως ἀπαραβίαστος ὡς εἶνε καὶ τὸ ἄτομον. Ἐὰν δ' ἡ κοινωνικότης εἶνε ἔμφυτος τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ πρῶτον ζήτημα ὅπερ παρουσιάσθη ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἦτο τὸ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἰδιοκτησίας. Δεχόμενος εἶτα τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀνομοιοτήτων, λέγει ὅτι τὸ Κράτος οὐδὲν δικαίωμα ἔχει νὰ θίξῃ τὴν ἰδιοκτησίαν, διότι οὕτω θίγει αὐτὴν τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν. Ὅταν ἔχωμεν τοῦ ὅρου «δημοσία ἀνάγκη» καὶ τὸν μεταβάλλωμεν διὰ τὸν ὅρον «δημοσία ὠφέλεια» οὐδὲν ἄλλο πράττομεν ἢ ἐμφανεστέραν νὰ δίδωμεν παρόρυνσιν

πρὸς τὰς ἐπισήμους κοινωνιολογικὰς θεωρίας, αἵτινες ἀτόπως ἀνεπτύχθησαν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου.

Ἐὰν γένηται δεκτὴ ἡ μετατροπὴ τοῦ ὅρου τούτου πρέπει νὰ καταδηλωθῇ ὅτι τὸ Κράτος καθιεροῦται πλέον ἐπὶ ἀρχῆς σοσιαλιστικῆς.

Τελευτῶν δηλοῖ ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τὴν ὑποβληθεῖσαν τελευταίαν πρότασιν τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν, διότι αὕτη, λέγει, στηρίζεται ἐπὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ἔλαβον δὲ τιμὴν ἐπανειλημμένως νὰ δηλώσω πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν γνώμην μου ὅτι ἡ παρέμβασις τῆς Κυβερνήσεως εἰς συζήτησιν περὶ τοῦ Συντάγματος, ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην παραβίασιν οὐσιωδεστάτην καὶ ἀξιόποινον τοῦ πολιτεύματος.

Πρόεδρος. Εὐτυχῶς ἡ γνώμη τοῦ κ. βουλευτοῦ κατὰ τὴν ἰδίαν του φράσιν εἶνε ταπεινὴ καὶ ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται ταύτην.

Ε. Κουλουμβάκης. Ἡ γνώμη μου ὅσον δήποτε καὶ ἂν εἶνε ταπεινὴ εἶνε ὑψηλοτέρα τῆς ἰδικῆς σας.

Πρόεδρος. Κύριε Κουλουβάκη, εἶσθε ἀσεβέστατος.

Εὐστρ. Κουλουμβάκης. Σεῖς εἶσθε.

Πρόεδρος. Σᾶς ἀνακαλῶ εἰς τὴν τάξιν καὶ ἐὰν νομίζητε ὅτι θὰ εἰσαγάγητε τὴν ἀναρχίαν ἐδῶ, δὲν θὰ σᾶς τὸ ἐπιτρέψω.

Εὐστρ. Κουλουμβάκης. Τὴν εἰσάγετε σεῖς, δὲ ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ μὲ εἰρωνευθῆτε.

Πρόεδρος. Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ ὁμιλῆτε περὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ἐνταῦθα προκύπτουσιν ἀντεγκλήσεις μεταξὺ τῶν κ. κ. Καρασεβδᾶ, Πατσουράκου καὶ Βάρθη καὶ προκαλεῖται θόρυβος.

Πρόεδρος. Ἡσυχάσατε ἐπιτέλους. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Κουτούπης.

Στ. Δραγούμης. Ζητῶ τὸν λόγον, κύριε Πρόεδρε.

Ἀποκατασταθείσης τῆς ἡσυχίας ὁ κ. **Στ. Δραγούμης** ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου φράσις, ἥτις ἠδύνατο νὰ μὴ λεχθῇ καὶ ἥτις θὰ ἦτο δυνατὸν ν' ἀνασκευασθῇ.

Ν. Στράτος (ἀπὸ τοῦ βήματος).

Ἦτο περιττὴ ἡ παρέμβασις τοῦ κ. Δραγούμη.

Εἷς βουλευτής. Καθόλου.

Ν. Στράτος. Παρακαλῶ νὰ σιωπᾶτε. Ὅταν εὑρίσκωμαι ἐπὶ τῆς ἕδρας, τηρῶ τάξιν ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ὅταν εὑρίσκωμαι ἐδῶ, δὲν ἐπιτρέπω εἰς οὐδένα νὰ μὲ διακόπτῃ. Ἦτο περιττή, λέγω, ἡ παρέμβασις τοῦ κ. Δραγούμη, διότι τὸν κ. Κουλουμβάκην δὲν εἰρωνεύθην, ἀλλὰ προέλαβον, διὰ νὰ μὴ κάμω πρὸς αὐτὸν παρατήρησιν καὶ κάμω χρῆσιν προεδρικῆς ἐξουσίας ἐναντίον του διὰ δευτέραν φορὰν ἀπόψε. Διότι κατερχόμενος τοῦ βήματος, ἐξήγγειλε πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ παρέμβασις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν συζήτησιν, ἵνα ἀνακοινώσῃ τὴν γνώμην, ἣν αὐτὸς ἔχει ὡς βουλευτής, ὡς πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὡς ἀρχηγὸς κόμματος, ἦτο ἀξιόποινος παράβασις τοῦ πολιτεύματος. Καὶ ὅταν εἷς βουλευτὴς ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου καταγγέλῃ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὡς προβαίνοντα εἰς ἀξιόποινον παράβασιν τοῦ πολιτεύματος, ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὸν ἀνακαλέσω εἰς τὴν τάξιν.

Π. Μερλόπουλος. Οὐδὲν δικαίωμα εἴχετε.

Ν. Στράτος. Προέβην λοιπὸν εἰς ἐπιεικῆ πρὸς αὐτὸν παρατήρησιν, ἵνα μή....

Π. Μερλόπουλος. (Διακόπτει μὴ ἀκουόμενος).

Σ. Στράτος. Τί λέγετε; Τί λέγετε; Ἀδιαφορῶ διὰ τὰς διακοπάς σας.

Προέβην λοιπόν, λέγω, εἰς ἐπιεικῆ παρατήρησιν πρὸς τὸν κ. βουλευτήν, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶ διὰ δευτέραν φορὰν τὴν ἐσπέραν ταύτην νὰ τὸν ἀνακαλέσω εἰς τὴν τάξιν, ὡς ἐξερχόμενον τῶν ὁρίων τῆς ἐν τῇ Βουλῇ τάξεως. Καὶ πρὸς τοῦτο εἶπον πρὸς αὐτόν, ἐπωφεληθεὶς φράσεώς του, ὅτι ταπεινὴν ἐκφράζει γνώμην, ὅτι εὐτυχῶς, λόγῳ τῆς ταπεινότητος τῆς γνώμης, ἡ Βουλὴ δὲν συμμερίζεται ταύτην, διὰ νὰ δώσω τέρμα εἰς φρασεολογίαν, ἡ ὁποία δὲν ἦτο ἐμπρέπουσα καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ πρὸς τὸν σεβασμόν, ὁ ὁποῖος ὀφείλεται πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

Δὲν γνωρίζω, κύριοι βουλευταί, ἐὰν ἀνόρθωσις καὶ μεταβολὴ καταστάσεως σημαίνῃ νὰ καταστρέψωμεν καὶ ὅ,τι καλὸν εἶχον αἱ πρώην Βουλαὶ καὶ ἡ πρώην κατάστασις. Ἀνόρθωσις σημαίνει μεταβολὴν καταστάσεως ἐπὶ τὰ βελτίω, ἐνταῦθα ὅμως βλέπω ἀπὸ καιροῦ, εἴτε λόγῳ ἀπειρίας τῶν

πρὸς τὰς ἐπισήμους κοινωνιολογικὰς θεωρίας, αἵτινες ἀτόπως ἀνεπτύχθησαν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου.

Ἐὰν γένηται δεκτὴ ἡ μετατροπὴ τοῦ ὅρου τούτου πρέπει νὰ καταδηλωθῇ ὅτι τὸ Κράτος καθιεροῦται πλέον ἐπὶ ἀρχῆς σοσιαλιστικῆς.

Τελευτῶν δηλοῖ ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τὴν ὑποβληθεῖσαν τελευταίαν πρότασιν τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν, διότι αὕτη, λέγει, στηρίζεται ἐπὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ἔλαβον δὲ τιμὴν ἐπανειλημμένως νὰ δηλώσω ποὸς τὴν Βουλὴν τὴν γνώμην μου ὅτι ἡ παρέμβασις τῆς Κυβερνήσεως εἰς συζήτησιν περὶ τοῦ Συντάγματος, ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην παραβίασιν οὐσιωδεστάτην καὶ ἀξιόποινον τοῦ πολιτεύματος.

Πρόεδρος. Εὐτυχῶς ἡ γνώμη τοῦ κ. βουλευτοῦ κατὰ τὴν ἰδίαν του φράσιν εἶνε ταπεινὴ καὶ ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται ταύτην.

Ε. Κουλουμπάκης. Ἡ γνώμη μου ὅσον δήποτε καὶ ἂν εἶνε ταπεινὴ εἶνε ὑψηλοτέρα τῆς ἰδικῆς σας.

Πρόεδρος. Κύριε Κουλουβάκη, εἶσθε ἀσεβέστατος.

Εὐστρ. Κουλουμπάκης. Σεῖς εἶσθε.

Πρόεδρος. Σᾶς ἀνακαλῶ εἰς τὴν τάξιν καὶ ἐὰν νομίζητε ὅτι θὰ εἰσαγάγητε τὴν ἀναρχίαν ἐδῶ, δὲν θὰ σᾶς τὸ ἐπιτρέψω.

Εὐστρ. Κουλουμπάκης. Τὴν εἰσάγετε σεῖς, δὲ ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ μὲ εἰρωνευθῆτε.

Πρόεδρος. Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ ὁμιλῆτε περὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ἐνταῦθα προκύπτουσιν ἀντεγκλήσεις μεταξὺ τῶν κ. κ. Καρασεβδᾶ, Πατσουράκου καὶ Βάρθη καὶ προκαλεῖται θόρυβος.

Πρόεδρος. Ἡσυχάσατε ἐπιτέλους. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Κουτσούπης.

Στ. Δραγούμης. Ζητῶ τὸν λόγον, κύριε Πρόεδρε.

Ἀποκατασταθείσης τῆς ἡσυχίας ὁ κ. **Στ. Δραγούμης** ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου φράσις, ἥτις ἠδύνατο νὰ μὴ λεχθῇ καὶ ἥτις θὰ ἦτο δυνατὸν ν' ἀνασκευασθῇ.

Ν. Στράτος (ἀπὸ τοῦ βήματος).

Ἦτο περιττὴ ἡ παρέμβασις τοῦ κ. Δραγούμη.

Εἷς βουλευτής. Καθόλου.

Ν. Στράτος. Παρακαλῶ νὰ σιωπᾶτε. Ὅταν εὑρίσκωμαι ἐπὶ τῆς ἕδρας, τηρῶ τάξιν ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ὅταν εὑρίσκωμαι ἐδῶ, δὲν ἐπιτρέπω εἰς οὐδένα νὰ μὲ διακόπτῃ. Ἦτο περιττή, λέγω, ἡ παρέμβασις τοῦ κ. Δραγούμη, διότι τὸν κ. Κουλουμβάκην δὲν εἰρωνεύθην, ἀλλὰ προέλαβον, διὰ νὰ μὴ κάμω πρὸς αὐτὸν παρατήρησιν καὶ κάμω χρῆσιν προεδρικῆς ἐξουσίας ἐναντίον του διὰ δευτέραν φορὰν ἀπόψε. Διότι κατερχόμενος τοῦ βήματος, ἐξήγγειλε πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ παρέμβασις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν συζήτησιν, ἵνα ἀνακοινώσῃ τὴν γνώμην, ἣν οὗτος ἔχει ὡς βουλευτής, ὡς πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὡς ἀρχηγὸς κόμματος, ἦτο ἀξιόποινος παράβασις τοῦ πολιτεύματος. Καὶ ὅταν εἷς βουλευτὴς ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου καταγγέλῃ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὡς προβαίνοντα εἰς ἀξιόποινον παράβασιν τοῦ πολιτεύματος, ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὸν ἀνακαλέσω εἰς τὴν τάξιν.

Π. Μερλόπουλος. Οὐδὲν δικαίωμα εἴχετε.

Ν. Στράτος. Προέβην λοιπὸν εἰς ἐπιεικῆ πρὸς αὐτὸν παρατήρησιν, ἵνα μή....

Π. Μερλόπουλος. (Διακόπτει μὴ ἀκουόμενος).

Σ. Στράτος. Τί λέγετε; Τί λέγετε; Ἀδιαφορῶ διὰ τὰς διακοπάς σας.

Προέβην λοιπόν, λέγω, εἰς ἐπιεικῆ παρατήρησιν πρὸς τὸν κ. βουλευτήν, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶ διὰ δευτέραν φορὰν τὴν ἑσπέραν ταύτην νὰ τὸν ἀνακαλέσω εἰς τὴν τάξιν, ὡς ἐξερχόμενον τῶν ὁρίων τῆς ἐν τῇ Βουλῇ τάξεως. Καὶ πρὸς τοῦτο εἶπον πρὸς αὐτόν, ἐπωφεληθεὶς φράσεώς του, ὅτι ταπεινὴν ἐκφράζει γνώμην, ὅτι εὐτυχῶς, λόγῳ τῆς ταπεινότητος τῆς γνώμης, ἡ Βουλὴ δὲν συμμερίζεται ταύτην, διὰ νὰ δώσω τέρμα εἰς φρασεολογίαν, ἡ ὁποία δὲν ἦτο ἐμπρέπουσα καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ πρὸς τὸν σεβασμόν, ὁ ὁποῖος ὀφείλεται πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

Δὲν γνωρίζω, κύριοι βουλευταί, ἐὰν ἀνόρθωσις καὶ μεταβολὴ καταστάσεως σημαίνῃ νὰ καταστρέψωμεν καὶ ὅ,τι καλὸν εἶχον αἱ πρώην Βουλαὶ καὶ ἡ πρώην κατάστασις. Ἀνόρθωσις σημαίνει μεταβολὴν καταστάσεως ἐπὶ τὰ βελτίω, ἐνταῦθα ὅμως βλέπω ἀπὸ καιροῦ, εἴτε λόγῳ ἀπειρίας τῶν

πλείστων, εἴτε λόγῳ κακῆς ἀρχῆς ἑτέρων ἐλαχίστων, βλέπω μεταβολὴν οὐχὶ ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλ' ἐπὶ τὰ χείρω. Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι, ἀπὸ ὀκταετίας ἐν τῇ Βουλῇ ταύτῃ εὑρισκόμενος, ὅτι ὁσάκις ἠγείρετο νὰ ὁμιλήσῃ ἀρχηγὸς κόμματος καὶ ἐλαχίστου ἐν τῇ Βουλῇ, ἐξ ἑπτὰ βουλευτῶν ἀποτελουμένου, οὐχὶ ἀρχηγὸς Κυβερνήσεως, ἡ Βουλὴ μετὰ προσοχῆς ἀπέβλεπεν εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ διακόψῃ καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ προσενεχθῇ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως, καθ' ὃν τρόπον προσηνέχθησαν ἐνταῦθα.

Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἄλλοτε ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος ἀπευθύνων παρατηρήσεις ἢ ἐξαγγέλλων ἀποφάσεις, οὐδέποτε διεκόπτετο, ἀλλ' οἱ λόγοι τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος, ἀδιαφόρως πρὸς τὸ ἄτομον, τὸ ὁποῖον κατέχει τὸ ἀξίωμα, ἦσαν λόγοι ἀκουόμενοι ἐν πλήρει εὐλαβείᾳ.

Ἐνταῦθα ἠναγκάσθη ἀπό τινος χρόνου ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως νὰ μὴ ἀξιοῖ τὸν σεβαστὸν τῆς Βουλῆς λόγῳ τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ, ἀλλὰ λόγῳ τῆς προσωπικῆς ἐπιβολῆς, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ. Τοῦτο ἀποτελεῖ παράβασιν τοῦ πολιτεύματος. Καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀναγκάζεται νὰ ἐκτείνῃ τὴν φωνὴν ἵνα ἐπιβληθῇ. Τοῦτο δὲν εἶνε ἀνόρθωσις, ἀλλ' εἶνε χειροτέρευσις. Καὶ ἐὰν τοῦτο συγχωρῆται πρὸς τοὺς βουλευτὰς ἐκείνους, οἵτινες, μὴ ὄντες κύριοι τοῦ λόγου, πολλάκις ἐξ ἀπειρίας ἐξέρχονται τῶν ὁρίων, εἰς τούτους συγχωρεῖται τοῦτο, διότι προέρχεται ἐξ ἀγαθοῦ συνειδότος, δὲν εἶνε ὅμως συγχωρητέον εἰς ἐκείνους τοὺς ῥήτορας, οἵτινες, εὐδοκιμοῦντες ἐν ταῖς ἀγορεύσεσιν, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἐξέρχονται τῶν ὁρίων, οὐχὶ διότι δὲν δύνανται νὰ συγκρατηθῶσιν, ἀλλὰ διότι δὲν θέλουν νὰ συγκρατηθῶσι. Καὶ ἐπικαλοῦμαι, κύριοι βουλευταί, τὴν συνδρομὴν ὅλων ὑμῶν, ἵνα, ἐφ' ὅσον τὸ Προεδρεῖον ἐννοεῖ νὰ θέτῃ τὴν τάξιν ἐν ταῖς συζητήσεσιν, ἐπικουρῆτε ὑμεῖς καὶ βοηθῆτε οὐχὶ τὸ ἄτομον, τὸ ὁποῖον κατέχει τὴν Προεδρικὴν θέσιν, ἀλλὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς. Ἂν τὸ ἄτομον τοῦτο εἶμαι ἐγὼ ἀδιαφορῶ, ἀλλὰ χάριν τῆς Βουλῆς ζητῶ τὸ κῦρος τῆς θέσεως ταύτης, διότι, ἐὰν ἐξετάσητε τί συμβαίνει εἰς ἄλλα Κοινοβούλια, θὰ ἴδητε ὅτι, ὅταν ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος ὁμιλῇ, ἀξιοῦται τοῦ γενικοῦ σεβασμοῦ καὶ δὲν ἀναγκάζεται νὰ διαπληκτίζηται ἑκάστοτε πρὸς τοὺς βουλευτάς, καθόσον δὲν ὑπάρχουσι βουλευταί, οἵτινες λησμονοῦσι ποῖον εἶναι

τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ποῖον σεβασμὸν ὀφείλουσι καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων.

Γ. Μπαπ. Προσθέτει τινὰ ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ἐπεισοδίου.

Δ. Λάππας (ὥρα 1. 45'). Προσθέτει τινὰ σχετικῶς πρὸς τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα Κερκύρας.

Α. Παγκαλάκης (ὥρα 1. 50'), συνιστᾷ καταρτισμὸν ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐπισταμένως νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα.

Ε. Μαυρομιχάλης. Νομίζω Κύριε Πρόεδρε, ὅτι ἡ Βουλὴ εἶνε ἤδη λίαν καταπεπονημένη ἐκ δεκαπενταώρου συνεδριάσεως ὥστε ἡ ἐπὶ πλέον ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως καθίσταται ἐπίπονος καὶ κουραστική. Ἄλλως τε ὅτι, μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως τοσοῦτον σαφεῖς καὶ ἐπαρκεστάτας ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὅπερ ἡμᾶς ἀπασχολεῖ καὶ αἵτινες ἔθεσαν τὸ ζήτημα εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῷ θέσιν, ὁρισμῶ λέγω ὅτι ἡ στιγμὴ δὲν νὰ λήξῃ. Ἐξ ἄλλου ἡ Βουλὴ ἔχει ἤδη μορφώσει γνώμην περὶ τοῦ θεσσαλικοῦ ζητήματος ἐκ τῶν εὐλαβεστάτων καὶ ἀξίων μεγίστης προσοχῆς ἀγορεύσεων τῶν ἐμπρόσθεν συναδέλφων ἐκ Θεσσαλίας οἵτινες σθεναρῶς ὑπερημύνθησαν τῶν συμφερόντων τῶν γεωργικῶν πληθυσμῶν τῆς Θεσσαλίας. Διὰ τοῦτο περιορίζομαι εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα καὶ παραιτοῦμαι πάσης περαιτέρω ἀγορεύσεως.

Α. Κάλλης (ὥρα). Παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του.

Α. Μιχαλακόπουλος. (2) Ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 17 τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν.

Β. Βενιζέλος. (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) Ἀπαντᾷ δι' ὀλίγων εἰς τὸν προλαλήσαντα εἰρίσκων ὀρθὰς τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ.

Κ. Φραγκιάδης. (2. 30). Ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Δραγούμη διατυπωθεῖσαν γνώμην καθ' ἣν ὡς ἐκ τῶν συνθηκῶν εὑρισκόμεθα εἰς κατάστασιν ὑποστελείας ἀπέναντι τῆς Τουρκίας καὶ τῶν Μ. Δυνάμεων. (Ἀπορρίπτει τῆς Βουλῆς δίδεται παράτασις). Ἀκολούθως ἀναγνωρίζων τὴν ἀνάγκην τῆς λύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος, προτείνει ὅπως τεθῇ ὁ ὅρος τοῦ «κοινοῦ συμφέροντος» τῶν θητευόντων Θεσσαλῶν, τοὺς ὁποίους ἀποκαλεῖ «ἐλευθέρους δούλους».

Τέλος τῶν ἀναμνήσεται τῶν λόγων τοῦ Τσάρου Ἀλε-

ξάνδρου τοῦ Β' τοῦ ἐλευθεροστόμου, ὅστις ἔλεγεν: «ὀφείλομεν νὰ ὀργανώσωμεν ἵνα ἐκ τῶν ἄνω καταργηθῇ ἡ δουλεία, ἵνα μὴ ἡ κατάργησις ἀρχίσῃ φοβερὰ ἐκ τῶν κάτω».

Α. Παπαμιχάλοπουλος. Πιστεύει τὴν δήλωσιν ὅτι ἅπας ὁ λαὸς Καρδίτσης ἐστιγμάτισε τοὺς ἀποπειραθέντας κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Πρ. Βλάσσοπουλος (ὥρα 3. 13'). Μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἂς ἀπελθῇ ἡ Βουλὴ καὶ οἱ ὧν θὰ ἐπιλυθῇ εὐεργετικῶς τὸ ὀλέγον καὶ μεγάλο κοινωνικὸ ζήτημα τῆς Θεσσαλίας ἐκ παραλλήλου οἱ σταφι πληθυσμοὶ ἐλπίζουν ὅτι τὸ ἐπίσης κοινωνικὸν σταφ ζήτημα θέλει τύχει τῆς εὐνοίας τῆς Ἀνορθωτικῆς νήσεως καὶ συμπάσης τῆς Βουλῆς.

Φ. Λάγιος (ὥρα 3. 15') ἀναπτύσσει ὑπολο τινας σχετικῶς πρὸς τὰς ἀπαιτηθησομένας διὰ τὴν λοτρίωσιν δαπάνας.

Γ. Πάνου (ὥρα 3. 25'). Λέγει ὅτι αἱ δηλώσεις τ Πρωθυπουργοῦ περὶ ἀναγκαστικῆς καὶ ἐκουσίας ἀπαλ τριώσεως γενικῶν μέχριστον ἐξωτερικῶν κἰ δυνον οὐχὶ ἀπ τῆς ἀπόψεως τῶν διεθνῶν συνθηκῶν, ἀλλ' ἐκ του ὅτι θὰ χρησιμεύσουν ὡς ἀφορμὴ ἵνα καταδιωχθῶν αἱ ἐστίαι τοῦ πατριωτισμοῦ αἰσθήματος ἐν τῇ χειτονι ἐπιρρεπείᾳ.

Καὶ ἀναφέρει πῶς ἤδη ἤρχισεν ἡ καταδίωξις ἑλληνικῶν τσιφλικίων ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἅτινα εἶναι ἑστία τοῦ ἑλληνικοῦ αἰσθήματος. Ὁμολογεῖ ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ εἶνε δουλοπάροικοι ἀλλὰ γρονεῖ ὅτι αἱ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρξαν ἀντιρρατικαὶ καὶ ὅτι οὐδὲν τῶν ὑποσχεθέντων εἶνε πραγματοποιήσιμον.

(Ἀποφάσει τῆς Βουλῆς ἀδίδεται παράστασις).

Ἀκολούθως λέγει ὅτι αἱ πρῶται δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ αἱ γενόμεναι ἐν Καρδίτσῃ εἶνε ἄκρως ἀντίθετοι πρὸς τὰς προσφάτους αὐτοῦ δηλώσεις.

Μ. Γρα[illegible] (ὥρα 3. 50'). Ἐκφράζει τὴν λύπην του διότι ἡ Βουλὴ δὲν θέλει ἀπέλθῃ χωρὶς νὰ λύσῃ τὸ μέγιστον τοῦτο ζήτημα, τὸ ὁποῖον οὐδὲν δύναται νὰ λυθῇ διὰ δηλώσεων καὶ ὑποσχέσεων ἀλλὰ διὰ πλήρους γεωργικῆς νομοθεσίας, ἡ ὁποία οὐδὲν προσεκομίσθη.

Κ. Κο[illegible] (ὥρα) Ὑποδεικνύει παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τῆς διατυπώσεως τοῦ 17 ἄρθρου.

Μ. Μῆτσιανάκης. Παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του.

Ν. Βοζίκης. Ἐσκόπουν νὰ λάβω τὸν λόγον ἵνα ἀναπτύξω τὴν γνώμην μου καθ' ἣν ἐν περιπτώσει ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως τὸ ἀπαλλοτριοῦν δημόσιον ὑπόκειται εἰς τὴν πληρωμήν. Μετὰ τὰς γενομένας ὅμως ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ δηλώσεις παραιτοῦμαι.

Ι. Παπαφραγκάκης (1 18') Λέγει ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ ἀγρότοι εἶνε ἄξιοι πάσης συμπαθείας ἐκφράζει δὲ τὴν ἀποψίαν του πῶς ὁ κ. Πρόεδρος Κυβερνήσεως ἀρνήθη ν' ἀποδῷ τὴν ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν ὑποβληθεῖσαν λογίαν.

Κ. Καλλιτσάκης (1 30'). Ὑποστηρίζει τροποσχετικὴν πρὸς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἀριθμηθέλων.

Ν. Θρακιώτης κηρύσσει εἶτα περαιωμένην τὴν ησιν ἐπὶ τοῦ 17 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος καὶ τίθεν πρώτων εἰς ψηφοφορίαν αἱ ὑπάρχουσαι τροπολογίαι ἐπὶ 17 ἄρθρου.

Ἀποσύρουσι τὰς τροπολογίας των οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Φ** καὶ **Π**. Οἱ **Θεμιστοκλέους** ἔχουσαν οὕτω:

«Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ, εἰ μὴ δι' κοινωνικὴν ὠφέλειαν, ὅτε καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσῃ πάντοτε δὲ προηγουμένης ἀποζημιώσεως».

Κ. Παπακυριάκης, ἔχουσαν οὕτω:

«Ἀφαίρεσις ἰδιοκτησίας κινητῆς, ὡς καὶ ἀκινήτου ἀστικῆς μὲν ὁπωσδήποτε, ἀγροτικῆς δὲ ἐπὶ ἐκτάσεως τριῶν χιλιάδων (3000) πηχῶν στρεμμάτων δὲν ἐπιτρέπεται, εἰμὴ διὰ δημοσίαν ἀνάγκην προσηκόντως ἀποδεδειγμένην, ὅτε καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσῃ, πάντοτε δὲ διὰ προηγουμένης ἀποζημιώσεως. Ἐπὶ τῶν ἀγροτικῶν δὲ γαιοκτησιῶν πλέον τῆς ὡρισμένης ἐκτάσεως, κατοικημένων ἢ κατοικησίμων, τὸ Κράτος ἀσκῶν τὴν ἀνώτατον αὐτοῦ ἐξουσίαν, ἀπαλλοτριοῖ ταύτας δι' ἐγκατάστασιν κυριαρχικῆς καλλιεργείας, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι πολῖται διὰ τὴν ἁρμοζούσην αὐτῶν, ἐπὶ τῇ ὡς εἴρηται ἀποζημιώσει. Ἡ ἀποζημίωσις ὁρίζεται πάντοτε διὰ τῆς διαστικῆς ὁδοῦ. Ἐν περιπτώσει δὲ ἐπειγούσῃ δύνανται καὶ προσωρινῶς νὰ ὁρισθῇ διαστικῶς, μετ' ἀκρόασιν ἢ πρόσκλησιν τοῦ διαιτουμένου. Πρὸ τῆς καταβολῆς τῆς ὁριστικῆς ἢ προσωρινῶς ὁρισθείσης ἀποζημιώσεως διατη-

ρούνται ἀκέραια πάντα τὰ δικαιώματα τοῦ ἰδιοκτήτου, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς καταλήψεως».

Β. Θεοδωρίδης ἔχουσαν οὕτω·

«Ἡ Ἐπίμορτος καλλιέργεια ἀγροτικοῦ κτήματος περικλείοντος εἰς τὰ ὅρια αὐτοῦ καὶ ἀγροτικὸν συνοικισμόν, ἐνθυμίζεται, ἐφ' ὅσον ὁ τῶν γαιῶν ἰδιοκτήτης εἶναι συγχρόνως καὶ τῶν οἰκιῶν, κατὰ τὸ ἀρχαῖον τοπικὸν ἔθιμον, ἀποκλειομένης πάσης ἐναντίας συμφωνίας».

Γ. Καφαντάρης, ἔχουσαν οὕτω·

«Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ (ἐν τῇ κτησίᾳ ὑπάγεται καὶ πᾶσα πνευματικὴ πρωτότυπος κοινουμένη καὶ δημοσιευομένη) ἐργασία, ἧς τὸ πρωτεῖον ἀποδείκνυται ὅτι ἦτο τελείως ἄγνωστον ἢ κατὰ τοῖς συγχρόνοις (διάστημα 50 ἐτῶν, ἢ καὶ ἐπαρεσβεύεθνῶς ἀπὸ τὸν σοβαρὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον, Καθηγ. Ἀκαδημαικούς, τὸ ἀντίθετον ἢ τὸ ἀδύνατον) εἰμὴ δι' μοσίαν ὠφέλειαν. .....».

Α. Κομνηνός ἔχουσαν οὕτω:

«Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ, εἰμὴ διὰ δημοσίαν ἀνάγκην καὶ κοινὴν ὠφέλειαν, ἢ κοινὸν συμφέρον, προσηκόντως ἀποδεδειγμένα, ὅπως ὁ νόμος ὁρίζει πάντοτε δὲ προηγουμένης ἀποζημιώσεως, ἧς βάσις εἶνε ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀξίας τῆς κατὰ τὰ πέντε ἔτη τὰ τελευταῖα. Ἐγειρομένης δὲ ἀμφισβητήσεως τὸ ποσὸν τοῦτο καθορίζεται διοικητικῶς καὶ καταβάλλεται τῷ δικαιούχῳ, δικαιουμένῳ νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια διὰ τὸ ἐπὶ πλέον ἀξιούμενον ποσόν. Νὰ προστεθῇ καὶ ἐδάφ. ὡς ἐξῆς.

Ἐδ. α'. Τὸ Κράτος δικαιοῦται ν' ἀπαγορεύῃ ἐπί τινος ὡρισμένου μέρους ἢ περιφερείας καλλιέργειαν, ἐμφύτευσιν, οἰκοδομάς, συνοικισμὸν καὶ κατασκευὴν ἔργων οἱασδήποτε φύσεως καὶ εἴδους, δι' ὧν μεταβάλλεται ἡ κατάστασις τοῦ ἐδάφους ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον διὰ Β.Διατάγματος, λόγῳ δημοσίας ἀνάγκης καὶ κοινοῦ συμφέροντος, ἄνευ ἀποζημιώσεώς τινος πρὸς τοὺς ἰδιοκτήτας· ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος.

Ἐδ. β'. Ὅλα τὰ μὴ ἀνακαλυφθέντα μέχρι τοῦδε μεταλλεῖα ἐν τῷ ἑλληνικῷ ἐδάφει, ὡς καὶ ὅλα τὰ ἀνακαλυφθέντα καὶ δηλωθέντα, ἀλλὰ μὴ παραχωρηθέντα, ἅπερ ἕνεκα μὴ τηρήσεως τῶν περὶ μεταλλείων νόμων δὲν θὰ παραχωρηθῶ-

σιν εἰς τοὺς πρώτους δηλωτάς, ἀνήκουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ Κράτος. Ἐπίσης καὶ τὰ δηλωθέντα μεταλλεῖα, περὶ ὧν ἐτηρήθησαν οἱ περὶ μεταλλείων νόμοι καὶ θὰ ἔμελλον νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς τοὺς δηλωτάς ἀνήκουσι κατὰ $^2/_3$ εἰς τὸ Κράτος καὶ μόνον τὸ $^1/_3$ ἐξ ἀδιαιρέτου θὰ παραχωρηθῇ εἰς τοὺς δηλωτάς.

Ἐδ. γ'. Πᾶν τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος, τὸ ἀποτελούμενον ἐξ ἀσκεπῶν γαιῶν, φυτειῶν, δασῶν, λιμνῶν καὶ ἰχθυοτροφείων, τὸ μὴ ἀνῆκον εἰς ἰδιώτην ἢ νομικόν τι πρόσωπον δυνάμει νομίμου τίτλου αὐτοῦ καὶ τῶν δικαιοπαρόχων του ἐπὶ εἰκοσαετίαν ἀνήκει ἐφεξῆς εἰς τὸ δημόσιον· ἡ ἀποδεδειγμένως δὲ χρήσεως ἢ καρπώσεως, προσαρμοζούσης τῷ ἀκινήτῳ ἢ ὑπὸ ἰδιώτου ἢ νομικοῦ τινος προσώπου ἐδάφους τινὶ 30ετίαν, ἀποτελεῖ τίτλον ἰδιοκτησίας.

Τῶν βουλευτῶν κ. κ. Δ. Μπούσβρα, Ε. Θανοπούλου, Ν. Μαιώτη, Γ. Τσαξίρη, Ἀγαμέμνονος Σλῆμαν, Γεωργ. Μ. Μπουρίδου, Ἀθ. Βαβουλιοπούλου, Κ. Χρυσοχοΐδη, Θεοδοσοπούλου, Ἀλεξίου Τάκη, Ἀλεξ. Κασσαβέτη, Γ. Δρίβα, Χρ. Καρᾶ, Παυσ. Ζωγλοπίτη, Γ. Βλάχου, Δ. Οἰκονόμου, Ν. Ἀθ. Γιουβρῆ, Γ. Καθάργιου, Γ. Κύρκου, Λ. Περιστέρη, Ε. Μαντοπούλου, Δ. Κουκιάδη, Γ. Σπυροπούλου, Ἀλ. Παπαποστόλου, ἔχουσα οὕτω:

«Ἕβδικὸς δ' ἐπίσης νόμος θέλει κανονίσει τὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν τσιφλικίων πρὸς δημιουργίαν ἐν αὐτοῖς μικρῶν ἰδιοκτησίων».

Μετὰ τοῦτο κρίνεται ἀπορριπτέα παράγραφος ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ κ. **Α. Καζαντζοπούλου,** ἔχουσα ὡς ἑξῆς·

«Ἐξαιρετικῶς ἐπιτρέπεται ἡ διὰ κοινὴν ὠφέλειαν ἄνευ τινος ἀποζημιώσεως μεταστροφὴ εἴδους καλλιεργείας ἢ ὑποχρεωτικὴ ἐφίζωσις μέρους τῶν ἀμπέλων ἢ σταφιδαμπέλων».

Ἀπορρίπτονται ἐπίσης μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως αἱ κάτωθι τροπολογίαι.

Του κ. **Σκριπόπουλου** ἔχουσα οὕτω·

«Προτείνω ὅπως ἡ φράσις «μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς καταλήψεως» ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς λέξεως «ἀπαγορευομένης τῆς καταλήψεως».

Τῶν κ. κ. **Δ. Γκιωνῆ Α. Φλαμη,** ἔχουσα οὕτω·

«Ἐπιβάλλεται εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν νὰ παρεμ-

βαίνη πρὸς λύσιν τῶν ἑκάστοτε κοινωνικῶν προβλημάτων ἀγροτικῆς καὶ βιομηχανικῆς μορφῆς ὑπὲρ τῆς ἐργασίας».

Τοῦ κ. Π. **Μερλοπούλου**, ἔχουσα οὕτω:

Αἱ λέξεις «δημοσίαν ἀνάγκην» ἀντικαθίστανται διὰ τῶν λέξεων «χάριν κοινοῦ συμφέροντος (νοουμένου ὡς περιλαμβάνοντος καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως τσιφλικίων πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων γεωργῶν εἰς μικροϊδιοκτήτας)» προσηκόντως ἀποδεδειγμένου κλπ.. ὡς ἔχει τὸ ἄρθρον».

Τοῦ κ. Γ. **Μπένου**, ἔχουσα οὕτω·

«Ἐν τῷ ἄρθρῳ 17 τοῦ Συντάγματος νὰ προστεθῇ ἔνθα ἀναφέρει «οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας του διὰ δημοσίαν ἀνάγκην». ἡ φράσις «ἢ καὶ δι' ὑγείαν» προσηκόντως ἀποδεδειγμένων κλπ.

Τοῦ κ. **Α. Χρυσοστόμου** ἔχουσα οὕτω:

«Νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «λιμνῶν» ἐν τῷ β' ἐδαφίῳ ἄρθρου 17 καὶ μεταξὺ τῶν λέξεων ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν καὶ ἰαματικῶν ὑδάτων· ἥτοι νὰ μεταβληθῇ ὡς ἐξῆς «ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν, λιμνῶν καὶ ἰαματικῶν ὑδάτων».

Τοῦ κ. Ξ. **Ἀγαπητοῦ** ἔχουσα οὕτω:

Εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον τοῦ ἄρθρου ὡς προτείνεται εἰς τὸ προσχέδιον. νὰ προστεθῇ «ῥοῆς καὶ πτώσεως οἱωνδήποτε ὑδάτων».

Γίνεται εἶτα δεκτὴ ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊσηλίδος κ. Α. **Μιχαλακοπούλου**, ἔχουσα οὕτω:

«Προτείνω ὅπως μετὰ τὰς λέξεις «ἐν περιπτώσει δὲ ἐπειγούσῃ δύναται καὶ προσωρινῶς νὰ ὁρισθῇ ἡ ἀποζημίωσις μετ' ἀκρόασιν ἢ πρόσκλησιν τοῦ δικαιούχου» προστεθῶσιν «ὅστις δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, εἰς παροχὴν ἀναλόγου ἐγγυήσεως, καθ' ὃν τρόπον ὁρίσει ὁ νόμος.

Ψηφίζεται μετὰ ταῦτα τὸ ἄρθρον 17 τοῦ Συντάγματος, ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 17.

Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ, εἰμὴ διὰ δημοσίαν ὠφέλειαν προσηκόντως ἀποδεδειγμένην, ὅτε καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει, πάντοτε δὲ προηγουμένης ἀποζημιώσεως. Ἡ ἀποζημίωσις ὁρίζεται πάντοτε

διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ. Ἐν περιπτώσει δ' ἐπειγούσῃ δύναται καὶ προσωρινῶς νὰ ὁρισθῇ δικαστικῶς, μετ' ἀκρόασιν ἢ πρόσκλησιν τοῦ δικαιούχου, ὅστις δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, εἰς παροχὴν ἀναλόγου ἐγγυήσεως, καθ' ὃν τρόπον ὁρίσει ὁ νόμος. Πρὸ τῆς καταβολῆς τῆς ὁριστικῆς ἢ προσωρινῶς ὁρισθείσης ἀποζημιώσεως διατηροῦνται ἀκέραια πάντα τὰ δικαιώματα τοῦ ἰδιοκτήτου, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς καταλήψεως.

Εἰδικοὶ νόμοι κανονίζουσι τὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διαθέσεως τῶν μεταλλείων, ὀρυχείων, ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν καὶ ἰαματικῶν καὶ ῥεόντων ὑδάτων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ μετὰ τοῦτο ὅτι ἔχει ὑποβληθῇ ψήφισμα ἐρωτητικὸν τοῦ ἄρθρου 17 ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέλει ἐρωτήσει τὴν Βουλήν.

Ἀναγινώσκει τὸ ψήφισμα. τὸ ὁποῖον ἡ Βουλὴ. ἀποδέχεται δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω·

«Ἡ Διπλῇ Βουλὴ μετὰ τὰς μακρὰς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Συντάγματος συζητήσεις καὶ ἰδίᾳ μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἀποραίνεται ὅτι ἐκ τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Συντάγματος οὐδὲν ὑπάρχει Συνταγματικὸν κώλυμα κατὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως Θεσσαλικῶν τσιφλικίων πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων γεωργῶν εἰς μικροϊδιοκτήτας.

Μετὰ ταῦτα λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 5 καὶ 20' τῆς πρωΐας

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Δεληγιάννης

Οἱ γραμματεῖς
Δ. Δρίστης-Ἀνδρέας
Θ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΕ'

Τῆς 21 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5.15' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Οἱ ἐκκαθαρισθέντες ὑπάλληλοι τῶν Δημ. Ἔργων ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἀποράσεων διὰ νέου ἐλέγχου δικαίου. 2) Οἱ κάτοικοι Σελιανιτίκων Αἰγίου ζητοῦσι διακανονισμὸν τῶν σχέσεων μεταξὺ καλλιεργητῶν καὶ ἰδιοκτητῶν διὰ τοῦ 17 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. 3) Ὁ ἐμπορικὸς Σύλλογος Αἰγίου πέμπει ὑπόμνημα αὐτοῦ περὶ τροποποιήσεως τοῦ περὶ Κυριακῆς ἀργίας Νόμου. 4) Ὁ Σύλλογος «Ἁγίων Πάντων» Καλαβρύτων παρακαλεῖ ὅπως κατὰ τὴν 25 Μαρτίου ἀποσταλῇ ἀντιπροσωπεία τῆς Ἀνορθωτικῆς Βουλῆς, ἵνα χαιρετίσῃ ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους τὸ λάβαρον τῆς Παλιγγενεσίας.

Ἐγγράφεται παραχρῆμα προτάσει τῶν βουλευτῶν κ. κ. **Δ. Γκιολβᾶ** καὶ **Ι. Καφεντζοπαύλου** ἡ σύστασις πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν, οὓς θέλει ὁρίσει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

5) Φοιτηταὶ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου παρακαλοῦσιν ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ ἀνανέωσις ἐγγραφῶν προηγουμένων ἐτῶν. 6) Ἔμποροι, ἐμποροϋπάλληλοι καὶ ὑπηρέται τῆς Ἀμφίσσης ζητοῦσιν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τῆς Κυριακῆς ἀργίας καὶ ἐν τῇ πόλει των. 7) Πομένες ὑπενοικιασταὶ τῶν λειβαδίων τῆς μονῆς Δαρνίου ζητοῦσιν ὅπως τοῖς χορισθῇ τὸ μίσθωμα τῶν λειβαδίων τούτων διὰ τὸ ποιμενικὸν ἔτος 1910-1911 ἐπειδὴ τὰ ποίμνιά των κατεστράφησαν. 8) Ἀπόστρατοι ὑπαξιωματικοὶ ἐκ Ναυπακτίας ζητοῦσιν ὅπως ὑπαχθῶσιν εἰς τοὺς νεωτέρους νόμους περὶ ἀποστρατείας ὑπαξιωματικῶν. 9) Οἱ ἔμποροι τοῦ δήμου Ηηνείων ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν τοῦ φόρου τῶν ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων. 10) Ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς «Ὁσίου Λουκᾶ» παρακαλεῖ ὅπως ἀπαγορευθῇ ἡ κατεδάφισις ταύτης ἐχούσης ἱστορικὴν ἀξίαν. 11) Οἱ ἐκ Σύρου μέτοχοι «Ἀμοιβαίας» ζητοῦσιν ἀνάκλησιν τοῦ Β. Διατάγματος περὶ ἰδρύσεως ταύτης. 12) Οἱ ἱερεῖς Αἰτωλικοῦ ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα περὶ μεταρρυθμίσεως

τοῦ περὶ ἐνοριακῶν Ναῶν Νόμου. 13) Ὁ Δήμαρχος Ἀμαλιαπόλεως πέμπει ψήφισμα τοῦ Δημ. Συμβουλίου περὶ παραχωρήσεως τῶν Ἐθνικῶν γαιῶν Κελερίων καὶ Κονταρόλακκα τοῖς Ἀμαλιοπολίταις. 14) Ὁ Δήμαρχος Ἀμαλιαπόλεως πέμπει ψήφισμα τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου περὶ προσαρτήσεως τοῦ Δήμου των τῇ ἐπαρχίᾳ Βόλου. 15) Ἔμποροι Χαλκίδος ζητοῦσι μετάθεσιν τοῦ σταθμάρχου Χαλκίδος. 16) Ο Ν. Λάσκαρης, ἐκ Χάβαρι τῆς Ἠλείας, ζητεῖ ἀναστολὴν τοῦ περὶ ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν νόμου. 17) Οἱ κάτοικοι Μεσσήνης ζητοῦσιν ἔγκρισιν τῆς συμβάσεως μεταξὺ Δήμου καὶ ἑταιρείας πρὸς ἠλεκτροφωτισμὸν τῆς πόλεώς των. 18) Ἐπιτροπὴ χωρίων Δήμου Ηυλλήνης παρακαλεῖ ὅπως μὴ μεταφερθῇ τὸ ἐκεῖ ταχυδρομικὸν γραφεῖον εἰς Καλλιάνι. 19) Ὁ Ε. Δεσσύλας διαμαρτύρεται διότι δὲν τῷ ἐπετράπη νὰ ψηφοφορήσῃ κατὰ τὸ 1910, ὡς ὑπάρχοντος καὶ ἄλλου Δεσύλλα καὶ 10) Οἱ ἐν Ῥίῳ κατάδικοι στρατιωτικοὶ καθαιρεθέντες ζητοῦσι χάριν.

Ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ παραπεμφθέντος πρὸς αὐτὴν σχεδίου ψηφίσματος περὶ ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ ἀναθεωρηθέντος 3 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τοῦ ὑπομνήματος τῶν ἐκκαθαρισθέντων ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς, ζητούντων τὴν εἰς τὸν στρατὸν ἐπαναφοράν των. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀγγέλει μετὰ τοῦτο ὅτι ὁ Δήμαρχος Βόλου ἐκάλεσε τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ὅπως παραστῇ κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν «Ἐλευθερίων» ζητεῖ δὲ τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς, ὅπως ἀπουσιάσῃ ἐπὶ τριήμερον καὶ παραστῇ κατὰ τὰς ἑορτὰς ἐκπροσωπῶν κατὰ ταύτας τὴν Ἐθν. Ἀντιπροσωπείαν.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται.

Χ. Βαξεβάνης. Κατ' ἐντολὴν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν νομοσχεδίων ἀνακοινῶ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἐδέχθη αὐτὴ κατ' ἀρχὴν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπειγούσης ἐπιψηφίσεως τῶν ὑποβληθέντων προχθὲς στρατιωτικῶν νομοσχεδίων.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Ἤθελον παρακαλέσει τὴν Βουλὴν ἵνα δεχθῇ ὅπως ἐγγαράξωσι καὶ

προταχθῶσιν ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει τὸ ψήφισμα περὶ ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Συντάγματος ὡς καὶ τὰ στρατιωτικὰ νομοσχέδια ἵνα καταστῇ δυνατὸν νὰ ψηφισθῶσι ταῦτα εἰς α' συζήτησιν τὴν ἐσπέραν ταύτην.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τοῦτο καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν Νομοθετικῶν Ἔργων

Ἀναγινώσκεται καὶ γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ ψήφισμα περὶ ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ ἀναθεωρηθέντος ἄρθρου 3 τοῦ Συντάγματος.

Τὸ ψήφισμα ἔχει οὕτω·

«Ἡ Β' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ἀσκοῦσα τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς πρὸς ἀναθεώρησιν καὶ μεταρρύθμισιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος·

Ψηφίζει

Τὸ ἀναθεωρηθὲν ἄρθρον 3 τοῦ Συντάγματος ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 3.

Οἱ Ἕλληνες εἶνε ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου, καὶ συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη, ἀναλόγως τῶν δυνάμεών των· μόνοι δὲ πολῖται Ἕλληνες εἶνε δεκτοὶ εἰς ὅλας τὰς δημοσίας λειτουργίας, πλὴν τῶν δι' εἰδικῶν νόμων εἰσαγομένων εἰδικῶν ἐξαιρέσεων. Πολῖται εἶνε ὅσοι ἀπέκτησαν ἢ ἀποκτῶσι τὰ προσόντα τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Εἰς πολίτας Ἕλληνας τίτλοι εὐγενείας ἢ διακρίσεως οὔτε ἀπονέμονται οὔτε ἀναγνωρίζονται.

Θέλει ἰσχύσει ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδρίας, ἐν ᾗ θέλει γείνει ἡ τοιαύτη ἐπιψήφισις.

Ψηφίζονται ἐπίσης κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὰ εἰς α' συζήτησιν νομοσχέδια 1) «περὶ προσκλήσεως ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν διὰ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς» 2) «περὶ ἐκτελέσεως ὀχυρωτικῶν ἔργων διὰ τῶν πόρων τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἁμύνης» καὶ 3) «περὶ ἐκτελέσεως ἐπισκευῶν

εἰς τοὺς ὑπάρχοντας παλαιοὺς στρατῶνας καὶ σταύλους» καὶ «περὶ κατασκευῆς συμπληρωτικῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν ἐπάρκειαν τῶν στρατωνισμῶν».

Δ. Μ. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς Παιδείας). Ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ δωρεὰν ἐγγραφῆς καὶ ἀνανεώσεως ταύτης ὡς καὶ παρατάσεως τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν καὶ ἀνανεώσεων τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου».

Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ἀκολούθως ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργὸς ποιεῖται μακρὰν εἰσήγησιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. Δ. Μ. Ἀλεξανδρῆς ἀρχόμενος τοῦ λόγου του, λέγει, ὅτι εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ προγράμματος τούτου ἡ Κυβέρνησις χωρὶς ν' ἀμελήσῃ νὰ συμβουλευθῇ τὰ φῶτα τῶν πρὸ πολλοῦ προηγμένων ἡμῶν εἰς πολιτισμὸν εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν, τὰς γνώμας τῶν παρ' ἡμῖν εἰδικῶν ἀνδρῶν καὶ τὰ μέτρα καὶ τῶν μέχρι σήμερον διοικησάντων τὴν Παιδείαν πολιτικῶν ἀνδρῶν τοῦ τόπου κύριον σύμβουλον πρὸ παντὸς ἔσχε τὴν ἑλληνικὴν χώραν διότι ἠθέλησεν ὅπως ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἑλληνοπαίδων γίνηται φυσικὴ, σύμφωνος μὲ τὴν ἰδιαιτέραν μορφὴν, ἦθη, καὶ δυνάμεις τοῦ τόπου καὶ μὲ τὸν ἕνεκα ὅλων τούτων προκύπτοντα ἰδιαίτερον κοινωνικὸν καὶ ἐπαγγελματικὸν τοῦ ἕλληνος περιορισμὸν καὶ οὐχὶ κατ' ἀντιγραφὴν τῶν ἀλλαχοῦ σχετικῶς διδασκομένων. Εὑρίσκει ὅτι ἡ μέχρι σήμερον παρεχομένη μόρφωσις τῆς πολιτείας εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν ὀρεινῶν καὶ ἐκ τῶν πόλεων ἀπομεμακρυσμένων μερῶν ἦτο πλημμελὴς διότι τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου τῶν μερῶν τούτων εἶνε, πῶς οὗτος νὰ διδάξῃ ἀνάγνωσιν καὶ ἀριθμητικήν, ἐξυπηρετούσας τὰ μικρὰ συναλλακτικὰ συμφέροντα τῶν χωριῶν. Ἀλλ' ἀρ' ἑτέρου νὰ περιστείλῃ δι' ἠθικῆς διδασκαλίας τὴν αὔξουσαν ἐκεῖ τάσιν πρὸς ἀδικοπραγίαν καὶ νὰ ἐξάρῃ τῶν μαθητῶν τὰ ἀγαθὰ τοῦ πατρώου ἐπαγγέλματος καὶ τῆς προσηλώσεως εἰς τὸν τόπον πρὸς ἐμμετάλλευσιν αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτο ὑποβάλλει νομοσχέδιον·

1) Περὶ ἀγροτικῶν διδασκάλων καὶ θερινῶν αὐτῶν ἀσκήσεων·

Δι' αὐτοῦ οἱ ὑποδιδάσκαλοι, ὀνομαζόμενοι ἀγροτικοί,

ὑποχρεοῦνται νὰ ῥοιτῶσιν κατὰ τὸ θέρος ἐπὶ τριετίαν εἰς τὰς πλησίον γεωργικὰς σχολὰς ὅπως διδαχθῶσιν ἀναλόγως τοῦ τόπου τῆς διδαχῆς αὐτῶν γεωργικὰς γνώσεις. Ἕνεκα δὲ τῶν ἐξαιρετικῶν τούτων προσπαθειῶν αὐτῶν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν βελτιοῦται διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἡ διδακτικὴ αὐτῶν θέσις ποικιλοτρόπως.

Ὑποβάλλει ἐπίσης νομοσχέδιον·

2) Περὶ σχολικῶν ἀγροκηπίων.

Διὰ τοῦ ὁποίου, λέγει, θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ διὰ μακρῶν ὑποδειγματικῶν καὶ πειραματικῶν διδασκαλιῶν ἀνάπτυξις τοῦ ζήλου πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν φυσικῶν δυνάμεων τῆς γῆς.

Ἀναπτύσσει κατόπιν τὴν σημασίαν τοῦ ἀθοπλαστικοῦ ἔργου τοῦ ἱερέως. ὅστις λέγει, τόσον ἐν Εὐρώπῃ ὅσον κατὰ τοὺς δουλικοὺς χρόνους τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἐπετέλεσε θαύματα ὡς δ.δάσκαλος καὶ κατηχητὴς τῶν παίδων καὶ ἠθικὸς σύμβουλος τῶν οἰκογενειῶν. Παρ' ἡμῖν ταῦτα πάντα ἐλησμονήσαμεν καὶ οὐδέποτε ῥροντίσαμεν νὰ μορῥώσωμεν ἱερεῖς, ἔχοντας τοιαύτην ἐκπαιδευτικὴν καὶ ἀνθῥωπιστικὴν ἀποστολήν.

Ὑποβάλλει ὅθεν νομοσχέδιον·

3) Περὶ ἱεροδιδασκαλείων.

Δι' αὐτοῦ εἰς τὰς ἱερατικὰς σχολὰς τῆς Τριπόλεως, Ἄρτης καὶ Χαλκίδος οἱ ἀγροτικοὶ διδάσκαλοι θὰ διδάσκωνται ἐκπαιδευτικὰ καὶ θρησκευτικὰ ἅμα μαθήματα. ὥστε ἐξερχόμενοι ἐκεῖθεν θὰ διορίζωνται διδάσκαλοι τοῦ χωρίου μέχρις οὗ, ὅταν ῥθάσωσι τὴν ἡλικίαν τοῦ νόμου ἱερωθῶσι. παρακολουθοῦντες οὕτω τὸν πολίτην κατὰ μὲν τὴν νεαρὰν ἡλικίαν ὡς διδάσκαλοι. κατὰ δὲ τὸν ἔγγαμον βίον ὡς ἱερεῖς.

Κατόπιν, λέγει, ὅτι τὸ μέχρι τοῦδε κρατοῦν σύστημα τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τετραετῆ στοιχειώδη, τριετῆ εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, καὶ τετραετῆ εἰς τὰ γυμνάσια δὲν ἀπέδωκεν ἀγλαοὺς καρπούς. Ἡ τετραετὴς στοιχειώδης παίδευσις πραγματικῶς ἕνεκα τῶν μεγάλων θερινῶν διακοπῶν. τῶν πολλῶν παρ' ἡμῖν ἀσθενειῶν καὶ τῆς ἀσθενοῦς ἅμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ μικροῦ εἰς τὸ σχολεῖον ἀντιλήψεως εἶνε διετής. συνεπῶς ἀδύνατον κατ' αὐτὴν ὁ μαθητὴς ν' ἀποκτήσῃ ὅλην

ἐκείνην τὴν μάθησιν. ἣς ἔχει ἀνάγκην κατόπιν κατὰ τὸν ἐπαγγελματικόν του βίον· ὅταν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι ἐκ τῶν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα 250 χιλιάδων κατ' ἔτος φοιτώντων, μόνον 5293 ἀκολουθοῦσι γυμνασιακὰς σπουδὰς θὰ πεισθῶμεν ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν. ὅπως κατορθωθῇ θετικὴ ἀπόκτησις τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὰς ποικίλας τῆς ζωῆς γνώσεων. ἡ καθοδήγησις ἁπλάστων ψυχῶν εἰς ἀνάγκας ἠθικὴν διδασκαλίαν καὶ κατάχρησιν τῶν ἀρετῶν τοῦ πατρικοῦ ἐπαγγέλματος, εἰ μὴ νὰ αὐξηθῇ ἡ ἐν τῷ στοιχειώδει σχολείῳ φοίτησις εἰς ἑξαετῆ. Τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον δὲν εὐτύχησε ἐπιτυγχάνον τὴν συμπλήρωσιν τῆς τετραετοῦς σήμερον ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἐκπαιδεύσεως, διότι πρῶτον ἐκ τῶν 250 χιλιάδων ἐτησίως μαθητῶν 15 χιλ. μόνον ζητοῦσιν εἰς αὐτὸ τοιαύτην συμπλήρωσιν· ἄλλως εἶναι ἄκαιρα παιδαγωγικὸν νὰ λαμβάνηται ὁ μαθητὴς ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ δημοδιδασκάλου μόλις ἐγνώρισε τὴν μέθοδον αὐτοῦ διὰ τῆς ὁποίας κατωρθώθη μετ' εὐχερείας νὰ προσοικειωθῇ τὴν μάθησιν. καὶ νὰ ῥίπτηται εἰς ἄλλο ὕφος, σύστημα καὶ μέθοδον. Τὸ σύστημα ἄλλως τῶν Καθηγητῶν καὶ τῶν δημοδιδασκάλων καίτοι ἀπὸ τῆς αὐτῆς παιδαγωγικῆς ἀρχῆς ἀπορρέον. εἶναι διάφορα. τὸ μὲν τοῦ δημοδιδασκάλου βαῖνον εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ μαθητοῦ ἀπὸ τῶν αἰσθητηρίων εἰς τὰς ἐννοίας. τὸ δ' ἕτερον κατευθυνόμενον ἀμέσως εἰς αὐτάς· ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον πρὸ τοῦ 13 ἔτους νὰ θεωρήσωμεν τὸν παῖδα ἱκανὸν νὰ συγκρατήσῃ εὐχερῶς τὴν διδαχήν. μὴ βοηθουμένην ὑπὸ τῆς παρατηρήσεως.

Ἐπίσης ὅτι ἡ ἀντίῥρησις ὅτι ἐκ τῶν ἑξαετῶν σχολείων ἄνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ εἴσοδος τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸ γυμνάσιον θὰ εἶναι ἀλματική, εἶναι ἀβάσιμος κατὰ τὸν κ. Ὑπουργόν, διότι ἐπὶ ἔτη ἤδη μαθηταὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ σχολαρχεῖον. ὅπερ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν πρώτην γυμνασιακὴν τάξιν τοῦ συστήματος αὐτοῦ. ἀπὸ τοῦ ἑξαετοῦς στοιχειώδους σχολείου μετ' ἐξετάσεις. κριθέντες ἱκανοὶ πρὸς τοῦτο. Ἄλλως τὰ προγράμματα τῶν τελευταίων τάξεων τοῦ ἑξαετοῦς καὶ τῶν δύο τοῦ Ἑλληνικοῦ. λέγει, ὅτι εἶναι τὰ ἴδια καὶ αἱ γνώσεις τῶν δημοδιδασκάλων πρὸ παντὸς εἰς τὰ φυσιογνωστικὰ μαθήματα θὰ αὐξηθῶσιν εἰς τὸ μέλλον διὰ τοῦ νομοσχεδίου.

4) Περὶ θερινῶν ἀσκήσεων τῶν δημοδιδασκάλων.

Ὑποβάλλει ἐπίσης δύο νομοσχέδια·

5) Περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως· καὶ

6) Περὶ ὀργανώσεως τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Διὰ τοῦ τελευταίου τούτου τὰ γυμνάσια ἀποτελοῦνται πλέον ἐξ ἓξ τάξεων.

Ὁ λόγος τῆς μετ ρυθμίσεως ταύτης εἶναι ὅτι σήμερον οἱ μαθηταὶ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως εἶναι ἄκρως ἐπιβεβαρυμένοι· οἱ δὲ ὅροι τῆς διδασκαλίας ἔχουσιν ὑπερβῇ τὸ ὅριον τὸ ἐπιτρεπόμενον ἀπὸ τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς καὶ παιδαγωγικῆς, ἐφ' ὅσον δὲ τὸ ποσὸν τῶν μαθημάτων δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἐλαττωθῇ, δέον νὰ αὐξηθῇ ὁ χρόνος ὅπως ἀκόπως καὶ ἀβιάστως γίνηται ἡ σπουδή. Προσθέτει ἀκόμη ὅτι ἡ μεγαλητέρα τῶν μεταρρυθμίσεων θέλει εἶσθαι ἡ τῶν προγραμμάτων τῆς Μέσης καὶ στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως διὰ τῆς ὁποίας θὰ κατορθωθῇ νὰ δημιουργηθῇ μεγαλητέρα τῷ μαθητῇ αὐτενέργεια τῆς σημερινῆς. Ἡ μεταρρύθμισις αὕτη θὰ γένηται κατὰ τὸ θέρος συγκαλουμένης μεγάλης ἐξ εἰδικῶν Ἐπιτροπείας.

Ἐπίσης πλεῖστα τῶν σημερινῶν Ἑλληνικῶν σχολείων μετατρέπονται εἰς προπαρασκευαστικὰς ἐπαγγελματικὰς σχολὰς διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου.

7) Περὶ προπαρασκευαστικῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν.

Οὕτω, λέγει ἐν ᾧ τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἶχον ἤδη καταργηθῇ διὰ τοῦ τελευταίου νόμου περὶ διδασκαλείου τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως δι' οὗ ἐπετράπη ἡ ἀπ' εὐθείας εἴσοδος εἰς τὸ σχολαρχεῖον τῶν ἀπορρίπτων ἐκ τοῦ ἑξαετοῦς στοιχειώδους, συγκρατοῦνται τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν μετατρεπόμενα εἰς πρακτικὰς σχολάς· διὰ τούτων δὲ οὐχὶ μόνον παρασκευάζεται ὁ μαθητὴς εἰς τὴν κατανόησιν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων τῶν ἀνωτέρων γεωπονικῶν, ἐμπορικῶν καὶ ναυτιλιακῶν σχολῶν, ἀλλὰ συμπληροῦ τὰς ἐκ τοῦ στοιχειώδους ἑξαετοῦς σχολείου γνώσεις του εἰς πρακτικὴν καὶ λίαν προσοδοφόρον ἐκπαίδευσιν, ρυμοτομεῖται οὕτως ἡ ἠμιμάθεια ἡ κρατοῦσα εἰς τὰς βιομηχανικὰς καὶ ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἀποτρέπεται ἡ διὰ τῆς τοιαύτης πρακτικῆς τροπῆς τῆς ἐκπαιδεύσεως ἡ πρὸς τὰς κλασ-

σικὰς σπουδὰς ῥοπὴ ἡ ἐπαπειλοῦσα νὰ ἀναπτύξῃ τὸ μέγα νόσημα τῶν μεμορφωμένων ἀέργων. Ἐπίσης ὑποβάλλει νομοσχέδιον.

8) Περὶ ὀργανώσεως τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως· καὶ

9) Περὶ διδασκαλείου τῶν θηλέων·

Διὰ τοῦ πρώτου νομοσχεδίου λαμβάνεται μέριμνα περὶ συμπληρωματικῆς διδασκαλίας τοῦ Γυναικείου πληθυσμοῦ· τοῦ μὲν ἀγροτικοῦ διὰ διδαχῆς γεωργικῶν στοιχείων γυναικείας ἀντιλήψεως· τοῦ δὲ Ἀστικοῦ διὰ φοιτήσεως εἰς οἰκοκυρικὰς χειροτεχνικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς σχολάς. Οὕτως ἀνοίγονται πλεῖστα στάδια ἐργασίας διὰ τὴν γυναῖκα τὴν τυχοῦσαν διανοητικῆς παιδεύσεως, συντρεχούσης τῆς πολιτείας τὴν παρ' αὐτῆς ἔντιμον ἐξοικονόμησιν τῆς ζωῆς. Τὸ ἕτερον νομοσχέδιον θεραπεύει τὴν ἀνάγκην τῆς διαιρέσεως τῶν γνώσεων καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν δι' ὅλως πρακτικὸν σκοπὸν ἐκπαιδευομένων δημοδιδασκαλισσῶν καὶ τῶν Ἑλληνίδων τῶν ἐπιζητουσῶν ἀνωτέρας σπουδὰς διὰ μεγαλητέραν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν μόρφωσιν, πρὶν εἰσέλθωσιν εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον.

Ὑποβάλλει Νομοσχέδιον

10) Περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ πρακτικοῦ λυκείου, ὅπερ, ὡς ἔχει σήμερον, λέγει, δὲν ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν ὃν προέθετο. Ἀναπτύσσει ἐπίσης ὅτι ὁμοιόμορφος κατεδικάσθη παρὰ τῆς κοινῆς γνώμης ὁ θεσμὸς τῶν ἐποπτικῶν Συμβουλίων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὁ ὁποῖος διέψευσε παταγωδῶς τὴν ἀρχὴν τῆς τοπικῆς ἐκπαιδευτικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἐν τοσούτῳ αἱ καταχρήσεις τοῦ θεσμοῦ τούτου δὲν πρέπει νὰ κάμωσιν ἡμᾶς ἐπιλήσμονας τῶν μεγάλων πλεονεκτημάτων τῆς ἀσχῆς αὐτοῦ. Ἅτις ἕνεκα τούτου διατηρεῖται καὶ ἐν τῷ Συντάγματι. Ὑποβάλλει ὅθεν νομοσχέδιον

11) Περὶ Κεντρικοῦ ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως τοῦ ὁποίου ὀφείλεται νὰ προσδοκᾶται ἡ ἐπιτυχία, διότι ὄχι μόνον ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσι καὶ οἱ ἐν μορφώσει πρωτηγμένοι κατὰ τεκμήριον παρέχουσι περισσότερα ἐχέγγυα εὐσυνειδήτου ἀντιλήψεως τῶν καθηκόντων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιβλεψις τῆς πολιτείας θέλει εἶσθαι πλέον ἄγρυπνος.

Ὑποβάλλει ἐπίσης νομοσχέδιον

12) Περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ νόμου περὶ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ

13) Νομοσχέδιον περὶ Ὀργανισμοῦ τῆς Κεντρικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δι' ὧν ἀναλαμβάνονται ἐκ μέρους τῆς πολιτείας δικαιώματα ἐποπτείας καὶ μείζονος ἐλέγχου τῶν λειτουργῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς Κεντρικῆς ὑπηρεσίας, καὶ

14) Νομοσχέδιον περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ νόμου ΓΣΛ' περὶ διδακτικῶν βιβλίων.

Διακόπτεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ἐπὶ τ'.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὁ κ. Ἀλεξανδρίδης (Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν) ὑποβάλλει τὰ ἐξῆς νομοσχέδια ἀφορῶντα τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν·

1) Ὀργανισμὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

2) Ὀργανισμὸν τοῦ Καποδιστριακοῦ. Συνοδεύουσι δὲ αὐτοὺς πέντε κανονισμοὶ τῆς Θεολογικῆς, Νομικῆς, Φιλοσοφικῆς, Ἰατρικῆς καὶ Φυσικομαθητικῆς σχολῆς. Ἐπίσης δὲ κανονισμὸς τῶν Κλινικῶν, κανονισμὸς τῶν Ἐργαστηρίων καὶ κανονισμὸς τῶν Φροντιστηρίων.

Τὰ νομοθετήματα ταῦτα, λέγει, δὲν εἶναι πολλά, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὴν Ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν οὐδεμίαν ὀργάνωσιν ἔχομεν, διότι ὁ προσωρινὸς κανονισμὸς ὁ διέπων αὐτὴν εἶνε τοῦ 1837.

Πρὸς ἐκτέλεσιν μεγάλης ἀξιώσεως καὶ ἀνάγκης τῆς ἐπιστήμης, πολλαχοῦ ἐκπληρωθείσης, συνιστᾶται Πανεπιστήμιον θεωρητικῶν ἐπιστημῶν καὶ Πανεπιστήμιον πρακτικῶν τοιούτων· οὕτως ἐκτελεῖται καὶ ἡ θέλησις τοῦ ἀειμνήστου Δομπόλη ἀφήσαντος τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει τὴν περιουσίαν του πρὸς ἀνέγερσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ Πανεπιστημίου τῷ 1906. Τὸ ἐν Πανεπιστήμιον ἐκ τῆς Νομικῆς, τῆς Θεολογικῆς καὶ τῆς Φιλοσοφικῆς ἀποτελούμενον ὀνομάζεται «Καποδιστριακόν», τὸ δ' ἐκ τῆς Ἰατρικῆς καὶ Φυσικομαθηματικῆς σχολῆς ὀνομάζεται «Ἐθνικόν». Εἰσάγεται ἡ μεταρρύθμισις εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν διαιρουμένην εἰς τμῆμα «Νομικῶν» καὶ Πολιτικῶν ἐπιστημῶν, εἰς ὃ θὰ παρασκευάζωμεν ὄχι μόνον Διπλωματικοὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς διοικητικοὺς ὑπαλλήλους. οἵτινες σήμερον στεροῦνται πάσης εἰδικῆς καταρτίσεως. Ἐπίσης συνιστᾶται «Ὀδοντοϊατρικὴ σχολή», ἧς τινος ἡ σημαντικὴ ὠφέλεια, λέγει, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξαρθῇ. Ἐν τοῖς ὀργανισμοῖς καθίστανται ἡ αὐτοδιοίκησις τῶν Πανεπιστημίων, ἡ δὲ σύνθεσις τῆς Συγκλήτου ἐκ τῶν προκοσμητόρων καὶ ἡ διαδοχὴ τοῦ Πρυτανέως παρὰ τοῦ Ἀντιπρυτάνεως ἐξασφαλίζει πεπειραμένην διοίκησιν τῶν Πανεπιστημίων. Αὐτὴ γίνεται διὰ κοινοῦ Πρυτάνεως καὶ Συγκλήτου πρὸς μεῖζον κῦρος τῶν ἀρχῶν τὸ Ἀνώτατον διδακτικὸν Προσωπικὸν σύγκειται ἐξ ἐπιτίμων, τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων Καθηγητῶν. Ὁ εἰσαγόμενος θεσμὸς τῶν ἐκτάκτων Καθηγητῶν, λέγει, θέλει ἀναπτύξει τὴν ἄμιλλαν μεταξὺ Καθηγητῶν καὶ ἀκόμη θὰ μᾶς δώσῃ τοὺς τελείους Ἀνωτάτους ὑπαλλήλους τῆς διοικήσεως, ὧν στερούμεθα σήμερον.

Ἡ θητεία τῶν ἐκτάκτων Καθηγητῶν εἶναι πενταετής. ὅπως ἀναπτυχθῇ οὕτω παρ' ἡμῖν ἡ ἐπιστημονικὴ κίνησις, ναρκωθεῖσα ἕνεκα τῶν κειμένων διατάξεων. Τὸ κατώτατον Διδακτικὸν Προσωπικὸν συγκειται ἐκ τῶν Καθηγητῶν ἑπτὰ ξένων γλωσσῶν, οἵτινες διὰ τοῦ νέου Ὀργανισμοῦ θὰ διδάσκωνται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἐκ τῶν Ὑφηγητῶν. Οἱ Ὑφηγηταὶ θὰ διορίζωνται μόνον διὰ μαθήματα ἐν οἷς δὲν ὑπάρχει τακτικὸς καὶ ἔκτακτος Καθηγητής. Οὕτως οὔτε συγκρούσεις καὶ ἀντιζηλίαι θὰ ἐπέρχωνται καὶ θὰ διδάσκωνται νέοι κλάδοι. χρησιμώτατοι διὰ τοὺς φοιτητάς.

Ἕδραι ὁρίζονται τακτικαὶ ἐν Θεολογικῇ ἑπτὰ (7), ἐν τῇ Φιλολογίᾳ 13, ἐν τῇ Ἰατρικῇ 17, καὶ ἐν τῇ Φυσικομαθηματικῇ 14, ὀνομαζόμεναι πᾶσαι ἐν τοῖς νομοσχεδίοις. Ἔκτακτοι δὲ Καθηγηταί· 2 ἐν τῇ Θεολογικῇ, 8 ἐν τῇ Νομικῇ, 5 ἐν Φιλοσοφικῇ, 10 ἐν τῇ Ἰατρικῇ καὶ 6 ἐν Φυσικομαθηματικῇ. Αἱ ἔκτακτοι ἕδραι ὁρισθήσονται διὰ Β. Δ., τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Τακτικὸς καθηγητὴς διορίζεται ἐκ τοῦ εἰδικοῦ κλάδου, δημοσιεύσας μίαν τοὐλάχιστον πρωτότυπον πραγματείαν καὶ ἔχων ἀνεπίληπτον διαγωγὴν καὶ λαβὼν τὰ $^2/_3$ τῶν τακτικῶν καθηγητῶν. Ἡ ψηφοφορία εἶνε φανερὰ καὶ ἡ ψῆφος αἰτιολογημένη. δημοσιεύονται δὲ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπείας, ἥτις ἐξήτασε τὰ ἔργα

τῶν ὑποψηφίων καὶ τὸ πρακτικὸν μετὰ τῶν αἰτιολογιῶν τῶν ψηφοφορησάντων.

Οἱ ἔκτακτοι Καθηγηταὶ διορίζονται κατόπιν διαγωνισμοῦ, οὗτινος τὰ καθέκαστα ὁρισθήσονται διὰ Β. Διατάγματος.

Ἐπίσης οἱ Ὑφηγηταί, οὐχὶ περισσότεροι τῶν δύο εἰς ἕκαστον μάθημα, οἱ ἐπιμεληταὶ καὶ βοηθοὶ διορίζονται κατόπιν διαγωνισμοῦ. Ἡ θητεία τῶν τε ἐπιμελητῶν καὶ βοηθῶν Κλινικῆς εἶναι τριετὴς μὴ ἀνανεουμένη. Ἀπαγορεύεται δὲ αὐτοῖς ἡ συντήρησις ἰδίας Κλινικῆς.

Οἱ μισθοὶ τῶν τακτικῶν Καθηγητῶν μετὰ τοῦ Φροντιστηρίου ἀνέρχονται εἰς δραχ. 500, καὶ τοῦ ἐπιμισθίου των δύο πενταετιῶν εἰς ἑξακοσίας (600). Τῶν ἐκτάκτων εἰς 200 καὶ τῶν ἐπιμελητῶν εἰς 100. Ἀλλ' ἀπαγορεύεται τοῖς τελευταίοις ἡ παρὰ τῶν φοιτητῶν λῆψις ἀμοιβῶν διὰ τὰς φροντιστηριακὰς ἀσκήσεις.

Ἡ φοίτησις τῶν Πανεπιστημίων ὁρίζεται τετραετής, ἐκτὸς τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς, ἥτις εἶναι πενταετής, ἀλλ' ἄνευ πρακτικῶν ἐξετάσεων, διότι ὡς διασκευάζεται διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ ἡ πρακτικὴ εἰς τὰς κλινικὰς τῶν τριῶν κλινικῶν ἐτῶν ἄσκησις ἀρκεῖ, λέγει ὁ κ. Ὑπουργός. Ἕκαστος Καθηγητὴς διδάσκει τοὐλάχιστον 4 ὥρας τὴν ἑβδομάδα, ὧν μίαν τοὐλάχιστον φροντιστηριακῶς. Τὸ διδασκόμενον μάθημά του ἐξαντλεῖ ὁ Καθηγητὴς ἐντὸς δύο ἐτῶν. Ἐπίσης δὲ ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ του ἐκδίδει οὗτος εὐσύνοπτον σύγγραμμα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπὸ αὐτοῦ ἐξετάζει. Ταῦτα, λέγει, ἀπαιτοῦσι καταρτισιν πολλὴν καὶ ἐπιμέλειαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, μετὰ δὲ τῶν ἀναγκαστικῶν φροντιστηρίων παρὰ τῶν Καθηγητῶν ἐσονται ἡ Αὐδία λίθος τῆς ἀξίας αὐτῶν. Ὑπαγορεύεται εἰς τοὺς Καθηγητὰς τῆς Ἀνατομίας, τῆς Φυσιολογρφίας, Φαρμακολογίας, Ἡθ. Ἀνατομίας, καὶ μικροβιολογίας νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ, ἀλλὰ διπλασιάζεται τὸ ἐπιμίσθιον. Μόνον οὕτω, κατὰ τὸν κ. Ὑπουργόν, θὰ ἐπιδοθῶσιν οὗτοι εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν ἀπὸ τὰ ὁποῖα προσδοκῶμεν τὴν παραγωγικὴν πρόοδον τῆς Ἰατρικῆς. Ἀπαγορεύεται ἐπίσης εἰς τοὺς Καθηγητὰς τοὺς διευθύνοντας κλινικὰς τοῦ Πανεπιστημίου νὰ διατηρῶσιν ἰδίαν κλινικήν, οὐδὲ οἱ δικηγόροι ἐξ αὐτῶν νὰ

δικηγορῶσιν, ἐκτὸς εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Αἱ ἐξετάσεις τῶν φοιτητῶν εἰσὶ τριμηνιαῖαι ἐνιαύσιοι, γενόμεναι τοὺς δύο πρώτους μῆνας τοῦ ἑπομένου χειμερινοῦ ἐξαμήνου. Ὁ δὲ εὐδοκιμήσας κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξέτασιν λαμβάνει πτυχίον μετ' ἀναλόγου βαθμοῦ· ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ ἐπὶ πτυχίῳ ἐξέτασις δέον νὰ παρουσιάσῃ ἀποδείξεις φροντιστηριακῶν ἀσκήσεων καθ' ὅλα τὰ ἔτη καὶ ἀπόδειξιν ὅτι διήκουσε καθ' ὅλα τὰ ἔτη μίαν τοὐλάχιστον ξένην γλῶσσαν· ὅπως μὴ ἀπομάθῃ δὲ ὁ φοιτητὴς τὰ μεμαθημένα, ἐξετάζεται καὶ εἰς δύο μαθήματα, ἅτινα κληροῦνται τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐξ ὅλων τῶν μαθημάτων, εἰς ἃ ἐξητάσθη κατὰ πάσας τὰς τιμητικὰς ἐξετάσεις.

Ὁ πτυχιοῦχος δύναται νὰ λάβῃ τὸν τίτλον καὶ τὸ δίπλωμα τοῦ διδάκτορος ὑποβάλλων διατριβὴν τῇ οἰκείᾳ σχολῇ καὶ ἐπανεξεταζόμενος.

Τὰ ἐκπαιδευτικὰ τέλη τῶν φοιτητῶν διὰ πάσας τὰς σχολὰς διατηροῦνται τὰ αὐτά· αἱ δὲ διατάξεις τῶν παρόντων Ὀργανισμῶν ἐφαρμόζονται αἵτινες θὰ ἐγγραφῶσιν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1911.

Αὗται εἰσιν αἱ μεταρρυθμίσεις, λέγει ὁ κ. Ὑπουργός, αἵτινες ἐπιφέρονται, διὰ τῶν νέων Ὀργανισμῶν, προστιθεμένων ἀκόμη ἐπιμελῶν καὶ λεπτομερῶν διατάξεων περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀλλ' ὅλαι αὐταὶ αἱ μεταρρυθμίσεις θὰ ἦσαν μικροῦ λόγου ἄξιαι διὰ τὴν Ἰατρικὴν σχολήν, ἐὰν δὲν ἐφροντίζαμεν περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν κλινικῶν αὐτῆς, δι' ὃ καὶ ἱδρύονται Κλινικαὶ τακτικῶν ἑδρῶν: Δύο παθολογικαί, δύο χειρουργικαί, μία παιδιατρική, Μαιευτική, Ὀφθαλμολογική, Ψρενολογική, Ἀφροδισίων νοσημάτων καὶ τῆς εἰδικῆς νοσολογίας ἐκ 40 κλινῶν ἑκάστη διὰ τὸν Τακτικὸν Καθηγητὴν καὶ 20 διὰ τὸν ἔκτακτον μὲ ἰδιαιτέρων διαμέρισμα ἐξωτερικῶν ἀσθενῶν, εἰς ὃ ἐξασκοῦνται πρακτικῶς οἱ τελειόφοιτοι. Οὕτω καταργεῖται ἡ Ἀστυκλινικὴ μηδόλως χρήσιμος οὖσα πλέον.

Ὡς πρὸς τὸ οἰκονομικὸν μέρος τῶν Νομοσχεδίων, λέγει, οὐδεμία ἐπιβάρυνσις ἐπέρχεται οὔτε εἰς τοὺς φοιτητάς, οὔτε εἰς τὸ Κράτος, διότι παρὰ τὴν φαινομενικὴν αὔξησιν τῶν ἀσκητρων πραγματικῶς μειοῦνται ταῦτα διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν φοιτητῶν ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν φροντιστηρίων καὶ

τῶν ἰδιαιτέρων πρὸς τοὺς Ἐπιμελητὰς καὶ Βοηθοὺς καταβολῶν, τῶν λίαν ὑπερόγκων.

Τοιαῦτα εἰσὶ τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως, λέγει, ἅτινα ἀφορῶσι τὴν ἐκπαίδευσιν ἐν γένει· ὅταν δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὰ ἐπίλοιπα τὰ ἀφορῶντα τὰς καλὰς τέχνας, τὴν Ἀρχαιολογίαν, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ σχολικὰ κτίρια, θὰ ἔχητε νὰ κρίνητε ὅλον τὸ ἐκπαιδευτικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν ἐπαγγελλόμεθα οὔτε εἰδικότητα, οὔτε πρωτοτυπίαν, διότι, τὰ Νομοσχέδιά μας κατηρτίσθησαν ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τῶν ρώτων τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ τῶν γνωμῶν τῶν παρ' ἡμῖν εἰδικῶν καὶ τῶν μέτρων ἅτινα καὶ ἕτεροι πολιτικοὶ ἄνδρες κατήρτισαν. Ἐκ τούτων πάντων ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε πᾶν ὅτι αὐτὴ ἐνόμισεν ὠφέλιμον καὶ πρόσφορον εἰς τὴν χώραν ἀναλόγως τῆς ἰδιαιτέρας καὶ ἐξαιρετικῆς αὐτῆς μορφῆς καὶ προσήρμοσεν εἰς τὴν ἰδικήν της κεντρικὴν ἰδέαν, ἥτις διέπει πάντα τὰ Νομοσχέδια αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους· ἔχει δὲ τὴν γνώμην τούτου ἕνεκεν ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει ψηφίσει τὰ Νομοσχέδια ταῦτα τῶν ὁποίων τὴν μεγάλην σπουδαιότητα πᾶς τις κατανοεῖ, ὅταν ἀποδέχηται ὅτι ἡ εἰλικρίνεια, ἥτις εἶναι ἡ ὑψίστη ἀρετὴ τοῦ πολιτικοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων, ἐπιβάλλει τὸ καθῆκον νὰ μὴ ἀποκρυβῇ ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀνόρθωσις δὲν εἶναι ἔργον ἐφήμερον, ἀλλὰ μακρόν, διότι ἔχει μόνον ἐν μέσον ἐπιτυχίας, τὴν κοινωνικὴν ἀνάπλασιν.

Τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως ταύτης ἔγκειται ὅπως δώσωσιμεν τὴν κατεύθυνσιν ἐργασίας συβαρᾶς πρὸς συγκέντρωσιν καὶ ὀργάνωσιν τῶν δυνάμεων τοῦ τόπου καὶ κατάπνυξιν τῶν κακῶν τῶν ἐπενεγκόντων τὴν παράλυσιν ἡμῶν. Ἔργον δυσχερές, διότι ἡ κατάστασις τοῦ ὕπνου τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας ὑπῆρξεν μακρά. Ἀλλὰ τὴν εἰκόνα ἄλλης συνθέσεως καὶ ἄλλης συντάξεως τοῦ Κράτους ἣν ὀνειρευόμεθα πάντες θὰ τὴν δώσῃ ἡ ἀνατροφή, ἡ ἐκπαίδευσις, ἡ θετικωτέρα ἀνάπλασις τῆς οἰκογενείας, ὁ ἀναμορφωτὴς ἱερεὺς καὶ ὁ διδάσκαλος.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δὲ ταύτην ἐμπιστεύομαι πεποιθότως εἰς ὑμᾶς, ὡς εἰς εὐμενεῖς χεῖρας τὰ ἐκπαιδευτικὰ Νομοσχέδια.

Κατελθὼν τοῦ βήματος ὁ κ. Ὑπουργὸς παρακαλεῖ ὅπως

συσταθῇ ἐπιτροπή, εἰς ἣν νὰ παραπεμφθῶσι τὰ Πανεπιστημιακὰ νομοσχέδια πρὸς ἐξέτασιν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπεβλήθη πρότασις νόμου ἐκ μέρους 190 βουλευτῶν «περὶ διορισμοῦ καθηγητῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ», ἡ ὁποία, λέγει, θὰ ἤρμοζε νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπήν, ἥτις θὰ ἐπεξεργασθῇ τὰ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια.

Ἡ πρότασις τοῦ νόμου θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ, ἀποδέχεται δ' ἡ Βουλὴ ὅπως παραπεμφθῇ αὐτὴ εἰς τὴν ἐπιτροπήν, ἥτις θὰ ἐπεξεργασθῇ τὰ Πανεπιστημιακὰ νομοσχέδια.

Ι. Γαμβρέλλος. Κύριε Πρόεδρε, θὰ παρακαλοῦν ὅπως τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς εἶνε ἐντελῶς ἄσχετα πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον.

Τὴν αὐτὴν παρατήρησιν ποιεῖται ὁ κ. Β. Μιχαλέας.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν ἀποδέχεται ὅπως τὸ προεδρεῖον καθορίσῃ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς.

Φωναί. Μάλιστα! Μάλιστα.

Πρόεδρος. Ἀλλ' ἐφόσον ἐγένετο προληπτικὸς ἔλεγχος, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐκλεγῇ ὁ Α ἢ ὁ Β μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, διότι δὲν ἔχει ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἰδιότητα, ἔχω δισταγμοὺς ἂν πρέπει νὰ δεχθῶ τοιαύτην ἐντολήν. . . .

Ε. Βενιζέλος. Πρὸ τοῦ νὰ τελειώσητε τὴν φράσιν σας, ἐπιτρέψατε νὰ παρατηρήσω, ὅτι ὁ γενόμενος ἔλεγχος δὲν ἀντιπροσωπεύει τὸ φρόνημα τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς.

Πολλοὶ βουλευταί. Ὄχι. Ὄχι.

Θ. Ἀλεξάκης. Ἡ Βουλὴ κατ' ἐπανάληψιν ἔδωκεν εἰς ὑμᾶς τὴν ἐντολὴν νὰ ἐκλέξητε τὴν ἐπιτροπήν.

Φ. Νέγρης. Μάλιστα.

Θ. Ἀλεξάκης. Ἐὰν δὲ ὑπῆρξαν συστάσεις τινὲς παρὰ μελῶν τοῦ Κοινοβουλίου, αὗται δὲν ἔχουσιν ἐπιρροήν. Ἡ Βουλὴ ἔδωκεν εἰς ὑμᾶς τὴν ἐντολὴν νὰ ἐκλέξητε τὴν ἐπιτροπήν.

Ν. Βάρθης. Σᾶς ἐδώσαμεν τὴν ἐντολήν.

Ε. Κουβελιώτης. Τὸ πνεῦμα τῶν συστάσεων αὐτὸ ἦτο, ἵνα ὁ Πρόεδρος ἐκλέξῃ τὴν ἐπιτροπήν.

Πρόεδρος. Ἐγὼ δὲν ἠμφισβήτησα τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς, διότι, ἐὰν ἠμφισβήτουν ταύτην, θὰ κατηργόμην τῆς ἕδρας, ἀλλὰ φοβοῦμαι, μήπως ἐκ τῶν συστάσεων καὶ τῶν ὀρόβων, τοὺς ὁποίους βλέπω παρά τισι τῶν κ. κ. βουλευτῶν, μήπως γίνῃ ἔλεγχος κατόπιν περὶ πλάνης τυχὸν τοῦ Προέδρου, οὐχὶ βεβαίως περὶ καλῆς πίστεως.

Πολλοὶ βουλευταί. Ὄχι. Ὄχι.

Πρόεδρος. Πολὺ καλά.

Π. Ἀλεξάκης. Ἐγὼ προσθέτω μάλιστα, ὅτι, ἐάν τις ἐξ ἡμῶν τῶν βουλευτῶν αἰσθάνεται κώλυμά τι, εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἴδιος θὰ δηλώσῃ τοῦτο.

Τινὲς βουλευταί. Βεβαίως.

Πρόεδρος. Θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ νὰ ἀνακοινώσω τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως καὶ ὄχι αὔριον, διότι γνώσκει ἡ Βουλή, ποία ἡ δυσχέρεια τοῦ Προέδρου πρὸς ἐκλογὴν μελῶν ἐπιτροπῆς καὶ πόσαι αἱ ἐγειρόμεναι ἐπιθυμίαι τῶν κ.κ. βουλευτῶν πρὸς ἐργασίαν. Δὲν πρέπει νὰ παραταθῇ τὸ μαρτύριον τοῦτο δι' ἐμὲ μέχρις αὔριον.

Μετὰ τοῦτο εἰσερχόμεθα εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν.

τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου

Ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ἐπιφέρουσιν παρατηρήσεις τινας οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ι. Μαμάης, Π. Ἠλιόπουλος καὶ Α. Ἀλεξάκης.

Προτάσει τῶν βουλευτῶν κ. κ. Δ. Κλάδη, Δ. Καΐρη, Π. Ἠλιοπούλου, Ε. Καβαλιεράτου, Ε. Κουλουμβάκη, Π. Ἀλεξάκη, Π. Ἀραβαντινοῦ, Ν. Βάρθη, Φ. Νέγρη, Α. Τριγώνη καὶ Ν. Φουρίδη, ἀποδεχθέντος ταύτην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης προτάσσεται ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 107 ἐπερώτησις, ἀπορράπτει τῆς Βουλῆς.

Ἐπὶ ταύτης ὁ κ. Κ. Ῥακτιβὰν λαμβάνων τὸν λόγον ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν πῶς παραμένει ἄνευ τακτικοῦ εἰσαγγελέως ἡ εἰσαγγελία τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν καὶ ἄνευ τοῦ κατὰ νόμον προσήκοντος ἀναπληρωτοῦ ἐφέτου. Καὶ ἐντεῦθεν λαμβάνων ἀφορμὴν ἀρχεῖται τὰ λαβόντα χώραν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ἐν ᾗ, λέγει, ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν ἐγένετο παραίτιος ἐπεισοδίου, θελήσας νὰ παρεμποδίσῃ συνεδρίαν τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου.

Ἐξακολουθῶν ἀναφέρει ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τοῦ ἐπεισοδίου.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος λεχθέντα λέγει ὅτι οὗτος περιέπεσεν εἰς σφάλματα ὁμιλήσας ὡς ὡμίλησε, διότι πρῶτον δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπεκταθῇ πέραν τοῦ θέματος διὰ τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναγραφῇ. Ἐξακολουθῶν ἀνατρέπει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ῥακτιβὰν λεχθέντα σχετικῶς πρὸς τὸ ἐπεισόδιον καὶ συνιστᾷ ὅπως ὅσα ἐν τῇ Βουλῇ ἐλέχθησαν, ὁ κ. βουλευτὴς ἀναφέρῃ διὰ τῆς προσηκούσης ὁδοῦ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ βεβαιοῖ ὅτι ἐὰν ἐκ τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἀναφορίσεων ἀποδειχθῇ ὅτι τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, ἅτινα ἔχει εἰς χεῖρας, δὲν ἔχουσιν ἀκριβῶς, ἀμείλικτος θέλει ἐπέλθῃ ἐναντίον τῶν πταισάντων, ὡς ἄλλως ἔπραξεν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις.

Αἰτήσει τῶν βουλευτῶν κ. κ. Κ. Ζαβιτσάνου, Α. Σκιαδαρέση, Δ. Τριγώνη, Κ. Κατηρόρη, Α. Μαβίλη, Δ. Καΐρη, Α. Παπαναστασίου, Π. Ἀραβαντινοῦ, Π. Ἠλιοπούλου καὶ Θ. Πετμεζᾶ γενικεύεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος.

Μετὰ τοῦτο διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ὅπως ἐπαναληφθῇ τὴν 10ην.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Ὥρᾳ 10.35' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀγγέλλει, ὅτι καθ' ὃ δικαίωμα τῷ παρεσχέθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὥρισε τὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια, ἐκ τῶν ἐξῆς βουλευτῶν.

Γ. Ἰατρίδου, Ἀντ. Ροντήρη, Ν. Τριανταφυλλάκου, Κ. Ῥακτιβάν, Μ. Γαλανοῦ, Ἐμ. Κυταριώλου, Θ. Μιχαλοπούλου, Α. Μιχαλακοπούλου, Κ. Ζαβιτσάνου, Θ. Σκάση, Δ. Ζαμάνου, Κ. Μέρμηγκα, Ι. Λυμπεροπούλου, Ἀγ. Σλῆμαν, Γ. Κορομηλᾶ, Α. Μαβίλη, Γ. Πώπ, Ἰ. Κουρτάκη, Α. Διομήδους, Ν. Ἀλεβιζάτου, Ε. Κουλουμβάκη.

Ὁ κ. **Ε. Κουλουμβάκης** ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως ἣν ἐποιήσατο ὁ κ. Ῥακτιβὰν ἐλέγχει τὴν ἐνέργειαν τοῦ εἰσαγγελεύοντος Ἐφετῶν, ὅστις εἰσῆλθε συνοδευόμενος ὑπὸ

στρατιωτικῆς δυνάμεως εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Πρωτοδικείου, συνεδριάζοντος ὁλοκλήρου τοῦ δικηγορικοῦ σώματος τῶν Ἀθηνῶν. ἐλέγχει δὲ καὶ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης ὅστις παρανόμως, κατὰ τὴν γνώμην του, δὲν συμπληροῖ τὴν θέσιν τοῦ εἰσαγγελέως, καίτοι ὁ νόμος ῥητῶς ὁρίζει ὅτι ἀναπίθενται τὰ καθήκοντα τοῦ εἰσαγγελέως εἰς ἕνα τῶν Ἐφετῶν.

Π. Μερλόπουλος λέγει ἐπίσης ὅτι ἀποτελεῖ παράβασιν τοῦ νόμου ἡ μὴ συμπλήρωσις τῆς εἰσαγγελικῆς θέσεως δι' ἐφέτου ὡς ῥητῶς ὁ νόμος ὁρίζει.

Κ. Ραπτάρχης ἀντικρούει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ λεχθέντα καὶ τελευτῶν λέγων ὅτι ὁ εἰσαγγελεύων τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν εἶνε ἐντελῶς ἀνεπαρκής. Τὸ ἔγγραφον τοῦ εἰσαγγελεύοντος εἶνε τελείως ἀναρμοδίως καθὼς δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐξ ἁπλῆς αὐτοῦ παραβολῆς πρὸς τὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν.

Σ. Καβαλιεράτος. Φρονεῖ ἐπίσης ὅτι κακῶς ἀνετέθησαν εἰς τὸν ἀντεισαγγελέα Ἐφετῶν τὰ εἰσαγγελικὰ καθήκοντα καὶ συνιστᾷ ὅπως ἀφαιρεθῇ τοὐλάχιστον ἡ ἐπὶ τῶν λαβόντων χώραν ἀνάκρισις ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἰδίου ἐνεργοῦντος τὰς ἀνακρίσεις πρὸς ἐξασφάλισιν πλέον ἀμεροληπτων τοὐλάχιστον ἀνακρίτεων.

Θ. Ἀριστοτέλους. Συμφωνῶν ἐπίσης πρὸς τοὺς προλαλήσαντας λέγει ὅτι καὶ ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ κ. εἰσαγγελεύων Ἀντεισαγγελεὺς ἐπέρριψε τὴν μομφὴν κατὰ τοῦ δικηγορικοῦ Σώματος Ἀθηνῶν ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ὀχλαγωγήσῃ ἐκ τούτου καὶ μόνον ἐπιβάλλεται νὰ προκληθῇ ἐρώτημα περὶ συμπληρώσεως τῆς εἰσαγγελίας τῶν Ἐφετῶν Ἀθηνῶν δι' ἐφέτου.

Ε. Σταζιάδης (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) Ἀπαντῶν εἰς τοὺς προλαλήσαντας δὲν εὑρίσκει δεδικαιολογημένην τὴν γνώμην αὐτῶν, καὶ λέγει ὅτι πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι τὰ λαβόντα χώραν ἐκ μέρους τινῶν ἐκ τῶν δικηγόρων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πρωτοδικείου εἶναι σκαναὶ ἄξιαι αὐστηρᾶς καταδίκης, ὑπὸ τοιαύτας δὲ περιστάσεις ἀπορεῖ πῶς ἡ πρᾶξις εὑρετόσους ὑποστηρικτὰς ἀπὸ τοῦ βήματος. Τελευτῶν βεβαιοῖ ὅτι ἐὰν ἐκ τῶν ἀνακριτέων, αἵτινες δὲν εἶνε δυνατὸν βέβαια νὰ διεξάγωνται ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελεύοντος, ἀποδειχθῇ ὅτι

ψευδῶς παρεστάσθησαν ὅσα παρεστάθησαν ὑπὸ τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων, θέλουσι τιμωρηθῇ οἱ πταίσται.

Π. Καραπίνος. Λέγει ὅτι ἦτο παρὼν κατὰ τὸ ἐπεισόδιον καὶ ἀρνεῖται τὰ λαβόντα χώραν ὡς τ' ἀντελήφθη. Τελευτῶν ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὰς ἀρχὰς νὰ διαλύωσι νομίμους συνελεύσεις ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου.

Π. Πετροπουλάκης. Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, μὴ συμπληρώσαντος τὴν εἰσαγγελικὴν θέσιν τῶν Ἐφετῶν.

Συμφωνεῖ ἐπίσης ὁ κ. **Ι. Παπαδοκωστᾶς**.

Ὁ κ. **Χ. Ἀγαφέως** λέγει ὅτι ἡ μὲν ἐνέργεια τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὅσον ἀφορᾷ τὴν μὴ συμπλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν δὲν εἶνε παράνομος. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν παρέμβασιν τῶν ἀρχῶν καθ' ἣν ὥραν συνεδρίαζε τὸ δικηγορικὸν Σῶμα τοῦτο εἶνε πρᾶξις ἀξιόμεμπτος.

Ι. Πώπ. Λέγει ὅτι παρενόμησεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης μὴ συμπληρώσας τὴν κενὴν θέσιν τοῦ εἰσαγγελέως Ἐφετῶν, ὡς ὁ νόμος ἐπιτάσσει.

Θ. Κουλουμβάκης δευτερολογῶν προσθέτει τινὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐκφράζων τὴν γνώμην ὅτι ἡ μὴ συμπλήρωσις τῆς κενῆς εἰσαγγελικῆς θέσεως τῶν Ἐφετῶν, ἐκθέτει καὶ αὐτὴν τὴν πολιτικὴν ὑπόληψιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Χ. Δικταῖος. Ἑρμηνεύων τὸν νόμον λέγει ὅτι οὐδαμῶς ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ συμπληρώσῃ τὴν κενωθεῖσαν θέσιν τοῦ εἰσαγγελέως Ἐφετῶν, καθόσον ἐὰν τοιοῦτό τι ἤθελε νὰ ὑποδηλώσῃ ὁ νόμος θὰ τὸ ἀνέγραφεν.

Π. Πετροπουλάκης. Δὲν ἀνέμενε νὰ λεχθῶσιν ὅσα ἐλέχθησαν ὑπὸ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Γ. Πώπ καὶ Θ. Κουλουμβάκη, κατόπιν τῶν λεχθέντων τῶν ὁποίων θεωρεῖ ἑαυτὸν ὑποχρεωμένον νὰ ὑποβάλλῃ πρότασιν ἐμπιστοσύνης.

Ὁ κ. **Περιβόλαρος** δηλοῖ ὅτι ὑπάρχει καὶ ἑτέρα παρομοία πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Θ. Κουλουμβάκη.

Π. Ἀναστασόπουλος. Ἡ παρερμηνεία τοῦ νόμου εἰς ἣν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς προέβη ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καταδεικνύει πόσον δίκαιον ἔχουν ἐκεῖνοι οἵτινες ἐν-

ταῦθα ἐπιμένουσιν ὅπως σαρηνίζωνται οἱ νόμοι καὶ τὰ θεσπίσματα διὰ νὰ μὴ στραγγαλίζωνται καὶ παρερμηνεύωνται ταῦτα. Προκειμένου νὰ κρίνῃ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου δέον νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχήν μας, ὅπως μὴ δημιουργήσωμεν θέματα, διότι πᾶν ὅ,τι ἔπραξεν ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν τὸ ἔπραξε κατ' ἐπιταγὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, οὗτινος ἐπικρίνονται τὰ μέτρα ἅτινα διέταξε κατὰ τῶν διαγγόρων, οἵτινες ἐν πλήρει τάξει καὶ νομιμότητι ἐπέκριναν τὰ ψηφισθέντα δικαστικὰ νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα καὶ διάφοροι σύλλογοι δικηγορικοὶ καὶ λαϊκοὶ κατακρίνουν. Καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ συστήσῃ εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης τὴν τήρησιν τῶν νόμων.

Ι. Πατσουρμάκης. Συμφωνεῖ ἐπίσης ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης δὲν ὑπῆρξε νόμιμος.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπάρχουσι δύο προτάσεις τῶν κ. κ. Ε. Κουλουμβάκη καὶ Π. Πετροπουλάκη, ὅτι προτιμᾶται δὲ ἡ τοῦ κ. Πετροπουλάκη ὡς ἀπωτέρα.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν τῆς ψηφοφορίας δι' αὔριον.

Γ. Θεοτοκης φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ μείνῃ ὑπὸ κατηγορίαν.

Ε. Κουλουμβάκης λέγει ὅτι ἐὰν ἡ Κυβέρνησις κρίνῃ συμφέρουσαν τὴν ἀναβολὴν δύναται ν' ἀναβάλῃ τὴν ψηφοφορίαν.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ εἰς τὴν ἀναβολήν.

Ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς ὡς καὶ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 2.15' τῆς πρωΐας.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Χριστόπουλος
Θ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΖ'

Τῆς 22 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5.15' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 195 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς· 1) οἱ κάτοικοι Ἀστακοῦ διαμαρτύρονται ὅτι ὁ ἔφορος Βονίτσης ἐκοινοποίησεν προσκλήσεις πρὸς δήλωσιν δηλωθεισῶν καὶ πληρωθεισῶν ἤδη βοσκῶν. 2) τὸ Σωματεῖον τῶν ὑπηρετοπαντοπωλῶν Ἀθηνῶν ζητεῖ καθολικὴν ἐφαρμογὴν τῆς Κυριακῆς ἀργίας. 3) οἱ ἐν τοῖς χωρίοις τῆς ἐπαρχίας Χαλκίδος ἐφημέριοι ἐξαιτοῦνται ὅπως ἡ ἰσχὺς τοῦ περὶ ἐνοριῶν νόμου ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ χωρία. 4) Ἐξ οἰκογένειαι πρόσφυγων Καβακλιωτῶν ἐκ Νέας Φιλιππουπόλεως ἐξαιτοῦνται ὅπως τοῖς αὐξηθῇ ὁ κλῆρος, διότι ὄντες γεωργοὶ ἔλαβον κλῆρον ἐπαγγελματίου. 5) Ὁ Πολιτικὸς Σύλλογος Ξυλοκάστρου ἡ Ἀνόρθωσις παρακαλεῖ ὅπως ἱδρυθῇ γεωργικὸς σταθμὸς εἰς Ξυλόκαστρον. 6) Οἱ κάτοικοι Κωνσταντίνων τοῦ δήμου Ἀνδανίας παρακαλοῦσιν ὅπως ἐκτελεσθῶσιν ὑδραυλικὰ ἔργα εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἡμίσου. 7) Οἱ γεωργοὶ τῆς Μουχουνίστης τῶν Τρικκάλων ἐκφράζουν τὴν εὐγνωμοσύνην των διὰ τὴν λύσιν τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος. 8) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Δερβεν-Φούρκα τῆς Λαμίας ζητοῦσιν ὅπως ἐπιβληθῇ τῷ ἰδιοκτήτῃ τοῦ χωρίου ἵνα καὶ προσλάβῃ αὐτοὺς καλλιεργητὰς ἀποπεμφθέντας ἤδη. 9) Διάφοροι κάτοικοι Ἑρμουπόλεως Σύρου ζητοῦν τὴν ἐκεῖ καθιέρωσιν τῆς Κυριακῆς ἀργίας. 10) Ὁ γεωργικὸς πληθυσμὸς Τρικκάλων ἐκφράζει εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ 17 ἄρθ. τοῦ Συντάγματος. 11) Οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῆς Ἑταιρείας τῶν τροχιοδρόμων ζητοῦσιν ἀπαλλαγὴν τῆς πρὸς αὐτοὺς φορολογίας. 12) Ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν ζητεῖ ἐπίδομα τουλάχιστον 2000 δραχ. ἐτησίως.

Περὶ δήμου. Ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἑξῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Π. Πετροπουλάκη, πρώτη ἐγγεγραμμένη εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν:

« Ἡ Βουλή, ἐγκρίνουσα τὰς δηλώσεις καὶ τὴν ἐνέργειαν

τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἐκρράζουσα εἰς αὐτὸν τὴν ἐμπιστοσύνην της. μεταβαίνει εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Γ. Πάππ. Ἀφοῦ ἐξεδηλώθη ἤδη δι' ἀναστάσεως παρὰ τῆς Βουλῆς ἡ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸν κ. Ὑπουργόν. θεωρῶ ἐντελῶς παρέλκουσαν τὴν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορίαν καὶ δηλῶ, ὅτι, ἂν γίνῃ, δὲν μετέχω εἰς αὐτήν.

Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ κ. κ. Δ. Γαλαβᾶς καὶ Π. Πετροπουλάκης.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας γίνεται ἡ διαλογή, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα φέρουσι ψηφίσαντας 208. ἐξ ὧν 190 ὑπὲρ τῆς προτάσεως, 3 κατ' αὐτῆς καὶ 15 ἀρνηθέντας ψῆφον—συμφώνως πρὸς τὸ ὧδε συνημμένον πρωτόκολλον·

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Ἀθ. Χριστόπουλος	Ν
Νικ. Χρυτόγελος		Γεώρ. Νέζος	
Λεων. Παπαφώτης	Ν	Παν. Ἀραβαντινός	
Ἀλέξ. Γρίβας	Ν	Ἰωάν. Τερζάκης	Ν
Σ. Ψύχας	Ν	Παν. Φραντζῆς	
Παντ. Καρασευδᾶς		Γεώρ. Παπασπυρόπουλος	Ν
Ἐπ. Σουλτάνης	Ν	Γεωργαντᾶς Θρόνος	Ν
Γεωρ. Πούλος	Ν	Γεώρ. Παρασκευόπουλος	Ν
Ἰω. Φαρμάκης	Ν	Νικ. Κόνδης	Ν
Ἀντ. Ροντήρης	Ν	Ἀθ. Σωτηριάδης	
Ἀθαν. Τριγώνης		Κωνστ. Οἰκονομόπουλος	Ν
Ἐπαμ. Λαμπρακάκης		Κωνστ. Καζαντζῆς	
Ἰωάν. Καναβός	Ν	Γερ. Νοταρᾶς	Ν
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ν	Δημ. Κούζης	Ν
Ἐλευθ. Σπετσέρης		Ἀνδρ. Σαρλῆς	Ν
Ἰωάν. Τσιγκόλης		Δημ. Ροῦσσος	Ν
Στέρ. Γρανίτσας		Νικόλ. Δελλακοβίας	Ν
Γεώρ. Ἰατρίδης	Ν	Νικόλ. Σακελλάριος	Ν
Ἰωάν. Κουρκουμέλης		Γεώρ. Βλάσσης	Ν
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ν	Χαρ. Σπηλιόπουλος	Ν
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	Ν	Νικ. Δημητρακόπουλος	ἀρν.
Ἰωάν. Ἀκρίδας	Ν	Ἀναστ. Βάρβογλης	Ν
Θεορ. Θεοδωρόπουλος		Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος	
Ἐμμ. Ρέπουλης	ἀρν.	Ἰωάν. Π. Μανέτας	
Δημ. Καλέργης		Δημ. Πλαπούτας	

Ἀλ. Παπαναστασίου		Ἀνδρ. Παναγιωτόπουλος	Ν
Ἰωάν. Μπακόπουλος		Γεώρ. Πολίτης	Ν
Δημ. Χηνιάδης	Ν	Ἰωάν. Ἀθανασάκης	ἀρν.
Δημ. Καρέλας	Ν	Γεώρ. Νικολαΐδης	Ν
Ἀθ. Πετρόπουλος	Ν	Λουκᾶς Μπέλλος	
Χαρ. Στασινόπουλος		Ἀριστομ. Θεοδωρίδης	Ν
Κωνστ. Ρεβελιώτης		Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης	
Νικ. Τριανταφυλλάκος		Κωνστ. Δεμερτζῆς	ἀρν.
Ἀθαν. Κατριβάνος	Ν	Θρασ. Πετμεζᾶς	ἀρν.
Ἠλ. Φλέσσας		Γεώρ. Καζανόβας	Ν
Ἰωάν. Πολίτης	Ν	Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης	Ν
Παναγ. Δεληβοριᾶς	Ν	Γεώρ. Σταμπάδος	Ν
Σπυρ. Τσαγκάρης	Ν	Θεμ. Μιχαλόπουλος	Ν
Θεόδ. Πέρρος	Ν	Δημ. Ἀνδρέου	Ν
Χαρ. Βοζίκης		Δημ. Ζαβογιάννης	Ν
Ἀντ. Βούτσης	Ν	Ἐμμ. Κυταριόλλος	Ν
Νικόλ. Χαρδούβαλης		Βασ. Κυρέλλος	Ν
Περ. Ἀλεξάκης		Ἀριστοτ. Σακελλαρίου	Ν
Θεόδ. Ρηγηρίου	Ν	Νικ. Σπηλιώτης	
Σπυρ. Σῖμος	Ν	Σπυρ. Παπαχατζῆς	
Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος		Σαββᾶς Βαρβιτσιώτης	Ν
Περ. Κ. Καραπᾶνος		Λουκ. Κουτσοπέταλος	
Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς		Νικ. Ἀνδρεαδάκης	
Πύρ. Καραπάνος		Δημ. Λαζαρῆς	Ν
Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς		Σπυρ. Θεοδωρόπουλος	ἀρν.
Ἐλ. Βενιζέλος	ἀρν.	Ἀναστ. Πουλῆς	Ν
Ἐμμ. Μπενάκης	ἀρν.	Νικόλ. Ρούσης	Ν
Φωκ. Νέγρης	ἀρν.	Στέφ. Ν. Δραγούμης	
Παν. Χαρακόπος		Ἀλέξ. Ζαΐμης	
Κωνστ. Ρακτιβάν	Ο	Διον. Γαλαβᾶς	Ν
Μιλτ. Νεγρεπόντης	ἀρν.	Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος	Ν
Γεώργ. Ζερβουδάκης		Λ. Θ. Ροῦφος Κανακάρης	
Ἀλέμπρος Κορομηλᾶς	ἀρν.	Κωνστ. Γόντικας	Ν
Πολύβ. Λαγοπάτης	Ν	Νικ. Κοντογούρης	Ν
Γεώρ. Στρατούλης	Ν	Ἰωάν. Βέρριος	Ν
Κωνστ. Μάνος		Πολ. Πολυχρονιάδης	Ν
Τιμ. Πλιόπουλος		Παν. Ζαΐμης	
Δημ. Βενιζέλος	Ν	Δημ. Μάρκου	
Μιχ. Γαλανός	Ν	Γεώρ. Κατσιμπίρης	

Σπηλ. Ἀγαπητὸς	Ν	Διον. Κουλούμπαρδος	
Ἀλέξ. Φωτήλας	Ν	Ἀναστ. Λούντζης	Ν
Ἀχιλ. Χοϊδᾶς	Ν	Καΐσαρ Ζέζας	Ν
Θεόδ. Ψυχαλινός		Διον. Κλάδης	
Γ. Παπακυριακόπουλος	Ν	Νικ. Παπαδάτος	
Βασίλ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Κωνστ. Ζαβιτσᾶνος	
Ἀνδρ. Καρετζόπουλος	Ν	Νικ. Βάρθης	ἀρν.
Λουκ. Φλαμῆς	Ν	Ἀναστ. Σκιαδαρέσης	
Κωνστ. Πανουτζόπουλος	Ν	Σπυρ. Χαντζάρης	Ν
Νικ. Συριόπουλος	Ν	Παν. Μανωλίτσης	Ν
Θαν. Πετραλιᾶς		Αἶνος Κογεβίνας	
Πελ. Πλιόπουλος		Ἀνδρ. Κεραληνός	
Χρ. Κορύλλος	Ν	Σπυρ. Βλαντῆς	Ν
Ξεν. Σταυρουλόπουλος		Εὐθ. Α. Βελλιανίτης	
Παν. Βουρλούμης	Ν	Χρ. Καποδίστριας	
Νικ. Ῥαυτόπουλος		Ἀνδρ. Κρητικὸς Βαρούχας	Ν
Χρ. Μεϊτάνης		Λαυρέντιος Μαβίλης	
Διον. Πολυζωγόπουλος		Κωνστ. Κατηφόρης	
Ἰωάν. Δογάνης	Ν	Σπυρ. Λάσκαρης	Ν
Γεώρ. Λαμπρινόπουλος		Βασιλ. Πουλιάσης	
Γεώρ. Ἀβέρωφ	Ν	Κωνστ. Ἀρβανιτάκης	
Νικόλ. Σταματιάδης	Ν	Διον. Βινιεράτος	
Δημ. Χρυσοστάλης	Ν	Παν. Λιβιεράκος	
Εὐάγ. Γεωργιάδης	Ν	Σπυρ. Ἰγγλέσης	Ν
Ἰωάν. Μπουρνιᾶς	Ν	Νικ. Χαριτάτος	Ν
Νικόλ. Ἀβέρωφ	Ν	Ἀνδρ. Μονοκαρούσος	ἀρν.
Γεώρ. Μπένος		Πέτρ. Βασιλόπουλος	
Νικόλ. Κάραλης		Ἀνδρ. Βαλσαμάκης	Ν
Κωνστ. Χατζηγιάννης	Ν	Νικ. Ἀλιβιζάτος	Ν
Δημ. Βάχλας		Σπ. Φορέστης	Ν
Γεώρ. Κοσόνας		Νικ. Δ. Ραυτόπουλος	Ν
Ἀποστ. Ἀποστολίδης		Ὀθ. Τετενές	Ν
Μιχ. Σρακιανάκης	Ν	Γεώρ. Μουσούρης	Ν
Πλούτ. Μαυρίκης	Ν	Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος	
Βασίλ. Ἀθανασούλας		Θεόδ. Κοντομίχαλος	Ν
Κωνστ. Χατζάκος		Λεων. Ἐμπειρίκος	
Γεώρ. Ραζέπης	Ν	Σταμ. Βαρειαδάκης	Ν
Νικόλ. Πετσάλης		Δημ. Μάνθος	Ν
Ἰωάν. Λούντζης	Ν	Περ. Γρυπάρης	Ν

Κωνστ. Καλομενόπουλος		Ἰω. Χρυσοβελώνης	
Τριαντ. Παπαδάκη		Δημ. Οἰκονόμου	
Θωμᾶς Σκάσης	Ν	Μιλτ. Μπουρίδης	
Ἰάκ. Ἀβάζος	Ν	Νικόλ. Γεωργιάδης	Ν
Δημ. Ζαμάνος		Ἀγαμέμνων Σλῆμαν	Ν
Νικόλ. Καμπάνης		Δημ. Κουκιάδης	
Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος	Ν	Γεώργ. Τσαζίρης	Ν
Ἀλέξ. Μαλασπίνας		Γεώργ. Σχινᾶς	Ν
Γεώργ. Γαϊτᾶνος		Γεώργ. Δρίβας	Ν
Ἀντ. Ρεβίνθης		Ἀλέξ. Κασσαβέτης	Ν
Μάρκ. Βαλληνδρᾶς		Κωνστ. Χρυσοχοΐδης	Ν
Ν. Καλβοκορέσης		Γεώργ. Βλάχος	Ν
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος		Πελ. Ἀγγελίδης	Ν
Δημ. Πετσετάκης	Ν	Κωνστ. Γιαννακόπουλος	Ν
Χαρίλ. Προβελέγγιος		Φίλ. Ζαρζάμπας	
Εὐμ. Πατρίκιος	Ν	Μιλτ. Δάλλας	
Ἰωάν. Μαμάης	Ν	Χρ. Μωραΐτης	Ν
Ἰω. Κασδόνης	Ν	Νικ. Παπαϊωάννου	
Ἀντ. Φραγκίσκος	Ν	Μιχ. Φωτιάδης	
Δημ. Καΐρης	ἀρν.	Βασίλ. Συληβρίδης	Ν
Θαλ. Κουτούπης		Περ. Ἀποστολίδης	Ν
Γεώργ. Φιλιώρης		Λεων. Ἀναγνώστου	
Κωνστ. Μέρμηγκας	Ν	Κωνστ. Ζησόπουλος	
Γεώργ. Οἰκονόμου	Ν	Χριστ. Διακᾶς	Ν
Εὐστρ. Κουλουμβάκης	Ο	Σπηλ. Ντολιόπουλος	Ν
Ἰω. Λυμπερόπουλος		Παν. Φλέσσας	Ν
Νικόλ. Πετροπουλάκης		Παν. Κασίμης	Ν
Γεώργ. Τσοχώντης	Ν	Νικ. Παπαλέξης	Ν
Παναγ. Πετροπουλάκης	Ν	Δημ. Κάβουρας	Ν
Παν. Κουμάνταρος	Ν	Μάρκ. Δαζέας	Ν
Ἰω. Ἀθηνογένης	Ο	Ἀντ. Πετρομανιάτης	Ν
Βασίλ. Μιχαλέας	Ν	Ἀθ. Περρωτῆς	Ν
Ἰω. Βαβανᾶκος	Ν	Πέτρ. Τατρόπουλος	
Λεων. Καπετανάκης		Παναγ. Καράπαυλος	
Ἰω. Πατσουρᾶκος		Ἀνδρ. Κακλίδης	Ν
Χρ. Πετρέας	Ν	Εὐστ. Μπαρδόπουλος	Ν
Πέτρ. Μαυρομιχάλης		Γεώργ. Κορομηλᾶς	Ν
Ἰω. Φουρίδης	ἀρν.	Δημ. Κανελλόπουλος	Ν
Ἀναστ. Ἀβέρωφ		Ἀθ. Λίτινος	Ν

Ἀντ. Ζησιμόπουλος	Ν	Γεώρ. Σπυρόπουλος	
Θεμ. Κουτσομητόπουλος	Ν	Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης	Ν
Γεωρ. Σπηλιόπουλος		Γεώρ. Ράμμος	
Κωνστ. Τριγγέτας	Ν	Εὐθ. Μαντόπουλος	
Γεώρ. Ράλλης		Λάμπρος Περιστέρης	Ν
Γεώρ. Μπούτος		Θεμ. Ραφαλιᾶς	
Ἰωάν. Κουρτάκης	Ν	Κυρ. Κυριαζόπουλος	
Φώτ. Βακαλόπουλος		Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης	Ν
Ἀθ. Παπαχελᾶς	Ν	Παναγ. Βερβενιώτης	
Μεν. Πιπιλῆς	Ν	Γεώρ. Καλλίτσης	Ν
Χρ. Καραβίτης		Ἰωάν. Μάνος	
Παν. Μερλόπουλος		Σπυρ. Ματσούκας	
Δ. Ἀναστασόπουλος	Ν	Ρήγας Χατζηρρήγας	Ν
Ἰωάν. Λεωνίδας		Ἰωάν. Παπαλουκᾶς	Ν
Πέτρος Γκίνης	Ν	Ἰωάν. Τσιριμῶκος	Ν
Ἀλέξ. Διομήδης	Ν	Μιλτ. Σακελλαρίου	Ν
Ἀνδρ. Ἀναργύρου		Κωνστ. Λιδωρίκης	
Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς	ἀρν.	Θεμ. Παπαϊωάννου	Ν
Ἀλέξ. Παπαποστόλου		Νικ. Ξηρός	
Δημ. Θεοδοσόπουλος	Ν	Νικ. Φραγκίστας	Ν
Παυσ. Ζωγλοπίτης		Ἰωάν. Γιδογιάννος	Ν
Γεώρ. Ζούκας	Ν	Νάκος Πολιτόπουλος	
Κωνστ. Σταμούλης	Ν	Κωνστ. Περιβολιώτης	
Ἰωάν. Κωτίκας		Ἰωάν. Γιαμαρέλος	Ν
Βασίλ. Γρίβας		Ἀνδρ. Μαρλᾶς	Ν
Ἀθαν. Βαβυλόπουλος	Ν	Δημ. Δεδούσης	Ν
Νικ. Γαρδικιώτης		Γεώργ. Σιγγούρης	
Δημ. Μπούσδρας	Ν	Στέρ. Σουλαρίπας	Ν
Γεώρ. Τάγιας	Ν	Κ. Δημοσκουτούλας	Ν
Κωνστ. Παπακυρίτσης	Ν	Ἰω. Γραμματίκας	
Χρ. Καρᾶς	Ν	Ἠρ. Βελλόπουλος	
Ἀλκιβ. Θανόπουλος		Ἀθ. Χρηστίδης	Ν
Νικ. Γιουβρῆς	Ν	Γεώργ. Πῶπ	
Γ. Καθάργιος	Ν	Δημ. Βρατσάνος	Ν
Χρ. Βλάτσιος		Ἐμμ. Παγκάρας	
Δημ. Κουκουλέτσος			

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Ι. Κουρτάκης, Α. Πετρομανιάτης, Χ. Δικαῖος, Α. Παπαχελᾶς, Γ. Οἰκονόμου, Θεμ. Κουτσομητόπουλος, Ἀθ. Ἀλιανός, Μ. Πιπιλῆς, Π. Καστίμης, Ἀνδρ. Κοκκέβης, Δ. Κάβουρας, Γ. Κορομηλᾶς, Γ. Ν. Μπούτος, Ἀθ. Περρωτής, Σπηλ. Ντολιόπουλος, Δ. Κανελλόπουλος, Ν. Σταματιάδης ... ὑποβάλλουσι τὴν ἑξῆς πρότασιν:

Προτείνομεν ν' ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ ὅπως ἀναβληθῇ ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος μέχρι πέρατος τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἢ τοὐλάχιστον μέχρι τῶν διακοπῶν διὰ τὸ Πάσχα.

Ἄρχεται ἡ β' συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσκλήσεως ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν διὰ τὸν Στρατὸν τῆς ξηρᾶς.

Ε. Δεμογιάννης. Ἐντελῶς ὢν ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ὑποβάλλει παρατηρήσεις τινας σχετικῶς μὲ τὴν διατήρησιν ἢ μὴ ἐν ἰσχύϊ τοῦ ὑπάρχοντος σχετικοῦ ΒΧΜ' Νόμου καὶ μὲ τὴν ἐξωτερικὴν τεκμηρίωσιν τοῦ βαθμοῦ, ὃν θὰ φέρωσιν οἱ ἀλλοδαποὶ ἀξιωματικοὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, λέγων ὅτι καλὸν θὰ εἶνε νὰ ὁρισθῇ νὰ φέρωσι στολὴν Ἕλληνος ἀξιωματικοῦ, ὡς καὶ μὲ τὰς κρατήσεις ἐκ τῶν μισθῶν των, κλπ.

Κ. Μέρμιγκας. Διαμαρτύρεται ἐπὶ τῷ ὅτι, πρὸς στοιχειώδη στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν, γίνεται παρὰ Κράτους, δεκαετηρίδας ἐλευθέρου πολιτειακοῦ βίου ἀριθμοῦντος, μετάκλησις ξένων προσώπων. Ἀναγνωρίζει διὰ τὸν εἰσηγητὴν τοῦ νομοσχεδίου τὴν σκληρὰν ἀνάγκην, τὴν προκαλοῦσαν τοιοῦτο μέτρον, δι' οὗ ἀναγνωρίζεται διοικητικὴ ἀτέλεια, τονίζει τὸ ὅλως ἀνεύθυνον, ὡς πρὸς τὰ αἴτια, τῶν νῦν κυβερνώντων καὶ εἰσηγητῶν τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ δὲν ἀναγνωρίζει τοιαύτην ἀνάγκην καὶ διὰ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Ἔθνους.

Υπ. Ἐγκαλείσεως. Πρό τινος περιεγράφατε μὲ ζοφερὰ χρώματα τὴν ἀτέλειαν τῆς ὑγειονομικῆς ἡμῶν ὑπηρεσίας, δὲν φοβεῖσθε μήπως ἀτέλειαι τοιαῦται, διοικητικαί, ὑπάρχουν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους τοῦ στρατοῦ, ἢ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ;

Κ. Μέρμιγκας. Μήπως δὲν ἔχωμεν πλείστους ἱκανοὺς καὶ διὰ τὴν διοικητικὴν ὀργάνωσιν καὶ θέλετε ν' ἀναγνωρίσωμεν, διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου τούτου, τὸ τὸ ἀνερμάτιστον ἡμῶν διοικητικῶς; Ἀλλὰ ὁ λόγος ὅτι δὲν χρησιμοποιοῦνται εἶνε ὁ φθόνος, ἀναπτυχθεὶς ἐκ τοῦ φιλο-

πρώτου. Καὶ τώρα πρέπει νὰ ἐγκολάψωμεν καὶ τὸ στίγμα τῆς ἀνικανότητος ἀξιωματικῶν Ἑλλήνων πρὸς ὀργάνωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ στρατοῦ; Ἀφοῦ οὐχὶ ὀλίγοι ἀπεστάλησαν καὶ εἰς Εὐρώπην, ἄριστα ἐκεῖ μελετήσαντες, εἶνε ἐνδεδειγμένον ὅτι εἶνε ἐπαρκεῖς καὶ ἱκανοὶ ὡς ὀργανωταί. Ἐγὼ ἐπεθύμουν ὅπως δοκιμασθῶσι πρῶτον οὗτοι.

Γ. Μέρμ. Τὸ νομοσχέδιον ὁδηγεῖ εἰς ἀποτυχίαν τοῦ σκοποῦ. Παρεκλείει προσπάθειαν παρεμβολῆς προσκόμματος εἰς τὴν ἀνοργάνωσιν τοῦ στρατοῦ ἡμῶν. Πῶς θὰ τελῆται ταυτοχρόνως ὀργάνωσις καὶ ἐκπαίδευσις ὡς ὁρίζει τὸν σκοπὸν τῆς μετακλήσεως εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τὸ νομοσχέδιον; Ὀργάνωσις εἶναι καθαρῶς ἐπιτελικὴ ὑπηρεσία, ἣν ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ποιῇ ὁ ξένος ὀργανωτής, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ὀργάνωσιν τὸν ρίπτομεν καὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, ποία ὅμως θὰ εἶνε ἡ θέσις αὐτοῦ ἐν τῷ συμβουλίῳ τῶν Μεράρχων; Καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ὁρίζεται, ὅτι θὰ ἔχωσι καὶ παρ' ἡμῖν τὸν αὐτὸν βαθμόν, ὃν καὶ ἐν τῷ Γαλλικῷ στρατῷ, μέχρις ὅτου τοὐλάχιστον ἐκμάθουσι τὴν Ἑλληνικήν; Τὸ νομοσχέδιον γέμει ἀτελειῶν, αἵτινες θὰ ματαιώσωσι τὸν σκοπὸν τῆς Γαλλικῆς ἀποστολῆς».

Ἐπικρίνει ἐν τέλει τὴν β' διάταξιν τοῦ Β' ἄρθρου.

Π. Γκίνης. Πρέπει οἱ ἀξιωματικοὶ νὰ καταπνίξωσι πᾶσαν προσωπικὴν φιλοτιμίαν ἐν ταῖς περιστάσεσι ταύταις καὶ νὰ βοηθήσωσι πάσῃ δυνάμει τοὺς ξένους ὀργανωτάς. Δὲν θεωρῶ δὲ οὐδόλως κατάλληλον τὴν ψυχολογικὴν στιγμὴν ὅπως συζητήσωμεν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὑπὲρ ἧς κηρύσσομαι. Τὸ 3ον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου καὶ κατὰ πνεῦμα καὶ κατὰ γράμμα δίδει τὴν Γενικὴν Ἀρχηγείαν τοῦ στρατοῦ ἐν εἰρήνῃ. Ἀλλὰ φρονῶ, ὅτι ἡ ὑπάρχουσα νομοθεσία ὑποχρεοῖ τὸν Ὑπουργὸν νὰ ἀσπασθῇ τὴν γνώμην τῶν 3 Μεράρχων, προκειμένου περὶ προαγωγῶν.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν στολήν, φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ὁρισθῇ οἱ ξένοι ἀξιωματικοὶ νὰ φέρωσι τὴν Ἑλληνικὴν στολήν.

Β. Μιχαλάκης. Ἡ μετάκλησις ξένων ὀργανωτῶν τοῦ στρατοῦ εἰς τὰς σημερινὰς περιστάσεις εἶνε ἔργον ὑψίστης πολιτικῆς περινοίας. Στρατὸς καὶ στόλος δὲν ὀργανοῦνται ἄνευ ἀνεξαρτήτου τινὸς κέντρου. Δὲν ἔπρεπε ζήτημα τοιοῦτον νὰ γίνῃ ἀντικείμενον κομματικῆς ἐκμεταλλεύσεως.

ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ πᾶς τις διὰ τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας μόνον.

Ν. Κοτσοπούλος. Ὁ στρατός, ἐπαναστατήσας, πρῶτος ἐζήτησε τὴν μετάκλησιν ξένων ὀργανωτῶν. Βεβαίως θὰ ἐθίγοντο τινὲς ἐκ τοῦ μέτρου τούτου, ἀλλὰ τὸ αἴσθημα αὐτῶν δὲν ἤλπιζον νὰ διερμηνεύσῃ μέχρι τοιαύτης ἀκρότητος ὁ ἀναλαβὼν νὰ διερμηνεύσῃ αὐτὸ ἐνταῦθα ἀξιότιμος ἐκ Λακωνίας βουλευτὴς κ. Μέρμηγκας.

Κατὰ μέγα μέρος τὸ ἐν τῷ στρατῷ καλὸν ὀφείλεται εἰς τὸν προσωπικὸν ἀνταγωνισμὸν ἐκείνων ἀριθῶς, οἵτινες θίγονται κατὰ τὴν φιλοτιμίαν ἐκ τῆς προσκλήσεως ξένων ὀργανωτῶν. Δὲν ἔχει δὲ σήμερον ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς οὐδὲ τὸν ἁπλούστερον μηχανισμὸν καὶ ὀργανισμὸν διοικήσεως. Ἴσως ἐκθέσω ἀπροκαλύπτως ἄλλοτε τὰ τοῦ προσωπικοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ὅστις θὰ τερματισθῇ μόνον διὰ τῶν ξένων ὀργανωτῶν.

Τὸ μέγα καλὸν ἐκ τοῦ μέτρου τῆς Γενικῆς Διοικήσεως, τοῦ ληφθέντος μετὰ τὸ 97, ὑπῆρξεν ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν ἀξιωματικῶν ἐκ τῆς ἐπιρείας τῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἄλλα ὑπῆρξεν ἐντελῶς ἄκαρπον τὸ μέτρον τοῦτο καὶ προὐκάλεσε μάλιστα μίαν ἐπανάστασιν στρατιωτικήν.

Ὁλόκληρος ὁ στρατός, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων μὴ ἀξίων λόγου, ἐζήτησε καὶ ζητεῖ ξένους ἀξιωματικοὺς διὰ μηχανικήν, τὴν ὀργανικὴν κατάρτισιν τοῦ στρατοῦ. Ἡ ἑνότης τῆς ἐνεργείας, ἡ προσήλωσις εἰς τὸ στοιχειῶδες καὶ κοινὸν καθῆκον, ἡ ἔμπνευσις καὶ ἡ συγκέντρωσις ἡ ἀδιάσπαστος θὰ δημιουργηθῶσι μόνον διὰ τῶν ξένων ὀργανωτῶν. Ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἀξιωματικοὺς ἐκτάκτως ἀνεπτυγμένους, ἀλλὰ ἕκαστος αὐτῶν θυσιάζει τὸ πᾶν εἰς τὴν ἰδικήν του ἀντίληψιν καὶ τὰ ἰδικά του σχέδια καὶ διὰ τοῦτο ἔχομεν ἐν τῷ παρελθόντι τῆς δεκαετίας ἀλλεπαλλήλους ὑποβολὰς ὀργανισμῶν περὶ στρατοῦ, νομοσχεδίων καὶ λοιπῶν μέτρων, ἔχομεν δηλ. ἐνέργειαν, ἥτις διέσπα διαρκῶς καὶ ἀνέπρεπε τὴν ἐνιαίαν πορείαν τῆς στρατιωτικῆς προόδου, τὴν ὑπόστασιν τοῦ Στρατοῦ. Δύναται δὲ νὰ παροραθῇ, ὡς καὶ νὰ ἀναπτυχθῇ ἐπαρκῶς ἐνταῦθα, τὸ μέγιστον ἠθικὸν ὄφελος ἐκ τῆς διοικήσεως τῶν ξένων ὀργανωτῶν;

Ἀναπτύσσει εἶτα τροπολογίαν εἰς τὸ 3ον ἄρθρον.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δέχεται

τὴν προσθήκην τοῦ «καὶ» ἐν τῇ α' διατάξει τοῦ Β' ἄρθρου, μετὰ τὸ «ἀνατίθεται». Ἀκολουθῶν δέ, λέγει: «Ἡ ἀναγραφὴ τῆς β' διατάξεως τοῦ Β' ἄρθρου ἐγένετο κατ' αἴτησιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς ἀποστολῆς, εἰπόντος ὅτι, μέχρι τῆς ἐκμαθήσεως τῆς γλώσσης τοὐλάχιστον καλὸν θὰ ἦτο ν' ἀπαλλαχθῶσιν οἱ ξένοι ἀξιωματικοὶ παρεμπιπτούσης ὅλως καὶ εἰδικῆς ἐργασίας, τὸ δὲ 8ον ἄρθρον ὑποδεικνύει πῶς θὰ ρυθμισθῶσι τὰ πράγματα, ὥστε νὰ μὴ γεννᾶται οὐδεμία ἀνωμαλία καὶ χάσμα. Ὡς πρὸς τὴν στολήν, φρονῶ ὅτι ἡ Γαλλικὴ στολὴ θὰ εἶνε σεβαστὴ καὶ παρὰ τῷ στρατῷ καὶ παρὰ τῷ λαῷ, διότι θὰ ὑπενθυμίζῃ στρατὸν, ὅστις εἰργάσθη ἄλλοτε ὑπὲρ λυτρώσεως τῆς χώρας ταύτης.

Αἱ προσκλήσεις ξένων ἀξιωματικῶν διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ ναυτικοῦ ἀποτελοῦν ἤδη ἐθνικὴ ἀνάγκην καὶ πρῶτον τοῦτο ἐποθήθη παρ' αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν. Οἱ μᾶλλον δὲ διακεκριμένοι ἀξιωματικοὶ ἡμῶν, οἱ σπουδάσαντες εἰς ξένους στρατούς, θὰ εἶνε οἱ κυριώτατοι συνεργάται τῶν ὀργανωτῶν. Εἰς ὅλους τοὺς κλάδους καθυστεροῦμεν ὀργανωτικῶς εἰς μέγαν βαθμὸν τῶν ἄλλων λαῶν καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου ἡ ἰδιοφυία θέτει τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ τοὺς ἄλλους λαούς, ὡς εἰς τὸ ἐμπόριον—μᾶς λείπει ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τεχνικότης.

Ἐὰν ὁ Ἑλληνισμὸς ἐφώτισεν ἄλλοτε τὴν ἀνθρωποτητα, σήμερον ἔχει ἀνάγκην ὡς πρός τινα νὰ ἀναλάβῃ τὸ φῶς ἐκ τρίτης χειρός. Καὶ τίς θὰ φθονήσῃ καὶ θὰ λυπηθῇ, ἐὰν διδαχθῇ ἀπὸ ἀξιωματικοὺς στρατοῦ, θεωρουμένου ὡς ὀργανωμένου καθ' ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νεωτέρας τέχνης καὶ ἐπιστήμης; Καὶ ἀφοῦ δὲν δύνανται νὰ μεταβῶσιν ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ ἡμῶν εἰς Εὐρώπην, ὅπως τινές, δὲν πράττομεν καλῶς, φέροντες ἐκεῖθεν ἐκείνους, οἵτινες θὰ μεταδώσωσιν εἰς ὅλους τοὺς ἡμετέρους ἀξιωματικοὺς τὰ δεδομένα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς νεωτάτης στρατιωτικῆς ἐπιστήμης;

Δυσηρεστήθησαν μόνον οἱ φοβούμενοι, ὅτι διὰ τῶν ξένων ὀργανωτῶν θὰ παρέλθῃ ὁριστικῶς ἡ ἐποχὴ τῆς ἀργίας, ὅτι θὰ ἀναγκασθοῦν ἴσως νὰ ἀφίσουν τὰς ἐν τῷ στρατῷ θέσεις των. Διὰ τῶν ξένων ὀργανωτῶν θὰ γίνῃ ἐντελῶς δικαία καὶ φυσιολογικὴ ἐκκαθάρισις, ἣν θὰ κάμουν αὐτοὶ οἱ ἐκκαθαρισθησόμενοι, διότι θὰ ἴδουν μόνοι των τότε ἐὰν δύνανται ἢ ὄχι νὰ ἐμμένουν ἐν τῷ δυσχερεστάτῳ στρατιωτικῷ

ἔργῳ. Φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ χαιρετισθῇ μετ' ἰδιαιτάτης χαρᾶς ἡ πρόσκλησις ξένων ὀργανωτῶν, Γάλλων διὰ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς καὶ Ἄγγλων διὰ τὸ Ναυτικόν.

Παρὰ τῶν βουλευτῶν Α. Χριστοπούλου, Ν. Σακελλαρίου, Γ. Βλάση, Οἰκονομίδου, Α. Σακελλαρίου, Γ. Παπασπυροπούλου, Γ. Νικολαΐδου, Ι. Τσιριμώκου, Π. Φλέσσα, Α. Φλαμπῆ, Ε. Κουλουμβάκη, Ραπτοβάν, ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἐδαφ. 3 τοῦ νόμου ΑΡΞΒ' περὶ ὡρολογίας τῆς ῥητίνης.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι ἐξελέγη διὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Καλαβρύτων τῆς 25ης Μαρτίου ἐπιτροπὴ ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ αὐτήν, ἐκ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Σπ. Φορέστη, Δ. Κανελλοπούλου, Β. Κυρέλλου, Ν. Βάρθη καὶ Ν. Δελακουβία, δεχθεῖσα νὰ μεταβῇ.

Γ. Θεοτόκης. Ἀκριβῶς θέλομεν νὰ ἀνατεθῇ ἀπόλυτος ἐξουσία εἰς τοὺς ξένους, ἀλλὰ ἔχομεν ὑπονοίας ἐκ τοῦ νομοσχεδίου. Θεωρῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Πρωθυπουργὸν καλῆς πίστεως, ἀλλὰ ὑπαινίσσομαι τοὺς συντελέσαντας ἐκ τοῦ πλαγίου εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ νομοσχεδίου. Φρονῶ ὅτι ἀφαιροῦν δικαιώματα ἐκ τῶν ξένων ὀργανωτῶν ἐκεῖνοι ἀκριβῶς, εἰς οὓς ὀφείλεται τὸ αἶσχος τοῦ παρελθόντος καὶ ἡ πτῶσις τοῦ παρόντος. Φρονῶ ὅτι δὲν ἐδόθησαν εἰς τὸν συντάκτην κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν παρὰ τῆς ἁρμοδίου ὑπηρεσίας ὀρθὰ καὶ πλήρη στοιχεῖα».

Ψηφίζεται εἶτα κατ' ἀρχὴν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον τὸ εἰς β' συζήτησιν σχέδιον τοῦτο νόμου «περὶ προσκλήσεως ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν διὰ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς», προστιθεμένης εἰς τὴν β' διάταξιν τοῦ Β' ἄρθρου τῆς λέξεως «καὶ», μετὰ τὴν λέξιν «ἀνατίθεται» κατὰ πρότασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἀκολουθεῖ συζήτησις ἐπὶ τοῦ εἰς β' συζήτησιν σχεδίου νόμου περὶ ἐκτελέσεως ὀχυρωτικῶν ἔργων διὰ τῶν πόρων τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Ψηφίζεται τοῦτο κατ' ἀρχὴν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ.

Ἀκολουθεῖ β' συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ ἐκτελέσεως ἐπισκευῶν εἰς τοὺς ὑπάρχοντας παλαιοὺς στρατῶνας καὶ σταύλους καὶ περὶ κατασκευῆς συμπληρωματικῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν ἐπάρκειαν τῶν Στρατωνισμῶν.

Ψηφίζεται τοῦτο κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 10.35' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Πρόεδρος. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Φουρίδης ἐπὶ τοῦ 18ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Ι. Φουρίδης (10.40') ἄρχεται ὑποστηρίζων τροπολογίαν του ἀφορῶσαν τὴν θανατικὴν ποινήν.

Δ. Δρυγούλης παρατηρεῖ ὅτι πρὸ ὀλίγου μόλις χρόνου ἡ ἐπιτροπὴ ἔλαβε γνῶσιν τῆς τροπολογίας ταύτης ἐπειδὴ δὲ θεωρεῖ ταύτην σπουδαίαν παρακαλεῖ ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ 18ου ἄρθρου συζήτησις μέχρις ὅτου ἀποφανθῇ ἡ ἐπιτροπή.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν ἀναβολήν.

Δ. Θεοδωρόπουλος (10.50) ὑποστηρίζει τροπολογίαν αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Μ. Γαλανοῦ ἐπὶ τοῦ 19ου ἄρθρου, ἔχουσαν οὕτω·

«Τὸ Κράτος ἀναγνωρίζει τὴν ἀρχὴν τῆς Κυριακῆς ἀργίας καὶ καθιεροῖ κανόνας παρακωλύοντας ἵνα ἀναγκάζηταί τις εἰς ὑπερβολὴν ἐργασίας βλαπτικὴν τῆς ὑγείας του.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν κάθε τι νὰ περιληφθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα, διότι οὐδέποτε θὰ περαιωθῇ τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς. Ἄλλως τε ἡ Κυριακὴ ἀργία περιλαμβάνεται εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν Φιλελευθέρων.

Δ. Καλλῆς λέγει ὅτι ἡ Κυριακὴ ἀργία ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῆς Θρησκείας ἡμῶν καὶ περιττὸν νὰ περιφρουρηθῇ διὰ τοῦ Συντάγματος, τὸ πολὺ διὰ νόμου δύναται νὰ κανονισθῇ τοῦτο.

Θ. Παπαμιχάλης. Τοιοῦτοι ἀνθρωπιστικοὶ θεσμοί, ὡς ὁ τῆς Κυριακῆς ἀργίας, ἔχουσιν ἀκλόνητον τὸ ἔρεισμα, ἀνώτερον ἴσως πάσης συνταγματικῆς προστασίας, τὸ γεγονὸς ὅτι καθιεροῦνται ὡς λαϊκαὶ κατακτήσεις καὶ ἔχουσι βαθείας τὰς ῥίζας των εἰς τὴν λαϊκὴν συνείδησιν· οὐδεμία δὲ συνταγματικὴ διάταξις δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἀσφαλέστερον τῆς λαϊκῆς ταύτης συνειδήσεως ἐγγύησιν περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν θεσμῶν τούτων τελευτῶν λέγει ὅτι οὐδεὶς

λόγος συζητήσεως ὑπάρχει μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Οἱ κ. κ. Φ. Πετρουλιὰς καὶ Δ. Γκλαβᾶς παραιτοῦνται ἐπίτης τῆς ὁμιλίας των.

Ἡ τροπολογία εἴτα τιθεμένη εἰς ψηφοφορίαν ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως.

Πρόεδρος. Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 25ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Δ. Δρυγούλης. Παρατηρεῖ ὅτι προχωροῦντες εἰς τὸ 25ον ἄρθρον ὑπερπηδῶμεν τὸ 21ον ἄρθρον ἐφ' οὗ ὑπῆρχε τροπολογία ἐπὶ τῆς Γερουσίας. Φρονεῖ ὅτι ἐὰν ἐπὶ ταύτης πρόκειται νὰ γίνῃ συζήτησις, ἡ συζήτησις δέον νὰ γίνῃ τὴν ἑσπέραν ταύτην, διότι ἄλλως θὰ εἶνε ἀπαράδεκτος.

Πρόεδρος Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ γίνῃ νῦν ἡ συζήτησις καὶ μάλιστα κατόπιν τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπορριψάσης τὴν τροπολογίαν. Δηλῶν ἀκολούθως ὅτι δὲν εἶνε πολέμιος τοῦ θεσμοῦ τῆς ἱδρύσεως διπλῆς Βουλῆς λέγει ὅτι δὲν εἶνε σκόπιμον νὰ καταστήσωμεν αὐτὸν νῦν, δεχόμενος μόνον ὅπως εἰς τὰς μεταβατικὰς διατάξεις τεθῇ προσθήκη δι' ἧς νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐπανίδρυσις τῆς Γερουσίας διὰ τακτικῆς Βουλῆς.

Δ. Ράλλης. Παρακαλεῖ ὅπως ὁρισθῇ εἰδικὴ ἡμέρα συζητήσεως τοῦ θέματος.

Ε. Βενιζέλος. (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο δύναται νὰ γίνῃ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ 107 ἄρθρου.

Δ. Καλλῆς λέγει ὅτι ἡ περὶ Γερουσίας συζήτησις δέον νὰ γίνῃ τελευταία ἐν τῇ Συνελεύσει, διότι κατ' αὐτὸν τοιαύτη συζήτησις ἐκφεύγει τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ Σώματος.

Σ. Δεληγιάννης. Συμφωνεῖ.

Ε. Κουλουμπάκης. Ἡ ἀπόφασις ὅπως ἡ συζήτησις γένηται ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 107 ἀποδεικνύει ὅτι ἀπὸ τοῦδε ἔχει ἀποφασισθῇ ἵνα μὴ καταστραθῇ ὁ θεσμὸς τῆς Γερουσίας.

Φωναί. Μάλιστα. Μάλιστα.

Ἀποσύρεται εἶτα ἡ ἐπὶ τοῦ 24ου καὶ 25ου ἄρθρου τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ κ. Χ. Πετρέα ἔχουσα οὕτω·

«Οὐδεμία πρότασις νόμου ψηφίζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

ἐὰν δὲν ἐπεξεργασθῇ ταύτην τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὅπερ μετὰ τὴν ἐπεξεργασίαν ἐπιστρέφῃ αὐτὴν εἰς τὴν Βουλήν.

»Ἐὰν ἡ Βουλὴ διαφωνῇ ἐπὶ οὐσιωδῶν διατάξεων τοῦ ἐπιστραφέντος νομοσχεδίου πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἀναβάλλεται εἰς τὴν προσεχῆ βουλευτικὴν σύνοδον, εἰς ἣν καλοῦνται ἵνα μετάσχωσι τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

»Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θεωρεῖται ὡς ἐπαρκῶς ἀντιπροσωπευόμενον, ἂν δέκα ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ μετάσχωσι τῆς συζητήσεως καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας εἰς ἣν ψηφοφορῶσι καὶ τὰ παρόντα τοῦ Συμβουλίου μέλη. Ἂνδὲν εὑρίσκωνται παρόντα δέκα μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἡ συζήτησις καὶ ἡ ψηφοφορία ἀναβάλλεται δι' ἄλλην ἡμέραν ὅτε συζητεῖται καὶ ἂν παρίστανται καὶ ὀλιγώτερα τῶν δέκα μελῶν.»

Ψηφίζεται εἶτα δι' ἀναστάσεως τὸ 25ον ἄρθρον, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 25

«Πρότασις νόμου, ἀποκρουσθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν παραγόντων τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, δὲν εἰσάγεται ἐκ νέου εἰς τὴν αὐτὴν βουλευτικὴν σύνοδον».

Ἐπίσης ψηφίζονται δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 34, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 34

«Ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει κατὰ νόμον τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς βαθμούς, διορίζει καὶ παύει ὡσαύτως κατὰ νόμον τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένων ἐξαιρέσεων, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ὑπάλληλον εἰς μὴ νενομοθετημένην θέσιν».

Καὶ τὸ ἄρθρον 36, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 36

«Ὁ Βασιλεὺς κυροῖ καὶ δημοσιεύει τοὺς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντας νόμους. Νόμος, μὴ δημοσιευθεὶς ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς Συνόδου, εἶναι ἄκυρος».

Α. Ραυτόπουλος Κανακάρης (ὥρα 11.25′) Φέρων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 31 ὑποστηρίζει τροπολογίαν του, καθ' ἣν δέον νὰ διορίζηται κοινοβουλευτικὸς ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

Γ. Θεοτόκης (ὥρα 11.45′) ἀποκρούων τὸν θεσμὸν τῶν ὑφυπουργῶν δέχεται τοῦτον εἰδικῶς ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Πεδ. Πετμεζᾶς. Φρονεῖ ὅτι βαίνομεν ἀντικανονικῶς εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν διαφόρων ἄρθρων. Ὁ κ. Εἰσηγητὴς ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐπὶ διαφόρων ἄρθρων τὰ ὁποῖα παρήλθομεν ὑπάρχουν διάφοροι τροπολογίαι αἵτινες δὲν ἀνεκοινώθησαν πρὸς τὴν Βουλήν. πρέπει πάντως ν' ἀναγνωσθῶσι, καθόσον ἄλλως θὰ συμβῶσιν ἄτοπα, καὶ θὰ ὑποβληθῶσιν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς ἀνωμάλως.

Κ. Δεμιρτζῆς (11.50′). Ἀντιτίθεται εἰς τὸν θεσμὸν τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου πρωθυπουργοῦ καὶ τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως ὑφυπουργῶν ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ μάλιστα ἐν τῷ τῶν Οἰκονομικῶν.

Κ. Ζορμπᾶς (12). Φρονεῖ ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου πρωθυπουργοῦ εἶνε χρησιμώτατος καὶ προτείνει τὴν ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγραφὴν αὐτοῦ.

Α. Μιχαηλοπούλος (12.16′). Συμφωνεῖ πρὸς καθίδρυσιν τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου πρωθυπουργοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν θεσμὸν τοῦ ὑφυπουργοῦ δὲν ὑπάρχει κώλυμα συνταγματικόν. δύναται δὲ ν' ἀσχοληθῇ περὶ τούτου ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία.

Ε. Καλογερόπουλος (12.30′). Ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ λέγει ὅτι ὀρθῶς γίνεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν μόνον ἐφ' ὅσον ὑποστηρίζονται αὐταί.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ δέον νὰ ἐρωτᾶται μόνον ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν αἵτινες ὑποβληθεῖσαι εἰς τὸ Προεδρεῖον παρεμπέφθησαν εἰς τὴν ἐπιτροπήν.

Πρόεδρος. Τοιαύτη εἶνε ἡ μέχρι τοῦδε τηρηθεῖσα τακτική.

Ε. Καλογερόπουλος. Καταπολεμεῖ διὰ μακρῶν τὸν θεσμὸν τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου πρωθυπουργοῦ, ὅστις, λέγει, γαλεῖ πολλοὺς κινδύνους. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὑφυπουργούς

ἀναπτύσσει τὴν γνώμην του καθ' ἣν ἀπαιτεῖται συνταγματικὴ μεταρρύθμισις πρὸς ἀποδοχὴν τοῦ θεσμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐν τούτοις δὲν εὑρίσκει σκόπιμον.

Λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις, ἀποφασισθέντος ὅπως ἡ Βουλὴ συνεδριάσῃ αὖριον ἀπὸ τῆς 3 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΝΖ'.

Τῆς 23 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 4ῃ μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 184 Βουλευτῶν.

Ἀναβάλλεται ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν διὰ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Ἀναφορὰ τοῦ Κτηματικοῦ Συλλόγου Κατσαροῦ περὶ ἐκλογῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν σκανδάλων τῆς Προνομιούχου. 2) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τῆς Νέας-Σμύρνης, ζητούντων ἐγκατάστασιν εἰς ἐθνικὸν κτῆμα. 3) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τοῦ Ἁγ. Γεωργίου καὶ τῶν Βερναρδείκων, τῆς περιφερείας Πατρῶν, ζητούντων ὅπως τὰ ἐν τῇ περιοχῇ των ἐθνικὰ κτήματα ἐνοικιάζονται τμηματικῶς τοῖς γεωργοῖς. 4) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Μαραθιᾶ τῆς Εὐρυτανίας, ζητούντων ὅπως τοῖς διανεμηθῶσι τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ των ἐθνικὰ κτήματα. 5) Τηλεγράφημα τοῦ Γεωργικοῦ Συνδέσμου Καρδίτσης εὐχαριστοῦντος διὰ τὰ ψηφισθέντα ὑπὲρ τῶν γεωργῶν μέτρα.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ἄρχεται γ' συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου περὶ προσκλήσεως ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν διὰ τὸν Στρατὸν τῆς ξηρᾶς.

Στ. Δραγούμης. Φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ καταργηθῇ

προϋπάρχων σχετικὸς νόμος, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ σύγκρουσις πρὸς τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Διὰ τῶν 2 πρώτων ἄρθρων δημιουργεῖται εὐρύτατος κύκλος ἐνεργείας καὶ δικαιωμάτων εἰς τὴν ξένην ἀποστολήν, ὥστε αἱ διατάξεις τοῦ προϋπάρχοντος αὐτοῦ σχετικοῦ νόμου πίπτουσαι ἐντὸς τοῦ κύκλου τούτου, νὰ καταργοῦνται ἐμμέσως . . .

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἀποδοχῶν πρόκειται περὶ πολιτικῆς ἐμπιστοσύνης οὐχὶ περὶ προσωπικῆς.

Στ. Δραγούμης. Ἐν γνώσει Ὑμῶν τὴν δίδομεν;

Ε. Βενιζέλος. Ἐν γνώσει.

Στ. Δραγούμης. Θὰ ἐμμείνῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ὁριζόμενον ποσόν;

Ε. Βενιζέλος. Πιθανὸν νὰ προστεθῇ καὶ ἄλλο ποσόν.

Στ. Δραγούμης. Ἡ σύμβασις εἶνε τοιαύτη ὥστε νὰ εἶνε δυνατὸν νὰ προστεθῇ καὶ ἄλλο ποσὸν ἄνευ νέας συμβάσεως;

Ε. Βενιζέλος. Μάλιστα. Ἀλλὰ ἀρνοῦμαι νὰ περιλάβω ἐν τῷ νόμῳ τὸ ποσόν.

Ε. Κουλουριώτης. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀναγραφὴ εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται παρὰ τοῦ Συντάγματος νόμος, δὲν εἶνε ζήτημα ποσότητος, ἀλλὰ εὐλαβείας πρὸς τὸ πολίτευμα, δὲν πρέπει τὰ ἄνευ οὐσιαστικῆς βεβαίως σημασίας ὅρια προηγούμενα νὰ πολλαπλασιασθῶσιν. Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον ἄρθρον, λέγω μόνον, ὅτι οἱ διοικητικοὶ ὁρισμοὶ κατέστησαν λαβύρινθον ἀδιέξοδον τὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν ἡμῶν.

Ν. Κονταγούρης. Εἰς τὸ 3ον ἄρθρον ζητεῖ νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ «ἀποστολῆς» καὶ «οἱ ἀνώτεροι Ἀξιωματικοί», διὰ νὰ μὴ προσκρούσῃ τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Μεράρχων.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἅμα τῇ λήξει τῶν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, θὰ ὑποβάλω νομοσχέδιον τροποποιοῦν τὰ τοῦ ἰσχύοντος ὀργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ, ἐν ᾧ καὶ τὸ συμβούλιον τῶν Μεράρχων. Ὁ λόγος δὲ τῆς σπουδῆς τῆς ψηφίσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου εἶνε ὅπως ἀρχίσῃ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ μηνὸς καὶ νὰ προβῇ ἀμέσως ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν συνομολόγησιν τῆς συμβάσεως.

Ν. Κοντογούρης. Οὐδεὶς δύναται νὰ εἶνε βέβαιος περὶ τοῦ τί θὰ γίνῃ μετ' ὀλίγον. Ἐξελέγχει κατόπιν ὁ ὁμιλῶν τὰ ἐν κυκλοφορήσαντι ἐντύπῳ φυλλαδίῳ τοῦ Θεοτοκικοῦ κόμματος περὶ Στρατοῦ περιεχόμενα. λέγει ὅτι ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ ὑπαινίσσεται διαρκῶς ἐν αὐτῷ τὸ Γεν. Ἐπιτελεῖον τοῦ Στρατοῦ, ὡς παρεμβάλλον πάντοτε ἐμπόδια εἰς τὰς προθέσεις καὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τὰς χάριν τοῦ Στρατοῦ. Ἐλέγχει τοὺς ἀπὸ τοῦ 97 κατὰ τὸ πλεῖστον διοικήσαντας τὰ τοῦ Στρατοῦ. Τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ φυλλαδίου, ὅτι ἡ βάσις τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως τῆς χώρας ἐτέθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως Θεοτόκη καὶ ὅτι πᾶσα παρέκκλισις ἀπ' αὐτῆς εἶνε ματαίωσις καὶ ἀνατροπὴ τῆς συντάξεως ταύτης. Θεωρεῖ θρασεῖαν, παρατάσσων εἰς ἀπάντησιν τὰς τελευταίας ἐθνικὰς περιπετείας.

Ἐπιλέγει δέ: Μετὰ τὴν στρατιωτικὴν ἐπανάστασιν τὸ ἑλληνικὸν στράτευμα παρέδωκεν ἐξ ὁλοκλήρου ἑαυτὸ εἰς τοὺς τρεῖς Μεράρχους, ἀλλὰ οὗτοι δὲν ἐδείχθησαν ἄξιοι τοιαύτης ἀπολύτου ἐμπιστεύσεως. Δὲν ὑπάρχει σήμερον οὐδεὶς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς ἕλλην κατάλληλος διὰ τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τοῦ Στρατοῦ. Καὶ ἀπαιτεῖται σχεδὸν πραξικοπηματικὴ ἐνέργεια ἐκ μέρους τῆς ξένης ἀποστολῆς διὰ νὰ ἐξασφαλισθοῦν καὶ τεθοῦν τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των. Διότι ἡ ἀντίδρασις ἐλλοχεύει καὶ θὰ προσπαθήσῃ πάσῃ θυσίᾳ νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐργασίαν τῆς ἀποστολῆς, ἀκριβῶς ὅπως πληχθῇ οὕτω ἡ ἐπανάστασις, ἡ προκαλέσασα αὐτήν». Ζητεῖ δὲ μεταρρύθμισιν τοῦ 3 ἄρθρου, θεωρῶν τὴν δυνητικὴν διατύπωσιν ὡς ἰσοδυναμοῦσαν σχεδὸν μὲ ἀρνητικήν, ἀκριβῶς λόγῳ τῶν μεγάλων καὶ ὑπερύλων ἐναντιοτήτων, αἵτινες εἶνε περιπεπλεγμέναι περὶ τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς. Λέγει ὅτι οἱ σήμερον διοικοῦντες τὰς ἀνωτέρας στρατιωτικὰς μονάδας θὰ ἦτον εὐχῆς ἔργον ἐὰν ἀπήρχοντο εἰς τὰ ἴδια καὶ, ἐπειδὴ ἡ θέσις τῶν ξένων ὀργανωτῶν ἐνταῦθα θὰ εἶνε τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ φερθῶσιν ἀδιαλλάκτως καὶ σκληρῶς πρὸς τοὺς Διοικητὰς τῶν Μεραρχιῶν, πρέπει νὰ τοὺς διευκολύνωμεν, ἀναθέτοντες τὰς Διοικήσεις τῶν Μεραρχιῶν εἰς αὐτούς.

Ν. Β. Βάρθας. Θεωρῶ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ προομιλήσαντος ὡς ὑποδηλοῦντα κινδύνους διὰ τὸ Κράτος. Εἶπεν ὅτι ἐν περιπτώσει πολέμου οἱ διοικηταὶ τῶν Μεραρχιῶν δὲν θὰ ὁδηγήσωσιν εἰς πόλεμον τὸν στρατόν. Ἤθελε νὰ εἴπῃ μὲ τοῦτο, ὅτι οἱ ἐναντίον αὐτῶν ἀξιωματικοὶ δὲν θὰ στέρξουν νὰ ὁδηγηθοῦν πρὸς τὸν πόλεμον παρ' αὐτῶν.

Ὅλη ἡ πολεμικὴ τῶν ὁμοφρονούντων τῷ ἀξιοτίμῳ ἐκ Πατρῶν Βουλευτῇ ἀξιωματικῶν, ὧν τὰς γνώμας καὶ τὰς διαθέσεις διηρμήνευσεν ἐνταῦθα—διότι ἀσφαλῶς δὲν διηρμήνευσεν ἰδίας μόνον γνώμας—διευθύνεται καθ' ἑνὸς κυρίως προσώπου καὶ τοῦτο εἶνε ὁ ἀνώτερος ἀξιωματικὸς κ. Δούσμανης. Αὐτοῦ ζητεῖται ἡ ἐκμηδένισις. Ἀλλὰ βεβαιῶ καὶ ἐγὼ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν μετὰ τῶν ὁμοφρόνων μου, οἵτινες οὔτε ὀλίγοι, οὔτε ἀνίσχυροι εἶνε, ὅτι ἀντὶ πάσης θυσίας καὶ μετὰ πάσης τόλμης θὰ εἴμεθα παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Κυβερνήσεως χάριν τῆς ἐννόμου τάξεως.

Γ. Πόπ. Φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ καθορισθῇ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας τῶν ξένων ὀργανωτῶν.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου κηρύσσεται περαιωμένη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ ψηφίζεται εἶτα παρὰ τῆς Βουλῆς δι' ἀναστάσεως εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ καλέσῃ ἀλλοδαπὸν Ἀντιστράτηγον, ἢ Ὑποστράτηγον, μετ' Ἐπιτελείου ἐξ ἀλλοδαπῶν ἐπίσης Ἀξιωματικῶν, ὅπως, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, ἀσχοληθῇ εἰς τὰ τῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Στρατοῦ.

Ἄρθρον 2.

Εἰς τοὺς Ἀξιωματικοὺς τούτους, διατηροῦντας τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀλλοδαποῦ, ἀνατίθεται καὶ ἡ διοίκησις στρατευμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δύναται, ἐφόσον θεωρήσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, ν' ἀπαλλάξῃ τοὺς ἀλλοδαποὺς διοικητὰς σωμάτων καὶ λόχων τῶν εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ λογιστικότητα ἀναγομένων καθηκόντων των, ἀναθέτων ταῦτα εἰς τοὺς ὑποδιοικητὰς τῶν σωμάτων καὶ τοὺς ἀρχαιοτέρους Ἀξιωματικοὺς τῶν λόχων.

Ἄρθρον 3.

Ὁ Στρατηγὸς Ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς δύναται νὰ

ἐνασκῇ τὴν διοίκησιν τῶν ἀποτελουσῶν τὸν στρατὸν Μεραρχιῶν καὶ τὴν ἐποπτείαν τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν καὶ καταστημάτων.

Ἄρθρον 4.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς καὶ οἱ μὴ Συνταγματάρχαι ἀνώτεροι ἀλλοδαποὶ Ἀξιωματικοὶ θεωροῦνται ἔχοντες τὸν ἀμέσως ἀνώτερον βαθμὸν ἐκείνου, ὃν ἔχουσιν ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν.

Ἐπίσης θεωροῦνται ἔχοντες τὸν ἀμέσως ἀνώτερον βαθμὸν οἱ ἀλλοδαποὶ λοχαγοί, εἰς οὓς ἤθελεν ἀνατεθῇ διοίκησις ὁμάδος λόχων, ἰλῶν ἢ πυροβολαρχιῶν.

Ἄρθρον 5.

Αἱ ἀποδοχαὶ ἐν γένει τῶν ἀποτελούντων τὴν στρατιωτικὴν ἀποστολήν, ἡ διάρκεια τῆς ἐν Ἑλλάδι ὑπηρεσίας των καὶ ἡ τάξις αὐτῶν ὁρίζονται διὰ συμβάσεως μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν τοῦ Κράτους, ἐξ οὗ ἡ ἀποστολή.

Ἄρθρον 6.

Ἡ ἀναγκαία πίστωσις διὰ τὰς ἀποδοχὰς ἐν γένει τῶν ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν τῆς ἀποστολῆς, αἵτινες εἰς οὐδεμίαν ὑποβάλλονται κράτησιν, ἀναγράφεται εἰς ἴδιον κεφάλαιον καὶ ἄρθρον τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄρθρον 7.

Ὁ νόμος ΓΤΠΗ' (3388) τοῦ 1909 περὶ προσκλήσεως ἀλλοδαπῶν Ἀξιωματικῶν διὰ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ Στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καταργεῖται.

Ἄρθρον 8.

Αἱ λεπτομέρειαι, αἱ τυχὸν ἀναγκαῖαι πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος νόμου ἰσχύοντος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ, ὁρίζονται διοικητικῶς.

Ἄρχεται γ' συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ ἐκτελέσεως ὀχυρωτικῶν ἔργων διὰ τῶν πόρων τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Δ. Δημητρακόπουλος. Ζητεῖ νὰ ἐξομοιώσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τὸν περὶ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης νόμον μὲ τοὺς περὶ τῶν ἄλλων ταμείων νόμους, τὸν τοῦ ταμείου τοῦ Στόλου, τὸν τοῦ Γεωργικοῦ ταμείου κλπ., πρὸς

ἐπάνοδον εἰς τὸ κανονικὸν καὶ ἵνα ἔχῃ ἡ Βουλὴ τοὺς 7 Ὑπουργοὺς ἀληθῶς ἀλληλεγγύους.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.) Θεωρεῖ ἀξίας ἐν γένει προσοχῆς τὰς ὑποδείξεις τοῦ προλαλήσαντος.

Ὡς πρὸς τὸ παρόν, ζητεῖ νὰ προστεθῇ καὶ ἄρθρον 4ον, ὁρίζον ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου αὐτοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς καταχωρίσεως ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι.

Ψηφίζεται οὕτω εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τὸ νομοσχέδιον, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν διοικοῦσαν τὸ Ταμεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἐπιτροπήν, ἵνα, διὰ τῶν πόρων τοῦ Ταμείου τούτου καὶ ἐντὸς τῶν πιστώσεων τῶν ἀναγραφομένων ἐν τῷ ἐνιαυσίῳ εἰδικῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, διὰ τὴν κατασκευὴν ὀχυρωτικῶν ἔργων καὶ τῶν τούτοις συναφῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν ὁδῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἠπείρῳ καὶ Στερεᾷ Ἑλλάδι ἀπαραιτήτων διὰ τὰς στρατιωτικὰς ἀνάγκας προβαίνῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τούτων, κατ' ἐξαίρεσιν τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων τοῦ περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου, ἄνευ δημοσίου διαγωνισμοῦ, καθ' ὃν τρόπον κρίνει καταλληλότερον ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ ἄνευ δημοσιεύσεως τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν ἐγγράφων προϋπολογισμῶν καὶ σχεδίων.

Ἄρθρον 2.

Ἡ διοικοῦσα τὸ Ταμεῖον τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἐπιτροπὴ κανονίζει διὰ πρακτικοῦ αὐτῆς τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς καταλογισμὸν τῶν διὰ τὰ ἄνω ἔργα δαπανῶν δικαιολογητικά.

Ἄρθρον 3.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ δικαιολογητικὰ τῶν δαπανῶν τῶν ἔργων τῶν ἐκτελουμένων δυνάμει τοῦ νόμου ΓΧΜΘ' 3649 τῆς 16ης Μαρτίου 1910, πάσης ἀντικειμένης τῷ παρόντι νόμῳ διατάξεως καταργουμένης.

Ἄρθρον 4.

Ὁ παρὼν νόμος ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως».

Ἀκολουθεῖ Γ' συζήτησις ἐκ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ ἐκτελέσεως ἐπισκευῶν εἰς τοὺς ὑπάρχοντας παλαιοὺς στρατῶνας καὶ σταύλους καὶ περὶ κατασκευῆς συμπληρωματικῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν ἐπάρκειαν τῶν στρατωνισμῶν.

Κ. Βρ. Ράφτης. Ζητεῖ νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ «Στερεᾷ Ἑλλάδι» καὶ τὸ «Λευκάδι» ὡς κειμένη ἀπέναντι τῆς Ἠπείρου, συνδεομένη μετὰ τῆς Ἄρτης δι' ἁμαξιτῆς ὁδοῦ ἐχούσῃ στρατῶνα περιλαμβάνοντα 2.000 ἄνδρας.

Ἐπ. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.). Τὸ νομοσχέδιον ἀφορᾷ ἐπειγούσας ἐργασίας εἰς ὡρισμένα μόνον μέρη.

Κηρύσσεται περαιωμένη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ψηφίζεται τοῦτο κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον—καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1ον.

Ἐπιτρέπεται, λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος, ἡ ἐκ τῶν πόρων τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ ἐντὸς τοῦ ποσοῦ τῶν δραχμῶν 300,000, λαμβανομένων ἐκ τοῦ ἐν τῷ εἰδικῷ Προϋπολογισμῷ τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους καὶ ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον Δ' τῶν ἐξόδων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Στρατιωτικὰ κτίρια, ὀχυρώσεις, συγκοινωνία», ἀναγεγραμμένου ποσοῦ τῶν 5.856.730, κατασκευὴ καὶ ἐπισκευὴ ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἠπείρῳ καὶ Στερεᾷ Ἑλλάδι παραπηγμάτων στρατωνισμοῦ, στάβλων, ὑποστέγων πυροβόλων καὶ ἡμιπατωμάτων, ἄνευ τῆς τηρήσεως τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου ΣΙΒ' τοῦ 1852, περὶ Δημοσίου τοῦ Κράτους Λογιστικοῦ, καὶ τῶν τροποποιούντων τοῦτον μεταγενεστέρων νόμων.

Ἄρθρον 2.

Ὁ εἰς ὁριστικὰ ἔξοδα τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καταλογισμὸς τῆς διὰ τὰ ἔργα ταῦτα δαπάνης γενήσεται μετὰ τὴν περάτωσιν αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κεκανονισμένων δικαιολογητικῶν, ἀναλόγως τοῦ ἐκλεχθησομένου τρόπου κατασκευῆς τῶν ἔργων.

Ἄρθρον 3.

Ὁ παρὼν νόμος ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ψηφίζεται ἀκολούθως κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον τὸ εἰς α' συζήτησιν σχέδιον νόμου περὶ

δωρεὰν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ Θράκης, Μακεδονίας, Κρήτης Ἠπείρου, Κύπρου καὶ Μικρᾶς Ἀσίας καταγομένων ἀπόρων φοιτητῶν, ὡς καὶ παρατάσεως τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν καὶ ἀνανεώσεων τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.

Ὑποβάλλεται ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία παρὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Π. Μερλοπούλου, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν, ὑποβάλλεται ἐπίσης τροπολογία ἐπ' αὐτοῦ παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Ἰω. Φαρμάκη, Γερασ. Γ. Νοταρᾶ καὶ Δ. Λαζαρῆ τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Λ. Κορομηλᾶ ὑποβάλλεται νομοσχέδιον «περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 1 ἕως 5 καὶ τῶν ἐδαφίων α' καὶ β' τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΓΤΖΓ' (3393) τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1909 «περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν κινητῶν ἀξιῶν» τυπωθησόμενον πρὸς διανομήν.

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 31ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Π. Ἀργυροπουλάκης (ὥρᾳ 6. 1/2). Λέγει ὅτι οἱ ἐνδοιατῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς πρὸς τὸν θεσμὸν τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακείου Πρωθυπουργοῦ, ἀνάγονται εἰς λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος. Ἐθεώρησε δὲ αὐτὸν καὶ οὐχὶ ἀκίνδυνον. Ἀναπτύσσει κατόπιν τοὺς λόγους τῆς ἀποκρούσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Ὑφυπουργῶν.

Κ. Δεμερτζῆς (ὥρᾳ 7. 5'). Ἀναπτύσσει τοὺς λόγους τῆς ἀποκρούσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Ὑφυπουργῶν, θεωρεῖ ὅμως ἐπιβεβλημένον τὸν θεσμὸν τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὡς κοινοβουλευτικοῦ Ὑπουργοῦ καὶ ὄχι ἁπλῶς ὑπηρεσιακοῦ.

Δ. Γκλαβᾶς (ὥρᾳ 7. 10'). Ὑποστηρίζει ὅτι εἶνε ἀπαραίτητοι Ὑφυπουργοὶ διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἀκόμη περισσότερον διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὸν θεσμὸν τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακείου Πρωθυπουργοῦ θεσμὸν ἑνὸς μεγάλου ἀργομίσθου.

Διομήδης (ὥρᾳ 7. 32'). Κηρύττεται ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακείου Πρωθυπουργοῦ, εἰσαγμένου εἰς τὰ Κοινοβουλευτικώτερα Κράτη, καὶ δὴ εἰς τὸ κατ' ἐξοχὴν τοιοῦτον, τὴν Αὐστρίαν. Ἐπίσης θεωρεῖ ἀπαραίτητον τὸν θεσμὸν τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Π. Πολυχρονιάδης (ὥρᾳ 8. 12'), Κηρύσσεται κατὰ

τοῦ θεσμοῦ περὶ τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ περὶ Ὑφυπουργῶν.

Δ. Κωνσταντόπουλος (ὥρα 8. 7′). Θεωρεῖ πραγτικῶς χρησίμους καὶ τοὺς δύο θεσμούς. Τὸν πρῶτον, διότι, ὅπως θὰ ἔχῃ καιρὸν νὰ ἐπιτηρῇ ὁ Πρωθυπουργὸς τοὺς Ὑπουργούς του, ὅταν εἶνε πολὺ κατώτεροί του, ἐὰν ἔχῃ τὴν ἐπιβάρυνσιν καὶ Ὑπουργείων; Καὶ σκοπὸς δὲ πολιτικῆς ἐξυγιάνσεως ἐπιβάλλει νὰ μὴ ἔχῃ Ὑπουργεῖον ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὡς πρὸς τὸν θεσμὸν τῶν Ὑφυπουργῶν φρονῶ, λέγει, ὅτι εἶνε χρησιμώτατος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ ὅτι ὑπάρχουν καὶ Ὑπουργοὶ ἄριστοι καθ' ὅλα τὰ ἄλλα, ἀλλὰ στερούμενοι τοῦ προσόντος τοῦ λόγου. Διατί δέ, λέγει, νὰ μὴ διαγράψωμεν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ὅσον τὸν δυνατὸν εὐρύτερον τὸν κύκλον τῶν Συνταγματικῶν μεταρρυθμίσεων;

Ε. Κοσμόπουλος (δευτερολογῶν). Κηρύσσεται κατ' ἀμφοτέρων τῶν θεσμῶν. Φρονεῖ ὅτι ὁ ἄνευ χαρτοφυλακίου Πρωθυπουργὸς θὰ μακρύνῃ διαρκῶς τὴν ἀπόστασιν, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Ὑπουργῶν.

Α. Τριγώνης (ὥρα 8. 20′). Θεωρεῖ ὡς ἀπαραίτητον τὸν θεσμὸν τοῦ Ὑφυπουργοῦ, ὡς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Λέγει ὅτι ἡ θέσις τῶν Ὑφυπουργῶν ἀπέναντι τῆς τῶν Ὑπουργῶν εἶνε ὡς ἡ τῶν Ἀντεισαγγελέων ἀπέναντι τῆς τῶν Εἰσαγγελέων. Λέγει ὅτι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὑπάρχουν 10 σχεδὸν ὑπηρεσίαι, ὧν τινες βαρεῖαι καὶ πολύπλοκοι, ἀναγκάζεται νὰ ἔχῃ καὶ ἰδιαίτερον ἀκόμη γραφεῖον ὁ Ὑπουργός, ἔχει τὸ Ὑπουργεῖον ἄνω τῶν 300 ὑπαλλήλων, οὓς δὲν δύναται νὰ ἐπιβλέπῃ μόνος ὁ Ὑπουργός. Θὰ προέλθουν δὲ οἰκονομίαι μᾶλλον ἐκ τοῦ θεσμοῦ τῶν Ὑφυπουργῶν ἢ δαπάναι.

Φ. Νέγρης ὥρα 8. 25′). Λέγει ὅτι τὸ παρελθὸν ἐδίδαξε μόνον ἕν, ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀπαγορευθῇ διὰ τοῦ Συντάγματος εἰς οἱονδήποτε Ὑπουργὸν νὰ λαμβάνῃ 2 Ὑπουργεῖα. Θεωρεῖ δὲ τοὺς Γενικοὺς Γραμματεῖς ὡς δυναμένους νὰ ἀνακουφίζωσιν ὑπευθύνως τοὺς Ὑπουργούς, διὰ δὲ τὰ μεγάλα τμήματα, ὡς Λογιστήριον κλπ., δύνανται νὰ διορίζωνται διευθυνταὶ αὐτῶν, ὥστε εἶνε περιττὴ ἡ δημιουργία πολιτικῶν βοηθῶν—Ὑφυπουργῶν.

Δραγούμης. Κηρύσσεται ἀνεπιφυλάκτως καὶ κατὰ τῶν δύο τροπολογιῶν, λέγει ὅτι οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὰς λησμονοῦν ὅτι εἴμεθα ἔθνος καὶ μικρὸν καὶ πτωχόν, ὅτι, συζητοῦντες περὶ ὑφυπουργῶν, δὲν δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν τί ἀκριβῶς θὰ πράττῃ ὁ Ὑφυπουργός, δὲν ἔχομεν ἐν νῷ τί ἀκριβῶς θὰ πράττῃ.

Πρωθυπουργὸν ἄνευ χαρτοφυλακίου θεωρεῖ μειούμενον καὶ κατ' ἀνάγκην ἀσχολούμενον εἰς χάλκευσιν ὑποθέσεων τῆς ἐσχάτης συναλλαγῆς.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτ. κωλυομένων τῶν ἐκ τῶν μελῶν τῆς βουλευτικῆς ἀντιπροσωπείας κατὰ τὰς ἐν Καλαβρύτοις ἐθνικὰς ἑορτὰς κ. κ. Κανελλοπούλου καὶ Βάρθη νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖσε, ἀντικατεστάθησαν οὗτοι παρὰ τῶν κ. κ. Νοταρᾶ καὶ Ι. Λούντζη.

Παρὰ τῶν βουλευτῶν Γ. Γαϊτάνου, Ι. Ἀβάζου, Τριγγέτα, Κοτσελοπούλου κλπ. ὑποβάλλεται προσθήκη ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Συντάγματος τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρα 10.30′ μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ν. Ἀθανασόπουλος (10.30′). Κηρύσσεται κατὰ τοῦ θεσμοῦ τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου καὶ ἀναπτύσσων τοὺς λόγους δι' οὓς εἶνε ὑπὲρ ταύτης τῆς γνώμης, λέγει, ὅτι ὁ τοιοῦτος Πρωθυπουργὸς θὰ προκαλέσῃ τὰ σκώμματα τῆς κοινῆς γνώμης ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου μὴ ἔχων ἄλλην ἐνασχόλησιν θὰ ἐπιδοθῇ εὐχερέστερον εἰς τὸ ἔργον τῆς συναλλαγῆς. Ἐπίσης κηρύσσεται κατὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν Ὑφυπουργῶν καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὡς καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως, μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν θδουοῦ, ὅστις θὰ εἶνε βλαβερός.

Η. Ἠλιόπουλος (10.50′). Φρονεῖ ὅτι ὁ διορισμὸς Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἄνευ χαρτοφυλακίου καὶ ὁ θεσμὸς τῶν Ὑφυπουργῶν καὶ ὑπὸ πολιτικὴν καὶ ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν εἶνε ἀλυσιτελής, τὰ πλεονεκτήματα τῶν θεσμῶν τούτων ἐκμηδενίζονται ὁλοσχερῶς ἀπὸ τὰ μειονεκτήματα ἅτινα παρουσιάζει ἡ δημιουργία αὐτῶν. Οὐδαμοῦ ὑπάρχει ὁ θεσμὸς τοῦ Προέδρου ἄνευ χαρτοφυλακίου καὶ ὅπου ἐθεσπίσθη δὲν ἐφαρμόζεται. Μόνον ἐπιτυχῶς ἴσως ἐφαρ-

μόζεται ἐν Περσίᾳ, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς λόγος νὰ μεταφυτεύσωμεν ἐνταῦθα τοιοῦτον θεσμόν. Ἐξετάζων τὸν θεσμὸν τῶν Ὑφυπουργῶν ὑπὸ πολιτικὴν καὶ διοικητικὴν ἔποψιν καταδεικνύει τὴν ἐνταῦθα πολυτέλειαν καὶ ἀνωμαλίαν, καὶ τέλος καταλήγει συνιστῶν εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως ἀπορρίψῃ ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις, καθόσον ἄλλως διατρέχομεν τὸν κίνδυνον, ὅπως ἴδωμεν, ἀφοῦ περιορισθῇ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν τὴν ἀπαρτίαν τῆς Βουλῆς μας ἀπαρτιζομένην μόνον ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἤτοι ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ Ὑφυπουργούς.

Α. Θεοδωρίδης (10.52). Δὲν θεωρεῖ ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε κατάστασις ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οἱ ὦμοι τῶν Ὑπουργῶν ἦσαν ὑπερβεβαρυμένοι ἀλλ' εἰς τὸ σύστημα. Κηρύσσεται τελευτῶν κατὰ τοῦ θεσμοῦ.

Ι. Μαμάης (10.50'). Φρονεῖ ὅτι ὁ Πρωθυπουργὸς πρέπει νὰ μένῃ πάντοτε ἐλεύθερος ὅπως ἰδίοις ὤμασιν ἀντιλαμβάνεται τῶν ὑπηρεσιῶν, συνιστᾷ δὲ πρὸς τὸν κ. πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως θέσῃ ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Ι. Ἀκρίβας (11.7'). Κηρύσσεται κατὰ τοῦ θεσμοῦ, φρονῶν ὅτι οὗτοι δημιουργοῦσι ἐπὶ πλέον δαπάνας, ἐνῷ ἡ ἐντολή, ἣν ἔλαβον οἱ βουλευταὶ παρὰ τοῦ λαοῦ εἶνε νὰ περιστείλωσι τὰ δαπάνας.

Δ. Καλλέργης (11.13'). Δὲν εὑρίσκει δεδικαιολογημένην τὴν εἰσαγωγὴν τοιούτου θεσμοῦ ἐν Ἑλλάδι, ὅπου φρονῶ ὅτι θὰ ἤρμοζε μᾶλλον τὸ 6 ἄρθρον τοῦ Γαλλικοῦ Συντάγματος, καθ' ὃ οἱ Ὑπουργοὶ εἶνε ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι ἐπιθυμῶν ὅπως ἡ Βουλὴ προχωρήσῃ εἰς τὸ ἔργον της δὲν θὰ ἐδίσταζε νὰ θυσιάσῃ τι μὴ καίριον ὑφ' ὅσον καίριον εἶνε ἡ ταχεῖα περάτωσις τοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς. Ἐν τούτοις λέγει, δὲν κατώρθωσα τοῦτο καὶ μετὰ τὰς ἀναπτυχθείσας ἀπὸ τοῦ βήματος γνώμας εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ διαδηλώσω καὶ ἐγὼ τὴν γνώμην μου καὶ νὰ μὴ διστάσω νὰ ταχθῶ μὲ τὴν γνώμην, ἣν ὑπεστήριξαν οἱ ὀλιγώτεροι ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου. Ἀντικρούει μετὰ τοῦτο πάντα τὰ ἐπιχειρήματα τῶν προλαλησάντων καὶ τελευτῶν δηλοῖ ὅτι ἡ Βουλὴ εἶνε ἀπολύτως ἐλευθέρα ὅπως ἀποφασίσῃ, ὅτι θέλει ἐπὶ τῶν ὑποβεβλημένων προτάσεων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει εἶτα περαιωμένην τὴν συζήτησιν.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δηλοῖ ὅτι ἀποσύρεται ἡ πρότασις περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ Συντάγματος τῶν ἐξ βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω : «Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῇ καὶ ἄνευ εἰδικοῦ χαρτοφυλακίου».

Ἡ πρότασις αὕτη υἱοθετηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. **Χ. Βαζίκα** τίθεται εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως.

Ἀκολούθως ὁ κ. **Δ. Ῥαῖσος** ἀποσύρει τὴν πρότασίν του περὶ προσθήκης ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 31 ἔχουσαν οὕτω : «Ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργοὺς αὐτοῦ καὶ τὸν Ὑφυπουργὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν».

Ἀπορρίπτεται ἐπίσης ἡ πρότασις τοῦ κ. Α. Μιχαλακοπούλου περὶ μεταρρυθμίσεως του ἄρθρου 31 τοῦ Συντάγματος ἔχουσα οὕτω :

«Ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ τοὺς Ὑφυπουργοὺς αὐτοῦ.»

Ἀπορρίπτεται ἐπίσης ἡ τροπολογία τοῦ κ. Ν. Δελακοβία ἔχουσα οὕτω :

«Δὲν δύνανται νὰ διορισθῶσιν Ὑπουργοὶ οἱ ἐν ἐνεργείᾳ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοὶ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, οἱ δικαστικοί, ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς, οἱ διευθυνταὶ τραπεζῶν καὶ ἀνωνύμων Ἑταιρειῶν».

Ἀπορρίπτεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 20 τροπολογία τοῦ κ. Α. Χρηστίδου ἔχουσα οὕτω :

Θ'.) Εἰς τὸ ἄρθρον 20 προστεθήτω β' ἐδάφιον ὡς ἑξῆς :

«β'. Τὸ δὲ περιεχόμενον τῶν παραβιασθεισῶν ἐπιστολῶν δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξίν τινα καθ' οἱουδήποτε.»

Ἀποσύρωνται ἀκολούθως αἱ ἐπὶ τῶν ἄρθρων 22, 24 καὶ 25 τροπολογίαι τοῦ κ. Χ. Πετρέα ἔχουσαι οὕτω :

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 22.

Ἄρθρον 22. «Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας».

Ἐπὶ τῶν ἄρθρων 24 καὶ 25.

Ἄρθρον 24 καὶ 25. «Οὐδεμία πρότασις νόμου ψηφίζεσαι ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐὰν δὲν ἐπεξεργασθῇ ταύτην τὸ Συμ-

βούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὅπερ μετὰ τὴν ἐπεξεργασίαν ἐπιστρέφῃ αὐτὴν εἰς τὴν Βουλήν.»

«Ἐὰν ἡ Βουλὴ διαφωνῇ ἐπὶ οὐσιωδῶν διατάξεων τοῦ ἐπιστραφέντος νομοσχεδίου πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἀναβάλλεται εἰς τὴν προσεχῆ «συνταγματικὴν σύνοδον, εἰς ἣν καλοῦνται, ἵνα μετάσχωσι τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.»

«Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θεωρεῖται ὡς ἐπαρκῶς ἀντιπροσωπευόμενον, ἂν δέκα ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ μετάσχωσι τῆς συζητήσεως καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ψηφοφορίας, εἰς ἣν ψηφοφορῶσι καὶ τὰ παρόντα τοῦ Συμβουλίου μέλη. Ἂν δὲν εὑρίσκωνται παρόντα δέκα μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἡ συζήτησις καὶ ἡ ψηφοφορία ἀναβάλλεται δι' ἄλλην ἡμέραν, ὅτε συζητεῖται καὶ ἂν παρίστανται καὶ ὀλιγώτερα τῶν δέκα μελῶν.»

Ἀπορρίπτεται μετὰ τοῦτο ἡ κάτωθι τροπολογία τοῦ κ. Ν. Δελλακοβίτσα ἐπὶ τοῦ 26 ἄρθρου, ἔχουσα οὕτω·

«Εἰς τὸ 26ον ἄρθρον νὰ προστεθῇ ὅτι ὁ ἑρμηνευτικὸς νόμος δὲν δύναται νὰ θίξῃ τὸ τελεσιδίκως δικασθέν, καὶ ὅτι ψηφίζεται καὶ οὗτος εἰς τρεῖς ἀναγνώσεις ὡς οἱ λοιποὶ νόμοι».

Ἀποσύρεται ἀκολούθως ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 30, τοῦ Συντάγματος τροπολογία τοῦ κ. Χ. Πετρέα ἔχουσα οὕτω:

«Τὰ Διατάγματα ὅμως διορισμοῦ καὶ παύσεων δημοσίων ὑπαλλήλων ὑπογράφονται μόνον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.»

Ἀπορρίπτεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 32 τροπολογία τοῦ κ. Ν. Δελλακοβίτσα ἔχουσα οὕτω. «Ἡ πρόοδος τῶν κρατῶν σήμερον δὲν ἐπιτρέπει οὐδεμίαν αὐτόβουλον ἐνέργειαν εἰς τὸν Βασιλέα, οὔτε εἶνε ἀπολύτως ἠθικαὶ αἱ μυστικαὶ συνθῆκαι, αἵτινες ἔχουσι καὶ τὸν κίνδυνον νὰ διαβάλωσι τὴν διεθνῆ θέσιν τοῦ Κράτους καὶ τὰς προθέσεις τῆς Βασιλείας ἐπὶ βλάβῃ τοῦ θεσμοῦ τούτου. διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τροποποιηθῇ προστιθεμένου «πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἱ συνθῆκαι οὐδὲν ἔχουσι κῦρος ἄνευ τῆς κυρώσεως τῆς Βουλῆς».

Ἀπορρίπτωνται δι' ἀναστάσεως αἱ ἐπὶ τῶν ἄρθρων 35 καὶ 36 τροπολογίαι τοῦ κ. Ν. Δελλακοβίτσα ἔχουσαι οὕτω:

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 35 παρατηρῶ ὅτι τὸ Βασιλικὸν Διά-

ταγμα δέον νὰ ἐκδίδηται μετὰ γνώμην τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ τῆς Ἐπικρατείας ἄκυρον δ' εἶνε τὸ Β. Διάταγμα, δι' οὗ κανονίζονται μισθοὶ καὶ ξαπάναι ἢ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις προσώπων ἀπέναντι τῆς πολιτείας, ἢ ἁρμοδιότης ὑπαλλήλων. (Ὅρα Κ. Δ. Λοναστηρίων, περὶ μισθοδοσίας ὑπαλ. Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐκ τῶν Μονῶν).

Εἰς τὸ ἄρθρον 36 προσθετέον «αἱ γνωμοδοτήσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, περὶ ἀκυρώσεως νόμου τινὸς δέον νὰ δημοσιεύωνται εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, μετ' αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως ἐντὸς διμήνου». διὰ νὰ ὑπάρχῃ ὁ ὑπεύθυνος Ὑπουργὸς, καὶ διὰ νὰ μὴ ῥίπτωνται αἱ πράξεις τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων ἀδικαιολογήτως.

Παπαδόπουλος. Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 37 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Κάλλιγας. Λέγει ὅτι εἶνε ἀνεπαρκὴς ὁ χρόνος τοῦ ἑνὸς μηνὸς ὅστις μεσολαβεῖ ἀπὸ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς μέχρι τῶν ἐκλογῶν.

Σ. Ζαΐμης συμφωνεῖ ἐπίσης ὅτι ὁ μεσολαβῶν χρόνος εἶνε ἐλάχιστος.

Κυριαζόπουλος προτείνει ὅπως τὸ διάστημα τοῦ μηνὸς αὐξηθῇ εἰς 40 ἡμέρας.

Ε. Ῥαλλῆς (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καθόσον ὁ ὁριζόμενος χρόνος δὲν ἐπαρκεῖ οὔτε διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἐκλογικῶν εἰδῶν.

Βαμβακᾶς λέγει ὅτι τὸ διάστημα τοῦ ἑνὸς μηνὸς εἶνε πλέον ἢ ἐπαρκές.

Θ. Καλλιγᾶς συμφωνεῖ μὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ν. Δημητρακόπουλος συμφωνεῖ ὅπως ἡ προθεσμία αὐξηθῇ εἰς 40 ἡμέρας.

Γ. Θεοτόκης συμφωνεῖ ὅτι μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ καλῶς ὡρίσθη ἡ προθεσμία εἰς 40 ἡμέρας.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Συμφωνεῖ ὅπως ἡ πρώτη προθεσμία παραταθῇ καὶ εἰς 45 ἡμέρας. ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δέον νὰ δοθῇ ὁ κατάλληλος χρόνος

πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐκλογῶν, φρονεῖ δὲ διὰ τοῦτο ὅτι πρέπει νὰ παραμείνῃ ἡ τρίμηνος προθεσμία τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος.

Μετά τινας παρατηρήσεις τῶν κ. κ. **Ι. Δογάνη, Π. Ἀμπελαντινοῦ** καὶ **Ἀποστολίδου** ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περαιωμένην τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 37ου ἄρθρου. Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ ἐπὶ τούτου τροπολογία τοῦ κ. Ν. Δελακοβίᾳ ἔχουσα ὡς ἑξῆς·

Ἐπὶ τοῦ 37 ἄρθρου παρατηρῶ ὅτι τὸ Β. Διάταγμα τῆς διαλύσεως δέον νὰ ἐκδίδηται μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, συνερχομένου ἐν κοινῷ μετὰ τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἥτις γνωμοδότησις συνδημοσιεύεται εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἢ καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ δήμου (ἐὰν ἰδρυθῶσι τοιαῦται), διότι μόνον οὕτω τροποποιούμενον τὸ ἄρθρον, θὰ λείψωσιν αἱ συχναὶ διαλύσεις, αἱ ὀφειλόμεναι εἰς κομματικοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὰ ἄχρηα Ὑπουργεῖα.

Μεθ' ὃ ἀναγινώσκεται τὸ 37 ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη καὶ ψηφίζεται δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 37.

« Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τακτικῶς ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν Βουλήν, ἐκτάκτως δέ, ὁσάκις τὸ κρίνῃ εὔλογον· κηρύττει αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου τὴν ἔναρξιν καὶ λῆξιν ἑκάστης Βουλευτικῆς Συνόδου καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὴν Βουλήν· ἀλλὰ τὸ περὶ διαλύσεως Διάταγμα, προσυπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, πρέπει νὰ διαλαμβάνῃ συγχρόνως καὶ τὴν σύγκλησιν τῶν μὲν ἐκλογέων ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν τῆς δὲ Βουλῆς ἐντὸς τριῶν μηνῶν».

Ψηφίζεται ἀκολούθως δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 38. ὡς ἑπεται.

Ἄρθρον 38.

« Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ἅπαξ μόνον νὰ ἀναστέλλῃ τὰς ἐργασίας τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου, εἴτε ἀναβάλλων τὴν ἔναρξιν εἴτε διακόπτων τὴν ἐξακολούθησιν αὐτῶν»,

« Ἡ ἀναστολὴ τῶν ἐργασιῶν δὲν δύναται νὰ διαρ-

κέσῃ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα ἡμέρας, οὐδὲ νὰ ἐπαναληφθῇ κατὰ τὴν Βουλευτικὴν Σύνοδον ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς Βουλῆς».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 39, ἀποσύρεται ἡ ὑπάρχουσα τροπολογία τῶν ἐξ βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω·

Τὸ ἄρθρον 39 διασκευάζεται ὡς ἑξῆς :

« Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίζῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώνῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγιγνωσκομένας ποινάς, πρὸς δὲ καὶ νὰ χορηγῇ ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀμνηστείαν ἐπὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων».

Ἀποσύρονται ἐπίσης αἱ κάτωθι τροπολογίαι.

Τοῦ κ. Σ. **Θεοδωροπούλου**, ἔχουσα οὕτω·

Ἐν τῷ ἄρθρῳ 39 μετὰ τὴν λέξιν «χαρίζῃ» νὰ προστεθῇ «μετὰ γνωμοδότησιν ἐπιτροπῆς, διὰ νόμου καθοριζομένης».

Τῶν κ. κ. **Οἰκονόμου** καὶ **Ἀγγελίδη**, ἔχουσα οὕτω·

Ἄρθρον 39. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίζῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώνῃ τὰς παρὰ τῶν Δικαστηρίων καταγινωσκομένας ποινάς, κυρίας ἢ παρεπομένας, ἐξαιρουμένων τῶν περὶ Ὑπουργῶν διατεταγμένων, πρὸς δὲ καὶ νὰ χορηγῇ ἀμνηστείαν ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 40 ἀποσύρουσι τὰς τροπολογίας των ὁ κ. Σ Θεοδωρόπουλος, ἔχουσαν οὕτω·

Ἐν τῷ ἄρθρῳ 40 νὰ προστεθῇ ἐν τέλει :
«μόνον εἰς ἀλλοδαπούς, ἢ ἥρωας ἐν πολέμῳ Ἕλληνας».

Οἱ κ. κ. **Οἰκονόμου** καὶ **Ἀγγελίδης**, ἔχουσαν οὕτω·

« Ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει τὰ κεκανονισμένα παράσημα κατὰ τὸν νόμον μόνον εἰς ἀλλοδαπούς».

Μεθ' ὃ ἀπορρίπτωνται δι' ἀναστάσεως αἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου προτάσεις τροποποιήσεων τῶν βουλευτῶν κ. κ. Ν. Δελακοβίᾳ καὶ Ἀρ. Φωτήλα ἔχουσαι οὕτω·

Ἡ τοῦ κ. Ν. Δελακοβίᾳ. Τὸ 40 ἄρθρον ν' ἀντικατασταθῇ ὡς ἑξῆς· «ἀπαγορεύονται εἰς ἕλληνας πολίτας τὰ παράσημα, ἡμέτερα καὶ ξένα, ἐπὶ στερήσει τῶν πολιτικῶν

δικαιωματων, πλὴν διὰ νόμου εἰς ἀνδραγαθήσαντας ἐν καιρῷ πολέμου.

Ἡ τοῦ κ. Ἀρ. Φωτήλα. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπονέμῃ τὰ κεκαρνισμένα παράσημα εἰς ξένους ὑπηκόους. Ἕλληνας πολίται ἐπιτρέπεται νὰ φέρωσι μόνον τὰ δι' εἰδικοῦ νόμου λόγῳ μεγάλων Ἐθνικῶν ὑπηρεσιῶν ἀπονεμόμενα αὐτοῖς Ἑλληνικὰ παράσημα. ξένα δὲ λόγῳ ὑπηρεσιῶν παρασχεθεισῶν εἰς ἀλλοδαπὸν Κράτος.

Ἀπορρίπτεται ἐπίσης δι' ἀναστάσεως ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 49 πρότασις τροποποιήσεως τοῦ κ. Ν. Δελακοβίκα ἔχουσα ὡς ἑξῆς :

Εἰς τὸ 49 ἄρθρον προτείνω νὰ προστεθῶσι «οὐδεμία δωρεὰ τοῦ δημοσίου ἀκινήτων ἐκκλησιαστικῶν ἢ κοινοτικῶν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Βασιλέα. ἢ τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.»

Τὰ τῆς στρατιωτικῆς ἀκολουθίας καὶ τοῦ πολιτικοῦ οἴκου τοῦ Βασιλέως ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Οἱ Βασιλόπαιδες δὲν δύνανται νὰ διορισθῶσιν εἰς ὑπευθύνους θέσεις, οὔτε νὰ ἐξαιρεθῶσι τῶν γενικῶν νόμων περὶ προαγωγῆς ἐν τῷ στρατῷ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 167 τοῦ νόμου περὶ Στρατολογίας».

Πρόεδρος. Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 53 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Γ. Θεοφ. Παρακαλεῖ ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τούτου συζήτησις, λόγῳ τῆς σπουδαιότητος αὐτοῦ.

Ἡ **Βουλὴ** ἀποδέχεται τοῦτο. ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως. καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται ὥρᾳ 12. 15' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στρατος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Ν. Ξηρὸς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΗ'

Τῆς 26 Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5η καὶ 10'. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου. ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ. παρόντων 184 Βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Ὑπόμνημα τοῦ «Πολιτικοῦ Συλλόγου» Ξυλοκάστρου ἐπὶ γεωργικῶν ζητημάτων καὶ ἐπὶ τοῦ πολιτεύματος. 2) Ἀναφορὰ πολιτῶν πρὸς ἐπέμβασιν τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. πρὸς διακανονισμὸν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. 3) Ἀναφορὰ τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ Καρδίτσης, εὐχαριστοῦντος διὰ τὴν λύσιν τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος. 4) Ἀναφορὰ τοῦ Σωκρ. Σεμπέκου, ἐκ Μαραθιᾶς τῆς Εὐρυτανίας, διαμαρτυρομένου ἐπὶ τῷ ὅτι τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον τοῦ κατέσχε κτήματα ἀνήκοντα εἰς αὐτὸν ἐκ διαλυθείσης Μονῆς. 5) Αἴτησις ἰατρῶν καὶ φαρμακοποιῶν ὑπηρετησάντων εἰς τὸν στρατόν, ζητούντων ν' ἀναγνωρισθῶσιν ὡς ἀνθυπίατροι καὶ ἀνθυποφαρμακοποιοί. 6) Ἀναφορὰ βλαχοποιμένων τοῦ δήμου Θερμικίων, ζητούντων νὰ μὴ πληρώσωσι διὰ τὴν χορτονομὴν παρελθ. ἔτους διὰ τὸ λειβάδιον Τσιγκαινῶν.

Παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Ἰ. Μπρισιμιτζάκη ὑποβάλλεται προσθήκη ἐπὶ τοῦ 7ου ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῶν 6 Βουλευτῶν.

Παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ Ἀχαϊοηλίδος κ. Χ. Κορύλλου ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ ἐπιστροφῆς τοῦ καταβληθέντος φόρου καταναλώσεως ἐπὶ τοῦ οἰνοπνεύματος. τοῦ χρησιμοποιηθέντος δι' ὕδωρ Κολωνίας κατὰ τὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξαγωγὴν αὐτοῦ.

Παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ Ἀχαϊοηλίδος κ. Πελ. Ἡλιοπούλου ὑποβάλλεται πρότασις νόμου σχετικῶς μὲ τὴν «Ἀμοιβαίαν».

Παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ Ἀχαϊοηλίδος κ. Ἀριστ. Ἀλ. Φωτήλα ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τοῦ 40ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος

Πρόεδρος. Ἀνακοινοῖ ὅτι κατὰ τὸν Κανονισμόν,

εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων, ἡ ἐφ' ἧς συζήτησις δὲν ἐγένετο κατὰ τὴν ματαιωθεῖσαν συνεδρίασιν τῆς Πέμπτης.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Θεωρεῖ καλλίτερον νὰ ἀναβληθῇ ὁ νομοθετικὸς ἔλεγχος διὰ τὴν Δευτέραν, ἐὰν συναινοῦν καὶ οἱ ἐγγεγραμμένοι ἐπ' αὐτοῦ Βουλευταί.

Β. Μιχαλάκης. Φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ μὴ ἀναβληθῇ ὁ νομοθετικὸς ἔλεγχος, λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος ζητήματος τῆς «Ἀμοιβαίας».

Ε. Ρέπουλης (Υπ. Έσωτ.). Ἡ ἀπόφασις εἰς ἣν θὰ προβῇ αὔριον ἡ Συνέλευσις τῶν μετόχων εἶνε ἡ κήρυξις τῆς διαλύσεως ἀνακοινωθεῖσα εἰς ἐμὲ ἤδη. Θὰ ἀποφασισθῇ ἡ διάλυσις σὺν τῇ προσθήκῃ ὅτι τὰ περαιτέρω θ' ἀφεθῶσι εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Β. Μιχαλάκης. Ἐὰν δὲν γίνῃ συζήτησις ἀπόψε, ἐπειδὴ εὑρίσκεται ἐν ἀγνοίᾳ μερικῶν πραγμάτων ὁ κ. Ὑπουργός, θὰ προκύψῃ ἠθικὴ ζημία.

Π. Ἀποστολίδης. Ὡς ἡ Συνέλευσις κατηρτίσθη δὲν ἀντιπροσωπεύει ὅλους τοὺς μετόχους.

Ε. Ρέπουλης (Υπ. Έσωτ.). Οὐδεὶς μέτοχος εἶν εκατὰ τῆς διαλύσεως, ἄρα, ὁσοιδήποτε καὶ ἂν παραστοῦν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ἡ πρότασις καὶ ἡ ἀπόφασις θὰ εἶνε μία. Θὰ ἀναθέσουν δὲ τὴν ἐκκαθάρισιν εἰς τὸν Ὑπουργόν.

Περλ. Ἱλιόπουλος. Πρώτη, λέγει, ἡ πόλις τοῦ Ἄργους τῷ 1908 ἔκρουσε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, ἐγένετο διοικητικὴ ἐξέλεγξις ἐπὶ ματαίῳ, οἱ ἔνοχοι ἀφέθησαν ἀνενόχλητοι. 20,000 Ἕλληνες, πρὸ πάντων τοῦ ἐξωτερικοῦ, θίγονται ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν τῆς «Ἀμοιβαίας», ὡς καὶ εὐαγῆ ἱδρύματα, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ νομοθεσία δὲν προβλέπει περὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως αὐτῆς, ὅθεν ὑποβάλλω πρότασιν εἰδικοῦ νόμου.

Θρ. Πετμεζᾶς. Δὲν προβλέπει διὰ τὴν καλλιτέραν διεξαγωγὴν τῆς διαδικασίας τῆς ἐκκαθαρίσεως ἡ νομοθεσία ἡμῶν, ὅθεν παρίσταται ἀνάγκη νομοθετικοῦ μέτρου.

Ε. Ρέπουλης. Θὰ σκεφθῶμεν ἐὰν παρίσταται ἀνάγκη καὶ νομοθετικοῦ μέτρου, ἀλλὰ πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς Συνελεύσεως εἰς μίαν οἱανδήποτε ἀπόφασιν εἰς οὐδὲν δυνάμεθα νὰ προβῶμεν ἡμεῖς.

Προσέρχεται καὶ λαμβάνει τὸν νενομισμένον κατὰ τὸ Σύνταγμα ὅρκον ὁ βουλευτὴς Κεφαλληνίας κ. Λιβιεράτος, ἔχοντα οὕτω:

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ »Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν πατρίδα »καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύν»ταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπλη»ρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Β. Μιχαλάκης. «Κατὰ τὸν νόμον περὶ ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν, ἐπειδὴ ἡ Ἀμοιβαία δὲν κατέθεσε τὴν ἐγγύησίν της ἀπὸ 1ης Αὐγούστου, δὲν ἔχει ὑπόστασιν καὶ ἡ Συνέλευσις εἶνε ἔκνομος, σκοπὸν δὲ ἔχει νὰ ἐπιβληθῇ διὰ παραβιάσεως εἰς τοὺς μετόχους».

Σ. Ζῆκος. Ὡς ἐγγεγραμμένος νὰ ὁμιλήσῃ, δηλοῖ ὅτι νῦν δὲν θὰ λάβῃ τὸν λόγον, συνεπείᾳ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦ Κράτους ἐπὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως.

Κ. Γόντικας. Ἐπιτροπὴ μετόχων, ἐξελέγξασα, καταγγέλλει ἐν ἐντύπῳ ἀνωτέρους ὑπαλλήλους, χρησιμεύσαντας ἄλλοτε ὡς ἐλεγκτὰς τῆς Ἑταιρίας, οἵτινες ἐπιστοποίησαν τάξιν. Ὑπάρχουν χρήματα τοῦ κεφαλαίου εἰς χεῖρας ἐπιθεωρητῶν τῆς Ἑταιρείας καὶ εἰς Τραπέζας, αὐτὰ πρέπει νὰ σωθοῦν, ὅθεν ἐπιβάλλεται δικαστικὴ ἀνάμιξις, κατάσχεσις τῶν βιβλίων τῆς Ἑταιρείας κλπ., πρὸς τούτοις νὰ διορισθῶσιν ἐλεγκταὶ μὴ χρησιμεύσαντες εἰς τὸ παρελθὸν ὡς τοιοῦτοι, διότι περὶ τῶν ἐλεγξάντων ἄλλοτε πολλὰ λέγονται.

Ε. Ρέπουλης (Υπ. Ἐσ.) Πράγματι καταχρασταὶ δὲν εἶνε οἱ διευθύνοντες καὶ οἱ σύμβουλοι. Ὁ ὀργανισμὸς τῆς Ἑταιρείας εἶνε πλημμελής, καθιεροῖ πολυτέλειαν δαπανῶν, πραγματικὴ κατάχρησις εἶνε ἡ τῶν 300,000 περίπου δραχμῶν, ἡ ἐπενεγκοῦσα καὶ τὸν κλονισμὸν τῆς Ἑταιρείας, γενομένη παρὰ πρακτόρων αὐτῆς, ὁπωσδήποτε ἡ ἀνάκρισις θὰ ἀνακαλύψῃ αὐτὴ τοὺς πράγματι καταχραστάς. Τὸ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ ποσὸν συμποσοῦται εἰς 2,000,000 καί τινας χιλιάδας. Τὸ σύνολον τῆς περιουσίας τῶν μετόχων συμποσοῦται εἰς 3,000,000 περίπου.

Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πεποίθησις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἥτις

ἀνέλαβε τὸν ἀγῶνα αὐτὸν τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς περιουσίας τῶν μετόχων, θὰ κινήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν Ποινικὸν Νόμον, ἐὰν τοῦτο ἐνδειχθῇ.

Ε. Καπετανάκης. Ἐκ τῶν 23,000 μετόχων, οἱ 22, κατὰ τὰς πληροφορίας μου, θὰ λάβουν τὰ κατατεθέντα παρ' αὐτῶν κεφάλαια πλέον τῶν τόκων, ὥστε, κατὰ ταῦτα, δὲν πρόκειται περὶ σπουδαίας ζημίας.

Ἡ Ἑταιρεία ἔβαινε καλῶς, ὅτε ἐγένετο κατάχρησις παρὰ πρακτόρων τῆς Ἑταιρείας, δυστυχῶς δημοσίων ὑπαλλήλων, οἵτινες, ἀπελθόντες ἐπὶ ἀδείᾳ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀνέλαβον τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἑταιρείας, εἶνε δὲ ἀκόμη δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Κ. Ρέπουλης (Ὑπ. Ἐσ.) Ἔλαβα κατάλογον τῶν προσώπων ἅτινα κατεχράσθησαν ποσὰ τῆς «Ἀμοιβαίας» ἐν αὐτῷ δὲν ὑπάρχουν ὀνόματα δημοσίων ὑπαλλήλων, ἴσως ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι καταχρασταὶ μὴ περιελθόντες εἰς γνῶσιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ὡς πρὸς τοὺς οἰκονομικοὺς ὑπαλλήλους, τοὺς διενεργήσαντας τὴν ἐκκαθάρισιν, οὗτοι ὑπέβαλον ἔκθεσιν τονίζουσαν τὴν ἀνθηρότητα τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑταιρείας, ὅτε, μετ' ὀλίγον, παρουσιάζεται ζήτημα κλονισμοῦ τῆς Ἑταιρείας, τί συνέβη, ἐκ πλημμελοῦς διεξαγωγῆς τοῦ ἔργου τῆς ἐξελέγξεως, ἐκ παραπλανήσεως αὐτῶν δι' ἀποκρύψεως τῶν στοιχείων προῆλθε ἡ βεβαίωσις περὶ τῆς ἀνθηρότητος τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑταιρείας; Πρὶν ἐξακριβωθῇ τοῦτο, δὲν δύνανται νὰ ἐνοχοποιηθῶσι δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Γ. Μῶπ. Ἐρωτᾷ ἐὰν εἶνε ἀληθές, ὅτι διὰ τῆς προταθείσης μετὰ τῆς Τραπέζης Μιτυλήνης συμβάσεως τῆς Ἑταιρείας θὰ ἐξησφαλίζοντο εἰς τὸ ἀκέραιον αἱ ἀποδόσεις πρὸς τοὺς μετόχους, ἐνῷ νῦν εἶνε γεγονὸς, ὅτι οἱ μέτοχοι ζημιοῦνται.

Κ. Ῥέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Δὲν ἐπρόκειτο περὶ συμβάσεως, ἀλλὰ περὶ προσχεδίου συμβάσεως, ὁπωσδήποτε ἡ σύμβασις ἢ τὸ προσχέδιον συμβάσεως, ἦτο ἐγκεκριμένη ὑπὸ 57 μόνον μελῶν, ἀπέναντι 23,000, δὲν συνεκροτήθη αὕτη παρὰ πλήρους συμβουλίου, διότι τινὲς τῶν συμβούλων εἶχοι παραιτηθῇ. ὥριζε δὲ ἡ σύμβασις τὴν μεταβολὴν τῶν χρεωγράφων εἰς μετρητὰ παρὰ τῆς Τραπέζης τῆς ἀναλαμβανούσης τὸ χαρτοφυλάκιον τῆς Ἀμοιβαίας, ἀλλὰ

τοιαύτην ἄρδην ἀνατροπὴν τοῦ Καταστατικοῦ, παρὰ τὴν ἀξιοπιστίαν τῆς Τραπέζης Μιτυλήνης, δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἐγκρίνωμεν, οὔτε ὅμως καὶ εἰς τὴν διάλυσιν τῆς Ἑταιρείας ἠδυνάμεθα νὰ προβῶμεν, πρὶν ἢ ἀναμείνωμεν τὴν ἀπόφασιν τῶν δικαιουμένων νὰ ἀποφασίσωσιν ὁριστικῶς νεωτέρων ἰδίως μετόχων.

Δ. Γκιουλέκας Παρακαλεῖ, ὅπως διὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν γνωσθῇ παρὰ τῶν Προξένων ὅ,τι σχετικὸν μὲ ποσὰ συλλεχθέντα ἀλλὰ μὴ περιελθόντα εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Ἑταιρείας, παρὰ προσώπων, ἅτινα, ἔχοντα ὑψηλοτέραν ἀποστολήν, ἀνέλαβον καὶ τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς «Ἀμοιβαίας» ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Ι. Ἀλιφέρης. Συνιστᾷ τὴν πλήρη ἐξασφάλισιν τῶν συμφερόντων τῶν μετόχων.

Θ. Παΐσιος. Συνιστᾷ ἐπαγρύπνησιν ὡς πρὸς τὴν κήρυξιν τῆς διαλύσεως τῆς Ἑταιρείας.

Κ. Μιλτιάδου. Οἱ πρῶτοι βεβαιώσαντες ἀνθηρότητα τῆς Ἑταιρείας ἐκκαθαρισταὶ εἶνε οἱ κ. κ. Μπαρλᾶς καὶ Παναγιωτίδης.

Τὰ χρήματα τὰ κατατεθειμένα εἰς τὴν Ἐθν. Τράπεζαν θὰ τὰ καταναλώσῃ ἡ ἐκκαθάρισις, διότι ἀπὸ τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἡ Ἑταιρεία διατηρεῖ μέγαρον, ἐπολλαπλασίασε τοὺς ὑπαλλήλους της κλπ.

Κ. Χαϊτιδάκης. Φρονῶ ὅτι αἱ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν κοινὴν γνώμην ἡσυχάζουν καὶ τοὺς μετόχους ἐξασφαλίζουν, ἡ Βουλὴ δέ, ἀπαλασσομένη ἤδη τῆς ὑποχρεώσεως νὰ ἀναμιχθῇ περισσότερον, ὀφείλει μόνον νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ταχεῖαν ἐνέργειαν.

Ν. Μιχελῆς. Ἡ «Ἀμοιβαία» ἔπαυσεν ὑφισταμένη ἀφ' ἧς ἐποχῆς δὲν κατέθεσε τὴν παρὰ τοῦ νόμου ὁριζομένην ἐγγύησιν περὶ ἀσφαλειῶν. Ἡ παγίδευσις τόσων μετόχων, θρηνούντων σήμερον τὰ χρήματά των, ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἐτέθη αὕτη ὑπὸ ὀνόματα μεγαλοσχήμων. Αὐτοὶ πρέπει νὰ δώσουν λόγον.

Κ. Ῥέπουλης (Ὑπ. Ἐσωτ.) Καὶ κατὰ τὸ γράμμα καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου ἡμεῖς ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ προβῶμεν εἰς τὴν διάλυσιν, ἀλλὰ δὲν ἠθελήσαμεν νὰ πράξωμεν τοῦτο δι' οὓς λόγους ἐξέθηκα ἄλλοτε, δι' αὐτὸ τὸ συμφέρον τῶν μετόχων, δὲν ἠθελήσαμεν δηλ. νὰ ἀφήσωμεν τὰ

πράγματα νὰ τραπῶσι τὴν δικαστικὴν ὁδόν—ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν τουτέστι μέρος, ὄχι ὡς πρὸς τὸ ποινικὸν—δὲν ἠθελήσαμεν τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν περιπλοκῶν. Οἱ νεώτεροι συνεταιρισμοὶ τῶν μετόχων ἀπέκλιναν ὑπὲρ τοῦ συμβιβασμοῦ, διὰ τῆς ἀναλήψεως τοῦ χαρτοφυλακείου τῆς Ἑταιρείας παρὰ Τραπέζης, οἱ παλαιότεροι συνεταιρισμοὶ εἶχον κηρυχθῇ μᾶλλον ὑπὲρ τῆς διαλύσεως.

Β. Μιχαλέας. Ὀφείλω νὰ τονίσω ὅτι, ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἄλλου Ὑπουργοῦ, περὶ ἄλλης Κυβερνήσεως, δὲν θὰ ὡμίλουν κἄν, διότι θὰ ἐγνώριζον ὅτι ἡ φωνή μου θὰ ἦν φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἀλλὰ, ἐπειδὴ ἔχω ἀπόλυτον καὶ ἀμέριστον πεποίθησιν εἰς τὸν χαρακτῆρα τῶν νῦν ἀπολούντων τὴν Κυβέρνησιν, φρονῶ ὅτι δὲν θὰ διστάσῃ νὰ ἀνταμείψῃ ἐπαξίως ὅλους τοὺς μεγαλοσχήμους ἐκείνους, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ὁποίων ἐγένετο ἡ καταστροφή.

Θ. Κοντούπης. Πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐν δημοσιογραφικῇ συνεντεύξει ἔκρουσα τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου τῆς Ἀμοιβαίας, λόγῳ τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς. Ἐξ αἰτίας τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ τὰ πρόσωπα ἅτινα ἀπετέλεσαν τὸ πρῶτον Συμβούλιον ἀπεσύρθησαν, ἄνευ οὐδεμιᾶς ὠφελείας βεβαίως, ἀλλὰ μὲ μειωμένον τὸ ἠθικόν.

Ὡς πρὸς τὸ παρόν, πολλοὶ ἐκμεταλλεύονται τοὺς μετόχους, ἀγοράζοντες τὰ συμβόλαια αὐτῶν, διότι γνωρίζουν, ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς «Ἀμοιβαίας» δὲν εἶνε τόσον κακή, ὅσον κοινῶς θεωρεῖται, ἐπιτείνουν δὲ τὸν κατ' αὐτῆς θόρυβον, ἵνα ἐκπέσῃ ἡ τιμὴ τῶν συμβολαίων. Ὅθεν ἡ Κυβέρνησις δὲν πρέπει νὰ σπεύσῃ, ἀλλὰ νὰ διορίσῃ μόνον ἐπόπτας παρὰ τῷ Συμβουλίῳ, ὥστε ἡ ἐκκαθάρισις νὰ ἀποδώσῃ τὸ προσῆκον μόνον εἰς τοὺς μετόχους, τοὺς εἴτε ζημιωθέντας, εἴτε μή, ὄχι εἰς τοὺς ἐκμεταλλευτὰς αὐτῶν ἐκ τοῦ πανικοῦ.

Α. Μιχαλακόπουλος. Οἱ ἐκκαθαρισταὶ θὰ ἐξελέγξωσι τὸ ὀνομαστικόν, ὄχι τὸ οὐσιαστικόν, ἰσοζύγιον...

Φ. Νέγρης. Θεωρεῖ ἐπαρκεῖς τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Λέγει: Ἡ ἔκλειψις τῆς πίστεως παρὰ τῷ κόσμῳ ἔφερε τὸν κλονισμὸν τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς «Ἀμοιβαίας». Ἀπῄτει δαπάνας μεγάλας, ἐκ τοῦ Κεφαλαίου λαμβανομένας. Ἡ «Ἀμοιβαία» ἔβαινε καλῶς κατ' ἀρχάς, ὅτε συνέβησαν καταχρήσεις, οἱ καταχραστάι,

ὅπως συγκαλύψωσιν ἑαυτούς, διέσπειραν τὴν δυσπιστίαν παρὰ τοῖς μετόχοις, ἠθέλησαν νὰ δυσφημήσουν τὴν ἑταιρείαν καὶ τοῦτο ἐγένετο αἰτία τοῦ κλονισμοῦ αὐτῆς.

Ι. Θεοδωρίδης. Ἀπὸ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ συνδιευθυντοῦ κ. Κωνσταντινίδου, ὅστις ἀνέλαβε κατόπιν τὴν ὁμοίαν ἑταιρείαν «Ἀνατολή», ἐκλονίσθη ἡ πίστις τῆς «Ἀμοιβαίας». Ἐὰν δὲ δὲν ἐπακολούθει καὶ ἡ διάσεισις ἐκ τῆς καταχρήσεως τῶν πρακτόρων, ἡ «Ἀμοιβαία» θὰ ἀπέδιδε τέλος εἰς τοὺς μετόχους ὅσα διὰ τοῦ καταστατικοῦ καθώριζε.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Θὰ λάβουν πλήρη τὰ κεφάλαιά των οἱ μέτοχοι τοῦ 1902, 1903 καὶ τοῦ 1904, ηὐξήθησαν δὲ αἱ τιμαὶ τῶν χρεογράφων, ὥστε δὲν κινδυνεύει νὰ μειωθῇ τὸ κεφάλαιον ἐκ τῶν δαπανῶν τῆς ἐκκαθαρίσεως.

Ε. Καλλιγᾶς. Ἡ ποινικὴ καταδίωξις δύναται νὰ διαταχθῇ μετὰ τὴν διανομὴν τῶν κατατεθειμένων κεφαλαίων. Συμφωνῶ δὲ ὅτι αἱ καταχρήσεις ἐγένοντο μόνον παρὰ πρακτόρων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἀλλὰ φρονῶ, ὅτι πρέπει νὰ ληφθῶσι μέτρα κατὰ καταχραστῶν οἵτινες ἔτυχε νὰ εἶνε δημόσιοι ὑπάλληλοι.

Α. Λομβαρδιάς. Ἡ Πολιτεία εἶχε δικαίωμα καὶ ὤφειλε νὰ ἐπέμβῃ ἀφ' ἧς ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ἡ κατάστασις τῆς ἀμοιβαίας δὲν ἔβαινε καλῶς καὶ ὅτι συνέβησαν καταχρήσεις ἡ δὲ ἐπέμβασις της ἀπετέλει καθῆκον καὶ οὐχὶ μορφὴν κατὰ τῆς Ἀμοιβαίας καὶ ὅτι ὀφείλει νὰ ἐπεμβῇ καὶ νῦν, ὅπως ἐπιβλέπῃ εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐν ἀνάγκῃ λάβῃ μέτρα πρὸς διάσωσιν τῶν στοιχείων καὶ πρόληψιν κινδύνου τῶν συμφερόντων τῶν μετόχων.

Α. Πετροπαπάκης. Θεωρεῖ ἐντελῶς ἐπαρκῆ ὅσα εἶπε καὶ ἐδήλωσεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Κ. Παπακυριτσόπουλος. Ἐπερωτᾷ διατί δὲν κατετέθησαν ζητηθέντα ἔγγραφα περὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐφορειῶν Θεσσαλίας.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Τὸ ἔγγραφον ὅπερ κυρίως ἤθελον οἱ ζητήσαντες κ. βουλευταὶ ἀναφέρεται εἰς ζήτημα πολὺ ἐμπιστευτικόν, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ τὸ καταθέσω, εἶνε ἔγγραφον τοῦ Σαράβα πρὸς τοὺς

οἰκονομικοὺς ἐφόρους τῆς Θεσσαλίας, τὰ ἄλλα, πεπαλαιωμένα ὄντα, δὲν τὰ ἔφερον ἐνταῦθα ἐκ φόβου φθορᾶς αὐτῶν, οἱ κ. βουλευταὶ δύνανται νὰ τὰ ἴδωσιν ἐρχόμενοι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Κ. Παπαμιχάλης. Ἐζητήσαμεν ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ 1883 ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῶν Ὀθωμανικῶν κτήσεων Θεσσαλίας κλπ. Ἐκ τοῦ κατατεθέντος παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἑτέρου φακέλλου ἐλλείπουν τὰ σπουδαιότερα ἔγγραφα, ἐν οἷς καὶ τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰ μέτρα τῶν Κυβερνήσεων τῆς Βουλγαρίας καὶ τοῦ Μαυροβουνίου ἐπὶ ὁμοίου ζητήματος.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν εἶνε κατατεθειμέναι ἀμέσως αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐφορειῶν, ἀναγόμεναι εἰς σχέδια τῶν κτημάτων, καὶ ὑπάρχουν ἐν τῷ φακέλλῳ τοῦ Ὑπουργείου τούτου. Ἀλλὰ ἡ ἀποστολὴ ἐκείνη ἦτον ὑπὸ τὴν ἐξάρτησιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν.

Κ. Παπαμιχάλης. Ἀκριβῶς τὰ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν σχετικὰ ἔγγραφα εἶνε τὰ σπουδαιότερα.

Δ. Κλάδης. Ζητεῖ νὰ ἀναγράφεται ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει τῶν Ἐπερωτήσεων ἡ ἡμέρα τῆς ὑποβολῆς ἑκάστης αὐτῶν.

Π. Ἠλιόπουλος. Συνεπείᾳ παραπόνων τῶν ἰδιοκτητῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀχαρνῶν, ἐζήτησα καὶ κατετέθη ὁ σχετικὸς φάκελλος διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πεζοδρομίων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς, μιᾶς ἐκ τῶν ὡραιοτέρων τῆς πρωτευούσης. Ἐκ τῶν κατατεθέντων ἐγγράφων παρατηρῶ ὅτι παρεβιάσθη ὁ Νόμος τοῦ 1856 καὶ τὸ Διάταγμα τοῦ 1891 περὶ κατασκευῆς δημοσίων ἔργων, ὅτι ἡ δημοπρασία ἐγένετο ἀκύρως καὶ ἐδόθη τὸ ἔργον δι' ἰδιαιτέρας συμφωνίας καὶ ὅτι, ἐνῷ ἄλλοι προσήνεγκον τιμὰς μικροτέρας διὰ τῶν γινομένων δημοπρασιῶν, αὗται ἠκυρώθησαν καὶ ἐδόθη τὸ ἔργον ἄνευ δημοπρασίας εἰς τὸν ἐργολάβον Στάμον, χωρὶς νὰ τηρηθῶσιν οἱ ἐν τῇ διακηρύξει τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἀσπυνομίας ὅροι ὡς πρὸς τὸ πάχος καὶ τὸ εἶδος τῶν πλακῶν. Παρακαλῶ νὰ κατατεθῇ ὑπ Σύμβόλαιον τοῦτο ὡς καὶ οἱ ὅροι τῆς συγγραφῆς καὶ τὸ ροϋπολογισμοῦ ἐν γένει τοῦ ἔργου.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Δίδει διασαφίσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Ι. Μιμάρης. Ζητεῖ τὴν ταχίστην προσαγωγὴν νόμου, κανονίζοντος τὰ τοῦ ζητήματος,

Ι. Κατσαβάνης. Ἀφοῦ ὁ νόμος αὐτὸς δὲν ἐξετελέσθη μέχρι τοῦδε, ὁ κ. Ὑπουργὸς δύναται νὰ φέρῃ νομοσχέδιον κανονίζον ἄλλως τὰ τοῦ καλωπισμοῦ τῆς πόλεως.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Ἐπειδὴ κατηγγέλθη ὅτι ἡ σύμβασις δὲν συνωμολογήθη κατὰ τοὺς ὅρους τῆς διακηρύξεως, ἐσταμάτησα τὴν ἐργασίαν μέχρις ἐξακριβώσεως τοῦ πράγματος. ἐὰν δὲ δοθῇ πράγματι ἀφορμή, θὰ ἀκυρώσω τὴν σύμβασιν.

Α. Σκιαδαρέσης. Ὁμιλεῖ ἐπὶ τῆς προτάσεως Νόμου περὶ ὁριστικῆς ἐπεκτάσεως καὶ ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας Λευκάδος τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ Νόμου ΒΣΙΓ' τοῦ 1894.

Π. Μιχαλόπουλος. Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἔφερα τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Ε. Σουλιώτης. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν ἐμπόρων Μεσολογγίου, ζητούντων νὰ ἐπιτραπῇ ἡ εἰσαγωγὴ ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν ἐμπορευμάτων, προαγομένου τοῦ τελωνείου.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἀπαντᾷ ὅτι θὰ λάβῃ γενικὸν μέτρον, εἰς ὃ θὰ περιληφθῇ καὶ τὸ Μεσολόγγιον.

Α. Σακελλαρίου. Ζητεῖ νὰ διαβιβασθῇ εἰς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Βάγιας, ἐφ' ἧς εἶνε ἐγγεγραμμένος νὰ ὁμιλήσῃ.

Δ. Λιζάρης. Ὡς πρὸς ἀναφορὰν τῶν δημοτῶν Χαιρωνείας, λέγει ὅτι θὰ ὁμιλήσῃ ἐπ' αὐτῆς, ἀναγομένης εἰς τὸ φόρον ἐπὶ τῶν σπειρομένων γαιῶν, μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἔργου τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τῆς φορολογίας ταύτης Ἐπιτροπῆς.

Κ. Περιβολιώτης. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν γεωργῶν Λαμίας, σχετικῶς μὲ τὸ νομοσχέδιον περὶ ἐπιβολῆς φόρου εἰς τὰς σπειρομένας γαίας, ζητούντων, ὅπως, εἰς ἀντιστάθμισμα, γινομένου τοῦ νομοσχεδίου τούτου νόμου, ἐπιτραπῇ ἡ χρῆσις τῶν ἀμβύκων, ἅτις ἀπηγορεύθη λόγῳ τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν. Σχετικῶς θεωρεῖ τὸ φορολογοῦν τὰς σπειρομένας γαίας νομοσχέδιον καταστρεπτικὸν εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐν γένει.

Ν. Γαβριηλίδης. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Φαρσάλων ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογίας τῶν σπει-

ρουμένων γαιῶν, λέγων ἐπ' αὐτῆς, ὅτι οἱ ὑπογράψαντες δὲν εἶνε γεωργοί, προσθέτει δὲ ὅτι οἱ ἐξεγειρόμενοι ἐν Θεσσαλίᾳ κατὰ τῆς φορολογίας ἐπὶ τῶν σπειρομένων γαιῶν δὲν γίνονται ὄργανα τῶν ἰδιοκτητῶν, ὡς συκοφαντικῶς διαδίδεται, ἀλλὰ εἶνε αὐτοὶ οἱ γεωργοί.

Α. Χρηστίδης. Ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Βελίτσης πρὸς ἀνακατασκευὴν γεφύρας, καταρρευσάσης λόγῳ κακῆς κατασκευῆς.

Ι. Παπαδοπουλος. Συνιστᾷ τὴν ἀνακατασκευὴν τῆς γεφύρας, ἀπαραιτήτου εἰς τὸν πληθυσμὸν τῆς Βελίτσης, ὡς καὶ τὴν ταχεῖαν περαίωσιν τῶν γεφυρῶν Ἀλαμάνας καὶ Λειβανατῶν — Ἀταλάντης, καὶ τὴν σύστασιν τηλεφωνείου ἐν Βελίτσῃ, Μαλεσσίνῃ καὶ Λιγουδινίτσῃ τῆς Λοκρίδος.

Κ. Περιβολιώτης. Λέγει ὅτι ἐκ τῶν χρημάτων τῶν ὀφειλομένων ἐκ τοῦ πάλαι ποτὲ ταμείου τῆς ὁδοποιΐας κατεσκευάσθη ἡ γέφυρα αὕτη ὑπὸ ἀσυνειδήτου ἐργολάβου, αἰσχροκερδήσαντος ἐν ἰδιοτελεῖ συνεννοήσει μὲ ἁρμοδίους ἅμα κατεσκευάσθη ἡ γέφυρα καὶ κατέρρευσεν. Ζητεῖ τὴν κατάθεσιν τοῦ σχετικοῦ φακέλλου.

Λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 9 μ. μ. ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρός
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΝΘ'

Τῆς 28ης Μαρτίου 1911.

Ὥρᾳ 5ῃ μ. μ., περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 185 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς:

1) Ἀναφορὰ καταδίκων εἰς ἰσόβια, ἐκ Παλαμηδίου, ζητούντων εὐσπλαχνίαν. 2) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Φαλατάδου τῆς Τήνου, τοῦ Δήμου Σωστθενείων, ζητούντων μετα-

τροπὴν τῆς φορολογίας τῆς δι' ἀμβύκων ἀποστάξεως. 3) Ἀναφορὰ γεωργῶν Ἀγυιᾶς πενομένων, ζητούντων ἀναβολὴν προθεσμίας τῆς πληρωμῆς φόρων καὶ τμηματικὴν πληρωμὴν αὐτῶν. 4) Ἀναφορὰ τῶν Ἀποστ. Κυριακοπούλου, Ν. Βάγγη καὶ Θ. Τσάκωνα ἐξ Ἀνδραβίδος, ζητούντων ἀναστολὴν τοῦ ἐντάλματος τοῦ Ταμίου Ἠλείας κλπ., 5) Ἀναφορὰ τῆς χήρας Ζαφειρούλας Γκάβα ζητούσης ἐπίδομα κλπ. 6) Ἀναφορὰ κατοίκων Τραγανοῦ τῆς Ἀνδραβίδος τοῦ Δήμου Μυρτουντίων, ζητούντων ἐπισκευὴν τῆς ὁδοῦ Τραγαιῶν — Ἀνδραβίδος. 7) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Κλεπᾶς περὶ τοῦ διταξίου διδακτηρίου των. 8) Ἀναφορὰ τοῦ Σ. Σαργιώτη περὶ ἀπομακρύνσεως τοῦ Εἰρηνοδίκου Μακρυκώμης κλπ 9) Ἀναφορὰ μετόχων τῆς «Ἀμοιβαίας» ἐ Πέραν περὶ διαλύσεως αὐτῆς 10) Ἀναφορὰ τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Μεσσήνης ἐν σχέσει μὲ παρανομίας τῆς Προνομιούχου, 11) Ἀναφορὰ τοῦ Φιλιπποπούλου Μανώλη Πασχάλη Νατσούδη, πρόσφυγος, πρὸς ἐγκατάστασιν. 12) Ὑπόμνημα τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Καλαμῶν «Ἑρμῆς» περὶ μεταρρυθμίσεως ἄρθρων τῆς μετὰ τῆς Προνομιούχου συμβάσεως, 13) Αἴτησις τῶν ἐν Πειραιεῖ εἰς κατασκευὴν στρατιωτικῶν ἐνδυμάτων ἐργαζομένων γυναικῶν, ζητουσῶν καλλιτέραν τάξιν ἐν τῇ ἐργασίᾳ, 14) Αἴτησις τοῦ Δημάρχου Διδύμων τῆς Ἐρμιονίδος ὡς πρὸς ἀγορὰν παρὰ τοῦ Δήμου τῶν κτημάτων τῆς περιοχῆς τῆς Μονῆς Αὐγοῦ. 15) Ἀναφορὰ Καθαροῦ καὶ Βογιατζόγλου, φαρμακοποιῶν, περὶ μερίμνης νὰ παύσῃ λειτουργοῦν τὸ Φαρμακεῖον Σταυράκη ἐν Ξηροχωρίῳ, ἀποβιώσαντος. 16) Ἀναφορὰ τοῦ ἐκ Κάτου Σπ. Βώκου. 17) Ἀναφορὰ κατοίκων Βαρθολομιοῦ ζητούντων ἀτελῆ ἐγγραφὴν τῶν ἐκεῖθεν φοιτητῶν, λόγῳ οἰκονομικῆς δυσπραγίας.

Οἱ Βουλευταὶ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ι. Ἀκρίδας, Γ. Ποϋλος, Α. Παπαφώτης, Ν. Στράτος, Ἐπ. Λαμπρακάκης, Γ. Ἰατρίδης, Ι. Καναβός, Ι. Καλαντζόπουλος, Ν. Χρυσόγελος, Ι. Κουρκουμέλης, Ἐλ. Σπετσέρης, Π. Καρασεβδᾶς, Α. Ροντήρης καὶ Ι. Φαρμάκης ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου περὶ διαθέσεως δραχμῶν 12,958.50 τῆς δημοτικῆς ὁδοποιΐας τοῦ δήμου Θεστιέων (πρώην Θέρμου) πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ὑδραγωγείου Παραβόλας καὶ κατασκευὴν γε-

φύρας ἐν τῷ χωρίῳ Σιτομένων τοῦ αὐτοῦ δήμου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἐρημίτσης».

Ὁ Βουλευτὴς Αἰτωλοακαρνανίας κ. Ν. Στρατος ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ κατασκευῆς τοῦ ὑδραγωγείου Ἀμφιλοχίας».

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Εὐβοίας κ. Ι. Μπουρνιᾶ ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τοῦ 93ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος κ. Ἀνδρ. Καφετζοπούλου ὑποβάλλεται πρότασις περὶ προσθήκης ἄρθρου ἐν τῷ Συντάγματι, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Κεφαλληνίας κ. Σ. Φορέστη ὑποβάλλεται ἔκθεσις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς Ἁγίαν Λαύραν, ὡς Προέδρου αὐτῆς, ἔχουσα οὕτω:

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλῆς.

Λαβὼν τὴν τιμὴν νὰ ἐκλεγῶ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ἀποσταλείσης εἰς τὴν Μονὴν Ἁγίας Λαύρας ὅπως ἐκπροσωπήσῃ τὴν Ἐθνικὴν Ἀντιπροσωπείαν κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς, καὶ ἐκλεγεὶς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς παρὰ τῶν ἀξιοτίμων συναδέλφων μου κ. κ. Δελλακοβίτ, Κυρέλλου, Νοταρᾶ καὶ Λούντζη, ἐμφανίζομαι ἐνώπιον ὑμῶν, ἵνα πληροφορήσω Ὑμᾶς, καὶ δι' ὑμῶν τὴν Βουλήν, ὅτι ἡ Ἐπιτροπεία ἐξετέλεσε τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῇ ὑψηλὴν ἐντολήν, πραγματοποιήσασα ἐπὶ τόπου κατὰ τὴν σελετήν, ἥτις κατὰ πρώτην ἅδη φορὰν τῇ εἰσηγήσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Σπάρτης καὶ ἐν ἐπισημότητι ἐγένετο ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ ἐκείνου τόπου, ἐφ' οὗ ὁ ἀείμνηστος Γερμανὸς ἀνεπέτασε τὴν σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἡ ἑορτὴ ἐτελέσθη πανδήμως, ἀνταξίως τῆς σημασίας τοῦ ἑορταζομένου γεγονότος καὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, γινώσκοντος νὰ τιμᾷ τοὺς γίγαντας ἐκείνους, οἵτινες παρεσκεύασαν τὴν ἐλευθερίαν του.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ συστήσω πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τοῦ μέρους ἐν ᾧ ὑψώθη ἡ σημαία τῆς ἐπαναστάσεως, ἵνα εὐπρόσωπος παρίσταται πρὸ τοῦ ἐπισκέπτου ὁ τόπος ἐκεῖνος ὁ τόσον ἱερός.

Προσέτι παρακαλῶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ Ὑμᾶς, ὅπως μεριμνήσητε περὶ τῆς ἀνατυπώσεως ἐν τῷ Ἐθνικῷ Τυπογραφείῳ τοῦ Κτιτορικοῦ τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου βιβλίου, διότι πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐξαντλήθη τοῦτο καὶ ἡ Μονὴ στερεῖται τῶν ἀπαιτουμένων μέσων τῆς ἐκτυπώσεως, ἐπιρυλασσόμενος νὰ ὁμιλήσω δι' ἀφορτέσας τὰς ἱστορικὰς Μονάς.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν τῶν Ἐπερωτήσεων

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦται αἴτησις πολλῶν βουλευτῶν περὶ προτάξεως ἐπερωτήσεως διὰ τὴν ἀπέλασιν ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἀστυνομίας τοῦ ἐξ Ἠπείρου Ἕλληνος Μητροχεώργη.

Δ. Κλάδης. Ὑποστηρίζει τὴν πρότασιν, λέγων ὅτι δὲν πρόκειται περὶ συζητήσεως μακρᾶς, ἀλλὰ περὶ αἰτιολογικῆς ἀναγνώσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Χ. Βοζίκης. Φρονεῖ ὅτι, προκειμένου περὶ ζητήματος προσωπικῆς ἐλευθερίας, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις δύνανται νὰ δώσουν προσοχὴν εἰς τὴν αἴτησιν περὶ προτάξεως.

Ε. Ἐμμανουὴλ (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς τὰ τοῦ ζητήματος. Ἐὰν ὁ ἀναμενόμενος ἤδη νὰ προσέλθῃ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶνε παρεσκευασμένος, ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ ζήτημα τῆς προτάξεως, δυνάμεθα δὲ νῦν νὰ χωρήσωμεν ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, ἐπὶ τῆς ἐγγεγραμμένης πρώτης ἐν αὐτῇ ἐπερωτήσεως τοῦ κ. Ἀλεξάκη.

Ι. Γρυπάρης. (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Δηλοῖ ὅτι εἶχον κατατεθῇ, κατ' αἴτησιν τοῦ κ. Παπακυρίτση, ὅσα ἔγγραφα εὑρέθησαν εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ὑπουργείου σχετικὰ μὲ ἐπιτροπὴν τοῦ 83 ἐπὶ κτημάτων Θεσσαλίας, μαθὼν δὲ ὅτι παρὰ τοῦ κ. βουλευτοῦ ἐζητήθησαν κατόπιν ὡρισμένα τινὰ ἔγγραφα ὑπ' ἀριθ. 1, 2, 3, διέταξεν ἔρευναν εἰς τὸ Ἀρχεῖον πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ κατάθεσιν αὐτῶν.

Ἀπαντᾷ κατόπιν εἰς ἄλλας τινὰς ζητηθείσας παρὰ τοῦ κ. Κλάδη πληροφορίας.

Π. Μιχαλέας. Ζητεῖ νὰ ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ ὅπως ἀπασχολήσῃ αὐτὴν ἐπ' ἐλάχιστον ἐπὶ ὑποθέσεως ὡς πρὸς

ἢν δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἄλλως, εἰμὴ νὰ ὁμιλήσῃ ἐπ᾽ αὐτῆς τὴν στιγμὴν ταύτην.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ.

Λέγει: Εἶχα παρακαλέσει τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν νὰ καταθέσῃ τὸν φάκελλον τῆς ὑποθέσεως Ἠπίτου, μετὰ τὴν περάτωσιν ὁμωσῆς δίκης καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἐρωτήσαντα σχετικῶς Πολιτικὸν Σύλλογος τῶν Πατρῶν. δηλῶν ὅτι παραδέχομαι τὰ δηλωθέντα παρὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. ὑπὸ τὴν αἴρεσιν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δίκης δὲν ὑπῆρξε πρότιον ουσιολογικῆς καὶ ὁμαλῆς ἐξελίξεως τῆς ὑποθέσεως—φρονῶ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐπιμείνω εἰς τὴν πρότασίν μου. ἀλλὰ συγχρόνως φρονῶ καὶ ὅτι πρέπει νὰ οἰκτείρω τὸν ἑαυτόν μου καὶ τὸν ἑλληνικὸν λαόν.

Ἰω. Θεοτοκῆς (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ὁ κ. βουλευτὴς ὁμιλήσας ὡς ὡμίλησε. δὲν εἶνε, κατὰ τὴν γνώμην μου. ἐν τάξει. Ἠθέλησε νὰ ρίψῃ σπέρμα δυσπιστίας εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὡς πρὸς τὴν ἀγνότητα τῆς ἀποφάσεως τοῦΝαυτοδικείου.Διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἀπεδόθη ἄσπιλος εἰς τὴν κοινωνίαν ἀνώτερος ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ, ὑπηρετήσας ἐντίμως καθ᾽ ὅλον τὸν βίον του. Ἐπὶ δύο ἔτη καὶ πλέον συνεκλονεῖτο ἡ δημοσία γνώμη ἐκ τῆς καταγγελίας. ἐκυμαίνετο καὶ περιεπλέκετο ἡ ὑπόθεσις δι᾽ ὑποβολῶν ἐξαιρέτεων ἐπὶ ἐξαιρέτεων. Ἔθεσα ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν εἰς διαθεσιμότητα καὶ τὸν κατήγορον καὶ τὸν κατηγορούμενον κατορθώσας νὰ περατωθῇ τοὐλάχιστον ἡ δίκη τῶν γαιανθράκων ἀπὸ ἑνὸς περίπου μηνός. Ἐμελέτησα τὴν ὀγκωδεστάτην δικογραφίαν ἀποκόψας χρόνον ἀπὸ ἄλλας ἀσχολίας μου, κληθεὶς ἐκ τοῦ νόμου, ἐξέδωκα κατὰ πεποίθησιν βούλευμα. δι᾽ οὗ ἀπεφάνθην ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἐλαχίστη ἔνδειξις. ἢ καὶ ἁπλῆ ὑπόνοια ἐνοχῆς τοῦ κατηγορηθέντος. ὁ κ. Ἠπίτης, ὅμως ὅστις ἠδύνατο καὶ νὰ ἀρκεσθῇ εἰς αὐτό. ἐζήτησε νὰ ὀρθάσῃ τὸ ζήτημα καὶ μέχρι τῆς ἐπ᾽ ἀκροατηρίῳ δίκης. Ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ Ναυτικοῦ. εἶχον κληθῇ ὡς μάρτυρες, συνεκροτήθη τὸ Ναυτοδικεῖον ἐξ ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ἐντελῶς ἀμετόχων εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Ἐκ τῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας προέκυψεν ἀναμφισβητήτως τὸ ἐντελῶς ἀμέμπτον τῆς ἐνεργείας τοῦ κ. Ἠπίτου ἐν τῷ ζητήματι τῆς προμηθείας τῶν γαιανθράκων ἐξ Ἀγγλίας. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ὁ μηνυτής, ἄνθρωπος μορφώσεως καὶ ἱκανότητος, ἔχων καὶ ἀκροατήριον προκατειλημμένον λόγῳ τῆς ὀλίγον προηγηθείσης ἀποκαλύψεως τῶν στρατιωτικῶν καταχρήσεων. ἐφαίνετο ὅτι κατίσχυε τοῦ ἀντιπάλου του. Ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δίκης, ἀπορρεῦσαν ἐκ τῆς πραγματικότητος, ἐστράφη ἐναντίον του». Εἰσερχόμενος εἶτα ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς ὑποθέσεως. ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας. λέγει ὅτι ἐπὶ προμηθείας γαιανθράκων 600,000 δραχ. ἐπλήρωσε τὸ δημόσιον 16,000 πλέον τοῦ ὅτι θὰ ἐπλήρωνεν ἔμπορός τις ἐκ λόγων εὐεξηγήτων, οὐδόλως ὅμως ἐκ συνεννοήσεως καὶ συνενοχῆς τοῦ προμηθευτικοῦ οἴκου Κόρρι. τοῦ ἐν Κάρδιρ τότε Γεν. Προξένου τῆ Ἑλλάδος κ. Ραφαὴλ καὶ τοῦ κ. Ἠπίτου. ὡς ἰσχυρίζετο ἡ καταγγελία. Ἰσχυρισθεῖσα ὅτι ἐπὶ ποσοῦ 600,000 φρ. ἐγένετο κατάχρησις καὶ ζημία τοῦ Δημοσίου 500,000 φρ! Ἐκφράζει δὲ τὴν ἀπορίαν του πῶς ὁ κ. Μιχαλέας. ὁμιλήσας πάντοτε ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς μὲ τὴν φωνὴν τῆς καρδίας. ἐξεφράσθη ὡς ἐξεφράσθη ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ναυτοδικείου. ἀνταποκρινομένη ἐντελῶς πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων καὶ χαρακτηρίζουσης ἐπομένως ὡς συκοφαντίας τὰς κατηγορίας. ἀφοῦ μάλιστα δὲν παρηκολούθησεν ὁ κ. Μιχαλέας ἀνελλιπῶς καὶ κατὰ πάντα τὰ στάδια αὐτῆς τὰ τῆς δίκης. Προσθέτει δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δίκης ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ ἐξ ἀντικειμένου ἄγεταί τις νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς συκοφαντίαν τὴν κατηγορίαν συκοφαντίαν ζημιώσασαν μεγάλως ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως τὸν Ἐθνικὸν ἡμῶν Στόλον.

Κ. Δημητρακόπουλος. Συγχαίρει τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν καὶ Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὡς συντελέσαντα εἰς ἐξάγνισιν τῆς Πολιτείας διὰ τὸ κακόν. οὗτινος αὐτὴ ἦτο κυρίως παραίτιος. Παρενεβάλλοντο. λέγει. τόσα προσκόμματα εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῆς Διαιοσύνης ἐπὶ τῆς δίκης ταύτης. τὰ ὁποῖα ἡ Πολιτεία ὑπῆρξεν ἐν ἀνικανότητι νὰ ἄρῃ.

Ἀ. Μιχαλέας. Δὲν ἔχω ν᾽ ἀντείπω τι εἰς ὅσα εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. ἀλλὰ δηλῶ ὅτι, ὁμιλῶν μὲ τὴν φωνὴν τῆς καρδίας. ἀφίνω ὅμως καὶ τὸ λογικὸν μου

νὰ λειτουργῇ. Ὁμιλήσας ὡς ὡμίλησα, ἀπέβλεπον ἀκριβῶς εἰς τὸ νὰ ἐπέλθῃ ἡ γαλήνη μετὰ τὸ δεδικασμένον, δὲν ἠθέλησε. ὅμως νὰ ἐννοήσῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τί εἶπον ὅτε ἔλεγον ὅτι οἰκτείρω τὸν λαόν. Καὶ ἤθελα νὰ προσθέσω. ἀφοῦ εἶπεν ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ὑπῆρξε προϊὸν συκοφαντικῆς ἐνεργείας, ὅτι οὔτε ἐγὼ οὔτε καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὑπήρξαμεν θύματα συκοφαντίας.

Γ. Ἰώπ. Ἐπικρίνει τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἐπὶ τῷ ὅτι εἰσῆλθεν εἰς λεπτομερείας ξένας ὅλως πρὸς τὰ δικαιώματα τῶν Κοινοβουλευτικῶν σωμάτων. Παρεσύρθη, λέγει, εἰς τὴν δήλωσιν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συκοφαντίας—καὶ ἐγὼ ἀνεγνώρισα καὶ ἀναγνωρίζω τὴν ἀθωότητα τοῦ Ἡπίτου. ἀλλὰ ἐκ τούτου δὲν ἐξάγεται δογματικῶς τὸ συκοφαντικὸν τῆς προθέσεως τοῦ κατηγόρου καὶ εἶνε ὀλεθρία ἡ ἀνακηρυξις παρὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐνταῦθα τοῦ συκοφαντικοῦ τῆς κατηγορίας.

Ζητεῖ ἐν τέλει ὅπως ὁρισθῇ ἡμέρα συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως ἐν τῇ Βουλῇ μετὰ τὸ Πάσχα, ἕνα μῆνα τοὐλάχιστον ἀπὸ σήμερον.

Φ. Πετρουλιᾶς. Διαμαρτύρεται κατὰ λεχθέντων ἐν τῇ Βουλῇ εἰς παρελθούσαν συνεδρίασιν, ὅτι τὸ Ναυτικὸν εἶνε διηρημένον. δὲν εἶνε ἀληθὲς τοῦτο. τὸ μόνον γενόμενον ἐν τῷ Ναυτικῷ πρωτόκολλον εἶνε ἔγγραφον συμφωνητικὸν μεταξὺ ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ, ὅτε κατηγοροῦντο ὡς καταχρασταὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ἀπομακρύνσεως ἐκ τῶν τάξεων τοῦ Ναυτικοῦ ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον ἀποδειχθῇ ἐν τέλει ἔνοχοι ἢ συκοφάνται».

Δ. Κλάδος. Κρίνει ὡς ἀντικοινοβουλευτικὴν τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, εἰσελθόντος ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως καὶ χαρακτηρίσαντος ὡς συκοφάντας τοὺς κατηγόρους τοῦ ἀθωωθέντος ἀξιωματικοῦ.

Ε. Κουλουριώτης. Τὸ δεδικασμένον δὲν κλείει πάντοτε τὴν ἀλήθειαν ἐντὸς αὐτοῦ, δὲν εἶνε κατ' ἀνάγκην ὀρθόν. διὰ τὸ περὶ οὗ πρόκειται δεδικασμένον ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι. ὅθεν καὶ διὰ τοῦτο καὶ κατ' ἀρχὴν δὲν ἔπρεπε νὰ εἰσέλθῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰς χαρακτηρισμὸν τοῦ δεδικασμένου. Λέγει λ. χ., ὅτι, κατὰ τὰς πληροφορίας του, τὸ διπλοκασκίνισμα τῶν γαιανθράκων δὲν ἐπιστοποιήθη ἐκ τοῦ

Νεωρείου, ὡς ὤφελε, ἀλλὰ ἐκ τοῦ ὀρυχείου καὶ διὰ τοῦτο ἡ διαφορὰ ἀπὸ τόνου εἰς τόνον εἶνε 8 σελλήνια κλπ. καὶ ἐὰν ἀνακινηθῇ ἡ ὑπόθεσις διὰ νέων ἐνδείξεων καὶ δεδομένων καὶ ἔχωμεν διάφορον ἀποτέλεσμα, ποία θὰ εἶνε τότε ἡ θέσις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις θ' ἀναγκασθῇ βεβαίως νὰ κάμῃ τότε ἀπὸ τοῦ ἰδίου βήματος ἀντιθέτους δηλώσεις;

Η. Γκίνης. Τὸ ὑγιὲς ναυτικὸν ἐν ποθεῖ τὴν ἐπέμβασιν τῆς Πολιτείας πρὸς ἐκμηδένισιν τῆς δημιουργηθείσης ἐν αὐτῷ ἀπό τινος λυπηροτάτης καταστάσεως, διὰ τῆς ἀναρμοδιωτάτης ἀναμίξεως ἀξιωματικῶν εἰς ἔργα καὶ ὑποθέσεις ὅλως ξένας πρὸς τὰ δικαιώματα, τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ἱκανότητας αὐτῶν. Ὁ στρατὸς δὲν εἶνε κεκλημένος νὰ βουλεύεται καὶ νὰ συζητῇ, ἀλλὰ νὰ πειθαρχῇ μόνον. Διότι, ἄλλως, δικαίως καὶ εὐλόγως ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὁ τόσας θυσίας ὑποστὰς καὶ ὑριστάμενος διὰ τὸ Ναυτικόν, ὅπερ θέλει ἴνδαλμα, θὰ ἀπελπισθῇ διὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν θυσιῶν του καὶ, ἐὰν τεθῇ ζήτημα ὑπάξεως τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ναυτικοῦ, πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἡ γνώμη αὐτοῦ δὲν θὰ εἶνε ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ν. Πετροπουλάκης. Ἐξαίρει τὴν κρίσιν καὶ τὴν στάσιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ, ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν συμφωνεῖ ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ δὲν πρέπει νὰ ὑποκαθίστανται εἰς δικαιώματα τῆς Πολιτείας καὶ ἐκπλήσσεται διότι τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ ἡ ἀλήθεια τοῦ δεδικασμένου.

Δ. Βρατσᾶνος. Ζητεῖ νὰ ὁρισθῇ μία ἡμέρα μετὰ τὸ Πάσχα πρὸς εὐρυτέραν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Ε. Βενιζέλος. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) Ἔχω καθῆκον νὰ διακηρύξω, ὅτι, ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως παρ' ἐμοῦ τῶν δύο πολεμικῶν Ὑπουργείων δὲν περιῆλθεν εἰς γνῶσιν μου καμμία εἴδησις περὶ συστάσεων τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, δὲν ὑπῆρξε δέ τι περιελθὸν εἰς γνῶσιν μου, δι' ὃ νὰ μὴ ἐνηργήθη ἀμέσως ὅ,τι ἐπεβάλλετο.

Ἐὰν δὲ ζητηθῇ ἡ κατάθεσις τῆς δικογραφίας, θὰ προσαχθῇ αὕτη καὶ δὲν θὰ διστάσω εἰς τὸ νὰ ὁρίσωμεν καὶ ἡμέραν συζητήσεως.

Π. Τραβαντινός. Ὑπενθυμίζει αἴτησίν του περὶ προ-

σαγωγῆς ἐγγράφων σχετικῶν μὲ τὴν ἐνέργειαν δικαστικῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως.

Δ. Βούτσινος. Ἐξηγῶν, λέγει ὅτι προηγουμένως ἠνόει νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα πρὸς συζήτησιν ἐπὶ τοῦ Ναυτικοῦ ἐν γένει.

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἐπὶ προτάσεως τῶν βουλευτῶν κ. κ. Πώπ, Κουλουμβάκη, Ν. Β. Βάρθη, Θ. Πετραλιᾶ, Κ. Μέρμηγκα, Π. Ἀλεξάκη, Βαβελοπούλου κλπ. περὶ προτάξεως τῆς μὴ ἀναγεγραμμένης ἐπερωτήσεως περὶ ἀπελάσεως τοῦ Β. Μητρογεώργου εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἀστυνομίας.

Ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν πρότάξιν.

Δ. Κλάδος. Καλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ δώσῃ διασαφήσεις ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, πρὸς καθησύχασιν τῆς κοινῆς γνώμης.

Κ. Λάππας. Πρόκειται περὶ ἀπελάσεως Ἕλληνος ἐκ τῆς ἀλυτρώτου Ἑλλάδος, περὶ ζητήματος προσωπικῆς ἐλευθερίας—δύναται νὰ εἶνε ἀνεκτὸν τοῦτο καθ' ὃν χρόνον διαμαρτυρόμεθα διαρκῶς δι' ἀδίκους ἀπελάσεις Ἑλλήνων ἐκ τῶν ὁμόρων Κρατῶν; Κατηγορήθη ὁ 18ετὴς Ἠπειρώτης Μητρογεώργης διὰ κίνημα ἔστω ἐγκληματικῆς προθέσεως, ὅπερ ὅμως δὲν ἐξετέλεσεν. Ἆρα πρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι δίκην ἀλητῶν θὰ μεταχειριζώμεθα ἐνταῦθα τοὺς μὴ Ἕλληνας πολίτας ἀδελφοὺς ἡμῶν;

Π. Καρατσένης. Ὑπάρχει τοιοῦτον χάσμα μεταξὺ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ Χωροφυλακῆς, ὥστε δὲν δύναταί τις νὰ ζητήσῃ λόγον ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν διὰ παρανομίας αὐτῆς. Δὲν ἔχω νὰ συστήσω ἄλλο τι εἰμὴ νὰ σπεύσῃ νὰ ὑποβάλῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὸ νομοσχέδιον, ὅπερ τῷ συνέστησα πρὸ ἡμερῶν, πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Διαμαρτύρεται διὰ τὴν τελευταίαν ὑπερβατικὴν ἔκφρασιν τοῦ κ. Σίμου. Λέγει ὅτι ὁ ἐκ Ζακύνθου βουλευτὴς κ. Κλάδης ὡμίλησεν ὀρθῶς περὶ τοῦ ζητήματος, ζητήσας νὰ διαφωτίσῃ ἁπλῶς ὁ Ὑπουργὸς τὴν Βουλὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Προσθέτει:

Ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ ἐγγράφως, διότι καὶ δὲν ὑποχρεοῦται ἐκ τοῦ νόμου. Διὰ τὴν ἀπόφασίν της περὶ τῆς ἀπελάσεως τοῦ νέου ἐκείνου. Ἔμαθα περὶ αὐτῆς τὴν τελευταίαν στιγμήν, ἔσπευσα νὰ στείλω ἔγ-

γραφον ἀναστολῆς τῆς ἀπελάσεως καὶ ποὸς αὐτὸ τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλὰ ἡ ἔγγραφος διαταγή μου ἔφθασεν ἀργὰ δυστυχῶς. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας μοὶ ἀνέφερε κατόπιν, ὅτι ὁ νέος αὐτὸς παρηνώχλει ἀπὸ πολλοῦ οἰκογένειαν, ἐν ᾗ ὑπηρέτει ἄλλοτε, ὑπὸ πρύσχημα ἐρωτικῆς ὑποθέσεως, ἠπείλει ὅτι θὰ φονεύσῃ μέλη αὐτῆς κατόπιν, συνεννοηθεὶς μάλιστα μετά τινων ἀέργων συμπατριωτῶν του καὶ περιφερόμενος μετ' αὐτῶν ἀπειλητικὸς πέριξ τῆς οἰκίας, ὅτι μάτην τὸν ἐκάλεσε καὶ τὸν συνεβούλευσε καὶ ὅτι ἠναγκάσθη τέλος νὰ τὸν ἀπελάσῃ ἐκ βασίμου φόβου ἐγκληματικῆς ἐνεργείας τοῦ νέου αὐτοῦ ἐναντίον μελῶν τῆς οἰκογενείας. Ἐφόσον εἶνε ἀλλοδαπὸς, ὑπὸ ἔποψιν τυπικότητος δὲν ἐγένετο παράβασις νόμου, σοβαρότερον ὅλως ζήτημα εἶνε τὸ τῆς παρανόμου κρατήσεως αὐτοῦ, ἐπὶ ὃ ἢ 6 ἡμέρας, δι' ὃ καὶ ἐπέδωκεν οὗτος μήνυσιν εἰς τὴν εἰσαγγελικὴν ἀρχήν. Δὲν θὰ μείνωμεν ἐν τούτοις ἀδιάφοροι οὔτε διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἀπελάσεως, οὔτε ὡς πρὸς τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν τῆς παρανόμου κρατήσεως.

Στ. Θεός. Ἀναφέρει λεπτομερῶς τὰ τῆς ὑποθέσεως καὶ λέγει ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἐρωτικοῦ εἰδυλλίου, ὡς παρέστησαν τινὲς τῶν ἐφημερίδων, ἀλλὰ περὶ ἐκβιασμοῦ χρηματικοῦ τοῦ πατρὸς τῆς 8ετοῦς κόρης. Ἡ δὲ ἀστυνομικὴ ἀρχή, νομίμως ἀπήλασε τὸν ἀπελαθέντα ἀλλοδαπόν, ὡς ἐπικίνδυνον εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἀφ' οὗ ἠπείλει νὰ φονεύσῃ πατέρα καὶ κόρην.

Γ. Πώπ. Αἱ διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου δὲν ἐτηρήθησαν ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τῆς Ἀστυνομίας κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ δεκτὴ ἀπαθῶς ἐν τῇ Βουλῇ ἡ ἀνακίνησις αὐτῆς. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔπρεπε νὰ δηλώσῃ ὅτι διετάχθη ἡ Προξενικὴ ἀρχὴ τοῦ μέρους, εἰς ὃ ἀπηλάθη ὁ Μητρογεώργος νὰ πέμψῃ αὐτὸν ἐνταῦθα, ὅπως ἐξακριβωθῶσι τὰ πράγματα καὶ ὑποστηρίξῃ οὗτος καὶ τὴν καταγγελίαν τοῦ ἐπὶ πασανόμῳ κρατήσει.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Ἡ ἐνέργεια τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἐπὶ τῆς καταγγελίας ἐπὶ παρανόμῳ κρατήσει θὰ προκαλέσῃ τὴν ἐνταῦθα μετάπεμψιν καὶ ἐπαναφορὰν τοῦ ἀπελαθέντος, ἀφοῦ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς μάρτυς.

Θ. Πετμεζᾶς. Αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἦσαν

ικανοποιητικαὶ καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀπαραβίαστον τοῦ δικαιώματος τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

Δὲν πρέπει δέ, ἐκ παρεκτροπῆς ἀστυνομικῶν ὀργάνων, νὰ πλήσσωμεν τὸ ἀποκεντρωτικὸν σύστημα. νὰ ἀναμιμνησκώμεθα δὲ μετὰ συγκινήσεως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, καθ' ἃς οἱ βουλευταὶ διώκουν τὴν Ἑλλάδα. Μὲ τὸ παρελθὸν αὐτὸ οὐδόλως ἡμεῖς εἴμεθα ἐνθουσιασμένοι.

Δ. Γκιωνᾶς. Δὲν στρεφόμεθα κατὰ τοῦ ἀποκεντρωτικοῦ συστήματος. ἀλλὰ βλέπομεν ὅτι, ἀπὸ τῆς ψηφίσεως σχετικῶν τινων νόμων, κυβερνώμεθα ἀπὸ τὰ παρασκήνια, τῶν βουλευτῶν τεθέντων εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. Τὸ ἀποκεντρωτικὸν σύστημα καθιέρωσε δυστυχῶς παρ' ἡμῖν δευτέραν Βουλὴν ἀκολασταίνουσαν, καθ' ἣς καιρὸς νὰ ἐπέμβῃ ἡ παροῦσα Βουλή.

Ἀναφέρει εἶτα ὅτι ἐργάτης, μὴ δυνάμενος νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀντικοινωνικὸν στοιχεῖον, ἐπειδὴ ἐξεφράσθη ζωηρῶς κατά τινος πολιτευομένου τὴν ἐπιοῦσαν τῶν ἐκλογῶν, μετεφέρετο διὰ τῆς Ἀστυνομίας ἐπὶ 14 ἡμέρας ἀπὸ Πατρῶν εἰς Ἀθήνας καὶ τανάπαλιν.

Λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Διπλῆ Βουλὴ εἰς ὅσα ἐσπευσμένως ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῆς ἐπαναστάσεως, πρὸς μεταρρύθμισιν καὶ ἐπανόρθωσιν αὐτῶν.

Εὐστρ. Κουλουμβάκης. Λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν πρέπει νὰ σπεύσῃ εἰς προσαγωγὴν νομοσχεδίων ὅπως καταστα θῇ ἀληθὴς καὶ πραγματικὸς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις σήμερον εἶνε Ἀρχηγὸς τῆς Ἀστυνομίας καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν. Ἡ Ἀστυνομία ἐν τῇ περὶ ἧς πρόκειται ὑποθέσει δὲν ἐπροστάτευσε τὸν ἀπειληθέντα πολίτην, διότι ἐπρόκειτο οὐχὶ περὶ ἔρωτος—ἀφοῦ εἰς τὸ μέσον εἶνε παιδίσκη 8έτης—ἀλλὰ περὶ ἐκβιασμοῦ καὶ ἐπανερχόμενος οὗτος, ὡς δύναται, δὲν θὰ θέσῃ πάλιν εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τοῦ παρ' αὐτοῦ ἀπειληθέντος πατρὸς τῆς κόρης; Ἀλλὰ, ἀφ' ἑτέρου, καὶ ἡ διαγωγὴ τῆς Ἀστυνομίας ἀπέναντι τοῦ Μητρογεώργου ὑπῆρξε παράτυπος καὶ ἔκνομος.

Κ. Δεμερτζῆς. Χαίρω διότι ἐκ τῆς συζητήσεως προέκυψεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀστυνομικῆς παραβάσεως. Ἀλλὰ βλέπω καὶ τάσιν πρὸς ἀνατροπὴν τῶν ἀποκεντρωτικῶν νόμων. Δὲν πρέπει ποτὲ ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν. Καμμία ἐξουσία δὲν πρέπει νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ ἡ καθιέρωσις τοιούτου καθεστῶτος εἶνε τὸ μόνον μέχρι τοῦδε κέρδος τῆς ἐπαναστάσεως. Δὲν ἠκούσαμεν δὲ καὶ παραδείγματα παρὰ τῶν ὁμιλησάντων περὶ ἐπεμβάσεων ἐκ τῶν παρασκηνίων. Ἡ ἀσφάλεια ἐν Ἀθήναις ὀφείλεται κυρίως εἰς τοὺς ἀποκεντρωτικοὺς νόμους καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας, ἐφ' οὗ ὁμολογουμένως ἠδραιώθη ἡ ἀσφάλεια τῆς πρωτευούσης, ἂν μένῃ ἀκόμη Διευθυντὴς τὸ ὀφείλει εἰς τὴν ἀποκεντρωτικότητα τοῦ Νόμου.

Ι. Πατσουράκος. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ κακούργου, ἀλλὰ ἀσχέτως πρὸς τοῦτο, ὁ τρόπος τῆς ἀπελάσεως ἦτο πρωτοφανὴς καὶ ἐγκληματικώτατος. Ἔτυχε νὰ εὑρίσκωμαι εἰς Πειραιᾶ καὶ εἶδον ἀγόμενον ὡς κτῆνος καὶ κατὰ τρόπον οἰκτρὸν καὶ ἀπαίσιον παρὰ τῶν χωροφυλάκων ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ εἰς τὸ ἀτμόπλοιον τὸν Μητρογεώργον, ὑπὸ τὰς ζωηροτάτας διαμαρτυρίας καὶ ἀποδοκιμασίας τοῦ συρρεύσαντος ἀπείρου πλήθους. Ἡ ἀναγνωσθεῖσα δὲ παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπιστολὴ αὐτοῦ ἦτο τῆς 8ης Αὐγούστου καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπηλάθη τὴν 28ην, ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῇ καὶ νὰ ἀναγνωσθῇ ἐνταῦθα.

Ε. Σουλιώτης. Παράφρων ἐὰν ἦτον ὁ ἀπελαθεὶς ἔπρεπε νὰ σταλῇ εἰς τὸ Φρενοκομεῖον, ὄχι νὰ ἀπελαθῇ. Ἡ ἀπέλασις ὑπῆρξε παράνομος, δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀπέλασις προκειμένου περὶ ἀλλοδαποῦ ἄνευ καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἐπὶ πταίσματι ἢ πλημμελήματι, ὁριζούσης καὶ τὴν ἀπέλασιν.

Κ. Δημοτζῆς. Προκειμένου περὶ ἀσφαλείας, περὶ ἐπικινδύνου ἀλλοδαποῦ, ἡ Ἀστυνομία δύναται εἰς πᾶσαν περίστασιν νὰ ἀπελαύνῃ αὐτόν.

Π. Ἀραβαντινός. Συμφωνεῖ, αἰτιολογεῖ δὲ τὴν κατάκρατησιν ὡς γενομένην χάριν καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἀπελάσεως. Ἡ ἐνέργεια τῆς Ἀστυνομίας εἶνε νόμιμος, ὄχι μόνον εὐστοχωτάτη ὡς ἐχαρακτηρίσθη προηγουμένως παρ' ἄλλου.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Εὐλόγως ἀπησχολήθη ἡ Βουλὴ μὲ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἀφοῦ πρόκειται περὶ ζητήματος προσωπικῆς ἐλευθερίας. Ἡ Ἀστυνομία

ἐνήργησε νομίμως, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 699, ὅπερ, καθ' ἑρμηνείαν τοῦ Κωστῆ, ἐπιτρέπει τὴν ἀπέλασιν καὶ ἄνευ καταδίκης. Μέχρι τοῦδε ἐφημόσθη πάντοτε οὕτω ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Νόμου, ἡ ἐνέργεια ὅθεν τῆς Ἀστυνομίας καὶ τυπικῶς καὶ οὐσιαστικῶς ἀκόμη εἶνε ἐντὸς τοῦ νόμου. ἀλλὰ εἰς τὸ ἑξῆς, τὸ ἐπ' ἐμοί, δὲν θεωρῶ προσήκουσαν τοιαύτην ἑρμηνείαν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου. Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, καὶ ἀσχέτως πρὸς τὴν φυλὴν τοῦ ἀπελαθέντος, διατί ἀπηλάθη οὗτος; Ἁπλῶς διὰ τὸ ὅτι εἶχεν ἐν νῷ καὶ ἐν διαθέσει νὰ ἐκτελέσῃ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν, εἶνε αἰτιολογημένος λόγος ἀπελάσεως τοῦτο;

Τὴν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἀπελάσεως, κατ' ἐμὴν γνώμην, πρέπει νὰ τὴ λαμβάνῃ ἀνωτέρα ἀρχή, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐπὶ τῇ βάσει πληροφοριῶν τῆς Ἀστυνομίας, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν ἐκτίμησιν τῶν γεγονότων καὶ τῶν στοιχείων. Κατὰ γενικὴν ἀρχὴν ὅμως τὸ δικαίωμα τοῦ Κράτους περὶ ἀπελάσεως ἀλλοδαποῦ δὲν δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ.

Γενικώτατα δὲ λέγω ὅτι ἐπὶ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ ἀποκεντρωτικὸν σύστημα, δύνανται νὰ ἐπενεχθῶσι μεταρρυθμίσεις καὶ προσθῆκαι, ἀλλὰ πάντοτε ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀποκεντρώσεως.

Α. Παπαμιχαήλ. Εἶνε πεπεισμένος ὅτι ἡ Ἀστυν. Διεύθυνσις Ἀθηνῶν ἔσφαλεν ἐν τῇ ἀπελάσει τοῦ περὶ οὗ πρόκειται, τυπικῶς, διότι οὐδαμῶς συντρέχουσιν ἐν τῇ δεδομένῃ περιπτώσει νόμιμοι λόγοι ἀπελάσεως καὶ οὐσιαστικῶς διότι ὤφειλε, προκειμένου περὶ ζητήματος θίγοντος προσωπικὴν ἐλευθερίαν ὁμογενοῦς, ν' ἀνακοινώσῃ τὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης τῷ κ. Ὑπουργῷ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ εἶχε τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν πρὸς τοῦτο. Καὶ δι' αὐτὸ πρέπει νὰ δώσῃ λόγον τῆς πράξεώς της. Θεωρεῖ τὸ ἀποκεντρωτικὸν σύστημα βελτιῶσαν κατὰ πολὺ τὴν ἐν γένει κατάστασιν καὶ δὲν μετανοεῖ παντάπασιν, διότι ὡς βουλευτὴς τῷ 1905 ἐψήφισεν ἀποκεντρωτικὸν νόμον ἀφορῶντα Μέσην Ἐκπαίδευσιν· οὐδόλως πρέπει νὰ ἐπηρεάζωσι βουλευταί, ἐκτροπαί τινες, ὥστε νὰ ζητῶσι συγκέντρωσιν πάλιν εἰς χεῖρας Ὑπουργῶν, τύπων ὑπευθύνων ἀλλὰ μηδέποτε διδόντων λόγον, οὗ ἕνεκα καὶ τὰ παράπονα λαοῦ, ἐπιθυμοῦντος ἐξασφάλισιν ὑποχρεώσεως δοσολογίας Ὑπουργῶν.

Δ. Γκιναθᾶς. Τὰ μέλη τῶν ἀποκεντρικῶν συμβουλίων εἶνε ἀντεπιστέλλοντα μέλη τῶν κομμάτων. Δὲν στρεφόμεθα κατὰ τοῦ ἀποκεντρωτικοῦ συστήματος, ἀλλὰ κατὰ τῶν σημερινῶν ὀργάνων αὐτοῦ.

Ι. Χριστοδουλιᾶς. Ἡ ἀποκέντρωσις προϋποθέτει χρηστότητα ὀργάνων, αἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑπερβασίαι αὐτῶν, τῶν κατωτέρων ἀστυνομικῶν ὀργάνων, τῶν ἀστυνομικῶν σταθμαρχῶν, ναυαγίων εἰσδυσάντων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, εἶνε ἀπροσμετρήτως σοβαρώτεραι τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ.

Π. Ἀλεξάκης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἐβεβαίωσεν εἰς προηγουμένην συνεδρίασιν, ὅτι ὁ δασολόγος Σπηλιόπουλος δὲν διωρίσθη παρ' αὐτοῦ ὡς μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐνῷ τοῦτο δὲν ἦτο ἀληθές, ἐβεβαίωσε τὸν Ἄνακτα, ὅτε διώριζε τὸν Σπηλιόπουλον, ὅτι οὗτος ἦν τμηματάρχης, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἦτον ἀληθές, εἶπεν ὅτι ἀπέστειλεν ἐρώτημα πρὸς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον, ἐνῷ καὶ τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές, δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀποστείλει ἐρώτημα τότε, ἐκ πείσματος ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπέμενεν εἰς τὸ νὰ ἔχῃ τμηματάρχην τῶν δασῶν τὸν κ. Σπηλιόπουλον, ἐνῷ ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει καὶ ἄλλο πρόσωπον καὶ οὕτω μένει ἀκόμη ἄνευ διευθυντοῦ ἡ Σχολὴ τῆς Βυτίνης καὶ οἱ μαθηταὶ ἐν ἐκλύσει. Μετὰ τὴν γενομένην πρὸ ἡμερῶν συζήτησιν ἤλπιζον ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς θὰ ἔφερε νομοσχέδιον κανονίζον καὶ ἐπανορθοῦν τὰ πράγματα, ἀλλὰ εἰς μάτην ἀνέμενον. Ὁ κ. Ὑπουργὸς φαίνεται ὅτι περιφρονεῖ τοὺς Νόμους.

Α. Φλάμπας. Κατωρθώθη, κατὰ παρελθοῦσαν Σύνοδον, νὰ παρεισφρύσῃ διάταξις εἰς τὸν ψηφισθέντα νόμον δημιουργοῦσα δασικὴν θέσιν διὰ πρόσωπον, δι' ὃ δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ δευτέρα ἐκκαθάρισις, διὰ νὰ τὸ περιλάβῃ, διότι ἐξεκαθάρισε τὸν τμηματάρχην ἡ πρώτη, ἀλλ' αὐτὸν, τὸν γραμματέα, τὸν πρῶτον μοχλὸν τῆς παραλυσίας τῆς δασικῆς, διετήρησε καὶ ὁ κ. οὗτος ἐκαραδόκει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐγκαθιδρυθῇ εἰς τὸ τμῆμα ὡς τμηματάρχης, ἀλλὰ ἄριστα ἔπραξεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τηρήσας κενὴν τὴν θέσιν, ἐὰν δὲ ἀπεμάκρυνε τὸν Σπηλιόπουλον, ἄνδρα εἰδικώτατον καὶ ἐν Εὐρώπῃ σπουδάσαντα, εἰς τὴν σχολὴν Βυτίνης, θὰ ἐπεπήδα ἐπὶ τῆς θέσεως. Διὰ τὴν Διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς Βυτίνης δὲν ἀπαιτοῦνται πρυσόντα, ἀλλὰ ποῖον ἄλλο πρόσω-

πον δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν κ. Σπηλιωτόπουλον ἐν τῷ Ὑπουργείῳ καὶ ἐν τῇ κεντρικῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν δασῶν;

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἀφότου ἠμερισθητήθη ἡ νόμιμος μετοχὴ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δασῶν εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον οὗτος ἅπαξ μόνον μετέσχεν. Τὸ Νομικὸν Συμβούλιον ἀπεφάνθη κατὰ πλειοψηφίαν ὅτι ὁ μὴ ὢν τμηματάρχης ἀλλὰ ἐκπληρῶν καθήκοντα τμηματάρχου ἐπιθεωρητὴς δασῶν δὲν δύναται νὰ μετάσχῃ εἰς τὸ συμβούλιον, ἡ Κυβέρνησις θὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου. Ἡ δὲ διεύθυνσις τῆς Σχολῆς Βυτίνης μένει κενὴ δι' ἔλλειψιν προσωπικοῦ. Πληροφορῶ δὲ τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργός, ἔχει ἀπὸ πολλοῦ ἕτοιμον τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον ρυθμίσεως τοῦ Ὑπουργείου, ἀλλά, ζητηθείσης τῆς γνώμης μου, ἐθεώρησα ἐγὼ καλὸν νὰ γίνῃ ἡ ὑποβολὴ αὐτοῦ μετὰ τὸ Πάσχα, ἐπειδὴ θὰ προκαλέσῃ συζήτησιν, μέχρι δὲ τοῦ Πάσχα πρέπει νὰ τερματισθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος συζήτησις.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 9ην καὶ 15' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος — Οἱ Γραμματεῖς

Ν. Στράτος — Θ. Γρηγορίου

Λάμπρος Κορομηλᾶς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ξ'.

Τῆς 29 Μαρτίου 1911

Ὥρᾳ 5 καὶ 5' μ. μ., περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, μετὰ παρατήρησιν τοῦ κ. Κουλουμβάκη, ὅτι ἐλλείπει ἐξ αὐτῶν ἀπάντησίς του, κατὰ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως, πρὸς σημείόν τι τῆς προηγηθείσης ὁμιλίας τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐν τῇ συζητήσει τῆς περὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἐπερωτήσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Ἀναφορὰ τοῦ πρώην εἰρηνοδίκου Εὐστρ. Καραμπατέα περὶ ἐξετάσεως τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς διαγωγῆς τῶν εἰρηνοδικῶν Α. Τζαβέλα, Ἀνάφης, καὶ Τάσση Παπατάσση, Ποτιδανείας, 2) Ἀναφορὰ Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν τῆς Σύρου, διαμαρτυρομένων διὰ τὰ ληφθέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν μέτρα σχετικῶς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἀτμοπλοίου «Αὔρα». 3) Αἴτησις μετόχων τῆς «Ἀμοιβαίας», κατοίκων Θηβῶν. 4) Ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἑρμουπόλεως περὶ καταργήσεως τοῦ νόμου περὶ Ἐνοριῶν. 5) Αἴτησις τοῦ ἐν Βλωβοκᾷ Συλλόγου ἡ «Αἴγειρα» περὶ καταργήσεως τῆς Προνομιούχου Ἑταιρείας. 6) Αἴτησις τοῦ ἐξ Ἀνανιάδος τοῦ Καρπενησίου Π. Κουτρούμπα, περὶ βοηθήματος, ὡς φονευθέντος ἐν Τυρνάβῳ τοῦ μόνου στηρίγματος τῆς οἰκογενείας μέλους αὐτῆς Δημητρίου, εὐζώνου. 7) Ὑπόμνημα τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Ι. Μ. Παντοκράτορος, τῆς Ὠλενείας, περὶ καταργήσεως τοῦ περὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου νόμου. 8) Αἴτησις τοῦ Συλλόγου οἱ «Τρεῖς Ἱεράρχαι» περὶ καθιερώσεως διαφόρων θρησκευτικῶν μέτρων. 9) Ὑπόμνημα τῶν ἐν Καρδίτσῃ ἰατρῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος παρὰ τῶν στρατιωτικῶν ἰατρῶν.

Παρὰ τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλεται ἔκθεσις ἐπὶ τῶν αἰτημάτων τῶν καφεϋπαλλήλων Τρικκάλων καὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν παντοπωλείων καὶ οἰνοπωλείων Ἀθηνῶν ἐν σχέσει μὲ τὴν Κυριακὴν ἀργίαν τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας κ. Ἀλεξ. Παπαναστασίου ὑποβάλλεται πρότασις τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ Συντάγματος τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας κ. Π. Ι. Ἀραβαντινοῦ ὑποβάλλεται τροπολογία εἰς τὸ νομοσχέδιον περὶ δωρεὰν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ Θράκης κλπ. φοιτητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. Δημ. Χ. Κανελλοπούλου ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τῶν ἄρθρων 71 καὶ 72 τοῦ Συντάγματος, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Παρὰ τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλεται ἔκθεσις ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν ἐν Ἀθήναις γονέων καὶ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν ὑποδιδασκάλων τοῦ Δήμου Ὠλένης.

Στ. Δραγούμης (ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως).

Εἰς τὴν τύπωσιν τῆς ἐκθέσεως παρελήφθησαν τρία ὀνόματα ὑπάρχοντα ἐν τῷ χειρογράφῳ, ὀνόματα βουλευτῶν ὑπογραψάντων τὴν ἔκθεσιν, τῶν κ.κ. Ἀθανασάκη, Γόντικα, καὶ Μιχαλακοπούλου. Τοῦ κ. Γόντικα παρελήφθη καὶ ἐκ τῆς πρώτης ἐκθέσεως τὸ ὄνομα, ὡς καὶ τοῦ κ. Κουλουμβάκη».

Ἀναγινώσκεται εἶτα παρὰ τοῦ Γραμματέως τὸ ὑπὸ συζήτησιν 53 ἄρθ. τοῦ Συντάγματος τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς. Ζητῶν νὰ προομιλήσῃ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου ὁ κ. Σ. Δραγούμης, λαμβάνει τὴν ἄδειαν τῆς Βουλῆς καὶ ἀναπτύσσει πρότασίν του ἐν τῷ ἄρθρῳ γενομένην δεκτὴν παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ πρότασις εἶνε ἡ δευτέρα τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς: «Ἕνεκεν ἀποδημίας . . . . ἢ τῷ Β. Διατάγματι». Λέγει ἐπ' αὐτῆς, ὅτι ἡ παραχώρησις τῆς Ἀντιβασιλείας εἰς τὸν Διάδοχον, ἐὰν δὲν εἶνε κάτω τῶν 18 ἐτῶν, ἐν ἀποδημίᾳ τοῦ Βασιλέως μὴ ὑπερβαινούσῃ τοὺς 4 μῆνας, θὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀσκῆται πρακτικῶς ὁ Διάδοχος εἰς τὰ μέλλοντα Βασιλικὰ καθήκοντά του. Λέγει ὅτι ἡ πρότασίς του εἶνε προσθήκη περιορισμοῦ. Ἀπαγόρευσις ἐξόδου δὲν ὑπάρχει μέχρι τοῦδε. Ὑπάρχει μόνον ἀπαγόρευσις ἀντιβασιλείας ἄνευ νόμου. Ἐλπίζει ὅτι ἡ πρότασίς του θὰ τύχῃ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Βουλῆς, ὡς διευκολύνουσα τὰ πράγματα.

Γ. Πώπ. (ὥρα 6. 50). Καλούμεθα νὰ προσαρμώσωμεν συνταγματικὴν διάταξιν πρὸς διαθέσεις, πρὸς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας. Ἡ Κυβέρνησις ἐν τούτοις τῶν Φιλελευθέρων ἔπρεπε νὰ ζητῇ νὰ προσαρμόσῃ τὸ Σύνταγμα πρὸς τὰ διδάγματα ἐκ τοῦ παρελθόντος.

Ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ περιφρουρήσωμεν διὰ συνταγματικῶν διατάξεων ἀποδημητικὰς τάσεις, δὲν δυνάμεθα νὰ συνταγματοποιήσωμεν διὰ τῆς ψήφου ἡμῶν μίαν Βασιλικὴν πλάνην. Οἱ φρονοῦντες ταῦτα εἶνε οἱ πραγματικοὶ φίλοι τῆς Ἐθνικῆς Βασιλείας. Τὸ γόητρον τῆς Δυναστείας πρέπει νὰ διαπηρηθῇ καὶ χάριν ἀσφαλείας αὐτῆς τῆς Δυναστείας καὶ χάριν τοῦ Κράτους τούτου, ὅπερ δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἄνευ τοῦ Βασιλικοῦ θεσμοῦ. Ἡ αὐλοκολακεία εἶχεν ἀναθέσει ἐν τῷ παρελθόντι ὅλην τὴν ὑπόστασιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Βασιλικὰ ταξείδια, τὰ γενόμενα δῆθεν διαρκῶς χάριν μεγίστων συμφερόντων τοῦ Ἔθνους.

Ἐκφραζει ἐλπίδα, τέλος, ὅτι καὶ ὁ κ. Δραγούμης ὡς

Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ ἀποσύρῃ τὴν πρότασίν του, τὴν τροπολογίαν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς πλειονοψηφίας τὴν ἑτέραν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 Βουλευτῶν. Τί λέγει ἡ τροπολογία τῆς Ἐπιτροπῆς; Ὅτι πρέπει νὰ περιχαρακώσωμεν ἐντὸς ὡρισμένης ἐτησίας χρονικῆς διαρκείας ἕνα κακόν, ὅπερ δὲν θέλομεν νὰ ἄρωμεν, τὴν ἀποδημίαν. Ἀμφότεραι αἱ τροπολογίαι πρέπει νὰ ἐξασφανισθοῦν.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.). Τὸ ἰσχῦον Σύνταγμα ἐπιτρέπει εἰς τὸν Βασιλέα ν' ἀποδημῇ ἀπεριορίστως ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ καὶ κατὰ πάντα χρόνον. Ἆρα δὲν ζητεῖται ἡ παρεμβολὴ εἰς τὸ Σύνταγμα νέου τινος δικαιώματος τοῦ Στέμματος, μὴ ὑπάρχοντος, ἀλλὰ ἡ διευκόλυνσις τῆς ἐνασκήσεως τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ Κράτους, μεθ' οὗ συμπίπτει καὶ αὐτὸ τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος.

Ὁ Βασιλεὺς δύναται νὰ ἀποδημήσῃ χάριν ὑγείας, χάριν ὑποχρεώσεων ἀπορρεουσῶν ἐκ τῶν κοινωνικῶν καὶ συγγενικῶν δεσμῶν τοῦ ἀνωτάτου διεθνοῦς κύκλου, εἰς ὃν ἀνήκει, εἴτε καὶ διὰ πολιτικὸν ἀκόμη σκοπόν. Νῦν διὰ τῆς τροπολογίας ζητεῖται νὰ ἐπιτραπῇ διὰ τοῦ Συντάγματος ὁ κανονισμὸς διὰ νόμου, ἰσχύοντος ἐφόσον ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία θὰ ἐνόμιζεν σκόπιμον, τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ Βασιλέως ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ποῦ λοιπὸν ἡ τάσις περιθάλψεως ἀδυναμιῶν; Οἱ ἀντιτιθέμενοι κατὰ τῶν τροπολογιῶν πρὸς ρύθμισιν τῶν κατὰ τὴν ἀπουσίαν δυσχερειῶν ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας στεροῦνται παντὸς ἐρείσματος. Καὶ δύναμαι νὰ προοθέσω, ὅτι ἡ ἑκάστοτε, ἐπὶ ἐπικειμένῃ ἀποδημίᾳ τοῦ Βασιλέως συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ δὲν ἐξυπηρετεῖ βεβαίως τὸ δημόσιον συμφέρον. Ὡς πρὸς ἐμὲ δὲ ὑπῆρξα πάντοτε ὁ αὐτὸς μὲ τὰς μεταβολὰς μὲν τῆς πείρας καὶ τοῦ φόρτου τῶν ἐτῶν, ἀλλὰ μὲ ἐνιαίαν πάντοτε ἠθικὴν πολιτικὴν παράστασιν».

Συνιστᾷ ἐν τέλει τὴν παραδοχὴν τῆς τροπολογίας τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 Βουλευτῶν αἱ δὲ λεπτομέρειαι, λέγει, δύνανται κάλλιστα νὰ παραπεμφθῶσιν εἰς τὸν νόμον.

Π. Μεϊλόπουλος (ὥρα 6. 27'). Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ θεραπείας ἀνάγκης ἐξ ἀνωμαλιῶν ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς

ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Βασιλέως θὰ ἦτον ἀποδεκτέα ἡ τροπολογία τῶν 6 Βουλευτῶν ἢ ἡ ἀνάλογος τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ πρόκειται μόνον περὶ βαθυτέρας διαρρυθμίσεως τῶν κατὰ τὴν ἀποδημίαν τοῦ Βασιλέως, εἴτε πρὸς ἐπέκτασιν εἴτε πρὸς περιορισμὸν τοῦ σχετικοῦ δικαιώματος αὐτοῦ.

Ὁ Βασιλεύς, συμμορφούμενος πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος, πάντοτε ἐζήτησε τὴν ψήφισιν εἰδικοῦ νόμου παρὰ τῆς Βουλῆς δι' ἀντιβασιλείαν. Τὸ ἄρθρον 53 πρὸς τούτοις ἀφίνει τὴν Βουλὴν κριτὴν περὶ τοῦ εὐκαίρου ἢ μὴ τῆς ἀποδημίας καὶ ἂν ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἤθελεν ἀρνηθῇ νὰ κυρώσῃ νόμον προβαλλόμενον παρὰ τῆς ὑπευθύνου Κυβερνήσεως περὶ ἱδρύσεως ἀντιβασιλείας, ἤθελεν ἀποτολμήσῃ ὁ Βασιλεὺς ν' ἀποδημήσῃ; Εἰς περιστάσεις ὁμαλὰς ἔχομεν παραδείγματα ἀποτολμήσεως τοιαύτης, οὐδόλως ὅμως εἰς περιστάσεις ἀνωμάλους. Ὅθεν δὲν προτείνω τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ Συντάγματος.

Δὲν προκύπτει δὲ ζημία διὰ τὸ Στέμμα ἢ διὰ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, προκειμένης τῆς ψηφίσεως νόμου περὶ ἀντιβασιλείας, ἐκ τῆς ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεως ἀλλὰ τοὐναντίον.

Δ. Γκιόνης (6.52'). Ζητεῖ τὴν ἀναγραφὴν εἰδικῆς διατάξεως, πρὸς ἀπορρυγὴν δημοκοπίας, καθ' ἣν διάταξιν ὁ Βασιλεὺς ἐξερχόμενος τῆς χώρας διὰ πολιτικὸν σκοπόν, συνοδεύεται παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἢ τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Φέρει ὡς παράδειγμα τὰς ἐξόδους ἐκ Βουλγαρίας τοῦ Τσάρου αὐτῆς. Πρέπει, λέγει, ν' ἀφαιρεθῇ καὶ πᾶν ἔδαφος πρὸς αὐλοκολακείαν. Καιρὸς καὶ ἀνάγκη νὰ διανοίξωμεν εὐρυτέρους καὶ νέους πολιτικοὺς ὁρίζοντας μετὰ μίαν ἐπανάστασιν, ἥτις προῆλθεν ἐκ στρατιωτικῆς γυμνότητος ἀτονισάσης τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν καὶ δημιουργησάσης τὴν περίφημον «ἄψογον στάσιν», γυμνότητος εἰς ἣν κατέληξεν ὁ πόλεμος καὶ τὸ «δυστυχῶς ἐπτωχεύσαμεν». Φρονεῖ ὅτι, ἂν ὄχι Συνταγματικῶς, τοὐλάχιστον ὡς ψήφισμα πρέπει νὰ καθιερωθῇ ἡ τροπολογία του, ἣν καὶ ὑποβάλλει.

Α. Θεοδωρίτσης (7.8'). Θεωρεῖ τελείαν καὶ πλήρη, ἐξασφαλιστικὴν τῶν συμφερόντων τῆς χώρας — ἐὰν ἐννοεῖται, ἡ χώρα θελήσῃ ὄντως νὰ κυβερνηθῇ καλλίτερον ἢ κατὰ τὸ παρελθόν — τὴν τροπολογίαν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρ-

νησιν 6 βουλευτῶν καὶ συνιστᾷ τὴν ψήφισιν ταύτης, ἀντὶ τῆς τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Γ. Πωπ (7.15'). Ἡ διάταξις, ἧς ζητεῖται ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, εἶνε ὄντως ἐχθρικὴ κατὰ τῆς ἐννοίας τῆς Βασιλείας. Εἶνε γνωστὸν ποία ἦτον ἡ ἐπίδρασις τῶν ἡγεμονικῶν ταξειδίων ἐπὶ τῆς τύχης ὡρισμένων ἐθνικῶν ὑποθέσεων καὶ ὁποίας ὑποψίας ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ ἀποδημία τοῦ Στέμματος, περιάγοντος ἀνὰ τὰς αὐλὰς τὸν προσανατολισμὸν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ δὴ κρισιμωτάτων ἐθνικῶς.

Κ. Καρ[illegible]θάσης (7.24'). Πρόκειται περὶ τῆς διενεργείας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως. Ἀλλὰ ὑπὸ οἱανδήποτε κατάστασιν, ὡς ἐγὼ ἐννοῶ τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν πράγματι ἀσκεῖ τὸ ἑκάστοτε Ὑπουργεῖον. Ὑπουργεῖον ἄξιον τοῦ προορισμοῦ του καὶ ἐξ ἀξίων μελῶν, ἀντιπροσωπεῦον ἀξίαν Βουλήν, θ' ἀσκῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ὥστε νὰ εἶνε ὅλως ἀδιάφορον ποσάκις τοῦ ἔτους καὶ ποῦ ταξειδεύει ὁ Βασιλεύς.

Δ. Μάξιμος (7.30'). Δηλοῖ ὅτι κηρύσσεται κατὰ πάσης τροπολογίας καὶ μεταγωγῆς τοῦ ἄρθρου 53, ὅτι ἡ Διπλῆ Βουλὴ δὲν ἔχει ἄλλως τε δικαίωμα νὰ θίξῃ αὐτό, συνεπείᾳ σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς προηγηθείσης, καὶ ὅτι τὰ Βασιλικὰ ταξείδια μᾶλλον ζημιοῦσιν ἢ προάγουσι τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα.

Δ. Κάλλος (7.35'). Τὰς ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως πράγματι οὔτε Σύνταγμα οὔτε νόμος δύναται νὰ κανονίσῃ, τοῦτο εἶνε ἔργον καὶ καθῆκον τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἡ συνόδευσις παρ' Ὑπουργοῦ εἶνε ἀπαραίτητος — ἀλλὰ τοιαύτη διάταξις δὲν δύναται διὰ νόμου, ἢ συνταγματικῶς νὰ διακανονισθῇ. Προκειμένου ὅμως περὶ ρυθμίσεως δυσχερειῶν ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τὴν προσφορωτέραν ἐκ τῶν ὑπὸ κρίσιν ἡμῶν τροπολογιῶν.

Β. Μιχαηλέας (7.40'). Καὶ διαρκῶς ἂν μένῃ ἐν τῷ Βασιλείῳ Βασιλεὺς ὅστις δὲν ἔχει βαθεῖαν συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς του, οὐδὲν ὠφελεῖ. Βασιλεὺς ὅμως συναισθανόμενος βαθεῖαν τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀποστολῆς του, καὶ ἂν ἀκόμη τῷ ἐπιβληθῇ νὰ ταξειδεύῃ διαρκῶς, δὲν θὰ τὸ

πράττῃ. Ἡ διπλωματικὴ δὲ ἀξία τῶν Βασιλικῶν ταξειδίων οὐδὲν σημαίνει. ἂν ὄπισθεν τῶν διπλωματικῶν ἐνεργειῶν, δὲν ὑπάρχουσι λόγχαι καὶ πυρῖτις. Ἂς μὴ καταναλίσκωμεν ὅθεν χρόνον ἐπὶ ματαίῳ καὶ ἂς ψηφίσωμεν τὸ ἄρθρον μετὰ τῆς τροπολογίας τῶν 6 βουλευτῶν.

Ι. Πατσουράκος (7.12′). Δύο μήνας κατ' ἔτος θεωρῶ ἀρκετοὺς πρὸς ἀποδημίαν, εἴτε διὰ λόγους ὑγείας, εἴτε διὰ πολιτικὸν σκοπόν, ὅθεν ὑποβάλλω ὑποτροπολογίαν εἰς τὸ σχετικὸν μέρος τῆς τροπολογίας τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ ἀείμνηστος Ἰακωβάτος ὑπέβαλεν ἄλλοτε πρότασιν ὁμοίαν, αὐστηρότερον διατετυπωμένην.

Ν. Β. Βάρθης (7.8′). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀνωτέρω ὑποτροπολογίας, λέγει δὲ ὅτι δὲν δύναται νὰ παρεξηγηθῇ ἡ γνώμη του ὡς ὁρμωμένη ἀπὸ πνεύματος ἀντιβασιλικότητος, διότι ἀκριβῶς ἕνεκα φιλοδυναστικότητος πολλὰ ὑπέστη παρὰ τοῦ Στρατιωτικοῦ Συνδέσμου.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις κηρύσσεται περαιωμένη.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι προηγεῖται ἡ ἔκφρασις γνώμης τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς τροπολογίας εἰς τὸ ἄρθρον καὶ τῆς εἰς αὐτὸ προσθήκης τῶν 6 βουλευτῶν, ὑπὲρ ἧς καὶ κηρύσσεται.

Γ. Πάπ. Ζητῶ ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῶν 6 βουλευτῶν.

Πρόεδρος. Ἡ πρότασις τῶν 6 βουλευτῶν εἶνε ἀπωτέρα ὡς ἀπο λείουσα τὰς λεπτομερείας τῆς προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπομένως θὰ ψηφορηθῇ αὐτὴ πρώτη.

Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ κ. κ. Γκλαβᾶς καὶ Πατσουράκος.

Πρόεδρος. Τίθεται ὑπὸ ψηφοφορίαν τὸ ἐξῆς. ἐὰν ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν πρότασιν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν, καθ' ἣν τὸ ἄρθρον 53 τοῦ μέχρι νῦν ἰσχύοντος Συντάγματος τροπολογεῖται ἐν τῷ πρώτῳ ἐδαφίῳ αὐτοῦ, ἀπαλειφομένων τῶν «ἀποδημίας ἢ», καὶ τίθεται ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ ἡ ἐξῆς προσθήκη: «Ἰδιαίτερος νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ ἀντιβασιλείας ἕνεκα ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως ἐκτὸς τοῦ Κράτους». Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροποποίησιν ταύτην ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν λέγουσι «Ναί» οἱ μὴ δεχόμενοι αὐτὴν λέγουσιν «Ὄχι».

Ἄρχεται εἶτα ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία, ληξάσης δὲ αὐτῆς καὶ γενομένης διαλογῆς, ἐξάγεται ὅτι ἐψήφισαν τὸ ὅλον 205 ἐξ ὧν 193 ὑπὲρ τῆς τροπολογίας, 3 ἠρνήθησαν ψῆφον, κατ' αὐτὴν ἐψήφισαν 9 καὶ οὕτω τὸ ἄρθρον ψηφίζεται ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 53.

«Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἕνεκεν νόσου κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν Ἀντιβασιλείας, συγκαλεῖ πρὸς τοῦτο τὴν Βουλὴν καὶ προκαλεῖ διὰ τοῦ Ὑπουργείου περὶ τούτου εἰδικὸν νόμον. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ βασιλεύῃ, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συγκαλεῖ τὴν Βουλήν, ἡ δὲ Βουλή, συνερχομένη ἐὰν διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψηφοφορησάντων ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην, ἐκλέγει Ἀντιβασιλέα καὶ χρείας καλούσης, ἐπίτροπον, διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας.

Ἰδιαίτερος νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ Ἀντιβασιλείας ἕνεκα ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως ἐκτὸς τοῦ Κράτους».

Ἡ ψηφοφορία ἐγένετο κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον αὐτῆς :

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Ἐλευθ. Σπετσέρης	
Νικ. Χρυσόγελος	Ν	Ἰωάν. Τσιγκόλης	Ν
Λεων. Παπαφώτης		Στέφ. Γρανίτσας	Ν
Ἀλέξ. Γρίβας	Ν	Γεώρ. Ἰατρίδης	
Σ. Ψύχας	Ν	Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Ν
Παντ. Καρασευδᾶς	Ν	Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ν
Ἐπ. Σουλτάνης	Ν	Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	Ν
Γεωρ. Ποῦλος	Ν	Ἰωάν. Ἀκρίδας	Ν
Ἰω. Φαρμάκης	Ν	Θεοφ. Θεοδωσόπουλος	
Ἀντ. Ροντήρης	Ν	Ἐμμ. Ρέπουλης	Ν
Ἀθαν. Τριγώνης		Δημ. Καλέργης	
Ἐπαμ. Λαμπρακάκης		Ἀθ. Χριστόπουλος	Ν
Ἰωάν. Καναβὸς	Ν	Γεώρ. Νέζος	
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ν	Παν. Ἀραβαντινός	

Ἰωάν. Τερζάκης	Περ. Ἀλεξάκης . . . . .
Παν. Φραντζῆς . . . . . Ν	Θεόδ. Γρηγορίου . . . . . Ν
Γεώρ. Παπασπυρόπουλος . Ν	Σπυρ. Σῦμος . . . . . Ν
Γεωργαντᾶς Θρόνος . . . . . Ν	Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος . . . .
Γεώρ. Παρασκευόπουλος . Ν	Περ. Κ. Καραπᾶνος . . . .
Νικ. Κόνδης . . . . . Ν	Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς . . . .
Ἀθ. Σωτηριάδης	Πύρ. Καραπάνος . . . . .
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος . .	Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς . . .
Κωνστ. Καζαντζῆς . . . Ν	Ἑλ. Βενιζέλος . . . . Ν
Γερ. Νοταρᾶς	Ἐμμ. Μπενάκης . . . . . Ν
Δημ. Κούζης	Φωκ. Νέγρης . . . . . Ν
Ἀνδρ. Σαρλῆς	Παν. Χαρακόπος . . . . .
Δημ. Ροΐσσος	Κωνστ. Ρακτιβὰν . . . . ἀρν.
Νικόλ. Δελακοβίας	Μιλτ. Νεγρεπόντης . . . . Ν
Νικόλ. Σακελλάριος . . . . Ν	Γεώργ. Ζερβουδάκης . . . .
Γεώρ. Βλάσσης	Λάμπρος Κορομηλᾶς. . . . Ν
Χαρ. Σπηλιόπουλος	Πολύβ. Λαγοπάτης . . . . Ν
Νικ. Δημητρακόπουλος . Ν	Γεώρ. Στρατούλης . . . . Ν
Ἀναστ. Βάρβογλης	Κωνστ. Μάνος . . παρών
Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος . Ν	Τιμ. Ἡλιόπουλος . . . . .
Ἰωάν. Π. Μανέτας	Δημ. Βενιζέλος . . . . Ν
Δημ. Πλαπούτας . . Ν	Μιχ. Γαλανὸς . . . . . Ν
Ἀλ. Παπαναστασίου . . . Ν	Ἀνδρ. Παναγιωτόπουλος. Ν
Ἰωάν. Μπακόπουλος	Γεώρ. Πολίτης . . . . . Ν
Δημ. Χηνιάδης . . . . . Ν	Ἰωάν. Ἀθανασάκης . . Ν
Δημ. Καρέλας . . . . . Ν	Γεώρ. Νικολαΐδης . . . .
Ἀθ. Πετρόπουλος . . . . Ν	Λουκᾶς Μπέλλος . . . . .
Χαρ. Στασινόπουλος	Ἀριστομ. Θεοδωρίδης . . Ν
Κωνστ. Ρεβελιώτης	Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης . . .
Νικ. Τριανταφυλλάκος . . .	Κωνστ. Δεμερτζῆς . . . . .
Ἀθαν. Κατριβάνος . . . Ν	Θρασ. Πετμεζᾶς . . . . . Ν
Ἡλ. Φλέσσας . . . . Ν	Γεώρ. Καζανόβας . . . . Ν
Ἰωάν. Πολίτης . . . . Ν	Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης . . Ν
Παναγ. Δεληβοριᾶς . . . Ν	Γεώρ. Σταμπάδος . . . . .
Σπυρ. Τσαγκάρης . . . . . Ν	Θεμ. Μιχαλόπουλος . . Ν
Θεόδ. Πέρρος . . . . . Ν	Δημ. Ἀνδρέου . . . . . Ν
Χαρ. Βοζίκης . . . . . Ο	Δημ. Ζαβογιάννης . . . . Ν
Ἀντ. Βούτσης . . . . . Ν	Ἐμμ. Κυταριόλλος . . . Ν
Νικόλ. Χαρδούβαλης	Βασ. Κυρέλλος . . . . . Ν

Ἀριστοτ. Σακελλαρίου . . Ν	Διον. Πολυζωγόπουλος . . Ο
Νικ. Σπηλιώτης . . . . . Ν	Ἰωάν. Δογάνης . . . . . Ν
Σπυρ. Παπαχατζῆς . . .	Γεώρ. Λαμπρινόπουλος . . .
Σάββας Βαρβιτσιώτης . . .	Γεώρ. Ἀβέρωφ . . . . .
Λουκ. Κουτσοπέταλος . . Ν	Νικόλ. Σταματιάδης . . . Ν
Νικ. Ἀνδρεαδάκης . . . Ν	Δημ. Χρυσοστάλης . . . . Ν
Δημ. Λαζαρῆς	Εὐάγ. Γεωργιάδης . .
Σπυρ. Θεοδωρόπουλος . . . Ν	Ἰωάν. Μπουρνιᾶς . . . . Ν
Ἀναστ. Πουλῆς . . . . . Ν	Νικόλ. Ἀβέρωφ . . . . .
Νικόλ. Ρούσης . . . . . Ν	Γεώρ. Μπένος . . . . . Ν
Στέφ. Ν. Δραγούμης	Νικόλ. Κάραλης . . . . .
Ἀλέξ. Ζαΐμης	Κωνστ. Χατζηγιάννης . . . .
Διον. Γκλαβᾶς . . . . . Ν	Δημ. Βάχλας . . . . .
Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος. Ν	Γεώρ. Κοσόνας . . . . .
Λ. Θ. Ροΐφος Καναλαρης . Ν	Ἀποστ. Ἀποστολίδης . Ν
Κωνστ. Γόντικας . . . . . Ν	Μιχ. Σφακιανάκης . . . . Ν
Νικ. Κοντογούρης	Πλούτ. Μαυρίκης. . . . . Ν
Ἰωάν. Βέρριος . . . . . Ν	Βασίλ. Ἀθανασούλας . . .
Πολ. Πολυχρονιάδης . . . . Ν	Κωνστ. Χατζάκος . . . . .
Παν. Ζαΐμης	Γεώρ. Γαζέπης . . . . . Ν
Δημ. Μάρκου . . . . . Ν	Νικόλ. Πετσάλης . . . . .
Γεώρ. Κατσιμπίρης	Ἰωάν. Λούντζης . . . . . Ν
Σπηλ. Ἀγαπητὸς . . . . Ν	Διον. Κουλούμπαρδος . . Ν
Ἀλέξ. Φωτήλας . . . . . Ν	Ἀναστ. Λούντζης . . . . . Ν
Ἀχιλ. Χοϊδᾶς . . . . . Ν	Καΐσαρ Ζέζας . . . . . Ν
Θεόδ. Ψυχαλινός	Διον. Κλάδης . . . . . Ο
Γ. Παπακυριακόπουλος. Ν	Νικ. Παπαδάτος . . . . .
Βασίλ. Ἀντωνόπουλος . . Ν	Κωνστ. Ζαβιτσάνος . . . . Ν
Ἀνδρ. Καφετζόπουλος . . . Ν	Νικ. Βάρθης . . . . . Ο
Λουκ. Φλαμῆς	Ἀναστ. Σκιαδαρέσης . . Ν
Κωνστ. Πανουτζόπουλος . .	Σπυρ. Χαντζάρης . . . . .
Νικ. Συριόπουλος . . . . Ν	Παν. Μανωλίτσης . . . . Ν
Θαν. Πετραλιᾶς	Λίνος Κογεβίνας . . . . . Ν
Πελ. Ἡλιόπουλος	Ἀνδρ. Κεφαληνὸς . . . . .
Χρ. Κορύλλος . . . . Ν	Σπυρ. Βλαντῆς . . . . . Ν
Ξεν. Σταυρουλόπουλος . . .	Εὐθ. Α. Βελλιανίτης . . . .
Παν. Βουρλούμης	Χρ. Καποδίστριας . . . . .
Νικ. Ῥαυτόπουλος . . . Ν	Ἀνδρ. Κρητικὸς Βαρούχας
Χρ. Μεϊτάνης . . . . Ν	Λαυρέντιος Μαβίλης. . . . Ν

Κωνστ. Κατηφόρης	Ἰω. Κασδόνης N
Σπυρ. Λάσκαρης	Ἀντ. Φραγκῖσκος N
Βασιλ. Πουλιάσης N	Δημ. Καΐρης N
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης N	Θαλ. Κουτούπης N
Διον. Βινιερᾶτος	Γεώργ. Φικιώρης N
Παν. Λιβιερᾶκος N	Κωνστ. Μέρμηγκας N
Σπυρ. Ἰγγλέσης N	Γεώργ. Οἰκονόμου
Νικ. Χαριτάτος N	Εὐστρ. Κουλουμβάκης N
Ἀνδρ. Μονοκρούσος N	Ἰω. Λυμπερόπουλος N
Πέτρ. Βασιλόπουλος	Νικόλ. Πετροπουλάκης
Ἀνδρ. Βλασμάκης N	Γεώργ. Τσοχώνης
Νικ. Ἀλιβιζάτος	Παναγ. Πετροπουλάκης N
Σπ. Φορέστης	Παν. Κουμάνταρος
Νικ. Δ. Ραυτόπουλος N	Ἰω. Ἀθηνογένης O
Ὀθ. Τετενές N	Βασίλ. Μιχαλέας N
Γεώρ. Μουσούρης	Ἰω. Βαβανᾶκος N
Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος	Λεων. Καπετανάκης
Θεόδ. Κοντομίχαλος N	Ἰω. Πατσουρᾶκος O
Λεων. Ἐμπειρῖκος N	Χρ. Πετρέας N
Σταμ. Βαφειαδάκης	Πέτρ. Μαυρομιχάλης
Δημ. Μάνθος	Ἰω. Φουρίδης N
Περ. Γρυπάρης N	Ἀναστ. Ἀβέρωφ
Κωνστ. Καλομενόπουλος	Ἰω. Χρυσοβελώνης
Τριαντ. Παπαδάκη	Δημ. Οἰκονόμου N
Θωμᾶς Σκάσης	Μιλτ. Μπουφίδης
Ἰάκ. Ἀβάζος	Νικόλ. Γεωργιάδης N
Δημ. Ζαμάνος N	Ἀγαμέμνων Σλῆμαν
Νικόλ. Καμπάνης	Δημ. Κουκιάδης
Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος N	Γεώργ. Τσαξίρης
Ἀλέξ. Μαλασπίνας	Γεώργ Σχινᾶς N
Γεώργ. Γαϊτάνος N	Γεώργ. Δρίβας N
Ἀντ. Ρεβίνθης	Ἀλέξ. Κασσαβέτης
Μάρκ. Βαλληνδρᾶς	Κωνστ. Χρυσοχοΐδης
Ν. Καλβοκορέσης	Γεώργ. Βλάχος
Κωνστ. Ἀλαβᾶνος N	Πελ. Ἀγγελίδης N
Δημ. Πετσετάκης	Κωνστ. Γιαννακόπουλος N
Χαρίλ. Προβελέγγιος	Φίλ. Ζαρζάμπας
Ἐμμ. Πατρίκιος N	Χρ. Μωραΐτης
Ἰωάν. Μαμάης N	Νικ. Παπαϊωάννου

Μιχ. Φωτιάδης	Δημ. Θεοδοσόπουλος N
Βασίλ. Συληβρίδης	Παυσ. Ζωγλοπίτης
Περ. Ἀποστολίδης N	Γεώρ. Ζούκας N
Λεων. Ἀναγνώστου	Κωνστ. Σταμούλης N
Κωνστ. Ζησόπουλος	Ἰωάν. Κωτίκας
Χριστ. Δικαῖος N	Βασίλ. Γρίβας
Σπηλ. Ντολιόπουλος N	Ἀθαν. Βαβυλόπουλος
Παν. Φλέσσας N	Νικ. Γαρδικιώτης N
Παν. Κασίμης N	Δημ. Μπούσδρας N
Νικ. Παπαλέξης	Γεώρ. Τάγιας N
Δημ. Κάβουρας	Κωνστ. Παπακυρίτσης
Μάρκ. Δαζέας N	Χρ. Καρᾶς N
Ἀντ. Πετρομανιάτης N	Ἀλκιβ. Θανόπουλος ἀρν.
Ἀθ. Περρωτῆς N	Νικ. Γιουβρῆς
Πέτρ. Ἰατρόπουλος N	Γ. Καθάργιος
Παναγ. Καράπαυλος N	Χρ. Βλάτσιος
Ἀνδρ. Κοκκέβης N	Δημ. Κουκουλέτσος N
Εὐστ. Μπαρδόπουλος N	Γεώρ. Σπυρόπουλος N
Γεώργ. Κορομηλᾶς N	Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης N
Δημ. Κανελλόπουλος N	Γεώρ. Ράμμος N
Ἀθ. Αἰλιανὸς	Εὐθ. Μαντόπουλος N
Ἀντ Ζησιμόπουλος N	Λάμπρος Περιστέρης
Θεμ. Κουτσομητόπουλος	Θεμ. Ραφαλιᾶς N
Γεώρ. Σπηλιόπουλος N	Κυρ. Κυριαζόπουλος
Κωνστ. Τριγγέτας N	Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης
Γεώρ. Ράλλης	Παναγ. Βερβενιώτης
Γεώρ. Μποῦτος	Γεώρ. Καλλίτσης N
Ἰωάν. Κουρτάκης N	Ἰωάν. Μάνος N
Φώτ. Βακαλόπουλος N	Σπυρ. Ματσούκας
Ἀθ. Παπαχελᾶς N	Ρήγας Χατζηρρήγας N
Μεν. Πιπιλῆς N	Ἰωάν. Παπαλουκᾶς N
Παν. Μερλόπουλος O	Ἰωάν. Τσιριμῶκος N
Δ. Ἀναστασόπουλος N	Μιλτ. Σακελλαρίου
Ἰωάν. Λεωνίδας N	Κωνστ. Λιδωρίκης N
Πέτρος Γκίνης N	Θεμ. Παπαϊωάννου N
Ἀλέξ. Διομήδης N	Νικ. Ξηρός N
Ἀνδρ. Ἀναργύρου	Νικ. Φραγκίστας N
Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς	Ἰωάν. Γιδογιάννος N
Ἀλέξ. Παπαποστόλο O	Νάκος Πολιτόπουλος

Κωνστ. Περιβολιώτης	Ἰω. Γραμματίκας . . . . Ν
Ἰωάν. Γιαμαρέλος . . . . Ν	Ἠρ. Βελλόπουλος . . . . .
Ἀνδρ. Μαρλᾶς	Ἀθ. Χρηστίδης . . . . Ν
Δημ. Δεδούσης	Γεώργ. Πώπ . . . . . Ο
Γεώργ. Σιγγούρης	Δημ. Βρατσάνος . . . . .
Στέφ. Σουμαρίπας . . . . Ν	Ἐμμ. Παγκάρας . . . . .
Κ. Δημοκωστούλας	

Ἐρωτᾶται κατόπιν ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ν' ἀποφανθῇ δι' ἀναστάσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ Κειμένου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως.

Συνεπείᾳ τούτου, θεωρεῖται ἀπορριφθεῖσα παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ ἡ ὑποτροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Ι. Πατσουράκου εἰς τὴν τροπολογίαν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ, ἔχουσα οὕτω :

«Ἕνεκεν ἀποδημίας μὴ ὑπερβαινούσης τοὺς δύο μῆνας...»

Ἀπορρίπτει κατόπιν ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὸ ὑποβληθὲν παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊσήλιδος κ. Δ. Γκλαβᾶ ψήφισμα ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ Συντάγματος, ἔχον οὕτω :

«Ὁ Βασιλεύς, ἀποδημῶν, συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀναπληρουμένου ἐν τῇ τρεχούσῃ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ὑπουργείου ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ.»

Διακόπτεται κατόπιν ἡ συνεδρίασις.

Μετὰ τὴν Διακοπήν

Ὥρᾳ 10. 20' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἀναγινώσκεται τὸ 54ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Θ. Κουτσόπης (10. 25') λέγει ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει ὅπως τεθῇ ὁ περιορισμὸς τοῦ ἑξαμήνου ὅσον ἀφορᾷ τὴν διάρκειαν ἑκάστης Συνόδου διότι ὑπάρχουσι πολλάκις καὶ περιστάσεις καθ' ἃς παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἡ Βουλὴ παρατείνῃ τὰς ἐργασίας της καὶ πέραν τῶν ἓξ μηνῶν. Διὰ τοῦτο κηρύσσεται κατὰ τῆς παρεμβολῆς τοῦ χρονικοῦ τούτου ὁρίου ὡς καὶ κατὰ τοῦ ἐλαχίστου χρονικοῦ ὁρίου τῶν τριῶν μηνῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὅσον ἀφορᾷ τὸ α' ἐδάφιον προτείνει ὅπως τοῦτο γίνῃ δεκτὸν ὡς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προτεάθη. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ β' ἐδάφιον φρονεῖ ὅτι τοῦτο οὐδένα ἔχει λόγον καὶ ὡς πρὸς τὸ γ' ἐδάφιον προτείνει ὅπως γίνῃ δεκτὸν τὸ σχέδιον τὸ ὑπὸ τῶν ἓξ βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν προταθέν. Ἀναγινώσκει εἶτα τὸ ἄρθρον τροποποιημένον ὡς φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ δεκτόν.

Σ. Δραγούμης [10. 40') ἀποκρούει ὡς ὀλεθρίαν διὰ τὸ Κράτος τὴν τροπολογίαν τῶν ἓξ βουλευτῶν, ὅπως προκειμένου περὶ ἀποφάσεων ἀπαρτίαν ἀποτελῇ καὶ τὸ 1]3τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Ἐξηγεῖ ἀκολούθως τοὺς λόγους δι' οὓς ἡ Ἐπιτροπὴ προέβη εἰς τὴν τοιαύτην διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 54 καὶ λέγει ὅτι ἡ διάταξις, καθ' ἣν τὸ τέταρτον μόνον τῶν βουλευτῶν παρισταμένων τὴν 1 Ὀκτωβρίου καὶ ἀποτελούν ἀπαρτίαν δύναται νὰ καλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, θὰ συγκρατῇ τοὺς ἑκάστοτε κυβερνῶντας καὶ τυχὸν ἔχοντας διάθεσιν ὑπερβάσεων. Ὁ καθορισμὸς τῆς ἑξαμήνου διαρκείας τῆς Συνόδου ἐγένετο ἵνα μὴ παραλύῃ τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς ὑπὸ τὴν ἀοριστίαν τοῦ χρόνου τῆς διαρκείας αὐτῆς, ἐπὶ ζημίᾳ πάντοτε τοῦ νομοθετικοῦ ἔργου.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι ἀντιτίθεται εἰς τὸ β' ἐδάφιον τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς διότι φρονεῖ ὅτι δέον νὰ ὑπάρχῃ ἀναλογία εἰς τὰς διαφόρους συνταγματικὰς διατάξεις. Ἐπίσης δηλοῖ ὅτι ἐπιμένει εἰς τὴν διατύπωσιν ὅπως ἀρχῇ ἀπαρτία διὰ τοῦ τρίτου τῶν βουλευτῶν πρὸς λῆψιν ἀποφάσεως, πρῶτον μὲν, διότι θεωρεῖ ἐγκύρως λαμβανομένας τὰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς, διὰ τοῦ ἑνὸς τρίτου τῶν βουλευτῶν καὶ ἔπειτα διότι εἶνε ὁ τρόπος οὗτος ὁ μόνος ἀσφαλὴς, ἵνα παταχθῇ ἡ κωλυσιεργία ἡ ἐπὶ τόσα ἔτη παρακωλύσασα τὰ ἔργα τὰ νομοθετικὰ τῆς ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας. Ἀλλ' ἂν δὲν παρέχῃ εἰς τοῦτο ἀρκετὰ διδάγματα τὸ παρελθὸν, εἶνε ὅμως τὸ παρὸν λίαν διδακτικόν.

Κατὰ τὴν παροῦσαν Βουλὴν, ἐξακολουθεῖ, ἡ Κυβέρνησις περιστοιχίζεται ἀπὸ τὸ μέγιστον μέρος τῶν βουλευτῶν, οἵτινες δέον νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἐπέδειξαν πολὺν ζῆλον περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐργασθέντες ἐπαρκῶς.

Ἐν τούτοις ἡ Βουλὴ ποσάκις δὲν ἤλθεν εἰς ἀνησυχίαν ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως; Δὲν ὑπάρχει δὲ κανεὶς κίνδυνος νὰ λαμβάνωνται αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς παρὰ τῆς μειοψηφίας διότι ἐν τῷ ὄντι ἡ ἀντιπολίτευσις εἶνε πλειοψηφοῦσα θὰ προσέλθῃ ἵνα ἀνατρέψῃ τὴν Κυβέρνησιν. Δύναμαι δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης μου ταύτης νὰ ἐπικαλεσθῶ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ προσχέδιον τῆς ἀναθεωρήσεως τὸ συνταχθὲν παρ' ἑνὸς τῶν μεγάλων παλαιῶν κομμάτων ὥριζεν ἐπίσης εἰς τὸ τρίτον τῶν βουλευτῶν τὴν ἀπαρτίαν. Προχωρῶν δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ κατὰ τί δύναται νὰ ζημιώσῃ τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς τὸ νὰ μὴ τεθῇ ὅριον διὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συνόδου, τὶς εἶνε ἡ δικαιολογητικὴ βάσις τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως ἡ ἀνωτέρω διάρκεια εἶνε ἑξάμηνος, καὶ διατὶ νὰ μὴ δύναται ἡ Βουλὴ ὁσάκις εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐργασθῇ πέραν τοῦ ἑξαμήνου νὰ πράξῃ τοῦτο. Ἄλλως τε δὲν νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ παρατείνῃ τὰς ἐργασίας της πέραν τοῦ ἑξαμήνου ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ὑπάρχῃ λόγος πρὸς τοῦτο.

Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ εἶνε τί ἄλλο, εἰμὴ μόνον πατρότητος ἐνδιαφέρον εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλεται ἡ ἐπιμονὴ τοῦ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας βουλευτοῦ.

Σ. Δραγούμης (ὥρα 11.30'). Λέγει ὅτι οὐχὶ ἐξ ἐνδιαφέροντος πατρότητος, ἀλλ' ἐκ τοῦ πόθου νὰ ἴδῃ πραγματοποιούμενα ἐκεῖνα δι' ὅσα ἀπὸ τοῦ 1891 δὲν ἔπαυσεν ἀγωνιζόμενος, καὶ δὴ ἀγωνιζόμενος μετὰ τόσου πείσματος ὥστε νὰ εὑρίσκεται μεταξὺ δύο ἢ καὶ περισσοτέρων κομμάτων, πάντοτε μόνος ἢ μετ' ὀλίγων τινῶν συμφωνούντων μετ' αὐτοῦ. Ἐάν, προσθέτει, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ ὑποστῇ ἀπὸ τοῦ 1865 καὶ ἐντεῦθεν τὰ κύματα τῆς πολιτικῆς ἀκαταστασίας θὰ ἐγνώριζεν ὅτι ἡ κωλυσιεργία ἐγίνετο ἀκριβῶς ἵνα μὴ ἡ Βουλὴ φθάσῃ μέχρι τῆς ψηφοφορίας καὶ ἐπομένως ὅτι ἡ ἀπαρτία δέον νὰ ὁρισθῇ μικρὰ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν λῆψιν τῶν ἀποφάσεων δι' ἣν πρέπει ἡ ἀπαρτία νὰ εἶνε τὸ ἥμισυ πλέον ἑνός.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος λεχθέντα λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ θ' ἀποφασίζῃ διὰ τοῦ τρίτου τοῦτο σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφωνία τις, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ παρίσταντο καὶ οἱ διαφωνοῦντες.

Ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων λέγει ἐξ 700 Βουλευτῶν ἀποφασίζει παρισταμένων μόνον 40 Βουλευτῶν, ἡ δὲ Βουλὴ τῶν Λόρδων μόνον μὲ τρία μέλη. Οὗτος εἶνε ὁ μόνος τρόπος ἵνα παταχθῇ ἡ κωλυσιεργία. ἡ δὲ Κυβέρνησις παρακαλοῦσα τὴν Βουλὴν νὰ δεχθῇ τὴν γνώμην αὐτῆς ἀναλαμβάνει βεβαίως καὶ τὴν εὐθύνην.

Ε. Καλαμπάκης. Παρακαλεῖ νὰ λυθῇ ἡ συνεδρίασις διότι ἡ Βουλὴ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ πολιτεύματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ συζήτησις πρέπει νὰ διεξαχθῇ εὐρυτέρα.

Ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται τὴν σύστασιν περὶ ἀναβολῆς τῆς συνεδριάσεως.

Ἐπὶ τοῦ 54 ἄρθρου ὁ κ. **Ε. Καλαμπάκης** (11.56') λέγει ὅτι καλὸν θὰ ἦτο ὅπως στέρξῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν καθορισμὸν ἀνωτάτου χρονικοῦ ὁρίου διαρκείας τῆς Συνόδου, διότι πλὴν ἄλλων λόγων καὶ οἱ Βουλευταὶ ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ τακτοποιῶσι τὰ ἴδια αὐτῶν ἔργα.

Α. Κλάδης (ὥρα 12.5'). Λέγει ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 54, ὡς τοῦτο διετυπώθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ν. Τριανταφυλλάκος (12.7'). Αἱ μεταβολαὶ ἂν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπέρχωνται ἀποτόμως, διὰ τοῦτο θὰ ὑπεστήριζον μέσην τινὰ ὁδὸν μεταξὺ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς γνώμης τῶν ἐξ βουλευτῶν. Καὶ θὰ ἀπεδεχόμην μὲν ὅπως παταχθῇ τελείως ἡ κωλυσιεργία, ἵνα τὰ τῆς συζητήσεως μείνωσι παντελῶς ἐλεύθερα, προκειμένου ὅμως περὶ ἀποφάσεων αὐταὶ νὰ μὴ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν ἄνευ τοῦ ἡμίσεως πλέον ἑνὸς τῶν βουλευτῶν.

Μετὰ τοῦτο κηρύσσεται περαιωμένη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 54ου ἄρθρου, ἄρχεται δὲ ἡ ἐπὶ τοῦ 56 ἄρθρου συζήτησις ἀποφάσει τῆς Βουλῆς, ὡς συναφοῦς πρὸς τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

Ι. Φωτιάδης (12.25') φρονεῖ ὅτι ὀρθὸν θὰ ἦτο ἐὰν τὸ τρίτον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὰς ἀποφάσεις, ἐφηρμόζετο καὶ ἐπὶ τῶν συζητήσεων.

Α. Παπαναστασίου (12.30') κηρύσσεται κατὰ τῆς προτάσεως περὶ σχηματισμοῦ ἀπαρτίας διὰ τοῦ τρίτου τῶν βουλευτῶν, παρακαλεῖ δὲ τοὺς ἐξ ἀποτελοῦντας τὴν Κυβέρνησιν βουλευτὰς ὅπως μὴ ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν διατύπωσίν

των, ἡ ὁποία φρονεῖ ὅτι δὲν θ' ἀγάγῃ εἰς καλὰ ἀποτελέσματα.

Ν. Δελιακοβίας (12.49′) λέγει ὅτι οὐδὲν Σύνταγμα ἀναγράφει ἀριθμὸν βουλευτῶν πρὸς ψηφοφορίαν παρόμοιον πρὸς τὸν τοῦ προσχεδίου τῶν ἓξ βουλευτῶν, δηλοῖ δὲ ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς διατυπώσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Ι. Ροδῦος (1). Κηρύσσεται κατὰ τῆς διατυπώσεως τῶν ἓξ βουλευτῶν καὶ λέγει ὅτι ἡ κωλυσιεργία ἂν ἔβλαψεν ἐν τοῖς ἑκατόν, ὠφέλησεν ὅμως πλειστάκις τοῖς ἑκατόν. Ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἓξ βουλευτῶν προτεινομένης μεταρρυθμίσεως θέλουσι προκύψει μεγάλοι κίνδυνοι.

Γ. Πώπ. (1. 16). Οὐχὶ εἰς τὴν κωλυσιεργίαν ἀλλὰ εἰς τὴν διαφθορὰν τῆς μεθόδου τοῦ νομοθετεῖν ὀφείλεται ἡ ἀποτυχία τοῦ παρελθόντος. Διὰ τῆς προτεινομένης διατάξεως δὲν μειοῦται ἡ τυραννία τῆς μειοψηφίας ἀλλὰ καθίσταται ἰσχυροτέρα ἡ πίεσις τῆς πλειοψηφίας εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Διὰ τῆς προτάσεως ἀναιρεῖται ἡ ἔννοια τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδ. Κυβ.). Ἀντικρούει τὰ ἐπιχειρήματα τῶν προλαλησάντων καὶ λέγει ὅτι ὅσον μικρότερος ἀριθμὸς ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπαρτίαν, τόσον ὀλιγωτέρα θὰ εἶνε ἡ ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως πίεσις.

Ὡς πρὸς τὴν διατυπωθεῖσαν γνώμην ὅτι ἡ κωλυσιεργία ὠφελεῖ μᾶλλον ἢ ζημιοῖ, διαμαρτύρεται κατὰ τῆς τοιαύτης ἀντιλήψεως, διότι νομίζει ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις ὅταν ἐξαντλήσῃ πάντα τὰ νόμιμα μέσα αὐτῆς, χωρὶς νὰ σύρῃ πρὸς τὴν γνώμην της τὴν πλειοψηφίαν, ὀφείλει νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν θέλησιν τῆς πλειοψηφίας διότι ἄλλως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ λειτουργήσῃ ὁμαλῶς τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Δέχεται ὅτι ἡ κωλυσιεργία ὑπῆρξεν ὄχι βέβαια ἡ μόνη, ἀλλ' ἡ κυριωτάτη αἰτία τῆς καταστάσεως τοῦ παρελθόντος καὶ τονίζει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὡς πρὸς τὴν πρότασιν ταύτην ἔχει ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τὴν γνώμην τοῦ λαοῦ, διότι τὸ ἀναπτυχθὲν πρόγραμμα τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων περιελάμβανε καὶ τὴν μεταρρύθμισιν ταύτην τὴν σπουδαιοτάτην.

Δ. Κλάδης (1.40′). Κηρύσσεται ἐπίσης κατὰ τῆς τροπολογίας τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν.

Θ. Κουτσόπης (1.45′). Λέγει ὅτι μέση τις ὁδὸς θὰ

ἦτο προτιμωτέρα, καθ' ἣν ἀποφάσεις θὰ λαμβάνωνται διὰ τοῦ $^1/_2$ τῶν βουλευτῶν πλέον ἑνὸς ἢ τοῦ $^1/_3$ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν ἐν περιπτώσει ὁμοφωνίας αὐτῶν.

Θ. Γκλαβᾶς (1.55′). Φρονεῖ ὅτι πολλάκις ὠφέλησεν ἡ κωλυσιεργία ἐν τῷ παρελθόντι, κηρύσσεται δὲ ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς.

Ι. Μπριουμιτζάκης (2.8′). Λέγει ὅτι ἡ τροπολογία τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν καλῶς ἔχει καὶ ἀντικρούει δι' ὀλίγων τοὺς προλαλήσαντας.

Κ. Δεμερτζῆς (2.11′). Ποιεῖται τὴν δήλωσιν ὅτι, καίτοι φίλος τῆς Κυβερνήσεως, δὲν δύναται νὰ ὑπερψηφίσῃ τῆς τροπολογίας, τὴν ὁποίαν δὲν θεωρεῖ ὠφέλιμον.

Π. Μερλόπουλος (2.17′). Ἡ κωλυσιεργία ὑπῆρξε κατὰ τὸ παρελθὸν ὁ σάραξ τοῦ πολιτεύματος, ἀλλὰ διὰ τῆς τροπολογίας τῶν ἓξ βουλευτῶν αὐξάνεται αὕτη. Τὸ μέτρον εἶνε τοσοῦτο τολμηρὸν ὥστε φοβοῦμαι μὴ διὰ νέας ἐπαναστάσεως, αἱματηρᾶς ταύτης, ζητηθῇ ἡ μεταρρύθμισις τοῦ νέου πολιτεύματος.

Σ. Δραγούμης (2.39′). Ἐκπλήσσεται μὲ τὸ ἐπιχείρημα τοῦ πρωθυπουργοῦ ὅτι ἐπειδὴ οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται μὲ σχετικὴν πλειοψηφίαν πρέπει ἄρα καὶ ἡ ψήφισις νὰ γίνεται οὐχὶ δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας. Διὰ τὰς ἐκλογὰς ἐγένετο δεκτὴ ἡ βάσις αὕτη μόνον ἵνα προλαμβάνωνται αἱ δαπάναι διὰ τὴν ἐνέργειαν νέων ἐκλογῶν. Φρονεῖ ὅτι ἡ πρότασις ἡ κυβερνητικὴ θὰ ἐπιφέρῃ τὸν κατακερματισμὸν τῆς Βουλῆς διότι ὅταν τόσον μικρὰ ἀπαρτία ἀπαιτεῖται θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ χωρέσουν πέντε κόμματα εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ὁποῖα θὰ καταλήξουν εἰς ἀλληλοφαγωμα.

Ε. Κουζουμπάκης (2.47′). Παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως συναινέσῃ εἰς λύσιν τῆς συνεδριάσεως διότι λόγῳ ἐξαντλήσεώς του τῷ εἶνε δύσκολον κατὰ τὴν προκειμένην ὥραν ν' ἀναπτύξῃ τὰς γνώμας του.

Ἡ **Βουλὴ** δὲν ἀποδέχεται τὴν σύστασιν.

Ε. Κουζουμπάκης ἀναπτυσσῶν τὰς ἐπὶ τοῦ 56 ἄρθρου γνώμας του λέγει ὅτι παραγνωρίζομεν τὰς θεμελειώδεις ἀρχὰς ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ Πολίτευμα. Διατί ὡρίσθη διὰ τὴν ἀπαρτίαν τὸ τρίτον καὶ οὐχὶ τὸ 1)8 ἢ τὸ 1)5 ἢ τὸ 1)6. Δὲν στηρίζεται ἡ πρότασις ἐπὶ αὐθαιρεσίας;

Τὴν στιγμὴν ταύτην οἱ βουλευταὶ κ. κ. Βοζίκης, Πώπ.

Πρωτοζωγόπουλος, Λεβωρίκης καὶ Μανέτας ζητοῦσιν ὅπως ἀναγνωσθῇ ὁ κατάλογος ἵνα βεβαιωθῇ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

Λύεται κατόπιν τούτου ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 2.55' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΑ'.

Τῆς 30ης Μαρτίου 1911

Ὥρᾳ 5ῃ καὶ 10' μ.μ., ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Ἀναφορὰ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁμογενῶν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ ἐκεῖ Γεν. Προξένου κ. Μητσοπούλου. 2) Ἀναφορὰ τοῦ Γ. Ν. Οἰκονομοπούλου δημοσιογράφου ἐκ Μεσσηνίας, ἐκφράζοντος εὐχὴν νὰ συσταθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ διὰ τὰ σκάνδαλα καὶ τὰς ὑπερβασίας τῆς Ἐνιαίας. 3) Ἀναφορὰ τῶν ἐν Ἀθήναις προσφύγων Στενημαχιτῶν ζητούντων προστασίαν. 4) Ἀναφορὰ τῶν Κορινοποιῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ζητούντων φορολογίαν τῶν ἔξωθεν εἰσαγομένων κορινίων. 5) Ἀναφορὰ τοῦ Συλλόγου Βερσοβᾶς «Ἅγιοι Ἀπόστολοι» ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ «Προνομιοῦχος».

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 56ου ἄρθρου.

Ε. Κουλουμβάκης (5. 15'). Πρόκειται διὰ τῶν προτεινομένων διαρρυθμίσεων νὰ θέσωμεν θεμελιώδη διάταξιν, ἀρχὴν κεφαλαιώδη περιλαμβανομένην εἰς ὅλα τὰ ἀντιπροσωπευτικὰ πολιτεύματα. Ὁ καθορισμὸς τοῦ 1[3, διὰ νὰ ἀποφασίζῃ τοῦτο κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν, ὡς προτείνουν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευταί, εἶνε παράδοξος, καίτοι οὕτω γίνεται καὶ ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἐν Ἰα-

πωνίᾳ. Ἀλλὰ εἰς τὰ Κράτη ταῦτα τὰ δικαιώματα δὲν ἀπεκτήθησαν ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἐδόθησαν πρὸς αὐτὸν οἰκείᾳ βουλήσει τῶν Ἡγεμόνων. Ἐὰν τὰ μιμηθῶμεν, τοῦτο θὰ ἦνε ἔνδειξις στροφῆς πρὸς τὰ ὀπίσω. Κατὰ τὴν προτεινομένην διαρρύθμισιν, 35 μόνον βουλευταὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, οἱ ἄλλοι δύνανται νὰ μένουν εἰς τὰς ἑστίας των, παρέχεται καὶ ἔδαφος συμβιβασμοῦ συνειδήσεων, διὰ 15 ἄλλους οἵτινες ἐπὶ πλέον καὶ ἐκ περιτροπῆς μετ' ἄλλων θὰ χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν ἀπαρτίαν. Οἱ ἄλλοι 100 θὰ κοιμῶνται καὶ οὕτω θὰ κυβερνᾶται ὁ τόπος, καὶ θὰ γίνεται ἡ νομοθεσία. Ἀλλὰ ὑπάρχουν ἐπὶ πλέον ἐνάντιον τῆς διαρρυθμίσεως καὶ κατ' ἀρχὴν ἐπιχειρήματα.

Δυνάμεθα οὕτω νὰ δημιουργήσωμεν πολίτευμα φατριῶν, ἀλληλοτροχομένων καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπεργαζομένων τὴν καταστροφὴν τοῦ τόπου.

Περ. Παλιόπουλος (6. 45'). Ἂς μὴ σπεύσωμεν Καὶ ὁ Τάκιτος λέγει ὅτι χαρακτηριστικὸν τῶν βαρβάρων εἶνε τὸ σπεύδειν. Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς εἶπεν ὅτι τὸ ἄρθρον περὶ οὗ πρόκειται εἶνε καρδία τοῦ Συντάγματος. Θὰ πλήξωμεν αὐτὴν ἐὰν δεχθῶμεν τὴν τροπολογίαν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν.

Μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ ὑφίσταται ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προτείνει ἡ Κυβέρνησις, παντοῦ ἄλλου ἀπαιτεῖται διὰ τὰς ἀποφάσεις ἀριθμὸς πλέον τοῦ ἡμίσεως τῶν βουλευτῶν, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ τὰ 2[3 αὐτῶν. Τὸ προτεινόμενον παρὰ τῶν 6 βουλευτῶν εἶνε στράγγαλισμὸς τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς τὸ παρέστησεν ὡς σύμφωνον πρὸς τὴν λαϊκὴν θέλησιν καὶ γνώμην. Ἀλλά, ἐὰν ἐπεκράτει ὅ,τι συνέβαινεν εἰς ἄλλας ἐποχάς, νὰ ἐρωτᾶται ὁ λαὸς ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων ἐὰν ἐνομοθετοῦμεν βρόχῳ περιθέμενοι τὸν τράχηλον, ὡς παρὰ τοῖς Λοκροῖς ἦν νομοθετημένον, δὲν γνωρίζω, τίς ἐξ ἡμῶν θὰ ἐπέζη τοιαῦτα νομοθετούντων.

Π. Ἀραβαντινός (6.55'). Τὸ ζήτημα εἶνε σπουδαῖον διότι σχετίζεται καὶ πρὸς τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν σύστημα, τὴν ἀρχὴν τῆς συμμετοχῆς ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν νόμων καὶ πρὸς τὸν κοινοβουλευτικὸν τρόπον τοῦ πολιτεύεσθαι, δηλ. τὴν ἀρχὴν τῆς συμμετοχῆς τοῦ κοινοβουλίου εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας. Ἀπὸ

ἀμφοτέρων τῶν ἐπόψεων ὑπάρχει σπουδαία ἐγγύησις ἐν τῇ περὶ ἀπαρτίας διατάξει τοῦ Συντάγματος καὶ καθόσον μείζων ἀπαρτία ἐγγυᾶται τὴν καλυτέραν κατάρτισιν τῶν νόμων καὶ καθόσον ἐπιτρέπει τὴν ἐν πάσῃ στιγμῇ ἐξέλεγξιν τῆς κοινοβουλευτικότητος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τῷ παρελθόντι, ὀχυρουμένη ἡ μειοψηφία ὄπισθεν τοῦ τυπικοῦ δικαιώματος, τοῦ παρεχομένου αὐτῇ παρὰ τοῦ ἄρθρου 56, ἐδημιούργει κατάχρησιν, ἥτις ἀνάγκη βεβαίως παρίσταται ν' ἀρθῇ, καίτοι εἰς τινας περιπτώσεις ἡ κωλυσιεργία εἶνε οὐ μόνον δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ καθῆκον, ὡς ὅτε ἡ Κυβέρνησις παραβιάζει τὸ Σύνταγμα, παραβιάζει τὸν Κανονισμόν, ἔχει πλειοψηφίαν τυφλότατα ἀκολουθοῦσαν αὐτῇ κλπ.

Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἄρωμεν ἐκ τοῦ ἄρθρου 56 τοῦ Συντάγματος τὴν ἐγγύησιν τοῦ ἡμίσεως πλέον ἑνός, ἀφοῦ μέγα βῆμα κατὰ τῆς κωλυσιεργίας ὡς πρὸς τὰ κακὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς εἶνε ἡ προβλεπομένη καταργησις τῆς ἀπαρτίας τῆς συζητήσεως καὶ ἡ διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς περιόρισις καὶ διαρρύθμισις τοῦ δικαιώματος τῶν ἐπερωτήσεων. Ἐὰν δὲ ἀλλαχοῦ, ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπαρτίαν μικρὸς ἀριθμὸς βουλευτῶν, ἀντιτάσσω ὅτι διὰ νὰ δεχθῶμεν τοιοῦτον θεσμὸν ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν καὶ τὴν ὡριμότητα τοῦ ἠθικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἀγγλικοῦ χαρακτῆρος, ἣν ἀπήτησε καὶ ὁ Βίσμαρκ, ὅτε ἐπροτείνετο αὐτῷ νὰ υἱοθετήσῃ καὶ νὰ εἰσαγάγῃ ἀγγλικοὺς θεσμούς.

Πρὸς τούτοις ὁ περιορισμὸς τοῦ διὰ τὴν ἀπαρτίαν ἀναγκαιοῦντος ἀριθμοῦ βουλευτῶν εἰς μικρὸν τοιοῦτον ὑπάρχει φόβος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάτμησιν τῶν βουλευτῶν εἰς πλείονα τῶν δύο πολιτικὰ κόμματα, ὅπερ ὑπὸ τὸ κρατοῦν εἶδος κομματισμοῦ θεωρῶ ὀλέθριον. Μὴ κρίνων ὅθεν σκόπιμον τὴν προτεινομένην διάταξιν, ζητῶ νὰ ἐμμείνῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἀπαρτίαν τοῦ ἡμίσεως πλέον ἑνὸς διὰ τὰς ἀποφάσεις.

Ν. Πετροπουλάκης (6.20′). Ὁμιλεῖ, λέγει, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ψῆφον του, κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ σχεδίου τῶν 6 βουλευτῶν, τὸ 1]3 τῶν βουλευτῶν διὰ τὴν συζήτησιν ἢ λῆψιν ἀποφάσεων εἶνε ἀριθμὸς λίαν ἐπαρκής. Ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ 150 λ. χ. βουλευτῶν θὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ ἔχῃ παρόντας κατὰ τὴν συνεδρίασιν 50 ἰδικούς της, διότι

ἄλλως ἡ ἀντιπολίτευσις, ἀποχωροῦσα, θὰ ματαιώνῃ τὴν ἀπαρτίαν. Οἱ 50 αὐτοὶ θὰ ψηφίσουν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ ἀντιπολίτευσις, ἐὰν ἀποκρούσῃ τὸ νομοσχέδιον, θὰ εἶνε παροῦσα διὰ νὰ καταψηφίσῃ αὐτό, διαμαρτυρομένη οὕτω τρόπον τινὰ ἀπέναντι τοῦ λαοῦ κατ' αὐτοῦ, ἄρα θὰ εἶνε παρόντες πλέον τῶν 50 βουλευτῶν ἐν συνόλῳ.

Τὸ ζήτημα ὅπερ μᾶς ἀπασχολεῖ νῦν εἶνε κυρίως ζήτημα ἑνὸς ἐπὶ πλέον κτυπήματος κατὰ τῆς κωλυσιεργίας, ἀναγκαίου, παρὰ τὰ κατενεχθέντα διὰ τῶν περιοριστικῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ, ἅτινα δὲν ἦσαν ἀποτελεσματικά. Ἀλλά, μὴ ἀράγε ἡ κωλυσιεργία εἶνε καὶ ὅπλον χρησιμώτατον ἐνίοτε ὑπὲρ περισώσεως δικαιωμάτων τοῦ Κράτους; Ναί, ἀλλὰ εἰς χεῖρας εἰλικρινοῦς μόνον ἀντιπολιτεύσεως. Ἕως τώρα ὅμως οὐδέποτε σχεδὸν ἐγένετο τοιαύτη χρῆσις τοῦ ὅπλου τῆς κωλυσιεργίας παρὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Α. Βοζίκης (6.37′). Ὁ κανὼν εἶνε ὅτι αἱ ἀποράσεις τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπὸ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην ἔχομεν καὶ ἐξαιρέσεις, λόγῳ ἀσθενείας, ἢ δεδικαιολογημένης ἀπουσίας ἃς δεχόμεθα μέχρις ἑνὸς ὁρίου, ἤτοι δεχόμεθα νὰ λαμβάνωνται αἱ ἀποράσεις ὑπὸ τοῦ πλειστέρου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Καί, ὅτε ζητοῦνται, δι' ἐνστάσεων ἀπαρτίας, νὰ ἐμφανισθῶσιν οἱ ἐκτὸς τῆς αἰθούσης βουλευταί, οἱ προβάλλοντες τὰς ἐνστάσεις στιγματίζονται ὡς κωλυσιεργοί. Τῶν ἐνστάσεων ἔγινεν ἀληθῶς ἐνίοτε καὶ ἐκμετάλλευσις. Ὁπωσδήποτε, ἔχομεν καθῆκον νὰ διευκολύνωμεν, νὰ ἐκβιάσωμεν τὴν προσέλευσιν τῶν βουλευτῶν εἰς τὴν Βουλήν. Μέσον εἶνε ἡ ἀνελλογικὴ κράτησις ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως, μετὰ τὴν ὑπέρβασιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπουσιῶν εἰς ἃς δικαιοῦται κατὰ τετραμήριον ὁ βουλευτής. Δὲν ἀπόδει τοῦτο εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ βουλευτοῦ, ἀπόδει τὸ νὰ πληρώνεται διὰ νὰ ἐργασθῇ καὶ νὰ μὴ ἐργάζεται.

Ἐὰν πρόκειται περὶ κωλυσιεργίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, αὐτὴ ἠσκεῖτο, προσεβάλλετο μέχρι τοῦδε, ἢ διότι ἐβλέπομεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει πραγματικῶς ἀπαρτία καὶ ἐπεζητοῦμεν τὴν λύσιν τῆς συνεδριάσεως, ἢ ἁπλῶς διὰ νὰ «φᾶμε ὥρα» ζητοῦντες ν' ἀναγνωσθῇ ὁ κατάλογος. Ἀλλὰ, εἶνε κωλυσιερ-

γία ἐὰν ζητοῦν διὰ τὴν ἀπόφασιν νὰ εἶνε παρὼν ὁ ὁριζόμενος ἀριθμὸς βουλευτῶν καὶ νὰ μὴ λαμβάνωνται ἀποφάσεις, νὰ μὴ ψηφίζεται προϋπολογισμὸς λ.χ., ὑπὸ κενῶν καθισμάτων; Τὴν κωλυσιεργίαν δὲ ὑπὸ τὴν δευτέραν αὐτῆς μορφὴν μήπως τὴν ἐμποδίζωμεν διὰ τῆς ζητουμένης νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ ἄρθρον διατάξεως, ἀφοῦ πάλιν θ' ἀναγνωσθῇ ὁλόκληρος ὁ κατάλογος—ὑπαρχούσης ὄντως ἀπαρτίας ἐννοῶ; Τὸ εἰσαγόμενον διὰ τῆς διατάξεως κακὸν εἶνε πολὺ μεῖζον τοῦ ἐλαχίστου ἐπιτυγχανομένου ἴσως κατὰ τῆς κωλυσιεργίας δι' αὐτῆς ἀγαθοῦ. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπὸ ὅσον τὸ δυνατὸν μείζονος ἀριθμοῦ βουλευτῶν. ἀλλὰ τὸ προτεινόμενον ἀντίκειται εἰς τὴν ἐκλαΐκευσιν τῆς πολιτικῆς, δι' αὐτοῦ συνειθίζομεν τοὺς βουλευτὰς νὰ μὴ ἔρχωνται εἰς τὴν Βουλήν, ἐνισχύομεν τὴν κρατοῦσαν παρὰ παντὶ ἕλληνι ἀπογοήτευσιν καὶ ραθυμίαν περὶ τὰ πολιτικὰ —ὑποθάλπομενδὲ καὶ ὀλιγαρχικὰς τάσεις.

Ἀλλὰ δύναται διὰ συνήθων μέσων νὰ παρεμποδισθῇ ἡ κωλυσιεργία, ὅταν καὶ διὰ μόνης τῆς ἀπεραντολογίας δύναται ν' ἀσκηθῇ ἐπιτυχῶς; Διὰ τῆς διατάξεως δὲ αὐτῆς τὸν ὑποτιθέμενον τύραννον τῆς Κυβερνήσεως, τὴν μειοψηφίαν, ἀντὶ νὰ ἐξασθενήσωμεν, τὸν ἐνισχύομεν. Ὅταν ἡ ἀντιπολίτευσις ἔχῃ 50 βουλευτὰς δύναται νὰ ἐργασθῇ αὐτοτελῶς, δημιουργοῦσα καὶ ἴδιον Πρόεδρον καὶ προβαίνουσα εἰς ἀποφάσεις, μάλιστα ἀφοῦ νομοσχέδιον ψηφισθὲν δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ ἐκ νέου εἰμὴ εἰς ἄλλην Σύνοδον. — Διὰ ν' ἀποφύγωμεν ἀποφάσεις μὴ νομοθετικάς, ἀναβολῆς, παραπομπῆς εἰς ἐπιτροπὴν κλπ., ἃς τὰς ἐξαιρέσωμεν καὶ νὰ θέσωμεν ὅτι, διὰ τὴν ἐπιψήφισιν νόμου ὡς καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἶνε ἀνάγκη τοῦ ἡμίσεως καὶ ἑνὸς ἐπὶ πλέον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, διὰ πᾶσαν δὲ ἄλλην ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς νὰ τηρήσωμεν τὸ τρίτον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Οὕτω δὲν θ' ἀποκλείσωμεν πᾶσαν θύραν εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν, ὠθοῦντες αὐτὴν εἰς ἀκρότητα ἐναντίον τῆς ὑπερπιέσεως τῆς πλειοψηφίας.

Α. Θεοδωρίδης (7. 10′). Ὁ λαός, ἐξεγερθείς, κατέταξε καὶ ὥρισε μεταξὺ τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ τὴν τελείαν πάταξιν τῆς κωλυσιεργίας ἐν τῇ Βουλῇ, ὡς καὶ τὴν καθιέρωσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς Γερουσίας.

Δὲν κινδυνεύει διὰ τῆς προτεινομένης διατάξεως τὸ Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, ὡς εἶπον τινὲς ἀντιφρονοῦντες, τὸ ὁποῖον δὲν εἴχομεν οὐδόλως μέχρι τοῦδε διότι εἴχομεν μόνον ψευδοκοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, ἀλλὰ κινδυνεύει μόνον ἡ κωλυσιεργία, ἧς τὰς τρομερὰς συνεπείας καὶ τὴν ἀπαισίαν ἐκδήλωσιν μέχρι τοῦδε γνωρίζομεν ὅλοι. Ἡ κωλυσιεργία δὲν πατάσσεται πράγματι, εἰμὴ μόνον διὰ τῆς καθιερώσεως διατάξεως, ὅτι καὶ διὰ τὴν ἀπόφασιν ἀπαιτεῖται μικρὸς ἀριθμὸς βουλευτῶν. Ἡ προτεινομένη καινοτομία εἶνε σκόπιμος, λαϊκή, ἐξυπηρετεῖ τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν.

Σ. Σίμος (7. 20′). Καὶ σκόπιμος καὶ ὥριμος εἶνε ἡ τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐξέγερσις καὶ ἡ Ἐπανάστασις, βάλλουσα κατὰ τῆς Βουλῆς, κατὰ τῆς κωλυσιεργίας κυρίως ἔβαλε, ἤθελον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ περὶ ἀπαρτίας ἄρθρου. Θέλω δὲ νὰ εἴπω ὅτι ἡ τροπολογία στρέφεται κυρίως κατὰ τῆς πιέσεως τῆς πλειονοψηφίας ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἔνστασις ἀπαρτίας ἐκ μέρους τῆς μειοψηφίας ἔτεινεν εἰς τὸ νὰ γίνεται, ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ σχηματίζῃ ἀπαρτίαν μόνον διὰ τῶν φίλων αὐτῆς, ἀλλὰ ποίαι θυσίαι ἀπῃτοῦντο διὰ νὰ ἐξευμενίζῃ ἡ Κυβέρνησις τοὺς 5 ἢ 10 δυσαρεστημένους, ἢ ἰδιοτελεῖς φίλους της; Ἐρώτησον δὲ δὲν ἔχομεν ἄλλο μέσον νὰ ἐπιβληθῶμεν εἰς τοὺς ἀπέχοντας ἡ διάταξις εἶνε σκοπιμωτάτη, τὸ μόνον φάρμακον. Ἀλλὰ μήπως νομίζετε ὅτι θὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἴδωμεν πράγματι ἐφαρμοζομένην τὴν διάταξιν ταύτην; Ὄχι, θὰ εὑρεθῶμεν ἀκριβῶς εἰς τὸ ἐναντίον ἀποτέλεσμα, δηλ. ἀρνητικῶς, προληπτικῶς θὰ ἐπιτύχωμεν τὸ ποθούμενον, ἡ πρᾶξις δὲ καὶ ἡ πεῖρα τῶν συμβαινόντων ἐν τοῖς δημοτικοῖς συμβουλίοις ἀποδεικνύει τοῦτο ὅπερ λέγω. Εἰς τὴν τρίτην συνεδρίασιν, ὅτε θεωρεῖται ὑπάρχουσα ἀπαρτία ὁσοιδήποτε σύμβουλοι καὶ ἂν προσέλθουν, προσέρχονται κατὰ κανόνα σχεδὸν ὅλοι.

Θέτομεν διὰ τῆς τροπολογίας τέρμα οὐ μόνον εἰς τὴν κωλυσιεργίαν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐκβιάσεις τῶν πλειονοψηφιῶν. δὲν ἀπέρρευσε δὲ οὐδόλως ἡ τροπολογία ἐκ τῆς πρωτοβουλίας μόνον τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ διερμηνεύει πάγκοινον πόθον καὶ ἀναγνωρισμένην ἀνάγκην.

Ι. Δογάνης (7. 32′). Τί μᾶς δίδει τὸ παρελθόν; Κατὰ τὴν τελευταίαν 20ετίαν ἡ κωλυσιεργικὴ κατάστασις

ἀπέβη τὸ κυριώτατον, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, μέσον καταστροφῆς τῆς χώρας, ὁλόκληροι Σύνοδοι, 4μήνου καὶ 6μήνου διαρκείας, διέρρευσαν χωρὶς νὰ ψηφισθῇ οὔτε ἓν νομοσχέδιον, ὁλόκληρος ἡ προσοχὴ ἦν ἐστραμμένη περὶ τὸ τέλος τῆς Συνόδου, περὶ τὴν ὑφαρπαστικὴν ψήφησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ οὐδὲν ἄλλο. Τί ἄλλο μέσον δὲ προτείνουν οἱ ἐναντίον τῆς τροπολογίας τῶν 6 βουλευτῶν ὅπως ἀποφεύγωμεν αὐτήν; Οὐδέν. Ἄλλως τε πολὺ ἤδη ἀπησχολήθημεν μὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὑποβάλλει νομοσχέδιον περὶ χορηγίας πιστώσεως πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθν. Στόλου, τοῦ Ἀχειρείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου τῆς ἰδίας χρήσεως ἐκτυπωθησόμενον πρὸς διανομήν.

Θ. Πεπανδρέου (ὥρα 8.15′). Δὲν μᾶς ἀπησχόλησε πλέον τοῦ δέοντος τὸ ἄρθρον, εἶνε ἡ κρηπὶς τοῦ πολιτεύματος, ὅπερ θὰ μᾶς διέπῃ. Θὰ ὁμιλήσω ἐν τούτοις μᾶλλον πρὸς αἰτιολογίαν τῆς ψήφου μου. Δὲν ἐπείσθην ἐκ τῶν προαγορευσάντων, ὅτι ἡ πεῖρα ὑποδεικνύει, ὅτι πρέπει νὰ μεταβάλλωμεν τὸ καθεστώς. Ὁ κρατῶν πανταχοῦ κανὼν εἶνε ὅτι τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν πλέον ἑνὸς ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπόφασιν καὶ τὸν κανόνα τοῦτον σπεύδομεν νὰ ἀνατρέψωμεν.

Ἡ κωλυσιεργία δὲν παρεκώλυε τὴν Βουλὴν εἰς τὰς ἀποφάσεις, ἀλλὰ εἰς τὴν πρόοδον τῶν συζητήσεων, τὸ δὲ ὀλιγάριθμον τῶν βουλευτῶν τῆς Ἑλλάδος ἐπιβάλλει ἐπὶ πλέον, διὰ λόγους ἐξωτερικῆς ἐνδείξεως καὶ ἐντυπώσεως, ν' ἀποφύγωμεν μεταστροφήν. Πλεῖστοι ἔγκριτοι συγγραφεῖς ἐγνωμάτευσαν ὅτι αἱ ἀποφάσεις πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπὸ ὅσον τὸ δυνατὸν πλειόνων μελῶν τῆς Βουλῆς, νὰ εἶνε σύνθεσις καὶ σύνολον πολλῶν γνωμῶν καὶ διαθέσεων. Ἀκριδία δὲ βουλευτῶν πρὸς προσέλευσιν εἰς τὴν Βουλὴν θὰ εἶχεν ἀκούμητον φρουρὸν τὴν κοινὴν γνώμην. Δι' ὅσα εἶπον θ' ἀναγκασθῶ νὰ

καταψηφίσω τὴν πρότασιν τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν.

Παπαποστόλου (ὥρα 7.57′). Πιστεύει ὅτι τῆς κανονικῆς λειτουργίας τοῦ Κοινοβουλίου προϋποθέσεις ἀπαραίτητοί εἰσιν ἡ καλὴ πίστις τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ Βουλῆς καὶ ἡ συναίσθησις αὐτῶν τῆς τε ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς πλήρους ἀφοσιώσεως των εἰς τὸ καθῆκον, ἀνάγκη δὲ αἱ ἀρεταὶ αὗται νὰ παρακολουθῶσι Κυβέρνησιν καὶ Βουλὴν εἰς βαθμὸν τοιοῦτον ὥστε νὰ συνεπάγωνται τὴν ὑποχρέωσιν αὐτῶν εἰς ἐργασίαν ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ διὰ τὸ Κράτος καὶ μόνον τὸ Κράτος.

Θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη οὐδέποτε παρεκώλυσε πράγματι τὴν νομοθετικὴν πραγματοποίησιν καλῶν καὶ σοβαρῶν νομοθετημάτων καὶ μέτρων τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἀντίκειται εἰς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπαιτοῦντος διαφωτιστικὴν συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ. Προϋποθέτει δὲ ἡ προτεινομένη μεταστροφὴ προηγμένα πολὺ τὰ ἤθη καὶ πολιτισμὸν μέγαν, ἐθνικὴν ἀνατροφὴν ἕκαστον τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, ὅρους, οἵτινες εἰσέτι δὲν συντρέχουσι καὶ δι' αὐτὸ τάσσεται ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ι. Βέρροιος (ὥρα 8.8′). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρα 10,30′ μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Κ. Λιδωρίκης (10.33′). Ἡ προτεινομένη μεταρρύθμισις, λέγει, εἶνε ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀξία προσοχῆς διότι προτείνεται ὑπὸ βουλευτῶν, ἀποτελούντων τὰς κορυφὰς τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων. Ἀντικρούει ἀκολούθως τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ βουλευτῶν καὶ λέγει ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἀπέβλεψεν εἰς λεπτομερείας, ἃς ἀνέφερεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἀπέβλεψεν εἰς τὴν μεταστροπὴν τῶν κομμάτων ἀπὸ προσωπικῶν εἰς ἐθνικά. Τελευτῶν δηλοῖ ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Φ. Νέγρης (10.53'). Ἡ κωλυσιεργία τῆς συμπολιτεύσεως δὲν ὑπῆρχεν ἀρχικῶς, διότι οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τοῦ παρελθόντος ὁ Κουμουνδοῦρος, ὁ Θρασύβ. Ζαΐμης, ὁ Δεληγεώργης κλπ. κατέθετον τὴν ἀρχὴν εὐθὺς ὡς ἠγείροντο ἀξιώσεις ἐκ μέρους τῆς συμπολιτεύσεως. Ἀλλὰ ποῖον τὸ ἐλάττωμα τοῦ προσχεδίου τῶν ἐξ βουλευτῶν; Εἶνε γνωστὸν ὅτι οὐδέποτε οἱ βουλευταὶ κατορθώνουν, μετὰ διακοπήν τινα τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, νὰ ἐπανέλθουν κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἀκριβῶς ἡμέραν. Καὶ τότε ποῖος θὰ ἐμποδίσῃ τὴν Ἀντιπολίτευσιν νὰ εὑρεθῇ ἐνταῦθα κατὰ τὴν τεταγμένην ἐκείνην ἡμέραν καὶ νὰ ῥίψῃ τὴν Κυβέρνησιν; Τελευτῶν ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἐπιμείνῃ εἰς ἐπιψήφισιν τῆς τροπολογίας τῶν ἐξ βουλευτῶν, καθόσον ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θ' ἀναγκασθῇ νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Δ. Κλάδης (11.3'). Λέγει ὅτι ἡ διάταξις εἶνε θεμελιώδης καὶ ὡς τοιαύτη δὲν ὑπόκειται εἰς ἀναθεώρησιν. παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀφήσῃ τοὺς φίλους του νὰ ψηφίσουν ἐλευθέρως.

Π. Κυριακόπουλος (11.9'). Συνιστᾷ ὅπως ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Βουλὴ λάβωσιν ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν τὴν πρότασιν, ἥτις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας κ. Χ. Βοζίκη.

Α. Καζαζόπουλος. Λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ, λέγει, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 56 εἶνε θεμελιώδης καὶ ὡς τοιαύτη δὲν δύναται νὰ τεθῇ ὑπὸ ἀναθεώρησιν.

Σ. Δραγούμης. Φρονεῖ ἐπίσης ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἡμίσεως πλέον ἑνὸς εἶνε θεμελιώδης, ἡ δ' ἐπιτροπὴ δὲν ἔθιξεν αὐτὴν ἀλλὰ μόνον τὸ μὴ θεμελιῶδες μέρος αὐτῆς. Ὑπενθυμίζει εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, γενόμενον ἤδη θῦμα τοῦ περιβάλλοντος, τὸ πρῶτον Κρητικὸν Σύνταγμα, ὅπερ ἐπηκολούθησε τὸ Θέρισον. Ἐγένετο, λέγει, πλημμελὴς ἡ ψήφισις τοῦ Συντάγματος ἐκείνου διότι κατὰ τὴν ψήφισιν αὐτοῦ ἐπεκράτει ὁ φόβος, ὅστις καὶ νῦν ὑπάρχει, τῆς κωλυσιεργίας. Παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις ἔδειξεν ἤδη ὅτι γνωρίζῃ νὰ ὑποχωρῇ, νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν γνώμην του.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὁ ἀκούσας τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Δραγούμη θὰ ἐπίστευεν ὅτι οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν ἐπιζητοῦν ν' ἀνατρέψουν τὸ διέπον κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Ὁ μὴ παρακολουθήσας τὴν συζήτησιν καὶ μὴ ἀναγνώσας τὰς συζητουμένας τροπολογίας, θὰ ἐνόμιζεν ὅτι ἐπιδιώκεται ἡ ἀνατροπὴ θεμελιώδους διατάξεως, ὅτι εἰσηγούμεθα ὅπως τοῦ λοιποῦ ἀναγνωρίζεται ἀντίθετος ἀρχὴ τῆς ἰσχυούσης. Θὰ ὑπέθετεν, ὅτε ἤκουεν ἀγορεύοντα τὸν κ. Δραγούμην, ὅτι ζητοῦμεν νὰ ἀναγραφῇ ἐν τῷ Συντάγματι διάταξις, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας νὰ παρίστανται ἐνταῦθα. Τοὐναντίον ὅμως ἡμεῖς ἐπιδιώκομεν νὰ συγκεντροῦται ἐνταῦθα ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλήτερος ἀριθμός, ἡ τροποποίησις δὲ ἣν προτείνομεν θ' ἀσφαλίσῃ τὴν προσέλευσιν μεγαλητέρου ἀριθμοῦ βουλευτῶν.

Ἐπικαλούμενος εἶτα τὰ ἀλλαχοῦ γενόμενα καὶ μάλιστα τὰ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ καταδεικνύει ὅτι οὐδαμοῦ ἀντικοινοβουλευτικὴ εἶνε ἡ εἰσαγομένη διάταξις.

Ἐν τούτοις, λέγει, δὲν διστάζει νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβασμὸν μετὰ τῶν ἀντίθετον γνώμην ἐχόντων καὶ διατυποῖ μέσην τινὰ ὁδὸν καθ' ἣν «ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ οὐδὲ ἀπορασίσῃ τι ἄνευ τῆς παρουσίας τοὐλάχιστον τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ ἄνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἥτις ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ εἶνε μικροτέρα τῶν 4)5 τοῦ κατωτάτου ὁρίου τῆς ἀπαρτίας.

Μετὰ διακοπὴν 5' λεπτῶν τὸν λόγον λαμβάνει ἐπὶ τοῦ ἀπαραδέκτου ὁ κ. **Γ. Πώπ**, ὅστις λέγει ὅτι ἡ προτεινομένη τροπολογία συγκλονίζει αὐτὸ τοῦτο τὸ πολίτευμα καὶ δημιουργεῖ τὸν κίνδυνον τῆς διαιρέσεως τῆς Βουλῆς εἰς μικρὰ κομματίδα. Ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου, ὡς τὴν ζητεῖ, ἐκ πλάνης, ὁ κ. πρωθυπουργός, θέλει δημιουργήσει νέαν ἐπανάστασιν.

Ε. Κουλουμβάκης ἀντικρούει τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ καὶ ὑποστηρίζει τὴν περὶ ἀπαραδέκτου γνώμην.

Δὲν εἶνε, λέγει, νέαι ἰδέαι αἱ εἰσαγόμεναι σήμερον ἐνταῦθα. Αἱ ἰδέαι αἵτινες τείνουσι εἰς περιορισμὸν τῶν ἐλευθεριῶν εἶνε πολὺ παλαιαὶ καὶ ὑπὲρ τῶν παλαιῶν τούτων ἰδεῶν ἀγωνίζονται ὅσοι ὑπεραμύνονται τῆς τροπολογίας τῶν ἐξ βουλευτῶν.

Μ. Δαζέας. Ὁμιλῶν ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ἀπαραδέκτου λέγει, ὅτι οὐδεὶς πλέον λόγος ὑπάρχει πρὸς περαιτέρω συζήτησιν ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως συνεβίβασε τὰ διεστῶτα, ὑποβαλὼν τὴν τροπολογίαν, δι' ἧς οὐδαμῶς πλέον θίγεται ἡ οὐσιώδης διάταξις τοῦ ἄρθρ. 56 τοῦ Συντάγματος, ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς καταρτίσεως τῶν ἀποράσεων τῆς Βουλῆς, καὶ συνεπῶς περιττεύει ἡ τοῦ ἀπαραδέκτου ὑποβληθεῖσα ἔνστασις.

Η. Βουρλούμης. Ἀποκρούει τὸ ἀπαράδεκτον καὶ ὑποστηρίζει διὰ μακρῶν τὸ προσχέδιον τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ βουλευτῶν, ὁρισθέντων ὅτι ἡ κωλυσιεργία μεγάλην ἐν τῷ παρελθόντι ζημιῶν ἐγένετο πρόξενος.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει μετὰ τοῦτο τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἀπαραδέκτου περαιωμένην, ἐρωτᾷ δὲ τὴν Βουλήν, ὅπως δι' ἀναστάσεως ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀποδοχῆς ἢ μὴ τῆς προτάσεως.

Ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται τὴν πρότασιν.

Ἐξακολουθεῖ εἶτα ἡ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ἄρθρου 56 συζήτησις.

Β. Μιχαλάκης (2.13'). Ποιεῖται ἐν ἀρχῇ τὴν δήλωσιν ὅτι θέλει ψηφίσει ὑπὲρ τοῦ Κυβερνητικοῦ προσχεδίου ἐν ᾗ περιπτώσει ἐπιμείνῃ εἰς τοῦτο ἡ Κυβέρνησις. Ἀκολούθως ἀντικρούει τὴν διατύπωσιν τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ εἰς τὸ ἄρθρον 56.

Κ. Ραπτάρχης (2.25'). Φρονεῖ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Συντάγματος, ὡς ἔχει, ἐξασφαλίζει τὴν Βουλὴν ἀπὸ τοῦ νὰ λαμβάνωνται ἀποφάσεις ἐκ συναρπαγῆς, διὰ δὲ τῆς τροποποιήσεως τοῦ προσχεδίου τῶν ἐξ βουλευτῶν αἴρεται ἡ ἐξασφάλισις αὕτη. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν πρότασιν, λέγει, ὅτι αὕτη ἐπανορθώνει ἐπ' ὀλίγον τὸν κίνδυνον, προτείνει δ' ὅπως προκειμένου περὶ ἀποράσεων λαμβάνωνται αὗται διὰ τοῦ ἡμίσεως πλέον ἑνός.

Δ. Ροΐδης (2.30'). Προτείνει ὅπως δοθῇ τοὐλάχιστον ἡ εὐκολία ἵνα μεταρρυθμισθῇ τὸ ἄρθρον ἐὰν ἤθελε παραστῇ ἀνάγκη εἰς τακτικὴν Σύνοδον προσεχοῦς Βουλῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Τοῦτο ἀφορᾷ τὰς μεταβατικὰς διατάξεις καὶ μάλιστα τὸ ἄρθρον 107, τὸ ὁποῖον θέλει μεταρρυθμισθῇ καταλλήλως.

Ι. Πατσουράκος (2.35) ποιεῖται τὴν δήλωσιν ὅτι

θὰ καταψηφίσῃ τὴν διάταξιν, ὡς ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἥτις, κατὰ τὴν γνώμην του, δεσμεύει τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει μετὰ τοῦτο περαιωμένην τὴν συζήτησιν.

Ἀποφάσει τῆς Βουλῆς διεξάγεται πρῶτον ἡ ἐπὶ τοῦ 56ου ἄρθρου ψηφοφορία.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ὑπάρχει τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Κ. Γκατιβάν, ἡ ὁποία ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἔχουσα οὕτω·

«Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἀποφασίσῃ τι, προκειμένου μὲν περὶ ψηφίσεως νόμων, τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ ἡμίσεως πλέον ἑνὸς τῶν μελῶν αὐτῆς, κατὰ πᾶσαν δ' ἄλλην περίπτωσιν, ἄνευ τῆς παρουσίας τοὐλάχιστον τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ ἄνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν.

Ἀκολούθως ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 76 ὑπάρχει τροπολογία τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ βουλευτῶν ὑποτροπολογηθεῖσα ὑπὸ τούτων καὶ ἔχουσα ὡς ἑξῆς·

«Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ ἄνευ τῆς παρουσίας τοὐλάχιστον τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς οὐδὲ νὰ ἀποφασίσῃ τι ἄνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἥτις ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ εἶνε μικροτέρα τῶν 4/5 τοῦ κατωτάτου ὁρίου τῆς ἀπαρτίας».

Ἡ τροπολογία αὕτη γίνεται δεκτὴ δι' ἀναστάσεως, ἀλλ' ὁ κ. **Πρόεδρος**, **καθ'** ὃ ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ ἔχει δικαίωμα, διατάσσει ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως. Καλεῖ ψηφολέκτας τοὺς βουλευτὰς κ. κ. Δ. Γκιολβᾶν καὶ Ν. Βάρθην.

Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροπολογίαν λέγουσι «ναί», οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν «ὄχι». Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀναγγέλλει τὸ ἀποτέλεσμα, καθ' ὃ ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 189. Εἶπον «ναὶ» 152, εἶπον «ὄχι» 33 καὶ ἠρνήθησαν ψῆφον 4, κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον.

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Ἀνδρ. Σαρλῆς	Ν
Νικ. Χρυσόγελος		Δημ. Ροῦσσος	Ν
Α. Παπαφώτης		Νικ. Δελακοβίας	
Α. Γρίβας	Ν	Νικόλ. Σακελλαρίου	
Σ. Ψύχας	Ν	Γεώρ. Βλάσσης	
Π. Καρασεβδᾶς	Ν	Χαρ. Σπηλιόπουλος	
Ἐπ. Σουλτάνης		Νικ. Δημητρακόπουλος	Ν
Γ. Ποῦλος	Ν	Ἀναστ. Βάρβογλης	
Ι. Φαρμάκης		Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος	Ν
Ἀντ. Ροντήρης		Ἰωάν. Π. Μανέτας	
Α. Τριγώνης		Δ. Πλαπούτας	Ν
Ε. Λαμπρακάκης	Ν	Ἀλ. Παπαναστασίου	Ο
Ἰωάν. Καναβὸς	Ν	Ἰωάν. Μπακόπουλος	
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ν	Δημ. Χνιάδης	Ν
Α. Σπετσέρης		Δημ. Καρέλας	
Ι. Τσιγκόλης	Ν	Ἀθ. Πετρόπουλος	Ν
Στέφ. Γρανίτσας	Ν	Χαρ. Στασινόπουλος	
Γ. Ἰατρίδης	Ν	Κωνστ. Ρεβελιώτης	
Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Ν	Νικ. Τριανταφυλλάκος	Ο
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ν	Α. Κατριβάνος	
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	Ν	Ἠλ. Φλέσσας	
Ἰωάν. Ἀκρίδας	Ν	Ἰωάν. Πολίτης	Ν
Θεόφ. Θεοδωρόπουλος	Ν	Παν. Δεληβοριᾶς	Ν
Ἐμμ. Ρέπουλης	Ν	Σπυρ. Τσαγκάρης	Ν
Δημ. Καλέργης	Ο	Θ. Πέρρος	Ν
Ἀθ. Χριστόπουλος		Χαρ. Βοζίκης	
Γεώρ. Νέζος		Ἀντ. Βούτσης	Ν
Παν. Ἀραβαντινὸς	Ο	Νικ. Χαρδούβαλης	
Ἰωάν. Τερζάκης	Ν	Περ. Ἀλεξάκης	
Παν. Φραντζῆς		Θεόδ. Γρηγορίου	Ν
Γεώρ. Παπασπυρόπουλος	Ν	Σπυρ. Σῦρος	Ν
Γεωργαντᾶς Θρόνος	Ν	Κωνστ. Γ. Καραπάνος	
Γεώρ. Παρασκευόπουλος		Περ. Κ. Καραπάνος	
Νικ. Κόνδης	Ν	Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς	
Ἀθ. Σωτηριάδης	Ν	Πύρ. Καραπάνος	
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος		Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς	
Κωνστ. Καζαντζῆς	Ν	Ἐλ. Βενιζέλος	Ν
Γερ. Νταραβᾶς	Ν	Ἐμμ. Μπενάκης	
Δημ. Κούζης		Φωκ. Νέγρης	Ο

Παναγ. Χαρακόπος		Ἀλέξ. Ζαΐμης	
Κ. Ρακτιβὰν	Ο	Δ. Γαλαβᾶς	Ο
Μιλτ. Νεγρεπόντης	Ν	Α. Μιχαλακόπουλος	Ν
Γ. Ζερβουδάκης		Δ. Θ. Ροῦφος Κανακάρης	Ο
Λάμπρος Κορομηλᾶς	Ν	Κωνστ. Γόντικας	Ο
Π. Λαγοπάτης	Ν	Ν. Κοντογούρης	Ν
Γεώρ. Στρατούλης	Ν	Ἰωάν. Βέρροιος	Ν
Κ. Μάνος		Πολ. Πολυχρονιάδης	Ο
Τιμ. Ἡλιόπουλος	Ο	Παν. Ζαΐμης	
Δημ. Βενιζέλος		Δ. Μάρκου	
Μιχ. Γαλανὸς		Γεώρ. Κατσιμπίρης	
Α. Παναγιωτόπουλος	Ν	Σπηλ. Ἀγαπητὸς	Ν
Γεώρ. Πολίτης	Ν	Α. Φωτήλας	
Ἰωάν. Ἀθανασάκης		Α. Χοϊδᾶς	Ν
Γεώρ. Νικολαΐδης		Θεόδ. Ψυχαλινὸς	Ν
Λουκᾶς Μπέλλος		Γ. Παπακυριακόπουλος	
Ἀριστομ. Θεοδωρίδης	Ν	Βασίλ. Ἀντωνόπουλος	Ν
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης		Α. Καφετζόπουλος	ἀρν.
Κωνστ. Δεμερτζῆς	Ο	Α. Φλαμπᾶς	Ο
Θε. Πετμεζᾶς	Ο	Κωνστ. Πανουτζόπουλος	Ν
Γεώρ. Καζανόβας	Ν	Νικ. Συριόπουλος	Ν
Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης	Ν	Θαν. Πετραλιᾶς	
Γεώρ. Σταμπάδος		Πελ. Ἡλιόπουλος	Ο
Θεμ. Μιχαλόπουλος	Ν	Χρ. Κορύλλος	Ν
Δημ. Ἀνδρέου	Ν	Ξεν. Σταυρουλόπουλος	
Δημ. Ζαβογιάννης	Ν	Παν. Βουρλούμης	Ν
Ἐμμ. Κυταριόλλος	Ν	Νικ. Ραυτόπουλος	Ν
Βασ. Κυρέλλος	Ν	Χρ. Μεϊντάνης	Ο
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου	Ν	Διον. Πολυζογόπουλος	Ο
Νικ. Σπηλιώτης		Ἰωάν. Δογάνης	Ν
Σπυρ. Παπαχατζῆς	Ν	Γεώρ. Λαμπρινόπουλος	
Σάββας Βαρβιτσιώτης		Γεώργ. Ἀβέρωφ	
Λουκ. Κουτσοπέταλος	Ν	Νικόλ. Σταματιάδης	Ν
Νικ. Ἀνδρεαδάκης		Δημ. Χρυσοστάλης	Ν
Δημ. Λαζαρῆς		Εὐάγ. Γεωργιάδης	
Σπυρ. Θεοδωρόπουλος	Ν	Ἰωάν. Μπουρνιᾶς	Ν
Ἀναστ. Πουλῆς	Ν	Νικόλ. Ἀβέρωφ	
Νικόλ. Ρούσης	Ν	Γεώρ. Μπένος	Ν
Στέφ. Ν. Δραγούμης	Ο	Νικόλ. Κάραλης	

Κωνστ. Χατζηγιάννης	Σπ. Φορέστης
Δημ. Βάχλας	Νικ. Ραυτόπουλος ἀργ.
Γεώρ. Κοσόνας	Ὀθ. Τετενὲς Ν
Ἀπόστ. Ἀποστολίδης	Γεώρ. Μουσούρης
Μιχ. Σρακιανάκης Ν	Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος
Ηλούτ. Μαυρίκης	Θ. Κοντομίχαλος
Βασίλ. Ἀθανασούλας	Λεων. Ἐμπειρίκος Ο
Κωνστ. Χατζάκος	Σταμ. Βαρελιαδάκης Ν
Γεώρ. Ραζέπης Ν	Δημ. Μάνθος Ν
Νικόλ. Πετσάλης	Περ. Γρυπάρης Ν
Ἰωάν. Λούντζης Ν	Κωνστ. Καλομενόπουλος
Διον. Κουλούμπαρδος	Τριαν. Παπαδάμ
Ἀναστ. Λούντζης	Θωμᾶς Σκάσης Ν
Καῖσαρ Ζέζας Ν	Ἰάκ. Ἀβάζος Ν
Διον. Κλάδης Ο	Δημ. Ζαμάνος
Νικ. Παπαδάτος	Νικόλ. Καμπάνης Ο
Κωνστ. Ζαβιτσάνος Ν	Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος Ν
Νικ. Βάρθης Ο	Ἀλέξ. Μαλασπίνας
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης	Γεώρ. Ραΐτσης ἀργ.
Σπυρ. Χατζάρης	Ἀντ. Ρεβίνθης
Ηαν. Μανωλίτσης Ν	Μάρκ. Βαλληνδρᾶς
Σπ. Κογεβίνας Ν	Νικολ. Καλβοκορέσης Ν
Σπυρ. Βλαντῆς Ν	Κωνστ. Ἀλαβάνος Ν
Εὐθ. Α. Βελλιανίτης	Δημ. Πετσετάκης Ν
Χρ. Καποδίστριας	Χαρίλ. Προβελέγγιος
Ἀνδρ. Κρητικὸς	Ἐμμ. Πατρίκιος Ν
Λαυρ. Μαβίλης Ο	Ἰωάν. Μαμάης Ν
Κωνστ. Καταρόρης	Ἰωάν. Καρδόνης
Σπυρ. Λάσκαρης	Ἀντ. Φραγκᾶσκος Ν
Βασίλ. Ηυλιώτης Ν	Δημ. Καΐρης
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης Ν	Θαλ. Κουσούπης Ν
Διον. Βυνιεράτος	Γεώρ. Φλαιώρης Ο
Ηαν. Λιβιεράτος Ν	Κωνστ. Μέρμηγκας
Σπυρ. Ἰγγλέτης ἀργ.	Γεώρ. Οἰκονόμου Ν
Νικ. Χαριτάτος Ν	Εὐστρ. Κουλουμβάκης Ο
Ἀνδρ. Μονάκρους Ν	Ἰωάν. Λυμπερόπουλος Ο
Πέτρ. Βασιλόπουλος	Νικ. Πετροπουλάκης
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης Ν	Γεώργ. Τσοχώνης
Νικ. Ἀλεβιζάτος	Ηαναγ. Πετρόπουλάκης Ν

Ηαν. Κουμάνταρος	Ἀθ. Περρωτῆς
Ἰωάν. Ἀθηναγένης Ο	Π. Ἰατρόπουλος Ν
Βασίλ. Μιχαλέας Ν	Π. Καράπαυλος Ο
Ἰωάν Βαβανᾶκος Ν	Ἀνδρ. Κακαβᾶς Ν
Ἰωάν. Πατσουρᾶκος Ο	Εὐστ. Μπαρδόπουλος Ν
Χρ. Πετρέας Ν	Γεώργ. Κορομπλᾶς
Πέτρος Μαυρομιχάλης	Δημ. Κανελλόπουλος Ν
Ἰωάν. Φουρίδης	Ἀθ. Λίλιανὸς
Ἀναστ. Ἀβέρωφ	Ἀντ. Ζησιμόπουλος Ν
Ἰωάν. Χρυσοβελώνης Ν	Θεμ. Κουτσομητόπουλος Ν
Δημ. Οἰκονόμου	Γεώρ. Σπηλιόπουλος Ν
Μιλτ. Μπουρίδης	Κωνστ. Τριγγέτας
Νικ. Γεωργιάδης	Γεώρ. Ράλλης
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν	Γεώρ. Μποῦτος
Δημ. Κουκιάδης	Ἰωάν. Κουρτάκης Ν
Γεώρ. Τσαξίρης	Φώτ. Βακαλόπουλος Ν
Γεώρ. Σχινᾶς	Ἀθ. Παπαγελᾶς
Γεώρ. Δρίβας Ν	Μαν Πιπιλῆς
Ἀλέξ. Κασσαβέτης	Π. Μερλόπουλος
Κωνστ. Χρυσοχοΐδης	Δ. Ἀναστασόπουλος
Γεώρ. Βλάχος Ν	Ἰωάν. Λεωνίδας
Πελ. Ἀγγελίδης Ν	Πέτρος Γκίνης Ν
Κωνστ. Γιαννακόπουλος Ν	Ἀλέξ. Διομήδης Ο
Φίλ. Ζαρζάμπας	Ἀνδρ. Ἀναργύρου
Χ. Μωραΐτης	Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς
Νικ. Παπαϊωάννου Ν	Ἀλέξ. Παπαποστόλου Ο
Μιχ. Φωτιάδης	Δημ. Θεοδοσόπουλος
Βασίλ. Συληβρίδης	Παυσ. Ζωγλοπίτης
Περ. Αποστολίδης	Γεώρ. Ζούκας Ν
Λεων. Ἀναγνώστου	Κωνστ. Σταμούλης
Κωνστ. Ζησόπουλος	Ἰωάν. Κωτίκας
Χ. Δικαῖος Ν	Βασίλ. Γρίβας
Σ. Ντολιόπουλος Ν	Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος
Ηαν. Φλέσσας Ν	Ν. Γαρδικιώτης Ν
Π. Κασίμης	Δημ. Μπούσδρας
Ν. Παπαλέξης	Γεώργιος Τάγιας
Δημ. Κάβουρας Ν	Κωνστ. Παπακυρίτσης
Μ. Δαζέας Ν	Χρ. Καρᾶς Ν
Α. Πετρομανιάτης Ν	Α. Θανόπουλος Ν

Νικ. Γιουβρῆς	N	Κ. Λιδωρίκης	O
Γ. Καθάργιος		Θερ. Παπαϊωάννου	
Χρ. Βλάτσιος		Ν. Ξηρὸς	N
Δημ. Κουκουλέτσος	N	Νικ. Φραγκίστας	
Γεώρ. Σπυρόπουλος		Ἰωάν. Γιδογιάννος	
Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης		Νικ. Πολιτόπουλος	
Γεώρ. Ράμμος	N	Κωνστ. Περιβολιώτης	
Εὐθ. Μαντόπουλος	N	Ἰωάν. Γιαμαρέλος	N
Λάμπρος Περιστέρης		Ἀνδρ. Μαρλᾶς	N
Θερ. Ραφαλιᾶς		Δημ. Δεδούσης	
Κυρ. Κυριαζόπουλος		Γεώργ. Σιγγούρης	
Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης		Στέρ. Σουμαρίπας	
Παν. Βερβενιώτης		Κωνστ. Δημοκωστούλας	N
Γεώργ. Καλλίτσης		Ἰωάν. Γραμματίκας	N
Ἰωάν. Μάνος	N	Ἠρ. Βελλόπουλος	
Σπυρ. Ματσούκας		Ἀθ. Χρηστίδης	
Ρήγας Χατζηρρήγας	N	Γεώργιος Ἠὼπ	O
Ι. Παπαλουκᾶς		Δημ. Βρατσάνος	N
Ἰωάν. Τσιριμῶκος	N	Ἐμμ. Παγκάρας	N
Μιλτ. Σακελλαρίου	N		

Ἐπομένως ἡ τροπολογία ἐγένετο δεκτὴ καὶ τὸ 56ον ἄρθρον διαρρυθμισθὲν γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ὡς ἐξῆς·

"Αρθρον 56.

«Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ ἄνευ τῆς παρουσίας τοὐλάχιστον τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς, οὐδὲ ν' ἀποφασίσῃ τι ἄνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἥτις ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ ἦναι μικροτέρα τῶν 4)5 τοῦ κατωτάτου ὁρίου τῆς ἀπαρτίας.

»Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται».

Ἐπὶ τοῦ 54ου ἄρθρου ὑπάρχει τροπολογία τοῦ κ. Ν Δελλακοβία, ἥτις ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως, ἔχουσα οὕτω·

«Τὸ 54ον ἄρθρον ν' ἀντικατασταθῇ ὡς ἐξῆς: «ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος *τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου μηνὸς*, ἐκτὸς ἂν ὁ Βασιλεὺς τὴν συγκαλέσῃ ἐνωρίτερον. Ἡ διάρκεια ἑκάστης Συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶνε βραχυτέρα τῶν τριῶν μηνῶν οὐδὲ μακροτέρα τῶν ἓξ. Ἡ Βουλὴ ἅμα τῷ καταρτισμῷ αὐτῆς, οἱ Ὑπουργοὶ ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλλωσι τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος· μέχρι τῆς λήξεως τῆς συζητήσεως αὐτῶν ἀπαγορεύεται ἡ ψήφισις νομοσχεδίων ἀσχέτων πρὸς τὸν προϋπολογισμόν, ἐκτὸς ἐὰν ἀποφασίσωσι τὰ 2]3 τῆς Βουλῆς».

Γίνεται εἶτα δεκτὴ δι' ἀναστάσεως ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 54 τροπολογία τῶν ἓξ βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω·

«Τὸ ἐδάφιον β' τοῦ ἄρθρου 54. ἀπαλείφεται. Τὸ ἐδάφιον γ' διαρρυθμίζεται οὕτω· «Ἡ διάρκεια ἑκάστης τακτικῆς Συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶνε βραχυτέρα τῶν τριῶν μηνῶν, εἰς οὓς δὲν λογίζεται ὁ χρόνος τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 38 ἀναστολῆς».

Ψηφίζεται ἀκολούθως δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 54. ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω·

"Αρθρον 54.

«Ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου εἰς τακτικὴν Σύνοδον διὰ τὰ ἐτήσια ἔργα, ἐκτὸς ἂν διὰ τὰ ἔργα ταῦτα ὁ Βασιλεὺς συγκαλέσῃ αὐτὴν πρότερον συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 37.

«Ἡ διάρκεια ἑκάστης τακτικῆς Συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶναι βραχυτέρα τῶν τριῶν μηνῶν, εἰς οὓς δὲν λογίζεται ὁ χρόνος τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 38 ἀναστολῆς».

Λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις, ὥρᾳ 3. 25' τῆς πρωΐας.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κυγεβίνας.

δρομικῆς ταχύτητος εἰς εἰσαγωγὴν τῶν κατηγοριῶν κατὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Πατρίδος», χωρὶς τὴν ἐνέργειαν τῶν προανακρίσεων κατὰ τὸν νόμον. Ὅταν δὲ θὰ συζητήσωμεν ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τοῦ Προνομιούχου θὰ συναντήσωμεν καὶ ἐκεῖ οὐχὶ εὐχαρίστως τὸν κ. Εἰσαγγελέα αὐτόν.

Θ. Πετρουλιᾶς. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ μετατεθῇ ὁ Εἰσαγγελεύς, διότι ἐδημιουργήθη ἀνώμαλος κατάστασις ἐν Πύργῳ ἐξ αἰτίας σειρᾶς ἀναρμόστων ἐπεισοδίων.

Ι. Κοντοπάνος. Πρόκειται περὶ Εἰσαγγελέως ὅστις ἀποτελεῖ καύχημα τῆς ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης.

Α. Πετρομιχελάκης. Τιμᾷ τὴν Δικαιοσύνην, ἐν Καλάμαις ἀρξάμενος ἀρίστας ἀναμνήσεις, τιμῶν εἶνε ἄξιος καὶ ὄχι μομφῶν καὶ δυσφημήσεως.

Χ. Βοζίκης. Ἡ ἀσυλία τοῦ βουλευτικοῦ βήματος ἔχει τὰ ὁριά της, ἀλλὰ ἐξετράπημεν ἐνταῦθα καὶ εἰς ἀνάπτυξιν κατηγοριῶν κατὰ τοῦ Εἰσαγγελέως, ἐκ τῶν ἀρίστων λειτουργῶν τῆς Δικαιοσύνης ὄντος. Δὲν εἶνε ἀνδρικὸν τοῦτο, ἀφοῦ μάλιστα, κατά τινα τελευταίαν ἐγκύκλιον τοῦ προκατόχου Ὑπουργοῦ, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταγγείλῃ ἀδικοῦντα αὐτὸν βουλευτήν. Ἀνεπτύχθη κατηγορία κατὰ τοῦ Εἰσαγγελέως ὅτις δὲν ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ἐλέγχου τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Κ. Γόντικας. Ὄντως εἶνε ἐκ τῶν ἱκανωτάτων καὶ ἀξίων ὑπαλλήλων, ἀλλὰ πρόκειται νῦν περὶ ζητήματος πιέσεως πολίτου παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως κ. Μανουσοπούλου διὰ τῆς εἰσαγγελικῆς του ἰδιότητος. Σχετικῶς δὲ λέγω ὅτι ἕνεκα ἀντιζηλειῶν τῶν δικαστῶν ἐν Πύργῳ, ἡ κατάστασις δὲν εἶνε διόλου ὁμαλή, ὅθεν ἐπιβάλλονται μέτρα. Ὁ δὲ κ. Βαρουξῆς κατεδικάσθη δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως καὶ ἐν διαστήματι 3 ἡμερῶν εἰς 6 μηνῶν φυλάκισιν, ἀνεδιφήθησαν δὲ συγχρόνως παλαιαὶ μηνύσεις καὶ ὁ αὐτὸς κ. Βαρουξῆς ἐδικάσθη καὶ κατεδικάσθη ἀλληλοδιαδόχως εἰς φυλακίσεις πολυμήνους κλπ. Εἶνε τοῦτο ὁμαλὸν καὶ κανονικόν;

Ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπε πρὸ ὀλίγου, ὅτι θὰ ἐξετάσῃ καὶ θὰ λάβῃ μέτρα, ἀλλὰ τί θὰ ὠφελήσῃ τοῦτο τὸν πολίτην, ὅταν μείνῃ 3 ἔτη ἐν ταῖς φυλακαῖς; Ὅθεν ἐπιβάλλονται προληπτικὰ μέτρα παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Δ. Κλάδης. Συμφωνεῖ μὲ τὸν κ. Βοζίκην, ἀλλὰ μὲ τὴν παρατήρησιν, ὅτι, ἐκ τοῦ ὅτι εἶνε εἷς ὑπάλληλος τίμιος,

δὲν ἕπεται ὅτι ἀποκλείεται ὁ ἔλεγχος μεμονωμένων πράξεών του. Τὸν κ. Εἰσαγγελέα δὲν γνωρίζει, γνωρίζει ὅμως ὅτι τὸ ἕτερον πρόσωπον, ὁ Πρόεδρος, πολλάκις ἐθορύβησεν εἰς τὰς ἐπαρχίας ὡς δικαστικὸς ὑπάλληλος, ἐσχάτως μάλιστα καὶ ἔγγραφοι ἐκθέσεις ἐναντίον του ὑπῆρχον ἐκ μέρους τῶν Ἀρεοπαγιτῶν τῶν μεταβαινόντων εἰς τὰς ἐπαρχίας πρὸς συλλογὴν πληροφοριῶν καὶ ἐν τούτοις προήχθη ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστ. Συμβουλίου.

Χ. Πετρέας. Θεωρεῖ πρόωρον τὴν ἀξίωσιν προλαλήσα τος βουλευτοῦ, ὅτι πρέπει νὰ μετατεθῇ ὁ κ. Εἰσαγγελεύς, νὰ ἐπεμβῇ ἐνεργῶς καὶ ἀμέσως ὁ Ὑπουργός, πρέπει νὰ βεβαιωθῶσι πρῶτον δικαστικῶς αἱ παραβάσεις τοῦ Εἰσαγγελέως.

Δ. Γκιόκας. Ὁ Εἰσαγγελεὺς μετὰ τὸ δημοσίευμα τῆς «Πατρίδος» ὑπέγραψεν αὐτὸς τὸ ἐγκληστήριον θέσπισμα, ἢ ὁ Ἀντισαγγελεύς; Αὐτὸ ἠρώτησέ τις προηγουμένως, ἀλλὰ ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ εἶνε ἀδιαίρετος προκειμένου περὶ ἐνεργείας τῆς Εἰσαγγελίας ἀπέναντι τρίτου. Ὁ κ. Μανουσόπουλος ὑπὸ ἔποψιν μορφώσεως εἶνε ἐκ τῶν ἀρίστων, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω τίς ἐστὶν ὡς χαρακτήρ. Καὶ χαρακτῆρες μᾶς ἔλειψαν, ὄχι μορφώσεις. Καὶ δὴ αἱ καταγγελίαι κατὰ τοῦ κ. Βαρουξῆ δὲν προῆλθον βεβαίως ἀπὸ εὐθείας συνειδήσεως. Δὲν θέλω ἀκόμη ν' ἀποφανθῶ περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ Εἰσαγγελέως ἐν τῇ περὶ ἧς πρόκειται ὑποθέσει. Ἀλλά, γενικῶς δύναμαι νὰ εἴπω, ὅτι ἐπείγει λίαν καὶ ἡ δικαστικὴ ἐκκαθάρισις. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὀφείλει νὰ καλέσῃ τὸν Εἰσαγγελέα τῶν Ἑρετῶν Πατρῶν νὰ κανονίσῃ τὸ ταχύτερον τὰς σχέσεις Εἰσαγγελέως καὶ Προέδρου Πύργου καὶ νὰ συστήσῃ τῷ πρώτῳ ν' ἀπέχῃ, μέχρι τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐξελέγξεως τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ κ. Βαρουξῆ, πάσης ὑποθέσεως. Καί, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, λέγω ὅτι δὲν ἔχομεν πρὸς τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον τὴν ἐμπιστοσύνην ἣν ἔχομεν πρὸς τὸν κ. Ὑπουργόν.

Ε. Κουλουμβάκης. Ἐὰν ὁ δημοσιογράφος ἀνέγραψεν ἀδικαιολογήτως ὅτι ὁ Εἰσαγγελεὺς εἶπε τὸν Πρόεδρο «κακοηθέστατον», ἐὰν ἐτηλεγράφησε τοῦτο εἰς τὰ Ἀθηναϊκὰ φύλλα, ἐὰν διήγειρεν οὕτω σκάνδαλον εἰς βάρος τῆς Δικαιοσύνης, δὲν ἐπεβάλλετο ταχεῖα ἐνέργεια κατὰ τοῦ

τοιούτου δημοσιογράφου; Καὶ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα ὁ Εἰσαγγελεύς, θιγόμενος ὡς πολίτης τοὐλάχιστον νὰ μηνύσῃ τὸν ἀδικοῦντα ἢ συκοφαντήσαντα αὐτόν;

Τὰ πράγματα εἶνε ὅτι ἠγέρθη ποινικὴ ἀγωγὴ καὶ εἰσήχθη εἰς δίκην, κατεδικάσθη, χωρὶς νὰ παρουσιασθῇ καὶ νῦν εὑρίσκεται ἐν Ἀθήναις.

Γ. Παπακωνσταντίνου. Συνιστῶ νὰ προσέξῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, μήπως ἡ ἀπρακτέντρωσις ἐνεκαθίδρυσεν ἀδικίαν.

Δ. Μαυρουζώγκου. Κατηγοροῦμεν μόνον τὸν Εἰσαγγελέα ὅτι εἰσήγαγε δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως τὸν κ. Βαρουξῆν εἰς δίκην, χωρὶς νὰ ἀρίσῃ νὰ διενεργηθῇ προανάκρισις, ἥτις θὰ ἀπεδείκνυεν ὅτι εἶπεν ὁ Εἰσαγγελεὺς κατὰ τοῦ Προέδρου ὅσα ἀνέγραψεν ἡ «Πατρίς»—ὡμολόγησεν ὁ ἴδιος κατόπιν ὅτι τὸν εἶπεν «ἀνάξιον» ὅπερ εἶνε ἐπιβαρυντικώτερον τοῦ «κακοηθέστατος»—καὶ, διενεργουμένης προανακρίσεως, δὲν θὰ παρεπέμπετο ἀσφαλῶς ὁ δημοσιογράφος εἰς δίκην. Πρὸς τούτοις, ἐνήργησε μετὰ τοιούτου πάθους, ὥστε, ἀναδιφήσας παλαιὰς καταγγελίας, συνετέλεσε νὰ καταδικασθῇ καὶ εἰς δύο καὶ εἰς 3 ἐτῶν φυλάκισιν ὁ δημοσιογράφος καὶ τὸν κατέστησε φυγάδα ἐκ Πύργου.

Δ. Μαυρουζώκου. Διὰ τοῦ δημοσιεύματος προσεβλήθη καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ Πρόεδρος, ὅταν δὲ εἰσήχθη ἡ κατηγορία, λόγῳ συναδελφικοῦ πνεύματος ἐδικάσθη αὐστηρῶς ὁ δημοσιογράφος. Ἐὰν ὁ Εἰσαγγελεὺς ἀνεῦρεν ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Εἰσαγγελίας καὶ ἄλλας ὑποθέσεις καὶ τὰς εἰσήγαγεν δὲν ἔπταισε, καλῶς ἔπραξεν ἐὰν εἰσήγαγεν ὑπόθεσιν διότι ἐνόμισεν ὅτι προσεβάλλετο διὰ τῶν δημοσιευθέντων τὸ δικαστικὸν Σῶμα Πύργου, καλῶς ὡσαύτως βεβαίως δὲν ἔπραξεν ἐὰν παρέβλεψε τὴν προανάκρισιν—τοῦτο πρέπει νὰ ἐξακριβωθῇ. Παρακαλῶ τὸν Ὑπουργὸν νὰ προσθῇ εἰς μέτρα, ὅπως ἀποκατασταθῇ ἡ ἁρμονία τῆς ταραχθείσης Δικαιοσύνης ἐν Πύργῳ.

Ν. Στρογγύλος. Ἀμφότεροι οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, ὁ πρόεδρος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς εἶναι τιμιώτατοι καὶ ἱκανώτατοι, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ἀναφυείσης ἔριδος ὑπάρχει οὐχὶ ἁρμονία εἰς τὴν δικαιοσύνην, ἐπιβάλλεται δὲ εἰς τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ ἄρῃ τὴν μὴ ἁρμονίαν;

Χ. Δικαῖος. Καὶ εἰς ἄλλα μέρη περὶ τοῦ Προέδρου

κ. Μαυρέα ἐδημιουργήθησαν ἐπεισόδια μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἄλλων δικαστικῶν προσώπων εὐθὺς ὡς μετέβαινεν εἰς αὐτά.

Δ. Φλαμπούρας. Ἐὰν ὑβρίζετο, ἔστω, ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τῆς «Πατρίδος» ἄλλος τις πολίτης, ὁ κ. εἰσαγγελεὺς θὰ εἶχε τὴν αὐτὴν προθυμίαν νὰ εἰσαγάγῃ τὴν καταγγελίαν δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως, ἢ θὰ ἄφινεν αὐτὴν νὰ μείνῃ διὰ τὰς ἑλληνικὰς καλένδας; Ἦτο κἂν ἀξιοπρεπὴς ἡ ἐνέργεια αὕτη τοῦ κ. εἰσαγγελέως, ἡ τοιαύτη χρῆσις τοῦ δικαιώματος τοῦ εἰσαγγελέως; Ἐνήργησεν ὅθεν πρὸς ἰκανοποίησιν προσωπικοῦ πάθους, οὔτε ἠδικήθη κἂν διὰ τῆς δημοσιεύσεως, ἥτις ἦν ἁπλῆ χρονογραφικὴ περιγραφὴ ἐπεισοδίου συμβάντος πράγματι μεταξὺ τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ Προέδρου ἐν Πύργῳ. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ὀφείλει τηλεγραφικῶς νὰ διατάξῃ τὸν εἰσαγγελέα τῶν ἐφετῶν Πατρῶν πρὸς ἀναβολὴν τῶν ὑποθέσεων, νὰ περιέλθουν ἔστω καὶ εἰς τὴν τακτικὴν ἀνάκρισιν. Ἔχει ἄμεσον ὑποχρέωσιν ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ μὴ κοινοποιηθῇ αὐτῇ ἡ ἐρήμην καταδίκη τοῦ δημοσιογράφου εἰς 3μηνον παρὰ τοῦ δικαστηρίου καὶ νὰ ἀναβληθῶσι καὶ αἱ μετέπειτα ἀφυπνισθεῖσαι μυνήσεις, κωλύεται ἴσως ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ παρέμβῃ, ἀλλὰ τότε πρὸς τί τὸ ἀξίωμα, πρὸς τί ἡ Βουλή—καὶ δὲν κωλύεται τελείως ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐλέγχου τοῦ τύπου διὰ τοιούτων ἐνεργειῶν ὡς ἡ τοῦ κ. Εἰσαγγελέως Πύργου;

Π. Παρρόπουλος. Ὑπεραμύνεται τοῦ εἰσαγγελέως, ὁρῶν ὅτι ἐγείρεται θόρυβος πρὸς ἐπίτευξιν μεταθέσεώς του ἐκεῖθεν, αὐστηροτάτου ὄντος περὶ τὸ καθῆκόν του.

Η. Λεονταρίτης. Ἡ σύρραξις εἰσαγγελέως—προέδρου ἔσχεν ἀφορμὴν τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἄρα ἀναρμοδίως εἰσήχθη εἰς τὸ Πλημμελειοδικεῖον ὁ γράψας ἐπ' αὐτῆς δημοσιογράφος. Ἡ Πολιτεία δυσπιστεῖ ἔμμισθοι ὑπάλληλοι νὰ κρίνουν πολίτας καταγγελλομένους παρ' ἄλλων ὑπαλλήλων, διὰ τοῦτο ὁ ἔνορκος καθιερώθη εἰς τὰ πλεῖστα Κράτη ὡς ὁ ἁρμοδιώτερος πρὸς κρίσιν.

Ἐὰν ἀναρμοδίως εἰσήχθη ἡ ὑπόθεσις μεταξὺ εἰσαγγελέως καὶ δημοσιογράφου δύναται ν' ἀσκηθῇ τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναιρέσεως, πρὶν ὅμως τερματισθῇ ἡ ὑπόθεσις δὲν δύναται νὰ παρέμβῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης. Καὶ ἤδη, εἰσαχθεὶς δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως, δύναται νὰ ζη-

τήσῃ τὴν καταστολὴν τῆς καταδιώξεως καὶ τὴν καταδίωξιν τοῦ εἰσαγγελέως.

Γ. Ηὼπ. Σειρὰν παραδόξων ῥάσεων ἔχομεν ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ. Εἰσαγγελεὺς μηνύων καὶ Πρόεδρος ἐνδιαφερόμενος κατεδίκασαν ἐρήμην τὸν δημοσιογράφον. ὁ κ. εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν ἐξήτασε τοῦτο; Καὶ δὲν ἀνήγοντο τὰ ἀναγραφέντα ἐν τῇ ἐφημερίδι εἰς τὸν δημόσιον βίον τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν, ὡσὰν νὰ ὑπάρχῃ πράγματι σημεῖον τοῦ βίου τῶν δικαστικῶν προσώπων ἰδιωτικόν; Καὶ δὲν ἐνεδεικνύετο ῥητῶς τὸ ὁρκωτὸν δικαστήριον ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ; Ὁ κ. Ὑπουργὸς κόπτεται ἐνταῦθα πάντοτε ὑπὲρ τῆς Δικαιοσύνης ὁσάκις γίνεται λόγος κατ' αὐτῆς, ἀλλὰ μεγαλειτέραν μείωσιν τῆς Δικαιοσύνης ἀπὸ τὰ συμβάντα ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ δὲν δύναταί τις εὐκόλως νὰ φαντασθῇ.

Ι. Πατσουράκος. Καταρίνει τὴν ἐνέργειαν τοῦ Εἰσαγγελέως, πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς καταπιέσεως τοῦ Τύπου παρὰ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν ἀναφέρει ὅτι ἐν Καλάμαις εἰς δημοσιογράφος εἰσήχθη δεκαεξάκις εἰς τὸ Πλημμελειοδικεῖον δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως.

Κηρύσσεται περαιωμένη ἡ ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως συζήτησις.

Ὑποβάλλεται πρότασις περὶ προτάξεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 15 ἐπερωτήσεως παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. Θ. Πετραλιᾶ. Ν. Β. Βάρθη, Φ. Νέγρη, Ι. Πατσουράκου, Α. Σκιαδαρέση, Ι. Μαβίλλη κλπ.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀπορρίπτει αὐτήν.

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς διακοπείσης συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τοῦ διατί ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας δὲν προέβη εἰς διορισμὸν διευθυντοῦ τῆς δασολογικῆς Σχολῆς Βυτίνης, ὁ κ. **Ι. Μπακόπουλος** λαμβάνων τὸν λόγον, συνιστᾷ νὰ διορισθῇ τοιοῦτος.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν ὑπάρχει πρόσωπον ἔχων τὰ ἐκ τοῦ νόμου προσόντα, εἰς ἔχων δὲν ἐδέχθη...

Ι. Μπακόπουλος. Νὰ διαταχθῇ τότε ὁ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ παρὰ τὸν νόμον τμηματαρχεύων τῶν δασῶν νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μείνῃ τὸ τμῆμα ἄνευ διευθυντοῦ.

Π. Καραπάνος. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας εὑρίσκεται εἰς λόγον ἀνάγκης.

Ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ, ἐξ ἀφορμῆς ἐγγεγραμμένης σχετικῆς ἐπερωτήσεως, ὁ κ. **Πελ. Ἠλιόπουλος** λέγει: «Κατὰ τὸ ἄρθρον 92 τοῦ Κανονισμοῦ, ὁ Πρόεδρος κανονίζει τὰ τῶν λοιπῶν θεωρείων. Ὁ κ. Πρόεδρος ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῆς Βουλῆς παρέλειψε νὰ ὁρίσῃ θεωρεῖον διὰ τοὺς Δικηγόρους καὶ οὕτω ἀπεκλείσθησαν οἱ ἀρμοδιώτεροι καὶ οἱ ἐκ τοῦ Νόμου περὶ δικηγορικῶν Συλλόγων ὑπόχρεοι ὅπως παρακολουθοῦν τὰς νομοθετικὰς ἐργασίας. Παρακαλῶ ὅπως ὁρισθῇ τοιοῦτον θεωρεῖον, καὶ τὴν Βουλὴν ὅπως συστήσῃ τὸ τοιοῦτον εἰς τὸν κ. Πρόεδρον, ὁ ὁποῖος εὐχαρίστως, ὡς εἶμαι βέβαιος, θὰ ἄρῃ τὴν τοιαύτην ἔλλειψιν.

Πρόεδρος. Τὰ τῶν θεωρείων ἔχουν κανονισθῇ διὰ Κανονισμοῦ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας, ὃν συνέταξεν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐξουσιωδοτημένος πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς. Μόνον τροποποιήσεις ἐγένοντο ὡς πρὸς τὰ θεωρεῖα, διὰ τὴν ταξινόμησιν αὐτῶν διότι ὁ χῶρος καινοτομίας ἄλλας δὲν ἐπέτρεπε. ἰδιαίτερον δὲ θεωρεῖον δύσκολον εἶναι νὰ ὁρισθῇ δι' ὡρισμένην τάξιν, πλὴν τῶν μέχρι τοῦδε παγίως πρὸς τοῦτο καθωρισμένων. Ἐγὼ ἐντούτοις οὐδέποτε ἠρνήθην εἰς δικηγόρους τὴν εἰσαγωγήν των εἰς θεωρεῖον ἐξαιρετικόν. Ὁπωσδήποτε ὅμως θὰ ληφθῶσι κατὰ τὸ δυνατὸν μέτρα.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς προχωρεῖ ἡ συζήτησις εἰς τὰς ὑπ' ἀριθ. 4, 5 καὶ 6 ἐπερωτήσεις.

Διαγράφεται ἡ ὑπ' ἀριθ. 4 ἐπερώτησις ἀπουσιάζοντος τοῦ ἐγγεγραμμένου νὰ ὁμιλήσῃ κ. Α. Βαβυλοπούλου, ὁμοίως καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 5 κατ' αἴτησιν τοῦ ἐγγεγραμμένου κ. Βοζίκη, θὰ ἐγγραφῶσιν ἀμφότεραι διὰ τὴν ἀμέσως ἑπομένην συνεδρίασιν Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Π. Ἠλιόπουλος. Ὁμιλεῖ ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6 ἐπὶ κατατεθέντων ἐγγράφων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Παρακαλεῖ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἀναφορὰν τῶν ἐμπόρων Πύργου καὶ πρὸ πάντων νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ κατασκευὴ τοῦ ἐπιστεγάσματος τοῦ ὑποτελωνείου Κατακώλου.

Ἄρχεται συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3 ἐπερωτήσεως ἀναγομένης εἰς ἀναφορὰν τοῦ Παναιγειρατικοῦ Συλλόγου ἡ «Πρόοδος», ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ «Ἑνιαία».

Α. Καφαντζόπουλος. Ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε δὲν κατετέθη ὁ ζητηθεὶς σχετικὸς φάκελλος περὶ τῆς Ἑνιαίας, παρακαλοῦμεν ὅπως γίνῃ δεκτὴ ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως ταύτης συζητήσεως.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Κατετέθη.

Α. Καφαντζόπουλος. Ἡ ὑπηρεσία μὲ ἐβεβαίωσεν ὄχι.

Α. Θεοδωρίδης. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔμαθον ὅτι προσήχθη ὁ φάκελλος παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Α. Καφαντζόπουλος. Ζητοῦμεν ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ παράσχῃ ἀναβολὴν δι' ὡρισμένην ἡμέραν.

Η. Βουλούμης. Δὲν δύναται ζήτημα ὄγκον οἰκονομικὰ συμφέροντα σπουδαιότατα, ἐγγεγραμμένον δὲ ἀπὸ πολλοῦ, νὰ μένῃ ἀκρεμὲς καὶ δὴ περὶ τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν Βουλῆς, ἐπικειμένης διακοπῆς. Οἰκονομικαὶ ζημίαι ἐπῆλθον ἤδη ἐκ τοῦ ἐγερθέντος θορύβου. Ζητῶ νὰ μὴ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ μὴ δεχθῇ τὴν ἀναβολήν.

Α. Καφαντζόπουλος. Ἀκριβῶς διὰ νὰ γίνῃ ἐπὶ βάσεως ἡ συζήτησις, μετὰ τὴν μελέτην τοῦ φακέλλου, καὶ νὰ τεθῶσι τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των ζητοῦμεν τὴν ἀναβολήν.

Φλαμπούρης, Πολυχρονιάδης κλπ. Ζητοῦσι τὴν ἀναβολήν.

Πρόεδρος. Βεβαίως πρὸς οὐσιαστικὴν καὶ ἀποτελεσματικὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ χάριν αὐτῶν τῶν συμφερόντων τῆς Ἑνιαίας, ἐπιβάλλεται, κατὰ τὴν γνώμην μου, νὰ προηγηθῇ ἡ μελέτη παρὰ τῶν κ. βουλευτῶν τοῦ ἄρτι προσαχθέντος σχετικοῦ φακέλλου. Παρακαλῶ ὅθεν τὴν Βουλὴν νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ὅπως ἐρωτήσω αὐτήν, ἐὰν δέχεται τὴν ἀναβολήν, ἂν συναινῶσιν εἰς τοιαύτην τροπὴν τοῦ πράγματος καὶ πάντες οἱ ἐγγεγραμμένοι νὰ ὁμιλήσωσιν ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως.

Μὴ ἐκδηλωθείσης ἀντιθέτου γνώμης, ἡ Βουλὴ δέχεται ὅπως ἐρωτηθῇ ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς. ἐρωτηθεῖσα δὲ παρὰ τοῦ

Προέδρου, ἡ Βουλὴ ἀποφαίνεται ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως συζήτησις διὰ τὴν πρώτην μετὰ τὸ Πάσχα συνεδρίασιν αὐτῆς πρὸς Κυβερνητικὸν ἔλεγχον.

Γ. Μόσχ. Ἔχων ζητήσει τὸν λόγον, δὲν εἶνε κατάστασις αὐτή, παρέβητε τὸν Κανονισμόν, σπεύσαντες νὰ ἐρωτήσητε τὴν Βουλὴν ἐξήλθετε τοῦ καθήκοντος Ὑμῶν.

Πρόεδρος. Ὁ κ. βουλευτὴς Ψαρρῶν ἀνακαλεῖται εἰς τὴν τάξιν, νὰ σημειωθῇ καὶ εἰς τὰ πρακτικὰ ἡ ἀνάκλησις.

Γ. Μόσχ. Ζητεῖ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ. Λέγει ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς παρέβιασε τὸν Κανονισμὸν καὶ εἶνε ἄξιος μομφῆς παρὰ τῆς Βουλῆς διὰ τοῦτο.

(Καταλαμβάνει τὴν ἕδραν ὁ ἀντιπρόεδρος κ. **Ἔφορος**).

Ν. Στρατος (ἀπὸ τοῦ βήματος). Κύριοι βουλευταί, νομίζω ὅτι εἶνε ἐντελῶς περιττὴ ἡ ἐξέγερσις τοῦ φιλελευθέρα αἰσθήματα ἔχοντος κ. συναδέλφου, διότι τὸ γενόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν παραβιάσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου. Τί συνέβη, κύριοι, ἱστορικῶς; Ἐζητήθη ἡ ἀναβολὴ ὑπὸ τοῦ κ. βουλευτοῦ Ἀχαϊσήλιδος, συνέστησα δὲ εἰς τοὺς κ. κ. βουλευτάς, ἰδόντι ὅτι τῆς Βουλῆς ὁλοκλήρου ἡ γνώμη ἦτον ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς νὰ μὴ καταναλώσωσι χρόνον πολύτιμον τῆς Βουλῆς συζητοῦντες περὶ τῆς ἀναβολῆς, ἀφοῦ καθ' ἑξῆς, ἢ πάντοτε, ὅταν προσέρχωνται βουλευταὶ καὶ ζητῶσι νὰ ἀναβληθῇ ὁ ἔλεγχος ἐπὶ ὑποθέσεώς τινος, ἵνα λάβωσι γνῶσιν τῶν ἐγγράφων καὶ διεξαγαγωσι τὸν ἔλεγχον αὐτῶν ἀκριβέστερον ἐπὶ τοῦ θέματος, ἡ ἀρχὴ τῆς Βουλῆς εἶνε νὰ παρέχῃ τὴν ἀναβολήν. Διότι ὁ σκοπὸς τῆς συζητήσεως τῆς Βουλῆς εἶνε νὰ διεξάγηται ὁ ἔλεγχος τακτικῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς καὶ ἐν ἐπιγνώσει καὶ οὐχὶ νὰ διεξάγηται συζητήσεις λογοκοπημάτων. Συνέστησα τοῦτο εἰς τὴν Βουλήν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ βουλευτὴς Ἀχαϊσήλιδος κ. Βουλούμης εἶχε γνώμην ἀντίθετον, κατὰ τῆς ἀναβολῆς, ὤφειλον νὰ δώσω τὸν λόγον εἰς αὐτόν, ἵνα ἀκουσθῇ ἡ ἀντίθετος γνώμη, καὶ ἔδωκα εἰς αὐτὸν τὸν λόγον, προσπαθῶν νὰ πείσω τὸν κ. συνάδελφον διὰ διαφόρων παρατηρήσεων, ὅπως τὸν λόγον περιορίσῃ ἐντὸς τοῦ θέματος τῆς ἀναβολῆς καὶ μὴ θίξῃ κατ' οὐσίαν τὸ ζήτημα, ἵνα μὴ γένηται ἀνάρλεξις συζητήσεως ἐπὶ τῆς οὐσίας πρωΐρως καὶ χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς

ὑποθέσεως. Κατόπιν τούτου ὁ κ. Πώπ ὁμολογουμένως εἶχε ζητήσει τὸν λόγον προφορικῶς, ὡς ζητεῖ τὸν λόγον ἐπὶ ὅλων τῶν ζητημάτων. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ κ. Βουρλούμης ἐπεραίωσε τὸν λόγον του, συνέστησα εἰς τοὺς κ. κ. βουλευτὰς ἵνα παραιτηθῶσι τοῦ λόγου καὶ ἵνα μοὶ ἐπιτρέψωσι νὰ ἐρωτήσω τὴν Βουλὴν ἐὰν εἶνε δεκτὴ ἡ ἀναβολὴ ὅπως προχωρήσωμεν περαιτέρω. Ἠρωτήθη ἡ Βουλὴ καὶ ὅλοι ἐφώναξαν ναί. Ὑπέθεσα—ἐπειδὴ δὲν εἶχε ζητήσει νὰ ἐγγραφῇ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἀλλὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην μόνον ἐζήτησε τὸν λόγον—ὑπέθεσα, λέγω, ὅτι δὲν ἤθελεν ἀντιταχθῇ κατὰ τῆς γνώμης τῆς παμψηφίας τῶν συναδέλφων. Καὶ ἐν τῇ πεποιθήσει ταύτῃ προέβην εἰς τὸ νὰ ἐρωτήσω τὴν Βουλήν. Οὐδεμία αὐθαιρεσία ἐγένετο, οὔτε ἀπόπειρα αὐθαιρεσίας, διότι ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ νομίζω ὅτι δύναται νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι ἐγὼ οὐδένα ἐστέρησά ποτε τοῦ λόγου. Ἀλλ' ἐὰν ἠθέλησα νὰ συστήσω εἰς τὴν Βουλὴν νὰ μὴ παρεμβάλλῃ ἀσκόπως συζητήσεις ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς, ἀφοῦ ἡ γνώμη τῶν πλειόνων βουλευτῶν ἦτο ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις καὶ ἡ ἀπόφασις καὶ ἀφοῦ ἐδικαιολογεῖτο ἡ ἀναβολή, ἐὰν τοῦτο ἔπραξα, τὸ ἔπραξα ὑπὲρ τῆς ἐνασκήσεως τοῦ πραγματικοῦ ἐλέγχου. ἀφοῦ περιωρίσαμεν τὰς ἡμέρας τοῦ ἐλέγχου διὰ τῆς τελευταίας τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ καὶ ἀφοῦ ἡ Ἡμερησία Διάταξις τῶν ἐπερωτήσεων περιλαμβάνει 145 θέματα, θέματα γενικῆς συζητήσεως καὶ γενικῆς ἐρεύνης. τὰ ὁποῖα ἀπὸ ἑβδομάδων ἀναμένουσι συζήτησιν. Διὰ ποῖον δὲ λόγον; Διότι διὰ διαφόρων προτάσεων καταναλίσκεται ὁ χρόνος τῆς Βουλῆς, διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν αὐτῶν πραγμάτων, διὰ τῆς ἀπεραντολογίας. Ἐφ' ὅσον μετὰ τὸ θέμα τοῦτο ὑπάρχει σπουδαιότατον τὸ θέμα τῶν ποτοποιῶν, τὸ θέμα τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ἀξιωματικῶν, τὸ θέμα τῆς φορολογίας τῆς ῥητίνης, θέματα πραγματικοῦ ἐλέγχου, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει σειρὰ ἀναφορῶν διαφόρων πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνυπομόνως ἀναμένουσι ν' ἀκουσθῇ ἐν τῇ Βουλῇ ὁ λόγος περὶ τῶν αἰτημάτων αὐτῶν, καὶ ἐπὶ πολὺ θ' ἀναμένωσι ν' ἀκουσθῇ ὁ λόγος περὶ τούτων, ἐφ' ὅσον τοιαῦτα θέματα ὑπάρχουσιν, ἐνόμισα ὅτι εἶνε ἐντελῶς περιττὸν νὰ καταναλώσῃ χρόνον ἡ Βουλὴ συζητοῦσα περὶ ἀναβολῆς. Νομίζω δὲ ὅτι δὲν συμβάλλει ὑπὲρ τῆς πραγματικῆς ἐνασκήσεως τοῦ ἐλέγχου νὰ παρατείνεται ἡ συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ ἐπὶ θεμάτων, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ὡριμότης πρὸς

ἀπόφασιν. Ἐὰν τοῦτο λέγεται αὐθαιρεσία, ἀφίνω τὴν λέξιν καὶ τὸν τίτλον εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος μοῦ τὸν ἔδωκεν. Ἐγὼ προσωπικὸν ζήτημα οὔτε προεκάλεσα, οὔτε θὰ προκαλέσω, ἐφ' ὅσον ἔχω τὸ ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον μοῦ ἐνεπιστεύθη ἡ Βουλή. Ἐγὼ ἀνεκάλεσα τὸν κ. βουλευτὴν εἰς τὴν τάξιν, ὄχι διότι μοῦ ἐζήτησε τὸν λόγον, ἀλλὰ διότι, πρὶν ἢ προτιμήσῃ νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσεις παρὰ τοῦ Προεδρείου, ὥρμησεν ἀπὸ τῆς θέσεώς του εἰς τὸ βῆμα μετὰ παραφορᾶς καὶ παρουσίασεν εἰκόνα τοιαύτην, ἡ ὁποία ἦτον ἐντελῶς ἀσεβὴς πρὸς τὸ Προεδρεῖον. Δὲν ἠδυνάμην ἢ νὰ προβῶ εἰς ἀνάκλησίν του εἰς τὴν τάξιν.

Ε. Βενιζέλος. Πολὺ ὀρθῶς.

Ν. Στράτος. Δὲν ἤμην ἐγὼ κατηγορούμενος, ἐφαρμόζων τὸν Κανονισμόν. Ἀλλά, ἀκριβῶς, βλέπων τὴν ἀγανάκτησιν, ὑφ' ἧς κατελήφθη ὁ κ. βουλευτής, ἤδη κρίνω ὅτι εἶνε ἐπιβεβλημένον νὰ προτείνω ἐπιεικῶς νὰ μὴ ἀναγραφῇ εἰς τὰ πρακτικὰ ἡ ἀνάκλησις αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν, διότι δὲν ἦτο κύριος τῆς γλώσσης αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ ὑπερβολικοῦ θυμοῦ. Ἐπαναλαμβάνω δέ, ὅτι οὔτε ἔδωκα, οὔτε θὰ δώσω ἀφορμὴν εἰς προσωπικὰ ἐπεισόδια, διότι ἐφ' ὅσον κατέχω τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν μοῦ ἐνεπιστεύθη ἡ Βουλή, γεννῶν προσωπικὰ ἐπεισόδια, οὔτε νὰ ἱκανοποιήσω δύναμαι, οὔτε νὰ ἱκανοποιηθῶ. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐσυνείθισα νὰ προσβάλλωμαι, οὔτε νὰ προσβάλλω ἄνευ ἱκανοποιήσεως, ἐφ' ὅσον κατέχω τὴν θέσιν ταύτην καὶ γεννῶνται προσωπικὰ ζητήματα, θὰ φαίνωμαι πάντοτε ἠττημένος.

Γ. Πώπ. Ὡμολόγησεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ὅτι ἀπέσχε νὰ ἐρωτήσῃ προζητήσαντα τὸν λόγον βουλευτήν, ἢ ὅλους τοὺς ἐγγεγραμμένους νὰ ὁμιλήσουν, ἐὰν δέχεται νὰ παραιτηθῇ τούτου ἢ ὄχι, ὅτε ἐπρόκειτο καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Βουλὴν νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὴν Προνομιοῦχον. Κατόπιν ὑπέπεσεν εἰς τὸ σφάλμα παραφορᾶς, νὰ μὲ ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν τάξιν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναγραφὴν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἀνακλήσεώς μου εἰς τὴν τάξιν, ἐπειδὴ διεμαρτυρήθην διὰ τὴν ἀνωτέρω ὑπερβασίαν του. Νῦν ἀνακαλεῖ τὴν ἀπόφασίν του περὶ ἀναγραφῆς εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἀνακλήσεώς μου εἰς τὴν τάξιν ὅθεν καὶ ἐγὼ δὲν ἐπιμένω εἰς τὴν γνώμην μου περὶ ἐκφράσεως μομφῆς.

Ε. Κουλουμβάκης. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δὲν ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ προκαλέσῃ ἀπόφασιν αὐτῆς περὶ ἀναβολῆς τῆς ἐπερωτήσεως.

Ν. Στράτος. Ἐπρόκειτο περὶ συνήθους τρόπου συννενοήσεως τοῦ Προεδρείου μετὰ τῆς Βουλῆς ὁσάκις περιπλέκεται ζητήμά τι καὶ καταναλίσκεται ἀδίκως χρόνος εἰς βάρος τοῦ συμφέροντος τοῦ ζητήματος καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος ἀκριβῶς τῶν ἐγγεγραμμένων ἐπ' αὐτοῦ. Ἐπρόκειτο περὶ μέσου πλειστάκις χρησιμοποιηθέντος ἀποτελεσματικῶς πρὸς τακτοποίησιν ἀκριβῶς καὶ οὐσιαστικὴν πρόοδον τῆς συζητήσεως.

Ε. Κουλουμβάκης. Δέχομαι τὴν ἐξήγησιν, τοὐτέστι τὴν ἀγαθὴν πρόθεσιν τὴν ὑπαγορεύσασαν τὴν στάσιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς, ἑπομένως οὐδὲν ἔχω νὰ εἴπω ἐπιπλέον ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο. Ἀλλὰ ἔσφαλεν ἀνακαλέσας εἰς τὴν τάξιν τὸν κ. βουλευτὴν Ψαρρῶν, πρὶν ἢ ζητήσει ν' ἀνακαλέσῃ οὗτος τὰς σχετικὰς φράσεις του. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ἔχω νὰ παρατηρήσω, ὅτι γενικῶς εἰς οὐδὲν συμβάλλει εἰς τὴν εὐρυθμὸν ἐξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς παρέκκλισις τοῦ Προέδρου ἀπὸ θεμελιωδῶν τυπικῶν κανόνων τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ καί, ὁσάκις κατὰ τύχην δὲν προέρχεται ἀγαθὸν ἐκ τοιαύτης τακτικῆς, κινδυνεύομεν ἐξ αὐτῆς ἀπὸ στίγματος εἰς στίγμην νὰ ἴδωμεν ἐνταῦθα γενόμενα πολὺ σοβαρώτερα πράγματα ἐκ τῆς κινδυνώδους ταύτης παρεκκλιτικῆς πορείας τοῦ κ. Προέδρου, παρὰ τὴν ἀγαθὴν πρόθεσιν καὶ τοὺς σκοποὺς αὐτῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι ὁ Κανονισμὸς τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς παρέχει τὰ ὀλιγώτερα δικαιώματα εἰς τὸν Πρόεδρον αὐτῆς. Ἐκθέτει καὶ ἀναλύει κατόπιν τὰ συμβάντα καὶ λεχθέντα ἐν σχέσει μὲ τὸ ἐγερθὲν ζήτημα. Λέγει ὅτι ὁ κ. Βουλευτὴς Ψαρρῶν, παρὰ τὴν πρόθεσίν του βεβαίως, ἐξέκλινεν εἰς ὑπερβασίαν ἥτις δὲν δύναται κυριολεκτικῶς νὰ χαρακτηρισθῇ ἄλλως, εἰμὴ διὰ τῆς λέξεως «ἀτοπία», ἡ ὁρμὴ μεθ' ἧς ἀπηυθύνθη κατὰ τοῦ Προεδρείου δὲν ἦτο βεβαίως ἠτιολογημένη ἐκ τῶν πραγμάτων. Καὶ ἐνῷ ὁ κ. Πρόεδρος ἔδωκε κατόπιν ἀνάλυσιν ἐγκριθεῖσαν παρ' ὅλης τῆς Βουλῆς, ἐπηκολούθησαν ἄλλοι λόγοι, τείνοντες εἰς μεταστροφὴν τοῦ ζητήματος ἐπὶ

ἄλλου ἐδάφους, εἰς παρερμηνείαν πρὸ τῆς Βουλῆς τῶν λεχθέντων παρὰ τοῦ κ. Προέδρου αὐτῆς. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ εἶνε πρόθυμος νὰ ἐκφράσῃ πλήρη τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῆς πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, εἰς μείζονα ἀκριβῶς ἐνίσχυσιν τῆς εὐρύθμου διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

Γ. Πῶπ. Ἐκπλήσσεται ἐπὶ τῷ ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀνέλαβε καθ' ὃν τρόπον ἀνέλαβε τὴν ὑποστήριξιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς, λέγει δὲ ὅτι αὐτὸς εἶνε, ὡς γνωρίζει καλῶς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου παράφορος, ἄλλως πολλοὶ θὰ ἠσθάνοντο σωφρονιστικῶς τὴν ὑπερβολὴν τῆς ὁρμῆς του.

Ἡ Βουλὴ καλεῖται κατόπιν ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ ὑποβληθείσης προτάσεως ἐχούσης οὕτω :

«Ἡ Βουλὴ ἐγκρίνουσα τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐνέργειαν τοῦ Προέδρου αὐτῆς, προβαίνει εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν».

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει δι' ἀναστάσεως ὑπὲρ τῆς προτάσεως ταύτης.

Ὁ κ. **Γ. Πῶπ** καλεῖται νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς ἀλλὰ παραιτεῖται.

Ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ δέχεται πρότασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅπως προταχθῇ ἡ συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος, τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῶν ἐπερωτήσεων κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς προσεχοῦς Δευτέρας.

Ἡ Βουλὴ ἀναβάλλει τὴν ὑπ' ἀριθ. 7 ἐπερώτησιν διὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν Κυβερνητικοῦ ἐλέγχου μετὰ τὸ Πάσχα.

Ὁ κ. **Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως** ἀνακοινοῖ καὶ καταθέτει διαφόρους ζητηθείσας πληροφορίας παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Γ. Βλάχου, Α. Θανοπούλου, Γαρουφαλιᾶ, Ἰ. Ἀθηνογένους.

Ἀναβάλλονται κατόπιν, ἀποράσει τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, καὶ συγκαταθέσει τῶν οἰκείων Ὑπουργῶν, αἱ ὑπ' ἀριθ. 8, 9 καὶ 10 ἐπερωτήσεις.

Διαγράφεται ἡ ὑπ' ἀριθ. 11.

Μ. Σβακιανάκης. Συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς χήρας Γ. Λιχαδιώτου.

Παρὰ τοῦ κ. Μ. **Ξηροῦ** ὑποβάλλεται τροπολογία εἰς τὸ ἄρθρον 74 τοῦ Συντάγματος, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Ὁ κ. **Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν** ἀνακοινοῖ καὶ καταθέτει διαφόρους ζητηθείσας παρὰ βουλευτῶν πληροφορίας καὶ ἔγγραφα.

Ἐπὶ τῶν κατατεθεισῶν πληροφοριῶν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὁμιλοῦν οἱ κ.κ. **Μέρμιγκας** καὶ **Χρυσοστόμης**.

Παρὰ πολλῶν βουλευτῶν ὑποβάλλεται τροπολογία εἰς τὸ ἄρθρον 75τοῦ Συντάγματος,τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν Ἐπερωτήσεων καὶ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν **Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν**.

Ἡ Βουλὴ δέχεται, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, πρότασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. **Λ. Κορομηλᾶ** περὶ προτάξεως πρὸς συζήτησιν διὰ τὸ κατεπεῖγον αὐτοῦ, τοῦ νομοσχεδίου «περὶ χορηγίας πιστώσεως πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου τῆς ἰδίας χρήσεως».

Ψηφίζεται τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἰς α΄ συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον.

Ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν πρόταξιν τοῦ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει εἰς β΄ συζήτησιν ἐγγεγραμμένου σχεδίου νόμου «περὶ δωρεὰν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ Θράκης, Μακεδονίας, Κρήτης, Ἠπείρου, Κύπρου καὶ Μικρᾶς Ἀσίας καταγομένων ἀπόρων φοιτητῶν, ὡς καὶ παρατάσεως τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν καὶ ἀνανεώσεων τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου».

Ὁ κ. **Π. Ἀραβαντινὸς** ἀναπτύσσει ὑποβεβλημμένην ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τροπολογίαν του.

Ὁ κ. **Πελ. Ἠλιόπουλος** παρακαλεῖ ὅπως ἐπεκταθῇ τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀτελοῦς ἐγγραφῆς καὶ ἐπὶτῶν φοιτητῶν τῶν ἐκ σεισμοπαθῶν μερῶν, καὶ ἰδίᾳ τῶν δήμων Ἐλίσσης, Ἤλιδος, Πηνείας, Μυρτουντίων καὶ Λαμπείας καταγομένων.

Συνιστᾷ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ἠλιοπούλου λεγόμενα καὶ ὁ κ. **Θ. Πετρουλιᾶς**.

Ψηφίζεται κατόπιν εἰς β΄ συζήτησιν τὸ σχέδιον τοῦτο νόμου κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον.

Προτάσσεται εἶτα, κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθεῖσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὸ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει, ἀναγεγραμμένον νομοσχέδιον «περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 1 ἕως 5 καὶ τῶν ἐδαφίων α΄ καὶ β΄ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΓΤΖΓ΄ (3393) τῆς 24ης Ὀκτωβρίου 1909 «περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν κινητῶν ἀξιῶν». Ψηφίζεται τοῦτο εἰς α΄ συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον.

Ὑποβάλλεται παρὰ τοῦ κ. Γ. Π. Κορομηλᾶ προσθήκη εἰς τὸ 72ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, τυπωθησομένη καὶ διανεμηθησομένη.

Ὑποβάλλεται ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἐπὶ ὑπομνήματος πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκκαθαρισθέντων Πταισματοδικῶν, Εἰρηνοδικῶν κλπ., τυπωθησομένη καὶ διανεμηθησομένη.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 9ην παρὰ 10′ μ. μ. ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κρεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΓ΄

Τῆς 1ης Ἀπριλίου 1911.

Ὥρᾳ 4. 30′ μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς· 1) Οἱ κάτοικοι Ἀραχώβης καὶ Λεβαδείας ζητοῦσι προέκτασιν τῆς ὁδοῦ Λεβαδείας—Ἀραχώβης. 2) Ὁ Σ. Στεφανίδης δικηγόρος ἐν Χαλκίδι ὑποβάλλει προσθήκην ἐπὶ τοῦ προαποσταλέντος

πρὸς τὴν Βουλὴν σχεδίου αὐτοῦ περὶ διαθηκῶν. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ. 3) Ὁ ἐν Πειραιεῖ φιλόπτωχος Σύνδεσμος «Ἀγάπη» προτείνει νὰ ληφθῶσι μέτρα κατὰ τῆς μονομαχίας, τῆς βλασφημίας, τῶν αἰσχρῶν θεαμάτων, πρὸς πρόσληψιν παιδονόμων καὶ γενικὴν Κυριακὴν ἀργίαν. 4) Τὸ Ἑλλην. λαϊκὸν κέντρον Ἀλεξανδρείας ἐκφράζει βαθεῖαν λύπην δι' ἀνάκλησιν τοῦ Γεν. Προξένου κ. Μητσοπούλου. 5) Ἐπιτροπὴ Ἑλ. παροικίας Ἀλεξανδρείας ἐπιμένει ὅπως μὴ ἀνακληθῇ ὁ ἐκεῖ πρόξενος. 6) Ἡ Κοῦλα Γραμματικάκη, ἀδελφὴ τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ φονευθέντος Ι. Θέμου ζητεῖ βοήθημα καὶ 7) Οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Πύργου ζητοῦσιν ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ δημ. Σχολείων ὡς παρανομοῦντος.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Καμπάνης, Ἀλαβάνος, Μαμάης καὶ Φραγκίστας ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 68 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ἰγγλέσης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Συντάγματος.

Ἀμφότεραι θέλουσιν ἐκτυπωθῇ καὶ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ὁ βουλευτὴς κ. **Πελ. Ηλιόπουλος** λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι εἶνε γνωστὴ πρὸς ὅλους ἡ ἱστορικὴ ἔξοδος τῆς φρουρᾶς Μεσολογγίου κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων τοῦ 1826. Ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν τοῦ Γ. Ἀνδρούτσου ἀπὸ 5 Ἀπριλίου 1826 πρὸς τοὺς προκρίτους ἐν ᾗ ζωγραφίζεται ἡ στενόχωρος κατάστασις. Τὸ Μεσολόγγιον εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐσχάτην στενοχωρίαν, ἔχει πέντε ἡμέρας σήμερον ἄσιτον· ἄλογα, γαϊδάρους τὰ πάντα ἐτελείωσαν, ἐλπίδα διὰ νὰ εἰσέλθουν ἀπὸ κανὲν μέρος ζωοτροφίαι δὲν ὑπάρχει, ὅλα τὰ μπογάζια καὶ νησίδια τὰ ἔχουν καλὰ πιασμένα, ὥστε δὲν εἰμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ οὔτε μονόξυλον. Πρὸ δύο ἡμερῶν μερικὰ μονόξυλα πηγαινάμενα μὲ ζωοτροφίας διὰ νὰ εἰσέλθουν ἀπὸ ἓν μυστικὸν μπογάζιον, ἐπιάσθησαν, ἐχάθησαν οἱ ἄνθρωποι καὶ μόλις ἐσώθησαν ὀλίγοι τινὲς οἱ ὁποῖοι μᾶς τὸ ἀνήγγειλαν, ἡ ἀπόφασις ὅμως τῶν γενναίων Μεσολογγιτῶν καθὼς πληροφορούμεθα εἶνε σήμερον ἢ αὔριον νὰ ἐξέλθουν ὁρμῶντες μὲ τὴν σπάθην ἀνὰ χεῖρας καὶ ὅσοι ἀποθάνουν ν' ἀποθάνουν ἐνδόξως ὑπὲρ Πατρίδος ἢ νὰ παραδοθοῦν». Τὰ μετὰ ταῦτα λέ-

γει εἶνε γνωστά. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυβερνήτου ἀπεφασίσθη διὰ ψηφίσματος ὅπως πανηγυρίζηται διὰ τῆς ἁρμοζούσης αἴγλης ἡ ἱστορικὴ ἔξοδος, παρισταμένης τῆς Κυβερνήσεως καὶ μέλος αὐτῆς ἐκφωνῇ τὸν πανηγυρικόν.

Ἐν Μεσολογγίῳ ὑπάρχει ἐκτεταμένος κῆπος κατάφυτος ἐξ ἐλαττῶν καὶ ἄλλων ἀειθαλῶν δένδρων ὀνομαζόμενος Ἡρῷον, ἐν μέσῳ αὐτοῦ ὑψοῦται Πολυάνδριον φέρον τεθαμμένα τὰ ὀστᾶ τῶν κατὰ τὴν ἔνδοξον πτῶσιν τοῦ Μεσολογγίου πεσόντων Ἑλλήνων καὶ Φιλελλήνων. Ἐκεῖ κεῖνται καὶ οἱ τάφοι τοῦ Μάρκου Μπότσαρη καὶ τοῦ στρατηγοῦ Κόρμαν καὶ ὁ τάφος ἐν ᾧ τέθαπται ἡ καρδία τοῦ λόρδου Βύρωνος, ἀποθανόντος ἐν Μεσολογγίῳ κατὰ τὸ ἔτος 1824. ὡς καὶ ἡ καρδία τοῦ Ε. Δεληγεώργη καὶ Σ. Τρικούπη.

Κατὰ τὸ ἔτος 1908 ἐδημοσιεύθη Διάταγμα κανονίζον τὰ τῆς ἑορτῆς. Ἐλπίζει ὅτι ἡ Συνέλευσις διὰ ψηφίσματός της θ' ἀνανεώσῃ τὸ ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου καὶ θὰ πραγματοποιήσῃ ἐθνοπρεπῶς ἡ Κυβέρνησις.

Πρόεδρος. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν τελουμένην ἐν Μεσολογγίῳ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θέλει παραστῇ ὁ πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ θέλει παραστῇ, τῇ ἀδείᾳ τῆς Βουλῆς, καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὅπως ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας καταθέσῃ στέφανον εἰς τὸ Ἡρῷον, εἰς μνήμην τῶν πεσόντων Ἑλλήνων πολεμιστῶν καὶ στέφανον εἰς τὸν τάφον τοῦ λόρδου Βύρωνος, ἔνθα φυλάσσεται ἡ καρδία αὐτοῦ (χειροκροτήματα). Ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ συναινεῖ εἰς τὴν τοιαύτην ἐκπροσώπησίν της.

Πολλοί. Μάλιστα μάλιστα.

Πρόεδρος. Προκειμένου περὶ τοῦ μέτρου τὸ ὁποῖον ὁ κ. βουλευτὴς Ἀχαϊοηλίδος προτείνει νομίζω ὅτι ὀρθὸν εἶναι νὰ ληφθῇ ἀπόφασις κατ' ἄλλην τινὰ συνεδρίασιν, διότι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἡ ἐκπροσώπησις τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς θὰ ὑπάρξῃ ἀρτία.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν νομοθετικῶν ἔργων

Γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ εἰς 6' συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ χορηγίας πιστώσεως πρὸς

πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου.

Γίνεται δεκτὸν εἶτα κατ' ἀρχὴν τὸ εἰς γ' συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ δωρεὰν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ Θρᾴκης, Μακεδονίας, Κρήτης, Ἠπείρου, Κύπρου καὶ Μικρᾶς Ἀσίας καταγομένων ἀπόρων φοιτητῶν, ὡς καὶ περὶ παρατάσεως τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν καὶ ἀνανεώσεων τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐπὶ τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου ὑποστηρίζει τροπολογίαν του ὁ κ. **Η. Μερλόπουλος**.

Κ. Ἠλιόπουλος. Ὁμολογεῖ καὶ ἀποδέχεται τὴν χρησιμότητα τοῦ νομοσχεδίου περὶ δωρεὰν ἐγγραφῆς τῶν ἀπόρων ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ φοιτητῶν οἵτινες εἶνε γνωστὸν ὁποίους διωγμοὺς ὑφίστανται κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, καὶ συνιστᾷ καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἐπεκταθῇ τὸ εὐεργέτημα τοῦτο καὶ εἰς τοὺς φοιτητὰς ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν μερῶν καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῶν δήμων Ἤλιδος, Πηνείας, Μυρτουντίων καὶ Ἐλίσσης, οἵτινες περιῆλθον ἐκ τῶν γνωστῶν ἀτυχημάτων εἰς οἰκονομικὰς δυσπραγίας, καὶ ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Βουλὴ λόγῳ τῆς ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης δεχθῇ τὴν προσθήκην ταύτην ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἣν ὑπέβαλεν.

Παρόμοιαν παράκλησιν ποιεῖται ὁ κ. **Δ. Γκλαβᾶς**.

Συνηγοροῦσιν ἐπίσης οἱ κ.κ. **Θ. Πετρουλιᾶς**, **Α. Μιχαλακόπουλος**, **Γ. Παπακυριακόπουλος** καὶ **Α. Φωτήλας**.

Κ. Ζαβιτσάνος ὑποστηρίζει τὴν ὑπὸ τοῦ κ. **Η. Ἀραβαντινοῦ** ὑποβληθεῖσαν τροπολογίαν.

Ι. Πατσουράκος παρακαλεῖ ἐπίσης ὅπως ληφθῇ πρόνοια καὶ διὰ τὸ δεύτερον ἐξάμηνον.

Ι. Μαμάης. συνιστᾷ ὅπως οἱ ἄποροι φοιτηταὶ καταβάλλουν κατὰ δόσεις τὰ ποσά.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς Παιδείας). Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. **Η. Μερλοπούλου** λέγει ὅτι αὕτη οὐδαμῶς διαφέρει τῆς διατυπώσεως τοῦ νομοσχεδίου, ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν τοῦ κ. **Η. Ἀραβαντινοῦ**, λέγει ὅτι κ τῆς παραδοχῆς ταύτης θὰ ζημιωθῇ τὸ Πανεπιστήμιον 120 χιλ. δραχμῶν, καθόσον οἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ φοιτηταὶ ἀνέρχονται εἰς 830. Ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις, λόγῳ τῶν περιστάσεων, εἶνε ἠναγκασμένη ν' ἀποδεχθῇ τὴν τροπολογίαν.

Θ. Πετμεζᾶς παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶνε ἄποροι πάντες οἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ φοιτηταί.

Οἱ κ. κ. **Πατσουράκος** καὶ **Γ. Πώπ** λέγουσιν ὅτι αἱ πληροφορίαι των ἦσαν ὅτι πρόκειται μόνον περὶ 40 ἢ 50 φοιτητῶν.

Θ. Κουτούπης συνιστᾷ ὅπως τεθῇ ὅριον δωρεὰν ἐγγραφῆς.

Σ. Δραγούμης. Λέγει ὅτι τὸ ποσὸν εἶνε σπουδαῖον πρέπει δὲ νὰ δοθῇ μόνον ἐφ' ὅσον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀπόρων τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ συνιστᾷ ὅπως διὰ τοῦ νομοσχεδίου κανονισθῇ τρόπος ἐξελέγξεως τῆς ἀπορίας ἢ μή.

Χ. Βοζίκης. Φρονεῖτε ὅτι μόνον ἡ ἀπορία εἶνε λόγος τῆς ὑποβολῆς τοῦ νομοσχεδίου;

Σ. Δραγούμης. Ἐγὼ μόνον τοῦτο ἐξετάζω, διότι τὰ λοιπὰ ἐναπόκεινται εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἥτις εἶναι ἡ πλέον ἁρμοδία ὅπως ἀποφασίσῃ.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς Παιδείας). Προτείνει ὅπως δοθῇ προθεσμία τις χρονικὴ, ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ προσαγάγωσιν οἱ ἄποροι τῶν ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ φοιτητῶν τὰ ἐπὶ τούτῳ πιστοποιητικά των.

Α. Φλαμπᾶς. Παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ μέριμνα καὶ διὰ τοὺς ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν μερῶν φοιτητάς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι ἀοχῆθεν καὶ οἱ εὔποροι καὶ οἱ ἄποροι τῶν φοιτητῶν καταβάλλουσι τὰ τέλη, δὲν ὑπάρχει δὲ λόγος ἐξαιρέσεως νῦν.

Ι. Δογάνης. Παρατηρεῖ ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀσήμαντον καὶ συνιστᾷ ὅπως γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις.

Δ. Γκλαβᾶς παρακαλεῖ ὅπως, λόγῳ τῶν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων, γένηται δεκτὴ ἡ πρότασις.

Ι. Μαμάης προτείνει ὅπως εὐκολυνθῶσιν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν τελῶν οἱ ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν μερῶν φοιτηταί.

Ὁ κ. **Ι. Πατσουράκος** συνηγορεῖ.

Μ. Μερλόπουλος λέγει ὅτι αἱ παρατηρήσεις του ἀφεώρων τὴν διατύπωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἥτις καθίσταται ἀρτιωτέρα διὰ τῆς ὑποβληθείσης τροπολογίας του.

Ι. Βέρριος συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς δωρεὰν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν μερῶν φοιτητῶν.

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου κηρύσσεται εἶτα περαιωμένη.

Γίνεται δεκτὴ δι' ἀναστάσεως ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογία τοῦ κ. Π. Ἀραβαντινοῦ.

Ἀπορρίπτεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἄρθρου τροπολογία τοῦ κ. Π. Μερλοπούλου.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς Παιδείας) ποιεῖται τὴν δήλωσιν ὅτι εἰς τοὺς ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας φοιτητὰς συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ἐκ τῶν νήσων ταύτης φοιτηταί. Γίνεται δεκτὸν εἶτα εἰς γ' συζήτησιν ὡς ἐτροποιήθη τὸ ἄρθρον 1ον τοῦ νομοσχεδίου.

Ψηφίζεται εἶτα τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νομοσχεδίου.

Γίνεται δεκτὴ ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νομοσχεδίου τροπολογία τοῦ κ. Π. Ἀραβαντινοῦ.

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τῶν κ.κ. Φαρμάκη, Νοταρᾶ καὶ Λαζαρῆ περὶ προσθήκης καὶ ἄρθρου 4ου.

Εἶτα γίνεται δεκτὸν ὡς ἐτροποποιήθη εἰς γ' συζήτησιν τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου, ἔχοντος οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται ἐξαιρετικῶς διὰ τὰ δύο ἐξάμηνα τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1910—1911, ἡ δωρεὰν ἐγγραφὴ καὶ ἀνανέωσις ἐν τῷ μητρῴῳ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν ἐκ Θράκης, Μακεδονίας, Κρήτης, Ἠπείρου, Κύπρου, Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν χωρίων Χάβαρι, Βαρθολομιοῦ, Σουλεϊμάναγα, Ἀνδραβίδας καὶ Λεχαινῶν καταγομένων ἀπόρων φοιτητῶν.

Ἵνα ἡ ἐγγραφὴ αὐτῶν καὶ ἀνανέωσις ἰσχύσῃ, δέον νὰ παρουσιάσωσι τῇ Πρυτανείᾳ μέχρι τέλους Μαΐου ἐ. ἔ. πιστοποιητικὸν τῆς οἰκείας δημογεροντίας ἢ ἄλλων ἁρμοδίων ἀρχῶν, κεκυρωμένον ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Προξένων τῆς Ἑλλάδος ἢ ἐν ἐλλείψει τοιούτων ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων ἢ Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων, οἱ δ' ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν χωρίων καταγόμενοι πιστοποιητικὸν τῆς ἁρμοδίας Δημοτικῆς ἀρχῆς.

Ἐν τῷ πιστοποιητικῷ τούτῳ θὰ βεβαιοῦται ὁ τόπος τῆς καταγωγῆς καὶ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν αἰτουμένων τὴν ἐγγραφὴν ἢ ἀνανέωσιν.

Ἄρθρον 2.

Παρατείνεται ἡ πρὸς ἐγγραφὴν καὶ ἀνανέωσιν τῶν φοιτητῶν πασῶν τῶν Σχολῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου προθεσμία τῶν δύο ἐξαμήνων τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1910—1911, μέχρι τέλους Ἰουνίου ἐ. ἔτους.

Ἄρθρον 3.

Οἱ κατὰ τὸν νόμον ΓΥΙΑ' τῆς 16 Νοεμβρίου 1909 ὀφείλοντες ν' ἀνανεώσωσι τὰς ἐγγραφὰς αὐτῶν φοιτηταὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους, δύνανται νὰ πράξωσι τοῦτο μέχρι τέλους Μαΐου ἐνεστ. ἔτους.

Μέχρι τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω προθεσμίας ἐπανέρχεται εἰς ἰσχὺν καὶ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ΓΨΛΘ' νόμου τῆς 22 Μαΐου 1910, οὗτινος αἱ διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς πρὸ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ μεταγραφέντας ἐκ μιᾶς Σχολῆς εἰς ἄλλην φοιτητάς.

Γίνεται δεκτὸν εἶτα κατ' ἀρχὴν. ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ εἰς β' συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 1 ἕως 5 καὶ τῶν ἐδαφίων α' καὶ β' τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΓΤΖΓ' (3393) τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1909 «περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν κινητῶν ἀξιῶν.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν συζήτησιν περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὁ Βουλευτὴς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος κ. Ν.-Κοντογούρης ὑπέβαλε τροπολογίας τινὰς ἐπὶ τῶν ἄρθρων 75, 71 καὶ 68 τοῦ Συντάγματος, αἵτινες ἐκτυπούμεναι θέλουσι παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπήν.

Ἀναγινώσκεται τὸ ἄρθρον 57 τοῦ Συντάγματος. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Κ. Ζαβιτσάνος** (6. 5'). Δὲν εἶνε ὀρθὸν ν' ἀναγραφῇ ἐν τῷ Συντάγματι ἡ διαδικασία περὶ ἐπιτροπῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κωδικο-

ποίησιν ὀρθῶς προνοεῖ περὶ τούτου τὸ προσχέδιον τῶν ἓξ Βουλευτῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν 4ην παράγραφον παρίσταται ἀνάγκη διευκρινισμοῦ τινος, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν 2αν καὶ 3ην παράγραφον φρονεῖ ὅτι αὗται δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸ Σύνταγμα. ὡς ὀρθότατα παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος, ἀλλ' εἰς τὸν Κανονισμόν.

Α. Διομήδης (6. 25′). Ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον ὅπως μόνον τὰ φορολογικὰ νομοσχέδια παραπέμπωνται εἰς ἐπιτροπήν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἀπαντᾷ ὅτι τὸ ζήτημα θὰ λυθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Α. Μιχαλακόπουλος (6. 30′). Λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν 2αν παράγραφον, περιέχει αὕτη καὶ τὴν περίπτωσιν τοῦ κατεπείγοντος ἥτις μειοῖ τὴν στενοχωρίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἡ διάταξις δύναται νὰ ἐμβάλλῃ τὴν Κυβέρνησιν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν 3ην παράγραφον καίτοι αὕτη εἶναι σκόπιμος δύναται ἐν τούτοις ἀζημίως νὰ παραλειφθῇ, διότι ὡς δὲν ἐφαρμόζεται νῦν, ὑπάρχουσα ἐν τῷ Κανονισμῷ, δύναται καὶ ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγραφεῖσα, νὰ μὴ ἐφαρμόζηται.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι καὶ ἡ γ′ παράγραφος δύναται νὰ γένηται δεκτὴ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Θ. Μιχαλόπουλος (6. 37′). Προσθέτει ἐπίσης τινὰ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ψηφίσεως τῆς γ′ παραγράφου πρὸς πρόληψιν τῶν καταχρήσεων, αἵτινες ἐγίνοντο μέχρι τοῦδε.

Α. Κογεβίνας (6. 43′). Δὲν κρίνει σκόπιμον τὴν 2αν παράγραφον, μὴ ἀποδεχόμενος τὴν ὑποχρεωτικὴν παραπομπὴν τῶν νομοσχεδίων εἰς ἐπιτροπάς, προκειμένου νὰ συσταθῇ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Χ. Βοζίκης (6. 47′). Δὲν εἶνε ἐπαρκὴς ἡ κατ' ἀρχὴν ἅπαξ συζήτησις, πρέπει δ' αἱ τρεῖς συζητήσεις νὰ εἶνε κατ' ἀρχὴν ἢ κατ' ἄρθρον ἀφοῦ ἡ ἐπὶ τοῦ συνόλου συζήτησις δὲν ἔχει σημασίαν τινά.

Ἡ 3η παράγραφος εἶναι ἀναγκαία, ὡς πρὸς δὲ τὴν 4ην

πρέπει νὰ ἐξαιρεθοῦν ὄχι μόνον οἱ φορολογικοὶ νόμοι ἀλλὰ καὶ ἐν γένει οἱ ἀφορῶντες τὸ Δημόσιον Δίκαιον.

Δ. Κλάδης (7. 7′). Εἶνε ἀπαραίτητον ὅπως τὰ νομοσχέδια παραπέμπωνται εἰς ἐπιτροπὰς κηρύσσεται δὲ ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Κ. Γόντικας (7. 15′) διαφωνεῖ πρὸς τὸν κ. Χ. Βοζίκην ὑποστηρίξαντα ὅτι οἱ νόμοι πρέπει κατ' ἀρχὴν νὰ ψηφίζωνται πλέον ἢ ἅπαξ. Φρονεῖ ὅτι καὶ ἡ 2α παράγραφος τοῦ ἄρθρου πρέπει νὰ γένηται δεκτή, ὅτι δὲ καὶ ἡ 3η παράγραφος εἶνε σπουδαιοτάτη ὥστε θὰ ἠναγκάζετο νὰ καταψηφίσῃ πᾶσαν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου τούτου, μὴ περιέχουσαν τὴν παράγραφον ταύτην.

Γ. Πάππ (7. 50′). Κρίνει σκόπιμον νὰ παραμείνῃ τὸ ἄρθρον ὡς διετυπώθη ἐν τῷ κυβερνητικῷ σχεδίῳ, μὲ τὴν προσθήκην τῆς τρίτης παραγράφου τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς περὶ ἀνατυπώσεως τῶν τροπολογουμένων νομοσχεδίων κλπ. διότι τὰ λοιπὰ τὰ περὶ Κωδίκων δημοσίου, ἰδιωτικοῦ δικαίου, καὶ φορολογικῶν, τὰ περὶ ταξινομήσεως διατάξεων, δηλαδὴ βιβλιοδετήσεως αὐτῶν καθ' ὃν γενικὸν τρόπον καὶ ἄνευ πρακτικότητος διατυποῦται ἡ ῥήτρα αὕτη μᾶλλον ἀνωμαλίας καὶ δυσχερείας θὰ προκαλέσωσιν, οὐδὲ πάντα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἡ περὶ κωδίκων διάταξις δέον νὰ ληφθῇ ἐκ τοῦ κυβερνητικοῦ σχεδίου, οὕτω δὲ ψηφιζόμενον τὸ ἄρθρον θὰ ἀποβῇ ἄρτιον.

Ἰ. Ἀθανασάκης (7. 55′). Λέγει ὅτι καὶ ἄλλα συντάγματα κρατῶν γηραιοτέρων τοῦ ἡμετέρου περιέχουσι τὴν διάταξιν περὶ παραπομπῆς τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπάς, παρακαλεῖ δ' ὅπως μὴ παραλειφθῇ ἡ διάταξις.

Σ. Δραγούμης. Ἐκπλήσσεται ὅτι κατηγοροῦν τοῦ ἄρθρου τούτου ὡς λεπτομεροῦς, ἐνῷ ὑπάρχουν εἰς ἄλλα συντάγματα λεπτομερέστατα ἄρθρα, ὡς εἰς τὸ Σουηδικόν. Λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ μετ' ἐξαιρετικῆς προσοχῆς διετύπωσε τὸ ἄρθρον καὶ τὸ διετύπωσεν οὕτω ἵνα καταστείλῃ τὰ ἐν τῷ παρελθόντι ἄτοπα, ὅτε ἐψηφίζοντο νόμοι ἀνάξιοι νὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἡ περισσότερον ἐπικρινομένη εἶνε ἡ δευτέρα παράγραφος, καὶ δὴ τὸ μέρος τὸ περὶ παραπομπῆς. Ἀλλὰ ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι πλειστάκις ἡ ἀντιπολίτευσις ἐζήτησε τὴν παραπομπὴν εἰς ἐπιτροπὴν σπουδαιοτάτων νομοσχεδίων καὶ ἡ Κυβέρνησις ἠρνήθη. Καὶ

τὸ ἄτοπον εἶνε μεῖζον ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει δευτέρα Βουλή, τὸ δὲ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐλάχιστα δύναται νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς καλῆς ἐπεξεργασίας τῶν νόμων. Ἄλλως δὲν ἔχομεν κατεστημένον ἤδη τὸ Συμβούλιον τοῦτο καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι θὰ ψηφισθῇ ὁ θεσμὸς οὗτος. Ἐξαίρει ἀκολούθως τὴν χρησιμότητα τῆς παρεμβολῆς δύο ἡμερῶν μεταξὺ δύο ψηφίσεων, ἢ μιᾶς ἐν περιπτώσει κατεπείγοντος, δι' ἧς δὲν θὰ τρέχωμεν τὸν κίνδυνον νὰ διέρχωνται τὰ νομοσχέδια πρὸ τῆς Βουλῆς ὡς φαντάσματα. Ἐλπίζει ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ψηφίσῃ ἀμετάβλητον τὸ ἄρθρον ὡς τὸ διετύπωσεν ἡ Ἐπιτροπή, ἰδίᾳ δὲ συνιστᾷ τὴν δευτέραν παράγραφον ἥτις εἶνε ἡ καρδία τοῦ ἄρθρου.

Π. Μερλόπουλος (8.20′). Τονίζει ὅτι αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ διατάξεις εἶνε οὐχὶ ἀντικείμενον τοῦ Κανονισμοῦ ἀλλ' οὐσιωδέστατον μέρος τοῦ πολιτεύματος, διότι καθορίζουσι τὸν τρόπον τῆς ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων τοῦ ἑνὸς παράγοντος τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας. Ἐὰν ἐν τούτοις θὰ ἐπεκράτει ἡ ἀντίθετος γνώμη καλὸν θὰ ἦτο ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 57ου ἄρθρου μέχρι τῆς ψηφίσεως τῆς διατάξεως περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Καταλήγει ὁ κ. βουλευτὴς ζητῶν νὰ διαγραφῇ ἡ τετάρτη παράγραφος ἐφ' ὅσον δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ ἀκριβῶς περὶ τίνων κωδίκων θὰ πρόκειται.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν συναινῇ ὅπως ἡ συνεδρίασις τῆς αὔριον ἄρξηται ἀπὸ τῆς 10.30′ π.μ.

Ἡ **Βουλὴ** συναινεῖ.

Διακόπτεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὅπως ἐπαναληφθῇ τὴν 10ην μ. μ.

Ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Π΄. Ἀγγελίδης (10.30′). Φρονεῖ ὅτι ἡ ἀναπτυχθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως γνώμη ἀποκλείει πᾶσαν περαιτέρω συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου καὶ εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν ἤθελε γίνῃ ἀσπαστή. Εἰσερχόμενος κατόπιν σχετικῶς εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, θεωρεῖ τοῦτο ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἰσόρροπον καὶ ἀρτίαν νομοθέτησιν, διότι τὰ μέλη αὐτοῦ δὲν θὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὴν φλέγουσαν κάμινον τῶν ἐκλογικῶν παθῶν καὶ θὰ κρίνωσιν εὐρύτερον καὶ ἀληθέστερον. Ἄλλα Κράτη, μᾶλλον κατὰ πάντα προηγμένα τοῦ ἡμετέρου, ἔχουσιν

αὐτό. Φρονῶ τέλος, λέγει, ὡς καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς δευτέρας παραγράφου δύναται ν' ἀναβληθῇ, νὰ συζητηθῇ αὕτη μετὰ τοῦ ζητήματος τοῦ θεσμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ε. Κουλουμβάκης (11.35′). Τὸ ἄρθρον, λέγει, περιέχει διατάξεις Κανονισμοῦ ὥστε διατί ἐπικρίνεται ὡς μακροσκελές; Τὰ Συντάγματα δὲν περιλαμβάνουν μόνον γενικωτάτας ἀρχάς, ὑπάρχουν τοιαῦτα μὲ ἄρθρα καλύπτοντα ὁλοκλήρους σελίδας. Ἐὰν τὸ ἄρθρον δὲν γίνῃ δεκτὸν ὡς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς διετυπώθη τότε δυνάμεθα νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ ἄρθρον 65. Ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ δεχθῇ αὐτὸ ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, μὴ διαταραττομένη ἀπὸ τὴν μακρότητα αὐτοῦ.

Ι. Δογάνης (11.25′). Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς. τὸ θεωρεῖ προτιμώτερον, φρονεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐξαιρεθῇ ἐξ αὐτοῦ ἡ 6′ παράγραφος, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀναπληρωθῇ οὔτε διὰ τῆς θεσπίσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, οὔτε διὰ τῶν περὶ Κανονισμοῦ διατάξεων.

Σ. Δραγούμης. Λέγει ὅτι ὑποχρεωτικὴ παραπομπὴ τῶν νομοσχεδίων εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὡς ζητοῦν ἐν τῷ σχεδίῳ αὐτῶν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευταί, εἶνε παραπομπὴ εἰς Σῶμα μὴ βουλευόμενον. Ἐπικαλεῖται τὴν ἰδιαιτέραν προσοχὴν τῆς Βουλῆς εἰς τοῦτο. Μάλιστα, προσθέτει, ὁ ὁρισμὸς τοῦ ὑποχρεωτικοῦ εἶνε τόσον ἔκτοπος, ὥστε ἴσως γίνει κώλυμα εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ θεσμοῦ.

Ι΄. Μπακόπουλος. (11.40′). Φρονῶν ὅτι ποιοτικὴ διάκρισις μεταξὺ τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ, ζητεῖ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ μείνουν σύμφωνα νὰ τεθῇ, ἀντὶ τῆς προτελευταίας παραγράφου, ἡ σχετικὴ διατύπωσις γενομένη παρὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν.

Ὡς πρὸς τὴν 6′ παράγραφον τοῦ ἄρθρου τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς φρονῶ, λέγει, ὅτι τὰ νομοσχέδια ἐπιβάλλεται νὰ παραπέμπωνται εἰς ἐπιτροπάς μόνον τὰ δι' ἐπιτροπῶν διελθόντα νομοσχέδια εἶνε εὐεφάρμοστα ὡς νόμοι. Τὸ 6′ ὅμως ἥμισυ τῆς παραγράφου καταστρέφει τὸ α′ ἥμισυ αὐτῆς. Ὁπωσδήποτε, ἡ διάταξις αὕτη φρονῶ

ὅτι πρέπει νὰ Συνταγματοποιηθῇ, τροποποιουμένη. Νὰ διαγραφῶσι ἡ τρίτη καὶ τελευταία § τοῦ σχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ μείνῃ τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ὡς ἔχει εἰς 1ην § καὶ 2αν § ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προσθήκη ὡς 3η § τὸ ἥμισυ τῆς 2ας § τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς διαγραφομένης τῆς περὶ ἐπείγοντος παραγράφου.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 12ην καὶ 10′ ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος — Ὁ Γραμματεὺς

Ν. Στράτος — Ν. Ξηρὸς

Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΔ′

Τῆς 2ας Ἀπριλίου 1911.

Ὥρᾳ 11. 5′ π. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 183 Βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Οἱ φοιτηταὶ τῆς φαρμακευτικῆς ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα διὰ τὴν λῆψιν διαφόρων μέτρων περὶ βελτιώσεως τοῦ φαρμακευτικοῦ κλάδου. 2) Οἱ ἔποικοι κληροῦχοι τοῦ χωρίου Καστρὶ τῆς Ἁγυιᾶς ζητοῦσι τὴν ἐκ νέου διανομὴν τοῦ χωρίου. 3) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἐξαμήλια τοῦ δήμου Κορινθίων ζητοῦσι παράτασιν τῆς πληρωμῆς τῶν ὀφειλομένων δημοσίων φόρων. 4) Οἱ κάτοικοι Πύργου ζητοῦσιν ὅπως χαρισθῇ ἡ ποινὴ τῷ Σ. Μπέκιῳ, ἀποδειχθέντος ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ ἔνοχος τῆς δι' ἣν κατεδικάσθη δολοφονίας. 5) Ὁ Ι. Παπακώστας ἰατρὸς καὶ φαρμακοποιὸς ζητεῖ κωταρτισμὸν ἐπιτροπῆς ἐξ ἰατρῶν ἵνα ἐξελέγξῃ τ' ἀποτελέσματα τῆς διὰ τῆς μεθόδου αὐτοῦ θεραπείας τῆς φθίσεως.

Οἱ Βουλευταὶ Μεσσηνίας ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου περὶ διοικήσεως τοῦ λιμενικοῦ ταμείου Μεσσηνίας, θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Εἰσέρχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν νομοθετικῶν ἔργων.

Γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον εἰς γ' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ χορηγίας πιστώσεως πρὸς

πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 1.

Πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, χορηγεῖται πίστωσις ἴση πρὸς ἓν δωδεκατημόριον τῶν ζητουμένων πιστώσεων, διὰ τὰ δυνάμει τῶν κειμένων νόμων ἀναγραφόμενα ἔξοδα ἐν τῷ ὑποβληθέντι εἰς τὴν Βουλὴν Γενικῷ Προϋπολογισμῷ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς ρηθείσης χρήσεως, ὡς τροποποιεῖται οὗτος διὰ τῆς ὑποβληθείσης δηλώσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπὸ χρονολογίαν 17 Φεβρουαρίου ἐ. ἔτους καὶ ὁμοίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὑπὸ χρονολογίαν 11 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ.,

Ἄρθρον 2.

Πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ὡς ἐτροποποιήθη ὁ προϋπολογισμὸς τούτου διὰ τῆς ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. δηλώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου, χορηγεῖται πίστωσις ἴση πρὸς ἓν δωδεκατημόριον τῶν ζητουμένων πιστώσεων διὰ τὰ δυνάμει τῶν κειμένων νόμων ἀναγραφόμενα ἔξοδα ἐν ταῖς ὑποβληθείσαις εἰς τὴν Βουλὴν εἰδικοῖς προϋπολογισμοῖς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911.

Ἄρθρον 3.

Διὰ τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν εἰς τὴν

ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ὡς ἐτροποποιήθη ὁ προϋπολογισμὸς τούτου διὰ τῆς ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. δηλώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Ἀρχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου, καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, ὧν ἡ πληρωμὴ καταστα θήσεται ὑποχρεωτικὴ ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἐ. ἔ., δυνάμει νόμων ἢ ἰδιαιτέρων συμβάσεων καὶ συμφωνιῶν, ἐπιτρέπεται ὑπέρβασις τῶν διὰ τοῦ νόμου τούτου χορηγουμένων πιστώσεων, ἐὰν αὗται δὲν ἐπαρκέσωσι πρὸς πληρωμὴν τῶν, ὡς εἴρηται, δαπανῶν.

Ἄρθρον 4.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Γίνεται ἐπίσης δεκτὸν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον εἰς γ' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 1 ἕως 5 καὶ τῶν ἐδαφίων α' καὶ δ' τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΓΨΙΓ' (3393) τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1909 «περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν κινητῶν ἀξιῶν» ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον Μόνον

Ἀναστέλλεται μέχρι τῆς 31 Ἰουλίου 1911 ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων 1 ἕως 5 καὶ τῶν ἐδαφίων α' καὶ δ' τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΓΨΙΓ' (3393) τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1909 «περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν κινητῶν ἀξιῶν».

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν συζήτησιν περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 57 λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Δ. Μάρκου (11.30') ἀντικρούει τὴν πρότασιν περὶ χαρακτηρισμοῦ νομοσχεδίων τινῶν ὡς κατεπειγόντων καὶ συνεπῶς τῆς μὴ παραπομπῆς αὐτῶν εἰς ἐπιτροπήν. Ἐπίσης ἀντικρούει τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὰς τροπολογίας, αἵτινες ψηφίζονται μόνον κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν, χωρὶς κανεὶς νὰ λαμβάνῃ προηγουμένως γνῶσιν αὐτῶν.

Κ. Παπαμιχαλόπουλος (11.47'). Κηρύσσεται ἐπίσης κατὰ τῆς τροποποιήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως κηρύσσωνται νομοσχέδιά τινα κατεπείγοντα καὶ μὴ παραπέμπωνται εἰς ἐπιτροπήν.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑποβάλλει δήλωσιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοῦ περὶ περιορισμοῦ τοῦ ἐκπεστέου ποσοῦ ἐκ δραχμ. 7.680 ἐκ τῆς πιστώσεως τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Κεφ. Α' τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911.

Θ. Παπαζώης (11.57'). Θεωρεῖ σπουδαιοτάτην τὴν συνταγματικὴν ἀναγνώρισιν τῆς παραπομπῆς τῶν νομοσχεδίων εἰς ἐπιτροπὴν καὶ ὁρίζει ὅτι ἡ διάταξις περὶ τοῦ κατεπείγοντος δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς καταχρήσεις. Ἐπιδοκιμάζει ἐπίσης καὶ τὴν διάταξιν περὶ κωδίκων ἐξαιρῶν μόνον τοὺς φορολογικοὺς κώδικας.

Δ. Θεοδωρόπουλος (12.10'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, διότι φρονεῖ ὅτι τοῦτο παρέχει ἀρίστας ἐγγυήσεις διὰ τὴν ψήφισιν τῶν νομοσχεδίων.

Ν. Καμπάνης (12.25'). Αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 57 διατάξεις δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀποτελοῦσαι ζήτημα κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς. Ἀλλ' ὁ κανονισμὸς δύναται νὰ μεταβάλλεται καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ληφθῇ συνταγματικὴ πρόνοια περὶ αὐτῶν.

Δ. Κουμπάκης (12.40'). Κηρύσσεται ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῶν ἐκτρόπων τοῦ παρελθόντος, ὅτε ἐψηφίζοντο ἀσυζητεὶ νόμοι σκληρότατοι καὶ προσωπικοί, πλὴν τῆς ἑνὸς παραγράφου ὡς πρὸς ἣν ἐδέχθη τὸ σχέδιον τῶν 6 βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν κωδικοποιηθησομένων νόμων.

Β. Θεοτοκάκης (12.50'). Λέγει ὅτι ὁ μόνος τρόπος δι' οὗ θὰ κατορθωθῇ ἡ ἐπιψήφισις καλῶν νόμων εἶνε νὰ τιμωρῶνται πάντες οἱ προτείνοντες νόμους.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σ. Θεοδωρόπουλος ὑποβάλλει προπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ Συντάγματος, ἥτις θέλει παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπήν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Δ. Καλλέργης ζητεῖ 15ήμερον ἄδειαν πρὸς ἀποδημίαν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ **Βουλὴ** συναινεῖ ὅπως παραχωρηθῇ ἡ ἄδεια αὐτῇ.

Μετὰ τοῦτο διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 12.55′ μ. μ. ἵνα ἐπαναλειφθῇ τὴν 3 μ. μ.

Μετὰ μεσημβρίαν

Ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις τὴν 3 καὶ 45′ μ. μ. ὥραν.

Συνεχίζεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 57 συζήτησις.

Τ. Παλαιοπανάγος. Διαφωνῶ πρὸς τὴν συνταχτικὴν ἐπιτροπήν, ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον. Ὡς πρὸς τὴν α′ παράγραφον λέγω ὅτι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ νόμου εἶνε δυσδιάκριτα. Ὅθεν δύνανται νὰ γεννῶνται ἀμφιβολίαι ἂν ἡ συζήτησις γίνεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἢ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου. Ἡ συζήτησις τῆς ἀρχῆς εἶνε ἡ οὐσία τῆς συζητήσεως, ἡ ἀρχὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν σκοπιμότητα τοῦ νομοσχεδίου. Ἡ διατύπωσις τῶν ἄρθρων, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς κατ' ἀρχὴν συζητήσεως, εἶνέ τι δευτερεῦον. Ἄρα ἀσφαλεστέραν ἐγγύησιν παρέχει ἡ ἰσχύουσα διάταξις τοῦ Συντάγματος. Ἡ β′ παράγραφος περιττεύει, διότι συνδέεται ἀναποσπάστως μὲ τὸν θεσμὸν τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, δεσπόζοντα πλέον ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει. Ἡ δὲ ἐπεξεργασία ὑπὸ τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν καταντᾷ τυπικὸν ἔργον. Ὅθεν ἡ β′ αὕτη παράγραφος περιττεύει ἐντελῶς.

Ἀμφιβάλλω ἂν εἶνε ἀνάγκη νὰ περιληφθῇ ἐν τῷ Συντάγματι καὶ ἡ γ′ παράγραφος, ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸν Κανονισμόν. Ὡς πρὸς τὴν δ′ παράγραφον κλίνω μᾶλλον ὑπὲρ τῆς σχετικῆς διατυπώσεως τοῦ σχεδίου τῶν 6 βουλευτῶν.

Π. Λ. Παπαπαῦλος. Ὁ σκόπελος, εἰς τὸν ὁποῖον προσκρούουν αἱ ἀντιπροσωπευτικαὶ πολιτεῖαι, εἶνε ἡ τάσις τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ Βουλαὶ νὰ ψηφίζωσι νέους νόμους καὶ ὅμως εὐδαιμονεστέρα τυγχάνει ἡ πολιτεία ἐκείνη, ἥτις διέπεται ὑπὸ ἀρχαίων καὶ ἀπαρασαλεύτων, ἔστω καὶ ἀτελῶν, νόμων. Σκληρὰ πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ τρόπος τῆς θέσεως τῶν νόμων εἶνε ἐν Ἑλλάδι πλημμελέστερος ἢ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα Κράτη καὶ μία τῶν κυριωτέρων αἰτίων τῆς κακοδαιμονίας τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ὑπῆρξεν ἡ πολυνομία, μετὰ τῆς κακονομίας καὶ ἀντινομίας καὶ κλεψινομίας.

Αἱ τρεῖς θεμελειώδεις ἀρχαὶ τῆς ὑπὸ συζήτησιν διατάξεως εἶνε ἡ διάρκεια τῆς συζητήσεως, αἱ ἐπιτροπαὶ καὶ τὸ κατεπεῖγον. Ὀφείλει ἡ Συνέλευσις, ἀφοῦ δὲν θὰ ψηφίσῃ τὴν Γερουσίαν, νὰ λάβῃ μέτρα, διὰ τῶν ὁποίων νὰ προφυλάξῃ τὴν Βουλὴν ἀπὸ τὴν κατεσπευσμένην ἐπιψήφισιν τῶν ἔργων της. Τάσσομαι ὑπὲρ τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς, συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδειχθείσας καὶ ἀναπτυχθείσας τροπολογίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἡ α′ παράγραφος τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καλῶς διατυποῦται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπήν. Ψήφισις κατ' ἀρχὴν νομοσχεδίου σημαίνει ὅτι ἡ Βουλὴ λαμβάνει ὑπ' ὄψει τὸ νομοσχέδιον.

Ὡς πρὸς τὴν β′ παράγραφον, τὸ ζήτημα ἀφορᾷ κανονισμὸν περιλαμβανόμενον εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς. Δέχομαι νὰ ψηφισθῇ καὶ ἡ β′ παράγραφος τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ μέ τινας τροποποιήσεις: Διὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀποβλέπομεν τὰ μετέχη αὐτὸ καὶ εἰς ἀρτιωτέραν παρασκευὴν τῶν νόμων.

Ὅθεν προτείνω νὰ ψηφισθῇ ἡ παράγραφος προστιθεμένου μετὰ τὸ «πρότερον», τοῦ «ἐὰν δὲν ἐγένετο ἐπεξεργασία αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας», τὸ «ὑπ' αὐτῆς» νὰ γίνῃ «ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς» καὶ μετὰ τὸ «ἐπεξεργασίαν» νὰ τεθῇ «ἢ τὴν πάροδον τῆς ταχθείσης πρὸς τοῦτο προθεσμίας».

Ἡ γ′ παράγραφος, ἴσως ἐκ τῶν σκοπιμωτάτων, δύναται νὰ περιληφθῇ καὶ αὐτή, οὐδαμῶς βλάπτει, ἀφοῦ ὑπάρχει ἄλλως τε εἰς τὸν Κανονισμόν.

Ὡς πρὸς τὴν δ′, ἀνεπτύχθησαν σοβαραὶ ἀντιρρήσεις. Κλίνω, μετ' αὐτάς, νὰ γίνῃ οὕτω ἡ διατύπωσις αὐτῆς: μετὰ τὸ «ἐπιψήφισις» νὰ προστεθῇ τὸ «δικαστικῶν», ἀπαλειφομένου τοῦ «ἰδιωτικοῦ ἢ δημοσίου δικαίου».

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν παράγραφον δύναται νὰ προστεθῇ εἰς τὸ τέλος τὸ «πλὴν τῶν φορολογικῶν».

Σ. Δραγούμης. Συμφωνεῖ ὡς πρὸς τὴν προσθήκην τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως σχετικῶς μὲ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Α. Ρεντόπουλος. Νομίζει ὅτι ὅλοι οἱ νόμοι πρέπει νὰ ψηφίζωνται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, πλὴν διακρίσεώς τινος

διὰ τοὺς δικαστικούς, οἵτινες κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν δὲν συναναμιγνύονται μὲ πολιτικὰ πάθη.

Ε. Κοντομπάκης. Μετὰ τὰ λεχθέντα παραιτοῦμαι τῆς περὶ δι' ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας ψηφίσεως τοῦ ἄρθρου προτάσεώς μου.

Ὁ κ. **Πρωσθρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι ἀποσύρεται ἡ ἐπὶ τοῦ 57ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τροπολογία ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν 6 Βουλευτῶν, ἔχουσα οὕτω:

«Ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 57 προστίθεται δεύτερον ἐδάφιον ἔχον οὕτω:

«Προκειμένου μὲν περὶ ἐπιψηφίσεως κωδίκων ἀστικοῦ, ἐμπορικοῦ, ποινικοῦ δικαίου, ἢ πολιτικῆς καὶ ποινικῆς δικονομίας, ἐπιτρέπεται, κατόπιν συζητήσεως, ψήφισις αὐτῶν δι' ἰδιαιτέρου νόμου, κυροῦντος τοὺς εἰρημένους κώδικας ἐν συνόλῳ».

Ἀνακοινοῦται κατόπιν πρὸς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τὸ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς 57ον ἄρθρον, ὡς ἐτροποποιήθη μετὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἀντιπροσωπεύοντος καὶ τὴν γνώμην τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν ἑτέρων 5 Βουλευτῶν.

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἐὰν δέχεται οὕτω τὸ ἄρθρον καὶ ἀποφαίνεται δι' ἀναστάσεως ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς αὐτοῦ, ἔχοντος οὕτω:

Ἄρθρον 57.

«Οὐδεμία πρότασις νόμου γίνεται δεκτή, ἂν δὲν συζητηθῇ καὶ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἅπαξ μὲν κατ' ἀρχήν, δὶς δὲ κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον, κατὰ τρεῖς διαφόρους ἡμέρας.

«Μετὰ τὴν κατ' ἀρχὴν ἐπιψήφισιν τὸ ὑπὸ συζήτησιν σχέδιον παραπέμπεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς, ἂν δὲν παρεπέμφθη πρότερον, ἢ ἂν δὲν ἐγένετο ἐπεξεργασία αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐξέτασιν, ἢ τὴν πάροδον τῆς ταχθείσης πρὸς τοῦτο προθεσμίας, ἐπακολουθεῖ ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις εἰς διαφόρους συνεδριάσεις, ἀπεχούσας ἀλλήλων δύο τοὐλάχιστον ἡμέρας. Εἰς ἐξαιρετικὰς ὅμως περιστάσεις δύναται ἡ Βουλή, κηρύσσουσα τὴν πρότασιν κατεπείγουσαν, νὰ μὴ παραπέμψῃ ταύτην εἰς Ἐπιτροπὴν καὶ νὰ περιορίσῃ εἰς μίαν ἡμέραν τὸν μεταξὺ τῶν δύο κατ' ἄρθρον συζητήσεων χρόνον.

Ἐὰν κατὰ τὴν τελευταίαν συζήτησιν ἐγένοντο δεκταὶ τροπολογίαι, ἡ τοῦ συνόλου ψήφισις ἀναβάλλεται, μέχρις οὗ τὸ ψηφισθὲν τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ, ὡς ἐτροπολογήθη.

«Ἡ ἐπιψήφισις δικαστικῶν κωδίκων προπαρασκευασθέντων ὑπὸ εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν, συσταθεισῶν δι' εἰδικοῦ νόμου, δύναται νὰ γίνῃ δι' ἰδιαιτέρου νόμου κυροῦντος τοὺς εἰρημένους κώδικας ἐν ὅλῳ. Ἡ περὶ τοιούτου νόμου πρότασις δὲν δύναται νὰ κηρυχθῇ κατεπείγουσα.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύναται νὰ γίνῃ κωδικοποίησις ὑφισταμένων διατάξεων δι' ἁπλῆς ταξινομήσεως αὐτῶν, ἢ ἐν ὅλῳ ἐπαναφορὰ καταργηθέντων νόμων, πλὴν τῶν φορολογικῶν».

Ἀναβάλλεται κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἡ συζήτησις τῆς τροπολογίας τῶν 6 Βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ ἄρθρον 58 τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος.

Ἄρχεται συζήτησις ἐπὶ τοῦ 59ουἄρθρου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Α. Ἀναστασιάδης (4.30'). Δὲν κρίνω βεβαίως ἐντελῶς ἀναιτιολόγητον τὴν τελευταίαν διάταξιν τοῦ ἄρθρου Ὁ νομοθέτης προέβη εἰς τὴν παρέκκλισιν τῆς ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγεγραμμένης ἀρχῆς ἐξ ἀνάγκης ἐνμέρει. Ἀλλὰ καὶ διότι ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία θέτει πάντοτε ὡς ὕποπτον τὴν ἀξιοπιστίαν καὶ τὴνφιλονομίαν τοῦ πολίτου. Καὶ ἐπιβάλλεται διαμαρτυρία ἐκ μέρους τοῦ ἐντίμου ἐμπορικοῦ κόσμου διὰ τὴν τοιαύτην τεκμηρίωσιν, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔμποροι ἐπιβουλεύονται τὸ Δημόσιον.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον, παρ' ὅλην τὴν κρίσιν τῶν τελευταίων ἐτῶν, παρίσταται συνεπὲς πρὸ τῶν Εὐρωπαίων, κατατρώγων τὰς σάρκας αὐτοῦ, κρατύνει τὴν πίστιν, ἐν Ἑλλάδι αἱ ἀγοραὶ εἶνε ἀνοιγμέναι διάπλατα, ἀπολαύει τῶν μεγαλειτέρων πιστώσεων.

Ὁ ἐμπορικὸς κόσμος ὑπὲρ πάντα ἄλλον θέλει νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα ἡ περὶ ἧς πρόκειται διάταξις αὕτη, ἀναγνωρισθεῖσα καὶ ὑπὸ τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὑπὸ τῶν 6 βουλευτῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὅμως ζητεῖ τὴν διὰ νομοσχεδίου διακανόνισιν τῶν κατ' αὐτήν. Συνέβησαν ἐν τῷ παρελθόντι ἄτοπα.

Κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1904 ὑπεβλήθη ὁρολογικὸν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐψηφίσθη. Ἐν τούτοις τὰ μέχρι τῆς 3 Ἀπριλίου 1905 εἰσπραχθέντα παρὰ τῶν ἐμπόρων ἄνευ νόμου ποινὰ ἐνομιμοποιήθησαν κατόπιν διὰ νόμου, ὑποβληθέντος παρὰ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅστις ἦν καὶ διακεκριμένος πολιτειολόγος. Ἐὰν ἀρίσωμεν ἤδη τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν νομοθέτην τοῦ μέλλοντος δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ αὐτό. Ἡ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ ὀρθῶς ἔπραξε λέγουσα ὅτι ὁ καταναλωτὴς ζημιοῦται, ὄχι ὁ ἔμπορος, ἀλλὰ ἐν τῇ πραγματικότητι συμβαίνει ἄλλως. (Ἀναφέρει διαφόρους σχετικὰς περιπτώσεις). Ἀλλὰ, καὶ ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως ἐξεταζομένου, τοῦ πράγματος ἀντίκειται εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν, εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κράτους νὰ γίνεται ἡ εἴσπραξις ὁρίου μὴ διὰ νόμου ἐγκύρου γενομένου.

Προτείνω ὅθεν νὰ ἀναγραφῇ ἐν τῷ Συντάγματι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ὁρίου, ἂν τὸ ἐπιβάλλον νομοσχέδιον δὲν γίνεται νόμος.

Γενικῶς δὲ εὑρίσκω τὸ ἄρθρον τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς προτιμώτερον, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ προστεθῇ εἰς αὐτὸ ἡ τελευταία διάταξις τοῦ ἄρθρου ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῶν 6 βουλευτῶν, ἤτοι τὸ «ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει.... τὰ εἰσπραχθέντα ἀποδίδονται».

Σ. Δρυγούλης. Ὁ προλαλήσας ἠδίκησε τὴν Πολιτείαν. Ὁ σχετικὸς νόμος εἶνε ἀντιγραφὴ ξένων νόμων, τεθέντων καὶ αὐτῶν ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων, κατὰ παράβασιν τῶν Συνταγμάτων, προκειμένου περὶ εἰσαγωγῆς ἢ αὐξήσεως εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ δέ, μετὰ μελέτην τοῦ πράγματος, κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὀρθότερον εἶνε τὸ ζήτημα τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀποδόσεως τῶν ἐπὶ πλέον εἰσπραχθέντων νὰ κανονισθῇ διὰ νόμου καὶ νὰ μὴ ἀναγραφῇ ὡς ἀρχὴ ἐν τῷ Συντάγματι.

Δ. Κάλφωφ. Πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια ἁπλοποιήσεως τῆς ἐπιστροφῆς τῶν εἰς τὸ δημόσιον καταβαλλομένων

διότι οἱ πολῖται βασανίζονται ν' ἀναλαμβάνωσι τὰ κακῶς δοθέντα.

Α. Στεφανόπουλος (5—12'). Ἡ Πολιτεία, πρὸ τῆς ἀνάγκης εὑρεθεῖσα, εἰσέπραξε ὁρίους ἀντισυνταγματικούς, πρὸ πάντων εἰς τὰ τελωνειακά.

Φρονῶ ὅτι τὸ εἰσπραχθὲν ποσὸν αὐτό, τὸ εἰσπραχθὲν μὴ ψηφισθέντος εἰδικοῦ νόμου, τὸ ἀδέσποτον καὶ μὴ ὡρισμένον, πρέπει νὰ περιέρχεται εἰς ταμεῖα ἐθνικῆς ὠφελείας, νὰ εἶνε κοινοκτησία, νὰ περιέρχεται λ. χ. εἰς τὸ Γεωργικὸν κλπ. Ταμεῖον, νὰ μὴ ἐπιστρέφεται εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον.

(Καταθέτει σχετικὴν τροπολογίαν).

Σ. Δρυγούλης. Οὐδεὶς δασμὸς ἐπιβάλλεται σήμερον ἐὰν δὲν διέλθῃ διὰ τῆς ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς τοῦ δασμολογίου, ἔτι ἐπεξεργάζεται πᾶσαν πρότασιν πρὶν ἢ εἰσαχθῇ αὕτη εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περαιωμένην τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου συζήτησιν. Ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἀποσύρεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 59 τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω:

Ἄρθρον 59.

«Εἰς τὸ ἄρθρον 59 προστίθεται ἐδάφιον δεύτερον ἔχον οὕτω:

«Κατ' ἐξαίρεσιν, ἐπὶ τῆς ἐπιβολῆς ἢ αὐξήσεως εἰσαγωγικῶν δασμῶν, ἡ εἴσπραξις αὐτῶν ἄρχεται ἅμα τῇ ὑποβολῇ τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου εἰς τὴν Βουλήν. Ἡ εἴσπραξις αὕτη δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐν περιπτώσει μὴ ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου κατὰ τὴν αὐτὴν τῆς ὑποβολῆς Σύνοδον· κατὰ τὴν περίπτωσιν ὅμως ταύτην τὰ τυχὸν εἰσπραχθέντα ἀποδίδονται».

Καλεῖ κατόπιν τὴν Βουλὴν ν' ἀπορανθῇ ἐὰν κρίνῃ ἀπορριπτέαν ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Α. Θεοδωρίδου, τεθεῖσαν ὡς προσθήκην εἰς τὸ 59ον ἄρθρον τοῦ προσχεδίου τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Βουλὴ ἀποφαίνεται δι' ἀναστάσεως ὑπὲρ τῆς ἀπορρίψεως αὐτῆς ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως, ἐχούσης οὕτω:

«Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου ἀντὶ τοῦ «τὰ τυχὸν εἰσπραχθέντα ἀποδίδονται» νὰ τεθῇ «τὰ τυχὸν εἰσπραχθέντα δὲν

περιέρχονται εἰς τὸ Δημόσιον, διατιθέμενα δι' εἰδικοῦ ἑκάστοτε νόμου ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς».

Ὁμοίως ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, κρίνει ὡς ἀπορριπτέαν ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως τὴν εἰς τὸ 59ον ἄρθρον τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Ἀναστασιάδου, ἔχουσαν οὕτω:

«Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, τὰ τυχὸν εἰσπραχθέντα ἀποδίδονται».

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Χ. Πετρέα ἔχουσα οὕτω:

«Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται, οὐδ' εἰσπράττεται, ἐὰν προηγουμένως δὲν ψηρισθῇ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῆς Βουλῆς καὶ κυρωθῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.»

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Εὐβοίας κ. Δ. Χρυσοστάλη ἔχουσα οὕτω:

Ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς «ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου» νὰ τεθῇ τὸ «ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς του ἐν τῇ Βουλῇ.»

Ἐρωτᾶται εἶτα ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ψηφίζει αὐτὸ δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω—ἐπενεχθείσης μόνον ὁραστικῆς εἰς αὐτὸ συμπληρώσεως, διὰ τῆς προσθήκης τῆς λέξεως «νόμου», μετὰ τὸ «προτάσεως» εἰς τὸ β' ἐδάφιον:

Ἄρθρον 59.

«Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται, οὐδ' εἰσπράττεται ἄνευ νόμου. Ἐξαιρετικῶς ἐπὶ ἐπιβολῆς ἢ αὐξήσεως εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἡ εἰσπραξις αὐτοῦ ἐπιτρέπεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰς τὴν Βουλὴν καταθέσεως τῆς περὶ αὐτοῦ προτάσεως νόμου ὑπὸ τὸν ῥητὸν ὅρον τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου τὸ βραδύτερον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου».

Ἀναγινώσκεται παρὰ τοῦ Γραμματέως τὸ 60ον ἄρθρον τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρχεται ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις.

Σ. Δραγούμης. Ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Συντάγματος εἶνε ἡ κορυφαία. Ἡμεῖς συνειθίσαμεν κατὰ τὰ τελευταῖα

ἔτη νὰ παρέχωμεν καὶ πρὸ τῆς ἐπιλήψεως τοῦ προϋπολογισμοῦ παρὰ τῆς Βουλῆς τὴν ἄδειαν τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ποσῶν τῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους. Κατήντησε νὰ ψηφίζεται ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἐντὸς καὶ 10 λεπτῶν ἀκόμη μόνον, χωρὶς ἡ Βουλὴ ν' ἀντιλαμβάνεται τῶν τροποποιήσεων καὶ νέων ἐγγραφῶν τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν.

Ἀπολογισμοὶ δὲ δὲν ὑπεβλήθησαν ἀπὸ μακροτάτων ἐτῶν. Λειτουργήσαντος τέλος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἤρχισαν δημοσιευόμενοι οἱ ἀπολογισμοί, ἀλλὰ πρέπει καὶ ἡ Βουλὴ νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν ἀκριβῆ. Πρέπει τέλος νὰ διευθετηθῶσιν οὕτω τὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὥστε τὸ ἔργον νὰ βαίνῃ βαδέως, νὰ ἐξετάζεται ὁ προϋπολογισμὸς οὐ μόνον κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον ἀλλὰ καὶ κατὰ τμήματα, οὕτω οἱ βουλευταὶ θὰ λαμβάνωσι καιρὸν νὰ μανθάνωσι καὶ ἐξελέγχωσι τὸ πᾶν καὶ τοῦτο θὰ καθιστᾷ λίαν προσεκτικωτέρους τοὺς Κυβερνῶντας. Πρὸς τοῦτο τὰ 8 Ὑπουργεῖα πρέπει νὰ διαιρεθῶσιν εἰς 4 τμήματα καὶ ἐπὶ ἑκάστου Ὑπουργείου νὰ γίνεται ὀνομαστικὴ ψηφοφορία.

Ἡ τελευταία διάταξις κανονίζει αὐστηρῶς τὰ τοῦ ἀπολογισμοῦ, ἐξομοιουμένης τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ μὲ τὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία δυσκολία εἰς τὸ εἰσάγεται ἐγκαίρως ὁ προϋπολογισμὸς μετ' αὐτοῦ δὲ πρέπει νὰ ἔρχεται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὁ ἀπολογισμός. Πρέπει νὰ κατορθώσωμεν νὰ εἰσάγεται εἰς τὰς Βουλὰς καὶ νὰ ψηφίζεται ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ν. Λεγωπόντης (5. 20'). Ἀδύνατος ἡ πραγματοποίησις τῆς ἐντὸς τοῦ τρίτου μηνὸς εἰσαγωγῆς τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς τελευταίας οἰκονομικῆς χρήσεως, ὡς ὁρίζει ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς. Νὰ τεθῇ ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, θὰ εἶνε κέρδος νὰ ἔχωμεν τοὺς ἀπολογισμοὺς καὶ ἐν τῷ διαστήματι αὐτῷ. ἀφοῦ σήμερον δὲν κατορθώνωμεν νὰ τοὺς ἔχωμεν διόλου.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.). Νὰ ὁρισθῇ ἐντὸς 6 μηνῶν.

Διομήδης (5. 25'). Κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ πρέπει νὰ ἀσκῆται ὁλόκληρος ἡ ἐλεγκτικὴ ἐργασία τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Λαοῦ ἐπὶ τοῦ ὅλου ἔργου τῆς Κυβερνήσεως, ὅπερ οἰκονομικῶς ἀντιπατροπτρίζεται εἰς τὸν

προϋπολογισμόν. Εἰς τὰ φιλελεύθερα Κράτη ἡ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀποτελεῖ τὸ κυριον ἔργον τῶν Βουλῶν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ ἐξέτασις παρὰ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων τῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους γίνεται κατὰ τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς εἰς 22 ἡμέρας.

Διὰ τῶν τροπολογιῶν ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς καλλίτερα ἀποτελέσματα. Ἡ πλήρη δημοσιότης τῶν ἔργων καὶ τῆς λειτουργίας τῆς Πολιτείας ἐπιβάλλεται, ἀλλαχοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑποβάλλεται παρὰ ἑκάστου Ὑπουργοῦ ἔκθεσις πλήρης τῶν ἀνὰ τὴν ἀκτῖνα τοῦ Ὑπουργείου του γενομένων ἐν γένει, μὲ ἐκθέσεις τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου, ὥστε ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει οὕτως ἀνάγκην καὶ νὰ προστρέχῃ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ὑπηρεσίας διὰ νὰ λάβῃ πληροφορίας καὶ ρωτισμόν, σκοπίμως μὴ διδομένας ἐνίοτε.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν διάταξιν, ἀντὶ «ἐντὸς τοῦ τρίτου μηνὸς» νὰ τεθῇ «ἐντὸς ἔτους», παρέλκει δὲ τὸ «ψηφίζεται καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ προϋπολογισμός».

Φ. Νέγρης (ὥρα 5. 37'). Νὰ τεθῇ ὅρος μὴ ἐπιτρέπων νὰ ψηφισθῇ οὐδεμία πίστωσις ἂν δὲν διανεμηθῇ τοὐλάχιστον 10 ἡμέρας πρὶν πρὸς τὴν Βουλήν, τοὐλάχιστον τοῦτο νὰ κανονισθῇ διὰ νόμου.

Ἡ ἐξέλεγξις τοῦ τελωνείου Πειραιῶς διαρκεῖ 6 μῆνας, εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, πρὶν διέλθῃ ἀπὸ τὸ Γενικὸν Λογιστήριον, δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ ὁ ἀπολογισμός, θέλομεν δὲ 12 μῆνας τὸ ὅλον διὰ νὰ ἐξετεθῇ τῶν δύο τούτων ἐξελέγξεων, ἀνὰ 6 δι' ἑκάστην, εἰς τὴν Βουλὴν δὲ δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ πρὶν ἢ ἐξελεγχθῇ ὁριστικῶς. Ἀλλὰ καὶ ἡ διπλῆ αὐτὴ ἐξέλεγξις ἐνίοτε, διὰ λόγους ἐκτάκτους, ἀποβαίνει ματαία, πρέπει νὰ κανονισθῇ μία καὶ μόνη ἐξέλεγξις, καὶ πάλιν δὲ τότε «ἐντὸς ἑνὸς ἔτους» πρέπει νὰ θέσωμεν ἐν τῇ τελευταίᾳ παραγράφῳ, ἀντὶ «ἐντὸς τοῦ τρίτου μηνός», ἀλλὰ καὶ «ἐντὸς ἑνὸς ἔτους» δύναται νὰ τεθῇ μόνον ἂν γίνουν τροποποιήσεις συγχωνεύουσαι τὰς δύο ἐξελέγξεις εἰς μίαν.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Καὶ ἄνευ νομοσχεδίου ἀκόμη δύναται τὸ Λογιστήριον, ἂν ἐκδοθῇ τὸ Β. Διάταγμα τὸ ὑποδεικνυόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ κανονίζον τὰ τμήματα, νὰ ἐργασθῇ καλλίτερον. Οὕτω δυνάμεθα νὰ θέσωμεν «ἐντὸς ἑνὸς ἔτους». Ἡ συγχώνευσις τῆς διοικητικῆς καὶ τῆς δικαστικῆς ἐξελέγξεως, ὡς ἐπρότεινεν ὁ προλαλήσας, δὲν δύναται νὰ γίνῃ. Πρόκειται περὶ ἀκηδίας οἱ νόμοι δὲν πταίουν. Ἂς ἀρίσωμεν τὸν διαστικὸν ἔλεγχον εἰς τὸ Συνέδριον, ὁ δὲ διοικητικὸς δύναται νὰ γίνεται συντομώτερον καὶ καλλίτερον, διορθουμένων τῶν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου ὡς προεῖπον.

Φ. Νέγρης. Δὲν ἀρκεῖ ἓν ἔτος διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὁ ἀπολογισμὸς μετὰ πλήρη ἐξέλεγξιν.

Δ. Καλλέργης (ὥρα 6. 7'). Ἂν δὲν ἀνατραπῶσιν ἄρδην τὰ τοῦ Λογιστικοῦ Νόμου, δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ διόρθωσις πραγματική.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἡ διάταξις τῆς ψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς 4 ἡμέρας, κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ τεθῇ εἰς ἀχρηστίαν, μετὰ τὴν ριζοβόλκισιν τῆς νέας πολιτικῆς ἀντιλήψεως, θὰ κατορθοῦται ἡ ψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐντὸς πολὺ περισσοτέρου χρόνου.

Ποϊμενίδης. Κηρύσσει περαιωμένην τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 60οῦ συζήτησιν, ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἀποσύρεται ἡ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία, ἡ ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω :

«Ἐν τῇ πρώτῃ προτάσει τοῦ ἄρθρου 60 μετὰ τὴν λέξιν «ψηφίζει» προστίθενται αἱ λέξεις «ἐν Τακτικῇ Συνόδῳ».

Ἀποσύρεται ἡ ὑποβεβλημένη ἐπὶ τοῦ 60οῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Χ. Πετρέα, ἔχουσα οὕτω :

«Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μεταρρυθμισθήσεται τὸ ἄρθρον 60, περιλαμβανομένου ἐν αὐτῷ καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας».

Ἀπορρίπτεται παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως ἡ εἰς τὸ ἄρθρον προσθήκη τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊήλιδος κ. Πελ. Πλιαπούλου, ἔχουσα οὕτω :

«Εἰς τὸ τέλος τῆς 6' παραγράφου νὰ προστεθῇ: «ψηφίζεται μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου. Ἀπαγορεύονται, ἡ ψήφισις ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων καὶ δωδεκατημορίων, πλὴν ἐν καιρῷ πολέμου» καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς γ' παραγράφου νὰ προστεθῇ :

«Οὐδεὶς ἐκ τῶν ὑπολόγων δύναται ν' ἀναλάβῃ δημοσίαν ὑπηρεσίαν πρὸ πάσης λογοδοσίας».

Ἐρωτᾶται εἶτα ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. **Ἡρακλείδου** ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 60οῦ τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροπολογήθη τοῦτο κατὰ τὴν γ' παράγραφον ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ βουλευτῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος, καὶ ψηφίζει αὐτὸ δι' ἀναστάσεως ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 60.

«Ἐν τῇ ἐτησίᾳ τακτικῇ Συνόδῳ ἡ Βουλὴ ψηφίζει διὰ τὸ ἐπόμενον οἰκονομικὸν ἔτος τὸν προσδιορισμὸν τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως, τὴν στρατολογίαν καὶ ναυτολογίαν καὶ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζει ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ. Ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους πρέπει νὰ σημειῶνται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὸν ἀπολογισμόν.

Ὁ προϋπολογισμὸς εἰσάγεται εἰς τὴν Βουλὴν ἐντὸς τῶν δύο πρώτων μηνῶν τῆς Συνόδου, ἀφ' οὗ δ' ἐξετασθῇ ὑπὸ εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς Βουλευτῶν, ψηφίζεται ἅπαξ κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα, εἰς τμήματα ἐν τῷ Κανονισμῷ τῆς Βουλῆς ὁριστέα καὶ εἰς τέσσαρας διαφόρους ἡμέρας, καθ' Ὑπουργεῖον δὲ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως

Ἐντὸς ἔτους τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως εἰσάγεται ὁ ἀπολογισμὸς αὐτῆς εἰς τὴν Βουλήν. Ἐξετάζεται δὲ ὑπὸ εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς Βουλευτῶν καὶ ψηφίζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ τὰ ἐν τῷ Κανονισμῷ αὐτῆς ὁριστθησόμενα».

Εἰσέρχεται κατόπιν ἡ Βουλὴ εἰς συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 61ου ἄρθρου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπερ ψηφίζεται παρ' αὐτῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. **Ἡρακλείδου**, δι' ἀναστάσεως, μετὰ φραστικῆς τινος τροπολογίας, ἀπαλειρομένων δηλ. τῶν λέξεων «οὐδεὶς» καὶ «οὐδεμία», ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 61.

«Μισθὸς, σύνταξις, χορηγία, ἢ ἀμοιβὴ οὔτε ἐγγράφεται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους, οὔτε παρέχεται ἄνευ ὀργανικοῦ ἢ ἄλλου εἰδικοῦ νόμου».

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 63ου ἄρθρου τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ι. Ματαρώνας. Ἡ προσθήκη τῆς Ἐπιτροπῆς: «καὶ τὰ τῆς ἐσωτερικῆς πειθαρχίας», δύναται νὰ δώσῃ ἔδαφος εἰς ψήφισιν νόμου, καθ' ὃν θὰ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ αὐθαιρεσία κατὰ βουλευτῶν παρὰ τυραννικῆς τινος Κυβερνήσεως. Δὲν πρέπει δὲ νὰ Συνταγματοποιήσωμεν τοιοῦτον κίνδυνον.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὡς μὴ προστεθεισῆς οὐδὲν τῆς διατυπώσεως ταύτης τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς δυνάμεθα νὰ παραιτηθῶμεν αὐτῆς καὶ νὰ ἀρίσωμεν τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει ἐν τῷ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντι Συντάγματι, ἂν καὶ ἡ τροπολογία αὐτοῦ παρὰ τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἐπεξήγησις τῶν ἐν αὐτῷ.

Πρόεδρος. Οἱ παραδεχόμενοι τὸ 63ον ἄρθρον τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς παρακαλοῦνται νὰ ἐγερθῶσι.

Ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀπορρίπτει αὐτό, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 63.

«Ἡ Βουλὴ καθορίζει διὰ Κανονισμοῦ τὴν τάξιν τῶν «ἐργασιῶν αὐτῆς καὶ τὰ τῆς ἐσωτερικῆς πειθαρχίας.»

Ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τὸ 66ον ἄρθρον ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Α. Μπαλτατζής (6.17'). Ἀναπτύσσει τροπολογίαν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου. Δὲν ἐξασφαλίζεται διὰ τοῦ κρατοῦντος ἐκλογικοῦ συστήματος ἡ δικαία ἀντιπροσώπευσις ὅλων τῶν σημαινουσῶν πολιτικῶν μερίδων καὶ ἡ ἐπικράτησις τῆς πλειοψηφούσης μερίδος. Τὸ σύστημα τοῦτο πρὸς τούτοις καθιστᾷ ἀναγκαῖον τὸν σχηματισμὸν μικτῶν συνδυασμῶν, οἵτινες νοθεύουν τὸ φρόνημα τῶν ἐκλογέων καὶ καταβιβάζουν τὸν πολιτικὸν ἀνταγωνισμὸν εἰς προσωπικὸν ἐπίπεδον. Ἀναγινώσκει εἶτα τὴν τροπολογίαν του, καθ' ἣν τὸ «κατὰ νόμον» γίνεται «κατ' ἀναλογίαν». Ζητεῖ νὰ τεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα, ὡς ὑποχρεωτικὴ καθιέρωσις τὸ διὰ τῆς τροπολογίας του προτεινόμενον.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἂς ἀφίσωμεν εἰς τὸν νόμον τὸ ζήτημα — θέλομεν ἕνα μῆνα νὰ συζητήσωμεν ἐπὶ τοῦ ἀναπτυχθέντος ζητήματος.

Παρὰ τοῦ κ. **Ἡρακλείδου** ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ἂν θεωρῇ

ἀπορριπτέαν ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας κ. Α. Παπαναστασίου.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει αὐτὴν ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως, ἔχουσαν οὕτω:

«Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ βουλευτῶν ἐκλεγομένων κατ' ἀναλογίαν ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου, καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας».

Ἀποσύρεται σχετικὴ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Σ. Θεοδωροπούλου, ἔχουσα οὕτω:

«Ἡ Βουλὴ ἀπαρτίζεται ἐκ βουλευτῶν, ἐκλεγομένων ἀναλογικῶς κατὰ νόμον ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν. Μετὰ δεκαπενταετίαν ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ Συντάγματος ἀποκλείονται τοῦ δικαιώματος ψήφου οἱ μὴ φέροντες πιστοποιητικὸν στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁρισθησόμενα».

Α. Μονοκρούσος (7.7′). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας, θεωρεῖ τὴν κατάργησιν αὐτῆς ὡς στρεφομένην κατὰ τοῦ λαοῦ, ἐφόσον δὲν λαμβάνεται πρόνοια ν' ἀνυψωθῇ οὗτος οἰκονομικῶς καὶ παιδευτικῶς.

Ι. Ἀθανασάκης (7.30′). Ὑποστηρίζει τὴν παρ' αὐτοῦ προταθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς γενομένην δεκτὴν τροπολογίαν ὅπως ἡ ἐξάσκησις τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καταστῇ ὑποχρεωτική, ὡς τοῦτο ὑπάρχει ἐν Βελγίῳ καὶ εἰσάγεται νῦν καὶ ἐν Ἰταλίᾳ.

Χ. Πετρέας (6. 30′). Προτείνει τὴν κατάργησιν τοῦ κρατοῦντος ἐκλογικοῦ συστήματος τῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας καὶ τοῦ συστήματος τῆς πολλαπλῆς ψήφου, ἀντὶ δὲ τούτων ὑποδεικνύει τὴν εἰσαγωγὴν συστήματος ἐκλογῆς διὰ ψηφοδελτίου, ἑκάστου ἐκλογέως ἔχοντος τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ ἕνα καὶ μόνον Βουλευτήν, καὶ ὑποστηρίζει ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο συνδυαζόμενον καὶ μὲ τὴν διαίρεσιν τοῦ Κράτους εἰς ἰσαρίθμους πρὸς τοὺς ἐκλεκτέους Βουλευτὰς καὶ ἰσομεγέθεις ἐκλογικὰς περιφερείας θὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὅλας τὰς ἐξοχότητας καὶ θὰ ἀποκλείσῃ ἐκ τοῦ Βουλευτικοῦ περιβόλου πάντα τὰ φαῦλα στοιχεῖα, τὰ στηρίζοντα τὴν πολιτικὴν αὐτῶν ὕπαρξιν εἰς τὸ ψεῦδος, τὴν ἀπάτην καὶ τὴν Συναλλαγήν.

Α. Ροῦφος (7′) φρονεῖ ὅτι, ὑποχρεωτικῆς οὔσης τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν, ἡ προσθήκη εἶνε

χρησιμωτάτη, διότι θὰ γίνῃ αὕτη ἀφορμὴ νὰ κατανοηθῇ, ὅτι ἡ ψῆφος δὲν εἶνε μόνον δικαίωμα ἀλλὰ καὶ καθῆκον.

Θ. Κοντούπης (7.7′) λέγει ὅτι καὶ ἂν ψηφισθῇ ἡ διάταξις αὕτη θὰ μείνῃ ἀνεφάρμοστος, διότι δὲν θὰ εὑρεθῇ τρόπος ἐξαναγκασμοῦ, παρεκτὸς μόνον κατὰ τῶν ἀδυνάτων.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ παγίας προκαταβολῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν» καὶ ἕτερον «περὶ συστάσεως Μεραρχιακῶν Ταμείων».

Γ. Παπαδόπουλος ὁμιλῶν ἐπίσης ἐπὶ τῆς προσθήκης εἰς τὸ ἄρθρον 66 λέγει ὅτι «ἐφ' ὅσον δὲν κατορθώνομεν τοῦτο δι' ἡμᾶς αὐτοὺς πῶς θέλετε νὰ τὸ κατορθώσωμεν διὰ τοὺς ἐκλογεῖς.

Δ. Κλάδης ὅταν διὰ τιμωρίας θελήσωμεν νὰ ὑποχρεώσωμεν τὸν λαὸν νὰ ψηφίζῃ τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου παύει πλέον νὰ εἶνε τοιοῦτον.

Ε. Κουλουμβάκης (7.20′). Προτείνει ὅπως ἀπὸ τοῦδε ἀνατεθῇ εἰς τὴν συνταγματικὴν εἴτε εἰς ἄλλην τινὰ ἐπιτροπὴν ἵνα ἀρχίσῃ ἡ σύνταξις νέου ἐκλογικοῦ νόμου.

Μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 66ου ἄρθρου κηρύσσεται περαιωμένη.

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογία τοῦ κ. Χ. Πετρέα ἔχουσα οὕτω.

«Τὸ Κράτος διαιρεῖται εἰς ἰσαρίθμους πρὸς τοὺς ἐκλεκτέους Βουλευτὰς καὶ ἰσομεγέθεις ἐκλογικὰς περιφερείας, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἐκλέγει ἕνα καὶ μόνον βουλευτήν.

«Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται δι' ἀμέσου καθολικῆς διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορίας, ἡ δὲ ψῆφος ἔσται Ἐνιαία».

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τῶν ἐξ ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν, ἔχουσα οὕτω·

Τὸ ἄρθρον 66 μεταρρυθμίζεται ὡς ἑξῆς.

«Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ βουλευτῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας. Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταυτοχρόνως καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.»

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ πρότασις τοῦ κ. **Ε. Κουλουμβάκη** ἔχουσα οὕτω.

«Παρακαλῶ, ὅπως ἀνατεθῇ εἴτε εἰς τὴν Συνταγματι-

κὴν Ἐπιτροπήν, εἴτε εἰς ἑτέραν, εἰδικῶς ἐκλεχθησομένην, ὅπως ἀναθεωρήσῃ τοὺς ἐκλογικοὺς νόμους καὶ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν προσήκουσαν ἔκθεσιν μετὰ προτάσεως νόμου».

Γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως, ὡς ἐτροποποιήθη, τὸ ἄρθρον 66, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 66.

«Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ Βουλευτῶν, ἐκλεγομένων κατὰ νόμον ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν ὀι' ἀμέσου, καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Αἱ Βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταὐτοχρόνως καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν».

Ψηφίζεται ἐπίσης εἶτα δι' ἀναστάσεως ἡ κάτωθι ἑρμηνευτικὴ δήλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ Συντάγματος:

«Ἡ Διπλῆ Βουλὴ ἀποφαίνεται ὅτι ὁ νόμος δύναται νὰ καταστήσῃ ὑποχρεωτικὴν τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 67 ὁ κ. **Ἰσταόπουλος** ἐπιφέρει παρατήρησίν τινα, δι' ἧς συνιστᾷ τὴν προσθήκην τῆς λέξεως «μόνον».

Ἡ παρατήρησις αὕτη γίνεται ἀποδεκτή.

Ἀποσύρεται εἶτα ἡ τροπολογία τῶν ἓξ βουλευτῶν, ἡ ἀφορῶσα τὸ ἄρθρον 67, ἔχουσα οὕτω:

«Οἱ βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ Ἔθνος καὶ οὐχὶ τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται».

Γίνεται εἶτα δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 67 τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 67.

«Οἱ βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἔθνος καὶ οὐχὶ μόνον τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 68 ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) προτείνει ὅπως ἀφαιρεθῶσιν αἱ λέξεις «κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφήν».

Γ. Πλυμπ προτείνει ν' ἀρεθῇ ἡ διατύπωσις τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864, μεταβαλλομένης μόνον τῆς λέξεως «ἐπαρχίας» εἰς «ἐκλογικὰς περιφερείας».

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) ἀποδέχεται τὴν γνώμην τοῦ προλαλήσαντος.

Σ. Σῆμος δηλοῖ ὅτι θὰ ἐπεθύμει νὰ προκληθῇ ἡ ἑρμηνεία τῆς Βουλῆς ὅπως ἐκλογικαὶ περιφέρειαι θεωρηθῶσι καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας τοιαῦται (κοινότητες τοῦ ἐξωτερικοῦ) ὅταν τὸ περὶ τούτου καθορίσῃ σχετικὸς νόμος.

Ε. Βενιζέλος. Ἐννοεῖται ὅτι ὅταν λέγωμεν ἐκλογικὴν περιφέρειαν ἐννοοῦμεν καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐκλογικὴν περιφέρειαν, ὁπουδήποτε ἤθελεν ὁρίσει τοιαύτην ὁ νόμος.

Σ. Σῆμος. Ζητεῖ ὅπως ἀναγραφῇ ἡ δήλωσις αὕτη εἰς τὰ πρακτικά, τὸ ὁποῖον καὶ ἀποδέχεται ἡ Βουλή.

Α. Μιχαλακόπουλος καὶ **Ι. Μάνος** ἐρωτῶσι περὶ τῆς τύχης τῶν προνομίων τῶν νήσων.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Περὶ τούτων οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ λόγος, διότι τὰ πράγματα, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦτο, παραμένουσιν ὡς καὶ κατὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864, ὡς εἶχον.

Οἱ κ. κ. **Α. Διομήδης** καὶ **Ι. Γκίνης** λέγουσιν ἐπίσης ὅτι οὐδαμῶς θίγονται τὰ προνόμια τῶν νήσων.

Μετὰ ταῦτα ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 68 κηρύσσεται περαιωμένη.

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τῶν βουλευτῶν κ. κ. Καμβύση, Ἀλαβάνου, Μαμάη καὶ Φραγκίστα ἔχουσα οὕτω:

«Ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν προσδιορίζεται διὰ νόμου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφὴν ἀριθμοῦ τῶν δημοτῶν τοῦ Κράτους. Οὐδέποτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὅλου τῶν Βουλευτῶν δύναται νὰ ἦναι ἐλάσσων τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα».

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊοήλιδος κ. Ν. Κοντογούρη, ἔχουσα οὕτω:

Νὰ προστεθῇ, μετὰ τὴν ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς Ἐπιτροπῆς λέξιν «Κράτους» ἡ φράσις:

«Ἑκάστου Βουλευτοῦ ἀναλογοῦντος τοὐλάχιστον εἰς 16,500 κατοίκους».

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τῶν ἓξ ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν, ἔχουσα οὕτω:

«Ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν προσδιορίζεται διὰ νόμου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους, κατ' ἀναλογίαν

ένὸς Βουλευτοῦ ἐπὶ δεκαὲξ μέχρι εἴκοσι πέντε χιλιάδων κατοίκων».

Γίνεται δεκτὸν εἶτα δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 68 τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω:

"Αρθρον 68.

«Ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν ἑκάστης ἐκλογικῆς περιφερείας προσδιορίζεται διὰ νόμου ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς. Οὐδέποτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὅλου τῶν Βουλευτῶν δύναται νὰ ᾖ ἐλάσσων τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα».

"Αρχεται εἶτα ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 69 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Φ. Νέγρης** ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινάς.

Μετὰ τοῦτο οἱ ἐξ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν βουλευταὶ ἀποσύρουσι τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογίαν των, ἔχουσαν οὕτω:

«Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται διὰ τέσσαρα συναπτὰ ἔτη ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γενικῶν ἐκλογῶν· ἅμα δὲ τῇ λήξει τῆς τετραετοῦς Βουλευτικῆς Περιόδου, διατάσσεται ἡ ἐνέργεια γενικῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν συγκαλεῖται ἡ νέα Βουλὴ εἰς Τακτικὴν Σύνοδον μόνον ἐὰν ὑπὸ τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς δὲν ἐξεπληρώθησαν διὰ τὸ ἔτος τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν τὰ ἐν ἄρθρῳ 60 ὁριζόμενα. Ἔδρα βουλευτικὴ κενωθεῖσα κατὰ τὸ τελευταῖον τῆς περιόδου ἔτος δὲν συμπληροῦται».

Γίνεται δεκτὸν μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 69 τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω·

"Αρθρον 69.

«Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται διὰ τέσσαρα συναπτὰ ἔτη, ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γενικῶν ἐκλογῶν, ἅμα δὲ τῇ λήξει τῆς τετραετοῦς βουλευτικῆς περιόδου, διατάσσεται ἡ ἐνέργεια γενικῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν τούτων συγκαλεῖται ὑποχρεωτικῶς ἡ νέα Βουλὴ εἰς τακτικὴν Σύνοδον μόνον ἐὰν ὑπὸ τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς δὲν ἐξεπληρώθησαν

διὰ τὸ ἔτος τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν τὰ ἐν ἄρθρῳ 60 ὁριζόμενα.

«Ἔδρα βουλευτικὴ κενωθεῖσα κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς περιόδου δὲν συμπληροῦται, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλιπόντων δὲν ὑπερβαίνει τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν»

Ἀναγινώσκονται εἶτα καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς ὡς καὶ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, λύεται δὲ ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 7. 15' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος	Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Στράτος	Θ. Γρηγοριάδης
	Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΕ'

τῆς 4ης Ἀπριλίου 1911

Τὴν 5ην καὶ 15'. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 βουλευτῶν.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλήν. 1) Αἴτησις τοῦ ἐν Ἀθήναις «Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν». 2) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Διαβολιτσίου κατὰ τοῦ ἀποσπασματάρχου Ἀθανασίου.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν

"Αρχεται συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Α. Παπαδιαμαντόπουλος. (Ἐπὶ τοῦ 70ου ἄρθρου). Ν' ἀπαλειφθῇ ἡ λέξις «πολίτης», διότι τὴν ἐθνικότητα χαρακτηρίζει τὸ αἷμα, ὄχι ἡ πολιτογράφησις καὶ διότι τὰ Δικαστήρια, ἐφαρμόζοντα τὸν νόμον ἐνδέχεται ν' ἀποκλείσωσι τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Βουλὴν Ἑλλήνων μεγάλης ἴσως πολιτικῆς χρησιμότητος.

Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν ὑπέβαλα τροπολογίαν. Τὸ σχέδιον τῶν 6 βουλευτῶν ὥρισε τὸ 25ον ἔτος. Ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ 30ον. Ἐγὼ μειοψήφισα ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ, ὑπεστήριξα μετ' ἄλλων, ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τῆς στρατιωτι-

κῆς ὑποχρεώσεως καὶ τὸ 21ον ἔτος θὰ ἦσαν τὸ καταλληλότερον ὅριον. Ἐν Ἀγγλίᾳ θεωρεῖται ἐπαρκὲς τὸ 21ον, εἰς Ἰταλίαν, μὲ Σύνταγμα τοῦ 48 ἔχουν τὸ 30ον, ἀλλὰ εἰς ἄλλα Συνταγματικὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης ἔχουν κατώτερον ὅριον ἡλικίας.

Σ. **Δραγούμης**. Πάντως ὁ ἐκλόγιμος πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογέως. Ὁπωσδήποτε, τὸ ἄρθρον παρουσιάζει μεγάλην πρόοδον, ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ στενοῦ τοπικιστικοῦ πνεύματος, δὲν δυνάμεθα ἤδη νὰ χωρήσωμεν πλειότερον πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἐὰν κατερρίπτομεν τὸν ὁραγμὸν τοῦ ὅρου τῆς διετίας διὰ τὴν προσκτησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ γνώμη τοῦ προλαλήσαντος. Δύναται δὲ νὰ θεσπισθῇ τοῦτο. Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, ἐτάχθην ὑπὲρ τοῦ 25ου ἔτους, ἴσως δὲ θὰ ἦν ὀρθὸν νὰ τεθῇ τὸ ὅριον τοῦτο καὶ διὰ τοὺς ἐκλογεῖς.

Σ. **Σίμος**. (5.40') Ὑφ' οὓς ὅρους ἀναθεωροῦμεν τὸ Σύνταγμα, ὅρους εὐρυτέρας πολιτικῆς ἀντιλήψεως, σκόπιμον εἶνε νὰ ἄρωμεν πᾶσαν δυσχέρειαν, ἐνδεχομένην νὰ προκύψῃ εἰς τὸ μέλλον. Τὴν ἀναθεώρησιν ἂς ἐπιδιώξωμεν νὰ τὴν κάμωμεν παγιωτέραν, ἀλλὰ καὶ μὲ πνεῦμα προοδευτικότητος. Ἂς μὴ ὑστερήσωμεν κατὰ τὴν εὐρύτητα τῆς βλέψεως τῶν ὁμόρων Βαλκανικῶν Κρατῶν. Τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Βουλγαρίας ἐσχάτως διεπραγματεύθη Ὑπουργὸς Μακεδών, ὁ Λιαπτσεφ, μὴ κεκτημένος τὴν Βουλγαρικὴν ὑπηκοότητα, καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν δικαιουμένων νὰ προβάλωσιν ἀντίρρησιν προέβαλε τοιαύτην. Ἐν Ρουμανίᾳ δὲν ἔχουν διατυπώσεις διὰ Ρουμάνον κατὰ τὸ αἷμα, τὸ γένος. Ἀφαιροῦντες ὅθεν τὴν λέξιν «πολίτης», καθιστῶμεν, ἐπὶ πλέον, εὐχερῆ καὶ τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν τοῦ μέλλοντος. Οὔτε συμφέρει νὰ ἀποβάλωσι τὴν ξένην ὑπηκοότητα οἱ λαμβάνοντες ἐνταῦθα πολιτικὰ ἀξιώματα Ἕλληνες. Τρανσυλβανοὶ γενόμενοι βουλευταὶ καὶ Ὑπουργοὶ ἐν Ρουμανίᾳ, δὲν ἀποβάλλουσι τὴν ἄλλην ὑπηκοότητα αὐτῶν. Ἄλλως τε δέ, πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς ἡμετέρας χώρας διαρρέει καθ' ἑκάστην.

Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, ἐκτὸς τῆς ταχείας ψυχικῆς ὡριμάνσεως ἐν τῇ χώρᾳ μας λόγῳ τοῦ κλίματος, ἔχομεν καὶ τὴν ἱστορίαν ἡμῶν, δεικνύουσαν ὅτι ἡ μεγαλειτέρα καὶ καλ-

λιτέρα δρᾶσις παρατηρεῖται εἰς τὴν νεαρωτέραν ἡλικίαν, ἔχομεν παράδειγμα αὐτὸν τὸν Μ. Ἀλέξανδρον.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Νὰ μείνῃ ἡ λέξις πολίτης, δεδομένου ὅτι ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία δύναται νὰ διευκολύνῃ τοὺς μὴ πολίτας Ἕλληνας. Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, δὲν θὰ ἀντετασσόμην ἐὰν ὡρίζετο, ὅτι ὁ ἔχων τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογέως δύναται καὶ νὰ ἐκλέγεται, πάντως δὲ νὰ ὁρισθῇ τὸ 25ον ἔτος. Δὲν δύναμαι ἐγὼ νὰ ὑποδείξω κατώτερον ὅριον, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ἀντετασσόμην κατὰ γνώμης περὶ μικροτέρου ὁρίου.

Ἀπὸ Συνταγματικῆς ἀπόψεως οὐδὲν κωλύει ὅπως καὶ οἱ ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ Κράτους διατρίβοντες Ἕλληνες πολῖται ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῇ Βουλῇ. Κατὰ τὴν ἀπογραφήν, 400.000 περίπου Ἕλληνες πολῖται διαμένουν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὡς πρὸς τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα, ὑποβιβάζοντες τὸ ὅριον τῆς στρατευσίμου ἡλικίας, δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὸ 21ον ἔτος ὡς ὅριον ἐνασκήσεως τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος. Κρίνω δὲ καλόν, νὰ προστεθῇ ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου ὡς δευτέρα περίοδος τοῦ β' ἐδαφίου διάταξις, καθ' ἣν, «ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων, ἀποφασίζει ἡ Βουλή».

Μὴ λησμονῶμεν δέ, ὅτι ἀπὸ ἐτῶν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐκδηλοῖ τὴν γνώμην του ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ὁρίου ἡλικίας ἀποστέλλων εἰς τὴν Βουλὴν ὡς ἀντιπροσώπους του ὑποψηφίους ἡλικίας κάτω τῶν 30 ἐτῶν.

Α. Θεοδωρίδης (6). Ἡ τοιαύτη καινοτομία δὲν θὰ ἔχῃ καλὰ ἀποτελέσματα. Ἐκ τῆς διατάξεως ὅτι βουλευτὴς ἐκλέγεταί τις εἰς τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς ἢ καὶ ἐγκατασταστάσεώς του δὲν προέκυψε κακόν τι. Ἐὰν τὴν ἀνατρέψωμεν, θὰ ἴδωμεν ἀνθρώπους παρατρέχοντας ἀπὸ τόπου εἰς τόπον διὰ νὰ ἐκλεχθῶσιν. Εἰς τὴν δημοκρατικὴν Ἀμερικὴν τοὺς τοιούτους ὑποψηφίους τοὺς καλοῦν «πλανωμένους ὑποψηφίους». Τὸν χαρακτῆρα δὲ τοῦ πολιτευομένου δὲν τὸν γνωρίζουν καλλίτερον εἰς τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς του ἢ τῆς ἐγκαταστάσεως;

Η. Ἀποστολίδης (6.2'). Σύγχυσιν καὶ κακὸν θὰ φέρῃ ἡ κατάργησις τοῦ ὅρου τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν καὶ ἡ καθιέρωσις τοῦ 25ου ἔτους ὡς ἡλικίας τοῦ ἐκλεξίμου. Εἶνε ἄωρος τοιαύτη μεταρρύθμισις διὰ

τὴν χώραν μας καὶ δυτάρμοστος πρὸς τὰς παρούσας ἐν γένει συνθήκας αὐτῆς. Ἡ δὲ ἱστορία ἡμῶν δὲν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ νεαρὰ ἡλικία εἶχε τὰ πρωτεῖα ἐν τῇ μεγάλῃ δράσει καὶ τῇ ἐπικρατήσει τῆς γνώμης. Εἰς τὰ συμβούλια τῶν ἡγετῶν τῆς στρατείας ἐπὶ τὸ Ἴλιον δὲν ἐκράτει ἡ γνώμη τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ τοῦ Νέστορος. Ἡ ὡριμος ἡλικία, ἡ ἀπὸ τοῦ 30οῦ καὶ πέραν ἀκόμη ἀρχομένη, εἶνε ἡ ἐκτὸς τοῦ πολυκυμάντου πελάγους τῶν περιπετειῶν καὶ τῆς διαρροῆς τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν γνωμῶν, εἶνε ἡ ἡλικία τῆς παγιότητος τῆς γνώμης καὶ τῆς βαθύτητος τοῦ φρονήματος.

Κ. Φραγκίσκος (6. 15′). Φρονῶ ὅτι ὁ μέλλων ἀντιπρόσωπος πρέπει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, νὰ παρέχῃ καὶ τεκμήριον εὐδοκιμήσεως πραγματικῆς εἰς τὸ εἰδικὸν αὐτοῦ ἔργον, οἱονδήποτε εἶνε τοῦτο.

Δὲν πρόκειται δὲ περὶ σφρίγους σωματικοῦ, ἀλλὰ πνευματικοῦ, παραγωγικοῦ, καὶ ἡ ἡλικία τοῦ 30οῦ καὶ μόνη παρέχει τοιαύτην δημιουργικότητα, ἱκανότητα, ἀπορρέουσαν ἐκ σταθερῶν γνωμῶν. Δύναται δὲ νὰ ὑπάρχῃ πραγματικὸς καταρτισμός, ἐπιστημονικὸς κλπ., πρὸ τοῦ 30οῦ ἔτους;

Δ. Γεωργιάδης (6. 25′). Καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν Ἀθηναίων, ἡ πολὺ νεαρὰ ἡλικία ἀπεκλείετο τῆς Βουλῆς. Ἂς ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν τῇ γνώμῃ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ ἂς μὴ λάβωμεν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ἐθνείας γνώμας. Ὑποβιβάζοντες δὲ ἤδη τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας, δημιουργοῦμεν γέφυραν πρὸς τὴν Βουλὴν διὰ τοὺς συμφεροῦντας κατ' ὄνομα ἢ πλοῦτον μόνον.

Γ. Τσιμόπουλος (6. 35′). Δὲν ἤλπιζα ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ ἤρχετο ἐκ νέου εἰς τὴν Βουλήν. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρούσης Συνόδου, εἰσηγουμένου τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἡ Βουλὴ ἐδέχθη εἰς τοὺς κόλπους της βουλευτὰς μὴ ἔχοντας τὴν νόμιμον ἡλικίαν. Θὰ εἶνε δὲ ἥκιστα ἀξιοπρεπὲς νὰ φανῇ ἀντιστρεφομένη νῦν ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς ταύτης. Ἡ Βουλὴ ἐν γνώσει δὲν ἀπέκλεισε τοὺς μὴ ἔχοντας τὴν καθιερωμένην ἡλικίαν βουλευτάς.

Σήμερον ἡ παιδεία παραλαμβάνει τοὺς ἀνθρώπους κατὰ ἡλικίαν νεωτέραν ἢ πρίν. 22 ἐτῶν νέος μὲ δίπλωμα δὲν εἶνε τι ἀσύνηθες, νῦν. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς ἡλικίας ταύτης ἀφεθῇ διάστημα τι, δὲν θὰ προστρίβωσιν οἱ νέοι οἱ προωρισμένοι διὰ τὴν πολιτικήν, οὕτως ὥστε νὰ ἀπο-

κτήσωσι δεσμοὺς προσωπικούς, καὶ ἄλλη σκωρίαν παραβλαπτικοὺς τοῦ Ἰδεώδους ὅπερ φέρουσιν ἐν ἑαυτοῖς; Μὴ θέλωμεν δὲ νὰ ἀποκλείσωμεν ἀπὸ τοῦ κόσμου τῶν βουληφόρων καὶ ὀλίγην ποίησιν καὶ ὀλίγον ἰδανικὸν καὶ νομίζετε ὅτι ἐξάπαντος ἡ προστριβὴ μὲ τὰς πεζότητας τοῦ βίου εἶνε συντελεστικὴ διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀγνότητα τῶν ἀρχῶν καὶ Ἰδεῶν; Ἄλλως τε, φυσικὴ σύμμαχος τοῦ κόμματος τούτου τῶν Φιλελευθέρων εἶνε πρὸ παντὸς ἡ νεότης. Ὁ λαὸς δὲ ἐνστίκτως ἔδωκεν ἤδη δείγματα τῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος γνώμης του.

Κ. Σπηλιωτόπουλος (6. 35′). Ὁ λαὸς πολλάκις μέχρι τοῦ δὲ ἐξέλεγεν ἀντιπροσώπους μὴ ἔχοντας τὴν νόμιμον ἡλικίαν, ἀλλὰ οὐδέποτε ἐξέλεξε τοιούτους μὴ ἔχοντας τὰ πραγματικὰ ἄλλα προσόντα. Πρὸς τούτοις, πρέπει νὰ συνταυτισθῶσι τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογίμου καὶ τοῦ ἐκλογέως καὶ ἐγὼ τοὐλάχιστον θὰ ὡριζον, ὅτι ἀνίκανος διὰ βουλευτείαν εἶνε ὁ μὴ ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Α. Νομικόπουλος (6. 15′). Δὲν δυνάμεθα νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τὸ Κοινοβούλιον τὴν νεαρὰν ἡλικίαν, ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ ν' ἀσκηθῇ εἰς τὸ ὑμιλεῖν καὶ εἰς κοινοβουλευτικοὺς τρόπους. Οἱ νέοι, ὧν αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἰδέαι δὲν ἐρείδονται ἐπὶ πλήρους καὶ ἀτραλοῦς γνώσεως, εὐκολώτερον κάμπτονται καὶ παρασύρονται ἀπὸ τὴν ρητορικὴν τέχνην καὶ δύναμιν, οἱ ὡριμώτεροι κατὰ τὴν ἡλικίαν ὄμως ὄχι.

Τὸ κοινοβούλιον εἶνε Ἀκαδημία πολιτειακή, ὄχι Ἡρωπαιδευτικὴ πολιτικὴ Σχολή. Ἄρα πρέπει νὰ μείνωμεν εἰς τὸ 30ον ἔτος, ὡς τὸ καλλίτερον ὅριον.

Κ. Καλογερόπουλος (7. 7′). Ἔχω τὴν ἀδιάσειστον γνώμην, ὅτι τὸ ὅριον πρέπει νὰ εἶνε τὸ 35ον ἔτος. Ἀντιπροσωπεία τοῦ λαοῦ ἀληθὴς δὲν πρέπει νὰ προέρχεται ἐξ ὡρισμένων κοινωνικῶν τάξεων. Μέχρι τοῦ νῦν ἐξελέγοντο μᾶλλον ὀνόματα καὶ χρῆμα. Ἐὰν ὁρίσωμεν τὸ 25ον ἔτος θὰ ἐκλέγωνται περισσότερα ὀνόματα καὶ χρῆμα. Τὴν ἀπόδειξιν δὲ παρέχει ἡ παροῦσα Βουλή. Ἀναφέρει ὀνόματα διαφόρων βουλευτῶν. Ἐρωτῶ δὲ τοὺς πλείστους τῶν παρόντων βουλευτῶν, εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν θὰ ἐτολμῶμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἔστω καὶ κάλπην δημοτικοῦ συμβούλου ὅσου ἐξ ἡμῶν δὲν ἐστηρίζόμεθα εἰς ὀνόματα καὶ εἰς χρῆμα;

Ἐσχάτως ἤρχισεν εἰσελαύνων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν ὁ νεοπλουτισμός.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἀγῶνες τῶν πολιτῶν δὲν διεξάγονται ἐπὶ ἴσοις ὅροις. Διὰ τοῦτο, διὰ τοῦ ὁρισμοῦ μικροῦ ὁρίου ἡλικίας, θὰ ἴδωμεν ἐνταῦθα ὅλους τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας ἱστορικὰ ὀνόματα, τοὺς κεκτημένους πλοῦτον. Θὰ ἴδωμεν ὅλα τὰ συγγενολόγια αὐτῶν ἐνταῦθα. Ἄλλως τε, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ὁ ἀπαιτούμενος πνευματικὸς καταρτισμός, κοινωνικὴ ἐγκατάστασις, πρὸ τοῦ 30οῦ ἔτους;

Δύναται δὲ πρὸ τοῦ 30οῦ καὶ τοῦ 40οῦ νὰ δημιουργήσῃ ὄνομα—γνωρίζομεν δὲ ποῖον χρόνον ἀσκεῖ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ τὸ ὄνομα— κοινωνικὴν ἐγκατάστασιν, κοινωνικὴν ἐπιρροὴν ἄνθρωπος ἄνευ οἰκογενειακοῦ ἐρείσματος, ἄνευ πλούτου; Ἕως τότε οἱ ἄλλοι, τὰ ὀνόματα καὶ τὸ χρῆμα, θὰ ἔχουν ἤδη τρέξει πολὺ πρό, θὰ ἔχουν δημιουργήσει πάγιον πολιτικὸν στάδιον, αὐτοὶ δὲ ἀπετέλεσαν μέχρι τοῦδε τὰς βουλευομένας καὶ κυβερνώσας τάξεις τῆς Ἑλλάδος, ἐδημιούργησαν καὶ ἐκράτυναν τὴν διάκρισιν τῶν κοινωνικῶν τάξεων—καὶ μόνον αὐτῶν, ὑδόλως τοῦ Ἔθνους, εἶνε ἀντιπρόσωποι οἱ τοιοῦτοι.

Δ. Καλλιέργης (7.35′). Ἡ ἔκφρασις σεβαρᾶς γνώμης εἶνε ἀπόρροια κρίσεως, ἥτις ἔχει ὡς ὅρον τὴν σύγκρισιν. ἀλλὰ διὰ νὰ γνωρίζῃ, νὰ κρίνῃ καὶ νὰ συγκρίνῃ τις πρέπει τὰ ἔχῃ πεῖραν τινά, νὰ ἔχῃ ἰδεῖ καὶ μάθει καὶ πάθει πολλά, νὰ ἔχῃ εὑρεθῇ πρὸ πολλῶν περιπτώσεων τῆς ζωῆς καὶ τῆς κοινωνίας. Τὸ 30 ὅριον δὲν εἶνε βεβαίως μικρόν, ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ μέγα καὶ εἶνε ἀπροσδιόνυσον νὰ συζητῶμεν σήμερον περὶ ἡλικίας.

Β. Μιχαλέας (7.44′). Δὲν θὰ ἐλάμβανον τὸν λόγον μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἐὰν προλαλήσας τις δὲν ἔλεγεν ἀπὸ τοῦ βήματος, ὅτι ἐγὼ, ὁμιλῶν, ὁμιλῶ ἰδιορρύθμως. Καὶ δή ἐπὶ τοῦ θέματος: Εἶπον τινὲς τῶν προομιλησάντων, ὅτι ἀπαιτεῖται κρίσις διὰ τὴν βουλευτικὴν ἰδιότητα, ἥτις κρίσις εἶνε ἀπόρροια τῆς πείρας, δηλ. τῆς μεγάλης ἡλικίας. Ἀλλά, ἐρωτῶ καὶ ἐγώ, δύναται ποτὲ νὰ ὑπάρχῃ ὀρθὴ κρίσις, ἂν δὲν ὑπάρχῃ εὐφυΐα; Τὴν δὲ εὐφυΐαν τὴν παρέχει ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἡλικία; Ὄχι, βεβαίως. Ὁ σπινθὴρ τῆς δράσεως, τῆς φιλοδοξίας ἀναφαίνεται εἰς νεαρὰν

ἡλικίαν, ἥτις ὅμως, διὰ νὰ δημιουργήσῃ καὶ μεγαλουργήσῃ πολιτικῶς, ἔχει ἀνάγκην προπαιδεύσεως, ὅπως εἰς ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα. Καὶ τὴν προπαίδευσιν ταύτην θὰ ματαιώσωμεν ἀφίνοντες ἀμετακίνητον εἰς τὸ 30ὸν τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας.

Κ. Γόντικας (7.53′). Εἶχα ἐν τῇ ἐπιτροπῇ τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἡλικία τῶν 25 ἐτῶν εἶνε ἡ προσήκουσα καὶ διατηρῶ αὐτὴν καὶ μετὰ τὰ λεχθέντα.

Νομίζω δὲ, ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, ἀφοῦ μεταβιβάζεται δι' ἄλλου ἄρθρου τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως εἰς ἄλλο σῶμα, νὰ κάμωμεν εἰδικὴν μνείαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὅτι ἐκεῖνοι, ὧν τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς ἠλέγχθη μέχρι τοῦδε, ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωνται, ἀποτελούσης τῆς ἀποράσεως τῶν μέχρι τοῦδε Βουλῶν δεδικασμένον.

Ε. Δεκουλέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ζητοῦμεν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν καθολικὴν ψῆφον ὅπως λαμβάνῃ τοὺς ἐκλεκτούς της ἀπὸ εὐρυτέρου κύκλου. Δὲν ἔχομεν ἄλλως τε ἐνταῦθα καὶ ἀντιπροσώπους κατὰ πολὺ ὑπερβάντας τὸ 60ὸν καὶ τὸ 65ον:

Ὀφείλω δὲ νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῆς γνώμης ὅτι δύναται νὰ εἰσάγωνται ἐνταῦθα νεαροὶ πλούσιοι, μόνον διότι εἶνε πλούσιοι—τοῦτο θὰ προϋπέθετε δωροδοκίαν. Καὶ ἡ παράστασις ἀπὸ τοῦ βήματος τινῶν ἐκ τῶν νεαρῶν ἔστω καὶ πλουσίων βουλευτῶν ἀπέδειξεν ὅτι δὲν ἔχουν μόνον πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν νεότητα, ἢ τὸν πλοῦτον. Καὶ τὸ 30ὸν δὲ ἂν εἶνε ὅριον μήπως οἱ ἔχοντες ὄνομα—εἶνε δὲ ἀληθὲς ὅτι τὸ ὄνομα προσθέτει ἐκ τῶν προτέρων κεφάλαιον—πάλιν δὲν θὰ ὑπερισχύουν κατὰ τοῦτο; Τοὺς νέους, οἵτινες ἔχουν ἀρτιώτερα τὰ ζωτικὰ ἰδανικὰ, ἀνάγκη νὰ τοὺς ἔχῃ συμβουλητόρους ἡ πεῖρα καὶ ὁ γεροντισμός. Καὶ εἶνε πλέον ἀνάγκη, οὗτοι νὰ λαμβάνωσιν ἐγκαίρως ἐν τῷ Συνεδρίῳ τούτῳ τὴν προπαίδειαν. Ἂς ἐλπίσωμεν δὲ ὅτι ἡ ἐξέγερσις, ἡ εἰσαγαγοῦσα εἰς τὴν Βουλὴν ἀνθρώπους μὴ τολμῶντας ἄλλοτε οὔτε νὰ σκεφθῶσι νὰ πολιτευθῶσι, θὰ ἔχῃ τὴν κανονικὴν ἐξέλιξίν της καὶ θὰ εἶνε ἄνευ τέλους κατὰ τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματά της.

Τὸ δὲ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ὅπερ ἀριθμεῖ τοὺς πλείονας ὀπαδούς του μᾶλλον μεταξὺ τῆς νεαρωτέρας ἡλικίας, ἔχει καὶ αὐτὸν ἐπὶ πλέον τὸν λόγον, ὅπως μὴ στενοχωρήσῃ τὴν

καθολικὴν ψῆφον ἐν τῇ ἀνευρέσει τῶν ἐκλεκτῶν της. Θὰ ἦτο δὲ κολοσσιαῖον ἀληθῶς σφάλμα τῆς παρούσης Διπλῆς Βουλῆς ἐὰν ἀνείχετο τοιοῦτον περιορισμόν.

Ν. Δικαῖος. (8. 8'.) Κατὰ τίνα λογικὴν ὁ εἰσελθὼν ἤδη εἰς ὥριμον ἡλικίαν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι, τοῦ βουλεύεσθαι περὶ τῆς τύχης τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ μόνον τοῦ ἐκλέγειν; Πῶς δὲ ὡς ὄργανον τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὁ 25ετὴς καὶ δὲν δύναται νὰ βουλεύεται; καὶ θὰ ἐκπλαγῶμεν ἂν σήμερον γίνῃ 25ετὴς τις Ὑπουργός; Θεωρῶ δὲ ὅτι δι' εἰδικῆς ἀποράσεως ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ προσθέσῃ δύναμιν καὶ κῦρος εἰς τὰς ἐξελεγκτικὰς πράξεις τῶν παρελθουσῶν Βουλῶν. Ὑποβάλλω πρότασιν σχετικήν, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ πλείστων βουλευτῶν, ἥτις φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ψηφισθῇ μετὰ τὸ 70ὸν ἄρθρον, ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον τάσσομαι ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Π. Μεϊμαράκης. (8. 20'.) Ἐὰν θέσωμεν διὰ τὴν ἐκλογικὴν ὡριμότητα τὸ 25ον ἔτος ὡς τὸ ἔσχατον ὅριον, μήπως δὲ εἶνε δυνατὸν καὶ τότε ἡ Βουλὴ ἐπιεικῶς κρίνουσα, νὰ δεχθῇ εἰς τοὺς κόλπους της καὶ βουλευτὴν κάτω τοῦ 25ου, μέχρι τοῦ 20οῦ; Τὸ αὐστηρῶς δὲ δίκαιον ἐν τῇ ἐξελέγξει τῶν ἐκλογῶν δὲν εἶνε ἀκόμη παρ' ἡμῖν τόσον ἡδραιωμένον, ὥστε νὰ εὑρεθῶμεν ἀπολύτως ἥσυχοι ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς δὲ συνθήκας, κοινωνικάς, παιδευτικὰς κλπ., τὸ 25ον ἔτος δὲν μοὶ φαίνεται ἐξασφαλίζον ὡριμότητα καὶ ἀρτιότητα γνώμης, χαρακτῆρος καὶ φρονήματος. Ὅθεν ἀποδέχομαι τὴν διάταξιν τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς ἀμετάβλητον.

Ὑποβάλλει εἶτα τροπολογίαν τινὰ ἐπὶ τῆς α' διατάξεως τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δηλοῖ ὅτι τάσσεται ἐναντίον τῆς προτάσεως τῶν κ.κ. Γόντικα καὶ Δικαίου.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ὥραν 8 καὶ 45'.

Μετὰ τὴν Διακοπήν

Ὥρᾳ 11ῃ καὶ 30' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἀνακοινοῦνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν Βουλὴν τροπολογίαι βουλευτῶν εἰς τὸ 70ὸν ἄρθρον.

Ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ὅτι ὁ βουλευτὴς Ἀχαϊΐδος κ. Θ. Πετρακιὰς αἰτεῖται παρὰ τῆς Βουλῆς ἄδειαν ἑνὸς μηνὸς διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ Βουλὴ παραχωρεῖ ταύτην.

Ἀνακοινοῦνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ὀνόματα τῶν ἐξ ὧν συνεκροτήθη ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ νομοσχεδίων ὑποβληθέντων παρὰ τῶν κ.κ. Ὑπουργῶν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, οἵτινες εἶνε οἱ κ.κ. Φ. Νέγρης, Θ. Κουτούπης, Δ. Κουλούμπαρδος, Στ. Σουμπρίπας, Ν. Κοντογούρης, Δ. Μπακόπουλος, Β. Νεγρεπόντης.

Ν. Κοντογούρης. (10. 37'.) Φρονῶ ὅτι καὶ ἡ ἡλικία τῶν 30 ἐτῶν δὲν ἐξαντλεῖ τὸ σφρῖγος, τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὸν ἰδανισμόν. Δύναταί τις δὲ εἰπεῖν ὅτι κυρίως ὡριμάζουν αἱ ἰδιότητες αὗται κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκριβῶς ταύτην, ἐν συνδυασμῷ μὲ θέλησιν, μὲ πίστιν καὶ σταθερότητα.

Θεωρῶ ἀπολύτως ἀσύμφορον τὴν μείωσιν τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας. Θέλομεν δημιουργήσει δι' αὐτῆς τοπικὰ ζητήματα ἄτινα, διὰ τῆς παρουσίας τῶν μελλόντων ὑπὸ τοιούτους ὅρους νὰ ἐκλεγῶσι, θὰ ἔχωσι τὸν ἀντίτυπον αὐτῶν ἐπὶ πολύ.—Εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ εἰς ἡλικίαν κάτω τῶν 30 ἐτῶν τεκμήριον ἀξίας καὶ ἐργατικότητος, ἐφ' οὗ πράγματι βασιζόμενος ὁ λαὸς νὰ ἐκλέξῃ ἀντιπροσώπους τῆς τοιαύτης ἡλικίας. Εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν μόλις ἕκαστος τελειώνει τὰς σπουδάς του, συμπληρώνει τὴν μόρφωσίν του, καὶ εἶνε μετέωρος ὡς πρὸς τὴν ἐγκατάστασίν του καὶ τὴν θέσιν του ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ὁ δὲ λαός, ψηφίζων, οὐδέποτε προσέχει πράγματι εἰς τὴν ἡλικίαν, μόνον τὰ πραγματικά, τοιαῦτα ἢ τοιαῦτα, προσόντα λαμβάνει ὑπ' ὄψιν.

Ι. Φωκάκης. Ἐὰν τοῦτο εἶνε ἀληθές, δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν Βουλὴν ἀντιπρόσωποι ἔχοντες ἡλικίαν κάτω τοῦ 30ου, μὴ ἔχοντες ὅμως τὰ οὐσιώδη προσόντα βουλευτοῦ. Ἄρα δὲν ὑπάρχει κίνδυνος.

Η. Ἀριβαντινός. (11. 7'.) Ἡ ὡριμότης τῶν ἀποράσεων τῆς Βουλῆς δὲν θὰ προβιβασθῇ, οὔτε θὰ ὑποβιβασθῇ, ἐὰν καταβιβάσωμεν τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας, πολὺ ὀλίγοι θὰ ἐπεφωλοῦντο τῆς τοιαύτης εὐκολίας διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Βουλήν. Διὰ τοῦ ὑποβιβασμοῦ ὅμως ἐνισχύομεν ἀριστοκρατικὸν στοιχεῖον, ὅπερ ἐπηρέαζε πολὺ τὸν δημόσιον ἡμῶν βίον. Εἶνε ἀδύνατον εἰς ἄνθρωπον μὴ ἀνήκοντα εἰς

ἱστορικὴν οἰκογένειαν ἢ μὴ πλούσιον. ἄνθρωπον ὁρμώμενον ἐκ τῶν ἐργατικῶν στρωμάτων, νὰ ἀναδειχθῇ, νὰ ἐπιβληθῇ εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν. Ἡ ψυχολογία τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν ἦν τάσις πρὸς κομματικὴν ὀλιγαρχίαν. Κατὰ τῆς ὀλιγαρχίας ταύτης ἐξηγέρθη ἐσχάτως ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὁ ἀγροτικὸς καὶ ὁ ἐργατικός, κατὰ τῆς καταστάσεως ἥτις ἐπέτρεπε νὰ μεταβιβάζεται τὸ πολιτικὸν ἄξίωμα εἴτε κληρονομικῶς εἰς ὡρισμένας οἰκογενείας εἴτε καὶ λόγῳ προικός. Ἐὰν ἡ ἐπανάστασις τοιαύτην πράγματι κατάστασιν ἔπληξε, πῶς θὰ ἐνισχύσῃ ἤδη τοὺς κοτσαμπατζῆδες τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ὑποβιβασμοῦ τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας; Ἔχει ὄντως ἰσχυρότερα ἰδανικὰ ἡ νεότης, ἀλλὰ ἐν ἰδανικὸν προέχει ἤδη, τὸ ἰδανικὸν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ὅπερ λατρεύουσιν ὅσοι ἠσθάνθησαν τὰς κοινωνικὰς ἀδικίας ἐν τῇ βιοπάλῃ καὶ ἐὰν μετακινήσωμεν τὸ ὅριον τῶν 30 ἐτῶν θὰ εἰσέρχωνται οἱ μαμμόθρεπτοι εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Καὶ τὸ ἄρθρον 3ον τοῦ Συντάγματος ἐπιβάλλει νὰ καταστήσωμεν ἴσον τὸν πολιτικὸν ἀγῶνα μεταξὺ τῶν ἀπορωτέρων καὶ τῶν εὐπορωτέρων, μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν εὐπατριδῶν.

Η. Πολυχρονιάδης (11. 26′). Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀπολύτως ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἀλλοδαποὺς τὸ ἐκλέγειν. ἐν Πορτογαλλίᾳ. ἐν Βελγίῳ ἐπιτρέπεται μετὰ διετῆ ἐγκατάστασιν. εἰς Ἀμερικὴν μετὰ 7ετῆ—ἄρα οὐδεὶς λόγος συντρέχει ὅπως μὴ ἐπιτυγχάνῃ ὁ ἀλλοδαπὸς τὸ προσὸν τοῦ ἐκλέγειν μετὰ διετῆ ἐγκατάστασιν.

Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν. ὁρνῶ ὅτι, μιμούμενοι καὶ ἄλλα Κράτη καὶ μετὰ τὰ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. πρέπει νὰ ὑποβιβάσωμεν τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας. ἐπομένως θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ 25ου ἔτους ὡς ὁρίου ἡλικίας.

Δ. Καλόμοιρος (11. 27′). Ἡ ἀπόρασις τῆς διαλυθείσης Βουλῆς ἐν παραγράφῳ 20ῃ ἀναφέρει ὅτι τὸ ὅριον πρέπει νὰ μειωθῇ. Ὁμοίως ἡ γνώμη τῶν ἐπεξεργασθέντων τὸ Σύνταγμα 5 Ραλλικῶν Βουλευτῶν. Ὑποβάλλω πρότασιν ὡς πρὸς τὸ δεδικασμένον. Συνηγορῶ καὶ ὑπὲρ τῆς τροπολογίας ἣν ὑπέβαλεν ὁ κ. Μερλόπουλος.

Ι. Σκιάδας (11. 30′). Ἡ ἡλικία τοῦ στρατεύσιμου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐξηκολούθει καὶ μετὰ τὸ 25ον, ἡ

ἀνάπτυξις καὶ τὸ γῆρας ἀκόμη ἐπήρχοντο βραδύτερον. ἢ νῦν. Ἤδη ὅριον στρατευσίμου ἡλικίας εἶνε τὸ 21ον. καὶ ἴσως ὑποβιβασθῇ ἔτι μᾶλλον. ἐπίσης ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις ἐπέρχεται ἐνωρίτερον. Ἄρα ἐπιβάλλεται ὁ ὑποβιβασμὸς τῆς ἡλικίας.

Ἐλέχθη παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ Ἀκαρνανίας κ. Κουλουμβάκη. ὅτι οἱ μέχρι τοῦδε εἰσελθόντες εἰς τὴν Βουλὴν νεαροὶ εἰσῆλθον λόγῳ ὀνόματος ἢ πλούτου. Ἄλλος ὅμως εἶνε ὁ λόγος τούτου. φυσιολογικὸς καὶ ἐπιστημονικός.

Τὸ 25ον ἔτος ἀρμόζει διὰ τὴν φυλὴν ἡμῶν. ἥτις εὑρηται ἤδη ὑπὸ ἄλλας φυσιολογικὰς. κλιματολογικὰς. κοινωνικὰς συνθήκας. ἢ οἱ προπάτορες ἡμῶν. Κηρύσσομαι δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῆς ὑποβληθείσης ὡς πρὸς τὸ δεδικασμένον.

Δ. Παπαναστάσιον (11. 17′). Οὐδόλως ἀντίκειται εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ὁ περιορισμὸς τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλογίμου. δύναται δὲ διὰ τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ νὰ καθορισθῇ ἰδιαιτέρως ὁ κύκλος τῶν ἀρμοδιωτέρων νὰ εἶνε ἐκλόγιμοι. Ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως δὲν αἰτιολογεῖται ἡ γνώμη προλαλησάντων. ὅτι πρέπει νὰ συμπίπτῃ τὸ ὅριον ἡλικίας ἐκλογέως καὶ ἐκλογίμου. Ὅθεν οὐδὲν κώλυμμα θεωρητικῶς εἰς τὸ νὰ καθορισθῇ ὅριον ἡλικίας ἐκλογίμου τὸ 30ον ἔτος. Δὲν συμφωνῶ ὅτι τὸ ὅριον τοῦτο ἐπιβάλλουν λόγοι ἰσότητος πολιτικοῦ ἀνταγωνισμοῦ.

Εἶνε πολὺ προτιμώτερον καὶ διὰ τὰς ἀπορωτέρας τάξεις οἱ οἰκονομικῶς ἰσχυρότεροι νὰ ἀντιπροσωπεύωνται δι' ἀνδρῶν νεωτέρων. παρὰ πρεσβυτέρων. Ἐὰν οἱ ὅροι τῆς ἐκπαιδεύσεως ἦσαν ἄλλοι παρ' ἡμῖν θὰ εἴχομεν βεβαίως ἄλλα δεδομένα.

Κηρύσσομαι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ νὰ τεθῇ ὡς ὅριον ἡλικίας τὸ 25ον. ὑποβάλλω δὲ σχετικήν τινα τροπολογίαν. ὅπως ἀφεθῇ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ὁ καθορισμὸς τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας τῶν ἐκλογίμων.

Γ. Φλωράκης 11.50′). Λὲν εὑρίσκω ἐν τῷ παρελθόντι καμμίαν περίπτωσιν. καθ' ἣν ν' ἀπεκλείσθη πολιτικὴ μεγαλορυία. ἀναλάμψασα πρὸ τοῦ 30οῦ ἔτους. Πλειοψηφίαι καὶ μειοψηφίαι ἀκόμη ἐπεκύρωσαν. παρὰ τὸ Σύνταγμα. ἐκλογὰς μὴ ἐχόντων τὴν νόμιμον ἡλικίαν βουλευτῶν. διότι ἔτυχον νὰ εἶνε οὗτοι χαϊδεμένα παιδιὰ εἴτε τῶν μέν, εἴτε τῶν

δέ. Ἐπεκύρωσαν ἐπίσης ἐκλογὰς ἀνηλίκων πρὸς ἀποφυγὴν νέου ἐκλογικοῦ σάλου. Οὕτως δέ, ἐὰν λάβωμεν τὸ 20ὸν ὡς ἔτος εἰσόδου εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, δὲν ἀπαιτεῖται τοὐλάχιστον δεκτία καὶ πλέον πρὸς μόρφωσιν κοινωνικῆς πείρας καὶ τριβῆς ; Ἐὰν δὲ δὲν θέλωμεν αὐτοὺς εἰς ἡλικίαν 21 καὶ 25 ἐτῶν εἰς τὴν Βουλήν, δὲν τοὺς ἀποκλείωμεν οὕτω, ἀλλὰ ἀναβάλλομεν ἁπλῶς τὴν εἴσοδόν των εἰς τὴν Βουλήν. Δὲν εἶνε δὲ μυστικόν, ὅτι οὐδεὶς σχεδὸν πρὸ τῆς ἡλικίας τοῦ 25ου ἔτους ἐκλέγεται ἐν Ἑλλάδι ἄνευ οἰκογενειακῶν πολιτικῶν ἐρεισμάτων, ἢ ἄλλων, οὐχὶ βεβαίως ἐσωτερικῶν καὶ καθαρῶς πολιτικῶν. Δύναται δὲ εὐκόλως νὰ ἐκτοπισθῇ ὁ τοιοῦτος κατόπιν ἀπὸ τὴν κτηθεῖσαν πολιτικὴν ἐπιρροήν του : Ὅθεν κηρύσσομαι ὑπὲρ τοῦ 30οῦ ἔτους, ὡς ὁρίου ἡλικίας.

Α. Βούτσης (12.4′). Ἀφοῦ κατελύσαμεν τὸν ὅρον τῆς ἐγκαταστάσεως, ὅστις ἐσκόπει νὰ γνωρίζουν καλῶς οἱ ἐκλογεῖς τὸν ὑποψήφιόν των καὶ οὗτος αὐτούς, δὲν δυνάμεθα νὰ καταλύσωμεν καὶ τὸν φραγμὸν τῆς ἡλικίας, διότι οὕτω μόνον τὸ κληρονομικὸν δίκαιον ἐνισχύομεν. Διότι, ἐὰν ὑποβιβάσωμεν τὸ ὅριον, οἱ προύχοντες καὶ οἱ ἔχοντες πλοῦτον θὰ ἐπικρατοῦν κατὰ κανόνα τῶν ἄλλων.

Π. Καραπάνος (12.8′). Ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι «ὁ ἄνθρωπος εἶνε ζῶον πολιτικόν», ἀλλὰ ὁ Ἕλλην εἶνε ὁ πολιτικώτερος τῶν ἀνθρώπων. Ὅσῳ εὐρύτερον τὸ ὅριον, τόσῳ ὁ πολιτικὸς ἀγὼν εἶνε γονιμώτερος. Ὡς πρὸς δὲ τὰς ἱστορικὰς οἰκογενείας καὶ τοὺς πλουτοκράτας, αὗται καὶ οὗτοι βεβαίως, πολιτευόμενοι, ἔγειναν αἰτία κοινωνικοῦ χάσματος, διακρίσεως τῶν τάξεων, ἥτις καὶ αὐτὴ συνετέλεσεν εἰς τὴν τελευταίαν ἐξέγερσιν, ἀλλά, ἀφ' ἑτέρου, τὸ πολιτικὸν ἔδαφος διὰ τοὺς υἱούς καὶ τοὺς ἐγγόνους παρασκευάζεται διὰ τῆς πολιτικῆς ἐργασίας τῶν γεννητόρων.

Ι. Ματσουράκος (12.12′). Ἡ Πολιτεία τῶν Ἀθηνῶν ἐπέβαλε διὰ τὸν ἐκλόγιμον τὸ 30ὸν ἔτος, ἡ Σπαρτιατικὴ καὶ διὰ τὸν ἐκλογέα καὶ διὰ τὸν ἐκλόγιμον ἐπέβαλε τὸ 30ὸν ὡς ὅριον. Βάσις δὲ τῆς κοινωνικῆς ἰσότητος τῶν ἐκλογίμων πρέπει νὰ εἶνε τὸ 30όν, διότι ὁ μὴ ἀνήκων εἰς οἰκογένειαν καὶ ὁ μὴ πλούσιος δὲν δύναται εἰς ἡλικίαν πρὸ τοῦ 30οῦ νὰ εὑρίσκεται μὲ τὰ αὐτὰ ἐρείσματα, μὲ τὰ ὁποῖα εὑρίσκεται ὡπλισμένος ὁ ἀντίθετος. Μὴ λησμονῶμεν τὸ ῥητὸν ὅτι «ὁ πλούσιος γεννᾶται τριακοντάετής».

Ε. Κουλουμβάκης (12.20′). Εἰς τὰ κέντρα τῶν ἀνωτέρων οἰκογενειῶν ὑπάρχει ἀνεπτυγμένον ἐπὶ πλέον ἐγκεφαλικόν τι κέντρον, εἶπε προλαλήσας βουλευτής. Ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἀπεκρούομεν, τὴν ὑπέρμετρον αὐτὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐγκεφαλικοῦ κέντρου, ἥτις δημιουργεῖ δυσαναλογίαν πρὸς τὰ ἐγκεφαλικὰ κέντρα τοῦ λαοῦ.

Ἰ. Μαμάης (ὥρᾳ 12. 25). Ἐὰν ἐχθῶμεν τὸ 25ον διατρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ μὴ δυναμεθα νὰ ἐξελέγξωμεν τὴν ἡλικίαν, ὅπως συνέβαινε μέχρι τοῦδε, ὅτε καθίστατο ἀδύνατος σχεδὸν ἡ ἐξέλεγξις καὶ εἰσήγοντο εἰς τὴν Βουλὴν καὶ βουλευταὶ ἀπὸ ἡλικίας 25-30 ἐτῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ πολιτικομανία θ' ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ 19ου ἔτους, ἐὰν θέσωμεν ὡς ὅριον τὸ 25ον.

Ἰ. Χριστοπουλιᾶς (ὥρᾳ 12. 27′). Ἡ μεταβολὴ τῆς διατάξεως τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας διὰ τὸν ἐκλόγιμον ὡρίμασε πλέον ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει. Τάσσομαι δὲ ὑπὲρ τῆς μειώσεως τοῦ ὁρίου. Ὡς πρὸς τὸν φόβον ἀπὸ τοὺς πλουτοκράτας ἢ τὰς ἱστορικὰς οἰκογενείας, δὲν ἔχει ὑπόστασιν τοιοῦτος φόβος, διότι ὑπάρχουσι πλεῖστα παραδείγματα ἐπικρατήσεως πτωχῶν καὶ ἀγνώστων, ἀλλὰ ἀξίων, ὑπὲρ ἄλλους ἔχοντας ἱστορικὰ ὀνόματα καὶ πλοῦτον, ὡς συνέβη ἐν τῇ ἐμῇ ἐπαρχίᾳ Εὐρυτανίᾳ. Ὅθεν τάσσομαι ὑπὲρ τῆς μειώσεως τοῦ ὁρίου εἰς τὸ 25ον ἔτος.

Γ. Κατσιμπίρης (ὥρᾳ 12. 32′). Ἐκ τῆς συζητήσεως ἐπείσθην ἀκραδάντως, ὅτι τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας δὲν πρέπει νὰ μετακινηθῇ. Ὑπάρχει κίνδυνος δημιουργίας ὅρων ἀνισότητος ἐν τῇ πολιτικῇ διαπάλῃ μεταξὺ λαοῦ καὶ ἀνωτέρας λεγομένης τάξεως. Δὲν θὰ τιμήσῃ δὲ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν κατὰ συνθήκην Συνταγματικὸν ψεῦδος, ἐὰν ψηφίσωμεν αὐτό, ὅτι δηλαδὴ οἱ οὓς ἐδέχθη ὡς ἀνηλίκους αὕτη, ἐξαιροῦνται τοῦ κανόνος εἰς τὸ μέλλον.

Χ. Ντολιόπουλος (ὥρᾳ 12. 40). Δὲν ἐξελέγησαν οἱ νεαροὶ ἐνταῦθα βουλευταὶ διὰ πλοῦτον ἢ ὄνομα. Ἔχομεν παράδειγμα τὸν νομὸν Λακωνίας. Οἱ δημιουργοὶ τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος, θεσπίσαντες τὸ 30ὸν ἔτος, ἀπέβλεψαν καὶ εἰς τὰ μέσα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅθεν τάσσομαι ὑπὲρ μειώσεως τοῦ ὁρίου εἰς τὸ 25ον ἔτος.

Θ. Πετμεζᾶς (ὥρᾳ 12. 45′). Καὶ τὰ ἄλλα Βαλκανικὰ Κράτη, ὡς ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Σερβία, ἔχουν τὸ 30όν.

Μόνον ἡ Ρουμανία ἔχει τὸ 25ον διὰ τὴν κάτω Βουλήν, ἐνῷ διὰ τὴν ἄνω ἔχει τὸ 40όν. Εἰς τὸ πλεῖστον τῶν Γερμανικῶν Κρατῶν ὁρίζεται τὸ 30όν. Ἐκ τῆς προτεινομένης μεταβολῆς τῆς διατάξεως θὰ ὠφεληθοῦν παρ' ἡμῖν ὀλίγοι, ὅχι βεβαίως οἱ μᾶλλον συνδεόμενοι πρὸς τὸν λαόν, μὴ ἐνδιαφερόμενος δὲ διὰ τοὺς ὀλίγους τούτους, θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ 30οῦ.

Ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀνακοινοῦνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου αἱ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίαι τῶν βουλευτῶν κ. κ. Η. Μερλοπούλου, Σ. Ἀγαπηνοῦ καὶ Α. Παπαναστασίου.

Ἀνακοινοῦνται ἐπίσης αἱ τροπολογίαι τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν 1)ἐπὶ τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ ἄρθρου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, καθ' ἣν τροπολογίαν συμπληροῦται ἡ παράγραφος, προστιθεμένης εἰς αὐτὸ καὶ τῆς περιόδου «Ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων, ἀποφασίζει ἡ Βουλή». 2) τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, καθ' ἣν τροπολογίαν τὸ «3. ὂν» μεταβάλλεται εἰς «25ον».

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς πρώτης τροπολογίας τῶν 6 βουλευτῶν καὶ δέχεται ταύτην δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτω: «Εἰς τὴν Β' παράγραφον τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς προστίθεται περὶ τὸ τέλος ἡ περίοδος: Ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων, ἀποφασίζει ἡ Βουλή».

Ἀπουσιάζει ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊοήλιδος κ. Σ. Ἀγαπητοῦ ἔχουσα οὕτω:

Ἡ παράγραφος πρώτη τοῦ ἄρθρου τούτου νὰ τροποποιηθῇ ὡς ἑξῆς:

«Διὰ νὰ ἐκλεγῇ τις Βουλευτὴς ἀπαιτεῖται νὰ εἶνε πολίτης Ἕλλην, ἔχων συμπεπληρωμένων τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ νὰ ἔχῃ ἐκτελέσῃ τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ὑπηρεσίαν ἐκτὸς ἐὰν ἀπηλλάγη ταύτης συμφώνως πρὸς τοὺς περὶ στρατολογίας νόμους. Πρὸς τούτοις δέον νὰ ἔχῃ τὰ παρὰ τοῦ νόμου τῶν ἐκλογῶν ἀπαιτούμενα προσόντα».

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας κ. Α. Παπαναστασίου, ἔχουσα οὕτω;

«Οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκλεγῇ βουλευτὴς ἐὰν δὲν ἔχῃ συμπεπληρωμένην τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένην ἡλικίαν, ἥτις δὲν δύναται νὰ εἶνε κατωτέρα τῶν 25 ἐτῶν, καὶ ἐὰν δὲν ἔχῃ τὴν νόμιμον ἱκανότητα τοῦ ἐκλέγειν.

Βουλευτὴς στερηθεὶς τῶν προσόντων τούτων ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, προκαλουμένης δὲ ἀμφισβητήσεως ἀποφασίζει ἡ Βουλή».

Ἐρωτᾶται παρὰ τοῦ κ. **Προέδρου** ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς ἑτέρας τροπολογίας τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν καὶ δέχεται ταύτην δι' ἀναστάσεως ἔχουσαν οὕτω: «Ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ ἐν τῷ Κειμένῳ τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ῥᾶσις: Τὸ 30ὸν νὰ μεταβληθῇ εἰς: τὸ εἰκοστὸν πέμπτον».

Ἀπορρίπτει δι' ἀναστάσεως, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. **Προέδρου**, τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. **Η. Μερλοπούλου**, ἔχουσαν οὕτω:

Ἄρθρον 71.

Ὅπως ἐκλεγῇ τις βουλευτὴς ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ μόνα τὰ ἀκόλουθα προσόντα·

1) Ἡλικίαν 30 ἐτῶν, συμπεπληρωμένων, καὶ

2) Τὴν νόμιμον ἱκανότητα τοῦ ἐκλέγειν.

Βουλευτὴς στερηθεὶς τῆς νομίμου ἱκανότητος τοῦ ἐκλογέως ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος.

Ἐρωτᾶται κατόπιν ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. **Προέδρου** ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροπολογήθη τοῦτο παρὰ τῶν 6 βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ψηφίζει τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως.

Ὑποβάλλεται ὅμως εἰς τὸ Προεδρεῖον καὶ ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν Βουλὴν πρότασις περὶ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφίσεως τοῦ ἄρθρου, ἀλλὰ διὰ τὸ προκεχωρηκὸς τῆς ὥρας ἀναβάλλεται αὕτη διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν, καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις, περὶ ὥραν 1 καὶ 45' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Σκυλίτσης

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γριτσόπουλος
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΣ'

Τῆς 6ης Ἀπριλίου 1911

Ὥρᾳ 11. 10' π. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰ τῶν ὑπαξιωματικῶν τῶν ἐπιτυχόντων καὶ μὴ εἰσαχθέντων εἰς τὴν Σχολὴν κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος 1910-1911, παρακαλούντων ὅπως ἄνευ συμμετοχῆς εἰς τὸν ἤδη προκηρυχθέντα διαγωνισμὸν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν. Ἀνακοινοῦται αἴτησις πρὸς τὴν Βουλὴν τοῦ βουλευτοῦ Ἀργολιδοκορινθίας κ. Γ. Παρασκευοπούλου περὶ παραχωρήσεως αὐτῷ παρὰ τῆς Βουλῆς ἀδείας 15ημέρου δι' ἀναχώρησιν εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Ἡ Βουλὴ παραχωρεῖ τὴν ἄδειαν.

Ἄρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ 70 ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροπολογήθη τοῦτο.

Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ κ. κ. Ε. Κυταριόλος καὶ Γ. Κουλουμβάκης.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ ἀποτέλεσμα, καθ' ὃ ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς μὲν τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροπολογήθη τοῦτο παρὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν, 162 βουλευταί, 24 κατὰ τῆς παραδοχῆς καὶ 19 ἀπεχήθησαν.

Τὸ ψηφισθὲν ὡς ἐτροπολογήθη ἄρθρον 70 ἔχει οὕτω.

Ἄρθρον 70.

«Ὅπως ἐκλεγῇ τις Βουλευτὴς ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης Ἕλλην, ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος καὶ τὴν νόμιμον ἱκανότητα τοῦ ἐκλέγειν.

«Βουλευτὴς στερηθεὶς τῶν προσόντων τούτων ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων ἀποφασίζει ἡ Βουλή».

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας πιστοποιεῖται ἐκ τοῦ παρατιθεμένου ὧδε πρωτοκόλλου αὐτῆς.

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Ἀνδρ. Σαρλῆς	Ν
Νικ. Χρυσόγελος		Δημ. Ῥοῦσσος	
Α. Παπαρρώτης		Νικόλ. Δελακοβίας	Ν
Α. Γρίβας	Ν	Νικόλ. Σανελλαρίου	
Σερ Ψύχας		Γεώρ. Βλάσης	
Π. Καρασεβδᾶς		Χαρ. Σπηλιόπουλος	
Ἐπ. Σουλτάνης		Νικ. Δημητρακόπουλος	Ν
Γ. Ποῦλος	Ν	Ἀναστ. Βάρβογλης	Ν
Ι. Φαρμάκης	Ν	Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος	
Ἀντ. Ῥοντήρης	Ν	Ἰω. Π. Μανέτας	Ν
Α. Τριγώνης	Ν	Δ. Πλαπούτας	
Ε. Λαμπρακάκης		Ἀλ. Παπαναστασίου	Ν
Ἰωάν. Κανάβος		Ἰωάν. Μπακόπουλος	
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ν	Δημ. Χηνιάδης	Ν
Ε. Σπετσέρης		Δημ. Καρέλας	Ν
Ι. Τσιγκόλης	Ο	Ἀθ. Πετρόπουλος	Ν
Στέφ. Γρανίτσας	Ν	Χαρ. Στασινόπουλος	Ν
Γ. Ἰατρίδης	Ν	Κωνστ. Ῥεβελιώτης	
Ἰωάν. Κουρκουμέλης		Ν.κ. Τριανταφυλλάκος	Ο
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ν	Α. Κατριβᾶνος	Ο
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	Ν	Ἠλ. Φλέσσας	
Ἰωάν. Ἀκρίδας		Ἰωάν. Πολίτης	Ν
Θεόφ. Θεοδωρόπουλος	Ν	Ἰων. Δελβοριᾶς	
Ἐμμ. Ῥέπουλης	Ν	Σπυρ. Τσαγκάρης	Ν
Δημ. Καλέργης		Θ. Πέρρος	Ν
Ἀθ. Χριστόπουλος	Ν	Χαρ. Βοζίκης	
Γεώρ. Νέζος	Ν	Ἀντ. Βούτσης	
Ἰων. Ἀραβαντινὸς	Ν	Ν. Χαρδούβαλης	Ν
Ἰωάν. Τερζάκης	Ν	Περ. Ἀλεξάκης	
Ἰων. Φραντζῆς	Ν	Θεόδ. Γρηγορίου	Ν
Γεώρ. Παπασπυρόπουλος	ἀρν.	Σπυρ. Σῦμος	Ν
Γεωργαντᾶς Θρόνος	Ν	Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος	
Γεώρ. Παρασκευόπουλος	Ν	Περ Κ. Καραπᾶνος	Ν
Νικ. Κόνδης	Ν	Εὐάγ. Γαρουφαλλιᾶς	
Ἀθ. Σωτηριάδης		Πύρ. Καραπᾶνος	
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος		Ἀντ. Γαρουφαλλιᾶς	ἀρν.
Κωνστ. Καζαντζῆς		Ἐλ. Βενιζέλος	Ν
Γερ Νοταρᾶς	Ν	Ἐμμ. Μπενάκης	Ν
Δημ. Κούζης		Φωκ. Νέγρης	Ο

Παν. Χαροκόπος	Ἀλ. Ζαΐμης
Κ Ρακτιβὰν N	Δ. Γκλαβᾶς O
Μιλτ. Νεγρεπόντης N	Α. Μιχαλακόπουλος N
Γ. Ζερβουδάκης	Λ. Θ. Ροῦφος Κανακάρης ἀρν.
Λάμπρος Κορομηλᾶς N	Κων. Γόντικας N
Π. Λαγοπάτης N	Ν. Κοντογούρης O
Γεώρ. Στρατούλης N	Ἰω. Βέρροιος
Κ. Μᾶνος	Πολ. Πολυχρονιάδης N
Τιμ. Ἠλιόπουλος	Παν. Ζαΐμης
Δ. Βενιζέλος N	Δ. Μάρκου
Μιχ. Γαλανὸς N	Γεώρ. Κατσιμπίρης ἀρ
Α. Παναγιωτόπουλος N	Σπηλ. Ἀγαπητὸς N
Γεώρ. Πολίτης	Α. Φωτήλας N
Ἰω. Ἀθανασάκης N	Α. Χοϊδᾶς
Γεώρ. Νικολαΐδης N	Θεόδ. Ψυχαλινὸς
Λουκᾶς Μπέλλος	Γ. Παπακυριακόπουλος N
Ἀριστομ. Θεοδωρίδης O	Βασ. Ἀντωνόπουλος
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης N	Α. Καρετζόπουλος ἀρν.
Κωνστ. Δεμερτζῆς N	Α. Φλαμῆς N
Θρ. Πετμεζᾶς ἀρν.	Κων. Πανουτσόπουλος
Γεώρ. Καζανόβας N	Νικ. Συριόπουλος N
Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης N	Θαν. Πετραλιᾶς
Γεώρ. Σταμπάδος N	Π. Ἠλιόπουλος N
Θεμ. Μιχαλόπουλος	Χρ. Κορύλλος
Δημ. Ἀνδρέου N	Ξεν Σταυρουλόπουλος
Δημ. Ζαβογιάννης N	Παν. Βουρλούμης
Ἐμ. Κυταριόλος N	Νικ. Ῥαρτόπουλος N
Βασ. Κυρέλλος N	Χρ. Μειτάνης
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου N	Διον. Πολυζωγόπουλος
Νικ. Σπηλιώτης N	Ἰωάν. Δογάνης
Σπ. Παπαχατζῆς	Γεώρ. Λαμπρινόπουλος
Σάββας Βαρβιτσιώτης ἀρν.	Γεώρ. Ἀβέρωφ N
Λουκᾶς Κουτσοπέταλος N	Νικ. Στοματιάδης N
Νικ. Ἀνδρεάκης N	Δημ. Χρυσοστάλης N
Δημ. Λαζαρῆς N	Εὐάγ. Γεωργιάδης
Σπ. Θεοδωρόπουλος N	Ἰω. Μπουρνιᾶς ἀρν
Ἀθ. Πουλῆς	Νικ. Ἀβέρωφ N
Νικόλ. Ρούσης	Γεώρ. Μπένης
Στέρ. Ν. Δραγούμης N	Νικ. Κάραλης

Κωνστ. Χατζηγιάννης	Σπ. Φορέστης
Δημ. Βάχλας	Νικ. Δ. Ραρτόπουλος O
Γεώρ. Κοσόνας N	Ὄθων Τετενὲς N
Ἀπόστ. Ἀποστολίδης N	Γεώρ. Μουσούρης N
Μιχ. Σρακιανάκης N	Σωκρ. Ἀν. Κεβαλλιεράτος
Πλούτ. Μαυρίκης	Θεόδ. Κοντομίχαλος
Βασίλ. Ἀθανασούλας N	Λεων. Ἐμπειρίκος O
Κων. Χατζάκος	Σταμ. Βαφειαδάκης N
Γεώρ. Ραζέπης N	Δημ. Μάνθος
Νικ. Πετσάλης	Περ. Γρυπάρης N
Ἰω. Λούντζης N	Κων. Καλομενόπουλος
Διον. Κουλούμπαρδος	Τριαντ Παπαδάμ
Ἀναστ. Λούντζης	Θωμᾶς Σκάσης N
Καῖσαρ Ζέζας	Ἰάκ Ἀβάζος N
Διον. Κλάδης N	Δημ Ζαμᾶνος N
Νικ. Παπαδᾶτος	Νικ Καμπάνης O
Κων. Ζαβιτσιᾶνος N	Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος
Νικ. Βάρθης	Ἀλέξ Μαλασπίνας
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης	Γεώρ Γαϊτᾶνος O
Σπυρ. Χατζάρης	Ἀντ. Ρεβίνθης
Παν. Μανωλίτσης	Μάρκος Βαλληνδρᾶς
Λ. Κογεβίνας N	Νικ. Καλβοκορέσης
Σπυρ. Βλαντῆς	Κων. Ἀλαβᾶνος N
Εὐθ. Α. Βελλιανίτης	Δημ. Πετσετάκης N
Χρ. Καποδίστριας	Χαρ. Προβελέγγιος
Ἀνδρέας Κρητικὸς	Ἐμμ. Πατρίκιος O
Λαυρ. Μαβίλης N	Ἰωάν Μαμάης N
Κων. Κατηφόρης N	Ἰωάν. Κασδόνης N
Σπ. Λάσκαρης N	Ἀντ Φραγκιᾶσκος N
Βασ. Πουλιάσης	Δημ Καΐρης O
Κων. Ἀρβανιτάκης	Θαλ. Κουτούπης O
Διον. Βινιεράτος	Γεώρ. Φικιώρης ἀρν.
Π. Διβιεράτος	Κωνστ. Μέργιγκας O
Σπ. Ἰγγλέσης	Γεώρ. Οἰκονόμου
Νικ. Χαριτᾶτος N	Εὐστρ. Κουλουμβάκης O
Ἀνδρ Μονοκρούσος ἀρν.	Ἰωάν. Λυμπερόπουλος
Πέτρος Βασιλόπουλος	Νικ. Πετροπουλάκης
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης ἀρν.	Γεώργ. Τσυχώνης
Νικ. Ἀλεβιζᾶτος	Παν. Πετροπουλάκης N

Παν. Κουμάνταρος	Ο	Ἀθ. Περρωτής	Ν
Ἰωάν. Ἀθηναγένης	ἀρν.	Π. Ἰατρόπουλος	Ν
Βασίλ. Μιχαλέας		Β. Καράπαυλος	
Ἰωάν. Βαβανάκος	Ο	Ἀδρ. Κοκκέβης	Ν
Ἰωάν. Πατσουράκος		Εὐστ. Μπαρδόπουλος	Ν
Χρ. Πετρέας		Γεώργ. Κορομηλᾶς	Ν
Πέτρος Μαυρομιχάλης		Δημ. Κανελλόπουλος	Ν
Ἰωάν. Φουρίδης		Ἀθ. Λίλιανος	
Ἀναστ. Ἀβέρωφ		Ἀντ. Ζησιμόπουλος	Ν
Ἰωάν. Χρυσοβελώνης	Ν	Θεμ. Κουτσομητόπουλος	
Δημ. Οἰκονόμου	Ο	Γεώρ. Σπηλιόπουλος	Ν
Μιλτ. Μπουρίδης	ἀρν.	Κωνστ. Τριγγέτας	Ν
Νικ. Γεωργιάδης	Ν	Γεωρ. Ῥάλλης	Ν
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν	Ν	Γεώργ. Μπούτος	
Δημ. Κουκιάδης		Ἰωάν. Κουρτάκης	Ν
Γεώρ. Τσαξίρης	ἀρν.	Φώτ. Βακαλόπουλος	Ν
Γεώρ. Σχινᾶς	Ν	Ἀθ. Παπαχελᾶς	Ν
Γεώρ. Δρίβας		Μαν. Πιπιλῆς	
Ἀλέξ. Κατσαβέτης	Ν	Παν. Μερλόπουλος	Ο
Κωνστ. Χρυσοχοΐδης		Δ. Ἀναστασόπουλος	Ν
Γεώρ. Βλάχος	Ν	Ἰωάν. Λεωνίδας	
Πελ. Ἀγγελίδης	Ν	Πέτρος Γκίνης	Ν
Κωνστ. Γιαννακόπουλος	ἀρν.	Ἀλέξ. Διομήδης	Ν
Φίλ. Ζαρζάμπας		Ἀνδρ. Ἀναργύρου	
Χ. Μωραΐτης		Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς	Ν
Νικ. Παπαϊωάννου		Ἀλέξ. Παπαποστόλου	
Μιχ. Φωτιάδης	Ν	Δημ. Θεοδοσόπουλος	
Βασίλ. Σκλυβρίδας		Παυσ. Ζωγλοπίτης	Ν
Ἱερ. Ἀποστολίδης	Ο	Γεώρ. Ζούκας	
Λεων. Ἀναγνώστου	Ο	Κωνστ. Σκαμούλης	Ν
Κωνστ. Ζησόπουλος		Ἰωάν. Κοττίκας	
Χ. Δικαῖος	Ν	Βασίλ. Ῥίβας	
Σ. Ντολιόπουλος	Ν	Α. Ἰωάν. ἢ Βαβυλόπουλος	
Παν. Φλέσσας	Ν	Ν. Γαρδικιώτης	Ν
Π. Κασίμης		Δημ. Μπούσδρας	ἀρν.
Ν. Παπαλέξης		Γεώργιος Τάγιας	
Δημ. Κάβουρας	Ν	Κωνστ. Παπακυρίτσης	
Μ. Δαζέας		Χρ. Καρᾶς	Ν
Α. Πετρομανιάτης	Ν	Α. Θανόπουλος	Ν

Νικ. Γιουβρῆς	ἀρν.	Κ. Διδωρίκης	Ο
Γεώργ. Καθάργιος		Θεμ. Παπαϊωάννου	
Χρ. Βλάτσιος		Ν. Ξηρός	Ν
Δημ. Κουκουλέτσος	Ν	Νικ. Φραγκίστας	
Γεώρ. Σπυρόπουλος	Ν	Ἰωάν. Γιδογιάννος	
Ἀλέξ. Γιαννουσίου Τάκης	ἀρν.	Νικ. Πολιτόπουλος	
Γεώργ. Ῥάμμος	Ν	Κωνστ. Περιβολιώτης	
Εὐθ. Μαντόπουλος	Ν	Ἰωάν. Γιαμαρέλος	
Λάμπρος Περιστέρης		Ἀντ. Μαρλᾶς	
Θεμ. Ῥαλλιᾶς		Δημ. Δεδούσης	Ν
Κυρ. Κυριαζόπουλος		Γεώργ. Σιγγούρης	Ν
Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης	Ν	Στέρ. Σουμαρίπας	Ν
Παναγ. Βερβενιώτης	Ν	Κωνστ. Δημοκωττούλας	Ν
Γεώργ. Καλλίτσης		Ἰωάν. Γραμματίας	Ν
Ἰωάν. Μᾶνος	Ν	Ἡρ. Γελλόπουλος	Ο
Σπυρ. Μαρσούκας		Ἀθ. Χρηστίδης	ἀρν.
Ῥήγας Χατζηρήγας	Ν	Γεώργιος Ἰωπ	
Ι. Παπαλουκᾶς	Ν	Δημ. Βρατσάνος	Ν
Ἰωάν. Τσιριμῶκος	Ν	Ἐμμ. Παγκάρας	Ν
Μιλτ. Σακελλαρίου	Ν		

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν πρότασις πολλῶν βουλευτῶν, καθ' ἣν αἱ διάταξις τοῦ ἄρθρου 70 δὲν ἀποτρέπει τοὺς μέχρι τοῦδε χρηματίσαντας βουλευτάς, οἵτινες θεωροῦνται ὡς ἔχοντες τὴν νόμιμον ἡλικίαν ἐφέσεως κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Βουλῶν γενομένην ἐξέλεγξιν ἐκρίθησαν ὡς ἔχοντες ταύτην». Ἡ πρότασις εἶνε ὑπογεγραμμένη παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Κ. Περιβολιώτη, Ν. Ρούση, Γ. Στρατούλη, Ι. Μανέτα, Βλάχου, Δ. Κλάδη, Ι. Καλαντζοπούλου, Δ. Λαζαρῆ, Πελ. Ἡλιοπούλου, Γ. Σπηλιοπούλου, Χ. Σπηλιοπούλου, Α. Σκιαδαρέση, Θεμ. Παπαϊωάννου, Ν. Χαριτάτου, Ν. Γαρδικιώτη, Κ. Ἀρβανιτάκη, Ε. Παρασκευοπούλου, Μ. Πιπιλῆ, Σ. Θεοδωροπούλου, Θ. Θεοδωροπούλου, Β. Σφακιανάκη, Ι. Μπρισιμιτζάκη, Α. Μονακρούσου, Σ. Ψύχα, Βαβανάκου, Ν. Βαΐλα Βάρθη, Ι. Μαμάη, Ν. Ραυτοπούλου, Γ. Σχινᾶ, Τσαξίρη, Ε. Σουλτάνη, Β. Μιχαλέα, Α. Παπαγελῆ, Κ. Παπακυρίτση, Σ. Κολιοπούλου, Α. Βάρβογλη, Ι. Φαρμάκη, Π. Λαγοπάση, Δ. Κουκουλέτσου, Δ. Χρυσοστάλη, Γ.

Ράμμου, Ι. Ἀθηνογένους, Ε. Κυταριόλου, Π. Φραντζῆ, Γ. Κίρκου, Δ. Οἰκονόμου, Χρυσόγελου, Ι. Λούτζη, Α. Κοντομιχάλου, Σ. Ἀγαπητοῦ.

Ἐπίσης ἀνακοινοῦνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν Βουλὴν ἕτερα δύο σχέδια ὁμοίου ψηφίσματος, ὑποβληθέντα ἑκάτερον παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Δ. Κλάδη Ζακύνθου καὶ Κ. Β. Γόντικα Ἀχαϊόλιδος.

Πρόεδρος. Δηλοῖ ὅτι θὰ ζητήσῃ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῶν ψηφισμάτων τούτων.

Ε. Καλλουμβάκης. (Ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος) Δὲν δύναται νὰ τεθῇ τοιοῦτον θέμα πρὸ τῆς Βουλῆς.

Α. Παπαναστασίου. Ἀντίκειται πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Πολιτεύματος ἡ καθιέρωσις προνομίων.

Δ. Κλάδης. Ἀντίκειται πρὸς τὸ δεδικασμένον, πρὸς αὐτὴν τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Σώματος, ἡ ἀπόκρουσις τοῦ προτεινομένου διὰ τῶν ψηφισμάτων.

Σ. Δραγούμης. Πάντες ἐνταῦθα κατὰ τεκμήριον εἶνε ἐν ἡλικίᾳ, δὲν ἐπιτρέπεται δὲ νὰ δεσμεύσωμεν ἡμεῖς ἐκ τῶν προτέρων τὴν γνώμην τῶν δικαστηρίων.

Πρόεδρος. Φρονῶ ὅτι ψηφίσματα κυρώσεως προταγουμένων ἀποράσεων τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Σώματος μᾶλλον ὡς μείωσις ἢ ὡς ἐνίσχυσις τοῦ κύρους τῶν ἀποφάσεων ἐκείνων δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν. Ἐν τούτοις, κατὰ καθῆκον, ἀνεκοίνωσα πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ὑποβληθέντα ψηφίσματα, παρὰ τὸ πλημμελὲς αὐτῶν, διότι τὸ ὀρθὸν εἶνε προφανῶς ν' ἀφεθῇ εἰς τὸ Δικαστήριον ἡ ἀπόφασις, θὰ ζητήσω δ' ὅπως ἐπὶ τούτων ἀποφανθῇ ἡ Βουλή.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ὑπέγραψαν τὴν πρώτην πρότασιν 80 βουλευταὶ καὶ δὲν δύναται νὰ καλυφθῇ διὰ φωνῶν τὸ ζήτημα· Θὰ προσβληθῇ ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ Κοινοβουλίου ἐὰν θελήσῃ νὰ θέσῃ ὑπὸ κρίσιν αὐτὴν ταύτην τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κοινοβουλίου. Ἐναντία ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου θὰ πλήξῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κοινοβουλίου.

Μ. Μπουφίδης. Διαμαρτύρομαι ἐπὶ τῷ ὅτι ζητεῖται νὰ δημιουργήσωμεν δεδικασμένον, νὰ δημιουργῶμεν σήμερον ταύτην τὴν προνομιακὴν τάξιν καὶ αὔριον ἐκείνην.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν πρότασιν ὑπογεγραμμένην παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Κ. Κατηφόρη, Δ. Πλαπούτα, Χρ. Καρᾶ, Βλάχου, Κογεβίνα, Α. Σκιαδαρέση, Α. Περωττῆ, Λ. Βαβυλοπούλου, Β. Μιχαλέα, Π. Ἐξαρχοπούλου, Νοταρᾶ, Ν. Φραγγίστα, Δ. Δεδούση κλπ. περὶ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τῆς πρώτης προτάσεως ψηφίσματος. Ἀποσυρθείσης ὅμως ταύτης παρὰ τῶν ὑποβαλόντων ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀποφανθῇ αὕτη δι' ἀναστάσεως ἐπὶ τῆς πρώτης, τῆς ὑπογεγραμμένης παρὰ πολλῶν βουλευτῶν προτάσεως ψηφίσματος. Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει αὐτὴν δι' ἀναστάσεως ἔχουσαν οὕτω :

«Ἡ Διπλῆ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ψηφίζει ὅτι:

Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 70 δὲν ἀφορᾷ τοὺς μέχρι τοῦδε χρηματίσαντας βουλευτάς, οἵτινες θεωροῦνται ὡς ἔχοντες τὴν νόμιμον ἡλικίαν, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Βουλῶν γενομένην ἐξέλεγξιν ἐκρίθησαν ὡς ἔχοντες ταύτην».

Ἀπορρίπτει ἐπίσης ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὴν ὑποβληθεῖσαν παρὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Δ. Κλάδη ἑτέραν ὁμοίαν πρότασιν ἣ ψήφισμα ἔχουσαν οὕτω:

«Αἱ μέχρι τοῦδε ἀποράσεις τῶν Βουλῶν περὶ τῆς νομίμου ἡλικίας τῶν κατ' αὐτὰς ἐκλεγέντων βουλευτῶν, ὧν ἐπεκυρώθησαν αἱ ἐκλογαί, ἀποτελοῦσι δεδικασμένον».

Ἀπορρίπτει ἐπίσης δι' ἀναστάσεως, ἡ Βουλή, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὴν ὑποβληθεῖσαν τρίτην ὁμοίαν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ . Κ. Γόντικα ἔχουσαν οὕτω:

«Αἱ ἀποράσεις τῶν μέχρι τοῦδε Βουλῶν διὰ τὴν ἡλικίαν τῶν ἐκλεγέντων βουλευτῶν ἀποτελοῦσι δεδικασμένον».

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ ἀπόρριψις σημαίνει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θέλει νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα».

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ 71 ἄρθρου τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀναγινώσκεται παρὰ τοῦ γραμματέως τὸ ἄρθρον.

Ι. Ἀθηνογένης (12.15'). Ὁ ὅρος τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν διοικητῶν τῶν Τραπεζῶν ἐλήφθη εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον ἐκ Γαλλικῆς νομοθεσίας. Ὅτε ἠγέρθη τὸ ζήτημα τῆς Τραπέζης τῆς Γαλλίας ἐν τῇ Γαλλικῇ βουλῇ ὁ Ἀλέξανδρος Μιλλεραν ὠνόμασεν αὐτὴν Βασιλείαν Χρυσοῦ, συμπεριφερομένην πρὸς τὴν δημοκρατίαν ὡς ἴση πρὸς ἴσην.

Ἡμεῖς ἐνταῦθα δὲν ἔχομεν δημοκράτειαν. δὲν ἔχομεν καὶ χρυσὸν ἐφ' ὅσον διατελοῦμεν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος προσέφερε ὑπηρεσίας εἰς τὸ Κράτος, ἐζημιώθη δὲ ἐξ ἐθνικῶν κρίσεων.

Διοικηταὶ Τραπεζῶν ἐτίμησαν καὶ τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα καὶ εἰς ἀνώτερα ἀξιώματα ἀνῆλθον. Δὲν φέρω τὸν λόγον περὶ ἄλλων πιστωτικῶν ἱδρυμάτων, ὑποβάλλω σχετικὴν τροπολογίαν. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θὰ θελήσῃ νὰ κρατήσῃ μακρὰν τοῦ περιβόλου τούτου ἄνδρας δυναμένους λόγῳ τῆς εἰδικῆς μορφώσεως αὐτῶν, σπουδαίως νὰ συνεισφέρουν εἰς τὰ κοινά.

Ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν ἡ τροπολογία τοῦ κ. Ἀθηνογένους.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** καθιστᾷ γνωστὸν ὅτι εἶνε ἐγγεγραμμένοι περὶ τοὺς εἴκοσιν ὅπως ὁμιλήσουν, προτείνει δὲ ὅπως, χάριν εὐρυθμίας τῆς συζητήσεως, κανονισθῇ ἡ σειρὰ τῶν ἐγγεγραμμένων νὰ ὁμιλήσωσι. ὁμιλούντων πρῶτον πάντων τῶν ἐπὶ ἑνὸς μόνον ἐκ τῶν ἀσυμβιβάστων μελλόντων νὰ ὁμιλήσωσι, κατόπιν τῶν περὶ ἑτέρου μόνου ἀσυμβιβάστου—καὶ οὕτω καθεξῆς. τελευταίων δὲ τῶν ἐπὶ πλέον τοῦ ἑνὸς ἢ ἐπὶ πάντων τῶν ἀσυμβιβάστων, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, μελλόντων νὰ ὁμιλήσωσι.

Γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ γνώμη αὕτη.

Σ. Δρομπρογιάννης (12 37'). Ἡ ἐπιτροπὴ ἐδέχθη τοὺς περιορισμοὺς ἐκείνους μόνον, οἵτινες ἀναφέρονται εἰς ὡρισμένα ἐπαγγέλματα, προφανῶς ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν εὐσυνείδητον καὶ ἀνεπηρέαστον ἐκπλήρωσιν τῶν νομοθετικῶν καθηκόντων. Τὸ ρητὸν «οὐ δύναταί τις δυσὶ κυρίοις δουλεύειν ...» θέτει τὸ ζήτημα εἰς τὴν φυσικήν του θέσιν. Ὑπάρχουν πράγματα καὶ περιστάσεις ὑπὲρ τὰ ὁποῖα καὶ ὑπὲρ τὰς ὁποίας οὐδεὶς δύναται ν' ἀρθῇ, καὶ θέλων καὶ προσπαθῶν. Ἀντελήφθην ἐνταῦθα συναδέλφους, οἵτινες, λόγῳ τῆς ἀδιασπάστου ὑποχρεώσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ἱδρύματα, εἰς ἃ ἀνῆκον ἐπαγγελματικῶς, ἦσαν ἠναγκασμένοι, παρὰ τὴν βουλευτικὴν των συνείδησιν. νὰ βαδίζωσι διάφορον ὁδὸν ἐν τῇ νομοθετήσει. Ἄλλοι δὲ θυσιάζουσιν ἀδιστάκτως καὶ προθύμως τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν των καθῆκον εἰς τὸ συμφέρον τοῦ ἰδιαιτέρου των δεσμοῦ. Νῦν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔ-

χει τοιαύτην θέσιν ἀπέναντι τοῦ δημοσίου, οὐ μόνον ὡς ἴση πρὸς ἴσον, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπερτέρα αὐτοῦ.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἱδρυμάτων τούτων πρέπει νὰ κάμωσιν ἐπιλογήν. Ἐὰν ὁρισθῶσιν ὅτι εἶνε ἀπαραίτητοι διὰ τὰ ἱδρύματα, ἂς ἀπομακρυνθῶσιν ἐντεῦθεν, ἄλλως ἂς θέσωσιν ἐκεῖ ἀντικαταστάτας καταλλήλους καὶ ἂς ὁρισθῶσι νὰ εὑρεθῶσιν ἐν μέσῳ ἡμῶν. Διὰ Συνταγματικῆς διατάξεως ζητοῦμεν ἤδη τὰ δυνατά, ὁ νομοθέτης εἶτα δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν διάταξιν καὶ ἐπὶ ἄλλα ἀσυμβίβαστα.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 1ην μ.μ. ὥραν.

Ὥρᾳ 1 καὶ 40' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Κ. Δημητζέας. Τὸ ἄρθρον εἶνε σπουδαιότατον. Τὸ εἰς τὸ προσχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς εἶνε ὑπιώτερον ἢ τὸ εἰς τὸ σχέδιον τῶν 6 βουλευτῶν. Ἀποκλείει τὴν ἐν τῷ μέλλοντι δημιουργίαν καὶ ἑτέρων ἀσυμβιβάστων, ὡς διατυποῦται. Δίδει ὅμως μεγάλην ἔκτασιν, περιλαμβάνει καὶ πρόσωπα μὴ διατελοῦντα εἰς σχέσιν ἐξαρτήσεως ἀπὸ τῶν Ἑταιρειῶν, τοὺς Συμβούλους τῶν Τραπεζῶν. Ὅθεν καλὸν νὰ διαγραφῇ ἡ φράσις «τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου».

Ἡ Ἐπανάστασις, ὑπερβατικῶς κρινομένη, ἔφερεν εἰς τὸ δόγμα, ὅτι οἱ δημιουργοὶ τῶν μεγάλων ζωτικῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους καὶ τῆς κοινωνίας εἶνε ἀνίκανοι νὰ βουλεύωνται καὶ ἀποφασίζωσι περὶ τῶν κοινῶν. Εἰς τὰ ἄλλα Κράτη ἀντιπροσωπεύονται πᾶσαι ἀπολύτως αἱ ἀποχρώσεις τῆς κινήσεως καὶ τῶν συμφερόντων τῆς κοινωνίας. Προτείνω νὰ περιορίσωμεν τὴν ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς Ἐπιτροπῆς ἔκτασιν τοῦ ἀσυμβιβάστου καὶ νὰ ὁρίσωμεν ὅτι διὰ νόμου δύναται νὰ καθορίζεται ἑκάστοτε, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἀσυμβίβαστον.

Α. Μιχαλακόπουλος 4.50'). Ἡ Ἐπιτροπή, δι' ὑποεπιτροπῆς, ἧς ἡμην μέλος, ἐβασάνισε τὸ δυσχερὲς ζήτημα. Μετὰ πολλῆς περισκέψεως ἔδει τὸ Κράτος μικρόν νὰ προβῇ εἰς δέσμευσιν τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων ἀπέναντι τῶν κοινῶν. Ἔδει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ κοινὸν αἴσθημα. Συνεδύασε τὰ πορίσματα τῆς παρ' ἡμῖν πείρας μὲ ἐν ἄλλοις Κράτεσι συμβαίνοντα.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι, ἀποκλείοντες ἐκ τῆς Βουλῆς διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου πρόσωπα πραγματικῆς ἱκανότητος- στεροῦ-

μεν τὴν Πολιτείαν σπουδαίων συντελεστῶν. Ἀλλὰ διὰ τὸν γενικὸν λόγον θὰ ὑποστῶμεν καὶ θυσίας. Ἐν τούτοις τὸ ζήτημα παραμένει ἔτι ἐν γένει ἄλυτον. Ὁπωσδήποτε ὅμως, νομίζω ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκλείσωμεν καὶ τὰ μέλη τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν ἑταιρειῶν κλπ., ὡς θέτει τὸ ἄρθρον. Ἂς μὴ μειώσωμεν δι' ὑπερβατικότητος τὴν ποιοτικὴν σύνθεσιν τοῦ Κοινοβουλίου ἡμῶν. Προτείνω δέ, ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν παράγραφον, ὅτι πρέπει νὰ προβῇ εἰς δήλωσιν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἢ καὶ ἡ Βουλή, ὅτι «οἱ συνδεόμενοι μετὰ τοῦ Κράτους διὰ συμβατικῶν παραχωρήσεων, ἢ ἐργολαβιῶν, δὲν δύνανται νὰ ὦσι βουλευταὶ μόνον ἐφόσον διαρκεῖ ἡ ἐργολαβία».

Ἐνῷ δὲ ἀποκλείομεν τοὺς δικηγόρους, τοὺς ἐμμίσθως προσφέροντας ὑπηρεσίας εἰς τοιαῦτα, οἷα ἐν τῷ ἄρθρῳ ἀναφέρονται, ἱδρύματα,—ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἀποκλεισμοῦ κηρύσσομαι καὶ ἐγώ, πῶς θὰ ἀποκλείσωμεν τοὺς ἀμίσθως προσφέροντας τὰς ὑπηρεσίας τῶν δικηγόρους;

Ἡ μόνη ἀληθῶς ἐγγύησις πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ διὰ τοῦ ἄρθρου ἐπιδιωκομένου, ὑπὲρ οὗ γενικῶς εἶμαι κεκηρυγμένος καὶ ἐγώ, εἶνε ἡ δημοσία συνείδησις. Αὐτὴ μόνη δύναται νὰ κολάζῃ τὰς φύσει ἐγκειμένας εἰς τὸ ζήτημα δυσχερείας.

Σ. Λαμπιτσής (5.20'). Συμφωνῶ σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου μὲ τὸ κείμενον τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπὸ τὸν ὅρον τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς Ἑταιρείας, προκειμένου περὶ ἐργολαβιῶν κλπ., νὰ τεθῇ μόνον ἂν αἱ ἐργολαβίαι μετὰ τοῦ Κράτους διενεργοῦνται δι' εἰδικοῦ νόμου. Ὑποβάλλω σχετικὴν τροπολογίαν:

Δ. Γκιόνιας (5.30') Μέχρι τοῦδε μέλη διοικητικῶν Συμβουλίων ἱδρυμάτων ἦσαν οἱ προέχοντες εἰς χρῆμα. Εὑρισκόμενοι εἰς τὸ Κοινοβούλιον καὶ προκειμένου περὶ ὑποθέσεως θιγούσης τὴν εἰς ἣν ἀνῆκον οὗτοι Ἑταιρείαν, ἐσιωπῶντο πάντοτε. Εὐγνωμονήσωμεν ὅθεν τὴν Ἐπιτροπήν, θεσπίσασαν διάταξιν αἴρουσαν τὰ τοιαῦτα ἐπονείδιστα ἄτοπα.

Ε. Καπλανιβάκης. Ὡς πρὸς τοὺς ἐμμίσθους δικηγόρους τῶν Τραπεζῶν, οὗτοι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν μὲ τὰ Δικαστήρια, προσιμῶνται ἀπὸ τὰς Τραπέζας μόνον διότι

ἐκλέγονται κληρονομικῷ δικαιώματι βουλευταὶ καὶ Ὑπουργοί.

Δ. Γκιόνιας. Διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ ἄρθρου τούτου ὁρῶ ὅτι ἠθικὴ ἀνύψωσις θὰ συντελεσθῇ ἐν τῇ πολιτικῇ.

Μεϊτάνης (5. 9'). Ἄδικος, ἀνελεύθερος, ἀληθὴς προγραφὴ εἶνε ὁ ὁριζόμενος διὰ τοῦ ἄρθρου ἀποκλεισμὸς τόσων ἐπιλέκτων πολιτῶν ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τοῦ πράττειν τὰ κοινά. Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς πόθεν ἐκινήθησαν ἆρά γε εἰς τὴν τοιαύτην προγραφήν; Δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω αὐτὸ νῦν, ἀλλὰ ὑπομιμνήσκω μόνον, ὅτι ἀπό τινος ἤρχισε δημιουργούμενον παρ' ἡμῖν ρεῦμα δυσμενείας καὶ ἐχθρότητος κατὰ παντὸς ἐξέχοντος ὑλικῶς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν. Εἶνε ἆρα ἀληθὲς ὅτι πᾶς ὁ ἔχων ἰδιαίτερα μεγάλα συμφέροντα εἶνε καὶ ὑποπτος; Τότε διατί περιοριζόμεθα εἰς ἡμίμετρα καὶ δὲν χωροῦμεν καὶ πέραν ἔτι. Ποῖος παρακαλῶ ἔχει μεγαλείτερον συμφέρον, ὁ κάτοχος 100 μετοχῶν μιᾶς Τραπέζης, ἢ ὁ Λογιστὴς αὐτῆς; Δὲν ἔχομεν, κύριοι βουλευταί, κανὲν δικαίωμα νὰ στιγματίσωμεν ὡς ὑπόπτους τόσους ἀνθρώπους. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δύναται καλλίτερον διατάξεων νὰ θέτῃ ἕκαστον πρόσωπον εἰς τὴν θέσιν του.

Χ. Βοζίκης. Ἀδύνατον βουλευτής, ἐκπροσωπῶν συμφέροντα ὡς τὰ καθοριζόμενα ἐν τῷ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρῳ, νὰ εἶνε ἐλεύθερος εἰς τὴν συνείδησιν, ἐν περιπτώσει συγκρούσεως τῶν συμφερόντων τούτων πρὸς τὰ τοῦ Κράτους. Οἱ μᾶλλον δὲ ἐπικίνδυνοι εἶνε οἱ Ὑπουργοί, λαμβανόμενοι ἐκ τῶν ἀποκλειομένων διὰ τοῦ ἄρθρου τάξεων.

Προκειμένου περὶ συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ μιᾶς Τραπέζης, τί θὰ πράξῃ τοιοῦτος Ὑπουργός; Ἐνθυμοῦμαι Ὑπουργόν, ὄντα καὶ σύμβουλον Ἑταιρείας, μεθ' ἧς τὸ Κράτος προήρχετο εἰς σύμβασιν περὶ σιδηροδρόμου. Ἡ Βουλὴ παρ' ὀλίγον νὰ ἀπορρίψῃ τότε τὴν σύμβασιν, διότι ὑπόπτως παρηκολούθει τὸ πρᾶγμα. Δὲν ἀπερρίφθη μὲν ἡ σύμβασις, ἐδείχθη δὲ κατόπιν ὅτι ὁ Ὑπουργὸς καὶ σύμβουλος ὑπεστήριζε τὴν Ἑταιρείαν μὲ σκοπὸν τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους, ἀλλὰ τὸ παράδειγμα ἀρκεῖ διὰ νὰ δείξῃ τὴν προκύπτουσαν ἐκ τοιούτων ἀντιθέσεων διασάλευσιν. Ἐν τῇ συζητήσει περὶ ἠλεκτροδοτήσεως τῶν τραμ ἐλέχθησαν τόσα σχετικῶς μὲ τὴν Ἠλεκτρικὴν Ἑταιρείαν, ὥστε ἀπὸ τότε ἀληθῶς ἐπεβάλλετο τὸ νῦν συζητούμενον μέτρον. Ὅτε δὲ

κατόπιν δὲν ἐφαρμόσθησαν αἱ συμβάσεις, ἐπιστεύθη ὅτι εἶχε θυσιασθῆ τὸ συμφέρον τοῦ Δημοσίου παρὰ τῶν ἁρμοδίων χάριν τοῦ τῆς Ἑταιρείας. Ἡ Βουλὴ τότε εἶχε παρουσιάσει σύνθεσιν χρηματιστηρίου, εἶχε διαιρεθῆ εἰς δύο στρατόπεδα. Αἱ διαδόσεις δὲ ἐπλήρωσαν τὴν ἀτμοσφαίραν. Ἐγὼ θέλω ὄχι μόνον νὰ εἶνε ἡ Βουλὴ ἠθική, ἀλλὰ καὶ νὰ φαίνεται—ἡ Βουλὴ εἶνε ἡ σύζυγος τοῦ Καίσαρος.

Ἔπεσαν Ὑπουργοὶ διότι τὸ ἤθελον αἱ Τράπεζαι νὰ πέσουν. Ἐὰν δὲν ψηφίσωμεν τὴν διάταξιν ταύτην, οὐδὲν ἐπράξαμεν ὑπὲρ τῆς Ἀνορθώσεως. Ἐὰν δὲν ψηφίσωμεν τὸ ἄρθρον, θὰ παραδώσωμεν τὸ Κράτος εἰς τὸ μέλλον δέσμιον εἰς τὰς Ἑταιρείας

Φ. Νέγρης (6. 20). Ἀποκλείονται διὰ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου πρόσωπα, ὧν ὁ εἰδικὸς καὶ ἀποκλειστικὸς καταστισμὸς ἀπαραίτητος εἶνε διὰ τὰς Βουλὰς καὶ ὧν τινὰ θὰ περιποιοῦν πάντοτε τιμὴν εἰς αὐτάς. Φρονῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἀναβάλωμεν τὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου Συνταγματικὴν ἀπόφασιν ἡμῶν, ὅπως σκεφθῶμεν ὡριμώτερον.

Θ. Κοντοπίπης (6. 28′). Οὐδεὶς ἀποκλείεται διὰ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου, οἱ περιλαμβανόμενοι εἰς τὰς δι' αὐτοῦ ἀπαγορεύσεις δύνανται ἄριστα νὰ ἀποσύρωνται τῶν ὁριζομένων ὡς ἀσυμβιβάστων ἀσχολιῶν καὶ νὰ παρακάθηνται ἀνενόχλητοι πλέον μετὰ παντὸς ἄλλου εἰς τὴν Βουλήν.

Ἔχομεν Τραπέζας ἐνταῦθα μὲ προνόμια ἀποβάντα σκανδαλώδη. Ἄλλοτε ἐδωρήθησαν εἰς τὴν Ἰονικὴν Τράπεζαν 3,000,000 δραχμῶν διὰ τῆς μεθόδου ταύτης καὶ διὰ τῆς Βουλῆς. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀνενέωσε τὸ προνόμιόν της ἀντὶ πινακίου φακῆς. Οἱ σύμβουλοι δὲ τῶν Τραπεζῶν εἶνε ἐκεῖνοι ἀκριβῶς, τοὺς ὁποίους μᾶλλον πρέπει νὰ ἀποκλείσωμεν.

Ὡς πρὸς τὸν ἀποκλεισμὸν δὲ τῶν στρατιωτικῶν, ἐγώ, στρατιωτικὸς ὤν, κηρύσσομαι ὑπὲρ τοῦ ἀποκλεισμοῦ αὐτοῦ καὶ νομίζω ὅτι οἱ θέλοντες νὰ πολιτεύωνται ἀξιωματικοὶ δύνανται νὰ παραιτῶνται τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, ἄλλως τε ἔχομεν καὶ τοὺς ἀποστράτους.

Ι. Κοντουριώτης. Προτείνω ὅπως οἱ διατεθειμένοι νὰ ἀγορεύσωσιν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου παραιτηθῶσι τῶν ὁμιλιῶν των, διότι ἡ Βουλὴ εἶνε ἀποφασισμένη νὰ ψηφίσῃ τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει, ἄρα δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν χρόνον.

Α. Παπαναστασίου (6. 45′). Ἀνώνυμοι Ἑταιρεῖαι μὲ κεφάλαιον κάτω τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου εἶνε περισσότεραι τῶν μὴ ἀνωνύμων καὶ ἐχουσῶν κεφάλαιον 1,000,000. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ ὁ ἀποκλεισμὸς διὰ τοὺς διευθυντὰς καὶ ὑπαλλήλους οἱουδήποτε εἴδους Ἑταιρειῶν. Ἀνάγκη ὅμως νὰ κάμωμεν καὶ μίαν ἐξαίρεσιν. Ἀνάγκη νὰ γίνῃ ρητὴ δήλωσις ὅτι ἐκ τῶν Ἀνωνύμων Ἑταιρειῶν ἐξαιροῦνται αἱ συνεργατικαὶ ἑνώσεις αἱ ἱδρυόμεναι ὑπὸ τὸν τύπον τῆς Ἀνωνύμου Ἑταιρείας, δὲν ἀντιπροσωπεύουν αὗται κεφαλαιοκρατικὰ συμφέροντα.

Κηρύσσομαι δὲ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως ἐν τῷ ἄρθρῳ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν συμβούλων τῶν Ἑταιρειῶν.

Π. Ἀλιπόστολος (6,55). Τὸ Συνέδριον, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐμφανίσεώς του ἔδειξεν πόσον ἀποτροπιάζεται τὴν διαφθορὰν τῆς συνειδήσεως τῶν ἐκλογέων, προκειμένου δὲ ἤδη ὅπως μὴ ἡ νομοθετικὴ ψῆφος αὐτοῦ δίδῃ χώραν εἰς παρεξηγήσεις ἐλπίζω ὅτι θὰ θεσπίσῃ φραγμοὺς τοιούτους πρὸς ἄρσιν πάσης τοιαύτης.

Δικαίως διήρεσε ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς Τραπεζιτικὴν, Στρατιωτικὴν καὶ ὑπαλληλικὴν μορφήν. Ἐὰν δὲν τεθοῦν φραγμοὶ εἰς τοὺς Τραπεζιτικοὺς θὰ ἴδωμεν ἐνταῦθα βουλευομένους ἐκ Πελοποννήσου μόνον τοὺς προστάτας τῆς Ἐνιαίας καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. Ὡς πρὸς τὴν Στρατιωτικὴν ὄψιν τοῦ ἄρθρου ὑπομιμνήσκω εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ῥοπὴν τῶν ἀξιωματικῶν εἰς τὴν Πολιτικὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀτυχοῦς μας πολέμου. Ὡς πρὸς τὴν ὑπαλληλικὴν ὑποβάλλω προσθήκάς τινας ὅπως μὴ ἐπιτραπῇ ἡ ἐνάσκησις τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος εἰς τοὺς Βουλευτάς. Περαίνων δὲ συνιστῶ πρὸς ἀδιάφθορον ἐφαρμογὴν καὶ εἰλικρινῆ ἐπίδοσιν τοῦ συνεδριακοῦ πολιτεύματος τὴν ψῆφισιν τοῦ Σχεδίου τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς μὲ τὰς ὑποβληθείσας προσθήκας.

Α. Θεοδωρίδης (7.2′). Τὸ ἀσυμβίβαστον πρέπει νὰ γίνῃ γενικώτερον, νὰ περιλάβῃ ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς Ἑταιρείας. Ἐζήτησαν αἱ Τραπεζαι ἀτέλειαν, ἐζήτησαν τὸ ἀπεριόριστον τοῦ τόκου —διὰ νὰ εἰσρεύσουν τὰ κεφάλαια— ἔλαβον ἀμφότερα. Ἐν τούτοις ὁ τόκος, ὅστις ἐπὶ Τουρκο-

κρατίας ἦν 12 %, νῦν ἀνῆλθεν εἰς 17 %. περιουσίαι τοῦ λαοῦ ἐκποιοῦνται, ἡ τοκογλυφία ὀγκοῦται, ἐν Πελοποννήσῳ κινδυνεύομεν νὰ ἴδωμεν ἐξαφανιζομένην τὴν μικρὰν ἰδιοκτησίαν—αἱ Τράπεζαι καὶ αἱ Ἑταιρεῖαι αὐταὶ εἶνε αἱ ἀντιταχθεῖσαι εἰς τὴν πρώτην ἀπόπειραν ἐπιβολῆς τοῦ φόρου τοῦ εἰσοδήματος.

Α. Καβαλιεράτος. Πρόκειται κυρίως περὶ ἀξιοπρεπείας. Φρονῶ δὲ ὅτι ἡ λέξις «ἔμμισθος» πρέπει ν' ἀπαλειφθῇ. Καὶ οἱ ἔμμισθοι καὶ οἱ ἄμισθοι δικηγόροι πρέπει ν' ἀποκλεισθῶσι.

Γ. Κωσσόνας (7.30'). Λέγει ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἔπρεπε νὰ δώσῃ μεγαλειτέραν ἔκτασιν εἰς τὸ ἀσυμβίβαστον. Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν 6 βουλευτῶν διατάξεως, ὡς εὐρυτέρας.

Γ. Ἠσπ (7.37'). Τὸ συζητούμενον ἄρθρον ἔχει μὲν τὴν εἰλικρίνειαν τῶν λόγων, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴν οὐσιαστικὴν εἰλικρίνειαν τῶν πραγμάτων. Συνήθως δὲ εἰς τὰ Συντάγματα παρατίθενται τὰ συμβιβαστά, τὰ ἀσυμβίβαστα καθορίζονται νομοθετικῶς. Ἀλλὰ ἔλειπε τὸ θάρρος νὰ φέρωμεν τὸ ζήτημα ἐνταῦθα ὡς σχέδιον νόμου—διότι ἡ Συνταγματικὴ μορφὴ ὑποθηλοῖ δειλίαν—ὅτε θὰ ἐκανονίζετο εὐρύτερον καὶ λεπτομερέστερον τὸ ζήτημα. Ὁ δὲ κίνδυνος ἔγκειται κυρίως εἰς τὴν συνταύτισιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Χαρτοφυλακείου μὲ τὴν ἰδιότητα Συμβούλου τῶν Τραπεζῶν.

Τὰ ἀσυμβίβαστα καὶ διὰ Β. Δ· κανονονίζονται ἀκόμη.

Ἂς θεσπίσωμεν τὸ ἀσυμβίβαστον καὶ σχετικῶς μὲ τὸν κύκλον τῆς ἀνευθύνου ἀρχῆς. Ἂς θέσωμεν συνταγματικὴν διάταξιν, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ψηφίσεως αὐτῆς, εἰς οἱονδήποτε ἐλθόντα ἄπαξ εἰς ἄμεσον συναφειαν μὲ χρηματιστικὰ καὶ κερδοσκοπικὰ ἱδρύματα, νὰ βουλεύεται περὶ τῶν κοινῶν, νὰ ἀναμιγνύεται ὁπωσδήποτε εἰς τὰ τῆς Πολιτείας.

Σ. Δρογούμης. Εἶνε ὡς ἐὰν ἀπηγορεύετο εἰς τὸν ἁμαρτήσαντα νὰ μετανοήσῃ.

Ε. Κουλουμπάκης (ὥρᾳ 8). Αἱ Τράπεζαι, περισυλλέγουσαι τοὺς Συμβούλους των, τοὺς ἐμμίσθους δικηγόρους κλπ. ἐκ τῶν τάξεων τῶν πρεσυμιακῶν πολιτευομένων, ἐξ ὧν καὶ οἱ Ὑπουργοὶ συνήθως, ἀποβλέπουσιν εἰς ὁρισμοὺς τῶν συμφερόντων των ἐν τῇ Βουλῇ. Ἀπαραίτητον νὰ περι-

ληφθῇ εἰς τὸ ἄρθρον ἀποκλειστικὴ σχετικὴ διάταξις διὰ τοὺς Ὑπουργούς, νὰ ληφθῇ μέτρον καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἐγγυτάτω τῷ Στέμματι εὑρισκομένους.

Ι. Μάνος (ὥρᾳ 8.12'). Θεωρεῖ ἀδικώτατον νὰ τίθεται ἐν ὑπόπτῳ ἡ ἐντιμότης τῶν δικηγόρων, ἡ ἀφοσίωσις αὐτῶν εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Πολιτείας καὶ φρονεῖ ὅτι ἡ Βουλὴ ἀνακουφιστικῶς θ' ἀκούσῃ τὴν ἀπάλειψιν τῆς σχετικῆς πρὸς τοὺς δικηγόρους διατάξεως ἐν τῷ ἄρθρῳ.

Τιμ. Ἠλιόπουλος (ὥρᾳ 8.15'). Θίγει τὸ δικηγορικὸν Σῶμα ἡ διάταξις. Οἱ δικηγόροι τῶν Τραπεζῶν παρέχουν τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῶν ἐπιβοήθειαν ἔστω καὶ ἐπ' ἀμοιβῇ. Δὲν δύνανται νὰ ἐξομοιωθῶσι πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους τῶν Τραπεζῶν.

Ι. Πετσοπούλος (ὥρᾳ 8.20'). Θεωρῶ ἀνελευθέρας τὰς διατάξεις καὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ σχεδίου τῶν ἓξ Βουλευτῶν. Τὰς θεωρῶ ὡς ἀνατρεπούσας ἄρδην τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν. Οἱ συνδεδεμένοι διὰ μεγάλων καὶ ἀποκλειστικῶν συμφερόντων μὲ τὰ κερδοσκοπικὰ ἱδρύματα, ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐνταῦθα εἶνε ἐπικίνδυνοι, ὅπερ οὐδόλως δέχομαι, ἐκτὸς τοῦ Κοινοβουλίου εἶνε πολὺ περισσότερον ἐπικινδυνωδέστεροι. Τὸ μόνον δὲ ὅπερ δύναται νὰ γίνῃ, εἶνε νὰ γίνῃ εἰδικὸς αὐστηρότατος νόμος, ἀπαγορεύων εἰς τοὺς βουλευτὰς παρεξηγησίμους συμφεροντολογικὰς σχέσεις μὲ Τραπέζας καὶ λοιπὰ ὅμοια ἱδρύματα.

Ὁ κ. Πετμεζᾶς ὑποβάλλει τροπολογίας εἰς τὸ ἄρθρον.

Ὥρᾳ 10 καὶ 20' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ηλ. Μαυρομιχάλης. Πῶς θὰ ἐπαναπτηθῶσι τὰ καταλυόμενα διὰ τοῦ ἄρθρου δικαιώματα, ἐὰν αἱ μέλλουσαι νεώτεραι ἀκολουθήσουν ἐναντίαν γνώμην; Τὰ μέχρι τοῦδε ληφθέντα ἀπό τινος σχετικὰ μέτρα νομίζω ὅτι ἀρκοῦν ὡς πρὸς τὸν σκοπόν, ὃν ἐπιδιώκει τὸ ἄρθρον. Πᾶν τὸ περιπλέον εἶνε ἐπικίνδυνον. Δὲν ἠσθάνθητε δὲ ἀκόμη τὸ κενὸν ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀνωτέρων στρατιωτικῶν ἐκ τῆς Βουλῆς; Δὲν εἶνε δὲ οἱ κ. κ. Λυμπρίτης καὶ Κουμουνδούρος, οἱ ἀντιταχθέντες ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ κατὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς Γενικῆς Διοικήσεως; Ἡ Κυβέρνησις καμμίαν ὑποχρέωσιν δὲν ἔχει ἀπέναντι τῶν ἀγρίως αὐστηρῶν τούτων μέτρων. Ἄτινα περι-

λαμβάνει τὸ ἄρθρον. Ὑποχωρεῖ μόνον εἰς ἐκφρασθεῖσαν ζωηρῶς ἔξωθεν γνώμην. Συνιστῶ ὅμως καὶ πάλιν νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὰς ὑπαρχούσας περιοριστικὰς διατάξεις—τοῦτο εἶνε τὸ ἄριστον.

Δ. Κάβουρις (ὥρα 11). Ἐδημιουργήθη Κράτος ἐν Κράτει ἐξ αἰτίας τῶν ἰδιαιτέρων ὅλως καὶ ἀποκλειστικῶν συμφερόντων τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν κερδοσκοπικῶν ἱδρυμάτων. Ἡ πολιτικὴ ἐκάμπτετο ἢ ἐπηρεάζετο ἐπιβλαβέστατα διὰ τὴν χώραν ἐκ τῶν ἱδρυμάτων τούτων.

Ὡς πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς τάσσομαι ὑπὲρ τοῦ ἀποκλεισμοῦ, πλὴν τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν, οὓς θεωρῶ ἀπαραιτήτους ἐν τῇ Βουλῇ διὰ τὸν εἰδικὸν καταρτισμόν των.

Πρὸς τούτοις προτείνω ὅπως ἡ Βουλὴ παράσχῃ ἀμνηστείαν οὕτως εἰπεῖν εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς ἐκείνους, οἵτινες ἐξετέθησαν κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογάς, εἴτε ἐπιτυχόντες, εἴτε ὄχι, καὶ μὴ χάσωσι τὴν σειράν των ἐν τῷ στρατεύματι, ὡς πρὸς τὸ μέλλον δὲ νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νέου καθεστῶτος, ὅπερ πρόκειται νὰ δημιουργήσωμεν.

Π. Μητροπούλαιος (11 5′). Τάσσομαι ὑπὲρ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν στρατιωτικῶν, ὃν τινα μόνοι των ἄλλως τε ἐζήτησαν. Καὶ ὄντως, δύναται νὰ διατηρῇ στρατιωτικὴν ψυχὴν ὁ ἀξιωματικὸς ὁ καταπατριβόμενος ἐν τῇ πολιτικῇ;

Δ. Κοτζιάμπασης (11.12′). Τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐλύθησαν ἐνταῦθα ζητήματα κατὰ ἕνα τινὰ τρόπον, ἐνῷ ἠδύναντο νὰ λυθῶσι κατὰ καλλίτερον. Ἀληθεία, ποῖος βεβαιοῖ ὅτι πράγματι ὁ στρατὸς ὅλος ἐζήτησε μόνος του νὰ ἀποκλεισθῇ τῆς πολιτικῆς καὶ ὅτι ὅσοι φέρονται ὡς ζητήσαντες τοῦτο, ἐγνώριζον τί ἔκαναν ὅταν τὸ ἐζητοῦσαν; Καὶ ποῖος δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι δὲν εἶνε ἀπαραίτητοι εἰς τὴν Βουλὴν οἱ ἀνώτατοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὅτι εἶνε τὸ ἴδιον νὰ καθοδηγοῦν καὶ νὰ φωτίζουν τὴν Πολιτείαν ἀπὸ τοῦ Βουλευτηρίου καὶ τὸ ἴδιον νὰ πράττουν τοῦτο ἀπὸ σημεῖα ἐκτὸς τοῦ Κοινοβουλίου;

Ι. Τσιριμώκος (11.32′). Τὸ κακὸν ἐκ τῆς ἀναμίξεως τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπῆρξε μεγαλείτερον τοῦ ἀγαθοῦ, ὅθεν τῷ 1882 ἐτέθησαν περιορισμοί, κατόπιν καὶ ἄλλοι περιορισμοί, ἡ δὲ τελευταία στρατιωτικὴ ἐπανάστασις, παραδώσασα ἑαυτὴν τέλος εἰς τὸν λαόν, συμ-

παρέδωκε καὶ ρητὴν ἐντολὴν περὶ ἀποκλεισμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν ἐκ τῆς Βουλῆς. Τοῦτο εἶνε ἤδη ἀπόφασις ἐθνικὴ, δεδικασμένον, ἀμετακίνητον καὶ δὲν δυνάμεθα, νομίζω, νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπ' αὐτοῦ. Τοὺς ἀξιωματικοὺς δὲ οἵτινες, μὴ λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπαγορευτικὸν νόμον τοῦ 1906, ἐξετέθησαν κατὰ τὰς τελευταίας δύο ἐκλογὰς Διπλῆς Βουλῆς, δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς ἀρίσωμεν ὑπὸ τὰς συνεπείας τοῦ ἀπαγορευτικοῦ νόμου τοῦ 1906. Διότι πλεῖστοι τούτων ἐξετέθησαν ὑπὸ τὴν ἰδέαν τῆς συντακτικότητος τῆς Συνελεύσεως καὶ δὲν θὰ ἐπολιτεύοντο ἐὰν δὲν ἐκράτει τότε ἡ ἰδέα αὕτη». Ὑποβάλλει τέλος σχετικὴν πρότασιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Δὲν θὰ συνεζητοῦμεν ἐπὶ μακρόν, ἐὰν ἐξ ἀρχῆς ὡρίζομεν, ὅτι τὰ διὰ τοῦ ἄρθρου καθιερούμενα δὲν εἶνε ὁριστικά, ἀλλὰ δύναται νόμος νὰ διαρρυθμίσῃ αὐτὰ οὕτως ἢ ἄλλως. (Ὑποβάλλων σχετικὰς τροπολογίας, ἐξακολουθεῖ):

Ὡς πρὸς τοὺς στρατιωτικούς, δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι ὁ Στρατιωτικὸς Σύνδεσμος, ἐν σχέσει πρὸς τὴν σύγκλησιν τῆς Διπλῆς Βουλῆς, ἀπήντησε ρητῶς τὴν υἱοθέτησιν τῆς γνώμης αὐτοῦ περὶ τελείου ἀποκλεισμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, τοῦτο δέ, ὡς ἐξεφράσθησαν τότε οἱ διευθύνοντες τὰ τῆς Ἐπαναστάσεως, πρὸς ριζικὴν ἀποκοπὴν τοῦ κακοῦ. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ παραγνωρίσῃ ὅτι σήμερον, ὅτε γίνεται τὸ σοβαρώτερον, κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην, διάβημα ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ διὰ τῆς προσκλήσεως τῶν ξένων ἀποστολῶν, τὸ ἄριστον θὰ ἦτον ἡ πλήρης ἀπόδοσις καὶ περίκλεισις τοῦ στρατοῦ εἰς ἑαυτόν.

Εὔλογον δὲ ὁπωσδήποτε θὰ ἦτο νὰ διακανονισθῇ ἐπιεικῶς παρὰ τῆς παρούσης Διπλῆς Βουλῆς καὶ τὸ ζήτημα τῶν κατὰ παράβασιν νόμου τοῦ 1906 ἐκτεθέντων κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἐκλογὰς ἀξιωματικῶν. Πρότασιν σχετικὴν θὰ ὑποβάλω πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς.

Κ. Κοντογούρης (12.8′). Πλεῖστοι ἀξιωματικοὶ διεκρίθησαν ἐν τῷ παρελθόντι ὡς βουλευτορίοι καὶ ὡς νομοθέται καὶ μεταβάντες κατόπιν πάλιν εἰς τὸν στρατὸν δὲν ὑστέρησαν οὐδόλως καὶ ἐν αὐτῷ. Ἀσχέτως ὅμως πρὸς τοῦτο ἐπιβλητικὴ ἀνάγκη παρίσταται ὅπως οἱ ἀξιωματικοὶ μὴ πολιτεύωνται. Τοῦτο ἤξιωσε καὶ αὐτὸς ὁ Στρατὸς κατὰ

τὴν ἐπανάστασιν. Τάσσομαι διὰ τοῦτο ὁλοψύχως ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς. Θεωρῶν ἐν τούτοις χρήσιμον τὴν παρουσίαν μικροῦ ἀριθμοῦ ἀξιωματικῶν ἐν τῇ Βουλῇ ἄνευ ἐκλογῆς, ὑποβάλλω προσθήκην εἰς τὴν τροπολογίαν.

Η. Γκίνης (12. 15′) Ἀναγνωρίζω τὴν ἀνάγκην τοῦ κατ' ἀρχὴν ἀποκλεισμοῦ τῶν στρατιωτικῶν ἀπὸ τὴν Βουλήν. Ἀλλὰ διαβλέπω τὸν κίνδυνον, ὅτι θὰ ἐκλείψῃ πλέον πᾶσα εἰδικὴ γνώμη ἐν τῇ Βουλῇ. Οἱ πολῖται δὲ Ὑπουργοί, λόγῳ ἐργωϊστικῆς ἐπιδείξεως εἰδικοῦ καταρτισμοῦ, περιφρονοῦσι τὰς ὑπευθύνους ἐν τοῖς Ὑπουργείοις πηγάς. Δύναμαι νὰ μαρτυρήσω περὶ πολίτου Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν, ὅτι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς Ὑπουργείας του 3 ὥρας μόνον τὸ ὅλον συνειργάσθη μετὰ τοῦ σώματος ἐκείνου, ὅπερ θεωρεῖται ὁ νοῦς καὶ ἡ χεὶρ τῶν Ὑπουργῶν τῶν Ναυτικῶν, μετὰ τοῦ Ναυτικοῦ Ἐπιτελείου. Καὶ πρὸς ἐπίδειξιν γνώσεων τὰς ὁποίας δὲν εἶχε ἡρύετο καὶ υἱοθέτει ἰδιαιτέρως τοιαύτας, ζητῶν κατόπιν νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὰς—ἀπὸ ἀναρμοδίους καὶ ἀνευθύνους.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν στερεῖται διὰ τοῦ ἄρθρου ὁ στρατὸς γνώμης ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, ἀφοῦ οἱ ἀξιωματικοὶ θὰ ψηφίζουν. Μὴ δὲ δύνανται καὶ μὴ εἰδικοὶ νὰ γίνωσι διὰ τῆς μελέτης ἐγκρατεῖς τῶν ἀναγομένων εἰς τὸν Στρατὸν καὶ τὸ Ναυτικόν; Εἶνε δὲ γνωστόν, ὅτι θὰ νομοθετήσωμεν ὥστε, προκειμένης ἀνάγκης συζητήσεως εἰδικῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν θεμάτων, νὰ καλῶνται ἐνταῦθα καὶ νὰ ὁμιλῶσι πρὸς διαφώτισιν τῆς Βουλῆς ἁρμόδιοι ἀξιωματικοί.

Ι. Μπρουμιτζάκης (1. 8′). Οἱ περισσότεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ ἡμετέρου Στρατοῦ δὲν διώγησαν μικτὰς μονάδας καὶ ἀνάγκη νὰ μείνωσιν εἰς τὸν στρατὸν τώρα μὲ τὰς ξένας ἀποστολάς, ὅπως ἐξασκηθῶσι, ἀπομένουσι δὲ διὰ τὴν Βουλὴν οἱ ἐν ἐφεδρείᾳ ἀξιωματικοί, ὡς καὶ οἱ ἀποσυρθέντες καὶ παραιτηθέντες τοῦ στρατοῦ. Πρὸς τούτοις θὰ ἔχωμεν ἐνταῦθα καὶ εἰδικοὺς πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ζητημάτων, ὡς προδήλωσεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν τέλει ὑποβάλλω προσθήκην, καθ' ἣν ἀποκλείονται τῆς Βουλῆς καὶ οἱ ὀφείλοντες πλέον τῶν 300 δρχ. εἰς τὸ Δημόσιον.

Γαϊτάνος (1. 20′). Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου ἀπολύτως.

Π. Μερλόπουλος (1. 25′). Ἡ πολλαπλῆ ὑποψηφιότης εἶνε ζημία τοῦ Δημοσίου συμφέροντος, ζημία κοινωνική» Ὑποβάλλει κατόπιν σχετικὴν τροπολογίαν.

Ν. Καμπάνης (1. 45′). Δὲν προγράφομεν, μόνον τὰ προσωπικὰ δικαιώματα εἶνε ἀναφαίρετα, τὰ πολιτικὰ δικαιώματα ρυθμίζονται παρὰ τῆς Πολιτείας.

Δ. Κανελλόπουλος (1. 50′). Ἀναπτύσσει τροπολογίαν σχετικὴν μὲ τὴν ἀνάληψιν Πρεσβευτικοῦ ἀξιώματος παρὰ βουλευτοῦ.

Κηρύσσεται περαιωμένη ἡ ἐπὶ τοῦ τοῦ ἄρθρου 71 συζήτησις.

Ἀποσύρεται ἡ ἐπὶ τοῦ 71ου ἄρθρου τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω :

«Τὰ καθήκοντα τοῦ Βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ ἐμμίσθου δημοσίου ὑπαλλήλου, τῶς ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης παντὸς βαθμοῦ, τοῦ συμβολαιογράφου, τοῦ ὑποθηκοφύλακος καὶ πρὸς τὰ ἔργα μέλους τῶν διοικητικῶν συμβουλίων ἢ τοῦ διευθυντοῦ καὶ ὑποδιευθυντοῦ Τραπεζῶν καὶ ἀνωνύμων ἑταιριῶν».

Ἀπορρίπτεται κατόπιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δι' ἀναστάσεως ἡ ἐπὶ τοῦ 71ου ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. Γ. Π. Κορομηλᾶ, ἔχουσα οὕτω :

«Τὰ καθήκοντα οὑτινοσδήποτε ὑπαλλήλου εἶναι ὅλως ἀσυμβίβαστα μὲ τὰ ταυτόχρονα καθήκοντα καὶ ἑτέρας δημοσίας, δημοτικῆς θέσεως, ἢ καὶ ἰδιωτικῆς ἐπὶ πληρωμῇ ἐν ἀνεγνωρισμένῳ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἄλλῳ τινὶ ἱδρύματι. Οἱοσδήποτε ἔμμισθος ὑπάλληλος ἀποδεχόμενος καὶ ἑτέραν δημοσίαν, δημοτικὴν ἢ ἰδιωτικὴν ἔμμισθον θέσιν ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ πρώτου ἀξιώματος, πλὴν ὅλως ἐκτάκτων περιπτώσεων, ὅπου ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ τῷ ἀναθέσῃ ἐφάπαξ ἀνὰ 4ετίαν διὰ Β. Δ. καὶ ἑτέραν συναφῆ ἐπὶ ἐπιμισθίῳ, ἥν περ δὲν δικαιοῦται νὰ ἔχῃ πλέον τῶν 6 μηνῶν.»

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται ἡ εἰς τὸ ἄρθρον τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἠλείας κ. Ν. Α. Κοντογούρη, ἔχουσα οὕτω :

«Ὁ ἀρχαιότερος ἑκάστου βαθμοῦ τῶν μαχίμων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, εἶναι αὐτοδικαίως Βουλευτής. Ἂν τις τούτων παραιτηθῇ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, τὴν κενωθεῖσαν θέσιν καταλαμβάνει ὁ ἀμέσως μετ' αὐτὸν μάχιμος ἀξιωματικός».

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται ἡ εἰς τὸ ἄρθρον τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Ι. Χ. Τσιγκόλη, ἔχουσα οὕτω:

«Θεωρῶ σκόπιμον ἐν τῇ § 1 τοῦ ἄρθρου 71 μετὰ τὴν λέξιν «δημόσιοι» νὰ τεθῇ ἡ λέξις «καὶ δημοτικοί».

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται ἡ εἰς τὸ ἄρθρον προσθήκη τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος κ. Πελ. Ἡλιοπούλου, ἔχουσα οὕτω:

«Προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον 71 ἐπὶ τῆς β' παραγράφου μεταξὺ τοῦ ἀσυμβιβάστου τοῦ Βουλευτικοῦ ἀξιώματος νὰ προστεθῇ ἐπίσης «ὁ κατέχων ἀξίωμα τι ἐν τῇ Βουλῇ δὲν δύναται νὰ ἐνασκῇ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα».

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται ἑτέρα προσθήκη τοῦ αὐτοῦ βουλευτοῦ, ἔχουσα οὕτω:

«Εἰς τὸ ἄρθρον 71 τῆς 2 παραγράφου μεταξὺ τῶν ἀσυμβιβάστων τοῦ Βουλευτικοῦ ἀξιώματος δέον ν' ἀναγραφῇ «ἐπίσης ἡ ἐνάσκησις τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος γενικῶς μὲν ἐνώπιον ὅλων τῶν ποινικῶν Δικαστηρίων ὡς πρὸς δὲ τὰ πολιτικὰ μόνον τῶν ἐν τῇ ἐκλογικῇ περιφερείᾳ παρ' ἧς ἐκλέγονται».

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Ι. Μπρισιμιτζάκη ἔχουσα οὕτω:

«Δὲν δύνανται νὰ ἐκλεγῶσι Βουλευταὶ οἱ ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας ὀφείλοντες πρὸς τὸ Δημόσιον ποσὰ ἄνω τῶν δρ. 300. Ἡ ὀφειλὴ δέον νὰ ᾖ ἐκκαθαρισμένη καὶ ληξιπρόθεσμος»

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται τροπολογία εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. Π. Μερλοπούλου, ἔχουσα οὕτω:

«Ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου διασκευαστέα οὕτως:

«Ἔμμισθοι δημόσιοι ὑπάλληλοι, στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ, δήμαρχοι, δημαρχικοὶ πάρεδροι, συμβολαιογράφοι,

φύλακες μεταγραφῶν καὶ ὑποθηκῶν καὶ δικαστικοὶ κλητῆρες δὲν δύνανται νὰ ἐκλεγῶσι βουλευταὶ 1) ἂν μὴ παραιτηθῶσι τῶν ἀξιωμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν τούτων τοὐλάχιστον δέκα πέντε ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ 2) προκειμένης ἐκλογῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ, ἐν ᾗ ἦσαν τὰ δημόσια αὐτῶν καθήκοντα, ἂν μὴ μεσολαβῇ ἔτος τοὐλάχιστον ἀφ' ἧς ἔπαυσαν ὁπωσδήποτε ἀσκοῦντες αὐτὰ μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς».

Πρὸ τῆς ἀκολούθου παραγράφου τοῦ Σχεδίου προσθετέα ἡ ἑξῆς παράγραφος:

«Ἡ σύγχρονος ὑποψηφιότης τοῦ αὐτοῦ προσώπου εἰς πλείονας τῆς μιᾶς ἐκλογικῆς περιφερείας δὲν συγχωρεῖται».

Ἡ ἑπομένη παράγραφος παραμένει ὡς ἔχει ἐν τῷ Σχεδίῳ».

Ἀποσύρονται ἐπίσης αἱ κάτωθι τροπολογίαι καὶ προσθῆκαι

Τοῦ κ. Σ. Ἀγαπητοῦ, ἔχουσα οὕτω:

«Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ εἶνε ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ ἔργα διοικητοῦ, ὑποδιοικητοῦ, διευθυντοῦ, ὑποδιευθυντοῦ, μέλους διοικητ. Συμβουλίου καὶ δικηγόρου ἀνωνύμων Ἑταιρειῶν ἢ πρὸς τὴν ἰδιότητα μέλους ἢ ὑπαλλήλου ἑτερορρύθμων ἢ ὁμορρύθμων ἑταιρειῶν, ἢ πρὸς τὴν ἰδιότητα ἰδιοκτήτου ἢ ὑπαλλήλου ἀτομικῶν ἐπιχειρήσεων ἐφ' ὅσον ἡ Ἑταιρεία ἢ αἱ ἐπιχειρήσεις αὗται ἀπολαύουσι, δυνάμει εἰδικῶν νόμων, προνομίων ἐπιχορηγήσεων ἢ παραχωρήσεων ἢ ἐργολαβιῶν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους.

Οἱ διατελοῦντες εἴς τινα τῶν κατηγοριῶν τούτων ὀφείλουσιν ἐντὸς 8 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν νὰ δηλώσωσι ἐπιλογὴν μεταξὺ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος ἢ τῶν ὡς ἄνω ἔργων. Ἐν παραλείψει δὲ τῆς τοιαύτης δηλώσεως ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ ἀξιώματος τοῦ βουλευτοῦ».

Τῶν κ. κ. **Ι. Μάνου, Τ. Παπαστεργίου** καὶ **Ι. Κ. Μπρισιμιτζάκη** ἔχουσα οὕτω:

«Προτείνομεν ν' ἀπαλειφθῇ ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου ἡ φράσις «καὶ ἐμμίσθου δικηγόρου».

Τοῦ κ. **Δ. Α. Καλλιανιώτου** ἔχουσα οὕτω:

«Νομίζω ὅτι δέον εἰς ἑκάτερον ἐκ τῶν ἄρθρων 71 καὶ

72 νὰ προστεθῇ ἡ φράσις «ἐκτὸς τῆς θέσεως τοῦ Πρέσβεως τακτικοῦ ἢ ἐκτάκτου».

Τῶν κ. κ. **Ἀθ. Τριγώνη** καὶ **Π. Ἰωαννοπούλου** ἔχουσα οὕτω:

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου νὰ προστεθῇ:

«Ὡς καὶ οἱ ἐκ τοιούτων αἰτιῶν ὀφείλοντες εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον».

Τοῦ κ. **Ι. Κ. Μπρατσιμπάζικη**, ἔχουσα οὕτω·

«Ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τῶν ἀναγραφομένων ἐν τῷ ἄνω ἄρθρῳ τοῦ Συντάγματος, φρονῶ ὅτι δέον νὰ προστεθῇ καὶ «ἢ μὴ ὀφειλὴ πρὸς τὸ Δημόσιον».

Τοῦ κ. **Κ. Θεοδωροπούλου**, ἔχουσα οὕτω·

Εἰς τὴν α' παράγραφον μετὰ τὴν λέξιν «δικαστικοὶ κλητῆρες» νὰ προστεθῇ: «οἱ ἐκ φόρων ἢ συμβάσεων ὀφειλέται πρὸς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον».

Τοῦ κ. **Ἰωάν. Ἀθηνογένους** ἔχουσα οὕτω:

«Προτείνω ὅπως ὁλόκληρος ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἄρθρου τούτου ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς ἑξῆς:

«Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς »τὰ ἔργα μέλους Διοικητικοῦ Συμβουλίου, Διευθυντοῦ, Ὑ»ποδιευντοῦ καὶ ὑπαλλήλου Ἑταιριῶν ἀπολαυουσῶν τα»κτικῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ Κράτους».

Τοῦ κ. **Θρ. Γ. Πετμεζᾶ** ἔχουσα οὕτω:

«Εἰς τὸ α' ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 71 τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς νὰ προστεθῶσιν μετὰ τὰς λέξεις «ὑπηρεσιῶν τούτων» αἱ λέξεις «εἰδικῶς δὲ οἱ στρατιωτικοί, ἐὰν μὴ ἀπυστρατευθῶσιν ἢ παραιτηθῶσιν».

Ἀνακοινοῦνται κατόπιν αἱ εἰς τὸ ἄρθρον 71 τὸ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς τροπολογίαι τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν καὶ γίνονται δεκταὶ παρὰ τῆς Βουλῆς δι' ἀναστάσεως καὶ οὕτω τὸ ἄρθρον ψηφίζεται δι' ἀναστάσεως, ὡς ἐτροπολογήθη, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 71.

Ἐμμισθοι δημόσιοι ὑπάλληλοι, στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ, δήμαρχοι, συμβολαιογράφοι, φύλακες ὑποθηκῶν καὶ μεταγραφῶν καὶ δικαστικοὶ κλητῆρες δὲν δύνανται νὰ ἐκλεχθῶσι βουλευταί, ἐὰν μὴ παραιτηθῶσι πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνακηρύξεως τῶν ὑποψηφίων.

Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ ἔργα τοῦ διευθυντοῦ ἢ ἄλλου ἀντιπροσώπου, διοικητικοῦ ἢ ἐμμίσθου νομικοῦ συμβούλου καὶ ὑπαλλήλου ἐμπορικῶν ἑταιριῶν ἢ ἐπιχειρήσεων, ἀπολαυουσῶν εἰδικῶν προνομίων ἢ τακτικῆς ἐπιχορηγήσεως δυνάμει εἰδικοῦ νόμου. Οἱ διατελοῦντες εἴς τινα τῶν κατηγοριῶν τούτων ὀφείλουσιν ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν νὰ δηλώσωσιν ἐπιλογὴν μεταξὺ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος ἢ τῶν ὡς ἄνω ἔργων. Ἐὰν παραλείψῃ δὲ τῆς τοιαύτης δηλώσεως ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ ἀξιώματος τοῦ βουλευτοῦ.

Νόμος δύναται νὰ καθιερώσῃ τὸ ἀσυμβίβαστον τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ πρὸς ἕτερα ἔργα.»

Γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ψήφισμα σχετικὸν πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Θρ. Γ. Πετμεζᾶ, ἔχον οὕτω·

Ἡ Β' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ

Ἀσκοῦσα τὴν πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ ἐν ἰσχύι Συντάγματος ἐξουσίαν αὐτῆς

Ψηφίζει

Αἱ διατάξεις τοῦ ἐδαφίου β' τοῦ ἀναθεωρηθέντος 71 ἄρθρου δὲν ἐφαρμόζονται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης Βουλῆς ἐπὶ τῶν μελῶν αὐτῆς, τῶν κατεχόντων ἤδη καὶ πρὸ τῆς εἰς ἐφαρμογὴν θέσεως τοῦ ἄρθρου τούτου τινὰ τῶν πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦ Βουλευτοῦ ἀσυμβιβάστων ἰδιοτήτων».

Ἀναγινώσκεται τὸ διὰ τοὺς ἐκλεγέντας καὶ ἐκτεθέντας κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἐκλογάς, παρὰ τὸν νόμον, ἀξιωματικοὺς ψήφισμα τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Τσιριμώκου ὑποβληθέν. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐκφέρει γνώμην ὑπὲρ τῆς ἀποδοχῆς αὐτοῦ παρὰ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὑπὲρ τῆς

ἀναβολῆς τῆς ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεως καὶ ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἐκ τῆς ὑπάρξεως τυχὸν ἀντιρρήσεων.

Ἐκ τούτου ἀποφασίζεται ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ψηφίσματος πρὸς διανομήν.

Ἀπολουθεῖ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 72, ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀποσύρεται ἡ εἰς τὸ ἄρθρον 72 τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω·

«Βουλευταί, ἀποδεχόμενοι οἱονδήποτε τῶν ἐν τῷ προη»γουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων καθηκόντων ἢ ἔργων, ἐκπί»πτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος».

Φηρίζεται κατόπιν δι' ἀναστάσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὸ ἄρθρον 72 τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρο. 72

«Βουλευταί, ἀποδεχόμενοι οἱονδήποτε τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων καθηκόντων ἢ ἔργων, ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος».

Ἡ Κυβέρνησις δίδει τὴν ἑξῆς ἑρμηνευτικὴν δήλωσιν ἐπ' αὐτοῦ, περιληφθησομένην, κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικά.

«Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δηλοῖ ὅτι ἡ Βουλὴ θ' ἀποφαίνηται περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν, κατὰ τὸ ἄρθρον 72, ἐπέρχεται ἔκπτωσις τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, ἕνεκεν ἀποδοχῆς ὑπὸ βουλευτοῦ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 71 καθηκόντων ἢ ἔργων, καθόσον συντρέχουσι πάντες οἱ ὅροι τῆς ἀναλόγου ἐφαρμογῆς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 70».

Προκειμένης συζητήσεως ἐπὶ τοῦ 73 ἄρθρου, ὁ κ. **Τριανταφυλλάκης** λέγει, ὅτι, ὡς ἐκ τῶν εἰσαγομένων δι' αὐτοῦ—καὶ διὰ τοῦ ἑπομένου—σοβαρῶν καινοτομιῶν, μελλουσῶν νὰ προκαλέσωσι μακρὰς συζητήσεις, καλλίτερον ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος της Κυβερνήσεως** εὑρίσκει εὔλογον τὴν γνώμην ταύτην καὶ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 73 ἄρθρου ἀναβάλλεται.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Παρα

καλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως δεχθῇ αὕτη καὶ αὐξήσῃ τὰ μέλη τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν νομοσχεδίων κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, θεωρεῖ δὲ ἁρμοδιωτέρους πρὸς τοῦτο τοὺς κ. κ. Λιβιεράτον, Πατσουράκον καὶ Γαϊτάνον.

Ἡ Βουλὴ δέχεται τοῦτο.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται ἐν τέλει τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ὡς καὶ τὰ παρόντα πρακτικά.

Λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 2αν καὶ 35' μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος	Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Στράτος	Θ. Γρηγορίου
	Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΖ'

Τῆς 18 Ἀπριλίου 1911.

Ὥρᾳ 5. 30' μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς· 1) ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι διὰ Β. Διατάγματος τῆς 4 Ἀπριλίου ἐ.ἔ., δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ 84 τῆς 13 ἰδίου μηνὸς φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀνετέθη ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας προσωρινῶς εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν κ. Ε. Ῥέπουλην. 2) Ὁ κτηματικὸς Σύνδεσμος Κυμαίων ὑποβάλλει ὑπόμνημα. 3) Ἡ κοινότης Μπούγα τοῦ δήμου Ἀνδανείας ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ὁ Προνομιοῦχος. 4) Ἡ κοινότης Μαντζαρία τῆς Ἀνδανείας ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ὁ Προνομιοῦχος. 5) Ἡ κοινότης Ζευγολατίου τῆς Οἰχαλίας ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ὁ Προνομιοῦχος. 6) Ἡ κοινότης Κωνσταντίνων τῆς Ἀνδανείας ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ὁ Προνομιοῦχος. 7) Μοναχοὶ Μονῆς Ὁσίου Σεραφείμ ζητοῦσι τὴν κατάργησιν τοῦ περὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου νόμου. 8) Ὁ Ι. Καραπαναγιώτης δηλοῖ ὅτι δὲν ἐκλήθη ὑπὸ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἐπιτροπῆς.

9) Ὁ Α. Παπαγιαννόπουλος, κτηματίας, ὑποβάλλει διαφόρους σκέψεις του περὶ Ἐνιαίας καὶ ἐκριζώσεως τῶν σταριδαμπέλων. 10) Ἡ Ἑλλην. Γεωργικὴ Ἑταιρεία ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ τοῦ φόρου τοῦ εἰσοδήματος. 11) Τὸ Δημ. Συμβούλιον τοῦ δήμου Εὐρωστίνης ζητεῖ ἀπαλλαγὴν τοῦ φόρου τῶν ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων. 12) Ὁ Κ. Δεληγιάννης, ἐργοστασιάρχης, ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ πρωτοτύπου συστήματος ἐκλογικῆς κάλπης. 13) Ὁ Δήμαρχος Καρδίτσης καταγγέλλει τὸν δασάρχην ὅτι κατέσχε τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ ὅτι συνεπείᾳ τούτου οἱ γεωργοὶ εὑρίσκονται ἐν ἀπελπισίᾳ. 14) Ὁ λαὸς τοῦ δήμου Μυρτουντίων ἐκφράζει εὐχὴν ὅπως μὴ ἐπιβληθῇ φόρος ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἀλεύρων. 15) Ὁ κατάδικος Κ. Γκουντουλόπουλος ζητεῖ χάριν. 16) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Ἄριος τῶν Καλαμῶν ζητοῦσι τὴν ψήφισιν νόμου διὰ τὸ ἄπροικον. 17) Ὁ Κ. Χατζιάρης, κάτοικος Ἀμπελακίων τῆς Ἀμβρακίας, ζητεῖ ὅπως πληρωθῇ ζημία γενομένη αὐτῷ ὑπὸ κακοποιῶν στοιχείων. 18) Ὁ Γ. Τούντας ὑποβάλλει ἀναφορὰν ζητῶν τὴν παροχὴν τῶν μέσων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του. 19) Ἡ κοινότης Κούρταγα τῆς Ἀνδανείας ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ «Προνομιοῦχος». 20) Ὁ ἐκ Ῥιγγινίου τῆς Λοκρίδος Δ. Νικαλέξης καταγγέλλει ὅτι ὁ ἀστυνομικὸς σταθμάρχης Η. Δρούλιας, ὑπενωμοτάρχης, διαπράττει διαφόρους παρανομίας. 21) Ἡ κοινότης Λουτρο-Οἰχαλίας ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος. 22) Οἱ κρεωπῶλαι Ζακύνθου ζητοῦσιν ὅπως τοῖς ἐπιτραπῇ ἡ πώλησις κρέατος καὶ ἐκτὸς τῶν κρεωπωλείων.

Μετὰ τοῦτο ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐγερθεὶς εἶπε τὰ ἑξῆς:

Κύριοι βουλευταί, ἀνακοινώθη σήμερον εἰς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς ὅτι ἡ Βουλὴ ἐστερήθη καὶ ἑτέρου ἐπιλέκτου μέλους αὐτῆς, τοῦ ἀοιδίμου Ξενοφῶντος Σταυρουλοπούλου, βουλευτοῦ Ἀχαϊοήλιδος, ἀποβιώσαντος χθὲς ἐν Αἰγίῳ. Ἡ κηδεία τοῦ συναδέλφου ἡμῶν ἐγένετο τὴν πέμπτην ὥραν σήμερον ἐν Αἰγίῳ.

Μόλις ἔλαβον γνῶσιν τοῦ θανάτου τοῦ συναδέλφου ἡμῶν ἔσπευσα ἀμέσως νὰ παρακαλέσω τὸν δήμαρχον Αἰγίου ἵνα, ἐξ ὀνόματος τῆς Βουλῆς, καταθέσῃ στέφανον ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ ἀποβιώσαντος συναδέλφου ἡμῶν.

Κατὰ τὸ ἔθος τῆς Βουλῆς ὁσάκις βουλευτὴς ἀπέθανεν ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ἀνεκοινώθη δὲ εἰς τὴν Βουλὴν ὁ θάνατος αὐτοῦ πρὸ τῆς τελέσεως τῆς κηδείας, ἡ Βουλὴ πάντοτε διέκοψε τὰς ἐργασίας αὐτῆς εἰς ἔνδειξιν πένθους. Ὁσάκις δὲ βουλευτὴς εἶχεν ἀποβιώσει καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ ἀνεκοινώθη μετὰ τὴν συντέλεσιν τῆς κηδείας του, ὁπότε τὸ πένθος θεωρεῖται λῆξαν, ἡ Βουλὴ προέβη εἰς τὰ ἔργα της. Ἐπὶ τούτῳ ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θέλει συναινέσῃ ἵνα εἰς ἔνδειξιν πένθους διακόψῃ τὴν συνεδρίαν τῆς σήμερον ἐπὶ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας. Συναινεῖ ἡ Βουλή;

(Μάλιστα μάλιστα).

Διακόπτεται λόγῳ πένθους ἡ συνεδρίασις ἐπὶ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρᾳ 6. 4′ μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν τῶν ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. **Ε. Κουλουμβάκη** ὑπεβλήθη ἐπερώτησις πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διατί δὲν κατετέθη ἡ ἔκθεσις τοῦ ἀντιστρατήγου κ. Κ. Σμολένσκη σχετικῶς πρὸς ἀνωμαλίας τινάς, παρατηρηθείσας ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθν. Ἀμύνης. Ἐπειδὴ αἱ τοιαῦται φύσεως ἐπερωτήσεις προτάσσονται παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὅπως συναινέσῃ ἵνα προταχθῇ ἡ ἐπερώτησις τοῦ κ. Ε. Κουλουμβάκη.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ.

Ε. Κουλουμβάκης. Παρῆλθεν ὁλόκληρος ἤδη μὴν ἀφ' ὅτου ἐζήτησα τὴν κατάθεσιν τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἀντιστρατήγου Κ. Σμολένσκη σχετικῶς πρὸς διαχειριστικὰς κατὰ πληροφορίας μου, ἀνωμαλίας τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Ἀλλ' ἂν καὶ τοσοῦτος παρῆλθε χρόνος οὔτε ἡ ἔκθεσις κατετέθη ἀλλ' οὔτε κἂν δικαιολογία ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐπηκολούθησε, δικαιολογοῦσα τὴν μὴ κατάθεσιν ταύτης.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Κουλουμβάκης λέγει ὅτι ἀπὸ πολλοῦ εἶχον περιέλθῃ εἰς γνῶσίν του αἱ ἀνωμαλίαι αὗται δὲν ἔλαβεν ὅμως τὸν λόγον στερούμενος ἐπαρκῶν στοιχείων, τονίζει ὅτι εἴτε ἐντὸς εἴτε ἐκτὸς τῆς Βουλῆς ἔχει γνώμην

μεμονωμένην καὶ εἶνε ἀνεξάρτητος ἀπὸ οἱονδήποτε καὶ τελευτᾷ λέγων ὅτι ἡ ἐπερώτησίς του περιορίζεται εἰς ἔλεγχον τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ μόνον διότι οὗτος δὲν κατέθηκε τὴν αἰτηθεῖσαν ἔκθεσιν χωρὶς κἂν νὰ δικαιολογήσῃ τὴν παράλειψίν του ταύτην.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Ἀπαντῶ εἰς τὸν προλαλήσαντα λέγει ὅτι πράγματι πρὸ μηνὸς οὗτος ἐζήτησε τὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. Σμολένσκη, δὲν κατέθηκεν ὅμως ταύτην ποιούμενος χρῆσιν τοῦ δικαιώματος ὅπερ ἔχει, νὰ μὴ καταθέτῃ πληροφορίας ὅταν ἔχῃ τὴν γνώμην ὅτι αὗται ἀνάγονται εἰς ὑποθέσεις μὴ παρεχομένας ἀνεπιβλαβῶς εἰς δημοσιότητα. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς εἰς ὃν ἀπέβλεπε μὴ καταθέσας τὴν ἔκθεσιν, δυστυχῶς δὲν ἐπραγματοποιήθη, διότι μακρὸς λόγος ἐγένετο περὶ τοῦ ζητήματος καὶ διὰ τοῦ τύπου συνεπείᾳ δὲ τούτου οὐδεμία ὑπάρχει πλέον δυσχέρεια εἰς τὸ νὰ κατατεθῇ καὶ ἡ μήνυσις καὶ ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Σμολένσκη, δοθῇ δὲ καὶ πᾶσα ἄλλη σχετικὴ πληροφορία.

Καφαδάρης. Κύριε Πρωθυπουργέ, ἡ Βουλὴ ἀναμένει νὰ μάθῃ παρ' ὑμῶν ἂν ἐτιμωρήθη ὁ ἀντιστράτηγος οὗτος.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν) συνεχίζων ἐξετάζει ἓν πρὸς ἓν καὶ ἀναιρεῖ τὰ ἐν τῇ καταγγελίᾳ. Ἂν καὶ ἀναγινώσκει καὶ ἀναφέρει πῶς ὁ ἀντισυνταγματάρχης κ. Πίσσας ἀναλαβὼν νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὸν ἀντιστράτηγον τὰ πράγματα περιέπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τούτου, ζητήσαντος τὴν ἀπομάκρυνσίν του ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι παρανόμως κατέχει ταύτην, ἐνῷ πράγματι αὐτὸς οὗτος ὁ ἀντιστράτηγος εἶχε ζητήσει τὴν παραμονὴν παρ' αὐτῷ τοῦ εἰς ἀντισυνταγματάρχην προαχθέντος κ. Πίσσα.

Ἀκολούθως ἀναφέρει τὸ περιεχόμενον τῆς μηνύσεως τοῦ ἀντιστρατήγου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου, λέγει, εὑρίσκεται εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν ν' ἀνακοινώσῃ ὅτι ἐξεδόθη ἤδη προβούλευμα ἀναγνωρίζον ὅτι, ἐὰν πρόκειται περὶ λογιστικῶν παραλείψεων, αὗται δὲν ἀφορῶσι παρὰ μόνον τὸν συνταγματάρχην ταμίαν. Ἀναφέρει ἀκολούθως τὰ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν ἔχει περιέλθῃ τὸ Ταμεῖον τῆς Ἀμύνης, ὥστε ν' ἀποστέλλῃ χρηματικὰ ποσὰ πρὸς ἐξόρλησιν λογαριασμῶν ἐξορληθέντων καὶ νὰ ὑπάρχωσι κονδύλια 600 χιλιάδων

δραχμῶν, δαπανηθεισῶν χωρὶς οὐδὲν δικαιολογητικὸν νὰ εὑρίσκεται.

Συνεπείᾳ πάντων τούτων ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ δι' ἐγγράφου παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἕνα ἐλεγκτήν, ὅστις νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν καὶ προτείνῃ τὰ κατάλληλα πρὸς διόρθωσιν αὐτῆς μέτρα, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον ἀπέστειλε τοιοῦτον τὸν κ. Σπαρτίδην, ὅστις ἀπὸ ἐτῶν τυγχάνει ὁ εἰσηγητὴς τῶν ἐν τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ διαχειρίσεων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν. Πράγματι, ὁ κ. Σπαρτίδης περατώσας τὴν ἐξέλεγξιν ὑπέβαλε μακρὰν ἔκθεσιν, ἣν καταθέτει.

Ἐξακολουθῶν εἶτα ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ Λογιστικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τῶν Νόμων ΓΚΖ' τοῦ 1904 ΓΡΝΖ' τοῦ 1906 καὶ ΓΦΜΘ' τοῦ 1910 περὶ τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης» προταθὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ κ. Σπαρτίδου καὶ ἕτοιμον ἀπὸ πολλοῦ ἤδη πρὸς ὑποβολήν, μὴ ὑποβληθὲν ὅμως λόγῳ τῆς λυπηρείσης ἀποφάσεως περὶ ταχείας ἀποπερατώσεως τοῦ συνταγματικοῦ ἔργου. (Τὸ νομοσχέδιον ἐκτετυπωμένον ἤδη διενεμήθη πρὸς τοὺς κ. κ. βουλευτάς).

Τελευτῶν ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** ἀναιρεῖ τὸ λεχθὲν ὅτι ἠθέλησε νὰ παρασύρῃ τὴν Βουλὴν ὅπως ψηφίσῃ τὸ νομοσχέδιον περὶ ὀχυρωματικῶν ἔργων κλπ. καὶ ποιεῖται μνείαν τοῦ ὅτι ὁ Τύπος ἐν ἐκτάσει ἐποιήσατο λόγον τῆς ἐκτυλιχθείσης ἤδη ὑπολήσεως καίτοι ἡ μήνυσις ἐνεγράφη εἰς τὸ ἐμπιστευτικὸν πρωτόκολλον ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς. Ἐλπίζει ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι κατὰ νόμον ἐνήργησε καὶ βεβαιοῖ ὅτι, ὡς ἔλαβεν πᾶσαν φροντίδα πρὸς ἐξομάλυνσιν τῶν διαχειριστικῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ Ταμείου τῆς Ἀμύνης οὕτω θὰ ἐπιζητήσῃ τὴν διόρθωσιν καὶ τῶν διοικητικῶν τοιούτων (χειροκροτήματα).

Ε. Κουλουμβάκης. Κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς ἐπιβάλλετο εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸν ὅπως ἐντὸς ἓξ ἡμερῶν καταθέσῃ τὴν ἔκθεσιν ἣν τῷ ἐζήτησα. Ἐνῷ δὲ περὶ τούτου καὶ μόνον ἐστρέφετο ἡ ἐπερώτησίς μου, διατί δηλαδὴ δὲν κατετέθη αὕτη, ἠκούσαμεν ἐνταῦθα ἀπολογίαν χωρὶς κἂν νὰ ὑπάρξῃ κατηγορία καὶ ἠκού-

σαμεν κατηγορίας χωρὶς νὰ ὑπάρχουν ἐκεῖνοι καθ' ὧν ἐστρέφοντο αἱ κατηγορίαι αὗται. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς δὲν ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐπερώτησίν μου.

Γ. Πάπ. Ζητεῖ ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως καὶ τὸν καθορισμὸν εἰδικῆς ἡμέρας πρὸς συζήτησιν τοῦ θέματος, ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέροντος, διότι εἰς τὴν ψυχὴν πάντων δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ Σμολένσκη παρέχει εἰσέτι παλμοὺς εἰλικρινοῦς συγκινήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν) συμφωνεῖ ὅπως ὁρισθῇ εἰδικὴ ἡμέρα πρὸς συζήτησιν.

Β. Μιχαλέας ἀντικρούει τοὺς προλαλήσαντας λέγων ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως λεχθέντα δὲν εἶνε δημοκοπία, διότι δημοκοπία εἶνε αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ὁποῖον οἱ ἀντιπολιτευόμενοι μετέρχονται. Ἐννοεῖ τὴν Ἀντιπολίτευσιν, ἀλλ' ἀντιπολίτευσιν σοβαρὰν καὶ οὐχὶ καταφεύγουσαν εἰς μέσα, τὰ ὁποῖα οὐδένα ἄλλον ἔχουν σκοπὸν παρὰ νὰ ὑπονομεύσουν τὸν ἀνορθωτικὸν ἀγῶνα.

Χ. Βοζίκης. Ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως, λόγῳ τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος καὶ λόγῳ τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀφορᾷ τοῦτο, καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ὁρίσῃ ἡμέραν πρὸς συζήτησιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Τὴν Πέμπτην τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος.

Ἡ **Βουλὴ** ἀποδέχεται τοῦτο, ὁ δὲ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περαιωμένην τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζήτησιν.

Ὁ κ. **Βαβυλόπουλος** ποιεῖται παρατήρησίν τινα ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἐπερωτήσεων.

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Παναιγειρατικοῦ Συλλόγου ἡ «Πρόοδος» ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ προνομιοῦχος ἑταιρεία «Ἑνιαία» ὁ κ. **Δ. Κλάδης** ζητεῖ τὴν ἀναβολήν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως προχωρήσῃ εἰς τὸ ἔργον της ἄνευ τινὸς διαρρυθμίσεως τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Δ. Γκλαβᾶς. Ἐλέγχει τὰ τῆς Ἑνιαίας καὶ λέγει ὅτι ἄνθρωποι ἀνέστιοι κατώρθωσαν, εἰς βάρος τῶν πτωχῶν σταφιδοπαραγωγῶν, νὰ γίνουν πλουτοκράται. Ὑπάρχουν ἐπίσημοι βεβαιώσεις περὶ τῶν παραβάσεων τῆς Ἑταιρείας, ὑπάρχει δὲ καὶ βούλευμα τῶν ἐν Πύργῳ Πλημμελειοδικῶν, ὅπερ ἀναγνωρίζει τὴν παραβίασιν τῆς συμβάσεως ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας (αἰτήσει πολλῶν βουλευτῶν ἀναγινώσκεται τὸ βούλευμα τοῦτο).

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Γκλαβᾶς λέγει ὅτι οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὅτι ἡ Ἑταιρεία διὰ τῶν ἐνεργειῶν της κατέστησεν τὴν ἔκπτωσιν αὐτῆς ἀναγκαίαν.

Πολλοὶ βουλευταὶ ζητοῦσιν ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρίασις.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ καὶ ἡ συνεδρίασις διακόπτεται τὴν 8.39′ μ.μ. ἵνα ἐπαναληφθῇ τὴν 10 μ.μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Τὴν 10ην καὶ 15′ ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Δ. Γκλαβᾶς. Ἐκφράζει πεποίθησιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιληφθῇ ἀποφασιστικῶς τοῦ ζητήματος τῶν ὑπερβάσεων τῆς Ἑταιρείας. Λέγει ὅτι ἐπὶ προκατόχων Κυβερνήσεων συνεκρατοῦντο κομματικῶς βουλευταὶ παραχωρουμένων εἰς αὐτοὺς θέσεων ἐπωρελῶν ἐν τῇ Ἑταιρείᾳ.

Ἡ σύμβασις ἐψηφίσθη ἀμελετήτως, πλουτίζουν ὀλίγα ἄτομα ἐξ αὐτῆς. Ἂν κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Ἑταιρεία, θ' ἀνοιχθοῦν νέοι ὁρίζοντες διὰ τὴν σταφίδα. Αἱ 300,000 δραχμαὶ διὰ τὴν διαφήμισιν χρησιμεύουν μόνον διὰ νὰ παχύνουν ὀλίγους τραπεζίτας μετέχοντας εἰς τὴν Ἑταιρείαν. Πίεσις καὶ νοθεία κρατοῦν σήμερον ἐν τῷ ζητήματι τῆς σταφίδος. Πρέπει νὰ ἀνατραπῇ τὸ σημερινὸν ἐφιαλτικὸν καὶ ἐπιζημιώτατον διὰ τὴν σταφίδα καθεστώς, τὸ δημιουργηθὲν διὰ τῆς Ἑνιαίας, διότι ἄλλως θὰ φθάσωμεν ἀσφαλῶς εἰς ἐξέγερσιν ἐπικίνδυνον.

Βέρροιος. Λέγει ὅτι ἡ σταφὶς ἔφερεν εἰς ζωὴν καὶ εἰς ἄνθησιν πόλεις καὶ χωρία τῆς Πελοποννήσου, τὸ τρίτον τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους ὀφείλεται εἰς αὐτήν. Διεξερχόμενος κατόπιν τὰ τῆς κρίσεως τῆς σταφίδος καὶ τὰ ληφθέντα ἐκάστοτε σχετικὰ μέτρα, παρακράτησιν, Σταφιδικὴν Τράπεζαν κλπ. λέγει ὅτι οὐδέποτε ἡ Πολιτεία παρέσχε πράγματι τὴν ἠθικὴν συνδρομήν της εἰς τὰς προσπαθείας καὶ ἐπικλήσεις τῶν παραγωγῶν. Ἐκ τούτου ἐπῆλθεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξευρέσεως τοῦ μέσου τῆς Ἑνιαίας. Ἡ μετ' αὐτῆς σύμβασις εἶνε κατ' οὐσίαν καλή, συμφέρουσα διὰ τοὺς σταφιδοπαραγωγούς. Ἀλλὰ οἱ ὅροι τῆς συμβάσεως δὲν ἐτηρήθησαν παρὰ τῆς Ἑταιρείας. Τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐζήτησε μεταβολὴν

αὐτῶν καὶ τὴν ἐπέτυχε διὰ τῆς Βουλῆς. Ἡ Πολιτεία ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸ νὰ εἰσπράττῃ ἀνελλιπῶς τὸν φόρον τῶν 4,000,000 καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο. Ἡ Ἑταιρεία ἠνώθη συμφεροντολογικῶς μὲ τὸ ἐμπόριον, ἔχον ἀντίθετα συμφέροντα πρὸς τὴν παραγωγήν, καὶ ὄχι μὲ τοὺς σταφιδοπαραγωγούς. Ὅτε κατηγγέλθη ἡ Ἑταιρεία παρὰ τῶν Ἠλείων, ἐπὶ παραβιάσει καὶ δολιεύσει τῆς συμβάσεως, ἐξεδόθη βούλευμα ἀναγνωρίζον τὴν ἐνοχὴν αὐτῆς. Ἀλλὰ μόνον διὰ κηρύξεως αὐτῆς ὡς ἐκπτώτου δύναται νὰ τιμωρηθῇ καὶ οὐδόλως κατὰ νόμον. Τοιαύτη ἐγένετο ἡ σύμβασις. Δύναται ὅμως, ἢ συμφέρει νῦν, νὰ κηρυχθῇ ἔκπτωτος; Δὲν δύναται, διότι ἡ Ἑταιρεία, χάρις εἰς τοὺς Κυβερνήτας τοῦ παρελθόντος, καὶ εἰς πονηρὰν αὐτῆς πρόβλεψιν καὶ πρόνοιαν, ἔχει ἤδη δεσμευμένον τὸ Κράτος διὰ νέας συμβάσεως, τῆς συμβάσεως τῶν 12 ½ ἑκατομμυρίων.

Ζητεῖ κατόπιν ὁ ὁμιλῶν κ. βουλευτὴς ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ψήφισιν νόμον, καθ' ὃν νὰ τιμωρῆται ἡ προπώλησις σταφιδοκάρπου παρὰ τῶν ἐμπόρων, ἥτις συμβαίνει ἤδη ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν Πατρῶν. Ἐπιλέγει ὅτι εἶνε ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ σύμβασις παρεβιάσθη ἀπὸ τὴν Ἑταιρείαν, τὸ Κράτος ἂς σκεφθῇ νὰ τὴν κηρύξῃ ἔκπτωτον, καίτοι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι μέχρι βαθμοῦ τινος ἀπέβη αὕτη λίαν ὠφέλιμος εἰς τὴν παραγωγήν. Δύναται δὲ ν' ἀντικατασταθῇ τὸ μέτρον τῆς Ἐνιαίας δι' ἄλλου καλλιτέρου.

Ἐπικαλεῖται τὴν ἰδιαιτέραν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως ὑπὲρ τῶν παραγωγῶν.

Λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 12 μ.μ. ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΗ'

Τῆς 19ης Ἀπριλίου 1911.

Ὥρᾳ 5. 15' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Διάφοροι κάτοικοι τοῦ Κουλουμίου τῆς Καριώνας τοῦ δήμου Οἰτύλου ζητοῦσιν ὅπως τοῖς ἐπιτραπῇ ἡ πῆξις ἅλατος ἐν ταῖς παρὰ τὴν θέσιν «Κουκούρι» ἁλυκαῖς. 2) Ὁ ἐξ Ἀθηνῶν Σπυρ. Κατσιρόπουλος ζητεῖ προνόμιον εὑρεσιτεχνίας δι' ἐκλογικὴν κάλπην. 3) Οἱ ἐν Καΐρῳ διαπρύσιοι παρακαλοῦσιν ὅπως ὑποβληθῇ νομοσχέδιον περὶ ἱδρύσεως Πρωτοδικείου ἐνΚαΐρῳ. 4) Οἱ ἀμαξηλάται Λαρίσης ζητοῦσιν ἐπισκευὴν τῆς ἀπὸ ἁλυκῆς Γιαντζοῦς-Καμινίων ὁδοῦ. 5) Ἐπιτροπὴ τοῦ χωρίου Ἀσλάναγα ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος. 6) Τὸ κοινοτικὸν Συμβούλιον Λίμνης ὑποβάλλει ἀναφορὰν περὶ κακῆς διαθέσεως τοῦ λευκολίθου ὑπὸ τοῦ Δημοσίου.

Ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ καταργήσεως τῶν ἐδ. 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ ΓΨΝΗ' νόμου τοῦ 1911 περὶ νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπειῶν».

Ν. Δημητρακόπουλος. (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ σχετικῶς πρὸς αἰτηθείσας πληροφορίας ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀκαρνανίας κ. Ε. Κουλουμβάκη, ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν αἱ αἰτηθεῖσαι πληροφορίαι ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Δικαιοσύνης.

Ε. Κουλουμβάκης. Παρακαλεῖ ὅπως τὸ ἐρώτημά του ἀπευθυνθῇ καὶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος.** Πληροφορεῖ τὸν κ. βουλευτὴν ὅτι τὸ ἐρώτημα διεβιβάσθη καὶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν δέχεται ὅπως προταχθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ

ὑποβληθὲν νομοσχέδιον, σχετικῶς πρὸς τὸ ὁποῖον δίδει τὰς ἐξῆς πληροφορίας.

Ὅταν ἐψηφίζετο τὸ νομοσχέδιον περὶ νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπειῶν, ὁ βουλευτὴς Ἀρκαδίας κ.Παπαναστασίου, εἶχεν ὑποβάλλει δύο τροπολογίας, ταύτας δέ, καθ' ἃ ἐκ τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν,τὰ ὁποῖα ἔχω ἐνώπιόν μου, βεβαιοῦται, ἀπέσυρεν. Ἔχει δὲ ὡς ἐξῆς ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἀναγραφή.« Ὁ κ. Παπαναστασίου ἀποσύρει τὰς τροπολογίας του μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ ὄψει τὰς γνώμας του ἐν τῷ Β. Διατάγματι τῷ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νόμου». Κατὰ λάθος τῶν πρακτικογράφων αἱ τροπολογίαι αἱ ἀποσυρθεῖσαι ἀνεγράφησαν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ψηφισθέντος νομοσχεδίου ἐν τῷ αὐτῷ πρακτικῷ τῆς Βουλῆς. Οὕτω δὲ εἰς τὸ ἄρθρον 5 ἀνεγράφη ἡ ἐξῆς διάταξις. «Μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 1 ἐδάφιον 3 δημοσίευσιν τῶν προσχεδίων καὶ αἰτιολογικῶν ἐκθέσεων καθίσταται προσιτὴ εἰς πάντα ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης». Ἡ προσθήκη αὕτη δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὸ νομοσχέδιον, ἀλλ' εἶναι ἡ τροπολογία τοῦ κ. Παπαναστασίου ἡ ἀποσυρθεῖσα. Ἐπίσης «αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ Β. Διατάγματος συσταθησόμεναι ἀναθεωρητικαὶ ἐπιτροπαὶ θέλουν καταρτισθῆ. 1) ἐκ τῶν μελῶν τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπειῶν καὶ 2) ἐξ ἓξ ἑτέρων μελῶν, ἐξ ὧν οἱ μὲν τρεῖς δέον νὰ εἶναι νομικοί, οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἀντιπρόσωποι οἰκονομικῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων ἢ θεωρητικοὶ οἰκονομολόγοι». Ἐπίσης ἡ διάταξις αὕτη οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ὅλην οἰκονομίαν τοῦ νομοσχεδίου.

Ε. Κουλουριώτης. Ἡ τροπολογία αὕτη ἐγένετο δεκτή.

Πρόεδρος. Ἀφήσατε νὰ τελειώσω καὶ συζητοῦμεν. Ἄλλως τε ἡ ἐκ μέρους ὑμῶν αἴτησις τοῦ λόγου εἶναι σχετικὴ μὲ τὴν συζήτησιν. Ὁ κ. Παπαναστασίου ἔκαμε ῥητὴν δήλωσιν, ἀναγραφεῖσαν εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι ἀποσύρει τὴν τροπολογίαν του μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὰς γνώμας του ἐν τῷ Β. Διατάγματι τῷ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νόμου. ἀλλ' ὁ πρακτικογράφος κατὰ λάθος εἰσήγαγε τὴν τροπολογίαν εἰς τὸ κείμενον τοῦ νόμου. Δυστυχῶς ὅταν τὰ πρακτικὰ ἀνεγνώσθησαν τὴν ἐπαύριον καὶ ἐκυρώθησαν, οὐδεὶς ἠδυνήθη

νὰ φαντασθῇ ὅτι τοιοῦτο λάθος παρεισέφρυσεν ἐν τῷ σώματι τοῦ νομοσχεδίου καὶ δὲν ἐγένετο τοῦτο ἀντικείμενον παρατηρήσεως. Ἐκυρώθησαν δὲ τὰ πρακτικὰ καὶ ὡς εἶχον περιλαμβάνοντα ἀντινομίαν προφανῆ, διότι εἰς τὸ κείμενον τοῦ νόμου ὑπάρχουσι τροπολογίαι, αἵτινες μίαν σελίδα πρότερον ἀναγράφεται ὅτι ἀπεσύρθησαν. Κατόπιν τούτου ἡ ὑπηρεσια τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, καλῇ τῇ πίστει ἔχουσα ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Βουλῆς, προέβη εἰς κύρωσιν τοῦ νόμου, κατόπιν δὲ ἐξηκριβώθη ὅτι ὑπάρχει ἡ ἀντινομία, τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ διορθώσῃ τὸ νομοσχέδιον. Ἡ θεραπεία δὲν ἦτο δυνατὴ ἄλλως ἢ διὰ νομοσχεδίου καταργοῦντος τὰ ἐδάφια ταῦτα, διὰ νὰ εἴμεθα ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγὼ κατὰ καθῆκον ἐκάλεσα εἰς ἀπολογίαν τοὺς πρακτικογράφους διὰ τὸ λάθος των καὶ θὰ ἐπιβάλω τούτοις τιμωρίαν. Αὕτη εἶναι ἡ ἐξήγησις μου ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς κατὰ προτίμησιν συζητήσεως αὐτοῦ σήμερον.

Ὑποθέτω ὅτι ἡ Βουλὴ συναινεῖ εἰς τὴν κατὰ προτίμησιν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Πολλοὶ Βουλευταί. Μάλιστα.

Ε. Κουλουριώτης. Καθ' ἣν ἔχω ἀνάμνησιν τῶν τότε γενομένων, ἡ τροπολογία τοῦ κ. συναδέλφου, ἡ ἀφορῶσα τὴν κατάρτισιν τῶν ἀναθεωρητικῶν ἐπιτροπειῶν, ἐγένετο δεκτή, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ ἀπεσύρθησαν αἱ τροπολογίαι ἀληθῶς. Ἀλλ' ἡ τροπολογία αὕτη ἐγένετο δεκτή, ὅπως εἰς τὰς ἐπιτροπὰς ταύτας λαμβάνωσι μέρος ὄχι μόνον καθαρῶς νομικοί, ἀλλὰ καὶ πρόσωπα ἀσκοῦντα κοινωνικὰ ἐπαγγέλματα σπουδαῖα, ἢ θεωρητικοὶ οἰκονομολόγοι, δηλαδὴ πρόσωπα δυνάμενα νὰ διαφωτίσωσι τοὺς νομικοὺς εἰδικώτερον ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, ἃς καλοῦνται νὰ θεραπεύσωσι καὶ προστατεύσωσιν οἱ καταρτιζόμενοι νόμοι. Ἔχω λοιπὸν τὴν ἀνάμνησιν, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἐγένετο δεκτὴ ἡ τροπολογία καὶ ἐξακολουθῶ ἔχων τὴν γνώμην ὅτι ὀρθῶς καὶ προσηκόντως ἐγένετο δεκτή. Καὶ ἐπὶ τούτῳ νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ γένηται δεκτὸν τὸ σήμερον ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον, καθ' οὗ τάσσομαι κατ' ἀρχήν, διότι ἀναμφισβητήτως εἶναι ὀρθότατον ὅτι τοιοῦτοι σπουδαιότατοι νόμοι ἀφορῶντες τὰ κοινωνικὰ συμφέροντα δὲν πρέπει νὰ εἶναι προϊόντα μιᾶς καὶ μό

νης τάξεως ἐπαγγελματιῶν καὶ ἐπιστημόνων, τῆς τάξεως τῶν νομικῶν καὶ μάλιστα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι αἱ νομοπαρασκευαστικαὶ ἐπιτροπεῖαι, ἐὰν γένηται δεκτὸν τὸ σήμερον ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον, θ' ἀποτελῶνται ἀπὸ παλαιοὺς δικαστὰς ἢ παμπαλαίους δικηγόρους, οἱ ὁποῖοι ἔχουσιν ἐγγράσει εἰς τὴν σχολαστικὴν ἢ τοὐλάχιστον ἑρμηνείαν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου καὶ δὲν ἔχουσιν ἀκμαίαν καὶ ζωηρὰν τὴν ἀντίληψιν τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν καὶ δὲν ἔχουσι πλήρη καὶ διαυγῆ τὴν ἀντίληψιν τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως, ἣν καλοῦνται οἱ νόμοι ἐκεῖνοι νὰ ῥυθμίσωσι διὰ διατάξεων νομικῶν.

Φ. Κουτσόπης. Δὲν βλέπει τὸν λόγον, διατί, ἀφοῦ ἔστω καὶ ἐκ παραδρομῆς εἰσεχώρησαν εἰς τὸν νόμον αἱ τροπολογίαι, διατί νὰ μὴ μείνωσιν, ἀφ' οὗ δὲν πρόκειται νὰ φέρωσι ζημίαν τινά, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφέλειαν.

Πρόεδρος. Ἐδήλωσα ἤδη εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι τὸ πρακτικὸν ἀναγράφει ῥητῶς ὅτι ἀπεσύρθησαν αἱ τροπολογίαι τοῦ κ. Παπαναστασίου· κατὰ συνέπειαν ἡ παρεισαγωγὴ αὐτοῦ ἐν τῷ σώματι τοῦ ψηφισθέντος νομοσχεδίου ἐγένετο κατὰ λάθος τοῦ πρακτικογράφου, ὁ ὁποῖος ἐκλήθη εἰς ἀπολογίαν. Ἐπίσης ὁ κ. Παπαναστασίου ἐδήλωσεν εἰς ἐμὲ χθὲς ὅτι ὄντως αἱ τροπολογίαι αὗται ἀπεσύρθησαν. Ὡς πρόσθετον πειστήριον πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν βεβαιώσεών μου ἔχω τὰ ἐστενογραφημένα πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως ἐκείνης τὰ ὁποῖα λέγουσι τὰ ἑξῆς (ἀναγινώσκει) Ἀλ. Παπαναστασίου. Μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅλας τὰς παρατηρήσεις μου ἐν τῷ Β. Διατάγματι, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκδώσῃ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου, ἀποσύρω ὅλας τὰς τροπολογίας μου». Λοιπὸν κατόπιν τούτου εἶναι καταφανές, ὅτι πρόκειται περὶ λάθους, τὸ ὁποῖον ἐξηκρίβωσα ἐκτελῶν τὴν ὑπηρεσίαν μου.

Φ. Κουτσόπης. Ἡ δήλωσις τοῦ ὑποβαλόντος τὰς τροπολογίας ὅτι ἀποσύρει ταύτας πιθανὸν νὰ μὴ ἐγένετο δεκτή.

Πρόεδρος. Ἀναγράφεται εἰς τὰ πρακτικά.

Φ. Κουτσόπης. Ἔχομεν ὅμως τὸ κείμενον τοῦ νόμου.

Πρόεδρος. Ἔχομεν ἀντινομίαν ἐν αὐτοῖς τοῖς πρακτικοῖς, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ταῦτα λέγουσιν ὅτι ἀπεσύρθησαν αἱ τροπολογίαι, ἀφ' ἑτέρου δὲ παρουσιάζουσι ταύτας

ἐψηφισμένας ὑπὸ τῆς Βουλῆς, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ πουθενὰ δήλωσις ὅτι υἱοθετήθησαν αὗται πάρ' ἄλλου τινὸς καὶ ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Κατὰ συνέπειαν ἡ τάξις ἀπαιτεῖ νὰ ἀρθῇ τοῦτο τὸ ἄτοπον.

Ε. Κουλουμβάκης. Διότι ὑπάρχει εἰς τὰ πρακτικὰ μία ἀντινομία τοῦτο βεβαιότατα δὲν ἀποτελεῖ πλήρη δικαιολογίαν τῆς μεταστροφῆς ἑνὸς νόμου. Ἂν κρίνηται σκόπιμος ἡ κατάργησις ἄλλο τὸ ζήτημα, ἀλλὰ νὰ κρίνηται ὡς ἀπολύτως ἀπαραίτητος ἡ κατάργησις, διότι ἡ ὑπηρεσία σας παρουσίασεν ἀντινομίαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς, τοῦτο μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀκατάληπτον.

Πρόεδρος. Οὐδεὶς ζητεῖ ἐνταῦθα, ὑποθέτω, νὰ ἀνατρέψῃ διάταξιν μόνον διότι δὲν κρίνεται αὕτη σκόπιμος.

Ἀλ. Παπαναστασίου. (εἰσερχόμενος εἰς τὴν αἴθουσαν). Καὶ ἐγὼ βεβαιῶ ὅτι ἀπέσυρα τὰς τροπολογίας...

Πρόεδρος. Ὑποθέτω, ὅτι, ὅταν ἐγὼ ἀνεκοίνωσα εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ κ. Παπαναστασίου μοὶ ἐδήλωσεν, ὅτι ἀπέσυρε τὰς τροπολογίας δὲν ὑπῆρξε δυσπιστία.

Ε. Κουλουμβάκης. Δὲν σᾶς διέψευσε κανείς.

Πρόεδρος. Τὸ ζήτημα εἶναι ἡ ἐπανόρθωσις οὐχὶ τῆς ἀληθείας κατὰ σκοπιμότητα, ἀλλὰ τοῦ μὴ νομίμως γενομένου, διότι ἐκυρώθη διάταξις νόμου μὴ ψηφισθεῖσα ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ εὑρισκόμεθα ἐν αὐτῇ τῇ καταστάσει ἕνεκα λάθους ὑπηρεσιακοῦ. Περὶ τούτου πρόκειται, ἀφ' οὗ εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ διάταξις δὲν ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐπιμένωμεν εἰς ταύτην.

Φ. Κουτσόπης. Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἂν εἶναι σκόπιμος ἡ διάταξις εἶναι πολὺ καλύτερον νὰ θεωρηθῇ ὁ νόμος ὡς καλῶς ψηφισθεὶς παρὰ νὰ παρουσιάσωμεν μεγαλητέραν ἀταξίαν θέλοντες νὰ διορθώσωμεν τὰ γενόμενα.

Πρόεδρος. Ἂν ἡ διάταξις τοῦ ἐδαφίου γ' κρίνεται σκόπιμος ὀρθὸν εἶναι νὰ ζητηθῇ νὰ ψηφισθῇ ἤδη τὸ πρῶτον, διότι εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἑξῆς θέσιν. Περὶ τοῦ ἐδαφίου β' οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ τὸ ἄσκοπον τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ ἐν τῷ νόμῳ καὶ τὸ ἔκνομον τῆς κυρώσεως περὶ τοῦ ἐδαφίου γ' ὑπάρχει διαφωνία ὡς πρὸς τὸ σκόπιμον, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἀμφισβητηθῇ τὸ ἔκνομον τῆς κυρώσεως. Ἂν ὑπάρχωσι βουλευταὶ φρονοῦντες ὅτι ἡ διάταξις εἶναι σκόπιμος, δὲν ἔχουσι

νὰ πράξωσιν ἄλλο τι παρὰ νὰ ζητήσωσι τὴν ψῆφισιν τῆς μιᾶς διατάξεως μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς ἄλλης.

Ε. Κουλουμβάκης. Καλὸν εἶναι νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν σκοπιμότητα.

Ν. Δημητρακόπουλος. (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ, Κύριοι, νὰ παρατηρήσω ὅτι ἴσως ἴσως ὑπῆρξε κάποια ἐκτόπισις τοῦ ζητήματος, διότι τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἄριστα παρετήρησεν ὁ κ. Πρόεδρος, δὲν σκοπεῖ νὰ εἰσαγάγῃ διάταξιν, ἡ ὁποία νὰ φέρῃ εἰς συζήτησιν περὶ τῆς σκοπιμότητος ἢ μή, ἀλλὰ πρόκειται νὰ ἄρῃ μίαν ἀμφισβήτησιν, ἡ ὁποία πιθανῶς ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ περὶ περὶ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου. Θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ἀκολουθῶν θεωρίαν τινά, ὅτι ὡς ἔχουσι τὰ πρακτικά, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη οὐδεμιᾶς καταργήσεως, διότι ἐξ αὐτῶν τῶν πρακτικῶν προκύπτει ὅτι δὲν ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς αἱ διατάξεις αἱ κακῶς τυπωθεῖσαι καὶ σφηνωθεῖσαι εἰς τὸ κείμενον, ἐν ᾧ ἔπρεπεν ἀλλαχοῦ νὰ τυπωθῶσι. καὶ ἐπομένως δὲν ἀπετελοῦσι μέρος τοῦ σώματος τοῦ νόμου, ἀφ' οὗ ἐξ αὐτῶν τῶν πρακτικῶν προκύπτει ὅτι δὲν ἐψηφίσθησαν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν συζήτησιν καὶ τὴν δογματολογίαν ἥτις ἠδύνατο νὰ χωρήσῃ μεταξὺ μιᾶς ἀμφισβητήσεως ἂν ἐψηφίσθησαν ἢ δὲν ἐψηφίσθησαν ἡ κανονικωτέρα ὁδὸς εἶναι αὕτη. Ὥστε τὸ ζήτημα δὲν ἔχει καμμίαν ἄλλην σπουδαιότητα.

Ἀλ. Παπαναστασίου. Ὅτι πρέπει νὰ ἐπέλθῃ ἡ κατάργησις δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, διότι ἐγὼ ἀπέσυρα τὰς τροπολογίας καὶ οὐδεὶς τὰς υἱοθέτησεν, ἀλλ' ἐγὼ τὰς ἀπέσυρα. κατόπιν δηλώσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς συστάσεις μου.

Ν. Δημητρακόπουλος. Θὰ γίνῃ κανονιστικὸν Διάταγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἰδιαίτατα θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ παρατηρήσεις διὰ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Ὑπουργείου νὰ εἶνε προσιτὴ εἰς πάντας καὶ ἡ ὑπόδειξίς σας ὅσον ἀφορᾷ τὰς Ἐπιτροπάς.

Ἀλ. Παπαναστασίου. Ἡ δημοσίευσις τῶν πρακτικῶν μὲ ἐνδιαφέρει κυρίως.

Ν. Δημητρακόπουλος. Τοῦτο εἶνε λογικώτατον καὶ περιλαμβάνεται ἤδη εἰς τὸ Διάταγμα.

Ε. Κουλουμβάκης. Ἐπειδὴ ἐδημοσιεύθη περίληψις τοῦ ἐκδοθέντος Διατάγματος ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως, παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ προσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν Β' συζήτησιν ὁλόκληρον τὸ Διάταγμα.

Ν. Δημητρακόπουλος. Τὸ Διάταγμα τὰ πρόσωπα διορίζει· δὲν ἔχει ἄλλο τίποτε.

Ε. Κουλουμβάκης. Δὲν θὰ κανονισθῶσιν αἱ λεπτομέρειαι, ;

Ν. Δημητρακόπουλος. Ἐκ νομικῆς ἀνάγκης ἐξεδόθη τὸ Διάταγμα, διορίζον τὰ πρόσωπα.

Τ. Πλαΐτουλος. Προσθέτει τινὰ σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα μεθ' ὃ ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει τὴν συζήτησιν περαιωμένην. Γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον, ὡς καὶ τὸ ἄρθρον μόνον αὐτοῦ εἰς α' συζήτησιν.

Πρόεδρος. Συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Ἄρθρον 73ον (ἀναγινώσκεται).

Δ. Καΐρης (ὥρᾳ 5. 43'). Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 73, ὡς ἔχει ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶνε ταπεινωτικὴ διὰ τὴν ἀντιπροσωπείαν τοῦ Ἔθνους. Δὲν εἶνε ὀρθὸν ὅπως συγκεντρούμενοι ἐνταῦθα οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἔθνους καταγίνωνται εἰς τὸ νὰ ἐκλιπαρῶσι τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους, εἰς οὓς θὰ ἔχῃ ἀνατεθῇ ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐκλογῶν. Ἀλλά, πλὴν τούτων, ἐγὼ δὲν γνωρίζω οὐδὲν κράτος, τὸ ὁποῖον νὰ ἔχῃ δώσῃ τὸ δικαίωμα τῆς νομιμοποιήσεως τοῦ βουλευτικοῦ Σώματος εἰς ἄλλην ἀρχήν, πλὴν αὐτῆς ταύτης τῆς Βουλῆς. Δύνασθε, ἐὰν θέλετε, νὰ καταργήσητε τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς Βουλῆς, ἐστὲ ὅμως βέβαιοι ὅτι τοῦτο πράττοντες, καταρρίπτετε τὸ κῦρος τῆς Βουλῆς. Ἂς ἀφήσωμεν τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐκεῖ ὅπου τὸ Σύνταγμα καλῶς τὴν ἔθηκε, διότι ἡ ἀνάμιξις τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὴν πολιτικὴν θὰ εἶνε ὁ τάφος τῆς ὑπολήψεώς της. Ταῦτα τὰ ὀλίγα εἶπον οὐχὶ ἐλπίζων ὅτι θὰ σᾶς μεταβάλω τὴν γνώμην σας, ἀλλὰ μόνον ἵνα ἀκουσθῶσιν ὡς διαμαρτυρίαι κατὰ τῆς ἀποφάσεως ὅπως μεταρρυθμισθῇ διάταξις τοῦ Συντάγματος, καλῶς ἔχουσα κατὰ πάντα.

Δ. Καΐρης (ὥρᾳ 6). Συμφωνεῖ μὲ τὸν προλαλήσαντα καὶ λέγει ὅτι τὸ γόητρον τῆς Δικαιοσύνης, ἐὰν ψηφισθῇ ἡ ὑπὸ συζήτησιν διάταξις, θὰ καταπέσῃ. Πλὴν τούτου ὅμως τὸ ἄρθρον 73 εἶνε τοσοῦτο σπουδαῖον καὶ θεμελιῶδες, ὥστε μόνον Συνταχτικὴ Συνέλευσις θὰ ἠδύνατο νὰ προβῇ εἰς με-

ταρρύθμισιν αὐτοῦ. Ἐν ᾗ περιπτώσει ὑφιστῆ τὸ ἄρθρον, παρακαλεῖ ὅπως γίνῃ δεκτὴ μεταρρύθμισις, ἵνα μόνον τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν ἀποφαίνεται καὶ οὐχὶ πάντα τὰ Ἐφετεῖα, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ πλήρης παράλυσις τῆς Δικαιοσύνης.

Α. Μαυρομιχάλης (6.9′) Ὑποστηρίζει μέσην τινὰ λύσιν, ἣν καὶ παρὰ τῇ ἐπιτροπῇ. λέγει, ὑπεστήριξε, καθ' ἣν τὸ μὲν κῦρος θὰ διακάζηται ὑπὸ δικαστῶν τὰ δὲ προσόντα ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἀναφέρει ἀκολούθως πῶς. προκειμένου ν' ἀνατεθῇ εἰς τὸ δικαστήριον ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἐξέλεγξις τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν. ἐγεννήθη μεγάλη ἀντίδρασις ἐκ τοῦ φόβου μὴ κλονισθῇ ἡ πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν Δικαιοσύνην πεποίθησις τοῦ κοινοῦ καὶ ἀναφέρει τοὺς ἐπὶ τούτῳ λόγους τοῦ Ἄγγλου ἀρχιδικαστοῦ. Ἐπίσης ποιεῖται λόγον περὶ τῶν λεχθέντων ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τοῦ Κλεμανσὼ, καθ' ὃν ὁ ἔλεγχος τῆς ἐκλογιμότητος εἶνε θεμελιῶδες δικαίωμα αὐτῆ ταύτης τῆς Βουλῆς. Τὴν κατὰ τὴν κρίσιν ἤθελε σφαλῇ τὸ Δικαστήριον τὸ γόητρον τῆς Δικαιοσύνης καταπίπτει, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει εἰς τὴν Βουλήν, διότι οἱ βουλευταί, πλὴν τοῦ ὅτι ἔχουσιν ὄπισθεν αὐτῶν τὴν λαϊκὴν θέλησιν. ἐναλλάσσονται.

Α. Νοταρόπουλος (6.29′) λέγει ὅτι καίτοι καταναοεῖ ὅτι ἡ φωνή του δὲν θέλει ἠχήσει καλῶς ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ διότι ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἐκπερασμένην σχεδὸν γνώμην τῆς Βουλῆς. ἐν τούτοις φρονεῖ ὅτι ἀκριβῶς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ βουλευτὴς ὀφείλει μετὰ παρρησίας νὰ ἐκθέτῃ τὰς ἰδέας του καὶ δικαιολογῇ τὴν ψῆφόν του. ὅταν αὕτη μάλιστα ἤθελεν εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν γνώμην τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος, εἰς ὃ ἀνήκει, δὲν ἀπέχει τοῦ νὰ ἐξηγήσῃ διατὶ κηρύσσεται κατὰ τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρ. 73 ἀπολύτως. Τὸ δικαίωμα τῶν Βουλῶν ὅπως ἀποφαίνωνται περὶ τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν θεωρεῖται ὡς τὸ τιμαλφέστερον τῶν προνομίων πάσης Βουλῆς· ἀπόδειξις δὲ ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ Ἀγγλίᾳ, καίτοι ἀνετέθη τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὰ δικαστήρια, ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων διετήρησεν ἐμμέσως τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐκλόγιμον τῶν βουλευτῶν, διότι αὐτὴ κατ' οὐσίαν καλεῖ τοὺς ἐκλογεῖς εἰς νέας ἐκλογὰς διὰ τῶν λεγομένων ῥάϊτ, δύναται ὅμως νὰ μὴ ἐκδώσῃ τοιοῦτο, ἀφ' οὗ οὐδεμία ἄλλη ἀρχὴ δύναται νὰ τὴν ἐξαναγκάσῃ πρὸς τοῦτο. Ἀναφέρει

διάφορα παραδείγματα, δι' ὧν ἀποδεικνύει ὅτι τὰ δικαστήρια παρ' ἡμῖν ἐδίκασαν πολλάκις μεροληπτικῶς, διότι καὶ αὐτὰ δὲν στεροῦνται τοῦ μικροβίου τοῦ κομματισμοῦ. Ἐὰν ἐν τῷ πνεύματι τῶν κομμάτων ἐπεκράτησεν ἄλλοτε τὸ πεῖσμα, δὲν συμβαίνει ὅμως τοῦτο καὶ σήμερον διὰ νὰ ὑπάρχωσιν οἱ φόβοι, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρχον μέχρι τοῦδε, διότι ὁ ἀρχηγὸς τῶν φιλελευθέρων καὶ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔδειξε τοιαῦτα δείγματα ὀρθῆς καὶ ἀμεροληπτου κρίσεως, μὴ διστάσας ν' ἀκυρώσῃ παρανόμους ἐκλογὰς βουλευτῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων. Καταλήγει δὲ κηρυσσόμενος κατὰ πάσης τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 73.

Ὁ κ. **Ηρώτερος** ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της ἐπὶ τῶν εἰς τὸ ἄρθρον 18 ὑποβληθεισῶν τροπολογιῶν. θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ν. Γαρδικιώτης (6.40′). Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου, ὡς τοῦτο ἔχει διατυπωθῇ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, διότι δι' αὐτοῦ φρονεῖ θὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὰς ὑπερβασίας τοῦ παρελθόντος, αἵτινες κατέρριψαν τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κοινοβουλίου. Ἀναφέρει ἀκολούθως διάφορα παραδείγματα ἐκ τοῦ παρελθόντος κατὰ τὰ ὁποῖα τὰ πλειονοψηφοῦντα κόμματα ὠργίαζον ἐν τῇ ἐκδικάσει τῶν ἐκλογῶν.

Α. Θεοδωράκης (6.52′). Κηρύσσεται ἐπίσης ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου τῆς ἐπιτροπῆς εὑρίσκων περίεργον τὸ νὰ ἐκδικάζουν οἱ βουλευταὶ αὐτοὶ ἑαυτούς. Ἡ ἐκδίδασις τῶν ἐκλογῶν παρὰ τῆς Βουλῆς δὲν συνέτεινε παρὰ μόνον εἰς τὴν κατάπτωσιν αὐτῆς. Σχετικῶς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊοήλιδος λεχθέντα δὲν εὑρίσκει τὸν λόγον τῆς διαστολῆς μεταξὺ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς καὶ τῶν προσόντων, καταλήγει δὲ λέγων ὅτι ἡ αἰτία πάντων τῶν κακῶν εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς παντοδυναμίας τῆς Βουλῆς, τῆς ὁποίας, διὰ τοῦτο, ἐπιβάλλεται ὁ περιορισμός.

Μ. Μπουδούρης (7.8′) Ἀπὸ θεωρίας μὲν λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον τὸ ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς ἐπιτροπῆς ὅσον καὶ τὸ τῶν ἓξ βουλευτῶν εἶνε καταδεδικασμένον. Ἀπὸ πρακτικῆς δὲ παριστᾷ τὴν εὐτέλειαν εἰς ἣν θέλει ὑποπέσῃ ὁ βουλευτὴς προσπαθῶν νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἄκυρον ἐκλογήν του ἢ συνάπτων ἀθέμιτον συμβόλαιον ἀμοιβαίας ὑποστηρίξεως μετὰ

τοῦ δικαστοῦ· ἐξακολουθῶν ἀντικρούει τὴν προτεινομένην μεταρρύθμισιν ἀπορῶν περὶ ἐκείνων, εἰς οὓς θέλει ἀνατεθῇ ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐκλογῶν, ἐκείνων εἰς τ' ἀρχεῖα τῶν ὁποίων ὑποκρύπτονται ἀναρίθμητοι κατακλύσμοι ἀσυγκρίτως ἀνώτεραι τῶν ἀτοπημάτων, δι' ἃ κατηγοροῦνται αἱ Βουλαί. Τὸ σύστημα τοῦτο θέλει ἀπασχολήσει μεγάλως τὴν ἐρετικὴν δικαιοσύνην, διότι συχνάκις, συνεπείᾳ ἀκυρώσεων ἢ θανάτων, θὰ παρίσταται ἀνάγκη συστάσεως τοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου. Τὸ σπουδαιότερον ὅμως πάντων εἶνε ὅτι θὰ καταπέσῃ τὸ γόητρον τῆς Δικαιοσύνης.

Τελευταῖον δηλοῖ ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τὸ ἄρθρον ὡς καὶ οἱανδήποτε τροποποίησιν.

Ι. Κάβουρας (7.30'). Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἄρθρου 73 περὶ τούτου δὲν σκοπεῖ νὰ ποιήσηται λόγον καθόσον περὶ τούτου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀντίρρησις ὅτι πρέπει νὰ μεταρρυθμισθῇ. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ δεύτερον μέρος φρονεῖ ὅτι πρέπει ν' ἀφεθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποδεχθῇ ἢ μὴ τὴν παραίτησιν τοῦ Βουλευτοῦ.

Α. Πετροπουλάκης (7.40') κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως, διὰ τὴν ὁποίαν, λέγει, δὲν ἀνέμενεν οὐδεμίαν ἀντίρρησιν καὶ μάλιστα μετὰ τὰ λεχθέντα περὶ ὑπερβασιῶν τῶν παρελθουσῶν Βουλῶν. Διὰ τῆς προτεινομένης μεταρρυθμίσεως θὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὰς νοθείας καὶ τὰς δωροδοκίας, τὸ δὲ παράδειγμα τῆς Κρήτης, ὅπου ἄριστα λειτουργεῖ τὸ αὐτὸ σύστημα, εἶνε ὁ ἰσχυρότερος συνήγορος ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως.

Δ. Γκλαβᾶς (7. 53') Θὰ ἐπεθύμουν, λέγει, νὰ ἐγνώριζον τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν. Κηρύσσεται ἀκολούθως ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως ὑπὸ τὴν παρατήρησιν ὅπως τὸ εἰδικὸν δικαστήριον ἀποτελεῖται μόνον ἐξ Ἀρειοπαγιτῶν καὶ ἐκ μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, διότι δὲν ἔχει πεποίθησιν ὅτι οἱ Ἔφεται θὰ μείνουν ἀνεπηρέαστοι ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων. ὑποσχομένων αὐτοῖς προαγωγὴν εἰς Ἀρειοπαγίτας.

Ι. Πατσουράκος (8. 5'). Ἀναθεωρήσεως χρήζουν μόνον τὰ ἄρθρα, ἅτινα ἔβλαψαν τὴν χώραν. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν ὅμως ἄρθρον δὲν ἐπέφερε βλάβην τινά, ἀπορίας δ' ἄξιον

εἶνε πῶς ἡ Κυβέρνησις, ἐπειγομένη πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ Συνταγματικοῦ ἔργου, ἐπιμένει ἐπὶ τούτου, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀναγκαζόμεθα νὰ ζητήσωμεν ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) Ἡ Κυβέρνησις θ' ἀκολουθήσῃ τὴν ἰδίαν τακτικὴν καὶ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ, ἣν ἠκολούθησε καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις. Θὰ εἴπῃ δηλαδὴ τὴν γνώμην της καὶ θ' ἀφήσῃ τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ ὡς θέλει.

Ι. Πατσουράκος. Ἂν θέλετε, ἐξακολουθεῖ. νὰ ψηφίσετε τὴν διάταξιν ταύτην, πρέπει νὰ ψηφίσητε καὶ ἑτέραν διάταξιν, δι' ἧς θὰ ἀπαγορεύωνται ἐν τῇ Βουλῇ αἱ ἐπερωτήσεις περὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστηρίου, ἐπερωτήσεις, αἵτινες θὰ διασύρωσι τὴν Δικαιοσύνην.

Διακόπτεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 8. 20 ὅπως ἐπαναληφθῇ τὴν 10ην μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Τὴν 10ην καὶ 27' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Η. Κορομπόνος. Ὅπου ἀλλαχοῦ ἠγέρθη γνώμη περὶ ἀναθέσεως εἰς ἄλλο Σῶμα, παρὰ τὴν Βουλήν, τῆς ἐξελέγξεως τοῦ τρόπου τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Βουλῆς ἐπεκρίθη παρὰ σημαντικῶν εἰδημόνων ἀνδρῶν. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐγένετο δεκτή, ἀλλὰ μετὰ πολλὴν ἀντίδρασιν. Ἄλλως τε σπανιώτερα ὀσημέραι ἀποβαίνουν παρ' ἡμῖν τὰ παραδείγματα ἀκυρώσεως ἐκλογῶν κανονικῶν καὶ τἀνάπαλιν. Καλὸν ὄθεν νὰ μείνωμεν εἰς τὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος τοῦ 64.

Σ. Σῆμος (10 30'). Σύμφωνος πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τῶν πραγμάτων ὑπῆρξεν ἡ ἀπόφασις περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος. Ἡ πεῖρα μᾶς λέγει ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐκλογῶν παρὰ τῆς Βουλῆς συντελεῖ εἰς μείωσιν τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτῆς. Ἐγέννοντο ἐνταῦθα προγραφαὶ κατὰ βουλευτῶν ἐν τῇ ἐξελέγξει. Μὴ ἔχῃ δὲ ἀναφαίρετον τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως ἡ Βουλή; Ἀνεγνώρισεν εἰς τὸ παρελθὸν ἡ Βουλὴ νοθείας ἀποδεδειγμένας, ἀποδειχθείσας κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν πάρὰ τῶν τμημάτων. Ὑπέσχοντο Κυβερνήσεις προεκλογικῶς ἀκυρώσεις.

Τὸ δὲ εἰδικὸν Δικαστήριον παρέχει περισσότερα ὁπωσδή-

ποτε ἐχέγγυα ἀνεπηρεάστου γνώμης καὶ ὀρθοκρισίας. Σπουδαιότατος δὲ λόγος ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως εἶνε τὸ γεγονὸς τῆς δωροδοκίας. Ἠμνήστευσεν ἡ Βουλὴ πολλάκις γεγονότα δωροδοκίας προφανοῦς, δὲν δύνανται δὲ νὰ προέλθωσι πρὸ αὐτῆς πάντοτε αἱ ἀποδείξεις. Καὶ ἐπὶ τοῦ δεδομένου ὅτι θὰ μεταρρυθμισθῇ καὶ ὁ ἐκλογικὸς νόμος δὲν βλέπω ἄλλο μέσον ἀσφαλεστέρας ἐκδικάσεως τῆς δωροδοκίας εἰμὴ τὸ εἰδικὸν Δικαστήριον. Ἐν Ρουμανίᾳ ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐκλογῶν δὲν γίνεται παρὰ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ παρὰ εἰδικοῦ σώματος, παρ' οὗ λαμβάνουσι τὰ πληρεξούσια αὐτῶν οἱ βουλευταί.

Κ. **Κωνσταντινίδης** (10.50′). Εἶμαι ὑπὲρ τῆς διατυπώσεως τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἄτοπον ἐντελῶς νὰ κρίνωσιν οἱ ὑπόδικοι περὶ ἑαυτῶν. Ὅταν τις, βουλευτὴς ὅστις ἀνήκει εἰς κόμμα—ἀφοῦ ἡ Βουλὴ συγκροτεῖται ἀπὸ διάφορα κόμματα—κρίνει οὐχὶ περὶ ἀτόμου καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων μόνον, ἀλλὰ διὰ τὸ σύνολον τοῦ κόμματος, ἐν σχέσει πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκει, βεβαίως θὰ νομίσῃ ἐνίοτε καὶ ὡς καθῆκον νὰ ψηφίσῃ καὶ παρὰ τὴν συνείδησίν του.

Ὁ θεσμὸς τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐξελέγξεως τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν εἶνε Ἀγγλικός, ἐδημιουργήθη ὅτε τὸ Ἀγγλικὸν Κοινοβούλιον ἦτο εἰς διαμάχην ἀγρίαν πρὸς τὴν Βασιλείαν, ἔχουσαν ὑποχείριον κατὰ πάντα τὴν Δικαιοσύνην. Ἐξ Ἀγγλίας παρελήφθη ὑπὸ ἄλλων ἡπειρωτικῶν Κρατῶν τῆς Εὐρώπης, παρελήφθη μετὰ τοῦ ἄκρου ἐκείνου σεβασμοῦ τῶν ἄλλων χωρῶν πρὸς τὰ Ἀγγλικὰ κοινοβουλευτικὰ θέσμια, καὶ τὰ κράτη ταῦτα δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εἶχον Δικαιοσύνην προσκειμένην πλειότερον εἰς τὰ συμφέροντα τῶν Δυναστειῶν. Ὅτε ὅμως ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ Δικαιοσύνη ἐχειραφετήθη καὶ ἀποτελεῖ ἤδη διὰ τὴν αὐτοτέλειαν καὶ ἀκεραιότητα αὐτῆς τὸ καύχημα τῆς χώρας ἐκείνης, τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν μετετοπίσθη ἐκ τῆς Βουλῆς.

Σχετικῶς δὲ, φρονῶ ὅτι, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν ἀληθῆ ἀνόρθωσιν ἂς κάμωμεν ὥστε, ὅπως παρὰ τῆς Βουλῆς 0′ ἀφαιρεθῇ τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ περὶ ἑαυτῆς, οὕτω ν' ἀφαιρεθῇ καὶ παρὰ τῶν Δικαστῶν νὰ κρίνωσι περὶ Δικαστῶν. Ἀλλὰ δὲν δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ—καὶ ὡς ἔχει νῦν ἡ Δικαιοσύνη παρ' ἡμῖν.—ὅτι ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ἡ πρώην γνωστὴ ἐκείνη κατάστασις.

Πρὸ τούτου, ἡ μεγαλειτέρα πηγὴ τῆς ἐγκληματικότητος παρ' ἡμῖν εἶνε ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου. Ὁ δὲ ὑποψήφιος, ἐὰν ἀνήκῃ εἰς τὴν πλειοψηφίαν, εἰς τὴν Κυβέρνησιν, οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχει ὅτι θὰ ἐπικυρωθῇ ἡ ἐκλογή του, ὁσαδήποτε ἐγκλήματα καὶ ἂν ἔγειναν κατ' αὐτήν. Μετὰ τὰς ἐκλογὰς δὲ ἐκ τῶν πρώτων ἀφορμῶν ἀκολουθοῦν ἄλλα ἐγκλήματα καὶ ἐκδικήσεις. Διὰ τοῦτο θὰ διετύπουν τὴν γνώμην, ὅπως ἡ ἐξέλεγξις τῶν ἐκλογῶν γίνεται οὐχὶ παρὰ κληρωτοῦ, ἀλλὰ παρὰ τακτικοῦ Δικαστηρίου. Τοὐλάχιστον τὸ Δικαστήριον ἂς κρίνῃ οὐχὶ κατὰ λόγον σκοπιμότητος, ἀλλὰ κατὰ λόγον νομιμότητος. Οὕτω μόνον ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἔχωμεν μετὰ μίαν δετίαν ἄλλην κατάστασιν. Ἂς τονισθῇ ὅπως ἐπί τι διάστημα τὸ Δικαστήριον κρίνῃ κατὰ στενωτάτους λόγους νομιμότητος. Πρέπει ν' ἀποβλέψωμεν εἰς τὸ νὰ ἐκλείψῃ τέλος τὸ ἐκ τῶν ἐκλογῶν προκύπτον ἀλληλοφάγωμα τοῦ λαοῦ.

Λάβωμεν τέλος ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ βουλευτής, ἀποβλέπων κατὰ ὑποχρέωσιν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ πολιτικοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκει, θεωρεῖ ἐπουσιώδες τὸ γεγονὸς τῆς ἀμνηστεύσεως μιᾶς ἐκνομίας ἐν τῇ ἐκλογῇ, ἀλλὰ πολλαὶ τοιαῦται παραβλέψεις δημιουργοῦσιν ἐπὶ τέλους ἄβυσσον εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν ὑπόστασιν τῆς χώρας. Αἱ περισσότεραι δὲ ἐνστάσεις ἠγείροντο ἢ ἀπὸ φίλους τῆς Κυβερνήσεως, εἰς οὓς ἐδίδετο ὑπόσχεσις περὶ ἀκυρώσεως ἐκλογῶν ἀντιθέτων, ἢ ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευσιν διὰ τὴν δημιουργίαν θορύβου.

Δ. **Μάρκου** (11.34′) Προκειμένου νὰ κρίνωμεν ἐὰν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 73 εἶναι μεταρρυθμιστέα κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὑπ' ὄψιν τὰ πορίσματα τοῦ παρελθόντος ἀφοῦ ἰσχύει ἀπὸ τοῦ 1843 χωρὶς ν' ἀναδράμωμεν καὶ ἐξετάσωμεν τὰ ἀλλαχόσε συμβαίνοντα ἀφοῦ δὲν πρόκειται περὶ θεσμοῦ τὸ πρῶτον εἰσαχθησομένου παρ' ἡμῖν. Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν εἰκοσαετίαν ἕνεκα τῆς παρατηρουμένης βελτιώσεως τῶν ἠθῶν οὐδεμία Κυβέρνησις ἐπειράθη νὰ καταρτίσῃ πλειοψηφίαν ἐν τῇ Βουλῇ διὰ νοθείας, ἀλλ' οὐδὲ Βουλή τις προέβη εἰς ἀκυρώσεις ἢ ἐπικυρώσεις ἐκλογῶν χάριν μιᾶς τῶν πολιτικῶν μερίδων. Αἱ νοθεῖαι αἵτινες τυχὸν ἔλαβον χώραν ἦσαν ἀποτέλεσμα προσωπικῶν

ἐ
ἐνεργειῶν τῶν ἐνδιαφερομένων, ἐὰν δ' ἔστιν ὅτι αἱ Βουλαὶ ἐδείχθησαν ἐπιεικεῖς τοῦτο ἀποδοτέον εἴτε εἰς τὴν ἔλλειψιν παρκῶν ἀποδείξεων, εἴτε εἰς γενναιοφροσύνην εἴτε εἰς τὴν ἀποφυγὴν νέου ἐκλογικοῦ σάλου.

Τὸ παράδειγμα τῆς ἐκλογῆς Τήνου, ὅπερ κατ' ἐπανάληψιν ἐπεκαλέσθησαν, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Βουλὴ ἔκρινε ὀρθῶς, ἀφοῦ καὶ τὰ δικαστήρια ἠθώωσαν τοὺς κατηγορηθέντας διὰ τὴν νοθείαν. Ἀνεξαρτήτως τούτου παρ' ἡμῖν ἡ δικαστικὴ ἐξουσία δὲν εὑρίσκεται εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς της, τοῦτο μαρτυροῦσιν τὰ καθ' ἑκάστην ἀκουόμενα παράπονα. Ὁ δὲ νόμος περὶ ἐμμίσθων παρέδρων ἀποδεικνύει ὅτι ἡ δικαστικὴ ἐξουσία δὲν δύναται ν' ἀρθῇ ὑπὲρ τὰ συγγενικὰ συμφέροντα αὐτῆς.

Τὸ δικαίωμα τοῦ δικάζειν τὸ κῦρος τῶν ἐκλογῶν εἶναι προνόμιον τῆς Βουλῆς, ὅπερ ἐχορήγησε ἡ Ἐθνικὴ κυριαρχία διὰ νὰ ἀμύνεται κατὰ τῶν ὑπερβασιῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Τὸ προνόμιον τοῦτο δὲν δικαιούμεθα νὰ καταργήσωμεν καὶ πρέπει νὰ προσέξωμεν διὰ νὰ μὴ προκαλέσωμεν νέαν ἀναθεώρησιν, ἥτις ἐνδεχόμενον νὰ μὴ εἶναι ἀκίνδυνος.

Σ. Ἰγγλέσης (11.53'). Ἡ Βουλή, παραιτουμένη τοῦ δικαιώματός της ἐκδοιλοῦ δυσπιστίαν εἰς ἑαυτήν. Ποῖος δὲ ἐγγυᾶται διὰ τὸ ἀδέκαστον τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας; Αἱ ἐκλογαὶ ὑποτίθεται ὅτι γίνονται νομίμως ὑπὸ τὸ Κράτος τῶν νόμων, τὰ ὀλίγα δὲ ἄτοπα ὑποτίθεται ὅτι δύνανται νὰ τὰ ἐξελέγξῃ ὀρθῶς ἡ Βουλή. Ἡ ἐξέλεγξις πρέπει νὰ μείνῃ ὡς δικαίωμα τῆςΒουλῆς, ἐφόσον ἡΔικαιοσύνη ἡμῶν χωλαίνει ἀκόμη. Ἐσφαλμένη τις ἀπόφασις τῆς Βουλῆς δὲν σημαίνει τι μέγα, διότι αἱ Βουλαὶ ἔρχονται καὶ παρέρχονται, ἀλλὰ πλημμελεῖς ἀποφάσεις τῆς Δικαιοσύνης ὑποσκάπτουσι τὸ κῦρος αὐτῆς.

Φ. Νέγρης (12.) Λέγει ὅτι ἀκριβῶς τὸ παρελθὸν καὶ αἱ ἐξελέγξεις εἰς ἃς συμμετέσχε πείθουν αὐτὸν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς μεταθέσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν εἰς ἄλλο Σῶμα. Ἀναφέρει παραδείγματα τινά. Λέγει ὅτι ἀνθρώπινον εἶνε νὰ μὴ ἐργάζωνται πάντοτε κατὰ συνείδησιν ἐκεῖνοι οἵτινες δὲν ἔχουσι νὰ δώσωσι λόγον εἰς οὐδένα, ὡς ἡ Βουλή. Ἡ Βουλὴ μέχρι τοῦδε δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ ἀλλὰ τὴν θέλησιν τῶν κομμάτων.

Καὶ ὁ λαὸς ἠναγκάσθη νὰ δείξῃ πρὸς τὴν Βουλὴν κατ' ἄλλον τρόπον τὴν θέλησίν του. Ἤδη θέλησις αὐτοῦ εἶνε ἡ μεγαλειτέρα ἐξασφάλισις τοῦ ἀδεκάστου τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν. Ἀπὸ τὸ εἰδικὸν δὲ δικαστήριον φρονῶ, λέγει, ὅτι δύνανται νὰ λείψωσιν οἱ Ἐφέται.

Α. Καφαντζόπουλος (12.10'). Ἔχομεν τὴν πεῖραν ὅτι τὰ δικαστήρια ἐπεκύρωσαν ἐκλογὰς δημοτικὰς παρανομωτάτας. Φρονῶ ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἐκλογὴ μὴ ἀκυρωτέα, ἐὰν ἀναθέσωμεν εἰς τὸ εἰδικὸν δικαστήριον τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν. Ἐφ' ὅσον δὲν ἔχομεν νόμον ὁρίζοντα τὸ ποσὸν τῶν ἐκλογικῶν ἐξόδων, τὸ δικαστήριον θὰ ἐκλαμβάνῃ ὡς δωροδοκίαν πᾶν ἐκλογικὸν ἔξοδον. Τὴν κυβερνητικὴν ἐπέμβασιν ἐπίσης παντοῦ θὰ δύναται νὰ τὴν ἀνευρίσκῃ. Τὸ εἰδικὸν δικαστήριον μόνον τυπικῶς θὰ δύναται νὰ κρίνῃ καὶ ὄχι οὐσιαστικῶς, διότι δὲν εἶνε πολιτικὸν σῶμα.

Τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρου τῆς συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς πείθει ὅτι μόνον μέρος τοῦ ἐξελεγκτικοῦ ἔργου τῶν ἐκλογῶν ἀφαιρεῖται παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ δὴ ἡ ἐξέλεγξις ἐκείνων τῶν ἐκλογῶν καθ' ὧν ὑπεβλήθησαν ἐνστάσεις. Ὑποβάλλω ὅθεν σχετικὴν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου.

Σ. Δραγούμης (12.22'). Αἱ καλπονοθεύσεις περιωρίσθησαν ἀμέσως ἀπὸ τοῦ περιορισμοῦ τῆς διενεργείας τῆς ἐκλογῆς εἰς μίαν ἡμέραν ἀντὶ εἰς τέσσαρας ὡς πρίν. Ἡ Βουλὴ ἀπεδείχθη δυστυχῶς ἀνίκανος εἰς δικαίαν ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν. Ἀναρμοδία εἰς τὸ νὰ δικάσῃ προσηκόντως αὐτὴ ἑαυτήν. Τὸ κακὸν ὑπῆρξε συνεχές. Μάτην θὰ ἀνεζητεῖτο ἐν τῷ παρελθόντι ἐξαίρεσίς τις καὶ διάφορος ὁδός. Δὲν αἴρεται διὰ τῆς μεταβιβάσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν ἡ κυριαρχία τῆς Βουλῆς, διότι δὲν ὑπάρχει τοιαύτη κυριαρχία, ὑπάρχει ἀντιπροσώπευσις μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ, ἀντιπροσώπευσις ποὸς διενεργείαν καθηκόντων ὡρισμένου κύκλου. Ἀλλὰ καὶ ἂν εἶχεν ἡ Βουλὴ ἀπόλυτον κυριαρχίαν δὲν θὰ εἶχε τότε τὸ δικαίωμα ν' ἀναθέσῃ εἰς ἄλλους παράγοντας ἔργον, ὅπερ θὰ ἐφρόνει ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ αὐτὴ μόνη ὀρθῶς; Ἀλλὰ μία μόνη ἀληθὴς κυριαρχία ὑπάρχει, ἡ κυριαρχία τοῦ λαοῦ καὶ οὗτος ζητεῖ δικαιοσύνην ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν. Ταύτην σπανίως εἶδε παρὰ

τῆς Βουλῆ; ἐν τῷ παρελθόντι. Ἡ ψήφισις τῆς μεταρρυθμίσεως σημαίνει ἐκκαθάρισιν καὶ τῆς Βουλῆς, ὅπως καὶ τόσα ἐξεκαθαρίσθησαν καὶ πιθανώτατα θὰ ἐκκαθαρισθῶσι. Βουλὴ τακτικὴ δὲν θὰ ἠδύνατο βεβαίως ν' ἀφαιρέσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως ἀπὸ τὴν Βουλήν, ἀλλὰ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ δικαιοῦται καὶ ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο. Ἐν τῷ μέλλοντι δὲ πᾶσαν ὑποδεικνυομένην παρὰ τῶν πραγμάτων τροποποίησιν ἐν τῷ ζητήματι τῆς παρ' εἰδικοῦ δικαστηρίου ἐξελέγξεως δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν αἱ Βουλαί. Πρὸς τοῦτοις, δὲν εἶνε παράδοξον καὶ παράλογον νὰ κρίνωσι περὶ τῆς Βουλῆς πολιτευόμενοι, μὴ ὄντες ἀκόμη βουλευταί, μὴ ἐγκύρως καὶ πραγματικῶς ἐκπροσωποῦντες, ἀκόμη τὴν λαϊκὴν κυριαρχίαν καὶ ἐντολήν;

Δὲν θὰ εἶνε δὲ μακρὰ ἡ ἐργασία τοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου, διότι θὰ δικάσῃ μόνον ἐκλογὰς ἐχούσας νόσημα, ὡς ὁρίζει τὸ ἄρθρον τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐκλείπει ἄλλως τε τὸ στάδιον τῶν Ἐπιτροπῶν.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς πρώτης παραγράφου, φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ «λειτουργίας αὐτοῦ» τὸ «καὶ τῆς ὅλης διαδικασίας».

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος κ. **Ν. Ξηρού** ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ προσθήκης καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 2ου τοῦ νόμου ΒΡΖ' τοῦ 1893 περὶ τῶν προσόντων δικαστικῶν κλητήρων, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Ν. Βρῶνης (ὡρ 1η). Τὸ ἄρθρον τῆς ἐπιτροπῆς κατηρτίσθη ἀντισυνταγματικῶς καὶ ἀντιφιλελευθέρως. Ἐὰν τὸ δικαστήριον ἀκυρώσῃ ἐκλογήν τινα καὶ ὁ λαὸς ἐκλέξῃ ἐκ νέου τὸ αὐτὸ πρόσωπον τί θὰ γίνῃ τότε, δὲν θὰ ἐκπέσῃ τὸ κῦρος τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας; Ἐὰν δὲ εἰς τὸ μέλλον θὰ κρατῇ διαρκῶς ἡ κληθεῖσα Ἀνόρθωσις τότε τίς ἡ ἀνάγκη τῆς μετὰ βουλῆς τοῦ τρόπου τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν;

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν ἐκλονίσθη ἡ πεποίθησίς μου ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως. Εἶνε αὕτη ὄντως ἐκ τῶν θεμελιωδεστέρων μεταβολῶν. Νῦν τὰ Δικαστήρια ἔχουν αὐτοτέλειαν, δὲν εἶνε μέρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ὡς ἄλλοτε· ἤδη ἡ διάκρισις τῶν ἐξουσιῶν ἐγένετο κτῆμα τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, πρὸς τὴν διάκρισιν δὲ ταύτην εὑρίσκεται ἐν καταφανεῖ ἀντιθέσει τὸ δικαίωμα τῶν

Βουλῶν πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν, πρὸς ἀπόφασιν δηλ. ἂν ἐκλογή τις ἐγένετο κατὰ τοὺς νόμους ἢ οὔ. Μήπως εἶνε ἡ Βουλὴ καὶ Δικαστικὸν Σῶμα; Δὲν εἶνε προφανῶς ἄτοπον νὰ λαμβάνωνται ἀποφάσεις νομοθετικαὶ παρὰ τῆς Βουλῆς διὰ μελῶν αὐτῆς, ἅτινα πρόκειται ἴσως μετ' ὀλίγον νὰ ἀποσπασθῶσιν αὐτῆς; Τὰ μὴ εἰσαγαγόντα τὴν προκειμένην μεταρρύθμισιν Κράτη δὲν παρουσίασαν ἀκόμη τὰς ἀσχημίας ἃς ἡμεῖς. Δὲν ὑπάρχει δὲ βάσιμος φόβος πλημμελοῦς καὶ οὐχὶ εὐσυνειδήτου ἀποφάσεως τῶν Δικαστηρίων, διότι καὶ τὸ κῦρος αὐτῆς ὁπωσδήποτε διετήρησε μέχρι τοῦδε ἡ Ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη, παρ' ὅλας τὰς ἐναντίας καὶ δυσαρμόστους συνθήκας ὑφ' ἃς εὑρίσκετο, καὶ διὰ τοῦ ψηφισθέντος πέρυσι νόμου θὰ βαίνῃ διαρκῶς εἰς βελτίωσιν. Πῶς δὲ θὰ τολμήσῃ Δικαστήριον νὰ ἀδικήσῃ ἐκλεκτὸν τοῦ λαοῦ;

Ἡ καινοτομία, μὴ ἀφίνουσα πλέον οὐδὲν μέσον εἰς τὰς Κυβερνήσεις πρὸς συγκρότησιν ἀθεμίτου πλειοψηφίας δι' ἀμαρτωλῶν ἐπικυρώσεων καὶ ἀκυρώσεων, ἀποκλείει συγχρόνως τὰς Κυβερνήσεις καὶ ἀπὸ ἐκνόμων ἐπεμβάσεων εἰς τὰς ἐκλογάς. Πῶς δὲ θὰ παταχθῇ πράγματι ἀποτελεσματικῶς τὸ κακὸν τῆς δωροδοκίας, ἐὰν δὲν ἀναθέσωμεν εἰς ἄλλο σῶμα τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἐπὶ ταύτῃ καταγγελιῶν;

Δὲν ζητοῦμεν μείωσιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Κοινοβουλίου, ἀλλὰ ἀνόθευτον συγκρότησιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ χρόνος ὁ διατιθέμενος παρὰ τῆς Βουλῆς διὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἐκλογῶν δύναται νὰ χρησιμοποιῆται παρ' αὐτῆς πολὺ καλλίτερον, καὶ σκοπιμώτερον συμφώνως πρὸς τὸν πραγματικὸν προορισμόν της.

Τὸ σύστημα τῆς ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν ἐδοκιμάσθη ἐν Κρήτῃ ἐπὶ δεκατριετίαν, ἐπὶ 6 ἐκλογῶν, μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας, ἐδοκιμάσθη ὑπὸ πολίτευμα οὐχὶ ἐντελῶς φιλελεύθερον, περὶ οὗ θὰ ἠδύνατο καὶ νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ ἐπιδρᾷ οὕτως ἢ ἄλλως ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἔχομεν καθῆκον νὰ ψηφίσωμεν τὴν μεταρρύθμισιν, ψηφίσωμεν αὐτὴν μετὰ θάρρους. Ἐὰν δὲ ὑπάρξωσιν ἐξαιρετικαί τινες περιστάσεις οὐσίας, δυνάμεθα νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ τὸ δικαστήριον, ἀντιλαμβανόμενον ταύτας, δὲν θὰ ἐδικάσῃ ἀπόφασιν ἀντικειμένην εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ εἰς κοινὴν ἀνάγκην.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς παραιτήσεως τοῦ Βουλευτοῦ, φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀφεθῇ εἰς αὐτὸν ἀπολύτως τὸ δικαίωμα τοῦτο».

Ἡ συζήτησις κηρύσσεται κατόπιν περαιωμένη. Ἀποσύρεται ἡ εἰς τὸ ἄρθρον 73 τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω :

«Ἡ ἐξέλεγξις καὶ ἐκδίκασις τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν, κατὰ τοῦ κύρους τῶν ὁποίων ἐγείρονται ἐνστάσεις, ἀνατίθενται εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, ὅπερ, ἀποτελούμενον ἐκ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Ἐρεταίου Ἀθηνῶν καὶ ἰσοβίων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, διὰ κλήρου ὁριζομένων, συντίθεται καὶ ἐνεργεῖ ταύτην κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ νόμου.

Ἡ ἀπὸ τοῦ Βουλευτικοῦ ἀξιώματος παραίτησις εἶναι δικαίωμα τοῦ Βουλευτοῦ».

Προκειμένου νὰ ἐρωτηθῇ εἶτα ἡ Βουλὴ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ πρὸς αὐτήν, ὅτι ὑπάρχει πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Ζακύνθου κ. Κλάδη περὶ ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἥτις ἀναβάλλεται κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν.

Λύεται οὕτω ἡ συνεδρίασις τὴν 1ην καὶ 40' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Ὁ Γραμματεὺς
Ν. Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΘ'

τῆς 20ης Ἀπριλίου 1911.

Περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου τὴν 5ην καὶ 35', ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικά, ἀναβαλλομένης τῆς ἐπικυρώσεως αὐτῶν.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς:

1) Ἀναφορὰ τοῦ ἐν Πάτραις Δ. Ἀνδρεοπούλου περὶ διενεργείας ἀνακρίσεων κατὰ τῶν καταγγειλάντων ἐπὶ σιμωνίᾳ κλπ. τὸν Ἐπίσκοπον Πατρῶν καὶ τὸν ἄλλον κλῆρον Πατρῶν. 2) Ψήφισμα τῶν κατοίκων ὀρεινῶν χωρίων τῶν Τρικκάλων ἐπὶ διαφόρων αἰτημάτων. 3) Ἀναφορὰ τοῦ Π. Ἀθανασοπούλου, παθόντος ἐν τῷ πολέμῳ τοῦ 1897, περὶ ἀπονομῆς αὐτῷ συντάξεως. 4) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Χωρεπισκόπων τῆς Μεσσηνίας, ζητούντων ταχεῖαν ἐπιψήφισιν ἀγροτικοῦ τινος νομοσχεδίου, ὑποβεβλημένου. 5) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Γιαννίτσης περὶ συστάσεως τηλεφώνων, συγκοινωνίας Γιαννίτσης – Καλαμῶν.

Ὑποβάλλεται ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν.

Ψηφίζεται παρὰ τῆς Βουλῆς δι' ἀναστάσεως κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ σύνολον εἰς β' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως τῶν ἐδαφ. 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ νόμου ΓΨΝΗ' (3758) τοῦ 1911 «περὶ νομοπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπειῶν», πρῶτον ἀναγεγραμμένον ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει.

Προβαίνει κατόπιν ἡ Βουλὴ εἰς τὸ ἀναγεγραμμένον β' ἐν τῇ Ἡμερ. Διατάξει θέμα τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ Συντάγματος.

Δ. Κλάδης. Δηλοῖ ὅτι παραιτεῖται τῆς προτάσεώς του περὶ τῆς δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου, ὡς μὴ συντρεχόντων ἤδη ὑπὲρ αὐτῆς τῶν λόγων οἵτινες ἐπέβαλον τὴν κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν ὑποβολὴν αὐτῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι εἶνε ὀρθὸν νὰ ἀφεθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν εἰς τὸν νόμον καὶ ὑποβάλλει σχετικὴν τροπολογίαν εἰς τὴν Α' παράγραφον τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ Κειμένου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν ἡ τροπολογία.

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου καὶ δέχεται αὐτὴν δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτω :

«Ἡ ἐξέλεγξις καὶ ἐκδίκασις τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, κατὰ τοῦ κύρους τῶν ὁποίων ἐγείρονται ἐνστάσεις, ἀναφερόμεναι εἴτε εἰς ἐκλογικὰς παραβάσεις περὶ τὴν ἐνέργειαν τούτων, εἴτε εἰς ἔλλειψιν προσόντων, ἀνατίθεται εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, συγκροτούμενον διὰ κληρώσεως μεταξὺ πάντων τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν Ὑφετείων τοῦ Κράτους».

Ἐρωτᾶται κατόπιν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ ὅπως ἀποφανθῇ δι' ἀναστάσεως ἐπὶ τροπολογίας τοῦ κ. Σ. Δραγούμη εἰς τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δέχεται αὐτὴν δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτω: «Κατὰ τὰ λοιπὰ τὰ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ὅλης διαδικασίας αὐτοῦ ὁρισθήσονται διὰ νόμου.»

Ὁ κ. Πρόεδρος λέγει κατόπιν ὅτι, ὡς ἐξάγει ἐκ διατυπωθεισῶν παρὰ βουλευτῶν γνωμῶν, ὑπεβλήθη κατὰ τὴν συζήτησιν προφορικῶς τροπολογία περὶ ἀπαλείψεως τῆς Β' παραγράφου τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀποφανθῇ δι' ἀναστάσεως ἐπὶ τῆς τροπολογίας ταύτης.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὴν τροπολογίαν ταύτην δι' ἀναστάσεως.

Ἐρωτᾶται κατόπιν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἄρθρου, ὡς ἐτροποποιήθη, ὅπως ἀποφανθῇ ἐπ' αὐτοῦ δι' ἀναστάσεως καὶ ψηφίζει αὐτὸ δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 73.

«Ἡ ἐξέλεγξις καὶ ἐκδίκασις τῶν βουλευτικῶν »ἐκλογῶν, κατὰ τοῦ κύρους τῶν ὁποίων ἐγείρονται »ἐνστάσεις, ἀναφερόμεναι εἴτε εἰς ἐκλογικὰς παραβάσεις »περὶ τὴν ἐνέργειαν τούτων, εἴτε εἰς ἔλλειψιν προσόντων, ἀνατίθεται εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, συγκροτούμενον διὰ κληρώσεως μεταξὺ πάντων τῶν μελῶν »τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν Ὑφετείων τοῦ Κράτους. »Ἡ κλήρωσις ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τοῦ »Ἀρείου Πάγου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, τὴν προε»δρείαν δὲ τοῦ εἰδικοῦ Δικαστηρίου λαμβάνει ὁ ἐκ τῶν

»κληρωθέντων κατὰ βαθμὸν ἢ ἀρχαιότητα προηγού»μενος. Κατὰ τὰ λοιπὰ τὰ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς »ὅλης διαδικασίας αὐτοῦ ὁρισθήσονται διὰ νόμου.

«Ἡ ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος παραίτησις »εἶναι δικαίωμα τοῦ Βουλευτοῦ».

Ἄρχεται συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Α. Ρ. Καναπίτσας (5.45'). Θὰ ἐκφράσω ἀδεῶς τὴν γνώμην μου. Ὑπέβαλα σχετικὴν πρότασιν εἰς τὴν Συνταγματικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ θὰ ὑποστηρίξω ταύτην, ἀδιαφόρων διὰ τὰς ἀπρεπεῖς ἐπιθέσεις. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπαρκοῦς ἀποζημιώσεως συμβαδίζει μὲ τὴν ἐξέλιξιν πρὸς δημοκρατικήν, πρὸς λαϊκωτέραν συγκρότησιν τῶν Βουλῶν. Ὁ Βίσμαρκ ἔλεγεν ὅτι ἡ μὴ ἐπαρκὴς ἀποζημίωσις τῶν βουλευτῶν εἶνε ἀντιστάθμισμα κατὰ τοῦ «κακοῦ» τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας. Ἐν Γαλλίᾳ ἐψηφίσθη αὔξησις τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως, οἱ κατὰ τῆς αὐξήσεως δὲ ἔλεγον ὅτι δι' αὐτῆς τὸ πολιτεύεσθαι θὰ καταστῇ ἐπάγγελμα. Ἀλλὰ μήπως τὸ γλίσχρον, τὸ ἀνάξιον λόγου τῆς ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν παρ' ἡμῖν ἠμπόδισε πλείστους ἀπὸ τοῦ νὰ πολιτεύωνται ἐπαγγελματικῶς; Δὲν θὰ ἐκμεταλλευθῶσι δὲ τὰ κοινὰ οἱ ἀσυνείδητοι βουλευταὶ ὅταν δὲν ἀμείβωνται ἐπαρκῶς καὶ εἶνε εὐπρεπὴς ἡ στέρησις καὶ ἡ οἰκονομικὴ στενοχωρία μελῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας; Ἂς διαφωτίσωμεν λοιπὸν ἐντεῦθεν τοὺς παραπλανωμένους καὶ ἂς διορθωθῇ ὑπὸ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ ἡ οὐσιώδης αὕτη ἔλλειψις καὶ ἀσχημία τοῦ παρελθόντος. Ἄλλως τε ὁ βίος ἐν Ἀθήναις καὶ Ἑλλάδι ἀπὸ ἐτῶν ἔγεινε πολὺ δαπανηρότερος.

Οἱ 6 βουλευταὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν κυβέρνησιν ὁρίζουν διὰ τῆς τροπολογίας των εἰς 3.000 τὴν ἀποζημίωσιν. Τὸ καθεστὼς εἶνε προτιμώτερον τοῦ διὰ τῆς τροπολογίας ταύτης ὁριζομένου. Οἱ ἐξ ἐπαρχιῶν βουλευταὶ ἐγκαταλείπουσιν οἱ πλεῖστοι τὰ ἐπαγγέλματά των, ἐξ ὧν μόνον συντηροῦνται, καὶ ὀφείλουσι νὰ παρίστανται διαρκῶς ἐνταῦθα. Πάλη συνειδήσεως διεξάγεται μεταξὺ τῶν βουλευτῶν τούτων, εὑρισκομένων μεταξὺ τῆς ὑποχρεώσεώς των τῆς βουλευτικῆς καὶ τῆς ἀνάγκης, ἐν τοιαύτῃ δὲ πάλῃ εὑρέθην καὶ

ἐγὼ ἐπὶ πολὺ, προτιμῶν βεβαίως νὰ εὑρίσκωμαι ἐν τάξει ἀπέναντι τῆς ἐντολῆς τῶν ἐκλογέων μου, παρὰ ἀπέναντι τῶν ἰδιαιτέρων συμφερόντων μου. Τὴν πρότασίν μου κρίνω καλὸν νὰ τὴν συγχωνεύσω μὲ ὑποβληθεῖσαν κατόπιν ὁμοίαν πρότασιν ἄλλων συναδέλφων, ὡς πληρεστέραν τῆς ἐμῆς.

Διὰ τῶν 5,000 πληροῦνται τοὐλάχιστον αἱ ἀπαραίτητοι ἀνάγκαι τοῦ σημερινοῦ βίου καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἀντίρρησις κατὰ τοιαύτης αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ. Ὀφείλομεν νὰ ἀποδώσωμεν πλήρη ἀνεξαρτησίαν εἰς τὸν εἰσερχόμενον εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην ἀντιπρόσωπον. Καὶ οἱ γνωρίζοντες τὰ οἰκογενειακὰ τῆς Βουλῆς αἰσθάνονται ἀκριβῶς τὴν ὀφειλὴν ταύτην. Φρονῶ δὲ, ὅτι, ἐκλείποντος τοῦ λόγου τῆς οἰκονομικῆς στενοχωρίας, δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη ἀποδοχῆς παρὰ τῆς Βουλῆς τοῦ προτεινομένου ὑπὸ τῆς Συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς περὶ κρατήσεων ἕνεκα ἀπουσιῶν βουλευτῶν.

Γνωρίζω. Κύριοι, πρόσωπα ἔγκριτα, ἅτινα ἕνεκα τοῦ οἰκονομικοῦ λόγου μόνον δὲν εὑρίσκονται ἐνταῦθα, ὅπου ἔπρεπε νὰ εὑρίσκωνται. Μὴ διστάσωμεν ν' ἀντιταχθῶμεν κατὰ τῆς δημοκοπίας, ἥτις στρέφεται κατ' αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, κατὰ τῆς δημοκρατικῆς δηλ. συγκροτήσεως τῆς Βουλῆς.

Σ. Σῆμος (6.13'). Δὲν θ' ἀποφασίσωμεν δι' ἑαυτούς, ἀλλὰ διὰ τὰς Βουλὰς τοῦ μέλλοντος καὶ ἃς ἐξαιρεθῇ ἡ Βουλὴ αὕτη πάσης διακρίσεως πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων ἐκ μέρους τῶν πλανωμένων ἢ πλανόντων. Διὰ λόγον εὐπρεπείας ἃς ἐξαιρέσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς ἰδιαιτέρου μέτρου».

Ὑποδεικνύει κατόπιν μέσην γραμμὴν μεταξὺ τῆς τροπολογίας τῶν 6 βουλευτῶν καὶ τῆς τροπολογίας Ἐπιτροπῆς, διὰ συγχωνεύσεως αὐτῶν, ἥτοι προτείνει 4.000 δραχ. ἀποζημίωσιν, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μένῃ τὸ ποσὸν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ἐν περιπτώσει διαλύσεως.

Β. Μιχαλέας (6.30'. Ἡ δημοκοπία ἢ ἡ ἄγνοια ἐστράφη κατὰ τῆς γνώμης περὶ αὐξήσεως τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως. Ἂς ἐμμείνωμεν εἰς τὴν γνώμην, ὅσοι εὑρέθα ὑπὲρ αὐτῆς, ἀδιαφοροῦντες ἐντελῶς δι' ἐνδεχομένην ἀντιδημοτικότητα. Ἂς μὴ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν χυδαίαν τεχνητὴν ἀντίδρασιν, ἀφοῦ ἐξεφράσθημεν κατὰ πεποίθησιν ὅσοι ὑπεγράψαμεν τὴν πρότασιν περὶ αὐξήσεως. Θὰ εἴμεθα ἰδιοτελεῖς ἐάν, φοβούμενοι ἀντιδημοτικότητα, ἐθυσιάζομεν τὴν

πεποίθησίν μας. Τί συνέβαινεν εἰς τὸ παρελθόν; Αἱ ἔκτακτοι Σύνοδοι συνεκαλοῦντο κυρίως διὰ τὸ συμφέρον τοῦ κόμματος. Ἐὰν ἠθέλομεν νὰ προβῶμεν εἰς ἀποκαλύψεις τῶν παρασκηνίων, θὰ ἐμάνθανεν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς πῶς καταβροχθίζονται τὰ ἑκατομμύριά του. Πολυτάλαντοι ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς Βουλῆς, οἱ δὲ δυνάμενοι νὰ ἀνακόψωσι τὰ πράγματα ἐσίγων διότι συμμετεῖχον μερικῶς εἰς τὴν λεηλασίαν, καμπτόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. Τὰ γνωρίζουν αὐτὰ οἱ σημερινοὶ Κέρβεροι τῶν κοινῶν; Ἡ ὀλιγαρχία νέμεται τὴν Βουλήν, διότι ὁ οἰκονομικὸς λόγος ἀνακόπτει ἐξ αὐτῆς πλεῖστα λαϊκὰ στοιχεῖα. Καὶ θὰ ἠδυνάμεθα ν' ἀποκαλύψωμεν, ἐὰν ἠθέλομεν, πῶς καὶ ποίων τὰ καλλιμάρμαρα μέγαρα, τὰ κοσμοῦντα τὰς Ἀθήνας καὶ τὰς ἐξοχὰς αὐτῆς ἐγένοντο διὰ Δημοσίου πλούτου, πῶς καὶ μὲ τὸ χρῆμα τίνων ἀπέκτησε τὴν περιουσίαν του αὐτὸς ὁ Βασιλεύς....

Πρόεδρος. Προσέξατε κύριε βουλευτά, δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ ὁμιλῆτε οὕτω, ὀφείλετε νὰ σέβεσθε τὰ θέσμια, ν' ἀνακαλέσητε τὰς τελευταίας ἐκφράσεις σας. Τὸ πρόσωπον τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως εἶνε ἀπρόσβλητον ἐν τῇ Βουλῇ.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν δύνανται βεβαίως νὰ εἶνε ἀνεκτοὶ παρὰ τῆς Βουλῆς λόγοι θίγοντες τὴν Ἀνεύθυνον Ἀρχήν.

Β. Μιχαλέας. Σέβομαι τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Προέδρου καὶ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὤφειλον νὰ προβῶσιν εἰς ταύτας, ἀλλὰ μοὶ ἐπιβάλλεται νὰ εἴπω ὅτι εἰλικρινῶς φρονῶ.

Α. Γκλαβᾶς (6. 50'). Οἱ ὑπὲρ τῆς προτάσεως περὶ αὐξήσεως εἴμεθα κατὰ τῆς ὀλιγαρχικῆς συνθέσεως τοῦ Κοινοβουλίου, κατὰ τῆς πλουτοκρατίας, τὴν ὁποίαν ἐλπίζομεν νὰ θέσωμεν τέλος εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς αἰθούσης ταύτης. Μέχρι τοῦδε ἡ Βουλὴ παρουσίαζε βάθος χρηματιστηρίου. Τίς δὲ ἐκ τῶν πλουτοκρατῶν βουλευτῶν παρητήθη μέχρι τοῦδε τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεώς του, πλὴν ἑνὸς ἐσχάτως τοῦ κ. Πινιατώρου; Τὸν πόλεμον κατὰ τῆς αὐξήσεως διεξείρει ἡ ἀντιπολίτευσις ἐν συμμαχίᾳ μὲ τὴν πλουτοκρατίαν. Ἐὰν ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τοὺς τιμαριούχους θὰ κατηργεῖτο πᾶσα ἀποζημίωσις. Οἱ ἐντολεῖς μας δὲν μᾶς εἶπον νὰ μείνωμεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀθλιότητος, μᾶς εἶπον μόνον — ἐργασθῆτε. Μένοντες ὑπὸ οἰκονομικὴν στε-

νοχωρίαν, θὰ προστρέξωμεν μοιραίως εἰς τὴν πλουτοκρατίαν πρὸς ἀνακούφισιν, ἀλλὰ μὲ ἐνεχυριασμὸν τῆς συνειδήσεως ἡμῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον. Τοῦτο βεβαίως δὲν τὸ ποθεῖ ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Ἡ Βουλή, ἄνευ ἀπαλλαγῆς τοῦ βουλευτοῦ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν νόσον, θὰ μείνῃ ἀσφαλῶς καὶ θὰ γίνῃ πρυτανεῖον καὶ μονοπώλιον ὡρισμένων τιμαριωτικῶν οἰκογενειῶν καὶ τῶν πλουτοκρατικῶν ὄγκων. Ποῖοι θὰ εἶνε τότε οἱ πραγματικοὶ καὶ ἀληθεῖς ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ :

Ν. Δημακοπούλου (7. 5′). Λέγων ὅτι θὰ ἐνδιατρίψῃ εἰς τὸ θεωρητικὸν μέρος τοῦ ζητήματος, ἀναφέρει χωρίον τοῦ Ἀριστοτέλους καθ' ὃ οὐ μόνον «ἀριστίνδην, ἀλλὰ καὶ πλουτίνδην»—δηλ. δι' ἀμοιβῆς τῶν μελῶν—πρέπει νὰ συγκροτῆται ἡ Βουλή, λέγει ὅτι ὁ Περικλῆς, προϊστάμενος τῆς δημοκρατικῆς μερίδος τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ἣν ἀνῆκον οἱ ἐργάται καὶ οἱ ἄποροι, ἀντιθέτου ὄντος τοῦ Κίμωνος, ἐθέσπισε τὴν χρηματικὴν ἀμοιβὴν τῶν βουλευτῶν, πρὸς λαϊκωτέραν συγκρότησιν τῶν Βουλῶν, ἡ δὲ ἀμοιβὴ ἐδίδετο καθ' ἡμέραν ἐξαιρουμένων τῶν ἀπουσιαζόντων. Ἀναφέρει γνώμας περὶ μὴ οἱασδήποτε ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν, κηρύσσεται ὑπὲρ τῶν 4.000 δραχ., ὡς ἀποζημιώσεως, λέγων ὅτι ἐν τῷ παρελθόντι διὰ καταχρήσεως, δηλ. διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐκτάκτου Συνόδου πολλάκις ἡ ἀμοιβὴ ἔφθασεν εἰς τὸ ποσὸν αὐτό. Λέγει ὅτι οὕτω θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως ὑπὸ τὸν ὅρον κρατήσεως ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως δι' ἀναιτιολόγητον ἀπουσίαν. Λέγει ὅτι ἐν Δανίᾳ, Νορβηγίᾳ, Σαξωνίᾳ, Πρωσσίᾳ, Βουλγαρίᾳ, Ρουμανίᾳ πληρώνονται ἡμερησίως.

Δ. Χρυσοσπάθης (7. 26′). Δὲν δυνάμεθα νὰ κανονίσωμεν τὰ τῆς ἰδικῆς μας ἀποζημιώσεως, ἐνῷ κανονίζομεν ὅλας τὰς ἄλλας ; Πρέπει νὰ ἀκολουθῶμεν τυφλῶς τὴν κοινὴν γνώμην, ἥτις ἤδη, παρασυρθεῖσα ὑπὸ ἀγνοούντων τὴν πραγματικότητα δημοσιογράφων, παρίσταται ἐν μέρει ὡς δυσμενὴς εἰς τὴν αὔξησιν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως ; Ἀλλὰ, πόλεμος κατὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως, εἶνε πόλεμος κατ' αὐτῆς τῆς θεμελιώδους ὑποστάσεως τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, διότι ἡ οἰκονομικὴ ἀνάγκη θὰ ἄρῃ ἐκ τοῦ μέσου τῆς πολιτικῆς τοὺς ἀπορωτέρους, τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας τὴν ἀστικὴν τὴν

ἐργαζομένην τάξιν, τοὺς προερχομένους ἐξ αὐτῆς καὶ θὰ ἀποτελῆται μᾶλλον ἀπὸ ἀντιπροσώπους μιᾶς τάξεως, τῆς πλουτοκρατικῆς, καὶ οὕτω οὐσιαστικῶς Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα δὲν θὰ ἔχωμεν.

Ἀναφέρει ἐν τέλει λεπτομερῶς τὰ καθ' ἕκαστον ἔξοδα ἑνὸς βουλευτοῦ ἐν Ἀθήναις.

Α. Δημακόπουλος (ὥρα 8—17′). Αἱ κατηγορίαι τῶν ἐκτὸς μάχης κομμάτων κατὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως προέρχονται μόνον ἐκ πνεύματος ἀντιπολιτεύσεως, ἰδιαιτέρως ὅσοι ἐξ αὐτῶν θεωροῦσι βεβαίαν τὴν νέαν εἴσοδόν των ἐνταῦθα, μᾶς ὠθοῦσιν εἰς ψήφισιν ὑπὲρ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως. Ὁ θεσμὸς τοῦ βουλευτικοῦ μισθοῦ ἀποβλέπει ἀκριβῶς εἰς τὸ νὰ ἀντιπροσωπεύωνται ὅλαι αἱ τάξεις, ἀποβλέπει κυρίως εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἀστικῶν καὶ ἐργατικῶν τάξεων. Εἰς τὰς παλαιὰς Βουλάς μας βλέπομεν τριῶν εἰδῶν βουλευτάς, τοὺς πλουτοκράτας, εἰσερχομένους εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἐξαγορασμῶν, τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ καλουμένους «τσελιγκάρχας», οἵτινες προσεπορίζοντο τὰς δαπάνας διὰ τρόπου κατ' οὐσίαν ἐπιζημίου εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, καὶ τὰ λεγόμενα «κοπέλλια», προσλαμβανόμενα ὑπὸ τῶν πρώτων ἢ τῶν δευτέρων καὶ συντελοῦντα ὅπως ἀνίκανοι ἐξ αὐτῶν γίνωνται Ὑπουργοί. Ποῦ λοιπὸν ἡ ἀντιπροσώπευσις τῶν καθαρῶς λαϊκῶν καὶ ἐργατικῶν τάξεων ;

Ἡ παρουσία τοῦ βουλευτοῦ ἐν Ἀθήναις εἶνε ἀναγκαία καὶ εἰς χρόνον μὴ ἐργασίας τῆς Βουλῆς—καὶ λόγῳ ἰδιαιτέρων νομίμων συμφερόντων τῶν ἐκλογέων του καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οὗτος ἀντιπροσωπεύει γενικῶς ὅλον τὸν λαὸν καὶ τὸ Ἔθνος. Δὲν δύναται νὰ περικλεισθῇ πραγματικῶς τὸ ἔργον τοῦ βουλευτοῦ εἰς ἁπλῆν παρουσίασιν καὶ ὁμιλίας ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ. Φρονῶ δὲ ὅτι, ὁριζομένης ἅπαξ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως, τὸ ποσὸν αὐτῆς, ἐξερχόμενον τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἀνήκει εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Βουλῆς, καὶ δὲν εἶνε ἀξιοπρεπὲς διὰ τὸ Σῶμα νὰ ὁρισθῇ κράτησις ἐπὶ εἰσαγωγῇ πάλιν εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, λόγῳ ἀπουσιῶν τοῦ βουλευτοῦ. Ἱδρύσωμεν λοιπὸν ταμεῖον περιθάλψεως τῶν βουλευτῶν καὶ εἰς αὐτὸ ἂς εἰσάγωνται αἱ κρατήσεις ἐκ τῶν ἀπουσιῶν. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο κηρύσσομαι καὶ ἐγώ

ὑπὲρ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν 5,000. Ἂς μὴ προσέξωμεν εἰς τὰς ἔξωθεν φωνασκίας.

Μ. Γαλινος (ὥρα 8). Λέγει ἡ Γραφή: «Ὁ ἐν τῷ ναῷ ἐργαζόμενος ἐκ τοῦ ναοῦ τραφήσεται». Λέγει ἡ Γραφή: «Ἂν πρόκειται νὰ σκανδαλίσω τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέας εἰς τὸν αἰῶνα». Δὲν δυνάμεθα νὰ παρίδωμεν τὴν κοινὴν γνώμην, ἔπρεπε προηγουμένως νὰ διαφωτισθῇ περὶ τῆς πραγματικότητος. Καὶ θὰ ἐδεικνύετο ποῖαι ὑπερβασίαι ἐν τῇ ἀποζημιώσει ἐγένοντο ἐν τῷ παρελθόντι διὰ τῆς γνωστῆς μεθόδου τῆς ἐκτάκτου Συνόδου. Ἀλλὰ νῦν πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς διατήρησιν τοῦ ἠθικοῦ τῆς παρούσης Βουλῆς, τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, διότι ἐκμεταλλεύσεις θλιβερώταται παρὰ τῆς Ἀντιπολιτεύσεως γίνονται εἰς ἄλλα σημεῖα καὶ θὰ προστεθῇ εἰς αὐτὰ καὶ τοῦτο. Ἂς ἔλθωσι τοὐλάχιστον ἐνταῦθα ὡπλισμένοι μὲ πᾶν πραγματικὸν στοιχεῖον, ὥστε νὰ φωτισθῇ τελείως τὸ ζήτημα, οἱ ὑπολειπόμενοι νὰ ὁμιλήσωσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ χωροῦμεν κατόπιν ἀναλόγως.

Ι. Τσιριμωκος (ὥρα 8. 6′). Δὲν ἦτο βουλιμία τῶν βουλευτῶν τὸ μέτρον τῶν ἐκτάκτων Συνόδων, ἦτον ἀνάγκη. Ἐντιμώτατοι ἀρχηγοὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων ἔβλεπον ὅτι συνεργάται των πολύτιμοι, ἐγκριτώτατα μέλη τῆς Βουλῆς δὲν ἠδύναντο νὰ παραμένωσιν ἐνταῦθα, λόγῳ οἰκονομικῷ. Κατόπιν μόνον ἐγένετο κατάχρησις τοῦ μέσου πρὸς συγκράτησιν τῶν πλειοψηφιῶν. Οὕτω κατὰ τὴν παρελθοῦσαν δεκαετίαν ἐδιπλασιάσθη καὶ ἐτριπλασιάσθη ἡ ἀποζημίωσις τῶν βουλευτῶν. Τὸ γνωρίζουσι τοῦτο οἱ καπηλευόμενοι τὸ ζήτημα ἐκτὸς τῆς αἰθούσης ταύτης. Εἶχε προταθῇ ἀρχικῶς, ὑπὸ τῆς πρώτης Ἐπιτροπῆς, καὶ ἡ ἀναθεώρησις τοῦ ἄρθρου περὶ ἀποζημιώσεως, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ δίδεται αὕτη ἐτησίως. Τὸ ἐτήσιον προὐτάθη πρὸς ἀποκοπὴν τοῦ κακοῦ τῶν ἐκτάκτων Συνόδων.

Ἡ Συνταγματικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν τῷ προσχεδίῳ της παρεῖδε τὸν ὅρον τοῦ ἐτησίου τῆς ἀποζημιώσεως.

Αἱ 5,000 ἐτησίως μίλιες ἐπαρκοῦσι, κατὰ τὴν ἀδίσπαστον γνώμην μου, εἰς στοιχειώδη συντήρησιν τοῦ Βουλευτοῦ ἐνταῦθα. Σπανίως, κύριοι, οἱ Ἕλληνες Βουλευταὶ καταγγέλθησαν δι' ὅσα κατηγγέλθησαν Βουλευταὶ ὁμόρων κρατῶν, ἄτινα Κράτη ἐμνημόνευσέ τις Βουλευτὴς πρὸ ὀλίγου

διὰ νὰ μᾶς παραδειγματίσῃ. Οἱ Ἕλληνες Βουλευταὶ ὑπῆρξαν ἔντιμοι ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν κοινῶν, ἔντιμοι κατὰ κανόνα. Πρὸ ἐξαιρέσεων τινῶν δὲν δύναταί τις νὰ σταματίσῃ τόσον τὸ πρῶτον εἶνε ἐπικρατέστερον. Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι εὑρισκόμεθα ἐν ἀφετηρίᾳ ἠθικῆς πολιτικῆς ἀναγεννήσεως, ἂς μὴ ἀφίσωμεν ἡμεῖς ἤδη τοὺς ἐντίμους Βουλευτὰς τοῦ μέλλοντος ἕρμαια τῆς πενίας καὶ τῆς δυστυχίας. Περιφρονήσωμεν τὰς συνεπείας τῆς δημαγωγίας. Ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἄλλως τὸ Κοινοβούλιον θὰ γίνῃ νομὴ τῶν ἰσχυρῶν κατὰ τὴν ὕλην, κατὰ τὸ χρῆμα, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων οἵτινες θεωροῦσι τὸ ἀξίωμα ὡς μέγα καὶ μοναδικὸν μέσον ἐκμεταλλεύσεως. Τὸ ἀληθὲς πλήρωμα τοῦ λαοῦ θὰ μένῃ ἀναντιπροσώπευτον. Φρονῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν κοινὴν γνώμην τῆς Βουλῆς καὶ κηρυσσομένη ὑπὲρ τοῦ μέτρου τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως, ἂς εἶνε βεβαία ὅτι παρακολουθεῖ πράγματι τὴν ἀνάγκην τῆς πολιτικῆς κινήσεως.

Ε. Καλογερόπουλος (8. 20′). Ὁ πραγματικὸς λαὸς δὲν εἶνε κατὰ τοῦ μέτρου τῆς αὐξήσεως, κατ' αὐτοῦ ἀδολεσχοῦν οἱ ἄεργοι τῶν καφενείων. Διὰ τῆς προτάσεως περὶ αὐξήσεως πρόκειται νὰ νομιμοποιηθῇ τὸ κατ' ἀνάγκην γινόμενον καὶ νὰ ἀποκλεισθῇ εἰς τὸ μέλλον ἡ κατάχρησις. Διὰ τοῦ μέτρου τούτου θὰ κεντρισθῶσι πολλοὶ ἄξιοι νὰ μετάσχωσι τῶν πολιτικῶν ἀγώνων, οἵτινες ἤδη μένουσιν ἀναγκαστικῶς μακρὰν βεβαίως καὶ ἕνεκα τοῦ οἰκονομικοῦ λόγου. Οὕτω θὰ ἀποφύγωμεν τὴν σῆψιν, τὴν ἀναπόφευκτον, ὅταν μία ὡρισμένη κοινωνικὴ τάξις κυβερνᾷ τὸν τόπον—καὶ τοῦτο γίνεται, λέγω, καὶ ἕνεκα τοῦ οἰκονομικοῦ λόγου. Κύριον δὲ αἴτιον τῆς ἀποτυχίας τῶν Βουλῶν τοῦ παρελθόντος εἶνε αὐτὸ τοῦτο, τὸ ὅτι δηλαδὴ οἱ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωποι τῆς μιᾶς μόνης τάξεως ἐκείνης, διότι οἱ τῶν ἄλλων εἰσήγοντο ἐν δυσαναλόγῳ καὶ ἀσημάντῳ μειονότητι—προσκεκολλημένοι εἰς τὸν ἀποκλειστικὸν κύκλον τῶν ἰδίων ἑαυτῶν καθωρισμένων σκέψεων καὶ συμφερόντων, δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ δημιουργήσωσι πολιτικὴν ζωὴν περιλαμβάνουσαν τὰ γενικώτερα ζητήματα καὶ τὰς ὁρίνας ἀνάγκας. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ πρό τινος ἐγένετο ὁμοία συζήτησις, ὑπεραμυνθέντος τῆς αὐξήσεως τοῦ Πρωθυπουργοῦ Μπριάν, γνησιωτάτου τέκνου τοῦ λαοῦ.

Πρέπει ν' ἀνοιχθῶσι διάπλατοι αἱ θύραι τοῦ Κοινοβουλίου πρὸς τὸν λαόν, διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς αὐτὸ πραγματικοὶ καὶ γνήσιοι ἀντιπρόσωποί του καὶ τοιοῦτοι εἶνε ἀδύνατον νὰ εὑρεθῶσιν ἐνταῦθα ἐν ἀρκοῦντι ἀριθμῷ, ἂν δὲν ἐκλείψῃ καὶ ὁ οἰκονομικὸς λόγος, τὸ οἰκονομικὸν φραγμα. Διότι οὐδεὶς σχεδὸν ἔχει τὴν αὐταπάρνησιν νὰ ἐπιδιώξῃ τὸ ἀξίωμα ἐπὶ ζημίᾳ καὶ καταστροφῇ τῶν τακτικῶν αὐτοῦ ἐπαγγελματικῶν πόρων καὶ τῆς οἰκογενείας του. Οὔτε δὲ πρόκειται διὰ τῶν 5.000 δρχ. νὰ ἐξασφαλισθῇ ἐντελῶς οἰκονομικῶς ὁ βουλευτὴς αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του—ἐὰν ἔχῃ τοιαύτην. διότι διπλάσιον ποσὸν ἀπαιτεῖται διὰ τὸν ἄνετον βίον βουλευτοῦ ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τοῦ νὰ μὴ δαπανᾷ ἐξ ὁλοκλήρου ὁ βουλευτὴς ἐξ ἰδίων. Τὰ παραδείγματα δὲ ἐκ τῶν ἄλλων Βουλῶν δὲν ἀρκοῦν, διότι ὑπάρχουν καὶ χῶραι ὅπου ἡ ἀποζημίωσις εἶνε κάτω τῶν 5,000, ἀλλὰ ἔχομεν καὶ τὴν Ἀργεντινὴν δημοκρατίαν μὲ 75,000 ἀποζημίωσιν τοῦ βουλευτοῦ. Πρέπει πρὸ πάντων νὰ τηρήσωμεν πάσῃ θυσίᾳ τὸ γόητρον τοῦ Σώματος ἡμῶν. Καὶ τὸ γόητρον τοῦτο θὰ τηρηθῇ ἐὰν περιφρονήσωμεν ἐνδεικτικῶς πὰς δημοκοπικὰς καὶ παραπλανητικὰς κραυγὰς τῶν ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τούτου καὶ ἀποδείξωμεν ὅτι ἔχομεν τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἱστορικῶν περιστάσεων, ἃς ρυθμίζομεν.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8ην καὶ 45' ὥραν.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρα 10. 30' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Δ. **Δραγούμης** (10. 35'). Ἀγαγνωρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τῶν βουλευτῶν τῆς οἰκονομικῆς ἀδυναμίας, τὴν ὁποίαν οἱ ἐπιτήδειοι δύνανται νὰ ἐκμεταλλεύωνται, ἐξετάζων δὲ τὰ τῶν ἀποζημιώσεων ἐν τῷ παρελθόντι εὑρίσκει ὅτι πολλάκις συνέβησαν ἀκολασίαι διὰ τῆς παροχῆς μεγάλων προσθέτων ἀποζημιώσεων. Ἀναγινώσκει εἶτα πίνακα, ὃν ἔχει κρατήσει, μετὰ λεπτομεροῦς ἀναγραφῆς τῶν ἀποζημιώσεων ἃς ἔλαβον οἱ Βουλευταὶ ἐν παρελθούσαις συνόδοις καὶ συνιστᾷ ἔστω καὶ μικρὰν ἀκόμη θυσίαν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν μεθόδων τοῦ παρελθόντος. Ἐξακολουθῶν ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἀποζημίωσις θὰ ἠδύ-

νατο ν' αὐξηθῇ μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 4800 δρ., ποσοῦ, τὸ ὁποῖον εὑρίσκει ἁρμόζον εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς σημερινῆς ζωῆς καὶ προβλέπει εὐέλπις εἰς τὸ μέλλον ἀφοῦ ἡ Βουλὴ αὕτη παρέσχεν ἤδη ἐργασίαν κατάλληλον ὅπως διατηρηθῇ 20 τοὐλαχιστον ἔτη.

Τὰ πάντα, λέγει, σήμερον δημοκρατοῦνται, ἡ ἰδέα δ' αὕτη τῆς δημοκρατοποιήσεως τοῦ Κοινοβουλίου καθιστᾷ ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην τῆς παροχῆς τῆς συντηρήσεώς των εἰς τοὺς Βουλευτάς. Ὁ χυμὸς ὁ ζωοποιῶν τὸ δένδρον ἔρχεται ἐκ τῶν κάτω, τὸ σφρῖγος δὲ καὶ ἡ δύναμις τῆς νεότητος καὶ τῆς ῥώμης τῆς ἐκ τῶν ἐργατικῶν καὶ ἀστικῶν τάξεων εἶνε ἡ παρασκευάζουσα ἰσχυροτέρας τὰς γενεὰς καὶ ἡ προσδίδουσα δύναμιν καὶ εἰς τοὺς παλαιοτέρους. Καταλήγων συνιστᾷ ὅπως ἀπαλειφθῇ ἡ δευτέρα παράγραφος καθ' ἣν «παραίτησις ἀπὸ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως δὲν ἐπιτρέπεται».

Α. **Μαυροκορδάτος** (11.17'). Κηρύσσεται κατὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως, διότι ἡ Βουλὴ αὕτη ἦλθε ν' ἀνορθώσῃ τὴν κατάστασιν καὶ οὐχὶ νὰ ἐπιβαρύνῃ ἐπὶ μᾶλλον τὸν λαόν. Τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα δὲν εἶνε χρηματικὸν ἀλλὰ μόνον τιμητικόν. Ὁ λαὸς ἀξιοῖ ἤδη θυσίας παρὰ πάντων, θὰ ἤρμοζε δὲ μᾶλλον ὅπως περιορισθῇ ἡ ἀποζημίωσις εἰς 1500 δραχμὰς καὶ καταβληθῇ προσπάθεια ὅπως ἀνακουφισθῇ ὁ λαὸς διὰ τῆς φορολογίας τοῦ κεφαλαίου.

Σ. **Ἀγγελόπουλος** (11.30'). Ὑποστηρίζει τὴν ὑποβληθεῖσαν τροπολογίαν του περὶ αὐξήσεως τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως.

Ι. **Πατσιμπάκης** (11.35'). Πρὸ πάσης ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Κράτους ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ἀφ' ἑτέρου, ἡ ὁποία θὰ κατηγορήσῃ τοὺς βουλευτὰς ὅτι συσσωρεύουσιν ἐρείπια ἐπὶ τῶν ἐρειπίων, τὰ ὁποῖα ἦλθον ν' ἀνορθώσουν.

Ν. **Κοντογούρης** (11.40'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης ὅπως πᾶσαι αἱ τάξεις ἀντιπροσωπεύωνται ἐν τῇ Βουλῇ καὶ δέχεται ὡς ἀναπόφευκτον τὴν αὔξησιν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως καὶ τὸν καθορισμὸν ταύτης εἰς 6000 δραχμῶν. Οὐδείς, λέγει, θὰ τολμήσῃ νὰ κατηγορήσῃ τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ σπατάλῃ, διότι ἐκεῖνοι οἱ-

τινες θὰ ἐπόθουν τοιοῦτό τι εὑρίσκονται ἐκτὸς τοῦ ἐπιπέδου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου μετὰ κύρους θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐλέγξῃ καὶ νὰ κατηγορήσῃ.

Πρόεδρος τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Μέρμηγκας.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως), Παρατηρεῖ ὅτι ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐκθέσῃ τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, ὅτι δὲ δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκτεθῇ αὕτη τὴν ἑσπέραν ταύτην, ἀφοῦ καὶ ἄλλοι βουλευταὶ εἶνε ἐγγεγραμμένοι ὅπως ὁμιλήσουν. Ἕνεκεν τούτου προτείνει ὅπως συνεχισθῇ ἡ συζήτησις τὴν προσεχῆ Παρασκευήν.

Γ. Πώπ φρονεῖ ὅτι δὲν εἶνε συμφέρον οὔτε τῆς Κυβερνήσεως ἀλλ' οὔτε καὶ τῆς Βουλῆς τὸ ν' ἀπέλθῃ ἡ Βουλὴ χωρὶς ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Μ. Δαζέας. Ἡ ἀναβολὴ ἐπιβάλλεται ἀκριβῶς διότι τὸ ζήτημα συνδέεται πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Σώματος.

Ε Κουλουμβάκης. Ἐκφράζει τὴν ἔκπληξίν του διότι γίνεται λόγος περὶ κομμάτων καὶ περὶ Κυβερνήσεως ἐνῷ περὶ οὐδετέρου ἐκ τούτων πρόκειται. Διότι ἐνταῦθα ὑπάρχει Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ ἥτις συζητεῖ ἤδη περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ συγκροτοῦνται αἱ Βουλαὶ τοῦ μέλλοντος.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ εἶτα τὴν Βουλὴν ἐὰν συναινῇ ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται ὥρᾳ 12.15' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ο'

Τῆς 21 Ἀπριλίου 1911.

Ὥρᾳ 5.25' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Οἱ κάτοικοι

Ἀριστομένους καταγγέλλουσι τὸν ἐφημέριόν των Ἀγγελῆν Ἀνδρικόπουλον ὡς διάγοντα βίον σκανδαλώδη. 2) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Παληαμπέλων τοῦ δήμου Ἀνακτορίων παρακαλοῦσιν ὅπως διαταχθῇ ἐπιτροπὴ καὶ μεταβῇ καὶ ἐξετάσῃ ἐπιτοπίως τοὺς νῦν καὶ πρώην ἐνοικιαστὰς τῶν λειβαδίων των. 3) Ὁ κτηματικὸς Σύλλογος «Παλαιὰ Οἰχαλία» ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος. 4) Τὰ ἐν Καλάμαις σωματεῖα ζητοῦσιν ὅπως μὴ φορολογῶνται τὰ σφαζόμενα ζῷα κατὰ τὸ Πάσχα δι' οἰκιακὴν χρῆσιν. 5) Ὁ Παναιγειρατικὸς Σύλλογος «Πρόοδος» ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος. 6) Ὁ ἐκ Φαρσάλων Β. Ἀναστασόπουλος καταγγέλλει τὸν πρώην ἐν Ὀδησσῷ πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κ. Φοντάναν ὡς μὴ διαχειρισθέντα καλῶς τὸ κληροδότημα τοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ ἀποθανόντος ὁμογενοῦς κ. Συνοδινοῦ. 7) Ἡ ἐν Ἀθήναις ἀλληλοβοηθητικὴ ἀδελφότης τῶν τυπογράφων ὑποβάλλει ὑπόμνημα. 8) Διάφοροι καταστηματάρχαι τῆς συνοικίας «Βάθεια» ὑποβάλλουσι παράπονα διὰ τὴν διπλῆν γραμμὴν τῶν τροχιοδρόμων, ἐν τῇ στενῇ ὁδῷ Καματεροῦ.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ παγίας προκαταβολῆς τοῦ Στρατοῦ ὑποβάλλει τὴν ἔκθεσίν της.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων.

Ε. Κουλουμβάκης ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως λαμβάνων τὸν λόγον παρακαλεῖ ὅπως προταχθῇ ἡ ἐπερώτησίς του ὑπ' ἀριθ. 169.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) παρακαλεῖ ἐπίσης ὅπως προταχθῇ ἡ ἐν λόγῳ ἐπερώτησις.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) ζητεῖ ὅπως μὴ διακοπῇ ἡ ἀρξαμένη ἤδη περὶ Ἐνιαίας συζήτησις ἀλλ' ὅπως συζητηθῇ ἡ ἐπερώτησις τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας μετὰ τὴν περὶ Ἐνιαίας συζήτησιν.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τοῦτο καὶ ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Παναιγειρατικοῦ Συλλόγου ἡ «Πρόοδος» ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος Ἑταιρεία.

Π. Ἠλιόπουλος. Ἐκθέτει ἐν συνόψει τὴν ἱστορίαν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος, ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ἡ πολιτειακὴ προστασία τῆς σταφίδος ἦτο πραγματικωτέρα·

λέγει ὅτι λόγῳ τῆς ἐν Γαλλίᾳ φιλοξήρας ηὐξήθη ἡ τιμὴ αὐτῆς καὶ ἐπεδόθησαν ἕνεκα τούτου εἰς σταφιδοφυτείας ὥστε ἡ παραγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς 400 ἑκατομμύρια ἑ. λ. ἐξ ὧν τὰ 150 καταναλίσκονται εἰς Γαλλίαν, τὸ ἐπὶ πλέον εἰς ἄλλα μέρη τοῦ Κόσμου πρὸς βρῶσιν. Ἀλλ' ἡ Γαλλία κατεπολέμησε τὴν φιλοξήραν καὶ ἐπέτυχεν ὥστε ἡ παραγωγὴ τῶν οἴνων της νὰ γίνῃ αὐτάρκης, καὶ οὕτω ἀπεκλείσθη ἐν Γαλλίᾳ ὡς καὶ ἐν Ρωσσίᾳ ἡ σταφὶς, ἕνεκα τούτου κατέπεσεν ἡ τιμὴ αὐτῆς ἀπὸ 300 δραχμὰς εἰς 40 μόνον, δι' ὧν δὲν ἐκαλύπτοντο οὔτε μέρος τῶν ἐξόδων τῆς καλλιεργείας. Παριστᾶ τὴν δυσχέρειαν εἰς ἣν περιέστησαν οἱ κτηματίαι, καὶ διὰ νὰ μετριάσουν τὴν κρίσιν ἐπενοήθη ἡ Παρακράτησις, διεμαρτυρήθη τότε ὁ ἀείμνηστος Χ. Τρικούπης κατὰ τῆς ἰδέας ταύτης καὶ ὑπέδειξεν ὅτι ἡ σταφὶς πρέπει νὰ λυθῇ διὰ τῆς σταφίδος, δὲν εἰσηκούσθη ὅμως καὶ ἐψηφίσθη ὁ θεσμὸς τῆς παρακρατήσεως, ὅστις ἐπέφερε ποιάν τινα βελτίωσιν, καὶ δι' αὐτῆς ἐρρίφθη ἡ ἰδέα τῆς ἀνιδρύσεως τῆς Σταφιδικῆς Τραπέζης· ἐπαινεῖ τὴν ἐπίνοιαν αὐτῆς, ἀτυχῶς ὅμως τὰ τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς παρέδωκεν ὁ δημιουργὸς αὐτῆς εἰς τὴν ὀχλοκρατίαν καὶ οὕτω ἐμηδενίσθησαν μεγάλα κεφάλαια. ἅτινα θὰ προελαμβάνοντο ἂν τὸ πρῶτον διοικητικὸν Συμβούλιον ἤθελεν ὁρισθῇ διὰ τοῦ Νόμου, καὶ ἐὰν ἤθελεν ἀπαγορευθῇ ὁ δανεισμὸς καὶ αἱ περαιτέρω φυτεῖαι. Κατὰ τὸ 1905 ἐπενοήθη ἡ σύστασις τῆς Προνομιούχου, δυστυχῶς κατὰ τὴν σύναψιν καὶ τὴν ψήφισιν αὐτῆς οὔτε ἡ τότε Βουλὴ οὔτε ἡ Κυβέρνησις ἐφρόντισαν ν' ἀσφαλίσουν τὰ συμφέροντα τῶν κτηματιῶν, 1) διότι ἐδέχθησαν νὰ συνομολογήσουν τοιαύτην σύμβασιν μὲ ἀνεπαρκὲς κεφάλαιον 2) διότι ἐπέτρεψαν τὴν διανομὴν κερδῶν πρὶν ἡ σχηματισθῇ ἐπαρκὲς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, 3) διότι ἐπέτρεψαν τὴν ἔκδοσιν 80 χιλ. ἰδρυτικῶν τίτλων οἱ ὁποῖοι ἐχρησίμευσαν διὰ τὴν ἄλωσιν συνειδήσεων· καὶ οὕτω ἔκτοτε διαχειρίζεται τὰ τῆς σταφίδος καὶ ἐκτελεῖ τὴν σύμβασιν ὅπως θέλῃ χωρὶς νὰ ἐποπτεύηται παρ' οὐδενός. Ἐπικρίνει τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἑκάστοτε Κυβερνήσεων καὶ τὴν ἔλλειψιν πάσης ἐποπτείας πρὸς εἰλικρινῆ καὶ πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως οὓς ἀναφέρει καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἐνῷ οἱ κτηματίαι πληρώνουν ἀνελλειπῶς τὸ χαράτζι πρὸς τὴν Προνομιοῦχον, αὕτη ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της δὲν παρέλειψε νὰ παραβῇ τὰς ὑποχρεώσεις της, καὶ δικαστικῶς πλέον, εἶνε βεβαιωμέναι αἱ παραβάσεις αὐτῆς. Ἀναγινώσκει τὰ σχετικὰ βουλεύματα, ὡς καὶ διάφορα συμβόλαια. Ἔχει καθῆκον ἡ Βουλὴ νὰ προστατεύσῃ τοὺς κτηματίας, καὶ νὰ ἄρῃ τὴν ὑπόνοιαν αὐτῶν ὅτι οὐδὲν δύνανται νὰ γίνῃ, διότι οἱ διέποντες τὰ τῆς Προνομιούχου εἶνε ἰσχυροὶ καὶ ἐπομένως ἀνώτεροι τοῦ Νόμου. Ἐπῆλθε διαζύγιον μεταξὺ τῶν κτηματιῶν καὶ τῆς Ἑταιρίας.

Πρὶν ἡ προβῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἔκπτωσιν πρέπει νὰ προπαρασκευάσῃ ἐν μέτρον ἀνάλογον τὸ ὁποῖον νὰ διαδεχθῇ τὴν ὑφισταμένην κατάστασιν καὶ κατὰ τὴν κρίσιν του πρέπει νὰ ληφθῶσι τὰ ἑξῆς μέτρα· 1) Νὰ σχηματισθῇ μία ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν μέσων δι' ὧν θὰ ἀντιμετωπισθῇ ἡ κρίσις της ἐκ τῆς ἐκπτώσεως. 2) Νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς ἐξευρέσεως τρόπου διὰ τὴν παγίαν λύσιν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος. 3) Νὰ διαταχθῇ διοικητικὴ ἀνάκρισις ὅπως βεβαιωθῶσιν αἱ ὑπερβασίαι. 4) Νὰ διορισθῇ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος πρόσωπον ἱκανόν. 5) Νὰ διορίζωνται ἐφεξῆς σύμβουλοι, οἵτινες νὰ λογοδοτῶσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεχειρίσθησαν τὴν ἐντολὴν αὐτῶν

Ὁ Βουλευτὴς Ἐξετάζει διὰ μακρῶν τὸ ζήτημα καὶ ἀναπτύσσει τὸν τρόπον καθ' ὃν λειτουργεῖ ἡ Ἐνιαία ὡς καὶ τὰ περὶ χορηγήσεως δανείων ἐπὶ ἐνεχύρῳ σταφιδοκάρπου κατὰ τὸ σταφιδικὸν ἔτος 1908—1909. Ἀναφέρει διάφορα ὀνόματα κτηματιῶν καὶ ἐμπόρων καὶ ἐρωτᾷ τοὺς ἀντιφρονοῦντας ἐὰν πράγματι οὗτοι ὑπῆρξαν ὄργανα τῆς Προνομιούχου ἀναλαβόντες διὰ λογαριασμόν της τὰ ἑαυτῶν ἐνέχυρα. Ἀναφέρει ἀκολούθως τὰ τῆς μηνύσεως κατὰ τῆς ἑταιρείας καὶ τὰ τοῦ ἐκδοθέντος βουλεύματος.

Ἡ δικογραφία λέγει ὅτι τὰ ἐνέχυρα ἀνελήφθησαν καὶ ἡ Ἑταιρεία ἐπληρώθη. Τὸ βούλευμα περιέχει ἀνακριβείας. Ἀναφέρει ὁ Εἰσαγγελεὺς ἐν τῷ σκεπτικῷ. καὶ ὅτι ἡ Ἑταιρεία μετεχειρίσθη ἰδικούς της ἐμπόρους πρὸς ἀγορὰν τῶν ἐνεχύρων. Οἱ πραγματογνώμονες ὅμως, οἱ ἐξελέγξαντες τὰ βιβλία τῆς Ἑταιρείας, βεβαιοῦν τὸ ἀντίθετον, ἐνῷ ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς δὲν ἔλαβεν οὐδόλως ὑπ' ὄψιν τὴν βεβαίωσιν ταύτην, τοὐναντίον ψευδῶς βεβαιοῖ ὅτι καὶ ἡ πραγματογνωμοσύνη καταλήγει εἰς βεβαίωσιν τῶν παραβάσεων.

Ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπάρχει διάταξις καθ' ἣν τιμωρεῖται ποινικῶς, ἢ δι' ἐκπτώσεως, τὸ καταγγελλόμενον κατὰ τῆς Ἑταιρείας. Δύναται δὲ νὰ συγχωρηθῇ ἡ ἐξάγνοίας τῶν πραγμάτων δημιουργία ἀδικήματος καθ' ὃν χρόνον 50,000 κτηματιῶν ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν Ἑταιρείαν ὡς σώτειραν· Συνέπεια τοῦ βουλεύματος τούτου ὑπῆρξεν ἡ κατάλυσις τοῦ Κράτους Ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς ἐδημοκόπησε δικαστικῶς. Τὴν λανθάνουσαν καὶ διεθνῆ οὕτως εἰπεῖν ἐχθρότητα μεταξὺ τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ τοῦ κτηματικοῦ κόσμου τὴν ἐξῆψεν ὁ κ. Εἰσαγγελεύς. Ἡ δημοσία τάξις οὕτω διεσαλεύθη. Πλοῖον ἐν Φιλιατραῖς ξένου ὑπηκόου ἠμποδίσθη διὰ δυναμίτιδος νὰ παραλάβῃ φορτίον, τραῖνα σιδηροδρομικὰ παρημποδίσθησαν καὶ ἀπεκλείσθησαν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγένοντο.

Ἐγένοντο ὄντως καὶ παραβάσεις τινὲς παρὰ τῆς Ἑταιρείας ὑπὲρ τῶν κτηματιῶν ὁμως. Παρέλαβεν ἡ Ἑταιρεία σταφιδόκαρπον μὴ καλῶς κεκαθαρμένον κλπ. ὡς λέγει ἡ σύμβασις ἄρθρον 19, καὶ εἴχομεν μάλιστα ἐκ τούτου καὶ διαμαρτυρίας ἐξ Ἀμερικῆς. Ἐγένετο δὲ τοῦτο ἀφορμὴ καὶ νὰ ψηφισθῇ διάταξις ἐπὶ Ὑπουργοῦ τοῦ κ. Εὐταξίου, περὶ εὐρυτέρου ἐλέγχου τῆς ποιότητος. Ἐν Μεσσηνίᾳ 15—20 ο)ο ὕδατος ἀρίεται εἰς τοὺς κόκκους τῆς σταφίδος, παραλαμβάνει δὲ τοιαύτην σταφίδα ἡ Ἑταιρεία ἐκ φόβου βίας. Ἡ Ἑταιρεία δὲν εὑρίσκει προστασίαν, διότι Κράτος κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν καὶ ἀποστολὴν αὐτοῦ δὲν ἔχομεν ἡμεῖς. Ἡ Ἑταιρεία ἔχει ὑπέρτατον συμφέρον νὰ τηρῇ τὴν σύμβασιν. Δὲν ἀποκρούω τὴν γνώμην νὰ σχηματισθῇ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐξελέγξῃ τὰ κατὰ τὴν Ἑταιρείαν καὶ δέχομαι νὰ ἐκπέσῃ αὕτη, ἂν εἶνε ἔνοχος καὶ ἐπιζήμιος.

Τὴν δράσιν τῆς Ἑταιρείας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν σταφιδικὴν κατάστασιν τῶν δύο πρώτων ἐτῶν τῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀπὸ τῆς παρακρατήσεως μέχρι τῆς Σταφιδικῆς Τραπέζης, δύνασθε νὰ κρίνετε ἐκ τοῦ ἑξῆς.

Ἐπὶ τῆς Προνομιούχου Ἑταιρείας ἐπὶ 6ετίαν δηλ. συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ παρόντος ἔτους, ἔχομεν παραγωγὴν 2 δισεκατομμύρια λίτρας μὲ μέσην τιμὴν 167 δρ. ἤτοι ἔχομεν πρόσοδον 304 ἑκατομ. δρχ. Δὲν περιλαμβάνω τὰ διάφορα κέρδη τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου, τῶν κιβωτοποιῶν, τῶν λεμβούχων κλπ. Ὁ φόρος τῆς Προνομιούχου πρὸς τὸ Δημόσιον ἀνέρχεται ἐν τῷ συνόλῳ εἰς 28.000,000 περίπου.

40,000.000 περίπου ἐπλήρωσεν οὕτω ἐν συνόλῳ ἡ Ἑταιρία, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ ὅ,τι ἐπλήρωσε διὰ τὴν Σταφιδικὴν Τράπεζαν κλπ. Πρὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἑταιρείας ὁ τόκος εἰς τὴν Πελοπόννησον εἶχε φθάσει 15 καὶ 40 τοῖς ο)ο. Ὁ Τραπεζίτης τοῦ Κτηματίου ἦν ὁ Σαραγιάντες. Πρὸ τῆς Προνομιούχου οὐδεμία Τράπεζα ἐδέχετο ἐνέχυρον ἐπὶ σταφίδος. Ἡ Προνομιοῦχος ἔδωκεν εἰς τὴν παραγωγὴν τόκον πολὺ εὐθυνότερον, ἐξήλειψε τὸν σαραγιάντην κλπ. Ἡ σταφὶς εἶνε καρπὸς φθαρτός, ἡ φθορὰ εἶνε περισσοτέρα ἀπὸ τὴν ὑπολογιζομένην ἐκ 2 ο)ο, ἡ ἀναπλήρωσις δὲ αὐτῆς ἴσως ἄγει εἰς τὰς ὑπερβασίας τινῶν ἀποθηκαρίων, ἃς οὐδόλως ἔχω ὄρεξιν ν' ἀμφισβητήσω· Ἡ σταφὶς ἔγεινεν ἤδη χαρτονόμισμα.

Ἔρχομαι εἰς τὴν γενικωτέραν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑταιρείας τῶν ἐκ τῆς διαδόσεως. Κατὰ τὴν 5ετίαν ἐδαπάνησε διὰ διαφήμησιν ἡ Ἑταιρεία 1,811.000 δραχμάς. Ἡ διαφήμησις γίνεται μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ. Τοῦτο δὲ διότι ἡ διαφήμησις δὲν εἶνε ἀποτελεσματικὴ ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔχει ἀρχὴν διαδόσεως τὸ προϊόν. ὅπως ἔχει ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ὁλλανδίᾳ. Οὕτω ἐπετάθη καὶ ἐνισχύθη ἡ διαφήμισις ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν σμικρῷ δὲ καὶ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Ὁλλανδίᾳ. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦν ὅτι διὰ τῆς ἐνεργείας ταύτης ἡ σταφὶς ἀπὸ τῆς λειτουργίας τῆς Προνομιούχου ἤρχισεν εἰσαγομένη περισσότερον εἰς Ἀγγλίαν προέκυψε δὲ αὔξησις καταναλώσεως καίτοι αἱ τιμαὶ εἶναι ὑψηλαί.

Παρὰ τῶν βουλευτῶν Ψαρρῶν κ. Γ. Ἰῶπ καὶ Ἀρκαδίας κ. Χ. Βοζίκη ὑποβάλλεται πρότασις περὶ ἀναθεωρήσεως τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Συντάγματος τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8ην καὶ 25'.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρᾳ 10,55' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προχθεσινῆς ὡς καὶ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Π. Βοσπορίδης** συνεχίζων τὴν ἀγόρευσίν του ἐπιλαμβάνεται τοῦ ζητήματος τῆς διαφημίσεως διὰ μακρῶν. Ὁ κατὰ τῆς Ἐνιαίας θόρυβος, λέγει εἶνε τεχνητός, διεγειρόμενος μόνον παρ' ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἡ Ἑταιρεία

ἔθηκεν ἐκποδών, ἤτοι παρὰ τῶν τοκογλύφων, τῶν προπωλητῶν καὶ τῶν μεταπρατῶν. Οἱ κτηματίαι οὐδέποτε εἶχον παράπονα κατὰ τῆς Ἑταιρείας, ἀλλὰ μόνον κατὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς. Ἀκολούθως ποιούμενος λόγον περὶ τῆς μὴ ὑψώσεως τῶν τιμῶν κατὰ τοὺς πόθους τῶν κτηματιῶν λέγει ὅτι τούτου αἴτιος δὲν εἶνε ἡ Ἑταιρεία, ἥτις μόνην ὑποχρέωσιν ἔχει νὰ σταματήσῃ τὰς τιμὰς εἰς ἓν ὡρισμένον ὅριον. Ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως ἡ ἔκπτωσις τῆς Ἑταιρείας δὲν εἶνε δυνατή, εἰμπορεῖ ὅμως ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξαγοράσῃ τὰ δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας. Καταλήγων τονίζει ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ δοθῇ ἓν τέρμα εἰς τὴν συζήτησιν σπουδαίως παραβλάπτουσαν τὰ συμφέροντα τῆς σταφιδοπαραγωγῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον «περὶ τῆς ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ ὑπηρεσίας ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν καὶ βαθμοφόρων ἐν γένει ὡς καὶ εἰδικῶν προσώπων». Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Πολλοὶ Βουλευταὶ ζητοῦσιν ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς Ἐνιαίας διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) προτείνει ὅπως, ἕνεκεν τῆς πληθώρας τῶν ἐγγεγραμμένων, δεχθῇ ἡ Βουλὴ ἵνα ἡ ἀγόρευσις ἑκάστου βουλευτοῦ μὴ παρατείνεται πέραν τῶν 20′.

Γ. Λάππας φρονεῖ ὅτι οἱ ὁμιλοῦντες δὲν προτίθενται νὰ ἐλέγξουν τὴν Κυβέρνησιν, διὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην ὑπάρχουν ἄλλα τινὰ ἄρθρα τοῦ Κανονισμοῦ, ἅτινα δέον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν, ἵνα μὴ ἡ Βουλὴ καταναλώσῃ ἐπὶ ματαίῳ τὸν χρόνον της εἰς συζήτησιν καθαρῶς ἀκαδημαϊκήν. Ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε νὰ δηλώσῃ πρὸς τὴν Βουλὴν ἂν εὑρίσκῃ ὑπάρχουσαν ἢ μὴ παράβασιν τῆς συμβάσεως. Τελευτῶν ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τῶν ἐκ τῶν σταφιδοφόρων μερῶν βουλευτῶν διότι ἡ Ἐνιαία εὑρίσκουσα ἀτιμωρησίαν ἐν τῇ Βουλῇ θὰ καταστῇ αὐθαδεστέρα εἰς καταδυνάστευσιν τῶν σταφιδικῶν βουλευτῶν.

Λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρα 12.30′ μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κοκκεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΑ′

τῆς 22 Ἀπριλίου 1914.

Τὴν 5ην καὶ 5′ τελειώνει ἡ ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου. Ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν 1) Αἴτησις τῶν κατοίκων Χωρεπισκόπων τοῦ δήμου Ἰστωναίων τοῦ νομοῦ Κερκύρας ζητούντων ψήφισιν ὑποβεβλημένου εἰς τὴν Βουλὴν ἀγροτικοῦ νομοσχεδίου. 2) Ἀναφορὰ τῶν ἐν Ρίῳ καταδίκων Δ. Βουρκογιάννη καὶ Γ. Ἀναγνωστοπούλου περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν, πληρωσάντων τὰ ἐξοδά των. 3) Αἴτησις τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Μαλακίων τῆς Κερκύρας περὶ ψηφίσεως ἀγροτικοῦ νομοσχεδίου ὑποβεβλημένου.

Α. Φωτιάδης. Ζητεῖ νὰ προταχθῇ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος περὶ βουλευτῶν ἀξιωματικῶν ὑποβληθέντος ὑπὸ τοῦ κ. Τσιριμώκου.

Ἐ'δέχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν.

Ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ ψηφίζει δι' ἀναστάσεως εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ τὸ νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως ἐδαφίων τοῦ νόμου περὶ νομοπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπειῶν, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον μόνον.

«Τὰ ἐδάφια 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ ΓΨΝΗ′ (3758) νόμου τῆς 17 Φεβρουαρίου 1911 «περὶ νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπειῶν» καταργοῦνται».

Κατὰ σύστασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, γενομένην ἀποδεκτὴν παρὰ τῆς Βουλῆς, προτάσσεται πρὸς συζήτησιν καὶ ψήφισιν διὰ τὸ ἐπείγον αὐτοῦ, τὸ νομοσχέδιον, περὶ τῆς ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ ὑπηρεσίας ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν καὶ βαθμοφόρων ἐν γένει, ὡς καὶ εἰδικῶν προσώπων», μὴ ἀναγεγραμμένον ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει.

Τὸ νομοσχέδιον, ψηφίζεται παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτη-

θείσης ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, δι' ἀναστάσεως εἰς α' συζήτησιν, κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον.

Παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Ν. Δημητρακοπούλου ὑποβάλλεται, μετ' εἰσηγήσεως. 1) σχέδιον Νόμου περὶ τῆς λειτουργίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος ἐξεταστικῶν τῶν πραγμάτων ἐπιτροπειῶν. 2) Σχέδιο Νόμου περὶ προσθήκης διατάξεως εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ΓΧΞΓ' (ἀριθ. 3663) Νόμου.

Δ. Κλάδος. Συνιστᾷ τὴν ταχίστην ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς λειτουργίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος ἐξεταστικῶν τῶν πραγμάτων Ἐπιτροπῶν, λόγῳ τοῦ ὅτι δὲν δύνανται νὰ μένουν ὑπὸ δεινὴν κατηγορίαν πρόσωπα ἔγκριτα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ δὴ καὶ βουλευταὶ ἀκόμη, ὡς ὁ συνιστῶν..

Ὄντος συμφώνου καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὴν γνώμην ταύτην, ἐὰν καὶ ἡ Βουλὴ ἤθελε συναινέσει, ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἤτις δέχεται δι' ἀναστάσεως ὅπως προταχθῇ ἡ ψήφισις νοῦ νομοσχεδίου τούτου, διὰ τὸ ἐπεῖγον αὐτοῦ.

Τὸ νομοσχέδιον, ψηφίζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς. ἐρωτωμένης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δι' ἀναστάσεως κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον, εἰς α' συζήτησιν.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος καὶ συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς.

Κ. Μέρμηγκας. (5. 48') Τὸ γλίσχρον καὶ ἡ κατάχρησις ἐν τῇ μέχρι τοῦδε ἀποζημιώσει τῶν βουλευτῶν μὲ θέτει εἰς τὴν γραμμὴν τῶν ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως ταχθέντων. Ἀλλὰ πρέπει καὶ ν' ἀντιμετωπίσωμεν τὴν ἐπίπλαστον ἐξέγερσιν τὴν παραπλάνησιν μέρους τῆς κοινῆς γνώμης, ν' ἀντιμετωπίσωμεν αὐτὴν μετὰ φρονήματος. Εἶνε ἀληθὲς δὲ ὅτι ὑπόπτως βλέπει πάντοτε τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν τοὺς διαχειριζομένους τὰ κοινὰ καὶ σκιάζει ἡμᾶς καὶ ἡ ὑπόνοια ὅτι ἐξ ἐλατηρίου ἰδίου ὀφέλους ὁρμώμεθα εἰς τὴν γνώμην ὑπὲρ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως. Δὲν δυνάμεθα νὰ παρίδωμεν τὸ πρὸς ὑμᾶς ὕποπτον τοῦτο ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ, ὅπερ ἄλλως τε γενικῶς δὲν εἶνε βλαπτικὸν καὶ ἀφοῦ μάλιστα ἤλθομεν, ἐν ἐπιγνώσει τοῦ γλίσχρου τῆς ἀποζημιώσεως, φρονῶ ὅτι δυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν τὴν σῦξησιν, ἐξαιροῦντες ὅμως ἐντελῶς οἱασδήποτε σχετικῆς προνοίας τὴν παροῦσαν Διπλῆν Βουλήν.

Α. Φωτιάδης. (5. 55') Καίτοι ὑπέγραψα τὴν πρότασιν πολλῶν βουλευτῶν περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως, ἐν τούτοις, κατόπιν ὡριμωτέρας σκέψεως ἀντιτάσσομαι ἤδη εἰς αὐτήν. Ἀντιτάσσομαι ἤδη εἰς αὐτὴν καὶ λόγῳ τῆς ἐξεγέρσεως τῆς κοινῆς γνώμης

Φρονῶ ὅτι βουλεύεσθαι εἶνε στρατεύεσθαι καὶ πᾶσα ἀμοιβὴ ὑπερβαίνουσα τὸ ποσὸν τῶν ἀναγκῶν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου εἶνε ἐπισφαλής».

Ὑποβάλλει κατόπιν ὁ κ. βουλευτὴς ἰδίαν πρότασιν.

Κ. Καλαμενόπουλος (6.16'). Ὑποβάλλει τροπολογίαν εἰς τὸ ἄρθρον 76 τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος.

Ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν τροπολογία τῶν κ. κ. Πὼπ καὶ Βοζίκη εἰς τὸ 75 ἄρθρον τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος.

Ν. Σπυρόπουλος (6. 22'). Ἡ πεῖρα τοῦ παρελθόντος μᾶς ἐπιβάλλει μέριμναν ὑπὲρ καθορισμοῦ ἐπαρκοῦς ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς βουλευτάς. Εἶχα ὑποβάλλει πρό τινος προσθήκην σχετικήν, ἥτις κατὰ λάθος εἶχε σημειωθῇ ὡς τροπολογία τοῦ 74 ἄρθρου, ἀναφερομένην εἰδικώτερον εἰς τὰ ἔξοδα παραστάσεως τοῦ ἑκάστοτε Προέδρου τῆς Βουλῆς, ἄτινα ὁρίζω ἐν τῇ προσθήκῃ εἰς 3,000 δραχμάς.

Ν. Στρατός. Κύριοι Βουλευταί, ἀναγκάζομαι νὰ μετάσχω καὶ ἐγὼ τῆς συζητήσεως, κατόπιν τῆς προσθήκης, τὴν ὁποίαν ἐζήτησεν ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος νὰ φέρῃ εἰς τὸ συζητούμενον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑποτεθῇ ὅτι τοιαύτη προσθήκη ἦτο δυνατὸν νὰ ζητηθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ τακτικοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Νομίζω, κύριοι Βουλευταί, ὅτι ἡ παροχὴ ἐξόδων παραστάσεως εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἀναγκαιοτάτη διὰ δύο λόγους, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὁ διευθύνων τὰς ἐργασίας αὐτῆς, λόγῳ τοῦ ὕψους τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ καὶ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν κατέχει ἐν τῇ Πολιτείᾳ, ὑπόκειται ἀναμφισβήτως εἰς δαπάνας ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας πάντες ἀντι-

λαμβάνεσθε· ἀλλὰ συγχρόνως, διότι, κατ' ἐμὴν κρίσιν καὶ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Σώματος, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δέον νὰ ἀπέχῃ ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἀξιώματός του.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ Βουλὴ ἔχει εὔλογον δικαίωμα νὰ ἀξιώσῃ παρὰ τοῦ Προέδρου της νὰ ἀπέχῃ τῆς ἐξασκήσεως παντὸς ἐπαγγέλματος βιοποριστικοῦ, εἶνε ὀρθὸν ἵνα εἰσαγάγῃ καὶ ἀναγράψῃ διάταξιν, διὰ τῆς ὁποίας νὰ δύναται τοὐλάχιστον νὰ ἀμείβῃ τὸν διευθύνοντα τὰς ἐργασίας αὐτῆς διὰ τὴν ἀπώλειαν τὴν ὁποίαν ὑφίσταται ἐκ τῶν καθηκόντων, ἅτινα ἀναλαμβάνει, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀξίωμά του. Βεβαίως ἡ ἀποζημίωσις, τὴν ὁποίαν προέτεινεν ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ὑπὸ τὴν ἀντίληψιν ταύτην τὴν δευτέραν καὶ τὴν δευτέραν ἐκδοχήν, δὲν εἶνε ἐπαρκής. Ἀλλὰ φρονῶ, κύριοι Βουλευταί, ὅτι τὰ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως ἐν γένει θέλουσι κανονισθῇ καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ κανονισθῶσιν οὐχὶ ἀπολύτως ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἀναγκῶν τῶν δικαίων καὶ ἀναμφισβητήτων, ὑπὸ τὰς ὁποίας εὑρισκόμεθα, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ κανονισθῶσιν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Ἔθνους, τῆς παρούσης καὶ μελλούσης.

Ἐγὼ πολλὰ ἐπιχειρήματα ἤκουσα μέχρι τοῦδε κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς συζητήσεως τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν βουλευτικὴν ἀποζημίωσιν καὶ νομίζω ὅτι εἶνε ὀρθὸν νὰ προτείνω καὶ ἕτερόν τι ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῶν συνηγορούντων ὅτι ἡ βουλευτικὴ ἀποζημίωσις ἡ μέχρι τοῦδε κεκανονισμένη ὑπῆρξεν ἀνεπαρκής. Ἐγὼ δὲν εὑρίσκω μόνον ὅτι αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1864 μέχρι τῆς σήμερον ηὔξησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ κανονισθῇ ἀποζημίωσις γενναιοτέρα διὰ τοὺς κ. κ. βουλευτάς, δὲν εὑρίσκω μόνον ὅτι ἡ παράτασις τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἐπὶ ἑξάμηνον καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν χορηγίαν ἀποζημιώσεως γενναιοτέρας εἰς τοὺς κ. κ. βουλευτάς, πρὸ πάντων δὲ τοὺς μὴ ἔχοντας μόνιμον διαμονὴν ἐν Ἀθήναις, διότι οὗτοι εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐγκαταλείψωσι καὶ τὴν οἰκογένειάν των καὶ νὰ συντηρῶσι δύο οἴκους καὶ νὰ ἐγκαταλείψωσι καὶ τὰς ἐργασίας των παντελῶς, ἀλλ' εὑρίσκω ὅτι λόγος συνηγορῶν πρὸς αὔξησιν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως εἶνε καὶ ἡ ἀνάγκη οὐ μόνον τῆς καλῆς καταρτίσεως τῆς Βουλῆς, ὑπὸ

τὴν ἐκδοχὴν τῆς ἀντιπροσωπείας πλειόνων κοινωνικῶν στοιχείων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς τελειοποιήσεως τοῦ Σώματος καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς. Ἐὰν πάσχῃ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἐὰν πάσχῃ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἐγὼ εὑρίσκω τὴν ἀσθένειαν τοῦ Ἔθνους ταύτην κυρίως οὐχὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν φιλοπατρίας, οὐχὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπιμελείας, οὐχὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν ζέσεως περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῶν βουλευτῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἔλλειψιν μορφώσεως ἐπαρκοῦς. Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους, θὰ ἴδωμεν ὅτι δυστυχῶς οἱ κρατοῦντες ἐν τῷ πλούτῳ καὶ τῇ εὐμαρείᾳ δὲν ὑπῆρξαν οἱ εὐδοκιμήσαντες ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀγῶσι· θὰ ἴδωμεν ὅτι καὶ ἐὰν τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀνεδείχθησαν ἔχοντες ὄντως χαρίσματα ἐπιστημονικά, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιδείξωσι τὸ πῦρ τὸ ἐσώτερον, ὅπερ ἀναδεικνύει τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας καὶ ὁδηγεῖ τούτους εἰς τὰς πρώτας θέσεις τῆς Πολιτείας. Ἐὰν ἔχωμεν νὰ ἐπιδείξωμεν μεγάλας κορυφὰς ἐν τῷ ἔθνει τούτῳ, τὰς κορυφὰς ταύτας θέλομεν ἐπιδείξῃ ἀντλοῦντες ἐκ τοῦ λαοῦ τοὺς διὰ τῆς ἐργασίας των ἀναδειχθέντας, εἴτε, μεταξὺ τῶν πολιτευομένων, τοὺς διὰ τὴν ἔντιμον αὐτῶν πτωχείαν διακριθέντας.

Ἀλλ' ἐφ' ὅσον, κύριοι Βουλευταί, εἴτε τὸν πτωχὸν πολιτευόμενον, τὸν μὴ ἔχοντα οἰκογένειαν, εἴτε τὸν πολιτευόμενον τὸν ἔχοντα τοιαύτην, φθάνοντα δ' εἰς ὕψος τι πολιτικόν, ἀναγκάζομεν νὰ ἀσχολῆται εἰς ἔργον τι βιοποριστικόν, νὰ σκέπτηται καὶ ἐπιμελῆται τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, ἵνα ἐπαρκῇ, εἶνε δυνατὸν μὲ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου τούτου, τὴν ἐκάστοτε προϊοῦσαν, καὶ μὲ τὰ ἐκάστοτε ἀναφυόμενα ζητήματα νὰ ἀναγκάζωμεν τὸν ἔχοντα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς οἰκογενείας του, νὰ ἀσχολῆται μὲ ζητήματα πολλαπλᾶ ὥστε ἡ δρᾶσις αὐτοῦ νὰ εἶνε ἐπωφελής; Εἶνε ἀδύνατον νὰ γίνῃ τοῦτο. Βεβαιότατα δὲ δὲν εἶνε μόνον ἡ δαπάνη τῶν βιβλίων, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἶνε ἡ ἔλλειψις τῆς ἠθικῆς διαθέσεως ἡ ὁποία καὶ μόνη ἐνισχύει τὴν μελέτην. Ὅταν ὁ οἰκογενειάρχης εἶνε ἠναγκασμένος νὰ καταναλίσκῃ τὴν πρωΐαν ὁλόκληρον καὶ μέρος τῆς μεσημβρίας εἰς ἐργασίαν δικογράφων, εἰς ἐργασίαν ἰατρικήν, εἰς ἐργασίαν κτηματικήν, ἵνα ἀντλήσῃ τὰ ἔσοδα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θὰ ὦσιν ἀπαραίτητα εἰς διατροφὴν τῆς οἰκογενείας του καὶ τὴν ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν ἐν τῷ ἰδιωτι-

κῷ βίῳ, καθ' ὅλον τὸ ἀπόγευμα δὲ εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλήν, κατὰ ποίαν ὥραν θὰ καταγίνῃ εἰς μελέτας ἐπιστημονικάς; Κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως; κατὰ τὰς ὥρας τὰς μεταμεσονυκτίους;

Κατὰ τὰς ὥρας ταύτας καταναλίσκομεν πάσας τὰς δυνάμεις ἡμῶν, οἱ ἔχοντες τὸ πολιτικὸν πῦρ τὸ ἰσχυρότερον, οἱ ἔχοντες τὴν δύναμιν τῆς ἐργασίας. Οἱ ἄλλοι, οἱ ἔχοντες τὸ πῦρ ἠλαττωμένον, οἱ μὴ ἔχοντες τὴν δύναμιν πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν ἐξαντλητικήν, προσέρχονται ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τοῦ γόνατος προσπαθοῦσι νὰ μελετήσωσι τὰ νομοθετήματα καὶ ἐκ τοῦ προχείρου νὰ προσφέρωσι τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου τούτου καὶ ἡ συζήτησις τῶν νομοθετημάτων εἶναι ἐλλιπὴς καὶ ἡ ψήφισις τούτων πολλάκις ἐλλιπὴς καὶ πᾶσα ἡ ἄλλη ἐργασία αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ τοὺς προσδοκωμένους καρπούς. Διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι συμφέρον τοῦ Κράτους ὑπέρτατον εἶνε ἵνα τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἡ εὐδοκίμησις καὶ τοῦ Κράτους ὁλοκλήρου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἔχωσι τὴν παράστασιν ὄχι μόνον ἀξιοπρεπῆ, ἀλλὰ καὶ ἐπαρκῆ. Διὰ τούτους τοὺς λόγους νομίζω, κύριοι βουλευταί, ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε κρατοῦσα ἀποζημίωσις ἡ Βουλευτικὴ εἶνε ἐντελῶς πενιχρὰ καὶ ὅτι εἶνε ὀρθὸν νὰ προβῶμεν εἰς ἐπαύξησιν τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης κατὰ τρόπον ἐπαρκῆ δι' ὅλας τὰς ἀπόψεις, αἵτινες ἄγουσιν εἰς κανονισμὸν τοιαύτης ἀποζημιώσεως, τὰς ὁποίας δὲ καὶ ἄλλοι συνάδελφοί μου ἀνέπτυξαν καὶ ἐγὼ ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω.

Μέχρι ποίου σημείου θὰ φθάσωμεν, τοῦτο εἶνε τὸ ζήτημα τὸ ἐξεταστέον. Δὲν κατῆλθον τῆς ἕδρας, τὴν ὁποίαν μοὶ παρέσχεν τὴν τιμὴν ἡ ὑμετέρα ἐμπιστοσύνη νὰ κατέχω, ἵνα προτείνω ποσὸν ὡρισμένον, κατῆλθον ἵνα λάβω τὴν τιμὴν νὰ ἀναπτύξω εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ὀλίγας αὐτὰς σκέψεις. Φρονῶ δὲ ὅτι τὸ ποσὸν εἰς τὸ ὁποῖον θὰ φθάσωμεν πρέπει νὰ ὑπολογήσωμεν λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν περιστάσεων τοῦ Κράτους. Θὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην ἵνα ὑποστῶμεν θυσίας τινάς, ἵνα ὑποστῇ θυσίαν τινὰ αὐτὴ ἡ οὕτως εἰπεῖν δεξιὰ σύνθεσις τοῦ κοινοβουλίου τούτου, ἐφ' ὅσον ὁ προϋπολογισμὸς ἡμῶν οὔτε πλούσιος εἶνε καὶ βεβαρημένος εἶνε μὲ ἀνάγκας μεγίστας. Νομίζω, κύριοι

βουλευταί, ὅτι δέον νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς ὅσα ἀνεπτύχθησαν ὑπὲρ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν στενόχωρον κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκεται ὁ προϋπολογισμὸς ἡμῶν—καὶ θὰ εὑρίσκηται ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐφ' ὅσον τοιαύτην ἐθνικὴν πολιτικὴν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀκολουθήσωμεν—νομίζω, λέγω, ὅτι μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὁρίων θέλει εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην ἡ Βουλὴ νὰ ἐξεύρῃ τὸν μέσον ὅρον, ὁ ὁποῖος θὰ γίνῃ δεκτὸς παρ' ὅλης τῆς Βουλῆς καὶ μετὰ χειροκροτημάτων ἔξωθεν αὐτῆς, χειροκροτημάτων οὐχὶ παρὰ τῶν ἐπιθυμούντων νὰ εὑρίσκωσιν ἀφορμὴν ἐπικρίσεως ἐφ' ὅλων τῶν ἔργων τῆς παρούσης Βουλῆς, ἀλλὰ παρ' ὅλων τῶν πατριωτῶν, παρ' ὅλων τῶν ἀληθῶν πατριωτῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ κρίνωσιν ἡμᾶς μετ' αἰσθήματος φιλοπατρίας καὶ δικαιοσύνης. Παρασυρθείς, κύριοι βουλευταί, ὑπὸ τοῦ θέματος δὲν συνεπλήρωσα μίαν δήλωσιν, τὴν ὁποίαν εἶχον σκοπὸν νὰ κάμω πρὸς τὴν Βουλήν, ὅτι, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ Βουλὴ ἤθελε παραδεχθῇ ὡς συνταγματικὴν προσθήκην τὴν χορηγίαν ἐξόδων παραστάσεως εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ἤθελον προτείνει καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ μοὶ κάμῃ τὴν τιμὴν ν' ἀποδεχθῇ ὅπως ἡ διάταξις αὕτη μὴ λάβῃ ἀναδρομικὴν δύναμιν, ἀλλ' ἰσχύσῃ ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Περιόδου τῆς Βουλῆς.

Τοῦτο σᾶς παρακαλῶ νὰ ἀποδεχθῆτε ἐξαιτούμενος αὐτὸ παρ' ἡμῶν ὡς προσωπικὴν χάριν.

Μ. Προύσης Δὲν ἔχετε δικαίωμα κύριε Πρόεδρε νὰ κάμετε τοιαύτην δήλωσιν.

Β. Μιχαλέας (6. 37'). Τὴν κοινὴν γ ὠμὴν δὲν ἀποτελοῦσιν ἐλάχιστα ἄτομα, συγκεντρωθέντα περὶ χυδαίαν ἀντιπολίτευσιν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Τὴν κοινὴν γνώμην ἀποτελεῖ ὁ λαὸς ἐκεῖνος, ὅστις, ἀνεπηρέαστος ὢν καὶ γνωρίζων καλῶς τὰ πράγματα, εἶνε συντεταγμένος μετὰ τῆς γνώμης περὶ τῆς ἐπιβεβλημένης ἀνάγκης τῆς αὐξήσεως τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως. Διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, δὲν ἐπιθυμεῖ βεβαίως ὁ ἑλληνικὸς λαὸς νὰ παρουσιάζῃ ἡ Βουλὴ σύνθεσιν τιμαριωτικὴν καὶ πλουτοκρατικήν, ὡς θὰ συμβαίνῃ ἀσφαλῶς ἐὰν ἡ βουλευτικὴ ἀποζημίωσις μείνῃ ὡς νῦν ἀνεπαρκεστάτη.

Θ. Κοντόπας (6. 45'). Θεωρητικῶς εἶμαι ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως. Ἀλλὰ εἶνε ἤδη διατεθειμένος ὁ Ἑλληνικὸς

λαὸς ὑπὲρ αὐτῆς : Ὀφείλομεν νομίζω νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν παροῦσαν ἐν τῷ ζητήματι διάθεσιν τοῦ λαοῦ.

Ἐὰν αὐξηθῇ μεγάλως τὸ ποσὸν, ὑπάρχει φόβος καὶ νὰ γίνεται ἐνίοτε ἐκμετάλλευσις τῆς αὐξήσεως μεταξὺ ὑποψηφίων καὶ ἐκλογέων τινῶν ἐκβιαστῶν. Φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς συμβιβασμὸν τῶν ἀναγκῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν τοῦ βουλευτοῦ». Ὑποβάλλει ἐν τέλει ὁ ὁμιλῶν ἰδίαν πρότασιν, δηλῶν καὶ ὅτι τάσσεται κατὰ τῆς προσθήκης περὶ καθημερινῆς ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν καὶ ὑπὲρ ἐξασφαλίσεως τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ Προεδρικοῦ ἀξιώματος, ὡς διατυποῖ ἡ πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Φθιωτιδοφωκίδος κ. Ξηροῦ.

Π. Ἀποστολίδης (7). Ἡ φιλοδοξία καὶ τὸ αἴσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ἐξ οὗ τὸ χρηματίζεσθαι, εἶνε τὰ δύο κίνητρα τοῦ ἀνθρώπου—καὶ δὴ τοῦ πολιτευομένου. Ἐν τῷ ζητήματι, περὶ οὗ πρόκειται, εἴμεθα καὶ δικασταὶ καὶ διάδικοι. Θέλομεν ἐφόδια διὰ νὰ φρουρήσωμεν εἰς τὸ τέρμενος τῆς Πολιτείας, διὰ νὰ ἀγρυπνῶμεν καὶ ἱερουργῶμεν ἐν αὐτῷ ἀλλὰ τὰ ἐφόδια μόνον, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ παράσχῃ ἡ Πολιτεία, δικαιούμεθα νὰ ζητήσωμεν. Ὑπάρχουσι πλούσιοι κατώτεροι χρημάτων, ὑπάρχουσι πτωχοὶ ἀνώτεροι χρημάτων, συμβαίνει καὶ τὸ ἀντίστροφον.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία παρέχει παραδείγματα καὶ διδάγματα καὶ ἐν τῷ ζητήματι, ὅπερ μᾶς ἀπασχολεῖ, ὡς παρέσχεν Ἰδεώδη τοιαῦτα δι' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα καὶ δι' ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ περιστάσεις. Τὸν Ἀριστείδην καὶ τὸν Φωκίωνα θὰ ἔφερον ὡς παράδειγμα ἀλλὰ ψυχολογικώτερον διὰ τὸ ζήτημα δὲν θεωρῶ ἄλλο, ἢ τὸ τοῦ Δημηράτου, ὅταν, βεβαιώσας τὸν Ξέρξην ἐν Θερμοπύλαις ὅτι οἱ Σπαρτιᾶται, οἱ Ἕλληνες, δὲν ἐξαγοράζονται διὰ χρημάτων, ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν ὦ Δημηράτε, ποῦ μὲ ἔφερες νὰ πολεμήσω πρὸς ἄνδρας, οἵτινες τοὺς ἀγῶνας «ποιοῦσιν οὐ περὶ χρημάτων, ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς».

Δ. Κουλούμπαρδος (7.11'). Ἐὰν ἔπρεπε πάντοτε νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν πενίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, θὰ ἔπρεπε νὰ ζῶμεν ἁπλὴν νοικοκυρίσιαν ζωήν, χωρὶς στρατούς, στόλους κλπ.

Ι. Πατσουράκος. Ὅταν ὅμως πρόκειται περὶ τῆς τιμῆς τοῦ Κράτους;

Δ. Κουλούμπαρδος. Ἡ τιμὴ θὰ συνδυασθῇ κατ' ἀνάγκην μὲ τὰς διαφόρους ἀνάγκας. Ἡ ἀνάγκη ἐτέθη παρὰ τοὺς θεοὺς καὶ ὑπὲρ τοὺς θεοὺς ἀκόμη. Οἱ πλεῖστοι ἡμῶν, ἡ μεγίστη πλειονότης ἡμῶν, εἴμεθα πένητες, εἴμεθα ἐργάται, δηλ. πάλιν πένητες. Καὶ πῶς δύνανται πένητες νὰ εἰσάγωνται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰσαγόμενοι νὰ συγκρατῶνται εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἀξιώματος ; Καὶ ποῦ τότε ἡ πλήρης ἀναλογική, ποικίλη, λαϊκή, καθολικὴ σύνθεσις τοῦ κοινοβουλίου ;

Δυστυχῶς, κύριοι, καὶ ὅταν εἶνε τις βουλευτὴς δὲν δύναται νὰ θαυματουργῇ, δὲν δύναται καὶ ὅταν εἶνε τις βουλευτὴς νὰ μεταβάλῃ τοὺς πέντε ἄρτους εἰς πέντε χιλιάδας. Ἂς εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν πόνον μας καὶ τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὸν λαόν, ἂς τὸν διαφωτίσωμεν περὶ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως καὶ θέσεως βουλευτοῦ μὴ ἐπαρκοῦντος εἰς τὰς στοιχειωδεστάτας πρώτας ἀνάγκας, περὶ τοῦ τί δύναται τοιοῦτος βουλευτὴς νὰ πράξῃ διὰ τὰ κοινά. Τὸ μέγα ἔγκλημα τοῦ παρελθόντος εἶνε ἡ ἔλλειψις θάρρους. Καὶ ἀληθὴς πατὴρ τοῦ λαοῦ εἶνε ὁ εἰσάγων τὴν ἀλήθειαν ἔστω καὶ ὡς χολὴν καὶ ὄξος. Τὴν ἀλήθειαν ἂς προτάξωμεν πρὸ τοῦ λαοῦ ἤδη καὶ ἡμεῖς, ὃν ἤρχισαν ἴσως νὰ πλανῶσιν ἐπιτήδειοι, ἢ δὲν δύναται μόνος του νὰ γνωρίζῃ τὰ πράγματα. Εἶπον οἱ πλάνοι ὅτι περὶ θέματος «μικροχαροῦς» ἀσχολούμεθα μεθ' ὁρμῆς καὶ θορύβου. Ἡ ρητορικὴ αὕτη ρουκέτα τῶν δημοκόπων καὶ λαοπλάνων ἠδύνατο καὶ νὰ λείψῃ. Διότι πρόκειται περὶ ζητήματος οὐσίας ὅσον καὶ ἂν δὲν φαίνεται ἐκ πρώτης ἀντιλήψεως. Διότι εἰς τὴν πενίαν καὶ τὴν στέρησιν δύναται εὐκολώτερον ν' ἀνθέξῃ ἕνας ἁπλοῦς μὴ ἐπιβεβαρυμένος μὲ ψυχικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας καὶ ὑποχρεώσεις, μὲ κοινωνικὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως οἱ βουλευταί, διότι, ὅσον ὁ ἐγκέφαλος ἐργάζεται ὀλιγώτερον, τόσον ἰσχυρότερος ὁ στόμαχος. Καὶ γυμνοὺς καὶ τετραχηλισμένους δὲν δύναται νὰ θέλῃ νὰ μᾶς βλέπῃ ὁ λαός. Τί εἶνε 600 δραχμαὶ τὸν μῆνα δι' ἕνα βουλευτήν, μισθὸς δηλ. οὐχὶ πρώτου ὑπαλλήλου; Τόσα νομίζω λαμβάνουσι σήμερον οἱ σωφὲρ τῶν αὐτοκινήτων. Ἐὰν δὲ ἐπρόκειτο νὰ προσαρμόσωμεν τὴν βουλευτικὴν ἀποζημίωσιν πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, θὰ εἴχομεν ἴσως νὰ λάβωμεν μόνον 1 δραχμὴν κατὰ μῆνα, ἐὰν μὴ καὶ νὰ δώσωμεν εἰς τὸ Κράτος.

Φρονῶ, κύριοι, ὅτι ἐκ τῶν πρώτων καὶ κυρίων παραγόντων ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ βουλευτοῦ εἶνε τὸ διαιτᾶσθαι καὶ τὸ διαιτᾶσθαι καλῶς καὶ παρακαλῶ καὶ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν νὰ συμφωνήσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς τοῦτο.

Μ. Δαζέας (7.30'). Κινδυνεύει νὰ χαρακτηρισθῇ ἐνταῦθα ὡς δημοκόπος ὁ τολμῶν νὰ ἔχῃ γνώμην κατὰ τῆς αὐξήσεως. Ἀλλὰ προτιμῶ τὸν κίνδυνον τοῦτον. Διὰ ν' αὐζήσωμεν τὴν ἐπιχορήγησιν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐάν, οὕτω πράττοντες, θὰ εἴμεθα ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς πάσας τὰς συνθήκας καὶ περιστάσεις. Ἐὰν εἶνε ψυχολογικὸς διατεθειμένος ὁ λαὸς νὰ ἐπικυρώσῃ τοιαύτην πρᾶξιν ἡμῶν. Ὄχι οἱ ὀλίγοι ἀσυνήθειτοι ἐκμεταλλευταὶ τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς πλήρωμα τοῦ λαοῦ. Κατόπιν λοιπὸν ποίων θριάμβων, οἰκονομικῶν ἀνορθώσεων, κοινωνικῶν ἀνυψώσεων ζητοῦμεν αὔξησιν μισθοῦ, ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ; Μήπως διότι προηγήθη τὸ 97, μήπως διότι εὑρισκόμεθα εἰσέτι ὑπὸ τὸν διεθνῆ οἰκονομικὸν ἔλεγχον. μήπως διότι ἔχει πλημμυρήσει ἀπὸ ἐτῶν ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ χιλιάδας ὁμογενῶν πεινόντων καὶ γυμνητευόντων πλείστων ἐξ αὐτῶν ἀκόμη ; Φοβοῦμαι ὅτι αὔξησις τῆς ἀποζημιώσεως ὡς ὁρίζει ἡ πρότασις τῶν βουλευτῶν, θὰ ἐξαποστείλῃ δηλητηριώδη ὄφιν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ, θ' ἀναζωογονήσωσι τὸ ναρκωθὲν κομματικὸν τέρας».

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Ἡ συζήτησις μὲ ἔπεισε, μὲ ἀναγκάζει νὰ προτείνω αὔξησιν τοῦ ὁριζομένου εἰς τὸ σχέδιον τῶν βουκευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ποσοῦ. Καὶ τὸ πραγματικὸν ζήτημα εἶνε ἤδη τὰ ὅρια τῆς αὐξήσεως. Πρέπει νὰ προσαρμόσωμεν αὐτὰ πρὸς τὰ ὅρια τῶν ἄλλων δαπανῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ, πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν ἐκλογέων ἡμῶν ἀπορρέουσαν κοινὴν γνώμην. Οὐδὲν ὡραιότατον ἀπὸ τοῦ νὰ πατάσσῃ τις τὴν δημαγωγίαν διὰ τῆς ἀληθείας. Καὶ ἐγὼ ἔπραξα τοῦτο καλῶς ἐν τῷ παρελθόντι. Ἀλλὰ αἰσθάνομαι ἰδιαιτάτην δειλίαν ὅταν πρόκειται ν' ἀντιμετωπίσω δημαγωγίαν καὶ πλάνην ἐπὶ χρηματικοῦ ζητήματος. Ἐὰν ἐζητοῦμεν, πρὶν εἰσέλθωμεν ἐνταῦθα, ὡρισμένον ποσὸν ἀποζημιώσεως, θὰ ὠφείλομεν νὰ ἐπιμένωμεν. Ἀλλὰ μᾶς ἐδόθη ἐντολὴ ἐπὶ λευκοῦ.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη εἶνε ὥριμος διὰ τὴν

αὔξησιν τῆς ἀποζημιώσεως. Ἀλλὰ μὴ θέσωμεν εἰς κλονισμόν τινα τὸ ἔργον τοῦ Ἀνορθωτικοῦ ἀγῶνος, παρέχοντες εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας τροφὴν καὶ ὅρμα εἰς τὴν ἐνεδρεύουσαν ἀντιανορθωτικὴν ἐκμετάλλευσιν. Θεωρῶ δὲ ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη κρίνει νῦν ὑπερβολικὸν τὸ ποσὸν τῶν 5,000 δρ. Διὰ τοῦτο ἀποκρούω τὴν σχετικὴν πρότασιν βουλευτῶν. (Ἀποκρούων κατόπιν αἰτιολογικῶς καὶ τῆς ἄλλας ὑποβληθείσας προτάσεις παρὰ βουλευτῶν ἐξακολουθεῖ:) Προτείνω ὅπως ὁρμηθῶμεν ἀπὸ τῆς βάσεως ὅτι οἱ ἐν Ἀθήναις κατοικοῦντες βουλευταὶ ἀποζημιοῦνται ὀλιγώτερον τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Ἡ βουλευτικὴ ἀποζημίωσις δὲν εἶνε μισθός, ἀλλὰ ἀντιστάθμισμα ἕνεκα τῆς ἐγκαταλείψεως τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ βιοποριστικῶν ἐργασιῶν των. Προτείνω ὅθεν νὰ ὁρισθῇ 800 δραχ. ἀποζημίωσις ἐν ἀρχῇ ἑκάστης Ὀγδοηκοντουτηρίδος διὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ διαρκῶς μένοντας βουλευτάς, 1000 δὲ διὰ τοὺς ἄλλους. Νὰ προστεθῇ δὲ ρητῶς ὅτι τὰς ἐκτάκτους Συνόδους δὲν δίδεται ἀποζημίωσις. Διότι τὰς ἐκτάκτους Συνόδους ἀδύνατοννὰ τὰς ἀποφύγωμεν δι' ἄλλους λόγους. Προτείνω πρὸς τούτοις νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις ἡ ὑποβληθεῖσα παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Φθιωτιδοφωκίδος κ. Ξηροῦ περὶ ἐξόδων παραστάσεως τοῦ Προεδρείου, μὲ τὸν ὅρον νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ καὶ ἡ εὐχὴ πρὸς τὴν Βουλὴν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς. ὅτι τὸ ψηφισθησόμενον ποσὸν ὑπὲρ ἀξιοπρεπεστέρας παραστάσεως τοῦ βουλευτοῦ τοῦ κατέχοντος τὸ προεδρικὸν ἀξίωμα θὰ ἰσχύσῃ ἀπὸ τοῦ μέλλοντος Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ἐπιλέγων, συνιστῶ εἰς πάντας τοὺς φίλους τοῦ Ἀνορθωτικοῦ ἀγῶνος, ὅτι πρωτιστως ἐν τῷ ζητήματι, περὶ ὃ ἀσχολούμεθα νῦν, πρέπει νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν τοὺς κινδύνους τοῦ ἀγῶνος τούτου παρὰ τοῦ ἐλλοχεύοντος ἐχθροῦ, ὅστις ἐκινήθη καὶ εἶνε ἕτοιμος νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὸ ζήτημα.

Τὰ τῆς ἀποζημιώσεως τῆς παρούσης Βουλῆς θὰ ὁρισθῶσι δι' εἰδικῆς προνοίας, δι' ἰδιαιτέρας ἀποφάσεως.

Σ. Δραγούμης. Ἐὰν ἀφορμώμεθα ἀρχικῶς ἐν τῷ ζητήματι, ἐν τῇ συζητήσει, ἀπὸ τοῦ διακανονισμοῦ τῆς ἀποζημιώσεως τῆς παρούσης Διπλῆς Βουλῆς, δὲν θὰ εὑρισκόμεθα ἐνταῦθα διαφωνοῦντες, δὲν θὰ ἠγείρετο ζήτημα. Φρονῶ ἀδιστάκτως, ἐκ τῆς τεσσαρακονταετοῦς πολιτικῆς καὶ βουλευτικῆς μου πείρας, ὅτι ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων ἐν τῇ

ἀποζημιώσει εὑρίσκεται ἐν τῇ προτάσει τῶν πολλῶν βουλευτῶν. Ἀλλὰ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀνέπτυξε διατί δὲν δυνάμεθα νὰ χωρήσωμεν μέχρι τοῦ σημείου τῶν 5,000— ἀφοῦ καὶ ὁ προϋπο ογισμὸς δὲν ἐπιτρέπει. Δὲν ἐπιτρέπει ὁ προϋπολογισμὸς, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Κυβερνήσεως, μείζονα θυσίαν καὶ διὰ τὸ μέλλον, πολὺ περισσότερον διὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρόν. Δεχόμενος δὲ ὡς δικαίαν καὶ τὴν διάκρισιν τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ μὴ ἐγκατεστημένων βουλευτῶν, συνιστῶ πρὸς τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Μετξέλος (Πρ. Κυβ.) Χαρακτηρίζων ὡς ἀντιπολιτευτικοῦ πνεύματος τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Δραγούμη, λέγει «Τὰ τῆς ἀποζημιώσεως τῆς παρούσης Βουλῆς θὰ κανονισθῶσιν ὅταν κανονισθῇ καὶ ἡ διάρκεια αὐτῆς. Ὁ κανονισμὸς τῆς ἀποζημιώσεως διὰ τὰς μελλούσας Βουλὰς προδικάζει καὶ τὸν κανονισμὸν τῆς ἀποζημιώσεως τῆς παρούσης Βουλῆς. Ἀλλὰ ὅτι εἰδικὸς νόμος πρέπει νὰ ρυθμίσῃ τὰ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς ταύτης, λόγῳ τοῦ ζητήματος τῆς διαρκείας αὐτῆς ὡς προεῖπον.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις περὶ ὥραν 9ην.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Ὥρᾳ 10.50′ μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ε. Κουζουμπάκης (10.52′). Διαφωνῶ πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἐπὶ συνταγματικῶν ζητημάτων, διαφωνῶ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ νομοθετικῶν ζητημάτων. διαφωνῶ ἀκόμη ὡς πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν ἤρξατο νὰ διευθύνῃ τὰς ἐργασίας τῆς Συνελεύσεως. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως θέματος δὲν ἤθελεν εἶναι ὀρθὸν τὸ ν' ἀντιπολιτευθῇ τις αὐτόν. Μεταξὺ τῶν ἐκτεθεισῶν γνωμῶν ἡ διαφορὰ εἶνε μικρὰ καὶ διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι ἡ πλειοψηφία θέλει ἀποδεχθῇ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Θεωρεῖ, ἀκολούθως, ἐλαττωματικὸν τὸ σύστημα τῆς εἰς τέσσαρας δόσεις καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως, ἐκφράζει δὲ τὸν φόβον, μὴ κατὰ τὸ πελευταῖον ἰδίᾳ ἔτος τῆς περιόδου, ἡ Κυβέρνησις πιέζῃ τοὺς βουλευτὰς ἐπισείουσα κατ' αὐτῶν τὴν ἀπειλὴν τῆς διαλύσεως. καὶ προτείνει ὅπως ἐν ἀρχῇ τῆς Συνόδου καταβάλλωνται 3000 δραχμαὶ κατὰ δὲ τὸ τέλος τῆς πρώτης ἐξαμηνίας αἱ ἑτε-

ραι 1000. Ἡ ἀντίληψις λέγει, ὅτι τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα εἶνε τιμητικόν, εἶνε ἀντίληψις φεουδαρχικὴ ἡ ἀντίληψις δούλων διότι σήμερον οἱ ἄνθρωποι ἔχουσιν ἀνάγκας ὑπεράνω τῶν ὁποίων δὲν δύνανται ν' ἀρθῶσι.

Γ. Π...ος (11.10′). Ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν πρότασίν του ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ λέγει ὅτι δι' αὐτῆς προκύπτει οἰκονομία 1380 δραχμῶν, καθ' ἕκαστον βουλευτήν, διότι ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀμοιβῆς θ' ἀνήρχετο εἰς 2300 δραχμὰς καὶ οἱ βουλευταὶ θὰ εἰργάζοντο καὶ ἡ ἐργασία αὐτῶν θὰ ἦτο πολλαπλασίως παραγωγική.

Γ. Παπαευαγγέλου (11.38′). Λέγει ὅτι ἡ συζήτησις εἶνε ἀναξιοπρεπὴς διὰ τὴν Βουλήν, ὅτι δέ. ἐὰν ψηφισθῇ ἡ αὔξησις, οἱ βουλευταὶ δὲν θὰ ἐξέλθουν ἐκ τῆς αἰθούσης μὲ τὸ μέτωπον ὑψωμένον.

Ἰ. Νομικὸς (11.46′). Λέγει ὅτι εἶνε καιρὸς πλέον νὰ λήξῃ ἡ συζήτησις, ἀφοῦ οὕτως ἢ ἄλλως ἡ αὔξησις τῆς ἀποζημιώσεως θὰ ψηφισθῇ.

Ι. Τσιγαντές. Εἶμαι ἐκ τῶν ὑπογραψάντων μετ' ἄλλων πολλῶν βουλευτῶν ὅπως ἡ ἀποζημίωσις κανονισθῇ ἐτησίως εἰς 5,000 δραχμὰς καὶ ὀφείλω νὰ δώσω ἐξήγησιν ποία ἡ ἔννοια ἡμῶν τῶν ὑπογραψάντων τὴν πρότασιν ταύτην. Δι' αὐτῆς ἐσκέφθημεν καὶ περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τὴν ὁποίαν θὰ λάβωμεν οἱ βουλευταὶ τῆς παρούσης ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ἀλλ' ἰδίως περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τὴν ὁποίαν θὰ λαμβάνωσιν οἱ βουλευταὶ τῶν μελλουσῶν Βουλῶν, κατὰ ταύτην καὶ ἂν ἤθελεν ἐφαρμοσθῇ καὶ διὰ τὴν παροῦσαν διπλῆν Βουλὴν οἱ Βουλευταὶ θὰ ἐλάμβανον δρ. 3000 ἐὰν αὕτη ἐργασθῇ μέχρι τοῦ Ἰουλίου ἤτοι δρ. 2000 ἐν ἀρχῇ καὶ δρ. 1000 ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας τριμηνίας, ὅσας θὰ ἐλάμβανον καὶ ἐὰν ἐψηφίζετο τὸ προσχέδιον τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἢ τὸ προσχέδιον τῆς Ἐπιπῆς. Κυρίως λοιπὸν ἡ πρότασις αὕτη ἀπέβλεπε καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν βουλευτικὴν ἀποζημίωσιν, ἣν θὰ λαμβάνωσιν οἱ βουλευταὶ τοῦ μέλλοντος καὶ ὅταν ψηφίζωμεν συνταγματικὴν διάταξιν καὶ νομοθετοῦμεν περὶ τῶν μελλόντων βουλευτῶν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παρεξηγηθῶμεν παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὅτι πρὸς ἴδια τέλη νομοθετοῦμεν, πρέπει δὲ νὰ ψηφισθῇ ἡ πρότασις ἡμῶν, ἥτις θὰ ἔχῃ μεγίστην ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὴν χροιὰν τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ τὸ κοινοβούλιον τοῦ

μέλλοντος, ἀφ' οὗ κάμνομεν τὴν δήλωσιν ὅτι προκειμένου περὶ τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς δὲν ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν νὰ λάβωμεν ὁλόκληρον τὴν ψηφισθησομένην ἀποζημίωσιν ἀλλ' ὅσων ἐκανόνισαν τὸ προσχέδιον τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ προσχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς.

Οἱ κ. κ. **Γ. Σιγγούρης** καὶ **Α. Μονοκρούσος** ἐπιφέρουσιν ἐπίσης παρατηρήσεις τινάς.

Ὁ κ. **Σ. Ἰγγλέσης** δηλοῖ, ὅτι ἀποσύρει τὴν τροπολογίαν του.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι δὲν ἐμειώθη τὸ γόητρον τῆς Βουλῆς ἐκ τῆς τριημέρου συζητήσεως τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν θέματος καὶ ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλει ψηφισθῇ τὸ ἄρθρον ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ὑποδεικνύει ἀκολούθως τοὺς κινδύνους, οἵτινες περιστοιχίζουσι τὸν ἀνορθωτικὸν ἀγῶνα ἀπειλοῦντες αὐτόν, κινδύνους ὀφειλομένους οὐχὶ μόνον εἰς ἐκείνους, οἵτινες παλαιόθεν ἦσαν ἐχθροὶ τῆς ἀνορθώσεως ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκείνους οἵτινες μέχρι τῆς χθὲς ἔτι ἦσαν σύμμαχοι. Ὑποβάλλει εἶτα ψήφισμα περὶ ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐκ Λακωνίας βουλευτοῦ κ. Κουλουμβάκη ἐκφράζει τὴν λύπην του μὴ δυνάμενος ν' ἀποδεχθῇ αὐτήν.

Γ. Πώπ (12. 23') δευτερολογῶν ἀπαντᾷ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως λεχθέντα ὅτι πράγματι, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ ὑπεστήριξεν, ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀμοιβῆς τῶν βουλευτῶν ἦτο 2300 δρ. ἐτησίως ἀπέναντι 3600, αἵτινες θὰ ὑποβληθῶσι.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 συζήτησις περαιωμένη.

Τίθενται εἶτα εἰς ψηφοφορίαν αἱ διάφοροι τροπολογίαι ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75.

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Ν. Κοντογούρη**, ἔχουσα οὕτω.

«Ἡ Βουλή, δι' ἑκάστην τακτικὴν σύνοδον, λαμβάνει ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου χορηγίαν ἴσην πρὸς τὴν Βασιλικὴν τοιαύτην. Ἡ ὅλη χορηγία, καταβαλλομένη εἰς δύο δόσεις κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Συνόδου, κατανέμεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ἐξ ἴσου, τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς λαμβάνοντος τὸ διπλάσιον τῆς ἀναλογίας ἑκάστου βουλευτοῦ.

Ἐν περιπτώσει λύσεως τῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς, ἐλλείψει ἀπαρτίας, ἐνεργεῖται εἰκοσιπεντάδραχμος κράτησις ἐκ τῆς χορηγίας τῶν ἀπουσιασάντων βουλευτῶν.

Συμπληρωματικὴ χορηγία δι' ἔκτακτον Σύνοδον δὲν δύναται νὰ δοθῇ».

Ἀποσύρονται αἱ κάτωθι τροπολογίαι.

Τοῦ κ. **Σ. Ἰγγλέση**, ἔχουσα οὕτω·

«Ὅσάκις αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς παρατείνονται πέραν τῶν ἓξ μηνῶν ἕκαστος βουλευτὴς παρευρισκόμενος εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς, λαμβάνει δραχμὰς τετρακοσίας κατὰ μῆνα ἐκτὸς τῆς κανονικῆς αὐτοῦ ἀποζημιώσεως».

Τοῦ κ. **Ν. Ρούφου**, ἔχουσα οὕτω·

«Οἱ ἐκπληρώσαντες τὰ χρέη των Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἀποζημίωσιν ἐκ δραχμῶν πεντακισχιλίων κατ' ἔτος. Ἐν περιπτώσει δ' ἐκτάκτων συνόδων οὐδεμία ἀποδίδεται αὐτοῖς πρόσθετος ἀποζημίωσις ἢ ἔξοδα.»

Τοῦ κ. **Σ. Λομβαρδόπουλου**, ἔχουσα οὕτω·

«Οἱ βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἀποζημίωσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἐν ἀρχῇ μὲν ἑκάστης τακτικῆς Συνόδου δραχ. χιλίας διακοσίας, εἰς τὸ τέλος δὲ ἑκάστου μηνός, οἱ μὲν κατοικοῦντες ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα μηνιαίως, οἱ δὲ ἐκτὸς τῆς ἑδρας τῶν ἀνωτέρω δήμων ἀλλ' ἕνεκεν τῶν βουλευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων διαμένοντες ἐν Ἀθήναις δραχμὰς τετρακοσίας. Ἡ ἀποζημίωσις ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς δόσεως τοῦ ὅρκου ἑκάστου βουλευτοῦ καὶ λήγει τὴν ἐπομένην τῆς λήξεως τῆς περιόδου ἢ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς. Ἐκ τῆς μηνιαίας ἀποζημιώσεως κρατοῦνται ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου Ταμείου δραχμαὶ μὲν πέντε (5) ἐκ τῶν ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς κατοικούντων βουλευτῶν, δραχμαὶ δὲ δέκα πέντε ἐκ τῶν λοιπῶν τῶν ἐκτὸς τῶν περιφερειῶν τῶν ἀνωτέρω δήμων κατοικούντων, δι' ἑκάστην κατὰ συνεδρίασιν λυομένην ἐλλείψει τοῦ πρὸς λῆψιν ἀποφάσεως ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ βουλευτῶν, ἀπουσίαν.

Τῶν κ.κ. **Γ. Πώπ** καὶ **Χ. Βοζίκη**, ἔχουσα οὕτω:

«Ἡ Βουλευτικὴ κατ' ἔτος χορηγία ὁρίζεται εἰς δραχμὰς 1800.

Δι' ἑκάστην δὲ συνεδρίασιν λαμβάνουσιν οἱ βουλευταὶ πρόσθετον ἀποζημίωσιν δραχμῶν 15, ἐξακριβουμένης συμφώνως τῷ Κανονισμῷ τῆς Βουλῆς τῆς παρουσίας αὐτῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συνεδριάσεως.»

Τοῦ κ. Α. Δριγγούμη, ἔχουσα οὕτω·

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου ταμείου ἀποζημίωσιν ἐτησίως δραχμὰς τέσσαρας χιλιάδας ὀκτακοσίας ἐξ ὧν δραχμαὶ μὲν δύο χιλιάδες καταβάλλονται ἐν ἀρχῇ τῆς πρώτης τριμηνίας ἑκάστου ἔτους, ἀνὰ χίλιαι δὲ δραχμαὶ ἐν ἀρχῇ ἑκάστης τῶν ὑπολοίπων τριμηνιῶν. Τὸ ἔτος λογίζεται ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βουλευτοῦ· οὐδεμία ἄλλη ἀποζημίωσις παρέχεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν».

Τῶν κ.κ. Ι. Τσιγκόλη, Ν. Βάρθη, Ἐπαμ. Λαμπρακάκη, Θ. Θεοδωροπούλου, Ε. Μαντοπούλου Α. Φωτήλα, Ἀλκ. Θανοπούλου, Α. Βαβυλοπούλου, Σερ. Ψύχα, Χρ. Καρᾶ, Γ. Κίρκου, Ι. Παγκάρα, Ι. Δογάνη, Γερ. Νοταρᾶ, Γ. Βλάχου, Α. Σακελλαρίου, Θερ. Παπαϊωάννου, Διον. Κλάδη, Δ. Κουλουμπάρδου, Ἑλ. Σπετσέρη, Ἰω. Χριστοδουλᾶ, Ι. Κουκουμέλη, Ν. Ραυτοπούλου, Νικ. Ξηρού, Ἀλέξ. Τάκη, Ἀθ. Χρηστίδη, Γ. Σπυροπούλου, Μ. Πιπιλῆ, Γ. Ζούκα, Δ. Ἀναστασοπούλου, Π. Φλέσσα, Δ. Γκλαβᾶ, Ν. Γαρδικιώτου, Γ. Ράμμου, Π. Φραντζῆ, Α. Μπέλλου, Γ. Ἐξαρχοπούλου, Θ. Γρηγορίου, Γ. Βλάσση, Δ. Χρυσοστάλη, Α. Βάρβογλη, Σπ. Παπαχατζῆ, Ἰωάν. Γιαμαρέλλου, Ν. Χρυσογέλου, Α. Περιστέρη, Δ. Πολυζωγοπούλου, Φ. Βακαλοπούλου, Βασιλ. Σηλυβρίδη, Γεωργίου Σχινᾶ, Μ. Σακελλαρίου, Ν. Ρούση, Ἰ. Κουρτάκη, Ν. Ζησιμοπούλου, Σ. Γρανίτσα, Ι. Παπαθανασιάδη, Κ. Χρυσοχοΐδου, Κ. Σταμούλη, Στέφ. Σομμαρίπα, Β. Δημοκωσταύλα, Ν. Γιουβρῆ, Μιχ. Φωτιάδου Κ.Π. Γιαννακοπούλου, Γ. Πούλου, Δ. Θεοδοσοπούλου, Κ. Ζησοπούλου, Ἀλ. Κασσαβέτη, Γ. Σπηλιοπούλου, Δ. Βρατσάνου, Ν. Σκριπούλου, Β. Μιχαλέα, Ἀντωνίου Φραγκίσκου, Π. Ἰατροπούλου, Ν. Δελλακοβία, Θάνου Πετραλιᾶ, Γεωρ. Παπακυριακοπούλου, Πελ. Ἡλιοπούλου, Νικολ. Σταματιάδου, Νικολ. Ἀβέρωφ, Γεωρ. Ἀβέρωφ, Π. Βουρλούμη, Νικολ. Φραγκίστα, Δ. Μάνθου, Εὐστρ. Κουλουμβάκη, Γεωρ. Καθαρίου, Δ. Κάβουρα, ἔχουσα οὕτω:

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἀποζημίωσιν ἐτησίως δραχμὰς πεντε χιλιάδας ἐξ ὧν δραχμαὶ μὲν δύο χιλιάδες καταβάλλονται ἐν ἀρχῇ τῆς πρώτης τριμηνίας ἑκάστου ἔτους, ἀνὰ χίλιαι δὲ δραχμαὶ ἐν ἀρχῇ ἑκάστης τῶν ὑπολοίπων τριμηνιῶν. Τὸ ἔτος λογίζεται ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βουλευτοῦ· οὐδεμία ἄλλη ἀποζημίωσις παρέχεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Παραίτησις ἀπὸ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως δὲν ἐπιτρέπεται».

Τοῦ κ. Θ. Κοντόπη, ἔχουσα οὕτω :

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δι' ἑκάστην σύνοδον δρ. 3600 προσθέτως δὲ δρ. 1000 εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης Συνόδου ἑκάστης βουλευτικῆς περιόδου».

Καὶ τοῦ κ. Ν. Ξηρού, ἔχουσα οὕτω :

«Ὁ τακτικὸς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς λαμβάνει ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δι' ἔξοδα παραστάσεως ἐκτὸς τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως ἐτησίως δραχμὰς τρεῖς χιλιάδας».

Ἀποσύρεται ἐπίσης ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ Βουλευτῶν ἡ τροπολογία των ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75, ἔχουσα ὡς ἑξῆς·

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἐτησίαν ἀποζημίωσιν ἐκ δραχμῶν τριῶν χιλιάδων, πληρωτέων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τακτικῆς Συνόδου· εἰς οὐδεμίαν δὲ ἄλλην δικαιοῦνται ἀποζημίωσιν. Ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης κρατοῦνται ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου Ταμείου δραχμαὶ εἴκοσι δι' ἑκάστην κατὰ συνεδρίασιν ἀπουσίαν τοῦ Βουλευτοῦ, ἄνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, ἐν τακτικῇ ἢ ἐκτάκτῳ Συνόδῳ.

Παραίτησις ἀπὸ τῆς Βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως δὲν ἐπιτρέπεται».

Τίθεται εἶτα εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἄρθρον 75 τοῦ Συντάγματος, ὡς ἐτροπολογήθη ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ Βουλευτῶν. Ἐπὶ τῆς τροπολογίας ταύτης ὑπάρχει πρότασις τοῦ κ. Ἰ. Πατσουράκου ὅπως ἡ ψηφοφορία διεξαχθῇ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** καλεῖ ψηφολέκτας τοὺς Βουλευτὰς κ. κ. Δ. Γκλαβᾶν καὶ Ν. Βάρθην καὶ θέτει οὕτω τὸ ζήτημα.

Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἀναγνωσθὲν ἄρθρον, ὡς προτείνεται ἡ τροποποίησίς του, λέγουσι «ναί» οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν «ὄχι».

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς εὑρέθη ὅτι ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 194. Εἶπον «ναί» 181, «ὄχι» 6 καὶ 7 ἀρνήθησαν ψῆφον, κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον.

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Παν. Φραντζῆς	
Νικ. Χρυσόγελος		Γεώρ. Παπασπυρόπουλος	Ν
Λ. Παπαφώτης		Γεωργαντᾶς Θρόνος	
Α. Γρίβας	Ν	Γεώρ. Παρασκευόπουλος	
Σ. Ψύχας		Νικ. Κόνδης	
Η. Καρασεβδᾶς	Ν	Ἀθ. Σωτηριάδης	Ν
Ἐπ. Σουλτάνης	Ν	Κωνστ. Οἰκονομόπουλος	
Γ. Ποῦλος		Κωνστ. Καζαντζῆς	
Ι. Φαρμάκης		Γερ. Νοταρᾶς	Ν
Ἀντ. Ροντήρης		Δημ. Κούζης	
Α. Τριγώνης	Ν	Ἀνδρ. Σαρλῆς	
Ε. Λαμπρακάκης		Δημ. Ρούσσος	
Ἰωάν. Καναβὸς		Νικ. Δελακοβίας	Ν
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ν	Νικόλ. Σακελλαρίου	
Α. Σπετσέρης		Γεώρ. Βλάσσης	
Ι. Τσιγκόλης	Ν	Χαρ. Σπηλιόπουλος	Ν
Στέφ. Γρανίτσας	Ν	Νικ. Δημητρακόπουλος	Ν
Γ. Ἰατρίδης	Ν	Ἀναστ. Βάρβογλης	
Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Ν	Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος	Ν
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ν	Ἰωάν. Π. Μανέτας	Ο
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς		Δ. Πλαπούτας	Ν
Ἰωάν. Ἀκρίδας		Ἀλ. Παπαναστασίου	Ν
Θεόφ. Θεοδωρόπουλος	Ν	Ἰωάν. Μπακόπουλος	
Ἐμμ. Ρέπουλης		Δημ. Χηνιάδης	
Δημ. Καλέργης	Ν	Δημ. Καρέλας	
Ἀθ. Χριστόπουλος		Ἀθ. Πετρόπουλος	Ν
Γεώρ. Νέζος		Χαρ. Στασινόπουλος	Ν
Παν. Ἀραβαντινὸς	Ν	Κωνστ. Ρεβελιώτης	
Ἰωάν. Τερζάκης		Νικ. Τριανταφυλλάκος	

Α. Κατριβάνος	Ν	Θρ. Πετμεζᾶς	Ν
Ἠλ. Φλέσσας	Ν	Γεώρ. Καζανόβας	Ν
Ἰωάν. Πολίτης	Ν	Ἰωάν. Μπρισιμιτζάκης	Ν
Παν. Δεληβοριᾶς		Γεώρ. Σταμπάδος	
Σπυρ. Τσαγκάρης	Ν	Θερ. Μιχαλόπουλος	Ν
Θ. Πέρρος	Ν	Δημ. Ἀνδρέου	Ν
Χαρ. Βοζίκης		Δημ. Ζαβογιάννης	
Ἀντ. Βούτσης		Ἐμμ. Κυταριόλλος	Ν
Νικ. Χαρδούβαλης	Ν	Βασ. Κυρέλλος	Ν
Περ. Ἀλεξάκης		Ἀριστοτ. Σακελλαρίου	ἀρν.
Θεόδ. Γρηγορίου	Ν	Νικ. Σπηλιώτης	
Σπυρ. Σῖμος		Σπυρ. Παπαχατζῆς	Ν
Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος		Σάββας Βαρβιτσιώτης	Ν
Περ. Κ. Καραπᾶνος	ἀρν.	Λουκ. Κουτσοπέταλος	
Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς		Νικ. Ἀνδρεαδάκης	Ν
Πύρ. Καραπᾶνος		Δημ. Λαζαρῆς	Ν
Ἀντ. Γαρουφαλιᾶς	Ν	Σπυρ. Θεοδωρόπουλος	
Ἐλ. Βενιζέλος	Ν	Ἀναστ. Πουλῆς	
Ἐμμ. Μπενάκης		Νικόλ. Ρούσης	Ν
Φωκ. Νέγρης	Ν	Στέφ. Ν. Δραγούμης	Ν
Παναγ. Χαροκόπος		Ἀλέξ. Ζαΐμης	
Κ. Ρακτιβὰν		Δ. Γκλαβᾶς	Ν
Μιλτ Νεγρεπόντης	Ν	Λ. Μιχαλακόπουλος	Ν
Γ. Ζερβουδάκης		Λ. Θ. Ροῦφος Κανακάρης	Ν
Λάμπρος Κορομηλᾶς	Ν	Κωνστ. Γόντικας	Ν
Π. Λαγοπάτης	Ν	Ν. Κοντογούρης	Ν
Γεώρ. Στρατούλης		Ἰωάν. Βέρροιος	Ν
Κ. Μάνος		Πολ. Πολυχρονιάδης	
Τιμ. Ἡλιόπουλος	Ο	Παν. Ζαΐμης	
Δημ. Βενιζέλος		Δ. Μάρκου	
Μιχ. Γαλανὸς	Ν	Γεώρ. Κατσιμπίρης	
Α. Παναγιωτόπουλος	Ν	Σπηλ. Ἀγαπητὸς	Ν
Γεώρ. Πολίτης	Ν	Α. Φωτήλας	
Ἰωάν. Ἀθανασάκης	Ν	Α. Χοϊδᾶς	Ν
Γεώρ. Νικολαΐδης		Θεόδ. Ψυχαλινὸς	Ν
Λουκᾶς Μπέλλος		Γ. Παπακυριακόπουλος	Ν
Ἀριστομ. Θεοδωρίδης	Ν	Βασίλ. Ἀντωνόπουλος	Ν
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης	Ν	Α. Καφετζόπουλος	Ν
Κωνστ. Δεμερτζῆς	Ν	Λ. Φλαμῆς	Ν

Κωνστ. Πανουτζόπουλος	Ν	Ιαν. Μανωλίτσης	
Νικ. Συριόπουλος	Ν	Σπ. Κογεβίνας	Ν
Θαν. Πετραλιᾶς		Σπυρ. Βλαντῆς	
Πελ. Ἠλιόπουλος		Εὐθ. Α. Βελλιανίτης	Ν
Χρ. Κορύλλος	Ν	Χρ. Καποδίστριας	
Ιαν. Βουρλούμης	Ν	Ἀνδρ. Κρητικὸς	
Νικ. Ραφτόπουλος	Ν	Λαυρ. Μαβίλης	Ν
Χρ. Μεϊντάνης	Ν	Κωνστ. Κατηφόρης	
Διον. Πολυζωγόπουλος	Ν	Σπυρ. Λάσκαρης	
Ἰωάν. Δογάνης		Βασίλ. Πουλιάσης	
Γεώρ. Λαμπρινόπουλος		Κωνστ. Ἀρβανιτάκης	
Γεώργ. Ἀβέρωφ		Διον. Βινιεράτος	Ν
Νικόλ. Σταματιάδης	Ν	Ιαν. Λιβιεράτος	Ν
Δημ. Χρυσοστάλης	Ν	Σπυρ. Ἰγγλέσης	Ν
Εὐάγ. Γεωργιάδης	Ν	Νικ. Χαριτάτος	Ν
Ἰωάν. Μπουρνιᾶς		Ἀνδρ. Μονοκρούσος	Ο
Νικόλ. Ἀβέρωφ		Πέτρ. Βασιλόπουλος	
Γεώρ. Μπένος	Ν	Ἀνδρ. Βαλσαμάκης	
Νικόλ. Κάραλης		Νικ. Ἀλεβιζάτος	Ν
Κωνστ. Χατζηγιάννης		Σπ. Φορέστης	
Δημ. Βάχλας		Νικ. Δ. Ραυτόπουλος	
Γεώρ. Κοσόνας	Ν	Ὀθ. Τετενὲς	
Ἀπόστ. Ἀποστολίδης		Γεώρ. Μουσούρης	
Μιχ. Σφακιανάκης		Σωκ. Ἀν. Καβαλλιεράτος	
Πλούτ. Μαυρίκης		Θ. Κοντομίχαλος	
Βασίλ. Ἀθανασούλας	Ν	Λεων. Ἐμπειρῖκος	
Κωνστ. Χατζάκος		Σταμ. Βαφειαδάκης	Ν
Γεώρ. Γαζέπης	Ν	Δημ. Μάνθος	Ν
Νικόλ. Πετσάλης		Περ. Γρυπάρης	Ν
Ἰωάν. Λούντζης		Κωνστ. Καλομενόπουλος	Ν
Διον. Κουλούμπαρδος	Ν	Τριαν. Παπαδάμ	Ν
Ἀναστ. Λούντζης		Θωμᾶς Σκάσης	Ν
Καῖσαρ Ζέζας		Ἰάκ. Ἀβάζος	Ν
Δών. Κλάδης	Ν	Δημ. Ζαμάνος	Ν
Νικ. Παπαδάτος		Νικόλ. Καμπάνης	Ν
Κωνστ. Ζαβιτσάνος	Ν	Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος	Ν
Νικ. Βάρθης	Ν	Ἀλέξ. Μαλασπίνας	
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης	Ν	Γεώρ. Γαϊτᾶνος	Ν
Σπυρ. Χατζάρης		Ἀντ. Ρεβίνθης	

Μάρκ. Βαλληνδρᾶς		Κωνστ. Χρυσοχοΐδης	
Νικολ. Καλβοκορέσης	Ν	Γεώρ. Βλάχος	Ν
Κωνστ. Ἀλαβάνος	Ν	Πελ. Ἀγγελίδης	
Δημ. Πετσετάκης	Ν	Κωνστ. Γιαννακόπουλος	
Χαρίλ. Προβελέγγιος		Φίλ. Ζαρζάμπας	
Ἐμμ. Πατρίκιος		Χ. Μωραΐτης	
Ἰωάν. Μαμάης	Ν	Νικ. Παπαϊωάννου	Ν
Ἰωάν. Κασδόνης	Ν	Μιχ. Φωτιάδης	
Ἀντ. Φραγκῖσκος		Βασιλ. Συληβρίδης	Ν
Δημ. Καΐρης	Ν	Περ. Αποστολίδης	Ν
Θαλ. Κουτούπης	Ν	Λεων. Ἀναγνώστου	
Γεώρ. Φικιώρης		Κωνστ. Ζησόπουλος	
Κωνστ. Μέρμηγκας	Ν	Χ. Δικαῖος	Ν
Γεώρ. Οἰκονόμου	Ν	Σ. Ντολιόπουλος	Ν
Εὐστρ. Κουλουμβάκης	Ν	Παν. Φλέσσας	ἀρν.
Ἰωάν. Λυμπερόπουλος	Ν	Π. Κασίμης	Ν
Νικ. Πετροπουλάκης	Ν	Ν. Παπαλέξης	
Γεώργ. Τσοχώνης		Δημ. Κάβουρας	Ν
Παναγ. Πετροπουλάκης	Ν	Μ. Δαζέας	Ν
Παν. Κουμάνταρος		Α. Πετρομανιάτης	Ν
Ἰωάν. Ἀθηναγένης	Ν	Αθ. Περρωτῆς	Ν
Βασίλ. Μιχαλέας	Ν	Π. Ἰατρόπουλος	Ν
Ἰωάν Βαβανᾶκος	Ν	Π. Καράπαυλος	
Ἰωάν. Πατσουρᾶκος		Ἀνδρ. Κοκκέβης	Ν
Χρ. Πετρέας	Ν	Εὐστ. Μπαρδόπουλος	Ν
Πέτρος Μαυρομιχάλης		Ρεώργ. Κορομηλᾶς	Ν
Ἰωάν. Φουρίδης	Ν	Δημ. Κανελλόπουλος	Ν
Ἀναστ. Ἀβέρωφ		Ἀθ. Αἰλιανὸς	Ν
Ἰωάν. Χρυσοβελώνης	Ν	Ἀντ. Ζησιμόπουλος	Ν
Δημ. Οἰκονόμου	Ν	Θερ. Κουτσομητόπουλος	Ν
Μιλτ. Μπουφίδης	Ν	Γεώρ. Σπηλιόπουλος	Ν
Νικ. Γεωργιάδης		Κωνστ. Τριγγέτας	
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν	Ο	Γεώρ. Ράλλης	
Δημ Κουκιάδης		Γεώρ. Μποῦτος	Ν
Γεώρ. Τσαξίρης	Ν	Ἰωάν. Κουρτάκης	Ν
Γεώρ. Σχινᾶς		Φώτ. Βακαλόπουλος	Ν
Γεώρ. Δρίβας		Ἀθ. Παπαχελᾶς	Ν
Ἀλέξ. Κασσαβέτης	Ν	Μαν Πιπιλῆς	

Π. Μερλόπουλος		Θεμ. Ραφαλιᾶς	
Δ. Ἀναστασόπουλος	Ν	Κυρ. Κυριαζόπουλος	Ν
Ἰωάν. Λεωνίδας	Ν	Ἰωάν. Θ. Κούντουριώτης	
Πέτρος Γκίνης	Ν	Παν. Βερβενιώτης	
Ἀλέξ. Διομήδης	Ν	Γεώργ. Καλλίτσης	
Ἀνδρ. Ἀναργύρου	Ν	Ἰωάν. Μάνος	
Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς	Χ	Σπυρ. Ματσούκας	
Ἀλέξ. Παπαποστόλου		Ρήγας Χατζηρρήγας	
Δημ. Θεοδοσόπουλος	Ν	Ι. Παπαλουκᾶς	
Παυσ. Ζωγλοπίτης		Ἰωάν. Τσιριμῶκος	Ν
Γεώρ. Ζούκας	Ν	Μιλτ. Σακελλαρίου	Ν
Κωνστ. Σταμούλης	Ν	Κ. Λιδωρίκης	
Ἰωάν. Κωτίκας		Θεμ. Παπαϊωάννου	Ν
Βασίλ. Γρίβας		Ν. Ξηρὸς	Ν
Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος	Ο	Νικ. Φραγκίστας	Ν
Ν. Γαρδικιώτης	Ο	Ἰωάν. Γιδογιάννος	
Δημ. Μπούσδρας		Νικ. Πολιτόπουλος	Ν
Γεώργιος Τάγιας		Κωνστ. Περιβολιώτης	
Κωνστ. Παπακυρίτσης	Ν	Ἰωάν. Γιαμαρέλος	Ν
Χρ. Καρᾶς	Ν	Ἀνδρ. Μαρλᾶς	Ν
Α. Θανόπουλος	Ν	Δημ. Δεδούσης	
Νικ. Γιουβρῆς		Γεώργ. Σιγγούρης	Ν
Γ. Καθάργιος		Στέφ. Σουμαρίπας	Ν
Χρ. Βλάτσιος	Ν	Κωνστ. Δημοκωστούλας	
Δημ. Κουκουλέτσος	ἀρν.	Ἰωάν. Γραμματίκας	
Γεώρ. Σπυρόπουλος	ἀρν.	Ἠρ. Βελλόπουλος	ἀρν.
Ἀλέξ. Γιαννούσιος Τάκης		Ἀθ. Χρηστίδης	Ν
Γεώρ. Ράμμος		Γεώργιος Ἠὼπ	Ο
Εὐθ. Μαντόπουλος	Ν	Δημ. Βρατσάνος	Ν
Λάμπρος Περιστέρης	Ν	Ἐμμ. Παγκάρας	Ν

Ἀπορρίπτεται εἶτα δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 75 ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς ἔχον ὡς ἑξῆς·

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου »ἀποζημίωσιν δι' ἑκάστην τακτικὴν σύνοδον δραχμὰς τρι»σχιλίας, ἐξ ὧν δραχμαὶ μὲν δύο χιλιάδες καταβάλλονται »ἐν ἀρχῇ τῆς συνόδου, χίλιαι δὲ κατὰ τὴν λῆξιν αὐτῆς. »Ἐν περιπτώσει ἐκτάκτου συνόδου παρέχεται δι' αὐτὴν

»εἰς ἕκαστον βουλευτὴν ἐπιπρόσθετος ἀποζημίωσις λόγῳ »ἐξόδων ἐκ δραχμῶν ἑξακοσίων κατ' ἀνυπέρβλητον ὅρον.»

«Παραίτησις ἀπὸ τῆς Βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως δὲν »ἐπιτρέπεται.»

Ἐπομένως τὸ ἄρθρον 75, ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἐξῆς·

Ἄρθρον 75.

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἀποζημίωσιν, οἱ μὲν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ κατοικοῦντες δραχμῶν ὀκτακοσίων ἐν ἀρχῇ ἑκάστης τριμηνίας, οἱ δὲ λοιποὶ χιλίων.

Εἰς τὸν τακτικὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς παρέχεται δι' ἔξοδα παραστάσεως πρόσθετος ἀποζημίωσις δραχμῶν διακοσίων πεντήκοντα μηνιαίως.

Οὐδεμία ἄλλη ἀποζημίωσις παρέχεται εἰς τοὺς βουλευτὰς ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν».

Ἡ Βουλὴ προβαίνει εἰς συζήτησιν τοῦ ἄρθρου 76 τοῦ Συντάγματος κατὰ τὸ προσχέδιον τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 76 ὁ κ. **Δ. Κλάδης**, ποιεῖται τὴν παρατήρησιν ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις ὡς πρὸς τοὺς βουλευτὰς, οἵτινες λαμβάνουσι σύνταξιν ὡς πολιτικοὶ ὑπάλληλοι.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι ζήτημα τοῦτο θὰ λυθῇ διὰ νομοσχεδίου εἰσαχθησομένου πρὸς ἐπιψήφισιν.

Δ. Οἰκονόμου προτείνει ὅπως μὴ ἀναγραφῇ ἐν τῷ Συντάγματι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 76.

Σ. Ἰγγλέσης λέγει ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀσθενοῦντας βουλευτάς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ἄρθρου 76 εἶνε ἐπιβεβλημένη.

Ὁ κ. **Γ. Σιγγούρης** ἐπιφέρει ἐπίσης παρατηρήσεις τινάς.

Φ. Νέγρης. Συμφωνῶ κ. Πρόεδρε μὲ τὴν διατύπωσιν ὅτι ὁσάκις ἀπουσιάζωμεν ν' ἀφήνωμεν 20 δραχμὰς, ἀλλ ὡς ἔχει καθορισθῇ ἡ διάταξις θὰ φθάσωμεν εἰς ἀποτελέσματα

ὄχι εὐχάριστα. Σᾶς φέρω παράδειγμα· διατρέχομεν τὰς τρεῖς τριμηνίας καὶ ἔχει νὰ λάβῃ ὁ βουλευτὴς τὴν τελευταίαν τριμηνίαν Δραχμὰς 1000· ὑποθέσατε ὅτι ὁ βουλευτὴς δὲν ἔρχεται, συνεδριάζομεν τρεῖς μῆνας. τὸν Ὀκτώβριον, Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον καὶ κάμνομεν 25 συνεδριάσεις κατὰ μῆνα. Ἐὰν τοῦ ἀφαιρέσωμεν 20 δρ. τὴν ἡμέραν ἤτοι 1500 δραχμὰς διὰ τὴν τριμηνίαν, ὁ βουλευτὴς αὐτὸς ὄχι μόνον δὲν θὰ λάβῃ τὰς 1000 δραχμὰς ἀλλὰ θὰ ὀφείλῃ καὶ 500.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργὸς). Αὐτὸ εἶνε ζήτημα ἑρμηνείας. ἂν ὑποτεθῇ ὅτι κατὰ μίαν τριμηνίαν δὲν παρουσιάζεται καθόλου, κατ' ἐκείνην τὴν τριμηνίαν δὲν θὰ λάβῃ τίποτε, ἀλλὰ δὲν ἐπηρεάζονται αἱ ἄλλαι τριμηνίαι, κατὰ τὰς ὁποίας ἔλαβε τὴν ἀποζημίωσίν του. Ἡ ἑρμηνεία αὕτη, τὴν ὁποίαν σᾶς εἶπον προχείρως ὅλως, φαίνεται ἐνισχυομένη καὶ ἐκ τῆς γνώμης τοῦ συναδέλφου κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι δηλαδὴ προκειμένου περὶ μιᾶς τριμηνίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔτυχεν ν' ἀπουσιάσῃ ὁ βουλευτὴς ἐν ὅλῳ, ἡ ὅλη του τιμωρία διὰ τῆς ἀπουσίας δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῆς τριμηνίας.

Στ. Δραγούμης. Εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ γεννηθῇ ζήτημα, διότι ἐν τῇ διατάξει γίνεται λόγος περὶ κρατήσεως.

Φ. Νέγρης. Ν' ἀναγραφῇ αὐτὸ εἰς τὰ πρακτικά.

Γ. Πώπ. Κύριε Νέγρη, μὴ ἀνησυχεῖτε, δὲν θὰ κρατηθῇ οὐδενὸς ἡ ἀποζημίωσις ὅλοι θὰ πληρωθῶσιν εἴτε ἔρχονται εἴτε δὲν ἔρχονται.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις ἐπεραιώθη.

Ἀποσύρονται αἱ κάτωθι τροπολογίαι, ἐπὶ τοῦ 76 ἄρθρου.

Τῶν κ. κ. Γαϊτάνου, Ἀβάζου, Κλάδη, Μανέτα, Τριγγέτα, Κοντομιχάλου, Σφακιανάκη, Χαριτάτου, Ῥούφου, Φωτήλα, Βάρθη καὶ Μαλασπίνα, ἔχουσα οὕτω.

«Οἱ συνταξιοῦχοι βουλευταὶ πλὴν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως λαμβάνουσιν καὶ τὴν σύνταξιν αὐτῶν».

Καὶ τῶν κ. κ. **Δ. Οἰκονόμου** καὶ **Π. Ἀγγελίνη** ἔχουσα οὕτω.

«Οἱ βουλευταὶ οἱ ὁπωσδήποτε λαμβάνοντες ἐκ τοῦ δημοσίου μισθόν, σύνταξιν ἢ χορήγημα, λαμβάνουσι μόνον τὸ

τυχὸν ἐλλεῖπον μέχρι τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὁρισθείσης ἀποζημιώσεως».

Γίνεται δεκτὸν εἶτα δι' ἀναστάσεως, ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς, τὸ ἄρθρον 76 ἔχον ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον 76,

«Ἐν ἀπουσίᾳ Βουλευτοῦ ἐπὶ πλείονας τῶν πέντε »συνεδριάσεων κατὰ μῆνα, ἄνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, »ἐν τακτικῇ ἢ ἐκτάκτῳ Συνόδῳ, κρατοῦνται ἐκ τῆς »ἄνω ἀποζημιώσεως δραχμαὶ εἴκοσι δι' ἑκάστην συνε»δρίασιν».

Μετὰ τοῦτο γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ κάτωθι ψήφισμα.

«Ἡ Β' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ἀσκοῦσα τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς πρὸς ἀναθεώρησιν καὶ μεταρρύθμισιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος·

Ψηφίζει

Εἰς τοὺς βουλευτὰς τῆς Διπλῆς Βουλῆς, πλὴν τῆς καταβληθείσης ἤδη ἀποζημιώσεως τῶν δραχ. 1800, καταβληθήσονται εἰσέτι διὰ τὴν μέχρις 8 Ἰουλίου νομοθετικὴν αὐτῆς ἐργασίαν δραχ. 1200, ἐξ ὧν δραχμαὶ μὲν 600 τῇ 1 Μαΐου, δραχμαὶ δὲ 600 τῇ 1 Ἰουνίου.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ψηφίσματος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ εἶτα ὅτι εἶνε ἀνάγκη ὅπως ψηφισθῇ εἰδικὸν ψήφισμα ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα παραστάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ἵνα μὴ ἡ ἰσχὺς τοῦ ἄρθρου 75 ἀρξηται ἀπὸ τῆς παρούσης Βουλῆς.

Ὁ κ. **Δ. Γαρουφαλιᾶς** προτείνει ὅπως μὴ ἐξαιρεθῇ τῶν ἐξόδων παραστάσεως ὁ Πρόεδρος τῆς παρούσης Βουλῆς.

Πρόεδρος. Εὐχαριστῶ, ἀλλὰ δὲν τὸ δέχομαι.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη προνοίας δι' εἰδικοῦ ψηφίσματος, ὡς πρὸς τὰ

ἔξοδα παραστάσεως τοῦ Προέδρου, διότι ἐν τῷ ψηφίσματι, τὸ ὁποῖον ἐψηφίσαμεν περὶ ἀποζημιώσεως τῶν Βουλευτῶντῆς παρούσης Βουλῆς, δὲν γίνεται λόγος καὶ περὶ ἐξόδων παραστάσεως τοῦ Προέδρου. Ὥστε δὲν ὑπάρχει καμμία ἀνάγκη εἰδικοῦ ψηφίσματος ἀναστέλλοντος τὴν ἰσχὺν τοῦ ἄρθρου 75, διότι περὶ τῶν ἐξόδων, ἐπαναλαμβάνω, τοῦ Προέδρου τῆς παρούσης Βουλῆς δὲν γίνεται λόγος κατόπιν τῶν δηλώσεων ὑμῶν.

Σ. Δραγούμης παρατηρεῖ ὅτι δέον νὰ ληφθῇ πρόνοια ὥστε νὰ χορηγηθῶσιν ἔξοδα παραστάσεως εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, διότι, ὡς ἔχουσι νῦν τὰ πράγματα, εἶνε ἀδύνατον νὰ γίνῃ τις Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἂν μὴ εἶνε πλούσιος.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι τοῦτο εἶνε ζήτημα εἰδικοῦ νόμου.

Λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 1.50′ μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος	Οἱ Γραμματεῖς
Ν. Στράτος	Θ. Γρηγορίου
	Λίνος Κρεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΒ′.

Τῆς 25 Ἀπριλίου 1911.

Ὥρᾳ 5.20′ μ. μ. ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς: 1) Οἱ κάτοικοι Ἀμαλιάδος ζητοῦσιν ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος. 2) Ὁ λαὸς τοῦ «Ἁγίου Βασιλείου» Πατρῶν ζητεῖ ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος. 3) Οἱ ἐκριζώνοντες σταφιδαμπέλους ἐκ Φλιατρῶν διαμαρτύρονται διότι ὁ Ταμίας ἀναγγέλλει δημόσιον διὰ δόσεις πληρωθείσας. 4) Οἱ κάτοικοι Καλαφατιόνων τῆς Κερκύρας ἐξαιτοῦνται τὴν ἐπιψήφισιν τῆς ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ κ. Ζαβιτσιάνου ὑποβληθείσης προτάσεως νόμου. 5) Ὁ ἐκ Κερκύρας δημοσιογράφος

Α. Πολίτης διαμαρτύρεται διότι δὲν μετεβιβάσθη τηλεγράφημά του πρὸς τὴν «Ἑσπερινήν». 6) Οἱ κάτοικοι Ἁγ. Ἀθανασίου δήμου Ἰστωναίων ἐξαιτοῦνται τὴν ψήφισιν τοῦ ἀγροτικοῦ νομοσχεδίου τοῦ κ. Ζαβιτσιάνου. 7) Κτηματίαι τοῦ δήμου Ἠλιδος ζητοῦσιν ὅπως μὴ κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος. 8) κάτοικοι Καλαμῶν συγχαίρουσιν Κυβερνήσει διὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐπιβολὴν τοῦ κράτους τῶν νόμων καὶ ἐπικροτοῦν τὸ μέχρι τοῦδε ἀνορθωτικόν της ἔργον. 9) Ὁ Π. Μαντζῶρος καταγγέλλει τὸν πρώην διευθυντὴν τοῦ ταχ. γραφείου Σαγείκων. 10) Οἱ κάτοικοι Βονίτσης ζητοῦσι μετάθεσιν βοηθοῦ εἰς τὸ τηλεγραφεῖον. 11) Οἱ Μ. Καλαγιάννης, Β. Πουλάκης καὶ Β. Τσαρπαλῆς κατάδικοι Γυθείου ζητοῦσι Β. χάριν. 12) Οἱ κάτοικοι Κουραμάδων τῆς Κερκύρας ζητοῦσιν ἐπιψήφισιν Ζαβιτσιανικοῦ ἀγροτικοῦ νομοσχεδίου. 13) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Μεσαριᾶς τοῦ δήμου Ἰστωναίων ἐξαιτοῦνται ἐπιψήφισιν τοῦ Ζαβιτσιανικοῦ ἀγροτικοῦ νομοσχεδίου, 14) Οἱ κάτοικοι Μπενιτσῶν ζητοῦσιν ἐπιψήφισιν τοῦ Ζαβιτσανικοῦ ἀγροτικοῦ νομοσχεδίου. 15) Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ἀαρίσης ζητεῖ διόρθωσιν τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως τοῦ Ἐφετείου. 16) Οἱ κάτοικοι Ἀρχαίων Ὀλυμπίων διαμαρτύρονται διότι ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ ἐξ ἰδιοτελείας δὲν ἐγκρίνει τὸ σχεδιάγραμμα τοῦ μηχανικοῦ κ. Χέλμη.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων.

Ἐπ' αὐτῆς λαμβάνων τὸν λόγον ὁ κ. **Ν. Βέρβης** ζητεῖ ὅπως προταχθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἐκκαθαρισθέντων ἀξιωματικῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Παρακαλεῖ ὅπως συνεχισθῇ ἐπὶ δίωρον ἔτι ἡ συζήτησις περὶ Ἐνιαίας, μεθ' ὃ νὰ συζητηθῇ ἡ ἐπερώτησις τοῦ κ. Κουλουμβάκη.

Π. Καρολίδης. Λέγει ὅτι ἡ ἐπερώτησίς του ἐγγραφεῖσα πρὸ δύο μηνῶν δὲν ἦλθεν ἀκόμη εἰς συζήτησιν.

Νικ. Πετροπουλάκης. Ἀναγνωρίζει τὸ δίκαιον τῶν ζητούντων τὴν πρόταξιν τῶν ἐπερωτήσεων, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἡμερησία διάταξις τῶν ἐπερωτήσεων, καθημερινῶς αὐξάνει, καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐξαντληθῇ ἡ σήμερον ὑπάρχουσα, καὶ ἂν ἐργασθῶμεν καθ' ὅλον τὸ θέρος, προτείνει ἵνα ὁρισθῶ-

σι καὶ ἄλλαι ὧραι πρὸς συζήτησιν τῶν ἀντικειμένων ταύτης, καθ' ἃς ἡ Βουλὴ δὲν ἀσχολεῖται μὲ Νομοθετικὴν ἐργασίαν.

Ν. Στράτος. Προτείνει ὅπως κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου ἡ Βουλὴ συνεδριάζῃ καὶ τὴν πρωΐαν, οὕτως ὥστε τὴν μὲν πρωΐαν νὰ γίνεται ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν συζήτησις μετὰ μεσημβρίαν δὲ ἡ ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων.

Χ. Βοζίκης. Παρατηρεῖ ὅτι μὲ τὸν νέον Κανονισμὸν ὁ Κοινοβουλευτικὸς Ἔλεγχος σχεδὸν κατηργήθη, τάσσεται δὲ μὲ τὴν γνώμην τοῦ κ. **Ν. Στράτου** ὅπως ἡ Βουλὴ συνεδριάζῃ καὶ τὴν πρωΐαν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἐλέγχου.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι ἡ πρότασις τοῦ κ. Ν. Βάρθη, ὡς μὴ ὑποστηριζομένη ὑπὸ 10 βουλευτῶν ἀπορρίπτεται μεθ' ὃ ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἂν ἀποδέχεται τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ν. Σράτου.

Ἡ **Βουλὴ** ἀποδέχεται ταύτην.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε τὴν ἔκθεσίν της διὰ τὰ ἄρθρα ἀπὸ 78 μέχρις 86.

Α. Βαβυλόπουλος. Ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινας ἐπὶ ἐγγράφου ἀπαντήσεως του κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας εἰς ἐπερώτησίν του ἀφορῶσαν τὴν συγχώνευσιν μονῶν τινων τῆς Καρδίτσης.

Α. Ἀλεξανδρὴς (Ὑπουργὸς Παιδείας) Δίδει σχετικὰς ἐξηγήσεις.

Ἡ **Βουλὴ** εἰσέρχεται εἶτα εἰς τὴν συνέχειαν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Πανηγειρατικοῦ Συλλόγου «Πρόοδος» ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ »Προνομιοῦχος«.

Π. Πολυχρονιάδης. Λέγει ὅτι ἡ ἐσχάτη ἀπελπισία ἤγαγε καὶ τὴν Βουλὴν καὶ τοὺς σταφιδικοὺς πληθυσμοὺς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δεχθῶσι τὴν ἵδρυσιν τῆς Ἐνιαίας. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς αὐτὴ ἐφρόντισε καὶ κατώρθωσε μάλιστα νὰ ἔχῃ αὐτὴ μὲν μόνον δικαιώματα, οἱ δὲ σταφιδοκτήμονες μόνον ὑποχρεώσεις. Ἀναφέρει ἀκολούθως σειρὰν γεγονότων μαρτυρούντων τὴν ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας καταστρατήγησιν τῆς συμβάσεως.

Γ. Νοταρᾶς. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι καταχρήσεις γενόμεναι κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1908 καθ' ὃν χρόνον μετεφέρετο σταφὶς τῆς Ἑταιρείας εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ κ. Παναγούλη ἐν Πάτραις πρὸς καθαρισμόν. Ὑποθέτω ὅτι δὲν θ' ἀγνοῆτε ταύτας.

Ὁ κ. **Π. Πολυχρονιάδης** ἐξακολουθῶν κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς συστάσεως κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις νὰ περιέλθῃ τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις. Ἀντικρούει εἶτα τὸν κ. Βουρλούμην ἰσχυρισθέντα ὅτι ἕνεκα τῆς διαφημίσεως ηὐξήθη ἡ κατανάλωσις καὶ παρατηρεῖ ὅτι ἡ αὔξησις αὕτη δὲν εἶνε πραγματικὴ ἀλλὰ μόνον τεχνητή. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει δικαίωμα ἐκ τοῦ νόμου νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔκπτωσιν τῆς Ἐνιαίας, ἀφοῦ μάλιστα σήμερον ὑπάρχουσιν εὐνοϊκώτεραι συνθῆκαι, διότι οὔτε ἀπόθεμα ὑπάρχει καὶ ἡ ἐσοδεία Καλλιφορνιανῆς σταφίδος ἐμειώθη.

Α. Κάβουρις. Τονίζει τὴν σπουδαιότητα τοῦ ζητήματος καὶ λέγει ὅτι μετὰ προσοχῆς δέον ἡ Βουλὴ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν συζήτησιν, διότι δυνατόν, αἰρομένων τῶν παρεξηγήσεων, νὰ ἐπέλθῃ συμβιβασμὸς προστατεύων καὶ τῶν παραγωγῶν καὶ τῆς Ἑταιρείας τὰ συμφέροντα. Ἐξακολουθῶν λέγει :

»Ἐξεδόθησαν δελτία χωρὶς νὰ εἰσαχθῇ σταφιδόκαρπος. Συνέβη καὶ ἐρέτος τοῦτο. Εἰς τὰς Μεσσηνιακὰς ἀποθήκας ἐνῷ εἶχεν εἰσαχθῇ 2.000.000 λ. σταφιδόκαρπος ἐξεδόθησαν δελτία 16,000.000 κλπ. 18,000.000 εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Μεσσηνιακῆς κρατήσεως εἶχον εἰσαχθῇ κατὰ τὸ Δελτίον αὐτῆς τῆς Ἑταιρίας—σημειοῦται ἐν αὐτῷ εἰσαγωγὴ 89;000.000. Δὲν πρόκειται δὲ περὶ μεταφορᾶς δελτίων, ἀλλὰ περὶ ἐκδόσεως νέων δελτίων. Διὰ παρακράτησιν μόνον Μεσσηνιακὴ σταφὶς χρησιμεύει. Καὶ ἀφοῦ ἡ τιμὴ ἦτον ἀνωτέρα τοῦ κατωτέρου ὁρίου, οὐδεὶς ἐσκέπτετο νὰ εἰσαγάγῃ τὸν καρπόν του εἰς τὰς ἀποθήκας.

Δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης, οὔτε ὑπονοιῶν, ἡ Ἑταιρία ἐὰν ὑπάλληλοι αὐτῆς προβαίνουσιν εἰς τὰς καταχρήσεις. Καί τις δύναται νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ καταχρασταὶ ὑπάλληλοι δὲν εὑρίσκονται ἐν τῷ κέντρῳ ; Τὸ βούλευμα, ὅπερ ἔψεξεν ὁ κ. Βουρλούμης, δὲν εἶνε βεβαίως ἀποχρώντως δικαιολογημένον, ἀλλὰ ὑπάρχει πλῆθος ἄλλων σχετικῶν μαρτυριῶν ἐναντίον τῆς Ἑταιρίας, ἀδιαμφισβητήτων. Τὸ ὅτι δὲ δὲν ἐπώλησεν ἡ Ἑταιρία ἐνεχυριασμένον σταφιδόκαρπον δὲν

εἶνε ὑπὲρ αὐτῆς, δὲν τὸν ἐπώλησεν διότι αἱ τιμαὶ ἦσαν μικρότεραι τοῦ κατωτάτου ὁρίου τοῦ ὁριζομένου ὑπὸ τῆς συμβάσεως. δὲν εὗρε 130 δραχμὰς διὰ νὰ τὸν πωλήσῃ.

Τὰ ἐνέχυρα. τὰ 40,000,000, ἔμειναν εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Ἑταιρείας, μετὰ δύο δὲ ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως μετεφέρθησαν ὡς ἐνέχυρον τῆς νέας ἐσοδείας. Αὐτὰ εἶνε παράβασις. Ἡ Ἑταιρία πάντοτε ἠρνήθη νὰ ἀγοράζῃ τὸν Μεσσηνιακὸν σταφιδόκαρπον ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ σταφιδικοῦ ἔτους, ἠρνήθη μεροληπτικῶς, ὑπὸ διαφόρους προφάσεις, ὥστε ν' ἀναγκάζῃ τοὺς παραγωγοὺς νὰ πωλῶσι τοῦτον εἰς ὁριον κατώτερον τοῦ ὁριζομένου παρὰ τῆς συμβάσεως.

Καταγγέλεται πρὸς τούτοις, ἀλλὰ ἀδύνατον νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι ἐξάγεται κρύφα σταφιδόκαρπος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πρὸς ἐμπορίαν. Αἱ κατὰ καιροὺς ἀξιόποιναι πράξεις τῆς Ἑταιρείας εἶνε ἀναπόδεικτοι δυστυχῶς δύνανται νὰ θεωρῶνται ὡς παραγεγραμμέναι, μόνον τεκμήρια ὑπάρχουν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς εἰς τὰ Ὑπουργεῖα κλπ. Ἡ δὲ ὑποβληθεῖσα παρ' ἐμοῦ πρό τινος πρότασις διὰ τὴν Ἐνιαίαν. δὲν ἐνεῖχε οὐδένα ψόγον κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Θεωρῶ δὲ ὅτι δύο τινὰ κυρίως πρέπει νὰ γίνουν. Νὰ ὑποχρεωθῇ ἡ Ἑταιρία νὰ δεχθῇ τὸ 3ον ἄρθρον τῆς συμβάσεως τοῦ 1906. ὅπερ ἀπῃτήθη τότε παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ νὰ μὴ τὸ δεχθῇ αὐτη. Νὰ συσταθῇ εἰδικὸν σταφιδικὸν τμῆμα ἐν τῷ Ὑπουργείῳ πρὸς ἐπίβλεψιν τῆς Ἑταιρίας.

Διακόπτεται, συμφώνου ὄντος καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἡ συζήτησις διὰ τὴν ἀμέσως ἑπομένην συνεδρίασιν Κυβερνητικοῦ ἐλέγχου, συμπληρωθέντος καὶ τοῦ διώρου.

Ε. Καρδαμπάκης. Ἐπὶ 3 θεμάτων θὰ ὁμιλήσω, ἅτινα θεωρῶ σπουδαιότατα καὶ ἀναγράφονται ἐν τῇ ἐπερωτήσει.

Πρῶτον : Ὁ κ. Ὑπουργὸς κατώρθωσε, διὰ τῆς ἱκανότητός του. νὰ διευθύνῃ τὸ πρῶτον δικηγορικὸν γραφεῖον τῆς χώρας, μέγαν συντελεστὴν καὶ κέντρον κοινωνικῶν συμφερόντων. Ὅταν ἐκλήθη νὰ ἀναλάβῃ Ὑπουργεῖον, εὑρέθη βεβαίως πρὸ διλήμματος. Εἶπεν ἄλλοτε ὡς Ὑπουργὸς ἐνταῦθα «ἄτεγκτος εἶνε ὁ νόμος». Ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ ὅτε ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης γίνεται ἐργολάβος δικῶν; Ἀφοῦ γενόμενος Ὑπουργὸς διετήρησε καὶ διευθύνει τὸ δικηγορικόν του γραφεῖον, ὡς εἶνε πασίγνωστον ; Καὶ λειτουργεῖ διὰ τῶν αὐτῶν,

δι' ὧν καὶ πρότερον, βοηθῶν ; Σπουδαιότατον εἶνε ἡ πίστις τῶν πολιτῶν ὅτι τηροῦνται οἱ νόμοι, ἢ αὐτὴ ἡ ἀκριβεστάτη τήρησις τῶν νόμων. Δύναταί τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὑπόθεσις δικηγορικὴ ἀνατεθειμένη εἰς τὸν Ὑπουργὸν καὶ διεξαχθεῖσα παρ' αὐτοῦ ὡς δικηγόρου δὲν δὲν θὰ παρίσταται εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ κόσμου ὅτι ἔσχε τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον ἐπηρεασμὸν ἐκ τοῦ ἀξιώματος ;

Δεύτερον. Περιέλαβεν εἰς τὰς Ἐπιτροπείας πρὸς σύνταξιν σχεδίων τῶν δικαστικῶν κωδίκων πρόσωπον, τὸν κ. Γιωτόπουλον. περὶ οὗ ἠσχολήθην καὶ ἄλλοτε, συναναμιγνῦον ἐν ἐπιστημονικῷ συγγράμματί του ζητήματα εὐθύνης μὲ θεωρίας μεταφυσικὰς ἀφῃρημένας καὶ καταδεδικασμένας. (Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ βιβλίου ἀναγινώσκει ὁ ὁμιλῶν κ. βουλευτής). Τὸν κ. Παπούλιαν, σπουδάσαντα ἄριστα ἐν Γερμανίᾳ, ἀλλὰ μὴ ἀσχοληθέντα οὐδὲ ἅπαξ μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου.

Τὸν κ. Πετμεζᾶν, Ἀραβαντινὸν καὶ λοιπούς, οὓς ἐνθυμεῖται ἡ Βουλὴ παραιτηθέντας ἐν πληθούσῃ συνεδριάσει αὐτῆς. Διωρίσθησαν οὗτοι ἐρωτηθέντες ἢ μὴ ; Ἐὰν τὸ πρῶτον, δὲν θὰ ἀνεμιγνυόμην. εἶνε ζήτημα διὰ τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ζητηθῇ λόγος ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς κοινωνίας. Ἐὰν ὄχι. τότε δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θίγεται ἡ Βουλὴ καὶ ἐπιβάλλεται εἰς αὐτοὺς νὰ παραιτηθῶσιν αὖθις. Ἀλλὰ τότε τί γίνεται ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης;

Ἐξακολουθῶν, ἀναφέρει μετ' ὀνομάτων καὶ λεπτομερειῶν, διαφόρους διορισμούς, οὓς θεωρεῖ ὡς γενομένους παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὑπὸ πνεῦμα κομματικότητος, ἀσχέτως πρὸς τὴν ἐπάρκειαν τῶν προσώπων.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀπαντήσω εἰμὴ ξηρῶς καὶ εὐχαριστῶ διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν εὐκαιρίαν. Δὲν δικηγορῶ οὔτε ἀμέσως, οὔτε ἐμμέσως. ἀφότου ἐγενόμην Ὑπουργός, δὲν διέλυσα τὸ Γραφεῖον, ἀλλὰ τὸ παρέδωκα, ὡς εἶχεν, εἰς τοὺς ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν συνεργάτας μου, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐπιστρέψωσι τὴν δικογραφίαν εἰς πάντα τέως πελάτην μου ὅστις δὲν ἤθελεν ἀρκεσθῇ εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ὑπεράσπισίν του παρ' αὐτῶν. Οὐδὲν πλέον ἠδυνάμην νὰ πράξω, ὡς οὐδὲν πλέον θὰ ἔπραττεν καὶ ὁ μὴ μέλλων νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν δικηγορικὸν βίον. Ἔπρεπε νὰ καύσω τὰς δικογραφίας. δικογρα-

φίας πολιτικῶν ὑποθέσεων σπουδαιοτάτων—διότι ποινικὰς ὑποθέσεις μόνον μίαν ἢ δύο κατ' ἔτος, ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος ἀνελάμβανε τὸ Γραφεῖόν μου;» Εἰσέρχεται κατόπιν ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰς λεπτομερείας τῆς ὁμιλίας τοῦ προλαλήσαντος πρὸς ἀναίρεσιν αὐτῶν καὶ ἐξακολουθεῖ: Δὲν δύναμαι βεβαίως ἤδη νὰ βοηθῶ τοὺς βοηθούς μου—διότι δὲν δύναται νὰ ἐννοῇ ἄλλο τι, ὅταν ἐπιμένῃ ὁ ἐπικριτής, ὅτι διευθύνω ἀκόμη τὸ δικηγορικόν μου γραφεῖον. Ἀλλὰ δὲν μοῦ ἔμεινε καιρός, ἀφότου ἐγενόμην Ὑπουργός, οὔτε νὰ χαιρετήσω κἂν τοὺς τέως βοηθούς μου. Ἐκτὸς ἐὰν ἐννοῇ ὅτι ἀνασυνέστησα ἤδη τὸ γραφεῖόν μου. Ἐν τούτοις τὸ γραφεῖον τοῦτο εἶχε 10 δικηγόρους βοηθοὺς πρίν, οἵτινες μόλις ἐπήρκουν, ἤδη ἔμειναν 4 μόνον, λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσ ὡς μου. Ἐγὼ δὲν ἐθεώρουν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἐπάρκειαν καὶ τὸ ὀρθὸν τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν δικηγορικήν, ἀλλὰ ἀσυμβίβαστον ὑπὸ ἔποψιν οὐσίας ὑπὸ ἔποψιν ἐπαρκείας.

Ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν Ἐπιτροπειῶν, ὁ ὁμιλήσας κ. βουλευτὴς φρονῶ ὅτι δὲν παρακολουθεῖ τὴν πραγματικὴν ἐπιστημονικὴν κίνησιν, τὸ δὲ πραχθὲν παρ' αὐτοῦ, ἡ ἀνάγνωσις ἀποσπασμάτων εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε ἐξ ἐπιστημονικοῦ συγγράμματος δὲν εἶνε οὐδόλως δίκαιον. Ἐν τῷ συγγράμματι ἐκείνῳ ἀναπτύσσονται θεωρίαι, ἃς προϋοθέτησαν καὶ ἀνέπτυξαν μεγάλοι καὶ σπουδαιότατοι ἐπιστήμονες. Διώρισα εἰς τὰς ἐπιτροπὰς πρόσωπα, μετὰ τῶν ὁποίων οὐδεχαιρετισμὸν ἀντήλλαξσον, ἀλλὰ τὰ διώρισα διότι τὰ ἐθεώρουν χρησιμώτατα εἰς τὸ ἔργον.

Ὡς πρὸς τοὺς ἀναφερθέντας παρὰ τοῦ κ βουλευτοῦ διορισμοὺς ὑπαλλήλων, καίτοι ἀνεγνώρισεν οὗτος τοὺς διορισθέντας ὡς ἐπαρκεστάτους, δὲν μᾶς εἶπεν ὅμως ἐν, τὸ κυριώτατον, ἂν ἔπαυσα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως καὶ ἕνα ἕστω ὑπάλληλον ἐπαρκῆ διὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσω μὲ ἄλλον. Ὑπάρχει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης κινούμενον προσωπικόν, ὑπάρχουν θέσεις ἀπολύτως ἐξαρτώμεναι ἀπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, καὶ ὅμως οὐδένα ἐξ ὅσων εὗρον κατέχοντας αὐτὰς ἀπέλυσα καὶ ἀντικατέστησα μὲ ἄλλον. ἔκρινα δὲ πάντοτε ἐπιεικῶς ὑπηρεσιακά τινων ἐξ αὐτῶν παραπτώματα. Ὁ δὲ πρώην ὑπηρέτης μου, καὶ οὐχὶ καὶ ἤδη, ἀντικατέστησεν ἄλλον ὡς ἀκολουθός μου, οὐχὶ ὡς κλητὴρ τοῦ Ὑπουργείου,

καὶ μόνον ὅταν λόγῳ οἰκογενειακοῦ δυστυχήματος ἀπεσύρθη ὁ προϋπάρχων. Φρονῶ, κύριοι βουλευταί, ὅτι καὶ ὁ δημόσιος καὶ ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ πολιτευομένου πρέπει νὰ ὑπόκεινται ὑπὸ ἔλεγχον· Καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὸν κ. ἐκ Λακωνίας βουλευτὴν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐρεύνας του ἐπ' ἐμοῦ, διὰ νὰ λαμβάνω ἀφορμὴν νὰ παρέχω διαφώτισιν.

Πρόεδρος. Ζητησάντων τὸν λόγον κατὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Κουλουμβάκη καὶ ἄλλων ἐκ τῶν κ. κ. βουλευτῶν, ἡ συζήτησις γενικεύεται.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις τὴν 9 καὶ 20'.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρᾳ 11 μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ Ἀριβαντινός. Βεβαιοῖ ὅτι οὐδέποτε ἐνήργησεν ἢ ἔδωκεν ἐντολὴν ὅπως ἐνεργηθῇ ἐγγραφὴ ὑποθέσεως εἰς τὸ πινάκιον τοῦ Δικαστηρίου μὲ τὸ ὄνομά του καὶ ἐν παρενθέσει τὸ ὄνομα τοῦ κ. Ν. Δημητρακοπούλου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρὸ καιροῦ γενομένην παραίτησίν του ἀπὸ μέλους τῶν Ἐπιτροπειῶν τοῦτο ἔπραξε τότε διότι ἐκ χειροκροτημάτων τῆς Κυβερνητικῆς πτέρυγος εἶχεν ἀποκομίσει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ πλειοψηφία ἐνέκρινεν ὅσα ἐξ ἀντιπολιτευτικοῦ πνεύματος κατὰ τῆς Κυβερνήσεως εἶχεν εἴπει ὁ ἐκ Ν.Ψαρρῶν βουλευτής. Θεωρεῖ ἀκολούθως ἐξυβριστικὸν διὰ τὸν Δικηγορικὸν Σύλλογον τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, ὅτι καὶ μόνον ὁ ἔχων ἐγκέφαλον πτηνοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ ἐπισημείωσις τοῦ ὀνόματός του εἰς τὸ πινάκιον θὰ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ καὶ οὐδένα ἔχει σκοπόν, ἀφ' οὗ ἐπὶ τῆς ἐνδείξεως ταύτης ἐστηρίχθη ἡ ἀπόφασις τῆς Συνελεύσεως τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου περὶ παραπομπῆς τῶν βοηθῶν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εἰς τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον.

Ν. Δημητρακόπουλος. Οὐδέποτε ἐγὼ ὑπενόησα τοιοῦτό τι.

Ε. Κουλουμβάκης Εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον οἱ εἰσηγηταὶ ὁρίζονται ἐκ τῶν προτέρων ἐκ τοῦ πινακίου. Ἂν δ' ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἐπηρεασμὸς γίνεται φανερὸν ἐκ τοῦ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶχεν ὡς βοηθούς του τὸν υἱὸν τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Προέδρου τῶν Ἐφετῶν.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές. Οὐδέποτε ἔσχον αὐτοὺς βοηθούς.

Κ. Δεμερτζῆς. Θεωρεῖ τὴν συμμετοχήν εἰς τὰς ἐπιτροπείας καθῆκόν του, εἶτα δ' ἀναφέρει διὰ μακρῶν τὰ τῆς περὶ ἧς ἡ συζήτησις ὑποθέσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔδει νὰ καλέσῃ εἰς ἀπολογίαν τὸν Ἀρειοπαγίτην Μουτσόπουλον βεβαιώσαντα ὅτι συνεδέετο στενώτατα μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀντιδίκου ἀλλὰ μὴ θεωρήσαντα τοῦτο κώλυμα.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Δὲν ὑπέπεσεν εἰς παράπτωμά τι ἵνα τὸν καλέσω εἰς ἀπολογίαν, ἄλλως τε τὰ ζητήματα τῆς ἐξαιρέσεως κρίνονται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου, ὁ δὲ Ὑπουργός, παρεμβαίνων εἰς ταῦτα, παραβαίνει τὸ καθῆκον του.

Ὁ κ. **Κ. Δεμερτζῆς** ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι ἀπεστάλη εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ἔγγραφον ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ διάσκεψις τῆς ὑποθέσεως.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσ.). Τοῦτο εἶνε ἀνακριβέστατον, διότι τοιοῦτο ἔγγραφον δὲν ἐστάλη. Θὰ ἦμην δὲ ἀνάξιος ἐμαυτοῦ ἐάν, προκειμένου περὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ἢ περὶ οἱουδήποτε ὑπαλλήλου τοῦ Ὑπουργείου δὲν ἔπραττον τὸ αὐτὸ ὅπερ πράττω διὰ πάντα πολίτην.

Κ. Δεμερτζῆς τελευτῶν λέγει ὅτι καὶ ἂν τὸ δικηγορικὸν γραφεῖον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ διελύθη ἐν τῇ κοινῇ ὅμως γνώμῃ ὑπάρχει ἡ πεποίθησις περὶ τοῦ ἐπηρεασμοῦ, εἰς τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου.

Π. Ἰατρόπουλος. Ἄδικος πολεμικὴ ἐξεδηλώθη ἀπ' ἀρχῆς κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, διαφοροτρόπως. Τὰ νομοσχέδιά του ἐπεκρίθησαν, ἐδημιουργήθη κατ' αὐτῶν συστηματικὴ ἀντίδρασις, πρὶν ἢ μελετηθῶσι. Καὶ ἐν τούτοις, ἐκ τῆς μικρᾶς πείρας τῆς ἐφαρμογῆς τῶν γενομένων ἐξ αὐτῶν νόμων, ἀπεδείχθη ὅτι τὰ μέτρα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εἶνε τὰ μόνα δι' ὧν θὰ καταστα\u03bb\u03b7 τὸ ἀδίκημα. Ἤδη ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ δικηγορικοῦ Ἀρχείου του, ὄχι τοῦ Δικηγορικοῦ Γραφείου του. Ἔπρεπε, κατ' αὐτούς, νὰ ἐμπρήσῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ Ἀρχείου του. Ἔπρεπε νὰ ἀπελάσῃ διὰ μαστιγίου τοὺς πελάτας του. Ἔπρεπε νὰ μετοικήσῃ! Ἐν τούτοις ἀπ' ἀρχῆς, μόλις ἀνέλαβε τὸ Ὑπουργεῖον, ἐγένετο παγκοίνως γνωστὸν ὅτι ἔπαυσεν ἀναμιγνυόμενος εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἐμμέσως, εἰς τὴν δικηγορίαν. Τί ἄλλο ἔπρεπε νὰ γίνῃ; Ποῖον δὲ συγκεκριμένον γεγονὸς φέρουν κατ' αὐτοῦ οἱ ἐπικρίνοντες; Οὐδέν.

Ὡς πρὸς τοὺς διορισμοὺς δὲ συμπατριωτῶν του, ἢ καὶ συγγενῶν του ἔστω, ἐφόσον οὐδὲν δύναται νὰ κατηγορηθῇ καθ οἱουδήποτε ἐξ αὐτῶν ἐπὶ ἀνεπαρκείᾳ ἢ ἀκαταλληλότητι, ἡ κατηγορία δὲν εἶνε ἀξία ἀπαντήσεως καὶ προσοχῆς.

Ε. Κοσμοσωτήρης. Ζητεῖ τὴν κατάθεσιν διαφόρων σχετικῶν πρὸς τὸ θέμα ἐγγράφων καὶ ἐξακολουθεῖ λέγων, «Ὁ κ. Ὑπουργός, ὑπεραπολογούμενος ἑαυτοῦ, κατηγόρησεν ὑμᾶς ὡς μὴ παρακολουθοῦντας τὴν ἐπιστημονικὴν κίνησιν. Εἰς τὴν ἐγωϊστικὴν ταύτην ἐκδήλωσιν προῆλθεν ἐκ τῶν ἀφθόνως μέχρι τοῦδε ὑψωθέντων ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπαίνων ὡς νομικῆς κορυφῆς ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ ἐπιμένω ὅτι ὁ διορισθεὶς μέλος τῆς Ἐπιτροπείας κ. Παπούλιας οὐδὲν ἐξαιρετικὸν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ, εἰμὴ ὅτι διήνυσεν ἄριστα ἐν Εὐρώπῃ τὰς σπουδάς του. Διώρισε τὰ αὐτὰ πρόσωπα εἰς τὰς Ἐπιτροπείας, ἅτινα εἶχον παραιτηθῇ ἐν τῇ Βουλῇ ὑπὸ τὴν ἐπίνευσιν αὐτῆς. Εἶπε—καὶ εἶπον καὶ οἱ συνήγοροί του—ὅτι ἀφοῦ διώρισεν ὑπαλλήλους ἔχοντας τὰ προσόντα καλῶς ἔπραξεν, ἔστω καὶ ἂν ἦσαν ὅλοι συμπατριῶταί του. Ἀλλὰ δὲν δημιουργεῖται οὕτω φυτώριον κομματισμοῦ, ἀτομικῆς κομματικῆς ἐνισχύσεως;

Ι. Ταγκόπουλος. Ὁ ζῆλος πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τῶν πελατῶν ἡμῶν παρασύρει πολλάκις ἡμᾶς τοὺς δικηγόρους εἰς τὸ νὰ βλέπωμεν φανταστικοὺς κινδύνους καὶ νὰ ὑποβάλωμεν αἰτήσεις ἐξαιρέσεως δικαστῶν. Νομίζω ὅμως ὅτι δὲν ἔχομεν δικαίωμα δὲν φέρομεν τοὺς λόγους τούτους ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὅταν βεβαιοῦται τὸ ἀβάσιμον αὐτῶν καὶ δὴ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου καὶ νὰ διασύρωμεν τὴν ὑπόληψιν ἀνωτάτων δικαστικῶν προσώπων, ὡς τοῦ Ἀρεοπαγίτου κ. Μητσοπούλου, γνωστοῦ διὰ τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ. Ἀφοῦ ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάνθη ὅτι δὲν ὑπῆρχε κώλυμα φιλίας μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Πετρακάκου πατρός, ἐπερίττευεν ἐντελῶς πᾶς ἔλεγχος ἐνταῦθα.

Π. Λαγοπάτης. Χαρακτηρίζει ὡς μικρολογίας τὰς ἐναντίον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἐπιθέσεις.

Π. Καβίμης. Λέγει ὅτι ἀποτέλεσμα τῆς ἐναντίον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἐπιθέσεως θὰ εἶνε νὰ διασεισθῇ ἡ ἐκ τοῦ παρελθόντος ἀδιάσειστος μείνασα ὡς πρὸς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις πίστις τοῦ κόσμου πρὸς τὴν Δικαιοσύνην, σκοπὸς δὲ αὐτῆς ἦν ἡ κατάρριψις τῆς ὑπεροχῆς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Κ. Δεμερτζῆς. Δίδει διασάφησιν ἐπὶ τῶν λόγων καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς προηγηθείσης ὁμιλίας του, λέγων ὅτι σκοπὸς καὶ λόγος αὐτῆς δὲν ἦν προσωπικὴ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι, μετὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὴν ὑποδοχὴν ἧς ἔτυχε παρὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐπερωτήσεως παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Κουλουμβάκη, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ὁμιλήσῃ καὶ οὗτος ἐπ' αὐτῆς. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ κ. Μητσοπούλου, ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι, μετὰ τὴν ἀπόρριψιν τῆς περὶ αὐτῆς ἐνστάσεως, δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀναμιχθῇ ὁ κ. Ὑπουργός.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περαιωμένην τὴν συζήτησιν καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 1ην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Λίνος Κογεβίνας
Ν. Ξηρὸς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΓ'.

Τῆς 26 Ἀπριλίου 1911.

Ὥρᾳ 4.35' περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Ὁ ἐκ Πατρῶν σταφιδέμπορος Κ. Τσερώνης καταγγέλλει διαφόρους

παρανομίας τῆς «Ἐνιαίας». 2) Ὁ Παναιγειρατικὸς σύλλογος πληροφορεῖ τὴν Βουλὴν ὅτι τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Βουρλούμη ἐν τῇ Βουλῇ ὅτι ἔχομεν ἐλλάτωσιν τῆς παραγωγῆς δὲν εἶνε ὀρθόν, διότι τοὐναντίον ἔχομεν πληθώραν αὐτῆς. 3) Ἱερεῖς τοῦ δήμου Ἀπεραντίων ζητοῦσι τροποποίησιν τοῦ περὶ ἐνοριῶν Νόμου, ἀναλαμβάνοντος τοῦ Δημοσίου ἢ Ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου τὴν πληρωμὴν τῶν ἱερέων. 4) Οἱ κάτοικοι Μαληκῶν τῆς Κερκύρας ἐξαιτοῦνται τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Ζαβιτσιανικοῦ ἀγροτικοῦ νομοσχεδίου. 5) Ἡ Ἀλεξάνδρα χήρα Πετρουσίνα πρόσφυξ ἐν Κερκύρᾳ ἱκετεύει ὅπως αὐξηθῇ ἡ ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐλαττωθεῖσα ἐπιχορήγησις της ἐξ 27 δρ. εἰς 18, 6) Διάφοροι κατάδικοι Παλαιοῦ Στρατῶνος ζητοῦσιν ἀπονομὴν χάριτος. 7) Ὁ ἐκ Βόλου Κυριάκος Πάγκαλος καταγγέλλει τὸ Πρωτοδικεῖον ὡς παρανομοῦν καὶ 8) Πολλοὶ κτηνοτρόφοι ἐξ Ἀστακοῦ διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ δημοσίου κατηγόρου, εἰσαγαγόντος τινὰς αὐτῶν εἰς δίκην καὶ καταδικασθέντας διότι ἔβοσκον τὰ κτήνη των ἐν λειβαδίῳ Πορτόλου, ἐνῷ κατ' ἔθιμον ἐν Ἀστακῷ ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρις Ὀκτωβρίου δὲν ὑφίστανται λειβάδιον.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν

Πρῶτον ἀντικείμενον ἡμερησίας Διατάξεως. Συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ΓΧΞΓ' (3663) νόμου.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Ε. Κουλουμβάκης**, ὅστις ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν τὴν γνώμην του ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου λέγων ὅτι τὸ Πλημμελειοδικεῖον εἶνε ἴσως τὸ σπουδαιότερον ποινικὸν Δικαστήριον, διότι τοῦτο κατ' ἐξοχὴν συντελεῖ εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐταξίαν. Ἐνώπιον τοῦ Πλημμελειοδικείου δικάζονται πολλάκις ἀδικήματα διαπραχθέντα πρὸ πέντε ἢ δέκα ἢ εἴκοσιν ἐτῶν διότι ἡ διεξαγωγὴ τῶν ὑποθέσεων εἶνε βραδεῖα ἢ διότι οἱ Εἰσαγγελεῖς, ἐνδιαφερόμενοι ὑπὲρ ὡρισμένων κατηγορουμένων, κρατοῦσιν ἐκκρεμεῖς τὰς κατ' αὐτῶν δίκας καὶ διακόπτουσιν ἐγκληματικῶς τὴν παραγραφήν. Συνήγορεῖ ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου ἐκφράζων τὴν γνώμην ὅτι δέον νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς αὐτὸ καὶ τὰ κακουργήματα.

Χ. Βοζίκης. Διὰ τὰ κακουργήματα ὁ νόμος εἶχεν ὁρίσει παραγραφὴν μετὰ ἑπταετίαν ἀπὸ τῆς τελευταίας δικαστικῆς καταδιώξεως. Ἡ τακτικὴ ὅμως τῶν Δικαστηρίων παρηρμήνευσε τὸν νόμον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ εἶνε δυνατὸν νὰ παραγραφῇ ἓν κακούργημα πρὶν ἢ συμπληρωθῇ τριακονταετία. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ὁρισθοῦν οἱ λόγοι τῆς διακοπῆς δι' ἰδιαιτέρας νομοθετικῆς προνοίας. Τελευτῶν τονίζει τὴν ἀνάγκην ὅπως εἰς τὴν παραγραφὴν συμπεριλαμβάνωνται καὶ τὰ κακουργήματα, καθόσον δὲν φρονεῖ ὅτι, ὡς ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπεστήριξε, θὰ ἐκλονίζετο ἡ δημοσία τάξις, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγκλημάτων εἶνε μέγας. Ζητεῖ ὅπως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης προσαγάγῃ τὸν κατάλογον τοῦτον τῶν ἐγκλημάτων.

Η. Ματόπουλος. Συμφωνεῖ ὅτι πρέπει σαφῶς νὰ ὁρισθοῦν οἱ λόγοι τῆς διακοπῆς ἵνα μὴ τὰ ἀδικήματα καθίστανται ἀείζωα καὶ προτείνει ὅπως εἰς τὴν παραγραφὴν περιλαμβάνωνται καὶ τὰ κακουργήματα.

Κ. Γόντικας. Ἡ συζήτησις ἔδει νὰ μὴ παρατείνηται ἐπὶ πολὺ ἀκριβῶς διὰ λόγους σκοπιμότητος, σκοπιμότης δὲ εἶνε ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχυτέρα ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου. Ποιεῖται μόνην τὴν παρατήρησιν ὅτι εἰς τὰ πλημμελήματα καὶ πταίσματα πρέπει νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ τὰ κακουργήματα.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) παρακαλεῖ ὅπως αἱ παρατηρήσεις τῶν κ. κ. Βουλευτῶν ἀναπτυχθῶσι κατὰ τὴν β' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Σ. Δραγούμης. Ποιεῖται παρατηρήσεις τινὰς ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατύπωσιν τοῦ νομοσχεδίου καὶ λέγει ὅτι πρέπει νὰ συνταχθῇ τοῦτο κατὰ τρόπον ἐμφαίνοντα ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς πρωτοβουλίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ μετὰ τοῦτο τοὺς ἐγγεγραμμένους ὅπως ὁμιλήσουν ἐκ τῶν κ. κ. Βουλευτῶν, οἵτινες παραιτοῦνται ὅπως ὁμιλήσουν κατὰ τὴν β' ἀνάγνωσιν.

Γίνεται δεκτὸν εἶτα τὸ νομοσχέδιον δι' ἀναστάσεως κατ' ἀρχὴν ἄρθρον καὶ σύνολον εἰς α' συζήτησιν.

Ἐπίσης γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ εἰς β' συζήτησιν νομοσχέδιον «περὶ τῆς ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ ὑπηρεσίας ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν καὶ βαθμοφόρων ἐν γένει ὡς καὶ εἰδικῶν προσώπων».

Οἱ βουλευταί κ. κ. **Ν. Χορταΐτης** καὶ **Ν. Πετροπουλάκης** ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ΓΧΞΓ' νόμου. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Πρόεδρος. Συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου περὶ λειτουργίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος ἐξεταστικῶν τῶν πραγμάτων ἐπιτροπειῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Πρόεδρος** ὅστις παρακαλεῖ ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου ὅπως τοῦτο διαμορφωθῇ κατὰ τὸν ἁρμόζοντα τρόπον, ὥστε νὰ ἐνισχύηται καὶ οὐχὶ νὰ ἐξαφανίζηται ὁ πολιτικὸς χαρακτὴρ τῶν ἐξεταστικῶν τῶν πραγμάτων ἐπιτροπειῶν.

Ἰ. Μπακόπουλος. Παρατηρεῖ ὅτι ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἀπαντᾷ κωλύματα εἰς τὸ ἔργον της διότι πρόσωπά τινα δὲν προσέρχονται ὅπως ἀνακριθῶσι. Παρακαλεῖ ὅπως ἀνορθωθῇ τὸ ἄτοπον διὰ τοῦ νομοσχεδίου, καθόσον οὐδαμῶς ἀναξιοπρεπὲς εἶνε νὰ προσέρχηται οἱοσδήποτε, καλούμενος, ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἥτις ἀντιπροσωπεύει τὸ ἔθνος.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Παρακαλεῖ ὅπως οἱ προλαλήσαντες ὑποβάλωσιν ἐγγράφως τὰς τροπολογίας των, ὅπως ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν γ' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις περαιωμένη.

Ψηφίζεται δι' ἀναστάσεως τὸ νομοσχέδιον κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον εἰς β' συζήτησιν.

Πρόεδρος. Συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ λογιστικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τῶν νόμων ΓΚΖ' τοῦ 1906 καὶ ΓΦΜΘ' τοῦ 1910 περὶ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. **Θ. Κοντούπης.** Λέγει ὅτι διὰ τῆς συστάσεως τῶν διαφόρων ταμείων αὐξάνονται ἀσκόπως αἱ δημόσιαι δαπάναι, ἐλέγχει τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ὅπερ δὲν εἶνε παρὰ «Πρυτανεῖον», κατακρίνει δὲ τὸ νομοσχέδιον οὐ μόνον διὰ τὴν εἰσαγωγὴν

νέας ταμειακῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ εἰσαγωγὴ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀμύνης θὰ φέρῃ σύγχισιν. Ἀπορεῖ πῶς συνετάχθη τὸ νομοσχέδιον ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς ἁπλῆς ἐκθέσεως ἑνὸς ἐλεγκτοῦ, συνιστᾷ δὲ ὅπως παραπεμφθῇ τοῦτο εἰς ἐπιτροπήν.

Μηδενὸς ἑτέρου ζητήσαντος τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἡ συζήτησις κηρύσσεται περαιωμένη.

Γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον.

Ἐπὶ τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου ὁ κ. **Γ. Πῶπ** προϊεῖται τὴν παρατήρησιν ὅτι οἱ δημιουργούμενοι ὑπάλληλοι διὰ τὴν λογιστικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ταμείου δὲν πρέπει νὰ εἶνε μόνιμοι.

Ε. Βενιζέλος (Ὑπουρ. Στρατ.). Λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἶνε ἐπεῖγον, εἰσήχθη δ' ὅπως ἀρθῶσιν αἱ ἀνωμαλίαι, αἵτινες παρετηρήθησαν ἐν τῷ ταμείῳ τῆς Ἀμύνης καὶ αἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἐκλίπουν ἢ διὰ τῆς προσλήψεως εἰδικῶν ὑπαλλήλων ἐχόντων καὶ γνώσεις τραπεζιτικῆς ὑπηρεσίας. Ἡ πρόσθετος δαπάνη διὰ τοὺς πολιτικοὺς τούτους ὑπαλλήλους δὲν ὑπερβαίνει τὰς 7,000 δρ., ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν κατάργησιν τῶν εἰδικῶν ταμείων, περὶ ταύτης θὰ γίνῃ λόγος ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τοῦ 1912. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ λεχθὲν ὅτι μονιμοποιοῦνται οἱ ὑπάλληλοι, τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ γίνῃ ἡ συγχώνευσις, διότι ἡ μονιμότης δὲν προστατεύει τὸν ὑπάλληλον ὅταν καταργηθῇ ἡ θέσις.

Μετά τινας παρατηρήσεις τῶν κ.κ. Μπακοπούλου, Κουτούπη καὶ Κουλουμβάκη γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου εἰς α' συζήτησιν.

Ἐπίσης γίνονται δεκτὰ δι' ἀναστάσεως τὰ ἄρθρα 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 καὶ 12 ὡς καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου εἰς α' συζήτησιν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ἰ. Μπακόπουλος** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς λειτουργίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος ἐξεταστικῶν τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπειῶν. Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Πρόεδρος. Συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. **Κ. Ῥακτιβάν,** ὅπως ἀναπτύξῃ τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἄρθρων 78 μέχρις 86.

Ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς, λέγει, ἀπέκρουσε τὴν Κυβερνητικὴν πρότασιν περὶ παραστάσεως ἐν τῇ Βουλῇ τρίτων προσώπων πρὸς ἀνάπτυξιν ὑπουργικῶν νομοσχεδίων, ἔχουσα τὴν γνώμην ὅτι ὁ Ὑπουργὸς πρέπει νὰ κατέχῃ πάντα τὰ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ θέματα ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι θὰ ἐπήρκει πρὸς τοῦτο ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 59. Ἀναπτύσσει ἀκολούθως τὰς σκέψεις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θεσμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἐξιστορεῖ τὰ τῆς ἐξελίξεως αὐτοῦ παρ' ἡμῖν καὶ ἀλλαχοῦ, ἀναφέρει δὲ τὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, δέον ν' ἀνατεθῶσιν εἰς αὐτό· ἤτοι, τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν προτάσεων νόμων, τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν κανονιστικῶν Διαταγμάτων, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν καθαρῶς ἐκτελεστικῶν ἢ διοικητικῶν τοιούτων, τὰ καθήκοντα Διοικητικοῦ Δικαστηρίου, τὴν ἐκδίκασιν τῆς νομιμότητος τῶν πράξεων τῶν δημοσίων Ἀρχῶν καὶ τὴν πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν. Τελευτῶν προσθέτει τινὰ σχετικῶς πρὸς τὴν σύστασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Μετὰ τοῦτο διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 8. 20' μ.μ.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Τὴν 10ην καὶ 30' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς συζήτησιν τῆς τροπολογίας τῶν 6 βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, εἰς τὸ 58ον ἄρθρον τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος, ἧς τροπολογίας ἡ συζήτησις εἶχεν ἀναβληθῇ ὅπως συνδυασθῇ μὲ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 78.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Μετὰ τὴν ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς ἐκτιθεμένην γνώμην, κατὰ τὴν ὁποίαν οὐδὲν κωλύει, ἵνα γένηται χρῆσις τῆς ἀδείας τῆς Βουλῆς καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ζητημάτων, σχετιζομένων πρὸς τὴν ὑποβληθεῖσαν ὑπουργικὴν πρότασιν, γνώμην, τὴν ὁποίαν πλήρως ἀποδεχόμεθα οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν βουλευταί, ἀποσύρομεν τὴν πρότασίν μας περὶ τῆς προσθήκης ταύτης καὶ ἀρκούμεθα εἰς τοῦτο.

Οὕτω ἀποσύρεται ἡ τροπολογία αὕτη παρὰ τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω:

«Οὐδεὶς ἄνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς ἐμφανίζεται ἐνώπιον ταύτης διὰ νὰ ἀναφέρῃ τι ἢ μετάσχῃ τῶν συζητήσεων».

Προβαίνει ἡ Βουλὴ εἰς συζήτησιν τοῦ 80οῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, ὡς προτείνεται ἡ τροποποίησις τούτου ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς. Οὐδενὸς ζητήσαντος τὸν λόγον ἐπὶ τούτου ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου ψηφίζει δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 80ὸν ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 80.

«Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς «Ὑπουργοὺς κατὰ τοὺς περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουρ»γῶν νόμους ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τούτῳ δικαστηρίου, ὑπερ, »προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πά»γου, συγκροτεῖται ἐκ δώδεκα δικαστῶν, κληρουμένων »ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐν δημοσίᾳ συνε»δριάσει, ἐξ ἁπάντων τῶν πρὸ τῆς κατηγορίας διω»ρισμένων Ἀρεοπαγιτῶν, Ἐφετῶν καὶ Προέδρων αὐ»τῶν, κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ νόμῳ ὁριζόμενα».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ προτάσεως τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς, περὶ διαγραφῆς τοῦ 81ου ἄρθρου τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Σύντάγματος.

Ἡ Βουλὴ δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν, καὶ ἀποφαίνεται ὅτι τὸ 81ον ἄρθρον τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος καταργεῖται καὶ διαγράφεται ἀπὸ τῶν διατάξεων τούτου.

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 82 τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος, ἔχουσα οὕτω :

«Ὁ Βασιλεὺς μόνον τῇ συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς δύναται νὰ ἀπονείμῃ χάριν εἰς Ὑπουργὸν καταδικασθέντα κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις. ἢ νὰ χορηγήσῃ εἰς τοῦτον ἀμνηστείαν ἐπὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀποφανθῇ ἐπὶ προτάσεως τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως το 82ον ἄρθρον τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος διατηρούμενον ὡς ἔχει ἐν αὐτῷ, λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ 81ου.

Ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν πρότασιν δι' ἀναστάσεως καὶ ἀποφαίνεται ὅτι τὸ 82ον ἄρθρον τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος λαμβάνει τὸν ἀριθμὸν 82.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἐπὶ τοῦ 18 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τροπολογιῶν καὶ προσθηκῶν.

Ἀνακοινοῦνται ὅτι ὑπάρχουσι προσθῆκαι καὶ προτάσεις τῶν βουλευτῶν κ. κ. Θεοδωρίδου, Γεωργιάδου, Φουρίδου, Μειτάνη, ἐφ' ὧν ἔχει ἤδη ἀποφανθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος.

Ι. **Φουρίδης** (ἐπὶ τῆς προτάσεώς του). Ζητῶ νὰ μείνῃ ἡ θανατικὴ ποινή, ἀλλὰ τόσον σπανίως καὶ ἐξαιρετικῶς νὰ ἐφαρμοζεται, ὥστε νὰ φαίνεται ὡς νὰ μὴ ὑπάρχῃ. Διότι δὲν πληροῖ σωφρονιστικὸν σκοπόν, οὔτε τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐννόμου τάξεως. Ὑπάρχει καὶ ὁ λόγος τῆς φιλανθρωπίας. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς διακανονίσεως τοῦ ζητήματος νομοθετικῶς, ἀλλά, προκειμένου περὶ διακονομικῆς διατάξεως δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν αὐτὴν καὶ ἐν τῷ Συντάγματι. (Ἀναιρῶν εἶτα τοὺς λόγους οὓς προβάλλει ἡ Ἐπιτροπὴ πρὸς ἀπόρριψιν τῆς προτάσεώς του, ἐπιλέγει :)

Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις κατήργησε τὴν θανατικὴν ποινὴν καθ' ὃν χρόνον εἰς μέρη τῆς Νοτίου Ἰταλίας ἤκμαζε καταπληκτικῶς ἡ ληστεία, δὲν μετενόησε δὲ διὰ τὰ ἀποτελέσματα, ὁμοίως δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα καὶ τὰ θεσμοθετηθέντα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ.

Ε. **Γεωργιάδης** (11.53). Δειλιῶ ἀληθῶς ἀναλαμβάνων νὰ ὑποστηρίξω τὴν πρότασίν μου περὶ παντελοῦς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ἀπησχόλησε τὸ θέμα τὰς μεγαλειτέρας διανοίας. Ἡ παρελθοῦσα ἑλληνικὴ Ἐθνοσυνέλευσις τοῦ 1864 συνεζήτησεν εὐρέως τὸ ζήτημα, ἀλλὰ ἔφθασε μόνον μέχρι τοῦ σημείου τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς ὡς πρὸς τὸν πολιτικὸν ἐγκληματίαν. Ἀλλὰ οἱ πολιτικοὶ ἐγκληματίαι εἶνε ἐπιβλαβέστεροι καὶ περισσότερον ἔνοχοι τῶν κοινῶν.

Ἡ Πολιτεία φονεύει διὰ τοῦ δικαίου, διὰ τῆς μορφῆς τοῦ δικαίου τὸν ἀδικοῦντα ἐγκληματίαν. Μεγάλοι συγγραφεῖς δὲν εὗρον τὸ σκόπιμον τῆς ποινῆς ταύτης ὡς καὶ τὸν ἠθικὸν λόγον. Ὅταν ἡ Πολιτεία θέλῃ ν' ἀδικήσῃ, θ' ἀνακαλύψῃ θεωρίαν αἰτιολογικήν. Ὑπῆρξαν θεωρίαι ἐπιστημονικαί, αἰτιολογοῦσαι ὅλας τὰς ἀτιμωτικὰς, φρικτὰς καὶ ἀπαισίας ποινὰς καὶ τιμωρίας τοῦ παρελθόντος, τὸν πολιτικὸν θάνατον, τὴν δήμευσιν, τὴν κάκωσιν νεκρῶν, ὅλα τὰ στρεβλωτήρια. Ἀλλὰ μήπως δικαιολογεῖται ὡς ἄμυνα ἡ ἐξόντωσις ἀδυνατωτέρου παρὰ πολὺ ἰσχυροτέρου ; Μήπως δὲ φονεύῃ ἡ Πολιτεία τὸ τέκνον της χάριν τῆς ἀσφαλείας

της ; Καὶ μήπως δὲν ἔχει τὰ μέσα νὰ ἐξασφαλισθῇ κατ' ἄλλον τρόπον ἀπὸ τοῦ κινδύνου ἐκ τοῦ ἁμαρτήσαντος τέκνου της ;

Ἡ Ἐπιτροπὴ λέγει ὅτι ἡ θανατικὴ ποινὴ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ διὰ νὰ ἐκφοβίζῃ. Ἀλλὰ ποῖον νὰ ἐκφοβίζῃ; Δὲν μᾶς λέγει. Ἡ αὐστηρὰ ποινὴ ἐντείνει τὰς δυνάμεις τοῦ ἐγκλήματίου πρὸς ἀπόκρυψιν. Ὠθεῖ αὐτὸν καὶ εἰς δεύτερον ἔγκλημα, πρὸς συγκάλυψιν τοῦ πρώτου. «Οἱ μεγάλοι ἐγκληματίαι ἰσοδυναμοῦν πρὸς ἥρωας διὰ τὴν μεγάλην περιφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον». Οἱ μεγάλοι ἐγκληματίαι δὲν ἀποστρέφονται ἀπὸ οὐδὲν δίδαγμα, φόβον κλπ. ἀπὸ τῆς ἀπόφάσεως περὶ μεγάλου ἐγκλήματος. Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς διαπράξεως οὐδὲν ἄλλο βλέπουσι, πλὴν τῆς ἐνεργείας των. Ἐκ τῆς πείρας δὲ ἀπεδείχθη ὅτι οὐδεὶς παραδειγματίζεται καὶ ἡ ποινὴ μένει διὰ νὰ παραδειγματίζεται μόνον ὁ ὑφιστάμενος αὐτήν. Τὰ πλήθη δὲν τρέχουσιν εἰς τὰς ἐκτελέσεις, εἰμὴ ἀπὸ συμπάθειαν πρὸς τὸν μελλοθάνατον. Ὁ δήμιος ἀποδοκιμάζεται. Διότι ἡ θεωρία τῆς ἐκφοβίσεως εἶνε ἀνυπόστατος. Τὰ δημώδη ἄσματα ἐξαίρουν τὸν μελλοθάνατον κατάδικον. Ἁρίστανται εἰς τὴν φαντασίαν καὶ εἰς τὸ αἴσθημα τοῦ λαοῦ ὡς ἥρως ὡς μάρτυς. Οὕτω δὲ ἐξαγνίζεται, ἀντὶ νὰ μένῃ εἰς τὰς φυλακὰς καὶ νὰ μὴ ἐξαγνίζεται ἠθικῶς τόσον εὐκόλως. Ὁ Ἅγιος Αὐγουστῖνος εἶπε: «Δὲν ὑπάρχει ὁσονδήποτε ἅγιος ἄνθρωπος, ὅστις νὰ μὴ δύναται νὰ διαπράξῃ καὶ τὸ στυγερώτατον τῶν ἐγκλημάτων, ἐὰν συντύχουν εἰς αὐτὸν ἀτυχεῖς περιστάσεις». Ὡς δὲ εἶπεν ἐσχάτως καὶ ὁ Ζωρὲς «ἡ Πολιτεία παίζει τὴν χειροτέραν κωμῳδίαν ἀποστέλλουσα τὸν ἱερέα μετὰ τοῦ καταδίκου πρὸς τὴν λαιμητόμον, ὠθοῦντα εἰς μετάνοιαν μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς. Καὶ ἐὰν τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἤθελε μετανοήσει ὁ κατάδικος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποθάνῃ;» Ἄλλως τε μὴ λησμονῶμεν πρὸ πάντος ὅτι εἴμεθα χριστιανοὶ καὶ ὁ χριστιανισμὸς ἀπογορεύει ἀπολύτως τὴν θανάτωσιν, τοῦ τέκνου παρὰ τῆς μητρός. Μήπως δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ἡ μήτηρ, ἡ Πολιτεία, ὅτι ἐξήντλησε πᾶν μέσον διὰ νὰ μὴ παρασκευάσῃ τὸ τέκνον της κακόν; Ἐλέχθη: «Ὑπάρχουν ἄνθρωποι φωτεινοὶ καὶ ἄνθρωποι σκοτεινοί». Τοὺς τελευταίους δυνάμεθα καὶ νὰ τοὺς νοσηλεύσωμεν ψυχικῶς, συμφώνως καὶ πρὸς τὰς νεωτέρας θεωρίας ὧν

κέντρον εἶνε ἡ ἐργασία τοῦ Λομπρόζο. Μὴ λησμονῶμεν τὰς μεγάλας καὶ ἱστορικὰς καὶ ἀναποφεύκτους πλάνας τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη λεληθότως δεσπόζει εἰς τὴν καρδίαν τῶν δικαστῶν. τῆς κοινῆς γνώμης ἔπεσον θύματα ὁ Σωκράτης, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Αἱ θεωρίαι ὑπὲρ τῆς θανατικῆς ποινῆς ἀλληλοδιαδόχως ἤλλαξαν διὰ τῶν αἰώνων, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ αἰσχύνη παραμένει ἀκόμη.

Ἡ θανατικὴ ποινὴ κατηργήθη πανταχοῦ ἀπὸ τοὺς Φιλελευθέρους. Εἰς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων προσήκει ἡ κατάργησις τοῦ ἀτιμωτικοῦ καὶ ἀνοήτου θεσμοῦ. Τότε θὰ δικαιοῦται νὰ ὀνομασθῇ Λευκὸν κόμμα.

Δ. Γκιόλιας (11. 32'). Συνοψίζων τὰς ὑπὲρ καὶ ἐναντίον γνώμας μεγάλων συγγραφέων, ἐξακολουθεῖ οὕτω : «Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἀντιστρατεύεται εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ποινῆς. Τὸ ζήτημα τῆς μοιραίας πλάνης τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ παραβλέψωμεν. Δυνάμεθα δέ, μὴ ἀλάνθαστοι ὄντες, νὰ κρίνωμεν προσηκόντως καὶ ἀσφαλῶς πάντοτε ; Καὶ πόσον αἷμα ἀθῶον ἔρρευσε ἐπ' ὀνόματι τοῦ νόμου ; Ἡ δὲ ἀπρόσωπος καὶ πανίσχυρος κοινὴ γνώμη, ὡς εἶπε καὶ ὁ προλαλήσας, πολλάκις ἐπιδρᾷ ἐκ τῶν προτέρων εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν συνείδησιν τῶν δικαστῶν. Ποσάκις δὲ ἀνισόρροποι, ἄρα ἀνεύθυνοι, ἐγκληματίαι ἐστερήθησαν τῆς ζωῆς τῶν παρὰ τῆς Πολιτείας καὶ οὕτω διεπράχθη ἔγκλημα ἐπὶ ἐγκλήματος; Ποία δὲ ἄμυνα εἶνε αὕτη, ἡ γινομένη κατ' ἀνθρώπου μὲ τοὺς πέδας εἰς τὰς χεῖρας ; Ἡ λαιμητόμος στήνεται μεταξὺ σκότους καὶ φωτός. Τοῦτο δὲν παριστᾷ τὸν ἐνδοιασμὸν τῆς Πολιτείας περὶ τοῦ προσήκοντος καὶ θεμιτοῦ τῆς ἐνεργείας της ; Ἀφοῦ ἀπ φασίσαμεν νὰ ὁρμήσωμεν πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐπὶ ὁρίζοντας προόδου καὶ πολιτισμοῦ, ἐπιβάλλεται νὰ μὴ διέλθωμεν ἀδιάφοροι πρὸ τοῦ βαρβάρου θεσμοῦ τῆς θανατώσεως.

Οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι εἶπον, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ καταστροφὴ ἐκείνου, ἅπερ δὲν δυνάμεθα νὰ δημιουργήσωμεν, ὁ δὲ σταυρωθεὶς ἀρχηγὸς τῆς θρησκείας ἡμῶν ὑπηγόρευσε τίνα γνώμην πρέπει νὰ ἔχῃ ἡ ἀνθρωπότης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Α. Θεοδωρίδης (11. 53'). (Ἐπὶ τῆς προτάσεώς του περὶ καταργήσεως τῆς ἐπικηρύξεως ὡς πρὸς τὸν φόνον

τοῦ ἐπικηρυσσομένου). Χαρακτηρίζει ὡς στίγμα, μὴ ἀτιμάζον κανὲν ἄλλο πολίτευμα, τὴν διάταξιν τῆς ἐπικηρύξεως ἐπὶ φόνῳ. Τονίζει τὰς καταχρήσεις αἵτινες ἐγένοντο ὑπὸ τὴν διάταξιν ταύτην ὑπὸ ἀσυνειδήτων καὶ ἀφιλοτίμων καὶ φιλοχρημάτων ἀνθρώπων, ἀναφέρων ὅτι καὶ σκοπίμως παρεπλάνησαν ἁπλοῖ καὶ ἀσήμαντοι ἐγκλήματαί εἰς οἰκίας τῶν Ἀθηνῶν ὅπως δολοφονηθῶσι, χάριν τῆς ἀμοιβῆς. Φρονεῖ ὅτι, ἀφοῦ ἡ παρελθοῦσα Ἐθνοσυνέλευσις κατήργησε τὴν θανατικὴν ποινὴν κατὰ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ἡ παροῦσα δύναται νὰ καταργήσῃ τὸν θεσμὸν τῆς ἐπικηρύξεως.

Χ. Βρεττάνης (12. 5′). (Ἐπὶ τῆς προσθήκης του). Ἡ θανατικὴ ποινὴ οὔτε ἐκφοβίζει, οὔτε παραδειγματίζει. Ἔχομεν ἀποδείξεις ὅτι κατόπιν ἐκτελέσεων παρατηρεῖται ἐπίτασις τῶν μεγάλων ἐγκλημάτων. Αἱ τελευταῖαι ταυτόχρονοι ἐκτελέσεις ἐν Ναυπλίῳ ἐξήγειραν τὴν κοινὴν συνείδησιν. (Εἰσέρχεται εἶτα εἰς ἀνασκευὴν τῶν λόγων, οὓς προέβαλεν ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς ἀπόρριψιν τῆς προτάσεώς του. Ἐπιλέγει :)

Ἡ Πολιτεία παρ' ἡμῖν κακουργεῖ δὶς κατὰ τοῦ καταδίκου εἰς θάνατον. Κακουργεῖ ὅταν ὑποβάλλῃ αὐτὸν εἰς τὴν φρίκην καὶ τὴν βάσανον τῶν ἀθλίων φυλακῶν της, μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς. Πράττει ὅ,τι ἡ γαλὴ μὲ τὸ θῦμά της, ἥτις παίζει πρῶτον μὲ αὐτὸ καὶ τὸ καταβασανίζει, ἕως ὅτου τὸ καταβροχθίσῃ.

Γ. Δημητροπούλας (Ὑπ. τῆς Δικ.). Τὸ ἄθροον τῶν ἐκτελέσεων ἀπάδει ὄντως πρὸς ἀνθρωπισμόν. Ὁ νόμος ὁρίζει χρονικὸν διάστημα ἐκτελέσεως, ἀλλὰ ὁ νόμος παρεβιάσθη πάντοτε. Ἐζήτησα τὰς δικογραφίας, προκειμένου νὰ ἐξελέγξω 20 καταδίκας εἰς θάνατον, ἀλλὰ αἱ περισσότεραι εἶχον φθαρῇ καὶ ἕως ὅτου συγκεντρωθῶσι τὰ στοιχεῖα ἐκ τῶν Ἐφετείων, παρῆλθον 2 μῆνες.

Δ. Καλόμοιρος (12. 18′). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἐκφράζων χαρὰν ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ Συνταγματικὴ Ἐπιτροπὴ καταλήγει ἐν τῇ ἐκθέσει της εἰς γνώμην καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς νομοθετικῶς ἐν τῷ μέλλοντι. Φρονεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ καταργηθῇ ἡ ἐπικήρυξις ἂν δὲν καταργηθῇ ἡ θανατικὴ ποινή.

Ν. Μπρατσιωτάκος (12. 22′). Αἱ παλαιαὶ θεωρίαι

ὑπὲρ τῆς θανατικῆς ποινῆς κατηργήθησαν, σκοπὸς τῆς ποινῆς μένει μόνον ἡ βελτίωσις τοῦ κατηγορουμένου. Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου οὔτε παραδειγματισμόν, οὔτε ἐκφοβισμὸν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ. Δὲν περιέχει τὸ στοιχεῖον τῆς μορφώσεως. Ἐν Ἑλλάδι δὲν ἔχομεν τὰ ψυκτὰ ἐκεῖνα ἐγκλήματα, ὡς πρὸς τὰ ἐλατήρια καὶ τοὺς τρόπους, ἅτινα γίνονται ἐν Εὐρώπῃ καὶ δικαιολογοῦσιν ἴσως ἔτι τὴν διατήρησιν αὐτῆς ἐκεῖ.

Δ. Καλόμοιρος (12.30′). Ἡ θεωρία τῆς βελτιώσεως δὲν ἔχει καὶ αὐτὴ ὑπόστασιν, διότι ἔχομεν παραδείγματα ἀνθρώπων μόλις ἐξελθόντων τῶν φυλακῶν, μετὰ μακρὰν κάθειρξιν, οἵτινες ὑπέπεσαν εἰς τὰ ἴδια καὶ χειρότερα ἐγκλήματα. Φρονῶ ὅτι τὸ κοινωνικὸν συμφέρον δὲν ἐπιτρέπει νὰ καταργηθῇ ἡ θανατικὴ ποινή, διότι πᾶσα ἄλλη ποινὴ δὲν ἔχει συνεπείας κατασταλτικὰς τοῦ ἐγκλήματος.

Κ. Δραγούμης (12. 37′). Ἡ θανατικὴ ποινὴ εἶνε θέμα νομοθετήσεως καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναπτύσσει ὅτι δύναται νὰ καταργηθῇ αὕτη παρὰ μελλούσης Βουλῆς.

Τὸ θέλγητρον καὶ ἡ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Βουλευτοῦ Εὐβοίας κ. Γεωργιάδου ἀντιμάχεται πρὸς τὸν φόβον ἐν ἡμῖν, πῶς θὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ κοινωνία ἡμῶν ἄλλως κατὰ τῶν θηριωδιῶν τῶν ἀνθρώπων ; Ἀπολύτως εἶχε δίκαιον ὁ κ. Βουλευτής. Ἀλλά, εἴτε ἐκδίκησιν, εἴτε ἀτυχῆ ἄμυναν καλέσωμεν τὴν παρὰ τῆς Πολιτείας θανάτωσιν πολίτου, τέκνου αὐτῆς ἁμαρτήσαντος βαρέως, εἴτε ὁπωσδήποτε ἄλλως στιγματίσωμεν τὴν τοιαύτην παρὰ τῆς Πολιτείας ἐνέργειαν, ποῖος, ἐπαναλαμβάνω θὰ δυνηθῇ νὰ ὑποστηρίξῃ εὐλόγως, ὅτι, ὑπὸ τὰς παρούσας ἐν γένει συνθήκας τῆς κοινωνίας ἡμῶν, τὴν παροῦσαν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν σύνθεσιν αὐτῆς, δυνάμεθα ἡμεῖς καὶ οἱ οἰκεῖοι ἡμῶν νὰ εἴμεθα ἐξησφαλισμένοι ἀπὸ ἀπαισίων τεράτων ; Ἐν Γαλλίᾳ ἐτέθη εἰς ἀχρηστίαν ἐπί τινα χρόνον ἡ θανατικὴ ποινή, ἀλλὰ τὰ μεγάλα ἐγκλήματα ἔπνιξαν τὴν Γαλλίαν καὶ παρέστη ἀνάγκη νὰ λειτουργήσῃ ἀθρόως ὁ πέλεκυς τοῦ δημίου πρὸς ἀναστολὴν τοῦ κακοῦ. Ὑπάρχουσι τέρατα ἀνεπίδεκτα βελτιώσεως. Τίς δύναται νὰ μᾶς ἐγγυηθῇ ὅτι ταῦτα δὲν θὰ ἀπαλλάσσονται τῶν ἰσοβίων δεσμῶν διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπονομῆς χαρίτων καὶ τίς θὰ εἶνε κατόπιν ἀσφαλὴς πλησίον τοιούτων θηρίων ; Εἰς τὰ Συντάγματα τῆς

Δανίας,καὶ τῆς Σουηδίας νομίζω,ὡς εἶνε ἀναγεγραμμένη διάταξις, καθ' ἣν δίδεται τὸ δικαίωμα εἰς τὸν κατάδικον νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῆς θανατικῆς ποινῆς καὶ τῆς ἰσοβίου καθείρξεως. Τοῦτο εἶνε σκόπιμον ὁ Λουκέρνη, ὁ δολοφόνος τῆς Ἐλισσάβετ, παρεφρόνησε καὶ ηὐτοκτόνησε ἐν τῷ κελλίῳ τῆς εἱρκτῆς του. Τοῦτο εἶνε ἀπαισιώτερον τῆς θανατώσεως. Ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς φυλακαῖς οἱ μέλλοντες νὰ θανατωθῶσι χαρτοπαικτοῦσι καὶ οἰνοποτοῦσι, δύνανται δὲ καὶ νὰ ἐξέρχωνται διὰ τῆς χάριτος. Ἐγὼ δὲν ἐκάμφθην ποτὲ ὡς δικαστὴς ὑπὲρ προτάσεως χάριτος εἰς μεγάλους ἐγκληματίας. Ζήτημα ἀπολύτου καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς δὲν δύναται νὰ τεθῇ εἰμὴ παραλλήλως πρὸς ζήτημα ἐκλείψεως τοῦ πολέμου.

Β. Ἀγγελέως (1.3'). Ἡ ἀπόλυτος πρόληψις τοῦ ἐγκλήματος εἶνε ἀδύνατος. Ἡ φύσις εἶνε ἰδιότροπος καὶ ἄδικος. Ἡ ἐγκεφαλικὴ ἰσορροπία δὲν εἶνε κτῆμα παντός, οὔτε ἐξασφαλίζεται διὰ πάντα ἄνθρωπον. Μερικὴ διαρρύθμισις καὶ βελτίωσις μόνον δύναται νὰ ἐπέλθῃ διὰ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς παιδαγωγήσεως. Ἀλλὰ ὑπάρχουσιν ἄτομα φύσει ὁρμῶντα ἀκρατήτως πρὸς τὸ ἔγκλημα, παρὰ πᾶσαν πρόληψιν καὶ παρεμπόδισιν. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Λομπρόζο εἶνε πραγματικός. Ὑπῆρξαν ἐπιστήμονες ἐγκληματήσαντες δι' ἐλάχιστον συμφέρον, διὰ ποταπὴν ἐκδίκησιν. Ἀκριβῶς τοῦτο μᾶς ὠθεῖ εἰς ἀνάγκην ἐξασφαλίσεως σχετικῆς,εἰς τὴν ἀνάγκην μέσων πρὸς δυνατὴν συγκράτησιν. Ἡ πεῖνα καὶ ὁ φόβος εἶνε ἐνίοτε ἀποτελεσματικά. Ὁ λέων καὶ ἡ τίγρις δι' αὐτῶν τιθασσεύονται. Ὅθεν ἡ θανατικὴ ποινὴ εἶνε ἀπαραίτητος πρὸ τὸ παρόν. Ἐν Ἰταλίᾳ κατηργήθη, ἀλλὰ δὲν ἀπηκείφθη καὶ ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας. Τοῦτο ὅμως εἶνε τερατωδῶς ἀντινομικὸν καὶ ὑποκριτικόν. Καὶ ἡ Πολιτεία, ἥτις ὠθεῖ ἐν τῷ πολέμῳ μυριάδας ἀνδρῶν εἰς θάνατον, θὰ διστάσῃ νὰ θανατώσῃ ἕνα ἔκφυλον τέρας; Ἄλλως τε ἡ πρόοδος τῆς νομοθεσίας, ἡ βελτίωσις τῶν μέσων τῆς ἐξελέγξεως περιορίζει κατὰ πολὺ εἰς τοὺς χρόνους μας καὶ τείνει νὰ ἐξαλείψῃ τὰς δικαστικὰς πλάνας.

Διὰ τοῦ Συντάγματος δὲν δυνάμεθα νὰ καταργήσωμεν τὴν θανατικὴν ποινήν, νομοθετικῶς μάλιστα ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ τὴν ἐπαναφέρωμεν ἐν ἀνάγκῃ. Ἐκεῖνο ὅπερ ἐπιβάλ-

λεται καὶ ἐπείγει νὰ πράξῃ νῦν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἶνε νὰ σχηματίσῃ ἁρμοδίαν Ἐπιτροπήν, ἥτις νὰ περιέλθῃ τὰς φυλακάς, νὰ ἀπομακρύνῃ ἐκεῖθεν τοὺς ἀνιάτως πάσχοντας καταδίκους. Ἐκεῖνο ὅπερ δυνάμεθα νὰ πράξωμεν νῦν εἶνε νὰ βελτιώσωμεν τὴν φρικτὴν κατάστασιν τῶν φυλακῶν μας. Εὔχομαι ἐν τούτοις νὰ ἔλθῃ ταχέως ἡ ἡμέρα τῆς ἐκλείψεως πάσης ἀνάγκης σπαραγμοῦ ἀνθρώπων καὶ αὐτῆς τῆς διατηρήσεως εἱρκτῶν.

Π. Μάνος (1.25'). Λέγει ὅτι βάσιν αἰτιολογικὴν δὲν ἔχει ἡ θανατικὴ ποινή, ἀντίκειται καὶ πρὸς τοὺς νόμους τῆς κοινωνικότητος. Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Φουρίδου, καθ' ἣν περιβάλλεται ἡ θανατικὴ ποινὴ μὲ ἐγγυήσεις προσηκούσας.

Α. Παπανικολάου (1.30'). Διαφωνία ὑπάρχει ὡς πρὸς τὰς συνεπείας τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ἐνεργεῖ ἐνίοτε ἡ θανατικὴ ποινὴ προληπτικῶς πρὸς ἀπόκρουσιν ἀδικημάτων Ἀλλὰ καὶ θύματα δικαστικῆς πλάνης ἔχομεν οὐχὶ ὀλίγα. Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἀναλογεῖ περισσότερον εἰς τὰς τάξεις τὰς κατωτέρας, διότι αὗται ἔχουσι περισσοτέρους πειρασμοὺς πρὸς τὸ ἔγκλημα.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς θανατικῆς ποινῆς δὲν πρέπει νὰ εἶνε ἠρτωμένη ἀπὸ ἓν ἢ δύο πρόσωπα.Κηρύσσομαι ὑπὲρ τῆς καταργήσεως, τὸ ἀδίκημα θὰ περιορισθῇ μόνον διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς δικαιοτέρας διανομῆς τοῦ πλούτου. Ἡ ποινὴ αὕτη ἀντίκειται καὶ πρὸς τὸ αἴσθημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ πρὸς τὸ ἀνθρωπιστικὸν πνεῦμα τοῦ αἰῶνος μας.

Ἀριβαντινὸς (1.40'). Σκοπιμότης τῆς θανατικῆς ποινῆς δὲν ἀποδεικνύεται. Ἡ πεῖρα πείθει περὶ τούτου Ὁ λόγος τῆς ἀμύνης τῆς κοινωνίας ἀπὸ μελῶν γενομένων ἀντικοινωνικῶν, ἀποτελούντων ἀνίατα παθολογικὰ φαινόμενα, θὰ εἶχε βάσιν ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἐλαμβάνετο οὐχὶ ἀπὸ τὰ δικαστήρια, ἀλλὰ ἀπὸ εἰδικοὺς ἄνδρας, φρενιάτρους καὶ ψυχιάτρους. Ἔχομεν παμπάλαιον ποινικὸν νόμον, ὁρμώμενον ἀπὸ ἐπιστήμης μεσαιωνικῆς ἀντιλήψεως. Ὄντως οἱ ὅροι τῆς διαβιώσεως τῶν καταδίκων ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς φυλακαῖς εἶνε φρικτότεροι οἱουδήποτε θανάτου.

Ε. Κουλουμβάκης (1. 50') Ὁ ποινικὸς νόμος δύναται νὰ φθάσῃ καὶ μέχρι στερήσεως τῆς ζωῆς. Οἱ κατὰ τῆς θανατικῆς ποινῆς πρέπει, ὅταν προστρέχωσιν εἰς τὸ

Εὐαγγέλιον, νὰ ἀνευρίσκωσιν ἐν αὐτῷ καὶ ὅτι «πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται». Καὶ οἱ ἐπικαλεσθέντες τὸν Λομπρόζο συνήγοροι τῆς θανατικῆς ποινῆς ἐλησμόνησαν ὅτι οὗτος ἐκηρύχθη ἀρνητικῶς καὶ τελικῶς κατ' αὐτῆς ὡς ματαίας. Ἐφόσον δὲν κανονισθῇ παρ' ἡμῖν τὸ ζήτημα τῆς χάριτος, ἐκ τῆς ὁποίας, ὡς Βασιλικῆς προνομίας, ἐγκλήματα διεπράχθησαν κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, δὲν δυνάμεθα νὰ σκεπτώμεθα περὶ καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς.

Θ. Πετμεζᾶς. Δὲν θεωρεῖ ἀκόμη ὥριμον τὴν κοινὴν συνείδησιν ὑπὲρ τῆς γνώμης περὶ καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς. Κηρύσσεται ἐν τούτοις κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τῆς καταργήσεως.

Δικαῖος (2). «Ἡ θανατικὴ ποινὴ δικαιολογεῖται ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς προστασίας τῆς κοινωνικῆς τάξεως, ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀμέσου κοινωνικῆς ἀμύνης. Ἡ κατάργησις αὐτῆς θὰ προσέθετε νέας αἰτίας ἐγκληματικότητος.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Τὰ σχετικὰ θέματα θὰ μελετηθῶσι προσηκόντως ἀπὸ τὰς συγκροτηθείσας Ἐπιτροπείας ἐπὶ τῶν Κωδίκων. Παρ' ἡμῖν, ἐφόσον αἱ φυλακαὶ εὑρίσκονται εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκονται, ἐφόσον δηλ. δὲν δύνανται ἕνεκα τῆς καταστάσεως ταύτης νὰ ἐνεργῶσι προληπτικῶς—διὰ τῆς καταργήσεως καὶ τῆς θανατικῆς ποινῆς θὰ ἐξηφανίζομεν ἐν τῶν κυρίων ἐκφοβιστικῶν μέσων. Ὅθεν κηρύσσομαι ὑπὲρ ἀπορρίψεως τῶν σχετικῶν προτάσεων καὶ παραπομπῆς αὐτῶν εἰς τὰς καταρτισθείσας Ἐπιτροπείας.

Κηρύσσεται ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ὅπως ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Α. Θεοδωρίδου.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτω :

«Ἡ ἐπικήρυξις, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν φόνον τοῦ ἐπικηρυσσομένου, καταργεῖται».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ὅπως ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Εὐβοίας κ. Ε. Γεωργιάδου.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτω :

« Ἡ θανατικὴ ποινὴ καταργεῖται ἀπολύτως».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ὅπως ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Ι. Φουρίδου.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτω :

«Καὶ ἐπὶ τῶν κοινῶν ἐγκλημάτων τότε μόνον ἐπιβάλλεται ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, ὅταν οἵ τε ἔνοσκοι καὶ δικασταὶ διὰ παμψηρίας ἀποφασίσωσι τοῦτο».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλήν, ὅπως ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαϊοήλιδος κ. Χ. Γ. Μεϊτάνη

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτω :

«Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, ἂν αὕτη δὲν ἐκτελεσθῇ ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως, μεταβάλλεται αὐτοδικαίως εἰς ἰσόβια δεσμά».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἂν δέχεται ὅπως αἱ συνεδριάσεις ἄρχωνται ἐφεξῆς ἀπὸ τῆς 5ης μ. μ. ὥρας.

Τῆς Βουλῆς ἀποδεχομένης τὴν πρότασιν, ὁρίζεται ἐφεξῆς ὥρα συνεδριάσεως ἡ 5 μ. μ.

Λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 2. 20' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Ν Ξηρὸς
Λίνος Κογεβίνας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΔ'

τῆς 27ης Ἀπριλίου 1911.

Περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου τὴν 5 καὶ 40', ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδ.ου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλήν·

1) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου Κερκύρας περὶ ἐπιψηφίσεως προτάσεώς τινος νόμου ὑποβληθείσης παρὰ τοῦ κ. Ζαβιτσάνου. 2) Ἀναφορὰ τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας ὅπως ἀναγνωσθῇ ἐν τῇ Βουλῇ τὸ ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀθηναίων, ἵνα γνωσθῇ διὰ τίνας λόγους ἀδυνατεῖ νὰ κανονίσῃ τὰς ἐνορίας. 3) Αἴτησις τοῦ Γεωργικοῦ Συλλόγου Παΐων ὅπως διαταχθῇ ὁ ταμίας Καλαβρύτων εἰς ἐπιστροφὴν ἐπὶ πλέον εἰσπραχθέντων χρημάτων. 4) Αἴτησις τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἀγγλικῆς ἐν τῇ Ἐμπ. Σχολῇ Πατρῶν περὶ ἀπονομῆς αὐτῷ προσωπικῆς συντάξεως, ὡς παθόντος ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ. 5) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Τραγανοῦ Ἠλείας ἐναντίον τοῦ ταμίου Ἠλείας. 6) Αἴτησις τοῦ δημάρχου Μελιγαλᾶ ἐκ μέρους τῶν δημοτῶν του, πρὸς παραχώρησιν ἀδείας εἰς τὸ Ταμεῖον τῶν ἐνοριακῶν ναῶν πρὸς σύναψιν δανείου. 7) Αἴτησις τοῦ τέως ἑλληνοδιδασκάλου Ι. Μελανίδη περὶ ἀπονομῆς συντάξεως. 8) Τηλεγράφημα συγχαρητήριον τῶν προέδρων τῶν συντεχνιῶν Λαρίσης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν νόμων καὶ διὰ τὸ ἀνορθωτικόν της ἔργον. 9) Αἴτησις τῶν καταδίκων τῶν φυλακῶν Λαμίας. 10) Αἴτησις τῶν κατοίκων Λέλεκα-Κερκύρας περὶ ἐπιψηφίσεως προτάσεως τινὸς νόμου. 11) Αἴτησις τῶν κατοίκων Πανίτσης τῶν Τρικκάλων περὶ παραχωρήσεως αὐτοῖς λειβαδίου τινός, ἀνήκοντος τῷ Δημοσίῳ. 12) Αἴτησις τῶν κατοίκων τῶν Ἁγ. Δούλων-Κερκύρας πρὸς ἐπιψήφισιν προτάσεως νόμου, ὑποβληθείσης παρὰ τῶν βουλευτῶν Κερκύρας. 18) Αἴτησις τοῦ καταδίκου Θ. Ξυνοῦ ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἀναφορὰ ὑπὲρ αὐτοῦ τῶν συμπολιτῶν του πρὸς ἀπονομὴν χάριτος, ὡς ἀδίκως καταδικασθέντος.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ

εἰς τὴν Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν.

Ἀκολουθεῖ γ' συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς ἐν τῷ Πολεμ. Ναυτικῷ ὑπηρεσίας ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν κλπ.

Μὴ ἔχοντος οὐδενὸς τὸν λόγον ἐπ' αὐτοῦ ψηφίζεται τοῦτο εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν δι' ἀναστάσεως παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτωμένης παρὰ τοῦ κυρίου Προέδρου.

Ψηφίζεται εἶτα παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτωμένης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, καθ' ἕκαστον ἄρθρον, δι' ἀναστάσεως.

Ἐπὶ τοῦ 5ου ἄρθρου ὁ κ. Κουλουμβάκης λέγει, ὅτι ὑποθέτει ὅτι ἡ σύμβασις, ἡ ἀφορῶσα τὰς ἀποδοχὰς καὶ ἀποζημιώσεις τῶν μελῶν τῆς ναυτικῆς ἀποστολῆς, θὰ προσαχθῇ εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς συζήτησιν καὶ κύρωσιν, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Πρέπει νὰ εἶνε καὶ σκόπιμον τοῦτο, δὲν δύναται ἤδη νὰ γίνῃ διάφορον τοῦ γενομένου ὡς πρὸς τὴν Γαλλικὴν ἀποστολήν, ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὴν Κυβέρνησιν ἐὰν δὲν διαχειρισθῇ καλῶς τὴν ἐντολήν.

Ψηφίζονται εἶτα δι' ἀναστάσεως παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτωμένης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἄρθρα τοῦ νομοσχεδίου, ἓν ἕκαστον ἰδίᾳ.

Ψηφίζεται παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ κατὰ τὸ σύνολον τὸ νομοσχέδιον, εἰς τὴν γ' συζήτησιν αὐτοῦ, δι' ἀναστάσεως, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται ἡ μετάκλησις ἀλλοδαποῦ γενικοῦ ἀξιωματικοῦ, ἢ πλοιάρχου τοῦ Ναυτικοῦ, μετ' ἐπιτελείου ἀλλοδαπῶν ἐπίσης ἀξιωματικῶν καὶ βαθμοφόρων ἐν γένει, ὡς καὶ εἰδικῶν προσώπων, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν ὀργανώσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ.

Ἄρθρον 2.

Ἐπιτρέπεται νὰ ἀνατίθεται εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν Ναυτικὴν Ἀποστολήν, διατηροῦντας τὴν ἰδίαν ἰθαγένειαν, καὶ ἡ κατὰ λόγον τοῦ βαθμοῦ ἢ τῆς εἰδικότητος αὐτῶν διεξαγωγὴ ὑπευθύνου ὑπηρεσίας ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ.

Ἄρθρον 3.

Ὁσάκις οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Ναυτικὴν Ἀποστολὴν ἀναλαμβάνουσιν ὑπηρεσίαν, συνεπαγομένην κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις καθήκοντα διαχειρίσεως ὑλικοῦ ἢ χρηματικοῦ, ἐπιτρέπεται νὰ ἀπαλλάσσωνται τῶν καθηκόντων τούτων, τῆς διαχειρίσεως ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐνεργουμένης καθ' ὃν τρόπον Β. Διάταγμα θὰ κανονίζῃ.

Ἄρθρον 4.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ναυτικῆς Ἀποστολῆς, οἱ ἀντιπλοίαρχοι, οἱ πλωτάρχαι καὶ οἱ πρὸς τοιούτους ἀντιστοιχοῦντες λογίζονται κατὰ ἕνα βαθμὸν ἀνώτεροι ἐκείνου τὸν ὁποῖον

κέκτηνται, ἢ πρὸς ὃν ἀντιστοιχοῦσιν ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ τοῦ Κράτους, τοῦ ὁποίου τυγχάνουσιν ὑπήκοοι.

Οἱ δὲ ὑποπλοίαρχοι λογίζονται ἐπίσης κατὰ ἕνα βαθμὸν ἀνώτεροι, ἐφ' ὅσον ἀναλαμβάνουσι τὴν διοίκησιν ὁμάδος πλοίων.

Ἄρθρον 5.

Αἱ ἀποδοχαὶ καὶ ἀποζημιώσεις τῶν ἀποτελούντων τὴν Ναυτικὴν Ἀποστολὴν καὶ ἡ διάρκεια τῆς ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ ὑπηρεσίας των κανονίζονται διὰ συμβάσεων μεταξὺ τῶν οἰκείων Κυβερνήσεων.

Ἄρθρον 6.

Ἡ ἀναγκαιοῦσα πίστωσις διὰ τὰς ἀποδοχὰς καὶ ἀποζημιώσεις τῶν ἀποτελούντων τὴν Ναυτικὴν Ἀποστολήν, αἱ ὁποῖαι εἰς οὐδεμίαν ὑποβάλλονται κράτησιν, ἀναγράφεται εἰς ἴδιον κεφάλαιον τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν.

Ἄρθρον 7.

Καταργοῦνται οἱ νόμοι ΓΥΚΕ' καὶ ΓΥΚΣ' τῆς 16 Νοεμβρίου 1909, τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ΓΧΠΘ' τῆς 27 Μαρτίου 1910 καὶ πᾶσα ἄλλη ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα νόμον διάταξις.

Ἄρθρον 8.

Ὁ κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου ὑπηρετῶν ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ ἀλλοδαπὸς ἀρχιτεχνίτης τορπιλλητὴς διατηρεῖται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, ὑφ' οὓς ὅρους διὰ συμβάσεως ἀνέλαβε τοιαύτην, ἐπιτρέπεται ὅμως ν' ἀνατεθῇ εἰς αὐτόν, διατηροῦντα τὴν ἰδίαν ἰθαγένειαν, ὑπεύθυνος ὑπηρεσίᾳ, ἐφ' ὅσον συγκατατεθῇ πρὸς τοῦτο.

Ἄρθρον 9.

Ὁ νόμος οὗτος ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀκολουθεῖ συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος, ἐπὶ τοῦ 82ου ἄρθρου τοῦ κειμένου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** τῆς Βουλῆς ἀνακοινοῖ ὅτι τὰ περὶ Συμβουλίου ἐπικρατείας ἄρθρα τοῦ Προσχεδίου διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας καὶ τὰ μὲν 82—84 ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Συμβουλίου. Τὰ δὲ 83—86 εἰς τὴν σύνθεσιν τούτου. Παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν

ὅπως συναινέσῃ, ἵνα τὰ ἄρθρα ταῦτα συζητηθῶσιν ἡνωμένως καθ' ἑκατέραν τῶν κατηγοριῶν.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου ἀποδέχεται δι' ἀναστάσεως ὅπως συζητηθῶσιν ἡνωμένως τὰ ἄρθρα 82, 83, καὶ 84 τοῦ Προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς καὶ κατόπιν τὰ ἄρθρα 85 καὶ 86.

Ὁ κ. **Ε. Κουλουμβάκης**. Ὑποβάλλει γνώμην νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ ἐν τῇ συζητήσει τοῦ θέματος τούτου, ὡς ὄντος σπουδαιοτάτου, τὸ ἡμίωρον τοῦ Κανονισμοῦ διὰ τὰς ἀγορεύσεις.

Ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη, ἀποκρούει τὴν γνώμην ταύτην.

Α. Διομήδης (6.4'). Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας εἰς νεώτερον Κράτος δὲν ἔχει καμμίαν πολιτικὴν ἀποστολήν, εἶνε ἐπιβοηθὸς τῶν διαφόρων ἐξουσιῶν, εἶνε συμβουλευτικὸν προκειμένου περὶ τῶν σχεδίων νόμων τῶν ὑποβληθησομένων εἰς τὴν Βουλήν, εἶνε γνωμοδοτικὸν προκειμένου περὶ τῶν κανονιστικῶν Διαταγμάτων.

Ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδια ἀσχολούμενα καὶ μὲ τοὺς ἐπάρχους, οἵτινες ἐν τούτοις εἶχον ἐξαφανισθῇ πρὸ ἐτῶν πολλῶν. Αἱ ὑπηρεσίαι δὲν εἶνε ποτὲ σχεδὸν εἰς ἐπάρκειαν ὅπως παράσχωσι πραγματικὰ καὶ ὀρθὰ στοιχεῖα καταρτισμοῦ νομοσχεδίων εἰς τοὺς Ὑπουργούς. Αἱ ὑπηρεσίαι, μὴ ἔχουσαι καιρόν, γνώσεις, πεῖραν ἐκδίδουν Κανονιστικὰ Διατάγματα πλημμελῆ, ὥστε τὰ Δικαστήρια νὰ κηρύσσουν πολλάκις ἀνισχύρους διατάξεις αὐτῶν. Τὰ συντάσσουν ὄχι μόνον καθ' ὑπέρβασιν, ἀλλὰ καὶ ἀναίτως. Τὸ Συμβούλιον θὰ δίδῃ τὴν γνώμην του, ζητουμένην παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ, προκειμένου περὶ τῶν κανονιστικῶν, τῶν κατ' ἐπιταγὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐκδιδομένων Διαταγμάτων. Ἡ γνώμη δὲν θὰ εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν, ἄρα δὲν πρόκειται νὰ καλύπτεται ἡ εὐθύνη αὐτοῦ. Οὕτω θὰ ἔχωμεν τὸ Συμβούλιον ὡς Ἀνώτερον Διοικητικὸν Δικαστήριον, ὥστε νὰ μὴ ἐφαρμόζωνται οἱ διοικητικοὶ νόμοι εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε κατὰ τὴν ἑκάστοτε κρίσιν καὶ διάθεσιν τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου. Θὰ εἶνε κατ' ἀρχὴν καὶ κατὰ κανόνα Ἀνώτερον Διοικητικὸν Δικαστήριον, πρὸς ρύθμισιν τῆς Διοικήσεως, ἥτις σήμερον οὔτε βάσιν ἔχει, οὔτε νομολογίαν, ὅπως ἀκολουθεῖ αὐτῇ.

Διὰ τῆς καθιερώσεως εἰς τὸ Σύνταγμα τῆς ποινικῆς

καὶ πολιτικῆς εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν οὐδὲν ἐκερδίσαμεν ὡς πρὸς τὴν νομιμότητα. ὡς μαρτυρεῖ ἡ μέχρι τοῦδε πεῖρα. Ὁ διοικητικὸς δὲ ἔλεγχος ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων εἶνε ζήτημα ἂν εἶνε ἀποτελεσματικός, εἶνε ἄνευ ἐγγυήσεων. Ὅθεν, διὰ τοῦ Συμβουλίου, ὡς ἐνδίκου μέσου αἰτήσεως ἀκυρώσεως ἀποφάσεων τῶν διαφόρων διοικητικῶν ἀρχῶν, κολάζομεν τὸ κακόν, ὁ πολίτης θὰ δύναται ν' ἀποτείνεται ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸ Συμβούλιον, ὅπερ, ἐὰν αἱ ἀποφάσεις τῶν ἀρχῶν ἀποδειχθῶσιν ἄνομοι, θ' ἀκυρῇ αὐτάς, θὰ ἐξαφανίζῃ τὰς τοιαύτας πράξεις τῶν ἀρχῶν, ἡ δὲ ἐξαφάνισις θὰ εἶνε γενική, δηλ. θὰ περιλαμβάνῃ ὅλας τὰς ὁμοίας περιπτώσεις, καὶ αἱ ἀρχαὶ θὰ ἐκδίδουν μόναι τὰς νέας ἀποφάσεις, ὥστε δὲν θὰ εἶνε θετική, ἀλλὰ γενικῶς ἀρνητικὴ ἡ ἐνέργεια τοῦ Συμβουλίου. Θὰ εἶνε τὸ Συμβούλιον ὁ,τι καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος σχετικῶς πρὸς τὰ κατώτερα δικαστήρια. Οὕτω θὰ περιορισθῶσι μεγάλως αἱ κατὰ τοῦ δημοσίου δίκαι, θὰ ἐπιδρᾷ δὲ καὶ προληπτικῶς ἐπὶ τῆς πορείας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀποφάσεων.

Δὲν θὰ διαταράσσῃ τὸ Συμβούλιον τὴν ἁρμονίαν τῶν διαφόρων ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους. Ἀπεναντίας θὰ γίνῃ ἀνώτερος ρυθμιστὴς τῆς διοικήσεως ἡμῶν, θὰ καταστήσῃ σαφῆ τὴν ἔννοιαν τῶν διαφόρων διοικητικῶν νόμων.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. **Α. Κορομηλᾶς** ὑποβάλλει νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως συμβάσεως πρὸς σύναψιν δανείου φράγκων 12.500.000 παρὰ τῆς Ἑταιρείας τοῦ Σιδ. Πειραιῶς-Ἀθηνῶν-Πελοποννήσου ὑπογεγραμμένον καὶ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Ε. Ῥέπουλη.

Ὑποβάλλεται παρὰ τῶν Βουλευτῶν κ. κ. Α. Παπαχελᾶ, Π. Ἡλιοπούλου, Δ. Γκλαβᾶ, Ἰ. Δογάνη, Πολυχρονιάδου, πρότασις περὶ προτάξεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 20 προτάσεως νόμου περὶ ἐκκαθαρίσεως καὶ ἀνανεώσεως τῶν χρεῶν, τῶν καθυστερουμένων πρὸς τὸ Δημόσιον.

Πεδ. Πλιόπουλος. Εἴτε, λέγει, ἐξ ἀντιξόων οἰκονομικῶν περιστάσεων, εἴτε ἐξ ἀμελείας τῶν ἁρμοδίων τὰ πρὸς τὸ δημόσιον καθυστερούμενα ἐκ κεκλεισμένων χρήσεων χρέη ἐξογκώθησαν εἰς τρόπον, ὥστε ἀδύνατος ἡ ἀθρόα εἴσπραξις. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου, ἀφ' ἑνὸς εὐκολύνεται ἡ τμηματικὴ εἴσπραξις, ἀφ' ἑτέρου ἀσφαλίζεται καὶ μία παγία πρόσοδος ἐτησία ἐκ τῶν καθυστερουμένων, ἐπὶ πλέον

θὰ δοθῇ ἄνεσις εἰς τοὺς ἀγροτικοὺς πληθυσμοὺς ν' ἀσχολῶνται εἰς τὰς ἐργασίας των, εἰς δὲ τὴν ἀστυνομίαν, ἀσχολουμένην ἤδη εἰς τὴν καταδίωξιν ὀφειλετῶν, νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῶν καθηκόντων της ἀναγομένων εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν. Παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως προτάξῃ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου ταύτης.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ πρότασις αὕτη νόμου δύναται νὰ συζητηθῇ ὅταν, μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ συνταγματικοῦ ἔργου, θὰ ὑποβληθῇ νομοσχέδιον περὶ ἀναδιοργανώσεως τῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας.

Ἡ Βουλή, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν περὶ προτάξεως.

Γ. Ἰωαννίδης (7. 15'). Τὸ παρελθὸν τῆς παρανομίας μετέβαλε τοὺς Ἕλληνας εἰς τυράννους καὶ τυραννουμένους ἀμοιβαδόν, ἐνίοτε δὲ εἰς διαρκῶς τυραννουμένους. Πρὸς πλήρη ἐξαφάνισιν καὶ ἀποκλεισμὸν τοιαύτης καταστάσεως ὁ ἐκ Γαλλίας προερχόμενος οὗτος θεσμός, τὸ Ἀνώτατον Διοικητικὸν Δικαστήριον, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θὰ κρίνῃ, ἐπὶ ἀκυρώσει, ἢ ἀναιρέσει, τὰς προσφυγὰς ἐναντίον τῶν παρανομιῶν Ὑπουργῶν, τῶν παρανομιῶν τῶν ὑπαλλήλων. Ἔχομεν βεβαίως τὸν Κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον, τὴν ἱεραρχικὴν ὁδόν, ὑπάρχει καὶ ἡ ἀστικὴ ἀγωγὴ τοῦ ἀδικουμένου πολίτου, ἀλλὰ ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅλα ταῦτα τὰ μέσα ἀνεπαρκέστατα. Τὸ ἔνδικον τοῦτο μέσον τοῦ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Δικαστηρίου θὰ ἐνεργῇ καὶ προληπτικῶς ὡς πρὸς τὸν Ὑπουργόν. Εἶνε ἡ σπουδαιοτάτη τῶν διατάξεων, ὡς ἐτροποποίησεν αὐτὴν ἡ Ἐπιτροπή, καὶ θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι δι' αὐτὴν καὶ μόνην θὰ ἦτο δικαιολογημένη ἡ σύγκλησις Διπλῆς Βουλῆς, διὰ νὰ καταλύσῃ ἡ Συνέλευσις δι' αὐτῆς τὴν τυραννίδα τοῦ παρελθόντος.

Πλεῖσται δίκαι στρέφονται διαρκῶς κατὰ τοῦ δημοσίου καὶ ἐκ τῶν ζημιῶν καὶ μόνον τούτων δύνανται νὰ προκύψῃ ἐπάρκεια τῆς δαπάνης τῆς συντηρήσεως τοῦ Συμβουλίου. Ψηφίσωμεν τὸν φιλελευθερώτατον τοῦτον θεσμόν, θεσμὸν ὅστις θὰ ἐξασφαλίσῃ πράγματι τὰς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου. Μὴ λάβωμεν οὐδόλως ὑπ' ὄψιν τὸν οἰκονομικὸν λόγον, οὔτε τὴν ἐνδεχομένην ἀνεπάρκειαν μελῶν τοῦ Συμβουλίου—ὅπερ ζήτημα εἶνε ἐπουσιώδες καὶ παροδικόν. Οὔτε ἡ νομοπαρα-

σκευαστική, οὔτε ἡ νομοβασανιστικὴ ἀποστολὴ τοῦ Συμβουλίου εἶνε τόσον σπουδαία, ὅσον ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ ὡς ἐνδίκου μέσου.

Δ. Γκιωνάκης (7. 45′). Ἡ ἀνάγκη τῆς οἰκονομικῆς περισυλλογῆς ἐπιβάλλει νὰ μὴ καθιερώσωμεν τὸν νέον θεσμόν. Δὲν πρόκειται δὲ οὗτος νὰ πληρώσῃ πραγματικῶς κενόν τι, διότι ἔχομεν πρωτίστως, μετὰ τὴν ἀνάγκην καλῶν νόμων, καὶ ἀνάγκην καλῶν καὶ καταλλήλων προσώπων πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῶν. Διότι μέχρι τοῦδε τὰ δημόσια ὑπουργήματα ἔγειναν ἔδαφος λείας τοῦ δημοσίου πλούτου, τοῦτο δὲ ἐγένετο καὶ αἰτία τῆς ἐξεγέρσεως.

Κινδυνεύομεν διὰ τοῦ Συμβουλίου νὰ νομιμοποιήσωμεν τὰς παρανομίας καὶ τῶν κατωτέρων ὀργάνων τῆς Διοικήσεως. Θὰ παραλάβῃ εἰς τοὺς κόλπους του τοὺς ἀπομάχους τῆς Πολιτικῆς καὶ τῆς Δικαιοσύνης, θὰ δημιουργήσῃ νέαν τιμαριωτικὴν Ἀκρόπολιν.

Χ. Βοζίκης (8. 5′). Ὡς διεσκευάσθη ἡ πρότασις παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐλαχίστας ἔχει ὁμοιότητας πρὸς τὰ Συμβούλια τοῦ παρελθόντος. Τὸ σχέδιον τῶν 6 βουλευτῶν παρέχει ἄλλην βάσιν, ὡς φαίνεται, ἢ τὸ τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἀλλὰ τοῦτο θέτει νέαν ἐξουσίαν ἀκυρώνουσαν πράξεις τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἰσχυρίζομαι ὅτι ἡ πολιτικὴ εὐθύνη τῶν Ὑπουργῶν παρημπόδιζεν αὐτοὺς ἀπὸ παρανομιῶν. Τοὺς παρημπόδιζεν ὁ φόβος τοῦ ἐλέγχου καὶ ὁ ἔλεγχος. Τὸ Συμβούλιον, ὡς τὸ ὁρίζει ἡ Ἐπιτροπή, ἔχει ἐξουσίαν ἀκυρώνουσαν πράξεις Ὑπουργῶν. οὕτω ἐγκαθιστῶμεν τετάρτην ἐξουσίαν ἀκυροῦσαν πράξεις τῆς Κυβερνήσεως, δημιουργοῦμεν ἄλλην ἐξουσίαν ὑπεράνω αὐτῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.) Θὰ ἐλέγχῃ πράξεις διοικητικὰς, ὄχι κυβερνητικάς.

Α. Διομήδης. Δὲν τίθεται τὸ Συμβούλιον ὑπεράνω τοῦ Ὑπουργοῦ ὡς μέλους τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Χ. Βοζίκης. Τὸ Συμβούλιον τίθεται ὑπεράνω τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ τοῦτο ἀντίκειται πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ πολιτεύματος ἡμῶν. Δίδομεν εἰς αὐτό, κατὰ τὸ προσχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς, δικαιοδοσίαν εὐρυτέραν τῆς τῶν ἄλλων Συμβουλίων, μέχρι τινὸς δὲ καὶ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πλήρης ἐπάρκεια τῶν μελῶν, δὲν ἀπαιτοῦνται

βαθμοὶ αὐτῶν; Ἀλλὰ ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ περὶ προσόντων καὶ περὶ βαθμοῦ δὲν ὁμιλεῖ εἰς τὸ σχέδιόν της. Ὅλοι οἱ ἀπόμαχοι πάσης ὑπηρεσίας δὲν δύνανται νὰ παράσχωσι πρόσωπα πείρας καὶ μαθήσεως, οἵας ἀπαιτεῖ ἡ βάσις καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ Συμβουλίου. Εἰς τὴν πρώτην σύστασίν του τὸ Συμβούλιον ἐκρατήθη λόγῳ τοῦ ὕψους τῶν μελῶν αὐτοῦ, εἶχον γίνει μέλη ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ Ἱεροῦ ἀγῶνος. Θὰ δοθῇ εὐκαιρία νὰ διατυπωθῶσιν ἀργότερον διὰ τοῦ νόμου, ὑπὸ τῶν θελόντων νὰ ματαιώσωσι τὸν θεσμὸν τοῦτον, τοιαῦτα προσόντα διὰ τὰ μέλη, ἀφοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ὁρίζει τοιαῦτα, ὥστε ἀναγκαίως νὰ ναυαγήσῃ ὁ θεσμὸς δι' ἀναξιότητα τῶν μελῶν.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8. 30′.

Μετὰ τὴν Διακοπήν

Ὥρᾳ 10. 30′ μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἐπὶ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως λαμβάνων τὸν λόγον ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** προτείνει ὅπως προταχθῇ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ΓΧΞΓ′ (3663) νόμου, παρατηθῶσι δὲ, λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος, οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ὁμιλήσωσιν, ἐπιφυλασσόμενοι διὰ τὴν γ′ συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν πρότασιν καὶ τὸ νομοσχέδιον ψηφίζεται δι' ἀναστάσεως κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον εἰς β′ συζήτησιν.

Πρόεδρος. Συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων Διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Η. Ἀγαβαντινός. (10. 37′) Ἀπαντᾷ εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας κ. Χ. Βοζίκη ἐναντίον τῶν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Σπετσῶν ὑποστηριχθέντων. Συμφωνεῖ ὅτι ὁ θεσμὸς οὗτος εἶνε ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἄριστος καὶ ἀντικρούει τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι δημιουργεῖται δι' αὐτοῦ μία τετάρτη ἐξουσία, ἥτις τάσσεται ὑπεράνω τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἐπίσης ὁ θεσμὸς δὲν ἐμβάλλει εἰς τὸν κίνδυνον ν' ἀποτελέσῃ ἀναίρεσιν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ πολιτεύματος. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Συμβουλίου ὅπως κρίνῃ ἐπὶ τῶν παρανόμων πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν κρίνει ὡς κατ' ἐξοχὴν πολύτιμον, διότι αὕτη θ' ἀσφαλίσῃ τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τῶν νόμων. Δημιουργοῦμεν, λέγει, ἓν

ὄργανον δικαστικῆς κρίσεως. Ὄργανον μόνον δημιουργοῦμεν, ὄχι τετάρτην ἐξουσίαν ἡ ἐξουσία εἶνε ἡ αὐτή. Πάντες ἐνταῦθα θέλομεν κανόνας δεσμεύοντας καὶ τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς ὑπηκόους, ἀλλ' οἱ κανόνες οὗτοι πρέπει νὰ τηρηθοῦν· ἡ δὲ κρίσις ἂν ἐτηρήθησαν ἢ οὔ οἱ κανόνες οὗτοι ἀνήκει εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν. Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θὰ εἶνε ἓν τοιοῦτο Δικαστήριον, ὁ Ἄρειος Πάγος τῆς Διοικήσεως. Τελευτῶν λέγει ὅτι οὐδὲν πρέπον νὰ εἴπῃ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντίρρησιν ὅτι θέλομεν ἐπιβαρύνει τὸν προϋπολογισμὸν διὰ τοῦ θεσμοῦ τούτου.

Γ. Οἰκονόμου. (11. 6′). Ἐκφράζων τὴν γνώμην ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶνε ξένος πρὸς τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα ποιεῖται διὰ μικρῶν ἀνασκόπησιν τῶν κατὰ τὸν θεσμὸν τοῦτον παρ' ἡμῖν. Ἐξακολουθῶν λέγει ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶνε ἐντελῶς περιττὸς καὶ μόνον προωρισμένος νὰ προσθέτῃ δαπάνας τινας εἰς τὸν Προϋπολογισμόν. Θὰ εἶνε ἀκρισία νὰ θέλωμεν διαρκῶς νὰ μιμούμεθα τὰ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ συμβαίνοντα ὅταν δὲν ἀπαρτίζωμεν κατὰ τὸν πληθυσμὸν παρὰ μόνον ἕνα γαλλικὸν νομόν. Ἀφήσατε τὰς δύο μεγάλας ἐξουσίας τὴν νομοθετικὴν καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν νὰ εἶνε ἀντιμέτωποι. Ἡ πρόοδος τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας βαίνει γοργῶς πρὸς βελτίωσιν καὶ αἱ μέθοδοι τοῦ παρελθόντος ὁλονὲν ἐκριζοῦνται καὶ ἀποβάλλονται. Μετὰ πεποιθήσεως φρονῶ ὅτι εἰς τὸ κράτος ἡμῶν ἀρκοῦσιν τὰ δύο ταῦτα θεμέλια ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Βασιλεία.

Ἂς μείνωσιν ὡς ἔχουσιν αἱ δύο μεγάλαι ἐξουσίαι ὑποβλέπουσαι διαρκῶς ἀλλήλας, διότι μόνον διὰ τοῦ τρόπου τούτου εἶνε δυνατὸν νὰ προκόψῃ τὸ κράτος ἡμῶν. Ὀλίγη καλὴ θέλησις τῶν ἐκάστοτε Κυβερνώντων θὰ εἶνε ἱκανὴ ν' ἀντικαταστήσῃ χίλια συμβούλια ἐπικρατείας. Ἀφήσωμεν τὴν κοινοβουλευτικὴν σταδιοδρομίαν νὰ χωρῇ πρὸς τὰ πρόσω ἄνευ ἐμποδίων, διότι ὁ κοινοβουλευτισμὸς εἶνε πάντοτε θεμέλιον τῆς ἰσχύος τῶν κρατῶν, ὅταν ταῦτα διατελῶσιν ὑπὸ ἡγεμόνα κραταιὸν καὶ ἐνάρετον.

Δ. Στρομπανιάτης. (11. 25′) Ἐξετάζει τὸν θεσμὸν ὑπὸ τὴν ὄψιν τοῦ νομοπαρασκευαστικοῦ σώματος καὶ ὑπὸ τὴν ὄψιν τοῦ Διοικητικοῦ Δικαστηρίου. Ὑπὸ τὴν πρώτην ὄψιν εὑρίσκει ὅτι οὐδαμῶς θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ παρασκευάζωσι τοὺς νόμους ἄνδρες εἰς οὐδεμίαν συνάφειαν οὐδὲ σχέσιν ἐρχόμενοι πρὸς τὸν λαόν. Ἀκολούθως ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ δικαστικὴ ἐξουσία τοῦ Συμβουλίου προσβάλλει τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν καὶ τελευτᾷ συνιστῶν φειδὼ περὶ τὴν παροχὴν τῶν ἀξιωμάτων, διότι ἴσως πρωΐαν τινὰ θὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν θέσιν νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ἐκπληρώσωμεν τὰς ὑποχρεώσεις μας ὁπότε θὰ μᾶς μείνουν μόνον τὰ ἀξιώματα.

Α. Θεοδωρίδης (11. 45′) Οἱ προαγορεύσαντες μοῦ ὑπενθυμίζουν τὸν λαὸν Ἰσραήλ, ὅστις ἀνατινάξας τὸν ζυγὸν τῶν Αἰγυπτίων παρεπονεῖτο κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Τοιαύτη εἶνε ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν μοὶ γεννῶσι τὰ λεχθέντα. Διατί λέγωσιν, αὗται αἱ καινοτομίαι ; Καλῶς ἄρα μέχρι τοῦδε εἶχον τὰ πράγματα. Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας καὶ ἐκφράζει τὴν εὐχὴν ὅπως ἱδρυθῇ Γερουσία.

Μετὰ ταῦτα λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 12ῃ ἀκριβῶς.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΟΕ′

Τῆς 28 Ἀπριλίου 1911.

Ὥρᾳ 10. 45′ π. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι τὰ πρακτικὰ θέλουσιν ἀναγνωσθῇ καὶ ἐπικυρωθῇ μετὰ μεσημβρίαν. μεθ' ὃ ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς 1) ὁ πρώην ὑπάλληλος ἐκ Καλαμῶν Παῦλος Φοίφας ζητεῖ νὰ ἐπαναδιορισθῇ. 2) Οἱ κατάδικοι τῶν φυλακῶν Κυπαρισσίας Λ. Ροζάκης καὶ Ι. Τζανετουλάκης ζητοῦσι χάριν. 3) Ἡ ἀναδιοργάνωτος κοινότης Περτουλίου τοῦ δήμου Αἰθίκων τῶν Τρικκάλων παρακαλεῖ ὅπως ψηφισθῇ ὁ νόμος περὶ κοινοτήτων. 4) Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Λαμίας ἐκφράζει εὐχὴν ὅπως μὴ μετατεθῇ ὁ νομάρ-

χης κ. Τσιπουράκης. 5) Ὁ Κ. Σταυρόπουλος ὑποβάλλει σκέψεις του περὶ τῆς λύσεως τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος καὶ 6) τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. Γ. Μπούτου ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διοργανώσεως τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως λαμβάνων τὸν λόγον ὁ κ. **Ε. Κουλουμπάκης** διαψεύδει τὸ λεχθὲν περὶ ἀποχωρήσεως τῆς ἀνυπάρκτου κατ' αὐτὸν ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς. Εἰς τοιαῦτα «καμώματα» λέγει οὐδέποτε προσεχώρησε, διότι δὲν τὰ θεωρεῖ μέσα ἀμύνης.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου

(Ἀναφοραί).

Ὁ κ. **Χ. Βοζίκης** παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ συζητῶνται ἀναφοραὶ ἀφορώσαι Ὑπουργούς, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶνε παρόντες.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Ἀπαντᾷ ὅτι οἱ παρόντες τῶν Ὑπουργῶν εὑρίσκονται εἰς θέσιν νὰ δώσουν ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησιν ὅσον ἀφορᾷ οἱανδήποτε ἀναφοράν.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς Παιδείας). Λέγει ὅτι αἱ τρεῖς πρῶται ἀναφοραὶ ἀφοροῦν Ὑπουργοὺς παρόντας.

Τὸν λόγον εἶτα λαμβάνει ὁ κ. **Ι. Παπαθανασίου** ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Ἀνδρανόβης τῆς Εὐρυτανίας, ὅστις παραπονεῖται διὰ τὸν ὑποβιβασμὸν τοῦ ἐκεῖ διταξίου σχολείου εἰς κοινὸν γραμματεῖον, ἐνῶ οἱ ἐν αὐτῷ φοιτῶντες μαθηταὶ ἀνέρχονται εἰς 108. Ἐπίσης ἀναφέρει καὶ ἄλλα τινὰ σχολεῖα ἅτινα κατηργήθησαν προτάσει τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, παρακαλεῖ δ' ὅπως ἀνακληθῶσι τὰ Διατάγματα δι' ὧν κατηργήθησαν τὰ ἐν λόγῳ σχολεῖα καὶ τὰ ὁποῖα θεωρεῖ παράνομα.

Ι. Γκιγκίλης. Φρονεῖ ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὰ σχολεῖα ἄλλων τινῶν χωρίων ὅτι δικαίως ταῦτα κατηργήθησαν, διότι ἐν τοῖς καταλόγοις ἔχουσιν ἀναγραφῆ ψευδεῖς ἀριθμοί, ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ σχολεῖον Ἀνδρανόβης εἶνε δίκαιον ν' ἀνασταθῇ διότι πράγματι τοῦτο ἔχει τὸν ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν μαθητῶν.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ σχολεῖον Ἀνδρανόβης ὑπεβιβάσθη κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι μετὰ τὸν ὑποβιβασμὸν τῷ ὑπεβλήθη ἀναφορὰ δι' ἧς κατηγγέλλετο ὅτι ὁ Ἐπιθεωρητὴς ψευδῶς ἐπιστοποίησεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τοῦ ἐν λόγῳ σχολείου εἶνε κατώτερος τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένου. Ἡ ἀναφορὰ αὕτη παρεμπέμφθη εἰς τὴν δικαστικὴν ὁδόν, ἐὰν δ' ἐκεῖθεν ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ Ἐπιθεωρητὴς δὲν ἐνήργησεν ὀρθῶς θέλει διατάξει τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον ὅπως προβῇ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ Σχολείου.

Ὁ κ. **Ν. Γαρδικιώτης** ὑποστηρίζων ἀναφορὰν τῶν ἐφημεσίων Καστρακίου παρακαλεῖ ὅπως συμπεριληφθῇ εἰς τὸν νόμον περὶ ἐνοριῶν καὶ ἡ κοινότης Καστρακίου.

Οἱ κ.κ. Ράμος καὶ Παπαποστόλου παραιτοῦνται τῆς ὁμιλίας των.

Ἐπίσης ὑποστηρίζουσι τὴν ἀνωτέρω ἀναφορὰν ὡς καὶ τὴν τῶν ἐφημερίων Δωρίδος οἱ κ.κ. **Παπαϊωάννου** καὶ **Διαμαντόπουλος**, συνιστῶντες τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ ἐνοριῶν.

Ἡ ἀναφορὰ περὶ τῶν κατοίκων τῶν δήμων Τετραρυλίας καὶ Ἡρακλείας διαγράφεται ἀπόντος τοῦ ἐγγεγραμμένου ὅπως ὁμιλήσῃ βουλευτοῦ κ. Π. Καραπάνου.

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ὁ κ. **Φ. Νέγρης** δηλοῖ ὅτι μετὰ τὰ ληφθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μέτρα παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του.

Φ. Νέγρης παρατηρεῖ ὅτι δὲν πρέκειται μόνον περὶ τοῦ καταβρέγματος ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς συντηρήσεως τῶν δημοσίων ὁδῶν, ἥτις βαρύνει τοὺς δήμους, μετὰ τὸν τελευταῖον νόμον, μὴ δυναμένων καὶ τούτων νὰ ἐπαρκέσωσιν.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργ. τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἀπαντᾷ ὅτι ἵνα μὴ ἀρίνῃ ἄνευ καταβρέγματος τὰς ὁδοὺς Ἀθηνῶν ἠναγκάσθη να τεθῇ ἐκτὸς τοῦ τελευταίου νόμου περὶ ὁδοποιΐας, δηλοῖ δὲ ὅτι θέλει ὑποβάλει προσεχῶς νομοσχέδιον μεταρρυθμίζον καταλληλότερον τὸν παλαιὸν νόμον. Τοῦτο θὰ γείνῃ καὶ διὰ τὰς ἐπαρχιακὰς ὁδούς, διότι πρέπει νὰ

νομιμοποιηθοῦν αἱ γενόμεναι δαπάναι ἐξασφαλισθῇ δὲ ἡ εἰς τὸ μέλλον καλὴ συντήρησις τῶν ὁδῶν.

Η. Ἀναβαντινός Ἐπαινεῖ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπαρχιακὰς ὁδούς. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν λέγει ὅτι ὑπάρχει νόμῳ ὑπόχρεως ὁ Δῆμος. ὅστις ὤφειλε νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν συντήρησιν.

Θ. Πετμεζᾶς Συμφωνεῖ μετὰ τοῦ προλαλήσαντος.

Ε. Ρέπουλης. Ἀπαντᾷ ὅτι ὁ Δῆμος ἦτο ἀνεπαρκὴς ὅπως ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις του, ἀλλ' ἐξ ἄλλου ἡ κοινὴ γνώμη ἐβόα κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Θ. Πετμεζᾶς. Φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἠδύνατο νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν Δῆμον ὅπως ἐξεύρῃ τὴν ἐπάρκειαν καὶ λέγει ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἔπεσε θῦμα ὁ νόμος.

Ε. Ρέπουλης. Ἐπαναλαμβάνει ὅτι ὁ Δῆμος ἦτο ἀνεπαρκὴς παρακαλεῖ δὲ τὸν προαγορεύσαντα ν' ἀνεγείρῃ ἀπὸ τοῦ βήματος τὸ θῦμα τοῦ νόμου, ἐὰν πράγματι τοιοῦτό τι συμβαίνει, (χειροκροτήματα).

Ι. Μαμάης θεωρεῖ ἐπαρκεῖς τὰς δοθείσας ἐξηγήσεις.

Α. Κατσιβάνος μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του.

Φ. Νέγρης δευτερολογῶν ἐξηγεῖ τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν ἔθιξε τὸ ζήτημα τῆς δωρεᾶς τῶν δημοσίων ὁδῶν εἰς τὸν Δῆμον Ἀθηναίων. Καὶ ἄλλοτε, λέγει, ἐβεβαίωσε καὶ ἤδη βεβαιοῖ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ Δήμου ὅπως ἀναλάβῃ τὰς δαπάνας συντηρήσεως.

Η. Ἀναβαντινός λέγει ὅτι ὡμίλησεν ὡς ὡμίλησεν διότι ἐπεθύμει ὅπως ἀποτρέψῃ τὸ ἄτοπον τῆς ἰσοτελείας μεταξὺ Δημοσίου καὶ δήμου, τὴν ὁποίαν τυχὸν θὰ ἐκήρυττε τὸ κομισθησόμενον νομοσχέδιον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Φρονεῖ ὅτι τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν Ἀθηνῶν πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ Δῆμος καὶ οὐχὶ οἱ κάτοικοι ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος.

Σ. Θεοδωροπουλ...ς ἐπὶ ἀναφορᾶς διαφόρων περὶ πωλήσεως λαχείων τοῦ Στόλου λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον ὅπως τὸ Δημόσιον παρέχει πρὸς τοὺς πωλητὰς τὰ λαχεῖα ἐπὶ ἐκπτώσει καὶ μέχρι τοῦ ποσοῦ δύο ἢ τριῶν χιλιάδων δραχμῶν οὐχὶ δὲ 10 χιλιάδων μόνον. ὡς ὁρίζει ὁ νόμος. Τοῦτο θὰ ἦτο συντελεστικώτερον καὶ δι' αὐτὴν ἔτι τὴν μεγαλητέραν διάδοσιν τοῦ Λαχείου.

Δ. Κορομηλᾶς (Ὑπ. Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι πᾶσα διευκόλυνσις πρὸς τοὺς μεταπωλητὰς εἶνε ὑπηρεσία πρὸς αὐτὸ τὸ λαχεῖον ὅτι δὲ θὰ μελετήσῃ τὴν σχετικὴν διαρρύθμισιν.

Δ. Λαζαρὶς παραιτεῖται.

Θ. Πετμεζᾶς προσθέτει τινὰ ἐπὶ τοῦ ἰδίου ζητήματος.

Οἱ κ. κ. **Δ. Λαζαρὶς, Ι. Δογάνης, Δ. Πολυζωγόπουλος, Χ. Σκυλόπουλος** καὶ **Δ. Γκλαβᾶς** ὑποστηρίζουσιν ἀναφορὰν τοῦ Διονυσίου Ζαφειροπούλου ἐφέδρου ἀξιωματικοῦ.

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ χωρίου Μαρινάκη, Σκληροῦ καὶ Κολοκύθα τοῦ δήμου Πηνείων λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Π. Πλαϊσπουλᾶς**. Ἡ Βουλή, λέγει, ἐφάνη καὶ ἐδείχθη ἐπανειλημμένως συμπαθὴς εἰς τὰ σεισμοπαθῆ μέρη, καὶ λόγῳ τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης ἠλπίζετο ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἤθελε λάβει μέριμναν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν κατοίκων τῶν ἐρειπωθέντων κωμοπόλεων καὶ χωρίων τῆς Ἠλείας. Οἱ περισσότεροι παθόντες ἐκ τῶν σεισμῶν εἶνε οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων Δελέμπαλι, Μπεζαΐτη, Σκληροῦ, Κολοκύθα, Μαρινάκι τοῦ δήμου Πηνείας καὶ τοῦ χωρίου Μπουχιάτη. Παριστᾷ τὴν ἔλλειψιν πάσης συγκοινωνίας ἐν τῷ δήμῳ τούτῳ, συνιστᾷ τὴν αἴτησιν τῶν κατοίκων τῶν ἄνω χωρίων καὶ παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως ληφθῇ πρόνοια ὅπως περιληφθοῦν εἰς τοὺς ἐρανικοὺς καταλόγους καὶ διαταχθῇ μηχανικὸς διὰ τὴν σύνταξιν σχεδίου συνοικισμοῦ. Συνιστᾷ τὴν αἴτησιν τῶν Καλαβρυτινῶν. Γνωρίζει πρὸς τὴν Βουλὴν τὰς πιέσεις ἃς ὑφίστανται οἱ κάτοικοι τοῦ νομοῦ Ἀχαϊοήλιδος διὰ τὴν ἐπιζητουμένην ἀθρόαν εἴσπραξιν τῶν ὀφειλομένων. ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἠδιαφόρει καὶ ἠμέλει μέχρι σήμερον. Γνωρίζει ὅτι ὑπεβλήθη νομοσχέδιον παρ' αὐτοῦ διευκολύνων τὴν τμηματικὴν εἴσπραξιν τῶν ὀφειλομένων καὶ παρακαλεῖ τὸν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν νὰ στέρξῃ ὅπως λάβῃ κατάλληλα μέτρα πρὸς προστασίαν τῶν πολιτῶν οἵτινες καταδιωκόμενοι ἤδη ἐγκατέλειψαν τὰς ἐργασίας των.

Δ. Γκλαβᾶς παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως θέσῃ εἰς χρησιμοποίησιν τὸ συλλεγὲν ποσὸν τῶν 100 χιλιάδων δραχμῶν ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι

τὸ συλλεγὲν ποσὸν εὑρίσκεται κατατεθειμένον εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, δὲν διετέθη δ' ἀκόμη διότι δὲν κατωρθώθη νὰ καταστρωθῇ ὁ κατάλογος τῶν δεομένων βοηθείας. Τὸ ζήτημα ἤδη ἐξετάζεται, κατὰ τὴν θέλησιν τῶν σεισμοπαθῶν, πῶς πρακτικώτερον θὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο πρὸς κοινωφελῆ ἔργα.

Οἱ κ. κ. Π. Ἀποστολίδης καὶ Γ. Παπασκευόπουλος συνηγοροῦσιν ὑπὲρ ἀναφορᾶς τῆς σηροτροφικῆς ἑταιρείας.

Ὁ κ. Σκιαθορέας ἐλέγχει ἀπόφασιν τοῦ νομάρχου Κερκύρας περὶ ἐπιβολῆς δασμοῦ ἐπὶ τῶν ὠνίων καὶ ἐμπορευμάτων

Χ. Δικαῖος. Εὐχαριστεῖ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν διότι κατ' ἀρχὴν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Καλαμῶν διὰ τὸν φόρον τῶν ἐσπεριδοειδῶν.

Ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς ὁμιλοῦσιν οἱ κ. κ. Γ. Κουρτάκης, Α. Πετροπουλιάτης, Π. Φίλιππας, Ε. Νικολόπουλος καὶ Δ. Κάβουρας.

Οἱ κ. κ. Π. Ἀγγελίδης καὶ Π. Ἀποστολίδης παρακαλοῦσιν τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Καζακλάρ.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) κατανεύει.

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Δημάρχου Τυρνάβου ὁ κ. Π. Ἀγγελίδης παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του.

Χ. Δικαῖος ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν ἀποστράτων ἀνθυπολοχαγῶν ἐκ Καλαμῶν.

Δ. Γκιωνάκης ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ Συλλόγου Καλαβρυτινῶν καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν ὅπως ἀνασταλῇ ἡ καταδίωξις καὶ διευκολυνθῶσιν οἱ πολῖται. Ἐπίσης ἀναφέρει ὅτι ὁ ἐκεῖ Ταμίας κατέχει ἐπὶ τέσσαρα ἔτη τὴν θέσιν ταύτην, ἐκ τῆς μακροχρονίου δὲ διαμονῆς ἔχει ἀποκτήσει σχέσεις, συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας.

Δ. Καφαντάρης (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν πράττει τὸ καθῆκόν της διότι ζητεῖ τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων, τῶν οὐδέποτε πληρωθέντων, εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, περὶ ὧν ὡμίλησεν ὁ ἔντιμος συνάδελφος.

Διακόπτεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 1.5', ὅπως ἐπαναληφθῇ τῇ 5 μ. μ.

Μετὰ Μεσημβρίαν

Ὥρᾳ 5. 25' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὸ δεύτερον μέρος **τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν Ἐπερωτήσεων.**

Πρῶτον ἀντικείμενον αὐτῆς. Συζήτησις ἐπὶ τῶν κατατεθεισῶν ἐκθέσεων περὶ τοῦ Ταμείου τῆς Ἀμύνης.

Π. Μερκόπουλος. Ἐν τῷ πίνακι τοῦ δευτέρου μέρους τῶν ἐπερωτήσεων εἶνε ἐγγεγραμμένη ὡς τελευταία ἐπερώτησις ἡ ἰδική μου ἀπευθυνομένη πρὸς τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης ὅπως μὲ πληροφορήσωσι τί ἐνήργησαν ἐπὶ τῶν παρεκτροπῶν καὶ παρανομιῶν τοῦ ἀποσπασματάρχου Ὀλυμπίας Τρ. Γιαννάρου διὰ τὸν ἀδικαιολόγητον φόνον τοῦ Λ. Ἀλεξανδροπούλου. Νομίζω, ὅτι ὑπάρχει παρανόησις, διότι ἐγὼ δὲν ὑπέβαλον τοιαύτην ἐπερώτησιν.

Κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν, τουτέστι τῆς παρελθούσης Δευτέρας τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου ἀπηύθυναν ἔγγραφον γνωστοποίησιν πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ὅπως ἀποσταλῇ πρὸς τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης, ἵνα πληροφορήσωσι τὴν Βουλήν, ἕνεκεν τίνος λόγου δὲν ἀπήντησαν εἰς τὴν ἐπερώτησίν μου ἀπευθυνθεῖσαν ἀπὸ τῆς 21 Μαρτίου ἐ. ἔ. Ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεώς μου ταύτης διαβιβασθείσης αὐθημερὸν πρὸς τοὺς κυρίους Ὑπουργοὺς ὑπὸ τοῦ γραφείου τῆς Βουλῆς οὐδεμία ἀπάντησις μέχρι σήμερον ἐδόθη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐδόθη προφορικῶς ἀπάντησις, ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι ἀπουσιάζατε τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐλάβατε γνῶσιν.

Π. Μερκόπουλος. Κατὰ τὰς ἓξ ἡμέρας καθ' ἃς εἶναι ὑποχρεωμένοι οἱ Ὑπουργοὶ νὰ ἀπαντήσωσι ἤμην παρὼν καὶ δὲν ἤκουσα τίποτε. Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Βουλῆς δὲν ὑπάρχει τοιοῦτό τι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὑπάρχει εἰς τὰ πρακτικά.

Π. Μερλόπουλος. Καὶ εἰς τὰ πρακτικὰ ἠρεύνησα καὶ δὲν εὗρον τοιοῦτό τι. Ἐπιφυλάσσομαι καὶ αὖθις νὰ ἐρευνήσω τὰ πρακτικά.

Πρόεδρος. Ὁ κ. βουλευτὴς ἐκ Μεσσηνίας ἔχει δίκαιον. Τώρα βλέπω τὴν διατύπωσιν τῆς ἐπερωτήσεώς του, ἥτις ἦτο ἐπερώτησις διὰ τὴν μὴ κατάθεσιν τῶν ἀπαντήσεων ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεών του. Ὁ κ. βουλευτὴς ἔχει δίκαιον. Τὸ λάθος ἐκαλύφθη, διότι ὅ,τι εἶχε νὰ εἴπῃ ὁ κ. Βουλευτὴς τὸ εἶπε καὶ κατὰ συνέπειαν εἴμεθα ἐκ τῶν ὑστέρων ἐν τάξει.

Ν. Μητροπουλάκης. Δύο λέξεις ἤθελον νὰ εἴπω διὰ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 3 ἐπερώτησιν, ὅπως ἀναπτύξω πρότασιν νόμου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.) Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ τοῦτο.

Πρόεδρος. Πρώτη ἐπερώτησις ἐπὶ τοῦ δευτέρου μέρους τῶν ἐπερωτήσεων εἶναι ἐγγεγραμμένη ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν κατατεθεισῶν ἐκθέσεων περὶ τοῦ Ταμείου Ἀμύνης. Εἶναι τὸ θέμα διὰ τὸ ὁποῖον ὥρισεν ἡ Βουλὴ πρὸς συζήτησιν διὰ σήμερον. Τὸ θέμα ἀνεφύη ἐκ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ ἐκ Λακωνίας Βουλευτοῦ κ. Ε. Κουλουμβάκη ἐν σχέσει πρὸς τὰς καταγγελίας τοῦ ἀντιστρατήγου καὶ τέως προέδρου τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου κ. Κ. Σμολένσκη ἐναντίον τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ταμείου τῆς Ἀμύνης. Τὸν λόγον δὲν ἔχει ζητήσῃ ἐκ τῶν προτέρων οὐδείς. Ζητεῖ τις τὸν λόγον;

Πολλοὶ Βουλευταί. Οὐδείς.

Εἷς Βουλευτής. Εἶνε οἱ κύριοι Βουλευταὶ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Συντάγματος.

Πρόεδρος. Οἱ κύριοι Βουλευταὶ εἰδοποιήθησαν νὰ ἔλθωσι.

Θ. Γρηγορίου. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς εἰδοποιήσητε.

Πρόεδρος. Εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς εἰδοποιήσωμεν, διότι ἡ ἐπερώτησις ἐγένετο ἀπὸ βουλευτὰς τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Δ. Γκλαβᾶς. Εἶναι ἤκιστα ἀντικοινοβουλευτικὸν νὰ ἀναμένῃ ἡ Βουλὴ τὴν ἀντιπολίτευσιν.

Πρόεδρος. Εἶναι ἤκιστα ἀντικοινοβουλευτικὸν τοῦτο, ἀλλ' ἡ ἀντιπολίτευσις ἐργάζεται αὐτὴν τὴν στιγμήν. Λοιπόν, συζήτησις ἐπὶ τῶν κατατεθεισῶν ἐκθέσεων περὶ τοῦ Ταμείου τῆς Ἀμύνης. Τίς ἔχει τὸν λόγον;

Γ. Πώπ. Θὰ ἦτο σκόπιμον, ἐπειδὴ ἀπουσιάζουσι τινὲς τῶν κυρίων βουλευτῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐλάμβανον τὸν λόγον, ὡς γνωρίζω, ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνεβάλλετο ἡ συζήτησις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, διὰ νὰ κατατεθῶσι καὶ ἔγγραφά τινα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὰ ἤδη γενόμενα. Εἶναι δὲ τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἀφορῶσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς διεξαχθείσας ἀνακρίσεις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς καταγγελίας τοῦ κ. Σμολένσκη καὶ τὰ ἔγγραφα τὰ ὁποῖα ἀφορῶσιν ἀφ' ἑτέρου τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπεβλήθη ἡ ποινὴ εἰς τὸν Ἀντιστράτηγον. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα νομίζω ὅτι εἶνε χρήσιμα. Ἀλλὰ καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἤθελε νὰ δηλώσῃ, ὅτι θὰ καταθέσῃ τὰ ἔγγραφα ταῦτα δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος νὰ μὴ θυχθῶσι τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα, καίτοι ἡ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐξέτασις δὲν θὰ ἀπεδείκνυε ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα καὶ ἡ δημοσία γνώμη θὰ ἤθελε νὰ γνωρίζῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἴσως θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς καθ' ὅσον θὰ ἐνόμιζεν ὅτι θὰ τὴν ὠφέλουν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν θὰ εἶχον οὐδεμίαν δυσκολίαν νὰ προσαγάγω τὰ αἰτηθέντα ἔγγραφα. Ὑποθέτω ὅμως ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐπερώτησιν. Ἐὰν ζητεῖται τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπερωτήσεως τότε αὕτη θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν σειράν της μετὰ τὰς ἄλλας, διότι χάνει κάθε χαρακτῆρα ἐπείγοντος καὶ ἐπικαίρου. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπάγῃ εἰς τὴν σειράν της καὶ ἐὰν δὲν λάβῃ χαρακτῆρα ἐπικαίρου ἐγὼ θὰ ἤμην διατεθειμένος νὰ τὴν προτάξω πρώτην. Θὰ ἦτο ὅμως δύσκολον νὰ πεισθῇ ἡ Βουλὴ νὰ τὴν ἀναγράψῃ πρώτην.

Εἶμαι πρόθυμος νὰ φέρω τὰ ἔγγραφα τὰ ζητούμενα, ἀλλ' ἡ ἐπερώτησις θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν σειράν της, μετὰ τὰς ἄλλας.

Γ Πώπ. Ἀναμφισβητήτως προκειμένου περὶ ἐλέγχου δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως εἶνε νὰ προτείνῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον κρίνει ἀναγκαῖον ὅπως παρέλθῃ ἵνα ἀσκηθῇ ὁ ἔλεγχος, καὶ ἐὰν τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα εἶναι εὐθὺς μετὰ τὴν γενομένην τὴν στιγμὴν

ταύτην συζήτησιν ἢ πρέπει νὰ παρέλθῃ χρόνος μεγαλήτερος.

Ὑπωσδήποτε τὸ ζήτημα οὐδέποτε θὰ χάσῃ τὴν ἐπικαιρότητα αὐτοῦ, διότι ἡμεῖς θὰ ἔλθωμεν νὰ συζητήσωμεν κατὰ πόσον ἐγένοντο πράξεις δυνάμεναι νὰ συγκινήσωσιν ἢ ὄχι τὴν δημοσίαν γνώμην, καὶ κατὰ πόσον ἡ συγκίνησις αὕτη δύναται νὰ ἀποβῇ ἐπωφελὴς ὑπὲρ τοῦ ἀνορθωτικοῦ ἀγῶνος. Ἡμεῖς θέλομεν νὰ συζητήσωμεν τὰ σημεῖα τῶν παραβάσεων τῶν νόμων, ἵνα δὲ κρίνωμεν σαφέστερον ἐντὸς τῶν παραβάσεων αὐτῶν τῶν νόμων ἔχομεν ἀνάγκην νὰ κατατεθῶσι καὶ τὰ ἔγγραφα ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα ὡμίλησα καὶ διὰ τῶν ὁποίων δηλοῦται ὅτι αἱ καταγγελίαι τοῦ ἀντιστρατήγου κ. Σμολένσκη ἀφεώρων ὄχι τὸ πρόσωπον τοῦ ἀντισυνταγματάρχου, τὸν ὁποῖον κατήγγελεν, ἀλλὰ πράξεις τῆς Κυβερνήσεως ὑπευθύνου καθ' ὅσον ὁ κ. Πρωθυπουργὸς προΐσταται ὡς πρόεδρος καὶ τοῦ Ταμείου τῆς Ἀμύνης. Συνεπεία τῶν γενομένων τούτων παρατηρήσεων τοῦ Ἀντιστρατήγου κ. Σμολένσκη ἐπηκολούθησεν ἡ δευτέρα καταγγελία ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξέδωκε καὶ προβούλευμα ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, λαμβάνων ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην τὴν ἔννοιαν τῶν πινάκων ἐκείνων δίχως, ὡς μέχρι τοῦδε εἴθισται, νὰ παραπέμπηται εἰς τὸν Β. Ἐπίτροπον, τὸν εἰσηγητὴν τοῦ Στρατοδικείου καὶ νὰ ἐπακολουθῇ ἡ γνωστὴ διαδικασία. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς τὸ πρᾶγμα ἐνέχει πολιτικὴν σημασίαν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τούτου ἡμεῖς θέλομεν νὰ συζητήσωμεν καὶ ὄχι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἔξω τοῦ Κοινοβουλίου λεγομένων περὶ κινδύνων τῆς ἀνορθώσεως ἢ ἐνισχύσεως αὐτῆς καθ' ἣν περίπτωσιν οὕτως ἢ ἄλλως ἐφαρμόζεται ὁ νόμος.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἂς μοι ἐπιτραπῇ νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ ἐπερώτησις ἔγεινε. Ἐὰν θέλωσι νὰ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις, οἱ νομίζοντες ὅτι δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀντικείμενον κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, εἶναι ἐλεύθεροι νὰ συνεχίσωσι τὴν συζήτησιν. Ἐὰν θέλωσι νὰ μὴ διαγραφῇ ἡ ἐπερώτησις καθ' ὁλοκληρίαν, διὰ νὰ μὴ ἔχωσιν ἀνάγκην νέας ἐπερωτήσεως, ἀλλὰ νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἄλλην ἡμέραν εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸ δεχθῶ. Ἀλλὰ τότε θὰ ὑπάγῃ μὲ τὴν σειράν της, μετὰ τὰς ἄλλας καὶ θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ μέσον ὡς πρώτη ἐπερώτησις ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει.

Γ. Πώπ. Ἂς τεθῇ εἰς διαθεσιμότητα προσωρινῶς...

Πρόεδρος. Κατὰ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ Κανονισμοῦ (Ἀναγινώσκει) «Ἐὰν ὁ ἐπερωτήσας κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων ἡμερησίας διατάξεως πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐπερωτήσεως, δὲν παρίσταται κατὰ τὴν συνεδρίαν, θεωρεῖται ἀνακαλέσας τὴν ἐπερώτησίν του, ἂν μὴ ἐγγράφως πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδρίας ἠτήσατο παρὰ τοῦ Προέδρου τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπερωτήσεως δι' ἄλλην ἡμέραν».

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπερωτήσεως εἶνε ὁ κ. Κουλουμβάκης, ὁ ὁποῖος ἐσκόπευε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Προέδρου ν' ἀναγραφῇ ἡ ἐπερώτησίς του εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ἐδήλωσε δὲ ὅτι μετὰ τὴν κατάθεσιν τῶν ἐγγράφων θὰ προκαλέσῃ τὴν συζήτησιν τῆς ἐπερωτήσεως. Σήμερον οὔτε ὁ κ. Κουλουμβάκης ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐπερώτησίν του καὶ ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος Ψαρρὸς ἐπίσης δηλοῖ, ὅτι δέχεται ἵνα ῥιφθῇ ἡ ἐπερώτησις εἰς διαθεσιμότητα.

Τὴν διαθεσιμότητα τὴν συμπληρῶ διαγράφων τὴν ἐπερώτησιν καὶ ὅστις θέλει νὰ ἐπερωτήσῃ, εἶνε ἐλεύθερος νὰ ζητήσῃ ἐκ νέου τὴν ἀναγραφὴν τῆς ἐπερωτήσεως.

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Πανελληνίου Ἐργατικοῦ Συλλόγου «ἡ Πρόοδος» ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος Ἑταιρία «Ἑνιαία». Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Θεοδωρίδης.

Ἀριστ. Θεοδωρίδης (5. 35').

Α. Θεοδωρίδης (ὥρᾳ 5. 35'). Ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν καὶ ἀφηγεῖται τὸ ἱστορικὸν τῶν σταφιδικῶν κρίσεων, αἱτινες κατέληξαν εἰς τὴν παραχώρησιν καὶ τὴν ἵδρυσιν τῆς Ἑνιαίας, ἥτις διὰ τῶν παραβιάσεών της μετέπεσεν ἀπὸ Ἑταιρείας ὑπερτιμήσεως εἰς Ἑταιρείαν ὑποτιμήσεως. Ἐξετάζει τὰ τοῦ ἐκδοθέντος βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν Πλημμελειοδικῶν Πύργου, ἀναγινώσκει δὲ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων, ἐξ ὧν, λέγει, καταφαίνεται, ὅτι ἡ παρανομία ὑπάρχει κατάφωρος. Ἀναγινώσκει ἐπίσης τινὰ τῶν ἐγγράφων τῶν ἀνταλλαγέντων μεταξὺ Ἑταιρείας καὶ Ἑνιαίας, ἐξ ὧν συνάγεται, ἡ κακοπιστία τῆς Ἑταιρείας. Φρονεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ ληφθῶσι νομοθετικὰ μέτρα, οἷον ἡ ὑπιβολὴ προστίμου διὰ τὰς παραβάσεις τῆς συμβάσεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαφήμισιν λέγει ὅτι ἀσκόπως δαπανῶνται δι' αὐτὴν 15,000 λιρῶν ἐτησίως, διότι οὐδεμία αὔξησις τῆς καταναλώσεως

ἐπῆλθεν ἕνεκεν τῆς διαφημίσεως. Δηλοῖ ὅτι θέλει ὑποβάλῃ προτάσεις νόμων δι' ὧν θὰ ἐπιβάλλεται ποινὴ ἐν περιπτώσει παραβιάσεως τῆς συμβάσεως καὶ θ' ἀπαγορεύεται ἡ πώλησις ἐνεχύρων σταφιδοκάρπου ἐπὶ ἁπλῇ δηλώσει, ἄνευ ἀμέσου προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς.

Κατερχόμενος τοῦ βήματος ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ προσθήκης εἰς τὸ ἄρθρον 26 τοῦ νόμου ΓΠ' τῆς 19 Ἰουλίου 1905» ἥτις θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπάρχουσιν ἀκόμη 35 ἐγγεγραμμένοι ὅπως ὁμιλήσουν.

Ε. Κουλουμβάκης. Λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως λέγει ὅτι εὑρισκόμενος κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν νομοσχεδίων δὲν εὑρίσκετο ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἐπανελθὼν ὅμως εὗρε τὴν Βουλὴν συζητοῦσαν ἐπὶ τοῦ δευτέρου θέματος. Ἐρωτᾷ περὶ τοῦ πρώτου θέματος, τί ἔγινε, ἀνεβλήθη ἢ διεγράφη;

Πρόεδρος. Διεγράφη.

Ε. Κουλουμβάκης. Ζητεῖ ὅπως ἐπαναγραφῇ ἡ ἐπερώτησις.

Ὁ κ. **Κοσσόνας** ζητεῖ ὅπως συζητηθῇ ἡ ἐπερώτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ποτοποιῶν

Συνεχιζομένης τῆς περὶ ἐνιαίας συζητήσεως τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. Χ. Μειτάνης, ὅστις λέγει ὅτι οἱ φωνάζοντες κατὰ τῆς ἐνιαίας εἶνε ἐχθροὶ τῆς σταφίδος, διότι ὁ σταφιδικὸς κόσμος θέλει τὴν ἐνιαίαν. Τὸ σταφιδικὸν ζήτημα ἀφορᾷ ὁλόκληρον τὴν φυλήν, διότι ἐκ τῆς σταφίδος εἰσκομίζονται 70 ἑκατομ. φράγκων. Διὰ τῆς ἐνιαίας ἐξησφαλίσθη κατώτατον ὅριον τιμῆς 115 δρ. κατὰ χιλιάδα, τὴν ἔκπτωσιν δὲ τῆς ἑταιρείας δὲν ζητοῦσιν οἱ σταφιδοκτήμονες, ἀλλ' οἱ τοκογλύφοι. Ἐξακολουθῶν ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δύναται νὰ ψηφισθῇ νόμος ἀπαγορεύων τὴν ἐξαγωγὴν παλαιοῦ σταφιδοκάρπου πέραν τῆς 1ης Αὐγούστου.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὁ βουλευτὴς Φθιώτιδος κ. Λιδωρίκης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ λειτουργίας τῶν κατα τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος ἐξεταστικῶν τῶν πραγμάτων ἐπιτροπειῶν».

Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς διακόπτεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὅπως ἐπαναληφθῇ τὴν 10. 30'.

Μετὰ τὴν διακοπήν

Ὥρα 10, 45' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. Χ. Μειτάνης συνεχίζει τὴν ἀγόρευσίν του καὶ λέγει ὅτι καὶ οὗτος δὲν φέρει ἀντίρρησιν ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος, ἀφοῦ τὸ θέλουν οἱ κ. κ. συνάδελφοι ἀλλ' ὑπὸ ἕνα ὅρον, τὸν ὅρον τοῦ νὰ μᾶς παρουσιάσουν οἱ ἔντιμοι συνάδελφοι ἄλλην ἑταιρείαν παρέχουσαν πρὸς τοὺς σταφιδοκτήμονας τὰς αὐτὰς ἐγγυήσεις τὰς ὁποίας παρέχει καὶ ἡ «Ἑνιαία». Τελευτῶν ὑποδεικνύει γνώμας τινὰς πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν ὑπαρχουσῶν ἀνωμαλιῶν, ἐκφράζει δὲ τὴν ἀπορίαν του πῶς πολιτευτὴς μέλλοντος ὡς ὁ κ. Γκλαβᾶς ἐχαρακτήρισε κακῶς τὸν πολιτευτὴν Ἀχαϊοήλιδος κ. Γκότσην εἰπὼν περὶ αὐτοῦ ὅτι σπουδάζει ἀναλώματι τῆς Ἑταιρίας ἐν Εὐρώπῃ.

Δ. Γκλαβᾶς ἀπαντᾷ ὅτι οὐδέποτε εἶπε περὶ τοῦ κ. Γκότση ταῦτα, ἀλλ' ὅτι δὲν κατενοήθησαν οἱ λόγοι του.

Δ. Θεοδωρίδης ἀπαντᾷ εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Μειντάνη, σχετικῶς πρὸς τὸ ἄτομόν του καὶ ἀνασκευάζει ταῦτα.

Παπαχελᾶς: Ἀναπτύσσει ὡσαύτως διὰ μακρῶν πολλὰς παραβάσεις τῆς Συμβάσεως εἰς ἃς προέβη ἡ «Ἑνιαία» καὶ ἀναφέρει ὅσον ἀφορᾷ τὸν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον παρὰ τῇ Ἑταιρίᾳ ὅτι ἐμισθοδοτεῖτο παρ' αὐτῆς παρὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ Νόμου ὅστις ἀναφέρει ὅτι ὁ Βασ. Ἐπίτροπος μισθοδοτεῖται μόνον ὑπὸ τοῦ Δημοσίου.

Κ. Κρομπᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρεμβαίνων λέγει ὅτι πράγματι τοῦτο ἐγένετο, ἀλλ' ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑπάλληλος ἐξεπλήρωσεν ἐν τούτοις πάντοτε εὐόρκως τὸ καθῆκόν του.

Παπαχελᾶς ἐξακολουθῶν ἀναφέρει καὶ ἄλλα τινὰ γεγονότα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἰσχυρισμῶν του καὶ ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἐπιβάλλεται, ἐὰν πράγματι ἡ Ἑταιρία παρέβη τὴν Σύμβασιν, ὅπως ἡ Κυβέρνησις κηρύξῃ αὐτὴν ἔκπτωτον.

Λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 12. 20' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στρέφτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κογεβίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΖ'

Τῆς 29ης Ἀπριλίου 1911.

Περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου τὴν 5ην καὶ 35', μ. μ., ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 177 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν 1) ἀναφορὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς Γηροκομείου Πατρῶν κατὰ τοῦ Ἐπισκόπου, ἐπὶ ἐξυβρίσει κλπ., 2) ἀναφορὰ τοῦ Γεωργ. Οἰκονομοπούλου δημοσιογράφου ἐκ Μεσσηνίας περὶ ἐπεκτάσεως τῆς τηλεφ. γραμμῆς Ἀθηνῶν—Πατρῶν μέχρι Καλαμῶν, μὲ διάμεσον σταθμὸν τὸν Πύργον, 3) ἀναφορὰ τῶν σχοινοποιῶν Ἀμφίσσης περὶ ἐπιβολῆς φόρου εἰς τὰς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένας σφυρίδας κλπ., 4) ἀναφορὰ τῶν ἐκ Νάξου ἰδιοκτητῶν περιβολίων περὶ ὑπαγωγῆς καὶ τῶν ἐσπεριοειδῶν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΒΡΠΖ', 5) ψήφισμα τοῦ λαοῦ Βόχας-Κορινθίας κατὰ τῆς Ἐνιαίας, 6) ἀναφορὰ τῶν σιδηρουργῶν Ἀμφίσσης περὶ ὑποβολῆς εἰς φορολογίαν τῶν ἐξ Εὐρώπης εἰσαγομένων ἤλων (πεταλοκάρφων), 7) αἴτησις τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Κερκύρας περὶ ἐπιψηφίσεως προτάσεως τινος νόμου τῶν βουλευτῶν Κερκύρας, 8) αἴτησις τῶν ὑπογραμματέων τοῦ Πρωτοδικείου Ἠλείας περὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ περὶ ἐνσήμου δικαστικοῦ νομοσχεδίου, 9) ἀναφορὰ 7 χωρίων τῆς Κεφαλληνίας περὶ τοῦ ἀκαταλλήλου τοῦ κτιρίου τοῦ σχολείου Τακλιάτου, ἔνθα φοιτῶσιν ἀπὸ κοινοῦ τὰ τέκνα των.

Ι. Μπακόπουλος. Λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ κυρώσεως συμβάσεως μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Ἑταιρίας Σ. Π. Α. Π., πρώτου ἐγγεγραμμένου εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, λέγει ὅτι, ἕνεκα μὴ ἐγκαίρου λήψεως τοῦ νομοσχεδίου, δὲν εἶνε παρεσκευασμένος εἰς συζήτησιν ἐπ' αὐτοῦ.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπ. Ἐσ.). Δύναται ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις, καίτοι ἐπείγει.

Γ. Πώπ. Ζητεῖ τὴν κατάθεσιν ὅλων τῶν σχετικῶν ἐγγράφων καὶ στοιχείων, ἅτινα μετεχειρίσθη καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς πρὸς σύνταξιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπ. Ἐσ.). «Διατυπώσατε κατὰ τί εἶνε ἐλλιπὴς ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, ὁρίσατε ἐγγράφως τί ἀκριβῶς ζητεῖτε».

Ι. Μπακόπουλος. Μάλιστα.

Χ. Βοζίκης. Ὁριζόμεν ζητοῦντες νὰ μᾶς δώσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅσα ἔγγραφα εἶχον ὑπ' ὄψιν.

Σ. Δραγούμης. Ἡ ἵδρυσις σταθμοῦ καταλλήλου καὶ ἡ ἀνανέωσις τοῦ τροχαίου ὑλικοῦ, ἰδίως ἐν τῷ τμήματι Μύλων-Καλαμῶν, ἀποτελοῦσι τὴν ἀνάγκην τοῦ νομοσχεδίου. Θὰ ψηφίσω ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀνανέωσις τοῦ παμπαλαίου τροχαίου ὑλικοῦ.

Ε. Κουλουμβάκης. Φαίνεται ὡς ἂν ἡ Βουλὴ εἶνε παρεσκευασμένη διὰ τὴν συζήτησιν.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπ. Ἐσ.). Δυνάμεθα νὰ χωρήσωμεν εἰς τὴν α' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου κατὰ δὲ τὴν β' συζήτησιν προσάγω ὅλα τὰ ζητούμενα ἔγγραφα.

Π. Ἀλεξάκης. Ἐγὼ δὲν ἔλαβον νομοσχέδιον.

Πρόεδρος. Λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον διενεμήθη μετὰ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν πρωΐαν, ἐκ τύχης δὲν ἔλαβε τοῦτο, ὁ κ. βουλευτής, ὅτι δὲ συναινούσης τῆς Βουλῆς, δύναται ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις.

Ἡ **Βουλὴ** συναινεῖ εἰς τὴν ἀναβολήν.

Ζητεῖ κατόπιν ὁ κ. Πρόεδρος τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς ὅπως αὔριον ἕνεκα τῆς ἑορτῆς συνεδριάσῃ αὐτη π.μ., οὐδόλως δὲ μ. μ. καὶ ν' ἀρχίσῃ ἡ πρωινὴ συνεδρίασις τὴν 9 ὥραν.

Ἡ **Βουλὴ** συναινεῖ.

Πρόεδρος. Ἕτερον ἀντικείμενον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμουν νὰ ζητήσω τὴν συναίνεσιν τῆς Βουλῆς εἶνε τὸ ἑξῆς: Κατόπιν τῆς ψηφίσεως τῶν τροποποιηθεισῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος περὶ καταρτισμοῦ τῶν νόμων εἶνε ἀνάγκη νὰ τροποποιηθῶσι καὶ αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς· ἐπειδὴ δὲ ἐγγίζωμεν εἰς τὸ τέρμα τῶν συζητήσεων τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, μεθ' ἃς θ' ἀρχίσῃ νὰ ἰσχύῃ τὸ Σύνταγμα, εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπάρξῃ ὥριμος ἡ σχετικὴ ἐργασία πρὸς τροποποίησιν τῶν ἄρθρων τοῦ κανονισμοῦ, δι' ὃ θὰ παρακαλέσω τὴν Βουλὴν νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ καταρτίσω ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἐπεξεργάζηται τὸν κανονισμὸν καὶ

δέν θὰ ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν της, πρὶν ἡ περατωθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἀναθεωρητικὴ ἐργασία.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν πρότασιν τοῦ κ. Προέδρου.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος Ε' ἐγγεγραμμένης εἰς τὴν Ἡμερ. Νομοθετικὴν Διάταξιν.

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπικρατείας, τοῦ παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς παρασκευασθέντος.

Δ. Καΐρης. (Ὥρᾳ 6.5'). Λέγει ὅτι δικαίωμα νὰ θεσμοθετήσῃ Συνταγματικὰς διατάξεις δὲν ἔχει ἡ Διπλὴ Βουλή, δὲν εἶνε Συνέλευσις Συντακτική. Δύναται μόνον νὰ ἀναθεωρήσῃ διατάξεις ὑπαρχούσας ἐν τῷ Συντάγματι. Ἐπικρίνει κατόπιν ἀναλυτικῶς τὸ κείμενον τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπικρατείας, τὸ ἐκπονηθὲν παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, θεωρεῖ αὐτὸ ὡς ἀντικείμενον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος, ὡς μέλλον νὰ καταστήσῃ σκιὰν τὸν Κοινοβουλευτικὸν ἔλεγχον. Θεωρεῖ πληρεστέραν τὴν διατύπωσιν τοῦ σχεδίου τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν, ἥτις, λέγει, ἔπρεπε νὰ ληφθῇ ὡς βάσις τῆς συζητήσεως. Εἶνε κατ' οὐσίαν ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ, ἀλλὰ, ὡς διατυποῦται νῦν, δύναται νὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον αὐτὸ τὸ πολίτευμα. Ἐπιλέγει ὅτι δὲν βλέπει νῦν πρόσωπα ἐπαρκῆ διὰ νὰ μετάσχουν τοῦ Συμβουλίου, ἐπαρκῆ ὑπὸ ἐποψιν πείρας, κύρους καὶ κοινωνικῆς ἐπιβολῆς, ἀσχέτως πρὸς τὴν ἐνδεχομένην πολυγνωσίαν αὐτῶν, καὶ ὑποδεικνύει ἐκ νέου τὸ ἀπαράδεκτον.

Δ. Καλῆς. «Εἶμαι πολέμιος τοῦ θεσμοῦ τῆς Γερουσίας καὶ φρονῶ ὅτι οἱ ὑπέρμαχοι τοῦ θεσμοῦ τούτου θὰ ἱκανοποιηθῶσι μὲ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. κηρύσσομαι ὑπὲρ αὐτοῦ κατ' ἀρχήν. Δὲν συμφωνῶ ὅτι ὑπάρχει ἀπαράδεκτον διότι ἡ διαλυθεῖσα Βουλὴ ὥρισε ρητῶς καὶ περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, πλὴν προσδιώρισε τὰ θέματα. Προτείνω νὰ διαγραφῇ ἐκ τοῦ ἄρθρου 82 ἡ γ' παράγραφος ὡς πρὸς τὴν ἀκύρωσιν τῶν πράξεων τοῦ Ὑπουργοῦ. Κάτω τῆς Βουλῆς ἂς ὑπάρχῃ σῶμα, ἄνω αὐτῆς ὄχι. Ἐπίσης ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἄρθρου 84 παρουσιάζει τι τὸ ἀντιτιθέμενον πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν ψηφιζομένων ἄρθρων. Ἡ δὲ ἔκδοσις τοῦ Διατάγματος καὶ ἄνευ γνωμοδοτήσεως τοῦ Συμβουλίου ἐλέγχει ἀμέλειαν ἢ ἄρνησιν αὐτοῦ».

Χ. Διομῆδης. (Ὥρᾳ 6. 30'). Δὲν θεωρεῖ ὅτι τὸ Συμβούλιον τίθεται ὑπεράνω τῆς Βουλῆς, ὡς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, τὸ ἐλέγχον τὰς ἀρχὰς ἐν τῇ οἰκονομικῇ αὐτῶν ἐργασίᾳ. Ἡ ἐπεξεργασια τῶν νομοσχεδίων καὶ ἡ ἐκδίκασις τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ μόνον δὲν δύνανται νὰ αἰτιολογήσωσι τὴν σύστασιν τοῦ Συμβουλίου. Σκοπός του κύριος πρέπει νὰ εἶνε ἡ ἀποκατάστασις τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς νομιμότητος ἐν τῇ καθόλου διοικήσει τοῦ Κράτους.

Ἐδημιουργήθη ὅμως ἐν ἐμοὶ φόβος συγχρούσεως μεταξὺ τοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ὡς καὶ συγκρούσεως μεταξὺ τοῦ Συμβουλίου καὶ αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Δὲν πρέπει νὰ ὑπαχθῶσι καὶ αἱ πράξεις τῶν Ὑπουργῶν εἰς τὴν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Συμβουλίου.

Ἡ πειθαρχικὴ δικαιοδοσία δὲν ἠσκήθη ὡς ἔδει παρὰ τῶν προϊσταμένων ἀρχῶν, ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ πειθαρχικὸς κῶδιξ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀποκεντρωτικῶν θεσμῶν, παρουσιάσθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἀφαιρέσεως παρὰ τῶν Ὑπουργῶν, παρὰ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, τῆς πειθαρχικῆς δικαιοδοσίας. Ἀλλὰ οὐτε τὰ διάφορα Συμβούλια εἶνε ἁρμόδια διὰ χειρισμὸν πειθαρχικοῦ κώδικος, διότι ὁ χειρισμὸς αὐτοῦ θὰ ἔχῃ συνεπείας ἀπολύσεως ὑπαλλήλων.

Π. Καρσίμης (Ὥρᾳ 7. 5'). «Εἶνε θεσμὸς λαομίσητος, ἀντίκειται εἰς τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα. Ἂς συγκρίνωμεν δὲ τὴν δαπάνην, τὴν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον, πρὸς τὰ ἐκ τοῦ Συμβουλίου καλά. Ἂς ἐξετάσωμεν ἂν οὐ μόνον τὸ παρελθόν, ἀλλὰ καὶ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, ἐφόσον δυνάμεθα νὰ προϋπολογίσωμεν αὐτό, ἐπιβάλλῃ τὴν ἵδρυσιν τοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ. Ὑπάρχει ἤδη καὶ θὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ μέλλον—ὡς μέχρι τοῦδε—ἡ ἀναξιότης τῶν Ὑπουργῶν, ἡ βουλευτικὴ κωλυσιεργία, ἡ πλαστογραφικὴ δημοσίευσις νόμων, ἡ ἀνεπάρκεια καὶ τὸ ἀκατάρτιστον τῶν τμηματαρχῶν, τὸ τυχάρπαστον τῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων; Ἐὰν ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ ἱδρύσεως σχολῆς πολιτικῶν ἐπιστημῶν, τίς ἡ ἀνάγκη τοῦ Συμβουλίου; Καὶ δύνανται νῦν καὶ εἰς τὸ μέλλον Ὑπουργοὶ νὰ ὑποβάλλουν ἐνταῦθα νομοσχέδια συρραφόμενα παρ' ἄλλων, καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ διέρχωνται πλέον διὰ τῆς Βουλῆς νομοσχέδια, ἅτινα νὰ

ψηφίζωνται σωρηδόν, πλεῖστα ὅσα ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ νυκτί, ἀπαρατήρητα καὶ ἀνεξέλεγκτα παρὰ τῶν Βουλευτῶν;

Ἀλλά, Κύριοι, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ὑπάρχουν συμβούλια διὰ τὴν παρασκευὴν νόμων, ἐκ μελῶν πληρωνομένων, ἐκ τῶν καταλληλοτέρων προσώπων, ἐξ ὧν ἀναγκαίως θὰ ληφθῶσι καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Καὶ ἐπιτρέπεται οὕτω, διὰ δαπάνης περιττῆς ἐντελῶς καὶ ἀσκόπου, λαμβανομένης ἀπὸ τὸ ὑστέρημα τοῦ λαοῦ, νὰ δημιουργήσωμεν τιμαριωτικὸν πρυτανεῖον; Καὶ δὲν ἱδρύομεν, ἂν θέλωμεν, ὅσα θέλομεν διοικητικὰ Δικαστήρια διὰ τὸν «ἔλεγχον» αὐτὸν «τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ»; Εἶνε θεμιτὸν νὰ μειώσωμεν τὴν εὐθύνην τοῦ Ὑπουργοῦ, ὡς θὰ συμβαίνῃ διὰ τῶν ὑποχρεωτικῶν δι' αὐτὸν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου, καί, μειοῦντες τὴν εὐθύνην τοῦ Ὑπουργοῦ, δὲν μειοῦμεν αὐτὴν τὴν ἐλευθέραν καὶ φιλελευθέραν πολιτικὴν κίνησιν, δηλ. τὰ λαϊκὰ δικαιώματα; Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θὰ εἶνε ὁ τάφος τοῦ θάρρους καὶ τοῦ ἀνδρισμοῦ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, τοῦτο σημαίνει μείωσιν τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων. Θὰ καταψηφίσω τὸν θεσμὸν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀγρίου φανατισμοῦ, μεθ' οὗ θὰ καταψηφίζω πάντα θεσμὸν τείνοντα εἰς περιορισμὸν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, τῆς λαϊκῆς ἀναπτύξεως καὶ εἰς δημιουργίαν τιμαριωτικῶν συνθέσεων ἐν δημοκρατουμένῃ πολιτείᾳ, ὡς ἡ ἡμετέρα.

Α. Ροντήρης (7. 35'). Λέγει ὅτι, ὡς ἔχουν ἤδη τὰ πράγματα, τοπικὰ ζητήματα δὲν δύνανται πολλάκις νὰ κανονισθῶσι ἄνευ παρεμβάσεως τῆς Βουλῆς. Ὅτι ὑπῆρξαν ἄνδρες χρησιμώτατοι καὶ πλήρεις αὐταπαρνήσεως—μεγάλων πολιτικῶν προσόντων, Μεσσηνέζης, Οἰκονόμου, Ροντήρης κλπ.—οἵτινες ἐξεμηδενίσθησαν ἕνεκα τῆς ἀρρύθμου συνθέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ὑπῆρξαν πολιτικαὶ κορυφαί, αἵτινες ἐξηναγκάσθησαν, ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου, νὰ προέλθουν εἰς συμβιβασμοὺς παρὰ τὴν συνείδησίν των, ὁσάκις δὲν ἐπροτίμησαν νὰ μείνουν ἐκτὸς μάχης. Ἐνθυμηθῶμεν τὸν Τρικούπην, τὸν Δεληγεώργην. Δὲν ὑπάρχει, λέγει, πρόνοια εἰδικῆς θεραπείας τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ, ἡ διοίκησις ὅθεν δημιουργεῖ τὴν συναλλαγήν—τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς ἐλλείψεως καταλλήλων νόμων. Ὅθεν ὀφείλομεν νὰ ψηφί-

σωμεν τὸν θεσμὸν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν συντελεστικὸν καὶ εἰς τὴν καλλιτέραν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων. Προσθέτει ὅτι εἰς τὰ γραφεῖα τῶν Ὑπουργείων, ὅπου κυρίως συντάσσονται τὰ νομοσχέδια, ἐλλείπει ἡ λαϊκὴ ἔμπνευσις, συντάσσονται ἄνευ γενικῶν βλέψεων, μετὰ γραφειοκρατικοῦ πνεύματος. Ὁ δὲ σχηματισμὸς Ἐπιτροπῶν νομοπαρασκευαστικῶν εἰς τὰ Ὑπουργεῖα ἀπεναντίας εἶνε ἔνδειξις ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ, διότι ἀκριβῶς καταδεικνύει τὴν ἀνάγκην τῆς παρασκευῆς τῶν νομοσχεδίων παρ' εἰδημόνων ἀνδρῶν, μακρὰν τοῦ ἀποκλειστικοῦ πνεύματος τῶν γραφείων τῶν Ὑπουργείων. (Ἀναπτύσσων κατόπιν τοὺς ἐξ ἀντικειμένου λόγους, τοὺς ἐπιβάλλοντας τὸ Συμβούλιον ὡς ρυθμιστὴν τῆς ὀρθότητος τῆς διοικήσεως, ἐπιλέγει·) Δὲν δυνάμεθα ἀτυχῶς νὰ ἀποφύγωμεν τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, ἐπομένως καὶ τὰ εἰδικὰ δικαστήρια, τὴν εἰδικὴν διαδικασίαν—διότι ἀπαιτεῖται, ἐκτὸς εἰδικῶν γνώσεων, καὶ ταχύτης ἐνεργείας, μὴ δυναμένη πάντοτε νὰ συμβαδίσῃ μετὰ τῆς τακτικῆς δικαιοσύνης—ὅθεν ἀπαιτεῖται ἀνώτερον ἀνεξάρτητον διοικητικὸν δικαστήριον ὅπως δικάζῃ κατ' ἔφεσιν.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 8ην καὶ 30'.

Ὁ κ. **Ι. Παπακόπουλος** καταθέτει σημείωμα, δι' οὗ παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ προσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν 1) κατάλογον ἐμφαίνοντα τὰ χρέη τῆς Ἑταιρίας τῶν σιδηροδρόμων Πειραιῶς-Ἀθηνῶν-Πελοποννήσου καὶ τοὺς ὅρους ὑφ' οὓς συνήφθη ἕκαστον δάνειον, τὸν χρόνον τῆς συνάψεως καὶ τῆς λήξεως ἑκάστου δανείου, τὸ ἐξοφληθὲν μέρος ἐξ ἑκάστου δανείου. 2) Πληροφορίας περὶ τοῦ ποῖαι καὶ πόσαι αἱ εἰσπράξεις τῆς ἑταιρίας καὶ εἰς ποῖον ποσὸν δραχμῶν ἀνέρχονται αἱ ἐτήσιαι δαπάναι αὐτῆς πρὸς μισθοδοσίαν προσώπων, καὶ ἀγορὰν ὑλικοῦ, κεχωρισμένως κατ' ἔτος. Ζητεῖ πρὸς τούτοις νὰ προσαχθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν ἅπασαι αἱ συμβάσεις αἱ συναφθεῖσαι μεταξὺ Ἑταιρίας καὶ Κυβερνήσεως ἀπὸ τῆς συστάσεώς της μέχρι τοῦδε. Νὰ καθορισθῶσι τὰ ἔργα ἅτινα ἡ Ἑταιρία θέλει κατασκευάσει διὰ τοῦ συναφθησομένου δανείου ὡς καὶ οἱ προϋπολογισμοὶ τῶν δαπανῶν δι' ἕκαστον ἔργον. Νὰ προσαχθῇ πίναξ ἐμφαίνων τὸν τρόπον τῆς διαθέσεως τοῦ μέχρι τοῦδε δανείου τῆς ἑταιρίας δηλ. πρὸς τίνα σκοπὸν συνή-

φθησαν τὰ τοιαῦτα δανεια καὶ ἐὰν ἐδαπανήθησαν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Τὴν 10 καὶ 28′ ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ι. Φωτεΐνης. Ἡ διοικητικὴ ἀτασθαλία προκαλεῖ τὴν σκέψιν περὶ ἐπανιδρύσεως τοῦ Συμβουλίου. Εἶνε ἡ ἀπόρροια νόμων, οἵτινες εἶνε τόσον καλοί, ὥστε θὰ θέσουν εἰς ἐνέργειαν πολλὰς Βουλὰς διὰ ν' ἀπαλλαχθῶμεν αὐτῶν.

Ἀλλὰ θὰ ἐξαφανισθῇ τέλος, ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, ἡ ἀτασθαλία αὕτη καὶ τότε ποῦ ὁ προορισμὸς τοῦ Συμβουλίου τούτου; Οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ ἐτελεσφόρησε ἢ ἐν Γαλλίᾳ, ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ ἐν Ἱσπανίᾳ, Σερβίᾳ κλπ. τοῦτο δὲν εἶνε λόγος νὰ ἐνστφηνωθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, διότι φρονῶ ὅτι καὶ διῳκούμεθα πάντοτε καὶ διοικούμεθα καλλίτερον τῶν Κρατῶν τούτων. Ποῦ δὲ καὶ ποῖοι οἱ ἁρμόδιοι διὰ τὸ Συμβούλιον ἄνδρες; Ὅ,τι ἄριστον ἐκ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ἢ ἐστάλη, ἢ ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ σταλῇ ἐδῶ. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ φανῶμεν ἡμεῖς ὡς πρῶτοι καὶ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι καὶ διὰ τοῦτο καλὸν θὰ ἦτο ἐὰν ἐψηφίζετο διάταξις ἀποτρέπουσα τὴν ἀνάληψιν θέσεως θεσμοῦ ψηφιζομένου ὑπὸ τῆς Βουλῆς ταύτης, παρὰ μελῶν αὐτῆς, καὶ τὴν ἀνάληψιν ἐπὶ 2 τοὐλάχιστον ἔτη.

Ἐπεβαρύναμεν, παρὰ τὰς συνθήκας καὶ τὰς ὑποσχέσεις, κατὰ δύο ἑκατομμύρια τὸν ἑλληνικὸν λαόν, διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, τὰς στρατιωτικὰς ἀποστολάς, τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐπιτροπάς. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἄλλως. Διὰ δαπάνην ὅμως οὐχὶ ἐπιβεβλημένην, ὡς ἡ τοῦ Συμβουλίου, δὲν δικαιούμεθα νὰ τὸν ἐπιβαρύνωμεν. Τὸ Συμβούλιον, ἱδρυόμενον, καίτοι καθιστῶσιν αὐτὸ ἤδη περιττὸν αἱ Νομοπαρασκευαστικαὶ Ἐπιτροπαί, θὰ καταπέσῃ παταγωδῶς μετ' οὐ πολὺν χρόνον. Θὰ ἠδύνατο δὲ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ διαρρύθμισις τοῦ θεσμοῦ τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου σχετικῶς μὲ τὰς Νομοπαρασκευαστικὰς Ἐπιτροπάς. Εἰς τὴν β′ συζήτησιν θὰ ὁμιλήσω ἐπὶ ὑποβληθεισῶν τροπολογιῶν μου.

Π. Πολυχρονιάδης (10.10′). Ἡ ἐπιστήμη δέχεται ἤδη ὅτι μέγα μέρος τῆς εὐθύνης διὰ τὰς ἐλλείψεις τῶν νομοσχεδίων ὀφείλεται εἰς αὐτὴν τὴν ἀτελῆ ὑπόστασιν τῶν

Βουλῶν. Τὸ Κοινοβούλιον ἀδιαφορεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον διὰ τὴν τεχνικὴν ἐπεξεργασίαν τῶν νόμων.

Διὰ τοῦ Συμβουλίου δὲν ἱδρύεται ἐξουσία τετάρτη ὑπερκειμένη τῆς τοῦ Ὑπουργοῦ. Δὲν ἱδρύεται διοικητικὴ ἐξουσία, ἀλλὰ δικαστική, δικαιονομική. Τὸ Κράτος δικάζει διὰ τοῦ Συμβουλίου, ἀκυροῦντος. Ἡ πραγμάτωσις τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης εἶνε ἀντικείμενον δικαίου, τὸ δὲ Κράτος, θέτον κανόνα δικαίου, δεσμεύεται καὶ αὐτὸ ὑπὸ τῶν θεμελιωδῶν ὅρων καὶ ἀπαιτήσεων αὐτοῦ. Τὸ Συμβούλιον, ἐξασκοῦν κυρίως ἀντικειμένην δικαιοδοσίαν, εἶνε συμπλήρωμα τῆς ἀρτιότητος τοῦ Κράτους. Κηρύσσομαι ὅθεν ὑπέρ τοῦ θεσμοῦ. Φρονῶ ὅτι, πλὴν τῆς ἐπεξεργασίας, πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ γνωμοδότησις περὶ τῶν προτάσεων νόμων καὶ τῶν κανονιστικῶν Διαταγμάτων. Ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἐκφέρω καὶ ἄλλας παρατηρήσεις μου ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ προσχεδίου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τοῦ παρασκευασθέντος παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Β. Μιχαλάκης (11.4′). Τὸ Συμβούλιον ἀποβλέπει εἰς τὴν θεραπείαν τῶν συμπτωμάτων τῆς νόσου, οὐχὶ καὶ εἰς τὴν ἄρσιν αἰτίας αὐτῆς. Εἶπον οἱ συνήγοροι τοῦ Συμβουλίου, ὅτι οἱ νόμοι εἶνε ἡ βάσις τῆς θεραπείας, ὅτι δὲ ἐλλείψει καλῶν νόμων ἐναυάγησαν, ἢ ἐξευτελίσθησαν μεγάλαι καὶ σπουδαῖαι πολιτικαὶ ὑποστάσεις. Ἀπαντῶ εἰς τὴν ἔνστασιν ταύτην διὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅστις βασίζει τὴν ὀρθοπόδησιν μιᾶς Πολιτείας εἰς τὸ ἦθος τὸ ὁποῖον διαμορφοῖ αὕτη παρὰ τοῖς πολίταις, ἢ εἰς τοὺς νόμους, καὶ ὁ Μοντεσκιὲ δὲν ἔχει διάφορον γνώμην.

Π. Πετροπουλάκης (11.20′). Οἱ νόμοι, ψηφιζόμενοι ὡς γνωστὸν ὅπως ἐψηφίζοντο μέχρι τοῦδε, ἀτελῶς, τόσον ἀτελῶς, ὥστε καὶ νὰ ἀθετῶνται ἐνίοτε ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας, πείθουν ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη συμβουλευτικοῦ σώματος μονίμου, ἑδρεύοντος παρὰ τὴν κεντρικὴν διοίκησιν. Ἡ Ἑλλὰς δὲ εὐμοιροῖ προσώπων ἱκανῶν νὰ γίνουν μέλη τοῦ Συμβουλίου. Ἂν ἀποδειχθῇ τοῦτο τυχὸν οὐχὶ ἀληθές, δυνάμεθα τότε διὰ νόμων νὰ ἀφαιρέσωμεν τὴν ἐξουσίαν δι' ἧς θέλομεν νὰ περιβάλωμεν αὐτοὺς ἤδη.

Ὡς πρὸς τὸ δ′ ἐδάφιον τοῦ 82 ἄρθρου φρονῶ ὅτι ἡ ἀνωτέρα πειθαρχικὴ δικαιοδοσία πρέπει νὰ ἀνατίθεται εἰς τὸν Ὑπουργόν.

Κ. Δεμερτζής (11.38'). Ἐξαίρω πρῶτον τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν, τὴν δοθησομένην εἰς τὸ Συμβούλιον, καὶ δεύτερον τὴν ἐξουσίαν πρὸς ἀκύρωσιν παρ' αὐτοῦ τῶν πράξεων τῶν Ὑπουργῶν. Κηρύσσομαι ἔνθερμος ὑπὲρ τοῦ Συμβουλίου διὰ τοὺς δύο τούτους σκοπούς. Δὲν ἀντιβαίνει τὸ Συμβούλιον πρὸς τὸ Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον ζήτημα, εἰμὴ μόνον τὸ ζήτημα τοῦ δέοντος καταρτισμοῦ τοῦ Συμβουλίου, ὡς Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Διοικήσεως, ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνῃ τοῦ ἐπιδιωκομένου. Κατ' ἐμὴν γνώμην, ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν τὰ κατάλληλα πρόσωπα, ὥστε νὰ καταρτισθῇ καὶ νὰ καταρτίζεται δεόντως. Ἐὰν δὲ ἤθελε ποτὲ ἀποδειχθῇ ὑπερβασία τοῦ Συμβουλίου, ἡ Βουλὴ δύναται νὰ γίνῃ ἁρμοδία νομοθετικῶς νὰ περιστείλῃ ἀμέσως αὐτήν.

Ι. Ματσουράκος (12). Ἀναξιοπρεπὲς εἶνε νὰ συζητῇ ἤδη ἡ Βουλὴ ἐπὶ θεσμοῦ, δις δοκιμασθέντος καὶ καταπέσαντος. Μόνον ἀπολυταρχικὴ Κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ εἰσηγηθῇ καὶ ὑποστηρίξῃ πάλιν τοιοῦτον θεσμόν. Ὁπωσδήποτε, δὲν ἐπαρκῇ οὐδόλως τὸ Συμβούλιον εἰς τὴν ἔγκαιρον διεκπεραίωσιν τῶν ὑποθέσεων, τῶν προσφυγῶν. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ δὲ ἀρχαιότητι ὑπῆρχε τοιοῦτον συμβούλιον ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ἀπολυταρχίας. Μήπως εἶνε δὲ μικρὰ ἡ δαπάνη τῆς συντηρήσεως τοῦ νέου τούτου θεσμοῦ; Ἱδρύθη, κατηργήθη, ἱδρύεται καὶ πάλιν ἤδη, ἀλλὰ θὰ καταργηθῇ καὶ πάλιν. Καὶ θὰ καταργηθῇ οὐχὶ βεβαίως δι' ἐξεγέρσεως εἰρηνικῆς.

Π. Μερλόπουλος (12.7'). Ἐπανελήφθησαν κατὰ τοῦ θεσμοῦ ὅσα καὶ ἄλλοτε. Ἀλλὰ τότε εἶχον λόγον. Νῦν ὄχι. Ἡ Συνέλευσις τοῦ 64, ἡ καθιερώσασα τοὺς ἄκρως φιλελευθέρους θεσμούς, οἵτινες μᾶς διέπουν σήμερον, ἀπέρριψε διὰ ψήφων 2 τὸν θεσμὸν τοῦ Συμβουλίου. Κατεδίκασεν αὐτὸν ὡς δῆθεν ἀντικείμενον εἰς τὸ φιλελεύθερον καθεστώς. Καὶ ὅμως θὰ ἦτο φραγμὸς κατὰ τῶν ἀκολασιῶν τοῦ καθεστῶτος τούτου. Διότι αὗται μᾶς ἔφερον εἰς ὃ σημεῖον εὑρισκόμεθα σήμερον, πιστεύω τοῦτο ἀδιστάκτως, ἡ τρομερὰ καὶ πρόδηλος κατάχρησις, ἡ καταστρατήγησις καὶ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἄνευ οὐδενὸς περιορισμοῦ φιλελευθέρου τούτου καθεστῶτος ἐδημιούργησε τὴν δυστυχίαν τῆς νέας Ἑλλάδος. Τί δὲ σημαίνει ἡ δαπάνη; Δύναται νὰ διατιμηθῇ εἰς χρῆμα

ἡ ὕπαρξις τοῦ ἔθνους, ἀφοῦ ὁ λόγος δι' ὃν θὰ δαπανηθῇ τὸ χρῆμα πρόκειται νὰ συντελέσῃ εἰς γενικώτερον ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτοῦ; Νομοσχέδιον ἐρχόμενον ἐνταῦθα, μετὰ μελέτην περφωτισμένην παρὰ τοῦ Συμβουλίου, βεβαίως δὲν θὰ τύχῃ κακῆς ὑποδοχῆς, οὔτε ἀλλοιώτεων παρὰ τῆς Βουλῆς. Καίτοι δὲ ὄντως εἰς τὴν Βουλὴν εἰσέρχονται οἱ ἀριστεῖς, ἐν τούτοις δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶνε ἀριστεῖς καὶ ὡς πρὸς τὸ νομοθετεῖν, ὅπερ ἀπαιτεῖ καὶ μελέτας πλήρεις καὶ πεῖραν. Ἔχουν δὲ οἱ βουλευταὶ πάντες τὸν καιρὸν καὶ τὰ μέσα νὰ ἐγκύπτωσιν εἰς μελέτας; Καὶ δὲν ἐνδείκνυται οὕτω ἡ προσφυγὴ εἰς τὰ φῶτα ἄλλων ἀνδρῶν ἐπαρκεστέρων; Τὰ δὲ ὑπάρχοντα σχετικὰ συμβούλια, ὧν ἐμνήσθησαν οἱ ἀντιλέγοντες, δὲν δύνανται νὰ ἀντικαταστήσωσι τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, διότι μόνον παρέργως ἀσχολοῦνται μὲ τὴν νομοπαρασκευὴν καὶ ἤθελεν εἶσθαι ἀστεῖον νὰ λεχθῇ ὅτι δύνανται ταῦτα νὰ ἰσοδυναμήσωσι πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Οὔτε πρέπει νὰ ἐπηρεασθῶμεν ἐν τῇ ψήφῳ ἡμῶν ἀπὸ τὸ ἐπικείμενον ζήτημα τῆς ἱδρύσεως δευτέρου Σώματος, τῆς Γερουσίας. Διότι καὶ μὲ αὐτὸ ὁ θεσμὸς τοῦ Συμβουλίου ἀποβαίνει ἀπαραίτητος διὰ τὸ Κράτος ἡμῶν. Θὰ εἶνε τοῦτο καὶ γνωμοδοτικὸν Σῶμα καὶ θὰ περιελαμβάνῃ ὅτι ἄριστον καὶ ἄρτιον μεταξὺ ἡμῶν. Βλέπομεν τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀναγομένην καὶ εἰς ἔργα διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς ἐξουσίας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν προσκρούει κατὰ τοὺς νομολόγους εἰς τὴν βάσιν τῆς διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν. Δὲν δημιουργοῦμεν διὰ τοῦ Συμβουλίου νέον πολιτειακὸν παράγοντα. Ἀλλὰ μὴ δὲν ἔχωμεν ἤδη νενομοθετημένον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπεμβαίνειν εἰς τὰ τῆς διοικήσεως, σῶμα ἀκυρῶν πράξεις αὐτῆς, τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, οὐτινος αἱ ἀποφάσεις εἶνε ἀνέκκλητοι κατὰ τὴν νεωτέραν διαρρύθμισιν αὐτοῦ; Καὶ πρὸ τῆς νεωτέρας διαρρυθμίσεως δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀρνῆται τὴν κύρωσιν ἐνταλμάτων;

Φιλελεύθερος, ἐνισχυτικὸς τῆς αὐτοτελείας τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Ὑπουργοῦ—ἐξασφαλίζων τὴν νομιμότητα τῆς ἐξουσίας ταύτης—φρουρὸς τῆς νομιμότητος τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας θὰ εἶνε τὸ Συμβούλιον. Ἡ πολιτικὴ εὐθύνη τοῦ Ὑπουργοῦ ἐκρίνετο οὐχὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ κατὰ τὸν ὄγκον τῆς πλειοψηφίας. Ἡ ποινικὴ εὐθύνη, βαρύνουσα καὶ

τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ κόμμα ὁλόκληρον, δὲν ἔχει καὶ αὐτὴ καλλιτέραν τύχην, εἶνε ἄχρηστος ὡς πρὸς τὸν σκοπόν. Εἰς τὴν Γαλλίαν εἰσήχθησαν πρό τινος διὰ τοῦ Κλεμανσὼ δύο νομοσχέδια καθιστῶντα ἀπολύτως ἀνεξάρτητον τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, αὐτοτελέστερον.

Τὴν ἀσφάλειαν πρέπει νὰ ἀναζητῶμεν εἰς τοὺς θεσμούς. Δὲν εἶνε ὀρθὸν τὸ λεγόμενον ὅτι τὴν ἀτέλειαν τῶν νόμων δύνανται νὰ τὴν ἀναπληρώσουν οἱ χαρακτῆρες. Ἀτέλεια ἀκριβῶς τῶν νόμων δίδει ἔδαφος εἰς πτῶσιν τῶν χαρακτήρων

Γεροντοφιλίας. Ζητεῖ νὰ ἐκφρασθῇ ἀπὸ τοῦδε καὶ ἡ γνώμη τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως φρονῶν ὅτι οὕτω πιθανὸν νὰ συντομευθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος συζήτησις.

Παρὰ τοῦ κ. **Προέδρου** ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ὀνόματα τῶν κ. βουλευτῶν, οἵτινες ἐξελέγησαν μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς. Εἶνε οὗτοι οἱ κ. κ. Ν. Στράτος, Ι. Τσιριμῶκος, Θ. Μιχαλακόπουλος, Ἀλ. Παπαναστασίου, Κ. Ζαβιτσιάνος, Χ. Βοζίκης, Ε. Κουλουμβάκης, Ἀλ. Διομήδης, Π. Μερλόπουλος.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 1ην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κογεβινᾶς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΖ'

Τῆς 30 Ἀπριλίου 1911.

Ὥρᾳ 9. 45' περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 183 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει ὅτι τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως θέλουσιν ἀναγνωσθῇ περὶ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως, μεθ' ὃ ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Ὁ Κυνηγετικὸς Σύλλογος Βόλου ἐκφράζει διαφόρους γνώμας ἐπὶ τοῦ ὑποβληθησομένου νομοσχεδίου περὶ θήρας. 2) Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Λαμίας παρακαλεῖ ὅπως ἀνασταλῇ ἡ μετάθεσις

τοῦ δραστηρίου νομάρχου Φθιωτιδοφωκίδος Α. Τσιμπουράκη.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν νομοθετικῶν ἔργων.

Πρόεδρος. Συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Φ. Νέγρης (9. 50'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐκφράζει δὲ τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νὰ περιορισθῶσι τὰ μέλη αὐτοῦ εἰς δέκα. Εὑρίσκει κλῶ περιττὴν τὴν ὕπαρξιν τῶν ἐκτάκτων μελῶν καὶ παραλεῖ ὅπως ὁρισθῇ ἵνα τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου μὴ δύνανται νὰ ὑπερβῶσι τὰ 15, ὅπως μὴ εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπερβῶμεν δαπάνην 150 χιλιάδων.

Α. Τριγώνης (ὥρᾳ 10). Ὁρμώμενος ἐκ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θεσμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν περὶ Γεουσίας ὑπὲρ τῆς ὁποίας καὶ κηρύσσεται.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ ὅτι ὁ βουλευτὴς Ἀρκαδίας κ. Στασινόπουλος ὑπέβαλε πρότασιν νόμου «περὶ διαγραφῆς, ἐκκαθαρίσεως, ἀνανεώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον καὶ τοὺς Δήμους ὀφειλομένων ἀπὸ συνεισπραττομένους τοῖς δημοσίοις δημοτικοὺς φόρους κλπ.

Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Α. Παπαναστασίου (10. 30'). Ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ διὰ τοῦ σχεδίου της θέτει εἰς δευτέραν μοῖραν τὴν νομοπαρασκευαστικὴν λειτουργίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Τοῦτο ἐὰν ἀλλαχοῦ, ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ ἐθεωρήθη ὀρθὸν διὰ πολλοὺς λόγους, δὲν εἶνε σκόπιμον νὰ γίνῃ καὶ παρ' ἡμῖν κυρίως ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως δευτέρου νομοθετικοῦ σώματος. Κηρύσσεται κατὰ τῆς συστάσεως τοιούτου νομοθετικοῦ σώματος, ἀλλὰ θεωρεῖ ἀπαραίτητον νὰ ἀφεθῇ ἐλευθερία, ὅπως καταστῇ δυνατὸν νὰ ἐξελιχθῇ τὸ συσταθησόμενον Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ περιλάβῃ εἰς τοὺς κόλπους του καὶ ἀντιπροσώπους τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανισμῶν, τῶν ὁποίων ἡ γνώμη καὶ πεφωτισμένη θὰ εἶνε καὶ κῦρος θὰ ἔχῃ. Ἀποκρούει τοὺς ἰσχυρισμοὺς περὶ ἀνελευθέρου τοῦ θεσμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Αἱ Βουλαί, λέγει, καίτοι προέρχονται πάντοτε ἐκ τῶν σπλάχνων τοῦ λαοῦ, δὲν ἀνταποκρίνονται πάντοτε εἰς τὴν θέλησιν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο εἶνε ἀπαραίτητος ἡ σύστασις τοιούτων ὀργανισμῶν, ὅπως τὸ Συμβ. τῆς Ἐπικρατείας, οἱ ὁποῖοι προορισμὸν ἔχουν νὰ διαφωτίζουν τὴν κοινὴν γνώμην καὶ νὰ δίδουν εὐκαιρίαν εἰς τὸν λαὸν νὰ ἀντιδρᾷ καταλλήλως κατὰ τῆς τυραννικῆς διευθύνσεως τῶν νομοθετικῶν ἐργασιῶν ὑπὸ τοῦ πλειοψηφοῦντος κόμματος.

Ἀκολούθως ἐξαίρει τὴν δικαστικὴν λειτουργίαν τοῦ Συμβ. τῆς Ἐπικρατείας, ἡ ὁποία καὶ μόνη δικαιολογεῖ τὴν σύστασίν του. Ἀποκρούει τὰς ἀντιρρήσεις περὶ ἀνελευθέρου καὶ ἀσκόπου τῆς συστάσεως ἰδιαιτέρου ἀνωτάτου διοικητικοῦ δικαστηρίου, ἔχοντος τόσον εὐρεῖαν δικαιοδοσίαν, ὡς προτείνεται διὰ τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς. Θεωρεῖ τὴν σύστασιν τοιούτου δικαστηρίου, ὡς σπουδαιότατον φραγμὸν τῶν ὑπερβάσεων τῆς διοικήσεως, ὡς ἐγγύησιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, τῆς καλῆς λειτουργίας τῆς ἀποκεντρώσεως καὶ ὡς ἐξασφάλισιν τῆς ἐπιτυχίας τῆς μελετωμένης τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

Χ. Πετρόπουλος (10. 55′). Μία ἀπὸ τὰς σπουδαιοτέρας αἰτίας, ἡ ὁποία εἰσήγαγε τὴν παραλυσίαν εἰς τὰ Κράτη, εἶνε καὶ ἡ συναλλαγή. Ἀλλ' ἡ συναλλαγὴ θὰ εἶνε ἀδύνατον νὰ περισταλῇ ἂν μὴ ἡμεῖς, εἰς οὓς ἔλαχεν ὁ κλῆρος, θέσωμεν φραγμόν τινα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ὑπουργῶν. Τὸν φραγμὸν τοῦτον εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτύχωμεν μόνον διὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀλλὰ Συμβουλίου Ἐπικρατείας οὐχὶ διοριζομένου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, διότι τότε οὐδὲν θὰ πράξωμεν, ἀλλ' αἱρετοῦ. Ἐξακολουθῶν ἀναπτύσσει τὰ τῆς σχετικῆς πρὸς τὸν θεσμὸν τοῦτον ὑποβληθείσης τροπολογίας του καὶ τελευτᾷ, συνιστῶν αὐτὰ παρνησιν ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ.

Ε. Κουλουμβάκης (11. 15′). Ἀναμφιβόλως προσῆκε συζήτησις μακρά, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως συζητοῦμεν ἐπὶ ματαίῳ· διότι ὑπάρχουν διατάξεις ἐν τῷ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς διατετυπωμένῳ ἄρθρῳ αἵτινες εἶνε ἀδύνατον νὰ γένωνται δεκταὶ ἢ ἀδύνατον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν. Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη νὰ καθιστῶμεν εὐρὺν θεσμόν, ὅστις, τὰ μάλιστα περιωρισμένος ὢν πρό τινων δεκατηρίδων, κατελύθη ὑπὸ τὰς ἀρὰς τοῦ Ἔθνους ὡς λαομίσητος; Ἐξετάζει ἀκολούθως

ἀπὸ ἱστορικῆς ἀπόψεως τὸν θεσμὸν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καταλήγων εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι μόνον καθ' ἣν ἐποχὴν δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη αἱ λαϊκαὶ ἐλευθερίαι ἴσχυεν ὁ θεσμὸς οὗτος. (Συναινέσει τῆς Βουλῆς χορηγεῖται παράτασις τοῦ ἡμιώρου). Ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἐπόψεως δὲν εὑρίσκει ἐπίσης τὸν θεσμὸν δεδικαιολογημένον· ἐξετάζει τὰς διατάξεις τὰς ἀφορώσας εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἀντικρούει τοὺς ἐπικαλεσθέντας τὴν ὕπαρξιν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὅπως ἐνισχύσουν τὴν γνώμην των περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Ἀλλὰ πλὴν τούτων, λέγει, δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν τὴν γνώμην ὅτι οἱ Ὑπουργοὶ εἶνε ἄνθρωποι κακοῦργοι κατὰ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ λαμβάνωμεν πᾶσαν προφύλαξιν. Ἀλλὰ σᾶς ἐρωτῶ: διατὶ θὰ ἔχωμεν τόσην ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς Συμβούλους ἀφοῦ ἀρνούμεθα ταύτην ἀπὸ τοὺς Ὑπουργούς; Ἀλλ' ἀκόμη ἔχω νὰ εἴπω ὅτι οὐδαμοῦ ἔχει καθορισθῇ ποῖα εἶνε τὰ σημεῖα τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ. Δὲν ἱδρύετε, κύριοι, δικαστήριον, ἀλλὰ παραβαίνετε τὸ Σύνταγμα περιορίζοντες τὴν αὐτενέργειαν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἐξουσίας, ἥτις ἔχει ἀνάγκην πρωτοβουλίας καὶ θάρρους, καὶ τὴν αὐτενέργειαν ταύτην περιορίζετε διότι θὰ ἔχετε ἐν Ὑπουργεῖον ὑφιστάμενον διαρκῶς τὸν τρόμον μήπως ἀκυρωθῶσιν αἱ πράξεις του. Τελευτῶν συνιστᾷ ὅπως ἀφεθῇ εἰς μόνην τὴν Βουλὴν ἡ πάλη τῶν πολιτικῶν ἰδεῶν, διότι οὕτω μόνον προκύπτουσι μεγάλαι ὠφέλειαι.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἡ πρότασις περὶ τοῦ θεσμοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, εὗρεν ἐν τῇ Βουλῇ πλείστους ἀντιπάλους. Οἱ μὲν εἶπον ὅτι ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ νὰ εἰσαγάγῃ θεσμόν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲν ὡρίμασεν ἀκόμη ἡ κοινὴ γνώμη, οἱ δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ διὰ τοῦ θεσμοῦ τούτου ν' ἀνατρέψῃ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος καὶ νὰ περιορίσῃ τὰς ἐλευθερίας καὶ τὰ δίκαια τοῦ λαοῦ.

Λησμονοῦσιν ὅμως οἱ ταῦτα λέγοντες ὅτι οὐχὶ χθές, οὐχὶ πρόχθές, ἀλλὰ παλαιόθεν κατενοήθη ἡ ἀνάγκη ἱδρύσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Ἐν αὐτῇ τῇ παρελθούσῃ Βουλῇ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐξεπροσωπεῖτο ὁ παλαιὸς πολιτικὸς βίος τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸ ψήφισμα περὶ ἀναθεωρητέων δια-

τάξεων περιέλαβον καὶ ταύτας, τὰς κατηργημένας διὰ τοῦ Πολιτεύματος τοῦ 1864 διατάξεις. Ὄχι δὲ μόνον ὁ παλαιὸς πολιτικὸς κόσμος ἐξεφράσθη ὑπὲρ τῆς ἐπανιδρύσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀλλὰ καὶ ὁ νέος πολιτικὸς κόσμος, αἱ νέαι ἰδέαι, ὅταν διὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐξετέθη τὸ πρόγραμμα καὶ ρητῶς διεκηρύχθη, ὅτι μεταξὺ τῶν θεσμῶν, τοὺς ὁποίους θέλομεν ζητήσει, εἶνε καὶ ὁ θεσμὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Καὶ ποῦ εὑρίσκετε ὅτι ἐξ ὑφαρπαγῆς ζητοῦμεν νὰ εἰσαγάγωμεν τὸν θεσμὸν τοῦτον, ὅτι ζητοῦμεν νὰ ἐγκαθιδρύσωμεν νέαν ἀρχήν, περὶ ἧς ἡ κοινὴ γνώμη δὲν ἔχει ἐκφρασθῇ καὶ ὅτι ζητοῦμεν νὰ ὑποκλέψωμεν τὴν ψῆφον τοῦ Συμβουλίου τούτου, ἵνα ἐγκαταστήσωμεν ἀρχὴν τυραννικὴν κατὰ τοῦ λαοῦ; Ἀλλὰ οὕτω προστατεύονται τὰ δίκαια τοῦ Κράτους καὶ τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν, ἅτινα καὶ ταῦτα εἶνε δίκαια! Καὶ διατί ταράττεσθε ἂν ἐγκαταστῇ ἀρχή, ἔχουσα σκοπὸν νὰ δέχεται τοὺς πολίτας προσφεύγοντας εἰς αὐτὴν καὶ νὰ εἰσακούῃ τὰ δίκαια τῶν πολιτῶν τὰ στρεβλούμενα ἢ παραβιαζόμενα ἐκ τῶν παρανόμων πράξεων τῶν Ὑπουργῶν; Ὁ πολίτης ὅταν εἰς τὸ παρελθὸν παρεβιάζετο τὸ δίκαιόν του δὲν εἶχεν ἄλλον τρόπον ἀμύνης εἰμὴ νὰ προσφύγῃ εἰς τὸν βουλευτὴν ἵνα οὗτος φέρῃ τὸ ζήτημα πρὸ τῆς Βουλῆς. Καθισταμένου τοῦ Συμβουλίου θὰ καταφεύγῃ κατ' εὐθεῖαν εἰς αὐτὸ καὶ θὰ δικαιοῦται. Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν δικαιωθῇ μήπως καὶ πάλιν δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀρωγὴν τοῦ βουλευτοῦ του; Ἀλλὰ κατὰ τί δύναται νὰ μειωθῇ ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς Βουλῆς, ὡς εἶπον τινές, ἐκ τοῦ ὅτι ἠκυρώθησαν παράνομοι πράξεις Ὑπουργῶν;

Στ. Δραγούμης. Ἐνισχύεται ὁ ἔλεγχος.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Βεβαίως ἐνισχύεται ὁ ἔλεγχος. Ἄλλως τὰ δικαιώματα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου παραμένουν πάντοτε ἀμείωτα, οὐ μόνον κατὰ τῶν παρανομιῶν τῶν ὑπουργῶν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Συμβουλίου, διότι δύναται ἡ Βουλή, ὅταν κακῶς ἐφήρμοσε τὸν νόμον τὸ Συμβούλιον, νὰ ψηφίσῃ νόμον ἑρμηνευτικόν, ὃν τοῦτο θὰ σεβασθῇ ἀναγκαίως. Οὐδὲ ἡ ἐξουσία τοῦ Ὑπουργοῦ μειοῦται διὰ τῆς ἀκυρωτικῆς ἀγωγῆς, ἥτις διὰ τοῦ θεσμοῦ τούτου χορηγεῖται εἰς τοὺς πολίτας, ἀλλὰ τουναντίον τὸ Κράτος τοῦ δικαίου παγιοῦται. Εἶνε πλάνη, ὅτι ἀπονέμουσι δίκαιον μόνον

τὰ Δικαστήρια. Πᾶσα ἀρχὴ τοῦ Κράτους ἀπονέμει δίκαιον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου. Κατεδείχθη ἀριδήλως ἐκ τῆς παγκοσμίου πρόδου, ὅτι εἶνε ἀδύνατον Κράτος τι νὰ προχωρήσῃ ἐν τῇ ὁδῷ τῆς εὐημερίας καὶ τῆς εὐνομίας, ἂν μὴ πᾶσαι αἱ πράξεις αἱ διακριτικαὶ τῶν ἀρχῶν ὑποβληθοῦν εἰς ὡρισμένους δικαιονομικοὺς κανόνας. Ἀλλαχοῦ, ἰδίᾳ διὰ τῆς νομολογίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὅπερ ἐφαρμόζει πραιτωρικὸν δίκαιον, ἐπετεύχθη νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ ὅρια τοῦ νόμου πᾶσα ἐνέργεια τῶν ἀρχῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παρατήρησιν ὅτι ὁ ἀκυρωτικὸς χαρακτὴρ τοῦ συμβουλίου εἰσήχθη ἐκ κακῆς μεταφράσεως τοῦ γαλλικοῦ νόμου, ἐν ᾧ τὸ «ὑπέρβασις καθηκόντων» ἐθεωρήθη ὡς «παράβασις τῶν νόμων», λέγει·

Τῷ ὄντι, ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ γαλλικοῦ νόμου τοῦ 1872 ἔχει τεθῇ «δι' ὑπέρβασιν καθηκόντων» τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Καὶ παρακαλῶ εἰς τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς ἀντὶ «τῶν διοικητικῶν πράξεων τῶν ἀρχῶν» νὰ τεθῇ «τῶν πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν» χάριν μείζονος σαφηνείας καὶ πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως. Ἀλλὰ τὸ ἐν Γαλλίᾳ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας μετὰ τὴν ἀκύρωσιν τῶν πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, δι' ὑπέρβασιν καθηκόντων ἔφθασε νὰ ἀκυροῖ ταύτας καὶ διὰ τὴν ἐλαττωματικότητα τῶν τύπων. Ἀλλὰ ἐπροχώρησε περαιτέρω καὶ ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἤδη ἀκυροῖ αὐτὰς καὶ διὰ παραβίασιν τοῦ πνεύματος τοῦ νόμου ἔστω καὶ ἂν τὸ γράμμα αὐτοῦ τηρῆται. Καὶ θὰ σᾶς ἀναφέρω πρόχειρον παράδειγμα. Ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις διαταγὴ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀσυνομίας ἀπαγορεύουσα τὴν στάθμευσιν τῶν ἁμαξῶν εἰς ὡρισμένα μέρη τῆς πόλεως. Ἡ διαταγὴ αὕτη ἐξεδόθη ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς καὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀπαγόρευσις ἀφεώρα μίαν μόνον ἑταιρίαν ἁμαξῶν καὶ οὐχὶ πάσας, τὸ Συμβούλιον ἠκύρωσε τὴν ἀστυνομικὴν ταύτην διαταγὴν ὡς μὴ σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου. Ἐδῶ ἂν συνέβαινε τοιοῦτό τι ὁ ἀδικούμενος δὲν θὰ εἶχε νὰ πράξῃ ἄλλο τι εἰμὴ νὰ παρακοῦσῃ τὴν διαταγὴν καὶ νὰ ἐλπίσῃ ὅτι θὰ ἡρμήνευε καλῶς τὸν νόμον τὸ Πταισματοδικεῖον, εἰς ὃ θὰ παρεπέμπετο νὰ δικασθῇ ὡς παραβάτης. Συνεπῶς ἄριστα ἡ ἐπιτροπὴ διετύπωσε «κατὰ παράβασιν τῶν νόμων» ἥτις περιλαμβάνει πάντα.

Προχωρῶν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀναφέρει διαφόρους περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ πολίτης δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Συμβούλιον, οἷον ἐπὶ δημοσίων διαγωνισμῶν, ὁπότε, ἂν δὲν ἐτηρήθησαν οἱ τύποι τῶν κανονιστικῶν διαταγμάτων, οἱ ὑποψήφιοι δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν ἀκύρωσιν.

Χ. Βοζίκης. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκόμη ;

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Διὰ πάσας τὰς πράξεις τῆς διοικήσεως. Ἕτερον παράδειγμα· Ἂν τις δικαιούμενος νὰ ἱδρύσῃ εἷς τι μέρος φαρμακεῖον, καὶ τὸ Ὑπουργεῖον δὲν παραχωρεῖ τὴν ἄδειαν, ὡς συνέβη ἤδη ἐσχάτως, δύναται νὰ τύχῃ ἀναγνωρίσεως τοῦ δικαίου του παρὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Ἐνῷ λοιπὸν οὕτω περιορίζεται ἡ αὐθαιρεσία τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, πῶς δύνασθε νὰ λέγετε ὅτι παραβιάζονται αἱ ἐλευθερίαι τοῦ λαοῦ ; Ἀλλὰ καὶ δὲν σκέπτεσθε ὁποῖα θὰ εἶνε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τούτου ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικῆς διαπαιδαγωγήσεως ;

Ὅταν ὁ πολίτης πεισθῇ ὅτι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ εἶνε ἀνεξάρτητα τῆς αὐθαιρεσίας τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, καὶ ὅτι δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τὴν κραταίωσιν αὐτῶν, δὲν φαντάζεσθε ὅτι θὰ καταστῇ ἠθικῶς καὶ πολιτικῶς ἰσχυρότερος· Τοῦτο ἐπιδιώκομεν ἡμεῖς, νὰ καταστήσωμεν τοὺς πολίτας ἀπολύτως εὐσυνειδήτους οὐ μόνον τῶν ἰδίων αὐτῶν δικαίων, ἀλλὰ καὶ τῆς δυνάμεως τῶν δικαίων τούτων νὰ ἀνθίστανται νικηφόρως κατὰ πάσης τυραννίας τῆς πλειοψηφίας. Καὶ ἀληθῶς χαίρω, διότι, τὴν στιγμὴν ταύτην λέγων ταῦτα, δὲν εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν, ὅτε θὰ ἠδύναντο ἄλλως νὰ ἐξηγηθῶσιν οἱ λόγοι μου. Λέγομεν ταῦτα ἡμεῖς, οἵτινες νῦν ἔχομεν τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας. Ζητοῦμεν νὰ θέσετε ὑπεράνω τοῦ Ὑπουργοῦ οὐχὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἀλλὰ τὸν νόμον, ὅστις εἶνε κοινὸς πάντων Βασιλεύς, τὸν νόμον, ὅστις κεῖται ὑπὲρ πάντας, ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους, ὑπὲρ τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς πολίτας, ὑπὲρ αὐτὸν τὸν Βασιλέα. (Χειροκροτήματα).

«Ἀλλὰ ἐλέχθη, ὅτι δύναται τὸ Συμβούλιον νὰ ἐκτραπῇ εἰς κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας αὐτῆς, ἢ καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὄργανον παρασκηνιακῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Θεωρῶ τοὺς φόβους τούτους ἀσυστάτους. Τὴν δύναμιν τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις περιβάλλεται ὑπὸ ἀληθοῦς

πλειονοψηφίας καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς, ταύτην πρέπει νὰ φοβηθῶμεν ὡς ἱκανὴν πρὸς πᾶσαν κατάχρησιν, καὶ οὐχὶ τὰς ὑφισταμένας ἀρχάς, τὰς ἐχούσας τὴν ὑπαρξιν αὐτῶν ἔστω καὶ ἐκ τοῦ Συντάγματος. Ἐὰν τὸ Συμβούλιον παρεγνώριζε τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ, θὰ ἠδύνατο ἡ Βουλὴ νὰ ἐκδώσῃ ἑρμηνευτικὸν νόμον καὶ συγχρόνως νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἔκπληξιν αὐτῆς ὅτι τὸ Συμβούλιον οὕτω ἐκτρέπεται τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Φρονεῖτε ὅτι τοιαύτη ἐνέργεια τῆς Βουλῆς δὲν θὰ συνεκράτει τοὺς Συμβούλους ; Ἀλλὰ διατί φοβεῖσθε ὅτι τὸ Συμβούλιον, δικάζον κατὰ τοὺς νόμους, θὰ ἔρθανε νὰ καταχρασθῇ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, καὶ δὲν σᾶς πτοεῖ ἡ ἀδέσμευτος δύναμις τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὑπὸ ἰσχυρᾶς πλειοψηφίας περιβαλλομένης, ἡ οὐδὲν ἔχουσα ἀντίρροπον ;

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καταλήγει διὰ τῶν ἑξῆς :

Ζητῶ, παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὅπως ψηφίσῃ τὰ τρία πρῶτα ἄρθρα, ὡς διετυπώθησαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συντάγματος, τιθεμένης μόνον, ὡς ὑπέδειξα, τῆς φράσεως «τῶν πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν». Παρακαλῶ, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν ἀσφαλίζεται μόνον ὁ καλίτερος καταρτισμὸς τῶν νόμων καὶ τῶν κανονιστικῶν διαταγμάτων, ἡ περὶ τὰ ὁποῖα ἀπροσεξία διακυβεύει πολλάκις ὑψιστα συμφέροντα τῶν ὁμάδων τῶν πολιτῶν, συμφέροντα ἄτινα δὲν δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ ἀφιλοσόφητος παρατηρητής, οὐ μόνον ἡ ἀποκατάστασις πειθαρχικῆς ἐξουσίας, ἣν πέρα τῶν ἀνορθωτικῶν ποινῶν, αἵτιες ἀνήκουσιν εἰς τὸν Ὑπουργόν, δέον πάντοτε ν' ἀσκῇ πολυμελὲς σωματεῖον, ἀλλ' ἡ κατάστασις ἀρχῆς, κεκλημένης ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην νὰ συντελέσῃ ὅπως ἡ παρ' ἡμῖν πολιτεία ἀποβῇ ἀληθὴς πολιτεία δικαίου, ἐξασφαλίζουσα εἰς πᾶσαν περίστασιν τοῦ δικαίου τὴν ἀπονομήν, μὲ πολίτας ὄχι μόνον κατ' ὄνομα καὶ ἐκ περιτροπῆς ἐλευθέρους, ἡ κατάστασις ἀρχῆς πρὸ παντὸς ἐξυπηρετικῆς τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τοῦτο πράττοντες ἐξυπηρετεῖτε καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ πρὸ παντὸς φαίνεσθε συνπεῖς πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ φιλελευθέρου ἀγῶνος καὶ τοῦ φιλελευθέρου κόμματος, ἐρχόμενοι νὰ περιστείλητε πᾶσαν ἐνδεχομένην ὑπερβασίαν τῶν ἀρχῶν καὶ πᾶσαν ὑπερβασίαν τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁ-

ποία σήμερον ἀνήκει εἰς ὑμᾶς. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Σ. Δαναούμης. (Ὥρα 12. 55') Θεωρεῖ ἀληθῶς παρήγορον ὅτι τὸν περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ὅστις ἄλλοτε ἐζητεῖτο παρὰ τοῦ λαοῦ, ἀξιοῖ νῦν αὐτὴ αὕτη ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία. Οὐδεὶς δὲ λησμονεῖ κατόπιν τίνων ἀγώνων ὁ λαὸς κατώρθωσε νὰ ἀποσπάσῃ τμήματα μόνον τῆς κυριαρχίας τῆς Κυβερνήσεως. Ὡμίλεῖ δι' ὀλίγων περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ παρ' ἡμῖν Συμβουλίου ὅπερ ἀπέτυχε διότι εἶχε λίαν περιωρισμένην τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἤδη, ὡς θεσπίζεται, καθίσταται ὁ φρουρὸς τοῦ νόμου, ὅστις εἶνε ὑπέρτατος πάντων ἐν τῇ πολιτείᾳ. Ὁ κυρίαρχος εἰς τὰ σημερινὰ Κράτη εἶνε ὁ λαός, καὶ ὁ κυρίαρχος οὗτος πάντοτε ἐμερίμνησεν ὥστε τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ, ἥτις εἶνε καὶ ἡ ἐλευθερία του, νὰ τὴν καταμερίσῃ καὶ νὰ τὴν ἐμπιστευθῇ εἰς χεῖρας, αἵτινες νὰ τὴν διατηρήσουν ἰσχυρὰν καὶ ἀδιάφθορον, ἀλλὰ καὶ εὐεργετικὴν ὑπὲρ ὧν αὕτη ἐτάχθη. Ἰσχυρότατον θεωρεῖ τὸ σημεῖον εἰς ὃ τελευταίως προσεχώρησεν ἐν τῇ συνταγματικῇ ἐπιτροπῇ, τὸ σημεῖον περὶ ἀκυρώσεως τῶν παρανομιῶν τῶν ἀρχῶν ὅπερ ἐλήφθη ἐκ τῆς γαλλικῆς νομοθεσίας τῆς πανταχοῦ νῦν εἰσαγομένης.

Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται δυσάρεστον ὅτι τὸ Συμβούλιον ἀκυρώνει τὰς ὑπουργικὰς πράξεις. Ἀλλ' ἐν τῇ ἀκριβείᾳ δὲν πρόκειται νὰ τὰς ἀκυρώσῃ παρὰ νὰ βεβαιώσῃ ὅτι συμφώνως πρὸς τὸν νόμον εἶνε ἀνίσχυροι. Διὰ νὰ μὴ ὑπάρχῃ δὲ τὸ δυσάρεστον τοῦτο θὰ ἦτο δυνατὸν τὸ «ἀκύρωσις» νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ «ἀναγνώρισις τοῦ ἀνισχύρου».

Καταλήγων, παρατηρεῖ, ὅτι εἶνε ἀξιοσημείωτον, ὅτι ἡ παροῦσα Συνέλευσις ἐφάνη πρόθυμος εἰς ἀποδοχὴν ἀκριβῶς ἐκείνων, ἅτινα μεγίστην ἀντίδρασιν συνήντησαν κατὰ τὴν Συνέλευσιν τοῦ 1864, ὡς εἶνε ὁ καθορισμὸς τῆς ἀπαρτίας, ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐκλογῶν καὶ ὁ ἀποκλεισμὸς τῶν ἀξιωματικῶν ἐκ τῆς Βουλῆς. Ἐλπίζει ὅτι τοῦτ' αὐτὸ θὰ γίνῃ καὶ διὰ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Μ. Δαΐζης. Παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του, μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἐπιφυλασσόμενος, ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ, νὰ ἐκφράσῃ τὰς γνώμας του ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος.

Π. Μιχαλέας (1. 18'). Δευτερολογῶν κηρύσσεται κατὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, θεσμοῦ τὸν ὁποῖον, λέγει, θὰ καταργήσῃ ἡ ἰδία Κυβέρνησις, ἡ ὁποία νῦν τὸν εἰσάγει. Θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὸν καταργήσῃ διότι δὲν θὰ εὑρεθῶσι τὰ κατάλληλα πρόσωπα, ὅπως χρησιμοποιηθῶσιν ὡς μέλη τοῦ Συμβουλίου.

Πρόεδρος. Οὐδεὶς ἄλλος ἔχει ζητήσει τὸν λόγον, συνεπῶς ἡ συζήτησις κηρύσσεται περαιωμένη.

Ε. Κουλουμβάκης. Κύριε Πρόεδρε, θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ παρατηρήσω ὅτι τίθεται σήμερον εἰς μέγας θεσμὸς χωρὶς νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις, ὁ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ διεξαχθῇ ἐπ' αὐτοῦ.

Ἀναγινώσκεται εἶτα τὸ ἄρθρον 82 ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Τὸ ἄρθρον γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως παρὰ τῆς Βουλῆς ἐρωτηθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου.

Πρόεδρος. Ὑπάρχει πρότασις τῶν βουλευτῶν κ. κ. Φουρίδου καὶ Κασίμη περὶ ὀνομαστικῆς κλήσεως. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς προτάσεως ταύτης, καθ' ὃ ἐκ τοῦ κανονισμοῦ ἔχω δικαίωμα, προβαίνω εἰς ἐνέργειαν ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως. Παρακαλῶ νὰ προσέλθωσιν ὡς ψηφολέκται οἱ κ. κ. Φουρίδης καὶ Κουρτάκης.

Προσελθόντων τῶν ψηφολεκτῶν ὁ κ. **Πρόεδρος** θέτει οὕτω τὸ ζήτημα.

«Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἄρθρον 82, ὡς τοῦτο διετυπώθη μετὰ τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, λέγουσι «ναὶ» οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι αὐτὸ λέγουσιν «ὄχι». Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν, προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα, ὅπερ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλήν. Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 192. Εἶπον «ναὶ» 175 «ὄχι» 14 καὶ 3 ἠρνήθησαν ψῆφον, κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον.

Νικ. Α. Στράτης	Ν	Σερ Ψύχας	
Νικ. Χρυσόγελος	Ν	Π. Καρασεβδᾶς	Ν
Α. Παπαφώτης		Ἐπ. Σουλτάνης	Ν
Α. Γρίβας	Ν	Γ. Πούλος	Ν

Ι. Φαρμάκης	Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλος N
Ἀντ. Ῥοντήρης	Ἰω. Π. Μανέτας N
Α. Τριγώνης O	Δ. Πλαπούτας N
Ε. Λαμπρακάκης N	Ἀλ. Παπαναστασίου N
Ἰωάν. Καναβὸς	Ἰωάν. Μπακόπουλος
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος N	Δημ. Χηνιάδης
Ε. Σπετσέρης	Δημ. Καρέλας N
Ι. Τσιγκόλης O	Ἀθ. Πετρόπουλος N
Στέφ. Γρανίτσας	Χαρ. Στασινόπουλος
Γ. Ἰατρίδης N	Κωνστ. Ῥεβελιώτης
Ἰωάν. Κουρκουμέλης O	Ν.κ. Τριανταφυλλάκος N
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης N	Λ. Κατριβᾶνος N
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	Ἠλ. Φλέσσας O
Ἰωάν. Ἀκρίδας	Ἰωάν. Πολίτης N
Θεόφ. Θεοδωρόπουλος N	Παν. Δελιβοριᾶς
Ἐμμ. Ῥέπουλης N	Σπυρ. Τσαγκάρης N
Δημ. Καλέργης	Θ. Πέρρος N
Ἀθ. Χριστόπουλος N	Χαρ. Βυζίκης
Γεώρ. Νέζος	Ἀντ. Βούτσης N
Παν. Ἀραβαντινὸς N	Ν. Χαρδούβαλης
Ἰωάν. Τερζάκης N	Περ. Ἀλεξάκης
Παν. Φραντζῆς	Θεόδ. Γρηγορίου N
Γεώρ. Παπασπυρόπουλος N	Σπυρ. Σῖμος N
Γεωργαντᾶς Θρόνος N	Κωνστ. Γ. Καραπᾶνος
Γεώρ. Παρασκευόπουλος	Περ Κ. Καραπᾶνος N
Νικ. Κόνδης	Εὐάγ. Γαρουφαλλιᾶς O
Ἀθ. Σωτηριάδης N	Πύρ. Καραπᾶνος N
Κωνστ. Οἰκονομόπουλος	Ἀντ. Γαρουφαλλιᾶς
Κωνστ. Καζαντζῆς	Ἐλ. Βενιζέλος N
Γερ Νοταρᾶς N	Ἐμμ. Μπενάκης
Δημ. Κούζης	Φωκ. Νέγρης N
Ἀνδρ. Σαρλῆς	Παν. Χαροκόπος
Δημ. Ῥοῦσσος N	Κ Ρακτιβὰν N
Νικόλ. Δελακοβίας	Μιλτ. Νεγρεπόντης N
Νικόλ. Σακελλαρίου	Γ. Ζερβουδάκης
Ρεώρ. Βλάσης	Λάμπρος Κορομηλᾶς N
Χαρ. Σπηλιόπουλος	Π. Λαγοπάτης
Νικ. Δημητρακόπουλος N	Γεώρ. Στρατούλης N
Ἀναστ. Βάρβογλης N	Κ. Μᾶνος N

Τιμ. Ἠλιόπουλος	Παν. Ζαΐμης
Δ. Βενιζέλος N	Δ. Μάρκου
Μιχ. Γαλανὸς N	Γεώρ. Κατσιμπίρης
Α. Παναγιωτόπουλος N	Σπηλ. Ἀγαπητὸς
Γεώρ. Πολίτης	Α. Φωτήλας N
Ἰω. Ἀθανασάκης N	Α. Χοϊδᾶς N
Γεώρ. Νικολαΐδης N	Θεόδ. Ψυχαλινὸς N
Λουκᾶς Μπέλλος	Γ. Παπακυριακόπουλος N
Ἀριστομ. Θεοδωρίδης N	Βασ. Ἀντωνόπουλος N
Ἀλέξ. Ἀναστασιάδης N	Λ. Καφετζόπουλος
Κωνστ. Δεμερτζῆς	Α. Φλαμῆς O
Θρ. Πετμεζᾶς N	Κων. Πανουτσόπουλος N
Γεώρ. Καζανόβας N	Νικ. Συριόπουλος N
Ἰωάν. Μπρετιμιτζάκης N	Θαν. Πετραλιᾶς
Γεώρ. Σταμπάδος	Π. Ἠλιόπουλος N
Θεμ. Μιχαλόπουλος N	Χρ. Κορύλλος
Δημ. Ἀνδρέου N	Παν. Βουρλούμης N
Δημ. Ζαβογιάννης N	Νικ. Ῥαρτόπουλος
Ἐμ. Κυταριόλος N	Χρ. Μεϊτάνης N
Βασ. Κυρέλλος	Διον. Πολυζωγόπουλος O
Ἀριστοτ. Σακελλαρίου N	Ἰωάν. Δογάνης
Νικ. Σπηλιώτης	Γεώρ. Λαμπρινόπουλος
Σπ. Παπαχατζῆς N	Γεώρ. Ἀβέρωφ
Σάββας Βαρβιτσιώτης	Νικ. Σταματιάδης
Λουκᾶς Κουτσοπέταλος	Δημ. Χρυσοστάλης
Νικ. Ἀνδρεάκης N	Εὐάγ. Γεωργιάδης
Δημ. Λαζαρῆς N	Ἰω. Μπουρνιᾶς N
Σπ. Θεοδωρόπουλος N	Νικ. Ἀβέρωφ
Ἀθ. Πουλῆς N	Γεώρ. Μπένος
Νικόλ. Ρούσης N	Νικ. Κάραλης
Στέφ. Ν. Δραγούμης N	Κωνστ. Χατζηγιάννης
Ἀλ. Ζαΐμης	Δημ. Βάχλας N
Δ. Γκλαβᾶς N	Γεώρ. Κοσόνας N
Α. Μιχαλακόπουλος	Ἀπόστ. Ἀποστολίδης
Λ. Θ. Ῥοῦφος Κανακάρης	Μιχ. Σφακιανάκης N
Κων. Γόντικας N	Πλούτ. Μαυρίκης
Ν. Κοντογούρης N	Βασίλ. Ἀθανασούλας
Ἰω. Βέρροιος	Κων. Χατζάκος N
Πολ. Πολυχρονιάδης	Γεώρ. Γαζέπης N

Νικ. Πετσάλης	Περ. Γρυπάρης Ν
Ἰω. Λούντζης	Κων. Καλομενόπουλος Ν
Διον. Κουλούμπαρδος	Τριαντ Παπαδᾶμ Ν
Ἀναστ. Λούντζης Ν	Θωμᾶς Σκάσης Ν
Καῖσαρ Ζέζας	Ἰάκ Ἀβάζος
Διον. Κλάδης Ο	Δημ Ζαμᾶνος Ν
Νικ. Παπαδᾶτος	Νικ Καμπάνης Ν
Κων. Ζαβιτσιᾶνος Ν	Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος Ν
Νικ. Βάρθης	Ἀλέξ Μαλασπίνας
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης Ν	Γεώρ Γαϊτᾶνος
Σπυρ. Χατζάρης Ν	Ἀντ. Ρεβίνθης Ν
Παν. Μανωλίτσης Ν	Μάρκος Βαλληνδρᾶς
Λ. Κογεβίνας Ν	Νικ. Καλβοκορέσης Ν
Σπυρ. Βλαντῆς Ν	Κων Ἀλαβᾶνος Ν
Εὐθ. Λ. Βελλιανίτης	Δημ Πετσετάκης Ν
Χρ. Καποδίστριας	Χαρ. Προβελέγγιος
Ἀνδρέας Κρητικὸς	Ἔμμ. Πατρίκιος
Λαυρ. Μαβίλης Ν	Ἰωάν Μαμάης Ν
Κων. Κατηφόρης Ν	Ἰωάν. Κασδόνης Ν
Σπ. Λάσκαρης Ν	Ἀντ Φραγκῖσκος
Βασ. Πουλιάσης	Δημ Καΐρης
Κων. Ἀρβανιτάκης	Θαλ. Κουτούπης Ν
Διον. Βινιερᾶτος Ν	Γεώρ. Φικιώρης
Π Λιβιεράτος Ν	Κωνστ. Μέργηγκας
Σπ. Ἰγγλέσης Ν	Γεώρ.Οἰκονόμου Ν
Νικ. Χαριτᾶτος	Εὐστρ. Κουλουμβάκης Ο
Ἀνδρ Μονοκροῦσος	Ἰωάν. Αυμπερόπουλος Ν
Πέτρος Βασιλόπουλος	Νικ. Πετροπουλάκης
Ἀνδρ. Βαλσαμάκης	Γεώργ. Τσοχώνης
Νικ. Ἀλεβιζᾶτος Ν	Παν. Πετροπουλάκης
Σπ. Φορέστης Ν	Παν. Κουμάνταρος
Νικ. Δ. Ραφτόπουλος Ν	Ἰωάν. Ἀθηνογένης Ν
Ὄθων Τετενὲς	Βασίλ. Μιχαλέας Ν
Γεώρ. Μουσούρης	Ἰωάν. Βαβανάκος
Σωκρ. Ἄν. Καβαλλιεράτος	Ἰωάν. Πατσουράκος
Θεόδ. Κοντομίχαλος Ν	Χρ. Πετρέας Ν
Λεων. Ἐμπειρῖκος Ν	Πέτρος Μαυρομιχάλης
Σταμ. Βαφειαδάκης Ν	Ἰωάν. Φουρίδης Ο
Δημ. Μάνθος	Ἀναστ. Ἀβέρωφ

Ἰωάν. Χρυσοβελόνης Ν	Θεμ. Κουτσομητόπουλος Ν
Δημ. Οἰκονόμου Ο	Γεώρ. Σπηλιόπουλος
Μιλτ. Μπουρίδης	Κωνστ. Τριγγέτας Ν
Νικ. Γεωργιάδης Ν	Γεώρ. Ῥάλλης
Ἀγαμέμνων Σλῆμαν Ν	Γεώργ. Μποῦτος
Δημ. Κυκιάδης Ν	Ἰωάν. Κυρτάκης Ν
Γεώρ. Τσαξίρης Ν	Φώτ. Βακαλόπουλος Ν
Γεώρ. Σχινᾶς Ο	Ἀθ. Παπαχελᾶς
Γεώρ. Δρίβας Ν	Μαν. Παπιλῆς
Ἀλέξ. Κασσαβέτης Ν	Παν. Μερλόπουλος Ν
Κωνστ. Χρυσοχοΐδης Ν	Δ. Ἀναστασόπουλος Ν
Γεώρ. Βλάχος Ν	Ἰωάν. Λεωνίδας
Πελ. Ἀγγελίδης Ν	Πέτρος Γκίνης
Κωνστ. Γιαννακόπουλος Ν	Ἀλέξ. Διομήδης Ν
Φίλ Ζαρζάμπας Ν	Ἀνδρ. Ἀναργύρου Ν
Χ. Μωραΐτης	Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς Ν
Νικ. Παπαϊωάννου	Ἀλέξ. Παπαποστόλου
Μιχ. Φωτιάδης	Δημ. Θεοδοσόπουλος
Βασίλ. Σηλυβρίδης Ν	Παυσ. Ζωγλοπίτης
Περ. Ἀποστολίδης Ν	Γεώρ. Ζούκας
Λεων. Ἀναγνώστου	Κωνστ. Σταμούλης Ν
Κωνστ. Ζησόπουλος Ν	Ἰωάν. Κοττίκας
Χ. Δικαῖος Ν	Βασίλ. Γρίβας
Σ. Ντολιόπουλος Ν	Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος Ν
Παν. Φλέσσας Ν	Ν. Γαρδικιώτης Ο
Η. Κασίμης Ο	Δημ. Μπούσδρας
Ν. Παπαλέξης Ν	Γεώργιος Τάγιας Ν
Δημ. Κάβουρας Ν	Κωνστ. Παπακυρίτσης Ο
Μ. Δαζέας Ο	Χρ. Καρᾶς
Α. Πετρομανιάτης ἀρν.	Α. Θανόπουλος Ν
Ἀθ. Περρωτής	Νικ. Γιουβρῆς Ο
Η. Ἰατρόπουλος Ν	Γεώργ Καθάργιος
Π. Καράπαυλος	Χγ. Βλάτσιος
Ἀδρ. Κοκκέβης Ν	Δημ. Κουκουλέτσος ἀρν.
Εὐστ. Μπαρδόπουλος	Γεώρ. Σπυρόπουλος Ο
Γεώργ. Κορομηλᾶς Ν	Ἀλέξ.Γιαννουσίου Τάκης
Δημ. Κανελλόπουλος Ν	Γεώργ. Ῥάμμος
Ἀθ. Λίλιανὸς Ν	Εὐθ. Μαντόπουλος Ν
Ἀντ. Ζησιμόπουλος Ν	Λάμπρος Περιστέρης

Θεμ. Ῥαφαλιᾶς	Ἰωάν. Γιδογιάννος . . . . .
Κυρ. Κυριαζόπουλος . . . . . Ν	Νικ. Πολιτόπουλος . . . . . Ν
Ἰωάν. Θ. Κουντουριώτης . . .	Κωνστ. Περιβολιώτης . . . . .
Παναγ. Βερβενιώτης	Ἰωάν. Γιαμαρέλος . . . . . Ν
Γεώργ. Καλλίτσης	Ἀνδρ. Μαρλᾶς . . . . . Ν
Ἰωάν. Μᾶνος . . . . . Ν	Δημ. Δεδούσης . . . . .
Σπυρ. Ματσούκας	Γεώργ. Σιγγούρης . . . . . ἀρν.
Ῥήγας Χατζηρρήγας	Στέρ. Σουμαρίπας . . . . .
Ι. Παπαλουκᾶς	Κωνστ. Δημοκωστούλας . . .
Ἰωάν. Τσιριμῶκος . . . . . Ν	Ἰωάν. Γραμματίκας . . . . .
Μιλτ. Σακελλαρίου	Ἡρ. Βελλόπουλος . . . . .
Κ. Λιδωρίκης . . . . . Ν	Ἀθ. Χρηστίδης . . . . . Ν
Θεμ. Παπαϊωάννου . . . . Ν	Γεώργιος Ἠὼπ . . . . .
Ν. Ξηρός	Δημ. Βρατσάνος . . . . .
Νικ. Φραγκίστας	Ἐμμ. Παγκάρας . . . . . Ν

Ἑπομένως τὸ ἄρθρον 82 ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἔξῆς.

Ἄρθρον 82.

Εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀνήκουσιν ἰδίως :

α') Ἡ ἐπεξεργασία τῶν προτάσεων νόμων καὶ τῶν κανονιστικῶν Διαταγμάτων.

β') Ἡ ἐκδίκασις τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὑποβαλλομένων αὐτῷ διαφορῶν ἀμφισβητουμένου διοικητοῦ.

γ') Ἡ κατ' αἴτησιν ἀκύρωσις διὰ παράβασιν νόμου τῶν πράξεων τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ νόμῳ ὁριζόμενα.

δ') Ἡ ἀνωτέρα πειθαρχικὴ δικαιοδοσία ἐπὶ τῶν ἀπολαυόντων μονιμότητος ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως κατὰ τοὺς περὶ τούτου νόμους.

Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἐδαφίων β', γ' καὶ δ' ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 92 καὶ 93 τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Βουλὴ προβαίνει ἤδη εἰς ἐπιψήφισιν τῶν ἑπομένων ἄρθρων.

Ἀναγινώσκεται τὸ ἄρθρον 83, κατὰ τὸ προσχέδιον τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ὑπάρχει προπολογία τοῦ κ. Πετρέα, ἥτις ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως. ἔχουσα οὕτω.

Κ. Πετρέα, ἥτις ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως. ἔχουσα οὕτω.

Ἄρθρον 83 καὶ ἑπόμενα. «Καθίσταται Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας συνεδριάζον ἐν Ἀθήναις.

»Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας σύγκειται ἐκ μελῶν ἐκλεγομένων καθ' ὃν τρόπον καὶ οἱ Βουλευταί, ἐν ἑξ ἑκάστου Νομοῦ. Ἵνα ἐκλεχθῇ τις μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ποέπει νὰ ἦ πολίτης Ἕλλην, ἐγκατεστημένος ἐν Ἑλλάδι, νὰ ἀπολαμβάνη τὰ ἀστικὰ καὶ πολιτικὰ αὐτοῦ δικαιώματα· νὰ ἔχῃ συμπεπληρωμένον τὸ 40 ἔτος τῆς ἡλικίας του· νὰ εἶναι ἐπιστήμων, φέρων δίπλωμα Πανεπιστημίου, καὶ δεκαετῆ τοὐλάχιστον ὑπηρεσίαν δικηγορικήν, δικαστικήν, στρατιωτικήν, διοικητικήν, οἰκονομικήν, Βουλευτικὴν ἢ Ὑπουργοῦ, ἢ Πρέσβεως, ἢ Καθηγητοῦ Γυμνασίου, ἢ Πανεπιστημίου. Ἂν τις διετέλεσεν εἰς πλείονας τῶν ἀναφερομένων ὑπηρεσιῶν τὸ χρονικὸν διάστημα ἑκάστης ὑπηρεσίας συναριθμεῖται, ἵνα συμπληρωθῇ ὁ χρόνος τῆς δεκαετίας. Οἱ Βασιλόπαιδες καὶ ὁ τοῦ θρόνου διάδοχος δὲν δύνανται νὰ ἐκλεχθῶσι μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

»Ὁ ἅπαξ ἐκλεχθεὶς μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, δὲν δύναται νὰ ἐκλεχθῇ αὖθις πρὶν ἢ συμπληρωθῇ δεκαετία ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς δεκαετίας, δι' ἣν ἐξελέγη.

»Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας συνέρχεται τακτικῶς τὴν 1 7]βρίου ἑκάστου ἔτους. Ἡ διάρκεια τῆς συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶναι μακροτέρα τῶν δύο μηνῶν. Δύναται νὰ συγκαλέσῃ αὐτὸ ὁ Βασιλεὺς καὶ εἰς ἔκτακτον σύνοδον, ἥτις δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ πλέον τοῦ μηνός.

»Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας συνεδριάζει καὶ διασκέπτεται μυστικῶς, παρόντων τοὐλάχιστον τῶν τριῶν τετάρτων τῶν μελῶν αὐτοῦ· προεδρεύει ὁ πρεσβύτερος καὶ τοῦτον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ μετ' αὐτὸν καθ' ἡλικίαν πρεσβύτερος, χρέη δὲ Γραμματέως ἐκπληροῖ ὁ νεώτερος. Ἀπόφασις αὐτοῦ ἔχει κῦρος, ἐὰν δέκα τοὐλάχιστον μέλη ψηφίσωσιν ὑπὲρ τῆς προτάσεως, δι' ἣν ἡ ἀπόφασις.

»Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ὑποβάλλει προτάσεις περὶ διορισμοῦ καὶ παύσεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν.

»Τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας πρὸς διορισμὸν ἢ παῦσιν

δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρέτου ὑποδεικνύει τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Τὸ διορισθησόμενον ὅμως πρόσωπον ὑποδεικνύει τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

»Οὐδεὶς ὑπάλληλος ἢ ὑπηρέτης παύεται ἄνευ αἰτιολογημένης ἐκθέσεως φερούσης τὰς ὑπογραφάς, διὰ μὲν τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διὰ δὲ τοὺς δημοσίους ὑπηρέτας, τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ».

«Τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ ἢ ἀπολύσεως οἱουδήποτε δημοσίου ὑπαλλήλου, ἢ ὑπηρέτου, προσυπογράφεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

«Ἕνεκα ἐπειγούσης ἀνάγκης, ἂν δὲν συνεδριάζῃ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἐπιτρέπεται ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις δημοσίου ὑπαλλήλου ἐκ τῶν μὴ ἰσοβίων, ἢ δημοσίου ὑπηρέτου, δι' αἰτιολογημένης ἐκθέσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, προσυπογράφοντος τὸ περὶ προσωρινῆς ἀπολύσεως Βασ. Διάταγμα τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ἀλλὰ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὀφείλει τάχιστα, ἅμα συνέλθῃ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, νὰ ὑποβάλῃ τὸ τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως Β. Δ. καὶ τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὅπερ, ἂν ἐγκρίνῃ, προτείνει ὁριστικῶς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ προσωρινῶς ἀπολυθέντος, ἂν δὲ δὲν εὕρῃ δεδικαιολογημένην τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, προτείνει τὴν ἀκύρωσιν τοῦ Β. Δ. καὶ ὁ ἀδίκως παυθεὶς ὑπάλληλος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ ἀπολαμβάνει πλήρη τὸν μισθόν του, δι' ὃν χρόνον ἐπαύθη προσωρινῶς, ὁ δ' εἰς τὴν θέσιν τοῦ προσωρινῶς ἀπολυθέντος καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὖθις ἐπανελθόντος ὑπαλλήλου διορισθεὶς ὑπάλληλος ἀπολύεται ἄνευ ἄλλης δικαιολογίας, χωρὶς νὰ ἔχῃ δικαίωμα ἀπολήψεως μισθοῦ ἢ ἄλλης τινὸς ἀποζημιώσεως παρὰ τοῦ Δημοσίου. Τούτῳ τῷ λόγῳ δὲν λαμβάνει τὸν μισθόν του πρὶν ἢ ὁριστικῶς ἐγκριθῇ ὁ διορισμὸς αὐτοῦ. Ἔχει δὲ δικαίωμα ἀποζημιώσεως μόνον κατὰ τῶν προκαλεσάντων τὸν διορισμὸν αὐτοῦ μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

»Τὰ μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὰ προκαλέσαντα παράνομον προσωρινὴν παῦσιν ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρέτου ὡς καὶ τὸν παράνομον διορισμὸν εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀπολυθέντος, καταδιώκονται, ἐγκλήσει τοῦ ἀπολυθέντος, ἢ καὶ

ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπὶ παραβάσει καθήκοντος κατὰ τὸν περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν Νόμον.

«Ἕκαστον μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας λαμβάνει ὡς ἀποζημίωσιν δραχ. 600 κατὰ μῆνα, διά τε τὰς τακτικὰς καὶ τὰς ἐκτάκτους συνόδους αὐτοῦ».

«Τὰ ἔργα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἰσὶν ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ τοῦ Ὑπουργοῦ, τοῦ Βουλευτοῦ, τοῦ Στρατιωτικοῦ, Δικαστικοῦ, Διοικητικοῦ, Οἰκονομικοῦ Ὑπαλλήλου Δημάρχου, Πρέσβεως καὶ ἐν γένει παντὸς ἄλλου ἐμμίσθου δημοσίου ὑπαλλήλου».

Ἀποσύρεται ἐπίσης ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογία τῶν ἐξ ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν, ἔχουσα οὕτω·

«Καθίσταται σῶμα συμβουλευτικὸν καὶ διοικητικὸν ὀνομαζόμενον «Συμβούλιον Ἐπικρατείας» ἐδρεῦον ἐν Ἀθήναις καὶ ἔργον ἔχον ; α') τὴν παρασκευὴν καὶ βάσανον τῶν νομοσχεδίων, καὶ τῶν νομοθετικῶν ἢ τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου ἐκδιδομένων διαταγμάτων· β') τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὑπαχθησομένων αὐτῷ διαφορῶν τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, καὶ γ') τὴν ἄσκησιν τῆς ἀνωτάτης πειθαρχικῆς δικαιοδοσίας ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας περὶ τούτου διατάξεις τῶν ἐκδοθησομένων νόμων».

Γίνεται εἶτα δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 83 τοῦ Συντάγματος, ὡς τοῦτο διετυπώθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 83.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὁρίζει τὰς προτάσεις νόμων, ὧν ἡ ἐπεξεργασία ἀνατίθεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας πρὶν ἢ εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν Βουλήν. Ἡ Βουλὴ δύναται νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας τὰς εἰς αὐτὴν ὑποβαλλομένας προτάσεις.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους οὐδέποτε παραπέμπεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀποσύρεται ἀκολούθως ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 84 τροπολογία τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ βουλευτῶν, ἔχουσα ὡς ἐξῆς·

Ἄρθρον 84.

«Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀνατίθεται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἡ παρασκευὴ ἢ βάσανος τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσαχθησομένων εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχεδίων. Τὰ μὴ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἐπεξειργασμένα κυβερνητικὰ νομοσχέδια, ὡς καὶ αἱ παρὰ Βουλευτῶν ὑποβαλλόμεναι προτάσεις νόμων, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπιψήφισιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, παραπέμπονται ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ ταύτης εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ὡσαύτως ἡ Βουλὴ δύναται νὰ παραπέμπῃ ἐκ νέου εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς τροπολογηθέντα νομοσχέδια.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας λαβὸν τὰ ὡς εἴρηται διαβιβασθέντα εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς νομοσχέδια, θέλει μελετᾷ τὰς διατάξεις αὐτῶν καὶ διαβιβάζει τὴν ἐφ' ἑκάστης τούτων γνώμην του εἰς τὴν Βουλὴν διὰ λεπτομεροῦς ἐκθέσεως ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν. Κατ' ἐξαίρεσιν ἐν κατεπειγούσαις περιστάσεσιν δύναται ἡ Βουλὴ νὰ συντέμνῃ τὴν προθεσμίαν μέχρι τριῶν ἡμερῶν.

Ἐὰν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπὶ τῶν διατάξεων νομοσχεδίου τινὸς γνώμην του ἐντὸς τῆς εἰρημένης προθεσμίας, ἡ Βουλὴ προβαίνει καὶ ἄνευ ταύτης εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησιν καὶ ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου».

Ἄρθρον 84 δίς.

«Οὐδὲν Βασιλικὸν Διάταγμα κατὰ νομοθετικὴν ἐντολὴν ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου ἐκδίδεται, ἂν μὴ προηγουμένως προκληθῇ ἐπὶ τούτου ὑπὸ του ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἥτις ὅμως δὲν εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν.

Ὁ Ὑπουργός, προκαλῶν τὴν γνώμην τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τάσσει αὐτῷ πρὸς τοῦτο προθεσμίαν τοὐλάχιστον ὀκτὼ ἡμερῶν, εἰς κατεπειγούσας δὲ περιστάσεις τοὐλάχιστον τριῶν. Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας ταύτης, τὸ Διάταγμα ἐκδίδεται καὶ ἄνευ τῆς γνώμης του Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας».

Γίνεται εἶτα δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 84, ὡς

διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς, ἔχον ὡς ἑξῆς·

Ἄρθρον 84.

Τὰ κανονιστικὰ Διατάγματα ἐκδίδονται μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀποφαινομένου ἐντὸς ἀναλόγου προθεσμίας τασσομένης ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ἧς παρερχομένης ἀπράκτου, ἐκδίδεται τὸ Διάταγμα καὶ ἄνευ γνωμοδοτήσεως.

Ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν.

Λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις, ὥρᾳ 2.15' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στράτος

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Χριστόπουλος
Θ. Γρηγορίου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΗ'

Τῆς 2 Μαΐου 1911.

Ὥρᾳ 10. 35' π. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὑρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παόντων 184 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Ἡ Ἀργυρὼ Ἀναγνωστοπούλου κάτοικος Σουρπάνι τῆς Καλιφωνίας παραπονεῖται διὰ παρανομίαν τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμάρχου. 3) Οἱ κάτοικοι Γιαννιτσοῦς τοῦ δήμου Μακρακώμης ζητοῦσιν ὅπως διαταχθῇ ἡ ἐγκατάστασις τοῦ τηλεφώνου, ἡ ὁποία ἔχει διαταχθῇ πρὸ πολλοῦ. 2) Διάφοροι κάτοικοι Μελιγαλᾶ παρακαλοῦσιν ὅπως ληφθῇ μέτρον διὰ τοὺς κλητῆρας. 3) Οἱ κάτοικοι Εὐρωπούλου τοῦ δήμου Ποταμογειτόνων τῆς Κερκύρας ζητοῦσιν ἐπιψήφισιν τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Ζαβιτσάνου ὑποβληθέντος νομοσχεδίου.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν.
τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου
(Ἀναφοραί).

Πρόεδρος. Πρῶτος ἔχει τὸν λόγον ὁ κ. Θ. Παπαϊω-

άννου έπὶ ἀναφορᾶς τῶν γαλακτοπωλῶν Ἀθηνῶν.

Θ. Παπαϊωάννου. Ὑποστηρίζων τὴν ἀναφορὰν τῶν γαλακτοπωλῶν Ἀθηνῶν φρονεῖ ὅτι ἔχει ἀνάγκην μεταρρυθμίσεως ὁ νόμος περὶ Κυριακῆς ἀργίας ὅσον ἀφορᾷ τὰ γαλακτοπωλεῖα, τὰ ὁποῖα παρέχουν τὴν ἀθωοτέραν τροφήν, ἐνῷ ἄλλα καταστήματα παρέχοντα ἐπιβλαβεστάτας τροφὰς παραμένουσιν ἀνοικτά. Παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν σύστασίν του ταύτην.

Α. Χρηστίδης. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς καὶ παριστᾷ τὰς ζημίας, τὰς ὁποίας ὑφίστανται οἱ γαλακτοπῶλαι λόγῳ τοῦ κλεισίματος τῶν καταστημάτων αὐτῶν.

Ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς ὁμιλοῦσιν οἱ κ.κ. **Δ. Καλόδης** καὶ **Α. Πετρόπουλος**.

Ὁ κ. **Θ. Παπαϊωάννου** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἄρθρου 2 ἐδάφ. 7 τοῦ νόμου ,ΓΧΙΣ' τῆς 11 Μαρτίου 1910». Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ.

Ὁ κ. **Λ. Κογεβίνας** παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἁλιέων Λευκάδος διότι ὁ ἀρμόδιος Λιμενάρχης ἔλαβε τὰ κατάλληλα μέτρα.

Ἐπίσης ὁ κ. **Ν. Δελλακοβίας** παραιτεῖται τῆς ὁμιλίας του ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Δημάρχου Ναυπλίου ἀρθέντος τοῦ λόγου, δι' ὃν ὑπεβλήθη αὐτή.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Φλαμῆς, Γκλαβᾶς, Συριόπουλος, Μεϊντάνης, Μανωλίτσας, Παπακυρίτσης, Ραρτόπουλος καὶ Γόντικας ζητοῦσι τὴν πρόταξιν τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 59 ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Ἀνδραβίδας ἐξαιτουμένων τὴν ἀναστολὴν τῆς εἰσπράξεως φόρων.

Ἡ **Βουλὴ** ἐρωτωμένη ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου** ἀπορρίπτει δι' ἀναστάσεως τὴν πρόταξιν τῆς ἀναφορᾶς.

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ἀμαξοκαρραγωγέων Ἀθηνῶν λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Ε. Κυπριώλος**. Παρακαλῶ θερμότατα, λέγει, τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν ἵνα λάβῃ σπουδαίως ὑπ' ὄψει τὴν ἀναφορὰν τῶν ἀμαξοκαρραγωγέων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων δι' ἧς αἰτοῦνται, ἐπικαλούμενοι τὴν ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν ἐκ τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος, ὡς μὴ ἐργαζομένων πλέον, ἢ τοὐλάχιστον τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου εἰς τὸ

ἐλάχιστον δηλ. εἰς δραχμὰς 10 κατ' ἐπαγγελματίαν ἀνεξαρτήτως ἐὰν τὸ ἀμάξιον ᾖ δίτροχον ἢ τετράτροχον.

Ὄντως οἱ ἐπαγγελματίαι οὗτοι στεροῦνται τέλεον ἐργασίας ἀφ' ὅτου πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας ἐγένετο ἐν Ἀττικῇ, ἐπ' ἀγαθῷ πάντοτε τοῦ τόπου καὶ τῶν κατοίκων. Εἶναι μοιραῖον, κ. Ὑπουργέ αἱ ἐπιτελούμεναι πρόοδοι καὶ εὐπορίαι εἴτε ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, εἴτε ἐν τῇ τέχνῃ, εἴτε ἐν τῇ βιομηχανίᾳ νὰ ἀπηχῶσι δυσμενῶς ἐπὶ ὡρισμένης τάξεως ἐπαγγελματιῶν καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶνε τὸ Σωματεῖον, τὸ ὄντως λαμπρὸν καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἄξιον τιμῆς τῶν ἀμαξοκαραγωγέων. Διότι τὰ ἀγώγια, ἅτινα ἄλλοτε εἶχον διὰ τὴν μεταφορὰν ἐμπορευμάτων, προϊόντων καὶ παντὸς εἴδους χρειωδῶν, ὡς μετακομίσεως μούστου π.χ. σιτηρῶν, βάμβακος κτλ. εἰς Ἐλευσῖνα, Μέγαρα, Μάνδραν, Μεσόγεια χωρία Λαύριον, Θήβας, Λεβάδειαν ἐξέλειπον διὰ τοὺς ἀμαξοκαραγωγεῖς διότι τὴν μεταφορὰν ταύτην πραγματοποιοῦσι σήμερον οἱ σιδηρόδρομοι.

Εἰς τοσοῦτον δὲ περιῆλθον πενίας οἱ συμπολῖται ἡμῶν οὕτως ὥστε κατὰ τὸν μόλις πρό τινος λήξαντα σφοδρότατον χειμῶνα ἠναγκάσθησαν νὰ καύσωσι τὰ ἀμάξια αὐτῶν χρησιμοποιοῦντες τὴν ξυλείαν αὐτῶν πρὸς θέρμανσιν καὶ ἐπώλησαν τοὺς ἵππους αὐτῶν τὸ μὲν ὅπως ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας ἑαυτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των τὸ δὲ διότι δὲν εἶχον νὰ ἀγοράσωσι φορβήν.

Τὴν τοιαύτην ἀπέλπιδα κατάστασιν τῶν ἀμαξοκαρραγωγέων κατιδοῦσα ἡ πρὸ τῶν δύο ἀναθεωρητικῶν Βουλῶν ἁπλῇ Βουλὴ ηλάττωσε τὸν φόρον ἐπιτηδεύματος τῶν ἀμαξοκαρραγωγέων τῶν μὲν διτρόχων ἀπὸ δραχ. 37.80 εἰς 16 καὶ 30 λ. τῶν δὲ τετρατρόχων ἀπὸ δραχμὰς 41,50 εἰς 23,95

Ἀλλὰ καὶ τοῦτον τὸν φόρον ἀδυνατοῦσι νὰ πληρώσωσιν.

Παρακαλῶ ὅθεν τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν νὰ εἰσακούσῃ τὰς παρακλήσεις καὶ τὰ αἰτήματα τῶν ἀμαξοκαρραγωγέων, βέβαιος ὢν ὅτι οὕτω πράττων, πράττει ἔργον μεγίστης δικαιοσύνης καὶ ὑψίστης φιλανθρωπίας.

Συνηγοροῦσιν ἐπίσης οἱ κ. κ. **Θ. Πετμεζᾶς, Ι. Μαμάης, Σ. Θεοδωροπουλος** καὶ **Δ. Θεοδωρίδης**

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Λέγει ὅτι μετὰ τὴν ἐλάττωσιν τῶν φόρων τὴν γενομένην πρὸ ἑνὸς ἔτους θὰ ἦτο δύσκολον νὰ γίνῃ καὶ νέα τοιαύτη, ἐν τούτοις τὸ

Ὑπουργεῖον θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ παράπονα ταῦτα τὰ ὁποῖα προέρχονται ἐκ τινων καρραγωγέων.

Θ. Πετμεζᾶς ἀπαντᾷ ὅτι ἡ ἀναφορὰ προέρχεται ἐκ τοῦ Συνδέσμου τῶν ἀμαξοκαρραγωγέων, ὅτι δὲ ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ δὲν εἶνε σύμφωνος πρὸς τὸ οἰκονομικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, ἀφοῦ πρόκειται περὶ φορολογίας τάξεως, ἥτις μόλις τὸν ἄρτον αὐτῆς κατορθώνει νὰ κερδίζῃ.

Οἱ κ.κ. **Γ. Ηολίτης** καὶ **Χ. Βοζίκης** ὑποστηρίζουσιν ἀναφορὰν τῶν ἐμπόρων Πειραιῶς καὶ ἰδίως τῶν σιτεμπόρων, οἱ ὁποῖοι ὑφίστανται πολλὰς ζημίας λόγῳ τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ τελωνείου.

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι πράγματι ὑπῆρξεν ἀδικαιολόγητος ἡ μέχρι τοῦδε ἀμέλεια τοῦ δημοσίου, ὅτι δὲ ἤδη θέλει διορθωθῇ ἡ κατάστασις.

Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Πύργου τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. **Δ. Ηολυζωγόπουλος**, ὅστις παρακαλεῖ ὅπως ἐπιτραπῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐκβάθυνσις τοῦ λιμένος Κατακώλου, ἀφοῦ οὐδὲν πρόκειται νὰ δαπανήσῃ τὸ Κράτος.

Ηελ. Ηαιόπουλος. Παριστᾷ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τοῦ λιμένος Κατακώλου, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἀπειλεῖται νὰ σταματήσῃ οὐ μόνον τὸ ἐμπόριον τῆς σταφίδος τὸ ὁποῖον κατὰ μέγα μέρος ἐνεργεῖται διὰ τοῦ λιμένος Κατακώλου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ συγκοινωνία, ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν διαμαρτυριῶν τῶν ἀτμοπλοϊκῶν ἑταιρειῶν αἵτινες θὰ παύσουν ἕνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς νὰ προσεγγίζουν ἐκεῖ. Ἐπικρίνει τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ συνιστᾷ ὅπως χάριν κοινωνικοῦ συμφέροντος καὶ χάριν τοῦ ἐμπορίου λάβῃ τὴν προσήκουσαν μέριμναν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐκβαθύνσεως τοῦ λιμένος ὅπως ὑποδεικνύει ὅ τε Ἐμπορικὸς Σύλλογος Πύργου καὶ ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ Κατακώλου, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μέσων χάριν τῆς ἐπειγούσης ἀνάγκης. Ὑποδεικνύει ὅτι πρέπει νὰ μελετηθῇ καὶ ἡ ριζικὴ θεραπεία τοῦ λιμένος τούτου ὑπὲρ οὗ ἐδαπανήθησαν πλέον τῶν 14 ἑκατομμυρίων δραχ.

Ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς ὁμιλοῦσι συνηγοροῦντες οἱ κ.κ. **Δ. Γκλαβᾶς, Α. Φλαμπῆς, Δ. Ηαπακυριακόπουλος καὶ Δ. Κλάδης.**

Δ. Κάββουρας ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν Συλλόγων Νησίου περὶ καταχρήσεων λαβουσῶν χώραν εἰς τὰ λιμενοϋδραυλικὰ ἔργα Ηαμίσου καὶ τῶν ὁποίων ἐπελήφθη ἤδη ἡ δικαστικὴ ἀρχή. Ἐρωτᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἧς τὴν ἐπέμβασιν ἐπικαλεῖται, διότι ὁ μηχανικὸς τῶν ἔργων εὑρίσκετο συνέταιρος μετὰ τοῦ ἐργολάβου, καὶ ζητεῖ ὅπως παραπεμφθῇ εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον ἡ δικογραφία τῆς αἰτήσεως ἀποζημιώσεως 200 χιλ. δρ., ἣν ἤγειρεν ὁ μηχανικός, ἵνα τοῦτο ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ συσταθησομένου διαιτητικοῦ δικαστηρίου.

Ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς ὁμιλοῦσι συνηγοροῦντες οἱ κ.κ. **Α. Περρωτὴς. Β. Βικελόπουλος** καὶ **Α. Πετρομανιάτης.**

Σ. Σῆμος ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Βρεσταινίτσης, ζητῶν τὴν ἀναγραφὴν πιστώσεως ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ πρὸς βοήθειαν αὐτῶν.

Διαγράφονται εἶτα αἱ ὑπ' ἀριθμὸν 10, 11, 12 καὶ 13 ἀναφοραί, τοῦ δήμου Μηλιταίων, τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου Ἀμφιπαγιτῶν, τῶν λεμβούχων Κερκύρας, τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Καρδίτσης περὶ παροχῆς δωρεὰν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Γ. Τσάξιος. Ὑποβάλλει πρότασιν περὶ δωρεᾶς μαρμάρων διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος ἐν Παρισίοις εἰς τὸν Jean Moreas.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Διαβεβαιοῖ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει σπεύσει ὅπως ἀποστείλῃ τὸ καλλίτερον μάρμαρον, προκειμένου περὶ ποιητικῆς κορυφῆς, ὅπως ὁ Jean Moreas.

Διαγράφονται εἶτα αἱ ὑπ' ἀριθ. 15 καὶ 16 ἀναφοραί, Α. Παπαγιαννοπούλου καὶ Χ. Διδάχου περὶ ἱδρύσεως Γεωργ. Τραπέζης καὶ ἡ τῶν δημοτῶν Τευθρώνης.

Ι. Μαμάης. Ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν ἰδιοκτητῶν οἰκιῶν Ἀθηνῶν.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἔλαβον τὴν ἀναφορὰν καὶ θὰ ἐνεργήσω τὰ δέοντα.

Ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς συνηγορεῖ ὁ **κ. Φ. Νέγρης.**

Διαγράφεται ἡ ὑπ' ἀριθ. 19 ἀναφορὰ Ι. Θεοδωρακάκου Εἰρηνοδίκου Χαλκίδος.

Δ. Γκλαβᾶς. Συνηγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἐφημερίδος «Πρόοδος» Κ. Ζάκα.

Ν. Γόντικας. Ζητεῖ ταχίστην ὑποβολὴν τοῦ περὶ τύπου νόμου.

Πεθ. Ἰωαννόπουλος. Τόσον ἡ «Πρόοδος» ὅσ διευθυντὴς τυγχάνει ὁ κ. Ζάκκας, ὅσον καὶ ἡ «Πατρὶς» αἱ ὁποῖαι ἐκδίδονται ἐν Ἠλείᾳ ἐξυπηρετοῦν κοινωνικὴν ἀνάγκην, καὶ διαφωτίζουν τὸ κοινόν, ἀλλὰ ὁσάκις τολμήσουν νὰ ἐπικρίνουν πράξεις ὑπαλλήλων καὶ ἀναφέρουν καὶ ἀναγράψουν τι χρονογραφικῶς, ὡς ὀφείλουν, διατρέχουν τὸν κίνδυνον Ποινικῆς καταδιώξεως. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἶνε ἐν γνώσει τοῦ διωγμοῦ τούτου, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἄρσιν τῶν παρατηρουμένων ἀτόπων.

Οἱ κ. κ. **Ι. Κουρκουμελέας** καὶ **Α. Τριγώνης** συνιστῶσιν ἀναφορὰν τῶν ἱερέων Παραχελωΐτιδος, περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ ἐνοριῶν νόμου.

Δ. Γκιωνάκης. Ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ν. Ὑόρκης, περὶ ἱδρύσεως αὐτόθι ἐπισκοπῆς.

Συνηγοροῦσιν οἱ κ.κ. **Ι. Πατσόπουλος** καὶ **Θ. Κουτούπης**, ὅστις συνιστᾷ καὶ τὴν ἵδρυσιν σχολείων πρὸς διατήρησιν τοῦ Ἑθνισμοῦ.

Διαγράφονται αἱ ὑπ' ἀριθ. 23 καὶ 26 ἀναφοραὶ τῶν δημοτῶν Κρανιῶνος, τῶν γονέων Ἀμφίσσης.

Α. Σακελλαρίου συνηγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Βρανεζίου τοῦ δήμου Ὀρχομενίων, παραπονουμένων ὅτι ἡ Ἑταιρεία τῆς Κωπαΐδος παρέβη τὰς συμβάσεις.

Θ. Ἡ τριζᾶς ζητεῖ τὴν ἐπέμβασιν τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τῆς Ἑταιρείας, ἥτις καταπιέζει τοὺς χωρικούς, παραβαίνουσα τὴν ὑπάρχουσαν σύμβασιν.

Διαγράφονται εἶτα αἱ ἀναφοραὶ τῶν καταδίκων Σπάρτης, τῶν κατοίκων Καρδιτσομαγούλας, διαφόρων πολιτῶν διὰ τοὺς κρατουμένους τροχοδρομικοὺς ὑπαλλήλους.

Α. Βούτσης συνηγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς τῶν ἱερέων τοῦ Καστωρίου τῆς Τανίας καὶ συνιστᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ ἐνοριῶν νόμου.

Οἱ κ. κ. Παπαναστασίου καὶ Γρηγορίου συμφωνοῦσιν.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι ἐπῆλθε μόνον ἀναστολὴ τοῦ νόμου καὶ ὅτι μικρὸν κατὰ μικρὸν θέλει ἐφαρμοσθῆ οὗτος.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μέρμιγκας** ὑποβάλλει τροπολογίαν

ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ Ἐθν. Πανεπιστημίου, ἥτις θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Ὁ κ. **Δ. Ποϊαζόπουλος** συνηγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Μπουζνετῆ.

Ὁ κ. **Π. Ἀφεντουλίνος** ὑποστηρίζει τὴν ἀναφορὰν τοῦ Προέδρου Δικηγορικοῦ Συλλόγου Κορίνθου περὶ συμπληρώσεως τῆς ἐκεῖ Εἰσαγγελικῆς Ἕδρας.

Διαγράφεται ἡ ἀναφορὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Κορίνθου.

Π. Ἀποστολίδης ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν ἐποίκων ὁμογενῶν Ῥιζομύλου, θεωρεῖ περιττὸν νὰ λάβῃ τὸν λόγον, ἀφοῦ ἐδηλώθη ἤδη ὅτι θέλει προσαχθῆ νομοσχέδιον, προνοοῦν περὶ ἀγορᾶς γαιῶν πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν μὴ τυχόντων κλήρου.

Διαγράφεται ἡ ἀναφορὰ τῶν ἐποίκων ὁμογενῶν τοῦ χωρίου Ῥιζομύλου.

Ἡ ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Ἀμαλιάδος περὶ διακανονισμοῦ τῶν χρεῶν ὡς καὶ ἡ τῶν δήμων Ὀλυμπίων καὶ Ὠλένης παραπέμπονται εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν.

Π. Ἀποστολίδης. Ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν πρόσφύγων Στενημαχητῶν ὡς καὶ ἑτέραν τοιαύτην τῶν κατοίκων Βόλου, περὶ ἡμερησίας σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας.

Οἱ κ.κ. **Βούτσης, Γρηγορίου** καὶ **Παπαναστασίου** συνιστῶσιν ἀναφορὰν τοῦ Τεχνικοῦ Συνδέσμου, ζητοῦντος ὅπως ἀναγραφῇ ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ ὑπὲρ αὐτοῦ βοήθημα.

Διαγράφονται αἱ ἀναφοραί, τῶν Βουλευτῶν Κερκύρας καὶ τῶν καταδίκων Καρπενησίου.

Π. Ἀφεντουλίνος. Ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν χωρικῶν τοῦ δήμου Κορινθίων, ζητούντων ἀναστολὴν εἰσπράξεως φόρων.

Διαγράφονται εἶτα αἱ ἀναφοραί, τοῦ Κτηματικοῦ Συλλόγου Μηλεῶν ἡ «Δήμητρα, τοῦ πρώην Γυμνασιάρχου Β. Ψιλάκη, τῶν χωρικῶν Δαμαρίου, τῶν ἰδίων περὶ τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας τοῦ Δήμου Ταφίων, κατοίκων Ἀμαλιάδος, τῶν ἀμπελοκτημόνων Καζακλάρ, τῶν κατοίκων τοῦ δήμου Σαμαΐων, τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βελανιδιᾶς.

Ν. Ραβδικιώτης. Συνηγορεῖ ὑπὲρ ἀναφορᾶς τῶν Κουτσοφλιανιτῶν διότι παρελθούσης δεκαετίας ἤδη δὲν κατωρθώθη εἰσέτι ἡ διανομὴ τῶν ἀγρῶν.

Διαγράφονται αἱ ἀναφοραί, πληρεξουσίου τῶν προσφύγων Ἀγχιαλιτῶν Α. Ράλλη, τῶν Ἐργολάβων Δημοσίων Ἔργων Μεσολογγίου, ἀναβάλλεται δὲ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς πολιτῶν Ἀθηναίων, ζητούντων ὅπως ληφθῶσι μέτρα κατὰ τῶν ἐφημερίδων τῶν δημοσιευόντων ἀνιέρους μεταρράσεις τῶν ἱερῶν Γραφῶν.

Δ. Γκλοβᾶς καὶ **Π. Ἀραβαντινὸς** ζητοῦσιν ἐπανόρθωσιν τοῦ γενομένου ἀδικήματος διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ β' ὑποθηκοφυλακίου Ἀθηνῶν.

Διαγράφεται εἶτα ἡ ὑπ' ἀριθ. 57 ἀναφορά, τῶν κτηματιῶν τοῦ δήμου Νηλείας.

Ὁ κ. Σ. **Θεοδωρόπουλος** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῆς Αἰκατερίνης Κορωναίου, παραπονουμένης ὅτι ὁ σύζυγός της διατελεῖ ἐπὶ 22 μῆνας ὑπόδικος.

Α. Φλαμπᾶς ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Ἀνδραβίδας ἐξαιτουμένων ἀναστολὴν τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων καὶ παρακαλεῖ ὅπως τὸ Ὑπουργεῖον ἀναστείλῃ τὴν καταδίωξιν μέχρι τοῦ προσεχοῦς Αὐγούστου.

Εὐαγ. Γαρουφαλιᾶς: Ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ, παρακαλῶ, νά μοι ἐπιτρέψητε. Δὲν ἔχω παρὰ νὰ εἴπω δύο λέξεις τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἀφορᾷ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Προεδρείου τῆς Βουλῆς καὶ σᾶς ἐπιβάλλεται νὰ μὲ ἀκούσητε.

Πρόεδρος. Εἶμαι φύλαξ τῆς ἀξιοπρεπείας μου καλλίτερον παντὸς ἄλλου.

Εὐαγ. Γαρουφαλιᾶς. Οἱ Ἕλληνες πολῖται ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἤδη βλέπομεν τὸ δικαίωμα αὐτὸ καταδολιευόμενον καὶ αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἔρχεται νὰ ἐμπαίξῃ τὸν λαόν, διότι διαγράφετε ἀναφορὰς τῶν διαφόρων πολιτῶν.

(Ἐνταῦθα ὁ κ. Γρηγορίου διαμαρτύρεται, μὴ ἀκουόμενος ἐκ τῶν κωδωνοκρουσιῶν τοῦ κ. Προέδρου).

Πρόεδρος. Παρακαλῶ ἡσυχάσατε. Σᾶς ἀπαντῶ τὰ ἑξῆς: Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι ἐκ τοῦ Συντάγματος τηρεῖται εὐλαβέστατα, διότι ἡ ὑποβολὴ ἀναφορᾶς εἰς τὴν Βουλὴν δὲν συνεπάγεται ἀναγκαίως καὶ τὴν συζήτησίν της, ἐφ' ὅσον δὲν ζητεῖται ὁ λόγος ἐπ' αὐτῆς.

Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς. (Ἐπιχειρεῖ νὰ διακόψῃ).

Πρόεδρος. Ἡσυχάσατε παρακαλῶ.

Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς. Ἀπαντᾶτε πρὸς βουλευτὴν ὅπως πρέπει....

Πρόεδρος. Ἀπαντῶ πρὸς βουλευτὴν ὅπως πρέπει καὶ ὅμορον, τὸν ὁποῖον γνωρίζω πολὺ καλά. Ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν, αἱ ὁποῖαι ὑποβάλλονται εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς, τὸ Προεδρεῖον κρατεῖ αὐτὴν τὴν τάξιν: Τὰς παραπέμπει αὐτοστιγμεὶ εἰς τὰ ἁρμόδια Ὑπουργεῖα, διὰ νὰ λάβουν γνῶσιν οἱ κ. κ. Ὑπουργοί, ἐκτὸς ἂν ζητηθῇ ἐπ' αὐτῶν ὁ λόγος, ὅτε παραμένουσιν ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Βουλῆς μέχρις ἀναπτύξεως τῆς ἀναφορᾶς.

Σήμερον δὲ παρουσιάσθη τὸ ἑξῆς, ὅτι ἐπὶ τηλεγραφικῆς ἀναφορᾶς, πρὸ τριῶν μηνῶν ὑποβεβλημένης, μόλις σήμερον γίνεται ἀνάπτυξις, ἕνεκα τοῦ ὀγκώδους καταλόγου τῶν ἀναφορῶν, ἐφ' ὧν ἡ συζήτησις.

Κατὰ τὸν Κανονισμὸν δὲ μόνον οἱ ζητήσαντες τὸν λόγον δύνανται νὰ λάβωσιν αὐτόν, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ μὴ ζητήσαντες, ἐφ' ᾧ δὲν ἐνδιαφέρουσιν αἱ ἀναφοραὶ τὴν ὅλην Βουλήν, ἀλλὰ τοὺς ζητήσαντας τὸν λόγον καὶ τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργόν.

Ἀνεπτύχθησαν οὕτως ἀναφοραὶ καὶ ὑπεστηρίχθησαν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὅσοι δὲ δὲν προσῆλθον κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἡ ὁποία λέγει ρητῶς, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀναφορῶν θὰ γίνεται ἀπὸ τῆς 10 π.μ.—1 μ.μ., θὰ ἴδωσι τὰς ἀναφοράς των διαγεγραμμένας ἐν πλήρει νομιμότητι. Περὶ τῶν λοιπῶν καταγγελιῶν σας ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀδιαφορῶ καὶ διὰ τὰς καταγγελίας καὶ διὰ τοὺς καταγγέλλοντας.

Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς. Μέχρις αὐτοῦ εἶμαι σύμφωνος, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἀπαρτία, διαμαρτύρομαι ἐνώπιον ὅλου τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἔθνους. Πέντε βουλευταὶ εἴμεθα, δὲν εἶνε Βουλὴ αὐτή, εἶνε παρασυναγωγή.

Πρόεδρος. Θὰ ἡσυχάσητε:

Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς. Κύριοι, ἐπικαλοῦμαι τὸν λόγον τῆς τιμῆς σας, ἐὰν εἴμεθα περισσότεροι τῶν 15.

Πρόεδρος. Σιωπὴ παρακαλῶ, ὁ κ. Ἡλιόπουλος ἔχει τὸν λόγον.

Πελ. Ἡλιόπουλος. Κύριοι βουλευταί .....

Εὐάγ. Γαρουφαλιᾶς. Διαμαρτύρομαι .....

Πρόεδρος. Νὰ παύσητε διακόπτων. Σᾶς ἀνακαλῶ εἰς τὴν τάξιν.

(Ὁ κ. Γαρουφαλιᾶς ἐξακολουθεῖ φωνάζων, ἀλλ' αἱ κωδωνοκρουσίαι τοῦ κ. Προέδρου δὲν ἀφίνουν νὰ ἀκουσθῇ. Ὁ κ. Γρηγορίου λέγει τινά, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν κ. Γαρουφαλιᾶν).

Πρόεδρος. Ἡ ἀνάκλησις εἰς τὴν τάξιν θὰ ἀναγραφῇ εἰς τὰ πρακτικά.

(Ἀντεγκλήσεις ἀνταλλάσσονται μεταξὺ τῶν κ. κ. Γρηγορίου καὶ Γαρουφαλιᾶ ἐν μέσῳ κωδωνοκρουσιῶν.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ἡλιόπουλος ἔχει τὸν λόγον. Ἡσυχία παρακαλῶ.

Ηλ. Ἡλιόπουλος. Συνηγορεῖ διὰ μακρῶν ὑπὲρ τῆς αἰτήσεως τῶν κατοίκων Ἀνδραβίδας. Ἐπικρίνει τὴν μέχρι τοῦδε ἀδράνειαν καὶ ἀδιαφορίαν τῶν Κυβερνήσεων πρὸς εἴσπραξιν τῶν ὀφειλομένων, τὰ ὁποῖα ἤδη ἐξογκώθησαν εἰς τρόπον ὥστε εἶνε ἀδύνατος ἡ ἀθρόα εἴσπραξις ἣν ἐπιζητεῖ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργός. Συνιστᾷ ὅπως ἡ Κυβέρνησις υἱοθετήσῃ τὸ παρ' αὐτοῦ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον δι' οὗ ἀφ' ἑνὸς εὐκολύνεται ἡ τμηματικὴ εἴσπραξις, ἀφ' ἑτέρου ἀσφαλίζεται καὶ μία παγία ἐτησία πρόσοδος ἐκ τῶν καθυστερουμένων. Ἐπὶ πλέον θὰ δοθῇ ἄνεσις εἰς τοὺς ἀγροτικοὺς πληθυσμοὺς ν' ἀσχολῶνται εἰς τὰς ἐργασίας των, καὶ εἰς τὴν ἀστυνομίαν ἀσχολουμένην ἤδη εἰς τὴν καταδίωξιν ὀφειλετῶν νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῶν καθηκόντων της ἀναγομένων εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

Συνηγοροῦσιν ἐπίσης ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀναφορᾶς οἱ κ. κ. **Γόντικας, Γεωργιάδης Ἀναγνωστόπουλος**, μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 1.10' μ. μ.

Μετὰ μεσημβρίαν

Τὴν 5ην καὶ 20' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῶν δύο προηγουμένων συνεδριάσεων τῆς 29ης καὶ τῆς 30ῆς Ἀπριλίου.

Γ. Σπυρόπουλος. Ἐρωτᾷ διατί ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν κατέθηκε ζητηθέντα ἔγγραφα τῶν ἀγορῶν τῶν κτημάτων τῆς Ζαππείου περιουσίας. Λέγει ὅτι πρόκειται περὶ λίαν σπουδαίου ζητήματος, πεντέμισυ χιλιάδες ἄνθρωποι, κάτοικοι τῶν κτημάτων τούτων, εὑρίσκονται εἰς ἀθλιέστατον σημεῖον καὶ μόνον δι' ἀπαλλοτριώσεως δύνανται νὰ σωθῶσι.

Ε. Ρέπουλης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Εἶμαι εὐτυχής, κύριοι βουλευταί, ὑποβάλλων σχέδιον νόμου περὶ ἀποδόσεως ἑκάστης κοινότητος εἰς ἑαυτὴν καὶ καταργήσεως τοῦ ἀξιώματος τοῦ Δημάρχου. Ἔργον τοιοῦτον, ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις, εἶνε μέρος τοῦ προγράμματος τῆς παρούσης

Κυβερνήσεως, ὑπεσχέθη αὐτὴ τοῦτο πρὸς τὸν λαόν. Διὰ τὴν πολιτικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ λαοῦ ἡ δημοτικὴ διοίκησις εἶνε, ὡς ὀρθῶς ἐλέχθη, ὅτι ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις πρὸς τὴν ἀνωτέραν. Τὸ καταλυόμενον σύστημα ἠτόνισε τὸν πολιτειακὸν καὶ τὸν κοινωνικὸν ὀργανισμὸν τῆς χώρας, ἡ εὐθύνη δὲ ζητεῖται ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις καὶ τὰς Βουλάς. Ἡ Κυβέρνησις ἀπέβλεψεν εἰς τὴν κατωτάτην ἐκείνην κοινωνικὴν μονάδα, εἰς τὸ ἔμβρυον τῆς πολιτικῆς ἀνελίξεως καὶ διαμορφώσεως, ὅπερ ἐξημβλώθη διὰ τοῦ καταδίκου συστήματος, ἀπέβλεψεν εἰς τὸν βωμὸν ἐκεῖνον τοῦ χωρίου, ὅπερ εἶνε τὸ βάθρον τοῦ μεγάλου Βωμοῦ τῆς πατρίδος. Ὁ τοπικὸς πατριωτισμὸς διαγράφει τὸν εὐρὺν καὶ ἄπειρον πατριωτισμὸν τοῦ Γένους, εἶνε ἡ ἀκτὶς ἡ ὑραίνουσα τὸν ἥλιον τοῦ γενικωτέρου πατριωτισμοῦ. Ἡ τοπικὴ ὅμως αὐτοδιοίκησις ἐν Ἑλλάδι κατέστη χειρίστη ἀφετηρία διὰ τοῦ ἰσχύοντος καθεστῶτος. Ἐροβοῦντο οἱ ψηφίσαντες τὸν σχετικὸν νόμον τότε, μήπως, ἐνισχύοντες τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν, τὴν τοπικὴν ἐλευθερίαν, δημιουργήσωσιν ἐχθροὺς τῆς Μοναρχίας. Παρέβλεψαν ὅτι ἡ κοινότης ὑπῆρξεν ὁ μοχλὸς τῆς ἐλευθερώσεως τοῦ Γένους. Περιέβαλον ὅθεν τὴν ὀργάνωσιν μὲ τοιαύτας διατάξεις, ὥστε διὰ τοῦ καρασωτοῦ αὐτῶν, μόλις διεκρίνετο ἡ σκιὰ τῆς τοπικῆς ἐλευθερίας, τοῦ τοπικοῦ δικαιώματος. Ἐπὶ πληθυσμοῦ 800,000 κατοίκων περίπου ἐδημιουργήθησαν ἀρχικῶς τότε 457 δῆμοι. Ἐγκαθιδρύθη τὸ Σύνταγμα, ἡ Συνέλευσις τοῦ 64 ἤλθε, τὸ καθεστὼς ἔμεινε τὸ αὐτό, πλὴν τοῦ συστήματος τοῦ περὶ δημαιρεσιῶν. Οἱ Δήμαρχοι ἦσαν καὶ ἔμειναν οἱ σημαιφόροι τοῦ κόμματος. Δαπάνας τοῦ Δημοτικοῦ Ταμείου, δι' ἐκβιασμοῦ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, ἔγειναν οἱ στυλοβάται τῶν κομμάτων. Εἰς τοὺς νῦν 445 δήμους πρέπει νὰ τοποθετήσωμεν τόσους δήμους ὅσαι εἶνε αἱ κοινότητες, οἱ συνοικισμοί. Ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου εἶνε ὅτι πᾶσα πόλις, πᾶν χωρίον πρέπει ν' ἀποτελέσωσιν ἴδιον δῆμον. Δὲν ὑπάρχει περιορισμός. Πρέπει νὰ συνταυτισθῇ ἡ κοινότης μὲ τὸν δῆμον, ἀλλὰ πρόκειται πράγματι ἐν τῷ νομοσχεδίῳ περὶ κοινοτήτων—ἐν τῇ συστάσει καὶ τῇ διοικήσει. Ὅρος τῆς συστάσεως κοινότητος κατὰ τὸν νέον τύπον ἐτέθη ἡ ὕπαρξις σχολείου. Δὲν τίθεται δὲ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν ὁ ὅρος οὗτος, οὔτε διὰ νὰ παρουσιάσωμεν μέγεθος ἐργασίας.

Οἱ δῆμοι δημιουργοῦνται καὶ γεννῶνται ἐξ ἑαυτῶν, ἡ

Πολιτεία τοὺς εὑρίσκει καὶ θέτει μόνον ἐπ' αὐτῶν τὴν σφραγῖδα τῆς ἀναγνωρίσεώς της. Τὸ ἀδιάφθορον καὶ τὸ ὑπερήφανον τῶν προοδευμένων λαῶν, Ἄγγλων καὶ Ἀμερικανῶν ἰδίως, ὀφείλεται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐν τῇ κατωτέρᾳ ὀργανώσει τοῦ Κράτους, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξ ἑαυτῆς καὶ δι' ἑαυτῆς ἀναδείξεως τῆς κοινωνίας. Καταλύοντες τὸ ἀξίωμα τοῦ Δημάρχου, ἐξαφανίζομεν τὸ κέντρον, τὴν πηγὴν καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς φθορᾶς. Θέτομεν εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον, μετὰ Προέδρου ὡς ἁπλοῦ ἐκτελεστοῦ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου. Εἰς τὸ νομοσχέδιον, ἐξ 180 καὶ πλέον ἄρθρων, ὑπάρχουν αἱ λεπτομέρειαι, ἃς θεωρῶ περιττὸν νὰ παρατάξω ἐνταῦθα. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου λαμβάνεται πρόνοια ἐκλείψεως τῆς κηδεμονίας ἐκείνης τῆς Πολιτείας, κηδεμονίας μητρυιᾶς, τῆς ἀσκουμένης ἀμέσως διὰ τοῦ Νομάρχου, κατὰ τρόπον γνωστὸν πᾶσι. Δὲν θὰ δύναται πλέον ἡ Πολιτεία διὰ τῆς παρεμβάσεώς της νὰ παραλύῃ τὴν δύναμιν καὶ τὴν σύστασιν τοῦ δήμου. Οὕτω, ἐν συνόλῳ, διὰ τῆς νέας τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως θὰ ἀναπτυχθῶσιν, ἐλπίζομεν, εἴμεθα βέβαιοι, ὅλαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἰς τοὺς δήμους συνηντήσαμεν καὶ κοινοτικοὺς συνδέσμους, ἀγαθωτάτης δράσεως, ἰδιωτικοὺς—ἰδίᾳ δὲ ἀγροτικοὺς—κοινοτικοὺς συνδέσμους. Συσχετίζεται καὶ ὁ δῆμος πρὸς αὐτούς, οἵτινες ἀναγνωρίζονται καὶ προστατεύονται δι' ἰδιαιτέρων διατάξεων ἐν τῷ νομοσχεδίῳ. Πρὸς τούτοις ὑπάρχει καὶ διάκρισις, διότι δὲν ἠδύναντο ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ δῆμοι νὰ ὑπαχθῶσι ὑπὸ τὸ νέον σύστημα».

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 10'. Ἐπαναληφθείσης αὐτῆς ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξακολουθεῖ:

— «Δι' ἰδικοῦ νόμου θὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν οἰκονομικὴν ὑποτέλειαν τῶν δήμων. «Ἐπαρχιακοὶ δῆμοι» καλοῦνται οἱ νέοι ὀργανισμοί. Οἱ μὴ δυναμενοι, διὰ λόγους ἀνυπερβλήτους, νὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν νέαν διαρρύθμισιν δῆμοι θ' ἀποτελέσωσι τοὺς «ἀστικοὺς δήμους». εἶνε δὲ οἱ ἐκ τῶν πρωτευουσῶν τῶν νομῶν καὶ τῶν πόλεων τῶν ἄνω τῶν 10.000 κατοίκων. Ἐκ τῶν ἐχουσῶν 5—10.000 κατοίκους, 19 τὸ ὅλον, δὲν κατεῖδον πλείονας τῶν 5 δυναμένας νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀστικῶν δήμων. Καθορίζομεν «δημοτικὴν Ἐπιτροπὴν» ἐκ μελῶν λαμβανομένων ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου.

Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην τῆς παραπομπῆς τοῦ νομοσχεδίου εἰς εἰδικὴν Ἐπιτροπήν. Διότι στοιχεῖα πείρας ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως δὲν ἔχομεν ἐν Ἑλλάδι, ἀπαρχὴν δὲ ταύτης θέτομεν διὰ τοῦ νομοσχεδίου. Εἶνε ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος τῆς χειραφέτου διοικήσεως, ἀναγόμενος εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα, τὴν κατωτάτην μονάδα, τοὺς δήμους».

Δηλῶν κατόπιν ὁ κ. Ὑπουργός, ὅτι θὰ ὑποβάλῃ καὶ νομοσχέδιον περὶ ἀναθέσεως τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας εἰς σῶμα ἐφίππου χωροφυλακῆς, ἀργότερον δὲ νομοσχέδιον περὶ νομαρχιακῶν συμβουλίων ἐπιλέγει:

«Νέον στάδιον καὶ νέα ζωὴ ἀνοίγεται διὰ τοῦ νομοσχεδίου εἰς τοὺς συνοικισμοὺς ἐν Ἑλλάδι, οἵτινες κατεδικάσθησαν ν' ἀδρανῶσι καὶ νὰ φθίνωσι. Διὰ τοιαύτης ὁδοῦ δύνανται νὰ ἐνταθῶσι καὶ νὰ ὀργανωθῶσι δημιουργικῶς αἱ ἠθικαὶ καὶ ὑλικαὶ δυνάμεις τῆς χώρας—τοῦτο εἶνε τὸ ἔργον τῆς Ἀνορθώσεως, ἣν ποθεῖ τὸ φρόνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐπὶ τὸ ἔργον τοῦτο ἐπικαλούμεθα τὴν συνεργίαν τῆς Βουλῆς, οὐ μόνον εἰς ψῆφον, ἀλλὰ καὶ εἰς φῶτα καὶ πεῖραν».

Κατερχόμενος τοῦ βήματος ὁ κ. Ὑπουργός, καταθέτει τὸ οὑτινος τὴν εἰσήγησιν ἐποιήσατο νομοσχέδιον «περὶ συστάσεως τῶν Δήμων καὶ μεταβολῆς τοῦ συστήματος τῆς διοικήσεως αὐτῶν».

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Παναιγειρατικοῦ Συλλόγου ἡ «Ἡρόδος» ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ «Ἐνιαία».

Α. Φλαμπιάς. Αἱ τιμαὶ αἱ ὁρισθεῖσαι ἐν τῇ συμβάσει μετὰ τῆς Ἐνιαίας δὲν ἦσαν ἱκανοποιητικαὶ διὰ τοὺς σταφιδικοὺς πληθυσμούς. Αἱ παραβιάσεις παρὰ τῆς Ἐνιαίας ἄρχονται ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους, ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1906. Ἐκεῖνοι οἵτινες ἐκόπτοντο πρὸ ἡμερῶν ἐνταῦθα ὑπὲρ τῆς Ἐνιαίας, εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες παρημπόδιζον εἰς τοὺς διαδρόμους τῆς Βουλῆς βουλευτὰς νὰ ψηφίσωσιν ὑπὲρ τοῦ μέτρου, οἱ ὑποβιβάσαντες τεχνητῶς τὰς τιμὰς τῆς σταφίδος, οἱ ἀναγκάσαντες ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου τὸν ἀείμνηστον Πεσματζόγλου νὰ δημιουργήσῃ ἀγοραστὴν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ νὰ κρατήσῃ τὰς τιμὰς ὑψηλά. Ἀπὸ τοῦ 1908 ἐπανελήφθη πάλιν παρὰ τῆς Ἐνιαίας ἡ παραβιασις τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως. Μετεφέρθησαν 45.000,000 ἀπὸ ἐσοδείας εἰς ἐσοδείαν, διότι ἄλλως θὰ ἐζημιοῦτο ἡ Ἑταιρεία 4,000,000.

Καὶ αὐτὴ ἡ Ἐνιαία δὲν ἀρνεῖται τὴν παραβίασιν. ἀποδεδειγμένην ἄλλως τε, ἰσχυρίζεται ὅτι εἶχε κεφάλαιον 7.000.000 διὰ τὴν ἀγορὰν δὲ τῶν 45.000.000 ἔπρεπε νὰ διαθέσῃ 6.000.000 καὶ θὰ ἔμενε μὲ κεφάλαιον μόνον 1.000.000. μὲ τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἄλλας ὑποχρεώσεις. Ὡς πρὸς τὸ παρελθόν. τοῦτο παρεγράφη. Δὲν δυνάμεθα καὶ δὲν δικαιούμεθα ν' ἀναμιχθῶμεν εἰς αὐτό. Ἀλλὰ προκύπτει τὸ ζήτημα. θὰ ἀνεχθῶμεν νὰ ἐπαναληφθῶσιν αἱ παραβιάσεις αὗται καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ; Ἐνταῦθα πρόκειται ἡ παρέμβασις καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως».

Ἀποκαλεῖ κατόπιν ὁ ρήτωρ «ληστρικὴν ἑταιρείαν» τρὰστ ἐκ 16 ἐμπόρων ἐν Πάτραις, προβαινόντων εἰς προπωλήσεις καὶ μὴ ἀγοραζόντων ὅταν αἱ τιμαὶ ἀνέρχωνται, ἵνα καταρρίψωσιν αὐτάς. Σχετικῶς μὲ τὸ κονδύλιον τῆς διαφημίσεως, λέγει ὅτι ἔχομεν τοὺς ἀριθμοὺς τῆς εἰσαγωγῆς εἰς Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικήν. ὄχι τῆς καταναλώσεως. Καταγγέλλει πρόσωπόν τι ὡς ἔχον σχέσιν ἐνοχικὴν μὲ τὴν διαφήμισιν. ὡς λαμβάνων ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς διαφημίσεως 1000 λίρας κατ' ἔτος. Δὲν ἐδόθη, λέγει, ἐξήγησις τῆς χρήσεως τοῦ ὅλου ποσοῦ τῆς διαφημίσεως. Ἐπιλέγει δέ :

«Ἐὰν δὲν ἀναστηλῇ ἡ Ἐνιαία φερόμεθα εἰς τὸ μονοπώλιον τοῦ εἴδους. Ἀπορῶ μὲ τὰς Κυβερνήσεις ἐκείνας, αἵτινες ἐτροποποίησαν τὴν σύμβασιν. Ἡ Κυβέρνησις νῦν ὀφείλει νὰ ἐπιβάλῃ ἄρθρον εἰς τὴν σύμβασιν. καθ' ὃ ἄνω τοῦ ποσοῦ οὗτινος ἔχει ἀνάγκην ἡ κατανάλωσις καὶ τοῦ διδομένου μὲ 35ο/ο νὰ ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν καὶ ὁ σταφιδικὸς πληθυσμὸς καὶ ἡ Ἐνιαία. ἄνω τῆς παραγωγῆς τῶν 350.000,000 τουλάχιστον. νὰ παρακρατοῦν ὁ μὲν σταφιδικὸς πληθυσμὸς ἀπὸ 1—5, ἀναλόγως τῆς παραγωγῆς, ἡ δὲ Ἐνιαία τριπλάσιον τοῦ συνόλου τοῦ ποσοστοῦ ὅπερ ἀπὸ παρακρατῆται εἰς τοὺς παραγωγούς, Δὲν δύναται νὰ κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Ἐνιαία ἤδη, διότι θὰ εὑρεθῶμεν ὄντως πρὸ χάους μεγαλειτέρου ἐκείνου ὅπερ εἴχομεν ὅτε αὕτη ἦλθεν εἰς τὸ μέσον.

Ἔχομεν δὲ ἀνάγκην καὶ Ταμείου Σταφιδικῆς ἀμύνης. ἡ Κυβέρνησις πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ σταφιδικὴν πολιτικήν.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις τὴν 9ην.

Τὴν 10 καὶ 40' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Δ. Κηφεζιόπουλος. Ὁμιλῶ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ, εἶμαι ἐκ τῶν μεγαλειτέρων, ἀτυχεστέρων. ἐπομένως

καὶ τῶν σταφιδοκτημόνων. Πρόεδρος τῆς Σταφιδικῆς Ἑνώσεως Πατρῶν, ἥτις μεγάλως συνεισέφερεν εἰς τὸ σταφιδικὸν ζήτημα.

Οἱ κίνδυνοι τῆς σταφίδος ὑπῆρξαν καὶ εἶνε ὁ τῆς ὑπερπαραγωγῆς καὶ ὁ τῆς δυσαναλόγου ἐκπτώσεως τῶν τιμῶν τῆς σταφίδος. Ὡς καὶ ὁ τοῦ διακανονισμοῦ τῶν χρεῶν. Οὔτε ὅμως τὸ ὁριοντῆς παρακρατήσεως, οὔτε ἡ ἐκρίζωσις κατώρθωσεν ν' ἀφαιρέσῃ τὸ πλεόνασμα. Ἡ παρακράτησις ἐγέννησε τὴν Σταφιδικὴν Τράπεζαν, αὕτη τὸ Μονοπώλιον. τοῦτο τὴν Ἐνιαίαν καὶ καθεξῆς. Ἡσύμβασις τῆς Ἐνιαίας εἶνε αὐτόχρημα ἀντισυνταγματικὸν μέτρον. Ἤτοι τὸ ν' ἀφαιρῆται 35 ο/ο ἐκ τῆς ὅλης παραγωγῆς. Περιέχει ἀτελείας, ἃς οἱ τῆς Ἐνιαίας ἐχρησιμοποίησαν ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ εἰς βάρος τῆς παραγωγῆς. Ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους ἤρχισαν αἱ παραβιάσεις. Ἐψηφίσθησαν κατόπιν καὶ τροποποιήσεις τῆς Συμβάσεως. ὑπὲρ τῆς Ἑταιρείας ὅμως. Ἐψηφίσθη τέλος καὶ ἡ ἐκρίζωσις, ἥτις ἀντίκειται ἁρδην εἰς τὸν προορισμὸν τῆς Ἑταιρείας. διότι τὸ 35ο/ο καὶ τὸ 7δραχμον ἐπὶ τοῦ χιλιολίτρου ἐδόθη ὡς θυσία μόνον καὶ μόνον πρὸς διατήρησιν τῆς σταφιδαμπέλου ἑκάστου.

Ἡ «Ἕνωσις τῶν σταφιδοκτημόνων» Πατρῶν διεμαρτυρήθη τότε. Ὑπέδειξε τροποποιήσεις δι' ἐπιτροπῆς. Ἀλλ' εἰς μάτην. Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα μέχρι σήμερον ἡ τιμὴ τῶν σταφιδαμπέλων δὲν ηὔξησε. Σήμερον δὲν ἔχουν καμμίαν ἀξίαν καὶ ἐν τούτοις ἀντιπροσωπεύουν τὸν κυριώτατον ἔγγειον πλοῦτον τῆς χώρας, περὶ 400.000.000. Ἡ Ἐνιαία ὠφέλησε μόνον διὰ τεχνητῆς ἀνατιμήσεως τῆς σταφίδος, δὲν συνετέλεσεν εἰς πραγματικὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν σταφιδοκτημόνων. Ἐπῆλθον καὶ αἱ παραβιάσεις τῆς συμβάσεως παρὰ τῆς Ἐνιαίας. Ἐπηκολούθησε, συνεπείᾳ τούτων, τὸ τελευταῖον Σταφιδικὸν Συνέδριον ἐν Ἀθήναις, τὸ Γονιοῦτον.

Ὁ Εἰσαγγελεύς, ὁ ἐκδώσας τὸ βούλευμα κατὰ τῆς Ἐνιαίας, κατηγορήθη ἐντεῦθεν ὡς θέλων νὰ δημοκοπήσῃ ἀπέναντι τοῦ Δικαστικοῦ κόσμου. Ἀλλὰ τὸ βούλευμα ἐκεῖνο ὑπέγραψαν καὶ τρεῖς δικασταί. Ὁ ὑποβαλὼν τὴν μήνυσιν ὡς ἰδιώτης κατήγορος παραγωγὸς ἤθελε νὰ προκαλέσῃ ἀπόδειξιν τῶν φημῶν περὶ παραβιάσεων, ἆρα τίς ὁ λόγος ν' ἀνακόψῃ τὸ βούλευμα; Ὁ δὲ Πρόεδρος τοῦ Κτηματικοῦ Συλλόγου Πύργου κ. Λεονταρίτης συνεκράτησε τὰ πράγματα, παρημπόδισε τὸν ἐμπρησμὸν τῶν ἀποθηκῶν τῆς Ἑταιρίας,

χάριτας ὠφείλει αὐτῷ ἡ Πολιτεία καὶ ἐν τούτοις ὑβρίσθη σχεδὸν ἐντεῦθεν ὑπὸ ὁμιλήσαντος συνηγόρου τῆς Ἐνιαίας.

Τὸ δὲ ποσὸν διὰ τὴν διαφήμισιν μετεβλήθη εἰς ποσὸν διαφημώσεως τοῦ τύπου ὑπὲρ τῆς Ἐνιαίας. Ὁ κ. Βουλούμης ὡμίλησε περὶ διαφημίσεως πρὸς διάδοσιν τῆς σταφίδος εἰς Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικήν. Ἀλλ' ὁ Πεσματζόγλου εἶχε γνώμην, ὅτι δαπάνη πρὸς διαφήμισιν ἐπιβάλλεται μόνον εἰς ἀγνώστους χώρας. Οὐδὲν δὲ πράγματι ἐγένετο ὑπὲρ τῆς διαφημίσεως παρὰ τῆς Ἑταιρείας καὶ ὅ,τι ἐγένετο ἔγένετο πρὸς δικαιολόγησιν τῆς δαπάνης τοῦ ἐκ 300 –800,000 δρ. κονδυλίου τῆς διαφημίσεως.

Ὑπάρχει παράβασις τῆς Ἑταιρείας ἐλαφροτέρα, ἀλλὰ ἀποδεδειγμένη, δι' ἧς καὶ μόνον δύναται νὰ κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ Ἑταιρεία».

Ἐπικρίνων εἶτα ὁ ὁμιλῶν τὸν παρὰ τῇ Ἐνιαίᾳ Β. Ἐπίτροπον ὡς λαμβάνοντα, ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ του, καὶ δῶρον 4.000 δρχ. παρὰ τῆς Ἑταιρείας, ἀλλὰ μὴ προστατεύσαντα ποτὲ τὰ συμφέροντα τῶν παραγωγῶν ἀπέναντι τῆς Ἑταιρείας καὶ διεξερχόμενος σχετικῶς καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἑταιρείαν τῶν Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων, ἐπιλέγει :

«Ἡ Ἑταιρεία οὐδὲν ὠφέλησε ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἐζημιώθη οὐσιαστικῶς ἐκ τοῦ μετουσιωμένου οἰνοπνεύματος, ἐξ οὗ ἐλαττώθησαν αἱ εἰσπράξεις τοῦ πετρελαίου. Ἐξάγει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν σταφιδόκαρπον αἰσχίστου εἴδους, ἐξ οὗ μεγάλως ἐδυσφημίσθη ἡ Ἑλληνικὴ παραγωγὴ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον. Ἐφέρθη δολιώτατα σχετικῶς μὲ τὸ Σταφιδικὸν ἐμπόριον. Ἠρέθη ἅπαξ καὶ δὶς τὴν σύμβασιν. Λύναται νὰ ληφθῇ ῥιζικὸν μέτρον; Ὑποδεικνύω τὴν προνομιακὴν καὶ ἀποκλειστικὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἐφευρέσεως τοῦ χημικοῦ Τασσοπούλου, διὰ τῆς ὁποίας τὸ ζήτημα τὸ σταφιδικὸν δύναται νὰ λυθῇ ἄνευ ἐκριζώσεως, ἄνευ Ἐνιαίας. Κατὰ τὴν ἐφεύρεσιν 100 ἑκατομ. λ. σταφίδος θὰ καταναλίσκωνται εἰς κατασκευὴν ζακχάρεως, πληρούσης ὅλους τοὺς ὅρους τοῦ προϊόντος τούτου. Ἑτέρα δὲ ἐφεύρεσις τοῦ κ. Τασσοπούλου δύναται νὰ διαθέτῃ ἄλλα 30.000,000 λ. σταφίδος. Δυνάμεθα νὰ δοκιμάσωμεν καὶ δύναται τὸ Κράτος νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς ἐφευρέσεως, ἐντὸς 3 ἕως 4 μηνῶν καὶ ἂν τὰ ἀποτελέσματα ὦσι καλά, τότε δύναται ἀρόβως νὰ κηρύξῃ ἔκπτωτον τὴν Ἑταιρείαν.»

Α. Κορομηλᾶς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Λέγει ὅτι ἤκουσε μετὰ πολλῆς προσοχῆς πάντας τοὺς ἀγορεύσαντας καὶ μολονότι εἶνε ἐγγεγραμμένοι καὶ ἄλλοι νὰ ὁμιλήσωσιν ἐννοεῖ νὰ δηλώσῃ ὁποία εἶνε ἡ γνώμη τῆς Κυβερνήσεως ἵνα καὶ ἡ ἐξηγεγερμένη γνώμη τῶν σταφιδοφόρων μερῶν κατευνασθῇ.

Ἐκθέτει κατόπιν καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὰ τῶν σταφιδικῶν κρίσεων, τὰ περὶ τῆς ἱδρύσεως τῆς Σταφιδικῆς Τραπέζης καὶ τῆς ἀποτυχίας ταύτης καὶ τὰ περὶ τῆς μόνης τότε εὑρεθείσης λύσεως, τῆς παρακρατήσεως, ὥστε ἡ παραγωγὴ νὰ ἰσορροπήσῃ τὴν κατανάλωσιν, λύσεως ἐξελιχθείσης εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς Προνομιούχου Ἑταιρίας, ἣν εὐγνωμόνως ἀπεδέχθησαν οἱ σταφιδοκτήμονες, διότι αὐτοὶ μὲν εἶχον πάντως νὰ κερδίσωσιν, ἂν δὲ ἐπήρχοντο ζημίαι, ταύτας θὰ ὑρίστατο ἡ Ἑταιρία μόνη.«Ἄλλως, λέγει, ἦσαν κοινὰ τὰ συμφέροντα Ἑταιρίας καὶ σταφιδοπαραγωγῶν, διότι, ὅπως οἱ τελευταῖοι δὲν ἤθελον νὰ ὑπάρχῃ ἀπόθεμα, οὕτω καὶ ἡ Ἑταιρία δὲν ἤθελε, διότι πάντως τὸ ἀπόθεμα θὰ μετέπιπτεν εἰς βάρος της. Ἐκ τῶν ὑπολογισμῶν τῆς Ἐνιαίας, ἀναλαμβανούσης κατὰ τὴν σύμβασιν τὰς ἀπέναντι τῆς σταφιδοπαραγωγῆς ὑποχρεώσεις, ἐπέτυχεν ἐν μέρει ὁ περὶ χρησιμοποιήσεως τοῦ ἀποθέματος, πρὸς παραγωγὴν φωτιστικοῦ οἰνοπνεύματος καὶ ἄλλων εἰδῶν. Ἀλλ' ἄλλοι ὑπολογισμοὶ αὐτῆς κυριώτεροι ἀπέτυχον. Ἀπέτυχεν ἐπὶ παραδείγματι ὁ ὑπολογισμός της, ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ αὐξηθῇ ἡ κατανάλωσις καὶ νὰ ὑψωθοῦν καὶ αἱ τιμαί. Ἀπέτυχεν ἐπίσης ἡ ἐλπὶς ὅτι θὰ εἰσήγετο ἡ σταφὶς εἰς τὴν Ἀμερικήν. Ἡ Καλλιφορνιακὴ σταφὶς, μολονότι εἶνε ὅλως ἀλλοία τῆς κορινθιακῆς λόγῳ τῆς συστάσεως τοῦ ἐδάφους ἐκεῖ, ἐν τούτοις εἶνε ἀρκετὰ εὐπαρουσίαστος καὶ δύναται νὰ συναγωνισθῇ τὴν Ἑλληνικήν, ἰδίως ἕνεκα τῆς εὐθηνίας της.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἑλληνικὴ σταφὶς δὲν ἔχει νὰ ἐλπίζῃ πολὺ ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ὁλλανδίαν ἠλαττώθη κατὰ πολὺ ἡ κατανάλωσις τῆς Ἑλληνικῆς σταφίδος, ἐνῷ ἀντιθέτως ὑψώθη αὕτη εἰς τὴν Γερμανίαν.

Δὲν ἠδυνήθη λοιπὸν ἡ Ἐνιαία νὰ αὐξήσῃ συγχρόνως τὴν κατανάλωσιν καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν αὔξησιν τῶν τιμῶν. Εἶνε πολὺ μάλιστα ὅτι κατώρθωσε, χωρὶς νὰ μειωθῇ ἡ κατανάλωσις, νὰ αὐξηθοῦν αἱ τιμαί.»

Ὁμιλῶν κατόπιν ὁ κ. Ὑπουργὸς περὶ τῆς κατὰ τὸ 1908 γενομένης ἀθρόας ἀναλήψεως ἐνεχύρων εὑρίσκει ταύτην δεδικαιολογημένην καὶ φυσικὴν λόγῳ τῆς μικρᾶς ἐσοδείας. Λέγει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον, ἰδίως ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος τοῦ Πύργου, προσηνέχθη αὐστηρότατα πρὸς τὴν ἑταιρίαν, καὶ δὴ ἐπέμεινε καὶ ἐπέτυχε καὶ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀκόμη νὰ μὴ εἰσπραχθῇ τὸ παρακράτημα εἰς χρῆμα, ἀλλ' εἰς εἶδος ἵνα ἐξαντληθῇ τὸ παρακράτημα τῶν δύο προηγουμένων ἐτῶν. Δηλοῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἐσκέπτετο νὰ κηρύξῃ ἔκπτωτον τὴν Ἑταιρίαν ἵνα μὴ συσσωρεύσῃ ἐρείπια, καὶ ἂν ἀκόμη ὑπῆρχον πρὸς τοῦτο παραβιάσεις μὴ παραγεγραμμέναι. Ἀπαράγραπτος παραβίασις εἶνε ἐκείνη καθ' ἣν ἡ Ἑταιρία δὲν κατέβαλεν ἐγκαίρως τὸν φόρον πρὸς τὸ Δημόσιον, εὑρεθεῖσα εἰς δυσχερεστάτας οἰκονομικὰς περιστάσεις.

Ἡ παραβίασις αὕτη εἶνε συγγνωστή, δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῆται ὅτι ἀλλοτε ἡ Κυβέρνησις ἐζήτησε καὶ ἔλαβε προκαταβολικῶς τὸν φόρον. Ἡ Ἑταιρία δὲν ἔχει κέρδη, ὡς ἰσχυρίσθησαν τινές. Κατὰ τὸ 1909 ἡ Ἑταιρία οὐ μόνον δὲν ἐκάλυψε τὰς ἀνάγκας της, ἀλλὰ ἠναγκάσθη νὰ ἐλαττώσῃ τὰ ἀποθεματικά της κεφάλαια κατὰ 1,700.000 δρχ.

Δέχεται ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἀπαιτήσῃ ὥστε ἡ σύμβασις νὰ λειτουργῇ ὡς ἄριστα, διότι ἄλλως τε εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ ἀδικοῦν αὐτοὶ οἱ ὑπάλληλοι τῆς Ἑταιρίας, ἀγνοούντων τῶν διευθυνόντων αὐτήν. Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις μέλλει νὰ ἱδρύσῃ εἰδικὴν ὑπηρεσίαν ἐποπτείας ἐπιτοπίου τῶν ὀργάνων τῆς Ἑταιρίας παρ' ἀνθρώπων εἰδικῶν.

Λ. **Φλαμῆς.** Νὰ τροποποιηθῇ ἡ σύμβασις.

Λ. **Κορομηλᾶς** Ἡ σύμβασις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τροποποιηθῇ ἐὰν δὲν γίνουν συνενοήσεις καὶ δὲν ψηλαφηθῇ τὸ ἔδαφος. Καὶ ἄλλαι προταθεῖσαι λύσεις δὲν δύνανται νὰ γίνουν δεκταί. Μόνον μένει ἡ Κυβέρνησις ἱδρύουσα τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐποπτείας νὰ ἐπαγρυπνῇ ὅπως καλῶς λειτουργῇ ἡ σύμβασις.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 1ην μεταμεσονύκτιον ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος
Ν. Στρατος

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Γρηγορίου
Λίνος Κογεβίνας.

0020659540